

A 786.145

MANNEN

MALDEN

WOORDEN

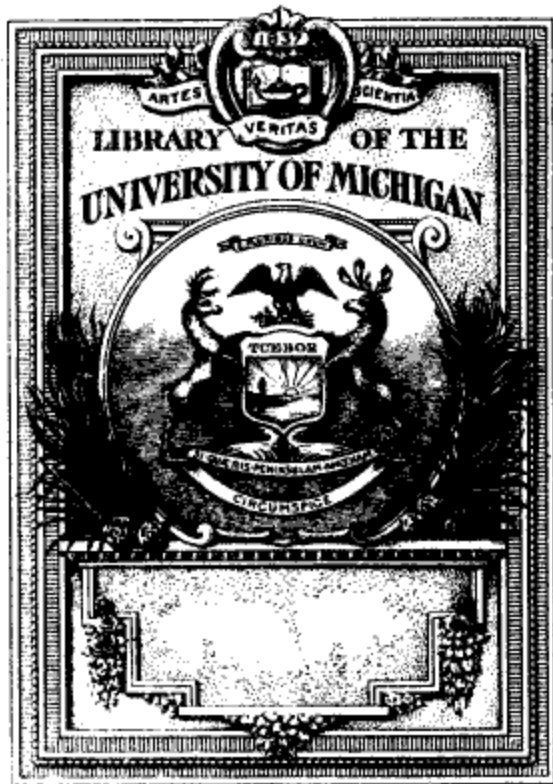
PL

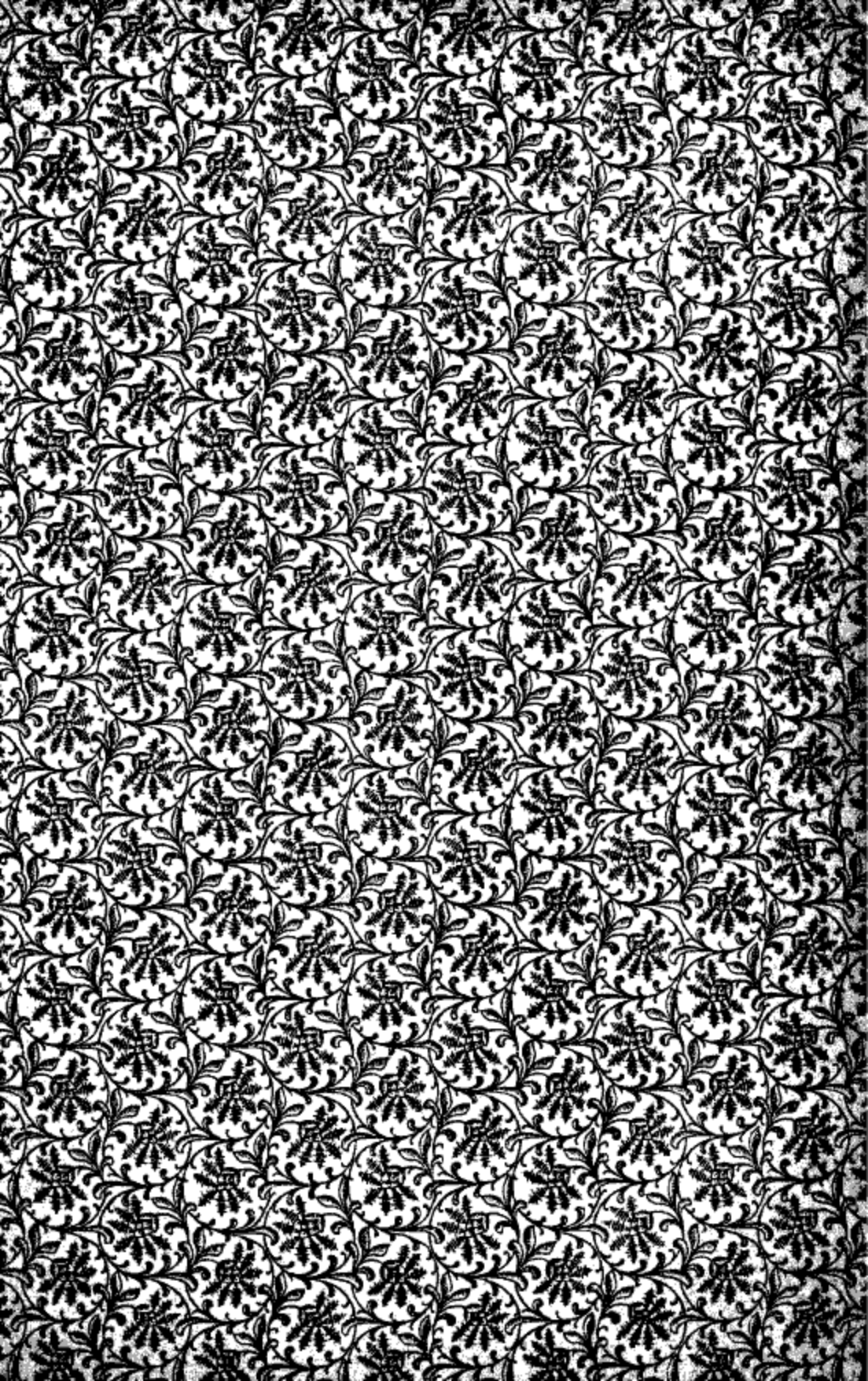
5125

M47

1906

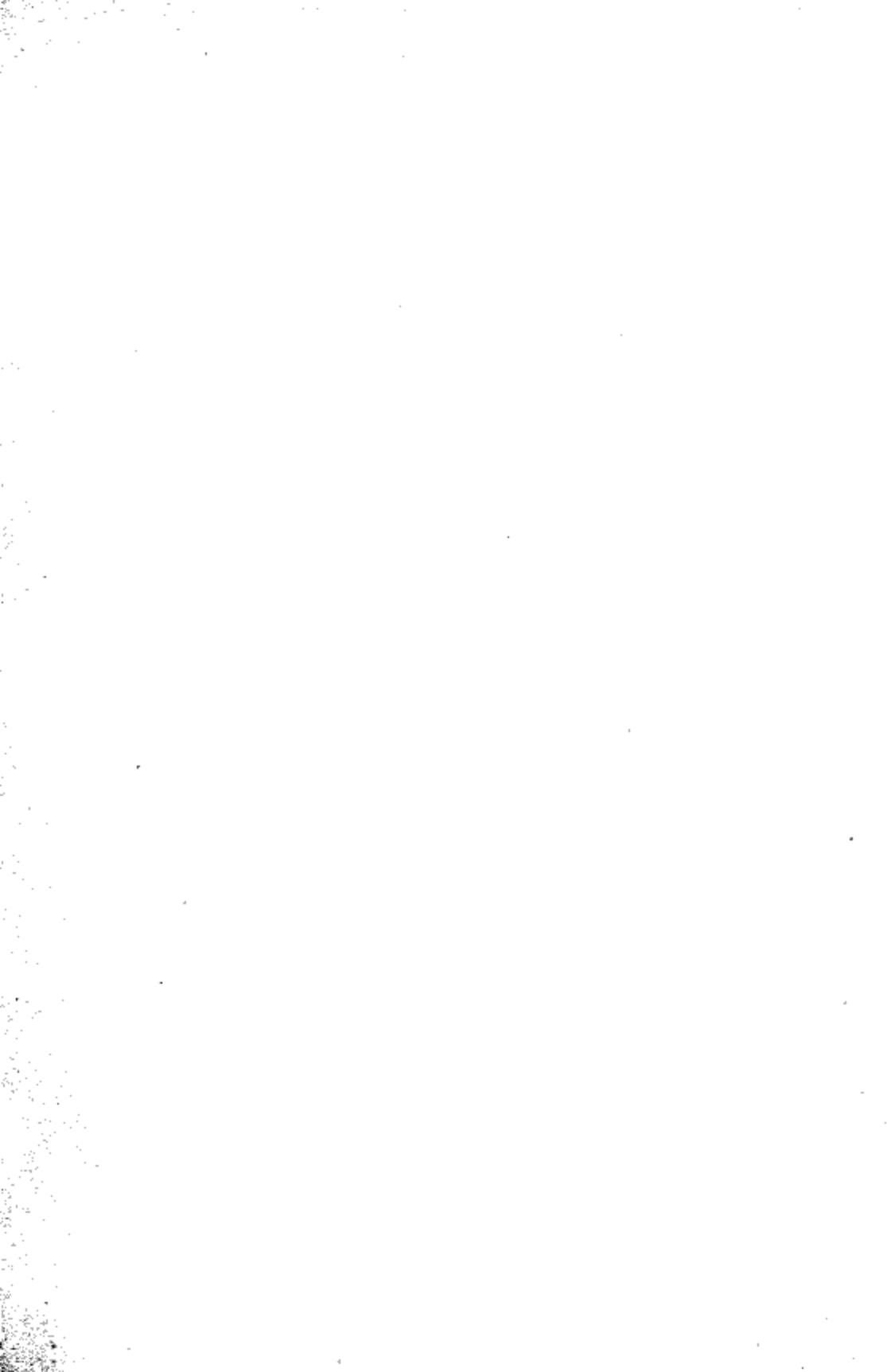

PL
5125
MH7
1906

PRACTISCH

MALEISCH-HOLLANDSCH EN HOLLANDSCH-MALEISCH

HANDWOORDENBOEK

PRACTISCH
MALEISCH-HOLLANDSCH
EN
HOLLANDSCH-MALEISCH
HANDWOORDENBOEK

BENEVENS EEN „KORT BEGRIP DER MALEISCHE
WOORDVORMING EN SPRAAKLEER”

DOOR

L. TH. MAYER.

DERDE DRUK.

AMSTERDAM — SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
SEMARANG—SOERABAIA—'s-GRAVENHAGE — G. C. T. VAN DORP & Co.

Minor d'Amg.
Burgersdijk
2-2-28
16117

VOORBERICHT.

Bij de bewerking van dezen tweeden druk is er naar gestreefd, niet alleen, om de in dit woordenboek nog ontbrekende termen zooveel mogelijk aan te vullen, maar daarin ook die verbeteringen aan te brengen, die ons wenschelijk voorkwamen.

De beperkte omvang, die dit woordenboek behouden moest, maakte het echter niet mogelijk er bijv. nog meer voorbeelden voor het gebruik van enkele woorden in op te nemen.

Bij het gebruik van het Hollandsch-Maleische gedeelte zal het daarom wenschelijk zijn ook het Maleisch-Hollandsche deel te raadplegen, wanneer men omtrent het een of ander woord in onzekerheid verkeert.

Waar noodig is ook achter de woorden (in het Maleisch-Hollandsche gedeelte) de herkomst opgegeven en zijn daartoe de volgende verkortingen gebruikt, als:

Amb. = Ambonsch.	Holl. = Hollandsch.
Atj. = Atjehsch.	Jav. = Javaansch.
Ar. = Arabisch.	Mol. = Maleisch der Molukken.
Bandj. = Bandjarmasinsch.	Perz. = Perzisch.
Bat. = Bataviaasch	Pont. = Pontianaksch.
Chin. = Chineesch.	Port. = Portugeesch.
Eng. = Engelsch.	Sap. = Saporoeaasch.
Fr. = Fransch	Sk. = Sanskrit.
Har. = Haroekoesch.	Soend. = Soendaasch.

Overigens wordt beleefd naar het voorbericht op den eersten druk verwezen.

L. TH. MAYER.

MEESTER-CORNELIS, November 1906.

VOORBERICHT OP DEN EERSTEN DRUK.

Op uitdrukkelijk verlangen van de Uitgevers is bij de samenstelling van dit boekje er naar gestreefd, om daarin niet meer te geven dan het gewone Maleisch, dat de hoofden en beschaafde inlanders op Java spreken en schrijven.

Men zoeke hierin dus niet uitsluitend zuiver Riouch of Djohorsch Maleisch, want nevens de echt Maleische woorden en vormen komen er ook Javaansche en Soendasche, alsmede dialectisch Bataviasche en andere uitdrukkingen in voor.

Ook is het Hollandsch-Maleische gedeelte met het oog op den beperkten omvang, dien dit boekje hebben mocht, voor zoover doenlijk bekort, door er alleen de meest gebruikelijke woorden in op te nemen.

Bij het niet vinden van eenig woord zal de gebruiker dus de synoniemen daarvan moeten zoeken.

Wat de plantennamen betreft, deze zijn ontleend aan FILET'S Plantkundig Woordenboek.

Dat dit boekje moge beantwoorden aan het doel, waarvoor het is samengesteld!

KORT BEGRIP

DER

MALEISCHE WOORDVORMING EN SPRAAKLEER.

Alphabet. Het Maleisch kent 18 medeklinkers en 5 klinkers.

Uitspraak. De meeste medeklinkers worden als de onze uitgesproken, enkele eenigszins anders, als de:

g = **g** bijv. in het Fransche **garçon**;

h: aan het begin van een woord meest niet, aan het eind van een woord hoorbaar; tusschen twee verschillende klinkers valt zij geheel weg, tusschen twee gelijke klinkers is zij echter duidelijk hoorbaar, evenals in vreemde woorden;

k: als sluitletter dikwijls niet hoorbaar;

p en **t** aan het eind van een woord meer als **b** en **d**, dus zacht;

s: altijd scherp.

Twee naast elkander staande medeklinkers kunnen niet samen worden uitgesproken; daartusschen hoort men altijd min of meer duidelijk een **ě**. De medeklinkers **djim**, **tja**, **nga** en **nja**, die wij door **dj**, **tj**, **ng** en **nj** teruggeven, zijn enkelvoudige medeklinkers, zoodat de voor de transcriptie daarvan gebruikte letters niet mogen worden gescheiden.

De klinkers zijn, **a**, **e**, **i**, **o**, **oe** en worden uitgesproken:

a als onze **a**, doch iets korter, in enkele streken ook als **o** of **ã** en als **ö** of **ě**;

e als onze **e** en **è**;

ě als stomme **e**;

i als onze **ie**, nooit zoo kort als onze **i** bijv. in **tik**.

o als onze **oo** en **ó**;

oe als onze **oe**.

De klank **ě** wordt meest in de vóórlaatste of de derde lettergreep van achteren gehoord.

Voorts bestaan de tweeklanken:

ai als **e** of **ei** en

au als **au** of **o** uitgesproken.

Woordvorming. De meeste stamwoorden in het Maleisch zijn tweelettergrepig; de eenlettergrepige worden gewoonlijk door voorvoeging van de klanken **a**, **ě**, **i** of **oe** tweelettergrepig gemaakt.

De eigenlijk gezegde woordvorming geschiedt door:

a. voorvoegsels;

b. tusschenvoegsels;

c. achtervoegsels;

d. verdubbeling van het grondwoord en

e. samenstelling, waarover nader.

Accent **Klemtoon.** De klemtoon, die zeer zwak is, valt gewoonlijk op de voorlaatste lettergreep, en, als deze stom is, op de laatste, zelfs al heeft het woord een achtervoegsel.

Vormveranderingen. Vormveranderingen als verbuiging en vervøeging kent het Maleisch niet. Een en hetzelfde woord kan zoowel een substantief als een adjectief of werkwoord enz. zijn, al naar gelang van den zin, waarin het voorkomt. Zoo kan bijv. **sakit** zoowel **ziekte**, als **ziek** en **ziek zijn**, beteekenen, enz.

De voorvoegsels (praefixen). Deze zijn:

1. **mě**, steeds gevolgd door een neusklank, behalve wanneer het grondwoord begint met een **l**, **r**, **j**, **w**; dient ter uitdrukking van den actieven vorm van alle werkwoorden in het Maleisch; en geeft in het algemeen een handeling te kennen, waarbij dat, wat door het grondwoord beteekend wordt, te pas komt, als:

a. is het grondwoord de naam van een werktuig, enz., dan beteekent het werkwoord iets met dat werktuig enz. doen, bijv.: **měmatjoel**, **měmbědil**, **měndjaring**, **měngoentji**, enz.

b. geeft het grondwoord een hoedanigheid of eigenschap aan, dan beteekent het werkwoord, dat het subject die hoedanigheid enz. heeft, zich voordoet als door het grondwoord is aangegeven, bijv.: **měrapoeh**, **měranting**, **měnggom-bala**, enz., en

c. is het grondwoord plaats- of richting-aanduidend, dan betee-

kent het werkwoord, zich in die richting, naar die plaats bewegen, bijv.: **mëndarat, mërantau, mēngoelon, mēngiri**, enz.

2. **pě** of **për**, tot vorming van substantieven, die wij in het Hollandsch aangeven door den infinitief als substantief; meestal dienende als de determinatieven van andere substantieven en dan beteekenende het middel enz., waarmede een handeling geschiedt, en tot vorming der noemers van breuken, als: **pěmboeroe, pëndjaga, pëmidjët, pěrboeroe, pěrampat**, enz.

Met het aanhechtsel **an** geeft zulk een substantief aan:

- de plaats, de oorzaak, de tijd, het middel eener handeling, bijv.: **pěrlindoengan, pěrhiasaan, pěrsinggahan**, enz.
- plaatsnamen, die aanduiden waar te vinden is enz., wat door het grondwoord wordt beteekend, bijv.: **pěrapijan, pěrğëlangan**, enz., en
- een rang, stand of collectie, bijv.: **pěrdaraan, pěrtoenan**, enz.

Als verkorting van **para** dient dit voorvoegsel **pě** of **për** ook om een meervoud of verzameling aan te duiden, bijv.: **pěrmantëri, pěrpatih**, enz.

De aldus gevormde woorden kunnen ook den actieven werkwoordsvorm met het praefix **mě**, dan tot **měm** vervormd, aannemen en worden dan transitieve werkwoorden, die beteekenen:

- dat het subject het object maakt tot dat, wat het grondwoord aanduidt, wanneer dit grondwoord een substantief is, bijv.: **měmpěristërikën, měmpěrgoendik**, enz.
- dat het object door de werking van het subject de eigenschap krijgt, enz., die door het grondwoord wordt aangegeven, bijv.: **měmpěrbaik, měmpěrbanjak**, enz. terwijl
- de beteekenis van het werkwoord dikwijls daardoor niet verandert, maar het voorvoegsel **pěr** of **pě** alleen dient om er een sierlijken vorm aan te geven, bijv.: **měmpěrëboet = mërëboet, měmpěrhimpoen = mēnghimpoen**, enz.

3. **ka** dient:

- tot vorming van de substantieven **kahëndak** en **kakasih**, de eenigen in het Maleisch, die dit voorvoegsel hebben;
- tot vorming van rangschikkende en verzamelende telwoorden, al dan niet voorafgegaan door het betrekkelijk voor-naamwoord **jang**, naar gelang dat het telwoord bijwoordelijk dan wel bijvoegelijk gebruikt wordt, bijv.: **kadoewa, kalima**, enz.

- c. tot vorming van bijwoorden van plaats en voorzetsels, die een richting ergens heen aanwijzen, bijv. **kasitoe, kasana**, enz.
- d. in verbinding met het achtervoegsel **an** :
- A. tot vorming van substantieven, die beteekenen:
1. de benaming van het object der handeling, bijv.: **kapörtja-jaän, kadoedoekan**, enz.
 2. een infinitief als substantief gebruikt, bijv.: **kadatëngan, kabërkatan**, enz.
 3. de plaats, waar iets of iemand is, woont, bijv.: **kadëmangan, kajangan**, enz. en
 4. een substantief met ons achtervoegsel **heid, dom** of **te**, bijv.: **kamoeliaän, kabëssaran**, enz.
- B. tot vorming van het passief der werkwoorden (met de beteekenis van een passief deelwoord), waardoor wordt gezegd, dat het object verkeert in den toestand, door het grondwoord aangegeven, bijv.: **kapanasan, kabakaran**, enz.
- Van transitieve werkwoorden afgeleid kan deze passieve vorm in onze taal dikwijls worden teruggegeven door het achtervoegsel **baar** of **lijk**, of door den infinitief met het voorzetsel **te**, bijv.: **kalihatan**, enz.
- N.B. Nu en dan hoort en ziet men ook een passief gebruiken met **ka** alleen, zonder het achtervoegsel **an**, bijv.: **katabok, kapoekoel**, enz., doch dit is geen zuiver Maleische vorm, daar een dergelijk passief in het Maleisch met het praefix **di** bestaat.
4. **tër**: dient tot vorming van werkwoordsvormen, met de beteekenis:
- a. van het passief deelwoord, bijv.: **tërikat, tørtjitak**, enz.
 - b. dat het object **kan ondergaan** of het subject **kan verrichten**, wat door het grondwoord wordt aangegeven, bijv.: **tërangkat, tërdjalan**, enz.
 - c. van iets toevalligs, iets onvoorziens, bijv.: **tërsëpit, tërboeka**, enz.
 - d. dat het subject onwillekeurig, bij ongeluk, bij toeval, enz. de handeling verricht, die in het grondwoord opgesloten ligt, bijv.: **tëringat, tërdoedoek**, enz.
 - e. van een superlatief, bijv.: **tëramat, tëlëbih**, enz. en
 - f. van woorden, die een gemoedsaandoening, enz. aangeven, bijv.: **tërkëdjoet**, enz.
5. **bër**: dient tot vorming van intransitieve werkwoorden en adjectieven met de beteekenis:

- a. dat het subject doet of zijn beroep maakt van hetgeen door het grondwoord wordt uitgedrukt, wanneer dit een verbale stam is, bijv.: **běrtikam, bértěmoe**, enz.
- b. dat het subject tengevolge van een handeling in den toestand komt, dien het grondwoord aangeeft, bijv.: **běrdjěmoer, bėrlindoeng**, enz.
- c. dat het subject heeft of krijgt wat het grondwoord zegt, bijv.: **bėranak, bėrlaki**, enz.
- d. dat het subject een intransitieve handeling verricht, waaraan het grondwoord ten grondslag ligt, bijv.: **bėkėrdja, bėrmalėm**, enz.
- e. dat het subject **is** of **zich gedraagt** als wat door het grondwoord wordt aangegeven, bijv.: **bėrkoeli, bėrboedjang**, enz. en
- f. dat het subject de hoedanigheid krijgt, die door het grondwoord, dat dan een adjectief is, wordt beteekend, bijv.: **bėrbanjak, bėrsėtia**, enz.

Met het achtervoegsel **kan** of **kėn** vormen deze afleidingen ook werkwoorden met causatieve beteekenis, bijv.: **bėrlandjoetkėn**, enz.

Dit voorvoegsel **bėr** dient ook tot vorming van verzamelende telwoorden, waarbij het grondwoord dikwijls ook verdubbeld wordt, bijv.: **bėrdoewa**, enz.

6. **di** (alleen bij transitieve werkwoorden) dient tot vorming van het zuiver passief met dezelfde beteekenis als in het Hollandsch, bijv.: **di pikoel, di bawa**, enz.

Wordt het handelend subject genoemd dan komt er gewoonlijk het woordje **oleh** voor, evenals in het Hollandsch **door**, bijv.: **di bawa oleh anakkoel**, enz.

Bij woorden die een ongeluk, enz. beteekenen, wordt **di** wel eens vervangen door **kėna**, bijv.: **di tipoe = kėna tipoe**, enz.

7. **koe** (ook **akoe, hamba, sahaja, patik**, enz. en in het meervoud **kami, kita, akoe sėkalian**, enz.).

geplaatst voor den onveranderden stam van het werkwoord, dient ter aangeving van het subjectief passief van den eersten persoon, bijv.: **koelihat, koekirim**, enz.

8. **kau** (ook **angkau, ėngkau, toean, toeanhamba, toeankoe**, enz. en in het meervoud **kamoe**, enz.) dient evenals **koe** ter aanduiding van het subjectief passief, doch van den tweeden persoon, bijv.: **kaulihat**, enz.

9. **sa** dient tot vorming van :

- a. telwoorden en breuken, bijv.: **sapoeloeh, sabēlas, satēngah, saparo**, enz.
- b. bijwoorden, dikwijls met verdubbeling van het grondwoord en achtervoeging van **nja**, bijv.: **sasoenggoehnja, saboleh-bolehnja**, enz.

Dit **sa** heeft ook de beteekenis van **met, gansch, geheel, gelijk als**, enz., bijv.: **sagoenoeng, saroepa**, enz.

Tusschenvoegsels (infixen). Deze zijn **m, r, l**, en **gēmě**, en vormen toestandswoorden met de beteekenis van frequentatieven, bijv.: **gēmoeoeng, kěrēnjoet, sēlidik, gēměrintjing**, enz.

Achtervoegsels (suffixen). Deze zijn :

1. **i** vormt in het algemeen werkwoorden, die beteekenen een handeling, die tot direct object heeft de persoon, de plaats, enz. waar, waarin, waarop, waarnaar die handeling geschiedt.
 - a. Als het werkwoord zonder dit suffix die persoon, enz. reeds tot object heeft, dient dit suffix alleen om de betrekking tusschen subject en object nauwer te maken, bijv.: **měnjoe-rat, mēnjoerati**, enz.
 - b. Is de stam intransitief, dan wordt het werkwoord door **i** transitief, bijv.: **měnaiki** van **naik**, **mělaloei** van **laloe**, enz.
 - c. Bij werkwoorden, van niet-verbale stammen afgeleid, beteekent dit suffix, dat het subject aan het object geeft, enz. wat door het grondwoord wordt aangeduid, bijv.: **měnamai** van **nama**, **měněmpati** van **těmpat**, enz.

Het suffix **i** wordt dikwijls ook in de plaats van het suffix **kan** gebruikt, en kan ook met het praefix **pěr** samengaan, doch alleen sierlijkheidshalve of om meer nadruk aan te geven, zonder verandering van de beteekenis van het werkwoord, bijv.: **mělěpasi = mēlěpaskěn, mēmpěrbanjaki = mēmpěrbanjakkěn**, enz.

2. **kan** (of **kěn**), scheidbaar en niet-scheidbaar dient tot vorming van werkwoorden met de beteekenis :
 - a. (wanneer het grondwoord de naam is van een voorwerp) dat het subjeet dat voorwerp gebruikt, enz. om de handeling te verrichten, bijv.: **měmběhasakěn** van **běhasa**, **měmarangkěn** van **parang**, **měngoeroengkěn** van **koeroeng**, **mēměndjarakěn** van **pěndjara**, enz.
 - b. (wanneer het grondwoord een beweging aangeeft), dat het subject het object in die beweging doet deelen, bijv.: **mělariakěn** van **lari**, enz.

- c. van een handeling **voor, ten behoeve van**, enz. een persoon of zaak, die dan genoemd wordt, bijv.: **měmbikin-kěn, měntjěharikěn**, enz., en
- d. dat het subject maakt, dat het object wordt, doet, enz. wat het grondwoord zegt, bijv.: **měndjatohkěn** van **đjatoh**, **měndoerkěn** van **tidoer**, enz.

Een transitief werkwoord met het **causatief** achtervoegsel **kan**, geeft te kennen, dat het object gegeven wordt, om er mede te doen, wat het grondwoord zegt, bijv.: **měmbawakěn**, enz.

Dit suffix kan ook samengaan met het praefix **pěr**, doch daardoor wordt de beteekenis van het werkwoord niet veranderd; dit bijgevoegde **pěr** dient dan alleen tot versiering, bijv.: **měm-bitjarakěn = měmpěrbitjarakěn**, enz.

3. **nja**, dient:

- a. als bezittelijk voornaamwoord van den derden persoon of ook als lidwoord, bijv.: **koedanja** = zijn (haar) paard, ook = het paard, enz.
- b. (met of zonder **oleh**) tot vorming van het subjectief passief van den derden persoon, waarbij het grondwoord het voorvoegsel **di** krijgt, bijv.: **dipěrboewatnja, di ambulahnja**, enz.

4. **an** tot vorming van afgeleide substantieven:

- a. met de beteekenis van een infinitief als substantief gebruikt, bijv.: **ikatan, atoeran**, enz.
- b. (dikwijls met verdubbeling van het grondwoord) met een collectieve beteekenis, bijv.: **laetan, taněm-taněman, kajoe-kajoean**, enz.
- c. (dikwerf mede met verdubbeling van het grondwoord) een gelijkenis, gelijkheid aan, enz. aangevende, bijv.: **ramboet, ramboetan, — baris, barisan**, enz.
- d. benamingen beteekenende van zaken, enz., die de eigenschap hebben, vertoonen, etc., welke door het grondwoord wordt aangegeven, bijv.: **manis, manisan**, enz.

Dit achtervoegsel **an** dient ook tot vorming van **bijvoegelijke naamwoorden** (afgeleid van namen van kleuren met verdubbeling van het grondwoord) en kan samengaan met de voorvoegsels **pě** of **pěr**, **ka** (zie aldaar) en **běr**, bijv.: **hitěm-hitěman, pěrboewatan, kakoewatan, běrlari-larian**, enz.

Verdubbeling van het grondwoord. Hierdoor wordt een veelvoudigheid van handeling of een meervoud aangegeven; ook de

meeste bijwoordelijke uitdrukkingen worden op die wijze gevormd, bijv.: **běrkata-kata, djalan-djalan, soenggoeh-soenggoeh**, enz.

Deze verdubbeling of herhaling van het grondwoord kan met het achtervoegsel **an** ook een gelijkenis aangeven met hetgeen door het grondwoord wordt bedoeld, bijv.: **anak-anak-an, roemah-roemah-an**, enz.

Samenstelling. Hiervan bestaan twee vormen, nl.:

Compoundings

a. waarbij het **bepalende** woord voor het hoofdwoord komt, meest aan vreemde talen (het Sanskrit voornamelijk) ontleend, bijv.: **soeka-tjita, doeka-tjita**, enz., en

b. waarbij het omgekeerde plaats heeft (de meest gewone vorm), bijv.: **papan-tjatjoer, anak-ajam, djoeroe-koentji**, enz.

Door deze nevenstelling worden meest benamingen van boomen, planten, vruchten, bloemen, vogels, visschen, bergen, rivieren, enz., alsmede figuurlijke benamingen gevormd, als: **pohon kěpala (njoer), boewah djamboe, kěmbang sěroeni, boeroeng gělatik, ikan goerameh, goengoeng Gěde, kadi Antjol**, enz.

Ook dient de samen- of nevenstelling ter aanduiding der betrekking, die in het Hollandsch door den **genitief** of door middel van het voorzetsel **van** wordt aangegeven, bijv.: **pintoe roemah, gělang perak**, enz.

Verbs Werkwoorden. Behalve de betrekkelijk weinige werkwoorden, die hun onveranderden stam behouden, zooals: **doedoek, bangoen, tidoer, datěng, pěrgi**, enz., nemen alle Maleische werkwoorden in den actieven vorm het voorvoegsel **mě** met den corresponderenden tusschengevoegden neusklink, wanneer het grondwoord niet met een **l, r, j** of **w** aanvangt, bijv.: **měngambil, měmběli**, enz., maar **mělarang, měratjoen, mějatimkěn, měwartakěn**, enz. (Zie verder de voorvoegsels **mě, pě** of **pěr, těr, běr** en de achtervoegsels **i** en **kan** hiervoren).

Copulae Koppelwoorden. In het Maleisch gebruikt men voor ons: zijn (bestaan): **ada**.

hebben: **ada**, verbonden met **bagi, akan, pada**.

worden: **djadi, měndjadi**, ook **naik, masoek**.

heeten: **běrnama**.

schijnen: **roepanja**, al of niet verbonden met **sěpěrti**.

blijven: **djoea, sahadja**.

Reflexieve werkwoorden. Deze worden gevormd met **diri** als object,

verbonden met **koe**, **moe**, of **nja** tot **dirikoe**, **dirimoe**, **dirinja** al naar gelang dat de eerste, tweede of derde persoon bedoeld wordt, en beteekenen een handeling, die op het subject zelf terugslaat.

Reciproque werkwoorden. Deze werkwoorden, die eene handeling over en weder aangeven, worden gevormd:

- a. door achter den grondvorm van het woord den werkwoordsvorm met **mě** of **běr** te voegen, bijv.: **tangkis-měnangkis**, **těmoe-běrtěmoe**, enz.
- b. door achter het met **běr** verbonden grondwoord, dat dikwerf ook verdubbeld wordt, het suffix **an** te plaatsen, bijv.: **běrtangkis-tangkisan**, **běrsambat-sambatan**, enz.

Deze werkwoorden geven dikwijls ook een herhaling of veelvuldigheid der handeling te kennen, bijv.: **běrtjotjoran**, enz.

Tijd **Tijden van het werkwoord.** De tegenwoordige tijd wordt aangegeven met behulp der hulpwoorden **ada**, **lagi**, **těngah**, **sěkarang**, enz.

De verleden tijd met **soedah** en **tělah** en

De toekomstige tijd met **hěndak**, **akan**, **moe**, **nanti**, **kělak**.

Wijzen **Wijzen van het werkwoord.** De gebiedende wijs:

- a. der intransitieve werkwoorden heeft den vorm van het werkwoord met **mě** of **běr** (tenzij dat het die voorvoegsels niet aanneemt) verbonden met het nadrukswoordje **lah**, dat er achter wordt geplaatst.

Bij dezen vorm moet de derde persoon, van wien gesproken wordt, altijd genoemd worden.

- b. der transitieve werkwoorden wordt gevormd door **kau** (ook **angkau**, **ěngkau**, enz.) te plaatsen voor den onveranderden vorm van het stamwoord, dat bij een bepaald bevel enz. ook het praefix **mě** kan behouden.

Wil men zich beleefd uitdrukken, dan gebruikt men daarbij **apalah kiranja**, **silakanlah**, enz. Ook **barang**, **moega-moega**, **haroes**, **biar**, **baik**, **mari**, **tjoba**, enz. dienen dikwijls als hulpwoorden bij dezen vorm van het werkwoord.

Wanneer hierbij **pěrgi** wordt gebruikt, staan zoowel dit als het daaropvolgend werkwoord in de gebiedende wijs.

De verbiedende wijs wordt gevormd met **djangan**, **djanganlah**, enz. en soms met het werkwoord in het passief met **di**, wanneer de nadruk op het verbod wordt gelegd.

Substantives

Zelfstandige naamwoorden. Behalve de stamwoorden, die niet van anderen zijn afgeleid, als bijv.: **roemah, poetëra, anak, kaming, koeda**, enz., heeft men in het Maleisch ook substantieven, die gevormd zijn met **ka, an** en **ka** en **an**. (Zie deze voor- en achtervoegsels).

Gender **Geslacht.** Geslachten kent het substantief niet; alleen het **natuurlijk** geslacht voor levende wezens wordt wel eens uitgedrukt door **laki-laki, lëlaki** of **djantan** = mannelijk, en **përampoean, istëri, bëtina** = vrouwelijk.

Number **Getal.** Tusschen het enkel- en meervoud der Maleische woorden bestaat geen verschil, doch dikwijls wordt ter aangeving van het enkelvoud **sa, sa'ekor**, enz. en van het meervoud **sëgala, sëkalian, sëmoea**, enz. gebezigd.

Ook wordt het meervoud niet zelden uitgedrukt door verdubbeling van het grondwoord, al dan niet verbonden met **sëgala**, enz.

Adjectives **Bijvoegelijke naamwoorden.** Zijn of stamwoorden, als: **balk**, enz. of afgeleide vormen met de achtervoegsels **an, wan, mën** dan wel met het voorvoegsel **bër**, bijv.: **poetih-poetihan, boedak-boedakan, sëtiawan, hartawan, boediman**, enz.

Het adjectief staat in het Maleisch gewoonlijk achter het substantief, behalve wanneer het een adjectief van hoeveelheid is, of wanneer de volle nadruk daarop vallen moet, bijv.: **koeda bagoes, makanan enak, përbowatan balk**, enz., **lima orang, sëkalian orang, banjak orang**, enz.

Trappen van vergelijking. De trappen van vergelijking worden gevormd als volgt:

de **positief** met **sama, sama dëngan** of **sa**,

de **comparatief** door eenvoudige opsomming der vergeleken wordende zaken en toekenning der hoedanigheid aan dat voorwerp, dat die hoedanigheid in de hoogste mate vertoont of bezit; ook met **dari, dari pada, lëbih, lëbih lagi**, enz.

de **superlatief** met **tër, tërlaloe, tërlampau, amat, sangat, maha, sëkali**, enz.

Pronouns **Voornaamwoorden.** Deze worden onderscheiden in:

Personal **a. persoonlijke, d. i.**

1. voor den eersten persoon **akoe** (verkort **koe**), **dakoe** (na de woorden **akan** of **dëngan**), **saja, hamba, hambatoean, oeloen, patik, awak, beta, goewa**, enz. in het enkelvoud en **kami, kita, akoe sëkalian**, enz. in het meervoud.
2. voor den tweeden persoon: **angkau** (verkort **kau**), **ëngkau**,

dikau, toean, toeanhamba, toankoe, jang dipertoean, jamtoean, padoeka, sĕripadoeka, datoek, loe, kowe, enz. in het enkelvoud en **kamoe, kau orang, loe'orang** enz. in het meervoud, en

3. voor den derden persoon: **ia, dia, dianja, nja** (achter een passief) zoowel in het enkel- als in het meervoud, en **marika itoe, diaorang**, enz. in het meervoud.

definitie b. **onbepaalde**, d. z.

men = **orang**.

iemand = **sa'orang**.

niemand = **tiada sa'orang (siapa)**.

wie ook = **barang sa'orang, barang, siapa, siapa djoega**.

ieder = **sasa'orang, masing-masing, tiap-tiap**.

iets = **sasoeatoe, barang sasoeatoe, apa, apa-apa**.

niets = **tiada apa-apa, tiada barang sasoeatoe**.

reflexief c. **wederkeerende**, d. z.

zich = **diri** met **koe, moe** of **nja**, al naar gelang dat de eerste, tweede of derde persoon bedoeld wordt, en **sĕndiri**.

elkander = **satoe sama lain, sama sĕndirinja**.

zelf = **sĕndiri**.

possessief d. **bezittelijke**, d. z.

voor den eersten persoon **akoe, koe**.

voor den tweeden persoon **kamoe, moe**.

voor den derden persoon **ia, nja**;

ook verbonden met **ampoensa** of **poensa**, doch dan direct gevolgd door den naam van het bezeten wordend voorwerp.

illustratief e. **aanwijzende**, d. z.

van zaken: **ini, itoe** (meest achter het substantief geplaatst)

en met **djoega** de beteekenis hebbende van „**dezelfde**”,

van hoedanigheid: **bĕgini, bĕgitoe, dĕmikian**.

Deze woorden krijgen, wanneer zij als praedicaten voorkomen, gewoonlijk ook het aanhechtsel **lah**.

interrogatief f. **vragende**, d. z.

van personen of zaken: **apa, mana, siapa**.

van hoedanigheid: **bĕtapa, bagaimana**.

van hoeveelheid: **bĕrapa**.

relatieve g. **betrekkelijke**, d. z.

jang en **nan**, welke altijd aan het begin van een relatieven zin staan, ofschoon zij soms ook weggelaten kunnen worden.

Deze voornaamwoorden dienen soms ook als bepalende

lidwoorden, en worden ook (althans **jang**) niet zelden gebruikt als voegwoorden.

Numerals **Telwoorden.** Deze kan men onderscheiden in hoofdtelwoorden en ranggetallen.

cardinal **De hoofdtelwoorden:**

van 1 tot 9 zijn: **satoe, doewa, tiga, ampat (ěmpat), lima, aněm (ěněm), toedjoeh, dělapan, sambilan (sěmbilan).**

van 11 tot 19: worden gevormd door vóór het woordje **bělas** de hoofdtelwoorden 1 (dat **sa** wordt) tot 9 te plaatsen.

van 21 tot 29: worden evenals die van 11 tot 19 gevormd doch met het woordje **likoer**.

die getallen van de tientallige schaal uitmaken door:

tien = **poeloeh**

honderd = **ratoes**

duizend = **riboe**

tienduizend = **poeloeh riboe** of **laksa**

honderdduizend = **ratoes riboe** of **kěti**

miljoen = **joeta**

te verbinden met **sa** en de overige hoofdtelwoorden, en die getallen boven 30 uitdrukken door achter het getal van het tientallig stelsel de andere op voren aangegeven wijze gevormde telwoorden te voegen.

Bij het tellen van levende wezens of andere voorwerpen worden dikwerf ook zoogenaamde classificeerende hulpwoorden gebruikt, die zijn o. a.:

voor menschen **orang**

voor dieren **ekor**

voor levenlooze voorwerpen **boewah, potong, panggal**

voor boomen **batang**

voor ronde, kleine voorwerpen, enz. **boetir, bidji, boekoe**

voor dunne, platte voorwerpen **hělai**

voor brieven **poetjoek** enz.

Voor uitdrukkingen, als anderhalf, derdehalf, enz., wordt gebruikt **těngah** verbonden met het hoofdtelwoord, dat het cijfer aangeeft, waarvan de helft moet worden genomen, bijv. derdehalf = **tiga těngah**, d. i. het derde (getal, enz.) half. De ranggetallen worden gevormd met de voorvoegsels **ka**, al dan niet voorafgegaan door **jang, běr, pěr** en **sa**. (Zie deze voorvoegsels hiervoren).

Voor **de helft, half**, zegt men in het Maleisch **satěngah**,

sabĕlah, saparo; voor **eerste** wordt **pĕrtama** gebezigd en voor **alle** bestaat de uitdrukking **samoea, samoeanja**.

Voorts worden de vermenigvuldigingen aangegeven met **kali, ganda, lapis, lipat**, ook **kian**, de deelingen door **bagi, bagian**.

Bijwoorden. Deze zijn:

of stamwoordelijk, als: **amat, sangat, bĕlom, pĕrnah**, enz.

of gevormd door verdubbeling van het grondwoord, als: **tiba-tiba, moela-moela**, enz.

of samenstellingen van een, dikwijls ook verdubbeld grondwoord met het voorvoegsel **sa** en het achtervoegsel **nja**, bijv.: **sascenggoehnja, sakoewat-koewatnja**, enz.

Ook wordt daaraan niet zelden de uitgang **lah** of **pon** toegevoegd, waardoor men dan bijwoorden van nadruk krijgt.

Voorzetsels. De meest gebruikelijke zijn: **di, ka, dari, pada, kapada, dari pada, akan, oleh, dĕngan, dĕmi, hingga, karĕna, oentoe**k, enz.

Voegwoorden. De meest gebruikelijke zijn: **dan, atau, kalau, dji-kalau, tĕtapi, akan tĕtapi, maka, adapon, soepaja**, enz.

Tusschenwerpsels. Van deze woorden of uitdrukkingen bestaan in het Maleisch betrekkelijk weinige, als: **hai, ja, adoe**h, **wah, ajo, tjis, amboi, tobat**, enz.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat vragen in het Maleisch meest worden gedaan met gebruikmaking als suffixen van de hulpwoordjes **kah** (bij nadruk in de vraag) en **tah** (uitsluitend achter **apa** en **mana**).

Ook heeft men nog enkele woordjes die veel voor namen of titels worden gebezigd, als:

Sang voor namen van goden of vorsten en in fabels, enz. ook voor namen van dieren;

Si voor eigennamen van personen, die men familiaar kent;

Dang (als titel) voor namen van vrouwen van rang, enz. en in fabels voor namen van visschen, en

Hang voor namen van mannen en hoofden (eig. titel van hoofden in Malakka).

A.

Aāla (Ar.), familie, geslacht, dynastie, ook: hoog, verheven.

Ab (Ar.), (ook **Tjēpoe**, **Tjēpoek**) (Jav.), gesloten blikken of tinnen bus of busje, zooals o. a. bij de verpakking van opium gebruikt worden.

Aba, gloeien van hitte, het heet hebben.

Aba (Ar.), (meervoud) voorvaderen, voorouders, enz., (enkelvoud) vader (in verbindingen **Aboe** bijv. **Aboe-Bakar** = de vader van Bakar, etc.) — **Měngabakēn**, iemand vader noemen, met **aba** betitelen, enz.

Aba-aba (ook **Abah-abah**) (Jav.), tuig, huisraad, materialen, gereedschappen.

Abad (Ar.), eeuw, eeuwigheid, in de toekomst voortduren, zonder eind, enz.; **Pada abad ini**, in deze eeuw, in onzen tijd, enz.

Abadi (Ar.), in de toekomst, eeuwig.

Abadiat (Ar.), eeuwigheid.

Abah, richting van iets, dat zich voortbeweegt; **Měngabah**, zich voortbewegen, ook een richting aan iets geven; **Měngabahkēn**, iets in een bepaalde richting doen gaan, enz.

Abang (verkort ook **Bang**), 1. oudere broeder of zuster (ook gebruikt als beleefdheidstitel tegenover anderen); 2. rood (eig. jav.) bijv. **Bělérang-abang**, zwavel-arsenik; 3. ook **Abang-abang** of **Abangan**, dakgoot, dakpijp tot

afvoer van water, enz.; **Měngabangkēn**, iemand met **abang** aanspreken, als zoodanig beschouwen, behandelen, enz.

Abdjad (Ar.), wijze van voorstelling en uitdrukking van het oude arab. alfabet en van de getallen tot 1000 door middel van de 28 letters van dat alfabet; gemeenlijk gebruikt voor: alfabet; — **Děngan pěngatoeran abdjad**, alfabetisch.

Abloer, zie **Boeloer**.

Abilah (Pers.), de kinderpokken, de echte pokken; **Abilah pěringgi**, ook **Patèk** (Jav.), de spaansche pokken; **Sakit abilah**, de pokziekte, de pokken hebben. (Verg. **Tjatjar**, **Toemboeh** en **Patek**).

Aboe, asch, ook stof (verg. **Děboe**); **Těmpat-aboe**, aschbakje. Zie ook onder **Aba**.

Abboek, stof, fijne meelachtige zelfstandigheid, molm, enz.; **Abboek gěrgadji**, zaagsel; **Koewe abboek**, een soort gebak. (Verg. ook **Boeboek**).

Aboer, verkwisting, verkwistende aard; **Měngaboer en Měngaboerkēn**, verkwisten, iets verkwisten; **Aboran**, verkwistend, verkwisting; **Pěngaboeran**, id.; **Pěngaboer**, verkwister; **Orang pěngaboeran** (of — **aboran**), iemand die alles verkwist.

Achir (Ar.), einde, het laatste uiterste, achterste, enz.; **Achirnja**,

het einde, ten slotte; **Achir taoen**, het einde van het jaar; **Achirdjaman** (of — **zaman**), einde des tijds, het laatste der dagen; **Achir-napas** (of — **napas**), de laatste ademtocht; **Měngachir**, achteraan, te laat komen; **Měngachirkèn**, als de laatste doen komen, geheel achteraan stellen; **Pěngachir**, achterblijver, laatst aangekomene, de laatste; **Achir-achirnja**, ten laatste, ten slotte, eindelijk.

Achirat (**Acheirat**) (Ar.), de andere wereld, het toekomstig leven, het hiernamaals (in tegenstelling van **Doenia**, de tegenwoordige wereld, deze wereld, enz.); **Doenia-acheirat**, het heden en het hiernamaals.

Ada, zijn, bestaan, wezen, zich bevinden, aanwezig, voorhanden zijn, het zijn, het bestaan, het aanwezig zijn, enz.; **Ada** (in verbinding met **pada**, **bagi** of **akan**), hebben, bezitten, bijv. **Radja itoepoen ada baginja saorang anak pėrampoean těr-laloe elok parasnja** = de vorst had een zeer schoone dochter; **Adanja** (meest aan het slot van brieven, enz. en voorafgegaan door **Dėmikianlah**); zoodanig is het wezen er van, zoo is het; **Měngada** of **Měngadakèn**, het aanzijn geven, voortbrengen, scheppen, tot stand brengen, maken, doen zijn, berokkenen, enz. bijv. **Jang ada ditladakannja**; **jang tiada diadakannja** = wat is, doet hij te niet, wat niet is, doet hij zijn; **Měngada-ada** allerlei zotte dingen te voorschijn brengen, die niet te pas komen; zich een ongepast air aanmatiggen, enz.; **Ka-adaàn** of **Kě-adaàn**, wezen, bestaan, zijn, toestand, gesteldheid, aanzijn, enz.

Adab (Ar.), beschaafd, minzaam, hoffelijkheid, welgemanierd, be-

schaafdheid, wellevendheid, welgemanierdheid, beschaafd zijn, goede manieren hebben, zich welopgevoed voordoen, hoffelijk zijn, enz.; **Děngan adab**, met hoffelijkheid, minzaam, op beschaafde wijze, enz.; **Balik adab**, ongemanierd, onbeschoft, onwelvoeglijk, ongepast, onfatsoenlijk, grof, enz.

Adang (en **Měngadang**), wachten op iets, afwachten, in hinderlaag liggen, belagen, enz., ook hinderlaag, plaats van afwachting, enz.; **Pěngadang**, belager; degeen, die in hinderlaag ligt; belaging, afwachting; **Pėradangan**, hinderlaag; de plaats, waar men iets of iemand afwacht, enz.; **Adang-adang**, **Kadang**, **Kadang-kadang** of **Těrkadang**, soms, bij wijlen, nu en dan, af en toe, enz. **Adap** (ook **Aděp**, **Hadapen** **Haděp**), met het front, de voorzijde, het gezicht naar iets toegekeerd; **Mengadap** of **Měngaděp**, zich voor iets bevinden, iets voor zich hebben; tegenover iets staan, voor iets komen, zijn opwachting maken voor, ook zich bezighouden met iets, enz.; **Měngaděp matahari mati**, met het gezicht staan naar de plaats, waar de zon ondergaat, dus naar het Westen gekeerd; **Běradap moeka**, van aangezicht tot aangezicht, enz.; **Adapan**, wat men voor zich heeft, ook voorzijde, aanstaande, verloofde, enz.; **Ka-adapan**, voorzijde, voor, naar voren; **Pěngadapan**, voorzijde, front, plaats, waar men voor iemand verschijnt, audiëntiezaal, enz.; **Pěngadapan roemah**, de voorzijde, het front van een huis; **Nasi-adap-adap**, rijstkegel met schijfjes eieren enz. gearneerd, die bij feesten voor den persoon, te wiens eere het feest gegeven wordt, geplaatst wordt; **Běradap**,

tegenwoordig, aanwezig zijn; **Beradap-adapan**, tegenover elkander staan.

Adapoen, en, voorts, wijders, nu, wat betreft, enz. (dient tot verbinding van een zin met een vorigen, waarin iets voorkomt, dat in dezen zin nader verklaard of toegelicht wordt).

Adas (ook **Adas pèdës**), venkel; **Adas manis**, anijs; **Minjak adas**, anijs-olie; **Adas-poelasari**, alyxia stellata, een geneeskrachtig kruid, waarvan de bast een aromatisch hars bevat.

Adat (ook **Hadat**) (Ar.), gewoonte, gebruik, voorvaderlijk gebruik, wet op oude zeden en gebruiken gegrond, gewoonterecht, usance, vastgestelde boete, ook aard, geaardheid, temperament, enz., manier, manieren; **Adat doeloe**, **Adat doeloe kala**, ook **Adat lama**, oude gewoonte, ouder gewoonte, oud gebruik, naar oud gebruik, ouderwetsch, enz.; **Adat lembaga**, vaste usance, geijkte gewoonte, enz.; **Adat nègèri**, 's lands wijs; **Adat doenia**, 's werelds loop; **Adat-istiadat**, krachtens usance; **Adat pèrbè-hasaan**, spraakgebruik, — **Adat poesaka**, erfelijke gewoonte, — **Beradat** of **Tace adat**, weten, hoe het behoort, wat de gewoonte is of meëbrengt, beschaafd, enz.; **Beradat**, ook het met het voorgeschreven ceremonieel verschijnen (van een vorst); **Tiada tace adat**, linksch, onbeschaafd, ongemaniërd, onbeschoft; **Tèradat**, wat eenmaal als usance is aangenomen, getolereerd; **Mèlang-gar adat**, tegen de gewoonten indruischen, tegen de gebruiken zondigen, het gebruik, de voorvaderlijke instellingen schenden, enz.; **Mèngadatken**, tot gewoonte maken, als gewoonte eerbiedigen, zich iets als gewoonte

eigen maken; **Mèmbawa adat**, fatsoenlijke uitdrukking voor, de regels, de menses hebben; **Adatnja**, het is de gewoonte, gewoonlijk, zijn gewoonte, geaardheid, enz. is.

Adawat (Ar.), vijandschap.

Adik (**Adis** — verkort **Dik**, **dis**, ook wel **Ade**), jongere broeder of zuster (familiair in het algemeen tegenover jongeren gebruikt, ook noemt de man zijne vrouw dikwijls zoo); **Bèradik**, jongere broeders of zusters hebben, met jongere broeders of zusters in de wereld zijn, — ook iemand als jongere broeder of zuster beschouwen, aannemen, enz. = **Mèngadikken**, iemand met **Adik** betitelen, **Adik** noemen, tot **Adik** aannemen, als zoodanig beschouwen, behandelen, erkennen, enz.; **Adik lèlaki**, jongere broeder, broertje; **Adik pèrampoean**, jongere zuster.

Adil (Ar.), rechtvaardig, doende wat recht is, ook billijk, rechtvaardig; **Ka-adilan**, (ook **Adilat** Ar.) rechtvaardigheid; **Mèngadikken**, iemand recht doen wedervaren, ook rechtspreken, beslissen, uitmaken, enz.; **Pèngadilan**, rechtspraak, uitspraak, ook rechtbank, gerecht, enz.

Adinda = **Adik**, (hoffelijker uitdrukking, en meer gebruikelijk in de eerbiedige of hoffelijke spreekwijze, ook in brieven).

Adipati, heer (titel van javaansche hooggeplaatste ambtenaren).

Adjalb (Ar.), wonderbaar, verwondering wekkend, wonderlijk, wonder, enz.; **Terlaloe amat adjalb kakajaan Allah taala** = Buitengewoon vreemd zijn de wonderdaden van Allah, den Hoogverhevene.

Adjak en **Mèngadjak**, aanmoedigen, aansporen, opwekken tot, uitnoodigen tot, voor slaan, aan-

hitsen, verzoeken, overhalen tot; **Pëngadjak**, de aanmoediger, uitnoodiger, verleider, ook de aanmoediging, enz.

Adjal (Ar.), vastgestelde tijd, stervensuur, vastgestelde termijn, bepaalde termijn, bepaalde tijd van iemands levensduur, bepaalde tijd van iemands uiteinde of overlijden, de vooruitbepaalde dood; **Sampe adjalnja**, zijn (stervens-)tijd is gekomen, zijn laatste uur heeft geslagen; **Bëlom sampe adjalnja**, zijn tijd is nog niet daar, zijn stervensuur heeft nog niet geslagen.

Adjam (Ar.), Perzië.

Adjan, drukken, persen, drukking, persing (bij ontlasting of bevaling). Zie **Īdën-Ngëdën**.

Adjar, kluizenaar, godvruchtige eremiet of priester, heilige, boeda-leeraar, ook **Adjar-adjar**.

Adjar, leeren, onderwijs, onder-richt, enz. (in het algemeen), **Bër-adjar** of **Bëladjar**, leerende zijn, leeren, studeeren, onderwijs ontvangen, onderwezen worden, in de leer zijn, enz.; **Mëngadjar**, leeren, onderwijs geven, onder-richten, ook vermanen, kastijden, bestraffen; **Mëngadjari**, iemand leeren, onderwijzen, onder-richten, vermanen, bestraffen, kastijden; **Mëngadjarkën**, iemand iets leeren, onderwijzen, enz., ook iets laten leeren, iemand ergens in de leer doen, iets aan iemand leeren of doen gevoelen, vatten, begrijpen, enz.; **Adjaran**, wat onderwezen of geleerd wordt, les, wat iemand geleerd heeft, ontvangen onderwijs, ook leerling, degeen, die onderwezen wordt of is; **Pëladjar** ook **Përadjar**, leerling, degeen, die onderwijs krijgt, in de leer is, enz.; **Pëladjaran**, wat onderwezen of geleerd wordt of moet worden, les, ook schooltijd,

tijd, gedurende welken men onderwijs geniet; **Pëngadjar**, onderwijzer, degeen, die onderwijs geeft, leeraar; **Pëngadjaran**, onderwijs, les, vermaning, berisping, straf; ook plaats, waar onderwijs gegeven wordt, school; **Pëladjaran**, leer, wat geleerd, onderwezen wordt; **Këras adjarnja**, hij is streng bij het onderwijzen; **Dëras adjarnja**, hij is vlug in het leeren; **Bëladjarmënoelis**, leeren schrijven; **Mëngadjar kanak-anak**, Kinderen leeren, onderwijzen; **Mëngadjari sa'orang bëbrapa ilmoe**, iemand in verschillende vakken onderwijs geven, enz.; **Mëngadjarkën soeatoe ilmoe kapada sa'orang**, aan iemand een wetenschap leeren; **Koe-rang-adjar**, onbeleefd, onbeschoft, brutaal, zonder vormen, driest, ongemaniërd, lomp, onbeschaafd.

Adji (= **Adi**), voortreffelijk, uitmuntend (veelal in betitelingen van vorstelijke personen, en dergelijken, als **Rama-adji**, voortreffelijke vader).

Adji, een geheim tooverformulier of liever een geheele klasse of soort van geheime tooverformulieren.

Adji, leer, leerstelling (voorn. uit den Qoran en andere heilige Kitab's); **Mëngadji**, leeren lezen (van godsdienstige werken, en meestal hardop), leeren (inzonderheid de godsdienstinstellingen, enz.), schoolgaan, onderwijs genieten, studeeren (bij een **goeroe** of op een priesterschool). Zie verder **Hadji**; **Pëngadjian**, wat geleerd of gelezen wordt, ook plaats waar geleerd of onderwezen wordt.

Adji-adji, raadsliden, ministers, enz.

Adjidan (of **Adjoedan**), adjudant,

benaming van ondergeschikte politie-ambtenaren in de residentie Batavia.

Adjoeng, orde, rangschikking; **Mëngadjoeng** in orde schikken, in slagorde stellen, ordenen, regelen; **Mëngadjoengkën**: iets (bijv. een leger) in slagorde stellen, tot den aanval gereed maken.

Adjoer, zich zelven bedriegen, ook versterken, sterken, aanmoedigen; voorts: (Jav.) uit elkander, tot gruis, vergruisd, enz. (Zie **An-tjoer**).

Adjok, nabootsing, naäping; **Mëngadjok** (ook **Mëngadjoki**, **mëngadjokken**), iemand nabootsen, naäpen, (voornamelijk met de bedoeling om hem te bespotten of bespottelijk te maken), ook napraten, nabauwen, bespotten; **Pëngadjok**, nabootser, naäper, ook (**Pëngadjokan**) nabootsing, naäping, bespotting, enz.

Adoe, (hoffelijk) slapen, rusten, overlijden, slaap, rust, dood; **Bëradoe**, slapen, enz.; **Bëradoe dëngan**, slapen bij, met, enz.; **Mëngkat bëradoe**, overlijden, sterven, rusten bij of ingaan tot zijne voorvaderen (van vorstelijke personen); **Përadoean**, slaap, rust, rustplaats.

Adoe, klacht, bezwaar, beklag; **Mëngadoe**, klagen, een klacht inbrengen, zich beklagen, ook: klikken, verklikken; **Mëngadoel**, iemand aanklagen, verklagen, verklikken; **Mëngadoekën**, eene klacht inbrengen, iets tot klacht doen strekken, over iets klagen, eene zaak, enz., verklikken; **Adoean** of **Përadoean**, klacht, wat tot klacht is ingebracht; **Bëradoe** of **Bëradoean**, elkander over en weder aanklagen, eene klacht wederzijds in te brengen hebben, procederen, enz.

Adoe, ophitsing, aanzetting, aanhitsing, ook botsing, carambolage, enz. **Bëradoe**, tegen elkander in botsing komen, caramboleeren, tegen elkander vechten, enz.; **Mëngadoe**, tegen elkander ophitsen, laten vechten, strijden, loopen, enz.; bijv. **Mëngadoe koeda**, paarden laten racen, tegen elkander om het hardst laten loopen; **Mëngadoe andjing dëngan babi oetan**, honden tegen wilde varkens laten vechten, enz.; **Mëngadoekën**, iets tot het voorwerp doen dienen, dat men in het strijdperk brengt, enz.; **Pëngadoe**, de persoon, die laat vechten, — ook het gevecht; **Përadoean**, gevecht, strijd, wat of wie daartoe gebruikt wordt, enz.; ook plaats, waar zulks geschiedt; **Përadoean koeda**, race, races, wedrennen, ook renbaan enz.

Adoeh (verkort **doeh**), ach! weel wee mij! ai, au, och! (uitroep bij pijn, verdriet, enz.) **Mëngadoeh**, weklagen; **Pëngadoeh**, weklacht, (ook **Pëngadoehan**), weklager, enz.; **Adoehai** (samentrekking van **Adoeh** en **Hai**) = **adoeh**, doch sterker.

Adoek (Bat. Jav.), roeren, omroeren, fig. ook in beroering brengen, agiteeren, **Mëngadoek**, het onderste boven gooien, door elkander halen, ook fig. iets in de war brengen, enz.; **Tjampoeradoek**, alles door elkander, verward, ook een soort zuur van allerlei groenten gemaakt.

Adoen, net, netjes, keurig; **Bëradoen**, keurig opgeschikt, net gekleed, enz. zijn; **Mëngadoen**, keurig net opschikken; **Adoenan**, wat keurig en net opgeschikt is; **Pëngadoen**, de persoon, die gewoon is, zich net en keurig op te schikken; ook opschikking.

Adon (Jav.), mengsel, gemengd,

deeg; **Měngadon** of **měngadoni**, tot deeg mengen, ondermengen; fig. ook tot een mensch vormen; **Adonan**, mengsel, deeg, beslag; **Pěngadon**, menger of mengster (van deeg); **Pěngadonan**, deeg, beslag, mengsel, vorming (tot mensch), ook voorwerp, waarin het mengen geschiedt.

Adzab (Ar.), = **Siksa**, straf, ellende.

Adzan (Ar.), openbare uitroeping (inzonderheid van het uur des gebeds), oproeping tot het gebed, aankondiging van het uur des gebeds; **Měngadzankěn**, in het openbaar uitroepen of aankondigen (voorn. het uur des gebeds).

Afiat (Ar.), welvaren, welstand, gezondheid, heil, gezond, welvarend. **Sihat wa'afiat**, gezondheid en welstand (veel als wensch gebruikt in brieven).

Aga (ook **Agak**), pralerig, ijdel, ook: **Měngaga**; overwegen, beproeven, probeeren, beleefd een bevel geven; uitnoodigen om iets te doen; **Měngagakěn diri**, zich zelf verheffen, pralen op zijne eigen deugden, enz.

Agah, brutale blik, strakke blik; **Měngagah**, iemand van nabij, strak, uitdagend aankijken, **Běragahan**, elkander strak, uitdagend aankijken, (bijv. van vechtende hanen).

Agahari, middelmatig, gematigd, het midden houdend; **Panas agahari**, matige hitte; **Harga agahari**, middelmatige prijs.

Agak, dreigende houding; **Měngagak**, dreigen, een dreigende houding aannemen; **Měngagak-kěn**, met iets (een wapen, enz.) dreigen; **Agak**, **agak-agakan**, ook opgeblazen (van verwaandheid), verwaand, fatterig, enz.

Agak, gissing; **Měngagak**, gissen, raden; **Agaknja** of **agak-**

agak, naar gissing, vermoedelijk, denklijk, bij gissing enz.; **Měngagak-agak**, gissen, berekenen, berekening maken, taxeeren.

Agama, (ook **Oegama** of **Igama**), geloof, godsdienst, religie; **Agama mēsēhi** of **Agama kristěn**, Christelijke godsdienst; **Agama islam** of — **sělam**, Mohammedanisme, Mohammedaansch geloof; **Agama boeda**, Boedisme, ook Brahmaïsme, en het Heidendom; **Agama hindoe**, Hindoeïsme; **Sa'agama**, van hetzelfde geloof, enz.; **Orang sa'agama** of **Sa'agama**, geloofsgenoot, enz.

Agar, mits, als maar; **Agar soepala**, opdat, ten einde.

Agar-agar, *Plocaria candidia*, een soort eetbaar zeewier, gelatine, vischlijm.

Agas (ook **Agas-agas**), kleine lastige vliegjes, die vooral tegen den avond in groote groepen rondvliegen, en dikwijls pijn in de oogen veroorzaken (verg. ook **Rěngat**).

Agěl (Jav.), bast van den Waroeboom, waarvan garen of touw gemaakt wordt; **Tali-agěl**, dergelijk touw, touw van agěl.

Agěm (Jav.), zooveel als tusschen den duim en den middelsten vinger kan worden vastgehouden; maat voor een bos padi, gras enz.

Agoeng (Jav.), groot, voornaamste; **Tiang agoeng**, de groote mast; **Lajar agoeng**, het groote zeil; **Orang Agoeng** of **Agoeng-agoeng**, de grooten, de notabelen. (Dit woord komt dikwijls voor in titelaturen; **Ratoe agoeng**, in sommige streken de titel van de eerste gemalin van den vorst, enz.)

Agoes, (verk. van **Bagoes**) komt alleen in titels voor; **Mas-agoes**, titel van mindere adellijken of beampten, die den **Radenstittel**

niet mogen dragen, doch toch niet tot het volk behooren, (meestal zoolang zij minderjarig of ongetrouwd zijn, daar zij anders eenvoudig **Mas** worden genoemd).

Ahad (ook **Hari ahad**), de eerste dag der week. Zondag; **Malém Ahad**, Zaterdag-avond of nacht, of de avond of nacht van Zaterdag op Zondag (omdat de inlander rekent, dat de dag aanvangt te 6 uur 's avonds, dus bij den zonsondergang op den vorigen).

Ahli, volk, familie, lid, medelid van een gezin; **Ahli nêgèri**, burger, burgers; **Ahli divan** of **Ahli mahkamah**, lid van een raad.

Ahli, bekwaam, bedreven, enz.; **Ahli'oelnoedjoem**, sterrewicheelaar, astroloog; **Ahli'oelibadat**, de orthodoxen of godsdienstigen, die trouw hunne godsdienstpligten vervullen, zich trouw aan de voorschriften daarvan houden, goed op de hoogte daarvan zijn, enz.

Ahmak (Ar.), dwaas, gek.

Ajah, vader (beleefder dan **Bapâ**), in het algemeen gebruikt tegenover iederen bloedverwant die hooger in graad staat, niet uitsluitend tegenover vorstelijke personen; **Ajah soedara**, oom of vaders of moeders broeder; **Ajah toea**, vaders of moeders oudere of oudste broeder; **Ajah moeda**, vaders of moeders jongere of jongste broeder; **Ajah boengsoe**, **Ajah kêtjil**, vaders of moeders jongste broeder; **Ajah téngah** of **Ajah alang**, vaders of moeders middelste broeder; **Ajah toenggäl**, eenige broeder van vader of moeder; **Ajah méntoea** of **mértoea**, schoonvader; **Bêr-ajah**, in het bezit zijn van **ajah's**, ook: zich **ajah** noemen tegenover

een jongeren aangesprokene; **Mêngajahkên**, iemand **ajah** noemen, als zoodanig erkennen, aannemen, behandelen, beschouwen, enz.; **Ajah-anda**, beleefde betiteling (vader, vorstelijke vader, enz.) in brieven van minderen tegenover grooten of ouderen, enz.

Ajak, zeef voor droge waren; **Mêngajak**, zeven, door een zeef schudden, ook: aanslaan (van een zeil) en met het achterste of achterdeel schudden, heen en weder slingeren (van mensch of dier bij het gaan, enz.); **Ajakan**, wat gezeefd is, zeefsel, ziftsel; **Pêngajak**, degeen, die zeeft, ook die zijn achterste beweegt; het zeven, de handeling van het zeven; **Pêngajakan**, zeef; **Ajak-ajak**, een spin op hooge pooten, waarop het dier voortdurend schommelt.

Ajam, hoen, hoenders; **Ajam lélaki** of **-djantan** ook **Djago** (Jav.), haan; **Ajam bétina** of **-pérampoean**, hen, kip; **Ajam biang**, ook **Babon** (Jav.), leghen of hen met kuikens; **Ajam dödara**, **-pangangan** (van jonge hanen ook **Lantjoer**), slachtkip, halfwassen hoen, geschikt voor het braadspit, enz.; **Ajam kébiri**, kapoen; **Anak-ajam**, kuiken; **Ajam wlanda**, kalkoen; **Ajam moetlara**, parelhoen; **Ajam katik** of **-kate**, dwerghoen of Bantam; **Ajam kriting** of **-walk**, krielhoen met bovenwaarts gekrulde veëren **Ajam boentoeng** of **-toekoeng**, hoen zonder staart of zonder lange staartveëren, of ook, waarvan de vrij korte staartveëren benedenwaarts gekruld zijn; **Ajam biroega**, **-oetan** of **-alas** (Jav.), boschhoen, boschhaan of boschkip; **Ajam-ajam**, soort strandlooper; **Ajam-ajaman**, waterhoen.

Ajan (ook **Ajan-ajan**), toevallen vallende ziekte, duizeling, **Ajan-ajanan**, de vallende ziekte hebben, door duizelingen geplaagd; **Ajan**, ook een soort blik, ijzerblik.

Ajër (ook **Ajar**, **Aër**), water vocht, zog, nat, ook glans, waas, bloed uit een versche wond: **Ajër teh**, thee (drank); **Ajër kopi** of **—kahwa**, koffie (drank); **Ajër soesoe**, melk; **Ajër goela**, suikerwater; **Ajër madoe**, honig, ook honigwater; **Ajër minoem** of **Ajër kala**, drinkwater; **Ajër laoet**, zeewater; **Ajër kali** of **—soengel**, rivierwater; **Ajër soemoer**, of **Ajër përigi**, putwater; **Ajërsoembër**, bronwater; **Ajër mandl**, badwater; **Ajër-oedjan**, regenwater; **Ajër békoe** ook **Ajër batoe**, gestold, bevroren, versteend water, ijs; **Ajër sèni** of **—këntjing**, urine; **Ajër mata**, traan; **Ajër wlanda**, Seltzerwater of in het algemeen mineraalwater; **Ajër dingin** of **—adëm**, koud, frisch water; **Ajër angët**, lauwwater; **Ajër panas**, warm, kokend water, ook warme bron; **Ajër mas**, vloeibaar verguldsel; **Ajër perak**, vloeibaar zilver (voor het verzilveren, enz.); **Ajër mawar**, roze-water; **Ajër wangi**, odeur; **Ajër sëmbajang** of **—moetlak**, water voor de reiniging vóór het gebed; **Ajër makroeh**, water, dat niet geschikt is voor de reiniging van het lichaam; **Ajër asin**, zout water, zeewater; **Ajër anta** of **—antah**, brak, ziltig water; **Ajër tawar**, zoet water; **Ajër pasang**, **—nalk** of **—bësar**, vloed, springtij, hoogwater; **Ajër soeroet** of **—toeroen**; eb of laag; water; **Ajër garëm**, pekkel; **Ajër kapoer**, kalkwater; **Ajër djeroek**, limoensap; **Ajër kandji**, stijfsel-water, het water, dat

bij het koken van rijst in een pot, afgeschept of afgegoten wordt en min of meer slijmig is; **Ajër saboen**, zeepwater, zeep-sop; **Ajër këras**, sterkwater, ook sterke drank; **Ajër timah**, foelie voor het soldeeren; **Ajër rasa** of **Rasa**, kwikzilver; **Ajër tēboe**, suikerrietsap; **Ajër sēta-man**, water (met bloemen uit een tuin), gebruikt tot badwater bij plechtige gelegenheden, als huwelijks-, zwangerschaps-, geboorte-feesten, enz.; **Ajërmoeka**, de glans, uitdrukking van het ge-laat; **Anak ajër**, beekje, riviertje, zijrivier; **Mata ajër**, bron, wel, ook wel: kolk; **Batang ajër**, rivier; **Poesër ajër**, kolk, draaikolk; **Moeka ajër**, oppervlak van het water, waterspiegel; **Ajër dëras** of **—bërdjalan**, stroomend, vlietend, levend water (ook **Ajër hidoep**); **Ajër diam**, stilstaand water; **Mëmboeang ajër**, aan zijne natuurlijke behoeften voldoen; **Boeang ajër** (ook **Qadla hadjat** (Ar.), **bësar** (këtjil) een groote (kleine) behoeftedoen; **Bërboeang-boeang ajër**, buikloop hebben, dysenterie; **Ajër masing** (Amb. mal.) = zout water, zeewater, de zee; **Ajër masing pendek** = eb; **Ajër masing tinggi** = vloed; **Kaki ajër** = een bron of wel, midden in zee? — zie ook **Aman**).

Ajat, buis met korte tot boven de ellebogen reikende armen (nauwsluitend); — ook goed fortuin.

Ajat, Qoranvers, vers; ook grafsteen, zerk, wonderteeken.

Ajo, kom! kom aan! wel aan! voort! marsch! enz.

Ajoe (Jav.), schoon, mooi, lief, lief-talig, aanminnig (van vrouwen).

Ajoem, eensgezind, bevriend (met slecht volk); **Mëngajoem**, met slecht volk heulen, slecht volk helpen, hulp verlenen, van het

noodige voorzien, enz.; **Ajoeman**, wat men aan slecht volk verstrekt, verschaft, enz.

Ajoen, slingering; **Měngajoen**, heen en weder bewegen (van iets, dat hangt), schommelen, wiegen, heen en weder slingeren; **Běrajoen kaki** of **Běrajoen ajoen kaki**, met de voeten of beenen schommelen, luieren, een dolce far niente genieten; **Ajoenan**, wieg, schommel of wat als zoodanig dient of gebruikt wordt.

Ajoeta (of **joeta**), millioen.

Akal, verstand, beleid, raad, middel, dat men beraamt, list, streek, kunstgreep; **Běrakal**, listig, vol streken (zijn), op alles raad weten; **Poetoos** of **mati akalnja**, geen raad meer weten; **Měngakali**, iemand foppen, bedriegen, door list iets ontnemen, beetnemen, enz., ook op listige wijze iets gedaan zien te krijgen of te verkrijgen; **Akal mēdatěng**, invallende gedachte, ingeving; **Main** (**běmain**) **akal**, een middel weten te vinden tot, slinksche middelen aanwenden, enz.

Akalbalig (of **akilbaleg**), mondig, tot den leeftijd der puberteit gekomen, huwbaar, volwassen.

Akan (of **akěn**), aangaande, ten opzichte van, betreffende, met betrekking tot, jegens, tot, naar, over, aan, om, voor, ten behoeve van, wat betreft, nopens. (Dit voorzetsel drukt in het algemeen een beweging, eene richting ergens heen uit en komt bij zijn menigvuldig gebruik in zeer verschillende beteekenissen voor, zelf als hulpwoord (vóór het werkwoord) tot vorming van het futurum); **Akan tětapi** of **Tětapi**, maar, doch, edoch, evenwel, enz.; **Měngakan**, streven naar, trachten naar, enz.

Akar, wortel, slinger- of klimplant, kruipplant, oorsprong, grond-

slag, beginsel; **Akar wangi**, *Andropogon muricatus*, grassoort met welriekende wortels; **Akar bahar**, een zeegewas, meest zwart van kleur, veel als lijfsieraden gebruikt; **Běrakar**, wortelschieten, wortels hebben, ergens lang en vast gevestigd zijn, wortelen, geworteld zijn.

Akas, vlug, gauw, knap, vaardig, handig, vlugheid, vaardigheid, knapheid, handigheid.

Akbar (Ar.), groot, verheven; **Allahoe akbar!** God is groot!

Akik (Ar.), agaat, ook naam van een schelp, waarvan ringen, enz. gemaakt worden.

Akoe, (na de woorden **akan** en **děngan** ook **dakoe**), ik (pers. voornw. v. d. 1^{en} pers.); **Měngakoe**, ik zeggen, d. i. zich zelve aanwijzen als de persoon, van wien iets gezegd of aan wien iets toegeschreven wordt, belijden, bekennen, zich tot iets verbinden, borg blijven, instaan voor, beweren, iets als het zijne erkennen, erkennen als iets, zich toe-eigenen, ook: van zich zelve sprekende **Akoe** gebruiken (beter **Běra-akoe**); **Měngakoe!**, iets als het zijne erkennen; **Měngakoe-kěn**, iets beweren, tegenover een ander **akoe** bezigen, voor iets uitgeven, ook doen bekennen of erkennen; **Akoean**, wat door iemand als het zijne erkend wordt, bewering, belijdenis, erkentenis, verklaring; **Pěngakoe**, belijder, beweerder, bekenners, ook het bekennen, het erkennen, enz.; **Pěngakoean**, belijdenis, bekentenis, bewering, erkenning, verbintenis, verklaring.

Aksara (Sk.), (ook **Hoeroef**) letter, letterteeken.

Alah, onderdoen, het onderspit delven, overwonnen worden, of zijn, verliezen, afleggen; **Měngalahi**, ten onder brengen, over-

winnen, vermeesteren, bemachtigen, innemen, veroveren; **Měngalahkěn**, iets of iemand ten onder brengen, doen bukken, overwinnen, iets bemachtigen, veroveren, enz.; **Alahan**, nederlaag; **Pěralahan**, overwinning, verovering; **Pěngalah**, overwinnaar.

Alaihi (Ar.), over hem; **Alaihi assalam**, vrede over hem! **Alaihi allanat**, vloek over hem!

Alaikoem (Ar.), over u; **Assalam alaikoem** of **Salamalaikoem**, (gewone groet), vrede zij over u! waarop gewoonlijk geantwoord wordt met: **Wa alaikoem salam**: en over u zij vrede!

Alam (Ar.), wereld, heelal, al wat daarin te vinden is, de schepselen, ook het volk, de tijd, eeuw.

Alamat (Ar.), kenmerk, kenteeken, adres, bewijs, vaandel; **Běralamat**, voorzien van een merk, van een adres; **Měngalamatkěn**, van een merk voorzien, adresseeren; **Alamat soerat**, adres van een brief; **Alamat pěrang**, veldteeken, vaandel; **Alamat kitab**, titel van een boek; **Alamat-oel-hajat**, teeken van leven, bijv. een geschenk bij een brief gezonden, enz.

Alang, dwars, dwarsliggend, bintbalk, die in de breedte van het gebouw ligt, dijk, verhinderend, beletsel, boom, sluitboom, (ook **Palang**); **Alangan**, lage zand- of modderbank aan de monding van een rivier, ook verhinderend, beletsel; **Djikaloe tiada ada alangan, saia datěng**, als er geen verhinderend is, zalik komen; **Pěralangan**, gebint; **Měngalangkěn**, een balk als bint opstellen; iets dwars zetten of leggen; **Měngalangkěn lajar**, het zeil dwarsscheeps zetten.

Alang-alang, Imperata arundinacea, lang, scherp gras, veel

gebezigd tot het dekken van woningen, enz. — ook: ontoereikend, onvoldoende, middelmatig, (zie **Kěpalang**).

Alap (of **Alab**), langzaam, bedaard, **Běrdjalan alap santoen**, langzaam, met afgemeten schreden gaan (van vrouwen).

Alap-Měngalap, vruchten plukken, afstooten of afknippen, inzamelen.

Alap- of **Alap-alap**, een roofvogel, een kleine soort valk (Astur trivirgatus, Astur sapi, Astur ginjeng, Microhierax fringillarius etc.).

Alar-Měngalar, ongemanierd, op eene onbeschaamde of ongepaste wijze liggen.

Alas, onderlaag, fundeering, fundament, grondslag, voetstuk, dekkleed; voering, onderstel; ook rondventen of rondventer, bosch; **Měngalas**, bekleeden, voeren, van een onderlaag voorzien; **Měngalaskěn**, iets een onderlaag geven, iets tot onderlaag doen dienen; **Alasan**, wat tot onderlaag dient; **Pěngalas**, grondlegger, grondvester; **Pěngalasan**, grondvesting, grondlegging, vestiging; **Alas roemah**, de fondamente van een huis; **Alas kaki**, voetbankje; **Alas pěraoe** of **Alas moetan**, onderlaag der lading, ballast.

Alat, werktuig, oorlogstuig, gereedschap, uitrusting, ook aanleiding, reden; **Alat kěradjaan**, rijksieraden, rijksinsigniën, **Alat pěrang**, krijgstoerusting, oorlogsmateriaal; **Alatan**, wapening, gewapende bende; **Alatan orang kalis**, gewapende bende nomadische dajaks.

Algodja (Port.), (of **Lěgodjo**), beul, scherprechter.

Ali (**měngali**), gedurig voor iemand heen dreutelen, iemand onder de oogen komen, ook **Aleh**, verzetten, wenden, keeren, slinge-

ren; **Alli-ali** (Jav.), ring, slinger; **Měngali-ali**, slingeren, met een slinger, werpen, ook een aan een touw gebonden steen enz. over een tak etc. heen slingeren, om dien naar zich toe te kunnen trekken.

Alib (Jav.), het na het verstrijken (in de Vorstenlanden) van een huurcontract nog te veld staande gewas; ook de schadevergoeding, die de nieuwe huurder den vorigen daarvoor betalen moet, enz.

Alif, naam der eerste letter van het Arab. alphabet; — ook jonkman, vrijgezel, enz. en penis; **Alif of Alip** (Jav.) naam van het eerste jaar van een windoe of cyclus van 8 jaren.

Alih (of **Aleh**), verplaatsing, verandering van plaats; **Měngalih**, verplaatsen, van plaats veranderen, verhuizen, veranderen, draaien (van den wind), wenden, keeren, verzetten; **Běralih**, van plaats, richting, enz. veranderen; **Měngalihken**, van plaats doen veranderen, verplaatsen, wijzigen, voor of ten behoeve van iemand of iets veranderen, verzetten, keeren enz.; **Pěralihan**, verandering van plaats, het zich verplaatsen, verhuizing, **Pěngalihhan**, verplaatsing, verandering, wijziging.

Alim, geleerd, geleerde, godgeleerde, ook schijnheilig, schijnheilige, (verg. **Oelama**).

Aling, (z. v. a. **Alang**), beschutting, bedekking, beletsel; **Měngaling-alingi**, iets bedekken, voor iets staan, zoodat het niet te zien is, beschutten, beschermen, iemand de hand boven het hoofd houden; **Alingan**, beschutting, bedekking; **Kaalingan** (Bat. Jav. = **di-aling-alingi**), beschut, gedekt, bedekt, door iets wat er voor staat aan het oog onttrokken.

Alintar (ook **Halintar**), donder-

slag, inslaande bliksem, dondersteen.

Alis (zie ook **Kěning**), wenkbrauw.

Alit, (gekleurde) rand om iets heen, ook wat om iets heen geslagen wordt, zooals een touw om een tol; fig. beraming, ontwerp; **Měngalit**, een (gekleurde) rand om iets maken, een touw of koord om iets winden; beramen, ontwerpen; **Pěngalit**, ontwerper; **Pěngalitan**, ontwerp, omranding, omwinding.

Allah, God (der Mohammedanen); **Allah soebhanahoe wa ta'ala**, God, de geprezene en verhevene; **Allahoe akbar**, God is groot! **Alhamdoe'llilahi**, Gode zij lof! **Bismillah**, in den naam van God; **La ilaha illa Allah**, Er is geen God dan Allah (begin van het geloofsformulier der Mohammedanen); **Děmi Allah** en **Billahi**, bij God (bij het doen van een eed); **Allah ta'ala**, God, de Allerhoogste.

Almari (gewoonlijk **Lěmari**) (Port.), kast; **Almari pakean**, kleerkast; **Almari gantoeng**, hangkast; **Almari makanan**, etenskast, ook buffet; **Almari kodok**, kleine lage kast, ook buffet, hoekkastje, enz.; **Almari boekoe**, boekenkast; **Aimari katja** of — **gělas**, glazenkast.

Aloe (Jav.), rijststamper.

Aloean, het voorste deel of gedeelte van iets (inzonderheid van een vaartuig) voorstevan, voorschip, ook voorhoede, spits, gids, en fig. voorganger, voorlooper, enz. richting; **Těmberang aloean**, voorwant; **Sa-aloean**, allen in dezelfde richting, van eene richting.

Aloen, deining; **Měngaloen** of **Běraloean**, deinen, in lange golven langzaam aanrollen (van het water).

Aloen-aloean (Jav.), uitgestrekt, open vlakte of plein (meest voor

woningen van inlandsche grooten).

Aloer, geul, gleuf, vore, groef, gang (in een geweerloop), nauw vaarwater; **Aloerajër** (ook **Aloeran**), beekje, kreekje, geul, nauw, smal vaarwater; **Béraloer**, gegroefd, gevoord (zijn), getrokken (van een geweerloop, enz.).

Aloes (ook **Haloes**), fijn, dun, teeder, ook fatsoenlijk, welgemanierd, welopgevoed, subtiel, scherpzinnig, slim, geslepen, zacht van aard, zachtmoedig, bedaard; **Bangsa aloes**, geesten; **Adat aloes**, fijne manieren, zachte aard, zacht van aard, enz.

Alpa, vergoetachtig, achteloos, nalatig, onbedacht, zorgeloos; **Mëngalpakén**, iets achteloos behandelen, —vergeten.

Alpérés (Port.), vaanderig, officier.

Amal, macht over iets, heerschappij, ambt, bediening, gebied, gewest; **Mëngamalkén**, beheerschen, besturen.

Amal, werk, daad, verrichting, handelwijze, een Gode welgeval-
lig werk; **Bërboeat amal**, een goed, Gode welgevallig werk doen; **Mëngamalkén**, iets goeds doen, iets tot een goed werk aanwenden, enz.

Aman = rustig, vredig (van een land, enz.) (Mol: mal) ook een bron of wel midden in zee?

Amanat (Ar.), toevertrouwd goed, ook vertrouwde, vertrouweling, vertrouwen.

Amang, bedreiging; **Mëngamang** of **mëngamang-amang**, bedreigen; **Pëngamang**, bedreiger, dreigement.

Amat, bovenmate, al te, zeer ongemeen, bijzonder, grootelijks, ook verbod; **Bësar amat**, zeer, te groot; **Mëngamat-amati**, met aandacht beschouwen, goed opnemen, met oplettendheid gadeslaan, ook verbieden; **Pëngamat**

aandachtige beschouwer, ook degeen, die verbiedt; **Pëngamatan**, nauwkeurige beschouwing, ook verbod.

Ambal, geordende troep menschen, colonne, processie; **Ambalan**, **Ambalambalan**, in processie, in colonnes oprukken, loopen, enz.; **Ambal-ambalan** (Jav.), ook geregeld aangelegde terrassen (in het gebergte).

Ambang (van een vaarttuig), in zijne vaart belemmerd door te veel tuig, ook topzwaar (van iemand die dronken is, bijv.) en dorpel; **Ambang di atas**, bovendorpel; **Ambang di bawah**, benedendorpel (van een deur of venster); **Mëngambang**, (zie ook **Kambang**), iets in zijne vaart belemmeren, in vaart doen verminderen; **Pëngambang**, wat de vaart belemmert, tegenhoudt.

Ambar, amber, ambergeur; **Ambar koening** of **Batoe ambar**, barnsteen; **Ambar**, ook flauw van smaak (van tabak), zwak (van de stem).

Ambaroe (of **Ambaro**), schoeling, beschoeiing, kaai, kaaimuur.

Ambén (Jav.), (ook **Amban**, **Ambin** of **Emban**), doek ter bedekking van den boezem (der vrouwen); singel (van een zadel), doek, sluier, riem, band, gordel, buikriem, buikband; **Mëngamban** of **mëngambin**, iets door middel van een over den schouder geslagen doek etc., op den rug dragen, bijv. een kind, een ransel, enz. ook iets (een kind, etc.) in een doek op de heup dragen; **Ambënan**, **Ambinan**, **Përambinan**, wat aldus gedragen wordt; **Pëngambin**, die aldus iets op den rug draagt; **Pëngambinan**, wat tot het op die wijze dragen van het een of ander gebruikt wordt,

Amben (Jav.), rustbank, bank, verheven zitplaats, slaapstede.

Ambĕt (Jav.), luur, luier; **Mĕngambĕti** en **mĕngambĕtkĕn**, een luier aandoen, een kind met een luier kleeden, enz.

Ambil, nemen, halen, wegnemen; **Mĕngambil**, nemen, wegnemen, halen, aannemen, opvatten, ontleenen, aanhalen; **Mĕngambil anak**, een kind aannemen, adopteren, als zijn kind erkennen; **Mĕngambil ati**, het hart winnen; **Mĕngambil nama**; een naam aannemen, **Mĕngambil-kĕn**, iets voor iemand halen, wegnemen, enz.; **Ambilan**, wat genomen wordt, aanhaling, opvatting, ontleening; **Bĕrambil-ambilan**, (van twee familiën), over en weder iemand (door aanhuwelijking), in de familie nemen; **Salah ambul** of — **ambilan**, verkeerde opvatting, misverstand; **Pĕngambil**, degeen, die neemt, ontleent, ook gereedschap, etc., om iets te nemen, bijv.: **Pĕngambil-ikan**, vischtuig, gereedschap, om visch te vangen, enz.

Ambĕs (Jav.), verzakt, verzonken, verzakken, inzinken, doorzakken, doorgezakt (in modder, enz.).

Amboel, veerkrachtig, ook pruttelig, ontstemd; **Mĕngamboel**, terugspringen (bijv. van een elastieken bal, enz.) afstuiten, weder opduiken, ook (Bat.) pruttelen, mopperen, uit zijn humeur zijn, enz.

Amboeng, soort van pakmand, waarmede lasten op den rug gedragen worden; **Mĕngamboeng** in zulk een mand dragen, iets in een riem over den schouder dragen, (bijv. een geweer), heen en weder slingeren of gelsingerd worden, (bijv. op de golven); **Amboengan**, één-mansvracht; **Amboeng** (Jav.), ook zoen, kus (op zijn inlandsch); **Mĕngamboeng**, zoenen, ruiken.

Amboer, verspreid; **Mĕngamboer**,

zich verspreiden, zich verstrooien, snel uit elkander gaan, strooien, zaaien, drijven; **Mĕngamboeri**, bestrooien, bezaaien, enz.; **Bĕramboeran**, verstrooid zijn, uit elkander gaan, enz.; **Amboeramboer**, naar alle richtingen verspreid; **Amboeran**, wat verspreid wordt; **Pĕnamboer**, hagels (om te schieten); **Pĕngamboer**, de persoon, die verspreidt, enz.

Amboes, **Mĕngamboes**, (ook **Hĕmboes**) zich wegpakken, wegloopen, deserteeren, zijn vaderland, enz. verlaten, ook (**Mĕngĕmboes**) blazen, wind maken (met een blaasbalg bijv.), aanblazen; **Amboesan** of **Ēmboesan**, blaasbalg, blaasgereedschap, geblaas; **Pĕngĕmboes**, degeen, die blaast, blaasbalg; **Pĕngĕmboesan**, het blazen, geblaas, aanblazing.

Amboi, (uitroep) o, ach, wel, kijk, verbazend!

Ambon, kast, kist, kisting, ook de plaatsnaam Ambon of Amboina; **Ambon-ambon**, schanskorf, kisting, borstwering.

Amin, amen! **Amin tsoemma amin!** amen, ja, (nogmaals) amen! (meest aan het eind van brieven of adressen).

Amir, hoofd, opperhoofd, bevelhebber, enz.; **Amir-al** (of **-il**) **moe'minin**, opperhoofd (de heer) der geloovigen, titel der Chaliven.

Amis (Jav. Bat.), vies riekend, zooals de lucht van visch, bloed, enz., vischlucht, bloedlucht, enz.

Amo (of **Amoh**) (Jav. Bat.), versleten, verstikt (van linnen enz.), onsterk, rafelig, verlegen.

Amok, woede, razernij, moord in arren moede; **Mĕngamok**, in razende woede alles overhoop loopen of steken (ook van dieren), een verwoeden aanval doen, **amok** maken, in woede moorden, enz.; **Pĕngamok**, de persoon die,

of het dier, dat **amok** maakt; het **amok**-maken, enz.; **Beramok**-**amok-an**, onder elkander woedend moorden; **Mëngamok kapal**, een schip afloopen.

Ampas, overblijfsel, afval, uitkawsel, bezinksel, drab, moer, neerslag, moer, enz.; **Ampas tēboe**, uitgeperst of uitgekauwd suikerriet; **Ampas kopi**, koffiedik, ook de schillen van door pulpers gehaalde koffieboonen, afval der koffie.

Ampat (of **Ĥmpat**), vier, viertal; **Mëngëmpat**, de vierde zijn; **Bërëmpat**, met zijn vieren, vier in getal zijn, ook met zijn vieren iets doen, enz.; **Bërëmpatan**, in groepen of hoopen van vier; **Përëmpat**, **Përampat** of **Për-apat**, vierde, vierde deel; **Për-ëmpatan**, **Përapatan**, in vieren gedeeld, kruisweg, enz.; **Kaëmpat**, de (het) vierde, ook alle vier (meest echter met **nja** er achter); **Ampatbēlas**, veertien; **Ampat-poeloeh**, veertig; **Ampatratoes**, vierhonderd; **Ampat riboe**, vierduizend; **Ampat laksa**, of **Ampat-poeloeh riboe**, veertig duizend; **Ampat ratoes riboe**, vierhonderd duizend; **Ampat joeta**, vier millioen.

Ampēdal, maag van vogels.

Ampēdas, lever.

Ampēdoe, gal, galblaas.

Ampēla = **Ampēdal**.

Ampir (ook **Hampir**), bijna, nabij, dichtbij, enz. Zie verder **Hampir**.

Ampo (of **Ampoh**), eetbare aarde, eetbare klei, kleine platte stukjes in de zon gedroogde of gebrande klei, die als snoeperei gegeten kunnen worden, ook zwavelkleur, zwavelkleurig.

Ampoe, wat ondersteund wordt, bezitting, eigendom, voogdij, enz.; **Mëngampoe**, ondersteunen, steunen, op de handen dragen, met de handen ondersteunen, onder-

zijn beheer hebben, beheeren, besturen, waarnemen, bezorgen, ook water drinken uit een tuit of kraan door den straal in den mond op te vangen; **Mëngampoe soesoe**, de borsten (met de handen of door middel van een corset, enz.) ondersteunen, ophouden, omhoog houden; **Ampoean**, ondersteuning, steun, beheering, wat ondersteund wordt of moet worden, enz., ook een titel; **Tëngkoe ampoean**, de eerste vrouw van den vorst, sultane, koningin; **Pëngampoe**, die ondersteunt, de voogdij uitoefent, het beheer voert, enz., regent, beheerder, administrateur, voogd, enz.; **Pëngampoe soesoe**, keurslijf, corset, kleedingstuk om de borsten omhoog te houden; **Përampoean**, vrouw, het voorwerp, dat ondersteunt behoort te worden; **Mëngampoekën**, onder voogdij stellen of geven, opdragen.

Ampoeh (of **Ampoh**), donker van kleur, met troebel water bedekt; **Mëngampoh**, overstroomen; onder water duiken, met water bedekt staan, enz.; **Ampohan**, watervloed overstrooming, zondvloed. Zie ook **Ampo** hiervoren.

Ampoen, vergiffenis, vergeving, genade, gratie; **Mëngampoen** en **Mëngampoeni**, iemand vergeven, vergiffenis schenken, begenadigen; **Mëngampoekën**, iets vergeven, kwijtschelden, enz.

Ampoenja, (bez. voornw.) zijn, er van, — ook bezit, bezitting, enz.; **Mëmpoenja**, hebben, bezitten; **Mëmpoenjal**, iets hebben, bezitten, zijn eigendom noemen, enz.

Ampoet (ook **Hampoet**), een platte uitdrukking voor paren, den bijslaap of coïtus uitoefenen, enz.

Anal-anal [ook **Rajap** (Jav. Bat.)], witte mier, termiet, ook weigeren, weigerend, onwillig.

Anak, kind, jong van dieren en

planten, onderdeel van een geheel, lid, gedeelte interest, inboorling; **Anak laki-laki** of **lélaki** (Bat.), zoon; **Anak djantan**, kind of jong van het mannelijk geslacht; **Anak përampoean**, dochter; **Anak bëtina**, kind of jong van het vrouwelijk geslacht; **Anak angkat** (ook **Anak ambil**, **Anak poengoet**) aangenomen, geadopteerd kind; **Anak piara** (ook **Anak ambil**, **Anak poengoet**), pleegkind, pupil; **Anak platoe**, wees, weeskind; **Anak dara**, maagd, huwbaar meisje; **Anak tiri**, stiefkind; **Anak halal**, ook **Anak bëtoel**, echt, wettig kind; **Anak haram**, onrecht, onwettig kind; **Anak soendël**, **Anak djadah**, **Anak gampang**, id. (doch plat). **Anak ajërkëntjing**, hoerekind; **Anak bini**, vrouw en kinderen, gezin; **Anak nëgëri** of **Anak bënoea** inboorling, inlander; **Anak koe-da**, veulen; **Anak ajam**, kuiken; **Anak koentji**, sleutel; **Anak djëbah**, de doosjes van een beteldoos; **Anak lidah**, de huid; **Anak përaoe**, opvarende, matroos; **Anak gënta**, klepel eener klok; **Anak tangga**, sport van een ladder; **Anak boewah**, onderhoorige, ook bemanning (eener prauw, enz.); **Anak lëmboe** of **Anak sapi**, kalf; **Anak poehoen**, jonge plant; **Anak djanëtra** of **—roda**, spaak; **Anak tangan**, vinger; **Anak kaki**, teen, toon; **Anak mas**, een in huis geboren kind van slaven of bedienden, dat door den huisheer of meester onder zijne bescherming enz., is genomen, ook een aangenomen beschermkind; **Anak poengoet** of **—poengoetan**, ook **Anak dapët**, vondeling; **Anak soeloeng** of **Anak pëambarëp** (Jav. Bat.), eersteling, oudste kind; **Anak boengsoe** of **Anak pëm-**

bontot (Jav. Bat.), laatste, jongste kind, de Benjamin; **Anak pënéngah**, het middelste kind van een oneven aantal kinderen; **Anak toenggäl**, eenigste kind; **Anak tjoetjoe**, kinderen en kinds kinderen; **Anak soesoean**, zoogkind, ook zuigeling; **Anak këtjil**, klein kind, kindje, wichtje; **Anak kolong** (Bat. soldaten-term), een in de kazerne geboren soldatenkind (N.B. De soldaten-nl. hebben slaapplanken, die op pooten rusten; getrouwden gebruiken meestal de ruimte daarvoor om er den nacht door te brengen en voorzien de plank dan van een rondom hangend gordijn, als anderszins) — als scheldwoord ook gebruikt in den zin van hoerekind, enz.; **Anak panah**, pijl; **Anak radja**, prins, prinses; **Anak soengel**, zijtak, zijriviertje; **Ana'anda**, **Anak-anda**, **Anakda**, (in de beleefde of eerbiedige spreekwijze), kind van een vorstelijk of voornaam persoon, bijv. **Anakanda baginda**, kind van den vorst, enz.; **Anakan**, (voor pop enz. ook **Anakanakan**), wat op een kind gelijkt, pop, beeldje, ook interest, rente; **Anak-anak**, kinderen, ook pop, enz.; **Anak-daroe**, bruid (zoo-wel maagd, als weduwe); **Bëranak**, met kind of kinderen, een kind baren, bevallen, (van een kapitaal) rendeeren, rente geven, interest opbrengen; **Anak-bëranak**, de (of een der) ouders met hunne (zijne, hare) kinderen, van ouder tot kind; **Përanakan**, baring, bevalling, baarmoeder (ook **Tëmpat-** of **Kandoeng-përanakan**), ook, inlandsch kind, d. i. kind van een vreemden vader bij eene inlandsche (tot de inboorlingen behorende) moeder; **Përanakan wlanda**, kind van een Europeaan bij eene inland-

sche vrouw, Indo, ook **Sinjo**; **Përanakan-tjina**, ook **Baba**, kind van een Chinees bij een inlandsche vrouw; **Mëmpëranak**, baren, ter wereld brengen, van een kind bevallen; **Dipëranak**, ook **di bëranakkën**, geboren, geboren zijn, geboren worden; **Mënganakkën**, tot kind aannemen, als kind voortbrengen, beschouwen, behandelen, tot kind hebben; voorts wordt **Anak** ook gebezigd om iets kleins, enz. aan te geven, bijv. **Anak ikan**, niet alleen jongen van visschen, maar ook kleine visch; **Anak boekit**, kleine berg, heuvel, enz. en om een her- of afkomst aan te duiden; **Anak Bëtawi**, van Batavia herkomstig, geboortig, enz.

Anam (**Anëm** of **nëm** en **Ēnëm**), zes, zestal; **Bëranam**, met zijn zessen, zes in getal, ook met zijn zessen iets doen, enz.; **Kë-anëm**, ten zesde, de zesde, het zesde enz.; **Përanëm**, zesde, zesde deel; **Anëm-anëm**, zes aan zes, ook alle zes; **Ka'ënem-ënëm**, alle zes; **Bëranëman**, bij hoopen of groepen van zes; **Mëngënëm**, de zesde zijn (van een aantal kinderen, enz.).

Anam (ook **Anjam**), vlechtwerk, vlechting; **Mënganam**, vlechten, vlecht- of kloswerk maken; **Anaman** of **Anjaman**, vlechtwerk; **Pënganjam**, vlechter, ook wijze van vlechten, enz.

Anaú [of **Ēnaú**, ook **Aren** (Jav.), **Kaboeng** (Soend: **Kawoeng**) of **Paloeloek**], de Arenga Saccharifera of **Aren-palm**, waarvan de palmwijn (**Nira** of **Lëgen**, ook **Toewak**), verkregen wordt.

Andai (of **Andel**), gebeurlijkheid, mogelijk geval, ondersteld geval, mogelijkheid; **Andainja**, **Sa'andainja** of **Sandainja**, verondersteld geval, verondersteld dat, bij

geval dat, bijaldien, enz.; **Mëngandaikën**, veronderstellen, als mogelijk stellen, aannemen, enz. **Andak**, reef in een zeil; **Mëngandak**, reven.

Andal (gewoonlijk **Andël**), geloof, vertrouwen; **Andëlan**, geloofwaardig, vertrouwd, pand, borgstelling, ook eigenzinnig; **Mëngandëlkën** (**Andëlin**, Bat.), iemand zijn zin geven, volgen, goedschiks toestaan, enz.

Andam, regel, rangschikking, ordelijke samenvoeging, opschikking; **Mëngandam**, ordenen, in orde brengen, rangschikken, regelen, net samenvoegen, in evenredigheid brengen, opmaken, opschikken, tooien; **Mëngandam soeral** of —**ramboet**, het haar opmaken, kappen; **Andaman**, wat netjes samengevoegd, opgemaakt, enz. is; **Andaman ramboet**, kapsel; **Pëngandam**, de persoon, die samenvoegt, enz.; **Pëngandam ramboet**, kapper.

Andang, toorts, brandfakkelt, ook beletsel, hindernis: **Andang** of **Mëngandang**, verhinderen, beletten, doen ophouden; **Andangan**, verhindering, beletsel **Bërandangan**, onvoorziens, onverwachts; **Andang-andang**, ra. **Andawali**, *Cissus papillosa*, een slingerplant, waarvan de fijngewreven bladeren als pap op het hoofd van jonge kinderen wordt gelegd om den haargroei te bevorderen.

Andëng-andëng (Jav.), mouches, kleine moedervlekken op het gelaat, (ook **Tai-lalër**), of op de huid.

Andika, pers. voornw. van den 2en pers., gij, u.

Andja, val, valreep (scheepsterm); **Andja-pajoeng**, schuif van een zonnenscherm.

Andjak (of **Mëngadjak**), van zijn plaats wijken, de plaats ruimen, wijken, zich verwijderen.

Andjal—**Měngandjal**, terugspringen van elastieke voorwerpen, ook kloppen, schudden (van den foetus).

Andjang (of **Andjang-andjang**), naam van een zoetwatervis, ook een stelling van wijd gevlochten bamboe (op pooten) om er iets op te dragen, enz.

Andjar, anker, ook bewegen, van plaats veranderen.

Andjing, hond, ook als scheldwoord; **Andjing tanah**, veenmol; **Andjing rimba** of —**oetan**, wilde hond, een soort jakhals of indische wolf; **Andjing djaga**, waak-, wacht- of hofhond; **Andjing pěrboeroean**, jachthond; **Andjing lėlaki** of —**djantan**, reu, rekel; **Andjing pěrampoean** of —**bėtina**, teef; **Andjing ajěr**, otter, ook = **Andjing tanah**, ironisch gebruikt van personen, die zich op alle feesten, gevraagd of ongevraagd, vertoonen (evenals het insect om of naar het licht vliegt); **Koetoe andjing**, hondeluis, vlooi; **Soedara andjing**, stiefbroeders en -zusters (kinderen van eene moeder doch verschillende vaders, ook van de voorkinderen onderling van een weduwnaar en een weduwe, die met elkander trouwen); **Andjing-andjing**, (ook **Poeki-andjing** of **Namnam**), een boom (*Cynometra cauliflora*) met frischmakende, eetbare vruchten, en = **Badoeri**, (*Calotropis gigantea*) een heester.

Andjir, vijf, ook (Jav.) merkpaaltje, baak, baken, kleine stokjes, enz. die gebruikt worden, bijv. om de grenzen of de richting van een aan te leggen weg, terras, enz. aan te geven.

Andjoeng, soort van opkamer ter zijde van een huis met een hooger vloer dan het hoofdgebouw; — **Andjoeng-andjoeng**,

verheven zitplaats op den achtersteven van een vaartuig (voor den gezagvoerder of roerganger); **Měngandjoeng**, iets (bijv. een vlieger) in de hoogte houden, heffen, steken enz.

Andjoer—**Měngandjoer**, buiten iets uitkomen, uitsteken (bijv. van een huis buiten de rooilijn, van een zandbank of landtong in zee, enz.) voorop gaan, de voorhoede uitmaken; **Měngandjoeri**, ook **Měngandjoerkěn**, iets vooruit steken, voorop gaan, zich vóór anderen bevinden, ook (**Andjoerin** (Bat.) en **Alok-aloki** (Bat.)), dit laatste meer van menschen) aanmoedigen, aansporen (bijv. van hanen, tot een gevecht) aanhitsen, ophitsen, enz.; **Pěngandjoer**, die voorop gaat, hoofd, spits, voorhoede; **Těrandjoer**, gewoonlijk **Tělandjoer**, **Kětělandjoer**, **Kětělandjoeran**, voorbarig, te ver, te ver gegaan, zich verpraten, te veel zeggen, iets zeggen, voordat men er goed bij gedacht heeft of zonder aan de gevolgen te denken, te ver gegaan, om behoorlijk of goedschiks terug te kunnen keeren, of het gezegde terug te kunnen nemen, enz.

Andoeh (ook **Andoek**, **Měngandoek**, verg. **Kandoet**), iets hangend dragen, in een doek of aan touwen enz. dragen, bijv. een zieken arm in een doek, een sloep aan touwen in de davids, enz.; **Tali-andoeh**, de touwen, waaraan iets (bijv. een sloep) hangt of waaraan de riemen van een boot bevestigd zijn.

Andong, *Calodracon-Jacquinii*. Een plant met geneeskrachtige eigenschappen en schoon gekleurde bladeren, als sierplant ook veel op begraafplaatsen aangeplant.

Aneka, veelsoortig, verscheiden, allerlei; **Aneka-wěrna**, in allerlei, allerhande soorten.

Angat (ook **Angët**, **Hangat**) warm, heet, lauw, lauw-warm, verhit, warmte, hitte; **Mëngangëtken**, warm maken, opwarmen, verwarmen; **Angët koekoe**, lauw-warm, nl. zóó dat men door den nagel heen de warmte voelt.

Angel (Jav. Soend. Bat.), moeilijk, lastig, niet gemakkelijk te voldoen, veranderlijk, builig van humeur, ontevreden, enz.

Angga, tak; **Bërangga**, getakt; **Roesa-** of **Mëndjangan bërangga**, een hert met getakt gewei.

Angga (gewoonlijk **Ëngga**), neen, niet, niets, enz.; **Angga-angga**, neen schudden met het hoofd, of wenken met de hand, als teeken van ontkenning, enz.

Anggal, licht geladen (van een voertuig).

Anggap, buiging; **Mënganggap**, een buiging maken, enz. bij uitnoodigingen, bijv. tot bijwoning van een feest, enz. zooals bij ons tot een dans.

Anggar, oordeel, meening, al waarop men rekent of steunt, — ook de gevechtspositie bij het schermmen, (en garde) en tijdelijke zit- of rustplaats, steunpunt, basis, vaste regel, formule, punt van uitgang, berekening, verder: legerplaats, kamp te velde; **Mënganggar**, rekenen, rekenen of steunen op iets, berekenen, meten, begrooten, beoordeelen, oordeelen, enz.; **Anggaran**, meening, oordeel, steunpunt, basis, berekening.

Anggërek, algemeene benaming voor Orchidæen: **Anggërek-andjing**, *Epidendrum caninum*; **Anggërek bëtoel** of — **bëner**, *aardorchidæe*, *Phajus Blumei* en parasiet, (ook **Anggërek lama** of **lema**), *Cymbidium bicolor* of *cuspidatum*; **Anggërek djamboe** ook **Anggërek kesoemba**,

Dendrobium purpureum; **Anggërek kasian** ook **Anggërek poetih këtjil**, *Cymbidium ovatum*; **Anggërek këtonggeng**, *Renanthera arachnitis*; **Anggërek këtjil**, *Microstylis Rhudii*, en *Vanda furva*; **Anggërek kringsing**, *Grammatophyllum speciosum* en *Vanda lissochiloides*; **Anggërek oetan**, *Plocoglottis javanica*; **Anggërek Palembang**, *Dendrobium angulatum* en *Cleisostoma spathulatum* (parasieten) en *Cypripedium javanicum* (*aardorchidæe*); **Anggërek poetih bësar**, *Phalaenopsis amabilis*; **Anggërek ringgit**, *Hysteria veratrifolia*; **Anggërek tanah**, *Phajus callosus* (*aardorchidæe*), *Plathantera Susannæ* (*aardorchidæe*) en *Epidendrum tuberosum* (*aardorchidæe*); **Anggërek warna**, *Vanilla albida* (parasiet).

Anggit, rijgsel, samenvoeging, verbinding; **Mënganggit**, rijgen, aanrijgen, (bijv. dekriet op een dak), spannen, (bijv. een vel over een trom), ook een boek, enz. schrijven, een verhaal opstellen, een vers of gedicht maken, enz.; **Pënganggit**, de rijger, de maker, enz.; **Anggitan**, wat geregen, samengevoegd, gemaakt is.

Anggoer of **Anggoeran**, tak of twijg, die afgesneden is om geplant te worden, stek; **Mënganggoer**, stekken, een tak of twijg afsnijden en planten.

Anggoer (Jav.), ledig, zonder werk, enz.; **Mënganggoer**, ledig zitten, leegloopen, niets doen, lanterfanten, luieren; **Pënganggoer**, leeglooper, lanterfanter, luiaard; **Përanggoeran**, lediggang, ledigheid. **Anggoer**, wijn; **Anggoer merah**, roode wijn; **Anggoer asëm**, rijnwijn; **Anggoer poef**, champagne; **Anggoer manis**, zoete wijn; **Boeah anggoer**, druif;

Pohon anggoer, wijnstok, druivenrank.

Anggoet, knik; **Mëmanggoet**, knikken; **Mënganggoet**, stampen, dansen, (van een vaarttuig of schip), ook **Anggok**.

Anggol = Anggoet.

Anggol, Mënganggol, opwippen, in de hoogte steken (van een voorovergebogen hoofd of den boeg van een schip), op de horens nemen, met den kop achterover slaan; **Tëranggol-anggol**, beurtelings opwippen en zakken, (van een schip) op zijn ankers rijden.

Anggota, lid, ledemaat (van het lichaam); **Anggota përkataan**, deel (lid) van een gezegde, zin, volzin.

Angin, wind, tocht, lucht, fig. ook luchtgesteldheid, damp, gerucht;

Angin haloean, wind van voren;

Angin toeroetan of **sorong boeritan**, wind van achteren;

Angin timbaroeang, wind die van terzijde komt (op schepen, enz.);

Angin këntjeng këlät, wind waardoor de brassen stijf getrokken worden;

Angin sakal (of —**salah**), tegenwind;

Angin moesim, passaatwind;

Angin laeet, zeewind; **Angin darat** of —**pagoenoengan**, land- of bergwind;

Angin lor of —**oetara**, noordenwind; **Angin wetan** of —**timoer**, oostenwind;

Angin-kidoel of —**sëlatan**, zuidenwind; **Angin-koelon** of —**barat**, westenwind;

Angin toekoes, de eerste noordenwinden na den westmoesson, die echter niet aanhouden;

Angin këlamboe toenggal of **mënoenggal**, doorstaande stijve noordenwind;

Angin eikor doejoeng of **angin taen baroe tjina**, doorstaande sterke noordenwind zonder regen;

Angin tofan, orkaan;

Anign riboet, storm; **Angin oelëkan** of —**poesëran**, wer-

velwind; **Chabar-** of **kabar-angin**, los gerucht; **Tai angin**, overblijfsel van wind- of regenwolken, praatjes, beuzeltaal, ook een parasytische plant (*Cassyta filiformis*) met geneeskrachtige eigenschappen; **Mata-angin**, windstreek; **Pokok angin**, oorsprong van den wind; de wolk waaruit de wind zal waaien;

Bërangin, wind, tocht of lucht hebben, daaraan blootgesteld zijn, zich daaraan blootstellen, een luchtje scheppen; **Mëngangin-kën**, aan den wind, de tocht of lucht blootstellen, in den wind, enz. hangen, luchten; **Ka-anginan**, aan de werking van den wind en de lucht blootgesteld geworden, den invloed daarvan ondergaan hebben; **Balal përanginan**, koepel, lusthuisje.

Angka, cijfer, teeken, merk, getalmerk, nummer; **Angkadoea**, het verdubbelings- of herhalingstee-

ken; **Mëngangka**, nummeren, van merken voorzien, ook cijferen, rekenen en denken, peinzen, zich voorstellen (verg. **Sangka**).

Angkasa of **Akasa**, het lucht-ruim, de lucht; ook een vergezicht op een begroeid terrein en de zielen der afgestorvenen, die het luchtruim of den hemel bewonen.

Angkap of **Anggap**, deftige buiging; **Bërangkap-angkapan** of **bëranggap-anggapan**, voor elkander een buiging maken, ook beurtelings, bij beurten.

Angkat, Mëngangkat, opheffen, optillen, oplichten, opbeuren, verheffen tot een waardigheid, opnemen in een familie, roemen, prijzen, ophemelen, lekker maken, spijzen opdragen of opdissen, ook —afnemen, aanheffen (van een gezang), steken (van een wond, enz.); **Mëngangkat anak**, tot kind aannemen, adopteeren; **Anak angkat**, aan-

genomen kind; **Bapa** en **Má'** **angkat**, aangenomen vader en moeder; **Bérangkat**, vertrekken, op reis gaan, zich op weg begeven, ergens heengaan; **Mangkat** en **Mangkat béradoe**, tot de vaderen opgaan, overlijden, sterfen (van vorstelijke personages); **Angkatan**, optocht, marsch, leger, vloot, reis, reisgezelschap, gerecht dat opgedischt wordt, draagbaar; **Angkatan pérang**, expeditie; **Méngangkat tangan**, de handen opheffen, —in de hoogte brengen.

Angkau (ook **Ēngkau**, **dikau** en **kau**), pers. voornw. van den 2en pers.: gij, u, jij, jou; **Méngĕngkau** (ook **Bérĕngkau**), tutolfeeren, met **ĕngkau** bejegenen.

Angkin (Bat.), buikband van linnen, zijde of andere stof, die de vrouwen dragen om hare beenbekleding vast te houden.

Angkĕloeng (Soend. Bat.), inlandsch orkest van uit bamboe vervaardigde muziekinstrumenten, ook die instrumenten zelf.

Angkoeh, trotsch, hooghartig, hoogmoedig.

Angkoep, half ontloken knopje, knijpertje, tangetje; **Méngangkoep**, met een knijpertje of tangetje aanvatten, open en dicht gaan (van den mond van een stervenden visch bijv.); **Méngangkoepkĕn**, iets met de einden zoodanig bijeenbrengen, dat daardoor een soort knijper of tang gevormd wordt.

Angkoes, kornak; **Méngangkoes**, een olifant drijven, besturen, mennen.

Angkoet, **Méngangkoet**, opnemen en wegbrengen, transporteren, overbrengen; **Méngangkoet sarang**, het noodige voor het maken van een nest bijeenbrengen; **Angkoetan**, wat opgenomen en weggedragen is,

wordt of moet worden; **Péngangkoet**, degeen, die transporteert, lastdrager, kruijer.

Angkot, steken, trekken (van een zweer).

Anglo (Chin.), komfoor, test, vuurpot.

Angloeng (Chin.), prieel, overwulfd gang, paviljoen, koepel.

Angoep (of **Angop**) (Jav.), geuwen, gapen.

Angoes (ook **Hangoes**), verbrand, verzengd, verkoold, aangebrand, geschroeid, brand; **Méngangoes-kĕn**, iets laten aanbranden, enz.; **Roemah angoes**, een brandend verbrand huis; **Tongtong angoes**, brandsignaal (op den **Tongtong**).

Angoer (Jav. Bat.), liever, liever maar, liever bij voorkeur willen, beter.

Angon, **Méngangon** (Jav. Bat.), weiden, dieren weiden, op de weide brengen; **Méngangonkĕn**, ergens laten weiden; **Pangonan**, weide, weideplaats; **Anak angon** of **Toekang angon**, weider, jongens of meisjes, die het vee weiden, enz.

Angot (Bat. Jav.), erg, erger worden, verergeren, opnieuw en in ergere mate terugkomen, enz. (van een ziekte); ook gek, dwaas, met molentjes; **Angot-angotan**, van tijd tot tijd vlagen van krankzinnigheid hebben, met molentjes loopen, enz.

Angsana, *Pterocarpus indicus*, een boom met fraai en sterk hout; enz.

Angsang (Bat.), kieuw van een visch.

Angsoer (ook **ansoer**), **Méngangsoer**, langzaam, voetje voor voetje vooruitgaan, loopen, voortrukken, vorderen (van schulden), verminderen; **Angsoeran** langzame vooruitgang, paiement, mindering van schuld, wat in mindering eener schuld betaald wordt.

Angsoka, *Pavetta indica*, heester, veel als sierplant in tuinen voorkomend.

Ani (ook **Ani-ani**), kettingscheerder; **Měngani**, de kettingscheren (bij het weven); **Pěnganian**, schering (bij het weven).

Ani-ani, padi-snijmes; mesje, waarmee de **padi** aar voor aar gesneden of geplukt wordt.

Aniaja (Sk.), onrecht, onrechtmatige, onbillijke handelwijze of behandeling, onderdrukking, verdrukking, geweld, mishandeling; **Měnganiaja**, onrechtmatig behandelen, onderdrukken, verdrukken, mishandelen, onrechtvaardig behandelen, onrecht aandoen; **Těraniaja**, onrechtvaardig behandeld, onschuldig gestraft of verdrukt, mishandeld; **Pěnganiaja**, onderdrukker, verdrukker, tyran.

Anjam, zie onder **Anam**.

Anjar (Jav. Soend.), nieuw; **Orang anjar**, nieuweling, vreemdeling, die pas aangekomen is, enz.

Anjir (van den reuk of smaak van iets), garstig, sterk, tranig, garstigheid, traansmaak, vieze vischsmaak of -lucht, enz.

Anoe, ter aanduiding van iets onbepaalds, iets dat men niet kan of wil noemen, zeker iets, zeker iemand, enz.; **Toean Anoe**, de heer N.N.

Anoegěraha (ook **Noegěraha**), gunst, gunstbewijs, geschenk uit toegenegenheid; **Měnganoegěrahi** of **Měnganoegěrahaï**, begunstigen, begiftigen met iets; **Měnganoegěrahkěn**, iets als gunstbewijs geven, vereeren, enz.

Anta (ook **Antah**), brak, ziltig, zoutachtig; **Ajer anta**, brak water.

Antah = **Cabah** (zie dit woord). In verbinding met **Boejoet** (zie dit woord) tot **Boejoet-antah** (Bandjerm.) = achter-achterklein-kind.

Antak, Měngantak, stampen (van een schip), huppelen (van een paard), steken, pijnlijk trekken (van een etterbuil, enz. ook **Měngěntěk**).

Antam, paren (zie verder **Hantam**).

Antan, stamper (van een vijzel, mortier, enz.).

Antang, een soort mand, ook stamper, rijststamper; **Měngantang**, in zulk een mand dragen, ook met een stamper fijn maken, stampen, enz.

Antar, Měngantar of **Měngantěr**, geschenken aanbieden of zenden (voornamelijk van bruidsgeschenken); **Antar-antar**, rijststamper, ook laadstok, heiblok, aanzetter; **Antaran**, rolrond stuk hout ter lengte van een arm, bij het weven in gebruik; **Antar-antaran**, wat gezonden of aangeboden wordt, een soort belasting, ook geschenk, bezending, bruidsgeschenk (verg. **Hantar**).

Antara, tusschenruimte, tusschentijd, tusschen, onder; **Pada antara**, onder, tusschen; **Pada antara manoesia**, onder de menschen; **Měngantara**, tusschen beiden komen, als bemiddelaar optreden; **Pěrantara**, benoemde of aangewezen scheidsman; **Pěngantara**, vrijwillige bemiddelaar; **Pěrantaraân**, bemiddeling; **Samantara**, in den tusschentijd, terwijl, zoolang als.

Anteh (ook **Anti** of **Antih**), **Měnganteh**, garen spinnen.

Antěng, zoet, stil, niet dreinig (van kinderen).

Antěp (Bat. Jav.), (ook **Antab** of **Antěb**), zwaar, wichtig, compact; **Těmbako antěb**, zware tabak; **Anak antěb**, een zwaar kind.

Antero (Port.), geheel, heel, gansch, alle, alles, het geheel.

Anting, Měnganting, naar beneden hangen, afhangen; **Batoc anting**, zware steen aan een

anker om dit naar beneden te trekken; **Anting-anting**, oorhanger; **Oentang-anting**, heen en weder, in alle richtingen slingeren, bengelen; **Koentang-kanting**, in alle richtingen geslingerd.

Antjak, kleine vierkante of ronde horde van bamboe, ook wel een klein vlotje van **pisang**-stammen, waarop offers aan geesten aangeboden worden, hetzij aan den oever eener rivier, aan een boom gehangen, hetzij op het water drijvende; — ook bamboezen roosterwerk op staken als droogplaats of -rak; **Pinggan antjak**, vergiettest, vischschotel met gaten; **Mëmboeang antjak**, zuik een **antjak** in eene rivier laten drijven.

Antjam, bedreiging; **Mëngantjam**, dreigen (ook **mëngantjam-antjam**), **Mëngantjami**, bedreigen; **Mëngantjamkën**, met iets dreigen, iets (een wapen, enz.), als dreig- of bedreigingsmiddel bezigen, enz.; **Pëngantjam**, bedreiger, dreiger; **Pëngantjaman**, bedreiging.

Antjar (ook **Pohon-oepas**), *Antiaris toxicaria*, de beruchte indische giftboom waarvan het doodelijk pijlvergif verkregen wordt.

Antjoek, **Mëngantjoek**, den bij-slaap uitoefenen, bij of met eene vrouw slapen, beslapen.

Antjoer, ontbonden, opgelost, verteerd (van spijs), gesmolten, verbrijzeld, aan gruis, vergruisd, aan flarden, gebroken in kleine stukjes, enz., breken, zich ontbinden, oplossen, smelten, verbrijzeld worden, aan gruis vallen, enz.

Antjol (Bat.), kaap, voorgebergte, landtong in zee.

Antoe (ook **Hantoe**), spook, booze geest die zich onder allerlei vormen voordoet; **Bërantoe**, een boozen geest in zijn dienst hebben,

door een boozen geest bezeten zijn (ook **Këna antoe**).

Antoek, vaak, slaap; **Mëngantoek**, slaperig zijn, slaap hebben, dutterig; **Pëngantoek**, slaapkop, ook slaapmiddel.

Antoel, **Mëngantoel**, terugspringen, afkaatsen (van een veerkrachtig lichaam); **Antoelan**, steunpunt, ondersteuning.

Antoen (Bat.), ingebeelde gek, kwast, — ook: achter, achtergebleven; **Mëngantoen**, achterlaten.

Antoep (Jav. Bat.), engel van een bij, enz.; **Mantoep** of **mëngantoep**, met den engel steken.

Antok, **Mëngantok**, tegen iets aanstooten, iets aanraken.

Aoer (ook **Aur**), gaarkeuken, klaar-gemaakt eten; **Toekang aoer**, verkooper, rondventer van gereed gemaakte, gekookte eetwaren, enz.; **Aoer** (Soend.) ook **Haer**, ook naam eener groote bamboesoort.

Aoes of **Aos**), dorst, dorstig, dorst hebben, dorstig zijn.

Apa, wat, iets, welk, hetgeen, al wat, enz. (dient ook als hulpwoord bij vragende zinnen); **Tiada apa**, niets; **Barang apa** het een of ander; **Sëgala apa**, al wat; **Mëngapa**, iets te beteekenen hebben, van belang zijn, van welk belang? waarom? **Mëngapakën**, iets doen zijn, met iets wat doen, enz.; **Tiada djoega diapakën akoe**, men doet mij toch niets; **Diapakën itoe**, wat moet daarmee gedaan worden? **Mëngapai**, met iets behandelen; **Apa-apa**, al wat, goederen, eigendommen, bezittingen, al wat men heeft, al wat er is, enz.; **Bërapa**, hoeveel? **Siapa** (ook **Sapa**), wie? **Maoe apa**, wat wilt gij, wat is er van uw (zijn) verlangen? enz.

Apabila, wanneer, toen, als, als toen.

Apak (of **apëk**), muf, duf, vunzig (zijn), mufheid, enz.

Apakala, wanneer, toen.

Apalagi, wat nog meer? Hoeveel te meer of te minder nog, wat nog, wat dan nog, en buitendien, bovendien, voorts.

Apalah (meest verbonden met **Kiranja** tot **Apalah kiranja**), wat? Hoe? Welk? (dient ook tot het aangeven van een wensch), bijv. **Hëndaklah toean kiranja** (of **apalah kiranja**) **bërsahabat dëngan hamba**, moge het U gelieven, vriendschap met mij te sluiten.

Apam (of **apëm**), inlandsche poffertjes.

Api, vuur, licht; **Kajoe api**, brandhout, lucifer; **Batoe api**, vuursteen; **Goengoeng api**, vulkaan; **Boenga-** of **Këmbang api**, vonk, vuurwerk, kamervuurwerk; **Kapal api**, stoomschip; **Këreta api**, locomotief, spoortrein; **Tali api**, vuurtouw, lont; **Bërapì**, vurig, brandend, gloeiend zijn, vuur vatten, verlicht zijn, glimmen; **Mëngapikën**, op het vuur zetten, aansteken, opsteken, ophitsen; **Api-api** (Jav.), veinzen, huichelen, voorgeven, voorwenden, kwanswijs, anders spreken of doen dan men denkt of bedoelt, ook vuurvlieg, glimworm en (ook **Kajoe api-api**). *Avicennia officinalis*, een kleine boom, die goed brandhout levert.

Apioen, opium; **Apioen mëntah**, ruwe opium; **Apioen matëng**, bereide opium; **Pak apioen**, opiumpacht, opiumpachter; **Makan-**, **minoem-** of **mëngisëp apioen** (ook **njëret**) (Jav.), opium rooken, opium schuiven.

Apik, zindelijk, rein, net, kiesch, kieschkeurig; **Mëngapikkën**, belangstellen in iets, zich interesseeren voor iets.

Apit, persing, klemming, geklemd,

tusschen twee voorwerpen, enz., vastgezet of zitten; **Mëngapit**, tusschentwee voorwerpen persen, (van twee voorwerpen) links en rechts van een ander staan, dit in het midden nemen, tusschen hen in klemmen of knellen, persen, enz.; **Apitan**, persing, pers, wat geperst wordt, en een soort dampel; **Pëngapit**, wie of wat perst; de bruidsjonkers en -meisjes, die aan beide zijden van bruid en bruidegom geplaatst worden; werktuig om te persen of knellen, klem, pers, drukpers, ook: een vingergreep (bijv. een snuifje); **Apitan minjak**, oliepers; **Apit-apitan**, gepers, gedrang; **Apit-apit**, aan weërszijden van iets; **Apit** of **Boelan Apit**, ook **Dzoelkaidah**, de elfde maand van het Mohammedaansche jaar.

Apoeeng, levenloos voorwerp, dat op het water drijft, dobber; **Mëngapoeng**, zich als zoodanig voordoen, als zoodanig op het water drijven; **Mëngapoengkën**, iets als dobber gebruiken, — van een dobber voorzien; **Tërapoengapoeng**, dobberen (van een vaartuig, enz.).

Apoes (Jav. Bat.), teugel, leidsel; **Mëngapoes** of **Mëngapoeskën**, een teugel aandoen, beteugelen.

Apoes (Jav. Bat.), bedrog, fopperij; **Mëngapoes**, bedriegen, foppen; **Mëngapoesi**, iemand bedriegen; **Mëngapoeskën**, iemand met iets bedriegen, foppen, enz.

Apoes, weg, niet meer bestaand, verdeldg, weggevaagd, kwijtgescholden, verdwenen, uitgewischt; **Mëngapoes**, verdelgen, vernietigen, uitwischen, uitdelgen, uitvegen, kwijtschelden, opheffen, afschaffen; **Mëngapoeskën**, iets verdelgen, vernietigen, opheffen, kwijtschelden, afschaffen, enz.

Ara-ara (Jav. Bat.), onbebouwd

- terrein, onbebouwde vlakte, wildernis.
- Arab**, arabisch, arabier; **Orang arab**, arabier, arabische vrouw; **Koeda arab**, arabisch paard.
- Arah**, hoop, verwachting, ook richting, koers, strekking, streek, streven, doel (ook **Ara**) vlijgeboom — **Boeah arah**, vlij; **Mëngarah**, naar iets streven, zijn hoop op iets stellen; **Mëngarahkën**, aan iets een richting geven of aanwijzen, iets in eene richting brengen, (van arbeiders) aan het werk stellen, ook zich iets ten doel stellen, zijne verwachting op iets gronden, enz.
- Arak**, arak, een sterke drank; **Përarakan**, arakstokerij.
- Arak**, (ook **Arak-arakan**), statige optocht of rondgang (meestal bij bruiloften), al wat daarbij openlijk wordt medegevoerd en vertoond; **Mëngarak**, in statigen optocht rondvoeren; **Përarakan**, statige rondgang, optocht, enz.; **Pëngarak-angin**, statig voorbijdrijvende wolken.
- Aral**, beletsel, verhindering.
- Aram**, (ook **Aram-aram**), bladeren takken enz., die gebezigd worden om een lek in een dam of leiding etc. te stoppen, ook hooge ladder of stelling (zooals bij het bouwen); **Mëngaram**, iemand in het oog houden, zijne handelingen nagaan, controleeren.
- Arang** (ook **Arëng**), houtskool; **Arëng batoe**, steenkool; **Kajoe arang**, ebbenhout; **Përarangan** ook **Pëngarëngan**, kolenbrandery.
- Aras** (Tamiang en Perlak), stroomversnelling in een rivier.
- Aren**, de suikerpalm, **Arenga saccharifera**, waarvan de palmwijn enz. verkregen wordt.
- Arep** (zie ook **Harëp**), wil, wensch, hoop, verlangen, willen, hopen, wenschen, beoogen, enz.
- Arga** (ook **Harga** of **Rega**), prijs, waarde; **Bërharga**, waarde hebben, van waarde; **Mëngargakën**, den prijs van iets bepalen, prijs op iets stellen; **Arga mati**, vaste, bepaalde prijs.
- Ari** (ook **Ari-ari**), gedeelte van den buik tusschen den navel en de schaamdeelen, de onderbuik, de liezen en de navel zelf; ook de nageboorte of placenta; **Tali-ari-ari**, de navelstreng; **Ari** ook = **Adik**.
- Aria**, (scheepsterm), laat los! los; vieren, neerhalen, ook een adellijk ambtspredicaat, dat soms aan verdienstelijke inlandsche hoofden wordt verleend (Jav. Soend.).
- Arif**, verstandig, wijs, geleerd, goed onderwezen, welopgevoed, scherpzinnig (meervoud **Arifin**).
- Aris**, aangezette zoom, stootkant, oplegsel; **Djaring bërariskën rotan**, een net met een zoom van rotting; **Tali-aris**, touw langs den rand van een zeil genaaid.
- Arit** (Jav.), grasmes, sikkelvormig snijmes; **Mëngarit**, met zulk een mes gras enz. snijden; **Mëngaritkën**, met zulk een mes voor een paard enz. grassnijden, ook voor (in de plaats van) iemand anders grassnijden, enz.
- Arkian** (ook **Arkiën**), daarna, vervolgens, wijders, voorts, enz. (gewoonlijk in samenstelling met **maka** tot **Arkian maka**).
- Aroem** (Jav. Bat. Soend.), welriekend, geurig.
- Aroeng** (van de leest), tenger, slank, (ook **ramping**); **Mëngaroeng**, waden, doorwaden; **Aroeng-aroengan**, doorwaadbare plaats.
- Aroes**, stroom, strooming, ook geoorloofd, behoorlijk, moeten, behooren, (zie ook **Haroes**), iron. ook: verdiend loon, verdiend loon krijgen, enz.
- Aron**, halfgaar gekookte rijst; **Mëngaron** of **Mëngaroni**, half-

gaar gekookte rijst uit de **Koekoesan** halen en onder begieting met een weinig kokend water omroeren, en ze daarna in de **Koekoesan** verder gaar te stoomen; **Aronan**, aldus behandelde halfgare rijst; **Pëngaron**, of **Pëngaronan** de bak, waarin het omroeren geschiedt.

Arsj (Ar.), troon (inz. van Allah).

Arta (ook **Harta**), goed, goederen, rijkdom, bezittingen, schatten, geld; **Arta bëndä**, goederen, have en goed, al iemands bezittingen; **Arta poesaka**, erfgoederen; **Artawan**, gegoed, rijk zijn.

Artal (of **Ētal**), geel orpiment, geel smeersel.

Arti (ook **Ērti**), zin, beteekenis, geest, meening, begrip, beduidenis; **Artinja**, de beteekenis, de zin van iets, wel te verstaan; **Mëngërti**, den zin van iets vatten, begrijpen, vatten, verstaan; **Orang arti** of **mëngarti**, een schrander mensch; een bevattelijk, verstandig, geleerd mensch, die veel weet; **Bërtarti**, met beteekenis, een beteekenis hebben; **Tiada bërtarti**, onzin, zonder beteekenis; **Sa'ërti**, gelijk van zin, van dezelfde beteekenis.

Artja (Sk.), beeld, afgodsbeeld (voornamelijk uit den Hindoetijd), ook de beeldjes, die op de Chineesche graven geplaatst worden.

Arwah (ook **Sjaban**, **Saban** of **Roewah**), de achtste maand van het Mohammedaansche jaar; de maand der vereering der zielen der afgestorvenen, waarin de graven en begraafplaatsen worden schoongemaakt.

Asa, hoop, verlangen; **Bërasa**, met hoop vervuld; **Mëngasa**, hopen, verlangen; **Mëngasakën**, naar iets verlangen, op iets hopen.

Asabat, spier.

Asah, **Mëngasah**, slijpen, wetten, scherp maken, aanzetten op een

wrijfsteen, enz. fig. ook beschaven, polijsten; **Mëngasah gigi**, de tanden afslijpen of vijlen; **Batoe pëngasah**, slijpsteen.

Asak, **Mëngasak**, aanzetten, aanstampen, volstoppen, verdrukken, verdringen; **Pëngasak**, stamper, laadstok.

Asal (Ar.), oorsprong, herkomst, afkomst, stam, geslacht, adel, aanzien, grond, grondslag, beginsel, enz. ook mits, onder voorwaarde dat, als maar, als maar niet, zoo maar, enz.; **Asal-oesoel**, herkomst, afkomst, afstamming; **Bërasal**, van goede afkomst zijn, tot een oud adellijk geslacht behooren, van adel zijn, (ook **Atzal**).

Asam (of **asëm**, ook **masëm**), zuur, zuurachtig, ook naam van verscheidene zure of zoetzure vruchten dragende boomen, waaronder de bekende Tamarinde; **Asëm djawa** of **Asëm manis**, ook **Asëm kërandji**, (*Tamarindus indica*); **Asëm djawa** of **Kërandji**, *Dialium indum*, enz.; **Mëngasam**, met iets zuurs inwrijven; **Asem-asëman**, al wat zuur smaakt; **Bëkasëm**, een gerecht van ingelegde visch, enz.; **Sajoer asëm**, met tamarinde zuurgemaakte groente (soep) als bijgerecht bij de rijst; **Moeka asëm**, een zuur, stuursch, norsch gezicht.

Asap (**asëp**), rook, smook, damp, stoom, walm, wasem; **Bërasap**, rooken, rook geven, enz.; **Mëngasap**, rooken, berooken, in den rook houden, aan rook blootstellen, (bijv. visch); **Kapal-asëp**, stoomschip; **Këreta-asëp**, spoor-trein, locomotief; **Pëswat-asëp**, stoommachine; **Bintang bërasëp** (ook **Bintang bërkotek**, **bërekor**), komeet; **Përasëpan**, rookvat, rookpan, rookhuis, rookkamer.

Asar (Ar.), namiddag, achtermid-

- dag, ongeveer half vier à vier uur; **Waktœ asar**, tijd voor het middaggebed. (ook **Atsar**).
- Asian** (Bat.) of **Asihan**, gelukkig, gunstig werkend, zegenrijk, ook zich ergens goed bevinden, ergens kunnen aarden, enz.; **Obat tiada asian**, medicijn, die niet helpt; **Makanan tiada asian**, eten, dat slecht bekommt; **Tiada asian tinggal di Bogor**, te Buitenzorg niet kunnen aarden; **Tiada asian miara andjing**, geen honden er op na kunnen houden, niet gelukkig zijn met honden, doordat zij ziek worden of spoedig dood gaan.
- Asin**, zout, brak, ziltig, zoutachtig, zout van smaak (ook **masin**); **Bërasin**, met zout bedekt, zout bevatten; **Mëngasin** of **mëngasinken**, inzouten, pekelen, in het zout leggen, in den pekel zetten, innaken; **Asin-asinan**, wat ingezouten is.
- Asing**, vreemd, afgezonderd, uitheemsch, vreemdsoortig, afzonderlijk, ander, niet tot iets behoorend; **Nëgëri asing**, vreemd land; **Orang asing**, vreemdeling; **Mëngasingkën**, afzonderen, als vreemd beschouwen; **Mëngasingkën diri**, zich afzonderen.
- Ajlik** (Ar.), sterk verlangen, begeerig, ook verliefd.
- Asli**, afkomst, herkomst (zie ook **Asal**), ook: van adel, oorspronkelijk.
- Asmara** (Sk.), de god der liefde, ook liefde, vleeschelijke liefde; **Ka'asmaran**, verliefd, dol verliefd.
- Asœ** (Jav.) hond (als scheldwoord).
- Asoed**, zwart; **Hadjar'oelasoed**, de zwarte steen.
- Asœh**, **Mëngasœh** (ook **mëngasœh**), oppassen, verzorgen, waken, over (een klein kind bijv.); **Pëngasœh**, oppasser, voedster, verzorgster, kindermeid enz.; **Inang-pëngasœh**, verzorgster, voedster (van vorstelijke kinderen).
- Asoet**, zwart, bont; **Mëngasœt**, kwaadstoken, opruien, ook zwart, bont maken; **Mëngasœtkën**, iemand zwart maken, bekladden; **Pëngasœt**, kwaadstoker, opruier; **Asoetan**, kwaadstokerij, zwartmakerij, opruierij (verg. **Asoed**).
- Asta** (ook **Hasta**) elleboogslengte, de lengte van den top van den middelvinger tot aan het elleboogsgewricht; **Mëngasta**, met die maat meten, uitmeten.
- Astag'fir'oellah** (of **Astaga'fir-lah!**), God beware! God vergeve me! God help me! enz. (uitroep van verbazing).
- Astaka**, stoep, pui, balkon, ook voorgevel, front en tijdelijke troon bij een kroning.
- Astana** (Sk.), paleis, vorstelijk verblijf, ook grafstede van vorstelijke of heiligverklaarde personen, mausoleum; **Isi astana**, hof, hofhouding, allen, die daartoe behooren.
- Atal**, naam van een boom, die gom geeft welke in de inlandsche geneeskunde dient, zie **Artal**.
- Atap** (of **atëp**), dek, dekking, dak, ook de daartoe gebezigde, aan stokjes bevestigde **alang-alang**, **kirai**, **nipah**- en andere bladren; **Atap papan** (of **sirap**), kleine platte plankjes van bepaalden vorm tot dakbedekking; **Atap batœ** (ook **gëndeng** of **gënteng**), gebrande dakpannen, ook leien; **Mëngatap** of **mëngatapkën**, van een dak voorzien, een dak geven, enz.
- Atas**, boven, bovenste, boveneinde, bovenkant, bovenop, ook ter verantwoording van, ten laste van, enz.; **Di atas**, boven, boven op; **Atas angin** of **di atas angin**, boven den wind, te loevert; **Di atas goenoeng**, op den berg, in het gebergte; **Atas saia**, voor mijne rekening, op mijne verantwoording, enz. ook. wat mij be-

treft, aangaat, te mijnen opzichte, voor mij. **Məngatas**, naar boven streven, (gaan), zich verheffen, in de hoogte vliegen, (gaan); **Məngataskən**, verheffen, naar boven brengen, in de hoogte doen gaan, opheffen; **Təratas**, hoogst, allerhoogst; **Nəgəri** (of **Tanah**) **di atas angin**, de landen boven den wind, — te loevert; **Bəratas-atasan**, onderling om de overhand strijden, — elkander een vlieg trachten af te vangen.

Atau (ook **atawa**, **oetawa**), of, ook, en.

Atjah, **Məngatjah**, in schijn iets doen, om later te veranderen, (iets anders te doen).

Atjang, boodschappen, verklikken, aanbrengen; **Atjang atjang**, bij de hand, van alle markten thuis zijn.

Atjap, tot aan het eind in iets stekend, ook overstroomd, onder water geloopen, — voorts: veel, dikwerf, gezwind, vlug, vurig (zooals het loopen van een haan om een kip in te halen); **Atjap-kali**, dikwijls, vaak, meermalen; **Məngatjap** of **məngatjap-atjap**, bespoedigen, versnellen, enz.; **Məngatjap-kən**, iets geheel, tot aan het eind ergens insteken; **Məngatjapi**, overstromen (bijv. een landstreek door het water eener rivier).

Atjar, ingelegd zuur, (zooowel van groenten als van vleesch of visch); **Atjar-ikan**, visch in het zuur; **Atjar tjampoer-adoek**, gemengd zuur van allerlei groenten; **Məngatjar**, bezig zijn met atjar te maken; **Məngatjarkən**, iets in zuur inmaken.

Atjara, zaak, kwestie, rechtszaak, geding, pleidooi, ook: staatsie, praal (zie **Oepatjara**); **Hari atjara**, rechtsdag; **Məngatjara**, berechten, uitspraak doen; **Məngatjarakən**, in proces gooien,

tot eene zaak maken, in rechten betrekken, vervolgen; **Məngatjaral**, iemand in rechten betrekken, een proces aandoen; **Pəngatjara**, pleitbezorger, advocaat, procureur.

Atji, mogelijk, wellicht, bij geval, zal het zoo zijn? is het zoo? is 't goed zoo? **Məngatjikən**, er in toestemmen dat iets gebeurt; doen gebeuren.

Atjoe, **Məngatjoe** of **məngatjoe-atjoe**, dreigen, met den vinger dreigen (ook met een wapen, enz.), vergelijken, tegen elkander houden om te vergelijken; **Atjoean**, model.

Atjoem, **Məngatjoem**, iemand heimelijk tegen een ander opstoken, aanhitsen, verbitterd maken.

Atjo (Bat.), geklets, geleuter, gezanik; **Məngatjo**, onzin praten, onwijs babbelen, kletsen, zaniken.

Atma, ziel (van een doode, die, naar geloofd wordt, in een ander lichaam kan varen).

Atoeng, **Məngatoeng**, (van een vlinder) fladderen, (op het water) dobberen (van menschen), wankelen, in onzekerheid verkeeren, aarzelen, wankelmoedig zijn; **Oedang-atoeng**, steurkrab.

Atoer, rangschikking, orde, volgorde, regel, regeling; **Məngatoer**, rangschikken, ordenen, regelen, in orde brengen, beredderen, scharen, (een spel) opzetten, ook verklaren, aanbieden, verzenden; (**məngatoerkən** of **məngatoeri**) **Bəratoer**, in rangschikking, de een na of naast den ander, in gelid, in geregelde orde staan, enz.; **Atoeran**, rangschikking, scharing, opzetting, regeling, bereddering, ook voordracht, getuigenis, verklaring; **Dəngan atoeran**, geregeld, ordelijk, zooals het behoort, betamelijk, welvoegelijk, enz.; **Məngatoer hoeroef**, letterzetten.

Awai, wuiven; **Mëngawai**, met de hand wuiven (bijv. om iemand te roepen).

Awak, lichaam, persoon, bemanning, volk, bevolking; **Awak përaoe**, scheepsromp, ook bemanning van het schip; **Awak nögëri**, volk, bevolking, ingezetenen; **Bërawak**, bemand zijn, ook jegens een ander **awak** zeggen, d. i. hem in den 3^{en} persoon aanspreken, of van zich zelf tegenover hem **awak** bezigen, enz. (meestal wordt hierbij ter aanduiding van den 1^{en}, 2^{en} of 3^{en} pers. —**koe**, —**moe**, of —**nja**, aan dit **awak** toegevoegd).

Awal (Ar.), begin, aanvang, oorsprong; **Awal moela**, van den beginne af.

Awan, wolk, lofwerk, krullen in letters, enz.; **Bërawan**, bewolkt zijn; **Mëngawan**, naar de wolken, in de hoogte gaan.

Awang, jongetje, kereltje, knaapje, ook vriend, makker.

Awang-awang, uitspansel, hemel, firmament.

Awar, algemeen heerschende ziekte, epidemie; ook (**Awar-awar**), schatten, waardeeren, taxeeren; **Awar-awar**, *Ficus septica*, een boom, waarvan de fijngekorven bladeren met opium vermengd bij wijze van tabak gerookt worden, en die geneskundige eigenschappen heeft.

Awas, scherpziend, oplettend, voorzichtig, ook scherp zien, scherp toekijken, voorzichtig handelen, oplettend zijn, voorzichtigheid, oplettendheid; **Mëngawaskën**, **mëngawasin** of **awasin** (Bat.), scherp toezien, sterk aankijken, nauwlettend gadeslaan, goed bekijken; **Awas**, **Jang awas!** Voorzichtig, let goed op! Kijk goed uit!

Awet (Jav.), duurzaam, lang van duur, lang goed blijvend, niet spoedig op of versleten; **Awet moeda**, lang jong blijven.

Azimat (Ar.) = **Djimat** (zie aldaar);

Azza (Ar.), uitstekend, uitmuntend; **Azza wa djalla**, de groote en machtige (van Allah gesproken).

B.

Bab (Ar.), hoofdstuk, artikel, categorie, poort, deur, ook: geval, zaak; **Dalëm përkara ini ada doea bab, jang tiada tërang**, in dit geding zijn twee zaken, die niet bewezen zijn, enz.

Baba (ook **Babah**), afstammeling van een chineeschen vader en een inlandsche moeder, inboorling van Chineesche afkomst; ook benaming van gegoede(?) inlanders te Batavia.

Babad (Jav. Bat. Soend.), de pens, boekpens (van een dier), ook kroniek, geschiedkundig geschrift uit den ouden tijd, geschiedenis.

Babad-Ambadad (Jav. Bat.

Soend.), een bosch enz. rooien, de boomen daarin vellen, ook een erf enz. van onkruid zuiveren, door dit weg te kappen of te snijden; **Ambabadi** of **ambabati**, het onkruid enz. weggappen.

Babak, stuk, bedrijf, spel (van rondgaande muzikanten, enz.); **Topeng bakakan**, rondreizende inlandsche straat-comedianten.

Babakan (Bat.), schors, bast; **Babakan asëm**, schors, bast van den tamarindeboom.

Babang, wijd (van een opening), gapend (van een wond); **Loekanja babang**, het is (was) een gapende wond; de wond gaapt, enz.

Babal (Jav. Bat.), jonge, pas gevormde vrucht van den **angka**, ook de jonge nog niet harde schaal eener jonge kokosnoot.

Babar (ook **Beber**), plat, geplet, uitgespreid, ontrold, enz.; **Babar** (Jav. Bat.), ook het te voorschijn komen van een kind, het geboren worden daarvan bij de bevalling, de bevalling; **Měmbabar** (ook **měmbeber**), uitspreiden, ontrollen, een zeil bijzetten; **Kěbaba-ran**, op heeter daad betrapt worden.

Babas, door stroom en wind af-drijven (van een vaartuig), aan flarden scheuren (van een zeil), uit elkander gedreven (van een leger).

Babat, op elkander gelijken, een paar vormen, enz.; **Sababat**, een paar, een span (zie ook **Babad**).

Babi, varken, zwijn; **Babi oetan**, wild zwijn; **Babi roesa** hert-zwijn; **Babi tanah**, aardvarken (sus vittatus); **Babi doejoeng** of **Doejoeng**, zeekalf of zeevarken; **Bintang babi**, de planeet Venus; **Sawan-babi**, vallende ziekte; **Babi pangangan**, speenvarken; **Babi panggang**, gebraden speenvarken; **Daging babi**, varkensvleesch; **Měmbabi boe-ta**, doen als een blind zwijn, d. i. blindelings te werk gaan, voort-schieten, enz.

Babit, **Měmbabit**, iemand of iets in eene zaak halen, betrekken, wikkelen.

Baboe (Jav. Bat.), meid, dienstmeid, kindermeid; **Baboe soesoe** of **Baboe tetek**, min, zoogster.

Baboer (zie ook **Lamoer**), slecht van gezicht.

Babon (Jav. Bat.), hen, volwassen kip, legkip, klokken; (bij het spel) kapitaal, beginkapitaal; ook begin, oorsprong, enz.

Badak, rhinoceros; **Badak ga-djah**, eenhoornige rhinoceros; **Badak kěrbau**, tweehoornige

rhinoceros; **Tjoela badak**, hoorn van een rhinoceros; **Lidah badak**, opuntia cochinillifera, een heester, veel aangekweekt voor de cochenillecultuur.

Badam (ook **Sakit Badam** of **Pěnjakit badam**), roode plekken op het lichaam, de lepra in het eerste stadium, ook (Perz.) amandel.

Badan, lichaam, romp, gedeelte van het lichaam zonder hoofd, armen en beenen; **Běrbadan**, een lichaam, een vorm hebben.

Badati (Har.), te zamen bijeenbrengen, ponspondsgewijs bijdragen (bijv. tot betaling der kosten van een openbaar gebouw, enz.).

Bade, gissen, raden, vermoeden, veronderstellen.

Bade (ook **Badik** of **Bade-bade**), een kort dolkmes met een snede.

Badjak (Jav. Bat.), (ook **Badjag**, **Pěrampok di laeet**), zeeroover; **Měmbadjak**, zeeroof plegen.

Badjak, ploeg, het ploegen; **Mata badjak**, ploegschaar, ploegtjzer; **Tiang badjak**, ploegtjzerbeen; **Soengkal badjak**, strijkbord aan een ploeg; **Gandar badjak**, ploegstaart; **Měmbadjak**, ploegen. (Zie verder **Wěloekoe**).

Badjang, een soort geest, dwerg, kabouter, aardmannetje, ook (bij timmerlieden) zwaluwstaart en stelten; **Gělang badjang**, een armband van garen ter bezwering van vorenbedoelden geest; **Badjang-badjang**, chysopogon aciculatus, een zeer lastig gras, omdat de zaadpluizen er van zich aan de kleederen vastzetten.

Badji, keg, wig.

Badjik = **Balk**, (zie aldaar); **Kaba-djikan**, deugd, weldaad, welzijn, welvaren; **Djalan kabadjikan**, pad der deugd; **Běrbœat kabadjikan**, weldoen; **Kabadjikan něgěri**, het welzijn, welvaren van het land, enz.

Badjing (Jav. Bat.), eekhoorn.

Badjoe, kleedingstuk tot dekking van het bovenlijf, een soort kiel, jak of kort gesloten jasje; **Badjoe koeroeng**, geheel gesloten nauwsluitende **badjoe**; **Badjoe bëlah dada**, idem, op de borst open; **Badjoe sërodja**, idem, met een geplooiden of gevouwen halskraag; **Badjoe takwa**, nauwsluitend buis, dat tot op de heupen reikt; **Badjoe mëskat**, een soort van borstrok; **Badjoe pokok**, een gesloten vest zonder mouwen; **Badjoe ajah**, een vest met korte mouwen; **Badjoe saja'**, een lange **badjoe** met aan de polsen nauwsluitende armen (vrouwendracht); **Badjoe kadjari**, een lange **badjoe** met lange wijde mouwen; **Badjoe dalëm**, onderbuis; **Badjoe loear**, bovenkleed; **Badjoe bësi**, harnas; **Badjoe rante**, maliënkolder; **Badjoe panas**, flanelen of wollen buis, enz.; **Bërbadjoe**, een **badjoe** aanhebben.

Badjoel (Jav.), jong van een kaaiman, ook kaaiman, alligator.

Badoet (Jav.) (ook **Banjol**), potsenmaker, nar, clown, grappenmaker, komiek (in de inlandsche schouwspelen).

Badong (Jav.), borstplaat, ringkraag, ook buikband, buikgordel (zie **Bëdong**), ook de metalen vleugelvormige versierselen, die aan het achterhoofd en bij de ooren gedragen worden bij vertooningen van den **Wajang-orang**, enz.

Bagai, onderdeel, soort, aard, klasse, wijze; **Sabagai poela**, voorts, wijders, zoo ook; **Bagai-bagai**, verschillende, verscheidene, allerhande, allerlei; **Bërbagai**, in soorten; **Sabagai**, evenals, zooals het behoort, ter dege, duchtig; **Mëmoekoel**, **sabagai poekoel**, duchtig, ter dege aflossen; **Bagaimana**, als,

gelijk als, zooals, hoedanig, op welke wijze; **Mëmbagaikën**, naar verkiezing met iets doen wat men wil, iets naar willekeur behandelen.

Bagal, bloemstengel van de cocosnoot.

Bagan, ruwe schets, ontwerp, platte grond, omtrek, tijdelijk gebouw, halte, rustplaats, bivouac; **Bërbagan**, zich tijdelijk ergens bevinden, op bivouac zijn; **Mëmbagan**, iets ruw schetsen, ontwerpen, de omtrekken van iets af- of uitzetten of afbakenen.

Bagas, grof gebouwd, gespierd, robuust, (van den wind) sterk, gestadig, enz.

Bagawan (Jav.), eerwaardig, heilige, achtbaar, aanbiddelijk; benaming van vorstelijke en heilige asceten.

Bagea (Mol.), koekjes van **sagoe** met kanari, of van **sagoe** alleen bereid.

Bagi, voor, ten nutte van, ten gebruike van; **Sëgala poedji bagi Allah**, alle lof zij (voor, aan) God; **Ada bagikoe doea soedara**, ik heb twee broeders (zusters); **Adakah bagimoe bapa?** Hebt gij een vader? (Zie verder: **Bahagi**).

Baginda, zijne (hare) gelukzaligheid, een titel, die in het gewone leven alleen aan een regeerenden vorst gegeven wordt, en dus overeenkomt met ons „Zijne (Hare) Majesteit“, „Sire“.

Bagini, zoo, aldus, dus, op deze wijze.

Bagitoe, zoo, aldus, dus, op die wijze; **Bagini-bagitoe**, zus en zoo; dus doende, zoo handelende, enz.

Bagoe, Gnetum gnemon, een boom, van welks bast sterk touw wordt geslagen.

Bagoer (ook **Djagoer**) (Jav. Bat.), van buitengewone maar gepro-

portioneerde lengte (van menschen en dieren).

Bagoes, mooi, schoon, fraai, lief, liefvallig, aanminnig, schoonheid, fraaiheid, liefvalligheid; **Sakit bagoes** of **Babagoesan**, mazen, ook de pokken; **Roemah bagoes**, een mooi huis; **Përampoean bagoes**, ook — **ajoe** (Jav.), een schoone, liefvallige vrouw, enz.; **Bërbagoesan**, mooi opgeschikt, zich opdirken, mooi maken, mooi voordoen; **Mëmbagoes-kën**, mooi maken, verfraaien.

Bagral (Ar.), muilezel.

Bahagi (ook **Bagi**), deel, onderdeel, gedeelte; **Sabahagi lagi**, anderdeels, ten andere, voorts, wijders; **Tërbahagi**, verdeeld; **Bërbahagi**, verdeeld zijn, deelen (onder elkander); **Mëmbahagi**, deelen, verdeelen, (bij het kaartspel) geven; **Bahagian**, deel, onderdeel, wat door deeling verkregen wordt; **Bahagian tanah**, gedeelte van een land afdeeling; **Bahagian pamërentaban**, bestuursafdeeling, departement, ministerie; **Pëmbahagi**, deeler, gever; **Përbahagian**, deeling, verdeling.

Bahagia (ook **Bagia**), geluk, heil, gelukkig.

Bahaja, gevaar, nood, ongeluk, (ook **Mara bahaja**); **Bërbahaja**, gevaarlijk, in gevaar zijn; **Mëmbëri bahaja**, in gevaar brengen, gevaar veroorzaken, gevaarlijk zijn.

Baham (ook **Ba'am**), kaak, kies van verstand; **Mëmbaham**, (van menschen) kauwen met gesloten mond (van koeien enz), herkauwen, langzaam eten.

Bahana, geluid, klank, stem, nagalm, echo, geraas; **Bërbahana**, klinken, weerklinken, nagalmen, geraas, geweld maken; **Mëngamboerkën bahana**, destem, verheffen, schreeuwen, gillen.

Bahar, een groote plas water,

groote rivier, zee, meer; **Akar bahar**, een zeegewas, (zie **Akar**); **Bahar**, ook uitmunten in schoonheid enz.

Bahara (ook **Bahari**), schoon, volmaakt, beschaafd, schoonheid, volmaaktheid, beschaafdheid.

Baharoe (ook **Baroe**), nieuw, versch, nieuweling, pas, zoeven, onlangs; **Taoen baroe**, nieuw jaar; **Orang baroe**, nieuweling, baar.

Bahasa, taal, spraak, woord, uitdrukking, ook toon, manier, enz.; **Bahasa dalëm**, hoftaal; **Bahasa aloes**, beschaafde, gekuischte taal; **Bahasa sahari-hari**, dagelijksche omgangstaal; **Bahasa katjoekan**, taal met vreemden tongval; **Bahasa tjampoer-baoer**, gemengde, conventioneele taal; **Taoe bahasa**, goede manieren kennen, hebben, zich behoorlijk, fatsoenlijk uitdrukken; **Mëlangkah bahasa**, tegen den goeden toon handelen; **Mëmbahasakën**, in eene taal uitdrukken, overbrengen, vertalen; **Përbahasa** ook **Përbahasaan**: spreekwijze, gezegde, spreekwoord.

Bahkan (ook **Behkan**), ja, zoo is het, zeker, ja zeker, enz.

Bahia (of **bahala**), ongeluk.

Bahoe, schouder, (zie ook **Poendak**).

Bahoewa (ook **Bahwa**), waarlijk, wezenlijk, voorwaar, inderdaad, dat, enz.; **Dëngan sabahoe-wanja**, ter dege.

Bahtëra, vaarttuig, schuit enz.

Baik, goed, wel, degelijk, deugdelijk, deugdzaam, duurzaam, in orde, braaf, welvarend, gezond, gaaf, goedschiks, ook maar, hetzij... hetzij, enz.; **Orang baik**, een goed, deugdzaam, ook minzaam mensch, enz.; **Dëngan baik**, goedschiks, enz.; **Baik orang, baik setan**, hetzij mensch

- hotzij duivel; **Sabaik-baik** of **sabaik-baiknja** zoo goed mogelijk, hoe goed ook; **Baik-baik**, pas goed op, let wel op, voorzichtig! **Měmbaikri**, verbeteren, repareeren, zich opdirken, ook iemand goed doen, weldoen, het met iemand weder goed maken; **Měmbaikkën**, goed doen, — maken, — zijn, iets verbeteren, herstellen, repareeren, enz.; (zie ook **Bénar**); **Kasi baik** (Sap. of Amb.) = vergunning verlenen, verlof geven, toestaan.
- Bait** (Ar.), huis; **Bait'oeiharam**, het heilige huis, de tempel te Mekka; **Bait'oeimāl**, de moskeekas, de schatkist.
- Baja**, slag, soort; **Sabaja**, van dezelfde soort, —slag, —denzelfden leeftijd.
- Bajak**, onevenredig dik van lichaam (bijv. van een hoog zwangere vrouw).
- Bajam** (ook **Bajēm**), spinasiachtige plantensoort; **Bajēm doeri**, *Amarantus spinosus*; **Bajēm bésar**, *Cladostachys frutescens*; **Bajēm bētoel**, *Amarantus retroflexus*; **Bajēm ekor koetjing**, *Celosia cristata*; **Bajēm merah**, *Amarantus melancholicus*; **Bajēm sajoer**, *Amarantus oleraceus*; **Bajēm sélasai**, *Amarantus paniculatus*; **Bajēm toer**, *Chenopodium filicifolium*; alle van de natuurlijke familie der *Amarantaceae* en eenjarige gewassen, die meerendeels eetbare bladeren geven.
- Bajan**, groote groene papegaai. (Zie verder **Kēbajan**).
- Bajang**, schaduw, schaduwbeeld, schim, (ook **Bajang-bajang**); **Běrbajang**, schaduw werpen op iets; **Těrbajang**, als onduidelijk beeld te voorschijn komen, aan den dag komen; **Měmbajangi**, beschaduwten; **Měmbajangkën**, op iets schaduw werpen, iets beschaduwten, schaduw op iets laten vallen.
- Bajar**, betaling; **Měmbajar**, betalen, voldoen, vervullen, volbrengen; **Měmbajar oetang**, zijne schuld betalen; **Měmbajar kaœl**, eene gelofte vervullen; **Měmbajari** ook **Měmbajarkën**, aan velen uitbetalen, ook voor anderen betalen, enz.; **Pěmbajar**, betaler, betaalmiddel; **Pěmbajaran**, betaling, aflossing, voldoening, vervulling, enz.
- Bajat** (**Měmbajat**) **padi** op het kweekbed zaaien.
- Baji** (Jav.), wicht, klein kind, zui-geling, pas geboren kind.
- Bajoe** (Sk.), wind, zware wind, stormwind; ook van smaak veranderd, doch niet bepaald bedorven (van spijzen bijv.), eenigszins bedorven door te lang liggen, enz., onrein, onsmakelijk.
- Bajoeh** (ook **Wajoeh**), beurt, om haren man te ontvangen, (wanneer deze meer dan eene vrouw heeft), ook de benaming der verhouding tusschen de verschillende vrouwen van een man; mede-vrouw, mede-echtgenoot; enz., (verg. **Marœ**).
- Bak** (Chin.), Chineesche inkt, z.g. Oost-Indische inkt in verhard vorm, ook een Chineesch spel.
- Baka**, oorsprong, afkomst, stam, ras, erfelijke aard, geslacht; **Pěnjakit baka**, erfelijke ziekte, klierziekte; **Měnimboelkën baka**, door handelingen etc., zijne afkomst verraden; **Měmboeang baka**, zijne afkomst verloochenen; **Baka'** (Ar.), bestendig, duurzaam, eeuwig; **Poelang dari nēgëri, jang fana, kanēgëri jang baka'**, uit het land der vergankelijkheid teruggaan naar het land der eeuwigheid (bestendigheid), d. i. sterven.
- Bakal**, ruwe stof of grondstof, waarvan iets moet worden ge-

vormd, gemaakt; wat iets moet worden, ook wat men op reis, enz. medeneemt (ook **Békél**); **Bakal roemah**, de materialen voor een huis, ook: het aanstaande huis; **Bakal radja**, de vermoedelijke troonopvolger; **Bakal kawin**, de verloofden, die zullen trouwen; **Bakal di gantoeng**, die bestemd is, gehangen te worden; **Měmbakal**, den ruwen vorm van iets nemen, aangeven, ook maken; **Měmbakalken**, tot iets bestemmen; **Bakal**, (Jav. Bat.), zullen (wordt gebruikt tot het aangeven van het futúrum, bijv. **Akoe bakal pèrgi ka Sèmarang**, ik zal naar Semarang gaan).

Bakar, het branden, blaken, bakken, enz.; **Batoe bakar**, gebakken steen, metselsteen; **Kajoe bakar**, brandhout; **Měmbakar**, branden, brandstichten, fig. ook aanblazen, ophitsen, jaloersch maken; (**Měmbakar hati**), hartzeer aandoen, -veroorzaken; **Kabakaran**, schade lijden door brand, ook brand; **Měmbakar bësi**, ijzer heet maken; **Roemah tərbakar**, een brandend (of afgebrand) huis.

Bakat, branding, onstuimig, botsende golven; ook voorspellend voorkomen van iets, voorbode, voortekenen, en vol, volgepropt; **Bakat angin**, voorbode van den naderenden of opstekenden wind; **Bakat kètoemboehan**, de voortekenen der kinderpokken.

Bakër, onder het koken gestremde of geschifte melk.

Baki (Holl.), presenteerblad, bakje, ook het ophouden der menses bij vrouwen van zekeren leeftijd;

Pèrampoean baki, eene vrouw, die niet meer menstrueert.

Baklak (Bat.), houten klompen (indische).

Bakoel, mand, korf met of zonder

deksel; ook (Jav.), verkoper of koopvrouw, die de waren in het groot verkoopt aan wederverkopers in het klein.

Bakoeng, *Crinum asiaticum*, een sierplant met geneeskrachtige eigenschappen, evenals een andere soort, die *Crinum bankanum* genoemd is. Voorts *Pancratium zeylanicum* met een zeer vergiftigen bol, en **Bakoeng ajër**, *Chamaecladon augustifolium*, een waterplant met wormdrijvende eigenschappen.

Bakoep, verheven bolrond, gezwollen, opgezet, ziekelijke opzetting, zwelling.

Bakti (Sk.), dienst, dienstbetoon, eerbied, eerbetoon, hulde, vereering, aanbidding; **Bèrboeat bakti**, dienst, eerbied, hulde bewijzen; **Bèrbakti**, vereeren, hulde betoonen, enz.

Bala (Sk.), volk, krijgsmacht, leger; **Bala téntèra**, leger; **Bala** (Holl.), dans, danspartij; **Měmbala** of **Bala**, dansen (als Europeanen doen); **Bala**, ook: beproeving, bezoeking, onheil, ongemak, kommer, ongeluk; **Bala sèni**, tering, aandoening der longen; **Měmbalal**, beproeven, bezoeken.

Balah (**Měmbalah**), wederstreven, betwisten, iets in te brengen hebben tegen.

Balai, open gebouw, waar de vorst zich in het openbaar vertoont, ook opene vergaderzaal, tijdelijk logis voor vreemdelingen, enz.; **Balai-roeng**, de vorstelijke gehoorzaal, die aan de voorgalerij van het paleis verbonden is; **Balai péranginan**, koepel, luthuisje.

Balai (**Měmbalai**), met onverschilligheid behandelen, laten begaan, enz.

Balai (ook **Bale** en **Bale-bale**), bank, rustbank (verg. **Amben**).

Balan (Jav. Bat.), striem; **Bèrbalan** of **Bèrbalan-balan**, met

striemen overdekt, striemen op zijn lichaam hebben, litteekens van striemen op 't lijf hebben.

Balang, sprinkhaan; **Balang sangit**, *Stenocoris varicornis*, de stinkende sprinkhaan.

Balangan (ook **Balapan**), wedren, race.

Balar (**Pěnjakit balar**), de Albinosiekte, witte vlekken aan handen en voeten, wit, albinokleurig.

Balas (ook **Balės**), vergelding, wat men terug doet, teruggeeft, enz.;

Měmbalės, vergelden, terug doen, vergoeden, beantwoorden, beloonen, enz.; **Měmbalės**, iemand vergelden, beantwoorden, beloonen, enz.; **Balėsan**, vergelding, vergoeding, belooning, antwoord; **Pěmbalės**, vergelder, belooner, enz.

Balig (Ar.), (ook **Akal-balig**, **Akal-balek** of **Akil-balig**), tot den leeftijd der puberteit, des onderscheids gekomen, mondig, meerderjarig, volwassen, rijp, huwbaar.

Balik, terug, omgekeerd, keerzijde, rugzijde, het tegenovergestelde, het omgekeerde, het tegendeel, enz.; **Poetěr-balik**, draaijerij, zijne woorden verdraaien, enz.; **Bolak-balik**, nu zus, dan zoo, draaien enz., ook heen en weder gaan, enz.; **Měmbalik**, zich omkeeren, terugkeeren, wenden, omkeeren, verdraaien, enz.; **Těrbalik**, omgekeerd, omgedraaid; **Kěbalik**, het onderst boven gekeerd, enz.; **Těrbolak-balik**, hals over kop tuimelen, enz.

Balila, verraad.

Baliloe, onzinnig, dwaas, ook: fopperij, bedrog, bedriegerij.

Baloe, achtergebleven, nagelaten echtgenoot, weduwe of weduwnaar.

Baloeng, kam van een haan, ook (Jav.) been, knook, beenderen en (ook **Djengger-ajam**), hanekam, een plant.

Baloer, in de zon gedroogd vleesch, ongelooide huid, ook straf, tuchting, zwelling door een slag of striem; kristal, bergkristal.

Baloet, windsel, verband, ook zwelling der oogen (door het huilen);

Měmbaloet, inwikkelen, omwinden, verbinden, ook zwellen (der oogen); **Baloetan**, wat omwonden, verbonden, ingewikkeld is; **Pěmbaloet**, verband, windsel, omwikkeling, ook zwelling.

Baloewerti (Port.), bolwerk.

Balok (Holl.), balk.

Bam (of **Baām**), boom, dwarsbalk op Indische vaartuigen, zoowel aan den mast als aan het roer, zware bastoon, zware stem, ook een kind in slaap sussen (**Měmbamkě**); **Patah kěmoedi dęgan bamja**, het roer en zijn dwarsbalk zijn gebroken, d. i. alle hoop is verloren.

Bamban (ook **Bambang**), *Maranta dichotoma*, een tot de familie der *Cannaceae* behoorende plant, veel gebruikt voor het maken van matten, korfjes en mandjes, enz.

Bambang, plat en breed, vergroot (van de maan); **Bambangan**, een visch, ook, het met elkander eens zijn en heimelijk verkeer van twee minnenden.

Bamboe, Bamboe-riet; **Bamboe ampel**, *Bambusa fera*; **Bamboe andong**, ook **Bamboe ater**, *Bambusa verticillata*; **Bamboe apoes**, ook **Bamboe tali**, *Bambusa apus*; **Bamboe bitoeng** of **-bětoeng**, *Bambusa nigro-ciliata* en *Bambusa aspera* of *Gigantochloa aspera*; **Bamboe boeloe akar** *Melocanna gracilis*; **Bamboe boeloe koening**, *Melocanna brachyclada*; **Bamboe boeloe idjo**, *Melocanna viridis*; **Bamboe djawa**, *Bambusa vulgaris*; **Bamboe doeri**, *Schyzostachyum durio*; **Bamboe gading**, *Bambusa elegantissima*; **Bamboe**

itëm, Gigantochloa atter; **Bamboe kërísik**, Schyzostachyum Blumei; **Bamboe oelër**, Bambusa serpentina; **Bamboe sërít-koeda**, Melocanna Zollingerii; **Bamboe toetoeel**, Bambusa vulgaris var. maculata; **Bamboe woeloeng**, Gigantochloa robusta; **Bamboe tjina**, Arundinaria glaucescens. Van deze tot de natuurlijke familie der Graminaeë behoorende nuttige planten maakt de inlander zoowel zijn huis, als allerlei gereedschappen, voor huiselijk of dagelijksch gebruik.

Bami (Chin.), een Chineesch gerecht van een soort macaronie of vermicelli (**mi**) met varkensvleesch, spek, garnalen, kreeften, enz. en groenten.

Bandang, een zeevisch (ook **Bandëng**) — **Bandang** (Jav. Bat.), **Mëmbandang**, hollen, op hol slaan, hard wegloopen; **Mëmbandangkën**, laten rennen, ventre-à-terre laten loopen.

Bandar, haven, havenplaats, ook (bij het kaartspel), bankier, degen die de bank houdt en de kaarten uitdeelt; **Sjah-bandar**, hoofd eener havenplaats, havenmeester, hoofd der kooplieden; **Përbandaran**, havenkantoor.

Bandera (Port.), vlag, vaandel, wimpel.

Bandërek (Bat, Jav.), een warme drank, bereid met gember, ook boel, boeleerster, echtbreuk, hoererij; voorts: **Mëmbandërek**, forceeren, een sluiting met geweld openen, enz.

Bandëring, slinger; **Mëmbandëring**, met een slinger werpen, iets met een slinger gooien, enz.

Bandil, vanghaak (wapen der gardoewachters, om dieven, enz. aan te houden), gaffelvormig instrument, gedoornde vork.

Banding, wat met iets vergeleken kan worden, evenbeeld, pendant,

weerga; **Tiada bandingnja**, onvergelijkelijk, eenig; **Mëmbanding**, vergelijken; **Mëmbandangkën**, twee voorwerpen met elkander vergelijken, tegen over elkander stellen, enz.

Bandjar, rij, gelid; **Bërbandjar**, op een rij, in gelid staan, enz., eene rij, een gelid vormen.

Bandji (ook **Bandji-bandji**), roosterwerk, lofwerk, ook franje.

Bandjir (Jav.), overstroming, overstrooming, uit de oevers treden (van een rivier, enz.); **Kabandjiran**, door eene overstroming overvallen, enz.

Bandoel (ook **Bandoelan**), iets dat gebruikt wordt, om er iets in of aan te hangen, schommel, hangende wieg, hangmat.

Bandok (ook **Bondok**), bult, hooge rug, hooge schoft; ook eelt of gezwel aan de schouders tengevolge van het vele dragen.

Bandot, ram, bok.

Bang (= **abang**), rood; **Kain bang**, roodgeverfd kleed, enz.

Bangal, obstructie, verstopping, enz., ook: ondeugend, koppig, hardhoorig, Oostindisch-dooft (verg. **Bëngal**).

Bangar, onzuiver van smaak of reuk, stinkend, onaangename reuk, stank; ook: razen, tieren, leven maken.

Bangat (ook **Bangët**), haastig, spoedig, onverwijld, ook: streng, ruw; **Mëmbangatkën**, bespoedigen, verhaasten, enz. Zie ook **Sangat**.

Bangga (Bat.), blufferig, fatterig, pronkzuchtig, grootspreken, bluffen, grootspraak, bluff, enz.

Bangkai (ook **Bangke**), lijk, dood lichaam, kreng, (verg. **Malt**).

Bangkawan (ook (**Bëngkarah**), dakspaar, dakrib.

Bangkawara, halsstarrig, koppig, verstokt, halsstarrige, verstokte (zondaar), enz., (een scheldwoord).

Bangkës (ook **Bëbangkës** of **Bëbangkis**), niezen.

Bangkit, Mëmbangkit, oprijzen, opstaan, zich verheffen; **Mëmbangkitkën**, doen oprijzen, opstaan, ook ophalen, voorhouden; **Mëmbangkitkën përkara jang lama**, oude koeien uit de sloot halen, oude zaken oprakelen, enz.

Bangkit, verwijt, verwijting; **Mëmbangkit**, verwijten, iemand aan bewezen diensten of weldaden herinneren; **Mëmbangkitkën**, bewezen dienst of weldaden verwijten, enz.

Bangkoe (Holl. of Port.), bank, rustbank, **Bangkoe kaki**, voetbankje, voetebank.

Bangkoedoe (**Bëngkoedoe** of **Mëngkoedoe**), *Morinda citrifolia*, een boom, uit wiens bast en wortels een roode kleurstof wordt getrokken; heeft ook geneeskrachtige eigenschappen.

Bangkoewang, *Ipomoea mammosa*: een slingerplant met eetbare knollen, enz.

Bangkong, een pad, een groote pad, een groote kikvorsch.

Bangka (ook **Banglaf**), *Zingiber cassumana*: een overblijvende plant met geneeskrachtige eigenschappen; wordt ook in de inlandsche keuken gebruikt.

Banglok (Chin.), vischkaar.

Bangoen, bloedgeld, dat bij wijze van schadeloosstelling voor een vermoorde betaald wordt.

Bangoen, zich oprichten, opstaan, opkomen, zich boven de kim verheffen, ook: vorm, gestalte, bouworde, fatsoen, uitkomst; **Mëmbangoen**, zich oprichten, opstaan, ook iets vormen, maken, enz.; **Mëmbangoen përaoe**, een vaartuig op stapel zetten; **Mëmbangoen roemah**, een huis bouwen, inrichten; **Mëmbangoen nëgëri**, een stad stichten, bouwen; **Mëmb-**

bangoeni, voor het een of ander, of voor iemand opstaan, om naar het een of ander te kijken, ook iemand wekken, wakker maken; **Mëmbangoenkën**, iemand wekken, wakker maken; **Bangoenan**, stand, postuur, gedaante, vorm, ook gebouw, torentje, enz.

Bangoes, snuit, snoet.

Bango, reiger, ooievaar; **Bango tongtong**, de zwartgekleete, kaalkoppige ooievaar, marabout.

Bangol, hardhoorend.

Bangor (Bat.), ondeugend, stout, ongehoorzaam, onverbiedelijk, enz. (van een kind).

Bangsa, stam, geslacht, natie, volk, soort, familie; **Bangsa koelit poetih**, Europeaan, blanke; **Bangsa tjina**, — **djawa**, een Chinees, Javaan of inlander, enz.; **Bangsa sëmoe**, tot het geslacht, de familie der mieren behoorende; **Bangsawan** (ook **Bërbangsa**), van adel, van een aanzienlijk geslacht, van eene aanzienlijke familie, van goede afkomst, enz.; **Mëmbangsakën**, in den adel verheffen, tot eene soort rekenen, als eene soort beschouwen, enz.

Bangsäl, een dak op stijlen of jukken, met of zonder bewanding, loods; **Bangsäl kareta**, wagenloods, een loods, waaronder rijtuigen, die wachten moeten, schuilen kunnen, enz.

Bangsät, vagebond, gauwdief, schobbejak, smeerlap, schurk, schelm, boef, spitsboef, schavuit, booswicht, gespuis, canaille, eerloos mensch, enz.; ook wandluis; **Mëmbangsät**, als een vagebond leven, vagebondeeren, enz.

Bangseng, vieze reuk, stank, lucht (veroorzaakt bijv. door het dooden van een wandluis), enz.

Bangsing (ook **Bangsi**), fluit, dwarsfluit, inlandsche bamboezen fluit; **Bërbangsing**, op een fluit blazen, de fluit bespelen, enz.

Banian, borstlap.

Banjak, veel, talrijk, veelvuldig, aantal, hoeveelheid, menigte; **Sabanjak**, evenveel, zooveel als, in hoeveelheid van; **Sabanjakbanjakenja**, op zijn meest, ook zooveel mogelijk; **Kabanjakan**, te veel, ook meerderheid, veelheid, enz.; **Mëmbanjaki**, vermeerderen, ook met zijn velen iets doen, enz.; **Mëmbanjakkën**, veel maken, door bijvoeging vermeerderen, het aantal van iets vergrooten enz.

Banjak (Jav.), gans (zie ook **Gangsa**).

Banjol = **Badoet**.

Banjon (ook **Banjoe** en **Bëbanjon**), zwartsel voor de tanden (het water der cocosnoten, waarin roestend ijzer gedurende een paar weken wordt gedompeld, en dat met looizuurhoudende schillen van vruchten een zwarte inkt geeft).

Bantah, redetwist, tegenspraak, wederstreving, stijfhoofdigheid; **Bërbantah** (ook **Bantahbentoh**), redetwisten, ruzie met elkander hebben, elkander tegenspreken, in niets toegeven, enz.; **Mëmbantah** (ook **Mëmbentoh**), tegenstreven, tegenspreken, twisten, geschil, ruzie met elkander hebben, enz.; **Mëmbantahi**, iemand tegenspreken, weerstreven, enz.; **Mëmbantahkën**, twisten, tegenspreken, enz., (over de een of andere zaak).

Bantai, vleesch van geslacht vee; **Binatang bantalan**, slachtvee; **Mëmbantai**, slachten, neerslaan, doden; **Pëmbantai**, slachter, slager.

Bantal, kussen, stootkussen, onderlaag; **Bantal kapala**, hoofdkussen; **Bantal goeling**, rolkussen; **Bantal pënjangga**, stootkussen langs het boord van sloepen, enz.; **Bantalan**, kussen of klos, waarop bijv. de veeren van

een rijtuig rusten, wat op een kussen gelijk of als zoodanig dienst doet; **Mëmbantal**, iets als kussen gebruiken.

Bantar, **Mëmbantar**, eene ziekte in haren voortgang stuiten, eene ziekte coupeeren, een gevaar afwenden, bezweren, enz.

Bantar, eene ondiepte, laagte in zee (bijv. een gedeeltelijk zichtbare zandbank, enz.).

Bantara (of **Bëntara**), heraut, adjudant, overbrenger van 's vorsten bevelen.

Bantat (ook **Bantoet** of **Bantët**), niet wel doorbakken, gaar en ongaar door elkander, niet goed gerezen, enz. (van gebak, enz.).

Banteng (Jav.), het wilde rund, wilde stier (zie **Sëladang** en **Djawi**).

Banting, **Mëmbanting**, op den grondsmakken, neergooien, kwakken, smijten, neersmijten; **Banting** of **Tërbanting**, ook: ongelijk van grootte (bijv. van een span paarden).

Bantjang, praten, keuvelen, babbelen, kouten, ook beletten, verhinderen (**Mëmbantjang**).

Bantjet, een kleine kikvorsch, boomkikvorsch, springer.

Bantji (Jav. Bat.), tweeslachtig, hermaphrodiet, kwee (**Orang bantji**).

Bantji, schatting, contributie; **Mëmbantji**, schatting, contributie heffen, enz.

Bantjoeh, mengsel, vermenging; **Mëmbantjoeh**, onder, door, met elkander mengen, vermengen; **Bantjoehan**, mengsel.

Bantjoet, mislukt, mislukken, ook verschaald, verschalen (van wijn, enz.) ook (als gemeen, laag scheldwoord) hoerekind.

Bantoe, hulp, helper; **Mëmbantoe**, helpen, bijstaan, hulp verleenen, steunen; **Pëmbantoe**, helper; **Pëmbantoean**, hulp, bijstand.

Bantoen, Mëmbantoen, een jongen boom, een plant met wortel en al uit den grond rukken.

Bantoet, gestuit, niet voleindigd, gecoupeerd, (van ziekten, bijv. puisten) niet tot algeheele rijpheid gekomen, niet haar geheele verloop hebben, enz.

Baoe, reuk, geur, lucht; **Bërbaoe** of **Bëbaoe**, geurig, een luchtje hebben, geur of lucht van zich afgeven, geurig rieken of stinken.

Baoe, een oppervlakte van 500 □ rijnlandsche roeden of ± 7096 □ meters.

Baoek, vol (van den hals onder de kin, bijv. door een baard, enz.);

Tjambang baoek ook **Bewok**, bakkebaarden, die onder de kin samenkomen; **Baoek** ook **Bawoek**, ook dof van kleur, verschoten, enz., halfsleetsch, niet het aanzien van nieuwhed of frischheid vertoonend, enz.

Baoer, gemengd, vermengd; **Mëmbaoer**, mengen, vermengen, dooreenhaspelen, enz.; **Tjampoerbaoer**, ten zèerste vermengd, dooreengehaspeld; **Përkataån tjampoer baoer**, brabbeltaal.

Bapa', vader (in het algemeen ook gebruikt tegenover meer bedaagde mannelijke personen, dikwijls verkort tot **Pa'**); **Bapa tiri** ook **Bapa koewalon**, stiefvader; **Bapa toewa**, **Bapa gëde**, oudste broeder van vader of moeder; **Bapa boengsoe**, **Bapa këtjil**, **Bapa tjilik**, jongste idem.

Bapang, wapenplaat, plaat met het landswapen dat de politie- en justitiebeambten dragen, borstplaat; ook: *Mangifera foetida* (anders **Batjang**), een sterkriekende manggasoort.

Bara, gloeiende kool of asch; **Përbaraån**, komfoor, test, stoof; **Bara-bara** (Bat.), goedhartig, ook: 't is al wel, dat . . .

Barah, kwaadaardig ontstoken

bloedzweer, zweer, ontsteking.

Baran, moerasbosch, moerassig bosch; **Babi baran**, moeraszwijn.

Barang, goed, goederen, waren, ding, dingen, iets, wie ook, wat ook, eenig, zoo wat, koopwaar, kleeding, enz.; **Barang slapa**, wie ook, al wie; **Barang apa**, wat ook, al wat; **Barang sabagainja**, al dergelijken; **Sëbarang** (ook **Sëmbarang**), gewoon, alledaagsch, onverschillig wat; **Boekan sëbarang**, iets ongemeens, ongewoons; **Barang ampat bidji**, zoo wat, ongeveer vier stuks; **Barang dagangan**, koopwaar; **Barang-barang**, goederen, have en goed, bagage; **Barang**, wordt ook gebruikt om een wenshende wijs uit te drukken, bijv.: **Barang di sampalkën soerat ini kapada toean A.**, moge deze brief aan den heer A. bezorgd worden; **Barang Tandak barang**, **Topeng barang**, inlandsche comedianten, die langs de straten hunne kunsten vertoonen tegen eene kleine betaling.

Barangkali (ook **Barangkala**), op welken tijd ook, wellicht, misschien, 't is mogelijk dat, mogelijk, waarschijnlijk.

Baras (ook **Pënjakit** of **Sakit baras**), melaatsheid.

Barat, west, het westen (ook **Koelon**) (Jav. Soend. Bat.), zware westenwind, een bui uit het westen, zwaar weder; **Barat tēpat**, rechtwest; **Barat laet**, Noordwest; **Barat daja**, Zuidwest; **Barat barat laet**, West-Noordwest; **Barat di kanan djaroem pandjang**, West ten Zuiden; **Barat di kiri djaroem pandjang**, West ten Noorden; **Barat di kanan djaroem pandak** (**pendek**), West half Zuid; **Barat di kiri djaroem pandak** (**pendek**), West half Noord.

Barĕng (Jav. Bat.), tegelijkertijd, gezamenlijk, te zamen, op het oogenblik, dat...

Bares (Jav.), rofjaar, ook openhartig, enz.

Barik, ader zooals in marmer, enz.; **Bĕrbarik**, geaderd, gemarmerd.

Baring, **Mĕmbaring**, liggen, neerliggen; **Bĕrbaring**, liggende zijn, liggend rusten, neerliggen; **Mĕmbaringkĕn**, neerleggen, te ruste leggen; **Pĕmbaringan**, ligplaats, rustplaats.

Baris, rij, gelid, reeks krijgsvolk, ook exercitie en benaming van een klankteeken; **Baris di atas** (ook **Fatah**), het teeken voor de a, ā, ð; **Baris di dĕpan** (ook **Diamma**), het teeken voor de o en oe; **Baris di bawah** (ook **Kesra**), het teeken voor de i en e; **Baris mati** (ook **Djezma** of **Soekoeh**), het teeken ter aanduiding dat een medeklinker geen klinker heeft, dus sluitmedeklinker is van een woord of lettergreep; **Barisan**, geregelde troep krijgsvolk, enz.; **Bĕrbaris**, in gelid staan, eene reeks, eene rij vormen, enz.; **Mĕmbaris**, exerceren.

Baroe (ook **Bahroe**) zie **Baharoe**.

Baroes—**Kapoer baroes**, kamfer.

Baroesan (Bat.), pas, zoo juist, zoo even, nieuwelings, zoo net, een oogenblik geleden.

Baroet, windsel, zwachtel, verband, band om den buik der kinderen; **Baroet gantoeng** (ook **Oto**); een borstlap, die van den hals tot aan den gordel reikt; **Mĕmbaroet**, omwinden, omzwachtelen, een verband om iets leggen.

Baroh, droge grond aan den voet van een berg of heuvel, hooggelegen droge grond.

Barongan (Jav. Bat.), groote poppen, die bij feestelijke optochten op straat worden vertoond.

Basa. Zie **Bahasa**.

Basah, nat, vochtig; **Basahan**, nat goed, wat bestemd is om nat gemaakt te worden, ook met natte kleederen, of druipnat loopen; **Mĕmbasahkĕn**, nat, vochtig maken, onder water dompen, enz.

Basai, ziekelijk, bleek.

Basal, ziekelijke zwelling, tengevolge eener ziekte; **Basal api**, de roos (ziekte).

Basi, al wat men boven de maat neemt, disconto, rabat, opgeld, extra, enz., ook schotel, waarin eten wordt opgedischt en muf, duf, onaangenaam riekend, goor, garstig, gistend, tot bederf overgaand; **Pĕrampoean basi**, eene vrouw, die uit hare schaamdeelen stinkt; **Mĕmbasikĕn**, opgeld nemen, disconto berekenen, enz.

Basoeh (**Mĕmbasoeh**), wasschen; **Basoehan**, wat gewasschen moet worden of tot wasschen dient; (**Pĕmbasoeh**), **Pĕmbasoeh-moeloet**, mondwassching, dessert, enz.

Basoempa (Mol.), ondertrouw, ondertrouwen; — ook een eed afleggen, enz. Zie **Soempah**.

Bata, tegel, baksteen, gebakken vloersteen, metselsteen, in het algemeen een platte langwerpige klomp; **Bata timah**, een schuitje of blok tin; **Bata lilin**, een koek was; **Bata-bata**, aarzelen, aarzelend, aarzeling, enz.

Batak, naam van een volksstam in Sumatra; **Mĕmbatak**, rooven, plunderen.

Batal, verijdeld, niet doorgaan, mislukt, vergeefs; **Mĕmbatalkĕn**, verijdelen, doen mislukken.

Batang, stam, stronk, enz.; **Batang poehoen**, boomstam; **Batang ajĕr**, rivier, stroom; **Batang leher**, hals; **Mĕmbatang**, een houten, enz. geraamte bekleeden.

Batang (Jav.), uitlegging, verklaring, ook een stinkend lijk, kring;

- Měmbatang**, raden, een raadsel oplossen, uitleggen, verklaren.
- Batara**, titel voor godheden; **Batara Wisnoe**, de god Wisnoe, **Batara** (ook **Batari**) **Doerga**, de godin **Doerga**, enz.
- Batas** (ook **Batès** en **Watès**), grens, scheiding, merkpaal; **Batas-batas**, opgehoogd tuinbed; **Měmbatas**, **Měmbatəsi**, **Měmbatəsin** (Bat.), een grensscheiding maken, van een grensscheiding voorzien, begrenzen.
- Bati** (Jav.), voordeel, winst.
- Batik**, teekening, gekleurde teekening op lijnwaad; **Měmbatik**, dergelijke teekeningen op lijnwaad brengen of lijnwaad, na voorafgaande beschildering met was, enz., verwen; **Kain batik** of **Batikan**, op die wijze (uit de hand) beschilderd kleding.
- Batil**, schaal, kom, bakje.
- Batin**, titel van een Maleier, minder dan **Orang-kaja**, meer dan **Pěnghoeloe**, ook binnenste, innerlijk, inwendig, verborgen; **Loewarbatin**, oprecht, oprechtelijk, zoowel van buiten als van binnen.
- Batja**, lezen; **Měmbatja**, lezen, ook opzeggen; **Měmbatjakən**, voorlezen; **Pěmbatjaän**, wat gelezen wordt, leesles, ook wijze van lezen; **Těrbatja**, leesbaar, gelezen kunnen worden.
- Batjak** (ook **Batjək**), verwaterd, door te veel vocht doodgegaan (van planten), vochtig, al te nat, drassig (van den grond).
- Batjin**, viesriekend, naar rotte visch stinkend, een onaangename mislijke lucht afgevend, stinken, onaangenaam rieken, enz.
- Batoe**, steen, rolsteen, riviersteen, bergsteen, erts, klip, gewicht, gebeente, enz.; **Batoe bata**, metselsteen, gebakken steen; **Batoe perak**, zilvererts; **Batoe ambar**, amber, barnsteen; **Batoe kapala**, gebeente van den schedel,

- hersenspan; **Batoe datjin**, gewicht van een unster; **Arėngbatoe**, steenkool; **Batoe bėrani**, magneet; **Batoe bėsi**, graniet, ijzererts; **Batoe giling**, wrijfsteen, waarop specerijen enz. fijn gemalen worden door middel van een steenen rol; **Batoe karang**, rif, koraalrif; **Batoe pasir**, zandsteen; **Batoe timbangan**, gewichten van een weegschaal; **Batoe timboel**, puimsteen; **Batoe djoebin**, vierkante vloertegel; **Batoe api**, vuursteen; **Batoe asah** of **Batoe gosok**, slijpsteen; **Goela batoe**, klontjes- of kandij-suiker; **Kapala batoe**, stijfkop; **Batoe oedji**, zwarte toetssteen; **Batoe toelis**, lei, gemarmerde steen; **Měmbatoe**, steen worden, als een steen zijn, ook verharden enz.
- Batoek**, hoest, hoesten; **Batoek kėring**, droge hoest, toringhoest.
- Batoek**, voorhoofd.
- Batoer** (Jav.), bediende, ondergeschikte lastdrager, kruier, kameraad (**Těmėn**), ook fundeering, fundament (van een huis, enz.).
- Batok**, de harde schaal eener cocosnoot, klapperdop.
- Bawa** (ook **Bawak**), **Měmbawa**, brengen, bij zich hebben of dragen, medebrengen, medenemen, aanbrengen, voordragen, reciteeren, enz., soms ook te vertalen door gaan, bijv. **Měmbawa tidoer**, gaanslapen, enz.; **Měmbawalari**, op den loop brengen, schaken, met iets op den loop gaan, enz.; **Bawaän**, wat gebracht is, wordt of moet worden, dracht, vracht; **Pěmbawa**, drager, brengster, enz.; **Pěmbawaän**, wat gebracht, aangebracht, medegebracht, enz. is, vracht, etc.; **Bawa kajah dia-koe** (Bandj.), = voor (bij) mij (te) brengen (lett. brengen bij mij).
- Bawah**, beneden, onder, omlaag, onderaan, onderoefend, benedeneind.

enz.; **Dibawah**, beneden, onder, ondergeschikt; **Dibawah angin**, aan lij, onder den wind; **Kabawah**, naar onder, naar beneden; **Membawah**, onder iemand staan, zich overwonnen verklaren, zich onderwerpen, zich onder de hoede, de macht van iemand stellen (ook **Membawah diri** en **Membawahkën diri**); **Membawahkën**, ten onder brengen, onderwerpen, overwinnen, enz., ook als gebiedster over iets bevelen, enz.

Bawal, een platte zeevisch.

Bawang, ui, look; **Bawang poetih**, knoflook; **Bawang merah**, gewone roode ui; **Bawang bésar**, **Bawang benggala** of **Bawang bombay**, z.g. Bombay-
ui, groote witte ui; **Bawang timoer**, gewone witte ui; **Anak-bawang**, iemand, die pas komt kijken, leerling, nieuweling; **Djangkërik bawangan**, een jonge krekkel, die pas haren krijgt.

Bawas (Pont.), = wildernis, ruigte.

Bawasir, aambeien.

Bawat, praal, staatsie; **Pajoeng bawat**, vorstelijke staatsie-zonnescherm.

Bawat, overhellen, naar beneden hangen; **Tali-bawat**, bras.

Bébal, dom, bot, onbevattelijk, bekrompen, onnoozel; **Orang bébal**, domoor, botterik, stomkop, onnoozele, enz.

Bébas, vrij, vrijgesteld, ontheven van iets, in vrijheid, enz., niet verplicht tot, enz. (van een vaartuig) los, niet gemeerd, enz.; **Membébas** of **membabas**, af-drijven, met den stroom meedrijven (van een vaartuig); **Membébas-kën**, vrij maken, vrijstellen, bevrijden, ontheffen van iets, enz.; **Bébas dari pada pëmbajaran bea**, vrijgesteld van belasting-betaling, enz.; **Orang bébas** (Amb.), vrije burgers, —

niet onder het gezag der radja's staande bevolking.

Bébat (ook **Bébët**), windsel, omwindsel, verband, wat om iets geslagen of gewonden wordt, enz.; **Membébat**, omwinden, verbinden, omgorden, als band of riem gebruiken, binden om iets heen, enz.; **Bébëtan**, wat omwonden, verbonden is; **Pëmbébat** of **Pëmbébatan**, windsel, verband, enz., wat daartoe dient.

Bébëk, rond van postuur, d. i. zonder merkbare verandering of vermindering van omvang van de schouders tot aan den gordel, ook gestikt, verstikt in modder, enz.; **Bébëkin** (Bat.) of **Membébak-kën**, onder water enz. houden, tot er verstikking op volgt, onder water, enz. dompelen, duwen (met den kop of het hoofd) ook **Bélébëk**, **Bélébëkin**, etc.; **Bébëk**, ook fijnstampen, tot poeder of gruis stampen, enz. (verg. **Boeboek**).

Bebek, eend.

Bébëna (Bat.), ordenen, rangschikken, in orde schikken, opredderen, beredderen, op de bestemde plaats terugleggen, enz. (bijv. van meubilair, serviezen, enz.) ook schoonmaak houden, alles in huis schoonmaken en op de behoorlijke plaatsen zetten, enz.

Beber (**Membeber**, ook **Beberin**) uitspreiden, openleggen (van een stuk linnen bijv.), ook strooien, uitstrooien (van zaadkorrels enz.).

Bébës (**Membébës**), iets of iemand lokken en vervolgens vermoorden.

Bébësaran, moerbeï, moerbeïboom.

Beda, onderscheid, verschil, onderscheiden, verschillend, anders; **Bébeda**, verschillen, verschillend zijn, anders zijn; **Membeda**, anders zijn, anders handelen, enz.; **Membédakën**, anders, verschillend behandelen, onderscheid maken, uitzonderen; **Pébedaán**,

- onderscheid, verschil, uitzondering.
- BĒdah** (Jav.), gescheurd, gebroken, doorgebroken (van een dam bijv.).
- BĒdak**, poeder, smeersel, blanketsel, witkalk, enz.; **Mĕmbĕdak**, poeder gebruiken, blanketten, witten, enz.; **Mĕmbĕdakkĕn**, met iets insmeren, besmeren, bepoederen, bekalken, enz.; **Pĕmbĕdakan**, wat gebruikt wordt, om in te smeren, enz., of als smeersel, ook poederdoos, enz.
- BĒdal** (**Mĕmbĕdal**), slaan, ter dege raken, ranselen, ook op hol slaan of gaan (van een paard).
- BĒdel** (Bat.), losgetornd, gescheurd, opengesneden, open, enz.; **Mĕmbĕdel**, lostornen, opensnijden, openscheuren, enz.
- BĒdĕng** (Bat.), een planken brits, die aan de muur eener kamer bevestigd is; **Kamar bĕdĕng**, een kamer, waarin zulk een brits staat; op het stadhuis te Batavia de kamer, waarin arrestanten voorloopig in arrest worden gehouden.
- BĒdil**, vuurwapen, geweer, schietgeweer; **Mĕmbĕdil**, op iets schieten, vuren, enz. ook jagen.
- BĒdjana**, vaas, bak, vat, enz. waarin men iets kan doen of plaats.
- BĒjat** (Bat.) (of **BĒjad**), afgebeeld, afgejakkerd, afgetakeld, versleten, enz.
- BĒdoek**, uitgeholde boomstam, waarover een vel gespannen is, trom, de groote moskeetrom.
- BĒdoel** (Jav. Soend.), varken, zwijn, (ook als scheldnaam).
- BĒdoeng** (of **BĒdong**), luier, doek, windsel, omslagdoek waarin men een klein kind wikkelt met de armpjes tegen het lijf en de been-tjes gestrekt; **Mĕmbĕdong**, inbakeren, in een luier of doek inwikkelen, inpakken, enz.
- BĒdoewan**, een wijze, een ziener, ook zanger, zangeres, dansmeid (in geschriften dikwijls, doch abusivelijk aangeduid door **Bidoewanda** of **BĒdoewanda**).
- BĒdoewanda**, lijfbediende, lijfwachter, ordonnans.
- BĒdoewi** (of **Badoei**), bedoein, veldbewoner, woestijnbewoner, ook benaming van een volksstam in Bantam.
- Bĕgah** (ook **Wĕgah**), zat, een gevoel van volheid hebben, benauwd-drukkend gevoel op de maag hebben, enz., ook beu, beu zijn, genoeg hebben van iets, enz.
- Bĕgal** (Jav.), roover, straatroover, struikroover; **Mĕmbĕgal**, straat-roof plegen, iemand op straat, op eene eenzame plaats aanranden, berooven (hetzij alleen, hetzij in vereeniging met anderen).
- Bĕgap**, gezet, robust, dik, ook benauwd door dikte, enz.
- Bĕgar**, niet zacht of malsch kunnen worden, verhard, verstokt, enz.; **Mĕmbĕgar**, verstokt zijn, zich verstokt, verhard toonen, niet zacht of malsch willen worden, enz.
- Bĕgawan** (Sk.), eerwaardig, achtbaar, aanbiddelijk, titel van vorstelijke, heilige kluizenaars, enz.
- Bĕgok**, krop, kropgezwel (ook **Gondong**), ook varken, zwijn (als scheldwoord).
- Bĕhadoer** (ook **Bahadoer**), een dapper man, held, heldhaftig, moedig, enz.
- Bĕhadoeri** (ook **Bahadoeri**), moedig, krijgshaftig, heldhaftig, ridderlijk; **Bintang bĕhadoeri**, ridderorde voor moed, enz.
- Bĕhagi** (ook **Bagi**), deel, gedeelte, onderdeel; **Mĕmbĕhagi**, deelen, verdeelen (bij het kaarten), geven. Zie **Bahagi**.
- Beita** (Mol.) (of **Beta**), ik, mij.
- Beja**, tol, cijns, belasting, gerechtigheid, recht, inkomende en uitgaande rechten, accijns, enz.; **Mĕnarik beja**, cijns, accijns,

rechten, belasting, pacht heffen; **Mēmbejakēn**, iets belasten, cijnsbaar maken, op iets belasting leggen, van iets cijns, pacht, belasting heffen, iemand belasting doen betalen, enz.; **Pabejan** of **Pērbejaan**, plaats waar tol geheven wordt, tolkantoor, enz., douanenkantoor.

Bejo, Gracula- of Eulabes religiosa, naam van een zeer leezamen vogel.

Bek (Holl.), wijk, wijkmeester.

Beka, verscheidenheid van woorden, woordenrijk; **Bekabe-ka**, onkiesch, onbetamelijk; **Mēm-beka**, gemeen zijn, gemeen, onkiesch, onbetamelijk zijn in handelingen en uitdrukkingen.

Bēkal (ook **Bēkēl**), wat men op reis medeneemt, leeftocht, enz. Zie **Bakal**.

Bēkam, moet, indruk van iets hards of scherps op de huid, enz.;

Mēmbekam, koppen, koppen zetten, bloed aftappen; **Pēmbe-kam**, kop, ook koppenzetter.

Bēkandjar, klikken, klagen, enz.

Bēkas, spoor, indruk, ook overblijfsel, wat overgebleven is, rest, restant, en gewezen; **Bēkaskaki**, spoor van een voet of poot; **Bēkas loeka**, litteken van een wond; **Bēkas istēri**, gewezen vrouw, gewezen echtgenote; **Bēkas makanan**, restantjes van het eten; **Bēkas di pakai**, blijkbaar reeds gebruikt.

Bēkasēm. Zie onder **Asam**.

Bēkatoel, het fijne gruis of de stof, die van de rijst bij het stampen afvalt (eigenlijk het meest voedzame gedeelte der rijst-korrels); **Boeboer bēkatoel**, pap of brij, daarvan gemaakt.

Beko (of **Bēbeko**), (Chin.), chineesch suikergoed in verschillende vormen, snoeperij voor kinderen; **Saboen beka** (Bat.), gewone gele waschzeep.

Bēkoe, gestold, bevroren, hard geworden, **Ajēr bēkoe**, ijs; **Mēm-bēkoe**, stollen, hard worden, bevroren.

Bēkoei, knielen, zooals de Chineezers voor hun Tapaikong, enz.

Bēkoekoeng (Jav.), val voor wilde dieren; kooi, om ze te vangen en gevangen te houden, enz.

Bela, zoenoffer door den dood in te gaan, vergelding, wedervergelding, genoegdoening, ook hulp, bescherming, verdediging, enz.; **Mēmbela**, zich ten offer brengen, vergelden, genoegdoening geven, ook verdedigen, beschermen, in de bres springen, dekken, enz.; **Mēmbelakēn**, zich ten offer brengen voor een doode, diens dood wreken, ook iemand bijstaan, helpen, beschermen, verdedigen; **Minta bela**, een zoenoffer eischen; **Mēmbajar bela**, een zoenoffer brengen.

Bēladjar. Zie **Adjar**.

Bēlah, spleet, kloof, barst, reet, gespleten, gebarsten, stuk, in twee stukken, ook zijde, kant, helft; **Mēmbeulah**, klieven, splijten, in twee stukken snijden, enz., doorbreken, barsten; **Sabēlah**, een zijde, helft, kant, aan de eene zijde, enz., ook naast, nevens, aangrenzend; **Badjoe bēlah dada**, buis of jak, van voren op de borst open; **Bēlah katoepat**, (meestal) een deken van kleine driehoekige of vierkante stukjes divers gekleurd en gebloemd linnen, enz., gemaakt; **Pētjah bēlah**, breekbaar goed; **Bēlahan**, kloof, spleet, reet, enz.; **Pēmbeulah**, het splijten, enz., splijter, kloof, enz., ook werktuig om te splijten, enz.; **Pēmbeulah**, splijting, kloving, enz.

Bēlahak, **Mēmbeulahak**, reutelen, kuchen, rochelen.

Bēlajam, trillen, met de hand beroeren, zwaaien (van een zwaard).

BĚlak, gevlamd, bont, gevlekt, met vlammen; **BĚrbĚlak**, gevlamd zijn (van hout enz.), bont (van het haar van dieren, enz.).

BĚlaka, louter, enkel, echt, onvermengd, alleen, ook allegaar, allemaal, alle, en oprecht, rond, rond voor iets uitkomen, bekennen, enz.

BĚlakang, achter, van achteren, achterste, achterzijde, achterdeel, rug, enz.; **Toelang bĚlakang**, ruggegraat; **Roemah bĚlakang**, achterhuis, bijgebouw; **MĚmbĚlakang**, achterstaan, de achterhoede uitmaken, achteraan komen; **MĚmbĚlakangkĕn**, den rug naar iets toe keeren, met den rug naar iets gekeerd zitten, iemand voorbij gaan, achterstellen, enz.; **PĚmbĚlakang**, achternakomer, achterblijver.

BĚlakin (of **BĚlangkin**), koolteer.

BĚlalah (ook **Bilala**), gulzig, vraatzuchtig, schrokkelig, gulzigaard, schrok, vraat, ook gulzigheid, vraatzucht, enz.

BĚlalai, verlengde snuit, slurf, tromp, ook lel; **BĚlalai gadjah**, olifantenslurf; **BĚlalai ajam wlanda**, lel van een kalkoenschen haan.

BĚlalak, een wit stipje, een spat in den oogappel, ook wijd openstaand (der oogen bij lijken bijv.); **MĚmbĚlalak**, wijd openstaan, enz.

BĚlalang (zie ook **Balang**), sprinkhaan, ook sterrenwichelaar, waarzegger; **BĚlalang daoan**, het wandelend blad; **BĚlalang ranting**, de wandelende tak.

BĚlaman (Jav.) (of **BĚlĕman**), smeulend vuurtje, smeulen van vuur onder asch, enz., zulk een vuurtje, dat op koude avonden of in koude nachten, door gardoewachters en dergelijken aangestoken en onderhouden wordt, om zich te warmen.

BĚlanak, naam van een smakelij-

ken, gezonden zoutwatervisch, die veel in strandvijvers aangekweekt wordt.

BĚlanda (ook **WĚlanda** en **Olanda**), hollandsch, Hollander, ook in het algemeen europeesch, Europeaan; **MĚmbĚlandakĕn**, in het hollandsch overzetten, ook tot een Hollander of Europeaan maken.

BĚlandja, kosten, uitgaaf, dagelijksche uitgaven, vertering, marktgeld, weekgeld, speldegeld, huishoudgeld, loon, soldij, tractement, ook huwelijksgift; **BĚrbĚlandja** of **MĚmbĚlandja**, dagelijksche uitgaven doen, inkoop, inkoopingen doen, enz.; **MĚmbĚlandjai**, bekostigen, de kosten van iets, de uitgaven voor iets betalen, ook bezoldigen, loon geven, tractement toekennen, enz.; **MĚmbĚlandjakĕn**, tot loon maken, als soldij of tractement gebruiken, tot dagelijksche uitgaven bestemmen, enz.

BĚlandong (Jav.), houtkapper; **BĚlandongan**, houtaankap, plaats waar hout gekapt wordt.

BĚlang, gevlekt, bont, vlek, bontheid; **Koeda bĚlang**, een gevlekt paard; **Oelĕr bĚlang**, een zwart en wit gevlekte, giftige slang; **Sakit bĚlang**, een soort albino-ziekte (zie **Balan**).

BĚlanga, groote, ondiepe, aarden pot zonder ooren of pooten.

BĚlangkas, de stekelrog, limulus (zie **Mimi**), met bajonetvormigen staart; **Pĕdang elkor bĚlangkas**, een driekantige degen.

BĚlantani, korte, zware knuppel; **MĚmbĚlantani**, knuppelen, met een korten knuppel aflossen, enz.

BĚlantara, uitgestrekt, groot bosch tusschen bewoonde streken, wegen enz.; **Padang-bĚlantara**, uitgestrekte vlakten en bosschen, enz.

BĚlantik, springveer, verbonden

- aan een geweer, lans, enz. om wilde dieren te doodden; **BĒlantik** (Jav.), ook commissiehandelaar, iemand, die in commissiegoederen handelt, — enz.
- BĒlaoe**, blauw, blauwswel, blauwe kleur; **Mĕmbĕlaoe**, blauw worden, ook blauw maken, met blauwswel behandelen.
- BĒlar**, overal rondloopen en allerlei onbetamelijke of onbehoorlijke dingen doen (zooals kleine kinderen), kroelen, enz.
- BĒlarak** (ook **Bĕrarak**) (Jav.), droog afgevallen blad van den cocos- of eenigen anderen palm.
- BĒlas**, medelijden, deernis; **BĒlas-kasihān**, gunstige meewarigheid, gunstig medelijden; **BĒlas**, wordt ook gebruikt, om met de getallen van 1 tot en met 9 de getallen van 11 tot en met 19 te vormen, bijv.: **sabĕlas**, elf, **doeabĕlas**, twaalf, **tigabĕlas**, dertien, **toe-djoebĕlas**, zeventien, **sĕmbilan-bĕlas**, negentien.
- BĒlasah**, slaag, ransel; **Mĕmbĕ-lasah**, aflossen, afranselen, een pak slaag geven.
- BĒlat**, fuik, ook scherm of voorhang van dunne lange stokjes bamboe (verg. **Kĕre**).
- BĒlati**, europeesch, europeesch maaksel; **Tali bĕlati**, europeesch touw; **BĒlati** of **Piso bĕlati**, een kort eenigszins gebogen mes, het bekende wapen waarmede Madoereezen **amok** maken, enz.
- BĒlatik** (ook **BĒlantik** of **Djĕlatik**). Zie **Gĕlatik**.
- BĒlatjan**, fijingestampt en tot balletjes gevormde, gezouten kleine garnaaltjes of vischjes; **Mĕmbĕlatjani**, bij een gerecht **bĕlatjan** voegen.
- BĒlatoeng**, made, zooals in lijken, krengen, latrines enz. gevonden worden.
- BĒlēbas**, regel, waartegen de planken- of bamboezen bewanding
- van een huis, enz. gespijkerd wordt, ook de roede van de kam van het inlandsche weeftoestel.
- Belek** (ook **Beles**, **Belesan**), druip-oogen, vuile zeere oogen (hebben) ook = **Betjek**, **Bĕlok**.
- Bĕlek**, wijd open (van de oogen), gapend (van den mond), ook (= **Betjek**) modderig, slikkerig; **Mĕmbĕlek**, open maken, openen, (van de oogen of den mond met de handen), openrijten, opensnijden, enz. (bijv. den buik van een visch).
- Bĕlengkĕt** (Bat.), klevendig, klevend, plakkend, geplakt, vastgehecht, aan iets vast zittend, verbonden, grenzend, enz. kleven, plakken, vastzitten, hechten, grenzen, enz. (Zie **Lĕkat**).
- Bĕlĕnting**, sterk opgezet, tot barstens toe opgeblazen, enz. (van den buik).
- Bĕlĕntoeng**, boomkikvorsch.
- Bĕlĕrang**, (ook **Wĕlirang**), zwavel; **Bĕlĕrang abang**, roode zwavel, zwavel-arsenik.
- Bĕlereng** (Bat.), gestreept (van een koningstijger).
- Bĕlĕt** (Bat.), drang, aandrang, nood (om een natuurlijke behoefte te voldoen); **Kabĕlĕt**, het niet meer of langer kunnen inhouden.
- Bĕli**, **Mĕmbĕli**, koopen, iets koopen, aankopen; **Mĕmbĕlikĕn**, voor een ander iets koopen, ook doen dienen tot het koopen, bijv. **Wangnja dibĕlikannja badjoe**, hij heeft het geld gebruikt, om er een badjoe voor te koopen; **Bĕlian**, wat gekocht is; **Bĕlibĕlian**, koopwaar, wat te koop is; **Pĕmbĕli**, koper.
- Bĕlia**, jeugd, jeugdig, frisch, bloeiend, enz.; **Moeda bĕlia**, in de eerste jeugd, zeer jong.
- Bĕliah**, beproeving, bezoeking, ramp, ongeluk, onheil, enz.
- Bĕliak**, opzettelijk opengespaakt (van de oogen); **Mĕmbĕliakkĕn**,

de oogen opzettelijk openspalken.
BĚlibis (ook **MĚllwis**) (Jav.), kleine wilde eend, taling.
BĚlikat, schouderblad.
BĚlikoe, scherpe kromming, scherpe bocht in een rivier.
BĚlla, verraad.
BĚllioe, onzinnig, dwaas.
BĚlimbing, naam van een boom met eetbare, zure en zuurzoete vruchten; **BĚlimbing boeloe** of **boelat**, **Averrhoa balimbi**; **BĚlimbing bĚsi**, **Averrhoa carambola**; **BĚlimbing pait**, **Dapania racemosa**; **BĚlimbing tjina**, **Capura zollingeriana**.
BĚling, porcelein, verglaasd aardewerk, ook scherven van glas, porcelein, enz. (eig. **PĚtjahan bĚling**).
BĚlingkas, klein bosje, of bundeltje (inzonderheid van den **Toeba**-wortel); **MĚmbĚlingkas**, tot kleine bosjes of bundeltjes binden, enz.
BĚlira (ook **WĚlira**) (Jav.), de spaan, die bij het weven gebruikt wordt, om het weefsel aan te zetten, te kloppen.
BĚlit, omwindsel, bocht, kronkel; **MĚmbĚlit**, omwinden, om iets winden, — kronkelen (zooals een slang) enz.; **MĚmbĚlitkĚn**, iets omwinden, het een of ander om iets winden, — binden, iets omkronkelen, om iets wikkelen, enz.
BĚloe, halfblind, niet goed meer van gezicht (ten gevolge van de kinderpokken); **BĚloe-bĚloe**, rode vlekken op het lijf (na een bad); **BĚloe-bĚlai**, snateren, ramelen, enz.
BĚloeboer, pakhuis, schuur, groote rijtschuur, magazijn.
BĚloedak (ook **BĚdoedak** of **Widoedak**), de indische adder met roodgevlekten kop.
BĚloedar (of **BĚloedĚr**), een soort grof gebak, inlandsche pudding.
BĚloedroe, fluweel.

Beloek (of **Belok**), **MĚmbelok**, eene beweging zijwaarts maken, een anderen weg inslaan, wenden, omkeeren, draaien, loeven, fig. ook aarzelen, terugkrabbelen.
BĚloekar, jong bosch, jong hout, kreupelhout.
BĚloelang, onbereide, ongelooide huid, ook eelt, eksteroog.
BĚloeloek (Jav.), jonge pasgevormde vrucht van den **Kaboeng**- of **lontar**-palm; (**Borassus flabelliformis**) en van den **cocospalm**, (**Cocos nucifera**).
BĚloembang (ook **GĚloembang** of **GĚlombang**), groote baar of golf, zware deining; **BĚloembang boenga lĚpang**, golven met witte koppen; **BĚloembang** ook (Jav.) = vijver, vischvijver, waterkom voor visschen (op erven, enz.).
BĚloenggoe, boei, handboei, voetboei, kluister; **BĚrbĚloenggoe**, geboeid zijn, in boeien geslagen; **MĚmbĚloenggoe**, boeien, in boeien slaan, kluisteren, enz.
BĚloentas, een heester met aromatische bladeren (**Conyzaindica**) veel voor levende hagen gebruikt.
Beloet, verraad; **MĚmbeloet**, verraad plegen; **MĚmbeloetĚ**, verraden, iets verraden; **MĚmbeloetkĚn**, iemand iets verraden, tegenover iemand verraad plegen; **PĚmbeloet**, verrader.
BĚloet (ook **WĚloet**), aal, paling; **BĚloet**, ook ineengekronkeld (als een slang); **MĚmbĚloet**, ineenkronkelen, om iets heen kronkelen.
BĚlo (Jav.), ook **Koeda bĚlo**, veulen, een jong paard, dat nog nestharen heeft, een jong paard, dat nog niet gebruikt kan worden.
BĚlok, blok (een strafwerktuig), ook modderig, slikerig (zie **BĚlek**, **Belek**, **Betjek**); **MĚmbĚlok**, met de voeten in het blok sluiten; **PĚmbĚlokan**, blok, het sluiten in het blok, ook plaats of

kamer waar iemand in het blok gesloten wordt.

BĒlom, nog niet; **BĒlom pĕrnah**, **BĒlom tace** (ook **BĒlom biasa**), nimmer nog, nog nooit, nog nooit gezien, — vertoond, geen regel, nooit gebeurd, enz.; **SabĒlom** of **SabĒlomnja**, zoolang nog niet, enz.

BĒlongsong (Jav.), overtrek, overtreksel, zak waarin iets bewaard wordt, ook de huid van slangen, die periodiek afvalt, enz.

Belwag, veldwacht, pioniersdienst (bij militairen).

BĒmbam (ook **BĒmbĕm** of **Kabĕmbĕm**), *Mangifera laurina*, een mangga-soort met sterk riekende vruchten; **Mĕmbĕmbam**, poffen, in gloeiende of heete asch gaar maken, enz.

Bĕmbaran, soort van draagstoel.

Bembet, **Mĕmbembet**, aan de hand dragen (bijv. een valies, enz.), ook iemand bij de ooren voorttrekken.

Bĕna, getijgolf, hoogtij, vloed, was-send water.

Bĕnah, plaag, ziekte, epidemie.

Bĕnam, **Mĕmbĕnam**, iets onder asch steken, begraven, enz. (om te poffen), onder water steken, ook een spijker indrijven totdat de kop niet meer zichtbaar is.

Bĕnang, garen, draad; **Bĕnang ĕmas**, gouddraad; **Bĕnang poe-tih**, wit garen; **Bĕnang itĕm**, zwart garen, enz.; **Bĕnang lajar**, zeilgaren; **Bĕnang soetĕra**, naai-zijde; **Bĕnang boeloe** of **Bĕnang wol**, sajet; **Bĕnang kasar**, grof bindgaren; **Bĕnang tisi** of **tiras**, stopgaren, garen om te stoppen.

Bĕnar (ook **Bĕtoel**, **Balk**), waar, waarachtig, juist, behoorlijk, wezenlijk, deugdelijk, goed, billijk, oprecht, recht, in waarheid, in ernst, degelijk, echt, inderdaad, degelijk, ter dege, enz.; **Mĕmbĕ-narkĕn**, voor waar houden, enz.

waar maken, gelijk geven, in het gelijk stellen, ook herstellen, goed maken, in orde brengen, enz.; **Dĕngan sabĕnarnja**, in waarheid, werkelijk, wezenlijk, enz.

Bĕnda, ding (ook voor de schaamdeelen), zaak, iets, goed, goederen, have, enz.; **Harta-bĕnda**, eigendommen, bezittingen, enz.; **Ma-ta-bĕnda**, koopwaren; **Bĕnda tjĕmar kain**, menstrueeren, de menses hebben; **Bĕrbĕnda**, in goeden doen, gegoed, rijk zijn.

Bĕndahara, titel van den eersten staatsdienaar, rijksbestuurder, schatbewaarder; **Pĕrbĕndaharaĕn**, schatkamer, schatkist.

Bĕndahari, hoofd der magazijnen, magazijnmeester, schatbewaarder.

Bĕndang, vak van een bouwland, nat of droog, afgedijkt veld, met dijkjes enz. begrensd akker.

Bĕndara (Jav.), heer, meester, mees-teres, gebiedster, gebiedster, enz.

Bĕnde, bekken, omroepersbekken; **Mĕmoekoel bĕnde**, op het bekken slaan.

Bĕndĕrang, haar of pluim aan een plek of lans tot versiering; **Toem-bak bĕndĕrang**, aldus versierde staatsielans; **Bĕndĕrang**, ook sterk, schitterend (van licht); **Tĕrang bĕndĕrang**, hel, schit-terend verlicht.

Bĕndi, een kleine sjees op twee wielen.

Bĕndjoet (Jav. Bat.), buil, zwelling, gezwel (tengevolge van een slag, stoot, val, enz.).

Bĕndjol (Jav. Bat.), buil, vetbuil, bobbel, bult, blaar, zwelling, gezwel, enz.

Bĕndo (Jav. Bat.), kapmes.

Bĕndoe, toorn, gramschap, kwaadheid, woede, ook kwaad zijn, enz.

Bĕndoel, sloof, ligger (bouwkunde).

Bĕndoeng, dam, dijk, waterkeering; **Mĕmbĕndoeng**, afdammen. een dijk leggen, door een dijk tegenhouden (van water); **Bĕn-**

doengan of **Pĕmbĕndoengan**, dam, dijk, waterschutting, enz.

Bĕngah, ijdel, met zich zelf ingenomen, laatdunkend, opgeblazen, ingebeeld, enz.; **Mĕmbĕngah**, ijdel zijn, zich ingebeeld toonen, trots op zich zelve zijn, enz.

Bĕngal, koppig, stijfkop, ook stout, ongehoorig, enz.

Bĕngang, gapend, wijd open (van den mond), ook venusziekte, syphylis.

Bĕngap, gedempt (van een klank), niet spraakzaam, zwijgend, stil; ook = **Bĕngĕp**, opgezet, gezwollen, onnatuurlijk dik (van het aangezicht).

Bĕngbeng (**Mĕmbĕngbeng**), iemand aan-, bij de ooren trekken.

Bĕngĕk, kortademig, aamechtig, asthma, aan asthma lijdend, niet goed adem kunnen halen, enz.

Bĕnggol, knobbel, zwelling, bult, **Mĕmbĕnggol**, knobbelig zijn; knobbels krijgen, vertoonen, enz.;

Bĕnggol-bĕnggil, overal knobbelig, aan alle kanten knobbels hebben, enz.; **Mĕmbĕnggal-bĕnggol**, vol knobbels zitten, overal knobbels hebben, krijgen, vertoonen, enz.; **Bĕnggol** (Jav.), ook rooverhoofdman.

Bĕngis, wrevelig, korzellig, kort aangebonden, streng, boos, boosaardig, nijdig, wreed, hard, hardvochtig; **Kĕbĕngisan**, hardvochtigheid, strengheid, wreedheid, enz.; **Mĕmbĕngis**, streng, hard zijn, zijn wrevel toonen, enz.

Bĕngkajang, overmatig verzadigd, benauwd van verzadiging.

Bĕngkak, gezwollen, opgezet, zwelling, gezwel.

Bĕngkalai, gestaakt, onvoltooid (van een werk), ook = **Bĕkĕlai** of **Bĕrkĕlai**, twisten, vechten, enz.; **Mĕmbĕngkalaiĕn**, een werk staken, onvoltooid laten, — ook laten vechten, tegen elkander aanhitsen, enz.

Bĕngkel (Holl.), winkel, constructie-winkel, smederij (ijzer, — goud — enz.), werkplaats voor smeden, timmerlieden, schrijnwerkers, etc.

Bĕngkeng, licht geraakt, kregelig, spoedig boos, opvliegend van aard, korzellig, enz.

Bĕngkoeng, buikgordel, buikband, lange smalle reep katoen of linnen, die in verscheidene windingen om de heupen en den buik geslagen en stevig aangezet wordt (bij vrouwen vooral na bevallingen) om verzakkingen, enz. te voorkomen.

Bĕngkok (ook **Bĕngkong**), krom, gebogen, omgebogen; **Bĕngkak-bĕngkok** of **Bĕngkang-bĕngkong**, krom en verdraaid, in allerlei bochten gebogen, enz.; **Mĕmbĕngkok**, krom worden; **Mĕmbĕngkokĕn**, krom maken.

Bĕngok (zie **Bĕngap**); ook: neerslachtig, mismoedig, enz., en gegil, geschreeuw, enz.; **Mĕmbĕngok**, mismoedig, enz. zijn; ook (Jav.) schreeuwen, gillen; **Bĕngok-bĕngok** of **Mĕmbĕngok-bĕngok**, voortdurend, herhaaldelijk, onophoudelijk gillen, schreeuwen, roepen, om hulp roepen, enz.

Bĕngoe (ook **Bae bĕngoe**), duf, muf, vunzig, onaangenaam vochtig riekend, beslagen, uitgeslagen, (van schimmel bijv.).

Bĕngoel, gezwollen (van de oogen door het vele schreien of waken).

Bĕngong, verbaasd, verbluft, sprakeloos van verbazing, ook gedachteloos kijken, enz., versuft, sufferig, absent van geest, enz.

Bĕning, helder, transparant, doorzichtig, schoon; **Ajĕr bĕning**, helder water; **Moeka bĕning**, helder, frisch gelaat.

Benjek, papperig, kleverig (van iets, dat te zacht gekookt is),

ook — **Bĕlok**, modderig, slikkerig, slik, modder.

Bĕnoea, werelddeel, groot vastland, land door een volk bewoond, ook groote stad, hoofdstad; **Orang bĕnoea**, landzaat.

Bĕnoedam, genegenheid.

Bĕnta, verzwering aan het bovenlijf.

Bĕntak, snauw, toesnauwing;

Mĕmbĕntak, snauwen, toesnauwen.

Bĕntan, ingestort, op nieuw ziek geworden na aan de betere hand te zijn geweest. (Zie ook **Kamboe**).

Bĕntang (ook **Pĕntang**), **Mĕmbĕntang** ook **Mĕmĕntang**, spannen, uitspannen, strak uitspreiden, enz.

Bĕntar, (gewoonlijk met **sa** of **sĕ** verbonden tot) **Sabĕntar**, oogenblik, een oogenblik, op het oogenblik, oogenblikkelijk, dadelijk, even, eventjes; **Sabĕntar lagi**, nog een oogenblikje, nog een kleine wijl; **Sabĕntar-bĕntar**, elk oogenblik, telkens.

Bĕntĕk (ook **Bonto**) (Bat. Jav.), bedorven, tot bederf overgegaan (van visch), ook: kort, ineengedrongen van postuur.

Bĕntĕl (Jav.), samengepakt, ineengedrongen, ineengewrongen, bosje, bosje **padi**; **Mĕmbĕntĕl**, ineengroeien tot een bosje, in bosjes bijeenbrengen, enz.

Benteng, schans, redoute, fort, vesting, ook: borstwering, dijk, aanhooging of regelmatige opvooging van aarde, enz.

Bĕntet (Bat.), (ook **Sĕntet**), gebarsten, gespleten, barst, spleet, scheur, (in harde voorwerpen als porcelein, glas, enz.).

Bentet, toesnauwen, afsnauwen.

Bĕntjah (ook **Rĕntjah**), drassig, moerassig, veenachtig; **Tanah bĕntjah**, drassige, moerassige grond, veengrond, enz.

Bĕntjana, bedrog, arglist, laster,

smaad, belediging, leed, blaam; **Bĕrboewat bĕntjana**, bedrog plegen, leed aandoen, — berokkenen, kwellen, enz.; **Mĕmbĕntjanakĕn**, bedriegen, lasteren, belasteren, smaden, beledigen; **Pĕmbĕntjana**, bedrieger, lasteraar, enz.; **Pĕmbĕntjanaĕn**, bedrog, laster, smaad, belediging, enz.

Bĕntji, hatelijk, het hatelijke, ook haat, afkeer, tegenzin; **Mĕmbĕntji**, haten, een afkeer van iets of iemand hebben, iets of iemand hatelijk vinden.

Bĕntoer, stoot, carambole, stooten, tegen iets aanloopen, enz.; **Kabĕntoer**, tegen iets aangekomen, aangelopen, — gestooten, enz.; **Mĕmbĕntoer**, tegen iets stooten, aanloopen, enz., ook: (iets buigzaam) buigen, buigzaam zijn, buigen, enz.

Bĕpada (Bandj.), een zaak aanbrenge, verklappen.

Bĕra, verlegen, beschaamd; **Bĕra moeka**, schaamrood, rood worden van schaamte of verlegenheid, enz.

Bĕrabai, afgesloofd, moe zijn, zich afsloven, druk in de weer zijn.

Bĕrabi, onvoltooid, gestaakt, halfafgedaan.

Bĕradja (ook **Bĕrada**) (Bat.), metoor, vuurbol, natuurlijk vuur, in het algemeen alle met vlammen, vuur of licht gepaard gaande natuurverschijnselen, waarin de inlander meest slechte of kwade voortekens ziet.

Bĕradjak, Spaansche ruiters (versperringsmiddel).

Bĕrahi (ook **Birahi**), verliefd, enz.; **Mĕmbĕrahi**, verliefd zijn, beminnen, sterk verlangen naar, enz. verzot zijn op; **Pĕmbĕrahi**, sterk verlangen, vurige wensch, ook minnaar, verliefde.

Bĕrahmana, **Brahmaan**, man uit de hoofdcaste der Hindoes.

Bĕrak, opgezet, (door ziekte) gezwollen, niet versch meer (van visch bijv.); **Mĕmbĕrak**, met geweld onder water of in den modder dompelen, duwen en zoo doen stikken, verzuipen.

Berak; zijn gevoeg doen, aan een groote natuurlijke behoefte voldoen, poepen, kakken, schijten; **Bĕrberak-berak**, diarrhee hebben, buikloop hebben, dikwerf naar achteren moeten; **Mĕmberaki**, beschijten, bekakken, bepoepen, op iets poepen, enz.; **Mĕmberakkĕn**, iets uitschijten, ook beschijten enz.

Bĕrakah, vermetel, stout, vermetelheid, vermetelete, durfal, enz.

Bĕralat, huwen, trouwen, in het huwelijk treden.

Bĕranak, bevallen, een kind ter wereld brengen, van een kind verlost worden, enz. Zie **Anak**.

Bĕrandal (Jav.), muilteling, roover (in troepen uitgaande om te rooven), opstandeling, enz.

Bĕrangan (ook **Warangan**), rattekruid, zwavel-arsenik.

Bĕrangan (Jav. Bat.), (of **Bĕrangasan**), opvliegend, driftig, dol-driftig, ongeduldig, woest in drift, ook woest, vreeswekkend van voorkomen, enz.

Bĕrangsang, opwinden, aansporen, opwekken, aanhitsen, enz.

Bĕrani, stout, vermetel, driest, dapper, moedig, onversaagd, kloek, heldhaftig, brutaal, vrijpostig, durven, moed, dapperheid, kloekheid, brutaliteit, vrijpostigheid; **Ka-bĕranian**, moed, dapperheid, enz.; **Orang bĕrani**, een dappere, een moedige, een held, durfal, brutale, enz.; **Mĕmbĕranikĕn**, moed inspreken, moedig maken, bemoeidigen, aanmoedigen, enz.; **Bĕsi bĕrani**, magneet, magneetijzer.

Bĕrantak, fraai, afwisselend, divers gekleurd, als de regenboog bijv. **Bĕrantakan** (Bat.), (ook **Bĕrara-**

kan en **Tĕrsiar**), verstrooid, in wanorde door elkander liggen, overal verspreid, als over den grond gestrooid, een warboel uitmakend, enz.

Bĕrapa, hoeveel, hoeveel ook, hoezeer ook, hoe ook, zooveel als, enz.; **Bĕrapa banjak**, hoeveel? **Bĕrapa harga**, wat is de prijs? Hoeveel kost het? **Bĕrapa lagi**, hoeveel nog? **Bĕrapa lama**, hoe lang? **Bĕrapa kali**, hoevele malen? **Bĕbĕrapa**, menig, menige, menigte, een aantal, enz.; **Bĕbĕrapa manoesia**, hoevele menschen, welk een menigte, enz.; **Tiada bĕrapa** of **tiada sabĕrapa**, niet veel, niet noemenswaard, niet bijzonder, enz.

Bĕrarakan, zie **Bĕrantakan**.

Bĕras, ontbolsterde rijst, ook elke soort graan of diergelijke kleine vrucht, die na droging voor het gebruik, van de harde schil waarin zij bevat is, ontdaan wordt, bijv. **Bĕras kopi** of **Kopi bĕras**, ontbolsterde, van de hoornschild ontdane koffieboontjes; **Bĕras koening** of **Bĕras koenjit**, met kurkuma geel gekleurde rijst, die bij feesten gestrooid wordt.

Bĕrat, zwaar, wichtig, bezwarend, moeielijk, drukkend, belangrijk, hard (om te verdragen), enz., zwaarte, gewicht, belangrijkheid, moeielijkheid, enz.; **Kĕbĕratan**, moeielijkheid, belangrijkheid, zwaarte, gewicht, ook te zwaar, te hard, te moeielijk (om te dragen) enz. en bezwaard, zich bezwaard gevoelen, niet in staat te dragen, enz.

Bĕrdantjing, klinken, rinkelen.

Bĕrdantong, iets, (bijv. een deur) met geweld dichtgoolen, smakken, enz.

Bĕrdarek, kraken, (van zand enz.), tusschen de tanden.

Bĕrdaroh, kraken (van onrijpe of ongare groenten, enz.), onder

- het eten, (bijv. van jonge komkommers).
- BĒrdatik**, kraken (van den vloer of van schoenen, bijv.).
- BĒrdoes**, dik en vooruitstekend van den buik (bijv. bij hoog zwanegere vrouwen).
- BĒrĕk**, niet versch, bedorven, tot bederf overgegaan (van visch), zie **BĒntĕk** en **BĒrak**.
- BĒrĕm** (of **BĒram**), een bedwelvende drank, ook het bezinksel daarvan, verkregen door gisting van **Tapi** of **Tape**, (zie dit woord).
- BĒrĕmban**, dwarslat of dwarshout ter verbinding van nevens elkander geplaatste lichamen, zooals palissaden, enz.
- BĒrendi**, brandy, cognac, brandewijn.
- BĒrengbĕreng**, bekken, koperen slagbekken, behoorende tot de Chineesche muziekinstrumenten.
- BĒrĕngga**, veel plaats innemen, veel ruimte beslaan, wijd, breed, van grooten omvang.
- BĒrĕngos** (Jav.), volle baard, bakkebaard of knevel; **BĒrĕngosan**, ruig behaard, zwaar gebaard.
- Beres** (Bat.), geregeld, in orde, gerangschikt, goed geordend; **Mĕmbĕreskĕn**, in orde schikken, beredderen, opredderen, behoorlijk rangschikken, ook regelen (van zaken enz.).
- BĒrĕsih** (of **BĒrsih**), schoon, zuiver, rein, niet vuil, helder, klaar, net, zindelijk; **Mĕmbĕrsihkĕn**, schoonmaken, zuiveren, enz., ook (**BĒrsihin**) (Bat.), een kind doen besnijden; **Kabĕrsihan**, schoonheid, helderheid, zuiverheid, enz.
- BĒret** (ook **Baret**), gekrabd, geschrabd, geschaafd (van het gezicht, enz.), waarop scheurtjes enz. in het vel zichtbaar zijn).
- BĒrgantoeng**, zich sterk aan iemand aansluiten, hechten, hem sterk aanhangen, ook van iets of iemand afhangen, afhankelijk zijn.
- BĒrgisai** (of **BĒrgisir**), langs iets heenschuiven (bijv. langs een muur).
- BĒrhala**, afgod, afgodsbeeld.
- BĒri**, **Mĕmbĕri**, geven, schenken, toestaan, verleenen, vergunnen, veroorloven, inwilligen, toelaten, enz.; **Mĕmbĕri tace**, kennis geven, berichten; **Mĕmbĕri ati**, toegeven, verwennen, ook iemand moed inspreken, een hart onder den riem steken; **Pĕmbĕri**, schenker, gever, ook gave, gift, geschenk; **Pĕmbĕrian**, schenking, inwilliging, gave, gift, geschenk.
- BĒri** (Bat.), slaag, ransel, klap; **Mĕmbĕri**, (iemand) slaan, ranselen, een pak slaag geven, enz.
- Beri-Beri**, eene ziekte.
- BĒrida**, oud, oud-gediende.
- BĒrtja**, gehoorzamen, volgen, opvolgen.
- BĒringin** (ook **Waringin** of **Wĕringin** en **BĒraksa**), *Urostigma benjaminum*: de bekende z.g. Indische vijgenboom, die veel op pleinen enz. om zijn schaduw aangeplant wordt.
- BĒrisik**, geruisch, gedruisch, leven, hinderlijk gebabbel, enz.
- BĒrita**, tijding, bericht, mare, nieuws, kennisgave; **Mĕmbĕrita**, mededeelen, kennisgeven, berichten, rapporteeren; **Mĕmbĕritaĭ**, iemand iets berichten, melden, iets als tijding of nieuwszenden, mededeelen, enz.; **Pĕmbĕrita**, berichtgever; **Pĕmbĕritaĕn**, mededeeling van een tijding, berichtgeving, verslag, rapport; **Soerat pĕmbĕritaĕn**, schriftelijk verslag, proces-verbaal, ook verordening, openbare afkondiging, ordonnantie.
- BĒrkalab**, sluimeren.
- BĒrkapati**, zijn woord houden, nakomen.
- BĒrkas**, bos, bundel, schoof, garve; **Mĕmbĕrkas**, tot een bos, schoof,

- bundel, garve samenbinden (bijv. van brandhout, enz.).
- BĒrkasĕm**, haatdragend zijn, wraak koesteren.
- BĒrkasan**, bemerken, gewaar worden, opmerken.
- BĒrkat**, zegen, aanwas, vermeerdering, overvloed, geluk, gelukzaligheid, ook wat na een offermaaltijd door de aanzittenden, als een geschenk voor hunne thuisgebleven familieleden van het maal wordt medegenomen; **Mĕmbĕrkat**, een dergelijk geschenk medenemen; **Mĕmbĕrkati**, zegenen, zegen aanbrengen, ook iemand **bĕrkat**, voor de zijnen medegeven.
- Bĕrkatjimpoeng** (of **Bĕrkatjimpoeng**), van badenden, met de handen in het water slaan en daardoor geluiden voortbrengen, waarvan dit woord een klanknabootsing is.
- Bĕrkiring**, in den modder rondwentelen, zooals de karbouwen.
- Bĕrkoko**, zich aankleeden, zijn toilet maken.
- Bĕrkoetek** (of **Bĕrkĕtok**), kake-len van hennen.
- Bĕrlindoeng**, schuilen, zich dekken, zich beschutten, ergens onder schuilgaan, een schuilplaats zoeken, enz., ook iemand beschutten, vóór hem gaan staan, enz. Zie verder **Lindoeng**.
- Bĕrmani** (of **Mata gĕlap**), het schemeren, tijdelijke verduistering (der oogen).
- Bĕrobol** (Jav.), in grooten getale ergens uitkomen, in grooten getale overvallen.
- Bĕroedjoel** (Jav.), ploeg voor hooggelegen terreinen.
- Bĕroek** (Jav.), een maat van den dop eener cocosnoot, kunnende bevatten 4 à 5 katti's rijst, boonen, enz., gewone maat, vooral in Midden-Java, bij het koopen van rijst.
- Bĕroendjah** (of **Bĕroendjah-oen-**

- djah**), spartelen, steigeren, omhoog springen, allerlei bokkesprongen maken.
- Bĕroeroeng**, levendig, vroolijk, blijde, luidruchtig, verheugd, ook een geanimeerd feest vieren.
- Bĕroewang** (ook **Biroewang**), de Indische bruine beer.
- Berok** (ook **Berop**) (Holl.), werf; te Batavia ook het gevangenhuis, dat er staat.
- Bĕrombong** (ook **Bĕroemboeng** en **Sĕroemboeng**), bamboezen cilindervormige omheining om boompjes tegen beschadiging te beveiligen, ook kokers van bamboezen rasterwerk voor het maken van dammen, enz.
- Bĕrondong**, (klanknabootsing) van Chineesch vuurwerk: tegelijk knallen, afgaan (van een rits).
- Berong**, scheef, (voornamelijk van het aangezicht).
- Bĕrongkolan**, niet vlak, met bob-bels of knobbels, ook in kluiten, kluitig.
- Bĕrontak**, ergens tegen aanstooten, ook spartelen, zich trachten los te rukken, allerlei bokkesprongen daartoe maken (zie: **Bĕroendjah**), ook zich met geweld verzetten.
- Bĕrontos** (of **Bĕroentoes**), knobbel, bobbel, klein gezwelletje; **Bĕroentoesan**, ruig van vel, kippevel hebben, het lichaam met kleine bobbeltjes bezet hebben.
- Bĕrpasih** (ook **Bĕrpasih langkah**), schermen, zooals de inlanders doen.
- Bĕrsigap**, de eerste zijn, vooraan zijn, anderen iets afsnoepen, enz.
- Bĕrsila** (Jav.), ook **Bĕrselo**, zitten met de beenen onder het lijf gekruisd.
- Bĕrsimpa** (of **Bĕrsimpoh**), zitten met de beenen niet gekruisd onder het lijf, maar schuins naar achteren gebogen.
- Bĕrsin**, niezen (zie **Bangkĕs**).

BĒrsintau, gedachteloos zijn, zonder nadenken alles uitflappen.

Besan, benaming die de wederzijdsche ouders van getrouwde kinderen elkander geven; **Besansabantal**, idem van man en vrouw, wier voorkinderen met elkander getrouwd zijn; **BĒrbesanan**, elkanders kinderen samen laten trouwen; **MĒmbesan**, iemand **besan** noemen.

BĒsar, groot, dik, zwaar, omvangrijk, gewichtig, aanzienlijk, van hoogen rang; **Orang bĒsar**, een groot mensch, ook een aanzienlijke, notabele, adellijke, iemand van hoogen rang; **Ajĕr bĒsar**, hoog water; **Hati bĒsar**, hoogmoedig, trotsch, ook durven; **Kĕpala bĒsar** of **BĒsar kapala**, koppig, stijfhoofdig (het eerste ook: een groot hoofd); **MĒmbĒsar** en **MĒmbĒsari**, groot worden, groeien, enz.; **MĒmbĒsarkĕn**, groot maken, vergrooten, verheffen, in aanzien doen toenemen, enz. **KĕbĒsaran**, grootheid, macht, aanzien, waardigheid, hoog ambt, achtbaarheid, trots, hoogmoed, ook (**Tanda kabĒsaran**), rijksinsignien, enz.

Beser, onwillekeurige vloeijing uit de geslachtsdeelen, in het dagelijksche leven meer bepaaldelijk gebruikt voor **Beser kĕntjing** = onwillekeurige urinelozing, ook onophoudelijke of veelvuldige loozing; **Beser mani**, zaadvloed; **Beser poetih-poetihan**, witte vloed.

BĒset (ook **Kĕset** en **MĒmbĒset**), villen, de huid afstroopen, — afscheren, ook gescheurd, geschaafd (van de huid, enz.).

BĒsi, ijzer; **BĒsi lantai**, plaatijzer; **BĒsi bĕrani**, magneetijzer, magneet; **BĒsi batang**, staafijzer; **BĒsi poetih**, ijzerblik, blik; **Tai bĒsi**, ijzervijlsel; **Karat bĒsi**, ijzerroest; **Pĕloeroe bĒsi lan-**

tal, kartets, granaat, granaatkartets.

BĒskat (ook **Baskat**), een borstrok, een soort vest dat onder andere kleederen gedragen wordt.

Besoek (Jav.), (of **Besok**), morgen, den volgenden dag, ook later; **Besoek pagi**, morgen ochtend; **Besoek kapan kapan**, later, nog onbepaald wanneer; **MĒmbesokkĕn**, tot morgen, den volgenden dag, onbepaalden tijd uitstellen (verg. **Ēsoek**).

Bĕsoemit (Pontian. Mal.), een knevel dragen (zie **Soemit**).

Bĕsoet, schaaft; **MĒmbĕsoet**, schaven, afschaven, ook metalen van de alliage zuiveren; **Bĕsoetan**, schaaftsel, afval, ook wat gezuiverd is van alliage; **Pĕmbĕsoet**, wie of wat schaaft of zuivert, zuiveringsmiddel.

Bĕstari, uitgebreide kundigheden bezitten, geleerd, volleerd, talentvol, welopgevoed.

Bĕtah (Jav.), ergens aarden, het kunnen uithouden, ook sterk zijn, in staat zijn, ook bestand zijn tegen, enz.; **Tiada bĕtah tinggal di Bĕtawi**, het te Batavia niet kunnen uithouden, er niet kunnen aarden, het bevat mij (hem, haar, u, enz.), niet te Batavia; **MĒmbĕtahkĕn**, trachten vol te houden, uit te houden, enz. trachten te wennen aan, ook volharderen in of met, enz.

Bĕtak, **MĒmbĕtak**, behoorlijk opbergen, beredderen, in orde houden; **Djoeroe bĕtak**, hofmeester; **Bĕtak**, ook = **Bĕtah**, tegen iets bestand, gehard zijn, sterk van gestel, robust.

Bĕtapa (ook **Boewat apa**), om wat te doen? Waarvoor? Waartoe? Waarom? Wat? Hoe? Hoedanig? Tot welk einde? Zoodanig, zoo, zooals.

Bĕtas, opengescheurd, (bijv. van een zak), gespleten of gebroken,

- (bijv. een ei, dat uitgebroed is), gesprongen, opengegaan, losgetornd, (van een naad, enz.).
- Bĕtawi**, Batavia, Bataviaasch.
- Bĕtina**, het wijfje van alle levende dieren, (soms ook gebruikt voor vrouw, vrouwelijk mensch).
- Bĕting**, rif, lange smalle zandbank in zee of aan de monding van rivieren.
- Bĕtis**, het gedeelte van het lichaam tusschen de knie en den enkel; **Toelang bĕtis**, scheenbeen; **Boewah bĕtis** of **Djantoeng bĕtis**, kuit.
- Bĕtit**, **Mĕmbĕtit** (Bat.), hard loopen, ventre à-terre gaan (van een vluchteling bijv.).
- Bĕtjek**, plas, poel, modderpoel, regenwater, dat is blijven staan (op straat), modderig, slikkerig.
- Bĕtjoes**, **Ēngga bĕtjoes**, niet goed, niet in orde.
- Bĕtjokok**, een soort kleine krokodil.
- Bĕtoel**, goed, recht, juist, waar, echt, waarachtig, wezenlijk, oprecht, in orde, enz.; **Hati bĕtoel**, oprecht van harte; **Bĕtoel di atas koeping**, juist boven het oor; **Mĕmbĕtoelkĕn**, iets in orde brengen, repareeren, recht maken, verbeteren, corrigeeren, regelen; **Mĕmbĕtoeli**, in orde brengen, repareeren, corrigeeren, enz., ook op iets mikken; **Bĕrbĕtoelan**, overeenkomen met, in de richting zijn van; **Kabĕtoelan**, juist, juist van pas, te goeder ure, van pas, toevallig; **Sabĕtoelnja**, in waarheid, inderdaad, eigenlijk, het is werkelijk zoo.
- Bĕtoeng** (ook **Pĕtoeng**), *Bambusa nigro-ciliata*, *Bambusa aspera* of *Gigantochloa aspera*, de grootste soort **Bamboe**.
- Bĕtoewas**, loon, vergelding.
- Bĕtot** (Jav. Bat.), ruk, ook valsche kneep, waarbij de hand eenigszins gedraaid en met een ruk teruggehaald wordt; **Mĕmbĕtot**, rukken, valsch knijpen; **Mĕmbĕtoti**, herhaaldelijk rukken.
- Bewok** (Jav.), gebaard, ruiggebaard, behaard.
- Bia**, kantieljewerk, (gew. **Bia-bia**), ook achterkleinkind.
- Biada**, vrouw, vrouwelijk, verwijfd.
- Biaja**, uitgaven, levensonderhoud, kost, vertering; **Mĕmbiaja**, vertering maken, uitgaven doen; **Mĕmbiajakĕn**, uitgeven, verteren, ten koste leggen, besteden, iemand onderhouden of den kost geven, enz.
- Biang** (Jav.), moeder, moederdier, wijfje van dieren, dat reeds jongd of eieren gelegd heeft; **Ajam biang** [ook: **Bikang** (Soend.) of **Babon** (Jav. Bat.)], een legkip of hen met kuikens; **Biang djari tangan** of **Biang daridja**, ook **Djĕmpol tangan**, duim (van de hand); **Biang djari kaki** of **Djĕmpol kaki**, groote toon, duim (van den voet); **Biang**, ook geil, wulpsch, hysterisch (voornamelijk van vrouwen).
- Bianglala**, regenboog.
- Biar**, laat maar, het zij, ook: opdat; **Biariah**, laat het zijn; **Mĕmbiar** of **Mĕmbiarkĕn**, laten, gedoo-gen, toelaten, laten begaan, dulden, alles goedvinden, goedkeuren, overlaten, aan zijn lot overlaten, er zich niet mede bemoeien, enz.
- Biasa**, gewoon aan, gewend zijn aan, ervaren, geoefend, bedreven, gewoonte, ervaring, bedrevenheid; **Mĕmbiasakĕn**, wennen, gewennen, een gewoonte van iets maken, enz.; **Mĕnghilangkĕn biasa**, eene gewoonte afwennen; **Kabiasaĕn**, gewoonte, aanwensel, enz.
- Blawak** (ook **Mĕnjawak**), leguaan; **Mĕmbiawak**, als een leguaan zijn of doen, op den buik langs den grond voortkruipen.
- Bibi** (Jav.), tante, jongere zuster

van vader of moeder; ook gebruikt in het algemeen tegenover eenigszins bejaarde vrouwen van minderen rang.

Bibir, lip, omgebogen rand, boord of kant, zoom; **Bibir mata**, rand van het oog; **Bibir përaoe**, boord van een vaartuig; **Bibir gëlas**, de rand van een glas; **Bibir djoeweh** of **Bibir doble**, dikke, hangende lip; **Merah bibir**, het rood der lippen; **Minjak bibir**, lippenpomade.

Bibit, zaad, ook jonge ter overplanting bestemde plantjes; **Mënjëbar bibit**, zaaien; **Mëmbibit**, zaad nemen of halen, ook afstammelingen van dieren enz. trachten te krijgen door paring of kruising; (ook: **Mëngambil bibit**), **Mëmbibit**, met de vingertoppen iets aanpakken, knijpen, enz. (Verg. **Tjoebit**).

Bidadari (ook **Bidyadari**, **Widadari**), nimf, hemelnimf, apsarase, engel, vrouwelijke luchtgeest.

Bidai (ook **Bide**) (Soend.), vlechtwerk van bamboe voor bewandingen, ook doorzichtig vlechtwerk voor hangen, enz. en z.g. Bantamsche matten; ook dicht naast elkander zichtbare striemen op het lijf, enz. en een spalk, waartusschen iets gekneld wordt; **Mëmbidai**, met **bidai** beschieten, afsluiten, enz., ook: spalken (bijv. een gebroken arm) en striemen op iets maken.

Bidan, vroedvrouw.

Bidang, uitgespreid, uitgespannen, ook breed (van de borst bijv.); **Mëmbidangkën**, uitspreiden, uitspannen, spannen; **Pëmbidang**, **Pëmbidangan** of **Pëmidangan**, raam, borduurraam.

Bidar, klein vaartuig met scherpen boeg.

Bidara, boom behoorende tot de natuurlijke familie der Rhamneae,

met geneeskrachtige eigenschappen (*Zizyphus jujuba*); **Bidara laeot**, *Zizyphus Horsfieldii*; **Bidara goenoeng**, *Diospyros heterophylla*; **Bidara këtjil**, *Zizyphus rufula*; **Bidara pait**, *Strychnos nux vomica*; **Bidara poetih**, *Euricoma longifolia*; **Bidara tjina**, *Zizyphus jujuba*.

Bidjaksana (Sk.), bekwaam, geschikt, kundig, wijs, verstandig, ervaren, bedreven, knap, schrander, ook: (**Kabidjaksanaän**), wijsheid, bekwaamheid, verstand, schranderheid, enz.

Bidjeh, tinerts.

Bidjen (of **Widjen**), *Sesamum indicum*, een plant, uit wier zaden olie wordt gewonnen; **Minjak bidjen**, sesamolie.

Bidji, zaad, korrel, pit, graankorrel, stuk, ook eenheid (bij tellingen); **Bidji mata**, oogappel; **Bidji nangka**, pit van een nangkavruucht, ook naam van een visch; **Bërbidji** of **Bërbidji-bidji**, met pitten, pitten hebben, korrelig (bijv. van rijst, die niet geheel gaar is), enz.

Bidoer, blokje of schuitje tin; ook **Bidoer** of **Bidoeran**, netelzucht (eene ziekte).

Bidoeri, edelgesteente, katoog; **Bidoeri boelan**, een soort gevlekte opaal; **Bidoeri pandan**, groene opaal; **Bidoeri** (**Badoeri** of **Widoeri**), ook: *Calotropis gigantea*, een heester met scherp melksap.

Bigar (Jav.), vroolijk, lustig, levensdig, enz. (van paarden).

Bika (of **Bëbika**), een soort inlandsch gebak.

Bikin, **Mëmbikin**, doen, maken, vervaardigen; **Mëmbikinkën**, voor iemand iets maken, enz.; **Përbikinan**, wat men doet; **Bikinan** of **Pëmbikinan**, maaksel.

Bikoe, geschulpt, getand, enz.; **Bikoe-bikoe**, kant- of bloem-

- werk met bochten of in- en uitspringende hoeken.
- Bila**, tijd, ten tijde dat, toen, wanneer, enz.; **Apabila** of **Bila apa**, wat tijd, wanneer? **Bila mana**, wanneer; **Barang bila**, onverschillig wanneer, te eeniger tijd, enz.
- Bilah**, lat, gespleten stuk bamboe; (dient ook als hulptelwoord = ons „stuk“).
- Bilahi**, ongeluk, onheil, enz.
- Bilala**, vraat, schrok, slokop, vreetzak, enz.
- Bilang**, getal, som, elk, ieder, ook woord, gezegde; **Mëmbilang**, tellen, opsommen, optellen, rekenen, berekenen, ook zeggen, vertellen, berichten, mededeelen; **Mëmbilangkën**, voor iemand iets optellen, berekenen, enz. ook iets aan iemand zeggen, verhalen, enz. iemand iets onder het oog brengen, berispen, etc.; **Bilangan**, telling, berekening, enz. ook gezegde.
- Bilas**, **Mëmbilas** (ook **Mëmbilaskën**), spoelen, afspoelen, uitspoelen, overspoelen, met water nader schoonwassen, enz.; **Bilas**, ook ontstoken, druipend (van de oogen); **Mata bilas**, leepoogen.
- Bilalang**, staren, sterk zien, op één punt gevestigd zijn, wijd opengesperd, rollen (van de oogen).
- Bilik**, vertrek, kamer, ook bamboevlechtwerk voor bewandingen.
- Bilis**, **Mëmbilis**, bezwalken, lasteren, belasteren.
- Billahi**, bij God! (in eeden).
- Biloer**, striem.
- Bimbang**, ongerust, bezorgd, in twijfel, besluiteloos, wankelmoe-dig, verstrooid, verlangend, ver-lieft; **Mëmbimbangkën**, doen wankelen, doen twifelen, bezorgd, ongerust maken, enz.
- Bin**, zoon; **Ali bin Abdoellah**, Ali, zoon van Abdoellah.
- Binara**, lakenbereider; **Mëmbi-**
- nara**, iemand den mantel vegen, de waarheid zeggen, enz.
- Binasa**, vernield, verwoest, te gronde gericht, vergaan, verongelukt, ook aangedaan, verteederd (van het gemoed); **Mëmbinasa**, vernielen, vernietigen, te gronde richten, enz. ook: aandoen, verteederen; **Mëmbinasakën**, iets of iemand ongeluk aanbrengen, ongelukkig maken, vernietigen, te gronde richten, enz.; **Kabinasaañ**, verwoesting, vernietiging, ongeluk, enz.
- Binatang**, dier, beest (ook als scheldwoord).
- Binatoe** (ook **Mënatoe** of **Toe-kang basoeh**), waschman, bleeker.
- Bindëng** (Jav. Bat.), door den neus spreken.
- Bingai**, oorpijn.
- Bingas**, nijdig, grimmig (alseenkat).
- Bingit**, kwijnend (door een verlies of een sterk verlangen naar iets, enz.).
- Bingoeng**, verbijsterd, verward, in de war, verwardheid, niet weten, wat te doen; **Mëmbingoengkën**, iemand in de war brengen, iemand verbijsteren, maken, dat iemand niet weet wat hij doen moet, enz.
- Bingot** (ook **Bengot** en **Benjot**; verg. **Bengkok**), scheef, niet recht, niet vierkant, enz.; **Mëmbengot**, scheef worden.
- Bini**, vrouw, getrouwde vrouw, echtgenoot (van den man), wijffe (van een dier); **Laki bini**, man en vrouw; **Anak bini**, vrouw en kinderen, gezin, huisgezin (van den man); **Bërbini**, trouwen, huwen, een vrouw nemen (van een man), paren (van een mannelijk dier); **Mëmbinikën**, tot vrouw, tot wijffe nemen, hebben.
- Bintang**, ster, ook ridderorde, eere-teeken; **Bintang têtap**, vaste ster; **Bintang bërelkor** of **Bintang bërasép**, ook **Bintang**

koekoes of **Bintang kēmoe-koes** en **Bintang bérékor**, **Bintang bérkotek**, staartster, komeet; **Bintang bérkibar** of **Bintang bėridėr**, dwaalster; **Bintang bėralih**, verschiepende ster; **Bintang oetara**, de poolster; **Bintang sore** of **Bintang barat**, de avondster; **Bintang pagi** of **Bintang timoer**, de ochtendster; **Bintang majang**, het sterrenbeeld de Maagd; **Bintang kala**, het sterrenbeeld de Schorpioen; **Bintang bidoek** of **Bintang djoeng**, het sterrenbeeld de Grootte Beer; **Bintang kartika**, het Zevengesternte, de Pleiaden; **Bintang al djoear**, Orion; **Bintang al nasj**, het sterrenbeeld de Wagen; **Bintang bahadoeri**, ridderorde, eeretekenen; **Bėrbintang**, gedecoreerd zijn; **Bėrbintangan**, vol gaten als in een zeef (bijv. van een dak) waardoor men de sterren kan zien.

Bintik, vlek, vlekje, stip; **Bėrbintik**, gevlekt, kleine vlekjes of stippeltjes vertoonen; **Bintik-bintik**, sproeten, zomervlekjes.

Bintil, klein gezwel, ook verharding van de tepel eener aankomende maagd.

Bintit, klein zweertje, ook strontje of gezwelletje aan een der oogleden; **Bintitėn** of **Bintitan** zulk een gezwelletje aan een der oogleden hebben.

Bintoel, puistje of gezwelletje (ten gevolge van een muggebeet, enz.)

Bintoer, fuik of mand, om kreeften of krabben te vangen; **Kėpiting bintoer**, krabben op die wijze gevangen; **Mėmbintoer**, fuiken of manden voor de kreeftenvangst uitzetten.

Biola (Port.), viool; **Bėrbiola** of **Main biola**, een viool bespelen, op een viool strijken.

Bira, **Mėmbira** (Bat.), iets op eene openbare veiling op crediet koopen

en direct aan een ander à comptant overdoen, ook iets op vendutie laten verkopen en zelf opkopen.

Biras, vrouws broeder of broeders vrouw, zwager, zwagerin.

Biri (of **Biri-biri**), schaap, Bengaleesch schaap.

Birit, de romp, de billen: **Tėrbirit-birit** of **Tėrberet-beret**, ook **Tėrperet-peret**, krom gebogen, in elkander gepakt, den buik vasthouden, enz. (bijv. bij hoogen nood, sterken aandrang tot een natuurlijke behoefte, enz.), ook: buitengewoon veel haast hebben.

Biroe, blauw, blauwe kleur, blauwsel; **Biroe langit**, hemelsblauw; **Biroe laeet** of **Biroe ajer laeet**, zeeblauw; **Mėmbiroe**, blauw worden; **Mėmbiroekėn**, blauw maken, blauw verwen; **Biroe-biroe**, geplooid, kunstmatige plooi; **Mėmbiroekėn**, ook: iets kunstmatig plooiën, in iets kunstmatige plooiën leggen; **Haroe-biroe**, rumoer, lawaai, enz. (Zie **Haroe**).

Biroeang (zie **Bėroewang**), de Maleische beer.

Biroega (ook **Ajam biroega**), boschhaan, boschkip, boschhoen.

Bisa, gift, vergift, venijn, vergiftig, venijnig, pijnlijk, nijpend, enz.; **Bėrbisa**, vergiftig, venijnig zijn.

Bisa (Jav.), verstandig, bekwaam, kundig, bedreven, kunnen, in staat zijn, enz., ook verstand, bekwaamheid, bedrevenheid, kennis, kunde, enz.; **Alah bisa oleh biasa**, kennis verliest het tegen oefening of ervaring, d. i. de praktijk gaat boven de theorie; **Bisa-bisaan**, doen alsof men alles kan of weet, eigenzinnig, eigenwijs zijn, enz.; **Kabisaan**, kunde, kundigheden, kennis, bekwaamheid, enz.

Bisik, **Mėmbisik**, fluisteren, fluis-terend spreken; **Mėmbisikkėn**, iemand iets influisteren; **Bėrbisik**

of **Bisik-bisik**, met elkander fluisteren; ter zijde, heimelijk spreken. **Bising**, verdoofd, gerommel in de ooren hooren; **Mëmbising**, verdooven door gerommel in de ooren. (Zie ook **Dësing**). **Bismillah**, in den naam van God (begin van een gebed, enz.). **Bisoe** (Jav.), stom; **Mëmbisoe**, als een stomme doen; **Mëmbisoe-kën diri**, zich stom houden. **Bisoel** (ook **Bingsoel**), bloedvin, steenpuist, bloedzweer, zweer, puist; **Bisoel lada**, kleine, vurige en pijnlijke puistjes; **Bisoel nanah** of —**mëngangkoet nanah**, kloppende, met etter gevulde zweer; **Bisoel sëlinop**, steenpuist aan een scheenbeen; **Bisoel mata sëmbilan**, negenoog. **Biti**, onderscheidend kenmerk, bewijs in rechten; **Tanda biti**, corpus delicti; **Biti** wordt ook gebruikt bij het tellen van platte lange voorwerpen, bijv.; **papan doewa biti**, twee (stuk) planken, enz. **Biting** (Jav.), speetje, pennetje, enz. (zooals o. a. gebruikt wordt voor de **sëate**). **Bitjara**, redeneering, beschouwing, raadpleging, bespreking, verhandeling, onderhandeling, behandeling eener zaak, voorstel, voordracht, advies, raad, meening, beraming van middelen, gezegde, gesprek, enz.; **Masoek bitjara**, een proces beginnen, een zaak in rechten gooien, enz.; **Bërbitjara**, spreken, met elkander spreken, bespreken, sprekende zijn, ook in zich zelve spreken; **Mëmbitjara**, spreken, een voordracht houden, rechtspreken, ook pleiten; **Mëmbitjarakën**, over iets spreken, redeneeren, handelen, beraadslagen, iets overwegen, voorstellen, uitmaken, enz.; **Pëmbitjara**, die spreekt, enz., advocaat, pleitbezorger, procureur;

Përbitjaraän, beschouwing, bespreking, overweging, behandeling, wat besproken, overwogen, verhandeld wordt, enz.; **Pëmbitjaraän**, de daad der overweging, het overwegen, het bespreken, enz.; **Sabitjara**, van dezelfde meening, van hetzelfde gevoelen, enz.; **Gëdong bitjara**, stadhuis, raadhuis, gebouw, waarin recht wordt gesproken, enz.; **Tiada tërbitjarakan lagi**, er is geen raad meer voor te schaffen, hopeeloos; **Apa bitjara kita**, wat staat ons te doen; **Apa bitjaramoe**, welken raad geeft (schaft) gij? **Bitjoe** (ook **Dongkrak**, Holl.), dommekracht. **Boba**, pok, pokken. **Bobab**, jokken, kullen. **Bobok**, **Mëmbobok** (Jav. Bat.), iets ergens uithalen door eene opening in de bewaarplaats te maken of de bestaande opening te verwijden, enz. (bijv.: geld uit een bamboesen of blikken spaarpot, enz.). **Bobos**, doorgezakt, zoodat er een opening of gat door ontstaat (bijv. van een vloer). **Bodjot**, verward, in elkander geraaid, enz. (van fijn touw of garen, enz.). **Bodo** of **Bodoh**, dom, stom, onwetend, onkundig, niet slim, bot, domheid, onkunde, onwetendheid, enz.; **Orang bodo**, een dom mensch, domoor, domkop, stommerik, botterik; **Api api bodo**, ook **Mëmbowwat bodoh**, zich voor den domme houden; **Mëmbodokën**, iemand in verlegenheid brengen zoodat hij niet weet wat te doen, ook iemand foppen, er in laten loopen, bedriegen, als een stommeling behandelen, een domkop noemen, enz. **Boeboe**, fuik, vischfuik. **Boeboeh**, **Mëmbamboeh**, plaatsen, zetten, leggen, ergens indoen, — opdoen, — bijdoen, enz.; **Mëmb-**

- boeboeh tapak tangan**, zijne handteekening stellen; **Měm-boeboeh tjap**, een zegel of stempel op iets zetten, stellen; **Měm-boeboeh pëlana**, opzadelen.
- Boeboek**, kleine soort tor, kaland, boorkevertje, wormpje, dat in hout of bamboe knaagt, ook poeder, molm en fijngestampt goed (als koffie, enz.), stof enz.
- Boeboel**, eene verzwering, voornamelijk aan de onderzijde der voeten (ook aan de handen), — voeteuvel; **Boeboel**, **Měmboeboel**, ook netten verstellen, herstellen, boeten, enz.
- Boeboeng**, gesteldheid eener vrouw, die na de bevalling, zonder weder gemenstrueerd te hebben, opnieuw zwanger is; **Kěboeboengang**, in dien toestand gebracht.
- Boeboeng** (ook **Woewoeng**) (Jav.), de top of nok van een dak, nok, enz.; **Boeboengan**, de stok, waaraan de nokbedekking bevestigd is, die nokbedekking zelf, ook het vlokje haar, dat men bij kinderen om de kruin van het hoofd laat staan, (verg. **Koentjoeng**).
- Boeboeng** (of **Boemboeng**), koker, waarin iets bewaard moet worden (bijv. papieren, water, enz.).
- Boeboer**, pap, brij.
- Boeboet** (**Tali boeboet** of **Boeboetan**), val, stag, dik touw, dat den mast vasthoudt.
- Boeboet**, **Měmboeboet**, uittrekken, uit den grond trekken, uittrekken, enz. (van onkruid bijv.), ook plukken (van de veeren van gevogelte, enz.).
- Boeboet**, inlandsche draaibank (ook **Boeboetan**); **Měmboeboet**, draaien, op de draaibank maken, bewerken, enz.
- Boedak**, jong kind, knaap, meisje, jongen, meid, bediende, dienstmeid, slaaf, slavin; **Kěboedak-boedakan**, kindsch, kinderachtig, als een kind.
- Boedi** (Sk.), verstand, verstandelijk vermogen, wijsheid, weldaad, ook arglist, streek; **Balk boedi**, verstandig, edel, grootmoedig; **Oetang boedi**, schuld voor een weldaad, verplichting; **Měngangeng boedi orang**, verplichting aan iemand hebben; **Běrboedi**, verstandig, wijs zijn, met verstand begaafd, enz.
- Boediman** (Sk.), verstandig, wijs, kundig geleerd, met verstand begaafd (alleen van menschen).
- Boedjal**, uitstekend, uitpuilend, te voorschijn tredend (van den navel, bijv.).
- Boedjang**, jonge, ongehuwde man, ook in het algemeen celibatair, een jong dier van het mannelijk geslacht; ongetrouwd zijn (in deze beteekenis ook wel van vrouwen gezegd); **Běrboedjang** of **Měmboedjang**, het leven van een celibatair lijden, celibatair zijn, als celibatair leven, enz.; **Pěrboedjangan**, staat van een **boedjang**, ongehuwde staat, celibaat, ook de jongelingschap, de ongetrouwde jongelieden, enz. en woning, vertrek of logis voor de **boedjanga**.
- Boedjang**, bediende (mannelijk of vrouwelijk), dienstknecht, dienstmaagd, jongen, meid; **Měmboedjang**, dienen, als jongen of als meid dienen; **Měmboedjangkěn**, iemand als dienstknecht of als dienstmaagd hebben, nemen, enz.; **Boedjang dalēm**, binnenjongen, mannelijke bediende, die binnenshuis werkt, bedient, enz.
- Boedjanga**, schrander, geleerd, geletterd, wijs, kundig, geleerde, geletterde, wijze.
- Boedjoek**, vleierij, gevele, flikfloerij, enz.; **Měmboedjoek**, aanhalen, vleien, liefkozen, overhalen, flikfloeren, stillen, tot bedaren brengen, bepraten; **Pěmboedjoek**, vleier, overhaler, beprater;

Pëmboedjoekan, gevlei, liefkozing, aanhaling, overhaling, enz.
Boedjoer (ook en veelal **Moedjoer**), recht op iets aan, recht, rechtuit, in de lengte uitgestrekt, in de richting van, evenwijdig aan, enz., ook ter rechter tijd, te gelegener tijd, te goeder ure, toevallig, enz.; **Mëmboedjoer**, in de lengte uitgestrekt zijn of liggen, zich in de lengte uitstrekken, enz., in een bepaalde richting liggen, enz.; **Moedjoer ka koelon** of **Moedjoer mëngoelon**, naar het westen liggen, in de richting van het westen uitgestrekt zijn, enz.
Boedoeg, schurft; **Boedoegën** of **Boedoegan**, schurftig, door schurft geplaagd, enz.
Boedoek (of **Bodok**), ergste graad van melaatschheid.
Boegil, vederloos, haarloos, kaal (van dieren), naakt, haveloos, zonder de gewone kleeding (van menschen); **Tëlandjang boegil** poedelnaakt, spiernaakt; **Mëmboegil** (van dieren), de vederen of haren verliezen, veder- of haarloos worden, ruien; **Bërboegil**, zonder de gewone kleederen, sieraden of wapens zijn (van menschen), haveloos gekleed gaan, naakt loopen.
Boegis, Boeginees, Boegineesch.
Boejar, vloeien (van papier), ook uit elkander vallen, -vliegen, -gaan, verspreid zijn of worden, zich verspreiden, enz.; **Kërtas boejar**, vloeipapier.
Boejoeng, kleine aarden of metalen pot, urnvormige pot, urn.
Boejoet, het derde geslacht in de opgaande of nederdalende linie, overgrootouders of achterkleinkinderen; ook de onwillekeurige siddering van het lichaam ten gevolge van den vergeworderden ouderdom, en verbod, verboden, ongeoorloofd, tengevolge van een gelofte, enz.; **Këboejoetan**, ook **Bëboejoetan**, onwillekeurige be-

weging, siddering, enz. van het lichaam, zoowel van ouderdom, als door andere redenen; **Boejoet-antah** = kinderen van achterkleinkinderen (Bandj.)
Boeka, breed, wijd, open, geopend, openbaar, enz. ook breedte, wijdte, middellijn, enz.; **Mëmboeka**, openen, uit elkander nemen, ont-nemen, ontdekken, openbaren, aanvangen, op touw zetten, beginnen, ontginnen, bewerken, afnemen, enz.; **Mëmboeka pintoe**, de deur openen, **Mëmboeka tanah**, den grond ontginnen, bewerken; **Mëmboeka topi**, den hoed afnemen; **Mëmboeka rasia**, een geheim openbaren; **Mëmboeka këdai**, een winkel opzetten; **Mëmboeka poesa**, de vasten openen, d. i. eindigen; **Mëmboeka nègëri**, een stad stichten; **Mëmboeka djalan**, een weg aanleggen, banen (ook figuurlijk), enz.; **Tërboeka**, open, bloot, openbaar, enz.; **Pëmboeka**, ontginner, ondernemer, degeen die openbaart, enz.; **Mëmboekai**, voor iemand iets openen; **Mëmboekakan**, iets open maken, — open doen.
Boekan, geenszins; het niet zijn, niet zijn wat door het woord waarop het slaat wordt uitgedrukt; niet, geen, enz.; **Boekan akoe**, niet ik ben (was) het; **Boekan moedah pakërdjaan itoe**, het is geen gemakkelijk werk; **Boekan boewatan**, het is geen doen, ongemeen, vreemd, enz.; **Boekan-boekan**, bijzonder, zeer uitermate; **Boekan-boekan bagoesja**, het is buitengewoon, schoon.
Boekat, troebel (van water). Zie **Boetëk**.
Boekit, hoogte, kleine berg, heuvel, berg; **Boekit anak** of **Anak boekit**, heuveltje; **Mëmboekit**, zich als een heuvel voordoen,

enz.; **Boekit-likat**, troebel, met aarde vermengd (van water).

Boekoe, kort, ineengedrongen, knoest, kwast, knobbel, gewricht, geleding, korrel, enz.; **Boekoe tangan**, polsgewricht; **Boekoe kaki** of **Boekoe lali**, enkel, voetgewricht; **Boekoe tēboe**, geleding van het suikerriet; **Gārēm saboekoe**, een korrel zout; **Bēnang saboekoe**, een kluzen garen; **Boekoe** (Holl.), ook = boek; **Boekoe goedang**, pakhuisboek; **Boekoe tjatētan**, notitieboekje.

Boekoer, korrel, (van iets dat kunstmatig tot korrels gevormd is, zooals buskruit, enz.).

Boekti = **Biti**, (zie aldaar) voorts (Jav.) = het bij het sluiten van een huurcontract (in de Vorstenlanden) aan den verhuurder (eigenaar of apanagehouder) der gronden te schenken douceur bij wijze van huldeblijk.

Boelai (of **Boele**), (verg. ook **Balar**), wit, onnatuurlijk wit van huidskleur, enz.; **Orang boelai**, een albino, witteling, kakkerlak; **Kērbo boelai**, witharige karkas.

Boelan, maan, maand, ook maandstonden, menses; **Boelan timboel**, de eerste dagen der nieuwe maan; **Boelan baroe**, nieuwe maan, eerste kwartier; **Boelan poernama**, volle maan; **Boelan kētjil** of **Boelan toewa**, ook **Anak boelan**, afnemende maan, laatste kwartier; **Gēlap boelan** of **Boelan gēlap**, donkere maan, laatste kwartier; **Datēng boelan** of **dapēt boelan**, de menses krijgen; **Poetoos boelan**, het geheel ophouden der menses bij bejaarde vrouwen; **Mēmboelan**, in den maneschijn wandelen, ook bij maneschijn visch vangen; **Bērboelan**, een maan of manen hebben, (zooals onze aarde of Saturnus); **Bērboelan-boelan**, maandenlang duren; **Kēboela-**

nan of **Pēnjakit boelan**, maanziekte; **Boelan-boelan**, wat op een maan gelijkt, ook schijf, schiet-schijf; **Boelanan**, per maand, maandelijks, maandelijksch, bij de maand, enz.

Boelang, samengedraaide doek, samengedraaid haar, haarwring, bindsel; **Mēmboelang**, samendraaien, met een bindsel omwinden, aanbinden, om iets wonden of binden, enz.; **Mēmboelang tangan**, de vuist omwinden, omwikkelen (om te vechten); **Mēmboelang kapala**, een hoofd-doek gebruiken, enz.

Boelat, rond, bol, heel, gaaf, ook groot (van de oogen), en alleen, eenvoudig, zonder meer, enz.; **Boelat pandjang** of **-boedjoer**, elliptisch, ellips; **Boelat tēlor**, eirond; **Boelat torak**, cilindrisch; **Boelat pepeh**, platronde (als een muntstuk); **Boelat boemi**, de aardbol, bolronde, enz.; **Mēmboelat**, rond worden, groote oogen opzetten; **Mēmboelat kēn**, rond maken, enz., ook voltallig maken, enz.

Boeli of **Boeli-boeli**, porceleinen of aarden kruikje of urntje met dikke buik, dienende tot bewaring van oliën of reukmiddelen, enz.; **Boeli pēngēntjangan**, pisblaas.

Boeloe, haar (behalve het menschelijke hoofdhaar), veder, borstel, wol, dons, pen; **Boeloe kapas**, dons; **Boeloe ajam**, kippeveeren; **Boeloe babi**, borstels van een varken; **Boeloe kambing**, wol van een schaap; **Boeloe landak**, pennen van een stekelvarken; **Oelēr boeloe**, rups; **Bērboela**, behaard, harig, gevederd, enz.

Boeloeh = **Bamboe**, (zie aldaar), ook **Boeloeh leher**, slokdarm, luchtpijp.

Boeloekan (Bat.), beschimmeld.

Boeloer, geeuwonger; **Kaboe-loeran**, uitgehonger, verhonger.

Boeloës (Jav.), een landschildpad, ook kaal, bladerloos, kinderloos, (vergelijk ook **Koera-koera**).

Boemantara, het luchtruim.

Boemboe, kruidertijen ter bereiding van spijzen of medicijnen, spece-rijen, drogerijen, enz.

Boemboen, leger van het wild, ook een hut van twijgen enz, waarin jagers zich verschuilen.

Boemboeng, koker, waarin iets bewaard wordt; bamboezen koker om water te halen of te bewaren, enz.

Boemi, de aarde, aardbol, ook de grond, de bodem; **Orang boemi**, de oorspronkelijke bewoners van een land; **Boemi poetëra**, inbooring.

Boen (ook **Ĥimboen**), zie **Ĥimboen**.

Boenboenan (ook **Ĥimboen-boenan**), de fontanel, het midden der hersenpan.

Boendar (ook **Boendër** of **Boentër**), rond, ook boender, schuier, borstel.

Boeneka (of **Boneka**), pop (speelgoed).

Boenga, bloem, bloesem, ornament, lofwerk, figuur, rente, interest; **Boenga-boengaân**, kunstbloemen, gemaakte bloemen; **Bër-boenga**, bloemen hebben, bloemen dragen, bloeien, met bloemen versierd; **Mëmboengakën**, tot bloei brengen, laten bloeien, ook een kapitaal rentegevend maken, tegen rente uitleenen, op rente zetten; **Boenga sêkaki**, een enkele bloem; **Boenga satangkal**, een tak met bloemen; **Boenga sakarang** of **saroempoen**, een bloemruiker, bouquet; **Boenga sêkoentoem** of **sêkoentjoep**, bloemknop; **Boenga mëkar** of **-tërboeka**, een ontloken bloem; **Boenga asa**, een-

voudige bloem; **Boenga api**, vuurwerk; **Makan boenga**, interest trekken; **Mëndjalankën boenga**, interest op interest laten of genieten, ook geld tegen rente uitzetten, enz.

Boengar, nog in den oorspronkelijken, eersten staat, (van een maagd) nog onaangeroerd, onge-rept, (van een jongeling) nog niet met vrouwen in aanraking geweest; (van vruchten) de eerste van het seizoen, of van een jongen boom, enz.

Boengkëm (Bat.), stom, geen geluid kunnende geven, zwijgendzijn, vochtig, niet kunnende ontvlammen, niet kunnende afgaan (van een geweer), ook toovermiddel, om dit gedaan te krijgen; **Mëm-boengkëm**, zulk een toovermiddel aanwenden, om iemand stom te maken, van de spraak te berooven, een geweer niet te doen afgaan, enz.; **Pëmboengkëm**, middel daartoe, ook de persoon, die dat middel aanwendt.

Boengkil (Jav.), koek van de restes van olieboonen, waaruit de olie reeds gehaald is (veel als mest gebruikt).

Boengkoes, pak, bundel, baal, omhulsel, enveloppe, pakket; **Mëm-boengkoes**, inpakken, inwikkel-en, enz.; **Boengkoesan**, pak, pakket, omhulsel, enveloppe; **Pëmboengkoes**, die inpakt, enz., ook pakmiddel.

Boenglon, kameleon.

Boengsël, knoop in een zakdoek.

Boengsil, een jonge cocosnoot ter grootte van een vuist.

Boengsoe (ook **Bontot**, **Pëmbontot**) (Jav.), het laatst geboren kind, laatstgeborene, jongste.

Boeni (ook **Boenji**) **Mëmboeni**, verbergen, verschuilen, helen, ver-helen, verduisteren, wegstoppen; **Sëmboeni**, in het geheim, heimelijk, verbergen, verscholen,

- steelsgewijs; **Měnjěmboenikěn**, iets verbergen, verstoppen, wegstoppen, verduisteren, heimelijk bewaren, enz.; **Boeni of Woeni** (Jav.), ook naam van een grooten boom (Antidesma bunias) met eetbare vruchten.
- Boenji**, geluid, klank, galm, inhoud; **Běrboenji**, geluidgevend; **Měmboenji**, geluid geven, klinken, galmen; **Měmboenjikěn**, luiden, doen geluid geven, doen klinken, den inhoud van iets voorlezen; **Boenjian** of **Boenji-boenjian**, wat geluid geeft, muziekinstrument, enz. ook muziek.
- Boenoeh, Měmboenoeh**, doden, vermoorden, ombrengen, ter dood brengen, ook uitdooven (van vuur), doorhalen, schrappen (van schrift), enz.; **Pěmboenoeh**, degeen die doodt, moordenaar, enz.; **Pěmboenoehan**, het doden, moord, enz.
- Boentak** (of **Boentěk**), kort, ineengedrongen: ook naam van een visch met ronden opgeblazen buik, de kogelvisch.
- Boentang**, kam van een weeftoestel, ook onbewegelijk staren van de oogen (van een doode).
- Boentar**, langwerpig rond, ovaal, elliptisch.
- Boentat**, steenhard, versteend, versteening.
- Boentěl**, knoop (in een zakdoek, enz.) pak, pakket, enz.; **Boentélan**, pak, pakket, wat ingepakt is, enz.; **Měmboentěl**, pakken, inpakken, enz.
- Boentět**, dicht, verstopt, niet open gaand.
- Boenting**, bevrucht, zwanger, bezet, zwangerschap; **Měmboentingkěn**, zwanger maken, bezwangeren, bevruchten, ook zwanger zijn van iets; **Boenting bantang**, **Boenting sarat** of **Boenting pělandoek**, zwangerschap, waarbij het menstru-
- eeren toch niet geheel ophoudt.
- Boentoe** (Jav.), dicht, verstopt, gesloten, afgesloten; **Djalan boentoe**, een weg, die dood loopt.
- Boentoel**, ring onder een krisgevest.
- Boentoeng**, afgekapt, verminkt, stompje; **Andjing boentoeng**, een hond met een kortgekapt staart.
- Boentoer**, zat, oververzadigd, volgegeten.
- Boentoet**, achtereind, achterste, stuit, staart; **Boentoet pěraoe**, achtersteven; **Boentoet pědang**, onderste deel van een sabel, dat aan het gevest bevestigd is; **Běrboentoet**, met een staart, gestaart, een staart hebben of dragen.
- Boepati** (Jav.), titel van een regent, inlandsch hoofdambtenaar.
- Boera, Měmboera**, bestoken (bijv. een bijennest met vuur, den vijand met kogels, enz.)
- Boerak**, los, uiteen, uit elkander, enz. (bijv. van tabak), ook verstrooid.
- Boeras**, rijst (met of zonder cocosmelk) in **pisang**-bladeren tot langwerpige platte koeken gewikkeld en gaargestoomd.
- Boerik** (Jav.), door de pokken geschonden, pokdalig.
- Boerit**, achterdeel, achterste, stuit; **Boeritan**, achtersteven; **Boerit-ajam**, stuit van een kip; **Sěmboerit**, paederastie; **Měmboerit**, paederastie drijven, — plegen, enz.
- Boeroe, Měmboeroe**, jagen, naja-gen, vervolgen, achtervolgen, naloo-pen, haast maken, aanzetten, aandrijven, bespoedigen, enz.; **Běrboeroe**, op jacht zijn; **Boeroe-boeroe**, haastig, zich haasten, in haast, met haast, enz.; **Boeroean**, jachtwild, waarop jacht wordt ge-maakt, wat of wie nagezet wordt, enz.; **Pěmboeroe**, wie nazet, jaagt, enz., jager, vervolger; **Andjing pěmboeroe**, jachthond;

Pëkakas pëamboeroe, jachtge-reedschap; **Pëamboeroean**, jacht, vervolging, nazetting, enz.; **Boeron** (Jav.), vogelvrij, vrij als de dieren in het wild; **Bëboeron** (Jav.), wild, jachtwild, vogelvrij verklaarde, gedroste gevangene, deserteur, enz.

Boeroedaj (Ar.), sterkte, slot, vesting; ook (**Boeroedaj asmani**), de dierenriem; **Boeroedaj' oel' asad**, het sterrenbeeld de Leeuw.

Boeroeh (Jav.), daglooner, dagwerker, lastdrager, kruier; **Bërboeroeh**, in dagloon werken, als daglooner werken, enz.; **Boeroehan**, loon, dagloon, betaling per dag of per taak, enz.; **Mëmboeroehkën**, iets in dagloon doen bewerken.

Boeroek, oud, vergaan, leelijk, versleten, vervallen, rot, bouwvallig, haveloos; **Orang boeroek**, havelooze, slecht volk, gespuis.

Boeroeng, vogel (ook gebruikt voor het mannelijk schaamdeel); **Boeroeng ont**, struisvogel, casuaris; **Boeroeng gëredja**, musch; **Boeroeng gëlatik**, rijstdiefje; **Boeroeng dewata** of **Boeroeng sopan**, paradijsvogel; **Boeroeng lajang**, zwaluw; **Boeroeng dara**, duif, enz.; **Boeroeng-boeroeng** of **Boeroengan**, gevogelte, ook nagemaakte of opgezette vogels, (verg. **Onggas**).

Boeroes, verwelkt, verdord, verdroogd, verwelken, verdorren, enz.

Boesa, schuim; **Bërboesa**, schuimend; **Mëmboesa**, schuimen.

Boesik (Jav.), schub, schubbig, schurftig; **Bërboesik**, schubbig, schurftig zijn, eene ziekte hebben waardoor men het aanzien krijgt van geschubd te zijn door de velletjes die op het lichaam zitten.

Boesoek, stinkend, rot, vuil, verrot, bedorven, morsig, smerig, ook laag, gemeen, onedel; **Nama boesoek**, een slechte reputatie; **Përboewatan boesoek**, een ge-

meene daad, een laagheid, enz. **Boesoeng**, waterzucht, in het algemeen elke ziekelijke zwelling van den buik.

Boesoer, boog, ook het kleine boogvormige instrument, dat gebruikt wordt om **kapas** (katoen of boomwol) te rafelen en te zuiveren.

Boesoet, aardhoop, molshoop, termietenterp, mierennest, enz.

Boeta, blind, blinde, blindheid; **Boeta larangan**, blind, zonder dat het oog geschonden is; **Boeta pëtjah**, blind met verlies van het oog; **Boetatoell**, onbesuisd, onoverlegd, onbedachtzaam; **Mëmboeta**, zich blind voordoen, blind houden, iets opzettelijk niet willen zien, enz., ook de oogen sluiten, slapen gaan, slapen.

Boeta (Sk.), reus, titan.

Boetëk, troebel, met aardeelen vermengd (van water), onzuiver, onrein, drabbig, enz., ook niet klaar, niet helder, niet duidelijk, verward, enz. (van een zaak); **Mëmboetëk**, **Mëmboetëkkën** of **Mëmboetëkin** (Bat.), troebel drabbig maken, enz., ook eene zaak in de war schoppen, zoodat daaruit moeilijk het waar en onwaar te onderscheiden zijn.

Boetir, korrel, bolletje, rond lichaam, keutel, bult, bultje, grein.

Boetjoe, hoek, uitstekende punt.

Boetoe (Bat.), penis, het mannelijk schaamdeel; **Kapala boetoe**, de eikel (ook als scheldwoord gebruikt).

Boewah, vrucht, bol, knop, ook pokpuisten; **Boewah pëlier**, de testiculi; **Boewah poenggoeng**, de nieren; **Boewah pantat**, bil; **Boewah tjatoer**, de stukken van het schaakspel; **Boewah parah**, dobbelsteen; **Boewah sëräh**, kinderpokken; **Boewah-boewah**, vruchten, versche vruchten in soorten, ooft; **Boewah-**

boewah kěring, gedroogde vruchten; **Boewah-boewahaër**, vruchten op water; **Běrboewah**, vruchtdragen, vruchtgeven, enz.

Boewai, Měmboewai, vrijhangen, schommelen; **Boewaian**, iets dat vrij hangt, zooals een hanglamp, een hangmat, enz.

Boewaja, krokodil, kaaiman, alligator, ook ironisch of als scheldnaam, iemand, die op kosten van anderen leeft, leeglooper, enz.; **Lidah boewaja**, Aloë barbadensis, een heesterachtig gewas, dat veel in tuinen wordt geplant.

Boewak, Měmboewak, opwellen, opborrelen, enz. (van kokend water bijv.), ook in dikke wolken opstijgen (van rook).

Boewal, Měmboewal, borrelen, opborrelen, enz. (van een vloeistof door de werking bijv. van een schroef).

Boewana (Sk.), wereld.

Boewang, Měmboewang, wegwerpen, weggoeien, wegdoen, verwerpen, afschaffen, verstooten, verwijderen, bannen, verbannen, afdanken, ook aftrekken, vermindern; **Měmboewang ajër**, zijn behoefte doen, naar achteren gaan; **Měmboewang mata**, zijne oogen over iets laten gaan, weiden, enz.; **Měmboewang diri**, zich verslingeren, zich met slecht volk afgeven, ook zich verdrinken; **Měmboewanganak**, een kind te vondeling leggen; **Měmboewang dadoe**, met dobbelsteenen werpen, dobbelen; **Měmboewang**, (ook **Běrboewang**) **ajër darah**, bloed afgaan, de dysenterie hebben; **Měmboewang sial**, iets aan de geesten ten offer brengen terwering van ongeluk, enz.; **Měmboewang lima**, vijf van iets aftrekken; **Boewangan**, wat of wie weggeworpen, enz. wordt, verworping, banneling, enz.); **Pěmboewang**, wie werpt, bant,

verwijdert, enz. ook het verwerpen, enz.; **Pěmboewangan**, plaats waarheen iemand verbannen, verwijderd wordt.

Boewar, royaal, verkwistend, niet zuinig, goedgeefsich, enz.

Boewas, wild, woest, boosaardig, grimmig, verscheurend, enz.

Boewat (Bat.), voor, om, tot, om te, ten behoeve van, ten einde, enz.;

Měmboewat, doen, verrichten, maken, vervaardigen, iets gebruiken voor; **Běrboewat**, bezig zijn met iets te doen, te maken, enz.;

Boewatan, daad, verrichting, vervaardiging, maaksel, enz. ook wat tot het maken van het een of ander dient, enz.; **Pěmboewatan**, maaksel; **Pěrboewatan**, daad, verrichting, handeling, enz.;

Pěmboewat, dader, maker, enz.; **Běrboewat balk**, goed doen, weldaden bewijzen; **Měmboewat badjoe**, een badjoe naaien, enz.;

Měmboewat nēgèri, een stad stichten, enz.

Boeweh of **Boewih**, schuim; **Běrboeweh**, schuimend, schuimen, met schuim zijn.

Boga, vermaak, verlustiging, ook overvloed, oververzadiging, meer dan voldoende, enz.; **Měmboga**, iemand spijs en drank voorzetten en dwingen er van te gebruiken, totdat hij niet meer kan.

Boge (Bat.), verlegen, beschaamd, verlegenheid, schaamte, enz.;

Kabogean, verlegen, beschaamd gemaakt, confuus, in verlegenheid gebracht, enz.

Bogor (Soend.), tronk, van een afgekapt Aren-boom; hiernaar is Buitenzorg door de inlanders Bogor genoemd.

Bohong, onwaar, bezijden de waarheid, onwaarheid, leugen, leugentaal, enz.; **Měmbohong**, liegen, onwaarheidspreken; **Běrbohong**, bezig zijn te liegen; **Měmbohongkěn**, iemand beliegen, voor-

liegen, ook bejokken, foppen.
Bojak, droog, geur- en smakeloos (bijv. van verlegen tabak), droog, saai, enz.
Bojong (Jav.), heengaan, het land verlaten, vertrekken, verhuizen, op reis gaan met familie, enz. ook met veel beweging loopen, met de schouders heen en weder draaien, enz.
Bokong, (ook **Bëbokong**), het onderste gedeelte van den rug, van de onderste ribben tot aan de heupen; ook heup, dij en bil.
Bokong, omgekeerd; **Mëmbokongkën**, het achterste voren keeren, omkeeren, ook met den rug naar iets toe staan, zitten, enz., iets of iemand den rug toekeeren, enz.
Bokop, gezwollen, opgezet, sterk gezwollen (van het aangezicht), zoodat de oogen nauwelijks te zien zijn.
Bokor, metalen kom zonder voet.
Bol (of **ëbol**), anus, eind van den endeldarm.
Bola (Holl. of Port.), bal, biljartbal, kogelrond; **Kamar- of Roemah bola**, sociëteit, eig.: biljartkamer, biljartzaal.
Bolak-(**Bolak-balik**), zie **Balik**.
Boleh, kunnen, mogen, vermogen, in staat zijn, bij machte zijn, enz.; **Tiada boleh**, het mag niet, het kan niet, onmogelijk; **Saboleh** of **Saboleh-boleh**, naar vermogen, zooveel mogelijk, voor zooveel doenlijk, enz.
Bolong, hol, uitgehold, doorboord, vol gaten, ook zwart, donkerblauw; **Mëmbolong**, uithollen, doorboren, ook zwart-, donkerblauw maken, enz.; **Mëmbolongkën**, iets uithollen, doorboren, een gat in iets maken, boren, enz.
Bolor, wormpje in vruchten.
Bolos, doorgebroken, door iets heen gedrongen, tusschen iets doorgeelopen: **Mëmbolos**, door iets

heen breken, door iets heen sluiten, een linie, een slagorde verbreken, enz.
Bolot, windsel, luur, enz.; **Mëmbolot**, inpakken, inwikkelen, oprollen, samenvouwen, enz.
Bolsak (Holl.), bultzak, matras.
Bonda, moeder (hoeffelijk, beleefd).
Bondjol, scherp uitstekend, (bijv. van een gezwel); **Mëmbondjol**, scherp uitsteken.
Bondjor, versterkt kampement, geretrancheerd kamp, versterking, enz.
Bonggol (of **Bongkol**), bult, uitwas, knoest, knobbel, wrat, gezwel; **Bërbonggol**, knoestig, bultig, met bulten, knoesten, uitwassen; **Mëmbonggol**, zich als een knoest, een bultige uitwas voordoen, enz., ook bulten, knoesten vormen of krijgen, etc.
Bongkah, gebroken, gesprongen, afgebrokkeld, brok, blok.
Bongkak, onbeschoft, ongemanierd, lomp, vlegelachtig, opgeblazen, lompheid, vlegelachtigheid, ongemanierdheid, enz.; **Mëmbongkak**, ongemanierd, lomp, vlegelachtig, opgeblazen, trotsch, onbeschoft zijn of handelen.
Bongkang, lam, wijd uit elkander (van vingers bijv. die niet bijeen te brengen zijn), gapend (van een wond), ook **Bongkeng**, bewegingloos-, voor dood neerliggen.
Bongkar, uit elkander, overhoop liggend, enz.; **Mëmbongkar**, uit elkander halen, overhoop halen, het onderste boven halen, ophalen, te voorschijn halen, uit het verband rukken, enz., ook alles doorzoeken en nazien, het onderste boven keeren, (bijv. bij een huiszoeking), zich door uitgraving, doorbreking, enz. (bijv. van een muur), toegang tot iets verleenen; **Mëmbongkar roemah**, een huis het onderste boven halen, afbreken, enz. ook een

gat, enz. in den muur of iets anders maken, om er in te kunnen komen; **Měmbongkar djangkar** of —**saoe**, het anker ophalen, lichten; **Bongkaran**, wat op- of afgebaald, doorzocht, overhoop gehaald, het onderste boven gekeerd is, enz. afbraak; **Pěmbongkar**, degeen, die overhoop haalt, afbreker, enz. ook inbreker, dief die zich door uit- of doorgraving, enz. toegang verschaft, etc. ook werktuig dat daartoe gebruikt is of wordt.

Bongkar (Jav.), omgevallen met verbreking der bevestiging, (bijv. een boom, wiens wortels bij het omvallen de aarde daaromheen doorbreken of scheuren), omvallen, ontwortelen, enz.

Bongkok, gebocheld, gekromd, voorover gebogen, bochel; **Orang bongkok**, gebochelde, bultenaar; **Měmbongkok**, voorover gebogen gaan, gebocheld zijn of loopen, gekromd gaan, als een bultenaar doen, loopen, enz.

Bongkot (Jav.), stronk, onderste deel van een stam, afgekapte boomstam, enz.

Bongol (Bat.), dom, onbevattelijk, bot, sullig, sul, botterik, enz.

Bonjor (ook **Bonjok**) (Bat.), pappe- rig, zuchtig, zacht (van lichamen die vast en hard moeten zijn), enz.

Bopeng (Jav.), pokdalig, door pokken geschonden, enz.

Borang, voetangel, aangepunte bamboestokjes, die in het gras verborgen worden, enz.

Boreh (ook **Běboreh**) (Jav.), smeersel, welriekend smeersel voor het lichaam; **Běrboreh**, dit smeersel gebruiken; **Měmborehkěn**, iets of iemand met **boreh** insmeren, besmeren, enz.

Borong, geheel, in het geheel, tot een geheel, en gros, bijeen, bij den hoop, in eens, alles te gelijk; **Měmborong**, tot een geheel

samenvatten, alles, den geheelen voorraad opkopen, ook een werk aannemen, enz.; **Běli borong**, in het groot, en gros opkopen, enz.; **Oepah borong**, werkloon tot een geheel samengevat, loon voor een in zijn geheel aangenomen werk, enz.; **Měmborongkěn**, iets bijkanneming, in het openbaar verkoopen, verpachten, enz. geheel overlaten.

Boros, verkwistend, verspillend, royaal, ook losgegaan, enz.; **Měmboros**, verkwisten, verspillen, ook losgaan, (bijv. van een touw, dat om iets gewonden is).

Bosěn (Jav.), beu, moede van iets, iets vervelend vinden, afkeer van iets hebben, enz.; **Měmbosěni**, vervelen, vervelend zijn; **Měmbosěnkěn**, vervelen, afkeer wekken, tegenzin wekken, iemand vervelen, enz.

Botak, kaal, kaalhoofdig, kaalhoofd.

Botjah (Jav.), knaap, jongen, kleine jongen (verg. **Boedak**).

Botjor, lek, fig. los, alles uitflappend, (van een mond, die alles uitkraamt); **Roemah botjor**, een huis, dat lekt; **Měmbotjorkěn**, lek maken, enz.

Boto (Bat.), lief, aantrekkelijk, aamin- nigg, liefvallig, innemend, bevallig (van gelaat).

Botol, bottel, flesch; **Měmbotolkěn**, in een flesch doen, bottelen, enz.

Botor, klier, gezwel, ook een slingerplant, (*Psophocarpus tetragonobus*), waarvan de peulen en zaden gegeten worden.

Brebet (of **Běrebet**), (klanknabootsing van iets dat scheurt of gescheurd wordt), gescheurd; **Měmbrebet**, scheuren, het geluid maken van iets dat scheurt, enz.

Brobol, zie **Běrobol**.

Brobot (of **Běrobot**), knappend, knallend; **Měmbrobot**, knappen, knallen, knetteren van hout of bamboe, dat doorgebroken wordt of bij verbranding springt, enz.,

C.

- Chabar** (Ar.), bericht, tijding, nieuws, mededeeling, kennisgave, gerucht; **Chabar angin**, algemeen gerucht, algemeen verspreid nieuws, waarvan de herkomst niet bekend is, enz.; **Chabar kawat**, telegram; **Bërchabar**, kennis hebben, kennis dragen, ook een verhaal doen enz.; **Mëngchabarkën**, mededeelen, berichten, melden, vertellen, verhalen, enz.; **Apa chabar**, wat nieuws? Hoe staat het er mee? Hoe is het? **Tiada chabar akën dirinja**, geen bewustzijn van zich zeiven hebben, buiten kennis zijn, bewusteloos liggen, enz.
- Chaimah** (Ar.), elke ronde woning, die door stutten geschraagd wordt, tent, hut.
- Chalasji** (Perz.), zeeman, schepeling, matroos, opvarende, scheepsvolk, enz.
- Chalifat**, opvolger, plaatsbekleeder (inzonderheid van Mohammed), kalif, heer, heerscher.
- Chalikat** (ook **Ohilka**, **Choeloe**, **Choelki**) (Ar.), het aangeborene, natuurlijke eigenschap, aangeboren karakter, inborst, enz., ook het geschapene, de schepselen, de schepping, menschen en dieren, enz.
- Chalwat** (Ar.), eenzaam, eenzaamheid, afzondering.
- Chamis**, Donderdag.
- Chara** (Perz.), harde steen; **Batoe chara**, marmar, geaderde steen.
- Chatam** (Ar.), zegel, zegelring, cachet, einde, laatste van een reeks of geslacht; **Mëngchatamkën**, zegelen, bezegelen, verzegelen, beëindigen, ten einde brengen (bijv. het lezen uit den Qoran, enz.).
- Chatan** (ook **Chitanah**) (Ar.), besnijding, het besnijden; **Mëngchatan**, besnijden; **Bërchitanah**, besneden zijn.
- Chatib** (Ar.), (ook **Këtib**), de tweede beambte bij een moskee, die belast is met het opzeggen van de **Choetbat**, of redevoering van den preekstoel tot lof van God, zegening van Mohammed en diens nakomelingen en aanbeveling van den regeerenden vorst.
- Chawatir** (Ar.), (**Koewatir**, **Kawatir**), gedachte, voorstelling, inval, ingeving, ook kwade gedachten, beduchtheid, vrees, bezorgdheid, ongerustheid; **Mëngchawatirken**, zich iets voorstellen, een inval, ingeving omtrent iets hebben of krijgen, ook vrees omtrent iets koesteren, zich bevreesd, ongerust maken omtrent iets, bezorgd maken, enz., ook reden geven tot ongerustheid, enz.
- Chianat** (Ar.), bedrog, schending van het vertrouwen, verraad, ontrouw.
- Chidmat** (Ar.), het dienen, het dienen zijn; **Bërchidmat**, in dienst zijn; **Mëngchidmatkën**, dienen, iemand dienen, bedienen, door diensten eeren, enz.
- Chodjah** (of **Kodja**) (Perz.), een Mohammedaan uit Hindostan, een Hindoe-Mohammedaan, Klingalees.
- Choeloe'** (of **Koeloe**) (Ar.), het ontslag geven aan eene vrouw op haar verzoek; echtscheiding met wederzijdsch goedvinden.
- Choeloe** (Ar.), eeuwigheid, eeuwig leven, paradijs.
- Chorma** (of **Korma**) (Perz.), dadel.
- Chotbat** (of **Choetbat**) (Ar.), het Vrijdaggebed in de moskee. Zie **Chatib** hierboven.

D.

- Daboeng**, het vijlen der tanden, tandvijl; **Mëndaboeng**, de tanden vijlen, laten vijlen.
- Daboes** (Ar.), (**Děboes** of **Gědēboes**), een puntig ijzer met grooten knop, waarmede men zichzelf en of anderen doorsteekt, om de wond daarna door toovermiddelen te genezen; ook het spel, dat met dit voorwerp gedreven wordt.
- Dada**, borst, centrum eener slagorde; **Mëndada**, de borst bieden tegen iets, tegen iets op- of aanrukken, ook de borsten ontbloeden; **Běrdada-dadañ**, borst aan borst, man tegen man vechten, enz.
- Dadak**, onvoorzien geval, iets dat plotseling opkomt, in haast afgedaan moet worden, enz., ook hevige braking; **Mëndadak**, iets in alle haast doen, klaar maken, plotseling komen, zich afsloven, enz., ook hevig braken.
- Dadap**, een boom, behoorende tot de Erithrinae, nat. fam. der Papilionaceae, die in koffie- en andere plantsoenen veel als schaduwboom aangeplant wordt.
- Dadar**, struif, eierstruif, omelet, pannekoek; **Mëndadar**, een eierstruif maken, een omelet bakken, enz., ook te voorschijn komen van de maan (**Mëndadari**).
- Dadoe**, dobbelsteen, ook lichtrood; **Mëndadoe**, lichtrood worden, met dobbelsteenen werpen; **Běrmain dadoe**, dobbelen, met dobbelsteenen spelen; **Dadoe poetër**, een spel met dobbelsteenen voorzien van een pin, waarom zij draaien (veel in de kazernes door inl. soldaten gespeeld).
- Dadoeng**, groot, dik touw, ook vroolijk gezang; **Mëndadoeng**, aan een touw binden, vastleggen, een touw om iets slaan, enz., ook vroolijk zingen.
- Daftar** (Ar.), boek, schrift, cahier, journaal, lijst, rol, inventaris, enz.; **Mëndaftar**, iets tot een boek maken, een cahier inbinden, enz.; **Mëndastarkěn**, inventariseeren, catalogiseeren, de lijst van iets opmaken, enz.
- Dagang**, vreemde, uitheemsche, buitenlandsche koopman, handelaar; **Běrdagang**, doen als een vreemde koopman, handel drijven, handelen, enz.; **Mëndagangkěn**, iets tot een voorwerp van handel maken, verhandelen, verkoopen, enz.; **Dagangan** ook **Barang dagangan**, koopwaren, handelsartikelen; **Běrdagangan**, handel, koophandel; **Samboetan dagangan**, goederen in commissie.
- Daging**, vleesch, (zoowel van dieren als van vruchten), hout (van boomen), ook bloedverwant; **Sadaging**, van hetzelfde vleesch, bloedverwant; **Běrdaging**, vleezig, vleesch hebben, enz.; **Daging-darah**, vleesch en bloed, bloedverwant, bloedverwantschap; **Nama daging**, van, geboorte-, familienaam.
- Dagoe**, kin, ook klap met de vlakke hand op de kin; **Mëndagoe**, een dergelijke klap geven.
- Dahaga**, dorst, versmachtend van dorst; **Běrdahaga**, dorst hebben, dorstig zijn, versmachten van dorst, (zie ook **Aoes**).
- Dahagi**, **Mëndahagi**, de bevelen van hooger hand tegenstreven tegenwerken.
- Dahak**, fluim, rochel, kwalster; **Běrdahak**, kwalsteren, enz.; **Dahak** ook = **Tahak**, zie aldaar.
- Daham** (ook **Dehem**), gehem, gekuch, kuch; **Mëndaham**, hemmen, kuchen, iemand toehemmen,

- door gehem aanroepen, iets te kennen geven, op iets aandachtig maken, enz.
- Dahar** (Ar.), eten, spijs, ook eten, spijs tot zich nemen, spijs gebruiken.
- Dahasat** (Ar.), (ook **Dahsat** of **Dahsjat**), schrik, verbazing, ontsteltenis, vrees, verslagenheid.
- Daja**, list, kunstgreep, hulpmiddel, bedrog, uitvlucht; **Daja oepala**, hulp, redmiddelen; **Tipoe-daja**, bedrog, bedriegerij; **Mëndajakën**, ook **Bërdajakën** en **Mëmpërdajakën**, bedriegen, verschalken, om den tuin leiden, bedotten, foppen, oplichten; **Pëndaja**, bedrieger, oplichter, bedotter, fopper, enz.; **Përdajaän**, bedrog, bedriegerij, bedotting, oplichterij, fopperij, enz.; **Daja**, dient ook om in verbinding met **Barat** of **Salatan**, drie windstreken tusschen Zuid en West aan te geven; **Barat daja**, Zuidwest; **Barat-barat-daja** West-Zuidwest; **Salatan daja**, Zuid-Zuidwest.
- Dajah** (ook **Ajah**), min, zoogster.
- Dajang**, aankomend meisje, dat nog niet gemenstrueerd heeft, juffer, dienstdoende jonge maagd aan het hof, hofjuffer, (ook **Pëndajang** of **Pëndajangan**).
- Dajoeng**, riem, roeispaan, roerriem; **Mëndajoeng**, roeien, iets met een roerriem in het water voortstuwen, voortbewegen, enz.
- Dajoes** of **Dajoets** (Ar.), iemand, die niets ziet in de echtbreuk door zijne vrouw gepleegd; **Mëndajoes**, de echtbreuk zijner vrouw verdragen, oogluikend toelaten, enz., zich daardoor laten bespotten, honen, enz.
- Dajoh** (Jav.), gast, bezoeker; **Bërdajoh**, bij iemand als gast komen, eene visite maken, enz.
- Daka**, plank, die de **lahad**, d. i. de kuil in het graf, waarin een doode wordt geplaatst, dekt.
- Dakar**, vermetel, brutaal, overmoedig, zijne krachten overschattend, enz.
- Daki**, huidvuil, huidsmear, vuile afscheiding der huid, vuil, dat aan de huid vastkleeft, enz.; **Bërdaki**, vuil, smerig (van de huid).
- Dakoe**, (wijziging van **akoe**, wanneer het woord wordt voorafgegaan door **dëngan**, **akan** of een werkwoord met den causatief uitgang **kan**), ik, mij.
- Daksina** (ook **Daksjina**) (Sk.), Zuid, Zuiden.
- Dalal**, makelaar, kleinhandelaar, marskramer, ook venduafslager.
- Dalalah**, aanwijzing, leiding, richting, bewijsgrond, argument, betoog.
- Dalam** (of **dalëm**), binnen, binnenste, innerlijk, diep, diepzinnig, hoffelijk, hoofsche, ook vorstelijk verblijf; **Di dalëm**, binnen, binnen in, van binnen; **Bahasa dalëm**, hoftaal, ook diepzinnige taal, enz.; **Kadalëm**, naar binnen (gaan), binnenwaarts; **Padalëman**, paleis, vorstelijk verblijf, enz.
- Dalang**, wajang-vertooner; **Bërdalang** of **Mëndalang**, de wajang vertoonen; ook naar welgevallen, als een tyran regeeren.
- Dalih** (of **Daleh**), uitvlucht, voorwendsel; **Bërdalih**, zich van uitvluchten bedienen; **Mëndalihkën**, iets tot, als voorwendsel, uitvlucht gebruiken, te baat nemen, enz.
- Dalil** (Ar.), bewijs, betoog, argument, voornamelijk gegrond op den Qoran.
- Dalima**, *Punica granatum*, L.—de granaatappel, (ook de boom). De voornaamste soorten zijn: **Dalima-poeth**, *Punica granatum*, var. *albescens*, met witte bloemen en pitten; **Dëlima merah**, *Punica granatum*, met roode bloemen en pitten; **Dëlima itëm**, *Punica*

granatum, var. flore nigra, met donkerpaarse bloemen.

Daloe (Bat.), beursch, overrijp, niet frisch meer.

Damai (ook **Dame** of **Dami**), vrede, beëindiging van een twist, goede verstandhouding; **Bërdamai**, in vrede, in goede verstandhouding met elkander leven, elkander goed verstaan, tot overeenstemming komen, het met elkander over iets eens zijn, met elkander een overeenkomst sluiten, een afspraak maken, enz. ook (van man en vrouw, wanneer deze laatste nog maagd is, en zulks toestaat), het met elkander eens zijn over de uitoefening van den coïtus; **Mëndamai**, vrede maken, sluiten, enz.; **Mëndamakën**, twee partijen verzoenen, vrede met elkander doen sluiten, bevredigen, enz.; **Pëndamai**, vrede stichter, verzoener; **Përdamaian**, verzoening, vrede stichting, bevrediging, overeenkomst, afspraak, enz.

Damal, slecht, langzaam door het water gaand, slechte roeier of zeiler (van vaartuigen).

Damar, hars, ook toorts, fakkel van hars, en naam van verschillende boomsoorten behoorende tot de nat. fam. der Burseraceae en Abietineae, die verschillende soorten waarde hebbende harsen leveren; **Damar mata koetjing**, doorschijnende hars van den *Dammara alba*, Rumph.: **Mëndamar**, hars inzamelen; ook hars leveren (van een boom); **Pëndamaran**, plaats der inzameling.

Damar, lamp, licht, nachtlucht, enz.

Damar (Soend.), **Mëndamar**, den schedel tot op de hersenen doorsplijten, eenschedelwond toebrengen, die tot de hersens doordringt.

Dami, padistroot, halmen der **padi** nadat de aar gesneden is, enz.

Dampa, dauwworm, ringworm.

Dampak, aaneengesloten, vol, overvol, gedrang, enz.; **Mëndampak**, tegen elkander in loopen, aanblijven, schuren, elkander tegen het lijf loopen, elkander verdringen, enz.

Dampar, vlak, effen, ook verheven zitplaats, bank, troon, dorpel (van een deur) die eenigszins boven den vloer uitsteekt, en: op den wal liggend, tegen den wal opgeworpen, aangespoeld; **Tërdampar** of **Kadampar**, gestrand, op den wal geworpen, tegen den wal aangedreven, op het strand gezet of gedreven, vastzittend (van vaartuigen enz.); **Mëndamparkën**, op het strand zetten, doen stranden, enz.

Damping, nabij zijnd, bestendig in de nabijheid van iets of iemand;

Mëndamping, nabij komen, naderen; **Bërdamping**, nabij blijven, in de nabijheid van iets of iemand zijn, blijven, vertoeven.

Dan, en, ook, met, tevens, nevens, enz.

Dana (Sk.), liefdadig, weldadig, weldaad, enz.

Danam, juk (voor draag- of trek-dieren).

Danau (of **Danoe**), meer, water-vlakte, poel, stilstaand water van eenige uitgestrektheid, enz.

Danawa (Sk.), demon, titan, reus.

Dandan, versiering, opschik, tool, enz.; **Mëndandan** (ook **Bërdandan**), opschikken, tooien, versieren, verfraaien, ook de laatste hand aan iets leggen, voltooiën, gereedmaken, reisvaardig maken, ook: een blinde bij de hand of aan een stok leiden; **Dandan**, wat tot verfraaiing, versiering, enz. dient.

Dandang (ook **Dangdang**), groote, min of meer urnvormige, hooge koperen pot, waarin het water gekookt wordt, dat dient om de in een **koekoesan**, (zie dit woord) boven de opening geplaatste rijst gaar te stoomen.

Dang, titel voor een vrouw van

aanzien, mevrouw, mejuffrouw.
Dang: ook gebruikt ter aanduiding van een verzameling, dus als collectief voorvoegsel, bijv. (Bandjerm.): **dang-sanak** = de verschillende familieleden; **sa-pa-dang-sanak** = al de familieleden.
Dangak, Mëndangak, het hoofd achterover buigen, houden, enz.
Dangkal, onnatuurlijk hard, gedeeltelijk versteend en daardoor on eetbaar (van vruchten), **Sial dangkal**, ongelukkig, diep ongelukkig; **Hati dangkal**, een slecht, bedorven, nijdig, gevoelloos hart, wreed, enz.; **Dangkalan**, verkleurd, gevlekt, enz. (van de huid door een ziekte).
Dangkap, Mëndangkap, nalooopen, nazetten, vervolgen, ook elkander omvatten, omvat houden (van vechtenden).
Dangkar, ondiep, verzand, ondiepte, bank, verzanding, ook: oprollen; (**Mëndangkar**).
Dangkoeng, verkromming der gewrichten (een soort van lepra?).
Dangoe (Jav.), stengel van de bloemkolf van den arenpalm en kokosboom.
Dangok, Mëndangok, met de kin op iets leunende strak voor zich uit staren, enz.
Danjoe (ook **Bélarak**), een droog cocosblad.
Dancoer, stinkend lijkvocht.
Daen (of **Daon**), blad, loof; **Bërdaen**, met bladeren, bladeren hebben, blad vormen of krijgen, gebladerd zijn; **Mëndaoen**, zich als bladeren voordoen.
Dapat (of **Dapët**), vinden, uitvinden, krijgen, verkrijgen, in zijne macht bekomen, betrappen, bevinden, ook kunnen; **Tiada dapat**, niet verkregen, ook: het kan niet; **Tiada dapat tiada** of **Ta' dapët tiada**, het moet, het is noodzakelijk, het tegendeel is niet mogelijk, het is buiten twijfel;

Mëndapat, vinden, krijgen, verkrijgen, ontvangen, bevinden, ondervinden, enz.; **Baroe mëndapat**, voor het eerst iets te weten komen, zien, hooren, ondervinden, enz.; **Mëndapatkën**, naar iets of iemand gaan, iemand ontmoeten, te spreken krijgen, enz.; **Këdapatan**, gevonden, ontdekt, gevangen, gevat, enz.; ook verkrijgbaar, te krijgen, enz.; **Pëndapët**, degen die krijgt enz.; **Pëndapëtan** (ook **Pëndapët**), bevinding, uitvinding, gevoelen, meening, oordeel, wat verkregen wordt, enz.; **Sadapat**, naar vermogen; **Sadapat-dapat**, naar best vermogen, zooveel mogelijk, zooveel doenlijk, enz.
Dapoer, stookplaats, oven, keuken, kookplaats, kombuis, haard, ook: stoel (van planten, bijv. **bamboe, pisang**, enz.); en pan van een vuursteengeweer; **Bërdapoer**, of **Mëndapoer**, (van planten) stoelen vormen, uitstoelen, enz.; **Orang sadapoer**, lieden uit één huis, één gezin (die van dezelfde keuken gebruik maken).
Dar (Ar.), woning, verblijf, land, gewest, enz.; **Dar-assalam**, huis des vredes, land des vredes, enz.
Dara, jonge dochter, maagd, maagdom, ook jonge spruit van een plant; **Anak dara**, een aankomend meisje, jonge dochter, huwbare maagd; **Ilang daranja**, zij is haar maagdom kwijt; **Dëdara**, jonge dieren van het vrouwelijk geslacht; **Përdaraan**, de maagdelijke staat der gezamenlijke maagden; **Boeroeng dara**, duif, gewone of boschduif.
Daradjah, wie niets ontziet.
Darah, bloed, ook bloedverwant; **Bërdarah**, bebloed, bebloed zijn, bloeden, ook bloed hebben; **Mëndarah**, volbloedig zijn, bloedrijk zijn, bloed hebben of krijgen, ook: zich voor iets inspannen, veel

moeite geven; **Darah pëngiring boedak**, de bloedvloeiing bij de geboorte van een kind; **Daging-darah**, vleesch en bloed, van hetzelfde vleesch en bloed, bloedverwant; **Sadarah**, van een, hetzelfde bloed, bloedverwant.

Daras, Mëndaras, lezen, doorlezen, hardop lezen, leeren, studeeren, enz.

Darat, land, wal, vaste grond, oever, enz.; **Bërdarat**, over land gaan, reizen, enz.; **Mëndarat**, naar den wal koersen, koers zetten, een haven enz. binnenloopen, landen, aan wal gaan, enz., ook over land reizen, enz.; **Daratan**, oever, wal, land, binnenland; **Pëndarat**, middel van verbinding met, vastlegging aan den wal, enz.; **Tiang pëndarat**, meerpaal; **Toeroen kadarat**, aan wal gaan, debarkeeren (ook **Përgi ka darat, naik ka darat**).

Dardji, snijder, kleermaker.

Dare (of **Darai**), impotent.

Dari, van, van af, afkomstig van, uit, door, in stede van, dan, enz.; **Dari mana**, van waar? **Dari pada**, van, afkomstig van; **Lëbih dari**, meer dan; **Dari pada mêngadji ia bermain-main sahadja**, in stede van te leeren, gaat hij maar spelen, enz.

Daria, zee, oceaan, groote rivier, stroom.

Darjah, kennis, wetenschap, kunde.

Darma (Sk.) (ook **Dërma**), mild, liefdadig, liefdegift, aalmoes; **Mëndarmakën**, iets als liefdegift, aalmoes geven; **Darmawan**, mild, milddadig, barmhartig, goeder-tieren, enz.

Darmaga (of **Dërmaga**), breed pad, kaaimuur, zeehoofd.

Darmawan, zie **Darma**.

Darwisj (Perz.), arme geestelijke of monnik, bedelmonnik.

Das, schot, geluid van een vuurwapen; **Hórmát sëratoes satoe**

das, saluut van 101 schoten. **Dasar**, grond, vloer, grondkleur, grondverf, natuurlijke eigenschap, karakter, aard, bodem, ook omdat, door, ten gevolge van, dat komt er van, enz.; **Dasar batoe**, gemetselde vloer, vloer van steenen; **Batoe dasar** vloersteen; **Roemah dasar papan**, een huis met planken vloer; **Mëndasarkën**, bevloeren, iets tot vloer gebruiken, aanwenden, aan iets een vloer geven, maken, iets onder het een of ander leggen, tot onderligger maken, enz.; **Dasar bërangasan**, driftig van aard, enz.; **Pëndasaran**, (gewoonlijk **Pënasaran**), teleurgesteld zijn, iets tegen iemand hebben, zich over iemand te beklagen hebben, enz.

Dastar (of **Dëstar**), hoofdomwind-sel, langwerpige hoofddoek, tulband; **Bërdastar**, met een tulband loopen, gekleed gaan; **Mëndastar**, een tulband gebruiken, iets als tulband gebruiken.

Datang (of **Datëng**), komen, aankomen, arriveeren, komst, gebeuren, geschieden; **Bërdatëng**, naderen, dichterbijkomen, toetreden; **Mëndatangi**, bij iemand of iets komen, iemand opzoeken, bezoeken, overvallen, aangrijpen, (bijv. een vijand); **Mëndatëngkën**, iets laten komen, bestellen, ontbieden, ook bezorgen, met iets voor den dag komen, enz.; **Kadatëngan**, overvallen, bezocht; **Sëlamët datëng**, welkom.

Datar, effen, vlak, gelijk; **Tanah datar**, vlakland, vlakke; **Mëndatar**, een vlakke, enz. afloopen, doorloopen, enz.

Dati (Sap.), onvervreemdbaar familie-erfgrond, fidei commis.

Datija (**Daitya**), reus, titan, demon.

Datjin (of **Datjinan**), unster, weegstok, balans, ook een gewicht van 125 Amst. ponden of 62½ kilogr.

Datoe (of **Dato'**), grootvader, grootmoeder, grootje, bes, in het algemeen gebruikt tegenover zeer oude lieden en hoofden.

Daulat (Ar.), heil, zegen, voorspoed, geluk.

Da'wa (ook **Dakwa**) (Ar.), rechtsvordering, vordering, rechtzaak, rechtsgeding, eisch, aanspraak; **Měnda'wa**, in rechten vorderen, eischen, aanspraak maken op iets, iemand in rechten beschuldigen, dagvaarden, betichten, enz.; **Pěnda'wa** of **Iang ampoenja da'wa**, beschuldiger, eischer; **Iang di da'wa** of **Iang kěna da'wa**, beschuldigde, gedaagde.

Dawai, metaaldraad.

Dawat (Ar.), inkt (ook **Ajër dawat**), inktkoker (ook **Těmpat dawat**).

Dawoek, schimmel, ijzerschimmel (paard).

Děbah, Měnděbah, slachten; **Pěnděbah**, slager, slachter.

Děbar, klopping van het hart; **Měnděbar**, popelen, kloppen (van het hart); **Pěnděbar**, popeling, klopping (van het hart).

Děboe, stof; **Běrděboe**, stuiven, met stof overdekt zijn.

Děboeh, Běrděboeh, gelijk in krachten, tegen elkander opwegen.

Dědah; open, (bijv. een deur) ongedekt, (bijv. een schotel); **Měndědah**, openstaan, ongedekt zijn.

Dědal, onregelmatige troep (mensen of dieren); **Běrdědal**, zich in onregelmatige, ongeregelde troepen bevinden, onregelmatige troepen vormen.

Dědak (of **Děděk**), zemelen, afval, bezinksel, moer, droesem (ook **Dědėgan** of **Děgdėgan**).

Dědali (of **Boeroeng Dědali**), een soort zwaluw.

Dědas, Měndědas, knetteren (als van vuurwerk), ook aanhoudend manen, tegen iemand schreeuwen of gillen, enz.

Děgar, groot, robust, reusachtig (van een mensch).

Děgil, koppig, een aanroeping niet beantwoorden.

Děhoeloe (ook **Dahoeloe** of **Doeloe**), vorig, vroeger, voorheen, eer, eerst, voor, vooraan, voorop, aan het hoofd, enz.; **Děhoeloe kala**, in vroeger tijd, eertijds, oudtijds, voorheen; **Měnděhoeloe**, voorgaan, vroeger of eerder handelen, zich vooraan, aan het hoofd, voorop stellen; **Měnděhoeloei**, iemand voorgaan, voor iemand uitgaan, iemand voorbijgaan, vooruitstreven, het eerst of eerder aan iets beginnen, enz.; **Měnděhoeloeikěn**, iets vervroegen, iemand voortrekken, de voorkeur geven, voorop stellen, enz.; **Běrdahoeloe-dahoeloean**, met elkander wedijveren (om de eerste plaats, rang, enz.).

Děkam, op de loer liggend, stil liggend, nedergehurkt; **Měnděkam**, op de loer liggen, stil op den grond liggen, gereed om een sprong te doen, nederhurken, enz. (van wilde dieren); **Měnděkěmi**, liggend op iets loeren, ook kruipend of hurkend naar iets toe gaan, bekruipen.

Děkat (of **Děkět**), na, nabij, dichtbij, in de nabijheid; **Běrděkat**, dichtbij zijn; **Měnděkat**, naderen, naderbij komen; **Měnděkati**, iets naderen, benaderen; **Měnděkatkěn**, nabijbrengen, dichterbij halen, enz.

Děkil, vuil, smerig, (bijv. van goed, dat steeds gebruikt en niet gewasschen wordt).

Děkoes, Měnděkoes, blazen, een blazend, sissend geluid voortbrengen (zooals een kat).

Děkoet, door een klokkend of kirrend geluid lokken (**Měnděkoet**), zooals een hen, die hare kuikens roept, een dergelijk geluid maken.

Děkok, ingedeukt, deuk.

- Dĕlap**, onbeschaamd, brutaal, ook (van een kind) stout, wild, ondeugend, onverbiddelijk.
- Dĕlapan**, acht; **Mĕndĕlapan**, de achtste zijn; **Bĕrdĕlapan**, met zijn achten, acht in aantal (zijn); **Bĕrdĕlapanan**, bij hoopen of groepen van acht; **Dĕlapan-dĕlapan**, acht aan acht, acht bij acht, enz.
- Dĕlik**, **Mĕndĕlik**, staroogen, de oogen wijd open zetten, enz. ook verschuilen, zich verstoppen, vluchten enz.; **Mĕndĕlak-mĕndĕlik**, de oogen onophoudelijk opensperren, laten rollen; **Mĕndĕliki**, tegen iemand groote oogen opzetten.
- Dĕlima**, zie **Dalima**.
- Dĕlinggam** (of **Dĕlinggĕm**), menie, vermiljoen, ook een heester (*Bixa orellana*, L. nat. fam. der *Bixaceae*), waarvan de zaden een orleans-gele of -roode verfstof geven.
- Dĕlok** (Jav.), zien, kijken, aanzien; **Dĕlokin**, **Mĕndĕlokin**, **Mĕndĕloki**, iemand voortdurend, sterk aankijken, fixeeren.
- Dĕloewang** (Jav.), papier uit boombast bereid, boombast tot zeer dunne platen uitgeslagen.
- Dĕmah**, **Mĕndĕmah**, op zieke lichaamsdeelen warme geneesmiddelen, pappen, enz. leggen.
- Dĕmam** (of **Dĕmĕm**), koorts, koortsig, koorts hebben (ook **Sakit dĕmam**); **Dĕmam koera**, intermitterende koorts; **Dĕmam-kapialoe** of **Dĕmam di kapala**, heete koorts, typhus; **Dĕmam oerat** of **Dĕmam didalĕm**, ook **Dĕmam toelang**, binnenkoorts; **Dĕmam dingin** of **Dĕmam gĕgil**, koude koorts.
- Dĕmang** (Soend.), titel van een districtshoofd (in West-Java), **Kĕdĕmangan**, district, ook districtshoofdwoning.
- Dĕmĕk** (Bat.), vochtig, niet goed droog, klam (van wasgoed bijv.).
- Dĕmĕn** (Jav.), van iets houden, iets lusten, iemand mogen lijdē, liefhebben, beminnen, enz.; **Dĕmĕnan**, lief, liefje.
- Dĕmi**, toen, op het tijdstip, ten tijde, enz., ook: bij (in eeden); **Dĕmi Allah**, bij God! **Dĕmi dilihatnja**, toen hij het zag; **Saorang dĕmi saorang**, de een voor of na den ander, een voor een.
- Dĕmikian**, dus, aldus, zoo, zoodanig, op die wijze, insgelijks, enz.; **Dĕmikian djoega**, op dezelfde wijze.
- Dĕminggoe** (Port.), (ook **Minggoe**), Zondag, week; **Hari dĕminggoe**, Zondag; **Satoe dĕminggoe**, een week.
- Dĕminin** (ook **Dĕminkĕn**) (Bat.), geen notitie van iets of iemand nemen, iemand of iets met rust laten, laten begaan, aan zijn lot overlaten.
- Dĕmoekoet**, gebroken rijstkorrels.
- Dĕmpang**, hol (van een geluid bijv. in een ledige ruimte).
- Dĕmpet**, vastzittend, vastgehecht, bevestigd aan iets, rakelings aansluitend tegen iets; **Bĕrdĕmpet**, aan elkander vastzitten, aan elkander vastgehecht; **Mĕndĕmpet**, zich vast tegen iets aandrukken; **Mĕndĕmpetkĕn**, tegen elkander vast aandrukken, aan elkander hechten, enz.
- Dĕmpet**, gekneld, vastzittend tusschen twee voorwerpen (**Kadĕmpet**); **Mĕndĕmpet**, iets knellen.
- Dĕmpir**, schel, schelklinkend, lawaaimakend (van het geluid van bekkens bijv.).
- Dĕmpoel**, stopverf, werk om naden dicht te stoppen; **Mĕndĕmpoel**, naden met stopverf of werk dichtmaken.
- Dĕmpok**, dicht naast of aan elkander, opeengepakt, opeengehoopt, gedrang, opeenhooping, enz.; **Mĕndĕmpok**, of **Bĕrdĕmpok**, opeenhoopen, opeendringen, dicht

- naast elkander gaan loopen, staan, zitten, enz.
- Dĕnai**, weg, pad (door groote dieren gevormd of door groote dieren gewoonlijk gevolgd).
- Dĕnak**, kortbeenig, dwergachtig, kort van beenen bij een gewoon bovenlijf.
- Dĕnda**, straf, boete; **Mĕndĕnda**, beboeten, met boete straffen; **Dĕnda mati**, doodstraf.
- Dĕdam** (of **Dĕdĕm**), geheim verlangen, verborgen verlangen (ook in kwaden zin), haat, wrok, wrevel; **Mĕndĕdam**, een geheim of inwendig verlangen, ook haat, wrok koesteren, weemoedig zijn, heimwee hebben; **Mĕndĕdam birahi**, inwendig in liefde naar iemand verlangen, heimelijk liefde voor iemand koesteren, enz.
- Dĕdang** (of **Dindang**), **Bĕrdĕdang**, **Mĕndĕdang**, (ook **Don-dang**, **Mĕndondang**), zingen, een deuntje opdreunen.
- Dĕdang**, Spaansche vlieg.
- Dĕdeng** (ook **Dengdeng**), lappen gekruid en gedroogd vleesch; **Mĕndĕdeng**, vleesch aldus bereiden, in lappen snijden, in de zon of boven vuur drogen; ook de breede oppervlakte vertoonen (van de maan bij het op- of ondergaan).
- Dĕndoe**, twijfel; **Mĕndĕndoe**, aan iets twifelen, iets betwijfelen, in twijfel trekken.
- Dĕngan**, met, vergezeld van, voorzien van, enz.; **Dĕngan sapĕrtinja**, naar behooren; **Dĕngan pĕrentah**, op last; **Dĕngan sa-orang diri**, alleen, alleenig, in zijn eentje; **Dĕngan tiada**, zonder, enz.
- Dĕngar**, **Mĕndĕngar**, (ook **Mĕnĕngar**), hooren, aanhooren, vernemen; **Mĕndĕngarkĕn**, aanhooren, naar iets hooren, luisteren; **Tĕrdĕngar**, toevallig gehoord, vernomen; **Kadĕngĕran**, gehoord, hoorbaar zijn; **Pĕndĕngar**, het gehoor, wie of wat hoort; **Pĕndĕngaran**, wat gehoord of vernomen wordt, gerucht, het gehoorde, enz.
- Dĕngkel**, dun en lang, lang en mager (van menschen of kinderen), dun van vleesch (van vruchten).
- Dĕngkĕlik** (Jav.), ook en gewoonlijk **Dingklik**, laag zitbankje, voetbankje.
- Dĕngkeng**, ingedeukt (vanden rug) zoodat de borst vooruitsteekt; **Mĕndĕngkeng**, met de borst vooruit en den rug ingedeukt loopen, enz.
- Dĕngki**, wangunstig, nijdig, afgunst, wangunst; **Mĕndĕngki**, nijdig zijn op iemand, iemand benijden; **Pĕndĕngki**, nijdigaard.
- Dĕngkoel** (Jav.), knie (ook **Loetoet**); **Bĕrdĕngkoel** of **Mĕndĕngkoel**, knielen, op de knieën rusten of liggen.
- Dĕngkol**, onnatuurlijk, ziekelijk, gekromd of gebogen (bijv. van armen of beenen).
- Dĕngoeng**, gegons, gesnor, gebrom; **Bĕrdĕngoeng** of **Mĕndĕngoeng**, gonsen, snorren, brommen, een brommend geluid voortbrengen, enz.
- Dĕngoes**, gesnuif, gesnik, geknor; **Mĕndĕngoes**, de lucht schielijk door den neus blazen, snuiven, snikken, knorren (van varkens).
- Dĕnjoet**, ruk, schok, trekking, spiertrekking, enz.; **Mĕndĕnjoet**, rukken, schokken, trekken met een schok (bijv. van een visch, die het aas ingeslikt heeft).
- Denok** (Jav.), lief, liefstallig, aanninnig, mollig, poezelig.
- Dĕpa**, vadem, de afstand tusschen de toppen der middelvingers van de horizontaal in eene lijn uitgestrekte armen; **Mĕndĕpa**, vadem, bij of met vadem's meten.
- Dĕpan**, zie **Hadĕpan** bij **Hadap**.
- Dĕpang**, **Mĕndĕpang**, iemand kruis-

sigen, ook met uitgestrekte armen voor eene opening gaan staan.

Děplek, Měnděplek, zich achter een openstaande deur verschuilen.

Děra, Měnděra, tuchtigen, kastijden, geeselen, een pak slaag geven, enz.

Děragēm (Jav.), donkerbruin (van de kleur van een paard), kastanjebruin.

Děras, snel, gezwind, ras, vlug, sterk, enz.; **Měnděras**, snel, vlug handelen, loopen, spreken, leeren, lezen, enz.; **Měnděras kěn**, versnellen; **Děras rědjěkinja**, hij verdient geld als water; **Pěnděras**, drijfmiddel, pisdrijvend middel, ook drijver, aanzetter; **Pěnděrasan**, stroomversnelling in een rivier, enz.

Děrawa (of **Goela dėrawa**), stroop, stroopsuiker.

Derek (Bat.), rij, gelid; **Běrderek**, naast elkander in een rij, gelid staan; **Měnderekkěn** of **Běrderekkěn**, in een rij, in een gelid naast elkander stellen.

Děrel, peletonsvuur, gelederenvuur, salvo; **Měnděrel**, een salvo geven, ook iemand fusileeren.

Děrěp, Měnděrěp (Jav.), padisnijden tegen een bepaald deel van het gesnedene in natura als loon; ook dicht op elkander, dicht bij elkander, te zamen.

Děring (ook **Děrang**), **Měnděring, Měnděrang**, een schel klinkend geluid voortbrengen, rinkelen, rinkelen, enz.

Děrna, zie **Darma**.

Děrna, drempel, dorpel (van een deur).

Děsa (Jav.) (ook **Doesoën**), inlandsch dorp, gehucht, vlek, eene bewoonde plaats op het platte land, d. i. buiten de steden of hoofdplaatsen, die **Kota** genoemd worden.

Děsak (of **Děsěk**), opeengedrongen, opeengehoopt; **Běrděsěk**, opeengedrongen staan, enz., drin-

gen, verdringen; **Měnděsěk**, door iets heen, tusschen iets door dringen, zich dringend een weg bannen, enz.

Děsing, getuit, gesuis; **Běrděsing** of **Měnděsing**, tuiten, suizen (van de ooren), ook fluiten (van den wind).

Dewa (Sk.), godheid, Hindoe-godheid.

Dewasa (Sk.), tijd, tijdstip, leeftijd.

Dewata (Sk.), (ook **Djawata**) = **Dewa**.

Dewi (Sk.), godin, ook als benaming van hooggeboren vrouwen van vorstelijken bloede.

Di, voorvoegsel tot vorming van het zuiver passief der Maleische werkwoorden, bijv. **di gantoeng**, gehangen (worden), enz., ook als voorzetsel: in, te, op; **Di roemah**, in huis, te huis; **Di atas medja**, op de tafel, enz.

Dia, hij, zij, het; **Běrdia** of **Měndiakěn**, iemand met **dia**, d. i. in den 3en persoon, aanspreken.

Diakoe (Bandj.), ik, mij.

Diam, stil, zwijgend, zich niet roerend, enz.; **Běrdiam** stil zijn, zwijgen, zich stil houden, zich niet verroeren, ook ergens wonen, verblijven, gevestigd zijn, enz.; **Měndiami**, eene plaats bewonen, ergens verblijven, enz.; **Měndiamkěn**, doen zwijgen, ook laten begaan, iemand niet aanspreken, enz.; **Pěndiam**, zwijger, iemand, die niet veel zegt, enz.; **Kadiaman**, verblijfplaats, woonplaats, ook laatste rustplaats.

Dian, inlandsch lampje, licht, nachtlicht, ook kaars (**lilin**); **Běrdian**, licht ophebben, licht aansteken, met een licht of lantaarn loopen, enz.

Diang, vlamvend vuur; **Běrdiang**, zich bij vlamvend vuur warmen; **Měndiang**, bij vlamvend vuur verwarmen, koesteren.

Diat (Ar.), bloedprijs, bloedgeld,

- boete of schadevergoeding voor een beganen moord; **Mëndiat**, een bloedprijs voor een beganen moord betalen, die moord met geld, enz. verzoenen.
- Dida**, zie **Haer-biroe**.
- Didal**, vingerhoed.
- Didi** (of **Didih**) schuim; **Bërdidi** of **Mëndidi**, schuimen, koken, zieden (van water), **Darahkoe mëndidi**, mijn bloed kookt; **Didihlaet**, meerschuim, ook spons.
- Didik**, **Mëndidik**, zorgen voor iets of iemand, iets of iemand grootbrengen, opvoeden, opkweken.
- Dikau** (= **Īngkau** of **Angkau**), pers. voornw. van den 2en persoon: gij, u, jij, jou.
- Dikir** (Ar.), (**Dzikir**), **Mëndikir**, **Bërdikir**, den lof van God vermelden, zingen, God zingend loven, ook eenvoudig iets zingend verhalen.
- Dikit**, beetje, greintje, siertje; **Sëdikit**, een weinig, weinigje, beetje, nietveel; **Sëdikit-sëdikit**, bij beetje, zoetjes aan, langzaam aan, enz.
- Dimpit**, gesloten, aan elkander vastzittend (van de oogleden bij zieke oogen), zie ook **Dempet**.
- Dina** (Jav.), dag; **Dina hari**, tijd van na middernacht tot het kriecken van den dag.
- Dina** (Sk.), arm, ellendig, behoeftig, gering, enz.; **Hina-dina**, laag en ellendig, laag en ellendig volk, gepeupel, gespuis, enz.
- Dinar**, gouden munt ter waarde van ongeveer een dukaat, in 't algemeen gemunt metaal, geld.
- Dinding**, beschot, wand, bewanding, muur, afschutting, schutsel, scherm, borstwering, enz.; **Mëndinding**, van een **dinding** voorzien zijn, iets als **dinding** gebruiken, achter een **dinding** zich opstellen, een **dinding** maken, enz.; **Mëndindingi**, iets of iemand tot **dinding** strekken, enz.
- Dingin**, koud, zeer koud, kil, koude;
- Mëndinginkën**, iets koud laten worden, verkoelen, enz.; **Kadinginan**, van koude bibberen, ook verkouden zijn, koude vatten, enz.
- Dingklik**, zie **Dingkelik**.
- Diri**, persoon, individu, lichaam, eigen, zelf, dikwijls ook gebruikt voor den 2en persoon; **Dirikoe**, mijn persoon, ik; **Dirimoe**, uw persoon, gij, gijlieden; **Dirinja**, zijn (haar) persoon, hij, zij, het, zijlieden; **Diri dari mana datang**, waar komt gij (gijlieden) van daan? **Saorang diri**, ook **Sëndiri**, alleen, de persoon zelf; **Bërdiri**, staan, opgericht zijn, overeind staan; **Mëndiriken**, ook **Mëmpërdirken**, oprichten, opstellen, bouwen, doen staan, bevestigen; **Pëndirian**, de hoogte van iemand, die staat; manshoogte.
- Diwan** (Perz.), tribunaal, gerechtshof, raadsvergadering, vorstelijk hof, ook album, register van ontvangsten en uitgaven, enz.; **Diwan sëgala wakil orang banjak**, de Staten-generaal; **Diwan këradajaan**, Raad van State; **Diwan tanah India Nederland**, raad van Ned. Indië; **Diwan hibab**, de rekenkamer.
- Djabal** (Ar.), berg, gebergte.
- Djabat**, **Mëndjabat**, aanvatten, behandelen, uitoefenen, hanteeren, waarnemen, ook een vrouw beslappen, elkander de hand geven, een ambt vervullen, waarnemen, enz.; **Djabatan**, ambt, bediening, ambtelijk, ambtshalve; **Pëndjabatan**, aanvatting, uitoefening, behandeling, waarneming, beslapping, ook de tastzin.
- Djaboeng**, lijm; **Mëndjaboeng**, vastlijmen, lijmen, vastmaken, vastzetten, enz.
- Djadah**, nut, doel; **Pëndjadah**, middel ter bereiking van zeker doel.
- Djadah** (Ar.), (eig. **Dzadah**), ge-

- boren, ontstaan, kind, geborene; **Halal-djadah**, een wettig, echt kind; **Haram-djadah**, een onwettig geborene, hoerekind.
- Djadam**, een in de inlandsche geneeskunde veel gebruikte gomhars van een bittere Aloë-soort; Aloë socotrima, Lamm. — Aloë officinalis Försk. — Aloë rubescens, DC. en Aloë abyssinica, Lamm.).
- Djadi** of **Mëndjadi**, worden, ontstaan, geboren, geworden, slagen, gelukken, gebeuren, geschieden, doorgaan, ook zijn, bijv. **Ia djadi mandor**, hij is mandoor, — opzichter; **Mëndjadikën**, doen worden, scheppen, voortbrengen, telen, aanstellen, benoemen, maken, voortgang doen hebben, enz.; **Këdjadian**, geschied, wording, ontstaan, gebeurd, gebeurtenis, doorgegaan, geslaagd, enz.; **Djadian** of **Djadi-djadian**, iemand, die de gedaante van het een of ander dier, enz. kan aannemen, de kunst om zoo iets te doen; **Djadi**, ook: bokje, geitje, het teeken van het sterrenbeeld de Steenbok.
- Djadja**, **Mëndjadja**, rondventen, met koopgoederen rondgaan, met een marskraam loopen; **Mëndjadjakën**, iets al rondgaande verkopen, rondventen enz.; **Djadja**, ook een soort gebak.
- Djadjah**, rondreis, doorreis, enz.; **Mëndjadjah**, in een gewest, land rondreizen, een land in alle richtingen bereizen, doorreizen, enz.; **Djadjahan**, gewest, streek, afhankelijke streek, bijbehorend land, onderhoorigheid, ook streek die veel bereisd wordt, enz.; **Pëndjadjah**, bereizen, degeen die rondreist, ook het bereizen, doorreizen, enz.
- Djadjar**, rij, reeks, gelid, achter elkander of naast elkander in een rij staand; **Bërdjadjar**, in een rij staan; **Bërdjadjaran**, in rijen, in gelederen; **Mëndjadjar**, een rij, gelid, reeks vormen; **Mëndjadjarkën**, in rijen, gelederen opstellen, in rijen plaatsen, enz.
- Djadjaroh** (Mol.), jong meisje, maagd; **Djadjaroh hakakil**, de jonge meisjes, die naar 's lands gebruik eens per jaar gedurende één maand bij den radja moeten werken.
- Djadjat**, naäping, nabootsing, onecht, nagemaakt; **Mëndjadjat**, namaken, nabootsen, nadoen, enz.
- Djadjel**, fijn van vel.
- Djaga**, wakker zijn, op zijn hoede zijn, waken, wachten, de wacht houden; **Mëndjaga**, wachten, waken, de wacht houden, acht geven op, oppassen, bewaken, zorgen voor, behartigen, bedienen, enz.; **Mëndjagakën**, wekken, wakker maken, waarschuwen; **Bërdjaga-djaga** of **Bërdjaga-djagaän** dag en nacht feestvieren, wakker blijven om feest te vieren; **Pëndjaga**, waker, bewaker, die de wacht houdt; **Pëndjagaän**, wachtplaats, waar de wacht wordt gehouden, wachthuisje, ook het waken, het bewaken, enz.; **Përdjagaän**, feestviering; **Këdjagaän**, slapeloosheid door te veel waken, enz.
- Djagabela**, de openbare scherp-rechter.
- Djagal** (Jav.), slager, slachter, verkooper van vleesch in het klein; **Pëdjagalan**, slachtplaats, ook verkoopplaats van het vleesch (in het groot), slachterij.
- Djagat** (Sk.), de wereld, het heelal (ook **Djagad**).
- Djago** (Jav. Bat.), haan.
- Djagoeng**, Zea mays, L. Nat. fam. der Gramineae, de bekende Turksche tarwe, waarvan op Java en in den Indischen Archipel verscheidene variëteiten geteeld worden.
- Djagoer**, lichamenlijk buitengewoon ontwikkeld, hoog en zwaar van postuur, ook achter- of staartstuk

van een kanon, en benaming van een te Batavia (bij de algemeene pakhuizen) liggend groot kanon uit den tijd der O. I. Compagnie.

Djahal en **Djahala**, onwetend, dom, onwetendheid, onkunde, enz.

Djahalis, gemeen, laag.

Djahanam (of **Djahennēm**) (Ar.), diepe put, hel, ook verdoemd, te gronde gericht, verdoemde, verdoemeling.

Djahar, openbaar; **Mëndjaharkēn**, openbaren, verkondigen.

Djahat, slecht, kwaadaardig, boos, gemeen van aard, leelijk; **Orang djahat**, boosdoener, booswicht, ook publieke vrouw (**Përampoean djahat**); **Pěnjakit djahat**, een kwaadaardige, leelijke ziekte; **Pěndjahat**, boosdoener, booswicht, ook vervloeking, verwen-sching, middel om iemand kwaad te doen, enz.; **Kadjahatan**, kwaad, onheil, slechtheid, boosheid, het kwaad, enz.; **Mëndjahatkēn**, iemand kwaad doen, in het ongeluk storten, in een kwaad blaadje stellen, enz.

Djahe, gember (plant en wortel); **Manisan djahe**, geconfijte gember.

Djahil (of **Djail**), niets weten, onwetend, bot, dom, domoor, botterik, ook valsch, gemeen valsch, geniepig valsch, laatdunkend, wan-gunstig, misgunstig, enz.; **Měndjahilkēn**, iemand valsch behan-delen, valschelijk een koopje ge-ven, in het geniep kwaad doen, enz.

Djahit (of **Djaît**), **Měndjahit**, naaien, kleeren maken, enz.; **Toekang djahit** of **Toekang mēndjahit**, naaier, naaister, kleer-maker, tailleur; **Djahitan**, wat genaaid is of moet worden, naai-werk; **Pěndjahit**, naaister, kleer-maker; **Pěndjahitan**, het naaien, naaisel, naaiwerk, ook naaimand, werkmand, enz.

Djahoedi, Jood, Joodsch.

Djaja (Sk.), overwinning, zege, goede uitslag, gelukkige afloop, welslagen, gegoed, rijk, bemid-deld, gelukkig, bevoorrecht, in zijn nopjes zijn.

Djajang, bruidsbed, slaapmuts voor bruid en bruidegom.

Djajangsēkar, benaming van ge-wapende en bereden inlandsche politiedienaren, thans reeds afge-schaft.

Djaka (ook **Djēdjaka**), halfvol-wassen jongeling, aankomende jongen, ongehuwde jonge man, ook celibatair; ook dienen, in dienst zijn, voor den kost dienen; **Djaka** of **Pědjaka**, ook: juist op tijd, juiste tijd, enz.

Djakat (of **Dzakat**) (Ar.), zuivering, zuiverheid eener zaak, aalmoes tot zuivering, bestaande in een bij de wet voorgeschreven deel van iemands goed, — vrijwillige (?) bijdrage of gift in padi (of geld) bij of na den rijstoogst aan den **pěnghoeloe** der **desa** gegeven of aangeboden.

Djala, werpnet; **Djala-djala**, net-werk, darmnet, netvlies; **Měndjala**, met een werpnet visschen.

Djalan, weg, pad, reis, gang, han-del en wandel, handelwijs, aard, enz.; **Běrdjalan**, loopende, gaande zijn, op reis zijn, onder weg zijn, in beweging zijn; **Měndjalan**, zich voortbewegen, loopen, gaan, marcheeren; **Měndjalani**, begaan, bewandelen, over iets gaan of loopen, een weg afleggen, ook iets doen, enz.; **Měndjalankēn**, bewe-gen, aan den gang brengen, ten uitvoer brengen, enz.; **Pěrdjala-nan**, gang, reis, voortbeweging, handel en wandel, enz.; **Sadja-lan-djalan**, den geheelen weg langs.

Djali, klaar, duidelijk, glinsterend, gepolijst, ook: Coix Lacrifina, L. nat. fam. der Gramineae, waarvan de rijpe zaden veel tot voeding

voor zieken en zwakken worden gebruikt.

Djaloe (Jav.), hanespoor, spoor van een haan.

Djaloeer, uitgeholde boomstam, die als kanoe gebruikt wordt, kanoe, schuitje, ook streep (als bijv. op de Amerikaansche vlag), reep, vore; **Bërdjaloer**, gestreept.

Djam, uur, horloge, klok, ook drinkglas, beker, spiegel; **Bërdjamdjaman**, uren lang, verscheidene uren duren, enz.

Djamadjoedja, de ondergang der wereld.

Djamah, **Mëndjamah**, even met de hand of de vingers aanraken; **Djamahan**, een vrouwelijke bediende met wie de heer des huizes in geheime, ongeoorloofde betrekking staat.

Djamak (Bat.), gewoonte, tweede natuur, gewoon, gepast, geoorloofd, niet te verwonderen.

Djamal, **Këdjamal** ook **Këdjama-lan**, een mal figuur maken, zich bespottelijk aanstellen, enz.

Djamala, voorste deel van het hoofd, van het voorhoofd tot de kruin; **Batoe djamala**, hersenpan, schedel, bekkeneel.

Djaman (Ar.), tijd, tijdstip.

Djamang (Jav.), vleugelvormig achterhoofdsversiersel, dat links en rechts ter hoogte van of aan de ooren bevestigd en door een voorhoofdsplaat bijeengehouden wordt.

Djambak, bos, handvol; **Mëndjambak**, iets of iemand bij de haren, bij de kuif vatten, iemand aan de haren trekken; de haren uitrukken, enz.; **Boenga sadjambak**, een bos, een handvol bloemen, een ruiker; **Djambak boeloe**, een vederbos, panache; **Djambak bawang**, een bos uien.

Djamban, bestekamer, privaat, kakhuis, secret, enz.; **Djadjamban**, franjes, ook de met franjes

versierde zitplaats voor bruid en bruidegom.

Djambang of **Djambangan**, pot, aarden vaas, bloempot, aarden wattervat, gemetselde bak, kuip, enz.

Djambatan of **Djëmbatan**, brug, vonder, vlonder; **Djambatan koeroeng**, duiker; **Djambatan angkatan**, ophaalbrug; **Djambatan serong**, schipbrug, gedeeltelijk verschuifbare brug.

Djambët ruk, trekken, rukken; **Mëndjambët**, met een ruk iets optrekken, naar zich toe trekken, naar iets grijpen, enz.

Djambëlang Syzygium jambolanum Rxb. nat. fam. der Myrtaceae-boom met eetbare vruchten en goed sterk hout; de bast wordt in de inlandsche geneeskunde tegen diarrhoea gebruikt.

Djamboe, Jambosa, nat. fam. der Myrtaceae, een in vele verscheidenheden voorkomende boom met lekkere en gezonde vruchten, en geneeskrachtige eigenschappen; **Djamboe-ajër**, Jambosa alba of Jambosa aquaea, Rmph. waarvan drie soorten bestaan, nl. met lichtgroene, witte en lichtroze vruchten; **Djamboe ajërmawar**, Jambosa vulgaris Dc. met geurige vruchten; **Djamboe bidji** of **Djamboe kloetok**, Psidium guajava, L. met vele kleine pitten; **Djamboe-bol**, Jambosa domestica Rmph, met saprijke, aangenaam verfrissende vruchten, waarvan drie soorten, nl. met witte, rose en donkerpaarse vruchten; **Djamboemonjet**, Anacardium occidentale, L. nat. fam. der Anacardiaceae, met geneeskrachtige eigenschappen, enz.

Djamboel, kuif, pluim, haarvlok om of op de kruin (bij kleine kinderen), bos van vederen, panache, handstoffertje van vederen; **Bërdjamboel**, een kuif hebben (bijv.

kippen), een pluim dragen, enz. **Djamdjam**, druppel (uit iets te voorschijn komend), zweetdruppel, traan; **Bërdjamdjan**, bij droppels zweeten, tranen storten. **Djamoe**, gast, onthaal, gastmaal; **Mëndjamoe** of **Mëndjamoei**, iemand onthalen, als gast behoorlijk ontvangen, trakteeren; **Mëndjamoeikën**, iemand op iets onthalen, iets aanwenden om iemand te trakteeren, enz.; **Djamoean**, maal, gastmaal, banket, feest, partij; **Përdjamoean**, traktatie, onthaal; **Pëndjamoe**, gastheer. **Djamoeer**, champignon, paddestoel, zwam, schimmel. Tot de eetbare paddestoelen, die in Indië gevonden worden behooren: **Djamoeer barat**, veel in pas bewerkte tuinen voorkomend; **Djamoeertom**, die op de na de indigobereiding weggeworpen indigostengels enz., groeit; **Djamoeertroetjoek** en **Djamoeer boelan**, beide soorten veel op dood hout of nieuw ontgonnen gronden gevonden; **Djamoeer koeping** of **Djamoeer tikoos**, ook **Koeping tikoos**, *Exidia purpurascens* Jungh. — *Exidia auriculae judae*, Berk, of *Auricularia Sambuci*, Mart, muizenoor, een bekende zwamsoort, die veel in soepen of andere spijzen gebruikt wordt. **Djamoeer impës**, *Lycoperdon giganteum*, Batsch. of *Lycoperdon kakavu*, Lév. en **Djamoeer merah** of **Djamoeer-brama**, *Polyporus sanguineus*, L., twee zwamsoorten, die in de inlandsche geneeskunde veel worden aangewend. **Djampi** (of **Djampe**), tooverformulier, schietgebed, enz., ook geneesmiddel, waarover zulk een formulier of gebed is uitgesproken; **Mëndjampekën**, een tooverformulier of gebed over een geneesmiddel, ook over een ziek

lichaam of een deel daarvan uitspreken; **Djampi**, ook maagpijn, pijnlijk gevoel in de maag tengevolge van het te veel gebruiken van zoetigheden, enz. **Djanda**, achtergebleven echtgenoot na het afsterven of na echtscheiding van den man of de vrouw, weduwnaar, weduwe; **Djanda laki-laki**, weduwnaar; **Djanda përampoean**, weduwe. **Djandela** (Port.), venster, raam. **Djandji**, verbond, verbintenis, afspraak, belofte, contract, overeenkomst, verdrag, termijn, bepaalde tijd, vervalddag, toezegging, beding; **Bërdjandji** of **Mëndjandji**, overeenkomen, zich verbinden, beloven, toezeggen, afspreken, bedingen; **Mëndjam-paikën** of **Mëmegang djandji**, zijne belofte vervullen, zich aan eene belofte, een gemaakte afspraak of overeenkomst houden, enz.; **Mëngobakkën djandji**, eene belofte verbreken, niet gestand doen, eene overeenkomst niet nakomen, een contract breken, het gegeven woord schenden, enz.; **Soedah sampai djandjinja**, zijn bepaalde leventijd was daar, zijn laatste uur heeft geslagen; **Minta djandji sèpoe-loeh hari**, een termijn of uitstel van tien dagen vragen; **Përdjandjian**, belofte, afspraak, beding, overeenkomst, verbintenis, enz.; **Soerat përdjandjian**, schriftelijke overeenkomst, contract. **Djangak**, losbandig, los van zeden, ongebonden, liederlijk, hoerachtig, ontuchtig; **Mëndjangak**, losbandig handelen, een ongebonden, liederlijk enz., leven lijden. **Djangan**, (gebruikt ter uitdrukking van den vetatief), doe het niet, laat af, enz.; **Djangan takoet**, wees niet bang; **Djangan lari**, loop niet weg; **Djangan tiada**, het moet, het moet volstrekt;

Djangankan, laat staan, spreek niet van, wel verre van; **Djangankan sahaia, bapanja sendiri poen tiada di takoeti**, laat staan mij, — zelfs zijn eigen vader ontziet hij niet.

Djanganan (Jav.), een mengsel van verschillende gekookte groenten met een speciaal daarvoor gemaakte **sambel**, veel als snoeperij of toespijs bij de rijst gegeten.

Djangat, opperhuid, vel, bast; **Mëndjangat**, van het vel, den bast ontdoen, villen; **Batoe djangat**, keisteen.

Djangga (Jav.), nek, hals.

Djanggar, (ook en veelal **Djenger**), kam van een haan, hankam.

Djanggoet, kin, voorstuk of voorstevan van een vaartuig; **Mëndjanggoet**, met de kin op iets rusten, ook tegen iets stooten of drukken, (van een vaartuig) met den voorstevan op het strand zitten.

Djangka, passer, ook voorbeeld, model, gezette tijd, afmeting, bepaling van de lengte van iets, stap, beoordeeling, gissing; **Mëndjangka**, afmeten, afpassen, met den passer of met stappen, passen, afmeten, uitmeten, ook beoordeelen, gissen, enz. (de lengte van iets), stap, tred, trede.

Djangkah, Mëndjangkah, half springende over iets heenstappen.

Djankang, wijd open, wijdbeens; **Mëndjangkang** (of **Mökangkang**), wijdbeens loopen, loopen met de beenen wijd uit elkaar; **Mëndjangkangkén**, iets wijd openen.

Djangkar (Jav. Bat.), anker, ook hoon, minachting; **Mëmboewang djangkar**, het anker laten vallen, ankeren; **Mëndjangkar**, iemand honen, met minachting behandelen, enz. (verg. **Saoeh**).

Djangkërik, krekel; **Mëngadoe**

djangkërik, krekels laten vechten (een geliefd tijdverdrif der inlanders).

Djangkit, Mëndjangkit, zich mededeelen, overslaan (van vuur), besmettelijk zijn, enz. (van een ziekte); **Pënjakit djangkit**, besmette ziekte.

Djangkoeng (Jav. Bat.), lang, hoog van postuur; **Djangkoengan**, stelten.

Djantan, mannetje (van alle levende wezens, doch meestal voor mannelijke dieren); **Bërdjantan**, (van vrouwelijke dieren) een mannetje hebben, paren; **Mëndjantani**, (van mannelijke dieren), dekken, bespringen, enz.

Djantëra, rad, wiel, raderwerk, spinnewiel.

Djantoeok, hoog, vooruitstekend (van het voorhoofd), met vooruitspringend voorhoofd).

Djantoeeng, hart, hartvormig, de eetbare eindkolf van den **pisangbloesem**; **Djantoeeng-ati**, harte-dief, hartelief, enz.

Djantoeer, Mëndjantoeer, goochelen, tooveren, bezweren, ook zingend vertellen, vertellen.

Djaoeh, ver, afstand, verte, verwijderd, laat; **Bërdjaoeh**, op een afstand blijven, zich op een afstand houden; **Mëndjaoehkén**, verwijderen, op een afstand houden, wegleggen, wegbrengen, enz.; **Djaoeh malëm**, laat in den nacht; **Dari djaoeh**, van verre, op een afstand, enz.

Djara, boor, drillboor, handboor, houtboor; **Mëndjara**, boren, met een boor ergens een gaatje in maken, enz.

Djarah, wild, schuw; ook buit, roof; **Mëndjarah**, een huis, een stad doorzoeken, berooven, plunderen, buitmaken of verklaren wat van zijne gading is.

Djarak, afstand, tuschenruimte, straal van een cirkel; **Bërdjarak**,

- op een afstand van elkander, gescheiden; **Mëndjarak**, scheiden, uit elkander doen gaan, enz.
- Djarak**, *Ricinus communis*, L. nat. fam. der Euphorbiaceae, de bekende castorolieplant; **Djaraktjina**, *Iatropa multifida*: meest voor levende hagen gebruikt; **Djarak minjak**, *Ricinus rugosus* Miq. evenals de twee genoemde soorten vruchten gevend, waarvan olie (meest lampolie) bereid wordt.
- Djaram**, verkoelend uitwendig geneesmiddel voor het hoofd; **Mëndjaram**, het hoofd met water natmaken, betten, daarop een verkoelend papje, compres of ander middel plaatsen, leggen, enz.
- Djarang**, wijd uiteen, los geweven, doorzichtig, ijl, schaarsch, zeldzaam, dun, raar, zelden, ijheid, doorzichtigheid, zeldzaamheid, enz.; **Djarang-djarang**, zelden, af en toe, nu en dan; **Kain djarang**, los geweven, doorzichtige grove, wijdmazige stof; **Mëndjarangkèn**, iets los, wijd uit een maken; in iets openingen of tusschenruimten maken; maken, dat iets doorzichtig wordt, zelden voorkomt, enz.
- Djaras**, bos, bundel; **Mëndjaras**, iets tot een bos, bundel of tros vereenigen, bijeenbinden, enz.
- Djarei**, geneesmiddel, ook moede zijn, moeite, verdriet; **Sakit djarei**, doodziek.
- Djarèm** (Jav. Bat.), gezwollen, etter of vuil houdend, enz.; **Mëndjarèm**, (van een wond, enz.) nog niet geheel genezen, nog gezwollen, vuil bevattend, enz.; en daardoor pijnlijk stekend.
- Djari**, (ook **Daridji** of **Djaridji**), vinger; **Djari tangan** of **Anak djari**, vinger; **Djari kaki**, teen; **Iboe djari tangan**, **Iboe djari** of **Djèmpol tangan**, duim; **Djari teloendjoek** of **-toendjoek**, wijsvinger; **Djari mati**, **Djari antoe** of **Djari têngah**, middelvinger; **Djari manis**, ringvinger; **Djari kalingking** of **Kalingking**, pink.
- Djarah**, dienstmeisje, dienstmaagd, dienstmeid.
- Djaring**, net om iets te vangen, sleepvischnet, groot staand net, om vogels, wild, enz. te vangen; **Mëndjaring**, met een net vangen, visschen, jagen, enz.; **Djaring dawai**, netwerk of gaas van metaaldraad.
- Djaro**, bamboelatten, die bestemd zijn om naast elkander in een raam gevlochten te worden tot een beschot, enz.; **Pagër djaro**, een beschot, wand, afsluiting, enz. op die wijze gemaakt; **Djaro**, (Soend.), ook benaming van dorps-hoofden in West-Java.
- Djaroem**, naald, priem, els, wijzer (van een horloge, compas, enz.), naald van een buks, puntig ijzer, enz.; **Djaroem pandjang**, de lange wijzer van het compas; **Djaroem pandak**, de korte wijzer van het compas; **Djaroem aloes** of **Djaroem mëndjait**, naainaald; **Djaroem kasar**, grove naald, rijgnaald; **Djaroem kèras**, dommekracht; **Djaroem lajar**, naald om zeilen enz. te naaien; **Djaroem tjoetjoek**, bordurnaald; **Mëndjaroem**, enkele grijze haren krijgen, beginnen grijs te worden; **Djaroeman**, koppelaar, koppelaarster.
- Djas** (Holl.), jas, buis, frak, enz.
- Djasa**, dienst, verdienstelijk werk (tegenover meerderen); **Wang djasa**, pensioen.
- Djasad**, lichaam, lichamelijk, persoon (van menschen, enz.).
- Djati**, soort, klasse, geslacht, geboorte, echt, waar, zuiver, onvervalscht, eigenlijk, zuiverheid, echtheid, enz.; **Sadjati**, in waarheid, wezenlijk, waar, waarlijk, inder-

daad, enz.; **Měljoe djati**, zuiver Maleisch; **Djati**, ook de naam van den bekenden Indischen teakboom, *Tectona grandis*, L. nat. fam. der Verbenaceae, die een der beste en duurzaamste houtsoorten levert.

Djatoh, val, wat valt, gebeurtenis, strekking eener handeling, verhouding, enz.; **Měndjatoh**, vallen, bankroet slaan, failliet raken, zich laten vallen, vervallen, voorvallen, neerkomen op, te staan komen op, zich bepalen tot enz.; **Měndjatohkën**, laten vallen, omverwerpen, een oordeel of vonnis vellen, een ambt opdragen, enz.; **Djatoh sakti**, ziek worden; **Apakah** (of **Pěgimanakah**) **djatohnja dęgan kamoe**, in welke verhouding staat hij (zij) tot u?

Djawa, Javaansch; **Tanah djawa**, Java; **Poelau djawa**, het eiland Java; **Orang djawa**, Javaan, in 't algemeen ook inlander.

Djawab (Ar.) antwoord; **Měndjawab**, antwoorden, beantwoorden, te woord staan, ten antwoord geven.

Djawat, (verg. **Djabat**), handeling, daad, wat aangevat wordt, enz.; **Měndjawat**, behandelen, uitoefenen, waarnemen, aangrijpen, aanvatten, toezicht uitoefenen, enz.; **Djawatan**, ambt, beroep, bediening, betrekking, post, enz., ook stoet, gevolg, geleide (van een vorst); **Pěndjawat**, ambtenaar, dienaar; **Pěndjawat santapan**, hofmeester (bij een vorst); **Pěndjawat poewan**, drager van de sirihoos.

Djawi (ook **Lěmboe**, **sapi**, **sampi**), rund, rundvee, ook benaming voor het wijffe van het wilde rund, *Bos sondaicus*; ook Javaansch, Polynesisch, tot de landstaal behoorend, Maleisch, enz.; **Měndjawikën**, in de landstaal, in het Maleisch overbren-

gen, vertalen, overzetten, enz. **Djawil**, **Měndjawil**, met de vingers aanraken, met de vingers beroeren, in het voorbijgaan iets met de vingers grijpen, vatten, afrukken enz.

Djěbah, van onderen breed en vol (van een gelaat); **Měndjěbah**, van onderen breed en vol zijn (van het aangezicht.)

Djěbak (ook **Djěbal**), vogelknip, kooi om vogels te lokken, enz.; **Měndjěbak**, met zulk een kooi vogels vangen, zulk een knip uitzetten.

Djěbat, civet, civetlucht, muskus; **Mįnjak djěbat**, odeur of olie, waarin muskus gemengd is.

Djěding, (Jav.) gemetselde kuip, bak, badkuip; ook naar boven gekruld, opgewipt (van de bovenlip.).

Djědjak, tred, stap, voetstap, trap, stomp; **Měndjědjak**, treden, betreden, den voet op iets zetten, met den voet trappen, met de vuist stampen.

Djědjal, vol, opeengehoopt, opeengedrongen, enz.; **Měndjědjal**, volstoppen (bijv. een matras met wol, een kind met eten), vullen, stoppen, dichtstoppen (van een lek bijv.), breeuwen, kalfaten, enz., ook iemand iets in de hand stoppen, enz.; **Djědjělin** (Bat.) = **Měndjědjal**, een kind volstoppen met eten, enz.

Djedjer, rij, reeks, gelid, op een rij, in een gelid, achter of naast elkander in een rij, enz.; **Běrdjedjer**, op een rij staan, een gelid vormen, enz.; **Měndjedjer**, zich in rijen opstellen, in rijen gaan staan, ook op rijen zetten, ranggeeren, enz. (Verg. **Djadjar**.)

Djěgong (Jav. Bat.), ingedeukt, gat, diepte, verzakking, inzakking, bergplaats op vaartuigen voor touwwerk, enz., zeilkooi, kabelgat.

Djěhennam zie **Djahanam**.

Djēladēri, zee, oceaan.
Djēlaga, zwartsel, fijn roet.
Djēlai (ook, en meestal **Djēll**), scherp, doordringend, ook guitig (van de oogen).
Djēlamoet, **Mēndjēlamoet**, zonder ophouden doorpraten, kallen, snateren, enz. (als een gek).
Djēlanak, **Mēndjēlanak**, onder water zwemmen, zich kruipend voortbewegen.
Djēlang, **Mēndjēlang**, wachten, op iets wachten, verwachten, zijn opwachting bij iemand maken.
Djēlantah (Jav.), gebruikte olie, olie waarin reeds het een of ander gebakken of gebraden is.
Djēleh, (Jav.), van iets walgen, mislijk zijn, meer dan genoeg hebben, afkeerig, vies zijn, tegenzin in iets of iemand hebben, enz.
Djēlek, leelijk, gemeen, ongepast.
Djēlēma (Sk.), incarnatie, menschwording, mensch; **Mēndjēlēma**, incarneeren, menschworden, zich in een mensch veranderen (van goden).
Djēlimpat, **Mēndjēlimpat** stil en vlug een zijweg inslaan.
Djēloedjoer, met grove steken naaien, rijgen.
Djēloem, **Mēndjēloem**, het lichaam of een deel daarvan (behalve het hoofd) in het water dompelen.
Djēloentoeng (ook **Tjatjar ajēr**), waterpokken.
Djēloepak (Jav.), (of **Tjēloepak**), inlandsch lampje, kleine aarden schotel daartoe dienende, ook de geheele toestel met voetstuk.
Djēlodjoh, gulzig, vraatzuchtig.
Djēmawa, **Mēndjēmawa**, ook **Mēndjēmawakēn**, zich ongeeroepen, ongevraagd met iets bemoeien, zich in iets mengen, enz.
Djēmbar (Jav.), wijd, ruim.
Djēmber (zie **Tjēmēr**), vuil, smerig.
Djēmboeng, groote kom, schotel pot.

Djēmboet, haar op den venusheuvel.
Djēmēroed of **Dzamroed** (Ar.) smaragd.
Djēmoe, geen neiging, trek of lust tot iets gevoelen, hebben, beu zijn van iets, zat, moede van iets zijn, genoeg hebben, afkeer, tegenzin hebben, van iets walgen, enz.
Djēmoeer, **Mēndjēmoeer**, in de zon drogen, aan de zonnehitte blootstellen, enz.; **Bērdjēmoeer**, zich in de zon koesteren.
Djēmpana, staatsie-draagstoel, draagkoets.
Djēmparing, pijl, pijl en boog, werpspies, ook pijltje uit een blaasroer; **Mēndjēmparing**, met pijlen schieten, pijlen door een blaasroer blazen, enz.
Djēmpo (of **Djempo**), (Jav.) oud, zwak, niet meer kunnen werken, enz.
Djēmpoet (ook **Djoempoet**), tusschen de punten van duim en voorsten of een anderen vinger opgenomen, zooveel als men op die wijze op kan nemen, ook ontleend aan; **Mēndjoempoet**, op vorenbeschreven wijze opnemen, enz., ook ontleenen aan.
Djēmpol, duim (ook **Djēmpol tangan**); **Djēmpol kaki**, groote teen of teen.
Djēngang (of **Djēngēng**), steun, stut, post van een deur, enz., stijl in een beschot of wand, ook een soort gebak.
Djēndela (Port.), venster, raam.
Djēndēral (Holl.), generaal.
Djēndol, bult, zwelling, opgezwollen; **Bērdjēndol**, met bulten, zwellen enz.
Djēnga of **Djēngak** (Bat.), verlegen, beschaamd, verlegen zijn, op zijn neus kijken, enz.
Djēngat, achterover liggend; **Mēndjēngat**, achterover liggen, naar boven geopend, opgelicht zijn, enz.

Djèngk, **Mèndjèngk**, iemand uitjouwven, bespotten, enz.
Djèngge (Chin.), aangekleede pop, beeld of kinderen, die bij het Chi-neesche lantaarnfeest in optocht worden rondgedragen.
Djengger, zie **Djanggar**.
Djengot, baard.
Djèngit, **Mèndjèngit**, grijzen, de tanden toonen, laten zien.
Djèngkal, span, afstand tusschen de toppen van den uitgestreken duim en pink, of middelvinger; **Mèndjèngkal**, met spannen meten, ook zich met spannen of sprongen voortbewegen (zooals zekere rups).
Djèngkang, met een been opgelicht; **Mèndjènkang**, met de beenen in de lucht vallen, zitten, enz., hinken, op verschillende wijzen op een been gaan, ook (van een lijk) gekromd met de beenen en armen stijf naar boven gebogen, enz.; **Kèdjèngkang** met een been in de lucht achter- of voorover gevallen, vallen, enz.
Djengkel, verdrietig zijn, verdriet hebben, het hart vol hebben, zich verbijten, enz.
Djèngkèlit, **Mèndjèngkèlit**, hals over kop, het onderste boven, met het hoofd naar beneden tuimelen, enz.
Djèngkèng, stijf (zooals een lijk, enz.); **Bèrdjèngkèng**, stijf zijn, worden, enz. (bij stuipen, bijv.).
Djèngkèrik (meestal **Djangkèrik**), krekkel, huiskrekkel.
Djèngkeroet (ook **Mèngkeroet**), verward, door elkander gegroeid, (van boomwortels), ook gerimpeld, vol rimpels, verwelkt, verlept, verflenst, enz., verschrompeld.
Djèngking, gebogen of gebukt, zoo dat het hoofd lager of op dezelfde hoogte komt te liggen als het achterdeel; **Mèndjèngking**, zijn achterste in de hoogte

steken en het hoofd voorover buigen, in die houding staan, enz.
Djèngkir (of **Djoengkir**), **Mèndjèngkir**, uitsteken, vooruitsteken, vooruitspringen (met het achterdeel in de hoogte).
Djèngkol, *Pithecolobium bigeminum*, Mrt. nat. fam. der Mimoseae, boom, wiens sterk en onaangenaam riekende zaden gaarne gegeten worden.
Djèngok, **Mèndjèngok**, met uitgerekten hals naar iets kijken.
Djèngol, **Mèndjèngol**, (ook **Mèntjongol**), met het voorste gedeelte uit eene opening te voorschijn komen, het hoofd uit een opening steken, enz. (bijv. van een slang, die haar kop uit haar hol steekt).
Djènoe (of **Toeba**), *Pongamia volubilis*, Z. en M. nat. fam. der Papilionaceae, een slingerplant, wier stengels en wortels veel gebruikt worden, om visschen te bedwelmen en zoo gemakkelijk te vangen. **Mèndjènoe** of **Mèntoeba**, vischvangen met **toeba**.
Djèntik, knip met duim en een der vingers, sprong van een vloot, enz.; **Mèndjèntik**, met duim en vinger knippen, vatten, ook springen (van een vloot).
Djèntil, **Mèndjèntil**, met den vinger tegen iets knippen, met den langs den duim vooruitgestooten vinger tegen iets slaan, tikken, knippen, enz. Zie **Djèntik**.
Djèpít, **Mèndjèpít**, knellen, nijpen, toeknijpen, omkneld houden, enz., **Djèpitan** of **Pèndjèpitan**, klem, knip, nijptang.
Djèra, afgeschrikt door tegenspoed; **Mèndjèrakèn** afschrikken.
Djèrabai, in farden (bijv. een zeil).
Djèrah, in overvloed voorkomen, algemeen voorkomen, heerschen, enz.; **Pènjakt djèrah**, epidemie.
Djèrahah, plat op den grond, plat voorover, met uitgestrekte armen

*Djenis zie *djinis*

- voorover vallen, enz.; ook vallen, bankroet slaan, faillieeren, enz.
- Djĕrahan**, (Pont), onderhoorige, onderhoorigheid.
- Djĕraſt**, **Mĕndjĕraſt**, zich aan iets vasthechten (zooals een slingerplant aan een muur bijv.).
- Djĕram**, snelle afloop van water van zekere hoogte, waterval, stroomversnelling.
- Djĕrambah**, plaats in een Maleisch huis, waar de potten met waschwater staan; op Java ook het middenvertrek en de opgehoogde vloer in een **pĕndapa** enz.
- Djĕrambai**, in menigte los neerhangen (van luchtwortels, enz.)
- Djĕrambang** (ook **Api djĕrambang**), dwaallicht.
- Djĕrami**, platte vezelachtige banden of draden om de pitten van den **angka**, enz.
- Djĕrang**, **Mĕndjĕrang**, vloeistoffen op het vuur zetten, om te koken.
- Djĕranggang**, met de beenen en armen in de lucht op den rug liggend, vallend, enz.; **Mĕndjĕranggang**, op die wijze liggen, vallen, enz.
- Djĕrangkong**, een spook, dat zich meestal in de gedaante van een mageren zwarten hond voordoet.
- Djĕrat** (meest **Djĕrat** of **Djĕrĕt**), strik, strop, knoop, bindsel, lus; **Mĕndjĕrat**, strikken, in een strik, of lus vangen, vastknoopen, vastbinden, enz.
- Djĕrawat** (ook **Djĕriawat**), klein puistje, z.g. liefdepuistje op het gelaat, **Djĕrawat batoe**, klein steenpuistje.
- Djĕrba**, **Mĕndjĕrba**, een vaartuig aan lij doen overhellen.
- Djĕrĕdjak** (ook **Radjĕk**), dunne houten of latten, stutten, tuschenstijltjes, enz. waartegen een bewanding gespijkerd of bevestigd wordt.
- Djĕrĕkit**, klein, kort, gedrongen, dwergachtig.

- Djĕrĕmpak**, **Mĕndjĕrĕmpak**, zich onverwacht tegenover elkander bevinden (bij het omslaan van een hoek, bijv.).
- Djĕreng** (Bat.), scheel, loensch, ook uitgespreid, enz.: **Mĕndjĕreng**, scheel, loensch kijken, zien, enz., ook iets (bijv. een stuk linnen) uitspreiden en tegen het licht houden, enz.
- Djĕrit**, schreeuw, gil; **Mĕndjĕrit**, schreeuwen, gillen; **Mĕndjĕritdjĕrit**, aanhoudend, herhaaldelijk schreeuwen, gillen enz.; **Pĕndjĕrit**, geschreeuw, gegil, ook schreeuwer, schreeuwleelijk.
- Djĕrĕnih**, helder, zuiver, klaar, rein, doorschijnend.
- Djĕroeboeng**, een boven het dek uitstekende roef of afdakje op inlandsche vaartuigen; **Mĕndjĕroeboeng**, van zulk een roef voorzien zijn, ook op een hoop liggen, een hoop vormen (van lading bijv.) in een hoop verzameld zijn (bijv. van bijen).
- Djĕroedjoe**, *Dalivaria ebracteata*, Juss. nat. fam. der *Acanthaceae*, een moerasplant, wier wortels bij beri-beri en vergiftige wonden worden aangewend (uitwendig) en bij buikpijn (inwendig).
- Djĕroek**, algemeene benaming voor de tot de nat. fam. der *Aurantiaceae* behoorende citroen-, oranjeappel- en pompelmoessoorten, waarvan de meest bekenden zijn, o.a. **Djĕroek asĕm**, *Citrus medica*, L., die de gewone citroen geeft; **Djĕroek balli**, *Citrus decumana*, L. de pompelmoesboom; **Djĕroek bantĕn**, *Citrus aurantium*, L. var. *microcarpa*, die de bekende kleine verscheidenheid van sinaasappelen geeft; **Djĕroek limoh** of **limaú**, *Citrus limonellus*, Hassk. var. *amblycarpa*, die veel bij **sambĕl** wordt gebruikt; **Djĕroek manis**, *Citrus macrantha*, Hassk. de bekende zoete

citroensoort; **Djěroek nipis** of —**tipis**, Citrus limonellus, Hassk. var. oxycarpa, de bekende lemmetjes; **Djěroek poeroet**, Citrus papeda, Hassk, wier bladeren een aangename geur hebben; **Djěroek tangan**, Citrus sarcodactylis, Sbl. met zonderling gevormde vruchten, enz.

Djěroem, Měndjěroem, op den buik liggen (zooals paarden of honden met de pooten min of meer gestrekt en bij elkander, of als een tijger, die op de loer ligt).

Djěroemat, Měndjěroemat, met de naald stoppen.

Djěroemoes, Měndjěroemoes (Bat.), met het aangezicht voorover vallen; **Kadjěroemoes**, met het aangezicht voorover gevallen.

Djěrongkong, op handen en voeten loepend; **Měndjěrongkong**, op handen en voeten loopen.

Djadi, geweld, dwang; **Měndjadi**, geweld aandoen, dwingen.

Djib (Eng.), kluiver, kluiverzeil.

Djibah, op vele plaatsen voorhanden; **Běrdjibah**, algemeen verkrijgbaar (van koopwaren).

Djidar, linaal, lijn, streep.

Djidat, voorhoofd.

Djidji, vies, vies van iets, van iets walgend; **Měndjidji, měndjidjikĕn**; iets verfoeien, vies van iets zijn, van iets walgen, afkeer hebben, enz.

Djigoer, koffiedik.

Djika, Djikalau, Djikaloe, als, indien, wanneer, zoo, bijaldien, ingeval, voor het geval dat, gesteld dat, al is, ware het; **Djika bĕgitoe sĕkalipoen**, al is het ook zoo, enz.

Djila-djila, de hartzak, het pericordium.

Djilat, lik; **Měndjilat** likken, aflikken, enz.

Djilid, band, deel (van een boek); **Měndjilid**, inbinden.

Djimat (Ar.), talisman, amulet, too-

vervoorbehoedmiddel, enz. ook zuinig, spaarzaam, huishoudelijk; **Měndjimatĕn**, spaarzaam met iets zijn, bezuinigen.

Djin (Ar.), genius, geest, daemon.

Djina (Ar.), ontucht, overspel, echtbreuk, hoererij; **Běrdjina**, zich aan ontucht, hoererij, overspel schuldig maken.

Djinak, mak, tam, gedwee, volgzzaam, getemd, gemeenzaam, gezellig; **Běrdjinak**, tam, mak, gemeenzaam, volgzzaam, gezellig zijn, enz., ook zich op zijn gemak gevoelen; **Měndjinakkĕn**, tam maken, temmen; **Měndjinaki**, een dier door voortdurend en dagelijksch bezoek enz. aan zich wennen, gewend maken, enz.

Djinaka, kluchtig, geestig, boertig, grappig; **Měndjinaka**, zich kluchtig, enz. voordoen, grappen maken; dartel, aardig zijn, enz.

Djindjang, slank, lang (van den hals), zwanenhals, enz., ook bestuurder, opperste (van geesten), geestenbezweerder, enz.

Djindjit (Bat.), **Běrdjindjit, Měndjindjit**, op de teenen loopen, om niet gehoord te worden.

Djingga, oranje, oranjerood, oranjekeurig, enz.

Djinggang, dun, slank (om het middenlijf), fijn van taille.

Djingke, Běrdjingke, Měndjingke (Bat.), op de teenen zachtjes loopen.

Djingkir, lang uitsteken, vooruit springen, vooruitsteken.

Djingkoe, Běrdjingkoe, Měndjingkoe, de hand uitsteken.

Djingkĕrak, Běrdjingkĕrak, Měndjingkĕrak, huppelen, springen, bokkensprongen maken, hinken.

Djingkong, hok, ook aardluis.

Djinis, (gewoonlijk **Djĕnis**), geslacht, stam, soort, genus, slag; **Djinis pĕrampoean**, vrouwelijk geslacht; **Běrdjinis**, in soorten

- voorkomen, enz.; **Roepa roepa djinis**, veelsoortig, allerlei soort; **Sadjinis**, van een soort, van een geslacht, enz.
- Djintan** of **Djintën**, *Carum carvi*, L. nat. fam. der Umbelliferae; de gewone karwei of kummel in den handel; **Djintën poeth**, *Cuminum Cyminum*, L. het komijnzaad; **Djintën itëm**, *Nigella sativa*, L. de zwarte kummel. Deze drie aromatische zaden vindt men in alle inlandsche apotheken.
- Djirët**, zie **Djërät**.
- Djiroes**, **Mëndjiroes**, zacht besproeien, besprenkelen, begieten.
- Djisim** (Ar.), lichaam, substantie, ook lijk, kreng.
- Djitak**, **Mëndjitak**, met de knokkels van de hand iemand op het hoofd slaan.
- Djiwa** (Sk.), leven, ziel, ook fig. als woord van liefkozing, bijv. **Djiwakoe**, mijn leven, mijn ziel, mijn liefde, enz.
- Djiwit**, **Mëndjiwit** (Bat.), knippen, een kneep geven.
- Djobong** (Bat.), hoer, straathoer, slet; **Bërdjobong**, als een hoer, enz. leven, handelen, enz.; **Mëndjobong**, zich met straathoeren afgeven, enz.
- Djodo**, geluk, lot, gelukkig (vooral in liefdezaken), ook paar, koppel, wederga; **Soedah djodonja bëgi-toe**, het is eenmaal zijn geluk, zijn lot; **Katëmoe djodonja** de persoon vinden die een geschikte wederhelft mag heeten, met wie men een paar kan vormen; **Bërdjodo**, geluk hebben, gelukkig zijn.
- Djoebah** (Ar.), lang opperkleed, tabbaard.
- Djoebin** (Jav.), vierkante vloersteen, vloertegel.
- Djoeboer** (of **Doeboer**), aars, achterste, anus.
- Djoedas**, Judas, valschaard, stokebrand, lasteraar, valsch, valsch van aard, enz.
- Djoedi**, dobbelspel, hazardspel; **Mëndjoedi** of **Bërdjoedi**, met dobbelstenen spelen, dobbelen, grof spelen; **Mëndjoedikën**, met iets dobbelen, iets verdobbelen; **Pëndjoedi**, dobbelaar, speler; **Përdjoedian**, dobbelplaats, ook het dobbelen.
- Djoedja**, **Mëndjoedja** of **Mëndjoedjah**, den grond peilen, zie **Doega**.
- Djoedjai**, **Mëndjoedjai**, op een afstand bestoken (met kogels, pijlen, enz.)
- Djoedjoel**, wat boven de oppervlakte van iets uitsteekt, wat boven of buiten iets uitsteekt, paalstaketsel, palissade, heiwerk, enz. boven water, enz.; **Mëndjoedjoel**, boven iets uitsteken, verheven zijn, enz.
- Djoedjoeng**, **Mëndjoedjoeng**, een kind inbakeren, in doeken winden.
- Djoedjoer**, bruidschat, geld dat aan de ouders der bruid betaald wordt.
- Djoedjoet**, ruk; **Mëndjoedjoet**, trekken, rukken (zooals een visch aan de lijn, enz.), met rukken naar zich toe trachten tehalen, enz.
- Djoega** (ook **Djoewa**), ook, insgelijks, eveneens, zelfs, zeker, toch, evenwel, alleen, juist, slechts, enz.
- Djoekang**, **Mëndjoekang** omverwerpen, omvergeworpen worden, omslaan, omvallen, omgestooten worden.
- Djoekoeng** (Jav.), bootje, kanoe, klein vaartuig, van voren en achteren gelijk gevormd.
- Djoekoet** (Soend.), gras, grassoort, ook allerlei toespis bij de rijst.
- Djoelal**, uiteinde, punt van een tak of twijg.
- Djoelang**, **Mëndjoelang**, zich boven iets opheffen, verheffen, schrijlings op de schouders van iemand zitten, enz., ook iets op den nek dragen, enz.
- Djoelat**, lengte; **Sadjoelat kapal**,

de lengte van een schip, scheeps-
lengte, enz.

Djoeli (Holl.), Juli.

Djoelig (Jav.), stout, ondeugend,
gemeen, valsch.

Djoelik, peperhuis van bladeren,
enz. om bloemen, enz. er in te
bewaren; **Mëndjoelik**, bloemen
in een peperhuisje doen, dragen,
enz.

Djoeling, loensch, scheel; **Mën-
djoeling**, scheel zien; **Mëndjoe-
lingi**, iemand scheel aankijken.

Djoeloeng, tegen het invallen van
den avond of tegen het aanbre-
ken van den dag geboren (wor-
den), ook begin, eersteling, de
spitse nebbe van een vaartuig,
enz. **Djoeloeng-djoeloeng**, een
soort zeevisch met puntigen bek.

Djoeloer, **Mëndjoeloer**, recht voor-
of achteruit steken, met het
hoofd vooruitschuiven, enz.; **Mën-
djoeloer lidah**, de tong uitste-
ken.

Djoemaät, bijeenkomst, vereeni-
ging (in de moskee); ook gemeente.

**Maka masing-masing dëngan
djëmaätnja toeroenlah**, en
ieder ging met zijn gemeentele-
den (gezellen van dezelfde ge-
meente) aan wal; **Hari Djoe-
maät**, dag der bijeenkomst (in
de moskee), Vrijdag; **Malëm
Djoemaät**, de nacht van Don-
derdag op Vrijdag, Donderdag-
avond, Donderdagnacht.

Djoemadil'achir, de zesde maand
van het Mohammedaansche jaar.

Djoemadil'awal, de vijfde maand
van het Mohammedaansche jaar.

Djoemantara, firmament, hemel.

Djoemlah, som, geheel, optelling,
ook zin, volzin, zinsnede; **Mën-
djoemlah**, eene optelling maken;
Mëndjoemlahkën, optellen, de
som van eenige getallen zoeken,
opsommen, enz.

Djoempa-Bërdjoempa, elkander
ontmoeten, tegenkomen, aantref-

fen, ook bezoeken en thuis vinden,
Mëndjoempa, iets ontmoeten,
tegenkomen, aantreffen, onder-
vinden.

Djoemplang (Jav. Bat.) (of **Djom-
pëlang**), aan een kant scheef, la-
ger dan aan de andere zijde, wip,
schommel; **Djompëlangan**, wip,
schommel; **Bërdjoemplang**, aan
de eene zijde scheef, lager zijn,
het evenwicht verliezen, schom-
melen; **Mëndjompëlang**, schom-
melen, op een wip zitten.

Djoempërit (Jav.), met het hoofd
voorover tusschen de beenen, in
een hoek gedoken; **Bërdjoem-
përit**, **Mëndjoempërit**, met het
hoofd voorover tusschen de be-
nen doorkijken, aldus een lucht-
sprong maken, hals over kop
vallen, enz.

Djoempoet, zie **Djëmpeot**.

Djoen (Jav.), groote, nauwhalzige
aarden waterpot, kan, lampetkan,
waterkaraf, ook (vulgair) bijslaap,
bespringing; **Pandjoenan**, pot-
tebakker, maker van **djoens**,
plaats waar deze potten gebak-
ken worden, ook hoerehok,
bordeel.

Djoendjoeng-Mëndjoendjoeng,
op of boven het hoofd brengen,
zetten, dragen, eerbied of hulde
bewijzen, ook ophemelen, in de
hoogte heffen, enz.

Djoeng, een chineesch vaartuig,
jonk, ook een vlaktemaat van
verschillende uitgestrektheid.

Djoengit, **Mëndjoengit**, naar bo-
ven gekruld, opgewipt (van de
bovenlip).

Djoengoer, (ook **Tjoengoer**), voor-
uitstekende snuit, snoet, mond,
ook sneb, voorstevan, enz.

Djoera, buiging, reverentie, plicht-
pleging; **Mëndjoera**, een bui-
ging, reverentie maken.

Djoeragan, gezagvoerder, schipper,
ook baas, meester, heer, gebie-
der, chef.

Djoeran, buigzame lange stok, hengelroede, veerkrachtige staf, enz., ook toevoegsel, toebehooren.

Djoerang, opening, kreek, doorgang, kloof, bergkloof, ravijn, enz., ook toebel (vischtuig).

Djoering (Jav. Bat.), schiff, (bijv. van een **djeroek** of **manggis**).

Djoerit, oorlog; **Pradjoerit**, krijgsman, soldaat, ook benaming van gewapende politiesoldaten.

Djoeroe, wie over iets gesteld, wien iets als ambt opgedragen is, enz., ook de staken in een **pagër** of heining, die deze rechtstandig houden; **Djoeroe-toelis**, schrijver, klerk; **Djoeroebasa**, of **-bahasa**, tolk; **Djoeroemoe-di**, stuurman, ook roerganger; **Djoeroekoentji**, sleutelbewaarder, portier; **Djoeroe tinggi**, aan wien het toezicht over de zielen, enz. is opgedragen, bootzman, enz.

Djoeroes, streep, rechte lijn, rechtuit, ook wijle, poos, oogenblik; **Mëndjoeroes**, iemand in een rechte lijn voorttrekken, voortsleepen, ergens heen koersen, eene richting volgen, recht op een doel afgaan, ook een straal water op iets laten vallen, enz.; **Sadjoeroes**, een oogenblik, in een oogenblik, even, eventjes.

Djoeroeh, stroop.

Djoesta ook **Doesta**, leugen, onwaarheid, onwaar, niet waar, leugenachtig, enz.; **Mëndjoesta** of **Bërdjoesta**, liegen, een onwaarheid vertellen; **Mëndjoestakën**, iemand beliegen, eene onwaarheid vertellen, enz.

Djoeta (of **Joeta**), millioen; **Bërdjoeta**, bij millioenen, uit millioenen bestaan, enz.

Djoewa, zie **Djoega**.

Djoewab, zie **Djawab**.

Djoewadah, mondbehoefden, provisie, levensmiddelen, ook zeker gebak van rijstemeel.

Djoewal, **Mëndjoewal**, iets verkoopen, ook van een naam, enz. misbruik maken; **Mëndjoewal nama orang**, van iemands naam misbruik maken, ter verkrijging van het een of ander doel; **Djoéal bëli**, koopen en weder verkoopen, kleinhandel drijven; **Djoewalan**, wat verkocht, te koop aangeboden wordt, koopwaren, enz.; **Bërdjoewalan**, waren te koop aanbieden, verkoopen, koophandel drijven; **Mëndjoewalkën**, iets voor iemand verkoopen, enz.; **Bërdjoéal**, van het verkoopen een bedrijf maken, bijv. **Bërdjoéal koeda** paardenhandelaar zijn; tegenover **Mëndjoéal koeda**, (een enkelen keer) een paard of paarden verkoopen.

Djoewawoet (beter **Djawawoet**), *Panicum italicum*, L. het bekende panikkoorn, welks fijnkorrelige zaden zeer smakelijk en voedzaam zijn, doch meest aan kooivogels wordt gegeven.

Djoewët (ook **Djambëlang**), *Syzygium jambolanum*, Rab. middelmatige boom met eetbare vruchten en een goed timmerhout.

Djoewita, bekoorlijk, lief, lieflijk, (als vocatief of liefkoozingswoord), ook schat, engel, dot, liefje, enz.; **Tali djoewita**, zijden snoer.

Djoez (Ar.), gedeelte, hoofdstuk, afdeeling (inzonderheid van den Qoran, die in 30 **djoez** is verdeeld.)

Djodjok (Jav.) geschud, schudding, schudden, ook draven (van een paard).

Djogan, vloer, opgehoogde vloer, plaveisel, ook draagstoel, draagkoets en staatsieteeke.

Djoged (Jav.), dans, dansmeid; **Mëndjoged**, op de inlandsche wijze dansen, enz.

Djohar, *Cassia florida*, Vahl. nat. fam. der Papilionaceae, boom, die veel als schaduwboom langs de

wegen aangeplant wordt en een soort wit ijzerhout, dat voor bouw-werk geschikt is, levert.

Djohari (of **Djaúhari**), juwelier, ook ervaren, kundig, bedreven, wezenlijk, natuurlijk, kloek.

Djolok (of **Tjolok**), **Mëndjolok**, **Mëntjolok**, **Mënjolok**, met iets langs (bijv. een vinger, een stok, enz.), naar of in iets steken, iets ergens uit- of afsteken, enz.

Djondjot, **Mëndjondjot**, van iets, dat in elkander verward zit (zooals bijv. gekorven tabak), een deel, vlok, greep, enz. wegnemen, uittrekken.

Djongkar, **Djongkar-djangkir**, ook **Djongkang-djangking**, verward, door elkander in alle richtingen uitsteken (bijv. van een hoop houtwerken, die niet opgestapeld, maar dooreen gegooid zijn).

Djongkat, in een stompen hoek omhoog stekend (zooals bijv. de penis in erectie); **Bërdjongkat**, in die positie komen, enz.

Djongkok (Jav.), op de hurken zitten, hurken.

Djongkong, schuit, kanoe, schuitje van tin of ijzer, ook zeker gebak, en soms gebruikt = **Djongkok**.

Djongos (Holl.), jongen, bediende, huisbediende.

Djorok (of **Djorog**) (Jav. Bat.), vuil, smerig, niet zindelijk, telkens een groote behoefte moeten doen of doen, enz., ook stoot, duw, enz.; **Mëndjorokkën**, **Djorokin**, iemand een duw geven, zoodat hij vooruitschuift, enz.

Djotos, stomp, duw met de vuist, vuistslag; **Mëndjotos**; met de vuist slaan, stompen; **Mëndjotoskën**, **Mëndjotosin**, iemand vuistslagen toedienen, enz.

Dlalf (Ar.), zwak, broos.

Dlamma (Ar.), het Arab. klinker-teeken ter aanduiding van den o- of oeklank.

Doa (Ar.), gebed, schietgebed, ze-

genwensch, aanroeping, afsmeeking van goed of kwaad, ook formulier bij of over een genees-middel gepreveld; **Mëndoakën**, een gebed voor iemand doen, opzenden, een zegenwensch voor hem uiten, ook een formulier of schietgebed over een toe te dienen medicijn uitspreken, zulk een gebed over een zieke prevelen, enz.

Doang (Bat.), enkel, alleen, slechts, niets anders dan.

Dobërak (Bat.), defect, met gaten, bouwvallig, vervallen, enz.; **Mëndobërak**, iets (een heining, enz.) doorbreken, intrappen, uit elkander halen, verbreken, enz.

Dobërek, **Mëndobërek** of **Mëndobërak**, op hol slaan, aan den haal gaan, enz. (van een paard met een voertuig bijv. achter zich).

Doble (Jav. Bat.), (van de lippen) breed, dik, omgekruld.

Dobol, door en door hol, doorboord, met gaten, ook verzakking van de baarmoeder.

Dodol, een soort gebak.

Dodor, niet passend, te groot, te wijd (van een kleedingstuk); **Mëndodor**, **Mëndodoran**, te wijd zijn, als een zak aan het lijf zitten (van kleedingstukken.)

Dodot (Jav.), lang en breed beekleed dat bij zekere gelegenheden op bepaalde wijze gedragen wordt.

Doeboer, zie **Djoeboer**.

Doeda (Jav.), weduwnaar.

Doedoek, (soms **Mëndoedoek**), zitten, gezeten zijn, wonen, gevestigd zijn, zich ophouden, een rang bekleeden; **Mëndoedoeki**, ergens op zitten, — gevestigd zijn, — wonen, bewonen; **Mëndoedoekkën**, iemand uithuwelijken, gevestigd doen zijn, ergens plaatsen, enz.; **Këdoedoekan**, zitplaats, woonplaats, rang, ambt, betrekking.

Doedoeel, dot, ook hengel, die met het aas (meest een kikvorsch) schokkend over het water heenbewogen wordt; **Měndoedoeel**, een dot in den mond brengen, ook op bovenbedoelde wijze vischen, hengelen.

Doega, peillood, ook gedachten, vermoeden, enz.; **Měndoega**, peilen, met het peillood meten; fig. ook doorgronden, denken, vermoeden, enz.

Doegal, misselijk.

Doegang, **Měndoegang**, met een touw vastbinden, vastzetten, belletten een andere richting te nemen (zooals een boom, die gekapt wordt en in een bepaalde richting moet vallen).

Doejoen-Běrdoejoen, achter elkander aankomen (van schepen in een haven bijv.).

Doejoeng, zoekoe; **Ajër mata doejoeng**, tranen van een zoekoe, een toovermiddel om wederliefde te wekken.

Doek (Jav.), (ook **Idjoek** (Soend.), of **indjoek**), de harige vezels van den arenpalm; **Tali doek**, touw, daarvan gemaakt.

Doeka, verdriet, smart, kwelling, gemoedsaandoening, met smart, nood, droefheid, enz.; **Doeka tjita**, verdriet, smart, droefheid, enz.

Doekana, wellustig, wulpsch, onzedelijk, ontuchtig, enz.

Doekoe, *Lansium domesticum*, Jack. nat. fam. der *Meliaceae*, hooge boom met lekkere en gezonde vruchten, en goed timmerhout leverende.

Doekoeh (Jav.), gehucht, nederzetting, buurt, hofstede.

Doekoen, inlandsch geneeskundige, zoowel man als vrouw; **Doekoen bėranak**, ook **Doekoen baji**, vroedvrouw.

Doekoeng, **Měndoekoeng**, levende wezens op den arm of op den rug dragen.

Doelang, houten presenteerblad, ook de wijze waarop het eten in den mond van een jong kind gestopt wordt; **Doelang-doelang**, mars, zaling; **Měndoelang**, een kind te eten geven, door het 't eten in den mond te stoppen. **Doelang** (Bandjerm.), mijnput, uitgraving voor het zoeken naar erts, enz.; **Měndoelang**, uitgraven, ontginnen (om naar erts te zoeken); **Měndoelangi**, iets uitgraven, — ontginnen, enz.; **Pěndoelangan**, mijn, uitgraving, ontginning (van een mijn).

Doelapan, zie **Dělapan**.

Doeli, stof; **Doeli toewankoe**, het stof der voeten van mijn gebieder; **Kabawah doeli**, onder het stof der voeten (van den vorst).

Doengkoel, benedenwaarts gebogen, krom en naar beneden hangen (van de horens van een buffel, enz.).

Doenia (Ar.), wereld, het wereldsche, het tegenwoordige, schatten, rijkdommen, enz.

Doepa, wierook; **Běrdoepa**, zich zelven bewierooken, in den rook van **doepa** zitten; **Měndoepa**, bewierooken, iets met **doepa** berooken, enz.; **Pěrdoepaan**, wierookvat.

Doerdjana, slecht, gemeen, laag, boos, bedorven, verdorven, onedel (van aard), booswicht, boosdoener, slecht mensch, enz.

Doeren (ook **Doerian**), *Durio zibethinus*, L. nat. fam. der *Sterculiaceae*, hooge boom met lekkere doch sterk riekende vruchten.

Doerhaka (Sk.) (of **Doeraka**), ongehoorzaam, ontrouw, wederspanning, afvallig, zondig, ongehoorzaamheid, zonde, enz.; **Běrbowat doerhaka** of **Měndoerhaka**, wederspanning, ongehoorzaam, enz. zijn, een zonde begaan; **Pěndoerhaka**, wederspanning, ongehoorzame, zondaar, enz.

Doeri, doorn, stekel, graat; **Bërdoeri**, gedoornd zijn, stekels, hebben. vol graten.

Doerias, gebloemd fijn neteldoek.

Doeriat, rang, trap, graad.

Doesin (Holl.), dozijn (ook **Loesin**).

Doesin (Bat.), (of **Doesi**), **Mëndoesin**, wakker worden, ontwakken, slaapdronken opstaan of wakker worden.

Doesoen, dorp, gehucht, ook dorpsch, boersch; **Përdoesoenan** het platte land.

Doesoen of **Doesong** (Mol. Mal.), tuin, boschtuin, tuin in 't bosch, (vergel. **Kintal**).

Doesta (ook **Djoesta**), valsch, niet waar, onwaar, leugenachtig, leugen, onwaarheid, enz.; **Mëndoesta**, ook **Bërdoesta**, een leugen vertellen, liegen; **Mëndoestai**, iemand beliegen, ook foppen, bedriegen, enz.; **Mëndoestakén**, iets voor valsch verklaren, logenstraffen, enz.; **Pëndoesta**, leugenaar.

Doeta, bode, afgezant.

Doewa, twee; **Bërdoewa**, met zijn tweeën (zijn); **Mëndoewa**, de tweede zijn, ook iets met zijn tweeën doen; **Doewa-doewa**, beiden, alle twee, ook twee aan twee; **Këdoewa**, tweede, de (het) tweede, ten tweede, enz.; **Doewabélas**, twaalf; **Doewa poeloeh**, twintig; **Doewa ratoes**, tweehonderd; **Doewa riboe**, twee duizend; **Doewa laksa**, twintig duizend; **Doewa këti**, twee honderd duizend; **Doewa joeta**, twee millioen.

Doewal (meest **Ipar** of **Ipar doewai**), zwager.

Doewit (Holl.), duit, geld.

Dogol, plat (van het hoofd), plat-hoofdig, ook bot.

Dojan, belust op, verlangend naar, lusten, van iets houden, naar iets verlangen, belust zijn op iets.

Dojong, scheefstaand, bouwvallig,

enz. (van een huis, enz.); **Bërdojong**, **Mëndojong**, scheefstaand, hellen; **Mëndojongkén**, over iets heen hellen (bijv. van een scheef staanden boom over een huis).

Doktor, dokter, geneesheer.

Dom, naald; **Pandoman** of **Pëdoman**, compas.

Doman, aandeel in iets; **Tiada, doman** of — **kadoman**, geen aandeel in of van iets krijgen.

Domoel, snuit, snoet.

Domba, schaaap.

Dompét, lederen taschje, geldtaschje, portemonnaie, sirihzakje, porte-cigares, enz.

Dondong, **Mëndondong**, wegdragen, wegbrengen.

Dong (Fr. Bat.), dan, toch; **Apa dong**, wat dan, wat is het dan?

Dongak, naar boven opgelicht; **Mëndongak**, met het hoofd achterover naar boven kijken.

Dongeng, fabel, vertelling, legende, enz.; **Mëndongeng**, een sprookje, fabel, legende, enz., verhalen (gewoonlijk half zingende).

Dongkang, pad, groote kikkorsch.

Dongkel, koevoet, werktuig om iets uit den grond te stooten, enz. ook iets, dat in den grond zit er met een koevoet enz. uithalen, uitdrukken, uitwippen, enz.

Dongkërak, dommekracht; **Mëndongkërak**, met een dommekracht optillen, iets uit zijn verband rukken, enz. (ook **Dongkërek** **Mëndongkërek**).

Dongkol, misvormd, krom, enz. ook spijt, wroeging, enz.; **Mëndongkol**, spijt hebben, zich ergeren, zich verkroppen van ergernis, enz.

Dorong, stoot, duw, douw; **Mëndorong**, voortduwen, voortschuiven, vooruitstooten, ook iets dat in beweging is en stil moet staan, togenhouden, enz.

Dosa (Sk.), zonde, misdrijf, misdaad,

overtreding, schuld; **Bërdosa**, zondigen, schuld hebben, een misdrijf plegen, enz.; **Apatah do-sanja**, wat is toch zijn (haar) misdrijf?

Drobos, door een heining, haag, heg, enz. sluipen, kruipen, binnendringen (ook **Mëndrobos**).

Dzalb (Ar.), gebrek, ondeugd.

Dzikir (Ar.), Gode lof zingen, loven, enz.; **Bërdzikir**, een lofzang op God aanheffen, zingen.

Dzoelhidjah, de laatste (twaalfde) maand van het Mohammedaansche jaar, ook **Boelan bësar** of **Boelan hadji**.

Dzoelkaidah, de elfde maand van het Mohammedaansche jaar.

E.

Ebak, zeil voor een deur of raam tot beschutting tegen zon of regen, een klep (aan een tournoozadel) en platte, van bamboe enz. gevlochten stokpaarden, dienende bij zekere vertooningen.

Ebeng (Bat.), jongetje, ventje, toe-rop tot een klein jongetje.

Ebet, **Mëngebet**, steken, pijnlijk trekken (van een gezwel, enz.).

Eban (Jav. Soend.), gek, dwaas.

Ehja, **Mëngedja**, spellen, spellen van een woord; **Ehjaan** of **Pëngedjaan**, spelling.

Ehjek, **Mëngedjek**, bespotten beschimpen, enz. (met woorden of gebaren), iemand nabauwen, napaen, enz. (om hem te bespotten), ook in een draf voortloopen.

Eikor (of **Eikor**), staart, punt, uiteinde, dient ook als hulpwoord bij de telling van dieren; **Sa'eikor koeda**, een paard.

Elak, **Mëngelak**, ontwijken (van een houw), uitwijken; **Mëngelakkën**, afweren, afwenden, pa-reeren, enz.

Elang, kiekendief.

Elat (ook **Lët**), tusschenruimte van tijd, poos, regelmatige tusschenruimte, enz. in een reeks van dingen (tijd, getallen, enz.); **Elat tiga hari**, om de vier dagen, telkens op den vierden dag, enz.

Elo, el, (gewoonlijk Amsterdamsche el); **Mëngelo**, met de el uitme-

ten; **Mëngelokën**, **Mëngeloin**, iets met de el meten, uitmeten, afmeten, enz.

Eloek (Jav.), bocht, kromming bijv. in het lemmer van een **Këris**).

Elok, fraai, mooi, sierlijk, bevallig, lief, schoon, geschikt voor of tot, enz.; **Elok parasnja**, schoon, lief, bevallig van aangezicht; **Kaelokan**, schoonheid, enz.

Emak (ook **mak** of **ma**), moeder, moedertje; **Ma'tiri**, stiefmoeder; **Ma'soesoe** of **Ma'tetek**, zoogmoeder.

Emas, goud, gouden, ook als liefkozingswoord, gelijk ons „schat” enz; **Emas poetih** of **Emas kodok**, wit goud, platina; **Emas oerai**, stofgoud; **Emas masak**, gedegen goud; **Emas lantjoeng**, valsch goud; **Anak emas**, een kind, dat men in huis neemt en grootbrengt; **Emas kawin**, huwelijksgift; **Mëngëmasi**, vergulden, ook (met goud) omkopen, enz.

Emban, doek, waarin iets gedragen wordt, — kindermeid, enz. ook (doch meestal **Ambën**), doek, riem, gordel, enz.; **Mëngëmban**, iets in een doek, ook op den arm dragen; — ook dienstdoen als kindermeid, enz.

Embat, **Mëngëmbat**, slaan met een langenveerkrachtigvoorwerp, (bijv. met een rottingstok), ook

- slaan of klapperen (van de zeilen).
- Ēmbek**, geblaas, ook schaaap, geit, en deuk, verzakking, enz. (van een vloer); **Měngěmbek**, blaten, enz. ook ingedeukt, verzakt zijn.
- Ēmbek**, zeil, voorhang (voor een deur, enz.).
- Ēmber** (Holl.), emmer.
- Ēmbět**, op water drijvende of liggende, met gras, enz. begroeide grond, die niet te begaan is, dunne laag begroeide grond op een moerassigen bodem, begroeid moeras, moerassig veen, enz. ook wonderig, opgezet (van den buik), benauwd door die opzetting, enz.
- Ēmboen**, dauw; **Těrěmboen**, aan den dauw blootgesteld; **Měngěmboen**, in den dauw zitten, ook dauwen; **Měngěmboenkěn**, in den dauw zetten, aan den dauw blootstellen.
- Ēmboeng** (Soend.), niet willen, onwillig zijn, ook (doch meest **Boeng**), oudere broeder, eerstgeborene, oudste kind.
- Ēmboes**, geblaas (bijv. van slangen, enz.), luchtstroom daardoor veroorzaakt; **Měngěmboes**, blazen, aanblazen, enz.; **Ēmboesan**, geblaas, blaasbalg.
- Ēmbok**, moeder, ook (**Ēmpok**) oudere zuster (als aanspraakwoord).
- Ēmpang**, versperring, barricade, afsluiting, verpakking, dam, dijk, enz.; **Měngěmpang**, eene versperring; enz. maken, een rivier versperren, een weg, enz. barricadeeren; **Ēmpangan**, wat versperd is, enz.; **Pěrěmpangan**, versperring, barricade, enz.
- Ēmpang**, vijver, vischvijver, uitgegraven kom, waarin visch geteeld of gehouden wordt, enz.
- Ēmpap**, **Měngěmpap**, iets dicht opeen pakken, vast tegen elkan- der drukken, op elkander plaat-

sen en met een gewicht bezwa- ren, enz. (zooals bijv. vleesch in een vat, enz.).

- Ēmpar**, **Měngěmpar**, dwars af- drijven (van een vaartuig door stroom of wind).
- Ēmpas**, **Měngěmpas**, met geweld tegen den grond smijten, neer- smakken, enz.
- Ēmpat** (of **Ampat**), vier, viertal; **Běrěmpat**, met zijn vieren zijn; **Běrěmpatan**, bij groepen van vier; **Ēmpat-ěmpat**, vier aan vier; **Kěěmpat-ěmpat**, alle vier; **Pěrěmpat**, vierde, vierde deel, kwart; **Měngěmpat**, de vierde zijn; **Ēmpatbėlas**, veertien; **Ēmpatpoeloeh**, veertig; **Ēmpat poeloeh hari**, veertig dagen, (zoo wordt de **sědėkah** of het offermaal op den veertigsten dag na iemands overlijden ook ge- noemd); **Měngěmpat-poeloeh- hari**, een offermaal als boven op den 40en dag aanrichten, enz.; **Ēmpat ratoes**, vierhonderd; **Ēmpat riboe**, vierduizend; **Ēmpat laka**, veertigduizend; **Ēmpat kėti**, vierhonderd duizend; **Ēmpat joeta**, vier miljoen.
- Ēmpik**, **Měngěmpik**, onstuimig, dringend naar iets verlangen (bijv. van een zuigeling naar de borst).
- Ēmping**, halfrijpe padi of rijst, die na poffing en ontbolstering plat geslagen of gestampt wordt; ook op die wijze bereide kleine koek- jes van vruchten van den **Ma- nindjo**, ook koekjes van gekookte en daarna sijn gestampte garnalen, visch, enz., die veel bij de rijst of als snoeperij gegeten worden.
- Ēmpoek**, zacht, malsch, melig, kruimig, vergaan, vermolmd (van hout, enz.).
- Ēmpoel**, **Měngěmpoel**, om een plaats heen draaien, bijna op dezelfde plaats zich bewegen

- zonder echter vooruit te komen (zooals een schip bij zwaren tegenwind) enz.
- Ěmpoes, Měngěmpoes**, uitwischen, uitvegen, te niet doen, enz.
- Ěmpong**, kleine hoeveelheid, zoodje; **Ikan saěmpong**, een zoodje visch, ook een school visch.
- Ěmpos, Měngěmpos** (Bat.), halfrijpe of onrijpe vruchten door begraving onder den grond of door blootstelling aan vuurhitte den schijn van rijpheid geven, rijp maken, doen rijpen, enz.
- Ěmpos, Měngěmpos**, vruchten plukken door ze van den steel af te draaien.
- Ěnak**, lekker, smakelijk, aangenaam, aangenaam van smaak, plezierig, enz. ook lekkerheid, enz.; **Měngenakkěn**, iets of iemand lekker maken, het iemand naar den zin maken, hem vleien, enz.
- Ěnal**, prop op een lading kruit.
- Ěnam**, (ook **Ěněm, Aněm** of **Něm**), zes, zestal; **Běrenam**, zes in getal zijn, met zijn zessen; **Pěrenam**, zesde, zesde deel; **Ěnam-ěnam**, zes aan zes; **Kěenam-ěnam**, alle zes; **Měngěnam**, de zesde zijn.
- Ěndah**, mooi, schoon, fraai, heerlijk, kostbaar, uitstekend, bezienswaardig; interessant; **Měngendahkěn**, iets fraai, schoon, enz. achten, voor fraai, schoon, enz. houden, om iets geven, zich voor iets interesseeren, enz.
- Ěndak**, zeldzaam, kostbaar.
- Ěndal, Měngěndal**, induwen, instooten, instoppen, enz. (bijv. gras in een mand).
- Ěndang**, vrouwelijke boeteling, non.
- Ěndap, Měngěndap**, bukken, om zich te verschuilen, zakken, neerzakken, neerslaan, slinken (van iets dat gerezen is, zooals deeg, enz.), kleiner worden (van een vlam), bezinken, (ook **Měndak** of **Měnděk**) van troebele vchten; naar binnen slaan (van ziekten).
- Ěndjak**, zie **Ěndjak**.
- Ěndjal, Měngěndjal**, met kracht in iets steken, stooten, boren, (bijv. een dolk in een lichaam, enz.)
- Ěndjoet, Měngěndjoet**, een klein rukje aan iets doen, eventjes oplichten, met een rukje aan iets trekken, enz.
- Ěndong, Měngěndong** (Jav.), den nacht buiten's huis doorbrengen, (bijv. bij een publieke vrouw).
- Ěndoek**, klein meisje, vocatief tot kleine meisjes.
- Ěngga** (Bat.), neen, niet, niets.
- Ěnggan**, weigeren, weigerend, weigering.
- Ěngget, Měngěngget**, iets (bijv. vruchten, die men plukken wil) met een haak naar zich toehalen, trekken, enz.
- Ěngkau**, zie **Ěngkau**.
- Ěngket, Ěngkat-ěngket**, het piepend geluid dat een doorbuigende draagstok onder het loopen van den drager maakt.
- Ěngklek** (ook **Sěngklek**), **Měngěngklek**, een kind schrijlings over de heup dragen en met den arm steunen.
- Ěngsel** (Holl.), hengel, scharnier.
- Ěntah**, ik weet het niet, ik kan niet zeggen, enz., (woordje, gebruikt bij antwoorden omtrent zaken enz. waarvan men niet zeker is); **Ěntah siapa**, ik weet niet wie, God weet wie, enz.
- Ěntak, Měngěntak**, zich laten vallen, op iets neerploffen; (van een vaartuig) tegen den grond stooten, enz.; ook trekken, pijnlijk steken enz. (van een zweer).
- Ěnteiro** (Port.) (of **Ěnteiro, Ěntero**), geheel, geheel en al, al, alles, enz.
- Ěnteng**, licht, niet zwaar verlicht, niet bezwaard; **Měngěntengkěn**, licht maken, verlichten, niet bezwaren.

Entjang, Mëngëntjang, met geweld op iets trappen, treden, vertreden.

Entjer, dun, dun vloeibaar (van vloeistoffen, enz.).

Entjik, titel voor Maleiers uit den fatsoenlijken stand, mijnheer, heer, ook mevrouw, mejuffrouw.

Entjok, doorsteken, doodsteken.

Entjok, reumatiek, jicht, stijf van leden, enz.

Epok (ook **Epok-epok**), taschje of kokertje van mat- of vlechtwerk ter bewaring van tabak, enz.

Erak, Mëngerak, scheiden, plaats maken, afscheid nemen, opschuiven, enz.; **Bërerak**, zie **Berak**.

Eram, Mëngëram, ineengedoken zitten, broeden, op eieren zitten, ook knielen (van kameelen, enz.); **Mëngëramkën**, dwingen ineen-

gedoken te zitten, te knielen, enz.; eieren laten uitbroeden, op eieren laten zitten, eieren ter uitbroeding onder eene hen leggen, enz.

Erang, zwart, donkerblauw, donkergekleurd; **Mëngerang**, zwart worden, enz.

Erang, Mëngërang, steenen, steunen, kermen, kreunen (van pijn).

Èrti, zie **Arti**.

Esoek (of **Besoek**), morgen, den volgenden dag, te eeniger tijd, eenmaal, later, ook ochtend, vroegte, enz.; **Esoek hari**, morgen, morgen ochtend, enz.; **Esoek loesa**, overmorgen, ook later, te eeniger tijd, enz.; **Kaesoe-kan hari**, de volgende dag.

Ewa, afkeerig, een afkeer van iets, tegenzin in iets hebben, enz.

F.

Faäl (Ar.), werk, daad, ook voor- teeken; **Padjék faäl**, bedrijfsbelasting; **Mëmboeka faäl**, voortekens raadplegen.

Fadloeli (Ar.), (gewoonlijk **Përdoeli**), om iets geven, zich met iets bemoeien, notitie van iets nemen; **Mëmfadloelikën**, zich met iets bemoeien, zich eene zaak enz. aantrekken, om eene zaak enz. iets geven, enz.

Faham (Ar.) (gewoonlijk **Paham**), bekwaam, kundig, bedreven, ervaren, enz.; **Mëmfahamkën**, iets aanleeren, zich in iets bekwaamen, enz.

Faldah (of **Faedah, Paedah**) (Ar.), nut, voordeel, belang; **Bërfaldah**, nuttig, voordeel aanbren- gend, van belang, tot iets dienen, enz.; **Mëmfaldahkën**, benutten, benuttigen, enz.

Fakih (Ar.), rechtsgeleerde.

Fakir (Ar.), (ook **Pëkir**), bedel- monnik.

Falak (Ar.), hemelgewelf, sterren-

hemel; **Imoe falak**, sterren- kunde, astronomie.

Fana' (Ar.), broos, vergankelijk, zwak. **Nëgëri jang fana**, het land der vergankelijkheid, de aarde.

Faradja (Ar.), meerv. **Foeroedj**, het mannelijk of vrouwelijk schaamdeel, spleet, kloof, de vrou- welijke scheede.

Faranggi (of **Fëringgi**) (Ar.), Frank, Europeaan, Frankisch, Europeesch.

Fardl (Ar.) of **Fardloe**, ook **Përloe**, plicht, noodzakelijk, noodzakelijkheid.

Farisi (Ar.) (of **Parsi**), Perzisch, Perziaan.

Fatah (Ar.), het teeken voor den klank a.

Fatsal (Ar.), ontleding, scheiding, afzonderlijk gedeelte van iets, af- deeling, hoofdstuk, paragraaf, artikel.

Fatwa (Ar.), uitspraak van een rechtsgeleerde, uitspraak of mee-

ning van een geleerde of heilig persoon, heilzame leering, goede raad.

Festa (ook **Pesta**), feest.

Fihak (Ar.) (ook **Pihak**), zijde kant;

Kadoewa fihak, vanweerszijden.

Fikir (Ar.), overpeinzing, overdenking, overlegging, gedachte, meening; **Bërfikir**, **Mëmfikir**, **Mëmikir**, denken, overdenken, peinzen; **Mëmfikirken**, **Mëmikirkën**, over iets denken, nadenken, peinzen, enz.; **Fikiran**, overpeinzing, gedachte.

Firasat, gelaat; **Ilmoe frasat**, gelaatkunde, physiognomie.

Firdaus (Ar.), paradijs.

Firman (Ar.), bevel, last, gebod (van God), bevelen, gelasten, verkon- digen, afkondigen, een bevel uit-

vaardigen, een last geven, een gebod bekend maken, enz.

Fitnah (Ar.), laster, valsche beschuldiging, valsche aantijging, kwaadsprekerij, ook lasteraar, laster- brok; **Mëmfitnahkën**, lasteren, belasteren, enz.

Fitrah (Ar.) (of **Pitrah**), belasting in rijst of geld na de vasten (vóór het einde er van eigenlijk) aan den dorpspriester te betalen.

Foekoer (Ar.) (ook **Pëkoer**), in diep nadenken verzonken, diep peinzend; **Tërføoekoer** of **Tërpëkoer**, in gedachten, in diep nadenken verzonken.

Forna (Mol. Mal.), oven, fornuis, vorm; **Forna kapor**, kalkoven; **Forna sagoe**, vorm voor sagoe-koeken.

G.

Gaba (of **Gabah**) (Jav.), losse rijst- korrels in den dop of bolster.

Gaba-gaba (Mol.), bladeren van den sagoe-palm, als vlechtwerk voor dakbedekking, enz.

Gabas, grof, niet fijn, slordig af- gewerkt.

Gaboeg (Jav. Bat.), onvrucht- baar (zoowel van planten als van menschen en dieren), kinder- loos, voos, zonder korrels (van rijst bijv.).

Gaboeng, bos nipah-bladeren of rotting; **Mënggaboeng**, **Mëng- gaboengi**, rotting enz. tot bos- sen binden.

Gaboes (of **Kajoe gaboes**), *Alstonia scholaris*, R. Br. nat. fam. der Apocynae, een bekende boom met zeer week en veerkrachtig hout, dat gebruikt wordt om snijdende voorwerpen als messen enz. te slijpen, dus als aanzet- riem, enz.; **Mënggaboes**, een mes enz. op **gaboes** aanzetten, enz.; **Gaboes**, ook de naam van

een gezonde en smakelijke zoet- watervisch.

Gada, knots, knuppel; **Gada-gada**, windwijzer op den top van een mast, enz.

Gadang, **Bërgadang**, tobben, zich vermoeien, ook laat op blijven, waken.

Gade (of **Gadai**), pand, onderpand; **Mënggade**, verpanden, ook in pand nemen; **Mënggadekën**, iets verpanden, iemand iets in pand geven, enz.; **Gadean**, wat in pand gegeven wordt, pand, pandgoederen; **Pënggadean** of **Pëgadean**, pandhuis, lombard, pandjeshuis; **Soerat gade**, pand- brief; **Orang tërgade**, pande- ling.

Gading, slag tand van een olifant, ivoor, elpenbeen; **Gading- gading**, spanten, kromhouten.

Gadis, maagd, jong meisje.

Gadjah, olifant; **Gadjah mina**, walvisch.

Gadji, gage, loon, traktement.

Gado (Jav.), snoepen, peuzelen, de bij de rijst behorende toespijs alleen eten (zonder rijst); **Gado-gado**, een snoeperij van diverse gekookte groenten met speciaal daarvoor bereide **sambël**, enz.

Gadoeh, leven, lawaai, opschudding, tieren, lawaai maken, in opschudding komen, enz.; **Mëng-gadoehkën**, verontrusten, in opschudding brengen, storen, hinderen, plagen, zich over iets ongerust maken, enz.; **Bërgadoeh**, leven maken, opschudding verwekken; **Përgadoehan**, opschudding, lawaai, rumoer.

Gadoeng, *Dioscorea hirsuta*, Bl. nat. fam. der *Dioscoreae*, slingerplant wier vergiftige knolwortels gegeten worden, doch dikwerf gevaarlijk zijn.

Gagah, sterk, geweldig, ook fier, dapper; **Mënggagahi**, iets met kracht, met geweld doen, doorzetten, enz., forceeren, ook zich met kracht tegen iets verzetten, iets moedig aanvatten, enz.; **Gagah-bërani**, moedig, fier en dapper, dapperheid, enz.

Gagak, kraai.

Gagang, steel (van een blad bijv.), ook handvat, heft, greep.

Gagap (of **Mënggagap**), stotteren, hakkelend spreken, stamelen.

Gagau (ook **Gogo**), **Mënggagau**, tasten, rondtasten, met de handen naar iets zoeken, tasten, enz.

Gagoe, stom.

Gahar, **Mënggahar**, hard schuren, wrijven, poetsen.

Gahara, van vorstelijke bloede, van vorstelijke afkomst.

Gaharoe (ook **Garoe**, **Kajoe Garoe**), verscheidene houtsoorten met welriekend hout en hars, die veel in den handel voorkomen, behorende tot de nat. fam. der *Aquilarineae*, zooals de *Aquilaria Agallocha* Roxb, die het ware Aloëhout levert, tot de nat. fam.

der *Euphorbiaceae*, zooals de *Excoecaria Agallocha*, L., die een welriekende hars en olie geeft, — en tot de nat. fam. der *Papilionaceae*, zooals de *Aloexylon agallochum* Lour, die het beste Aloëhout en de beste hars levert.

Gahi (ook **Gaja**), kracht, sterkte.

Gait, haak, weerhaak; **Mënggait** of **Mënggaet**, iets door middel van een stok enz., die van een haak voorzien is, of haakvormig eindigt, naar zich toehalen, trekken, enz.; **Gaitan**, haak, ook een stok, enz., als voren bedoeld; **Gaitan klamboe**, beddehaak, gordijnhaak.

Gaja, manier, gedwongen, gemaakte gang, gemaakte toon of stem, melodie, rhytmus, enz., ook fopperij, bedrog; **Mënggajakën**, iets op gemaakte wijze, met een gemaakte stem voordragen, enz., ook iemand foppen, iets diens maken, enz. **Gaja** ook **Gahi**.

Gajal, veerkrachtig, taai (van eterij, spijzen, enz.)

Gajam, *Inocarpus edulis*, L. nat. fam. der *Hernandiaceae*, hooge boom met eetbare vruchten.

Gajam (Jav.) (of **Gajëm**), **Mëng-gajëm** of **Mënggajëmi**, herkauwen.

Gajang, waggelend, niet vast op de beenen (van een beschonkene), zwaar in 't hoofd (door te weinig slaap).

Gajoeng, schepper, voorwerp of middel om water enz. te scheppen.

Gajoet, **Mënggajoet**, aan iets hangen, vrij, zwend hangen (zooals een hanglamp bijv.).

Gala, sterk, stevig, ook hars, gom; **Gala-gala**, stopverf, mengsel van hars en kalk om naden te dichten.

Galagasi (Bat.), spinrag, draad van een spin, enz. ook de spin zelf.

Galagata, netelroos (ook **Bidoer**).

Galah (ook **Gala**), lange stok (om er iets aan te hangen, of er iets

- mede af te stooten, enz.), boom, scheepshaak.
- Galak**, woest, wild, gretig, vurig, fel, happig (van dieren), ook dadelijk aanvallend, bijtend, enz.; **Měnggalakkèn**, aanvuren, aanhitsen, ophitsen, woest, wild maken, enz.
- Galang**, onderlaag van balken enz. waarop iets, dat men niet met den grond of iets anders in aanraking wenscht te brengen, geplaatst wordt, stut, steun; **Měnggalang**, een voorwerp door zulk een onderlaag steunen, enz.
- Galéngan** (Jav.), dijkje ter afscheiding der verschillende vakken gronds, waarop rijst enz. geteeld wordt.
- Galgal**, min of meer getroubleerd zijn, met molentjes loopen, eenigszins, af en toe krankzinnig.
- Gali**, **Měnggali**, graven, delven, uitgraven, enz.; **Galian** of **Pěnggalian**, wat uitgegraven is, ook kuil, gat, loopgraaf, enz.
- Galir**, gemakkelijk gaand, niet stroef (bijv. van een haan van een geweer), los, waggelend (van een tand, enz.), verlopen (van een schroef).
- Galoe**, **Měnggaloe**, omgeven, omringen, omstuwen, omsingelen, (bijv. van een vorst door zijn gevolg, enz.).
- Galoer**, verband, samenhang van 't begin tot 't eind, ook golven die in ééne richting gaan, zware deining, enz.; **Měnggaloer**, iets in zijn geheelen samenhang, van het begin tot het eind vertellen, ook in ééne richting golven, gaan.
- Galoet** (ook **Gěloet**, **Goelět**), **Běrgaloet**, **Měnggaloet**, stoeien, worstelen, worstelend vechten, enz.
- Gamah**, **Měnggamah**, bang, bevreesd maken, iemand vrees aanjagen.
- Gaman**, verbluft, verbaasd, confuus, verbouwereerd.

- Gaman** (Jav. Bat.), (of **Gěgaman**, ook **Sandjata**), wapen.
- Gambang**, inlandsch muziekinstrument bestaande uit platte staven hout of metaal, ook glas op een langwerpigen bak.
- Gambar** (Jav.), afbeeldsel, teekening, beeltenis, beeld, portret, schilderij; **Gambar orang**, beeld, portret van een mensch; **Gambar doenia**, beeld, teekening, kaart der wereld; **Měnggambar**, afbeelden, teekenen, in teekening, in kaart brengen, portretteeren, enz.; **Pěnggambar**, het teekenen, afbeelden, enz. ook teekenaar, schilder, opnemer, photograaf enz., (ook **Toekang Gambar**), **Gambar sorot**, photographie, enz. (verg. **Pěta**).
- Gambelok** (Jav.) (of **Gěmbelok**), buidel, zak; **Měnggambelok**, als een zak ergens aanhangen (zoo als bijv. kinderen op den rug van iemand), enz.
- Gambir**, *Uncaria gambir* Roxb. nat. fam. der Rubiaceae, een slingerplant, uit wier bladeren de bij het betelkauwen onmisbare **gambir** (een soort Catechu) getrokken wordt.
- Gamboeh**, een soort van dans, ook de aan dien dans deelnemende dansers en danseressen.
- Gamělan** (Jav.), stel muziekinstrumenten, vormende een Javaansch of inlandsch orkest, waarvan verschillende soorten bestaan.
- Gamit**, **Měnggamit**, iemand een teeken geven, waarschuwen, enz. door hem even met den top van een vinger of met de hand aan te raken, iemand wenken, toewenken, enz.
- Gampang**, zonder moeite, licht, gemakkelijk, niet bezwarend, zonder bezwaar (te doen, enz.); **Měnggampang** ook **Gěmampang**, iets licht opvatten, gemakkelijk achten, enz.; **Měnggampang-**

kën, eenig werk licht, gemakkelijk maken, verlichten enz. ook licht opnemen, etc.

Gamparan (Soend. Bat.) (of **Gëm-paran**), houten klompen of sandalen met een knop, ook met een lederen lus aan de voorzijde.

Gampoeng, Mënggampoeng, lezen, nalezen van na den grooten oogst op het veld nog achtergebleven aren, die meestal kort afgesneden worden; **Gampoeng** (Atj.) = **Kampoeng**, dorp, ge-lucht.

Ganal, evenbeeld, precies als, juist als.

Ganas, rusteloos, onstuimig, voortvarend, woest, wild, alles aanval-lend (van wilde dieren), enz.; **Binatang ganas**, wild dier, ver-scheurend wild dier.

Ganda, reuk, geur, ook veelvoud tweevoud.

Gandang, vroolijk, opgewekt, lustig.

Gandaria, *Bouea gandaria* Bl. nat. fam. der Anacardiaceae, boom met fraai sterk hout en de beken-de meest in zout ingemaakte vruchten.

Gandarokëm, een soort hars, veel bij het soldeeren gebruikt.

Ganden (Jav.), groote hamer, moker.

Gandeng, reiszak, ook naast of aan elkander liggend, enz.; **Mëng-gandeng** of **Mëngganding**, aan elkander binden, verbinden, samenbinden, op sleeptouw nemen, enz.

Gandewa, boog.

Gandik, voorhoofsversiersel van een bruid, een versierde voorhoofsband, enz.

Ganding, Mëngganding, een sloep enz. langs zijde sleepen.

Gandjak, Mënggandjak, ver-schuiven (van wapens bijv. door ze een weinig uit de scheede te trekken).

Gandjal (ook **Gindjal** of **Gandjël**), de nioren.

Gandjal, (of **Gandjël**), iets dat er-genstusschengestoken, omgewik-keld wordt, ook onderlaag, stut, steun, enz.; **Mënggandjal**, het een of ander tusschen, onder, aan iets plaatsen enz. om het vast te zetten.

Gandjaran (Jav.), belooning, ver-gelding, enz.

Gandjil, oneven.

Gandjoer, piek, lans, ook trekken, stijf aanhalen, zonder spreken van iemand wegloopen.

Gandoe, een soort zwarte boonen, waarmede men speelt.

Gandoem, tarwe (*Triticum vulgare*, L. nat. fam. der Gramineae).

Gandoeng, Mënggandoeng, han-gen van boomen of lasten aan weerskanten van een schuit enz. buiten boord en in het water, om het schommelen te beletten.

Gang (Holl.), gang, smal straatje, steeg, enz.

Ganggang, bij, over of tegen vuur houden, om een weinig te schroelen, zengen of te doen drogen; **Bërganggang**, zich bij een vuur warmen.

Ganggoe, Mëngganggoe, storen, plagen, lastig vallen, lastig maken, zich met iets bemoeien, ergens met de hand aan komen, enz.

Gangsa, messing, klokkenmetaal, ook een geel-koperen presenteer-blad, en gans.

Gangsa, Mënggansa, verplaat-sen, overbrengen, overplanten, enz.

Gangsing (Jav.), (ook **Gangsi-ngan**), tol (speeltuig).

Gangsir (Jav. Bat.), aardkrekkel, ook hol, opening in den grond; **Mënggansir**, uitgraven, onder iets doorgraven, ondergraven (zoals dieven een muur, enz. bijv.); **Gangsiran**, ondergraving, opening door ondergraving ge-

- maakt, om ergens in of uit te komen, enz.
- Gangsoer**, effen, plat, gelijk; **Měnggangsoer**, effen, gelijk maken, effenen, enz.
- Gantang**, inhoudsmaat voor droge waren, gewoonlijk $\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{10}$ pikoel (van 125 A. Ponden), soms ook minder metende; **Měnggantang**, met een **gantang** meten.
- Ganti**, wat ter vervanging, tot vervanger, opvolger, schadevergoeding, enz. dient; **Měngganti**, vervangen, verwisselen, vergoeden; **Měnggantikēn**, iets tot schadevergoeding, vergoeding geven, doen strekken, in de plaats van iets anders stellen, enz.; **Běrganti-ganti** of **Ganti-běrganti**, beurtelings, bij beurten, elkander afwisselend enz.
- Ganting** (Bat.), gestold, vast geworden; **Goela ganting**, gestolde suiker, nl. suiker, die na tot een dikke pap te zijn gekookt, tot een lenige vaste massa opdroogt.
- Gantjang**, vlug, haastig.
- Gantoeng**, **Měnggantoeng**, hangen, ophangen, afhangen; **Běrgantoeng**, hangende zijn, ook: afhangen van, afhankelijk van; **Těrgantoeng**, hangend, hangende gehouden, onafgedaan, uitgesteld, verdaagd, enz.; **Měnggantoengkēn**, uitstellen, verdagen, enz.; **Gantoengan**, wat gehangen moet worden, ook galg; **Kawin gantoeng** (Jav.), uitgesteld huwelijk, d.w.z. huwelijk tusschen kinderen, wier samenleving als man en vrouw vanwege hunne jeugdigheid tot nader uitgesteld wordt of is.
- Gaoeng**, hol geluid, galm, weergalm, echo (bijv. in een grot); **Měnggaoeng**, weergalmen, weerklinken, een hol geluid geven, ook zwaar bassen, blaffen (van honden).
- Gaok** (Bat.), kraai.
- Gapa** (Bat.), goed kunnen mikken, goed kunnen raken (van iemand die knikkert).
- Gapoera**, poort, hoofdpoort, hoofd-ingang van een gebouw, enz.
- Garam** (of **Garēm**), zout, keukenzout; **Měnggaram**, inzouten, ook met iets doen wat er aan of er mede gedaan moet worden; **Měnggarēmi**, met zout inwrijven, enz.
- Garang**, grimmig, norsch, ruw, woest, wild, heftig, opbruisend, opstuiwend van aard.
- Garau**, zwaar, diep, vol (van een geluid), basstem.
- Garing**, croquant, knappend, hard gebakken of gebraden, enz., ook goed droog, kurk-droog.
- Garis**, kras, schrap, kerf, streep, lijn; **Měnggaris**, lijnen trekken, strepen of krassen in of op iets maken, enz.
- Garoe**, eg; **Měnggaroe**, eggen, met de eg bewerken.
- Garoeđa**, een mythische vogel, rijdier van den god Wishnoe.
- Garoeđ**, krab; **Měnggaroeđ**, krabben, krauwen, met de nagels bewerken, enz. ook schrapen, bijeenschrappen (van een woekeraar), enz.
- Garoeđ**, **Měnggaroeđ**, het uitschreeuwen van pijn of schrik.
- Garpoē** (Bat.), vork, tafelvork.
- Gasak**, **Měnggasak**, hard wrijven, met kracht op iets werken, iets ter dege doen, raken, enz.
- Gasal**, oneven.
- Gasang**, sterk belust, sterk verlangend (naar den coitus), wel lustig, geil, manziek (van een vrouw), ritsig, tochtig (van een vrouwelijk dier).
- Gasap**, zie **Kasap**.
- Gasing**, zie **Gangsing**.
- Gasir**, braak, inbraak, ondergraving; **Gasiran**, braak, ondergraving, de gemaakte opening, enz.;

Měnggasir, braak plegen, enz.
Zie **Gangsir**.

Gatak, draaien in een hellenden stand (zooals bijv. een tol doet).

Gatal (of **Gatël**) jeuk, jeuk hebben, ook wulpsch, geil, wellustig zijn, een aandrang tot wellust, wulpschheid gevoelen.

Gawai, iets doen, verrichten; **Pěgawai**, ambtenaar, beambte, werktuig, gereedschap.

Gěbang, *Corypha umbracilifera*, L. nat. fam. der *Palmae*, hooge palm, waarvan de bladeren tot dakbedekking, hoeden, enz. gebezigd worden.

Gěbar, spreid, dekkleed.

Gěbër, gewapper (van een vlag), ook portière, kleed voor een deur, voorhang; **Gěbër-gěbëran**, waperen.

Gěboek (Jav. Bat.) (of **Gěboeg**), slaan, ranselen (met een stuk hout, enz.).

Gěbos (Bat.), iemand toesnauwen, ruw een standje maken, afsnauwen.

Gědabir, loshangen, bengelen, heen en weder slingeren, ook: lel van een haan of kalkoenschen haan.

Gědang, groot.

Gěde, groot, aanzienlijk, voornaam.

Gědëbloeg of **Gědëboeg**, klanknabootsing van het geluid, dat een groot, zwaar lichaam bij het vallen veroorzaakt; neerploffen, neërsmakken (**Měnggědëbloeg**, ook **Měnggědëblëg** of **Měnggědëblag**).

Gědëboeng, vierkant lapje, waarin de voor het gebruik medegenomen **sirih**-pruimen gewikkeld worden.

Gědëbong (Jav.), (ook **Gědëbog** of **Gědëbok** en **Gědëbongan**), pisangstam.

Gědëboes, zeker spel met scherpe werktuigen.

Gědëk (of **Gědëg**), (Bat.) haten, een afkeer van iets hebben, het

land op iemand hebben, enz.
Gedeng (Jav.), bos, schoof, bosje padi of uien van 5 tot 10 katties gewicht.

Gědogan (Jav.), stalling (voor paarden).

Gědong, steenen gebouw, (ook **Bědong**), luier waarin een klein kind gebakerd wordt; **Měnggědong**, bakeren, in een luier wikkelen.

Gěgam (of **Gěnggam**), de gesloten hand, vuist; **Měnggěgam**, in de vuist houden, in de volle hand nemen.

Gěgaman, zie **Gaman**.

Gěgar, dreunen, trillen, schudden (van een stoomboot bijv.).

Gěgarës (Bat.), vreten.

Geger, opschudding, in opschudding zijn, lawaai maken, razen, tieren, ook **Gegerin** (Bat.), iemand een flink standje schoppen, berispen, beknorren.

Gěladak, zolder, zoldering, dek (van een schip), ook (als scheldwoord) gladakker, schavuit, boef, oneerbaar mensch, ontuchtige, enz.

Gěladir, slijm.

Gělagah, *Saccharum spontaneum*, L. nat. fam. der *Gramineae*, hoog rietachtig gras.

Gělagar, balk, rib.

Gělakak (ook **Ngakak**) (Bat.), schateren (van lachen).

Gělalar, zich onwillig heen en weder bewegen, wentelen, enz. (zooals een onwillige hond, die aan een ketting wordt voortgetrokken).

Gělang, armring, armband, enkelring; **Pěrgělangan**, de plaats aan het lichaam, of het lichaamsdeel, waaraan een ring of band gedragen wordt, pols-, hand- of voetgewricht.

Gělanggang, besloten ruimte, ring, kampplaats, strijdperk; **Gělanggang soesoe**; de bruine kringen om de tepels.

Gělantoeng (Bat.) (ook **Gělan-**

- ting**, **Měnggĕlantoeng**, bengen, los hangen, slingerend hangen.
- Gĕlap**, donker, duister, duisternis; **Barang gĕlap**, smokkelwaar, iets, waarvan de herkomst niet bewezen kan worden, enz.; **Měnggĕlapkĕn**, donker, duister maken, verdonkeremanen, verduisteren.
- Gĕlar**, eere naam, titel, naam die aan kinderen van grooten gegeven wordt, na of bij hun besnijdenis; **Měnggĕlar**, een eere naam, titel, enz. geven.
- Gĕlar**, **Měnggĕlar**, spreiden, uitspreiden, enz. (van een mat); **Gĕlaran**, mat, iets, dat uitgespreid wordt.
- Gĕlas**, glas, aardewerk, drinkglas; **Gĕlas aboe** (een scheldwoord), licht goed, niet veel waard.
- Gĕlatik**, rijstdiefje.
- Gĕlatoek**, klappertanden, bibberen.
- Gĕlēbar**, uit elkander stuiven, vliegen.
- Gĕlēbaran**, lel (bij gevogelte).
- Gĕlēdang**, stijf (van de armen of beenen) van vermoeienis, enz.
- Gĕlēding**, **Měnggĕlēding**, krom trekken (van houtwerken, enz.).
- Gĕlēgar**, vloerbalk, bintbalk onder den vloer, waarop de planken bevestigd worden, ligger.
- Gĕlēkak**, losgaan, loslaten, lospringen, enz. (van pleisterwerk, enz.).
- Gĕlēmbœng**, waterbel, blaas, opborreling, zwelling, opzetting (van den buik); **Měnggĕlēmbœng**, in blazen opborrelen, zwellen (van den buik), opzetten, enz.
- Gĕletak**, onordelijk neerliggend, verspreid, enz.; **Měnggĕletak**, onverschillig, onvoegzaam neerliggen, onordelijk ergens gedeponeerd zijn; **Měnggĕletakkĕn**, iets onordelijk laten liggen, neerleggen, enz., ook een kind enz. op den rug zonder verdere zorg neerleggen, enz.
- Gelgel** (ook **gelgelan**) (Jav. Bat.), bibberen, sidderen, rillen (van koude).
- Gĕli** (Bat.), vies van iets zijn, een afkeer van iets hebben, — ook een gevoel van kitteling, aandrang tot lachen hebben; **Gĕli-gĕli**, nieren; **Pěnggĕlian**, geen kitteling kunnen verdragen, iemand, die niet tegen kittelingen kan, ook die van alles vies is, enz.
- Gĕllang** (ook **Gĕllat**, **Gĕlloet**), zich krommen, uitrekken (als een slang, die gevangen of gekneld wordt).
- Gĕllibar**, fladderen, klapperen, wapperen, heen en weder slaan of slingeren (zooals van een vlag enz.).
- Gĕlimbir** (of **Gĕlember**), slap neerhangen (van wangen bijv.).
- Gĕlindoeng**, voorwerp, waaropiets draad- of touwvormigs gewonden wordt, klos, spoel, haspel, rol, enz.; **Běng gĕlindoeng**, klosjesgaren; **Měnggĕlindoeng**, garen of touw om een klos, rol, enz. winden.
- Gĕlintir**, een klein balletje, rolletje, wat met de hand tot een balletje of rolletje is gerold.
- Gĕlintjir**, (ook **Kĕlintjir**, **Gĕlang-sir**, **Gĕlasar**, **Gĕlongsor**), glijden, uitglijden.
- Gĕlisah**, **Měnggĕlisah**, onrustig zijn (ook in den slaap), woelen, heen en weder schuiven, zich niet op zijn gemak gevoelen, heen en weder wentelen (van iemand die den slaap niet kan vatten).
- Gĕlitik**, sterk naar iets verlangen, een gevoel van kitteling hebben.
- Gĕloedog**, donder, rommelend dof geluid, donderen.
- Gĕloegoer**, voren, schroefgangen, (in den loop van een geweer bijv.) — ook lange balken, enz. waarop iets rust of ligt, enz.
- Gĕloegoet**, sterk beven, rillen, bibberen (van de koorts, enz.).
- Gĕloemang**, van alle kanten be-

smeerd, met vuil bestreken, bedekt, enz.

GĒloembang, golf, hooge golf, deining, baar.

GĒloeng, rol, bos, bundel, haar-wrong; **MĕnggĒloeng**, tot een rol, bundel, wrong samenvoegen, enz.

GĒloengsoer, glijden, langs iets afglijden, enz.

GĒloet (BĕrgĒloet), worstelen, elkander omstrengeld houden, enz.

GĒlotak (ook Kĕlotok), **MĕnggĒlotak**, vruchten met een harden dop, zooals de kokosnoot, van dien dop ontdoen, — ook afvallen, afschilferen (van pleisterwerk, enz.)

GĒma, dreun, dof, hol geluid, echo.

GĒman, een rilling krijgen (van afkeer, enz.).

GĒmar, verlangend, gretig, begeerig, lustig, vroolijk, verheugd; **KagĒmaran**, lust, begeerte.

GĒmas (of GĒmĕs), vergramd, nijdig, kwaadaardig, ook onstuimig, met onstuimigheid behandelen, enz.

GĒmbira, opgewonden, driftig, strijdlustig, ook: vurig (van een paard) enz.

GĒmboer (of GĒmbor), los, niet vast, beursch, papperig, voos, slap, ook heesch (van de stem).

GĒmbol, wratachtige uitwas aan den wortel of stam van een boom, opgezet (van de wang bijv. waarin een pruim steekt), ook iets onder de kleederen dragen, zoodanig, dat een bult daarin zichtbaar is, enz.

GĒmbreng, koperen bekken.

GĒmĕl (Jav.), iets in de gesloten hand, in een bos of bundel houden, tot een bos samenbinden.

GĒmĕntar (of GĒmĕtar, GĒmĕtĕr), beven, rillen, sidderen, schuddende zijn.

GĒmĕrĕntjang (ook GĒmĕrĕntjing), kletteren, rinkinken, ram-melen (van glaswerk bijv.)

GĒmata = korbenkel, boom.

GĒmĕrĕsik (ook GĒmĕrisik, GĒmĕrĕtjik), een knarsend, schuifend, ritselend, schurend geluid voortbrengen, maken, enz. (bijv. van grof zand, wanneer men er op loopt, enz.)

GĒmĕrlap, schitteren, flikkeren, glinsteren, vonkelen.

GĒmilang, flonkeren, glinsteren.

GĒmoek, vet, dik, lijvig, gezet (van menschen en dieren), vet, humusrijk (van den grond), vet, welig, enz. (van planten), ook vet, smeer, reuzel, enz.

GĒmpa, aardbeving.

GĒmpal, welgedaan, vol, rond (van het lichaam), ook afgebrokkeld, afgescheurd, enz. (van een stuk aarde, bijv. dat uit een dijk enz. valt).

GĒmpel, aan elkander geplakt, gekleefd, enz. (bijv. van haren);

BĕrgĒmpel, dicht aan elkander zitten, plakken, kleven, enz.

GĒmpita (of Goempita), bulderend, daverend (van een geluid).

GĒmpoel, kluitvormig, in kluiten.

GĒnap, voltallig, heel, geheel, even (van een getal); **MĕnggĒnapi**, iets volvoeren, ten einde brengen, voltallig maken; **MĕnggĒnapkĕn**, iets voltallig maken, enz.

GĒndang (ook Kĕndang), trom, inlandsche trom.

GĒndĕng, simpel, met molentjes loopen, gek, krankzinnig, ook dwaas, enz.

GĒndeng, MĕnggĒndeng, sleuren, met zich voortsleuren, op sleeptouw nemen, ook aan elkander verbinden, binden, enz. (zie **Gāndeng**).

GĒnder, een muziek-instrument behoorende tot den **Gāmĕlan**.

GĒndĕrang, trom, trommel; **GĒndĕrang pĕrang**, oorlogstrom.

GĒndi (of Kĕndi), waterkruik (meest van aarde).

GĒndoel, groote flesch.

Gĕndoet, dik en neerhangend (van den buik), dikbuikig, enz.
Gĕndon (Jav. Soend. Bat.), larven van wormen of kevers, die in rotting, palmboomen, enz. zitten of gevonden worden, ook de z.g. koningin der witte mieren.
Gendong, Mĕnggendong, iets op de heup, in een doek ter zijde van het lichaam dragen.
Gĕnggam, de gesloten hand, vuist, wat of hoeveel daarin vastgehouden kan worden, handvol; **Mĕnggĕnggam**, in de hand, in de gesloten hand of vuist houden, enz.
Gĕnis (of **Gĕnih**), slag tand van een olifant.
Gĕnit, nuffig, koket, verliefd van aard, fatterig, enz.; **Mata gĕnit**, gultige oogen, iemand, die graag mooie meisjes ziet, haar lonkjes geeft, enz.
Gĕnta, bel, klok, metalen bekken, waarop geslagen wordt.
Gĕntajangan (Bat.), zwermen, naar alle kanten zich verspreiden (bijv. van bijen).
Gĕntala, verbazend groot, monsterachtig.
Gĕntang (Pont.), gevlekt, zwart en wit geveerd bijv., enz.
Gĕntas, gedaan, afgedaan, ten einde, op; **Mĕnggĕntas**, iets met de toppen der vingers afnemen, afplukken.
Gĕntat, aan eene zijde ingedeukt, naar binnen loopend, ingedrukt (bijv. van een arm, waarin het litteken van een diepe wond is).
Gĕntel, balletje, pil, iets dat tusschen de vingers tot een balletje gedraaid wordt, iets kleverigs; **Bĕgentel**, aan iets blijven hangen of kleven (bijv. als een bloedzuiger aan het lichaam); **Mĕnggentel**, iets tusschen de vingers tot een balletje enz. draaien.
Gĕnteng (ook **Gĕndeng**), dakpan; **Roemah gĕnteng**, huis met pannen gedekt.

Gĕnting, ingedrukt, ingedeukt, gegroefd (bijv. een vinger, waarom heen een touwtje stevig gewonden is, zoodat daarin een groef te zien is), moet, groef.
Gĕntjĕr, herhaaldelijk, dikwijls, druk, ook vlug, rap.
Gĕntoes, Mĕnggĕntoes, stooten, ergens tegen aankomen (bijv. met het hoofd, **Tĕrgĕntoes**).
Gĕpoek, Mĕnggĕpoek (Jav.), iets plat slaan, aan kleine stukjes, tot gruis slaan, enz.
Gĕpeng, plat, dun, platgeslagen, platgedrukt; **Mĕnggĕpengkĕn**, platslaan, plat maken.
Gĕra, Mĕnggĕra, iemand door woorden, enz. vrees aanjagen.
Gĕragas-Mĕnggĕragas, verward uitkammen (met de vingers bijv.).
Gĕragau, soort van kleine garnalen.
Gĕrah (Bat.), een warm, drukkend warm gevoel hebben.
Gĕraham (ook **Baham** of **Baam**), kies.
Gĕrajang, Mĕnggĕrajang, tasten, rondtasten, betasten, bevoelen, al tastend rondzoeken.
Gĕrak, beweging; **Bĕrgĕrak**, zich bewegen, zich verroeren; **Mĕnggĕrak**, iets bewegen, verroeren; **Mĕnggĕrakkĕn**, iets doen bewegen, in beweging, in opschudding brengen, enz.; **Gĕrak hati**, het geweten.
Gĕram, vergramd, verwoed, zich niet meer kunnen beheerschen, in woede ontstoken, enz.
Gĕrat (ook **Gĕret**), knarsend geluid, kras, schrap, enz.; **Gĕrat-gĕrat**, knarsetanden; **Gĕretan api**, lucifer, zwavelstok.
Gĕredja (Port.), kerk.
Gĕrĕgĕtĕn, nijdig zijn, zich verbijten, zich ergeren, wrok hebben, enz.
Gĕrĕmang, te berge rijzen, over-eind staan (van de haren).
Gĕrĕndĕng, Mĕnggĕrĕndĕng,

- mopperen, mompelen, onduidelijk en boos praten, enz.
- Gërepe, Mënggërepe** (Bat.), met de handen overal aankomen, alles aanraken, betasten, bevoelen, rondvoelen, rondgrijpen.
- Gërepes**, met uitgerafelde, doorboorde, gescheurde randen, enz.
- Gërétak, Mënggërétak**, iemand doen schrikken, verschrikken, schrik of vrees aanjagen (door hem ruw aan te spreken, enz.).
- Gërétap**, flonkeren, schitteren, glinsteren (van sterren, enz.).
- Gëretjok, Mënggëretjok** (Bat.), lastig zijn, iemand plagen in zijne bezigheden, lastig vallen bij zijn werk, enz.
- Gërgadji**, zaag; **Mënggërgadji**, zagen; **Mënggërgadji angin**, den wind zagen, d. i. laveeren; **Tahi gërgadji**, zaagsel.
- Gërgélet**, karaf, kruik, drankenzetje.
- Gërhana** (of **Grahana**), eclips; **Gërhana matahari**, zonsverduistering; **Gërhana boelan**, maaneclips.
- Gëriak**, wemelen, krielen.
- Gëridik, Mënggëridik** (Jav.), de handen niet stil kunnen houden, met de handen overal aankomen, enz., ook niet stil kunnen zitten, maar alles moeten aanraken, enz.
- Gërigis**, geschaard, met scherpe punten, oneffen, enz. (bijv. van het lemmet van een oud en bedorven mes).
- Gërimis**, ook **Oedjan** of **Hoedjan ritjik-ritjik**, motregen, motregen.
- Gërimda**, ronde slijpsteen; **Mënggërimda**, op een ronden slijpsteen aanzetten, wetten.
- Gëring**, mondharp.
- Gëring**, mager, vermagerd, uitgemergeld, uitgeteerd (door ziekte) ziek, krank, ongesteld.
- Gëringasing**, een scheef gezicht trekken enz. (bij het eten van echt zure dingen bijv.).
- Gërisik, Mënggërisik**, ritselen, een ritselend geluid maken, voortbrengen, enz.
- Gërlap**, schitteren, flikkeren, glinsteren.
- Gërling**, woedend, met rollende oogen rondkijken.
- Gërobak** (of **Gërobag**), kar, vrachtkar, kruiwagen.
- Gërobok**, opborreling van water (bijv. wanneer men een flesch onder water houdt), ook groote op wielen staande kist, etenskist of —kast, vliegenkast, enz.; **Mënggërobok**, door water of modder baggeren, loopen, enz.
- Gërodak**, rommelen, rammelen.
- Gërodok**, borrelen, opborrelen.
- Gëroedoek**, rommelen (van de maag), ook het gerommel van den donder.
- Gëroes, Mënggëroes**, glad maken, glad schuren, polijsten, ook fijn maken, fijn wrijven.
- Gërohong** (of **Gëronggong**), hol, met gaten, holte, groot gat, enz.
- Gëronjot**, trekken, trillen (van de zenuwen).
- Gërowak** (Bat.), open, wijd open van een wond (bijv.); **Mënggërowak**, wijd open staan, open zijn, open scheuren, enz.
- Gësa**, overhaast, haastig, ongeduldig; **Mënggësa**, overhaasten, gedurig iets willen doen, op iets aandringen, enz.
- Gëser** (of **Gisër**), op zijde schuiven, verschuiven, opschuiven, enz.
- Gëser**, (Mol. Mal.) ook: weggaan, zich verwijderen, bijv. van een school visschen.
- Gësit** (Bat.), schuw, niet tam, niet gemakkelijk te naderen, bevreesd, bang (bijv. van wild).
- Gësoe**, wegiagen (zie **Oesir**).
- Gëtah**, lijm, gom, plantenlijm, hars; **Bërgëtah**, gom-, hars-, lijm-houdend, kleverig, enz.; **Gëtah përtjah guttapercha**.
- Gëtar**, beven, trillen, sidderen, enz.;

Volk woordenboek
 Gënggëritjik = speer, schuit

Gēmĕtar of **Goemĕtar**, beven, sidderen, trillen, schudden, enz.
Gĕtas, broos, breekbaar, gemakkelijk brekend.
Getek (Jav.), vlot.
Gĕtĕt, moet, insnijding, kerf, kerwen, insnijden, een kras in iets maken.
Gĕtir, wrang; harstig (van smaak).
Gigi, tand, ook rand, zoom, grenslijn, enz.; **Bĕrgigi**, tanden hebben, getand zijn, enz.; **Mĕnggigi**, aan de kim zichtbaar worden (van een vaartuig).
Gigit, beet; **Mĕnggigit**, bijten, op iets bijten, in iets bijten, enz., met de tanden vasthouden.
Gijet, **Bĕrgijĕt**, **Mĕnggijĕt**, sterk op iets aandringen.
Gila, gek, krankzinnig, zinneloos, dol, ook dwaas, verzot op iets, enz.; **Gila-gilaan**, met molentjes loopen, van tijd tot tijd gek zijn, enz.; **Bĕrgila-gilaan**, zich als een gek voordoen, gekheid maken, enz.
Gilang, glinsterend, blinkend; **Bĕrgilang**, **Mĕnggilang**, glinsteren, vonkelen, flonkeren, blinken.
Gilap, blinkend; **Mĕnggilap**, blinkend maken, —poetsen, polijsten.
Gilĕs, **Mĕnggilĕs**, plat, fijn wrijven, drukken, schuren, ook overrijden; **Gilĕsan**, waschplank met richels.
Giling, **Mĕnggiling**, rollen, oprollen, door een rol halen, malen, fijnmalen, fijnwrijven, enz.; **Batoe giling**, wrijfsteen met rol, waarop men medicijnen enz. fijn wrijft of maalt; **Pĕnggilingan**, molen, machine om iets fijn te malen, te persen, enz.; **Pĕnggilingan tĕboe**, suikerrietmolen, ook suikerfabriek; **Pĕnggilingan ajĕr**, waterrad, waterscheprad, om water uit een rivier, enz., op een hooger gelegen terrein te brengen.
Gilir, beurt; **Bĕrgilir**, om beurten, beurtelings; **Giliran**, beurt, aflossing, enz.; **Mĕnggiliri**, iemand

vervangen, zijne beurt hebben, enz., ook (van mannen die meer vrouwen hebben), eene vrouw de beurt geven, door bij haar te komen en te verblijven, enz.
Gim (Bat, Chin.), gekarteld gouddraad.
Gindjel, nier, de nieren, (zie **Gandjal**).
Ginggang, gestreept, geruit, gestreepte stof.
Gingsĕr (of **Gingsir**), **Mĕnggingĕr**, opschuiven, op zijde schuiven, verschuiven.
Girang, verheugd, blijde, vreugde, blijdschap; **Kagirangan**, blijdschap, enz.; **Mĕnggirankĕn**, blijde maken, vrolijk maken, opbeuren, verheugen, enz.
Giri (Sk.), berg.
Giring, **Mĕnggiring**, drijven, opjagen, een drijfjacht houden, enz., vooruitdrijven, aansporen.
Gisi (Bat.), met de knokkels der hand tikken, slaan (verg. **Djitak**).
Gisiau (Chin.), als de Chineezers vechten, boksen, op zijn Chineesch boksen, enz.
Gisir, zie **Geser**, ook tegen iets aan schuren, schuiven, (ook **Gesel**, **Mĕnggesel**).
Gobak, dikke platte koek.
Gobang, twee-duit-, twee en een halve centstuk.
Gobar, donker (van wolken), bedroefd (van gemoed).
Gobet, in dunne plakjes, schijfjes snijden.
Goda, plaag, bezoeking; **Mĕnggoda**, plagen, bezoeken, enz.; **Pĕnggoda**, plaag, plaaggeest, verzoeker, verleider, verleiding, enz.
Godam, groote moker, smidshamer.
Godeg (of **Godek**) (Jav.), baard, ringbaard.
Godok (of **Godog**), koken, warm maken, opwarmen.
Godot (Bat.), snijden, door het mes heen en weder te trekken, slachten, enz.

Goea (Chin.), ik, mij, mijn.
Goebah (of **Gobah**), aaneenverbonden bloemen, slinger of tros van in elkander gestoken en aldus aan elkander verbonden bloemen.
Goebal, spint (van het hout).
Goebĕrnadoer of **Goebĕrnoer** (Holl.), gouverneur.
Goebloek (of **Gĕblĕg**), dom, onbevattelijk, onnoozel, domoor, enz.
Goeboek (Jav.), klein huisje, om er onder te schuilen, wachthuisje, kleine tijdelijke woning, enz.
Goedang, pakhuis, magazijn, provisiekamer, voorraadschuur.
Goedel (Jav.), kalf of jong van een buffel; **Tahi goedel**, het vuil aan de pudenda.
Goedig, schurft, uitslag, huiduitslag; **Goedigan**, schurftig, schurftig zijn, de schurft hebben.
Goedji, melkerij, melkhuis, melkinrichting.
Goegoep, verward, in de war, gejaagd, verbouwereerd zijn, niet weten wat te doen, enz.
Goegoer, afvallen, ontvallen, ontijdig ter wereld komen; **Mĕnggoegoerkĕn**, ontijdig doen afvallen, enz., een abortus bewerken, ook (in de rekenkunde) deelen.
Goela, suiker; **Goela batoe**, klontjesuiker; **Goela pasir**, suiker in zandvorm, gewone gekristalliseerde suiker; **Ajĕr goela**, siroop, suikerwater; **Goela djawa**, bruine door koking van palmwijn verkregen suiker, Javaansche suiker; **Goelali**, tot een lijvige massa opgekookte en in dunne stokjes gestolde suiker; **Goela tjeng**, ruwe stroopsuiker, keukenstroop, enz.; **Goela aren** = **Goela djawa**, **Goela tĕboe**, suikerrietsuiker; **Goela kĕlapa**, suiker, verkregen door koking van van den kokospalm getapten palmwijn.
Goelai (of **Goele**), naam eener met

of van vleesch bereide, sterk gekruide toespis bij de rijst.
Goelang of **Goelang-goelang** (Jav.), voorrijders, personen, die een met gevolg rijdend hoofd voorafgaan, enz. (meestal met kleine wimpels aan stokken in de hand of dergelijke kentekens).
Goelat (of **Goelĕt**), worstelen, elkander omarmen, omstrengelen, enz.
Goeling, rollen; **Bĕrgoeling**, rollen, voortrollen; **Mĕnggoeling**, wentelen, rollen, op zijde gooien; **Mĕnggoelingkĕn**, iets wentelen, doen rollen, enz.; **Bantal goeling**, rolkussen.
Goeloeng, rol, wat opgerold is; **Mĕnggoeloeng**, oprollen, zich oprollen, omkrullen, enz., een rol maken; **Goeloengan**, rol, pak van opgerold goed, enz.; **Gĕgoeloengan**, in elkander gerold (bijv. van vechtenden), ook zich op den grond wentelen, rollen, enz.
Goemilang, blinkend, schitterend.
Goemilap, blinkend, schitterend.
Goemoel (van vechtenden), elkander omvatten en tegen den grond trachten te smakken.
Goemoeroeh, lawaai, geraas, getier, leven, donderend, enz.
Goempal, zie **Gĕmpal**.
Goempita, zie **Gĕmpita**.
Goena, nut, deugd, nuttigheid, goede eigenschap, ook toovermiddel (**Goena-goena**); **Bĕrgoena**, nuttig, van nut zijn, tot iets strekken, nut hebben; **Mĕmpĕrgoenakĕn**, ten nutte maken, gebruiken, aanwenden.
Goenawan, nuttig.
Goenĕm, **Bĕrgoenĕm** (Jav.), met elkander praten, beraadslagen.
Goendah, weifelend, twijfelmoedig, wankelend.
Goendal, merk, kerfje, enz., dat men bij het tellen van iets maakt; ook: de geleider of verzorger van

- een rijpaard, enz., dat men gehuurd heeft.
- Goendik** (Jav.), bijzit, bijwif, ook inlandsche of Chineesche huishoudster (van een Europeaan).
- Goendoe**, knikker van hoorn of ivoor of van de harde pitten van zekere vruchten.
- Goendoel**, kaal, kaalhoofdig, gladgeschoren, glad van aanzien, kortharig, enz.
- Goeni**, soort van vlas, verkregen door weking van den bast van *Boehmeria nivea*, Gaud. nat. fam. der *Urticaceae*; van dit vlas worden zakken, touw, enz. gemaakt.
- Goenoeng**, berg, bergketen; **Goenoeng api**, vulkaan; **Pëgoenoengan**, gebergte, ook hoog, in het gebergte gelegen, bovenlandsch.
- Goenting**, schaar (om te knippen); **Mënggoenting**, knippen, afknippen, enz.
- Goentjang** (of **Gontjang**) **Mënggoentjang**, sterk heen en weder bewegen, schudden, enz.
- Goentji**, haarlok, slip.
- Goentoeng** (ook **Boentoeng**), stomp, afgeknot, niet puntig uitloopen (van vaartuigen).
- Goepërnemen**, gouvernement.
- Goepoeh**, haast, groote haast, overhaasting, haastig, overhaast.
- Goerah**, **Mënggoerah**, spoelen, uitspoelen (den mond, een flesch, enz.).
- Goerau**, **Bërgoerau**, gekheid maken, gekscheren, boerten, enz.
- Goerda**, zie **Garoeda**.
- Goerëm**, duister, halfdonker, beneveld, niet helder.
- Goeri**, smakelijk, lekker, vetsmakend, lekkersmakend, croquant.
- Goerindam**, spreuk, spreukgedicht, enz.
- Goerita**, breed buik- of onderlijfsband voor kleine kinderen (ook voor vrouwen, die pas bevallen zijn), voorzien van strooken, die als afzonderlijke bandjes dienst doen.
- Goeroe**, leeraar (inzonderheid van den godsdienst), meester, leermeester, onderwijzer; **Bërgoeroe**, bij een **goeroe** in de leer zijn, school gaan.
- Goeroeh**, zwaar gerommel, gedruisch, geraas, donder.
- Goesar**, iets kwalijk nemen, euvel opnemen, euvel duiden, boos worden over iets, enz.
- Goesi**, tandvleesch, ook gaffelzeil.
- Goesti**, heer, meester.
- Goetjël** (Jav. Bat.), sollen, aaien, spelen, stoeien, ravotten.
- Goetji**, verglaasde pot, kruik, kan.
- Goewa**, zie **Goea**.
- Goewah** (beter **Goeha**), hol, grot, spelonk.
- Goewam**, (ook **Gom**), spruw bij zeer jonge kinderen zichtbaar aan de dik beslagen tong.
- Gokok**, **Mënggokok**, vocht in de keel opvangen en zoo drinken.
- Gojang**, schommeling, schudding, enz.; **Bërgojang**, zich zacht heen en weder bewegen, enz.; **Mënggojang**, schommelen, schudden, in beweging brengen, bewegen.
- Golik-Mënggolik**, iets draaien, rollen, rondwentelen (bijv. een vogel aan het spit).
- Golok**, kapmes.
- Golot**, **Mënggolot**, garen of touw, in alle haast opwinden, oprollen.
- Gombak** (Jav.), kuif, vlok, haar op het hoofd.
- Gombal**, vod, versleten goed, lompen.
- Gombala**, herder, veehoeder; **Mënggombala**, vee hoeden, naar de weide drijven, enz.
- Gombang**, verglaasde aarden pot.
- Gombeng**, **Mënggombeng**, eene opening wijder maken, verwijden, enz.
- Gombok**, **Mënggombok**, iemand lekker maken, vleien, bepraten.

Gomplok, tros, rist, hoop, klomp, enz.; **Bërgomplok**, op een hoop bij elkander zijn, trossen, risten, klompen vormen.

Gondok (ook **Gondong**); gezwel aan den hals, krop, kropgezwel, de bof (**Gondongan**).

Gondong, zie **Gondok**; **Gondongan**, baal, pak, pakket; **Gondong**, **Mënggondong**, ook wegpakken, wegdragen, inpakken, wegvoeren.

Gong, groot koperen bekken met een knop in het midden, behoorende tot de inlandsche muziek-instrumenten.

Gonggong, **Mënggonggong**, blaffen.

Gonjeh, **Mënggonjeh**, ook **Gonjel**, **Mënggonjel**, kauwen, op iets bijten, enz. (van iemand zonder tanden of van een zuigeling), **Mënggonjel**, ook zacht op iets (bijv. een puist of gezwel) drukken.

Goreng, baksel, braadsel; **Mënggoreng**, bakken, braden.

Goris, schram, kras, streep, kerf, lijn; **Mënggoris**, krassen, strepen enz. maken, kerven.

Gorok, **Mënggorok**, borende in iets, een gat maken, iets of iemand de keel afsnijden.

Gosok, **Mënggosok**, wrijven, boe-

nen, poetsen, schuren, door wrijven schoonmaken, wetten, slijpen, afvegen, enz.

Gosong, aangebrand, geschroeid, verschroeid, verbrand, enz.

Gosong, zandplaat, zandbank, ook rif, koraalrif, breede klip, die niet diep onder water ligt.

Gotjo, vuist, vuistslag; **Mënggotjo**, met de vuist slaan, stompen; **Bërgotjo**, boksen, met de vuist vechten.

Gotong, **Mënggotong**, dragen; **Gotongan**, wat gedragen wordt, vracht, ook draagmiddel.

Graib, verborgen, vreemd, ook: ergens niet te krijgen (van goederen bijv.): **Ada saorang datang daripada graib**, er kwam iemand uit den vreemde; **Barang-barang itoe graiblah distoe**, die goederen (artikelen) waren er vreemd (niet te krijgen).

Gredja (zie **Gëredja**), **Boeroeng gëredja**, musch.

Grembeng of **Grembengin** (Bat.), iemand bij zijn kleed vasthouden (zooals een kind kan doen) en aanhoudend om iets vragen, enz.

Grombong of **Grombongan** (Bat.), te wijd, te ruim, te groot (van kleederen),

H.

Habis (of **Abis**), op, niet meer voorhanden, gedaan, verbruikt, opgebruikt, ten einde, beëindigd, afgedaan, niets meer over, al, alles, geheel en al, afgeloopen, enz.; **Mënghabiskën**, opmaken, verbruiken, beëindigen, ten einde brengen, afdoen, een eind aan iets maken, enz.; **Pënghabisan**, einde.

Hadap (of **Adëp**), zie **Adëp**.

Hadapan (of **Hadëpan**) zie **Adëp**.

Hadiah (Ar.), geschenk.

Hadits (Ar.), nieuw, nieuwtje nieuws.

Hadj (Ar.), de bedevaart naar Mekka.

Hadjat (Ar.), noodzaak, noodzake-lijkheid, behoefte, ook voornemen, in dienst zijn, bezigheden hebben; **Bërhadjat**, voornemens zijn, aan een behoefte voldoen, enz.

Hadji, bedevaartganger naar Mekka; **Nalk hadji**, ter bedevaart gaan naar Mekka; **Mënghadji-kën**, voor of in de plaats van een

- overledene, die daartoe niet in de gelegenheid was, de bedevaart naar Mekka maken of het geld daarvoor besteden.
- Hadlir** (Ar.), tegenwoordig, tegenwoordigheid, aanwezig, voorhanden; **Běrhadlir**, tegenwoordig zijn, bijwonen, enz.; **Měnghadlirkěn**, tegenwoordig doen zijn, te voorschijn brengen, enz.
- Hadlirat** (Ar.), tegenwoordigheid, majesteit.
- Haibah** (Ar.), schenking bij leven.
- Haibat** (Ar.), geweldig, ontzagwekkend.
- Hairan** (Ar.) (of **Heran**), verwonderd, verwondering, wonder, wonderlijk; **Měnghairankěn**, verbazen, verbazing wekken, verbazingwekkend.
- Haiwan** (Ar.), dier, beest, vee.
- Haiwani** (Ar.), dierlijk.
- Hak** (Ar.), recht, rechtmatig bezit, wat iemand rechtens toekomt.
- Hakikat** (Ar.), waarheid.
- Hakim** (Ar.), rechter, magistraat.
- Hal** (Ar.), toestand, staat, omstandigheid, geval, zaak, gesteldheid van iets, enz.
- Halal** (Ar.), wettig, geoorloofd, echt, erkend; **Anak halal**, echt, wettig kind; **Měnghalalkěn**, wettigen, veroorloven, in het rechtmatig bezit van iets stellen, enz.
- Halaman**, voorhof, voorplein, open plein (voor een gebouw).
- Hallintar**, bliksemflits, bliksem-schicht, bliksemstraal.
- Halimboeboe**, hoos, windhoos, waterhoos.
- Halpan**, vergiftige duizendpoot.
- Haloes** (of **Aloes**), fijn, dun, teeder, ook welopgevoed, welgemanierd, fatsoenlijk, geslepen, enz.; **Bangsa haloes**, geesten, de geestenwereld; **Měnghaloesakěn**, iets fijn maken, polijsten, enz.
- Haloewan**, voorstuk, voorstevan, voorste deel, voorhoede, ook richting, koers.
- Hamba**, dienaar, knecht, ook gebruikt voor: ik; **Pěrhambaan**, dienstbaarheid, slavernij.
- Hambar** (of **Ambar**), zondersmaak, flauw van smaak, zwak (van een stem).
- Hambaro**, 'kaaimuur, houten beschoeiing.
- Hamboer**, **Měnghamboer**, zich verspreiden, uiteen, uit elkander gaan, enz.; **Měnghamboerkěn**, verspreiden, uit elkander jagen, drijven, ook gooien, zaaien, enz., zich op iets storten, op iets springen, enz.
- Hamboes** of **Hěmboes**, zie **Ēmboes**.
- Hamil**, zwanger, zwanger zijn, zwangerschap; **Měnghamilkěn**, zwanger maken, bezwangeren, ook zwanger zijn van.
- Hamis**, zie **Amis**.
- Hampar**, uitgespreid; **Měnghampar**, uitspreiden, zich in de breedte en lengte uitbreiden, enz.; **Měnghamparkěn**, iets uitspreiden; **Měnghamparkěn tangan**, de handen uitspreiden, d. w. z. mild zijn.
- Hampas**, zie **Ampas**.
- Hampedal**, zie **Ampedal**.
- Hampédoe**, zie **Ampédoe**.
- Hampélas**, zie **Ampélas**.
- Hampir**, dicht bij, nabij, bijna; **Měnghampir**, dicht bij zijn, ook op iets gelijken; **Měnghampiri**, iets nabij komen, naderen; **Měnghampirkěn**, doen naderen, nader brengen, enz.; ook iemand uitnodigen te zijnent aan te komen, enz.
- Hampoos**, dood, weg, weggeveegd, uitgedaan, enz.; **Měnghampoos**, uitdoen, uitvegen, wegvegen, schrappen, enz.; **Měnghampoeskěn**, iets doden, schrappen, uitvegen, enz.
- Hamza** (Ar.), het bekende teeken dat dient om den medeklinker **alif** te vervangen en van de **wau** en **ya** klinkers te maken, dan

wel in de plaats van een sluitletter **k** te treden.

Handai (of **Ande**), makker, kameeraad, vriend; **Sobat-handai**, **Handai-taulan**, vrienden en makkers.

Hangat (**Hangët** of **Angët**), heet (door vuur), lauwheet, lauw.

Hanja, behalve, alleen, maar, slechts, tenzij, ten ware.

Hanjoet, zie **Anjoet**.

Hantam (of **Hantëm**), **Mënggantëm** (Bat.), slaan, met kracht slaan, goed raken, beuken op iets, enz.; **Mënggantëmi**, herhaaldelijk slaan, een rammeling toedienen, ranselen; **Mënggantëmkën**, met iets slaan, iets (een stok enz.) gebruiken om te slaan, enz.

Hantar (zie ook **Antar**), geleide, geleiden, escorteeren; **Mënggantarkën**, iemand of iets doen begeleiden, ook iets langzaam naar voren brengen (bijv. de voeten); **Tërhantar**, lang uitgestrekt liggen (bijv. van lijken op een slagveld); **Hantaran**, bruidsgeschenk, bezending (verg. **Antar-antaran**).

Hantjoer, verbrijzeld, vergruisd, stuk, aan stukken, aan flarden, uit zijn verband, ook opgelost, ontbonden, verteerd; **Mënggantjoerkën**, iets stuk maken, aan gruis slaan, in flarden scheuren, enz., ook iets (bijv. suiker in water) doen oplossen.

Hantoe zie **Antoe**.

Haoer-biroe = **Haroe-biroe**, (zie dit woord); **Haoer-biroe-dida** (Bandjerm.), geheel in rep en roer, in beroering, in onrust brengen, erg plagen, — verontrusten, enz. N.B. Het bijgevoegde **dida** dient tot versterking der uitdrukking en heeft dezelfde waarde als **amat**, enz.

Hapëk (of **Apëk**), muf, vunzig, duf riekend.

Haram (Ar.), verboden, volgens de

wet ongeoorloofd, heilig, gewijd, enz.; **Anak haram** of **Haram dzadab**, onecht kind, hoerekind; **Mënggharamkën**, iets verbieden, heilig verklaren, ook vervloeken, enz.

Harap (of **Harëp**), hopen, hoop koesteren, op iets bouwen, verwachten, enz.; (**Mënggharep**) **Mënggharëp-harëp**, reikhalzend naar iets of iemand verlangen, op iets hopen, enz.; **Pënggharëpan**, hoop verwachting.

Harga (ook **Arga** of **Rëga**), waarde, prijs; **Bërharga**, van waarde, een hoogen prijs hebben; **Mëngghargakën**, den prijs van iets bepalen, iets op prijs stellen, enz.

Hari, dag, de tijd van zonsopgang tot zonsondergang; **Sahari**, een dag, op zekeren dag; **Hari-hari**, **Sahari-hari**, of **Sabën hari**, elken dag, dagelijks; **Saharian** of **Sahari-harian**, gedurende een ganschen dag, het tijdsverloop van een geheelen dag, enz.

Harimau (ook **Rimau**), tijger.

Haroe, beroeren, verontrusten; **Haroe-biroe**, beroering, opschudding, opstand, onrust, enz.

Haroe (of **Aroem**), welriekend, geurig, geur, odeur, aroma.

Haroes, stroom, strooming, ook geoorloofd, behoorlijk, zooals het behoort, naar behooren, enz.

Harta, zie **Arta**.

Hartal, zie **Artal**.

Hasta, zie **Asta**.

Hata (Ar.), (meest verbonden met **Maka** tot **Hata maka**), en, nu, toen, daarna, wijders, voorts, enz.

Hati (ook **Ati**), binnenste, lever, maag, hart, het inwendige, gemoed, ook neiging, zin, enz.; **Hati këtjil**, kleinmoedig, moedeloos; **Këtjil hati**, kwalijk nemend; **Hati bësar** of **Bësar hati**, hoogmoedig, hooghartig, naar hooger strevend; **Sampai**

- hati**, hardvochtig; **Hantjoer hati**, geroerd, aangedaan; **Hatihati**, voorzichtig; **Bërhati**, een hart hebben, moedig zijn; **Mëngambil hati**, iemands hart, toegenegenheid winnen; **Mëmbëri hati**, iemand toegeven, aanmoedigen, enz.; **Mëmpërhatikën**, iets ter harte nemen, met voorzichtigheid behandelen, enz.
- Hatsil** (Ar.), (ook **Hasil** of **Asil**), product, voordeel, succes, opbrengst, ook belasting, cijns; **Bër-hatsil**, productief zijn; **Mëng-hatsilkën**, productief maken, doen voortbrengen, enz., ook belasting van iets heffen.
- Hawa** (Ar.), lust, begeerte, ook lucht, klimaat, temperatuur; **Hawa nafsoe** of — **napsoe**, drift, hartstocht; **Hawa pagoengengan**, berglucht, bergklimaat.
- Hedja**, spelling; **Mënghedja**, spelen.
- Hedjah** (Ar.), de Arabische telling, beginnende met het tijdstip der vlucht van Mohammed.
- Hela**, **Mënghela**, trekken, voorttrekken, sleuren, voortsleuren.
- Hëlai**, blad, vel, enz. (dit woord wordt als hulpwoord gebruikt bij het tellen van dunne, platte voorwerpen, enz. als papier, bladeren, enz.).
- Hemat**, inspanning (van den geest), bezorgdheid; **Mënghematkën**, iets met zorg behandelen (vergel. **Himat**).
- Hëmpa**, ledig, ijdel; **Mënghëmpakën**, iets ledig maken, ijdel maken; **Mënghëmpakën wak-toe**, den tijd verbeuzelen, enz.
- Hempet**, **Mënghempet**, boven op iets liggen, de bovenhand hebben, winnen, boven zijn, enz., ook tegen iets aandrukken, duwen, dringen, enz.
- Hëndak**, willen, begeeren, verlangen, wenschen, moeten, noodzakelijk zijn, enz.; **Kahëndak**, wil, wensch, begeerte, verlangen, bedoeling; **Mënghëndaki**, iets willen, begeeren, verlangen, bedoelen.
- Hëning**, helder, klaar, doorschijnend (van vloeistoffen, ook van het hart); **Mënghëning**, helder worden, enz.
- Hënti**, **Bërhënti**, stilstaan, blijven staan, rusten, vertoeven, wachten, uitscheiden; **Përhëntian**, rust-, pleisterplaats, halte; **Mëmpërhëntikën**, doen ophouden, doen uitscheiden, doen stilstaan, enz.
- Hëntimoen** (meest **Timoen** of **Kë-timoen**), komkommer.
- Hewa**, walgen van iets, iets verachten.
- Hiba**, zie **Iba**.
- Hiboek** (of **Iboek**), treurig, bedrukt, ongerust, kommervol.
- Hiboer**, zie **Iboer**.
- Hidam**, zie **Idam**.
- Hidang**, **Mënghidang**, spijs of drank opdisschen, klaarzetten; **Hidangan**, klaar gezette spijs en drank.
- Hidjau** (of **Idjo**), groen.
- Hidoeng**, zie **Idoeng**.
- Hidoep**, levend (van planten en dieren), versch (van vleesch, enz.), leven, opgaan (van de zon); **Kahidoepan**, het leven, levensonderhoud, enz.; **Mënghidoepkën**, het leven geven, doen leven, in het leven laten, verlevendigen, enz.; **Mënghidoepi**, in het leven laten.
- Hijang** (of **Hjang**), godheid.
- Hijas**, **Mënghijas**, versieren, tooien, verfraaien, opsmukken; **Përhijas-san**, versiering, tooi, opschik, enz.; **Mënghijasi**, iets versieren, tooien, opschikken, verfraaien, enz.
- Hjoe**, haai.
- Hikajat** (Ar.), geschiedenis, verhaal, vertelling; **Bërhikajat**, een verhaal doen, een geschiedenis vertellen; **Mënghikajatkën**, van iets een verhaal maken.
- Hikmat** (Ar.), wetenschap, kennis,

kunde, geleerdheid, wijsbegeerte, geheime kunst, wondervermogen, toovermiddel; **Mënghikmatkën**, betooveren.

Hilam (of **Hilam-hilam**), onduidelijk, flauw zichtbaar, nevelig.

Hilang, zie **Ilang**.

Hilir, zie **Iilir**.

Himat of **Himmat** (Ar.), overleg, met overleg, zorg, zorgvuldig, oplettend, zuinig, berekenend, berekening, gissing, enz.; **Mënghimatkën**, iets met overleg enz. doen.

Himpas (of **Impas**), geheel, alles, geheel afgedaan, geheel afbetaald; **Mënghimpaskën**, iets geheel afdoen, afbetalen.

Himpoen, **Mënghimpoen**, bijeenbrengen, verzamelen, vereenigen.

Bërhimpoen, bijeenkomen, vergaderen; **Mënghimpoenkën**, bijeenbrengen, bijeenroepen, verzamelen, vereenigen, vergaderen; **Përhimpoenan**, vereeniging, vergadering, verzameling.

Hina, laag, min, gemeen, gering, armoedig; **Rajat-** of **Orang hina dina**, gemeen, gering volk, het gemeen, plebs; **Përboewatan jang hina**, gemeene, lage handeling.

Hind, Indië, Voor-Indië.

Hindi, Indisch.

Hindoe, Hindoesch; **Orang hindoe**, Hindoe.

Hingga, grens, tot, tot aan, tot dat, zelfs, enz.; **Sahingga**, tot dat, zoodat, tot aan.

Hinggap, **Bërhinggap**, zich ergens neerzetten, ergens op zitten, ergens op neerstrijken (van vogels, die vliegen).

Hintai (of **Intai**), **Mënghintai**, loeren op iets, beloeren, bespieden.

Hintip (of **Intip**), **Mënghintip**, gluren, door eene kleine opening kijken, begluren.

Hiris, zie **Iris**.

Hiroe-hara, onrust, opschudding, verwarring, ontroering, enz.; **Bërhiroe-hara** in onrust, in

groote ongerustheid verkeerend, enz.

Hisap, zie **Isap**.

Hitam, zie **Itam**.

Hitoeng, zie **Itoeng**.

Hoehoeng, aaneengevoegd, gelascht, verbonden; **Mënghoehoengkën**, aaneenlasschen, verbinden, samenvoegen, enz.; **Mënghoehoengi**, er iets aan toevoegen, hechten; **Hoehoengan**, aanhechtsel, verlengstuk.

Hoedang (of **Oedang**), garnaal, kreeft; **Hoedang loeboek**, gewone garnaal; **Hoedang galah**, groote zeegarnaal; **Hoedang karang**, **Hoedang pantjet**, zee-kreeft, rivierkreeft; **Hoedang barong-sai** (Bat. Chin.), groote zee-kreeft, homard (Fr.).

Hoedjan (of **Oedjan**), regen; **Hoedjan rintik-rintik**, regen bij enkele droppels; **Hoedjan aboe** of **Gërimis**, motregen; **Hoedjan aboe**, ook aschregen; **Hoedjan batoe**, hagel; **Hoedjan panas**, regen bij zonneshijn; **Hoedjan dëras**, stortregen, wolkbreuk; **Moesim Hoedjan**, regentijd, regenmoesson; **Mënghoedjani**, beregenen; **Mënghoedjankën**, in den regen brengen, — laten staan, enz.

Hoedjat, laster, lastering; **Mënghoedjat**, lasteren, belasteren; **Mënghoedjatkën**, iemand lasteren, belasteren, iets ten laste leggen; **Hoedjat**, ook bewijs, rechtstitel.

Hoedjoeng (of **Oedjoeng**), uiterste punt, uiteinde; **Hoedjoeng tana**, landpunt, kaap, hoek; **Hoedjoeng mata**, de buitenhoek van het oog.

Hoekoem (Ar.), wet, wettelijke instelling, rechterlijke uitspraak, vonnis, straf, ook: regel, gewoonte, bestuur, oppergezag; **Hoekoeman**, straf; **Mënghoekoem**, straffen, uitspraak doen; **Mëng-**

hoekoemkën (ook **Mëndjatchkën hoekoem**), een vonnis vellen, uitspraak doen, straffen; **Kapoetoesan hoekoem**, vonnis, rechterlijke uitspraak; **Hoekoem kisas**, **Hoekoem mati**, doodstraf; **Hoekoem siasat**, geeselsstraf; **Hoekoem islam**, Mohammedaansch recht.

Hoeloe, voorste, spits, hoofd, begin, oorsprong eener rivier, bovenland, geveest, greep, heft; **Hoeloe hati**, maagholte; **Hoeloe kapala**, kruin; **Mënghoeloekën**, zich aan het hoofd stellen, de spits vormen, voorafgaan, enz.

Hoeloebalang, hoofd, legerhoofd, overste, krijgsoverste, voorvechter.

Hoeloebangsa, hoofdstam, oorspronkelijke stam.

Hoeloer, **Mënghoeloer**, aanreiken, overreiken, toereiken, overgeven, zie ook: **Oeloer**.

Hoema (Soend.), droog rjstveld op het gebergte, dat na een à twee beplantingen verlaten en braak gelaten wordt.

Hoemba, schelden.

Hoembalang, tuimelen; **Moesoehnja bërhoembalangan**, de vijanden tuimelden door elkander.

Hoembar (of **Oembar**) (Jav.), los, vrij, in vrijheid laten loopen (van vee, kleine kinderen, enz.), weiden.

Hoën (Chin.), (gewicht) = $\frac{1}{16}$ thail.

Hoëoes, zie **Oëoes**.

Hoëram, verduisteren, verduisterd zijn.

Hoëras, **Mënghoëras**, met water besprenkelen.

Hoëroe-hara, opschudding, beweging, beroering, getier, geraas, lawaai.

*) **Hoëroef** (Ar.), letter, letterteeken.

Hoëroes (of **Oëroes**), geregeld geordend, in orde, klaar.

Hoëtan (of **Oëtan**), bosch, woud,

*) *H. harakah, klinker, vowel*

H. bënar, medeklinker, consonant

wildernis, wild; **Orang-hoëtan**, wilde, onbeschaafde, boschmensch, ook benaming voor de bekende apensoort; **Babi hoëtan**, wild zwijn; **Ajam hoëtan**, boschhoen.

Hoëtang (of **Oëtang**), schuld, geldschuld, verplichting; **Bërhoëtang**, schuld hebben, verschuldigd zijn; **Pihoëtang**, schuldvordering;

Hoëtang-pihoëtang, debet en credit;

Mëngoëtang of **Mëmbëri hoëtang**, iemand crediet verleenen; **Mëngoëtangkën**, iets aan iemand leenen, op crediet geven, enz.

Hoëwa (Ar.), Hij, God.

Hoëwap, zie **Oëwap**.

Hoëwit, zie **Oëwit**.

Hokah, tabakspijp, waarbij een waterbak om den rook door water te laten gaan.

Honar, zie **Onar**.

Hopen (of **Open**) (Jav.), op iets letten, iets verzorgen, zich met iets bemoeien, voor iets interesseeren, zorgvol, enz., zich aan iets gelegen laten liggen, voor iets zorg dragen, iets met zorg behandelen, enz.

Horas, tijdstip, uur.

Hormat (Ar.), eerbied, eer, achting, goede naam, reputatie, eerbewijs, wat geheiligd is en niet geschonden mag worden; **Mënghormati** of **Mëmbëri hormat**, eer bewijzen, eeren, huldigen, achten, achting toedragen; **Mënghormatkën**, iemand iets als bewijs van achting, eerbied, enz. aanbieden, iets als bewijs van achting of eerbied aanwenden, ook iemand eer bewijzen, eeren, eerbiedigen; **Bërhormat**, eer hebben, ook eer bewijzen; **Tërhormat**, geëerd zijn, in eere staan, enz.; **Kahormatan**, eer, eerbewijs, eereeteeken, ook geëerd zijn, enz.; **Tanda kahormatan**, eerbewijs, eereeteeken.

I.

Iba, weemoedig, bewogen, ontroerd, weemoed, aandoening, ontroering, ook ongehoorzaam, weigerend, weigeren, en lichaam.

Ibadat (Ar.), eeredienst, religie, godsdienst, godsvereering; **Bëri-badat**, godsdienstig zijn, trouw zijn godsdienstplichten vervullen.

Ibarat (Ar.), gelijkenis, voorbeeld, zinspeling, bedoeling, verklaring, uitlegging; **Mëngibaratkën**, iets tot voorbeeld, gelijkenis, enz. nemen.

Iblis (Ar.), duivel, de duivel.

Iboe, moeder; **Iboe bapa**, vader en moeder; **Iboe nëgeri**, hoofdstad.

Iboek, zie **Hiboek**.

Iboer, troost, vertroosting, ook heilblok; **Mëngi-boer**, troosten, vertroosten, een leed lenigen; **Iboer-an**, troost; **Pëngi-boer**, trooster, vertrooster.

Ichtlar (Ar.), vrije keuze, vrije wil, enz.; **Mëngichtiarkën**, een keuze doen, vrij handelen, enz.

Idah (Ar.), geschenk (van een vrouw aan een man) tot aanknooping van minnehandel; **Mëngidah**, zulk een geschenk aanbieden, daardoor minnehandel aanknoopen.

Idam, **Mëngidam**, sterk op iets belust zijn, sterk naar iets verlangen, grooten trek in iets hebben, enz. (bijv. van zwangere vrouwen, die soms naar allerlei zaken kunnen verlangen).

Idap, **Mëngidap**, langdurig lijden, kwijnen, sukkelen; **Mëngidap-kën**, langdurig doen lijden, lang over, met, om iets lijden, sukkelen, enz.; **Idapan**, **Përidapan**, langdurige ziekte, chronisch lijden, enz.

Idar (of **Idër**), verandering van plaats, rondgang, enz.; **Mëngidar**, van plaats veranderen, rondgaan, rondloopen, omloopen, ronddraaien, rondrentelen, in de rondte gaan, rondreizen, rondtrekken, periodiek op dezelfde plaats terugkeeren, enz.; **Mëngidari**, om iets heen loopen, rondloopen, wentelen, enz., ook iets omringen, omsingelen, enz.; **Mëngidarkën**, iets rond laten gaan, enz.; **Bin-tang bëridar**, planeet, dwaalster; **Përidaran**, rondgang, kringloop, omwenteling, rondtrekking, omsingeling, insluiting, processie, enz.

Iddah (Ar.), (of **Iddat**), de tijd, waarin of gedurende welken een weduwe (bestorven of onbestorven) niet hertrouwen, geen vleeschelijke gemeenschap met een man hebben mag.

Idjab (Ar.), de oorzaak zijn van het ontstaan van iets, toestemming.

Idjad, uitvinding, schepping.

Idjo, groen.

Idjoek (Soend.) (ook **Indjoek** of **Doek**), de borstelige vezels van den **aren-palm**, waarvan touwwerk enz. wordt gemaakt, en die ook veel voor dakbedekking worden gebruikt.

Idjon (Jav.), voorschot op nog te veld staand gewas; **Mëngidjon**, op nog te veld staand gewas geld geven.

Idoeng, neus.

Idzin (Ar.), verlof, toestemming, inwilliging, bewilliging; **Mëmbë-ri idzin** of **Mëngidsinkën**, verlof geven, veroorloven, bewilligen, enz.; **Minta idzin**, verlof vragen.

Iga, rib.

Igal (of **Igël**), **Mëngigal**, fier, sta-

tig rondstappen, pronkerig rondloopen (zooals bijv. een kalkoensche haan kan doen), ronddanssen, ronddraaien (met den staart uitgespreid), enz.

Igau (of **Igo**), **Mëngigau**, angstig, hardop droomen, in den slaap ijlen, praten, enz., slaapwandelen, de nachtmerrie hebben, enz.

Ihram (Ar.), vloek, banvloek, onwettig, verboden; — de Mohamedaansche bedevaartskleeding, ook de tijd, gedurende welken die kleeding gedragen wordt en verscheidene verbodsbepalingen behooren in acht te worden genomen.

Ija, hij, zij, het; **Ija itoe**, hij, zij, het, daar; dat is, te weten, namelijk; **Bërija**, iemand met **ija** aanspreken, enz.

Ija, ja, welja, jawel.

Ikal, krul, krullend, golvend.

Ikan, visch, (soms ook voor vleesch);

Ikan-ikan, logplankje; **Mëmboewang ikan-ikan**, loggen.

Ikat, bundel, bos, verband, bindsel, omgeving, omwalling, enz.; **Mëngikat**, binden, vastbinden, verbinden, samenvoegen, inbinden, omdijken, omwallen, in iets vatten of zetten, enz.; **Mëngikatken**, met iets binden, vastbinden, vatten, samenvoegen, verbinden, enz.;

Bërikatken, binden, in iets vatten, omdijken, omwallen, enz.

Pëngikatan, waarin of waarmede iets gebonden, aaneengevoegd, gevat, omdijkt, omringd is, enz.;

Ikat pinggang, gordelband, buikband, enz.

Ikoet, navolging, in navolging van;

Mëngikoet, volgen, navolgen, opvolgen, achternagaan, gehoorzamen, onderhoorig zijn, behooren tot, nabootsen, nadoen, tot voorbeeld nemen, enz.;

Bërikoetikoet, herhaaldelijk, opvolgend, achter elkander; **Ikoetan**, voorbeeld, nabootsing; **Përikoet** of **Pëlikoet**, volger, gevolg, stoet,

trein, enz.; **Pëngikoet**, volger, nabootser; **Pëngikoetan**, navolging, gehoorzaming, nabootsing.

Ikrām (Ar.), eer, eerbewijs, eeren, eer bewijzen.

Ikrar (Ar.), bevestigen, toestemmen, belijden, bevestiging, toestemming.

Ilam, zie **Kilam**.

Ilang, weg, verloren, vermist zijn of worden, ook verliezen; **Mëngilangkën**, wegmaken, verliezen, uitvegen, doen verdwijnen, zoek brengen, zoek maken, enz.

Ilap, gedachteloos, door een plotselingen schrik enz. zijne bezinning verliezen.

Ilër, salivatie; **Mëngilër**, saliveren, kwijlen, watertanden.

Ilës, **Mëngilës**, treden, trappen, fijn trappen, met de voeten malen, door wrijving fijn maken, enz. (verg. **Gilës**).

Iilir, benedenloop eener rivier, de daaraan gelegen streek benedenstrooms; **Mëngiilir**, een rivier enz. afzakken, afvaren, stroomafwaarts gaan, enz.; **Iilir**, ook keukenwaaier, waaier van gevlochten bamboe, enz.

Ilmoë (Ar.), wetenschap, kennis, kundigheden, ook tooverspreuk, tooverformulier.

Imam (Ar.), priester, geestelijke voorganger bij den openbaren godsdienst.

Iman (Ar.), geloof, godsdienstbelijdenis, godsvereering, vertrouwen in God.

Imat (Ar.), (of **Himat**), zorgvuldig, oplettend, met overleg, goed, wel, ter dege, ook inborst, karakter, beoordeeling, gevoelen, enz.

Imboh (Jav.), (of **Imboeh**), toegift boven de maat, het gewicht of het getal; **Mëngimboh**, een toegift bij iets doen; **Mëngimboh-kën**, iets als toegift bij iets geven, enz.

Inang, vrouwelijke volgeling, op-

passter, meid van een vorstelijk kind.

Inap (of **Inëp**), **Mënginap**, overnachten, ergens den nacht doorbrengen, overblijven, nachtverblijf houden; **Mënginapkën**, iemand nachtverblijf verleenen, iets een nacht laten staan, enz.

Indang, **Mëngindang**, wannen, heen en weder schudden in een wan.

Indarang, op eene zijde liggen.

Indik, **Mëngindik**, hurkend op iets loeren, naar iets toegaan, om plotseling op te springen en te grijpen.

Inding, **Mënginding**, op iets loeren, wachten, stil op de loer liggen, stil naar iets luisteren.

Indja (**Sawan indja**), stuipen (bij een kind).

Indjak, **Mëngindjak**, treden, nedertreden, trappen, op iets trappen, vertrappen, met de voeten stampen.

Indjap, trechtvormige ingang in een fuik.

Indjil, evangelie, het Evangelie.

Indjin (ook **Indjën**), as van een wiel, ook machine.

Indoeng, lichamelijke moeder.

Inga-inga, afgetrokken, distraït, onnoozel rondstarend.

Ingar, geraas, lawaai, misbaar; **Mëngingar**, razen, tieren, lawaai maken; **Mëngingarkën**, tegen iemand razen, tieren, uitvaren, enz., iets ruchtbaar maken, aan de groote klok hangen, enz.

Ingat (of **Ingët**), denken, zich bewust zijn, bewustheid hebben, zich herinneren, op iets letten, aandachtig zijn, voorzichtig, op zijn hoede zijn; **Mëngingat**, aan iets denken, zich iets herinneren, onthouden, enz.; **Mëngingatkën**, iemand iets herinneren, op iets attent maken, tot voorzichtigheid aanmanen, enz. ook iets onder het oog brengen; **Ingatan**,

herinnering, enz. vermaning, ook denkbeeld, gedachte, oordeel, meening; **Përingatan**, herinnering, aandacht, geheugen, aantekening, nota, enz.; **Tanda Përingatan**, gedachtenis, souvenir. **Inggëris**, Engelsch, Engelschman. **Inggoe**, asa foetida, duivelsdrek, ook de wijnruit (*Ruta graveolens*, L.).

Ingin, begeeren, wenschen; **Mëngingin**, belust zijn op iets, sterk naar iets verlangen, iets begeeren; **Kaingingan**, **Përinginan**, wensch, begeerte, belustheid.

Ingoes, snot, slijm uit den neus; **Ingoesan**, verkouden zijn, den droes hebben.

Ini, deze, dit, hier, nu, thans, momentelijk, tegenwoordig, enz.

Inja (**Bandj.**), = **ianja**, hij, zij, het, hun, haar.

Injsa' (**Ar.**), indien hij gewild heeft.

Injsa'-Allah (**Ar.**), zoo God wil.

Intan (of **Intën**), diamant.

Intik, vlek, spikkel, sproet, puistje.

Intil, **Mëngintil**, iemand enz. overal volgen, achterna loopen.

Intip, zie **Hintip**; ook aanbaksel van rijst.

Intit, **Mëngintit**, verstoppen, verbergen, achterbaks houden.

Intjar, drillboor; **Mëngintjar**, met een drillboor bewerken, boren, enz.

Intjar (**Bat.**) (of **Intjër**), **Mëngintjar**, mikken, op iets mikken, doelen, enz.

Intjoet, scheef, kreupel, mank (van gestalte, enz.), verkeerd (van de uitspraak); **Mëngintjoet**, scheef-, mank-, kreupel gaan, woorden verkeerd uitspreken (ook **Mëngintjoetl**).

Ipar (ook **Ipër**), zwager, zwagerin; **Përiparan**, zwagerschap.

Iram, verkleurd, van kleur veranderd (van het gelaat uit verlegenheid, enz.), beschaamd, verlegen, confuus; **Kairaman**, schaamte, verlegenheid.

Iras, uit één stuk, niet gelascht of aaneengevoegd (bijv. een ijzeren stijl, enz.); **Mëngiras**, uit één stuk maken, in één stuk doorloopen, tegelijkertijd iets afdoen, enz.

Irau, **Mëngirau**, zich met iets bemoeien, zich voor iets interesseeren, notitie van iets nemen, enz.

Iri, **Mëngiri**, iets wenschen te bezitten, te hebben, te krijgen, wat een ander reeds heeft, — iets benijden.

Irig (ook **Irik**) (Jav.), zeef, groote zeef, om gewasschen of gekookte groenten enz. te laten uitdruijen.

Irik, **Mëngirik**, trappen op iets, iets met geweld (door er op te trappen bijv.), door iets heen persen of duwen, padi van de aren losmaken door er op te treden, enz.

Iring, **Mëngiring**, volgen, begeleiden, vergezellen, ook achter elkander gaan, evenwijdig aan iets loopen, enz., — ook zijde, flank; **Iringan**, gevolg, begeleiding; **Pëngiring**, volgeling, begeleider; **Pëngiringan**, begeleiding, gevolg, stoet, aanhang; **Bëring**, achter elkander, in colonne marcheerend, enz.

Iris, afgesneden stuk, schijf; **Mëngiris**, in schijfjes snijden, kerven (van tabak), ontleden (van gevogelte), voorsnijden; **Irisan**, wat in schijfjes of stukken gesneden is, die schijven of stukjes zelf, enz.

Iroep, **Mëngiroep** (Bat. Soend.), sloppen, opsloppen.

Iroes, spaan, houten kooklepel.

Isap, **Mëngisap**, zuigen, inzuigen, opzuigen, uitzuigen, rooken, schuiven, aantrekken (van lichamen onderling); **Isapan**, wat gezogen, gerookt, geschoven wordt, enz.; **Përisapan**, rook-, schuifgereedschap.

Isëng, uit verveling iets ter hand

nemen, doen, enz.; **Isëng-isëng**, tot tijdverdrifft zich met iets amuseeren, enz.

Isi, inhoud, vulsel, wat in iets zit of besloten is, gevuld, enz.; **Isi nëgëri**, de bewoners eener stad, de gemeente; **Isi përoet**, ingewanden; **Isi roemah**, gezin, de gezamenlijke huisgenooten, de bewoners van een huis; **Isi soerat**, de inhoud van een geschrift; **Isi bédil**, de lading van een geweer; **Bërisi**, vol, gevuld zijn, iets inhouden, bevatten; **Mëngisi**, vullen, laden.

Isin (Jav.), beschaamd, schaamte, beschaamd, bloot, bescheiden zijn; **Mëngisin-isin**, ook **Mëngisinkën**, iemand beschaamd maken, enz.

Isit, tandvleesch.

Isja (Ar.), begin van den nacht, het tijdstip na zonsondergang, waarop het avondgebed moet worden opgezegd.

Isjarat (Ar.), gebaar, wenk, teeken; **Mëngisjaratkën**, wenken, door teekens of gebaren iets te kennen geven, enz.

Islam (**Agama islam**) (Ar.), Mohammedaansch geloof; **Orang islam**, Mohammedaan.

Isnen (Ar.), (of **Sënen**), **Hari Isnen**, de tweede dag (der week), Maandag.

Iso, darmen, voornamelijk de kleine darmen waarvan **sëate** enz. gemaakt wordt.

Istëri, vrouw, echtgenoot, gemalin, vrouwelijk; **Bëristëri**, gehuwd zijn, een vrouw hebben, een vrouw nemen, met een vrouw gaan trouwen; **Mëngistërikën**, **Mëmpëristërikën**, een vrouw tot zijne echtgenoot maken, tot vrouw nemen; **Anak istëri**, vrouw(en) en kinderen, huisgezin.

Istiadat (Ar.), gewoonte, gebruik
Istimewa, voornamelijk, inzonderheid, bijzonderlijk, in het bijzon-

der, te meer, zooveel te meer, des te erger, enz.

Istirahat (Ar.), rusten, rustnemen;

Bëristirahat, non-actief zijn, geen betrekking vervullen, rustende zijn.

Itam (of **Itëm**), zwart, donker van

kleur, zwarte, donkere kleur;

Itam lëgam, pikzwart; **Itam**

moeda, donkerblauwzwart; **Itam**

manis, liefelijk bruin; **Mëngitam**,

zwart worden; **Mëngitamkën**,

zwart maken, zwart verven, enz.;

Itam-itaman of **Sëmoe itam**,

zwartachtig, naar het zwarte zweemende.

Itik, eend.

Itil, kittelaar, clitoris (van het

vrouwelijk schaamdeel); **Itil-itil-**

lan, de huid (van de tong).

Itoe, die, dat; **Ija itoe**, dat is,

namelijk, te weten, enz.; **Karëna**

itoe, om die reden, daarom;

Itoepon, dat namelijk, doch, mits;

Itoelah, die, dat, daarom, juist

daarom.

Itoeng, **Mëngitoeng**, tellen, natel-

len, rekenen, berekenen, afreke-

nen, achten, in aanmerking ne-

men, enz.; **Bëritoengan**, met

elkander afrekenen, over en weder

de rekening opmaken; **Itoengan**,

wat geteld is, de uitkomst, het

resultaat van het tellen, rekenen,

enz.; **Përitoengan**, telling, reke-

ning, berekening, afrekening; **Il-**

moe përitoengan, rekenkunde,

cijferkunde, enz.

Itsnain, zie **Isnen** (Ar.).

J.

Ja, (uitroep, meestal van aandoe-

ning of verbazing) O, ach, hoe!

Jahoedi, Jood, Joodsch; **Orang**

Jahoedi, Jood.

Jaji (Jav.), jongere bloedverwant,

jongere broeder of zuster.

Jakin (Ar.), ernst, ernstig, overtuigd,

overtuiging, oprecht, oprechtheid;

Mëjakinkën, iets ernstig opne-

men, met overtuiging opvatten,

in alle oprechtheid behandelen.

Jakoet (Ar.), hyacinth, robijn,

topaas, saffier, chrysolith, enz.

Jang, die, dat, wie, welke, dewelke,

welk, hetwelk, waarvan, ook ge-

bruikt als voegwoord „dat” en

soms als bepalend lidwoord „de”

of „het”.

Jani = **Ja ini**, die, deze, dezelfde.

Jatim (Ar.), wees; **Mëjatimkën**,

iemand tot een wees maken, als

zoodanig behandelen.

Jaum (Ar.), dag; **Jaumoe'lalha**,

de dag der offeranden, nl. de 30e

van de maand **Dzoelhidjah**,

waarop men ter gedachtenis aan

Abraham een schaap slacht.

Jodjana (ook **Oedjana** of **Joe-**

djana), zoover als men zien kan,

de afstand waarop men een voor-

werp nog kan onderscheiden, ge-

zichtsverte.

Joenanoë, volk der Grieken (vóór

Constantijn).

Joesir, (van een vlieger) losge-

scheurd van het touw en in de

lucht met den wind medegevoerd,

zwevend, schootgaand, enz.

Joeta (Sk.) (of **Djoeta**), millioen;

Sajoeta, een millioen.

Jogja (ook **Jogja**, **Sajoegja**), be-

hoorlijk, betamelijk, gepast, naar

behooren, zooals het behoort, het

is betamelijk dat, enz.

K.

- Ka** (of **Kě**), naar, tot, — dient ook tot vorming van het passief en van verbaalnaamwoorden enz. met het achtervoegsel **an**.
- Ka'** of **Kak** (Chin.), lijm (in bladen).
- Kaābah** (Ar.), de heilige tempel in Mekka.
- Kaādaān**, zie **Ada**.
- Kabadjikan**, goedheid, deugd, wel-daad, goede daad, welvaren, voor-spoed.
- Kabaja**, lang jak met lange mouwen en van voren geheel open.
- Kabajan** (of **Kěbajan**), bode, or-donnans, ondergeschikt politie-beambte; **Nènèk kěbajan** (aan Mal. hoven), opzichteres over de vrouwen en jonge meisjes, meest een vertrouwde vrouwelijke be-diende van den vorst, enz.
- Kabar**, zie **Ohabar**.
- Kabir**, groot, meerderjarig, oud, machtig.
- Kabir**, **Měngabir**, een drijvend voorwerp met een stok, pagaai, enz. naar zich toe halen.
- Kaboel** (Ar.), welgevallen, welge-vallen, toestemming, instemming, enz.; **Měngaboelkēn**, goedkeu-ren, goedvinden, bewilligen, aan-nemen, toestemmen, inwilligen, enz.
- Kaboeli**, **Nasi kaboeli**, rijst met vleesch, visch, eieren, specerijen en andere ingrediënten toebereid.
- Kaboeng**, hoofdoek, hoofdom-windsel van wit goed, ook een lengtemaat van $1\frac{1}{2}$ vadem; **Měngaboeng**, zulk een hoofd-doek dragen, met een **kaboeng** meten.
- Kaboeng** (Soend.) (of **Kawoeng**, ook **Īnau** en **Lontar**), *Borassus flabelliformis*, L. nat. fam. der Pal-mae, hooge palmboom, waarvan de bladeren dikwijls voor papier gebruikt worden, en de palm-wijn zoete suiker oplevert.
- Kaboepaten** (Jav.), regentschap, ook regentswoning, wat door een **boepati** beheerd, bewoond wordt, enz.
- Kaboer** (ook **Lamoer**), niet goed van gezicht, niet goed kunnen zien, niet duidelijk ziend, dof, nevelig (van de oogen).
- Kaboos**, flauw zichtbaar, nevel-achtig.
- Kaboet**, nevel, nevelachtig, mist, mistig, onduidelijk te zien, flauw zichtbaar, niet te onderscheiden, donker, duister; **Kělam kaboet**, ook **Kalang kaboet**, stikdonker, ook verward, door elkander, niet uit elkander te onderscheiden, enz.
- Kadal**, gras- of tuinhagedis.
- Kadang**, bloedverwant, familie-leden van hetzelfde bloed.
- Kadang**, wijle, poos; **Kadang-kadang**, ook **Těrkadang**, bij wijlen, soms, somtijds, nu en dan, af en toe, bij tusschenpoozen, een enkelen keer, enz.
- Kadar**, zie **Kědar**.
- Kadjang**, matten van lange **pan-dan**- of **běngkoewang**-blade-ren, ook dek, overtrek, vel (papier) enz.
- Kadji** = **Adji** en **Hadji**, zie aldaar.
- Kadli** (Ar.), rechter.
- Kadoeng**, geschied, niet te ver-anderen; **Kadoengan biasa**, gewoonte is een tweede natuur, niet te veranderen.
- Kadoet**, grof matwerk voor zak-ken, zeilen, enz.
- Kađanan** (Jav., Soend., Bat.), gek, verzot, dol zijn op.
- Kafir** (Ar.), ongeloovige, niet-mo-hammedaan, kaffer.

Kaga (Bat.) (ook **Ēngga**), neen, niet.

Kaget, schrik, schrikken, ook verstormd, verbaasd, verbluft zijn, staan, enz.; **Mēngagetkēn**, doen schrikken, verschrikken, aan het schrikken maken, enz.

Kah, aanhechtsel, dienende om een vragenden zin te vormen.

Kahar, kar zonder veeren, vrachtkar; **Kahar pir**, kar met veeren, — op veeren.

Kahēndak, zie **Hēndak**.

Kahwa (Ar.), koffie.

Kail, haak, vischhaak, vischtuig; **Tali kail**, hengelsnoer, lijn om te visschen; **Djoeran kail**, **Kajoe kail**, hengelstok; **Mēngail**, hengel, visschen met een hengel; **Pēngail**, hengelaar; **Pērahoe pēngail**, hengelaarsbootje of — schuitje.

Kain, doek, geweven stof, lijnwaad, geweven katoen, onderlijfskleed (waarvan de uiteinden aan elkander genaaid zijn, ook **Saroeng** genaamd); **Kain pandjang**, zulk een kleed, doch langer en waarvan de uiteinden niet aan elkander bevestigd zijn; **Kain batik**, uit de hand beteekende en geverfde kleedjes; **Kain tjapan**, geverfde kleedjes, waarop de figuren machinaal zijn aangebracht; **Kain kotor**, de menstruatie; **Bērkain**, een **kain** aanhebben, enz.; **Bērkain kotor**, menstrueeren, de regels hebben.

Kais, **Mēngais**, krabben, krabbelen (zooals bijv. de kippen doen) scharrelen, bijeenschrapen.

Kait, (ook **Gait**), haak, haak aan een steel, scheepshaak; **Mēngait** of **Mēnggait**, met een haak grijpen, vatten, naar zich toe halen, door middel van een haak vasthouden, aanhaken, aanklampen, enteren, ook haken, blijven haken, enz.; **Tērgait**, aan iets blijven haken, vastgehaakt zijn, enz.

Kaja, als, zooals, gelijk, evenals, gelijkvormig aan, alsof, enz.

Kaja, rijk, gegoed, bemiddeld; **Orang kaja**, een rijke, rijk mensch, ook titel van hoofden; **Kakajaān**, rijkdom, rijkdommen, schatten; **Kakajaān Allah**, de wonderdaden Gods; **Mēngajakēn**, rijk maken, verrijken.

Kajah (Bandj.) bij, aan.

Kajangan, (of **Kahjangan**), godenverblijf, de hemel der goden, enz. (Verg. **Hjang**).

Kajap (of **Kajab**), gevaarlijke huiduitslag.

Kajau, zwaard of kapmes der koppeknellers; (ook **Mandau**); **Mēngajau**, koppensnellen, met een **kajau** iemand het hoofd afslaan, enz.; — **Mēngajau**, ook naar iets steken, dat onder water ligt en niet zichtbaar is.

Kajoe, hout, houtgewas, boom, balk, enz., ook stuk goed (dat om een plankje gewonden is); veel gebruikt in verbinding met benamingen van vele houtsoorten, bijv.; **Kajoe manis**, kaneel, zoethout, enz.; **Kajoe bakar**, brandhout.

Kajoeh, riem, roeiriem, pagaai; **Mēngajoeh**, roeien, pagaaien, met een roei- of schepriem roeien; **Mēngajoehkēn**, een vaartuig door roeien vooruitbrengen, enz.

Kajoman, beschaduwd, onderschaduw.

Kaka (ook **Kakak**, **Kakang**), oudere broeder of zuster; **Kakanda**, hetzelfde in hoffijken stijl en tegenover vorstelijke personages.

Kakak, geschater, gesnater, gekakel; **Mēngakak**, schateren, het uitschateren van lachen, snateren, kakelen, enz.

Kakanda, zie **Kaka**.

Kakang, zie **Kaka**.

Kakatoea, nijptang; **Boeroeng kakatoea**, kakatoe.

Kake (Jav., Soend., Bat.) (of **Kakek**,

- ook **Aki, Kaki**), grootvader, oud man, vadertje.
- Kaki**, voet, been, poot, klauw, voetstuk, fundament, ook een maat van ± 32 c.M.; **Bërkaki**, met voeten, enz., voeten enz. hebben, op een fundament rusten; **Mëngaki**, met den voet uitmeten; **Kakikanan**, rechervoet, — been, — poot, enz.; **Kaki kiri**, linker-voet, — been, enz.; **Kaki goenoeng**, voet van een berg; **Binatang bërkaki ampat**, viervoetig dier.
- Kakoe**, stijf, verstijfd, hard, taai, onbuigzaam, ook: lomp, linksch, enz., hardvochtig, niet minzaam, enz.
- Kakoes** (Holl.), kakhuis, latrine.
- Kala**, tijd; tijdstip; **Ada kala**, er zijn tijden, somwijlen, somtijds; **Dahoeloe kala**, oudtijds; eertijds; **Apa kala**, **Mana kala**, **Kala apa**, **Kala mana**, op welken tijd, wanneer; **Sëdia kala**, eertijds, in vroeger tijd; **Barang kala**, onverschillig wanneer, enz.; **Tatkala**, toen, ten tijde dat, wanneer, tijdens.
- Kala** of **Kala djëngking**, schorpioen.
- Kala**, strik, valstrik; **Mëngala**, strikken zetten, met strikken vangen.
- Kalah** (of **Kala**), verlies, verliezen (zoowel bij het spel als in een gevecht); **Mëngalah**, onderdoen, de verliezende partij zijn, voor een ander de plaats ruimen, aan een ander geven, wat men eigenlijk voor zich zelf behouden kan, enz.
- Kalahi**, **Bërkalahi**, vechten, plukharen, twisten, in onmin leven met, enz.
- Kalakan** (meest verbonden met **maka**), voorts, vervolgens, wijders, verder.
- Kalakoean**, zie **Lakoe**.
- Kalam** (Ar.), pen, schrijven, pen gemaakt van de harde nerven van het **doek** of de harige vezels van den **aren-palm**; ook woord, gezegde, en het vuil dat bij het smelten van goud te voorschijn komt.
- Kalamaja**, een soort duizendpoot, die sterk phosphoriseert, z.g. oorwurm.
- Kalamari** (of **Kalamaren**, ook **Këmaren**), gisteren; **Kalamaren doeloe**, eergisteren.
- Kalang**, niet vleezig (van vruchten), rand, versiersel, randversiering (zoals in sommige schrifturen), smalle dijkjes of paadjes langs rijstvelden, ook op eene helling halen, trekken, enz. (**Mëngalang**); **Kalangan**, helling, werf, dok.
- Kalap**, dol, krankzinnig, niet meer weten wat men doet.
- Kalas**, strop, waardoor een roerriem gehaald en vastgehouden wordt.
- Kalasi**, matroos.
- Kalau** (of **Kaloe**), zie **Djikalau**, **Kalau-kalau**, als maar niet, zoo soms, wellicht, indien, ingeval, het zou kunnen dat, enz.
- Kaldai** (of **Kalde**), ezel (dier).
- Kaldoe**, bouillon, vleeschnat.
- Kaleng**, blik, blikken, van blik; **Barang kaleng**, blikken voorwerpen, enz.; **Toekang kaleng**, blikslager.
- Kalëngër**, in flauwte vallen, het bewustzijn verliezen, buiten kennis zijn, enz.
- Kali**, rivier.
- Kali**, maal, keer, reis; **Sëkali**, eenmaal, eens; **Sëkali-kali**, eens, eenmaal, zeer, volstrekt; **Sëkalian**, in eens, in zijn geheel, heelemaal, alles te zamen, alles, allegaer, enz.
- Kalik**: **Kalik-kalik dalëm badjoe**, het achter de mouw hebben, niet oprecht zijn.
- Kalimaja**, zie **Kalamaja**.

Kalimat (Sk.), woord, gezegde, spreuk, formulier, tooverformulier, enz.

Kalimbadja (ook **Bianglala**), regenboog.

Kalis, niet blinkend, zonder glans, dof, vuil, met een laag vuil bedekt (van metalen, glas, enz.); **Orang kalis**, nomadische Dajaks (Borneo's Westerafdeeling).

Kaliwara (Jav., Soen., Bat.), heimwee, melancholie, heimwee hebben, melancholisch zijn, ziek door sterk verlangen of door droefheid, enz.

Kaloear, zie **Loear**.

Kaloek, bocht, kromming, kromme lijn, krul, gebogen lijn, enz.

Kaloeng, halsband, halsketen, collier; **Bërkaloeng** of **Bërkaloengan**, een halsband, enz. aanhebben; **Mëngaloengkën**, iemand of iets een halsband omdoen, enz.

Kaloet, onverstaanbare klanken voortbrengen (van een stervende); ook leven maken, lawaai, gedruisch, getier, rumoer.

Kalong, de vliegende hond, een soort vleermuisen.

Kamar, kamer; **Kamar bola**, biljartzaal, sociëteit; **Kamar mandi**, badkamer; **Kamar tikoës** (zie ook: **Roemah tikoës**), cel (voorn. in een gevangenis).

Kamar (Ar.), maan, ook gordel, sjerp.

Kambang, drijven, bovendrijven, zweven, zich zwevend bovenhouden (zooals gieren, enz. door het strak uitspreiden hunnervleugels).

Kambi, raam (van een deur, enz.), raamwerk, enz.

Kambing, geit, schaap; **Kambing djawa**, geit; **Kambing wlanda**, **Kambing biri-biri**, schaap; **Kambing kibas**, schaap met dikken vetstaart. (Verg. **Domba**).

Kamboe, weder ingestort, weder instorten (van een zieke die be-

terende was), (zie ook **Bëntan**).

Kamedja (Port.), hemd; **Kamedja dalëm**, onderhemd; **Kamedja panas**, flanellen of wollen hemd.

Kami, wij (met uitsluiting van den aangesproken persoon), soms ook: ik.

Kamitëtëp, aardvloo.

Kamoe, gij, gijlieden.

Kamoes (Ar.) (**Kitab kamoes**), woordenboek.

Kampak, bijl, groote bijl, ook roovers, die in gewapende benden hun slag slaan; **Mëngampak**, vellen, omhakken, met de bijl bewerken, ook in benden rooven, plunderen, enz.

Kampil, zak, ter bewaring van 't een of ander, geldzak.

Kampit, klein zakje van matwerk, geldzak, enz.

Kampoeng, buurt, wijk, dorp, gehucht, bewoonde plek, enz.; **Bërkampoeng**, in een buurt wonen, verzameld zijn, enz., een dorp enz. vormen, stichten; **Mëngampoengkën**, bijeenbrengen, verzamelen, enz.

Kampret, vleermuis.

Kanak-kanak, klein kind, kindje.

Kanan, rechts, rechtsch, rechter; **Sabëlah kanan**, aan de rechterzijde, rechts; **Tangan kanan**, rechterhand; **Mënganan**, rechts gaan, aan den rechterkant gaan, enz.; **Mënganankën**, rechtslaten liggen, ook naar rechts overbrengen, enz., rechts aanhouden.

Kanda = **Kakanda**, zie **Kaka**.

Kandang, hok, stal, kraal, insluiting; **Mëngandang**, in een hok, stal, kraal, enz. doen; **Mëngandangkën**, iets in een hok, stal, kraal, lijst, raam, enz. plaatsen, iets eene ruimte tot stal, enz. geven.

Kandara (of **Këndara**), rijden op of zitten in iets dat zich voortbeweegt; **Këndaraan**, rijdier, rijtuig, voertuig, wagen, enz.

Kandas, aan den grond geraakt, gestrand, ook op een onderlaag liggen (bijv. van iets dat men door wil kappen op een stuk hout, enz.); **Mëngandaskën**, een vaartuig, schip op den wal zetten, doen stranden, op een rif of klip doen stooten, enz.

Kandjar, **Bërkandjar**, trappelen van ongeduld, ook klikken, verklikken, overbrengen.

Kandji, rijstwater, lijmerig afkooksel van rijst, dun, vloeibaar stijfsel; **Mëngandji**, kleederen enz. daarmede stijven.

Kandoel, bocht; **Mëngandoel**, in bochten opbinden.

Kandoeng, zak enz. waarin iets gedragen wordt; **Mëngandoeng**, iets dragen in een zak of doek, enz., ook bevatten, inhouden; **Mëngandoeng anak**, zwanger zijn van een kind, een kind in den moederschoot dragen.

Kandoeri of **Këndoeri**, jaarlijksch offermaal voor afgestorvenen.

Kandoet, **Mëngandoet**, iets in den schoot verborgen dragen, iets in den schoot verbergen, enz.

Kang, groote kuip, waterbak, ook toom, breidel, teugel, en verkorting van **Kakang** (zie **Kaka**).

Kangën, reikhalzend naar iemand verlangen; reikhalzend verlangen, iemand te zien, enz.

Kangkang, wijd uit elkander; **Mëngangkang** of **Mëkangkang**, wijdbeens loopen, staan, zitten, de beenen wijd uit elkander zetten, enz.; **Këlangkang**, de ruimte tusschen de dijen.

Kangkoeng, *Ipomoea reptans*, Poir. Nat. fam. der Convolvulaceae, een waterplant, die veel gegeten wordt.

Kancoen (Ar.), regel, voorschrift, wet; **Hoekoem kancoen**, wettelijke bepalingen.

Kantang, (van een riviermonding, een zeestraat, enz.), droog bij laag water.

Kantjana (Jav.) (of **Këntjana**), goud, gouden.

Kantjil, dwerghert, dwergree, klein gazelletje, (ook **Pëlandoek**).

Kantjing, knoop, grendel, klink, sluiting; **Mëngantjing**, knopen, grendelen, sluiten, dichtdoen, enz.; **Roemah kantjing**, knoopsgat.

Kantjoet, kleed, doek, enz. dat gedeeltelijk om den gordel en verder tusschen de beenen door gedragen wordt; stondenlap; **Mëngantjoet**, het beenkleed tusschen de beenen door halen, enz.; **Bërkantjoet**, ook **Kantjoetan** of **Bërkantjoetan**, met zulk een kleed tusschen de beenen, met een stondenlap loopen, enz.

Kantong, zak, jaszak, broekzak, losse zak, beurs, suspensoir, enz.

Kantor, kantoor, bureau, enz.

Kaok (Bat.) (of **Kaok**), geschreeuw, toeroep, toeroepen, toeschreeuwen; **Kaokin**, iemand toeroepen, toeschreeuwen, enz.

Kaol, (Ar.), woord, plechtig woord, overeenkomst, gelofte; **Bërkaol** of **Mëngaoel**, een gelofte doen, zijn woord geven, beloven; **Mëmbajar kaol**, eene gelofte vervullen, aan een gelofte voldoen, enz.

Kaem (Ar.), volk, familie, verwanten, ook benaming voor een ondergeschikt dienaar der moskee, of een ondergeschikt dorpsgeestelijke.

Kaes (of **Kaos**), kous, sok.

Kaet, **Mëngaoet**, bijeen schrapen, bijeen halen, bijeen rapen, bijeen trekken, enz. (bijv. van geld met de beide armen).

Kaets (Ar.), schoen.

Kap, een touw vastmaken, ook kap, rijtuigkap, enz.

Kapa (of **Kapa-kapa**), los verplaatsbaar dek of schut tegen het inslaan der golven, (op een vaartuig), meest van licht materiaal gemaakt.

Kapak (= **Kampak**), bijl. aks.
Kapal, schip, ook: eelt; **Kapal api**, **Kapal asép**, stoomschip, stoomboot; **Kapal lajar**, zeilschip; **Kapal pérang**, oorlogsschip; **Kapal dagang**, koopvaardijsschip; **Kapalan**, eelt, ver-eelt, likdoren.
Kapala, hoofd, kop, boveineind, het voornaamste, knop, opperhoofd, aanvoerder, woordvoerder, leider, enz.; **Méngépalai**, zich aan het hoofd stellen, aanvoeren, leiden, in eene vergadering voorzitten, enz.; **Kapala pérace**, voorste deel, voorstevan van een schuit; **Kapala kain**, hoofd, anders beteekend deel van een kleed; **Kapala soerat**, hoofd van een brief; **Kapala koeda**, hoofd van een paard, paardekop; **Kapala batoe**, stijfkop, stijfhoofdig, koppig; **Kapala-soa** (Amb. Mal.), negorij (of kampong)hoofd, ondergeschikt aan den **radja** der negorij.
Kapalang, ontoereikend, onvoldoende, niet genoeg, gedeeltelijk, ten halve, ook verhinderd, belet, enz.; **Kapalangan**, verhinderd, belet, gestuit, opgehouden, enz.
Kapan, wanneer, als, immers; **Kapan hari**, onlangs, kortelings, verleden, laatst; **Kapan tadi katanja bégitoe**, en zooveen heeft hij zoo gezegd, dat heeft hij immers zooveen nog gezegd, enz.
Kapang, dobberen (van een vaartuig door windstilte).
Kapangan (Bat.), verduistering, eclips, verduisterd.
Kapar, wanordelijk door elkander liggend, uit elkander geworpen; **Méngapar**, wanordelijk door of uit elkander gooien, werpen, enz.
Kaparat (Ar.), ongeloovige, (als scheldwoord ook) ellendeling, be-roerdeling, nietswaardige, schavuit.
Kapas, katoen, katoenplant, Gos-

sypium indicum, Lam. nat. fam. der Malvaceae; van deze katoenplanten bestaan verscheidene variëteiten, die min of meer goede katoen of wol geven.

Kapër (of **Képër**), nachtvliindertje, uiltje.

Kapi, hijschblok.

Kapialoe, zwaarte, koorts in het hoofd, typhouse koorts, typhus; **Kapialoe njaman**, geelzucht (ook: **Sakit koening**).

Kapir (Ar.), zie **Kafir**.

Kapiran, teleurgesteld, teleurstelling ondervinden, verergerd, van kwaad tot erger vervallen, bedorven, verknoeid, verloren, enz.

Kapit, helper, dienstdoende begeleider, adjudant.

Kapitan, kapitein, gezagvoerder (op een vaartuig).

Kapoe of **Kapoe-kapoe**, een waterplant, soort van vrij grootbladig kroos, dat veel in vischvijvers, meren, enz. voorkomt.

Kapoek, boomwol, van den **randoe** of **kapoek**-boom (Eriodendrum anfractuosum, D. C. nat. fam. der Sterculiaceae), meest gebruikt tot vulling van kussens en matrassen.

Kapoelaga, cardamom (Amomum cardamomum, L. nat. fam. der Zingiberaceae).

Kapoer, kalk, kalkachtig; **Kapoer tohor**, **Kapoer tembok**, metselkalk, grove kalk; **Kapoer sirih**, fijne gebluschte kalk, die bij het sirih-kauwen gebruikt wordt; **Kapoer ménta** of **méntah**, ongebluschte kalk; **Kapoer mati**, gebluschte, ook onbruikbare kalk; **Kapoer wlanda**, krijt; **Kapoer baroes**, kamfer (kalkachtige stof van Baros); **Méngapoer**, kalken, bekalken, witten, met kalk bestrijken; **Pakapoeran**, kalkbranderij, ook doosje waarin kalk bewaard wordt, kalkpotje in een sirihdoos, enz.

Kapok, afgeleerd (bijv. van een kind, dat met vuur speelt en zich leelijk brandt), genoeg hebben, genoeg krijgen van iets, er zich niet meer aan wagen, enz., leergeld betalen, enz.

Karah, aanzetsel (bijv. van kalk achter de tanden), vlekken (op bladeren, enz.); **Sëbatang karah**, iemand die alleen op de wereld is, geen familie heeft.

Karam, (van vaartuigen) zinken, verongelukken, vergaan, schipbreuk lijden, (van schrift), ineenloopen, vloeien, ook verderf, in het verderf raken, enz.; **Mëngaramkën**, doen verongelukken, laten zinken, in 't verderf storten.

Karamat (Ar.), heilig, wonderdadig, met wonderkracht bedeed (van een persoon, gebouw, enz.), heilige plek, heilig graf, graf van een heilige, enz.

Karana of **Karëna** (Sk.), oorzaak, reden, omdat, want, uithoofde van, ter wille van, voor, dewijl, aangezien, naardien, vermits, enz.; **Karëna Allah**, om Gods wil, ter wille van God; **Karëna itoe**, daarom, om die reden, enz.

Karang, koraal, koraalrif, klip in zee, koraalbank, ook steenachtig aanzetsel; **Bërkarang**, met riffen, met een steenachtig aanzetsel, enz., een steenachtig aanzetsel hebben, krijgen, vormen, enz.; **Boenga karang**, koraalbloemen; **Karang boenga**, spons; **Pënjakit karang**, de steen, het graveel, ook venusziekte.

Karang, **Mëngarang**, samenstellen, opstellen, in geschrift stellen, componeeren, een werk enz. schrijven, enz.; **Karangan**, samenstelling, opstel, geschrift, enz.

Karang (Jav.), wat gereed is gemaakt, bewerkt, bestemd, afgepaald, enz. is, om iets te ontvangen, tot iets te dienen, enz.; **Karangan**,

de plaats onder een padischuur, die tot bergplaats van brandhout, enz. dient; **Pëkarangan**, erf.

Karap, weverskam, kam van het weefgetouw.

Karat, roest; **Bërkarat**, roestig, verroest, verroest zijn.

Karbau, (**Kërbau**, **Këbo**), buffel, karbouw.

Karembong (Soend.), sluier voor vrouwen, vrouwenluier.

Karet, guttapercha, gomelastiek, ook naam van den boom (*Urostigma Karet* en *Urostigma elasticum*, Miq.); **Gëtah-karet**, gom van dezen boom, gomelastiek.

Kareta, wagen, rijtuig, enz.; **Bër-kareta**, in een wagen rijden, met een wagen gaan, enz.

Kari, kerri, een gerecht bij de rijst, ook overblijfsel, overschot.

Karoean, vast, vastgesteld, zeker, bepaald, duidelijk, enz.

Karoeng, zak, grove zak van matwerk, **goni** enz., ook grof doek, zakkengoed, enz. baal, een zak, vol, enz.

Karoenia (Sk.), gunst, genade, gunstbewijs, genadegift, geschenk, enz.; **Mëngaroenial**, iemand begunstigen, begiftigen, een gunst, genade bewijzen, enz.; **Mëngaroeniakën**, iemand iets als gunst bewijzen, geven, enz.

Karoet, verward, in verwarring, door elkander, ongeregeld, ook gevlekt, met krassen of vlekken, pokdalig; **Mëngaroet**, iets slordig doen, afdoen, enz. (bijv. naaiwerk), wartaal spreken, onzin uitkramen, enz.

Karpai, patroontasch.

Karpati, groote luis, hondeluis, dierenluis.

Karpek (of **Karëpek**, **Kërpek**), mand, reismand, enz. met een deksel dat er bijna geheel over heen sluit.

Karpoes, slaapmuts, ook ezelshoofd van een mast, en ge-

pleisterde nok van een huis.
Karsik (of **Karisik**), grof zand, fijn grint, ook de droge bladen van den **pisang**.
Kartas (Ar.) (of **Kertas**), papier; **Oewang kartas**, papiergeld, bankpapier.
Kasa, gaas, fijn mousseline.
Kasai, smeersel om de huid schoon en fijn te maken; **Měngasai**, dit smeersel gebruiken.
Kasap, ruig, ruw.
Kasar, grof, ruw, onbeschaafd, lomp, ongemanierd, enz.
Kasau (of **Kaso**), rib, dakrib, spanrib, lat, spanlat; **Kasau mēlintang**, ook **reng**, panlat, dwarslat, waaraan de dakbedekking wordt bevestigd, enz.
Kasi (**Měngasi**) (Bat.), geven, afstaan, toestaan, inwilligen, be-willigen, toestemmen, enz.
Kasih, toegenegenheid, liefde, iemand genegen zijn, liefhebben, beminnen, mogen lijden, van iemand houden, enz.; **Kasihān**, toegenegenheid, enz., ook: deernis, medelijden, enz.; **Pěngasih**, minnaar, ook toovermiddel, om iemands toegenegenheid, enz. te winnen; **Kėkasih**, beminde, geliefde; **Měngasihī**, iemand liefhebben, beminnen, enz., ook: iemand begunstigen, voortrekken; **Tarima kasih**, dankbaar, dankbaarheid, dank; **Měnorima kasih**, danken, dankzeggen, dankbaar zijn; **Měngasihānī**, **Měngasihānkēn**, zich over iemand ontfemen, medelijden met iemand hebben, enz.; **Bėlas kasihān**, deernis, medelijden, enz.
Kasip (of **Kasep**) (Jav.), afgelopen, op, over den tijd, te laat.
Kasoer, bultzak, matras, gevulde zitting.
Kasoet, Chineesche schoen of pantoffel, Chineesche slof, ook hoefijzer, wielband.
Kasewari, casuaris.

Kastoeri, muskus.
Kata, woord, uitgesproken woord, gezegde, enz.; **Kata-kata**, gezegden, praatjes; **Bėrkata** of **Bėrkata-kata**, spreken, zeggen, praten, redeneeren, enz., ook: uitschelden, schimpen, uitmaken, enz.; **Měngatakēn**, iets zeggen, uiten, iets van het een of ander zeggen, iemand iets onder het oog brengen, berispen, beschimpen, van iemand iets zeggen, op iemand iets aanmerken, van iemand iets vertellen; **Měngata-ngataī**, iemand uitschelden, beschimpen, allerlei gemeenheden toevoegen, bepraten, bespreken, enz.
Katak, kikvorsch.
Kate, kort, laag, klein, dwergachtig; **Orang kate**, een mensch met korte beenen, dwerg; **Ajam kate**, dwerghoen, Bantamsch hoen.
Katek (of **Kateak**), oksel.
Katel (Jav.), aardspin, een soort tarentula.
Katela, aardvrucht, eetbare knol, eetbare wortel, een soort aardappel; hiervan bestaan vele soorten.
Kati, gewicht van 1 1/4 Amst. pond.
Katil, bank, sofa, rustbank, ledikant.
Katir, vlerken, of aan stokken bevestigde en met een schuit verbonden, aan weerszijden daarvan op het water drijvende boomen, enz. om haar voor omslaan te behoeden; **Pėraoe katir**, vlerkprauw.
Katja, glas, spiegel; **Katja mata**, bril; **Bėrkatja**, zich spiegelen, in een spiegel kijken, enz.; **Katja**, ook bladzijde van een boek, enz.
Katjak, fier, trotsch, prachtig, heerlijk, levendig, opgewekt, flink, ook kabbeling van water (bijv. door het bestaan van een rif); **Měngatjak**, iets met den voet, met de punt van den voet op

zijde slingeren, schoppen, enz.
Katjang, naam van vele soorten van peulgewassen, boon, erwt, peulvrucht, aardaker, enz.; **Katjang bogor**, Voandzeia subterranea, Thrs. met gezochte, onder den grond groeiende zaden; **Katjang boentjis**, Phaseolus vulgaris, L. de gewone boonen; **Katjang djogo**, Phaseolus radiatus, L. de Indische bruine boonen; **Katjang idjo**, Phaseolus Hernandesii, Savi en Phaseolus Xuaregii, Zucc. met kleine groene zaadjes; **Katjang pandjang**, Vigna sinensis, Savi, met lange, ronde peulen; **Katjang tanah**, Arachis hypogaea, L. de bekende aardakertjes of z.g. apeboontjes, enz.
Katjapoeri, middelstuk, middendeel van iets (bijv. van een huis, dat aan alle kanten bijgebouwen, enz. heeft), kapiteel van een kolom of stijl.
Katjau (of **Katjo**), **Měngatjau**, dooreen roeren, door elkander mengen, door elkander smijten, in de war brengen, enz., ook kletsen, allerlei zottigheden vertellen, als een gek praten, den mond geen oogenblik stil hebben, verward spreken, enz.
Katji (**Kain katji**), fijn gebleekt wit katoen, shirting.
Katjip, schaar om betelnoten door te knippen, betelschaar, ook knijper, nijptang.
Katjir, zie **Kotjar**.
Katjoe, catechu, ook (Jav.): een maat bij het koopen van linnen-goed, enz., = aan de breedte van het goed.
Katjoek, vreemd, raar, linksch, enz., met een vreemden tongval (van de uitspraak); **Bahasa katjoekan**, de taal met een vreemden tongval.
Katjoeng (Jav.), knaap, knaapje, jongen, jongetje, ventje, enz.

Katoeng, dobberen, drijven.
Katoep, dicht, gesloten, toe, toegedaan, dichtgemaakt; **Měngatoep**, dicht doen, toe doen, sluiten, dichtmaken, enz.
Katok, zie **Kětok** (Jav.), ook korte broek.
Kau, zie **Angkau**.
Kawa, koffie; **Kawa-kawa**, spin.
Kawah, groote ijzeren pan, ook krater van een vulkaan.
Kawal, bewaker, wacht.
Kawan, makker, metgezel, volgeling, bediende, bende, troep, hoop, ploeg, kudde, school, enz.
Kawang (of **Těngkawang**), Hopea, Rxb. spec. div. hooge, harsrijke boomen, die de bekende **Minjak-kawang** of **Kawang** olie leveren.
Kawat, metaaldraad; **Kawat bėsi**, ijzerdraad; **Kawat těmbaga**, koperdraad; **Soerat kawat**, telegram.
Kawin, huwelijk, paring, huwen, trouwen, een huwelijk sluiten, zich in het huwelijk verbinden, enz., paren (van dieren); **Mas kawin**, bruidsschat aan de bruid; **Bėrkawin**, trouwen, getrouwd zijn, enz. ook: (van menschen) den coitus uitoefenen, (van dieren) paren; **Měngawinkėn**, doen trouwen, uithuwelijken, in den echt verbinden.
Kawoel (Soend.), zwam (van den aren- of **sagueer**-palm).
Kawoeng (Soend.), de aren-palm, (zie **Aren**), ook het blad daarvan, dat toe bereid tot dekblad van inlandsche sigaretten wordt gebruikt.
Kėbabal (of **Babal**) (Jav.), jonge **angka**-vrucht.
Kėbajan, zie **Kabajan**.
Kėbak, vol, gevuld.
Kėbam, loodkleurig.
Kėbar, waaier, om een vuurtje aan te wakkeren; **Měngėbar**, met zulk een waaier een vuur aanmaken.

Kēbas, min of meer verdoofd, ook schudding, uitschudding; **Mēng-ēbas**, uitschudden, schuddend reinigen, uitstopen, enz.

Kēbat, uitkloppen, uitslaan, enz. ook: ontwikkelen.

Kēbēk, onordelijk onder elkander, opeengedrongen, vol, overvol, enz.

Kēbēn, bamboezen doos, doos van gevlochten bamboe, mand.

Kēbēs (Kēbēs-kēbēs), iets met de vingers uit elkander halen, van elkander trekken, uitpluizen, enz.

Kēbet, blad, vel (papier, enz.).

Kēbiri, gelubd, ontmand, gesneden; **Mēngēbiri**, lubben, ontmanen, snijden; **Ajam kēbiri**, kapoen.

Kēbit (ook **Tjatoet**), tangetje om de haren van den baard, enz. uit te trekken.

Kēbo, zie **Karbau**.

Kēboer, Mēngēboer, door omroeren troebel maken (van vochten, waarin bezinksel is).

Kēboet, stoffer, enz.; **Mēngēboet**, afstoffen, vegen, uitkloppen, enz., ook de muskieten uit de gordijnen van een ledikant verjagen door er met een bezem, enz. heen en weder te zwaaien.

Kēbon, tuin, hof, boomgaard, beplant erf, plantage; **Mēngēbon**, een tuin aanleggen, tuinieren, enz.

Kēbos (of **Kēboes**), zich branden (bij het eten of drinken van heete spijzen of dranken).

Kēdai, winkel, kraam, stalletje; **Bēr-kēdai**, een winkel houden, openen, enz.

Kēdang, recht uitgestrekt; **Mēngēdangkēn**, recht uitstrekken, vellen (van een piek, enz.).

Kēdangkang (ook: **Kēdongkong**) beugel over den trekker van een geweer.

Kēdap, dicht (van een weefsel). Zie ook: **Kēdjap**.

Kēdar (of **Kadar**) (Ar.), hoogachting, waardeering, schatting, be-

schikking, voorbeschikking, noodlot, waarde, hoeveelheid, maat, vermogen, macht, enz.; **Sakēdar**, alleen, slechts, alleen maar, naar gelang van, naar evenredigheid van, enz.

Kēdēle, Soya hispida Mönch., de bekende Indische soya-boontjes.

Kēdēngkik, vel en been, tot den uitersten graad vermagerd.

Kēdep (Kēdep kēdep), knipoogen.

Kēder, popelen.

Kēdi, manwijf, een vrouw, die als een man is en doet, ook een man, die zich als een vrouw kleedt, enz.

Kēdjai, de ledematen uitrekken.

Kēdjam, gesloten (van de oogen), bedekt, goedsluitend, geen reten vertoonend, enz., slapen, de oogen sluiten, bedekken.

Kēdjang, krampachtig stijf (van een arm of been).

Kēdjap, knip met het oog, oogeblik; **Bēr-kēdjap** of **Kēdjap-kēdjap**, knipoogen, de oogen open en dicht doen; **Sakēdjap**, een oogeblikje.

Kēdjar, Mēngēdjar, nazetten, vervolgen, enz.

Kēdjat, strak, stijf; verstijfd (van een lichaamsdeel).

Kēdjen, ploegijzer, ploegschaar, ook wig, houten wig.

Kēdjēr, stuiptrekking, zenuwtrekking; **Kēdjer-kēdjēr**, stuiptrekken, trekken (der zenuwen).

Kēdji, slecht, gemeen, laag; **Mēngēdjikēn**, voor slecht, enz. uitmaken.

Kēdjoe, kaas.

Kēdjoer, stijf, onbuigzaam, steil (van haar).

Kēdjoera (of **Kēdjora**), **Bintang kēdjoera**, de morgenster.

Kēdjoet, zenuwtrekking, schok van het lichaam, enz.; **Tēr-kēdjoet**, schrikken, verschrikken, een schok door het lichaam voelen, hartklopping krijgen, enz.

- (door een plotselingen schrik); **Mĕngĕdjoetkĕn**, iemand doen schrikken, aan het schrikken brengen, enz.
- Kĕdoek**, **Mĕngĕdoek**, uitgraven, uitscheppen, uithalen, omroeren, omwerken, enz.
- Kĕdoeng**, (Jav. Soend. Bat.), holte, diepte in een rivierbed, ook kolk, draaikolk.
- Kĕdoes**, damp, walm, wasem; **Mĕngĕkĕdoes**, dampen, wasemen (bijv. van gaargekookte rijst).
- Kĕdoet** = **Kĕdjoet**, zie aldaar, ook: rimpel, plooi, vouw, enz.; **Kĕdoetan**, op de eene of andere plek van het lichaam (meestal aan de oogen), zenuwtrillingen voelen, enz.
- Kĕdok**, masker.
- Kĕdongdong**, een hooge boom, veel in omheiningen aangeplant; enkele soorten hebben eetbare vruchten, zooals de *Evia amara* Comm. en de *Evia borbonica*, Lam. nat. fam. der Spondiaceae.
- Kĕkal**, bestendig, duurzaam, voortdurend, eeuwig, onvergankelijk, ook: stijf, bijna geen adem kunnen halen (van voortdurend lachen bijv.), drukking op de maag voelen, enz. (zie **Kĕkĕl**).
- Kĕkang**, bit, gebit, stang.
- Kĕkar**, uit elkander, niet opeengeroept, niet aaneensluitend, open; **Mĕngĕkar**, uit elkander halen, openen (van de vrouwelijke schaamdeelen bijv.); **Pĕngĕkar**, moederspiegel, instrument om de vrouwelijke schaamdeelen te openen.
- Kĕkara**, *Lablab vulgaris*, Savi, nat. fam. der Papilionaceae, slingerplant met eetbare vruchten.
- Kĕkĕl** (Bat.), schudden van het lachen, daardoor ook ten laatste een pijnlijke drukking op de maag voelen.
- Kĕkĕp** (Jav.), dek, deksel; **Ngĕkĕpi**, met iets dekken, met de armen

- omklemmen en zoo dekken, onder een mantel, deken, enz. plaatsen en zoo dekken, (van een hen hare kuikens) onder de vleugels nemen, enz.
- Kĕlabang**, duizendpoot.
- Kĕlabĕt**, bokshoornzaad, fenegriek.
- Kĕlaboe**, aschkleur, aschkleurig, grauw, grijs, grijsachtig.
- Kĕladak**, droesem, moer, bezinksel.
- Kĕladi**, een Colocasiasoort (*Colocasia antiquorum* Schtt. nat. fam. der Ariodeae) waarvan de wortelknollen en de jonge bladeren gegeten worden.
- Kĕlagĕpan**, naar den adem zoeken, op het punt zijn van te stikken, het erg benauwd hebben, enz., ook stikken, verstikken.
- Kĕlahi**, gevecht, strijd, twist; **Bĕr-kĕlahi**, vechten, strijden, twisten, krakeelen, plukharen, enz.
- Kĕlak**, aanstonds, zoo met een, weldra, eens, te eeniger tijd.
- Kĕlakat**, gevlochten bamboezen raam of zeef, die in een kookpot wordt geplaatst, om hetgeen daarop gelegd wordt, gaar te koken zonder dit in directe aanraking met het water te brengen.
- Kĕlam**, donker, duister, duisternis, donkere maan; **Kĕlam kaboet**, pikdonker, stikdonker; **Mĕngĕlam**, bij donkere maan visschen, vischvangen met netten, enz.
- Kĕlamin**, paar, man en vrouw, mannetje en wijfje, gezin, familie.
- Kĕlamboe**, gordijn, bedgordijn, deurgordijn, enz. voorhang; **Kĕlamboe tĕmpat tidoer**, bedgordijn; **Kĕlamboe djĕndela**, venstergordijn.
- Kĕlandjĕr**, klier; **Boewah Kĕlandjĕr**, kliergezwel; **Kĕlandjĕran**, klieren hebben, aan klieren lijden, enz.
- Kĕlangkang**, de ruimte tusschen de dijnen.
- Kĕlantang** (Jav.), touw, waarop

goed te drogen wordt gehangen; toestel, raam, kruis, enz. waarop een natte huid ter droging wordt uitgespannen, drooglijn, droograam, enz.; **Měngělantang**, spannen, uitspannen, iets op een raam of kruis uitspannen om te drogen, enz.

Kělapa (ook: **Njioer**), *Cocos nucifera*, L. Nat. fam. der Palmae, de cocospalm, ook de vrucht. De voornaamste soorten van dezen bekenden en nuttigen palm zijn: **Kělapa balli**, *Cocos nucifera*, var. *maxima*; **Kělapa gading**, *Cocos nucifera*, var. *eburnea*; **Kělapa idjo**, *Cocos nucifera*, var. *viridis*; **Kělapa koening**, *Cocos nucifera*, var. *alba*; **Kělapa poejoe**, *Cocos nucifera*, var. *pumila*; **Kělapa radje**, *Cocos nucifera*, var. *regia*, enz.; **Kělapa ingoesan**, jonge cocosnoot met vleesch in zijn eerste vorming; **Kělapa tjoengkilan**, idem, met week vleesch; **Kělapa tělंगा kambing**, idem, half rijp; **Kělapa gontjang**, idem, waarvan het water bij schudding hoorbaar is; **Kělapa bėrgigi balang**, idem, waarvan de voet zwart begint te worden; **Kělapa toeba**, idem, goed rijp; **Kělapa koetal**, idem, met droge bast; **Kělapa poean** of **Kělapa dimakan boelan**, idem, waarvan het vleesch brijachtig of klonterig is (veel als lekkernij gebruikt); **Kělapa hidjaú, jang toenggal**, een eenige cocosnoot aan den kolf zittend (als toovermiddel te gebruiken).

Kělapisir (of **Kělapisěr**), de zaadbollen, testiculi.

Kělari, kerf, vore; **Měngělari**, kerf, voren in iets trekken.

Kělats, schoot, bras, (scheepsterm), **Měngeloerkěn kělats**, den schoot vieren; **Měnarik kělats**, den schoot aanhalen.

Kelder of **Kerder**: (Mol. Mal.),

jenever-kist, ook: idem-flesch. **Kělěboe** (Jav. Bat.), vergaan, omslaan, zinken, verongelukken (van een vaartuig).

Kělěboet, vorm, leest.

Kěleh (**Měngěleh**), zijwaarts kijken, van ter zijde kijken.

Kelek, oksel; **Měngelek**, onder den oksel wrijven, onder de vleugels (van een haan bijv.) wrijven (om hem tot vechten aan te sporen), ook iets onder den arm op de heup dragen, enz.

Kělěmbak, rhabarber.

Kělěmboeng, (zie ook **Kěmboeng**), opgezet, gezwollen, luchthoudend, opgeblazen, blaas; **Kělěmboengan**, blaas, de blaas.

Kělěmoemoer, schilfers op 'thoofd, roos.

Kělěmping, slap, slap neerhangend (van de borsten eener vrouw), **Kělěmpingan**, kleine glazen blaasbellen (kinderspeelgoed).

Kělěnengan (Jav.), muziek maken op koperen slaginstrumenten, ook tokkelen, (op een piano, enz.).

Kělěngěr, zie **Kalěngěr**.

Kělentang, vruchten van den **Kělór-boom** (*Moringa polygona*, DC. nat. fam. der Moringeae), die veel als groente worden gebruikt.

Kělětik (of **Kělětėk**), **Kělětikan**, spartelen, (als een garnaal op 't droge, enz.).

Kělěntit, kittelaar, clitoris.

Kělėwang, inlandsch zwaard, houwer, lang hakmes, sabel.

Kěliling, zie **Koeliling**.

Kělėlim, zoom, smalle zoom aan een kleed; **Měngělėlim**, zoomen, een zoom aan een kleed zetten, naaien.

Kělėndan (of **Kělėnděn**), koord zonder eind tot het drijven van een spinnewiel, enz. drijfkoord, drijfriem.

Kělėng, de kust van Coromandel; **Orang kělėng**, Klingalees.

Kělėngking, pink.

Kělėnting, bel, rinkelbel, schelletje,

- klokje, enz.; (ook **Kĕlitingan**).
Kĕllip (**Kĕllipan**), stof, enz. in de oogen krijgen.
Kĕlintji, konijn, ook haas.
Kĕlip, het knippen van de oogen, het knipoogen, ook het flonkeren, glinsteren van de oogen, vonk, glinstering; **Kĕlip-kĕlip**, flikkeren, (van een vlam bijv.), onophoudelijk openen en sluiten (der oogen), beurtelings flikkeren en donker zijn (zooals bij een vuurvlieg), enz.
Kĕlir (Jav.), scherm bij **wajang**-vertooningen.
Kĕlroe (Jav.), verkeerd, fout, in de war, dwaling, vergissing.
Kĕlisar (of **Kĕlisal**), mat, vloermat, voetmat (waarop men de voeten afveegt).
Kĕlit, **Bĕrkĕlit**, zich achter iets verbergen.
Kĕloe, stom.
Kĕloeh, zucht, ook ring, die door den neus van een buffel of rund gehaald wordt, om het dier beter te kunnen beheerschen; **Mĕngĕloeh**, zuchten, diep ademhalen.
Kĕloek, bocht, kromming; **Bĕrkĕloek**, **Mĕngĕloek** of **Mĕngkĕloek**, een bocht hebben, een bocht maken, zich buigen, enz.
Kĕloempoek, opeengehoopt, opeenhooping, vereeniging, verzameling, enz.; **Bĕrkĕloempoek**, opeengehoopt zijn, enz. bij troepen of groepen, bij scholen, enz.
Kĕloeng, buiging, bocht, kromming (van buigzame voorwerpen als rotting, enz.); **Mĕngĕloeng**, ombuigen, zich buigen, kromtrekken, enz.
Kĕloepoer (**Kĕloepoeran**), spartelen, stuiptrekken (bijv. van een geslachte kip).
Kĕloeroek, gekraai, kraaien (van een haan).
Kĕloewĕk, de vrucht van den **Poetjoeng** (*Pangium edule*, Rwd.)

- die veel in toespijzen bij de rijst gebruikt wordt.
Kĕloewih *Artocarpus incisa*. L. Nat. fam. der *Artocarpeae*, de broodboom.
Kĕlongkong, de nog zachte dop van een cocosnoot, die door een eekhoorn, enz. uitgehold is.
Kĕlontang, rammelaar, enz.; **Kĕlontangan**, rammelen, met rammelaars enz. leven maken, ook ledig rondloopen, dreutelen, slenteren, enz.
Kĕlontong, rammelaar, ook Chinese rondventer, marskramer, rondgaand koopman, die zijne komst door zulk een rammelaar aankondigt.
Kĕlor, *Moringa polygona*. DC. Nat. fam. der *Moringeae*, middelmatige boom, wiens vruchten (zie **Kĕlentang**) en bladeren veel gegeten worden.
Kĕmam, **Mĕngĕmam**, iets in den gesloten mond houden.
Kĕmamang (of **Kĕmang**), dwaallichtjes, beschouwd als geesten.
Kĕmanakan, zusters kind.
Kĕmaroek, hongerig, voortdurend hongerig zijn, vaak naar eten verlangen, enz. (zooals dikwijls met pas herstelde zieken het geval is).
Kĕmbali, zie **Kombali**.
Kĕmban (Jav.), (of **Kĕmbĕn**), doek der vrouwen, om er den boezem mede te bedekken, smal, lang kleeft dat over de borst gedragen wordt.
Kĕmbang (ook **Boenga**), bloem, ook open, geopend, uitgespreid; **Bĕrkĕmbang**, bloemen dragen, gebloemd zijn; **Mĕngĕmbang**, zich openen, openen, uitspreiden.
Kĕmbar, aan elkander gelijk zijn en bij elkander behooren (van twee of meer zaken), tweeling, span, dubbel, enz.
Kĕmboeng, opgeblazen, opgezet, gezwollen (van de buik). **Ikan**

- kĕmboeng**, een soort gewilde zeevisch.
- Kĕmbok** (of **Kobokan**), koperen vingerkom, koperen waschkom, waarin de vingers bij het eten gewasschen worden, enz.
- Kĕmeh**, urine; **Bĕrkĕmeh**, urineeren.
- Kĕmĕloet**, beslissend oogenblik, crisis.
- Kĕmĕnjan**, zie **Mĕnjan**.
- Kĕmiri**, *Aleurites triloba* Frst. Nat. fam. der *Euphorbiaceae*, hooge boom, die de welbekende in vele spijzen gebruikt wordende noten geeft.
- Kĕmis** (**Hari kĕmis**) (Ar.), Donderdag; **Malĕm kĕmis**, de nacht van Woensdag op Donderdag, Woensdagnacht.
- Kĕmit**, wachter, waker, wachtvolk.
- Kĕmoedi**, roer (van een vaarttuig), kolf (van een geweer).
- Kĕmoedian**, daarna, vervolgens, naderhand, later, na, voorts, enz.
- Kĕmoekoes**, *Cubeba officinalis*, Miq. Nat. fam. der *Piperaceae*, staartpeper, cubebe.
- Kĕmoel**, dek, dekkleed, deken; **Bĕrkĕmoel**, **Kĕmoelan**, een deken gebruiken, omhebben, enz.
- Kĕmoening**, *Murraya sumatrana*, Roxb. Nat. fam. der *Aurantia-ceae*, middelmatige boom met geurige bloemen en goed hout.
- Kĕmoer**, **Kĕmoer-kĕmoer**, **Bĕrkĕmoer**, den mond spoelen.
- Kĕmoeroep** (of **Kĕmoerĕb**), voorover op den buik liggend, — liggen, enz.; **Bĕrkĕmoeroep**, op den buik liggen, kruipen, enz.
- Kĕmoet**, zuiging; **Mĕngĕmoet**, iets in den mond houden, aan iets zuigen, enz., ook zich openen en weder sluiten (zooals (bijv. de aars van een kip).
- Kĕmol** (**Kĕmol-kĕmol**), open nĕergaan (bijv. van de kaken bij het eten).
- Kĕmpĕlang** (Bat.), (of **Kĕmplang**),
- Mĕngĕmplang**, met een stuk hout, enz. slaan, ranselen, afrosen, enz., ook iemand iets ont-futselen, afhandig maken, bedriegen, enz.
- Kĕmpes**, ingevallen, ledig, geslonken, plat (bijv. van de borsten eener vrouw, een blaas, enz.).
- Kĕmpis**, **Bĕrkĕmpis-kĕmpis**, een fluitend geluid doen hooren (bijv. van iemand, die hard geloopen heeft), buiten adem zijn.
- Kĕmpoeng**, ingevallen (van de wangen bijv. van iemand die geen tanden meer heeft).
- Kĕmpoengan**, de blaas, de onderbuik.
- Kĕna**, geraakt, getroffen, aangedaan, enz., raken, treffen, aandoen, enz., ook; juist, passend, enz., en kunnen, mogen, mogelijk; **Mĕngĕnakĕn**, iemand iets aandoen, iemand met iets aanraken, raken, treffen, enz.; **Mĕngĕnal**, iemand door iets doen raken, treffen, enz.; **Tĕrkĕna**, getroffen, door den duivel bezeten, enz.
- Kĕnal**, kennen, herkennen; **Mĕngĕnal**, kennen, bekend zijn met, herkennen; **Mĕngĕnalkĕn**, doen kennen, zich doen kennen, herkennen, enz.; **Kĕnalan**, bekende, kennis; **Bĕrkĕnalan**, kennis maken; **Mĕngĕnali**, iemand of iets herkennen; **Pĕngĕnalan**, herkenning, kennismaking, enz.
- Kĕnan**, behagen, welbehagen, welgevallen, instemming, goedkeuring; **Bĕrkĕnan**, welbehagen scheppen, goed vinden, goedkeuren; **Mĕngĕnankĕn**, iets goedvinden, in iets behagen scheppen, iets goedkeuren, enz.; **Bĕrkĕnan**, behagen, welgevallen, goedkeuring, enz.
- Kĕnang**, herinnering, verlangen; **Tĕrkĕnang**, **Tĕrkĕnangkĕn**, zich herinneren, enz.
- Kĕnanga**, *Cananga odorata*, Hk.

- nat. fam. der Anonaceae, hooge boom met gezochte, welriekende bloemen.
- Kĕnantan**, geheel wit; **Ajam kĕnantan**, een witte haan met witte pooten.
- Kĕnapa**, waarom, waarvoor, waartoe.
- Kĕnari**, *Canarium commune*, L. nat. fam. der Burseraceae, hooge boom, met de bekende amandelachtige vruchten.
- Kĕndaga**, houten kistje, kleerenmand, valies.
- Kĕndak** (Jav.), minnaar, minnares, persoon, met wien men een ongeoorloofden, geheimen omgang heeft, boel, hoeleerster; **Bĕrkĕndak**, minnehandel drijven, zich aan overspel schuldig maken, met iemand van een andere kunne geheimen omgang hebben.
- Kĕndali**, toom, bit, gebit; **Kĕndali doeri**, inlandsch gebit voorzien van scherpe stekels of punten; **Kĕndali katjip**, gewoon, effen, in het midden buigbaar gebit, trens, enz.; **Tali kĕndali**, leidsel, teugel.
- Kĕndang**, trom, Maleische trom.
- Kĕndati** (Bat.), laat staan dat, al is het ook, ofschoon, zij het ook, enz.
- Kĕndi**, aarden waterkruik.
- Kĕndiri**, zelf, alleen, persoonlijk, enz. Zie verder **Sĕndiri**.
- Kĕndit** (Jav.), buikband, buikriem, enz., ook: moet, indrukkel (in eenig lichaamsdeel, bijv. den arm, waaromheen een touw stevig gebonden is geweest), en een als een band rondlopende vlam in het hout eener krisscheede.
- Kĕndjar** (ook **Ngatjĕng**), staan, in erectie zijn (van het mannelijk lid).
- Kĕndoeng**, **Mĕngĕndoeng**, iets in een doek of zak dragen.
- Kĕndor**, slap, los, traag, niet gespannen, niet vlug, langzaam, niet bij de hand, enz.; **Kĕndorin**, **Mĕngĕndorkĕn**, vieren, langzaam laten gaan, ontspannen, slap (los) maken, ontbinden, enz.
- Kĕngkang**, **Bĕrkĕngkang**, **Mĕngĕngkang**, op den rug liggen met een been uitgestrekt en het andere opgetrokken.
- Kĕngkeng**, gekef, ook de positie van een hond, bijv. die bij het urineeren een poot optilt; **Mĕngĕngkeng**, keffen, schel blaffen, ook een poot oplichten (als een hond bij het urineeren).
- Kĕning**, wenkbrauw.
- Kĕnja**, maagd, jong meisje, ook: kauwen, wat voor het kauwen bestemd is; **Sirih sakĕnja** (of **Sirih satampin**), een klaarge maakte betelpruim.
- Kĕnjam**, **Bĕrkĕnjam**, met de lippen smakken (bijv. bij het proeven van wijn, enz.).
- Kĕnjang**, verzadigd, vol, genoeg hebben, zat zijn van iets; **Kakĕnjangan**, overvol, oververzadigd, meer dan genoeg hebben; **Mĕngĕnjangkĕn**, verzadigen, genoeg doen krijgen of hebben, enz.
- Kĕnjat**, kleverig, plakkerig, enz. ook een gevoel hebben alsof men krimpt, verkleumen.
- Kĕnji**, kleinzeerig, teeder van gestel, licht vatbaar voor ziekte, gevoelig voor koude, enz.
- Kĕnjoet**, **Mĕngĕnjoet**, zuigen, op iets zuigen, enz.
- Kĕnong**, een koperen slaginstrument behorende bij den gamĕlan.
- Kĕntal** (of **Kĕntĕl**), dik, lijmig, niet dun, niet vloeibaar, gebonden, gestold; **Mĕngĕntalkĕn**, doen stollen, dik, brijig maken.
- Kĕntang**, aardappel.
- Kĕntara**, zie **Kĕtara**.
- Kĕntĕl**, zie **Kĕntal**.
- Kĕntel**, **Mĕngĕntel**, onophoudelijk zuigen, aan de borst zitten, enz. (van een kind).
- Kentet** (ook **Kantet**), aan elkan-

der verbonden, vastzitten (zooals parende honden), aaneengeschaald, enz.

Kĕntjang (ook **Kĕntjĕng**), strak, gespannen, stijfgespannen, stijf-aangehaald, stevig bevestigd, hard, stijf, stevig, sterk; **Mĕngĕntjang**, aanwakkeren, in hevigheid toenemen (van den wind), ook streng zijn, streng optreden, enz. streng op iets aandringen; **Mĕngĕntjangkĕn**, stijf aanhalen, goed vastmaken, stevig binden, enz. ook streng optreden en maken, dat iets vlug afgedaan wordt, iets bespoedigen, verhaasten, iemand aansporen om iets vlug af te doen, enz.

Kĕntjĕng (Jav.), comptant.

Kĕntjĕng, groote ijzeren of koperen kookpan, ook Chineesche drillboor.

Kĕntjing, urine, pis, ook pissen, wateren, urineeren; **Bĕrkĕntjing**, wateren, enz.; **Mĕngĕntjingi**, iets of iemand bepissen; **Tĕrkĕntjing-kĕntjing**, onwillekeurig pissen (bijv. bij groote vrees, enz.); **Pĕngĕntjingan**, blaas, pisblaas.

Kĕntoet, veest, wind; **Bĕrkĕntoet**, een veest, een wind laten, **Mĕngĕntoetkĕn**, iemand bevesten, enz.

Kĕpal (of **Kĕpĕl**), de gesloten hand, vuist, wat in een vuist gesloten, gekneet wordt, kluit, klont, enz.; **Mĕngĕpĕl**, de hand tot een vuist samentrekken, iets in de vuist houden, iets tot een kluit, klont, bal, enz. kneden; **Mĕngĕpalkĕn**, iemand de vuist toonen, de vuist onder den neus houden, enz.

Kĕpang, vlecht, vlechtwerk van bamboe; **Mĕngĕpang**, vlechten (van haar), ook vlechtwerk maken van reepen bamboe, enz.

Kĕpe (of **Kĕpek**), uit elkander halen, plukken, enz. ook afschilferen, in schilfers afbladeren, enz.

Kĕpek (Soend.), reismand of doos van de schutbladeren van een palmsoort en van bamboe en rotting gemaakt.

Kĕpeng, halve duit, halve cent. **Kĕpingin** (of **Kĕpingin**), naar iets verlangen, trek, lust in iets hebben, behoefte gevoelen naar, belust zijn op, enz.

Kĕpet, vuil, (van iemand, die een groote behoefte doet, zonder zich daarna te wasschen); **Mĕngĕpet**, de billen niet afwasschen na het doen eener groote behoefte.

Kĕpil, vlak bij of tegen iets aan, zij aan zij, enz.; **Mĕngĕpilkĕn**, dichtbij brengen, aan iets laten raken, aansluiten, enz. iets vlak bij iets vastleggen, meren (van vaartuigen), enz.

Kĕping (Mol. Mal.), centen, geld.

Kĕpit (ook **Kĕmpit**), geklemd tusschen den arm en het lijf, onder den arm gedragen, enz.; **Mĕngĕmpit**, iets onder den arm tegen het lijf gedrukt dragen, enz.

Kĕpiting, krab, zoetwaterkrab.

Kĕplek, dobbelpartij, dobbelspel, ook slag met de vlakke hand of met iets plats, mep, enz.; **Mĕngĕplek**, dobbelen, zich aan hazardspelen overgeven, enz., ook met de vlakke hand slaan, een mep geven, met iets plats slaan, enz.

Kĕpleset, uitgegleden, enz., zie **Pleset**.

Kĕpoel, dicht, dik opeengepakt, in kolommen opstijgend (van rook), rookkolom, enz.; **Mĕngĕpoel**, als een rookkolom omhoog stijgen, in dichte kolommen opstijgen, enz.

Kĕpoeng, kring om iets heen, omsingeling, enz.; **Mĕngĕpoeng**, omringen, omsingelen, omgeven, insluiten, belegeren; **Pangĕpoengan**, omsingeling, belegering, insluiting, enz.

Kĕponakan, neef of nicht, broers- of zusterskind.

Kĕpak = sajab, vleugel

Kepot, in elkander gedraaid, gefrommeld, samengeplooid (van den mond), enz.

Kepret, iets van zich afschudden, enz.; **Mëngepret**, **Mëngepret-kën**, iets sprenkelen, tegen iemand aan sprenkelen, van zich afschudden, door schudden van zich afgooien, enz. (zooals een hond bijv. die uit het water komt, dit door schudding weg doet).

Këra (ook **Monjet**), aap.

Këraboe, inlandsch oorhanger, oorbel, oorknop.

Kërah, oproeping, ook twist, getwist, gevecht, vechten, twisten, enz.; **Mëngërah**, twisten, twist zoeken; **Mëngërahkën**, oproepen, bijeenroepen, verzamelen, (van ondergeschikten tot het verichten van eenig werk).

Kërak, aanbaksel, korst (van rijst in een pan), ook aanzetsel, vuil, roest, enz.; **Bërkërak**, een aanbaksel aanbrandsel hebben, ook: vuil, roestig, enz. zijn.

Kërakal, grind, kleine rolstenen, enz. (meest gebruikt voor bestrating, enz.); **Hoekoeman kërakal**, politiestraf, ten arbeidstelling aan de publieke werken (waaronder ook het verzamelen en aanbrengen van grind, enz.).

Kërakap, de harde schutbladeren aan sommige planten of boomen, enz.

Këramas, het hoofd met loog schoonwasschen, de haren reinigen met loog, enz.

Këran (of **Këren**), komfoor, test.

Kërandjang, gevlochten mand, pakmand, korf, schanskorf, enz.

Kërang, schelpdier, mossel.

Këranggang, een soort kleine krab met lange pooten.

Kërangkung, hok, kooi, met stevige, eenigszins van elkander staande tralies afgeschoten ruimte, enz. (voor gevangenen, wilde dieren, enz.).

Kërani, schrijver, geheimschrijver, Chin. schrijver of boekhouder.

Kërap (of **Kërep**), dikwerf, dikwijls, vaak, herhaaldelijk, telkens, dicht op elkander, dicht aaneen, enz.

Këras, hard, vast, stevig, sterk, hevig, straf, streng, geweldig, enz.; **Mëngëras**, dwingen, geweld aandoen, alle krachten tot iets aanwenden, iets met alle kracht aanvatten, enz., ook streng zijn, iemand streng behandelen, enz.; **Mëngërasikën**, iets vast, hecht maken, vast aan iets houden, veel werk van iets maken, met geweld iets bevorderen, maken, dat iets gedaan wordt, enz., ook met strengheid optreden, enz.

Kërasan (Jav.), (ook **Bëtah**), ergens kunnen aarden, zich op zijn gemak gevoelen, het er kunnen uithouden, enz.

Kërat, snede, kerf, afgesneden, stuk, brok, deel; **Mëngërat**, kerven, afsnijden, in stukken verdeelen.

Kërawang, à jour bewerkt, open snij- of kant- en naaldwerk.

Kërawit, aarswormen.

Kërdja, arbeid, werk, bezigheid, handeling, verrichting, bedrijf, feest, feestviering; **Bëkërdja**, werken, arbeiden, in dienst zijn, iets doen, feestvieren, enz.; **Mëngërdjakën**, aan iets bezig zijn, aan iets werken, arbeiden, iets verrichten, bearbeiten, ten uitvoer brengen, doen werken, aan het werk zetten, enz.; **Pakërdjaan**, werk, arbeid, dienst, bediening, ambt, daad, handeling, enz.

Këre, voorhang van dunne bamboelatjes die evenwijdig aan elkander verbonden, een soort van doorzichtig scherm vormen, veel gebruikt voor woningen in de plaats van zeilen.

Këredong, zie **Kërodong**.

Kërek, hijschblok, katrol, takel;

Mēngerek, met een katrol op-
hijnschen, optrekken.
Kērēm, op iets zittend, — broe-
dend; **Mēngērēm**, broeden, be-
broeden.
Kērēmēki, schilfers op het hoofd,
roos; **Kērēmēkian**, roos, schil-
fers op het hoofd hebben.
Kērēmi, aarsmaden, kleine inge-
wandswormen; **Kērēmian**, inge-
wandswormen hebben, door inge-
wandswormen geplaagd zijn.
Kērēmpoeng, de onderbuik ter
hoogte van de blaas.
Kērēng, streng van uiterlijk, streng,
norsch, ruw, ongemakkelijk, ont-
zag inboezemend, enz.
Kērēnjoet, knarsen van de tanden,
enz., ook: pijnlijke zenuwtrekking.
Kērēpek, mand, reismand, valies.
Kērēpot, het knappen der vingers
bij het trekken daaraan; **Kērē-
potin**, de vingers laten knappen.
Kēret, hard over iets strijken,
Kēretan api, zwavelstok, lucif-
er, (verg. **Gēret**).
Kērēta, zie **Karēta**.
Kērīk, **Mēngērīk**, krabben, af-
krabben, afschrappen, radeeren,
enz.; **Kērīkan**, schrapsel, af-
krabsel, enz.
Kērīkil, kleine keisteenen, (verg.
Kērakal).
Kērīndjal, de nieren.
Kērīng, droog, dor, enz.; **Mēngē-
ringi**, droogleggen, het water
af laten loopen, enz.; **Mēngē-
ringkēn**, drogen, droogmaken;
Kēkērīngan, uitgedroogd, droog
gelopen, verdroogd, enz.
Kērīngēt, zweet, transpiratie, uit-
waseming, wasem, enz.; **Bēr-
kērīngēt**, zweeten, uitwasemen,
enz.; **Biang kērīngēt**; roode
hond (uitslag).
Kērīntil, in bossen, in trossen, in
groepen bijeen zijn, neerhan-
gen (bijv. vruchten aan een
boom).
Kērīnting (ook **Kēlīnting** en

Kērīntjīng), **Kērīntingan**, schel-
letjes, belletjes.
Kērīp, knappend, krassend geluid,
geknaag; **Mēngērīk**, knagen,
knabbelen aan iets (van muizen,
enz.).
Kērīpīk, dunne, platte, ronde
schijfjes van fijngestampte visch,
garnalen, vruchten, enz. die als
toespijs bij de rijst of als snoe-
perij gegeten worden.
Kērīpoet, gerimpeld, vol rimpels.
Kērīs (Jav. Soend.), de Indische dolk.
Kērīt, krassend geluid, gekras,
geknars.
Kērīting, gekroesd, (van het haar),
gekruld, in krullen, kroesharig;
Ramboet kērīting, kroeshaar,
gekruld haar.
Kērīntjīng, zie **Kērīnting**.
Kērīling, **Mēngērīling**, even ter
zijde, zijwaarts kijken, lonken,
een lonk toewerpen.
Kērōeboeng, in menigte bijeen,
opeengehoopt, opeenhooping; **Mē-
ngērōeboeng**, in menigte naar
iets toe gaan, samenstromen,
enz.; **Mēngērōeboengi**, iets in
menigte omringen, bedekken, enz.
(zooals een zwerm bijen op een
vrucht, enz.).
Kērōeboet, met zijn velen op iets
aanvallen, iets aanpakken, enz.;
Kērōeboetin, iemand met zijn
velen, lastig vallen, hinderen, aan-
vatten, aanvallen, enz.
Kērōejoek, gekraai, kraaien (van
een haan).
Kērōeng, holte, uitsnijding, uit-
holling (bijv. van een lepel, enz.).
Kērōepoek, toespijs bij de rijst
(als **Kērīpīk**), ook gemaakt van
in dunne korte reepjes gesneden
buffel- of runderhuiden.
Kērōet, rimpel; **Mēngērōet**, rim-
pelen, fronsen, inkrimpen, ook
een trekkend, rekkend geluid
voortbrengen; **Bērōet**, ge-
rimpeld, vol rimpels zijn.
Kērōewan, zie **Karōean**.

Keroh, valsch, gemeen, slinksch, bedriegelijk van aard.
Kĕrojok, **Mĕngĕrojok** (Jav.), in menigte met zijn velen op iets aanvallen, iemand aanpakken, enz.
Kĕrok, roskam, ook een krabbend geluid; **Mĕngĕrok**, krabben, afkrabben, roskammen.
Kĕrokot (ook **Gelang**), postelein.
Kĕromong, koperen potvormig slaginstrumenten met knop.
Kerong, loensch, scheef van gezicht.
Kĕrongkong (ook **Rongkong**, **Kĕrongkongan** en **Tĕnggorokan**), slokdarm.
Kĕrontjong, rinkelbel, schelletjes, enz., ook gitaar, gitaarspel, getingel op een gitaar.
Kĕrosang (Atj. Mal.), borstspeld (in den vorm van een tak, enz. zooals vele inl. vrouwen dragen).
Kĕrosok, ritselend, schuifelend geluid, ook de onderste bladeren der tabaksplant; **Mĕngĕrosok**, ritselen, schuifelen.
Kĕrotjok, kletteren, ratelen (van kleine vallende of geschud wordende voorwerpen, bijv. hagels). Zie ook **Kĕrojok**.
Kĕrpati, groote veeluis, hondeluis.
Kĕsak, **Mĕngĕsak**, opschuiven, opschikken, op zijde schuiven, enz.
Kĕsal, zie **Kĕsĕl**.
Kĕsandoeng, tegen iets met den voet gestooten, — aangelopen, gestruikeld, met den voet tegen iets aanloopen, over iets heen struikelen, enz. Zie **Sandoeng**.
Kĕsat, ruw, niet glad, stroef, ruig.
Kĕsĕl, vermoeid, afgemat, zich vervelen, het land hebben, zich ergeren, iets moede, zat zijn; **Mĕngĕsĕlkĕn**, iemand het land opjagen, ergeren, nijdig maken, enz.
Kĕset (ook **Bĕset**), **Mĕngĕset**, villen, stroopen, het vel afstroopen, van de opperhuid ontdoen.
Kĕslap (**Kĕslapan**), erg schrikken, door schrik bevangen (bijv. door

het zien van iets spookachtigs, enz.).
Kĕsĕkoel, etensbakje, ook beker, drinknap.
Kĕsoema (of **Koesoema**) (Sk.), bloem (ook in figuurlijken zin).
Kĕsoemba, *Carthamus tinctorius*, L. Nat. fam. der Compositae, middelmatige boom, die een roode verfstof levert.
Kĕsot, **Bĕrkesot**, ook **Mĕngĕsot** (Jav.), voortschuiven op den grond enz., schuiven (op zijn derriĕre, zooals kinderen doen, die nog niet goed loopen kunnen, enz.).
Kĕsrah (of **Kĕsra**) (Ar.), het Arab. schrijfteeken voor den i-klank.
Kĕtam, schaaf, ook krabbe, kreeft; **Mĕngĕtam**, schaven, met de schaaf bewerken.
Kĕtan, *Oryza glutinosa*, Lour. Nat. fam. der Gramineae, een aan kleefstof rijke rijstsoort, waarvan verscheidene variĕteiten bestaan.
Kĕtar (**Mĕngĕtar**), beven, rillen, schudden, sidderen.
Kĕtara, gebleken, blijkbaar, duidelijk, zichtbaar, aan den dag gekomen, blijken, enz.; **Mĕngĕtara-kĕn**, doen blijken, laten zien, openbaren, duidelijk maken, aan den dag brengen, enz.
Kĕteak, oksel.
Kĕtel, ketel.
Kĕtela, zie **Katela**.
Kĕteng, een klein beetje, ook een halve duit of halve cent; **Kĕtengan**, bij beetjes, bij kleine hoeveelheden (verkoopen, enz.).
Kĕti (Sk.), honderdduizend, honderdduizendtal.
Kĕtik, **Mĕngĕtik**, van zich afknippen, afstooten, enz. (bijv. met den duim en een der vingers, die na samengebracht te zijn, tegen iets *) aan worden geknipt).
Kĕtĭl, moeilijk, lastig, vervelend, langwijlig (van een fijn werk bijv.).
Kĕtimoen, komkommer, augurk.
Kĕting, gedeelte van het been

*) *Kĕtika = tijd, kostika*
pada k. itoe = op die tijd

- boven den hiel tot aan de kuit; **Oerat kĕting**, Achillespees.
- Kĕtip**, oogknip, — ook een dubbel-tje (Jav.); **Mĕngĕtip**, knipoogen, met de oogen knippen, ook heel fijn met de nagels knippen, enz.
- Kĕtir** (of **Kĕtar**), min of meer rans of wrang (vergel. **Gĕtir**).
- Kĕtjambah**, uitgelopen kiem van erwten of boonen.
- Kĕtjap**, inlandsche soja, soja.
- Kĕtjap**, smakkend geluid, gesmak, ook gezegde, enz.; **Mĕngĕtjap**, onder het eten smakken, een smakkend geluid maken.
- Kĕtjapi**, harp, luit, ook naam van een vruchtboom.
- Kĕtjĕle** (Bat.), teleurgesteld, verlegen, beschaamd, gefopt zijn, zich in zijne verwachting bedrogen zien.
- Kĕtjil**, klein, gering; **Anak kĕtjil**, een klein kind; **Oewang kĕtjil**, kleingeld, pasmunt; **Roemah kĕtjil**, klein huis, huisje; **Hati kĕtjil**, kleinmoedig, beangst, bevreesd, angstig; **Kĕtjil hati**, geraakt, nijdig, kwaad, geĕrgerd zijn, iets kwalijk nemen, enz.; **Mĕngĕtjilkĕn**, kleiner maken, verkleinen, verminderen, reduceeren; **Mĕngĕtjilkĕn hati**, ergernis aanbrengen, ergeren, enz., ook bang, beangst, ongerust maken, enz.
- Kĕtjiwa** (Jav.), teleurgesteld, beschaamd, verlegen, enz. zijn, bot vangen, een koopje snappen, enz.
- Kĕtjoeboeng**, amethyst, ook: *Datura alba* Nees. nat. fam. der Solanaceae, een plant in Indië, welbekend om hare bedwelmende eigenschappen.
- Kĕtjoet** (Jav.), zuur, ook wrang.
- Kĕtjoewali**, uitgezonderd, behalve, behoudens, tenzij; **Mĕngĕtjoe-walikĕn**, uitzonderen, met iets een uitzondering maken.
- Kĕtoek**, koperen potvormig slag-instrument (met een knop), behoorende bij den **gamĕlan**.
- Kĕtoel** (Jav.), bot, stomp, ook door kramp samengetrokken (van pezen, enz.).
- Kĕtoembar**, korianderzaad.
- Kĕtoembe**, kleine schilfers of roos op het hoofd.
- Kĕtoemboehan**, de pokken, kinderziekte.
- Kĕtoepat**, rijst in van kokosbladeren gevlochten zakjes gaargekookt.
- Kĕtok**, slag, klop, tik, gekakel (van een kip); **Bĕrkĕtok-kĕtok**, kakelen van een kip; **Mĕngĕtok**, op iets kloppen, met de knokkels van de hand op iets slaan, tikken.
- Kewan**, dier, beest; **Kewan** (Mol. Mol.), bosch; **Kapala-kewan**, boschwachter, opziener over de bosschen.
- Kewat**, bij de hand, snibbig, den mond goed kunnen roeren, enz.
- Kial**, oudje, vadertje, titel voor bejaarde en hooggeĕerde mannen, enz., ook van leeraren van priester-scholen en van godsdienstonderwijzers.
- Kibar**. **Bĕrkibar**, wapperen (van vlaggen), fladderen, klapwieken, zweven (van vogels).
- Kibas**, **Mĕngibas**, met iets (bijv. een doek, een bezem), heen en weder zwaaien, met iets tegen iets slaan, ook kwispelstaarten.
- Kiblat** (Ar.), streek, hemelstreek, kant, zijde, (voornamelijk) de streek, waarin de heilige tempel te Mekka gelegen is, waarheen de geloovigen zich bij het bidden richten moeten. (Ook de dooden worden in het graf met het ge-laat daarheen gericht, geplaatst).
- Kidang** (of **Kidjang**), reebok, ree.
- Kidoel** (Jav.), Zuid, het Zuiden, zuidelijk, (ook **Sĕlatan**).
- Kidoeng**, deuntje, liedje, zang, gezang.
- Kijamat** (Ar.), de opstanding, ook het laatste oordeel, de verwoesting der wereld.

- Kjan**, gegeven of bepaalde grootheid, dus, dusdanig, zoodanig; **Sakian**, zooveel; **Doewa kian**, tweemaal zooveel; **Běrapa kian**, hoeveel malen het gegevene, hoeveel malen.
- Kjas** (Ar.), vergelijking, zinspeling, analogie, conclusie.
- Kjok** (of **Keok**) (Soend. Bat.), geschreeuw, gekakel (van een hoen); **Měngjok**, kakelen, enz.
- Kikir**, vijl, ook: gierig, vrekkelig, schraapzuchtig, gierigheid, enz.; **Měngikir**, vijlen, afvijlen, met een vijl bewerken; **Orang kikir**, vrek, gierigaard, enz.
- Kikoek**, linksch, boersch, gedwongen, niet op zijn gemak, stijf.
- Kilan** (Jav.), span, de afstand tusschen de toppen van den uitgestrekten duim en pink.
- Kilang**, de rollen eener suikerrietpers, ook het uitgeperste suikerrietsap.
- Kilap**, glimmend, blinkend; **Měngkilap**, blinken, glimmen, glanzen, glinsteren.
- Kilat**, bliksem, weerlicht, weerschijn, flikkering; **Běrkilat**, bliksemen, weerlichten, flikkeren, schitteren, blinken, enz.
- Kilik**, met iets in een opening, holte, enz. peuteren, iets in een holte duwen en rondraaien, met iets kittelen, enz. (ook **Měngilik**); **Kilik koeping**, in het oor peuteren (met een veertje, enz.).
- Kima**, een groote schelp.
- Kimpal**, gedegen, massief; **Mas kimpal**, gedegen goud, goud in klompen of staven.
- Kinang** (Jav.), een gereed gemaakte betelpruim; **Měnginang**, betelpruimen.
- Kintal**, erf, woonerf (Mol. Mal.).
- Kintja**, dikke, brijachtige zoetsaus bij sommige gebakken.
- Kintjir**, waterrad, scheprad, om het water op te pompen of naar een hooger gelegen terrein op te voe-

- ren, ook: garenwinder, haspel
- Kintjoep**, een weinig open of geopend en puntig eindigend, half gesloten. (zooals bijv. een bloemknop). knop, bloemknop, ook: (van een vaartuig), smal, smalbuikig.
- Kiong** (of **Keong**), schelp, schelpdier.
- Kipai**, **Měngipai-ngipai**, kwispelstaarten.
- Kipas**, waaier; **Měngipas**, een waaier gebruiken, met een waaier waaien, met een waaier iets bewaaien.
- Kiprat**, **Měngiprat**, iets van zich afschudden, sprenkelen, besprenkelen; **Měngipratkěn**, iets besprenkelen, enz.
- Kipsau** (ook **Kipsiau**) (Chin.), aarden thee- of koffiepote.
- Kira**, denken, meenen, vermeenen, van meening zijn, zich verbeelden, gissen, vermoeden, achten, berekenen, overleggen, meening, gissing, enz.; **Kiranja**, toch, eilieve; **Kira-kira**, naargissing, denkelijk, vermoedelijk, ook met mate, met overleg, gissing, berekening, begroting, enz.; **Měngirakěn**, van een of ander iets denken, berekenen, enz.
- Kirabat**, nabestaanden.
- Kirai**, een gevlekte komkommer-soort, ook een palmsoort, waarvan de bladnerven gebruikt worden tot het vervaardigen van de z.g. Bantamsche matten.
- Kirap**, snelle op en neergaande beweging; **Měngirap**, iets snel op en neer bewegen, uitslaan (bijv. van gewassen goed bij het ophangen), uitschudden, schudden van de veeren (zooals kippen, enz. doen), ook klapwieken.
- Kiri**, links, linkerzijde, linksch, linker; **Sěbėlah kiri**, links, ter linkerzijde; **Měngiri**, links opgaan, links uitwijken, links aanhouden, enz.; **Měngirikěn**, links

- plaatsen links opstellen, links schuiven, enz.
- Kirik** (Jav.), kleine hond, jong hondje, ook het te berge rijden der haren, enz.; **Mëngirik** of **Mëngkirik**, rillen, ijzen, kippevel krijgen (van vrees, afschuw, enz.).
- Kirim** (**Mëngirim**, **Bërkirim**), zenden; **Mëngirim**, iemand iets zenden, doen toekomen, ook iets aan iemand medegeven; **Mëngirimkën**, iets aan iemand zenden, verzenden, sturen; **Kiriman**, wat gezonden wordt.
- Kisa**, gevlochten mandje, ook een netje ter bewaring van een of ander.
- Kisar** (of **Kisër**), **Bërkisar**, in de rondte draaien, schuivend opschikken, zich schuivend verplaatsen, zittend voortschuiven; **Mëngisar**, in een molen of met een molensteen, die in de rondte draait, malen, vermalen, fijn wrijven, enz., ook zich verplaatsen.
- Kisi**, spil, roede, spijl, tralie; **Kisikisi**, tralles, traliwerk, rasterwerk, hekwerk.
- Kisil** of **Kisilan**, wrijf- of schuurpaal (voor dieren op de weide, enz.); **Mëngisil**, zich tegen dien paal aanwrijven, schuren, enz. (van dieren).
- Kismis**, krenten, rozijnen.
- Kisoet**, gekreukt, gekreukeld, gerimpeld, verschrompeld, enz.
- Kita**, wij (met insluiting van den aangesproken persoon), ook ik (wanneer de spreker zich hooger stelt dan de aangesprokene, ook in brieven).
- Kitab** (Ar.), boek, geschrift (inzonderheid van godsdienstigen aard); **Alkitab**, het boek bij uitnemendheid, de **Koran**.
- Kitar** (of **Kitër**), **Bërkitar**, draaien, wentelen, om een as, een middelpunt draaien; **Mëngitar-kën**, iets omdraaien, ronddraaien, doen wentelen, draaien.

MALEISCH-HOLLANDSCH.

Kiting, kruimpje, klein weinigje, enz., ook kromgetrokken (van de vingers door jicht, enz.).

Klengteng, Chineesche tempel.

Klëntit, de kittelaar, clitoris.

Kloemit, beetje, weinigje; **Sakloemit**, een bitter klein beetje.

Klontang (of **Këlontang**, ook **Këlontangan**), vogelverschriker, voorwerp om door geklep, enz., de vogels van de velden te jagen.

Klontong, zie **Këlontong**.

Kobar (**Kobaran**), in lichte laaie, in vlammen uitslaan, branden, afbranden, verbranden, brand, enz.

Kobër (Jav.), den tijd hebben, in de gelegenheid zijn of de gelegenheid hebben tot, convenieeren.

Kobes, waar een splinter af is, beschadigd. *o. v. Kool, n. l. de groote.*

Kobok, **Mëngobok**, door water gaan, waden, ook in water spoelen, wasschen, enz.; **Kobokan**, waschkom, vingerglas, ook stam, volksstam, partij.

Kodi, twintigtal, snees, twintig stuks.

Kodja, Klingalees, Klingaleesch, Moor, Moorsch, Bengalees, Bengaleesch; **Pakodjan**, wijk of buurt, woonplaats der **Kodja's**.

Kodok, kikvorsch, kikker, padde.

Kodrat (Ar.), macht, almacht.

Koe, verkorting van **Akoe**, zoowel pers. voornw. als bez. voornw. van den 1en persoon.

Koet, sterk, krachtig, stevig, hecht, vast, solied, enz.; **Mëngoe-watkën**, sterkmaken, versterken, enz.; **Mëngoe-wat-ngoewatkën**, met alle kracht iets doen, al zijn krachten tot iets aanwenden, zijn best doen, met al zijn vermogen iets doen, enz.

Koebis, kool, koolgroente.

Koeboe, schans, verschansing, aarden wal, borstwering; **Mëngoeboel**, iets met aarden wallen of verschansingen insluiten, ver-

✓ *Koetatin vrees; angst* 10

- schansingen, enz. om iets heen aanleggen, maken.
- Koeboer** (Ar.), graf, begraafplaats; **Měngoeboerkěn**, begraven, iemand begraven, in een graf neerleggen; **Pakoeboeran**, begraafplaats.
- Koeda**, paard; **Koeda lělaki**, **Koeda laki-laki**, **Koeda djan-tan**, hengst, dekhengst; **Koeda pěrampoean**, **Koeda istěri**, merrie; **Koeda kěbiri**, ruïn, gesneden hengst; **Koeda-koeda**, schraag, stut, kruk, ook spruit (aan een dak) waarop de nokbalk rust; **Koeda-koedaan**, nage-maakt paard, hobbelpaard, enz.; **Běrkoeda**, te paard, te paard zitten, rijden, enz.
- Koedis**, erg jeukende huiduitslag, roode hond, schurft, enz.
- Koedja**, kruik, kruikje.
- Koedjoet**, **Měngoeđjoet**, worgen (de straf voor overspelige vrouwen).
- Koedoe** (Jav.), het moet, het behoort, het is noodig, noodzakelijk dat, enz.
- Koedoeng**, verminkt van de ledematen (zie ook **Koetoeng**), afgekapt, stomp; ook een doek enz., dien men over het hoofd of om het lichaam draagt om dit te beschermen, scherm, bescherming, enz.; **Měngoeđoeng**, verminken; **Běrkoedoeng**, iets over het hoofd of het lichaam dragen bij wijze van sluier, gesluierd gaan, ook zich onder de bescherming stellen van iemand, enz.; **Měngoeđoengi**, iemand een sluier over het hoofd slaan, beschermen, in bescherming nemen, enz.
- Koedoes**, heilig; **Roh'oełkoedoes**, de heilige Geest; **Měngoeđoes-kěn**, iets heiligen, heilig verklaren, als heilig beschouwen.
- Koekoe**, nagel klauw; **Běrkoekoe**, nagels hebben, van klauwen voorzien.

- Koekoeh**, stevig, vast, hecht, sterk, **Měngoekoehkěn**, sterk maken, versterken, stijven in iets, enz.
- Koekoek**, gekraai; **Běrkoekoek**, kraaien.
- Koekoek-běloek**, uil, nachtuil.
- Koekoep**, aanslibbing aan de monding van rivieren, enz., ook dek, dekkleed, bedekking, deksel; **Měngoekoepi**, iets dekken, bedekken, enz., ook beschermen, in bescherming nemen.
- Koekoer**, gekir, ook klauw, krabber; **Běrkoekoer**, kirren, ook zich krabben; **Měngoekoer**, krabben, afkrabben.
- Koekoes**, damp, walm, wasem, stoom; **Měngoekoes**, in stoom gaarkoken, koken, distilleeren, enz.; **Běrkoekoes**, dampen, uitdampen, walmen, uitwasemen, enz.; **Koekoesan**, trechtvormig mandje, waarin de rijst in een **dandang** wordt gaargestoomd.
- Koekoet** (ook **Kokot**, **Lantah**), kram, oog, kromgetrokken, samengetrokken (van de armen of vingers) — ook tam, mak, volgzzaam (van jonge diertjes, kuikens bijv.); **Měngoekoet**, aan of door een kram bevestigen, enz., ook bijeenschrapen, met de als een hark omgebogen vingers tot zich halen, enz.
- Koel** (of **Kol**) (Hol. Bat.) kool; **Boengkoes koel**, een hoofddoek vastge-steven in den vorm van een kool.
- Koelah**, vijver, kom, gemetselde waterbak.
- Koelat**, zwam, schimmel, mos, ook vuil aan de tanden.
- Koelawarga** (ook **Koelawangsa**) (Sk.), familie, maagschap, bloedverwanten.
- Koeli**, daglooner, sjuower, enz.; **Běrkoeli**, **Měngoeli**, als daglooner werken, sjuowerdiensten doen.
- Koelling**, rondom, in de rondte, omtrek, in den omtrek; **Běrkoeli**
- 1/Koelak of kelak, wat ook koelak kan noemen*

lling, rondgaan; **Mëngoellilingi**, om iets heen gaan, iets omtrekken, omsingelen, insluiten, omgeven.

Koelit, omkleedsel, omhulsel, bekleedsel, huid, vel, schil, dop, bast, schors, enz.: ook bereide huid, leder, lederwerk, enz.; **Koelit chatan**, de voorhuid, het praeputium.

Koeloep, voorhuid, praeputium; **Bërkoeloep**, van een voorhuid voorzien, nog niet besneden zijn; **Koeloep**, ook als liefkoozingswoord voor jongens, die nog niet besneden zijn.

Koelon (ook **Barat**), west, het westen, westelijk.

Koembah, **Mëngoembah**, waschen, spoelen, uitspoelen, ook iemand den mantel vegen, enz.

Koembang, hommel, ook: groote tor (ook **Koewangwoeng**).

Koemis, knevel, snor, ook sik.

Koemoer, **Bërkoemoer**, den mond spoelen, gorgelen.

Koempal (of **Goempal**), kluit, klonter, samengedrukte hoeveelheid eener zachte, taaië zelfstandigheid.

Koempi (Bat.), overgrootvader, overgrootmoeder; **Anak koempi**, achterkleinkind.

Koempoel, verzameld, bijeen; **Bërkoempoel**, bijeen zijn, bijeen komen, verzameld, vergaderd zijn, vergaderen, zich verzamelen, enz.; **Mëngoempoelkën**, bijeenbrengen, verzamelen, te zamen brengen, vergaderen, opeenhoopen, enz.; **Koempoelan** of **Pakoempoelan**, verzameling, vergadering, bijeenkomst, enz., ook: som; **Tëmpat koempoelan**, vergaderplaats, vergaderzaal, enz. (ook **Pakoempoelan**).

Koenang-koenang, de vuurvlieg, glimworm.

Koendjoeng, eerbied, plechtig bezoek; **Mëngoendjoengi**, iemand of

iets een plechtig bezoek brengen.

Koening, geel; **Koening toewa**, donker geel; **Koening moeda**, lichtgeel; **Poetih koening** (van de huidskleur), blankgeelachtig, geelachtig blank; **Sakit koening**, geelzucht.

Koenigan, geel koper.

Koenir, zie **Koenjit**.

Koenjah, Sirikauwsel.

Koenjit, kurkuma, (*Curcuma longa*, L. Nat. fam. der Zingiberaceae); **Iboe koenjit**, de hoofdknol dezer plant; **Anak koenjit**, de bijwortels.

Koenjoek, aapje, jonge aap, kleine aap.

Koenjoeng (**Koenjoeng-koenjoeng**), eensklaps, plotseling, onverwachts, op eens, onvoorziens.

Koentji, sluiting, slot; **Iboe koentji**, slot; **Anak-koentji**, sleutel; **Koentji paha**, de lies; **Koentji maling**, een looper die op alle sloten past; **Mëngoentji**, sluiten, op slot doen, met een sleutel dichtmaken, ook den sleutel in een slot steken, zoowel om te sluiten als om te openen.

Koentjoeng, kuif, ook vlok of bosje haar, dat aan het hoofd van kleine kinderen gelaten wordt, ter hoogte van de fontenel (verg. **Boeboeng**).

Koentjoep (of **Kintjoep**), gesloten, samengeplooid (van bloemknoppen, enz.), knop, bladknop, bloemknop, enz.

Koentoel, rond, stomp, ook: reiger.

Koepang (Mol.), geld.

Koepas, **Mëngoepas**, schillen, pellen, van de schil, de huid, enz. ontdoen, ontbolsteren, de bast of schors van iets afnemen, enz.

Koepe, **Mëngoepe**, de schilfers of roofjes enz. afhalen (bijv. van een zweer), plukken, afschilferen, losmaken, enz.

Koeping (ook **Tëllinga**), oor.

Koepoe of **Koepoe-koepoe**, vlinder, kapel.

Koeprak (Jav.) (ook **Koprak**, **Koprakan**), klepper, klepmachine, om vogels enz. te verdrijven.
Koera, milt; **Sakit koera**, milt-aandoening, opzetting van de milt.
Koera-koera, schildpad, landschildpad, ook de wreef van den voet.
Koera, aderen, vlammen (in marmer of hout).
Koerang, ontoereikend, niet genoeg, te weinig, te kort, te min, minder, ontbrekend, ontbreken, gebrek hebben aan iets, enz., afnemen, verminderen, minder worden; **Měngoerangi**, verminderen, minder worden, afnemen (bijv. van een lijdende); **Měngoerangkěn**, iemand te kort doen, iets verminderen, enz.; **Kakoerangan**, te kort, gebrek, gebrekkig, noodlijdend, enz.
Koerap, ringworm.
Koeras, katern, 5 à 6 vellen of 20 à 24 bladzijden; **Měngoeras**, ook uithoozen, het water uit een bak, enz. verwijderen en den bak tegelijkertijd schoonmaken.
Koerban (Ar.), offer, offerande.
Koernia (Sk.), zie **Karoenia**.
Koeroeng, besloten ruimte, hok, kooi, kajuit, gevangenis; **Koeroeng batang**, lijkbaar, eig. het halfcilindervormig bamboezen geraamte dat over het lijk wordt geplaatst en waarover het lijkkleed wordt geworpen; **Měngoeroengkěn**, in een kooi, hok gevangenis plaatsen; **Koeroengan**, kooi, hok.
Koeroes, mager, schraal, uitgeteerd.
Koera, zetel, troon, stoel.
Koesir, koetsier.
Koeskoes, gefluister, geheim gesprek, enz.; **Měngoeskoes**, fluis-teren, iets zacht bespreken, smoezen, enz.
Koesoet, verward, in de war; **Měngoesoetkěn**, verwarren, in de war brengen.
Koesta, melaatschheid, lepra, ook:

een erge graad van syphilis.
Koetang, onderlijf, kortmouwige borstrok, een soort corset.
Koetika, tijd, tijdstip, wijl, oogenblik, ten tijde, tijdens, toen, terwjl.
Koetil, wrat, ook kleinigheid, enz.; **Měngoetil**, kleinigheden wegnemen, kapen, enz.
Koetjal, een soort uien of prei (*Allium uliginosum*, Don. Nat. fam. der Liliaceae).
Koetjar (**Koetjar-katjir**), in wanorde verspreid, uit elkander geworpen, enz.
Koetjing, kat.
Koetjir (ook **Koentjir**, **Boentoet**), staart, lange haarvlecht der Chinezen.
Koetjoep, kus, zoen; **Měngoe-tjoep**, kussen, zoenen; **Měngoe-tjoepi**, iemand kussen, zoenen, enz.
Koetoe, luis, mijt; **Koetoe an-djing**, vlooi; **Koetoe boesoek**, wandluis; **Koetoe lěmboe**, runderluis, tiek.
Koetoe, vloek, vervloeking, gevloekt, vervloekt; **Měngoetoe**, vloeken, vervloeken, een vloek uitspreken; **Měngoetoe**, iemand vervloeken.
Koetoe, afgekapt, afgehouden, stomp (van een arm, enz.), zonder mouwen (van een jak, enz.), afgeknot, gekort (van een broek bijv.).
Koewah, saus, nat, sop (van een gerecht).
Koewaja, vergrooting der milt, galzucht.
Koewak, gekwaak, diep, langge-rekt geluid, enz.; ook diepe wonde, gapende wonde, deuk, diepe scheur, uitholling, uitgehold, diep ingevreten, enz.; **Měngoe**, kwaken, een diep, gerekt geluid voortbrengen, enz.
Koewala, monding eener rivier.
Koewali, aarden of ijzeren kook-

- pan; **Toetoe** **koewali** of **Kékëb**, pandeksel; **Pantat koewali**, bodem van een pan, ook het daaraan zittende roet, zwartsel, enz.
- Koewalon** (Jav.), stief-; **Bapa-koewalon**, stiefvader; **Ma'-koewalon**, stiefmoeder; **Anak koewalon**, stiefkind.
- Koewasa**, macht, vermogen, gezag, volmacht, gezaghebbend, sterk, krachtig, in staat tot, gevolmachtigde, enz.; **Bërkoewasa**, macht hebben; **Mëngoewasani**, gezag over iets uitoefenen; **Mëngoe-wasakën**, machtigen, volmacht geven, enz.
- Koewat**, kracht, ook dikwijls, dikwerf. Zie verder **Koeat**.
- Koewatir** (Ar.), vrees, angst, onrust, bevreesd, ongerust, beangst, onrustig zijn, enz.
- Koewawa** (Jav.), bij machte, in staat, bekwaam, sterk genoeg tot, enz.
- Koewe**, gebak, koek, snoeperij.
- Koeweni**, Mengifera foetida, Lour. een **mangga**-soort met sterkriekende vruchten.
- Koewi**, smeltkroes.
- Koewoeng** (Jav.), (ook **Blanglala**), regenboog.
- Kojak**, scheur, gescheurd; **Mëngojak**, scheuren.
- Kojan**, inhoudsmaat, kunnende bevatten 27 tot 30 picols van 125 A. @ gewicht.
- Kojo** (Chin.), Chineesche trekpleister.
- Kolak**, met suiker gestoofde vruchten, een soort van gesuikerd moes.
- Kolam**, vijver, waterkom.
- Kolang-kaling**, vruchten van den **aren**-palm, waarvan confituur wordt gemaakt.
- Kolek**, inlandsch vaartuig met binnenwaarts gebogen voor- en achterstevan.
- Kolong**, ledige ruimte onder iets (bijv. een bank, een huis, enz.),
- ook: mijn, uitholling, onderaardsche gang, enz.; **Anak kolong** (kazerneterm) soldatenkind, dat in de kazerne geboren is; **Anak-tangsi**, in tegenstelling van **Anak soldadoe**, een soldatenkind in 't algemeen, en bijzonderlijk een, dat niet in de kazerne geboren werd. **Anak kolong** wordt ook als scheldwoord gebezigd in den zin van een „in ontucht geboren kind”.
- Kolor**, gleuf; **Tali kolor**, touw of band, die in een gleuf, sleuf of zoom (bijv. van een broek) loopt, en dient om dien vast aan het lijf te binden.
- Kolot** (Soend.), oud, bejaard.
- Kombali**, terug, teruggekeerd, teruggekomen, enz. weder, opnieuw, enz.; **Mëngombalikën**, teruggeven, terug doen gaan, terugzenden, enz., wederkeerig iets bewijzen, vergelden enz.
- Kombang**, (zie ook **Koembang**), hommél, tor, kever.
- Kombara** (**Mëngombara**), zwerfen, dolen, ronddolen; **Pëngombaraan**, ronddoling, omzwerfing.
- Komëndoer** (of **Koemëndoer**), commandeur, commodore.
- Koming**, klein in zijn soort, ook hermaphrodiet, impotent.
- Kompëni**, compagnie, de O.-I. compagnie, het gouvernement, de regeering.
- Kompes**, **Mëngompes**, (Bat.), streng ondervragen, een streng onderzoek instellen, iemand een streng verhoor doen ondergaan.
- Konang**, zie: **Koenang**.
- Kondangan**, als genoodigde een feest bijwonen, naar een feest toe gaan.
- Kongkël**, (ook **Sëkongkël**) (Holl.), konkelen, samenspannen, een geheime afspraak met elkander maken, enz.
- Kongsi** (Chin.), vennootschap, maatschappij, vereeniging, com-

- pagnieschap, verbond; **Roemah kongsi**, gebouw, zetel van zulk een compagnieschap.
- Kontal-kantil**, hangend slingeren, bengelen, heen en weder schommelen, enz.
- Kontan**, contant, comptant.
- Kontol**, de testiculi, de ballen, ook de geheele penis, het geheele mannelijke schaamdeel.
- Kopek**, slap hangend, ongevuld, (van de borsten eener vrouw), ook (**Mëngopek**), roofjes, schilfers van een wond aftrekken, een vrucht enz. bij kleine stukjes schillen, van iets kleine stukjes afrukken, aftrekken, enz.
- Kopi**, koffle, koffleboon, koffleboom; **Poehoen kopi**, koffleboom; **Boewah kopi**, koffievruucht; **Ampas kopi**, koffiedik, ook de bij de West-indische bereiding der versche vruchten achterblijvende schillen, enz.
- Kopjah**, muts, pet, kalotje.
- Kopjor**, inwendig zacht van vleesch, met papperig vleesch, (van enkele vruchten).
- Kopak**, druiperig, nat, (van ooren); **Kopokan**, druipooren hebben, aan eene oorziekte lijden, waardoor het vuil er steeds uitloopt.
- Koran** (Ar.), de koran, de heilige schrift der Mohammedanen.
- Korang**, vischmand.
- Kored**, wieden, het laatste scheutje wegnemen, schoffel, schoffelen, enz.; **Koredan**, het laatste beetje, Krestantje.
- Korek**, **Mëngorek**, met iets scherp of puntigs uithalen, peuten, krabben, graven, enz. wroeten; **Korek koeping**, oorpeuter-tje, oorlepeltje.
- Koreng**, zweer, huiduitslag, schurft, enz.; **Korengan**, zweren, enz. hebben, door zweren enz. geplaagd.
- Korma** (of **Choerma**) (Ar.), dadel.
- Korok**, uitholling, schroefgang, (in den loop van een geweer, enz.), mijngang, enz.; **Mëngorok**, een mijn graven, enz.
- Korsi**, (zie ook **Koersi**), stoel; **Korsi doedoek**, gewone zitstoel; **Korsi gojang**, wipstoel; **Korsi malës**, luierstool, lange ligstoel.
- Kosak** (**Kosak-kasik**), telkens van plaats veranderen.
- Kosek**, **Mëngosek**, korrelige zelfstandigheden (als rijst, enz.) met de hand in het water rondroeren, om te wasschen.
- Kosen**, dapper veelvermogen.
- Kosong**, ledig, zonder inhoud, zonder zin; **Roemah kosong**, een ledig huis; **Omong kosong**, zinledige beuzelpraat; **Mëngosong-kën**, iets ledig maken, ontruimen.
- Kosta**, zie **Koesta**.
- Kota**, versterkte plaats, burcht, vesting, fort, stad, door muren of andere versterkingen omgeven plaats.
- Kotak**, vak, lade, doos, schakel van een metalen buikband, ook vak, terras (van rijstvelden).
- Kotërek** (Holl.), kurketrekker.
- Kotjak**, verwaand, trotsch, veel praats hebben, snoevend zijn, bluf-fend, enz., ook schudding (van een vocht); **Mëngotjak**, schudden.
- Kotjok**, **Mëngotjok**, schudden, (bijv. water in een flesch).
- Kotor**, vuil, onrein, smerig, morsig; **Kotoran**, vuil, drek, onreinheid, enz.
- Kowak**, doorgebroken, uitgehold, opengebroke, enz., zie **Koewak**.
- Kowe** (Jav.), gij, u, jij, jou, je.
- Krokot**, postelein.
- Ksatria** (Sk.), iemand uit de krijgs-manscaste.
- Kwartoe**, **Pakërdjaän kwartoe** (Mol. Mal.), negorij, heerendienst ten behoeve van den radja.

L.

Laba, winst, gewin, voordeel; **Bérlaba**, winstgevend; **Mélabakén**, productief, winstgevend maken.

Laba-laba, spin; **Sarang laba-laba**, spinneweb.

Labérak, **Mélabérak** (Jav.), ranselen, afranselen, afrossen, afjakkeren.

Labérang, scheepswant.

Laboe, pompoen, kalebas, hiervan bestaan verscheidene soorten.

Laboeh, afhankelijk, neerhangend, nedergelaten, enz. (van een kleed, gordijn, enz.); **Bérlaboeh**, ankeren, ten anker liggen; **Pélaboehan**, ankerplaats, reede, haven.

Laboer, **Mélaboer** (Jav.), met iets bestrijken, besmeren.

Lada, peper.

Ladang, bouwveld zonder kunstmatige bevoeling.

Ladék, ongaar, alleen de buitenzijde gaar.

Ladenin (Bat.), om iets geven, notitie van iets nemen, werk van iets maken, enz.

Lading (Jav.), mes.

Ladjoer, snel, vlug, vooruit, snel vooruitgaan, zich vlug vooruitbewegen; **Méladjoekén**, vaart of gang in iets brengen, snel doen vooruitgaan, enz.

Ladjoer, rij, ruimte tusschen twee evenwijdige lijnen, baan, kolom (van een bladzijde), ook lijnblad.

Ladoe, overstroming, afstromende lava uit een krater, vermengd met water, enz.

Lafal (Ar.), woord, uitspraak; **Mélafalkén**, uitspreken.

Laga, manoeuvre, kuur, scherts, kortswijl; **Bérlaga**, manoeuvreren, tegen elkander stooten, vechten, ook gekscheren, gekheid maken, kuren vertoonen, veinzen.

Lagi, nog, meer, ook, zelfs, nog steeds, daarbij, bovendien, en, wijders, voorts, enz.; **Apa lagi**, hoeveel te meer, enz.

Lagoe, zangwijs, melodie, air; **Mélagoekén**, op muziek zetten, zingend voordragen, enz.

Lagondér, dragonder.

Labir (Ar.), geboren worden, te voorschijn komen, openlijk, uitwendig; **Mélahirkén**, ter wereld brengen, baren, te voorschijn brengen, openbaren, enz.

Lalk, geschikt, gepast, passend, behoorlijk, betamelijk, waardig.

Lain, ander, anders, verschillend; **Bérlainan**, anders zijn, verschillen, onderscheiden zijn van, enz.; **Mélaínkén**, afzonderen, uitzonderen, veranderen, uitgezonderd, behalve.

Lajan, **Mélajan**, ter zijde staan, behulpzaam zijn, bedienen; **Méla-jani**, iemand helpen, bedienen, enz.

Lajang, gezweef, gevlieg; **Méla-jang**, zweven, vliegen, door den wind medegevoerd worden, ook dichtvallen (van de oogen van iemand die slaap heeft); **Lajangan**, vlieger.

Lajap, laag bij den grond of op het water; **Méla-jap**, laag over den grond of het water strijken (van vogels), ook sluimeren, dommelen.

Lajar, zeil; **Bélarajar**, zeilen, zeilende zijn, onder zeil gaan, uitvaren, reizen te water; **Mélarajarkén**, doen zeilen, met iets wegzeilen, iets zeilende vervoeren, enz. *)

Lajoe, verlept, verwelkt, verflinst.

Lajon (Jav.), lijk, vorstelijk lijk.

Laki, gehuwd man, echtgenoot, mannetje van een vrouwelijk dier; **Laki bini** of **Laki istéri**, man en vrouw; **Bérlaki**, gehuwd zijn,

*) *Péla-jaran*, Zeiltocht, reis, voyage

een man hebben of krijgen, met een man trouwen (van een vrouw), een mannetje hebben (van vrouwelijke dieren), met een mannetje paren; **Bërlakikën**, iemand tot man hebben; **Mëmpërlakikën** of **Mëlakikën**, uithuwen (van een meisje, enz.), doen paren, laten dekken (van een vrouwelijk dier); **Laki-laki** of **Lëlaki**, mannelijk, ook man; **Orang laki-laki** of **Orang lëlaki**, man, mannelijk persoon.

Lakoe, gang, loop, gedrag, handelwijs, handel en wandel, enz., ook in zwang zijn, gewild zijn, aftrek hebben, in den smaak zijn, enz.; **Tingkah-lakoe**, gedragingen, al het doen en laten van iemand, handel en wandel, enz., **Bërlakoe**, zich gedragen, enz., ook gangbaar zijn, in gebruik zijn, gebeuren, aftrek hebben, gewild zijn, van toepassing zijn, van kracht zijn, enz.; **Mëlakoeën**, ten uitvoer brengen, doen, uitvoeren, in praktijk brengen, in zwang brengen, invoeren, enz.

Lakon (Jav.), bedrijf of episode uit de Mythologie, enz. die ten tooneele wordt opgevoerd; **Wajang**, stuk.

Laksa (Sk.), tienduizendtal, ook een soort van Chineesche vermicelli; **Salaksa**, tienduizend.

Laksamana, vlootvoogd, admiraal.

Laksana, gelijkenis, voorbeeld, evenals, gelijk, ook handwerk, enz.; **Mëlaksanakën**, vergelijken, ook in eenig handwerk bedreven zijn.

Lalab, versche of gekookte groenten, enz. die men bij de rijst eet.

Lalai, zorgeloos, onverschillig, onachtzaam, onoplettend, zijn gedachten niet bij elkander hebben, slaperig, bezwijmd, vergeetachtig.

Lalat (ook **Lalër**), vlieg, de huisvlieg; **Tahi lalat**, sproet.

Laloe, voorbij, over, gepasseerd, daarna, waarna, vervolgens, toen, enz., ook passeeren, voorbijgaan,

voortgaan, verlopen (van tijd), heengaan, uit den weg gaan, afwijken, enz.; **Mëlaloei**, iets voorbijgaan, over iets heen gaan, overschrijden, overtreden, enz.; **Mëlaloeën**, voorbijvoeren, voorbij brengen, een eind aan iets maken, iets verwijderen, enz.

Lama, lang, lang geleden, lengte van tijd, duur van tijd, vroeger, eertijds, oudtijds, oud, vorig, langdurig; **Salamanja**, altijd, immer.

Lamar, **Mëlamar** (Jav.), ten huwelijks vragen; **Lamaran**, huwelijksaanvraag.

Lambat, langzaam, lang van duur, langdurig, veel tijd eischend, traag, talmend, laat; **Bërlambat**, traag zijn, dralen, talmen, enz.; **Mëlambatkën**, vertragen, verdagen, uitstellen, op de lange baan schuiven, langzaam afdoen, lang aanhouden, enz.

Lamboeng, zijde, flank (van het lichaam of een vaartuig).

Lampang, een tijdelijk voor gasten gebouwd logis.

Lampar, verspreid, uit elkander; **Mëlampar**, zich verspreiden (bijv. van het water bij een overstroming).

Lampau, voorbij, over den bepaalde tijd, enz., verdergaand, te bovengaand, verder gaan, te ver gaan; **Mëlampau**, te ver gaan, de grens van iets overschrijden.

Lampin, luier.

Lampit (Jav.), mat, zitmat (meest van rotting).

Lampoe, lamp; **Lampoe gan-toeng**, hanglamp; **Lampoe doedoek**, staande lamp; **Lampoe tembok** of **Lampoe teplok**, muurlamp.

Landak, stekelvarken.

Landas (kf **Landës**), onderlaag; **Mëlandas**, op een onderlaag plaatsen; **Mëlandaskën**, iets tot onderlaag geven; **Landasan**, onderlaag, stut, steun, ook aanbeeld.

- Landěsan**, zie: **Landas**.
Landjam, ploegijzer, kouter.
Landjoer, langdurig, gerekt; **Ka-landjoeran**, te laat, over den tijd; **Katělandjoer**, eenmaal geschied, niet meer te veranderen, te ver gegaan, enz.; **Mělandjoerkěn**, rekken, lang maken.
Landjoet, lang, lang van duur, langdurig, verlengd, gerekt; **Mělandjoetkěn**, rekken, verlengen (van het leven bijv.).
Lang (Boeroeng lang) kiekendief, een soort valk.
Langgana, onwillig, weerspanning, weerbarstig.
Langgar (Jav.), bedehuis, bidkapel (zie **Soerau**).
Langgar, Mělanggar, tegen iets aanstooten, — loopen enz., ook aanvallen, een aanval doen, op iets aanloopen, enz., ook tegen iets zondigen, tegen iets handelen, iets overtreden, enz.; **Mělanggarkěn**, tegen iets doen stooten, — aanloopen, — caramboleeren, enz., ook (een vaartuig) op het land zetten.
Langit, uitspansel, hemel; **Langitan**, hemel van een ledikant, enz., ook verhemelte; **Mělangit**, hemelwaarts stijgen, in de hoogte stijgen, enz.
Langkah, schrede, stap, pas, tred; **Mělangkah**, stappen, schrijden, enz., ook iets (wetten, enz.) overschrijden, overtreden; **Mělangkahkěn**, over iets heenstappen, enz.
Langkap, compleet, van het noodige voorzien, voltallig; **Běrlangkap**, uitgerust, van het noodige voorzien, voltallig, compleet zijn; **Mělangkapkěn**, iets uitrusten, van het noodige voorzien, voltallig, compleet maken, het ontbrekende aanvullen, enz.
Langkaú, open plek op een veld, dat beplant is, bijv. op een ladang, enz.
- Langoe**, muf, duf, mufte, duffe lucht van iets.
Langsai (of Langse), gordijn, voorhang, draperie, portière.
Langsěp (of Langsat), Lansium domesticum, Jack. nat. fam. der Meliaceae, boom met lekkere vruchten.
Langsing, slank, tener.
Langsoeng, regelrecht door, recht-door, recht toe recht aan, recht op iets aanhouden, op iets afgaan, ook (van geluiden), fijn, schel.
Lantai, vloer van een op palen staand huis.
Lantak, laadstok; **Mělantak**, inslaan, indrijven, instampen, aanzetten; **Pělantak**, laadstok, ook heiblok.
Lantar (Lantaran), middel, oorzaak, reden, om reden, ten gevolge van, enz.
Lantar, Těrlantar, plat op den rug liggen.
Lantas, vervolgens, dadelijk, onmiddellijk, onverwijld, terstond, daarop, daarna, enz.; **Mělantas-kěn**, doorzetten (van iets dat begonnen is).
Lantera, lantaarn.
Lantik, Mělantik, openlijk installeren, inhuldigen (van een vorst.)
Lanting, vlot, ook een vlothuis, drijvend huis, huis op een vlot.
Lantja, een soort van groote boot, ook een groote spin.
Lantjang (Jav.), voorbarig, durven, lange vingers hebben, brutaal handelen, enz.
Lantjar, snel in beweging, vlug, vlot, rad (in het spreken, enz.).
Lantjip (of Lintjip), puntig, spits, scherpgepunt, scherp eindigend; **Mělantjipkěn**, een punt aan iets maken, aanpunten, enz.
Lantjoeng, vermengd met bijstoffen (van goud, enz.) ook min of meer puntig, enz., kippendrek.
Lantjoer (Jav.), halfwassen hoen,

- ook uitspuiten van vocht (bijv. uit een pijp.
- Lantjong, Mělantjong**, rondkuieren, wandelen, drentelen, slenteren, pierewaaien, ook bij iemand een visite maken, te gast gaan, enz.
- Lantoeng**, scherp, doordringend (van stank, een geluid enz.); **Těmbělek lantoeng**, stinkende kippendrek.
- Lantoer, Mělantoer**, kletsen, babbelen, wartaal, onzin spreken, enz.
- Lantoet**, langzaam, langdurig, wat niet vlug vordert.
- Lacek**, ook: **Laock paoek**, allerlei toespijzen bij de rijst.
- Laet**, zee; **Laetan**, oceaan; **Kalaoet**, naar zee, zeewaarts; **Angin laet**, zeewind; **Kapal laet**, zeeschip, schip voor de groote vaart, in tegenstelling van de kustschepen.
- Lap**, lap, doek, stofdoek, vaatdoek; **Mělapi** of **Měngělapi**, met een doek over iets heengaan, met een doek af- en schoonvegen, enz.
- Lapang**, wijd, ruim, open, vrij, enz.; **Tanah lapang**, open vlakke, plein.
- Lapar**, honger, honger hebben, hongerig zijn; **Kělapan**, honger lijden, verhongerd zijn; **Mati kělapan**, van den honger sterven, den hongerdood sterven; **Běla kělapan**, hongersnood.
- Lapaú kědal** (waroeng), winkel; **Lapaú nasi**, inl. restauratie waar gekookte eetwaren verkocht worden; **Lapaú djaga moeda**, idem, doch ongekookte eetwaren.
- Lapik**, onderlaag, onderligger, wat onder iets geplaatst wordt, enz.
- Lapis**, laag, bekleedsel, voering; **Běrlapis**, in lagen liggend, gevoerd zijn; **Mělapis**, voeren, bekleeden; **Koewe lapis**, Indische spekkook, waarvan de bestand-

- deelen laagsgewijs op elkander geplaatst zijn.
- Lapoek**, schimmel, kaam.
- Larang, Mělarang**, verbieden; **Mělarangkěn**, iets verbieden; **Larangan**, wat verboden is, verbod, verboden zaak; **Barang larangan**, verboden waar, smokkelwaar.
- Larat**, langzaam vooruitgaan, verlopen, afdwalen, slippen (van een anker), op zijn anker drijven (van een vaartuig), afdrijven, enz.
- Lari**, loopen, wegloupen, hardloopen, vluchten, drossen; **Běrlari** of **Běrlari-lari**, hardloopen; **Mělarikěn**, hard met iets wegloupen, iets op stok brengen, wegvoeren, ontvoeren, schaken, enz.; **Lari-larian**, heen en weder hardloopen, ook de wallen om een stad, enz.; **Pělarian**, banket (van een vesting), opgehoogd jaagpad, bordes aan een huis, enz.
- Larik**, streep, lijn, rij; **Mělarik**, lijnen trekken, trekken of draaien op een draaibank; **Pělarikan**, draaibank.
- Laris** (Jav.), gewild, goed van de hand gaan, goeden aftrek hebben, goed verkoopbaar zijn (van koopwaren); **Pěnglaris**, het op een dag 't eerst verdiende geld door den verkoop, zij het ook met eenig verlies (van het een of ander) dat naar geloofd wordt, den verkoop der andere waren en artikelen, die men bij zich heeft, gemakkelijk kan maken.
- Laroet**, door water medegevoerd worden.
- Laron**, vliegende witte mier.
- Laajkar**, soldaat, matroos, scheepsvolk, leger.
- Lat**, laat, te laat, over den tijd, enz.
- Lat** (of **Lět**), tusschenruimte (van tijd, enz.); **Lat doewa hari**, met een tusschentijd van twee dagen, om de drie dagen, op den derden

dag na dien, waarop men spreekt, enz.

Lata (of **Latah**) (Jav.), zenuwachtige toestand, waardoor men alles nadoet, wat anderen doen of zeggen.

Latar (Jav.), open grond, erf, plaats voor of achter een huis, (ook **Pĕlataran**), effen plein.

Latjak, (van een anker) langs den grond slepen en er niet in vastgrijpen.

Latji, laadje, lade, vak.

Latjoer, ongelukkig, misfortuinlijk, mislukt.

Latoe (Jav.), vonk, vuur.

Lawa (of **Lĕlawa**), vledermuis.

Lawa-lawa, spin, ook spinneweb, spinrag en cocon van een spin.

Lawan, in strijd met, verzet, tegenstander, tegenpartij, mededinger, enz.; **Mĕlawan**, zich tegen iets verzetten, tegenweer bieden, tegenstand bieden, zich verweren, enz.

Lawang (Jav.), deur; **Lawang sĕketeng**, open poort.

Lawa (of **Lĕlawar**), gerecht bij de rijsttafel, gemaakt van kleine stukjes vleesch of gehakt met **rĕboeng**, enz.

Lawat, **Mĕlawat**, iemand uit deelneming bezoeken; **Mĕlawati kamatian**, een condoleance-bezoek bij iemand afleggen.

Lawe (Jav.), grof, inlandsch garen.

Lĕbang, hoog zwanger, op het punt van te bevallen.

Lebar, breed, wijd, ruim, breedte; **Mĕlebarkĕn**, breeder maken, verbreedten.

Lĕbaran (Jav.), feest bij het einde der groote vasten, gewoonlijk gevierd als het inlandsch nieuwjaar.

Lĕbat, dicht, dicht bijeen, dik open; **Oedjan lĕbat**, dichte regen.

Lĕbe (Jav. Soend.), dorpspriester.

Lĕbih, meer, te veel, over, overschot, restant, enz.; **Tĕrlĕbih**, uitermate, zeer, enz.; **Mĕlĕbih**

kĕn, meer geven, meer nemen, vermeerderen, vergrooten, zich verheffen boven, enz.

Lĕboe (of **Dĕboe**), stof, stofje, straatvuil.

Lĕboer, gesmolten, ook aan gruis, in duizend stukken, vernield, enz.;

Mĕlĕboer, smelten, omsmelten (van metalen).

Lĕdos, **Mĕlĕdos**, openspringen, barsten (van een zwaar gevulden zak).

Lĕga, ruim, ruimte, wijd, groot, verruimd (van gemoed), zich op zijn gemak gevoelen, lekker zijn, voldoening smaken, opgeruimd zijn, enz.

Lĕgen (Jav. Soend.), palmwijn (ook **Toewak**), het zoete sap, dat van den arenpalm getapt wordt en waarvan door koking de bekende bruine inlandsche suiker wordt verkregen.

Lĕgodjo, beul, scherprechter.

Lĕgok, deuk, gat, verzakking, ingezonken deel, gedeukt, ingedeukt, verzakt, ingezonken, enz., laagte tusschen hoogten ingesloten, vallei, enz.

Leher, hals.

Lĕkah, scheur, spleet, opening; **Mĕlĕkah**, openscheuren, scheuren, zich openen, splijten.

Lĕkar (of **Lĕkĕr**), opengewerkt mandje, waarop potten of pannen geplaatst worden, wanneer zij van het vuur worden afgenomen.

Lĕkas, vlug, spoedig, haastig, snel, schielijk, gauw, dra, binnen kort, eerlang, haast, spoed, spoed maken, haast achter iets zetten, enz.; **Mĕlĕkaskĕn**, bespoedigen, verhaasten, enz.

Lĕkat, kleverig, plakkerig; **Mĕlĕkat**, kleven, op of aan iets blijven kleven, plakken, enz.; **Mĕlĕkatkĕn**, op iets plakken, doen kleven, aanplakken.

Lĕkit (of **Lĕgit**), taai, nog kleverig.

1/Lĕbah = tawar. bij (munt) / boe

- LĚkoe**, **MĚlĚkoe**, met den elleboog op iets rusten.
- LĚkoeng**, hol (van de oogen), zie: **LĚkok**.
- LĚkok**, hol, gedeukt, ingedeukt, holte, kuil, deuk, indrukking; **LĚkok mata**, oogholte; **Mata lĚkok**, hol, holle oogen; **BĚrlĚkok** of **LĚkak-lĚkok**, vol deuken, gaten, kuilen, enz., oneffen; **MĚlĚkokkĕn**, indeuken, induwen, maken dat in iets kuilen, deuken komen.
- LĚlah**, slap, mat, moe, vermoeid, afgemat.
- LĚlang**, vendutie, openbare verkoop, openbare veiling; **MĚlĚlang**, in het openbaar verkopen, vendutie houden; **MĚlĚlangkĕn**, iets op vendutie verkopen.
- LĚlap**, weg, verdwenen, in diepen slaap, zonder bewustheid zijn, enz.
- Lele**, een veel gegeten wordende visch, die in modderige wateren voorkomt.
- Leleh** (of **Lele**), **MĚleleh**, vloeien, langzaam vloeien; **MĚlelehkĕn**, langzaam vloeibaar maken, langzaam doen vloeien (bijv. gestolde was, enz.).
- LĚmah**, zwak, niet sterk, slap, machteloos, op, afgemat, afgewerkt, impotent; **MĚlĚmahkĕn**, verzwakken; **KalĚmahan**, zwakte, zwakheid, vermindering van krachten, enz.
- LĚmak**, vet, reuzel, talk, smeer, enz., vet, machtig, lekker van smaak, smakelijk, zacht en aangenaam van smaak, enz.
- LĚmang** (of **LĚmĕng**), rijst of **kĕtan** (kleefrijst) in een bamboezen koker gaar gepoft.
- LĚmari** (Port.), kast; **LĚmari pakean**, kleerkast; **LĚmari makanan**, etenskast; **LĚmari boekoe**, boekenkast; **LĚmari gĕlas**, glazen kast, kast met glasruiten.
- LĚmas** (of **LĚmĕs**), afgemat, zwak, geen kracht hebben, slap, machteloos, enz., ook verstikt, gestikt, gesmoord.
- LĚmbaga**, model, oorspronkelijke vorm, type, kiem, eerste begin van iets, oorspronkelijk.
- LĚmbang**, bies, hoog riet.
- LĚmbar**, draad, streng, ook vel, blad; **Tali tiga lĚmbar**, drie strengen touw; **Kĕrtas doea lĚmbar**, twee vellen papier.
- LĚmbek**, week, zacht, ook weekhartig, flauw.
- LĚmboe**, rund, koe.
- LĚmboeng**, **MĚlĚmboeng**, zwellen, opblazen, opgeblazen zijn, zich als een blaas vertoonen.
- LĚmboet**, week, zacht, buigzaam, lenig, veerkrachtig, zachtzinnig, gemoedelijk, gedwee, meegaand, teeder, enz.; **MĚlĚmboetkĕn**, verteederen.
- LĚmĕs**, zwak, slap, krachteloos, malsch, buigzaam, enz., minzaam, welbespraakt, lief, goed kunnen spreken, enz. (verg. **LĚmas**).
- LĚmoesir** (of **LĚmoengsir**), de nieren.
- LĚmpar**, **MĚlempar**, gooien, smijten, werpen, wegwerpen, op den grond werpen, enz.; **MĚlempari**, bewerpen; **MĚlemparkĕn**, iets naar iemand enz. gooien, werpen.
- LĚmpĕng**, recht, rechthoekig, rechtdoor, rechtstreeks; **MĚlĚmpĕngkĕn**, recht maken, zonder bochten maken, aanleggen, enz.
- LĚmpeng**, plak, platte dunne laag, pak inlandsche tabak.
- LĚmpoeng**, zacht, kneedbaar, klei, leem.
- LĚnder**, slijmig, kleverig, slijm, fluim, enz.
- LĚngan**, arm, mouw (van een kleed).
- LĚnggan** (of **Langgan**), vaste leverancier, iemand bij wien men geregeld koopt, ook abonné.
- LĚnggang**, slingerende beweging

van de armen; **Bĕrlenggang** of **Mĕlenggang**, onder het loopen met de armen slingeren, de armen slingeren, de armen voor- en achterwaarts zwaaien.

Lĕnggang, rust, vacantie, ledige tijd, geen werk hebben, vrij zijn, enz.

Lenggok, zwaaiende, heen en weder buigende beweging.

Lĕngkap, zie: **Langkap**.

Lengkung, Nephelium Litchi, Camb. nat. fam. der Sapindaceae, boom met zoete vruchten, die meest gedroogd worden gebruikt.

Lengket, **Mĕlengket**, kleven, plakken, zich hechtenaan, kleverig.

Lĕngkoeng, bocht, buiging, gebogen, gewelfd, enz.: **Mĕlĕngkoeng**, huigen, kromtrekken, in een bocht zijn, enz.; **Pĕlĕngkoeng** of **Pĕlĕngkoengan**, wat gebogen, rond gebogen, omgebogen is, eerepoort, enz.

Lĕngkoewas, Alpinia galanga, Sw. nat. fam. der Zingiberaceae, een plant waarvan de wortelknollen zoowel in de inlandsche keuken als in de geneeskunde gebruikt worden (ook **Laos**).

Lengos, **Mĕlengos**, met minachting het gezicht van iets of iemand afwenden, enz.

Lĕnjap, verdwijnen, uit het gezicht verdwijnen, verdwenen.

Lĕnting, **Mĕlĕnting**, blaasjes vormen, een blaar vormen (bijv. bij waterpokken).

Lĕntjit, **Mĕlĕntjit**, tusschen de vingers doorschieten, —glijpen, —uitspringen (bijv. van glibberige pitjes).

Lep of **Lip**, élève. bijv.: **Tamboerlep** of **Lep-tamboer**, élève-tamboer.

Lepa, pleister (van kalk, enz.); **Mĕlepa**, pleisteren, bepleisteren.

Lĕpas, los, losgelaten, losgemaakt, vrij, niet vastgemaakt, niet gebonden, ontslagen, in vrijheid,

voorbij, over, enz.; **Mĕlĕpaskĕn**, loslaten, losmaken, losbinden, vrij maken, in vrijheid stellen, vrij laten loopen, enz.

Lĕpat (of **Lĕpĕt**), snoeperij van **ketan**, in klapperbladeren gewikkeld.

Lĕpeh, vouw, plooi, gevouwen (als papier, waarin iets gepakt wordt); **Mĕlĕpehkĕn**, iets, dat men in den mond heeft, er uit stooten, uit gooiën, enz.

Lĕper, ondiep, vlak, plat (van een bord, enz.).

Lĕpoe, **Mĕlĕpoe**, blaren vertoonen (bijv. van een brandwond).

Lĕpot, **Bĕrlepot**, bemodderd, bevuild, smerig.

Lĕsoe, loom, lusteloos, mat, flauw, slap, een gevoel van zwakheid hebben, lusteloos zijn, zich afgemat gevoelen.

Lĕsoeng, vijzel, mortier, rijstblok.

Lĕt, tusschenruimte, tusschentijd.

Lĕtak, barst, scheur; **Mĕlĕtak**, barsten, springen, scheuren, stuk gaan, enz., ook (en **Mĕlĕtakkĕn**), op den grond neerzetten, iets op den grond leggen.

Lĕtis, **Mĕlĕtis**, besprenkelen, sprenkelen (van vochten).

Lĕtjak, slikkerig, modderig, glibberig, doorweekt (van natten grond), ook verfrommeld.

Lĕtjat, spiegelglad.

Lĕtjeh, kleverig, plakkerig.

Letjek, **Mĕletjek**, fijn wrijven, fijn maken (bijv. gekookte rijst).

Lĕtjĕk, gekreukt, verkreukt, met kreuken en vouwen, niet glad (van waschgoed bijv.).

Letjer (of **Lĕtjer**), rauw, nat, waterig (van een wond, enz.).

Letjet, geschaafd, geschraamd, gekneusd (van de huid).

Lĕtjet, **Mĕlĕtjet**, uitglijpen, uitspringen (bijv. van een glibberige pit, die tusschen de vingers vastgehouden wordt).

Lĕtoek, **Mĕlĕtoek**, dof knappen,

- kloppen, met een dof geluid openspringen. — barsten, enz.
- LĚtoep, MĚlĚtoep**, springen, ontploffen.
- LĚtos, MĚlĚtos**, ontploffen, met een plof openspringen, — barsten.
- Liang**, gat, opening, oog, nis; **Liang idoeng**, neusgat; **Liang djaroem**, oog van een naald.
- Liat**, taai, leemachtig, elastisch; **Tanah liat**, leem.
- Lidah**, tong, ook het uitgesneden deel eener plank, dat in de gleuf der nevenplank past; **Anak lidah**, de huid; **Lidah timbang-an**, de evenaar, de naald eener weegschaal; **Ikan lidah**, tong (visch).
- Lidi**, nerf van een klapperblad; **Sapoe lidi**, bezem van deze nerf gemaakt.
- Lihat, MĚlihat**, zien, kijken, bekijken, aanzien, opnemen, enz.; **MĚlihati**, bekijken, bezien, naar iemand zien, — omzien, — kijken, enz. ook voorspellen, enz.; **MĚlihatkĕn**, iemand voorspellen, voor iemand in de toekomst zien, — lezen, enz.; **Kalihatan**, gezien, zichtbaar, in 't gezicht, te voorschijn komen, enz.; **Pĕnglihatan**, het gezicht, hetgeen gezien is, inzicht, enz.
- Lijo** (Chin.), steenbakkerij, ook groote aarden pot, pottbakkerij.
- Lila**, inlandsch kanon van klein kaliber, klein koperen of bronzen kanon, draaibas.
- Lilih**, zie **Leleh**.
- Lilin**, was, kaars, waskaars, vetkaars; **Lilin mĕntah**, onzuivere, ongekookte was; **Lilin masak**, gezuiverde was.
- Lilit**, slinger, winding om iets heen, enz.; **MĚlilit**, om iets heen slingeren, kronkelen, enz. (als een slang, een slingerplant enz.); **MĚlilitkĕn**, iets om iets heen winden, — slingeren.
- Lim**, lijm.
- Lima**, vijf, vijftal; **Bĕrlima**, met zijn vijven zijn; **Kalima**, de (het) vijfde, ten vijfde; **MĚlima**, de (het) vijfde zijn.
- Limau**, limoen, citroen; **Djĕroek limau**, Citrus limonelles Hassk, var. amblycarpa, kleine boom met geurige bladeren, die veel in spijzen en in waschwater gebruikt worden, terwijl de vruchten citroensap leveren, dat den smaak van **sambĕl** verhoogt.
- Limas**, pyramidevormig; **Roemah limasan**, huis met vier schuins aflopende dakvlakken.
- Limbang, MĚlimbang**, iets in een kom enz. met water omroeren om daardoor het vuil te verwijderen.
- Limboeng**, topzwaar, aan een kant zwaarder dan aan de andere, gemakkelijk kantelend, enz.
- Limpa** (of **Limpah**), de lever.
- Limpas**, buiten de oevers treden (van een rivier), kleine overstrooming door te zwaren regen en het niet vlug genoeg afloopen van het water.
- Limpau, MĚlimpau, MĚlimpauwi**, om iets heen loopen, om het te ontwijken; iets omtrekken; om het te ontwijken, enz.
- Lindoeng**, beschermd, beschut, bedekt, gedekt, verborgen, enz. ook aal, kleine soort paling; **Bĕrlindoeng**, schuilen, zich beschutten, bescherming zoeken onder of bij, zich onder bescherming stellen van; **MĚlindoeng**, overschaduw, beschermen, beschutten; **MĚlindoengi, MĚlindoengkĕn**, beschermen, iets of iemand beschermen, beschutten, bedekken; **Pĕrlindoengan**, plaats, waar men schuilt, zich verbergt, enz.
- Linggam**, phallus, ook rood, roode kleur.
- Linggis**, breekijzer, koevoet.
- Lingsir** (Jav.), het neigen of dalen der zon na den middag; **Waktĕe**

- lingsir**, tusschen 2 en 3½ uur na den middag.
- Lince**, zie: **Ngiloe**.
- Lintah**, bloedzuiger, ook fig. gebruikt voor woekeraar, afzetter, enz.
- Lintang**, dwars, overdwars, in de breedte; **Mělintang**, dwars liggen, dwars in den weg zijn of liggen, enz.; **Mělintangli**, iemand dwarsboemen, enz.; **Mělintang-kën**, iets dwars leggen, dwars plaatsen, enz.
- Linting**, katoenen, of garen lampetit, enz.
- Lipat** (of **Lipët**), vouw, gevouwen, dubbel; **Bërlipat**, gevouwen, dubbel zijn; **Mëlipat**, vouwen, toevoenen.
- Lipoer**, troost, vertroosting.
- Lipoet**, **Mëlipoet**, omvatten, bevatten, behelzen, over iets heen liggen, enz.; **Mëlipoeti**, iets omvatten, bedekken, omgeven.
- Lirik**, lonk, zijdelingsche blik; **Mëlririk**, lonken, zijdelings kijken, zijdelings een blik werpen, ook doorboren.
- Litjin**, glad, glibberig, ook effen.
- Liwat** (zie ook **Laloe**), voorbij, over; **Mëliwati**, iets voorbijgaan, voorbijvaren, enz., voorbijstreven, overtreffen.
- Loa** (Chin.), groote mand; **Tjina loa**, Chineesche opkoper van en handelaar in oud roest, enz.
- Loba**, begeerig, inhalig, begeerigheid, inhaligheid; **Mëlobakën**, iets begeeren, aftroggelen.
- Lobak**, *Raphanus caudatus*, L. nat. fam. der Druciferae, lange witte soort radijs.
- Lobang**, gat, hol, holte, kuil, groeve; **Lobang idoeng**, neusgat; **Lobang pantat**, aarsgat; **Lobang roman**, porie; **Lobang djaroem**, oog van een naald; **Bërlobang**, vol gaten, doorboord, poreus.
- Loblobi**, *Flacourtia rukam*, Z. & M. nat. fam. der Bixacea, boom met zuurzoete vruchten, die een lekkere gelei geven.
- Lodeh** (Jav.), een soort sajoer (inlandsche groentesoep), als bijgerecht bij de rijst.
- Lodërok**, papperig (van vruchten, enz.), modderig, slikkerig, enz.
- Lodji**, loge, factory, versterkt gebouw, woning van een hooggeplaatst persoon, hoofdkantoor.
- Lodoh**, beursch, papperig, bedorven.
- Loe** (Chin.), gij, jij, jou, je, uw.
- Loeber**, overloopen (van een te vol gevuld glas bijv.), overvol zijn, overkoken, enz., ook smelten van metalen, als lood, enz.
- Loedah**, speeksel, kwijl, spuug; **Bërloedah** of **Mëloedah**, spuwen, kwijlen; **Mëloedahi**, bespuwen, op iets of iemand spuwen.
- Loedjoer** (ook **Djëloedjoer**), **Mëloedjoer**, rijgen, met grove stekken naaien.
- Loegoet**, de fijne, scherpe haartjes of vezeltjes aan de schutbladen van het bamboes-riet, die in slokdarm of maag opgenomen en vastgeret, een gevaarlijke ontsteking daarvan veroorzaken.
- Loeka**, wond, gewond, gekwetst, kwetsuur; **Mëloekal**, **Mëloekakën**, verwonden, kwetsen, wonden toebrengen.
- Loekoe** (Jav.), ploeg; **Mëloekoe**, ploegen.
- Loeloer**, het haasje (van slachtdieren).
- Loeloet**, **Mëloeloet**, door wrijving, enz. het vuil van de huid verwijderen.
- Loemajan** (Jav.), desnoods, bij gebrek aan beter of meer, voorloopig voldoende, enz.
- Loemat**, poeder, poedervormig, fijn als poeder; **Mëmpërloematkën**, tot poeder wrijven, tot poeder fijn maken.
- Loemba**, wedijver, wedstrijd; **Bërloemba-loembaan**, met elkander om het hardst iets doen (loopen,

- rijden, enz.), wedijveren, wedrennen; **Përloembaan**, wedijver, wedstrijd, wedren; **Ikan loemba-loemba**, bruinvisch.
- Loemboeng**, rijstschuur.
- Loemoer**, vuil; **Bërloemoer**, bevuild, besmeerd, vuil zijn, met vuil bedekt zijn; **Mëloemoer**, vuil maken, met vuil besmeren, bevullen, enz.; **Mëloemoerkën**, iets op iets sneren.
- Loemoet**, mos, kroos, wier, schimmel; **Bërloemoet**, **bërloemoetan**, **loemoetan**, met mos, kroos, wier bedekt, beschimmeld, door vocht uitgeslagen, enz.
- Loempang**, rijstblok, vijzel; **Loempang batoe**, steenen vijzel.
- Loempoe** (Jav.), verlamd, lam, (van leden, voornamelijk de beenen); **Pënjakit loempoe**, lamheid der beenen, beri-beri.
- Loempoer**, modder, slijk, slib.
- Loenas**, de kiel van een schip, enz. ook quitte, geheel afbetaald (van schuld, enz.).
- Loendjak Mëloendjak** ook **Nga-loendjak**, omhoog springen, omhoog streven, zich verhoovaardigen, ook brutaal, aanmatigend zijn, enz.
- Loendjoer** (of **Londjor**), uitgestrekt (van de beenen) bijv. bij het zitten); **Bëloendjoer** of **Mëloendjoer**, met de beenen uitgestrekt zitten, onder het zitten enz. de beenen uitstrekken.
- Loentoer** (Bat.), verkleuren, de verf loslaten, verschieten (van stoffen).
- Loepa**, vergeten, zich niet meer herinneren, niet meer te binnen kunnen brengen, vergeten zijn; **Mëloepakën**, iets vergeten, doen vergeten.
- Loepoet** (Jav.), ontglipt, ontsnapt, ontkomen, vrij, bevrijd, verlost, mis, verkeken, mislukt; **Mëloepoetkën**, verlossen, bevrijden, doen ontkomen, onttrekken aan, doen mislukken, enz.
- Loerah**, groef, sponning, ook: hoofd, dorpshoofd.
- Loeri** (of **Noeri**), roode papegaai.
- Loerik**, sterke gewezen, meest blauw of blauwwit gekleurde inlandsche stof, gestreept (van kleur).
- Loeroeh**, op zijn tijd afvallen (van oude bladeren, rijpe vruchten).
- Loeroeng**, weg, straat.
- Loeroes**, recht, zonder bochten, oprecht (van gemoed).
- Loesa**, den derden dag, overmorgen, [ook: **Hari loesa**].
- Loetar**, **Mëloetar**, iets gooien, werpen; **Mëloetari**, naar iets werpen, iets bewerpen; **Mëloetarkën**, met iets werpen, iets ergens heen werpen, —gooien; **Pëloetar**, werptuig, werpmiddel, machine om te werpen, slinger, blijde, enz.
- Loetjoe** (Jav.), aardig, grappig, guttig, koddig, kluchtig.
- Loetjoet**, ontglipt, ontschoten, tusschen de vingers doorgelipt, doorglijden, doorschieten, ontglippen, ontschieten, ontglijden, enz.
- Loetoeng**, een zwarte aap.
- Loetoet**, de knie; **Bërloetoet**, knielen, op de knie rusten, enz.
- Loewak**, een soort bunsing of das.
- Loewang**, stil, bedaard, rustig, windstilte.
- Loewap**, **Mëloewap**, rijzen, gisten, zwellen, ook (van vlammen) hoog uitslaan.
- Loewar**, buiten, uitwendig; **Di loewar**, buiten, uit, uitgenomen, uitgezonderd, behalve; **Kaloe-war**, naar buiten, buitenwaarts, naar buiten gaan, uitgaan, uitkomen, naar buiten komen, ook uit dienst gaan, den dienst verlaten; **Mëngëloewari**, uittrekken, tegemoet gaan; tegemoet trekken; **Mëngëloewarkën**, te voorschijn brengen, naar buiten brengen, voor den dag halen, —brengen, enz. uiten, zeggen.

Loewas, ruim, breed, wijd, uitgestrekt, groot, uitgestrektheid, enz.; **Měloewaskën**, wijd maken, verwijden, uitbreiden, vergrooten; **Kaloewasan**, ruimte, uitgestrektheid, ook duur (van tijd).
Loewek, **Měloewek**, open, open zijn, gapen (van een wond).
Logam, metaal, metalen.
Lograt, woordenboek, dictionnaire.
Lohor, na den middag, de tijd voor het middaggebed.
Lojang, klokkenmetaal, messing, een mengsel van geel koper en zink, ook een koekvorm.
Loleng, papieren lantaarn.
Loloh, een kind voeren, door het eten in den mond te duwen, enz.
Lolos, los, afgeleden (bijv. van een ring aan den vinger), loszitten, enz.; **Měloloskën**, afnemen, afhalen, losmaken enz.
Lombok (Jav.) (ook **Tjabe**), Spaansche peper, Capsicum annum, L. nat. fam. der Solaneae, waarvan vele soorten bestaan.
Lombot (Mol. Mal.), afgemat, doodaf, doodmoe.
Lompat, sprong; **Mělompat** of **Běrlompat**, een sprong maken, springen, huppelen; **Mělompati** of **Mělompatkën**, over iets heen springen, iets overspringen.
Londjong, lang en smal eindigend, scherp toeloopend, spits eindigend.
Longgar, ruim, wijd, te wijd, los, loszittend; **Mělonggarkën**, wijder maken, verwijden, lossen maken, enz.
Longkah, los, loslaten, afschilferen, afvallen (bijv. van boombast, opgelegd hout aan meubels, enz.).
Longsor, **Mělongsor**, in delengte afglijden, glijden, (bijv. van een

balk langs een helling, het schuifelen van een slang, enz.).
Lontar, Borassus flabelliformis, L. een hooge palm.
Lonte (Jav.), hoer, straathoer, publieke vrouw.
Lontjat, sprong; **Mělontjat**, **Běrlontjat**, springen, met de beide voeten tegelijk van den grond, enz. opspringen, enz.
Lontjeng, klok, hangklok, pendule, bel, schel.
Lontor, **Mělontor**, het voedsel met gulzigheid opnemen, vreten.
Lopak-lopak, tabakskokertje van matwerk, enz. ook dienende tot bewaring van betelpruimen.
Lopis (**Koewe lopis**), zeker gebak van **këtan**.
Lor (Jav.) (ook **Oetara**), noord, het noorden, noordelijk, ten noorden.
Lorek (Jav.), gestreept; **Matjan lorek**, de gestreepte tijger, koningstijger.
Loreng, zie: **Lorek**.
Lorod, **Mělorod**, ergens afglijden, zich laten afglijden, afzakken, glijdend afvallen, enz. naar beneden komen.
Losin (Holl.), dozijn, twaalftal.
Loteng, zolder, zoldering, vliering.
Lotjeng, zie: **Lontjeng**.
Lotjok, stang, die in een bus, enz. op en neer kan gaan; **Mělotjok**, in iets op en neer gaan (van den stang eener pomp bijv.), vulg. ook voor den coitus uitoefenen, eene vrouw beslapen, enz.; **Lotjok** ook: een busje met stamper, waarin ouden van dagen de siri-pruim fijnstampen, om die te kunnen gebruiken.
Lotjot, los, losgelaten, opengereten, opengescheurd, afgevallen (van tanden, de huid, enz.).

M.

Ma' (of **Ēmak**), moeder, — ook in 't algemeen gebruikt tegenover bejaarde vrouwen.

Maäf (Ar.), vergeving, vergiffenis; **Minta maäf**, zich verontschuldigen, enz.

Maboer (Jav.), opvliegen, wegvliegen, wegloopen, op stokgaan, enz.

Mabok, dronken, bedwelmd, dronken zijn, enz.; **Mēmabokkēn**, dronken maken, bedwelmen; **Mabok laet**, zeeziek, zeeziekte; **Mabok darah**, flauw, bedwelmd door bloedlucht, — bloedverlies, — het zien van bloed; **Pēmabokan**, dronkaard.

Machdoem (Ar.) (of **Makdoem**), heer.

Machloek (Ar.), schepsel.

Madat (of **Tjandoe**), bereide opium; **Roemah madat**, (ook **Pēmadatan**), amfloenkit; **Pēmadat** of **Pēmadatan**, opiumschuiver, iemand die verslaafd is aan het gebruik van opium; **Minoem madat**, opium schuiven.

Madja, Aegle marmelos, Rub. nat. fam. der Aurantiaceae, hooge boom met eetbare vruchten.

Madjēlis (Ar.), vergadering, raad, college, enz. ook audientie, audientiezaal.

Madjikan (Soend.), heer, baas, chef.

Madjir, onvruchtbaar, ongeschikt voor de voortteling.

Madjoe, voorwaarts, vooruit, vooruitgaan, vooruitkomen, tegen iets optrekken, enz.; **Mēmadjoeckēn**, doen vooruitgaan, vooruitbrengen, enz.

Madjoem, werk (om te breeuwen).

Madoe, zoet, honig, ook mede-echtgenoot, mede-echtgenoot (verg. **Maroe**), medeminnaar, me-

deminnares; **Ajēr madoe**, honigwater.

Madrasah (Ar.), school, godsdienstschool.

Magang (Jav.), inlandsch volgeling, die dient zonder loon, doch in het vooruitzicht van te eeniger tijd aan eene vaste betrekking geholpen te worden, iemand die op het bureau van den een of anderen ambtenaar als leerling werkt, enz., ook overrijp (van vruchten), op 't punt van te gisten (van vloeistoffen).

Magēl, half gaar, half rijp, stokkerig. **Magrib** (Ar.), het Westen, het tijdstip waarop de zon onder de westerkim duikt, avondschemering, tusschen licht en donker; **Sēmbajang magrib**, het avondgebed (even na zonsondergang).

Maha, groot, best, uitmuntend, uitstekend, zeer, in hooge mate, enz.; **Maha soetji**, zeer rein, bij uitstek rein, reinst; **Maha moelia**, hoog, aanzienlijk, edelst; **Maha dewa**, de groote god, de hooge god, Siwah. (Dit **maha** wordt alleen in samenstellingen gebruikt en kan, zooals uit de hier aangegeven voorbeelden blijkt, dikwijls door den superlatief-uitgang worden teruggegeven); **Iang maha tinggi**, de Allerhoogste; **Iang maha soetji**, de Allerheiligste, enz.

Mahal, duur, niet goedkoop, hoog in prijs, ook moeilijk te krijgen, zeldzaam, enz.; **Barang mahal**, dure waar.

Mahap, zie: **Maäf** (Ar.).

Main, spelen; **Bērmain**, spelen, zich vermaken, voor zijn genoegen, enz. iets doen, zich voor zijn genoegen met iets bezig houden,

op iets spelen, met iets spelen, iets bespelen, ook gekheid maken, gekscheren, boerten, enz.; **Běrmaln bodo**, zich dom houden; **Main gila**, gekheid maken, iemand voor den gek houden, enz.; **Main kartoe**, kaarten, kaartspelen, dobbelen; **Běrmaln mata**, elkander lonkjes geven, toelonen, enz.; **Pěrmaln**, spel, vermaak, enz., ook speelgoed, speeltuig.

Mait (Ar.), lijk, menschelijk lijk.

Maja, schijn, schim, gezichtsbedrog, ook schijn, weerschijn, glinstering, enz.

Majang, bloemtros van palmen, ook benaming van zekere soort voor de vischvangst op zee gebruikte inlandsche vaartuigen; **Kěmbar majang**, de twee of vier aan stokken bevestigde, veel van bloemtrossen der palmen hebbende pluimen, die bij bruiloftsoptochten voor in den stoet gedragen worden.

Maka, en, dat, daarom, toen, zoo, zoodat, waarom; **Maka itoe**, **Makanja**, daarom, om die reden, dientengevolge, enz.

Makam, verblijfplaats, zetel, graf.

Makan, eten, vreten, invreten, dringen, indringen, snijden (van scherpe voorwerpen), bijten (van visschen), vatten, pakken (van raderen), trekken (van pleisters, enz.), nuttigen, gebruiken, rooken, opslurpen, slaan (bij het damspel, bijv.), enz.; **Makan darah**, zich opvreten van ergernis; **Makan gadj**, loon trekken; **Makan nasi**, rijst eten; **Makan of Měmakan** ook invreten (van een wond, enz.), zich uitbreiden, overslaan (van vuur bij een brand enz.), diep in den grond dringen (van boomwortels); **Makanan**, eten, eterij, spijs, voedsel, voeding; **Těmpat makanan**, etensbak, etensdrager; **Toekang makan**,

stevige eter, vreetzak; **Tempo makan**, etensuur, etenstijd.

Maki (of **Maki-maki**), schelden, uitschelden, uitmaken voor al wat leelijk is, schimpen, beschimpen, enz.; **Maki** (Mol. Mal.), naam van een soort visch.

Makin (ook **Mangkin**), zooveel te eer, zooveel te meer, des te eer, des te meer, hoe.... hoe, hoe... zoo, enz.; **Makin lama, makin bėsar**, hoe langer hoe grooter, enz.

Makota, kroon; **Makota radja**, koningskroon.

Maksoed (Ar.), doel, oogmerk, doelwit, bedoeling, beteekenis, zin, geest.

Maktoeb (**Těrmaktoeb**) (Ar.), geschreven.

Mal (of **Ēmal**), mal, vorm, model. **Malah**, te meer, des te meer, des te eer, zooveel te meer, wat meer is, enz. (ook: **Malahan**).

Malaiikat (Ar.), engel.

Malam (Jav.), was.

Malam (of **Malēm**), de tijd na zonsondergang tot zonsopkomst, avond, nacht; **Sěmalēm** een nacht, ook van nacht, den afgeleopen nacht; **Malēm Sėnen**, Zondagavond, Zondagnacht, de avond (nacht) van Zondag op Maandag; **Běrmalēm**, overnachten, een nacht overblijven, enz., ook een nacht lang opblijven; **Měmalēm kěn**, een nacht over laten blijven, gedurende een nacht laten staan; **Malēman**, (gedurende de vasten) een nacht (gewoonlijk van den 21en, 23en, 25en, 27en en 29en der vastenmaand) vieren door op te blijven en te illumineeren, alsmede offers aan de goden te brengen, enz.; **Kamalēman**, te laat op den avond, door den nacht overvallen (worden).

Malēm (Jav.), vochtig klam, ook verflent, verwelkt.

Malang, dwars, dwars in den weg,

dwarssligen, enz.; **Kajoemalang**, dwarshout, dwarsboom; **Oentoeng malang**, tegenspoed, ongeluk; **Mëmalangi**, dwarsboomen, in den weg staan, enz., ook verhinderen, beletten.

Malar, steeds, voortdurend, bij voortdoring, ook: **malah** (zie aldaar.)

Malas (of **Malës**), lui, traag, vadsig, lusteloos, loom, niet actief, geen lust hebben om iets te doen, geen opgewektheid gevoelen tot, enz.; **Pëmalës**, luiaard.

Malela, niet gebloeemd, niet gedemasceerd, effen, glad (van wapens, enz.).

Maligai, paleis, vorstelijk verblijf, vorstelijke woning.

Malih, veranderen, anders worden, van kleur, gedaante enz. veranderen.

Maling, dief (ook **Pëntjoeri**); **Pintoe maling**, achterdeur, geheime deur; **Koentji maling**, dievensleutel, looper; **Mëmaling**, een dief worden, als een dief doen, het handwerk van een dief uitoefenen, stelen, diefstal plegen, enz.

Maloe, beschaamd, verlegen, beschaamd zijn, zich schamen, verlegen zijn, schaamte, verlegenheid, schande; **Mëmaloei**, zich over iets of iemand schamen; **Mëmaloeën**, beschaamd maken, beschamen, tot schandestrekken van, iets te schande maken, enz.; **Kamaloean**, beschaamd, beschaamdheid, schande, ook schaamdeel.

Ma'loem (Ar.), bekend, openbaar, bekend zijn met iets; **Mëma'loemkën**, bekend maken, openbaren, kennis geven, blootleggen, enz., publiceeren.

Mamah, kauwen, fijnkauwen.

Mamak, oom of tante.

Mamanda, vorstelijke oom of tante.

Mambang (ook **Këmambang**), drijven, bovendrijven, uit het wa-

ter boven komen, drijvende zijn, op het water liggen, enz.

Mamboe, stinken.

Ma'moer (Ar.) (of **Mahmoer**), welvarend, volkrijk, bewoond, bevolkt.

Mampët, dicht, dichtgestopt, verstoppt, vast in elkander gestampt, enz.; **Mëmampëtkën**, verstoppen, stoppen, dichtstoppen, enz.

Mampilai, bruid, bruidegom.

Mampir, bij iemand aanloopen, aangaan, aankomen, aanwippen, een kort bezoek brengen, enz.

Mampoe, in staat, bij machte zijn, bemiddeld, gegoed, vermogend zijn, kunnen, vermogen.

Mampoes (vulg.), dood, gestorven, gecrepeerd, verrekt, kapot.

Mana, wat, welke, waar, hoe, enz.; **Di mana**, waar, waar ter plaatse; **Dari mana**, van waar, waar van daar; **Kamana**, waarheen, waar naar toe; **Bagimani**, hoe, op welke wijze; **Iang mana**, wie, wat, welk; **Roemah mana**, welk huis; **Mana boleh**, hoe is het mogelijk, hoe kan het; **Dimanamana**, overal, waar ook; **Kamana mana**, waarheen ook; **Bagimana djoega**, hoe ook, hoe het ook uitvalle.

Ma'na (of **Makna**) (Ar.), beteekenis, zin, geest, bedoeling.

Manarah, minaret, toren (bij een moskee, enz.); **Manarah**, **Manara** of **Mënara** (Mol. Mal.) gereedschap, voornamelijk vischtuig.

Mandaiika, *Artocarpus rigida*, Bl. nat. fam. der *Artocarpeae*, hooge boom met zuurzoete vruchten.

Mandapa (of **Pëndapa**) (Jav.), open gebouw, voor en aan woningen van inlandsche hoofden, enz.

Mandi, baden, zich baden, een bad nemen, ook vergiftig, het doel niet missend, gevaarlijk; **Bërmandi**, baden, badende, zijn; **Bërmandi darah** of **mandi darah**, in zijn bloed baden, bloeden, geheel met bloed bedekt zijn,

enz.; **Měmandikěn**, baden, laten baden, doen baden, een bad geven, enz. (bijv. van een kind).

Mandjat, zie: **Pandjat**.

Mandjoer, vergiftig, venijnig, doodelijk (van een wapen, enz.), gevaarlijk, sterkwerkend, doeltreffend (van een geneesmiddel, enz.).

Mandor, mandoor, (inlandsch) opzichter over werkvolk.

Mangap, den mond openhouden, opensperren, opengesperd houden, (in 't algemeen) open, opengesperd, gapend, enz.

Mangga, Mangifera, L. de om zijne lekkere vruchten bekende, tot de Nat. fam. der Anacardiaceae behoorende boom, die in vele verscheidenheden algemeen voorkomt en aangeplant wordt. De voornaamste soorten zijn: **Mangga batjang**, Mangifera foetida, L.; **Mangga-běmběm** of **Ka-běmběm**, Mangifera laurina, L.; **Mangga běnggala**, Mangifera indica, var. compressa. Bl.; **Mangga daging**, Mangifera foetida, var. mollis, Bl.; **Mangga dodol**, Mangifera indica, var. dodol, Bl.; **Mangga-kaer**, Mangifera indica, var. Kayer. Grtn; **Mangga kalapa**, Mangifera indica, var. Kalapa, Bl.; **Mangga-kawini**, Mangifera foetida, var. Kawini, Bl.; **Mangga oedang**, Mangifera laurina, var. microcarpa, Bl.; **Mangga sěngir**, Mangifera laurina, var. Sangir, Bl.; **Mangga-tělor**, Mangifera laurina, var. Tělor, Bl.; **Mangga wangi**, Mangifera indica, var. gratissima, Bl.

Manggar, de steel der bloem- en vruchtrossen van palmsoorten.

Manggis (of **Manggistan**), *Garcinia mangostana*, L. Nat. fam. der Clusiaceae, middelmatige boom met heerlijke, gezonde vruchten.

Manggoet, knikken (ten teeken van bevestiging), ook knikkebollen,

knikken van ouden van dagen.

Mangkak, uitdijen, zwellen, ook overrijp, meer dan gaar, enz. (van vruchten en spijzen), overmoedig.

Mangkat, sterven, overlijden (van vorstelijke personen); **Mangkat bėradoe**, overlijden, ontslapen. Zie verder: **Angkat**.

Mangkin, zie: **Makin**.

Mangkok, kom, kop, kommetje, kopje.

Mangoe (**Těrmangoe-mangoe**), in droef gepeins verzonken.

Mangoet (Jav.), een wijze van bereiding van visch, zeker vischgerecht.

Mangsa (Jav.), zie: **Moesim**.

Mangsa, **Měmangsa**, mishandelen, in het ongeluk storten, ongelukkig maken (Bandj.); **Djikalaú njawa měmboeka moeloet**, oenda měmbakar lalang, njawa poenja těmpat sěloekoet dan diri dimangsa, als gij verklaart, dat ik de alang-alang in brand heb gestoken, dan zal ik uwe woning in vlammen doen opgaan en zult gij in het ongeluk worden gestort.

Mani, sperma, menschelijk (dierlijk) zaad; **Měmantjar mani**, zaad schieten.

Manik (**Manik-manik** of **Mani-mani**), kleine kraaltjes van allerlei kleur.

Manikam, edelsteen, karbonkel, robijn.

Manis, zoet, (ook van smaak), zacht, lief, minzaam, vriendelijk, liefталig, aanminnig, innemend, bevallig, aanvallig; **Manisan**, zoetheid, confituren; **Pěmanis**, wat zoet maakt, ook wat liefталigheid bijzet, bevallig, lief, aanvallig maakt, enz.; **Měmaniskěn**, tegenover iemand een lief gezicht zetten, hem lief, voorkomend, minzaam behandelen, enz.

Mancoesia (Sk.), mensch, de mensch.

Mantat, zie: **Pantat**.

Mantega, boter.
Mantëra, tooverspreuk, tooverformulier.
Mantëri, raadsheer, minister, ook titel voor bepaalde inlandsche ambtenaren van minderen rang;
Përdana mantëri, eerste minister, minister-president.
Mantjawërna, veelkleurig, veelsoortig, van allerlei kleur en soort.
Mantjing, hengelen, met den hengel visschen, (ook in fig. zin gebruikt), naar iets vorschen, achter iets trachten te komen, enz.
Mantjoeng, het dikke schutblad van den bloemkolf der palmen, puntig, spits uitlopend, enz. (bijv. van een neus).
Mantoe, schoonzoon of schoondochter.
Mantok (of **Mantoek**), stil heengaan, weggaan, terug gaan, naar huis gaan, enz.
Maoe, wil, willen, den wil hebben tot, genegen zijn, verlangen, begeeren, ook noodzakelijk zijn, moeten geschieden, enz.; **Maoe oedjan**, het wil (zal) regenen, het dreigt te regenen; **Sala maoe poelang**, ik wil naar huis gaan, enz.; **Maoe ta' maoe**, tegen wil en dank.
Maeng, onaangenaam, vochtig, muf, duf, enz. riekend, niet versch, bedorven, ook: schimmel, kaam, enz.; **Maengan**, beschimmeld, met schimmel of kaam bedekt.
Mapag, feestelijk inhalen, tegemoet gaan, tegemoet komen.
Mar (of **ëmar**), metalen buikband der vrouwen.
Mara, ongeluk, onheil, leed; **Mara bahaja**, gevaar.
Marah, boos, kwaad, toornig, nijdig, toorn, kwaadheid; **Mëmarahi**, toornen, boos zijn op iemand, iemand een standje maken, beknorren, enz.
Marbot (Ar.), een ondergeschikt Mohammedaansch geestelijke.

Mardjan, bloedkoraal.
Marga, stam, volk, volksstam.
Marhoem (Ar.), wijlen, zaliger, (van een overledene gesproken).
Mari (**Këmari**), herwaarts, hierheen, kom hier, herwaarts komen, enz.; **Kasana këmari**, her- en derwaarts; **Mari**, kom, komaan, welaan!
Mariam, kanon; **Boewah mariam**, kanonskogel; **Mariam kodok**, mortier.
Marika (**Marika itoe**), zij, zijlieden.
Maroe (Jav.), mede-echtgenoot, mede-echtgenootte.
Martabat (Ar.), ambt, betrekking, bediening.
Martil, hamer, moker.
Mas, (ook **ëmas**), goud, gouden, verguld.
Masa, tijd, tijdperk, seizoen, ook: zou het, het zou wat, het mocht wat, toch niet, enz.
Masak, gaar, rijp, gereed, klaar, enz., ook koken, gaar maken, enz.; **Masak nasi**, rijst koken; **Masak-masak**, allerlei gerechten klaar maken, kokerellen, enz.
Masalat (Ar.), vraagstuk.
Masam (of **Masëm**, **Asëm**), zuur, zuur zijn, ook verzuurd, enz., en stroef, strak, boos (van het gezicht).
Masjid (Ar.) (ook **Mësigit**), moskee, Mohammedaansche kerk.
Masih, nog, nog steeds.
Masin (en **Asin**), zout, zoutachtig, ziltig.
Masing-masing, ieder, ieder afzonderlijk, een iegelijk, elk, elk afzonderlijk, enz.
Masjgroel (Ar.), bekommerd, bekommerd zijn, zich ongerust maken over, ongerust zijn, vervuld van, beslommering, enz.
Masjhoer (Ar.), (ook **Tërmasjhoer**), alom bekend, vermaard, beroemd (zijn).
Maski (**Maski poen**), alhoewel,

hoewel, ofschoon, laat staan dat, zelfs al, enz.

Masoek, ingaan, binnengaan, binnentreden, binnenkomen, behoorren tot, overgaan tot, ondergaan (van hemellichamen); **Masoek kadalëm roemah**, in huis gaan; **Masoek islam**, overgaan tot het Mohammedaansch geloof; **Matahari masoek**, de zon gaat onder; **Masoek pëlaboehan**, een haven, reede binnen komen; **Masoek soldadoe**, soldaat worden, zich als soldaat laten inlijven; **Kamasoekan**, iets binnen krijgen, doordrongen van iets, enz.; **Kamasoekan setan**, door den duivel bezeten; **Mëmasoek-kën**, iets ergens indoen, instoppen, induwen, enz.

Mata, oog, ook een klein gewicht voor kostbare zaken, als goud, opium, enz.; **Mata ajër**, bron, wel; **Mata angin**, windstreek; **Mata bédil**, vizierkorrel van een geweer; **Mata-djaring**, maas van een net; **Mata gëlap**, tijdelijke zinsverbijstering; **Mata-goenting**, de oogen van een schaar; **Mata-hari**, de zon; **Mata-ikan** kleine puistjes met witte puntjes; **Mata-kajoe**, kwast in hout; **Mata kaki**, de enkel; **Mata-koetjing**, een edelgesteente, ook een soort hars, katoog; **Mata padoman**, streek van een compas; **Mata soesoe**, tepel; **Tjërmin mata** of **Katja mata**, bril; **Mata-mata**, spion, ondergeschikt politiebeampte; **Mata tadjëm**, scherpe, scherpziende oogen; **Mata manis**, zachte oogen; **Ajër mata**, traan.

Matahari, de zon; **Matahari naik** (tërbit), de zon komt op; **Matahari masoek** (toeroen), de zon gaat onder; **Matahari hidoep**, het Oosten, **Matahari mati**, het Westen; **Tjahaja matahari**, zonneglans; **Panas**

matahari, zonnehitte; **Sinar matahari**, **Sorot matahari**, zonnestraal; **Tërang matahari** zonnelicht.

Matëng, gaar, rijp; **Mëmatëng-kën**, gaarkoken, gaarstoomen, rijp maken, rijp laten worden, enz.

Mati, dood, overleden, gestorven, dood gaan, sterven, overlijden, onbeweeglijk, stil liggen, uit, geëindigd, enz.; **Orang mati**, een doode; **Harga mati**, de naaste prijs; **Mëmatikën**, dooden, doodmaken, vaststellen (van een prijs), stil laten staan (bijv. een klok), blusschen (een lamp, een vuur), enz.

Matjam (of **Matjëm**), soort, monster, vorm, model, staal, proef.

Matjan (zie ook: **Harimau**), tijger, in 't algemeen alle dieren behorende tot de tijgerfamilie; **Matjan lorek** of — **loreng**, de gestreepte koningstijger; **Matjan toetoeel**, de gevlekte tijger, panter; **Matjan koembang**, de zwarte tijger.

Matoe, zeker goudgewicht, karaat; **Ëmas ampat bëlas matoe**, goud van 14 karaat.

Manloed (Ar.), (of **Rabi' oelawal**), de derde maand van het Mohammedaansche jaar, zoo genaamd naar Mohammeds geboortefeest.

Maut (Ar.), dood, de dood, het doodsuur.

Mawar, roos, rozestruik; **Boenga mawar**, roos (de bloem); **Pokok mawar** of **Poehoen mawar**, rozestruik; **Ajër mawar**, rozewater; **Minjak mawar**, rozenolie; **Djamboe mawar**, zie onder: **Djamboe**.

Medan, open plaats, plein, vlakke. **Medja**, tafel; **Medja boendër**, ronde tafel; **Medja pësagi**, vierkante tafel; **Medja makan**, etens-tafel; **Medja main**, speeltafel; **Medja toelis**, schrijftafel.

Mega, wolk.

Mĕgar (ook **Mĕkar**), opengaan, zich openen, zich ontsluiten (van bloemen, aren, enz.), opkomen, rijzen, zwellen (van deeg), enz.
Mĕgrek (Jav.), afgejakkerd, afgebeuld (zijn), onder een te zwaren last bezwijken, niet in staat zijn verder te gaan, enz.
Mĕkoer, hokvast, te huis zitten, hokken, niet uitgaan, enz.
Mĕlainkĕn, zie: **Lain**.
Mĕlajoe, Maleier, Maleisch; **Orang mĕlajoe**, Maleier; **Bahasa mĕlajoe**, de Maleische taal, het Maleisch; **Tanah mĕlajoe**, de Maleische landen.
Mĕlantas, recht door heen, door en door. Zie: **Lantas**.
Mĕlantjong, pierewaaien, uitgaan, slenteren, lanterfantten, uitloopen, enz.
Mĕlar, uitgezet, gezwollen, uitdijen, uitzetten, zwellen; **Mĕlarkĕn**, **Mĕmĕlarkĕn**; doen uitzetten, uitrekken, in de lengte uitrekken, enz.
Mĕlarat, behoeftig, armoedig, gebrek lijdend, armoede, gebrek lijdend, enz., ook rondzwerfen, dolen, enz.
Mĕlati, Jasminum Sambac, L. Nat. fam. der Jasmineae, de Indische jasmijn.
Mĕlek, de oogen open hebben, wakker zijn, wakende zijn, opblijven, niet slapen, wakende den nacht doorbrengen, enz.
Mĕlĕk, treffend, frappant gelijkend (van een portret bijv.).
Mĕlĕkah, gespleten, gebarsten, splijten, barsten, openbarsten, openspringen, opengaan, enz.
Mĕleng, onoplettend, nalatig, onverschillig, niet behoorlijk letten, passen enz. op hetgeen aan zijne zorg is toevertrouwd, enz.
Mĕlĕs, niet goed dicht, niet goed sluitend (van een vloer bijv.), zoodat vocht enz. tusschen de voegen door kan sijpelen.

Mĕlingkĕr, ineengekronkeld liggen (als een slang),
Mĕlit, alles haarfijn willen weten, nauwkeurig naar iets vragen, informeeren, enz., ook: niet mild, niet geefsch, vrekkelig, gierig, meer dan spaarzaam zijn.
Mĕliwis (Jav.), een kleine soort wilde eend, taling.
Mĕmadakĕn, zie: **Pada**.
Mĕmadamkĕn, zie: **Padam**.
Mĕmagĕri, zie: **Pagĕr**.
Mĕmagoet, zie: **Pagoet**.
Mĕmahat, zie: **Pahat**.
Mĕmakoe, zie: **Pakoe**.
Mĕmaksa, zie: **Paksa**.
Mĕmalang, zie: **Palang**.
Mĕmaloe, zie: **Paloe**.
Mĕmanasi, zie: **Panas**.
Mĕmandang, zie: **Pandang**.
Mĕmandjangkĕn, zie: **Pandjang**.
Mĕmandjat, zie: **Pandjat**.
Memang, (Bat.), van ouds, van nature, natuurlijk, van zelf, van zelf sprekend, uit den aard der zaak voortvloeiend, al vast, bij voorbaat, altijd, zoo behoort het, ook juist, zeker, enz.; **Memang bĕgitoe**, het is zeker zoo, zoo behoort het, enz.; **Memang niatnja bĕgitoe**, hij was dit ook juist van plan, enz.
Mĕmanggang, zie: **Panggang**.
Mĕmanggil, zie: **Panggil**.
Mĕmangkoe, zie: **Pangkoe**.
Mĕmarang, zie: **Parang**.
Mĕmasang, zie: **Pasang**.
Mĕmatahkĕn, zie: **Patah**.
Mĕmatĕri, zie: **Patĕri**.
Mĕmatjak, zie: **Patjak**.
Mĕmatjoel, zie: **Patjoel**.
Mĕmatoek, zie: **Patoek**.
Mĕmatoet, zie: **Patoet**.
Mĕmbabar, spreiden, uitspreiden, ontrollen (ook **Mĕmbeber**), ook baren, een kind ter wereld brengen, enz.
Mĕmbajar, zie: **Bajar**.
Mĕmbalang, werpen gooien, slingeren; **Mĕmbalangi**, naar iemand

of iets werpen, iemand of iets bewerpen; **MĒmbalangkĕn**, met iets werpen, bewerpen, iets naar iemand of iets toegooien, enz.

- MĒmbalĕs**, zie: **Balĕs**.
MĒmbalikkĕn, zie: **Balik**.
MĒmbangkit, zie: **Bangkit**.
MĒmbangoeni, zie: **Bangoen**.
MĒmbaringkĕn, zie: **Baring**.
MĒmbasoeĥ, zie: **Basoeĥ**.
MĒmbatakkĕn, zie **Batal**.
MĒmbatja, zie: **Batja**.
MĒmbawa, zie: **Bawa**.
MĒmbawah, zie: **Bawah**.
MĒmbĕbat, zie: **Bĕbat**.
MĒmbĕdaki, zie: **Bĕdak**.
MĒmbĕdoeng, zie: **Bĕdoeng**.
MĒmbĕhagikkĕn, zie: **Bĕhagi**.
MĒmbĕhasakkĕn, zie: **Bĕhasa**.
MĒmbejakĕn, zie: **Beja**.
MĒmbĕkalkĕn, zie: **Bĕkal**.
MĒmbĕlah, zie: **Bĕlah**.
MĒmbĕlandjakĕn, zie: **Bĕlandja**.
MĒmbĕli, zie: **Bĕli**.
MĒmbĕnarkĕn, zie: **Bĕnar**.
MĒmbĕri, zie: **Bĕri**.
MĒmbĕrita, zie: **Bĕrita**.
MĒmbĕrkat, zie: **Bĕrkat**.
MĒmbĕtoelkĕn, zie: **Bĕtoel**.
MĒmbinasakkĕn, zie: **Binasa**.
MĒmboengkĕm, zie: **Boengkĕm**.
MĒmbongkar, zie: **Bongkar**.
MĒmboenoeh, zie: **Boenoeh**, moorden, vermoorden, doden, doodmaken, doodslaan, enz., ook uitmaken, uitblazen (van vuur of licht), uitvegen, schrappen, doorhalen (van schrift); **Pĕmboenoeh**, moordenaar.
MĒmĕdi (Jav.), spook, spookverschijning, geest, geestverschijning.
MĒmegang, zie: **Pegang**.
MĒmĕliharakkĕn, zie: **Pĕlihara**.
MĒmĕloek, zie: **Pĕloek**.
MĒmĕndam, zie: **Pĕndam**.
MĒmendekkĕn, zie: **Pendek**.
MĒmĕniran, zie: **Mĕnir**.
MĒmĕnoehi, zie: **Pĕnoeh**.
MĒmĕrangi, zie: **Pĕrang**.
MĒmĕriksai, zie: **Pĕriksa**.

- MĒmĕrintah**, zie: **Pĕrintah**.
MĒmĕtik, zie: **Pĕtik**.
MĒmĕtjakkĕn, zie: **Pĕtjah**.
MĒmĕtjoet, zie: **Pĕtjoet**.
MĒmidjĕt, zie: **Pidjĕt**.
MĒmikat, zie: **Pikat**.
MĒmikir, zie: **Pikir**.
MĒmikoel, zie: **Pikoel**.
MĒmilih, zie: **Pilih**.
MĒminang, zie: **Pinang**.
MĒmindahkkĕn, zie: **Pindah**.
MĒmindjam, zie: **Pindjam**.
MĒminta, zie: **Pinta**.
MĒmipis, zie: **Pipis**.
MĒmisah, zie: **Pisah**.
MĒmoedja, zie: **Poedja**.
MĒmoedji, zie: **Poedji**.
MĒmoekoel, zie: **Poekoel**.
MĒmoelangkkĕn, zie: **Poelang**.
MĒmoengoet, zie: **Poengoet**.
MĒmoesar, zie: **Poesar**.
MĒmoesingkkĕn, zie: **Poesing**.
MĒmoetar, zie: **Poetar**.
MĒmoetihkkĕn, zie: **Poetih**.
MĒmoetoos, zie: **Poetoos**.
MĒmoewasskkĕn, zie: **Poewas**.
MĒmohon, zie: **Pohon**.
MĒmotong, zie: **Potong**.
MĒmpĕdal, zie: **Ampĕdal**.
MĒmpĕlam, zie: **Ampĕlam**.
MĒmpĕlas, zie: **Ampĕlas**.
MĒmpĕr (Jav.), veel hebben van, gelijken op, gelijkenis hebben met, enz.
MĒmpĕranakkĕn, (zie: **Anak**), ook: ter wereld brengen, bevallen van.
MĒmpĕrbanjakkĕn (zie: **Banjak**), vermenigvuldigen.
MĒmpĕrdĕngarkĕn (zie: **Dĕngar**), doen hooren.
MĒmpĕrgoendikkĕn (zie: **Goendik**), iemand (een vrouw) tot bijzit nemen.
MĒmpĕrhambakkĕn (zie: **Hamba**), iemand tot dienaar, bediende aan-nemen, aanstellen, in dienst nemen.
MĒmpĕrhinggakĕn (zie: **Hingga**), tot grens stellen, als grens aan-nemen, bepalen.

MĚmpĕrollh, zie: **Olih**.
MĚmpoenjal, zie: **Poenja**.
MĚn, (verkorting van **MĚna**, zie dit woord).
MĚna, reden, oorzaak, gissing, enz.
MĚnaboeh, zie: **Taboeh**.
MĚnaboer, zie: **Taboer**.
MĚnadah, zie: **Tadah**.
MĚnagih, zie: **Tagih**.
MĚnahan, zie: **Taban**.
MĚnahi, zie: **Tahi**.
MĚnakar, zie: **Takar**.
MĚnakoetkĕn, zie: **Takoet**.
MĚnalak, zie: **Talak**.
MĚnambahkĕn, zie: **Tambah**.
MĚnambak, zie: **Tambak**.
MĚnambang, zie: **Tambang**.
MĚnamboenkĕn, zie: **Tamboen**.
MĚnamoe, zie: **Tamoe**.
MĚnampak, zie: **Tampak**.
MĚnanak, zie: **Tanak**.
MĚnandai, zie: **Tanda**.
MĚnandak, zie: **Tandak**.
MĚnandang, zie: **Tandang**.
MĚnanding, zie: **Tanding**.
MĚnandoe, zie: **Tandoe**.
MĚnandoek, zie: **Tandoek**.
MĚnandoer, zie: **Tandoer**.
MĚnang, winst, overwinning, winnen, overwinnen; **Kamĕnangan**, winst, overwinning, wat gewonnen is, teeken van overwinning.
MĚnangani, zie: **Tangan**.
MĚnangas, zie: **Tangas**.
MĚnangis, zie: **Tangis**.
MĚnanggalkĕn, zie: **Tanggal**.
MĚnanggoehkĕn, zie: **Tanggoeh**.
MĚnanggoeng, zie: **Tanggoeng**.
MĚnanggok, zie: **Tanggok**.
MĚnangkap, zie: **Tangkap**.
MĚnangkis, zie: **Tangkis**.
MĚnantoe, schoonzoon of schoondochter.
MĚnapis, zie: **Tapis**.
MĚnara of **MĚnarah** (Mol. Mal.), gereedschap, werktuig.
MĚnari, zie: **Tari**.
MĚnarik, zie: **Tarik**.
MĚnaroh, zie: **Taroh**.

MĚnatoe, waschman, bleeker, zie ook: **Tatoe**.
MĚnawar, zie: **Tawar**.
MĚndadak (Jav.), zie: **Dadak**, iets in alle haast doen, klaarmaken, klaarzetten, enz.
MĚndamai, op iets gelijken, aan iets gelijk zijn.
MĚndap, bezinksel, drab, bezinken.
MĚndĕhoeloel, zie: **Dĕhoeloel**.
MĚndĕkok, thuis zitten koekeleeren, ook zich gekromd te slapen leggen.
MĚndĕlik, groote oogen opzetten, staroogen, de oogen wijd openzetten.
MĚndĕm (Jav.), dronken, bezopen, bedwelmd (zijn). Zie ook: **Pĕndĕm**.
MĚndjadi, zie: **Djadi**.
MĚndjait, zie: **Djait**.
MĚndjak (**Samĕndjak**), sedert.
MĚndjangan (Jav.), (ook: **Roesa**), hert.
MĚndjaroemi, zie: **Djaroem**.
MĚndjĕngat, achterover liggen, achterover slaan, achterover buigen, ook opengaan (van het dekse van een kist, bijv.), opwaarts openslaan, achterwaarts, opwaarts gericht, enz.
MĚndjĕrit, zie: **Djĕrit**.
MĚndoeng (Jav.), bewolkt, betrokken, regenachtig (van de lucht), wolk.
MĚnĕbah, zie: **Tĕbah**.
MĚnĕbang, zie: **Tĕbang**.
MĚnĕbas, zie: **Tĕbas**.
MĚnĕboes, zie: **Tĕboes**.
MĚnĕdoehi, zie: **Tĕdoeh**.
MĚnĕgahkĕn, zie: **Tĕgah**.
MĚnĕgoehkĕn, zie: **Tĕgoeh**.
MĚnĕgor, zie: **Tĕgor**.
MĚnĕkan, zie: **Tĕkan**.
MĚnĕlan, zie: **Tĕlan**.
MĚnĕmbak, zie: **Tĕmbak**.
MĚnĕmbok, zie: **Tĕmbok**.
MĚnĕmpel, zie: **Tĕmpel**.
MĚnĕmpoeh, zie: **Tĕmpoeh**.
MĚnĕndang, zie: **Tĕndang**.
MĚnĕngah, zie: **Tĕngah**.

Mĕnĕngar, zie: Dĕngar.
 Mĕnĕnoen, zie: Tĕnoen.
 Mĕnĕnoeng, zie: Tĕnoeng.
 Mĕnĕntang, zie: Tĕntang.
 Mĕnĕntoekĕn, zie: Tĕntoe.
 Mĕnĕpi, zie: Tĕpi.
 Mĕnĕpoeng, zie: Tĕpoeng.
 Mĕnĕpok, zie: Tĕpok.
 Mĕnĕraboeng, zie: Tĕraboeng.
 Mĕnĕradjang, zie: Tĕradjang.
 Mĕnĕrangĕn, zie: Tĕrang.
 Mĕnĕrap, zie: Tĕrap.
 Mĕnĕrbangĕn, zie: Tĕrbang.
 Mĕnĕrbitĕn, zie: Tĕrbit.
 Mĕnĕrima, zie: Tĕrima.
 Mĕnĕrka, zie: Tĕrka.
 Mĕnĕroesi, zie: Tĕroesi.
 Mĕnĕtapi, zie: Tĕtap.
 Mĕnĕtas, zie: Tĕtas.
 Mĕngaboerkĕn, zie: Kaboer.
 Mĕngadakĕn, zie: Ada.
 Mĕngadang, zie: Adang.
 Mĕngadjak, zie: Adjak.
 Mĕngadjar, zie: Adjar.
 Mĕngadji, zie: Adji.
 Mĕngadjoki, zie: Adjok.
 Mĕngadoe, zie: Adoe.
 Mĕngadoni, zie: Adon.
 Mĕngail, zie: Kail.
 Mĕngait, zie: Kait.
 Mĕngajak, zie: Ajak.
 Mĕngajakĕn, zie: Kaja.
 Mĕngajĕri, zie: Ajĕr.
 Mĕngajau, zie: Kajau.
 Mĕngajoeh, zie: Kajoeh.
 Mĕngajoen, zie: Ajoen.
 Mĕngakak, zie: Kakak.
 Mĕngakoe, zie: Akoe.
 Mĕngalah, zie: Alah.
 Mĕngalap, zie: Alap.
 Mĕngalas, zie: Alas.
 Mĕngalih, zie: Alih.
 Mĕngalpakĕn, zie: Alpa.
 Mĕngamat-amati, zie: Amat.
 Mĕngambang, zie: Kambang en
 Ambang.
 Mĕngambil, zie: Ambil.
 Mĕngamboel, zie: Amboel.
 Mĕngamboes, zie: Amboes.
 Mĕngamoek, zie: Amoek.

Mĕngampoe, zie: Ampoe.
 Mĕngampoengĕn, zie: Kam-
 poeng.
 Mĕngampoeni, zie: Ampoen.
 Mĕngandoeng, zie: Kandoeng.
 Mĕngandoet, zie: Kandoet.
 Mĕnganggoer, zie: Anggoer.
 Mĕnganginkĕn, zie: Angin.
 Mĕngangrang, zie: Kangrang.
 Mĕngangkat, zie: Angkat.
 Mĕngankoet, zie: Angkoet.
 Mĕnganiaja, zie: Aniaja.
 Mĕnganoegĕrahakĕn, zie: Anoe-
 gĕraha.
 Mĕngantara, zie: Antara.
 Mĕngantih, zie: Anteh of Antih.
 Mĕngantjing, zie: Kantjing.
 Mĕngantjoek, zie: Antjoek.
 Mĕngantoeik, zie: Antoeik, slaap
 hebben, slaperig zijn, enz.
 Mĕngap, zie: Mangap.
 Mĕngapa, waarom, hoe komt het,
 wat is er de reden van, enz.
 Mĕngapakĕn, zie: Apa.
 Mĕngapalakĕn, zie: Kapala.
 Mĕngapoer, zie: Kapoer.
 Mĕngapoesĕn, zie: Apoes.
 Mĕngarak, zie: Arak.
 Mĕngarang, zie: Karang.
 Mĕngaroeng, zie: Aroeng en
 Karoeng.
 Mĕngaroenlakĕn, zie: Karoenia.
 Mĕngaron, zie: Aron.
 Mĕngasah, zie: Asah.
 Mĕngasih, zie: Kasih.
 Mĕngasoeh, zie: Asoeh.
 Mĕngatakĕn, zie: Kata.
 Mĕngatas, zie: Atas.
 Mĕngatoer, zie: Atoer.
 Mĕngawinkĕn, zie: Kawin.
 Mĕngĕbas, zie: Kĕbas.
 Mĕngĕdan, drukken, persen (bij
 de ontlasting of bij een bevalling).
 Mĕngĕh, benauwd, naar den adem
 snakken, hijgen, buiten adem zijn
 (ook: Mĕngĕh, Mĕngĕh-
 mĕngĕh).
 Mĕngĕkah, zie: Kĕkah.
 Mĕngĕleh, zie: Kĕleh.
 Mĕngĕlek, zie: Kĕlek.

MĚngelek, zie: **Kelek**.
MĚngĕmasi, zie: **Ĕmas**.
MĚngĕmboenkĕn, zie: **Ĕmboen**.
MĚngĕmboes, zie: **Ĕmboes**.
MĚngĕmoet, zie: **Ĕmoet en Kĕmoet**.
MĚngĕnakĕn, zie: **Kĕna**.
MĚngĕnalkĕn, zie: **Kĕnal**.
MĚngĕndahkĕn, zie: **Endah**.
MĚngĕnjoet, zie: **Kĕnjoet**.
MĚngĕntak, zie: **Ĕntak**, trekken, pijnlijk trekken, werken (van een etterbuil, enz.).
MĚngĕntjingi, zie: **Kĕntjing**.
MĚngĕpi, stil thuis blijven, de kamer houden, in een kamer blijven, niet uitgaan, (van een zieke).
MĚngĕpit, zie: **Kĕpit**.
MĚngĕpoeng, zie: **Kĕpoeng**.
MĚngĕrak, zie: **Kĕrak** — om iets vechten (van honden).
MĚngĕraskĕn, zie: **Kĕras**.
MĚngĕrat, zie: **Kĕrat**.
MĚngĕrdjakĕn, zie: **Kĕrdja**.
MĚngĕret, zie: **Ĕret**.
MĚngĕringkĕn, zie: **Kĕring**.
MĚngĕroeboeng, zie: **Kĕroeboeng**.
MĚngĕrti, zie: **Arti**.
MĚngĕrtikĕn, zie: **Arti**.
MĚngĕtam, zie: **Kĕtam**.
MĚngĕtjilkĕn, zie: **Kĕtjil**.
MĚngĕtok, zie: **Kĕtok**.
MĚngĕdar, zie: **Idar**.
MĚngĕdjabkĕn, zie: **Idjab**.
MĚngĕdzinkĕn, zie: **Idzin**.
MĚngĕgal, zie: **Igal**.
MĚngĕgau, zie: **Igau**.
MĚngĕjakĕn, zie: **Ija**.
MĚngĕkat, zie: **Ikat**.
MĚngĕkir, zie: **Kikir**.
MĚngĕkoet, zie: **Ikoet**.
MĚngĕilir, zie: **Iilir en Kilir**.
MĚngĕindjak, zie: **Indjak**.
MĚngĕingatĕn zie: **Ingat**.
MĚngĕipas, zie: **Kipas**.
MĚngĕirakĕn, zie: **Kira**.
MĚngĕiri, zie: **Iri en Kiri**.

MĚngiring, zie: **Iring**.
MĚngiroep, zie: **Iroep**.
MĚngisap, zie: **Isap**.
MĚngisi, zie: **Isi**.
MĚngitoeng, zie: **Itoeng**.
MĚngkal (of **MĚngkĕl**), half rijp; nog niet geheel rijp, beginnen te rijpen (van vruchten).
MĚngkara, kreeft, het sterrenbeeld de Kreeft, ook benaming voor zekere slagorde.
MĚngkĕroek, den kop (het hoofd) laten hangen, (van een dier, dat niet wel is, enz.).
MĚngkoedoe, (ook **Bangkoedoe** of **Koedoe**), *Morinda citrifolia*, L. nat. fam. der Rubiaceae, middelmatige boom, die een roode kleurstof geeft.
MĚngkoet of **MamĚngkoet** (Verg. **Pangkoe** — **MĚmangkoe**), op of in den schoot dragen, enz. — fig. ook: belast zijn met enz.; **MamĚngkoet pĕrentah**, (Bandjerm.), de uitvoerder zijn van bevelen, bevelen ten uitvoer brengen, enz.
MĚngobah, zie: **Obah**.
MĚngobati, zie: **Obat**.
MĚngoebar, zie: **Oebar**.
MĚngoedjar, zie: **Oedjar**.
MĚngoedji, zie: **Oedji**.
MĚngoedoengi, zie: **Koedoeng**.
MĚngoedoet, zie: **Oedoet**.
MĚngoekir, zie: **Oekir**.
MĚngoekoep, zie: **Oekoep**.
MĚngoekoer, zie: **Oekoer**.
MĚngoekoes, zie: **Koekoes**.
MĚngoelas, zie: **Oelas**.
MĚngoeli, zie: **Koeli**.
MĚngoelilingi, zie: **Koeliling**.
MĚngeloer, zie: **Oeloer**.
MĚngoembah, zie: **Koembah**.
MĚngoembalikĕn, zie: **Kombalik**.
MĚngoemboek, zie: **Oemboek**.
MĚngoempil, zie: **Oempil**.
MĚngoempoelkĕn, zie: **Koempoel**.
MĚngoendang, zie: **Oendang**.
MĚngoendjoek, zie: **Oendjoek**.
MĚngoendoerkĕn, zie: **Oendoer**.

Mĕngoenjah, zie: **Koenjah**.
Mĕngoental, zie: **Oental**.
Mĕngoentji, zie: **Koentji**.
Mĕngoentoekkĕn, zie: **Oentoek**.
Mĕngoepajakĕn, zie: **Oepaja**.
Mĕngoepamakĕn, zie: **Oepama**.
Mĕngoepas, zie: **Koepas**.
Mĕngoeral, zie: **Oeral**.
Mĕngoerangkĕn, zie: **Koerang**.
Mĕngoera-oera, zie: **Oera**.
Mĕngoerap, zie: **Oerap**.
Mĕngoeroeng, zie: **Oeroeng** en **Koeroeng**.
Mĕngoeroes, zie: **Oeroes**.
Mĕngoeroet, zie: **Oeroet**.
Mĕngoesahakĕn, zie: **Oesaha**.
Mĕngoesap, zie: **Oesap**.
Mĕngoesir, zie: **Oesir**.
Mĕngoesoeng, zie: **Oesoeng**.
Mĕngesoetkĕn, zie: **Koesoet**.
Mĕngoetil, zie: **Koetil**.
Mĕngoetjap, zie: **Oetjap**.
Mĕngoetjoepi, zie: **Koetjoep**.
Mĕngoetoeki, zie: **Koetoek**.
Mĕngoetoes, zie: **Oetoes**.
Mĕngoewasani, zie: **Koewasa**.
Mĕngojak, zie: **Ojak** en **Kojak**.
Mĕngok (ook: **Mengor**, **Mengot**),
 scheef, scheefgeplaatst, op zijde,
 schuin, enz.
Mĕngolok-olok, zie: **Olok**.
Mĕngopahkĕn, zie: **Opah**.
Mĕngorek, zie: **Korek**.
Mĕngotjok, zie: **Kotjok**.
Mĕngotorkĕn, zie: **Kotor**.
Mĕnimba, zie: **Timba**.
Mĕnimbang, zie: **Timbang**.
Mĕnimboelkĕn, zie: **Timboel**.
Mĕnimboen, zie: **Timboen**.
Mĕnimpa, zie: **Timpa**.
Mĕnindas, zie: **Tindas**.
Mĕnindih, zie: **Tindih**.
Mĕnindik, zie: **Tindik**.
Mĕnindjau, zie: **Tindjau**; ook
Mĕnindjo of **Mĕlindjo**, Gnetum
 gnemon, L. Nat. Fam. der Gne-
 taceae, een middelmatige boom,
 welks bladeren en vruchten veel
 gegeten worden.
Mĕnindjoe, zie: **Tindjoe**.

Mĕninggal, zie: **Tinggal**.
Mĕninggikĕn, zie: **Tinggi**.
Mĕnir, fijnkorrelige, gebroken rijst,
 rijstgruis; **Mĕniran**, Callicarpa
 cana, L. nat. fam. der Verbena-
 ceae(?) een kleine heester met
 kleine, fijnkorrelige zaden, veel
 gebruikt in de inlandsche genees-
 kunde tegen vrouwenziekten;
Mĕmĕniran, een ziekte in den
 neus, waarbij het neusvlies(?) dik-
 wijls kleine bobbeltjes vertoont,
 en neusbloeding plaats heeft (ook:
Mimisan).
Mĕnit, minuut.
Mĕnitahkĕn, zie: **Titah**.
Mĕnitik, zie: **Titik**.
Mĕnitir, zie: **Titir**.
Mĕnitis, zie: **Titis**.
Mĕnjabit, zie: **Sabit**.
Mĕnjaboet, zie: **Tjaboet**.
Mĕnjadiakĕn, zie: **Sadia**.
Mĕnjahoet, zie: **Sahoet**.
Mĕnjajangkĕn, zie: **Sajang**.
Mĕnjajoer, zie: **Sajoer**.
Mĕnjakar, zie: **Tjakar**.
Mĕnjaksikĕn, zie: **Saksi**.
Mĕnjala (of **Mĕnjalah**), vlammen,
 ontvlammen, opvlammen, vuur-
 vatten, ook afgaan (van vuurwerk,
 enz.); **Mĕnjalaken**, aansteken,
 doen ontvlammen, enz., aanma-
 ken (van vuur).
Mĕnjalahkĕn, zie: **Salah**.
Mĕnjalamatkĕn, zie: **Salamat**.
Mĕnjalin, zie: **Salin**.
Mĕnjamak, zie: **Samak**.
Mĕnjamakĕn, zie: **Sama**.
Mĕnjamar, zie: **Samar**.
Mĕnjambat, zie: **Sambat**.
Mĕnjamboeng, zie: **Samboeng**.
Mĕnjamboet, zie: **Samboet**.
Mĕnjampaikĕn, zie: **Sampai**.
Mĕnjampoernakĕn, zie: **Sam-
 poerna**.
Mĕnjan, benzoë, wierook; **Mĕ-
 mĕnjankĕn**, met benzoë bewie-
 rooken, ook vermengen.
Mĕnjangga, zie: **Sangga**.
Mĕnjanggoepi, zie: **Sanggoep**.

Mĕnjangka, zie: **Sangka**.
Mĕnjangsarakĕn, zie: **Sangsara**.
Mĕnjapa, zie: **Sapa**.
Mĕnjapoe, zie: **Sapoe**.
Mĕnjaroengi, zie: **Saroeng**.
Mĕnjasarkĕn, zie: **Sasar**.
Mĕnjawah, zie: **Sawah**.
Mĕnjĕbar, zie: **Sĕbar**.
Mĕnjĕbarang, zie: **Sĕbarang**.
Mĕnjĕboet, zie: **Sĕboet**.
Mĕnjĕdoeh, zie: **Sĕdoeh**.
Mĕnjeker, zie: **Tjeker**.
Mĕnjĕlam, zie: **Sĕlam**.
Mĕnjĕlĕsaikĕn, zie: **Sĕlĕsal**.
Mĕnjĕlidik, zie: **Sĕlidik**.
Mĕnjĕлимпĕt, zie: **Sĕлимпĕt**.
Mĕnjĕmbah, zie: **Sĕmbah**.
Mĕnjĕmbajangi, zie: **Sĕmbajangi**.
Mĕnjĕmbĕleh, zie: **Sĕmbĕleh**.
Mĕnjĕmboehkĕn, zie: **Sĕmboeh**.
Mĕnjĕmboenkĕn, zie: **Boeni en Sĕmboeni**.
Mĕnjĕmboer, zie: **Sĕmboer**.
Mĕnjĕndal, zie: **Sĕndal**.
Mĕnjĕnderkĕn, zie: **Sender**.
Mĕnjĕngget, zie: **Sengget**.
Mĕnjenje (Bat.), aldoor vochtig zijn, vocht afgeven, vloeien (van een wond).
Mĕnjĕntak, zie: **Sĕntak**.
Mĕnjĕpit, zie: **Sĕpit**, ook **Djĕpit**.
Mĕnjĕpoe, zie: **Sĕpoe**.
Mĕnjĕrahkĕn, zie: **Sĕrah**.
Mĕnjĕrampang, zie: **Sĕrampang**.
Mĕnjĕsakkĕn, zie: **Sĕsak**.
Mĕnjĕsal, zie: **Sĕsal**.
Mĕnjĕwa, zie: **Sewa**.
Mĕnjarapkĕn, zie: **Tiarap**.
Mĕnjĕgĕrakĕn, zie: **Sigĕra**.
Mĕnjĕkat, zie: **Sikat**.
Mĕnjĕksa, zie: **Siksa**.
Mĕnjĕlmpan, zie: **Simpan**.
Mĕnjĕndir, zie: **Sindir**.
Mĕnjĕngkir, zie: **Singkir**.
Mĕnjĕpat, zie: **Sipat**.
Mĕnjĕram, zie: **Siram**.
Mĕnjĕsĕk, zie: **Sĕsĕk**.
Mĕnjĕsir, zie: **Sĕsir**.
Mĕnjĕbit, zie: **Tjĕbit**.

Mĕnjoekarkĕn, zie: **Soekar**.
Mĕnjoekoer, zie: **Tjoekoer**.
Mĕnjoelam, zie: **Soelam**.
Mĕnjoeloehi, zie: **Soeloeh**.
Mĕnjoembang, zie: **Soembang**.
Mĕnjoempah, zie: **Soempah**.
Mĕnjoempit, zie: **Soempit**.
Mĕnjoerat, zie: **Soerat**.
Mĕnjoeroeh, zie: **Soeroeh**.
Mĕnjoesahkĕn, zie: **Soesah**.
Mĕnjoesoel, zie: **Soesoel**.
Mĕnjoesoer, zie: **Soesoer**.
Mĕnjoetik, zie: **Tjoetik**.
Mĕnjoetji, zie: **Tjoetji**.
Mĕnjoetjikĕn, zie: **Soetji**.
Mĕnjoewap, zie: **Soewap**.
Mĕnjoga, zie: **Soga**.
Mĕnjogok, zie: **Sogok**.
Mĕnjonong, zie: **Sorong**.
Mĕnjoso, zie: **Soso**.
Mĕnjowek, zie: **Sowek**.
Mĕnoeba, zie: **Toeba**.
Mĕnoedjah, zie: **Toedjah**.
Mĕnoedjoe, zie: **Toedjoe**.
Mĕnoedoeh, zie: **Toedoeh**.
Mĕnoekang, zie: **Toekang**.
Mĕnoekar, zie: **Toekar**.
Mĕnoelis, zie: **Toelis**.
Mĕnoeloeng, zie: **Toeloeng**.
Mĕnoembak, zie: **Toembak**.
Mĕnoemboek, zie: **Toemboek**.
Mĕnoempahkĕn, zie: **Toempah**.
Mĕnoempang, zie: **Toempang**.
Mĕnoempoek, zie: **Toempoek**.
Mĕnoendjoek, zie: **Toendjoek**.
Mĕnoendoeng, zie: **Toendoeng**.
Mĕnoenggang, zie: **Toenggang**.
Mĕnoengging, zie: **Toengging**.
Mĕnoenggoe, zie: **Toenggoe**.
Mĕnoentoen, zie: **Toentoen**.
Mĕnoer, roset, knop, bal, ook een soort witte steen.
Mĕnoeras, zie: **Toeras**.
Mĕnoeroenkĕn, zie: **Toeroen**.
Mĕnoeroet, zie: **Toeroet**.
Mĕnoesoek, zie: **Toesoek**.
Mĕnoetoek, zie: **Toetoek**.
Mĕnoetoep, zie: **Toetoep**.
Mĕnoewang, zie: **Toewang**.

Mĕnolih, zie: **Tolih**.
Mĕnonton, zie: **Tonton**.
Mĕntah, rauw, onrijp, ongaar, ongekookt, nog niet bereid.
Mĕntang (Bat.), al is het ook, is het omdat, terwijl.
Mĕntega, zie **Mantega**.
Mĕntimoen, zie: **Kĕtimoen**.
Mĕntja, zie: **Pĕntja**.
Mĕntjĕret, dun afgaan, buikloop hebben, aan diarrhee lijden, dunne afgang, buikloop.
Mĕntjil, zie: **Pĕntjil**.
Mĕntjoerat, uitgutsen, met een straal uitstroomen (bijv. van bloed uit een ader).
Mĕntjok, op een tak zitten, neerstrijken, enz. (als vogels), ook ergens zijn verblijf houden, zich vestigen, enz.
Mĕntjong (of **Mĕntjeng**), schuin gaan, een schuine richting nemen, scheef staan, — liggen, enz. uit de rechte lijn gaan, — vallen, enz.
Mĕntoewa, schoonouders, schoonvader, schoonmoeder; **Mĕntoewa laki-laki**, schoonvader; **Mĕntoewa istĕri**, schoonmoeder.
Merah, rood; **Merah toewa**, donkerrood, roodbruin; **Merah moeda**, lichtrood, karmozijnrood; **Merah bĕtoel**, vuurrood, vermiljoenrood; **Merah tĕlor**, dooier van een ei, oranje-rood; **Mĕmerahi**, rood verven, ook langzaam aan rood worden.
Mĕrak, pauw; **Boentoet mĕrak**, pauwestaart.
Mĕrang (Jav.), stroo, gedroogde halmen van de rijstaren; **Ajĕr mĕrang**, loog, getrokken uit gebrande rijstaarhalmen, gebruikt om de haren te wassen.
Mĕrapati, duif, gewone duif, huisduif (ook: **Boeroeng dara** of **Dĕrpati**).
Mĕrdoe, zacht, lief (van een stem).
Mĕrĕm, met gesloten oogen, de oogen sluiten, de oogen luiken (ook in fig. zin).

Mĕrĕngoet, zuur zien, een zuur gezicht zetten, een ontevreden gezicht toonen.
Mĕres, zie: **Peres**.
Mĕrĕs, zie: **Pĕrĕs**.
Mĕriam, zie **Mariam**.
Mĕriang (Jav.), koortsig, koortsachtig, koortsig zijn, een koortsig gevoel over zich hebben, onwel zijn, de koorts voelen opkomen, enz.
Mĕriap, zie: **Riap**.
Mĕrinjo, schout, inspecteur van politie, ook een ondergeschikt inlandsch politiebeampte, een (op ondernemingen of landerijen) met de nachtwak belaste persoon.
Mĕritja (of **Lada**), peper.
Mĕroewap, dampen, wasemen, naar alle kanten uitslaan, zich verspreiden (van damp, rook, enz.).
Mĕrosot, glijden, uitglijden, afglijden, glippen, uitglijpen.
Mĕrtja, zie: **Moertja**.
Mĕrtjoe, top, kruin, punt, het hoogste gedeelte van iets.
Mĕrtjon (Jav.), vuurwerk, voetzoeker, klapper.
Mĕrtoewa, zie: **Mĕntoewa**.
Mesan (Ar.), grafpaaltje.
Mesĕm, glimlach, glimlachen.
Mĕsigit (Ar.), zie: **Masdjid**.
Mĕski, zie: **Maski**.
Mĕsir (Ar.), **Tanah mĕsir**, Egypte.
Mĕsoem, vuil, slordig, niet netjes; **Anak mĕsoem**, een vuil kind, een slordig kind, sloddervos, vuilnik.
Mĕsti, moeten, verplicht zijn, noodzakelijk zijn, het moet, het is noodzakelijk, zeker, zekerlijk, enz.; **Mĕstinja bĕgitoe**, het moet, het behoort zoo, enz.
Mewek (Bat.), prullen, den mond plooiën of vertrekken (van iemand die op't punt staat van teschreien).
Milik, eigendom; **Mĕmiliki**, iets in eigendom bezitten, in bezit nemen, enz.; **Hak kamlikan**, eigendomsrecht.
Milir, (Jav. Bat.) stroomafwaarts

- gaan, een rivier afvaren, zeewaarts gaan, enz.
- Mimi**, de stekelrog (verg. **Bělangkas**).
- Mimis**, hagel, jachthagel, schroot, musschenhagel, ganzenhagel, enz.;
- Mimisan**, een neusbloeding hebben, enz. (Zie ook: **Měmėniran** onder **Mėnir**).
- Mimpi**, droom; **Bėrmimpi**, ook **Mėngimpi**, droomen; **Bėrmimpikėn** of **Mėngimpikėn**, over iets droomen.
- Minantoe**, zie: **Mėnantoe**.
- Minatoe**, zie: **Mėnatoe**.
- Minbar** (of **Mimbar**) (Ar.), de preekstoel, de kansel, het spreekgestoelte in een moskee.
- Minfaat** (Ar.), nut, voordeel.
- Minggoe** (**Hari minggoe**), Zondag; **Saminggoe**, een week; **Bėrminggoe**, weken lang (duren, enz.); **Lain minggoe**, een volgende week, de andere week.
- Mingkin**, zie: **Mangkin**.
- Minjak**, olie, vet, smeer; **Minjak tanah**, petroleum; **Minjak kalapa**, kokosolie; **Minjak kap-tjang**, olie geperst uit aardakers; **Minjak wangi**, odeur; **Minjak mawar**, rozenolie; **Minjak ikan**, traan, levertraan; **Minjak kambing** of **gi**, geiten- of schapenvet; **Minjak babi**, reuzel.
- Minoem**, drinken, iets drinken, een drank innemen, gebruiken, enz.; **Minoem anggoer**, wijn drinken; **Minoem obat**, medicijn (drankje) innemen; **Minoem madat**, opium gebruiken, schuiven, rooken; **Minoeman** drank, wat gedronken wordt; **Tėmpat minoeman**, drankenzetje, karaf, enz.
- Minta**, verzoeken, vragen, bidden om iets, naar iets solliciteeren, enz.; **Minta-minta**, bedelen; **Pėrmintaan**, verzoek, bede, sollicitatie, zie verder **Pinta**.
- Mirah**, robijn, karbonkel.
- Miring**, hellend, schuin, schuin aflopend, hellen, overhellen, naar een kant neigen, schuin afloopen.
- Misan** (ook: **Misanan**, **Soedara misan**), neef, nicht, broers- of zusters-kind.
- Miskin**, arm, armoedig, behoeftig.
- Misceh** (Jav.), schelden, uitschelden, uitmaken; **Misoehi** of **Mėmisoehi**, iemand uitschelden, enz.
- Modal**, kapitaal, bedrijfskapitaal, beginkapitaal, handelskapitaal, waarmede men een zaak begint, hoofdsom, inleg, fonds; **Mėmodalkėn**, iemand bedrijfskapitaal verstrekken, enz.
- Modar** (Soend.), dood, gestorven, gecrepeerd, verrekt.
- Modin** (Ar.), een ondergeschikt geestelijke aan een moskee verbonden, die de geloovigen tot het gebed, enz. moet oproepen.
- Moe**, bez. voornw. van den 2en pers., verkorting van **Kamoe**.
- Moe'ala** (Ar.), verheven, subliem.
- Moe'alim** (Ar.), leeraar, meester, ook: stuurman, loods.
- Moebal**, uitslaan, omhoog waaien (van vlammen).
- Moebėng** (Jav.), draaien, rondgaan, omloopen, om iets heen loopen, enz.
- Moeda**, jong, jeugdig, onrijp (van vruchten), licht (van kleur); **Radja moeda**, onderkoning, ook kroonprins; **Bini moeda**, van twee vrouwen (echtgenooten) de jongstgenomene, de jongstgetrouwde.
- Moedah**, licht, niet moeilijk, gemakkelijk; **Mėmoedahkėn**, iets licht opnemen, gemakkelijk achten, geringschatten, ook: gemakkelijk maken, vergemakkelijken; **Moedah-moedahan**, kan het zijn, zoo mogelijk, moge het gebeuren, ook: van lieverlede, zoo mogelijk, enz.
- Moedik**, een rivier opvaren, naar hooger gelegen streken gaan.

Moedjoer, rechttuit, in een bepaalde richting recht uitgestrekt, enz. ook gelukkig zijn (in het spel bijv.); meeloopen (van het geluk, enz.); **Měmoedjoerkën**, iets in een bepaalde richting recht uitstrekken, plaatsen, enz.

Moega (of **Moega-moega**), moge (bij wenschen).

Moeharram (Ar.), de eerste maand van het Mohammedaansche jaar.

Moehoen, zie: **Pohon**.

Moeka, gezicht, aangezicht, gelaat, voorzijde, buitenzijde, oppervlakte, voor, vooraan; **Di moeka**, voor, vooraan; **Moeka ajër**, oppervlakte van het water, waterspiegel, enz.; **Ajër moeka**, gelaatsuitdrukking; **Moeka manis**, een lief, aangenaam, aantrekkelijk gezicht; **Měmbëri moeka**, toegeven, toegevend zijn; **Měmboewat moeka**, een lief gezicht toonen, huichelen, iemand lekker maken; **Moeka medja**, het blad eener tafel; **Moeka dëngan moeka**, van aangezicht tot aangezicht, onder vier oogen.

Moekadas (Ar.), heilig, geheiligd.

Moekah, overspel, echtbreuk, boel, boeleerster, overspeler, overspeelster; **Bërmoekah**, zich aan echtbreuk schuldig maken, overspel bedrijven.

Moekim, gevestigd, wonend, vestiging, verblijfplaats, woonplaats, inwoner, bewoner, ingezetene, gemeente, kerspel, enz.

Moela, begin, oorsprong, reden, oorzaak, aanleiding, waarom, daarom, eerst, aanvankelijk, enz.; **Bërmoela**, aanvankelijk, in den beginne, een begin hebben, aanvangen, ten eerste, om te beginnen, beginnen, enz.; **Sabërmoela**, ten eerste, in de eerste plaats (meest aan het begin van een verhaal); **Měmoelal** of **Moelal**, iets beginnen, aanvangen, een

begin met iets maken, enz.; **Përmoelaän**, begin.

Moelas (of **Moelës**), roering, pijnlijke roering, kramp (in den buik), koliek (hebben).

Moelia, aanzienlijk, edel, luisterrijk, roemrijk, verheven, doorluchtig, heerlijk, geëerd; **Měmoeliakën**, verheerlijken, hoogachten, eerbewijzen; **Kamoeliaän**, luister, verheerlijking, eer, eerbewijs, enz.

Moeloed, zie **Mauloed** (Ar.).

Moeloer, uitrekbaar, elastisch, zich kunnen verlengen, uitrekken, enz.

Moeloet, mond, bek, muil, opening, monding, gat, enz.; **Moeloet manis**, een mond, die veel liefs kan zeggen; **Moeloet kotor**, vuilbek; **Moeloet bédil**, opening van een geweerloop, enz.

Moendar-mandir, heen en weder gaan, heen en weder loopen, op en neer gaan, enz.

Moendoek-moendoek of **Měndëk-měndëk**, kruipend naderen, in een hurkende of gekromde houding naar iets toe gaan, iets of iemand bekruipe.

Moenggahin (van een jong meisje) naar de woning van haren beminde overloopen (verg. **Ngëbëroek**).

Moenggoek, heuvel, aanhooving, enz.

Moengil, klein en lief, dotterig, aanminnig, om te stelen.

Moengkir, loochenen, ontkennen, een belofte breken, meenedig zijn, avvallig zijn, zich terugtrekken, van iets niet meer willen weten enz.

Moengoet, zie **Poengoet**.

Moentah, braken, overgeven, vo-meeren, ook van kleur verschieten (van geverfde stoffen, verg. **Loentoer**), braaksel; **Obat moentah**, braakmiddel; **Moentah darah**, bloedspuwing, bloedspuwen; **Měmoentahkën**, uitbraken, uitspuwen.

Moentjêrat, spatten (van vochten door drukking, enz.).

Moentji, benaming, die aan inlandsche of Chineesche huishoudsters van Europeanen gegeven wordt;

Moentji kari, (van het Eng. carry), koppelaarster, vrouw die voor een man een bedgenoot zoekt enz.

Moerah, goedkoop, laag in prijs, niet duur, mild, milddadig, gul, goedgeefs, mededeelzaam, meegaand, grootmoedig; **Kamoerahan**, gulhartigheid, mildheid, goedheid, enz.; **Mëmoerahkën**, iemand verteederen.

Moeram, somber, zonder glans, droevig (van het gelaat), triest, donker (van den dag).

Moerid, leerling, discipel.

Moering-moering, uit zijn humeur zijn, pruttelen, brommen, grommen, kwaad—, boos zijn, ontevreden zijn, enz.

Moerka, toornig, toorn, boosheid, woede.

Moeroeng, bedroefd, droevig, droefgeestig, treurig, neerslachtig, zwaarmoedig.

Moeroep (of **Moeroeb**), vlammen, opvlammen, uitslaan (van vlammen), ook vuurrood.

Moertad (Ar.), renegaat, afvallige, afvallig worden of zijn, een anderen godsdienst omhelzen, enz.

Moertja, bezwijmd, in flauwte, in zwijm, buiten kennis, flauw vallen, bezwijmen, enz.

Moesa (**Nabi Moesa**), Mozes, de profeet Mozes.

Moesang (of **Moensang**), een soort wilde kat; **Moesang djëbat**, civetkat.

Moesim, jaargetijde, seizoen, moeson, bepaalde tijd voor iets, enz.; **Moesim panas**, de droge moeson; **Moesim oedjan**, de regentijd; **Moesim pantjaroba**, de tijd der veranderlijke winden, de kentering; **Moesim boewah-**

boewah, de vruchtentijd, waarin vele en allerlei vruchten te krijgen zijn; **Moesim motong padi**, de oogsttijd van de rijst, de tijd waarin de rijst gesneden wordt, enz.

Moesjawarat (Ar.), beraadslaging, overlegging, ook raad (lichaam); **Mëmoesjawaratkën**, over iets beraadslagen.

Moesoeh, vijand, tegenstander; **Bërmoesoehan**, in vijandschap leven met, enz.; **Mëmoesoeh**, iemand als vijand beschouwen, vijandig zijn, als vijand behandelen, (verg. **Sëtëroe**).

Moestahil (Ar.), onwaarschijnlijk, onmogelijk, onbestaanbaar, ondenkbaar, absurd, — hoe is het mogelijk! het kan niet! enz.

Moestardi, mosterd.

Moestika, bezoarsteen, steenachtige zelfstandigheid uit het lichaam van menschen of dieren en uit planten afkomstig.

Moetiara, parel; **Koelit moetiara**, parelschelp, paarlemoer (ook: **Endoeng moetiara**).

Moewara, uitmonding eener rivier, riviermond, haven, reede.

Moewat, bevatten, inhouden, geladen zijn met; **Mëmoewatkën**, op iets, in iets laden; **Moewatan**, lading, vracht.

Mojang, grootvader; **Nene-mojang**, voorouders.

Molek, mooi, lief, aanvallig, aanninnig, bevallig; **Këtjil molek**, klein en lief, dotterig, allerlieft, om te stelen.

Moler (Bat.), bijzit, boel, minnares, ook: slet, gemeen vrouwspersoon, straathoer.

Molor, slapen, slaperig.

Momo (of **Momok**), spook.

Momong (Jav.), op iemand (een kind, enz.), passen, letten, iemand dienen, bedienen, enz.

Mondok, zie **Pondok**.

Mongkar (of **Moengkar**), een der twee doodsengelen (de andere

heet **Nakir**, die de dooden in de graven ondervragen, alvorens zij tot den hemel worden toegelaten.
Monjet, aap; **Roemah monjet**, schilderhuisje, schildwachthuisje.
Montjong, spits, spits toeloozend, kegelvormig, snuitvormig, vooruitstekend.
Montjor, diarrhee, dunne afgang, waterige stoelgang, dun afgaan, buikloop hebben, loslijvig zijn.
Montok, mollig, poezelig, ook (van de borsten): rond, opkomend, rij-

zend, gezwollen, gevuld.
Montor, een soort huiduitslag in den vorm van kleine bobbeltjes of puistjes.
Morong, een soort pot of pan met een of twee handvatsels.
Mosa, slavin.
Moslim (Ar.), Muzelman, Muzelmansch, Mohammedaan, Mohammedaansch.
Mota (**Kain mota**), grofdoek, zeildoek.
Mowa, paling, groote aal.

N.

Na, nu, ziet ge wel! (uitroep).
Nabi (Ar.), profeet.
Nachoda (Perz.), (of **Nakoda**, ook: **Djoeragan**), gezagvoerder van een handelsvaartuig.
Nadi, pols, polsader.
Nadjis (Ar.), onrein, vuil, morsig, wat onrein, vuil is.
Nafas (Ar.), (of **Napas**), adem, ademhaling; **Mënafas** of **Bërnafas**, ademen, ademhalen; **Mënafaskën**, inademen; **Mënarik nafas**, zwaar ademhalen, zuchten.
Nafsoe (Ar.), (of **Napsoe**), lust, begeerte; **Hawa-nafsoe**, hartstocht, drift, lust en begeerte; **Bërnafsoe**, hartstochtelijk begeeren, lust hebben in, enz.
Naga, draak.
Nagasari, *Mesua ferrea*, L. nat. fam. der Clusiaceae, hooge, fraaie boom met ijzersterk hout en aangenaam riekende bloemen.
Nahas, ongeluk, tegenspoed, ongelukkig voorteken, onheil aanbrennend, enz.
Nalb, plaatsvervanger, titel van den geestelijke, die de functiën van een **pëngoeloe** waarneemt.
Naik, klimmen, opklimmen, stijgen, naar boven gaan, opgaan, naar de hoogte gaan, ook bevordering

maken, enz.; **Naik toeroen**, op en neder gaan, op en afklimmen; **Naik di darat**, aan wal gaan; **Naik kapal**, aan boord, scheep gaan; **Naik koeda**, te paard rijden; **Naik radja**, koning worden; **Naik pangkat**, promotie maken; **Naik harga**, in prijs stijgen; **Mënaik**, stijgen, naar boven gaan, rijzen; **Mënaiki**, op iets gaan, op iets stijgen, op iets zitten, enz.; **Mënaikkën**, doen stijgen, oplaten, enz.; **Kanaikan**, voertuig, vaartuig, rijdier, waarop men zit, rijdt, enz.
Nakal, stout, baldadig, ondeugend, stout zijn, ondeugend zijn, stouterd, ondeugd; **Kanakalan**, stoutheid, baldadigheid, moedwilligheid, stoute, ondeugende streken.
Nama, naam, benaming, titel, titulatuur; **Bërnama**, een naam hebben, heeten, geheeten zijn; **Mënamai**, noemen, een naam geven; **Mënamakën**, naar iets noemen; **Tërnama**, van naam, beroemd, befaamd.
Namnam, *Cynometra caeliflora*, L. nat. fam. der Papilionacea, hooge boom met zuurzoete vruchten, die veel gegeten worden.
Nampak, zie: **Tampak**.

Nampik, zie: **Tampik**.
Nampin, zie: **Tampin**.
Nan = **Iang**, zie aldaar.
Nanah, etter, **Bĕrnanah**, etteren, met etter zijn: **Mĕngangkoet nanah**, etter vormen (van een zweer).
Nanas, *Annanassa sativa*, L. nat. fam. der Bromeliaceae, de bekende Ananas, waarvan men in Indië verscheidene variëteiten kent.
Nandjak, zie **Tandjak**.
Nangka, *Artocarpus integrifolia*, L. nat. fam. der Artocarpeae, hooge, fraaie boom met mooi en sterk hout en aangenaam smakende vruchten; ook van dezen boom bestaan veel variëteiten.
Nanti, straks, nog een oogenblik, spoedig, enz.; **Bĕrnanti** en **Mĕnanti**, wachten, opwachten, afwachten, blijven wachten; **Mĕnantikĕn**, op iets of iemand wachten, enz.
Naeng, lommer, schaduw, beschutting; **Bĕrnaeng**, zich onder lommer begeven, in de schaduw staan, ergens beschutting zoeken, enz.
Napas, zie: **Nafas**.
Napsoe, zie: **Nafsoe**.
Naraka (Sk.), de hel; **Isi naraka**, helbewoners, verdoemden.
Nasi, gekookte rijst, over de verschillende rijstbereidingen als: **Nasi koekoesan**, (in een **koekoesan** gaargestoomde rijst); **Nasi liwĕt**, (rijst zonder **koekoesan** in een pot gekookt); **Nasi celam**, (rijst met kleine vischjes, eieren, **Kĕmangi**-bladeren, enz.); **Nasi kaboeli**, (rijst met vet en vleesch, enz.); **Nasi koening**, (met **kurkumasap** geelgekleurde rijst); **Nasi goerih**, (rijst met bouillon en kip, enz.), zie de bestaande kookboeken.
Nasihāt (Ar.), vermaning, raad, toepassing of moraal van een verhaal.

Nasrani (**Orang nasrani**), Nazarener, Christen.
Nata (Sk.), heer, vorst; **Sang nata**, de heer, de vorst.
Natal, **Hari natal**, Kerstdag.
Natar, vlak, effen, vlakke grond, waarop iets staat, bodem eener rivier, enz.
Nĕgara, zie: **Nĕgĕri**.
Nĕgari, zie: **Nĕgĕri**.
Nĕgĕri, stad, hoofdstad, hoofdplaats, land, gewest, rijk, staat;
Iboe nĕgĕri, hoofdplaats, hoofdstad, zetel des rijks; **Anak nĕgĕri**, ingeborenen, landzaten;
Pĕdoedoek nĕgĕri, ingezetenen, burgers, landgenoot, medeburger, stadgenoot.
Nenek (verkort **Nek**), grootmoeder, oude vrouw, grootje, bes; **Nenek mojang**, voorouders.
Nĕntiasa, zie: **Sĕnantiasa**.
Ngajoeb Ngajoebi, **Ngajoebkĕn**, iets of iemand beschaduwen, beschermen, beschutten.
Ngakak, schaterend lachen, hardop lachen, schateren.
Nganga, open, opengesperd, wijd open; **Mĕnganga**, den mond opensperren, openhouden, ook open staan, wijd geopend zijn.
Ngangoet, **Mĕngangoet**, suffen, versuft zitten mijmeren, ook den mond bewegen alsof men iets kauwt (zoals bij oude lieden gezien wordt).
Ngatjĕng, staan, bandeeren, in erectie komen (van het mannelijk lid).
Ngĕbĕroek, overloopen van een minnaar naar het huis zijner geliefde), verg. **Moenggahin**.
Ngĕboel, **Mĕngĕboel**, veel praat hebben, zwetsen, bluffen, enz. ook: rooken; **Pĕngĕboel**, bluffer, zwetser, grootspreker.
Ngĕdĕn, zie: **Mĕngĕdan**.
Ngejong, **Mĕngejong-ngejong**, mauwen van een kat.
Ngĕloe, een zwaar, drukkend ge-

voel in het hoofd hebben, hoofdpijn hebben, enz.

Ngëngap, naar den adem snakken, benauwd zijn.

Ngëngët, mot, ook aardvloo.

Ngëram, **Mëngëram**, broeden, op iets zitten, ook: achterblijven, blijven zitten, zich in het lichaam verzamelen (van ziektestoffen); **Mëngëramkën**, iets bebroeden, uitbroeden.

Ngërës, grieselig, zanderig, stoffe-
rig op het gevoel, zulk een gevoel hebben, ook aangedaan, pijnlijk aangedaan, getroffen, bedroefd, enz., en: langzaam afnemen, uiteren.

Ngëri, ijzen, kippevel krijgen, hui-
veren, bang worden. ijselijk, huiveringwekkend, vreesaan-
jgend.

Ngëriap, **Mëngëriap**, krielen
krioelen, wriemelen, in myriaden
door elkander loopen (zooals groo-
te hoopen mieren, enz.).

Ngibing (Soend.), **Mëngibing**,
dansen (met een dansmeid).

Ngilër, **Mëngilër**, watertanden,
sterk naar iets verlangen.

Ngiloe, stroef, eggig, zoor (van de
tanden bij het eten van iets
scherpzuurs bijv.), ook een onaangenaam
tintelend gevoel in de
ledematen.

Ngiri, **Mëngiri**, iets benijden, ja-
loersch zijn om iets, dat men een
ander ziet krijgen, enz.

Ngorok, **Mëngorok**, snorken.

Niaga, handel, koophandel, ook
inlandsch muzikant, inzonder-
heid bespeler van inlandsche mu-
ziekinstrumenten, tot den gamë-
lan behoorende; **Bërniaga**, **Më-
niaga**, handeldrijven, handelen;
Përniagaän, handel, koophan-
del; **Barang përniagaän**, koop-
waren.

Niat, voornemen, plan, wensch, be-
doeling; **Bërniat**, van plan zijn,
het voornemen hebben; **Mëniat-**

kën, een wensch koesteren, iets
in zijn schild voeren.

Nikah (Ar.), huwelijksluiting, hu-
welijk, echtvereeniging, het trou-
wen voor den priester; **Mënikah**,
trouwen, in het huwelijk treden;
Mënikahi, iemand, met iemand
trouwen, iemand tot vrouw ne-
men; **Mënikahkën**, (van den
priester) trouwen, in het huwelijk
bevestigen, het huwelijk sluiten,
—inzegenen, ook: doen trouwen,
uithuwelijken.

Nila, blauw, donkerblauw, indigo-
blauw, indigo (kleurstof en plant),
Indigofera tinctoria, L. nat. fam.
der Papilionaceae.

Nimat (Ar.) (of **Nikmat**), aange-
naam, lekker, heerlijk, gemak,
weelde, heerlijkheid, zaligheid.

Nipah, *Nipa fruticans*, Wurm. nat.
fam. der Pandaneae, de moeras-
palm, welks bladeren veel tot
dakbedekking gebruikt worden.

Nira (of **Lëgen**), ongegiste of on-
gekookte palmwijn, (verg. **Toe-
wak**).

Nista, smaad, verguizing; **Mënis-
takën**, smadelijk behandelen,
verguizen.

Nistjaja, zeker, zekerlijk, stellig,
ongetwijfeld, vast, gewis, zonder
twijfel.

Nja, bez. voornw. van den 3en pers.
(als achtervoegsel gebruikt), zijn,
haar, hun, er van, ook dikwijls
terug te geven door ons bepalend
lidwoord.

Njai, moeder, ook tante, ook: be-
naming voor de huishoudster,
(inlandsche of Chineesche), van
een Europeaan.

Njala, vlam, **Bërnjala** of **Mënja-
la**, vlammen, ontvlammen, met
een vlam branden, vlammend;
Mënjalakën, doen ontvlammen,
aansteken, aanblazen, enz.

Njali, gal, **Këlëmboengan njali**,
galblaas.

Njaman, gezond, frisch, aange-

- naam, lekker, opgewekt (van gevoel).
- Njamoek**, muskiet, mug.
- Njampoeng**, Calophyllum, inophyllum, L. nat. fam. der Clusiaceae, hooge boom met prachtig mooi en sterk hout.
- Njangket**, kleverig, kleven (van verf, gom, enz.).
- Njanja**, **Mënjanja**, iets bakken of braden in zijn eigen vet (zonder olie).
- Njanji**, **Mënjanji**, zingen; **Më-njanjikën**, iemand iets voorzingen, voor iemand iets zingen, ook: iemand of iets bezingen; **Njanjian** of **Përnjanjian**, gezang, lied, zang, zangstuk.
- Njarang**, **Mënjarang**, zie: **Sarang**.
- Njaring**, schelklinkend, helder, duidelijk, luid, ook: schel, schrill, scherp (van geluiden), **Mënjaringkën soewara**, de stem verheffen.
- Njata**, duidelijk, blijkbaar, klaar, gebleken, openbaar, waar, bekend, blijken; **Mënjatakën**, duidelijk doen blijken, bekend maken, openbaren, bewijzen, verklaren, uitleggen, aantoonen, duidelijk maken, enz., ook een nauwkeurig onderzoek instellen naar het al of niet waar zijn, het al of niet bestaan van iets; **Kanjataän**, blijk, bewijs.
- Njawa**, ziel, leven, adem; **Poatoes njawa**, sterven, den geest geven.
- Njèdar**, vast, diep (van den slaap).
- Njèlap**, walgelijk zoet; **Mënjèlap**, zie: **Tjèlap** en **Sèlap**.
- Njoer** (of **Kalapa**), de cocospalm; **Boewah njoer**, cocosnoot. Zie verder: **Kèlapa**.
- Njiroe** (of **Niroe**), rijstwan, zeef.
- Njonjah**, mevrouw, benaming voor gehuwde Europeesche of Chineesche vrouwen.
- Njonjong** (ook **Nonong**), vooruitstekend (van het voorhoofd, bijv.); **Mënjonjong**, vooruitstekend zijn, ook bijv. de bovenlip vooruitsteken (zooals sommige dieren bij het ruiken doen), — prullen.
- Noda**, vlek, smet; **Bërnoda**, gevlekt, bevuilt, vuil.
- Noedjoem** (Ar.), sterren; **Achl' oelnoedjoem**, sterrenwichelaar; **Ilmoë noedjoem**, sterrenwichelaar; **Mëlihat noedjoem**, de sterren raadplegen; **Mëmboekanoedjoem**, iemands lot uit de sterren lezen, voorspellen, waarzeggen uit den stand der sterren.
- Noegëraha**, zie: **Anoegëraha**.
- Noeh** (of **Nabi Noeh**), Noach, (de profeet Noach).
- Noer** (Ar.), licht.
- Noeri** (**Boeroeng noeri**), de roode papegaai.
- Noesa**, eiland.
- Nokta**, of **Noktah** (Ar.), vlek, punt, stip, tittel.
- Nomor**, nommer, nummer, cijfer.
- Nonah**, jongejuifvrouw, benaming van ongehuwde dochters van een Europeaan of Chinees (soms ook van inlandsche hoorden en andere vreemde oosterlingen).
- Nongkrong** (Bat.), hurkend zitten, hurken, met de beenen naar boven gebogen zitten, zoodat de kin bijna op de knieën rust.
- Nono** (Bat.), vrouwelijk schaamdeel, kut.
- Nonong**, rechtdoor loopen zonder om of links en rechts te kijken. Verg. ook: **Njonjong**.
- Nonton** (Jav.), **Mëntonon**, naar een schouwspel kijken, een vertooning bijwonen, naar een feest, een optocht, enz. kijken.
- Noschat** (Ar.), origineel, copie, manuscript (waaruit wordt overgeschreven, enz.), voorbeeld model.

O.

- Obah**, veranderd, anders geworden, verandering, ook beweging; **Bër-obah**, zich veranderen, anders worden, ook zich bewegen, in beweging komen; **Mëngobah**, veranderen, anders maken, wijzigen, enz., ook: bewegen; **Mëng-obahkën**, iets veranderen, verandering in iets brengen, enz., ook iets bewegen, iets in beweging brengen, bewegen, enz.
- Obat** (ook **Pënarwar**), medicijn, geneesmiddel, ook middel, om iets te weeg te brengen, toovermiddel, gif, tegengif, kruut, enz.; **Bërobat**, geneesmiddelen gebruiken, zich onder behandeling van een geneesheer stellen, enz.; **Mëngobati**, geneesmiddelen toedienen, medicijn geven (van een geneesheer), iemand behandelen, enz.; **Mëngobatkën**, iets tot medicijn geven, iets als geneesmiddel toedienen, enz.; **Obat minoem**, geneesdrankje; **Obat gosok**, wrijfmiddel; **Obat tjatjing**, wormpoeder, middel tegen ingewandswormen; **Obat pasang**, kruut, buskruut; **Roemah obat**, apotheek, ook kruithuis.
- Obong**, **Mëngobong**, (Jav.), branden, verbranden, in brand steken.
- Obor**, fakkel, toorts, flambouw, ook fig. ophitsersrij, opstokersrij, enz.; **Mëngobor**, iemand ophitsen, opstoken, enz.; **Mëngobori**, met een fakkel, enz. verlichten, met een fakkel, enz. naar iets rondzoeken.
- Obrol** (Jav.), praats, geklets, gezwets; **Mëngobrol**, zwetsen, snoeven, kletsen, onzin uitkraken, veel praats hebben, enz.; **Toekang obrol**, kletskous, zwetser, snoever, enz.
- Oeban**, grijs haar; **Oebanan**, grijs haar hebben, grijs worden.
- Oebar**, los, open, uitgespreid; **Mëngoeban**, losmaken, losrollen, openrollen (van opgerold doek, bijv.).
- Oebëng**, omtrek, kring, rondgang, ring om iets heen; **Mëngoebëngi**, om iets heen lopen, om iets rondlopen, ook: (een boom) ringen.
- Oebër**, **Mëngoebër**, achtervolgen, vervolgen, nalooopen, opjagen; **Oebër-oebëran**, elkander nalooopen, krijgertje spelen.
- Oebi**, algemeene benaming voor aardvruchten en knollen, inzonderheid voor die van planten behoorende tot de nat. fam. Dioscorianeae, Solanaceae, Convolvulaceae en Euphorbiaceae. Van deze vruchten en planten bestaan vele soorten, **Oebi dangdër**, **Oebi djendral**, *Janipha Manihot*, de cassave; **Oebi djawa**, *Batatas edulis*; **Oebi-ollanda** of **Këntang**, *Solanum tuberosum* L. en *Coleus tuberosus*; **Oebi lilin**, *Dioscorea alata*; **Oebi tjina**, *Dioscorea sativa*, enz.
- Oebin** (ook **Djoebin**), vierkante vloersteen, vloertegel, ook vierkant, ruitvormig.
- Oeboeng**, zie: **Hoeboeng**.
- Oeboer-oeboer**, kwal, zeekwal, ook: franje (evenals de pooten eener kwal).
- Oedang**, zie: **Hoedang**.
- Oedara** (Sk.), de lucht, het uitspannel, het firmament, het luchtruim, de atmosfeer.
- Oedik** (Soend.), bovenloop eener rivier, de daaraan gelegen hogere streken, de bovenlanden; **Moedik**, een rivier opvaren, naar de boven-

landen gaan, naar het gebergte opgaan, enz.

Oedja, **Měngoedja**, vechthanen tegen elkander ophitsen.

Oedjah, zie: **Oedji**.

Oedjan, zie: **Hoedjan**.

Oedjar, gezegde, wat gezegd wordt; **Měngoedjar**, zeggen, spreken, vertellen, enz.

Oedji, het toetsen, proef, bewijs; **Měngoedji**, toetsen, beproeven, enz.; **Batoe oedji**, toetssteen.

Oedjoed, zie: **Woedjoed**.

Oedjoeng, zie: **Hoedjoeng**.

Oedoet (Jav.), wat gerookt wordt, sigaar, sigarette, pijp (tabak in een pijp), opium; **Měngoedoet**, rooken, schuiven; **Pěngoedoet**, rooker, schuiver.

Oegët-oegët (Jav.), muskietenlarf, ook schimpnaam voor personen, die geen vast verblijf hebben, ook die van de eene vrouw naar de andere loopen, enz.

Oegoet, **Měngoegoet**, iemand door middel van wapens, enz. bang maken, om iets te doen.

Oekir, **Měngoekir**, graveeren, insnijden, uitsnijden, uitbeitelen, enz. (van figuren in hout, metaal, steen, enz.); **Oekiran**, snijwerk, graveerwerk, enz.; **Pěngoekir**, graveur.

Oekoep, wierook; **Měngoekoep**, met wierook berooken, bewierooken; **Oekoepan**, berooking met wierook, wierookvat.

Oekoer, maat, lengtemaat; **Měngoekoer**, meten, afmeten; **Měngoekoer tanah**, landmeten; **Oekoeran**, maat, lengtemaat, ook afmeting, resultaat der meting.

Oelama (Ar.), wijze, geleerde.

Oelang, herhaaldelijk, dikwijls, telkens; **Měngoelang**, herhaaldelijk hetzelfde doen.

Oelar (of **Oelër**), slang, ook rups; **Oelër sawa**, de python; **Oelër bidoedak**, de roodkoppige adder;

Oelër daoen, de groene boomslang; **Oelër bëlang**, de bekende vergiftige, zwart en wit gekleurde slang; **Oelër doemoeng**, de pofadder; **Oelër tanah**, de zwarte adder; **Oelër boeloe**, de harige rups; **Oelër keket**, een groote, groene, gehoornde rups, enz.

Oelas (of **Oelës**), omhulsel, sloop, bekleedsel, spreij, beddelaken, enz.; **Měngoelas**, bekleeden, omhullen, bedekken; **Měngoelaskën**, iets tot bedekking, bekleedsel, spreij, sloop, enz. aanwenden, gebruiken, enz.; **Oelasan**, bekleedsel, omhulsel, bedekking, sloop, spreij, dek, deken, enz.

Oelat, worm, rups, made, larf; **Oelat boeloe**, rups; **Bëroelat**, wormstekig (van vruchten), vol wormen (van wonden, enz.)

Oelëk (Jav.) (of **Oelëg**), lepel om iets om te roeren, stamper om iets fijn te wrijven; **Měngoelëk**, iets omroeren, iets door wrijving fijn maken, fijn wrijven; **Oelëkan**, wat omgeroerd, fijngewreven is, ook het werktuig dat daartoe gebezigd wordt.

Oelët (of **Woelët**), taai, elastisch, moeilijk te breken.

Oeli, een snoeperij van deeg, gekookt in klappermelk; **Měngoeli**, kneden, deeg, enz. roeren, langzaam omroeren.

Oelir, schroefdraad, kurketrekker, spiraal, schroef; **Měngoelir**, schroeven, vastschroeven, los-schroeven, met een kurketrekker uithalen, een kurketrekker in een kurk draaien.

Oelit, liefkoozing; **Měngoelit**, door liefkoozingen tot bedaren brengen, liefkoozen, aaien.

Oeloe, zie **Hoeloe**.

Oeloen, dienaar, onderdaan, ik, wij, hij, zij.

Oeloeng-oeloeng, de kiekendief, een soort valk.

Oeloep, ankerkluis.

Oeloer, Měngoeloer, vieren, loslaten, aflaten (van een touw, enz.).
Oembal (Jav.), vrachtrijder, vrachtschip, enz.; **Oembalan**, wat aan vracht of passage betaald wordt, vrachtgeld, vracht, passagegeld.
Oemban, werptuig, slinger, **Měngoemban**, wegwerpen, slingeren, wegslingeren, gooien.
Oembara, Měngoembara, rondzwerven.
Oembas, Měngoembas, snel wegloopen; **Měngoembaskēn**, wegjagen.
Oembi, het deel waarmede iets ergens aan of in zit, wortel.
Oemboel (Jav.), bron, wel, opborreling.
Oemboel-oemboel (Jav.), vaantje, vaandel, vlag aan een staak of stok.
Oemboet (Soend.), palmiet, het hart in de kroon der palmen.
Oemi, iemand die noch lezen, noch schrijven kan.
Oemoer (Ar.), ouderdom, leeftijd, levenstijd, levensduur, leven; **Bēr-oemoer**, den leeftijd hebben van, ook oud zijn, bedaagd zijn.
Oempak, neut, voetstuk.
Oempan (of **Ēmpan**), aas, lokaas, lokspijs, ook voeder.
Oempat, achterklap, kwaadsprekerij; **Měngoempat**, kwaadspreken, iemands naam bekladden, enz.; ook, zich schuilhouden, zich verschuilen, enz. (zie: **Oempēt**).
Oempēt (Jav.), stil, geheim, achterbaks; **Měngoempēt**, zich verschuilen, zich verbergen; **Měngoempēti, Měngoempētķēn**, iets verbergen, geheimhouden, achterbaks houden.
Oempil, hefboom, wrik; **Měngoempil**, met een hefboom oplichten, voortbewegen, voortdrijven, wrikken, pagaaien, roeien.
Oemplēk, zie: **Toemplēk**.
Oenap, alleen, persoonlijk, onverzeld, zonder geleide.

Oendak, Měngoendak, zich bewegen, maar toch niet van plaats veranderen, dobberen (van een vaartuig).
Oendang, geroepen, uitgeroepen, gepubliceerd; **Oendang oendang**, ordonnantie, publicatie, verordening, afgekondigd regeeringsbesluit, wet; **Kitab oendang-oendang**, wetboek, verzameling van wetten en bepalingen, reglement; **Měngoendang**, roepen, ontbieden, laten komen, ook uitnoodigen, inviteeren, enz.; **Měngoendangķēn**, publiceeren, afkondigen, doen omroepen, uitvaardigen, ter algemeene kennis brengen, enz.; **Koendangan**, of **Kondangan**, als genoodigde op een feest komen.
Oendar, drillboor.
Oendjoek, zie: **Toendjoek**.
Oendjoek, aanbieding van iets, enz.; **Měngoendjoek**, aanbieden, aangeven, overreiken, overhandigen; **Měngoendjoekķēn**, iets overreiken, iets overhandigen, iets aanbieden, enz.
Oendjoeng, vereering, verheerlijking; **Měngoendjoeng**, eer bewijzen, vereeren; **Měngoendjoengi**, iemand hulde, eer bewijzen, verheerlijken, den kniekus brengen als bewijs van eerbied, enz.; **Měngoendjoengķēn**, hetzelfde, ook iets als huldeblijk aanbieden.
Oendoer, achterwaarts; **Měngoendoer** of **Moendoer**, achteruitgaan, aftrekken, retireeren, wijken, deinzen, heengaan, terugtrekken, zich verwijderen, weggaan; **Měngoendoerķēn**: doen wijken, terugslaan, enz.; **Oendoer-oendoer**, mierenleeuw.
Oengap, Měngoengap, naar den adem snakken, den mond open en dicht maken om adem te halen (als een visch op het droge, iemand, die benauwd is, enz.).

- Oenggal**, een, eenig, zie: **Toenggal**.
- Oengkap**, **Měngoengkap**, spreken, zich door woorden doen verstaan, iets in woorden te kennen geven, — uitdrukken.
- Oengkil**, **Měngoenkil**, iets door middel van een hefboom oplichten.
- Oengkit**, **Měngoengkit**, iets even van den grond enz. optillen, —opheffen, —opwippen; **Oengkit-oengkitan**, wip, wiplank.
- Oengkoel**, **Oengkoelin** (Bat.), te woord staan; tevreden stellen.
- Oengkoet** of **Oengkoet-oengkoet**, krom, gebukt, langzaam loopen (door ouderdom).
- Oengoe**, zie: **Woengoe**.
- Oences**, zie: **Hoences**.
- Oenoet**, spoor, teeken; **Měngoenoet**, een spoor volgen.
- Oental**, **Měngoental**, slap neerhangen, bengelen, slingeren, beieren.
- Oental**, pil, balletje; **Měngoental**, pillen draaien, ook inslikken, opslokken.
- Oentil**, klein, slingerend, hangend; **Měngoentil**, hangen, slingeren, bengelen (van kleine voorwerpen).
- Oenting**, **Měngoenting**, richten, mikken, stellen, waterpassen, in het lood hangen, verticaal hangen; **Oenting-oenting**, schietlood, waterpas, vizier, vizierkorrel.
- Oentjang**, reistasch, reiszak, necessaire.
- Oentjoel** (of **Oentjoewe**) (Chin.), Chineesche tabakspijp.
- Oentoek**, wat tot iets dient of bestemd is, deel, aandeel, ook: voor, ten behoeve van enz.; **Měngoentoekken**, deelen, toebedeelen, een aandeel geven.
- Oentoeng**, geluk, voordeel, fortuin, winst, lot, lotsbeschikking, baat, kans, noodlot; **Oentoeng balk**, geluk, voordeel, voorspoed; **Oentoeng djahat**, **Oentjoeng malang** (ook **Tjilaka**), tegenspoed, ongeluk, schade; **Oentoeng oentoengan**, op goed geluk af, het er op wagen, enz.; **Běroentoeng**, gelukkig zijn, geluk hebben, voordeel hebben, winst maken; **Měngoentoengken**, voordeel aanbrengeu, bevoordeelen (ook **Měngoentoengi**), beschikken, beschermen.
- Oepah** (of **Opah**), loon, belooning, werkloon, betaling voor gedaan of geleverd werk, enz.; **Měngoepah**, beloonen, loon geven, betalen voor geleverd werk, enz.; **Měngoepahken**, iemand beloonen, —betalen, iets als loon of belooning geven, enz.
- Oepaja**, middel, hulpmiddel, list, enz.; **Daja-oepaja**, allerlei hulp, redmidden, uitvluchten, enz.; **Měngoepajakken**, iets als redmiddel, hulpmiddel enz. gebruiken, zich van allerlei middelen, listen, uitvluchten bedienen.
- Oepak** (of **Opak**), dunne, platte droge meelkoek, veel als snoeperij gebruikt.
- Oepak**, **Měngoepak**, aansteken, opstoken, aanblazen (van vuur), ophitsen, stoken, aanmanen, aansporen, enz.
- Oepama** (Sk.), bijvoorbeeld, gelijk als, voorbeeld, gelijkenis, parabel, enz.; **Měngoepamal** en **Měngoepamakken**, met iets vergelijken, bij iets vergelijken, aan iets gelijkstellen, iets ten voorbeeld stellen, enz.; **Pěroepamaan**, gelijkenis, ook spreekwoord, vergelijking.
- Oepas**, vergif, plantaardig vergif, ook oppasser, politiebeambte, politieagent.
- Oepatjara** (Sk. Jav.), rijkssieraden, kroonsieraden, staatsie, praal, pracht, eerbewijs, dienstbetoon.
- Oepēti** (Sk.), schatting, cijns, verplichte belasting, verplichte bijdra-

- ge als bewijs van onderdanigheid.
- Oepih** (Jav.), de bladscheede van den pinangpalm en enkele andere palmen, veel dienende tot het maken van **Kĕpek's** (zie dit woord).
- Oera**, verspreid; **Tĕroera-oera**, wijd en zijd verspreid; **Oera-oera**, gezang, lied, deun; **Mĕngoera-oera**, zingen, een deuntje zingen, enz.
- Oera**, los, losgewikkeld, losgebonden, ontbonden, open, uit elkander gehaald, loshangend; **Mĕngoera**, los zijn, loshangen, losdragen, enz.; **Mĕngoeraikĕn**, losmaken, ontbinden, losknoopen, los laten hangen (van het haar, bijv.).
- Oerak**, **Mĕngoerak** of **Moerak**, vervellen, ontvellen, ruïen.
- Oerap**, zalf, smeersel, enz., ook strooisel van geraspt kokosvleesch op spijzen, enz.; **Mĕngoerap**, smeren, besmeren, met zalf insmeren, —bestrijken, enz., ook: geraspt kokosvleesch op iets strooien.
- Oeras**, **Mĕngoeras**, met water sprenkelen, besprenkelen (verg. **Koeras**).
- Oerat**, pees, zenuw, ader, vezel, draad, spier, rib (van een blad); **Oerat nadi**, polsader, slagader; **Oerat pĕmboeneh** of **Oerat leher**, de halsslagader.
- Oering**, sikje op de bovenlip in de holte onder den neus; **Oering-oering**, pruttelen, grommen, mopperen, boos zijn, (verg. **Moe-ring**).
- Oerip** (Jav.), **Hidoep**.
- Oeroeg**, aardhoop, aanaarding; **Mĕngoeroeg**, aanaarden, met aarde bedekken; **Mĕngoeroegi**, iets met aarde bedekken, —aanaarden, enz.; **Mĕngoeroegkĕn**, met iets aanaarden, bedekken, ophoogen, enz.
- Oeroeng**, zie: **Woeroeng**.
- Oeroes**, geregeld, in orde, enz., ook: kras, streep, insnijding; **Mĕng-**

- oeroes**, regelen, behartigen, na-gaan, ordenen, enz. ook: lijnen trekken, schetsen, enz.; **Mĕng-oeroesi**, iets regelen, behandelen, ordenen, in orde brengen, enz.; **Mĕngoeroeskĕn**, voor iemand iets regelen, —in orde maken, —behandelen, enz.; **Oeroesan**, regeling, ordening, enz. ook wat tot de bemoeienis van iemand behoort, wat iemand op zich neemt te regelen; **Oeroes-oeroes**, purgeermiddel, purgatie, laxans.
- Oeroet**, in gelijke richting, in een en dezelfde richting, langs; **Mĕngoeroet**, masseeren, met de handen drukkend over een lichaamsdeel heenwrijven.
- Oesah**, noodig, noodig zijn; meestal alleen gebruikt in: **Tiada oesah**, **Tra'oesah**, enz., het behoeft niet, het is niet noodig, onnoodig, enz.
- Oesaha** (Sk), arbeid, vlijt, moeite, inspanning, bedrijf, werk, enz.; **Bĕroesaha**, arbeiden, aan iets werken, een bedrijf uitoefenen, enz.; **Mĕngoesaha**, aan iets arbeiden, iets maken, iets doen; **Mĕngoesahakĕn**, werk van iets maken, moeite doen voor iets, zich beijveren, zich toeleggen op; **Pĕroesahaan**, arbeid, werk, inspanning, moeite, bedrijf, kostwinning; **Pĕroesahaan tanah**, grondbewerking, landbouw.
- Oesap**, streek met de hand over iets heen, streeling, enz.; **Mĕngoesap**, streelen, over iets heen wrijven, enz.; **Mĕngoesapkĕn**, iets met het een of ander inwrijven, besmeren, insmeren, enz., iets op het een of ander smeren.
- Oesar**, **Mĕngoesar**, wrijven, inwrijven, hard wrijven (ook bijv. van twee stukken hout tegen elkander, om vuur te maken).
- Oesĕr**, middelpunt waarom iets draait of gedraaid is; **Oesĕr-oesĕran**, het middelpunt van een draaikolk, ook haarwring of haar-

krul, haarkuiltje (op het lichaam van paarden, enz.), kruin op een menschelijk hoofd.

Oesia (Sk.), leeftijd, ouderdom, levensduur.

Oesik, Měngoesik, plagen, hinderen, overlast aandoen, kwellen, zich met anderen bemoeien, enz.

Oesir, Měngoesir (Jav.), naloopen, najagen, verjagen, weggagen, verdrijven, vervolgen, achternazetten.

Oesoed (of **Oesoet**), **Měngoesoed**, tasten, voelen, al tastend voortgaan, —loopen, enz.

Oesoeng, Měngoesoeng, met zijn velen transporteeren, —vervoeren, —wegdragen; **Oesoengan**, draagtoestel, draagstoel, draagbaar, enz.

Oesoos, ingewanden, darmen.

Oetak, hersenen (ook in fig. zin).

Oetama, uitmuntend, zeer goed, best, voortreffelijk, aanzienlijkst, enz.

Oetan, bosch, woud, wildernis, enz. Zie: **Hoetan**.

Oetang, zie: **Hoetang**.

Oetar-oetar, klein rond schild, ook een insect.

Oetara, het Noorden, Noord, Noordelijk (ook: **Lor**).

Oetas, lijn, snoer, koord, tros.

Oetja (Bat.), **Měngoetja, Měng-oetja-oetja, Měngoetja-oetja-in**, een hond op iets of iemand aanhitsen.

Oetjap, gezegde, woord; **Měngoe-tjap**, zeggen, spreken, uitspreken, opzeggen; **Pěngoetjap**, spraakvermogen, uitspraak, spreker.

Oetoe, zie: **Woetoe** (Jav.).

Oetoes, Měngoetoes, een gezantschap zenden, iemand met een zending belasten; **Oetoesan**, afgezant, gezant, zending, bode.

Oewak (of **Oewa**), oom of tante, oudere broeder of zuster van vader of moeder, en hunne respectieve echtgenooten, ook: oud

oom of oudtante, oom of tante van vader of moeder.

Oewan, zie: **Oeban**.

Oewang (of **Wang**), geld, munt, muntstuk, ook een geldswaarde van 10 duiten of 8 $\frac{1}{2}$ cent, enz.;

Oewang mas, goudgeld; **Oewang perak**, zilvergeld; **Oewang těmbaga**, kopergeld;

Oewang pětjah, pasmunt;

Oewang bėlandja, traktement, gage, ook: geld voor dagelijksche uitgaven, huishoudgeld; **Oewang boeta**, wachtgeld, non-activiteits-

traktement, pensioen, (ook **Wang-djasa**).

Oewap, damp, walm, wasem, stoom, uitwaseming, ook: geeuw; **Měngoewap**, wasemen, dampen, enz., ook geeuwen, gapen; **Měngoewapl, Měngoewapkěn**, aan heeten damp, stoom blootstellen, enz.

Oewar, openbaar, publiek, algemeen bekend; **Měngowarkěn**, publiceren, algemeen bekend maken.

Oewek, Měngowek, kokhalzen, een geluid maken alsof men braken wil of braakt, enz.

Oga (of **Wėgah**) (Jav. Bat.), niet willen, geen lust, geen zin hebben iets te doen, tegen iets opzien enz.

Ogah, Měngogah, iets, dat in den grond vast zit heen en weder schudden, —bewegen, om het los te maken of te krijgen.

Ogam, Měngogam, iemand door toovermiddelen in extase, geestvervoering brengen.

Ogel (**Ogel-ogel**), **Měngogel**, kwispelen (van een hond), heen en weder wiebelen, waggelen (van de tanden), ook: de derriėre heen en weder bewegen, een draaiende beweging geven, —draaijen, heen en weder schudden.

Ojod (Jav.), zie: **Akar**, ook: slingerplant, liaan, enz.

Olah, gesteldheid, manier van doen, enz.; **Měngolah**, allerlei kuren

of kunsten verkoopen, op allerlei wijzen handelen, enz., ook spijzen gereedmaken, koken.

Olak (of **Oelék**), draaiing, warreling, ronddraaiing; **Měngolak**, warrelen, ronddraaien, draaien, in de rondte draaien; **Angin**, **běrolak**, wervelvind, dwarrelwind, windhoos; **Olak ajěr**, draaikolk.

Oleh, door, uit, uit kracht van, enz.; **Oleh karěna**, om reden, omdat, krachtens, tengevolge van; **Oleh sěbab**, omdat, om reden, aangezien; **Běroleh**, verkrijgen, erlangen, bekomen, in handen krijgen; **Boleh**, kunnen, mogen, krijgen, verkrijgen, enz.; **Pěrolehan**, wat gekregen of verkregen wordt, verwerving, erlanging, verkrijging; **Měmpěroleh**, iets verkrijgen, verwerven, behalen, bereiken; **Měmpěrolehkěn**, voor een ander iets verwerven, —gedaan krijgen, iemand iets bezorgen, —doen krijgen, enz.

Olang, rank (van vaartuigen), ook: het slingeren (van een schip of prauw).

Oles, **Měngoles**, **Měngolesi**, iets met den vinger op iets strijken, —smeren, enz., iets met den vinger bestrijken, —besmeren.

Oling, **Měngoling**, **oling**, heen en weder schommelen (van vaartuigen).

Olit, **Měngolit**, een kind sussen, —in slaap brengen, enz. door het op de knieën te wiegelen.

Olo-olo, trotsch, verwaand, pedant, blufferig, fatterig, enz. (vergel. **Olok**).

Olok, spot, uitjouwertj, voor-den-gek-houderij; **Měngolok-olok**, iemand uitjouwen, bespotten, voor den gek houden.

Ombak, golf, baar, deining; **Ombak mēmětjah**, brekende golven, brekers; **Ombak běrsaboeng**, tegen elkander in klotsende gol-

ven; **Ombak mēmboenga lěpang**, golven met witte koppen; **Běrombak**, golven, golvende zijn, in golvende beweging komen.

Omel, zie: **Tjomel**.

Omong, gepraat, gesprek, gezegde; **Měngomong**, praten, een gesprek voeren, spreken; **Měngomong-omong**, keuvelen, babbelen, een praatjemaken, enz.; **Měngomong-kěn**, over iets spreken, iets of iemand bespreken, enz.

Ompong, tandeloos.

Onar, onaangenaamheden, ruzie, koopje, teleurstelling, verwarring in het een of ander; **Měngonar**, **Měngonari**, iemand in moeilijkheden brengen, last, moeite, onaangenaamheden bezorgen, eene zaak in de war brengen, enz.

Onde, een soort van gebak in den vorm van balletjes.

Oneng (of **Oneng-oneng**), kind in den 5den graad, kleinkind van een achterkleinkind. De opvolging der nederdalende graden is: 1e graad **Anak** (kind), 2e graad **Tjoetjoe** of **Poetoe** (kleinkind), 3e graad **Tjitji** of **Boejoet**, (achterkleinkind), 4e graad **Ploet** (kind van een achterkleinkind).

Onggas, vogel, gevogelte.

Ongkak, kluisgat voor het anker-touw.

Ongkos (Holl.), onkosten; **Běrongkos**, kosten, onkosten veroorzaken, —medebrengen; **Měngongkos**, **Měngongkoskěn**, ten koste leggen, voor iets of iemand onkosten doen, enz.

Onjot (of **Ēnjot**), **Měngonjot**, aan iets (een touw, een tepel, enz.), trekken.

Onta, kameel; **Boeroeng onta**, struis, struisvogel, ook casuaris.

Ontak, **Běrontak**, opspringen, capriolen maken, bokkesprongen maken, zich trachten los te werken, — los te rukken, enz.

Opah, zie: **Oepah**.

Opas, zie: **Oepas**.

Opih, zie: **Oepih**.

Opor, gefarceerd, gevuld gevogelte;

Měngopor, gevogelte (meestal een eend) met vulsel toebereden.

Orak, schudding, geschud, enz.;

Měngorak, schudden (bijv. een tak om er de bloemen of vruchten af te laten vallen); **Orak-arik**, **Měngorak-arik**, alles door elkander schudden, — door elkander gooien, in wanorde door elkander werpen, schudden, enz.

Orang, mensch, individu, persoon,

lieden, menschen, volk, men, ook: onderhoorige, bediende, enz.;

Sa-orang, een mensch, een persoon,

iemand, alleen; **Děngansaorang**

diri, op zijn eentje, geheel alleen;

Orang bėsar, een groot mensch,

volwassen persoon, ook: groote,

aanzienlijke, hooggeplaatst per-

soon; **Orang kětjil**, een klein

mensch, dwerg, ook: de kleine

man, de geringe man, het volk;

Orang baroe, nieuweling, nieuw

aangekomene, baar; **Orang ba-**

njak, de menigte, de groote hoop,

het publiek; **Orang laki-laki** of **—lělaki**, man; **Orang pėram-poean**, vrouw; **Orang kaja**, een rijke, bemiddelde, gegoede, ook titel van sommige Maleische hoofden; **Orang miskin**, een arme, behoeftige; **Orang koelit poetih**, een blanke, een Europeaan; **Orang koelit hitam**, een Afrikaan, een zwarte; **Orang oetan**, een boschmensch, wilde, ook: benaming van een groote apensoort; **Barang saorang**, een iegelijk, iedereen, de een of ander, wie ook (ook: **Sasaorang**); **Orang-orangan**, wat op een mensch gelijkt, pop standbeeld.

Orgol, orgel.

Orong-orong, een insect, de veenmol.

Oteng, het lieveheersbeestje.

Oto, borstlap voor kleine kinderen in den vorm van een driehoek met afgeknotten top, dat aan den hals en om het middel met bandjes bevestigd wordt; **Bėroto**, zulk een borstlap aanhebben, — dragen.

P.

Pa' (of **Pak**), verkorting van **Bapa**, vader.

Pada, aan, op, naar, bij, om, ter,

— ook gelijk, — dient verder om

een collectief meervoud uit te

drukken; **Kapada**, aan, tot;

Dari pada, van, enz.; **Měma-**

dakėn, vergelijken, in overeen-

stemming brengen, enz. zich ge-

lijkstellen aan.

Padam, uit, uitgebluscht, uitge-

doofd, opgehouden, bedaard, tot

bedaren gekomen, enz.; **Měma-**

damkėn, uitdooven, uitmaken,

blusschen, doen ophouden, doen

bedaren, stillen; **Pamadam**,

bluschmiddel; domper, blusscher, uitdoover.

Padan, passend, gelijk, evenredig,

partuur, gelijke, weėga.

Padang, plein, veld, open vlakte

Padang bėlantara, een vlakte

tusschen bewoonde streken.

Padat (of **Padėt**), vast ingeduwde,

vast ingestopt, vastgestouwd;

Měmadat, vast inpakken, vast

in stouwen; **Měmadatkėn**, vast

instampen (bijv. aarde).

Padėri, geestelijke, christengeeste-

lijke, priester, missionaris, pas-

toor, predikant.

Padi, *Oryza sativa*, L. nat. fam.

- der Gramineae, de gewone op sawahs aangeplant wordende rijst, waarvan vele variëteiten bestaan; **Padjítjérai**, *Oryza montana*, L. een spoedig rijpende soort; **Padi típar**, *Oryza praecox*, Lour. een veel in het gebergte op de hellingen aangeplante soort; **Padi kĕtan** of **Kĕtan**, *Oryza glutinosa*, Lour. de kleefrijst.
- Padjak**, horde, om visch, enz. er op uit te spreiden en te drogen.
- Padjak** (Jav.), (of **Padjĕk**), belasting, cijns, pacht; **Padjĕk boemi** of **Padjĕk tanah**, landrente; **Padjĕk pĕntjaharian**, bedrijfsbelasting, patentbelasting; **Padjĕk kapala**, hoofdgeld; **Padjĕk koeda**, paardenbelasting; **Padjĕk kĕndaraan**, belasting op rij- en voertuigen; **Padjĕk tĕmbako**, cijns op de tabak; **Padjĕk roemah**, huistaks, verponding; **Padjĕk harta bĕnda**, personeele belasting.
- Padjang** (of **Poewadai**), troon voor bruid en bruidegom, ook: **Patjang**, (zie aldaar).
- Padjar** (Ar.), dageraad, ochtendschemering, licht, verlicht, enz.
- Padma**, de lotus.
- Padoe**, **Mĕmadoe**, vergelijken, na-gaan of twee zaken of voorwerpen bij elkander passen, aan elkander sluiten, door vergelijking keuren, enz.
- Padoeka**, schoen, schoeisel, voet; **Sĕri padoeka** of **Padoeka**, titel voor vorstelijke en hooggeplaatste personen.
- Pagar** (of **Pagĕr**), omheining, schutting, palissadeering, hek, haag, omwalling, muur, bewanding; **Pagĕr batoe**, steenen muur, steenen omwalling; **Pagĕr bĕtek**, schutting, enz. van ineengevlochten bamboelatten; **Pagĕr ploepoeh**, bewanding van platgeslagen bamboe; **Pagĕr hidoep**, haag van levende planten; **Pagĕr**
- bĕsi**, ijzeren hekwerk; **Mĕmagĕr**, een omheining, enz. maken; **Mĕmagĕri**, een omheining enz. om iets maken.
- Pagi** ochtend, ochtendstond, morgen; **Pagi-pagi**, 's ochtends, in de vroege, in den ochtend, 's morgens vroeg.
- Pagoet**, **Mĕmagoet**, pikken (van vogels), bijten (van slangen).
- Pagon** (Jav. Bat.), onveranderd, hetzelfde gebleven, gestadig, gedurig. voortdurend.
- Paha**, dij, dijbeen, bout; **Toelang paha**, dijbeen; **Pangkal paha**, heup.
- Pahala**, verdienstelijke handeling, verdienste, erkenning daarvan.
- Pahalawan**, groot, sterk, dapper, held, voorvechter, aanvoerder, legeraanvoerder.
- Paham**, zie: **Faham** (Ar.).
- Pahat**, beitel; **Mĕmahat**, beitelen, uitbeitelen, met den beitel bewerken, enz.
- Pahit** (of **Paít**), bitter van smaak.
- Pais**, zie: **Pepes**.
- Pajah**, afgetobd, afgebeuld, afgemat, zwaar te dragen, moeilijk, enz. in moeilijkheden verkeerend, afgetobd, afgebeuld zijn, zwaar lijden, zwaar, doodelijk ziek zijn, enz.; **loeka pajah**, zwaar gewond.
- Pajang** of **Majang**, zegen, groot net, sleepnet, waarmede men in volle zee vischt; **Pĕraoe majang** een vaartuig dat bij deze visscherij gebruikt wordt.
- Pajoe** (Jav.), gewild zijn, goeden af-trek hebben, grif van de handgaan, prijshalen, enz.; **Mĕmajoekĕn**, iets aan den man brengen, verkoopen, van de hand zetten, enz.
- Pajoeng**, parasol, parapluie, scherm, zonnescherm, regenscherm; **Bĕrpajoeng**, met een zonne- of regenscherm loopen; **Mĕmajoengi**, iemand een zonne- of regenscherm boven het hoofd houden, ook iemand beschutten, beschermen,

in bescherming nemen, enz.
Pak, pacht; **Pak aploen**, amfloen-pacht; **Kapala pak**, hoofdpachter, pachter; **Koewasa pak**, gemachtigde van den pachter.
Pakai (of **Pake**), **Mëmakai**, gebruiken, aanhebben, aandoen, dragen, omdoen, zich kleeden met; **Mëmakaikeñ**, iemand kleeden, —aankleeden, —iets aandoen, —iets doen gebruiken, —iets aantrekken, enz.; **Pakalian**, wat gebruikt wordt, kleeding, dracht, enz.; **Bërpakalian** met iets gekleed gaan, iets aanhebben, iets dragen; **Tërpakai**, in gebruik, nuttig, bruikbaar; **Tlada tërpakai**, onnut, niet te gebruiken, enz.
Pakal, breeuwsel, werk; **Mëmakal**, breeuwen, naden met werk dichtstoppen; **Pëmakal**, werk, breeuwsel, breeuwer.
Pakat (of **Pëkat**) (Ar.), overeenstemming; **Sapakat**, eensgezind, van dezelfde meening, van hetzelfde gevoelen, enz.
Pakoe, spijker, nagel, draadnagel; **Mëmakoe**, spijkereen, dichtspijkereen, vernagelen.
Pakoe, collectiefbenaming, voor alle varensorten (ook **Pakis**); **Pakoe adji**, boomvaren (*Polypodium simile* L. nat. fam. der *Polypodiaceae*).
Paksa, dwang; **Mëmaksa**, dwingen, noodzaken, geweld plegen, gewelddadig tot iets brengen; **Pëmaksa**, dwang, geweld, ook geweldenaar, enz.; **Pakërdjaan paksa**, dwangarbeid.
Pal, paal, afstand van 400 R. roeden, of 1506.94 meters.
Pala, *Myristica fragrans*, Houtt. nat. fam. der *Myristiceae*, de notemuskaatboom; **Boewah pala**, muskaatnoot; **Bidji pala**, de eigenlijke noot, pit, kern; **Boenga** of **Këmbang pala**, foelie; **Mijnjak pala**, notemuskaatolie.
Palang, boom, dwarsboom, sluit-

boom, enz.; **Mëmalang**, met een **palang** sluiten; **Mëmalangi**, dwarsboomen, tegenwerken, iets met een **palang** afsluiten, den toegang tot iets versperren, enz.; **Kapalangan**, door iets verhinderd zijn, beletsel, moeilijkheid ondervinden, enz.
Palet, zalf, smeer; **Palet bibir**, lippenzalf, lippenpomade; **Mëmalet**, zalf enz. met den vinger op iets smeren.
Paling, naar de andere zijde gekeerd; **Bërpaling**, **Mëmaling**, zich naar de tegenovergestelde zijde wenden, keeren, enz.; **Mëmalingkeñ**, naar de tegenovergestelde zijde wenden, keeren, draaien, enz.; **Paling** dient ook ter uitdrukking van den superlatief, bijv. **Paling bësar**, grootst, het grootst, enz.
Palis, paleis, ook: boosziend, toornig; **Mëmalis**, boos kijken.
Paloe, hamer, moker, in het algemeen alle langwerpige en zware voorwerpen, waarmede men slaat; **Mëmaloe**, hameren, beuken, slaan, met een stok of knuppel, knuppelen, enz.
Palsoe, valsch, niet echt, nageemaakt, ook valsch van aard; **Mëmalsoe**, vervalschen, zich voor een ander uitgeven, iemand valsch, gemeen behandelen; **Mëmalsoekeñ**, iets vervalschen, namaken.
Paman, oom, jongere broeder van vader of moeder; ook gebruikt bij het aanspreken van bejaarde inlanders uit den geringen stand.
Pamit (of **Pamitan**) (Jav.), afscheid, afscheidnemen.
Pamor, damasceersel; **Bërpamor**, gedamasceerd; **Mëmamor**, damasceeren.
Panah, boog, ook pijl; **Anak Panah**, pijl; **Mëmanah**, boogschieten, met pijl en boog schieten; **Mëmanahkeñ**, een pijl ergens op

afschieten, een pijl uit den boog schieten, enz.

Panakawan (Jav.), volgeling, lijfknecht, bediende.

Panas, heet, warm, verhit, hitte, warmte, zonnegloed, ook: driftig, oplopend, geërgerd; **Dëmam panas**, heete koorts; **Panas matahari**, zonnewarmte; **Mëmanas**, iemand warm, driftig maken, opstoken, ophitsen, ook zich in den zonnegloed koesteren, in de zon loopen, enz.; **Mëmanasi**, verhitte, driftig, boos maken, ergeren; **Mëmanaskën**, opwarmen, warm maken, boven het vuur zetten, enz.; **Kapanasan**, verhit zijn, het warm hebben, door te groote hitte geplaagd, enz.

Panasaran, spijt, teleurstelling, iets tegen iemand hebben, iemand als de oorzaak beschouwen van zijn ongeluk, enz.

Panau (of **Panoë**), min of meer lichte vlekken op de huid, een soort huidziekte.

Panawar, medicijn, geneesmiddel; **Ajër panawar**, water, waarover door een **doekoen** een tooverformulier of gebed is uitgesproken en dat als geneesmiddel wordt toegediend; **Panawar djambi**, *Cibotium djambianum* Hassk. nat. fam. der Polypodiaceae en *Cibotium glaucescens*, Kaulf., — varensoorten, wier harige aanhangsels aan den stonk, veel als bloedstelpend middel gebruikt worden.

Pandal, bekwaam, bedreven, knap, goed werkman, smid.

Pandan, *Pandanus odoratissimus* L. nat. fam. der Pandaneae, middelmatige boom met zeer welriekende bladeren en bloemen. Tot deze familie van planten behooren vele soorten.

Pandang, **Mëmandang**, aanzien, aankijken, beschouwen, — ook met het oog op, ter wille van, enz.; **Pëmandang**, het bekijken,

beschouwing, enz.; **Pëmandangan**, uitzicht, kijkje, afstand van het gezicht, gezichtsverte, enz.

Pandita, geleerde, godgeleerde, predikant, dominee, ook heilige, kluisenaar, enz.

Pandjak (Jav.), het hoofd van een troep rondreizende danseressen, — ook medebespeler van inlandsche muziekinstrumenten, tooneelspeler.

Pandjang, lang, uitgestrekt; **Pandjang boelët**, cilindrisch, cylinder; **Oemoer pandjang**, lang leven, hooge ouderdom; **Sapandjang djalan**, langs de geheele lengte van den weg; **Sapandjang hari**, den geheelen dag; **Tangan pandjang**, lange vingers hebben, diefachtig zijn; **Lidah pandjang**, een lange tong hebben, van kwaadspreken houden; **Roemah pandjang**, hoerehok, bordeel; **Bërpandjang**, zich in de lengte uitstrekken, zich verlengen, langwïjlig; **Mëmandjang**, lang worden; **Mëmandjangkën**, lang maken, verlengen.

Pandjar (of **Pandjër**), handgeld, voorschot.

Pandjat, **Mëmandjat**, klimmen, beklimmen, zich klimmend in de hoogte heffen, naar boven gaan, een hoogte opgaan, enz.; **Pandjatan**, een hoogte, enz. die men beklimt.

Pandji of **Pandji-pandji**, vlag, banier, standaard, ook wimpel, franje, enz.

Pandoeaga, zie: **Doega**.

Pandoman of **Padoman**, compas.

Pane, ronde houten bak, waarin de half gaargestoomde rijst omgeroerd wordt, om daarna weder in den **Koekoesan** teruggestort te worden (ook **Pëngaron**).

Panganan (Jav.), eterij, snoeperij, versnapering.

- Pangeran**, prins, titel van vorstelijke personages.
- Panggal**, afgehouden stuk, brok; **Mémanggal**, in stukken hakken, —houwen, —kappen, —verdeelen.
- Panggal**, geroost; **Mémanggal**, roosten, roosteren, aan het spit braden, boven vuur houden; **Panggalangan**, wat geroost, boven het vuur gebraden, enz. is, ook rooster.
- Panggal**, geroep; **Mémanggal**, roepen, aanroepen, ontbieden, uitnoodigen, noemen.
- Panggoel**, heup.
- Panggoeng**, stellage, stelling, een huisje enz. op palen, verheven wachthuis, enz.
- Pangkal**, gedeelte dat het dichtst bij den oorsprong is, begin, enz.; **Pangkal poehoen**, begin, voet van een boom; **Pangkal tangan**, handgewricht; **Pangkal paha**, het dikke deel eener dij; **Pangkal mata**, de binnenhoek van het oog; **Pangkal idoeng**, de wortel van den neus; **Pangkal taheen**, het begin van het jaar; **Pangkalalan**, begin, aandrang.
- Pangkat**, trap, graad, rang, waardigheid, bediening, ook: terras, verhoogde vloer, verdieping, enz.; **Pangkat radja**, de vorstelijke waardigheid; **Naik pangkat**, promotie maken, een hooger rang krijgen, enz.; **Mémberi pangkat**, iemand een rang toekennen, — met een ambt begiftigen, — tot iets benoemen.
- Pangkeng** (Bat.), kamer, slaapkamer, slaapvertrek.
- Pangkoe**, schoot; **Mémangkoe**, iets of iemand op den schoot nemen, —dragen, —houden, enz., ook; het beheer over iets voeren.
- Pangkoer**, het zeepaardje, ook: middel ter voorkoming of genezing van impotentie.
- Panglima**, hoofd, bestuurder, aan-

- voerder, krijgsveldhebbend, vlootvoogd, enz.
- Pangling** (Jav.), iemand niet herkennen.
- Pangoeloe** (of **Panghoeloe**), hoofdpriester aan een moskee, ook de met dien rang bekleede geestelijken, die als adviseurs zijn toegevoegd aan inlandsche rechtbanken.
- Pangoer**, klapperrasp zooals die op Sumatra gebruikt wordt. (vergel. **Paroet**).
- Pangsa**, stuk of deel, waarin sommige vruchten, als bijv. de sinaasappel, verdeeld zijn, ook: muskel, spier.
- Pangsi**, dunne Chineesche zijde.
- Pance**, zie: **Panau**.
- Pantai** (ook **Tépi**), zacht hellend, glooiend, strand, oever, zeestrand.
- Pantang**, ontzegd, verboden, wat als niet goed verboden is, enz.; **Bérpantang**, zich menageeren, zich onthouden van, dieet houden; **Mémantang**, iets als schadelijk verbieden; **Pantanggan**, wat verboden is.
- Pantas** (of **Pantès**), behoorlijk, betamelijk, goed staand, deftig, enz., ook: handig, vaardig, vlug; **Bérpantès**, zich netjes kleeden, —voordoen, —houden, enz.; **Mémantès**, zich deftig houden, — als heel beschaafd voordoen, den schijn aannemen van deftig enz. te zijn, ook fraai maken, verfraaien, opdirken, enz.
- Pantat**, onderste deel, bodem, achterste, derrière, fundament, de billen, enz.; **Mantat** of **Mémantat**, (vulgair), een vrouw beslapen, den coïtus uitoefenen.
- Pantek**, pen, nagel, spijker; **Mémantek**, een pen of spijker ergens in slaan, nagelen, vernagelen, spijkeren; **Mémantekken**, iets ergens aan vastspijkeren.
- Pantja** (Sk.), vijf; **Pantjalima**, wichelarij; **Pantjadria**, de vijf

- zinnen; **Pantja roba**, kentering, waarin de winden uit alle hoeken waaien.
- Pantjak** (of **Pantjék**), op iets geplaatst, —gestoken, —vastgezet; **Měmantjak**, iets (bijv. een vlaggestok op een huis) op iets geplaatst.
- Pantjaka**, brandstapel.
- Pantjar**, straal; **Měmantjar**, stralen, spuiten, uitspreiden, enz.; **Měmantjarkën**, doen spuiten, doen uitspuiten, uitspuiten.
- Pantjër** (of **Pandjër**), penwortel.
- Pantjing**, hengel, haak, vischhaak; **Mantjing** of **Měmantjing**, hengelen, met den hengel visschen, ook in fig. zin: uitvisschen, uithooren, enz.
- Pantjoeng** (of **Pantjong**), punt, spits, slip, enz.; **Měmantjoeng**, pikken, met iets puntigs raken, enz., ook een sleep hebben, in een puntige slip eindigen, enz.
- Pantjoer**, straal van iets, dat vloeit; **Mantjoer** of **Měmantjoer**, met kracht in een straal ergens uitspuiten; **Pantjoeran**, fontein, water dat uit een goot of leiding enz. van zekere hoogte in een straal neervalt.
- Pantoen**, gedicht, punt dicht, vers; **Běrpantoen**, zulk een gedicht, enz. zingend opzeggen; **Měmantoen**, zulk een gedicht, enz. maken.
- Paoek**, zie: **Laock**.
- Paoes** (**Ikan paoes**), walvisch.
- Paoet**, aan iets vastzittend, —vastgeklemd, —bevestigd; **Běrpaoet**, aan iets vastzitten, zich aan iets vastklemmen, enz.; **Měmaoet**, iets goed vasthouden, met kracht aanvatten, —naar zich toehalen, —naar zich toetrekken, enz.; **Pěmaoet**, trekker (van een geweer).
- Papa**, behoeftig, arm, armoedig, ellendig, verarmd, in armoedige omstandigheden verkeerend, enz.;

- Kapapaän**, armoede, verarming, ellende; **Měmapakën**, verarmen, arm maken.
- Papah** (Jav.), de steel, de hoofdnerf van palmbladeren, enz.
- Papak**, effen, gelijk, vlak; **Roemah papak**, een huis met een plat dak; **Měmapakkën**, iets vlak maken, effenen, enz.
- Papak** (of **Papag**), **Mapag** (Jav.), tegemoet gaan; **Mapagi**, iemand tegemoet gaan, iemand afhalen, —inhalen, —tegemeet reizen; **Měmapagkën**, iemand een ander of iets (bijv. een rijtuig) tegemoet zenden, iemand doen afhalen, —doen inhalen.
- Papan**, plank, deel, bord, blad, wat vlak en plat is, —ook plaats, waar iets ligt, gebeurt, enz.; **Roemah papan**, een planken huis; **Papan tjatjoer**, schaakbord; **Papan toelis**, schrijfbord, lei, enz., ook het blad, enz., waarop geschreven moet worden; **Mapan**, zich ergens opstellen, —plaatsen, enz.; **Mapankën**, iets of iemand ergens plaatsen, stationneeren, doen plaats nemen, enz.
- Papar**, plat, gelijk, effen, geëffend, vlak; **Měmapapar** of **Mapar**; plat maken, vlak maken, de oneffenheden van iets wegnemen, enz.; **Měmaparkën**, iets effenen, —gelijk maken, —vlak maken, —van oneffenheden ontdoen, enz.
- Papoewa**, kroesharige inboorling van Nieuw-Guinea en omstreken.
- Para**, deel, gedeelte, enz.; dit woord dient ook om een collectief meervoud te vormen; **Para lima**, vijfde deel, vijfde; **Para mantëri**, de gezamenlijke ministers, de ministers.
- Para-para**, horde, rak, droograk van latten, latwerk, stelling van latwerk, om er iets op te drogen, enz.
- Param** (of **Parëm**), een verzachtend, geneeskrachtig smeersel;

Mëmaramkën, iemand met zulk een smeersel insmeren, de ledematen met **parëm** besmeren, enz. **Paran**, richting; **Mëmarani**, naar iemand of iets toe gaan, iemand of iets tegemoet gaan, enz. **Parang**, hakmes, kapmes, houwer; **Parang-kajau**, houwer waarmee koppen worden gesneld, koppen sneller (Bandj.); **Mëmarang**, met een kapmes houwen, kappen, hakken; **Mëmarangkën**, een kapmes, sabel, enz. tot het toe brengen van een houw bezigen, met een kapmes, enz. houwen, **Paras**, gelaat, aangezicht, enz., ook: glad, effen, vlak, gelijk; **Blok parasnja**, haar (zijn) gelaat is schoon; **Mëmaras**, gelijk maken, gelijk strijken, glad maken, effenen, enz. **Pari (Ikan pari)**, de rog. **Paring** (Bandj.), het jav. **Pring**, bamboe; **Paring batoeng**, bamboe bëtoeng. **Parit**, gegraven kanaal, gracht, leiding, sloot, loopgraaf, mijngang, gleuf, groef, ook: dreg, enz.; **Bërparit**, gegroefd, gegleufd; **Mëmarit**, dreggen, met een dreg ophalen, enz. **Paro** (Jav.), helft, gedeelte; **Saparo**, de helft, een gedeelte, half, gedeeltelijk; **Maro**, onder elkander verdeelen (door twee personen), deelen, in tweeën deelen, enz. **Paroe** (of **Pëparoe**), ook **Paroe-paroe**, long. **Paroeh**, bek (van een vogel); **Maroeh** of **Mëmaroeh**, pikken. **Paroet** (of **Paroed**, ook **Paroedan**), rasp; **Mëmaroet**, raspen. **Pasang**, paar, span, koppel, wat bij elkander behoort, weerga, ook vloed, het wassen van het water, getijde, enz.; **Pasang Masang** of **Mëmasang**, uitzetten, inzetten, bijzetten, spannen, aanspannen, aansteken, aanmaken, afsteken, enz.; **Mëmasang dja-**

ring, netten spannen, — uitzetten, strikken zetten; **Mëmasang lam, poe**, een lamp opsteken, — aansteken; **Mëmasang kareta**, een rijtuig inspannen; **Mëmasang koeping**, de ooren spitsen, goed toeluisteren; **Ajër pasang**, het water wast, het is vloed; **Mëmasang mëriam**, een kanon afschieten; **Mëmasang kartoe**, op een kaart inzetten; **Mëmasangkën**, iemand strikken spannen of zetten, voor iemand inzetten, iets als inzet neerleggen, enz. **Pasar** (Jav.), markt, marktplaats (zie: **Pëkan**). **Paseban** (Jav.), open huis of loods, voor regentswoningen waar zij, die hunne opwachting bij den regent wenschen te maken, wachten tot zij geroepen worden; hier moeten ook de administratief gestrafte inlandsche ambtenaren gedurende hun straf tijd verblijven. **Pasiar**, wandelen, kuieren, een toertje te paard of per rijtuig maken, toeren. **Pasir**, zand, zandbank; **Goela pasir**, gewone, gekristalliseerde witte suiker; **Bërpasir**, zanderig zijn, van binnen korrelig zijn (van het vleesch van enkele vruchten, bijv. de **Salak**). **Pasisir**, strand, kust; **Tanah pasisir**, kuststreek, landen aan de kust; **Orang pasisir**, kustbewoner. **Pasmen**, passement. **Pasoe** (of **Paso**), tobbe, groote kom, waschtobbe. **Pasoeok** (of **Pasoeokan**), bende, troep, corps, menigte. **Pasceng**, blok, waarin gevangenen worden gesloten; **Mëmasoeng**, iemand in het blok sluiten. **Pasti** (of **Pësti**, ook **Mësti**), zeker, gewis, vast, stellig; **Mëstikën**, of **Mëmëstikën**, vaststellen, vast op iets rekenen, enz. **Patah**, geknakt, gebroken, afge-

knot, breken (van harde lange voorwerpen); **Mēmatahkĕn**, iets breken, —afbreken, —afknotten, —knakken, enz.; **Patah majang**, natuurlijk golvend (van haar).

Patala(Sk.), verdieping, laag, gewest, ook de onderwereld, de hel.

Patar, groote vijl.

Patek, de Spaansche pokken; **Patekan**, de pokken hebben.

Patĕri, soldeersel; **Matĕri** of **Mĕmatĕri**, soldeeren, iets soldeeren.

Pati (Jav.), het fijnste deel van iets, door persing enz., verkregen, bloem, zetmeel, essence, enz.

Patih (Jav.), titel van een eersten minister of rijksbestierder, —op Java titel van den inlandschen ambtenaar, in rang volgende op den regent.

Patik, slaaf, dienaar, ik.

Patil, stekel (van een visch, enz.); **Mĕmatil**, met den stekel verwonden.

Patiman, verglaasde aarden of porseleinen pot met deksel.

Pating, (ook **Pantek**), pen, houten pen, om er iets aan te hangen, enz. Dit woord dient ook om een meervoudige handeling, enz. aan te geven; **Pating bĕrtĕreak**, algemeen en door elkander schreeuwen, gillen, enz.

Patjak, **Mĕmatjak**, iets aan het spit braden, ook een vaartuig op stapel zetten, en iets regelen, ordenen, een regeling voor iets maken.

Patjang (**Patjangan**) (Jav.), wat voor elkander bestemd is, verloofden, geĕngageerden, ook: verloving, engagement, **Pĕpatjangan**, verloofd zijn, een verloofde hebben; **Mĕmatjangkĕn**, verloven, voor elkander bestemmen.

Patjar, benaming van planten behoorende tot de nat. fam. der Balsamineae, Lythrarieae en Aurantiaceae, waarvan vele verscheidenheden bestaan; **Patjar**, ook:

pap van de bladeren van deze planten, als belegsel op de nagels om deze rood te verven; **Mĕmatjar**, de nagels met die pap roodverven.

Patjat (of **Patjĕt**); kleine bloedzuiger, die springend op zijn prooi afgaat.

Patjoel (Jav.), hak, de inlandsche hak voor de grondbewerking; **Mĕmatjoel**, met den hak werken, met den hak den grond bewerken; **Mĕmatjoelkĕn**, **Mĕmatjoeli**, den grond met den hak omwerken, —bewerken.

Patoek, scherpe snavel, puntige bek (van vogels); **Mĕmatoek**, pikken (van vogels), ook bijten (van slangen), verg. **Pagoet**.

Patoeng, pop, beeld, standbeeld, ook: deel, aandeel in iets; **Bĕrpatoeng** of **Bĕrpatoengan**, voor gezamenlijke rekening iets doen, enz., een vennootschap sluiten, samen handelen, enz.; **Mĕmatoengkĕn**, iemand een aandeel in iets geven, als vennoot opnemen, enz.

Patoet, behoorlijk, betamelijk, passend, gepast, geschikt, voegzaam, overeenkomstig enz.; **Bĕrpatoet**, zich voegzaam kleeden, zich netjes voordoen, ook bij iets passend, voor iets geschikt zijn, enz.; **Mĕmatoetkĕn**, iets in overeenstemming brengen met, —passend maken, —doen harmonieeren, —opschikken, —versieren, —mooi maken, enz.

Patok (Jav.), staak, paal, paaltje, dat tot merkteeken of om er iets aan vast te leggen dient; zie ook: **Patoek**.

Patrĕm (Jav.), kleine dolk (wapen der vrouwen).

Pawaka (Sk.), vuur.

Pawana, (Sk.), wind.

Pĕbejan, zie: **Beja**.

Pĕda (**Ikan pĕda**), ingezouten visch, zoutevisch.

Pĕdah, voorteeken, beteekenis van een droom, enz.

Pĕdang, sabel, houwer, zwaard, degen; **Pĕdang loeroes**, rechte sabel, degen; **Pĕdang bengkok**, kromme sabel, Turksche sabel; **Mĕmĕdang**, met een sabel, enz. slaan, met een degen stooten; **Mĕmĕdangkĕn**, een sabel enz. gebruiken om een houw toe te brengen; **Bĕrmaĭn pĕdang**, schermen, met sabels enz. vechten.

Pĕdar, rans, garstig, sterk van smaak, enz.

Pĕdas (of **Pĕdĕs**), heet, sterk, bijtend, prikkelend, scherp; **Makanaan pĕdas**, heet, sterk gepeperd eten, enz.; **Pĕrkataĭn pĕdas**, een scherp woord, — gezegde, enz.

Pĕdati, kar, vrachtkar.

Pedel (ook **Penjet**), plat, platgedrukt.

Pĕdih (of **Pĕrih**), schrijven, steken, bijten, zeer doen, enz. (van een snijwond bijv. wanneer men er jenever op giet).

Pĕdjoe, zaad, menschelijk (dierlijk) zaad.

Pĕgal (of **Pĕgĕl**), afgemat, moe, verstijfd, stram, ook wrevelig, baloorig, enz.; **Mĕgalkĕn**, vervelen, ergeren, baloorig maken, enz.

Pegang, **Mĕmegang**, houden, in of met de hand houden, in de hand hebben, vasthouden, aanvatten, onder zich hebben of houden, besturen, waarnemen, aanhouden, tegenhouden, enz.; **Mĕmegangkĕn**, iemand iets in de hand geven, iemand iets laten vasthouden, enz.; **Mĕmegang parentah**, het bestuur voeren, besturen, het bestuur in handen hebben; **Pegangan**, wat men houdt, bestuurt, beheert, enz.

Pĕgat, **Mĕgat**, **Mĕmĕgat**, iemand den weg afsnijden, ergens afwachten en den doorgang belletten.

Pĕgawai, ambtenaar, beambte, landsdienaar, ook gereedschap, enz.; **Pĕgawai masdjid**, beambten aan een moskee verbonden; **Pĕgawai main**, speeltuig, speelgoed, enz.

Pĕgĕl, zie: **Pĕgal**.

Pego (ook **Pelo**), onduidelijk spreken, stamelen (zooals kleine kinderen).

Pehak, zie: **Fihak**.

Pejot, oud, defect, bouwvallig, half omgevallen, gedeeltelijk gebroken, ook gerimpeld, gekreukt, enz.

Pĕkah, niet goed kunnen hooren, ook: niet goed hoorbaar, dofklinkend (van metalen).

Pĕkasĕm, zie: **Bĕkasem**.

Pĕkat, dik, sterk, lijmig, brijig.

Pĕkat (Bandj.), rotting.

Pĕkatoel, zie: **Bĕkatoel**.

Pĕkĕrti, aard, natuur, natuurlijke geaardheid, karakter, inborst.

Pĕkoeng, kanker.

Pĕladjar, zie: **Adjar**.

Pĕladjaran, zie: **Adjar**.

Pĕlampang, tijdelijke loods, om er in feest te vieren.

Pĕlampoeng, boei, dobber, drijver.

Pĕlandoek, een soort dwergheert.

Pĕlangi, een soort gestreepte zijden stof.

Pĕlangki, palankijn, ook een palankijnvormige draagstoel.

Pĕlanting, het onderste boven;

Tĕrpĕlanting, het onderste boven rollen, — vallen.

Pĕlataran, erf, plaats voor of achter een woning, waar niets op groeit.

Pĕlatoek, de specht.

Pĕlēbagai, allerlei.

Pĕlebaja (of **Pĕlēmbaja**), beul, scherprechter.

Pĕler, de ballen, testiculi.

Pĕles, flesch, bottel, stopflesch.

Pĕlĕsat, **Mĕlĕsat**, met een vaart wegvliegen, — wegspringen, — weggestooten worden, enz. (bijv.

* *Pĕladjaran* = *zeiltocht, reis, Voyag*
K. lajar

een bal, dien men met den voet wegschopt); **Tĕrpĕlĕsat**, weggeslingerd, enz.

Pĕleset, **Mĕleset**, glijden, uitglijden, afglijden, het evenwicht verliezen, enz.; **Tĕrpĕleset**, uitgleden, enz.

Pelet, vlek, gevlekt, ook: kleefmiddel, lijm, vogelijm, enz. en toovermiddel, om iemand gedwee, meegaand enz. te maken; **Kajoe pelet**, gevlekt, gevlamd hout; **Mĕmelet**, vogels, enz. door middel van lijm vangen, ook: iemand door toovermiddelen tot zich laten komen, — aan zijn wil onderwerpen, enz.

Pĕlĕting, bamboezen kokertje.

Pĕlĕtjoek, **Tĕrpĕlĕtjoek**, verstuikt, verzwikt.

Pĕll (Jav.), de penis, het mannelijk schaamdeel.

Pĕllh, de lever.

Pĕllhara (ook **Piara**), zorg, verzorging, onderhoud; **Mĕmĕllhara** en **Mĕmĕllharakĕn**, houden, onderhouden, iets onderhouden, verzorgen, opvoeden, kweken, opkweken, hoeden, behoeden, bewaken, bewaren; **Pĕmĕllharaĕn**, verzorging, bewaring, behoeding, bewaring, opvoeding, opkweeking, fokkerij, enz.

Pĕlintir, gedraaid, gewrongen, enz.; **Mĕlintir**, draaien, in elkander draaien, wringen.

Pĕlipsis, de slaap van het hoofd.

Pĕlpit, schuifzoom, ook rand, zoom, zelfkant (aan een kleed, enz.).

Pĕlita (Jav.), lamp, nachtlamp, inlandsche lamp met pit.

Pelo, zie: **Pego**.

Pĕloe, bewogen, aangedaan, treurig gestemd.

Pĕloeh (Jav.), impotent; **Sakit pĕloeh**, onvermogen, impotentie.

Pĕloeh, zweet, verdikte wazem of damp, die zich op iets afzet; **Bĕrpĕloeh**, zweeten.

Pĕloek (of **Pĕlok**), omhelzing, om-

arming; **Mĕmĕloek**, omarmen, omhelzen, met de armen omvatten, in de armen knellen, — gekneld houden.

Pĕloepoeh (Jav.), platgeslagen bamboe voor bewandingen, vloeren, enz.

Pĕloeroe (of **Pelor**), kogel, **Pĕloeroe bĕsl lantal**, kartets; **Pĕloeroe bolang-baling**, kettingkogel; **Pĕloeroe api** (zie ook: **Pĕrtjoek**), bom, granaat.

Pĕmadjangan (Jav.), (of **Padjangan**), bruidsvertrek, bruidsbed.

Pĕmall (Soend.), verboden, ongeoorloofd, onder verbod liggend, wat als ongeoorloofd en onheil-aanbrengend verboden is.

Pĕmbarĕp (Jav.), de voorste, de eerstgeborene, het eerste kind.

Pĕmbawa zie: **Bawa**.

Pĕmbĕlokan, zie: **Bĕlok**.

Pĕmidangan, borduurraam.

Pena, pen, schrijfpenn.

Pĕnawar, zie: **Panawar**.

Pĕndahan of **Pĕndawan**, werpspies.

Pĕndapa, zie: **Pandapa**.

Pĕndaringan, bewaarplaats van rijst.

Pĕndek, kort, niet lang, niet hoog, bekrompen (van verstand); **Mĕmendekkĕn**, kort maken, bekorten, bespoedigen, verkorten.

Pĕndĕm, **Mĕmĕndĕm**, in den grond begraven, onder den grond stoppen, — verbergen.

Pĕnding, metalen plaat aan een buikgordel; **Tali pĕnding** buikband, gordelband, dikwijls ook geheel uit metalen platen bestaande.

Pĕndjara, kerker, gevangenis; **Mĕmĕndjara**, ook: **Mĕmĕndjarakĕn**, gevangen zetten, in de gevangenis stoppen, kerkeren, enz.

Pĕndjoenan (Jav.), hoerehok, bordeel, huis voor publieke vrouwen.

Pendok (Jav.), metalen omhulsel of overtrek van een **Kĕris**-scheede.

Pĕnĕngĕran, gehoor, zie verder: **Dĕngar**.

Pĕngadjar, onderwijzer, meester, leeraar, zie: **Adjar**.

Pĕngadjaran, onderwijs, leer, het geleerde, zie: **Adjar**.

Pĕngak, muf, duf, kwalijkriekend.

Pĕngakoe, borg, iemand die voor een ander borg staat, goed spreekt, zie: **Akoe**.

Pĕnganten, bruid, bruidegom, bruidspaar, ook: paar, bij elkander hoorend; **Bĕdil pĕnganten**, een geweer met dubbelen loop.

Pĕngaroe, gelukkig, door een geheimzinnige macht beschermd, enz.

Pĕngempang (of **Empang**), vijver, vischvijver, vischkom.

Pĕngĕrĕt, bint, bintbalk.

Pĕnghoeloe, zie: **Pĕngoeloe**.

Pĕngki (of **Poengki**), stalmandje, vuilnismandje, klein plat mandje ter verwijdering van afval en ander vuil.

Pĕngoeloe, zie: **Pangoeloe**.

Pĕning, duizelig, een licht gevoel in het hoofd, duizelig zijn, door een duizeling overvallen worden.

Pĕniti, speld, ook: borstspeld, haarspeld enz.; **Bantal pĕniti**, speldekussen.

Pĕnjakit, kwaal, ziekte, ongesteldheid, zie: **Sakit**.

Penjek, platgedrukt, geplet, ook: **Penjet** (Bat.).

Pĕnjoe, zeeschildpad.

Pĕnoedjoe, juist van pas, tijdig, het goed treffen, ook: toevallig, tegelijkertijd, enz., terwijl.

Pĕnoeh, vol, gevuld, in menigte ergens vereenigd; **Mĕmĕnoehi**, vullen, iets vullen, een ruimte geheel bezetten, enz.; **Mĕmĕnoehkĕn**, iets aanvullen, bijvullen, ook volmaken, gevuld doen zijn, enz.

Pĕntal, **Mĕmĕntal**, slingeren,

wegslingeren; **Tĕrpĕntal**, weggeslingerd, met een smak op een afstand neergegooïd, enz.

Pĕntang, gespannen, wat gespannen is, enz.; **Mĕmĕntang**, spannen, aan de beide einden strak trekken, iets breed en strak openleggen (bijv. van een huid die nog nat is en gedroogd moet worden).

Pĕntes (Jav.), welbespraakt, niet op het mondje gevallen, goed kunnen praten, ook snibbig, preutsch, bits.

Pĕntil, knop, bloemknop, vruchtknop, punt, ook tik met den tegen den duim aangedrukten en plotseling vooruitgeschoven vinger; **Pĕntil kĕmbang**, bloemknop; **Pĕntil boewah**, vruchtknop; **Pĕntil soesoe** of **Pĕntil tetek**, de punt der borst, tepel; **Mĕmĕntil**, met den vinger op de vorenbedoelde wijze tikken, knippen, ook: knikkeren; **Mĕmĕntilkĕn**, iets tegen iets anders aan knikkeren.

Pĕntjak (of **Pĕntja**), een Maleische dans, soort krijgsdans, waarbij de dansers met lange stokken en andere wapens gewapend zijn; **Mĕmĕntjak** of **Mĕntjak**, dien dans uitvoeren.

Pĕntjalang (**Pĕraoe pĕntjalang**), een groot handelsvaartuig, — ook een kruisboot.

Pĕntjing, overdreven nauwgezet, kieschkeurig.

Pĕntjet, knippen, knellen; **Mĕmĕntjet**, knellen, iets of iemand tegen iets aandrukken, enz.

Pĕntjok, (Jav.), een snoeperij of gerecht van diverse groenten.

Pĕntjong, scheef, schuin; **Mĕntjong**, scheef staan, van de rechte richting afwijken, enz.

Pĕntoeng, knuppel, knots; **Mĕmĕntoeng**, met een knuppel of knots slaan, knuppelen; **Mĕmĕntoengkĕn**, iets als knuppel gebruiken om te slaan.

Pĕpaja, *Carica papaya*, L. nat. fam.

4/ *Pĕnting, Carica papaya, L. nat. fam.*

- der Papayaceae, middelmatige boom met lekkere, gezonde vruchten.
- Pĕpak** (Jav.), voltallig, volledig (zijn), alles bij elkander, geheel en al.
- Pĕpare**, *Momordica charantia*, L. nat. fam. der Cucurbitaceae, een slingerplant, waarvan de vruchten veel worden gegeten.
- Pepe** (of **Pepek**), het vrouwelijk schaamdeel (vulgair).
- Peper**, iets waarmede men de derrière na de ontlasting afveegt, ook: het dwars afdrijven van een vaartuig; **Meper**, de derrière na de ontlasting met iets afvegen, of door over iets heen te schuren schoonmaken (zoals de honden bijv. doen) — ook: afdrijven (van een vaartuig).
- Pepes**, (ook: **Pepesan**), visch of vleesch in een blad gewikkeld en zoo gaar geroosterd; **Mepes**, visch of vleesch aldus toebereiden.
- Pĕpillis**, zie: **Pilis** (Jav.).
- Pĕpoedjoe**, de baarmoeder.
- Pĕpoeroes**, de blaas, zie ook: **Poe-roes**.
- Pĕrabot**, gereedschap, werktuig, huisraad, wat men noodig heeft, om te gebruiken; **Pĕrabot roemah**, meubilair; **Pĕrabot dapoer**, keukengereedschap, enz.
- Pĕrada**, klatergoud, bladgoud, ook, zilver in dunne bladen, bladzilver: verguld, verguldsel.
- Pĕrahoe** (ook: **Prahoe** of **Pĕraoe**), inlandsch vaartuig, prauw.
- Perak**, zilver, zilveren.
- Pĕrampoean**, vrouw, vrouwelijk, wijfe van een dier; **Pĕrampoean djahat**, publieke vrouw, hoer.
- Pĕranakan**, zie: **Anak**.
- Pĕrang**, oorlog, gevecht, slag; **Bĕrpĕrang**, oorlog voeren, vechten, strijden, slag leveren; **Pĕpĕrangan**, oorlog, veldslag, ook: slagveld, tooneel van den oorlog, — van den strijd; **Pĕrang sabil**, de heilige oorlog; **Kapal pĕrang**, oorlogsschip; **Ilmoe pĕrang**, krijgskunde; **Alat** of **Pĕrkakas pĕpĕrangan**, oorlogstuig.
- Pĕrangkat** (ook **Pĕranggo**), een compleet stel van iets (bijv. klederen, etc.).
- Pĕranti**, wat benoodigd is of wordt, gereedschap, toestel; **Pĕranti mĕloekoe**, het noodige voor het ploegen, ploeggereedschap, enz.
- Pĕrapatan**, viersprong, kruisweg, het punt waar twee wegen elkander snijden.
- Pĕrapati**, (of **Pĕrpati** ook: **Dĕrpati** en **Mĕrpati**), duif, huisduif.
- Pĕras** (of **Pĕrĕs**), **Mĕrĕs**, uitpersen, uitwringen; **Mĕrĕs soesoe**, melken; **Mĕrĕs kĕlapa**, het melksap uit het geraspte vleesch eener kokosnoot persen; **Mĕrĕs kain basah**, een natte **kain** uitwringen.
- Pĕrat** (of **Pĕrĕt**), stroef, moeilijk gaand, nauw (van een schroef bijv. in de moer), ook wrang.
- Pĕrawan**, maagdom, maagd (ook **Anak dara**).
- Pĕrbana** (of **Pĕrbani**), **Ajĕr pĕrbana**, doodtij.
- Pĕrbĕhasa**, (ook: **Paribasa**), gelijkenis, voorbeeld, spreekwijze, spreekwoord.
- Pĕrdoeli**, zie: **Fadloeli** (Ar.).
- Pĕrentah**, last, bevel, gebod, verordening, voorschrift, bestuursmaatregel, enz.; **Mĕrentah**, bevelen, lastgeven, enz.; **Mĕmĕrentahkĕn**, iets bevelen, last tot iets geven, een verordening uitvaardigen, enz., regelen, besturen, het bestuur over iets voeren, enz.; **Pĕmĕrentah**, bestuurder, regelaar, bevelgever; **Pĕmĕrentahan**, bestuur, regeering, enz.
- Pĕrĕs**, zie: **Pĕras**.
- Pĕrĕt**, zie: **Pĕrat**.
- Pĕrgi**, gaan, weggaan, heengaan, zich begeven naar, zich vervoer-

Pĕroenggoe, messing, klokkenmetaal.

Pĕroengoes, opvliegend, driftig van aard, licht geraakt, een kruidje-roer-me-niet.

Pĕroepamaän, zie: **Oepama**.

Pĕroesahaän, zie: **Oesaha**.

Pĕroet, buik, onderbuik, ook ingewanden; **Isi pĕroet**, ingewanden; **Bĕrdoedoek pĕroet**, zwanger zijn; **Sakit pĕroet**, buikpijn, koliek in den buik, enz.

Pĕroewan, ra aan een mast.

Pĕrolehan, zie: **Oleh**.

Pĕrsen, present, cadeau, geschenk, en percent, ten honderd, rentecijfer, enz.

Pĕrsero (beter; **Bĕrsero**), ook: **Pĕrseroan**, voor gezamenlijke rekening iets doen, een vennootschap aangaan, ook: vennoot, deelgenoot, aandeelhouder.

Pĕrsil, perceel.

Pĕrtama, eerste, de (het) eerste, ten eerste, in de eerste plaats, om te beginnen, enz.

Pĕrtja, *Isonandra gutta*, Hassk. nat. fam. der Sapotaceae, groote boom, die de bekende **Gĕtah-pĕrtja**, levert.

Pĕrtjaja, geloof, vertrouwen, gelooven, vertrouwen; **Kapĕrtja-jaän**, geloof, vertrouwen, vertrouwd, vertrouwd zijn of worden, vertrouweling; **Mĕrtjajakĕn**, iets aan iemand toevertrouwen.

Pĕrtjoema, nutteloos, vergeefs, te vergeefs, voor niets, om niets, gratis.

Pĕrwatin, titel van sommige Maleische hoofden.

Pĕsagi; vierkant; **Medja pĕsagi**, een vierkante tafel.

Pĕsan of **Pĕsĕn**, last, opdracht, aanbeveling, boodschap, wat een stervende als zijn laatste wil te kennen geeft, enz., ook: bestellen, ontbieden, enz.; **Mĕmĕsan**, **Bĕrpĕsan**, opdragen, aanbevelen, gelasten, als laatste wil te kennen

geven, enz., ook: bestellen, ontbieden, enz.; **Mĕmĕsani**, iemand iets aanbevelen, — iets ter harte drukken, enz., ook: iets bestellen, iets laten komen; **Mĕmĕsankĕn**, iemand een opdracht, bestelling, enz. medegeven, enz., ook: voor iemand iets bestellen, — ontbieden.

Pĕsangĕrahan (Jav.), tijdelijk logies, pleisterplaats, logies, loegeergebouw, voor reizende ambtenaren, enz.

Pĕsawat, werktuig, machine, stoommachine, drijfriem, koord, ketting, streng, enz.

Pĕsĕk, ingedeukt, plat (van den neus).

Pĕser, halve duit of halve cent.

Pĕsing, pislucht, naar urine stinkend, vunzig.

Pĕsisir, strand, zeestrand, kust.

Pĕsok (of **Pesok**), ingedeukt, een holte of deuk in iets (bijv. in een koperen pan); **Bĕrpĕsok**, vol denken of gaten, enz.

Pĕsta, feest, bal, partij.

Pĕsti, zeker, stellig, gewis, ongetwijfeld.

Pĕta, teekening, afbeelding, portret, kaart, schilderij; **Mĕmĕta**, teekenen, afbeelden; **Mĕmĕtakĕn**, iets teekenen, iets schilderen, iets afbeelden, iets in teekening, — in kaart brengen, enz.

Pĕtak (**Bĕrmain pĕtak**), krijgertje spelen.

Petak, vak, bed, tuinbed, door dijkjes enz. afgesloten stuk van een bouwveld, afgeschoten gedeelte in het ruim van een vaartuig, enz.

Pĕtang, donker, duister, duisternis, avond, ook: de achternamiddag tegen het dalen der zon.

Pĕtaringan, nest voor kippen.

Pĕtasan (of **Mĕrtjon**), vuurwerk, klappers, voetzoekers, enz.

Pĕte, *Parkia africana*, L. nat. fam. der Mimoseae, hooge boom, met

- de bekende sterkriekende vruchten of boonen, die veel bij de rijst gegeten wordt.
- Pĕtel**, dissel.
- Pĕti**, kist, koffer; **Pĕti oewang**, geldkist.
- Pĕtik**, **Mĕmĕtik**, plukken, iets plukken, afplukken, ook ontleenen aan, tokkelen op een snaar, enz.
- Pĕtir**, ratelende donderslag, inslaande bliksem.
- Pĕtis**, visch- of vleesch-extract op inlandsche wijze bereid.
- Pĕtjah**, stuk, kapot, gebroken, opengebroken, gebarsten, bedorven, enz.; **Pĕtjah bĕlah**, in stukken en brokken; **Barang pĕtjah bĕlah** breekbare waar; **Soesoe pĕtjah**, geschifte melk; **Mĕmĕtjah**, doorbreken, (van een puist, enz.); **Mĕmĕtjahkĕn**, iets breken, —verbreken, —afbreken, —stuk maken, enz.; **Pĕtjahan**, wat gebroken is, enz.; ook breuk (in de rekenkunde).
- Pĕtjat**, ontslagen, uit zijne betrekking afgezet, —ontzet; **Mĕmĕtjatĕn**, ontslaan, afzetten, uit een ambt ontzetten, enz.
- Pĕtjĕl**, op bijzondere wijze toebe-reide kip of visch, een toespijs bij de rijst.
- Pĕtjoet**, zweep, karwats; **Mĕmĕtjoet**, met de zweep of karwats slaan, zweepen, met de zweep klappen.
- Pĕtjok**, gedeukt. Zie: **Pĕsok**.
- Pĕtjomberan** (Bat.), modderpoel, poel, de vuilnishoek achter de keuken of het badhuis, enz., waar al het waschwater enz. in wordt gegoten of geworpen.
- Pĕtoeroes** (Pont.), pand, onderpand, teeken, blijk (van overeenstemming, onderwerping, enz.).
- Pĕtoewah**, bovennatuurlijkemacht door ascese verkregen. Zie: **Toe-wah**.
- Pĕtok**, **Bĕrpĕtok** of **Bĕrpĕtok**, **pĕtok**, kakelen, (van een hen).
- Pĕtong**, iets, dat als teeken, pand enz. wordt gezonden en teruggebracht moet worden.
- Pĕtopan**, speelhuis, dobbelhuis. Zie: **Top**.
- Pĕtor** (Port.), factor, handelsbeambte, hoofd van een post, gezaghebber.
- Pĕial**, lel (van een haan), ook de kam.
- Pĕdit**, dicht aaneengesloten, gedrang.
- Pĕdjak**, **Mĕmidjak**, op iets trappen, op iets treden, op iets loopen, vertreden, enz.
- Pĕdjĕt** (ook **Pĕdjĕt**), **Mĕmidjĕt**, masseeren, met de vingers of volle hand drukken en kneden.
- Pĕdjĕtan**, zie: **Lansat** (of **Lang-sĕp**).
- Pĕihak**, zie: **Fihak** (Ar.).
- Pĕjagĕm** (Jav.), belasting, besluit van aanstelling.
- Pĕjals**, drinkbeker, bokaal, drinkglas, kelk, beker.
- Pĕjatoe**, ouderloos, zonder familiebetrekkingen, alleen op de wereld.
- Pĕjoet** of (**Pejot**), scheef, verdraaid, verwrongen.
- Pĕkat**, kooi met een lokvogel er in; **Mĕmikat**, vogels vangen door middel van een lokvogel (Bandj.), ook: rotting (vergel. **Pĕkat**);
- Pĕkĕr**, zie: **Fĕkĕr** (Ar.).
- Pĕkoel**, draagvracht voor een man, ook: Indisch gewicht van 125 Amst. ponden of 100 **Katies**; **Mĕmikoel**, iets over den schouder dragen, enz.; **Pĕkoelan**, draagstok.
- Pĕlĕg**, verkouden, verkouden zijn, ook (van dieren), droes, de droes hebben.
- Pĕlih**, keus; **Mĕmilih**, kiezen, uitkiezen, eene keuze doen, uitzoe-ken; **Pĕlihan**, keuze, wat gekozen wordt; **Pĕmilih**, wie kiest, ook een kieschkeurige.
- Pĕlis**, geneeskrachtig of verzachtend smeersel op het voorhoofd.

Piloewang, stilte, windstilte.
Pimpin, Mëmpin, iemand leiden, bij de hand leiden.
Pinang; *Areca catechu*, L. nat. fam. der *Palmae*, de betelpalm, welks rijpe noten bij het sirih-kauwen gebruikt worden.
Pinang, aanzoek, vrijerij, gevrij (van een jongeling bijv. door eene jonge maagd te verzoeken voor hem een betelpruim klaar te maken); **Mëminang**; een meisje ten huwelijk vragen, aanzoek doen om de hand van een meisje.
Pindah, Bërpindah, verhuizen, van plaats veranderen, zich verplaatsen; **Mëmindahkën**, verplaatsen, op eene andere plaats zetten, overbrengen, enz., ook in een andere taal overzetten.
Pindang, visch, kip, of vleesch met een waterige pikante saus toebeleid, een sausgerecht bij de rijst;
Pindang ketjap, een dito gerecht, waarbij soja wordt gebruikt;
Mëmindang, visch, kip of vleesch aldus toebeleid.
Pindjam (of **Pindjëm**), geleend, het geleende; **Mëmindjam**, te leen, —in leen vragen, van iemand leenen; **Mëmindjamkën**, aan iemand leenen, in leen geven.
Pinggan (Jav.), schotel, bord, tafelbord, ook groote kom.
Pinggang, gordel, middel, middenlijf, de lendenen; **Boewah pinggang**, de nieren; **Ikat pinggang**, buikband, buikriem.
Pinggir, rand, kant, zoom, boord, oever, kust; **Pinggir laeet**, zee-kust, strand; **Pinggir kali**, rivier-oever; **Pinggir medja**, rand eener tafel; **Pinggir përahoe**, boord van een vaartuig, enz.; **Minggir** of **Mëminggir** op zij gaan, langs den kant gaan; **Mëminggirkën**, aan den kant van iets zetten, —plaatsen, op zijde zetten, enz. langs den kant doen gaan.
Pingit (Jav.), opgesloten, (bijv. van

een huwbaar meisje, dat in huis moet blijven en niet vrij uit mag gaan); **Mëmingit**, iemand opgesloten, in huis houden, enz.
Pingsan, flauwte, bezwijming, in flauwte, bezwijmd, flauw vallen, bezwijmen, buiten kennis zijn.
Pinta, vraag, verzoek, bede; **Minta** of **Mëmintas**, om iets vragen, verzoeken, bidden, smeeken, enz.; **Minta-minta**, herhaaldelijk vragen, enz. bedelen; **Mëmintakën**, voor iemand iets vragen; **Mëmintal**, van iemand iets vragen, enz.; **Përmintaân**, vraag, verzoek, bede; **Soerat përmintaân**, verzoekschrift, rekest.
Pintal, in elkander gedraaid, getweerd, getwijnd, gesponnen, samengedraaid; **Mëmintal**, in elkander draaien, tweernen, spinnen; **Pëmintal**, machine daartoe, spinnewiel, spinrokken, enz.
Pintar, zie: **Pintër**.
Pintas, Mëmintas, den weg snijden door een rechte lijn te nemen, den korsten weg nemen; **Mëmintasi**, iemand den pas afsnijden.
Pintër, (ook **Tjërëdik, Bisa**), knap, geleerd, bekwaam, bedreven, slim, sluw, bij de hand, enz., slim zijn, geslepen zijn, enz.
Pintjang, mank, kreupel, mank loopen, kreupel zijn, enz.
Pintoe, deur, poort, ingang, uitgang, opening waar iets door heen kan gaan, ook blad, deurblad, vensterblad, blinde, enz.; **Pintoe dëpan**, voordeur, voorpoort; **Pintoe bëlakang**, achterdeur; **Pintoe maling**, verborgen deur, achterdeur; **Pintoe ajër**, sluis.
Ploet, kleinkind van een kleinkind. Zie: **Oneng**.
Ploetang, inschuld, schuldvorde-ring, zie: **Oetang**.
Pipa, pijp, tabakspijp, enz., ook vat, okshoofd, enz.

Pipi, wang.
Pipih, plat; **Tjatjing pipih**, ook **Tjatjing pita**, lintworm.
Pipis (Jav.), **Mēmipis**, op een steen fijn wrijven; **Pipisan**, wrijfsteen met rol.
Pipit, **Mēmipit**, olie uit kokosnoten, katjang, enz. persen; **Pipitan**, oliepers.
Piring, schoteltje, bord, enz. (zie ook: **Pingan**), **Piring dalēm**, een diep bord, soepbord; **Piring tjeper**, gewoon vlak bord, gewoon tafelbord.
Pisah, **Mēmisah**, zich afscheiden, zich afzonderen, ook: scheiden, afzonderen; **Mēmisahkën**, scheiden, van elkander scheiden, afzonderen, enz.
Pisang, de banaan, behoorende tot de Nat. fam. der Musaceae, waarvan de voornaamste soorten zijn: **Pisang radja**, **Pisang mas**, **Pisang soesoe**, **Pisang ambon**, **Pisang radjasëri**, of —**radja sereh**, **Pisang këpok**, enz.
Piskal, fiskaal, officier van justitie.
Piso, mes, **Piso medja**, tafelmess; **Piso boewah-boewah**, dessertmes; **Piso bëlati**, ook: **Piso raoet**, klein krom mes; **Pisopenna**, pennemes; **Piso pënjoe-koer**, scheermes; **Piso pënjoe-nat**, mesje voor de besnijdenis.
Pista, zie: **Pesta**.
Pita, lint, koord, band; **Tjatjing pita**, lintworm.
Pitak, witte vlek aan het voorhoofd van paarden, ook horzel, paardebrem; **Koeda pitak**, een paard met zulk een vlek, bles.
Pitëna, zie: **Fitnah** (Ar.).
Pitëra, zie: **Fitrah** (Ar.).
Pitjak (Jav.), (of **Pitjék**), aan één oog blind, ook geheel blind.
Pitjis, kleine munt, munt, dubbeltje.
Pitjoe, slot van een geweer.
Po (of **To-po**), een Chineesch dobbelspel.
Poedak, Pandanus moschatus

Rmph. nat. fam. der Pandaneae, een **pandan**-soort met sterk geurende bloemen.
Poedja (of **Poedjaan**), offer aan de goden; **Mëmoedja**, den goden een offer brengen, offeren.
Poedji, prijs, lof, loftuiting; **Mëmoedji**, loven, prijzen, ook op hemelen, vleien, in de hoogte heffen, enz.; **Mëmoedjikën**, iemand iets toewenschen, enz.; **Poedji-poedjian**, loftuitingen, vleitaal, enz.
Poejëng (Jav.), duizelig, een draaiërig gevoel in het hoofd hebben, hoofdpijn hebben, enz. verg. **Poesing**.
Poejoe, warrelen, ronddraaien; **Angin poejoe**, wervelwind, windhoos.
Poejoe, een soort van kwartel; **Poejoe gonggong** of —**gonggong**, de Indische patrijs.
Poekal, klomp (bijv. van goud); **Mëmoekal**, tot een klomp maken, tot een klomp versmelten.
Poekang, bout (van een geslacht dier).
Poekat, zegen, groot trek- of sleepnet; **Mëmoekat**, met zulk een net visch vangen, — visschen.
Poeki, vrouwelijk schaamdeel, kut.
Poekoel, slag; **Mëmoekoel**, slaan, kloppen, ranselen, ook verslaan, beoorlogen, klop geven, bestormen, enz.; **Pëmoekoel**, werktuig waarmede geslagen wordt, enz., ook de persoon die slaat.
Poela, ook, opnieuw, wederom, weer, insgelijks, bovendien, enz.
Poelan (of **Poelën**), deegachtig, min of meer kleverig of slijmerig, elastisch (van gaargekookte rijst).
Poelang, terug, teruggaan, naar huis gaan, terugkeeren, wederkeeren tot, weder worden als in een vorig tijdperk, terugkeeren tot, enz.; **Mëmoelangkën**, teruggeven, terugbrengen, terugbezorgen, terugzenden, enz.; **Poelangka rahmat Allah**, tot de barm-

hartigheid Gods teruggaan, d. i. sterven.

Poelas, glad; **Mëmoelas**, iets glad wrijven, glad schaven, enz., ook: wringen, omdraaien, enz.

Poelasan (of **Kapoelasan**), *Nephe-
lium lappaceum*, L. nat. fam. der
Sapindaceae, een **ramboetan**-
soort, waarvan de vruchten zeer
gezocht zijn.

Poelasari, *Alyxia stellata*, R. & S.
nat. fam. der Apocynaceae, een
geneeskrachtigeslingerplant, wier
bast (altijd met venkel of **adas**)
veel in geneesmiddelen wordt
gebruikt.

Poelau (of **Poelo**), eiland.

Poelës, vast in slaap, in vasten
slaap, slapen, inslapen, vast slapen.

Poelih, hersteld, tot den vorigen
staat teruggekeerd (zijn); **Më-
moelikhën**, herstellen, in den
vorigen staat terugbrengen, enz.

Poelir, gedraaid, in elkander ge-
draaid, gekronkeld, getweerd,
ook: geschroefd (van den loop
van een geweer); **Mëmoelir**, in
elkander draaien, tweernen, om-
draaien, een schroefdraad in iets
maken, een spiraal van iets vor-
men, enz.

Poeloeh, tiental; **Sapoeloeh**, een
tiental, tien; **Sapërpoeloeh**, een
tiende deel, tiende; **Bërpoeloeh-
poeloeh**, bij tientallen.

Poeloeng, pil, balletje; **Mëmoe-
loeng**, tot pillen, balletjes draaien,
enz., pillen draaien.

Poeloet, lijm, gom, kleefstof, kle-
verige zelfstandigheid; **Mëmoe-
loet**, iets met lijm, enz. besme-
ren (om bijv. vogels te vangen),
vogels, enz. met lijm enz. vangen;
Pëmoeloet of **Poeloetan**, lijm-
stokje, enz.

Poenah, op, schoon op, geheel weg,
ook door het bijgeloof verboden,
niet meer te gebruiken, enz.

Poendak, schouder, schouderblad,
bovenste deel van den rug; **Më-**

moendak, iets op den schouder
hoog op den rug dragen.

Poendi of **Poendi-poendi**, beurs,
geldbeurs, geldtaschje, zakje, tasch.

Poenggawa, hoofd, bevelhebber,
legerhoofd, ook groote, grande,
hooggeplaatst staatsdienaar, enz.

Poenggoeng, het dikke achter- of
ondereind van iets, derrière, enz.

Poenggoer, tronk, doode stam.

Poengka, waaier, hangende of
liggende waaier, machine om
wind of tocht te maken, een
machinaal bewogen wórdende
waaier.

Poengki, plat, ondiep, vuilnis- of
stalmandje.

Poengoet, **Mëmoengoet**, van
den grond oprapen, opnemen,
plukken, nemen, afnemen, inza-
melen, aannemen, adopteeren;
Anak poengoet, een aangene-
men, geadopteerd kind.

Poenja (of **Ampoenja**), hebben,
bezitten, in bezit hebben, eige-
naar zijn van, enz.; **Mëmpoenjal**,
iets hebben, iets bezitten, eige-
naar van iets zijn, enz.; **Kapoe-
njaän**, bezit, bezitting, eigendom.

Poenoeok (Jav.), bult, dikke oopen-
hooping van vleesch op het schou-
derblad of in den nek; **Bërpoe-
noek**, zulk een bult hebben.

Poentianak, een spook in de ge-
daante eener schoone vrouw
zonder schaamdeelen of liever
met een doorboring ter plaatse
daarvan, vandaar ook de naam
Soendël bolong (ook bekend
onder den naam **Soendël
malëm**).

Poentjak, top, kruin, uiteinde van
iets, hoogste punt van iets

Poentjak goenoeng, bergtop;

Poentjak roemah, nok van een

huis; **Mëmoentjak**, in een punt

eindigen, spits uitloopen, enz.

Poentoel (ook **Toempoel**), stomp,
niet scherp, bot.

Poentoeng, stompje, eindje, over-

- gebleven stuk, enz.; **Poentoeng roko**, eind van een sigaar.
- Poepoe**, graad van bloedverwantschap in de zijlinie; **Sěpoepoe**, bloedverwant in den eersten graad in de zijlinie, volle neef of nicht; **Anak sěpoepoe**, neef of nicht, broeders- of zusterskind.
- Poepoek**, pap of smeersel, enz. op het voorgedeelte van het hoofd, of op de fontanel; **Měmoepoek**, zulk een pap gebruiken; **Měmoepoekkěn**, iets tot zulk een pap aanwenden, ook iemands hoofd met zulk een pap beleggen of in het algemeen iets nats of nattigs daarop leggen, het hoofd compresen, enz.
- Poepoer**, smeersel, blanketsel, poeder (voor het gelaat), verg. **Bědak**.
- Poepoes**, geheel en al op, verbruikt, enz. (van geld, bijv.) ook: de top, de kruin van palmen, de jongste bladeren (van andere planten).
- Poepoet**, wind, geblaas, ook: gejaagd, haastig, enz.; **Moepoet**, gejaagd zijn, iets haastig doen, enz.
- Poera**, **Poera-poera**, het uiterlijk van iets aannemen, veinzen, huichelen, den schijn aannemen van, voorgeven, geveinsd, enz. ook gekheid, uit gekheid, gekheid maken.
- Poerba** (Sk.), begin, oorsprong, oorspronkelijk, vroeger, enz.; **Poerba-kala**, in vroeger tijd, oudtijds, eertijds, in overoude tijden, enz.
- Poeri**, binnenste deel van een paleis, burcht, binnenstad, vorstelijk verblijf, enz.
- Poernama**, vol; **Boelan poernama**, volle maan.
- Poeroes**, spie of pen aan een balk, enz. die in een opening in een anderen balk enz. past, en waardoor de verbinding geschiedt, — ook (vulgair) de penis.
- Poesaka**, erfgoed, erfenis, nalatenschap, familiestuk, erfstuk, wat van ouder op kind overgaat, overgeërfde gewoonten, enz.; **Barang poesaka**, erfstuk, erfgoederen; **Adat poesaka**, overgeërfde gewoonten en gebruiken, enz.; **Hak poesaka**, erfrecht.
- Poesar** (of **Poesěr**), navel, gat of kuil, enz. door draaiing ontstaan of gevormd, kolk, enz.; **Měmoesar**, in de rondte of in een spiraallijn rondraaien; **Poesar- of poesėran ajěr**, draaikolk; **Poesar kapala**, de kruin, de spiraalvormige draaiing der haren op het hoofd; **Angin poesar**, wervelwind, windhoos.
- Poesat** (ook **Poesěr**), navel, middelpunt.
- Poesing**, duizelig, draaiërig, rondraaien, om een as wentelen, in de rondte draaien, enz.; **Měmoesingkěn**, doen draaien, rondraaien, doen wentelen, enz., ook: iemand duizelig maken, hoofdpijn bezorgen door hem te hinderen, enz.; **Poesing kapala**, hoofdpijn, duizeligheid, enz. ook allerlei beslommeringen, muizenissen, enz.
- Poesoet**, priem, els, lancet.
- Poespa**, bloem.
- Poestaka**, bezweringsformulier, wichelboek.
- Poetar** (of **Poetěr**), draaiënd, gedraaid, enz.; **Měmoetar**, draaien, in de rondte draaien, rondraaien, omdraaien, opwinden, opdraaien, ook uitvluchten te baat nemen, enz.; **Poetėran**, machine om iets te doen draaien, enz. rad, windas, haspel, enz.; **Poetėran kěmoedi**, stuurrad; **Běrpoetėrbalik**, draaien in zijne verklaringen, zijne woorden verdraaien, enz., ook: om iets heen drentelen.
- Poetėra** (Sk.), vorstelijk kind, prins of prinses.
- Poetėri** (Sk.), prinses, vorstin.

Poetih, wit, blank, zuiver, helder; **Měmoetih** of **Měmoetihkěn**, wit maken, witten, bleeken.

Poetjang, de stam van de Areca-palm.

Poetjat (of **Poetjět**), bleek, verbleekt, flets van kleur.

Poetjoek, punt, top, kruin, uiteinde, jonge spruit, teeder uiteinde van planten.

Poetjoeng, *Pangium edule*, Rwdt. nat. fam. der *Pangiaceae*, hooge boom, waarvan de zaden als **Kěloewak** in vele spijsen gebruikt worden.

Poetoe, kleinkind (ook: **Tjoetjoe**), ook: benaming van zeker meelgebak.

Poetoeng, gebroken, afgeknot, stomp, overgebleven eind, enz.

Poetoes, gebroken, afgebroken, in tweeën (van touw, enz.), ook: afgedaan, geëindigd, beëindigd; **Měmoetoeskěn**, afbreken, afsnijden, enz., ook: een zaak afdoen, —afmaken, —beslissen, enz. (ook: **Měmoetoesi**); **Poetoes njawa**, sterven, den geest geven, enz.

Poewadai (of: **Poewade**), troon, zitplaats voor bruid en bruidegom.

Poewan, kwispeldoor, ook: klonturig; **Kělapa poewan**, een kokosnoot met klonturig vleesch.

Poewas, verzadigd, genoeg hebben aan iets, voldaan zijn, tevreden gesteld; **Měmoewaskěn**, verzadigen, bevredigen, tevreden stellen, genoeg geven, enz.

Poewasa, de vasten, de Mohammedaansche vasten; **Boelan poewasa**, de vastenmaand (**Ramadhan** of **Ramadan**), de 9e maand van het Mohammedaansche jaar.

Pohon (of **Poehoen**), plant, boom, ook: oorsprong, begin, grondslag, oorzaak, enz.; **Pohon kajoe**, boom (maar speciaal die hout levert), enz.

Pohon (of **Poehoen**), verzoek, bede, enz.; **Měmohon**, smeeken, bid-

den, verzoeken, vragen; **Běrmohon**, afscheid nemen; **Pěrmohonan**, bede, verzoek, aanvraag; **Soerat pěrmohonan**, smeek-schrift, verzoekschrift, rekest.

Pokang, bout van een geslacht dier.

Pokeng (ook: **Toekoeng**), staarteloos (van gevogelte).

Poko, *Piperomia javanica*, Miq. nat. fam. der *Piperaceae*, een soort pepermuntplant; **Minjak poko**, olie daaruit verkregen.

Pokok, plant, boom, stam, onder-eind van een stam of stengel, oorsprong, begin, hoofdzaak, kapitaal, inleg, inzet, enz., grondslag, grondwoord, enz.

Poleng (Jav. Soend. Bat.), strepen op lijnwaden, gestreept; **Kain poleng**, gestreept goed.

Poles, **Měmoles**, polijsten, politoeren, enz.

Polisi, politie.

Polong, peulvrucht, peul, peulen, boontjes (ook: **Katjang polong**).

Polos, glad, effen.

Polpol, pap van fijngemalen bladeren, enz. ter belegging van het voorhoofd of de slapen. Verg. **Pilis**.

Pompa, pomp, spuit, brandspuit, ook: klisteer.

Pon (of **Poen**), nu, ook, zelfs, enz.

Pondok, tijdelijk verblijf, logies, hut, enz.; **Mondok** of **Měmondok**, ergens logeeren, —overblijven, —tijdelijk verblijf houden; **Měmondokkěn**, iets of iemand tijdelijk onder dak helpen, iemand logeeren, enz.

Pongkol (of **Pongkot**), onder-eind of onderste deel van iets.

Pongpong, doorboord; **Mongpong**, **Měmongpong**, **Mongpongi**, doorboren, een gat in iets (bijv. in een kokosnoot) maken, —bijten.

Pontang, afwisselend van kleur, regelmatig afwisselend gekleurd, gevlekt; **Golok pontang**, een kapes waarvan de scheede op

geregelde afstanden met zilver is beslagen.
Popok, luur, luier, kinderdoek.
Popokan of **Pokpokan**, een soort spook.
Popor, kolf (van een geweer, enz.).
Porak (**Porak-parik**), verward door en uit elkander geslagen (van een leger bijv.).
Porët, port, portwijn.
Porok, vork.
Poros (ook: **Poeroes**), as, wagens, enz.
Potol, op, geheel op, verbruikt, verspeeld, al zijn geld bij het spel of door speculatie verliezen, lens, platzak, straatarm, enz.; **Mëmotolkën**, iemand al zijn geld doen verliezen, — platzak maken, — straatarm maken, enz.; **Potol**, ook: **Poetoeng**, en **Protol**; zie aldaar.
Potong, afgesneden, doorgesneden, stuk, afgesneden of afgenomen stuk of deel, enz.; **Mëmotong**, snijden, afsnijden, doorsnijden, slachten, kelen, ook aftrekken, verminderen, van iets afhouden, — afnemen, enz.; **Mëmotongkën**, voor iemand iets snijden, slachten, enz., iets van iets aftrekken, enz.

Praboe, vorst.

Prabot, zie: **Përabot**.

Pradana, geschenk, gift, edelmoe-dig, milddadig, ook voornaamste, eerste; **Pradana mantëri**, eerste minister, minister-president, rijkskanselier.

Pradjerit, soldaat, inlandsch soldaat, voornamelijk gewapende politiesoldaten.

Prameswari, zie: **Përmaisori**.

Prasman, Franschman, Fransch; **Daon prasman**, Eupatorium aijapanna, Vent. nat. fam. der Compositae, en Gendarussa vulgaris, Nees. nat. fam. der Acanthaceae, beide geneeskrachtige kruiden, die in de inlandsche geneeskunde veel worden gebruikt.

Prawira, heldhaftig, moedig, dapper, kloek.

Priaji, zie: **Përtjaji** (Jav.), ook in het algemeen titel of benaming voor inlanders van adellijke geboorte (op Java).

Protol, kaal, zonder haar of veder, kaal door het uitvallen van de haren of vederen; **Mrotoli**, ruien, afvallen (van de haren of vederen), enz., kaal worden, enz.

R.

Raba, betasting, bevoeling, stree-ling, het strijken met de hand over iets heen; enz.; **Mëraba**, tasten, betasten, met de hand over iets heenstrijken, enz.; **Raba** (Mol. Mal.), op goed geluk.

Rabana, tamboerijn.

Rabi (Ar.), Heer (van God of tot God).

Rabit, gescheurd, ingescheurd, uitgescheurd (bijv. een oorlel).

Raboek, zwam, tondel, tonder, ook: asch, mest, meststof, enz.

Rad, raad, rechtbank, vierschaar, gerecht; **Rad sambang**, om-

gaand gerecht, omgaand rechter.

Rada, eenigszins, een weinig, wat — ook terug te geven door ons achtervoegsel: **achtig**.

Raden (Jav.), adellijke titel op Java;

Raden-Adipati, de titel van de rijksbestuurders van Soerakarta en Djogjakarta, ook van regenten in de gouvernementlanden op Java, in rang hooger dan de **Toe-mënggoeng's**.

Radja, vorst, koning, ook: vorstin, koningin, — hoofd, voornaamste, enz.; **Radja moeda**, onderkoning,

- ook: kroonprins; **Radja singa**, syphilis, chancre; **Radja poetih**, witte vloed; **Radja wali**, arend, adelaar, enz.; **Mëradja**, zich als een vorst voordoen, den schijn aannemen van een vorst te zijn, enz.; **Mëradjakën**, iemand als vorst aanstellen, —huldigen, enz.; **Mëradjai**, iemand als vorst behandelen, —erkennen, enz., ook als vorst heerschen, regeeren, enz.; **Karadjaan**, koningschap, koninklijke waardigheid, ook: koninkrijk, koninklijk, vorstelijk.
- Radjah**, de lijnen op de handpalmen, uit wier richting, enz. voorspellingen gedaan worden; **Ilmoë radjah**, chiromantie, de kunst om uit de lijnen der hand iemands lot te voorspellen, enz.
- Radjasinga**, zie: **Radja**.
- Radjat**, zie: **Dëradjat**.
- Radjawali**, zie: **Radja**.
- Radjin**, vlijtig, ijverig, naarstig, arbeidzaam, werkzaam (zijn); **Mëradjinkën diri**, zich beijveren; **Këradjnan**, ijver, vlijt, werkzaamheid, arbeidzaamheid, enz.
- Radjoek**, **Mëradjoek**, pruilen, mopperen, ontevreden zijn, aan zijn ontevredenheid lucht geven.
- Radjoet**, netwerk, zakje of beursje van netwerk; **Mëradjoet**, netten maken, knopen, breien, haken.
- Raga**, grof en doorzichtig of à jour gevlochten mand, ben of korf, ook bal van katoen of rotan voor het **Sepak-raga**, of voetbalspel.
- Ragam**, manier, wijze, luim, kuur, gril, ook: wijze (in de muziek), melodie, air, kleur, tint.
- Ragang**, zie: **Rëgang**.
- Ragi**, gist; **Mëragi**, met gist mengen, gist in iets doen.
- Ragoe**, verward, in verwarring, beteuterd.
- Ragoem**, schroef, bankschroef.
- Rahang**, keelholte, mondholte; **Toelang rahang**, kaak, kakebeen.
- Rahasia**(Sk.), (ook: **Rasia**, **Roesia**), geheim, geheimenis; **Mënjimpan rahasia**, een geheim bewaren, —eerbiedigen; **Mëmboeka rahasia**, een geheim openbaren, —bekend maken, —schenden.
- Rahat**, spinnewiel, ook drijf wiel.
- Rahib** (Ar.), monnik.
- Rahim** (Ar.), barmhartig, grootmoedig, genadig, mededoogend, ook: de baarmoeder.
- Rahman** (Ar.), barmhartig.
- Rahmat** (Ar.), barmhartigheid, genade, ontferming, mededoogen, enz.
- Raja**, groot, voornaam, grootsch, heerlijk, enz.; **Djalan raja**, groote, voornaam weg; **Hari raja**, een groote dag, feestdag; **Mëradjakën**, iets groot maken, vieren, feestvieren, feestelijk herdenken, verheffen, enz.
- Rajap** (Jav.), witte mieren, kruipend insect; **Mërajap** (als de witte mieren), kruipen, overal heen kruipen, zich kruipend, —langzaam voortbewegen, enz.; **Mërajapi**, op iets kruipen, bekruipen, enz. (van kleine insecten), (verg. **Anai-anai**).
- Rajat** (Ar.), onderdaan, volk, het volk.
- Rakit**, vlot, ook: wat aan elkander gebonden wordt, wat bij elkander behoort, span; **Mërakit**, samenbinden, aan elkander binden, op een vlot zitten of varen, enz.; **Mërakitkën**, tot een vlot samenbinden, tot het maken van een vlot aanwenden, aan elkander vast maken, enz.; **Roemah rakit**, huis op een vlot, drijvend huis; **Koeda sarakit**, een span paarden.
- Rakoes**, gulzig, vraatzuchtig.
- Raksasa** (Sk.), reus, titan, daemon.
- Raksi**, odeur, parfum, gearfumeerd, welriekend; **Minjak raksi**, welriekend gemaakte olie, met odeur enz. vermengde olie; **Më-**

- raksi**, iets parfumeeren, welriekend maken, enz.
- Ram**, raam, venster.
- Ram** (of **Ēram**), **Měngĕram**, broeden, op eieren zitten, ook steeds thuis zitten, zijn plaats niet verlaten, enz.
- Rama**, vader; **Rama-adj**, vorstelijke vader.
- Ramadlan**, de 9e maand van het Mohammedaansche jaar, de vastenmaand, ook **Boēlan Poewasa**, genaamd, zie: **Poewasa**.
- Ramal**, zie: **Rame**.
- Ramal**, horoskoop, voorspelling van iemands lot door het lezen en berekenen van allerlei teekens, enz.; **Měmbilang ramal**, iemands horoskoop trekken, zijn lot voorspellen (ook: **Měmboeka ramal**), door vaste berekeningen uit bestaande wichelboeken iemands toekomst voorspellen, enz.
- Ramas** (of **Ramēs**), **Mĕramas**, kneden, met de handen kneden, —drukken, ook: krauwen, hard aanvatten (bijv. van iemands gezicht).
- Rambak**, in de breedte uitgebreid, —uitgespreid (van planten), het breed hebben, bemiddeld, gegoed zijn (van menschen); **Mĕrambak**, zich verspreiden, —verbreiden (van planten), het er goed van nemen (van menschen).
- Rambat**, kruipend, slingerend zich uitbreidend; **Mĕrambat**, zich verspreiden, naar alle kanten uitbreiden, tegen of langs iets opkruipen (van slingerplanten of planten met ranken, ook van insecten); **Mĕrambatkĕn**, een klim- of slingerplant tegen iets op laten klimmen, enz.
- Ramboet**, haar, hoofdhaar, haar op het lichaam, manen, staart-haren; **Bĕramboet**, harig, behaard (zijn).
- Ramboetan**, *Nephelium mutabile*, Bl. nat. fam. der Sapindaceae,

- boom met lekkere vruchten.
- Rame** (of: **Ramal**), levendig, druk, lustig, vroolijk, wakker, lustig, ook: volkrijk, talrijk, met zijn velen, enz.; **Rame-rame**, met zijn velen, in talrijk gezelschap, enz.; **Bĕrame-ramean**, zich onder of met elkander amuseeren, enz.; **Mĕramekĕn**, opvroolijken, verlevendigen, vroolijk maken, een feest, enz. geanimeerd maken, enz.
- Rameh** (of **Rami**), *Boehmeria nivea* Gaud. nat. fam. der Urticaceae, heester, waarvan het **Rameh-vlas** of **Goni** verkregen wordt.
- Rampai** (ook: **Rampe**), mengsel; **Boenga rampai**, mengsel van allerlei bloemen overgoten met welriekende olie.
- Rampas**, **Mĕrampas**, met geweld afnemen, ontnemen, in beslag nemen, verbeurd verklaren, rooven, buitmaken, enz., **Rampasan**, buit, roof, ook wat geconfisqueerd is.
- Ramping**, tenger, slag, dun van middel, rank, schoon van leest.
- Rampok** (of **Rampog**), **Mĕrampok**, met zijn velen, op iets of iemand aanvallen, in benden op roof uitgaan, —rooven, —kapen; **Rampok** of **Pĕrampok**, roover, kaper, vrijbouter; **Kapala rampok**, rooverhoofdman.
- Randa** (of **Djanda**), weduwe (zoo-wel bestorven als onbestorven).
- Randjang** (Soend. Bat.), ledikant, rustbank, ook vlechtwerk.
- Randjau** (of **Randjoe**), voetangels, doorgaans van aangepunte en gebrande bamboe (ook **Borang**).
- Randoe** (of **Pohon kapoek**), *Eriodendrum anfractuosum*, DC. nat. fam. der Sterculiaceae, boom, die de **Kapoek**, (boomwol) levert.
- Rangga** (Jav. Soend.), ambtstitel van ondergeschikte Javaansche hoofden in de Vorstenlanden.

Rangga, onvermoeid; **Mërangga** onvermoeid bezig zijn, — werken, enz.; **Mëranggakën diri**, zich overwerken.

Rangga, getakt, gewei; **Roesa bërangga** of **Mëndjangan ranga**, hert met een gewei.

Ranggah, **Mëranggah**, alle vruchten plukken, —inzamelen, —oogsten.

Ranggon (Jav.), klein wachthuisje op hooge stijlen te midden der rijstvelden, een kleine **Goeboek** op hooge stijlen en met verheven vloer.

Rangkak, zie: **Rangkang**.

Rangkang, **Mëranggang**, op handen en voeten loopen, kruipen.

Rangkap (of **Rangkëp**), dubbel, paar, enz.; **Bërangkep**, dubbel zijn, een paar vormen; **Mërangkep**, twee zaken tegelijk doen, twee of meer ambten tegelijk waarnemen, enz.; **Rangkëpan**, wat tot dubbele dient, voering, enz.

Rangke (of **Rangkai**), tros, bos, wat samengebonden of samen- vereenigd een geheel uitmaakt; **Mërangkai**, samenbinden, samen-voegen, bijeenbinden, verbinden.

Rangkeng (of **Kërangeng**), krat, groote van stevige latten ge- maakte kooi (voor wilde dieren), ook apherking van een terrein door staketsel.

Rangket, **Mërangket**, afransen- len, aflossen, met een karwats, stok, enz. ranselen, rietslagen geven.

Rangkoem, hoeveelheid die men in eens nemen of opnemen kan; **Mërangkoem**, met de beide handen of armen opnemen, samenvatten, enz. (ook: **Mërang- koop**).

Rangkoop, zie: **Rangkoem**; ook: aaneengesloten (van wenkbrau- wen). Verg.: **Rangkap**.

Rangkoet zie: **Angkoet**; **Më- rangkoet**, iemands eigendom, goed enz., bij zijn eigen goed in- pakken en medenemen (wetend of onwetend).

Rangsang, opvliegend, driftig, enz.; **Mërangsang**, op iemand aan- vliegen, iemand in drift attaquee- ren, enz.

Rance (of **Danau**), meer, plas, waterplas, ook kraal voor wilde dieren.

Ransoem, rantsoen, portie, enz.; **Mëransoem**, op rantsoen stellen, een bepaalde portie geven, enz.

Rantang, mand of korf tot berging van eetwaren of keukengereed- schap.

Rantau, streek, landstreek, uitge- strekte kust, kuststreek langs een zee, meer of rivier; **Mërantau**, langs de kust varen, gaan, enz.

Rante (of **Rantai**), ketting, hals- ketting, collier, keten; **Rante mas**, gouden keten; **Badjoe rante**, maliënkolder; **Rante orlodji**, horlogeketting; **Bërante**, geke- tend, gekluisterd, aan een ketting vastgelegd, enz.; ketens dragen; **Mërantekën**, ketenen, kluiste- ren, in de ketting sluiten; **Orang rante** of **Përantean**, kettinggan- ger; **Përantean** of **Roemah pé- rantean**, kettingkwartier, kwar- tier voor kettinggangers.

Ranting, twijgje, takje zonder bla- deren, ook spichtig; **Mëran- ting**, kaal worden, de bladeren verliezen (van boomen of takken), ook: er spichtig uitzien, spichtig worden, en: snoeien, toppen, af- toppen, enz.

Rantjak, **Mërantjak**, snoeien; **Mërantjakkën**, een boom enz. snoeien.

Rantjana, schriftelijk opstel, het geschrevene; **Mërantjanakën**, iets schriftelijk opstellen, —in schrift stellen, —opschrijven.

Rantoenan (Bat. slagersterm),

- het vleesch, dat aan de binnenzijde der ribben tusschen dezen en de vetlaag om de darmen enz., zit.
- Raeng, Mëraeng**, hard huilen, weeklagen.
- Raep**, zooveel als men in de aaneengesloten handen kan vatten; **Mëraep**, met de beide aaneengesloten handen iets opnemen of opscheppen, ook: het aangezicht wasschen.
- Raet, Mëraet**, met een mes de scherpe kanten van iets wegemen; **Piso raet**, klein mes, dat daarvoor gebruikt wordt.
- Rapat**, dicht, goed gesloten, dicht aan elkander, aaneengesloten, enz., ook: raadsvergadering, gerecht, rechtscollege; **Mërapatkën**, dicht maken, doen sluiten, goed laten sluiten, goed bijeenvoegen, enz.
- Rapi** (Bat.), netjes, geordend, alles op zijn behoorlijke plaats, enz.
- Rapoeh**, broos, brokkelig, kruimig, kruimelig, vermolmd, verteerd, breekbaar, enz.
- Rarak, Mërarak**, afvallen en verstrooid liggen (van bladeren enz.); **Bërarak** of **Bëlarak**, afgevallen kokosblad.
- Rarak** (ook: **Rërak** of **Rërek**), *Sapindus rarak*, DC. nat. fam. der Sapindaceae, hooge boom met kleine vruchten, die veel in de plaats van zeep voor het wasschen van goed, enz. gebruikt worden.
- Raron** (Jav.) (of **Laron**), vliegende witte mier.
- Rasa** (ook: **Ajër rasa**), kwikzilver.
- Rasa**, gevoel, gewaarwording, smaak, gevoelen, meening, opinie, enz.; **Bërasa**, gevoelen, voelen, ook een smaak hebben; **Mërasal** gevoelen, ondervinden, proeven; **Mërasakën**, iets doen gevoelen, iets ondervinden, iets proeven, enz.; **Përasaän**, het gevoel, de smaak, gevoelen, meening, enz.
- Rasamala**, *Liquidambar altingiana* Bl. nat. fam. der Hamamelideae, hooge boom met goed timmerhout.
- Rase**, civetkat.
- Rasia**, zie: **Rahasia**.
- Rasoel** (Ar.), gezant, afgezant; **Mohammad rasoel Allah**, Mohammed (is) de gezant Gods.
- Rat**, vast, stevig; **Mëngërat**, vast, stevig binden; **Mëngëratkën**, een bindsel sterker aanhalen, enz.
- Rata**, gelijk, vlak, effen, glad, plat, gelijk verdeeld, overal, gelijkelijk, enz.; **Mëratat**, over alles en allen gelijk gaan, handelen, enz. gelijkelijk bedeelen, overal heengaan, enz.; **Mëratat sanëgëri**, heel het land door bezoeken, enz.; **Mëratakën**, effen maken, effenen, gelijk maken, enz., ook: gelijkelijk verdeelen, enz.
- Ratap**, rouwklacht; **Mëratap**, jammeren, weeklagen.
- Ratib**, voortdurend, zonder ophouden; **Mëratib**, zonder ophouden iets doen, bijv. de formule van de geloofsbelijdenis opzeggen.
- Ratjau, Mëratjau** ook: **Mëngatjau** of **Mëngatjo**, wartaal spreken, ijlen.
- Ratjik**, fijngesneden, gekorven; **Mëratjik**, fijnsnijden, kerven; **Mëratjikkën**, ingrediënten, voor het een of ander fijnsnijden, —gereedmaken; **Ratjikan**, wat fijngesneden, gekorven is.
- Ratjoen**, vergif; **Mëratjoen** ook **Mëratjoeni**, vergiftigen, vergeven, vergif toedienen, enz.
- Ratna**, edelgesteente, juweel.
- Ratoe**, vorst, vorstin.
- Ratoes**, honderdtal; **Saratoes**, een honderdtal, honderd; **Bëratoes-ratoes** of **Bëratoesan**, bij honderden.
- Rawa**, moeras, poel, groote plas stilstaand water.
- Rawan**, ongerust, angstig, bezorgd, enz.; **Mërawankën**, angstig maken, bezorgd maken, aandoen

- (van het gemoed), treurig stemmen, enz.
- Rawat**, zorg, oppassing, orde, enz.;
- Mërawati**, voor iets zorg dragen, iets oppassen, iets in orde houden, verzorgen, verplegen, onderhouden, behandelen, enz.
- Reak**, fluim, kwalster; **Bëreak**, kwalsteren, fluimen; **Mëreak-kën**, iets of iemand bekwalsteren, —befluimen, —bespuwen.
- Rëba**, zie: **Rëbah**.
- Rëbab**, inlandsche tweesnarige viool.
- Rëbah**, omgevallen, in de lengte op den grond liggend, in de lengte uitgestrekt liggend, omvallen, omvallen, neerstorten, liggen, in de lengte uitgestrekt liggen, enz.; **Mërebahkën**, doen omvallen, doen nedervallen, vellen, in de lengte uitgestrekt doen liggen, enz.; **Rëbah-rëbah**, op zijn gemak liggen, liggend uitrusten, enz.
- Rëbana**, tamboerijn, handtrom.
- Rëbo** (Ar.) (**Hari Rëbo**), Woensdag; **Malëm Rëbo**, de avond (nacht) van Dinsdag op Woensdag, Dinsdagavond (-nacht).
- Rëboeng**, jonge bamboespruit; **Mëreboeng**, jonge spruitjes vormen (van bamboe); **Sajoer rëboeng**, waterige toespijs bij de rijst, van **rëboeng** gemaakt; **Atjar rëboeng**, zuur van **rëboeng**.
- Rëboes**, **Mëreboes**, in water koken; **Rëboesan**, wat in water gekookt is.
- Rëboet**, **Mëreboet**, met zijn velen om iets vechten, trachten een ander voor te zijn, ontrukken, schielijk grijpen, met geweld afnemen, enz.; **Rëboetan**, twistappel, het voorwerp waarom gevochten enz. wordt, ook met elkander om iets vechten, twisten, enz. en grabbelpartij, naam van een Chineesch feest waarbij zulk een grabbelpartij plaats heeft (ook: **Tjloko**, Chin.).
- Rëdi** (Har. of Sap.), slaapzaknet.
- Rëdjab** (of **Rëdjëb**), naam van de 7e maand van het Mohammedaansche jaar.
- Rëdjasa** (of **Timah**), tin.
- Rëdjëki** (of **Rëzëki**) (Ar.), levensonderhoud, dagelijksch brood, nooddrift, levensbehoefte, geluk, fortuin, enz.; **Rëdjëkinja dëras**, zijn fortuin stroomt snel toe, hij verdient geld als water.
- Rëdjoek**, **Mëredjoek**, voorwaarts en in de hoogte springen, huppelen (van vogels bijv.).
- Rëga**, zie: **Harga**.
- Rëgang**, stijf gespannen, strak aangeetrokken, enz.; **Mërengang**, strak spannen, uitspannen, rekken; **Përengangan** of **Ragangan**, raam, enz., waartusschen iets strak gespannen is, borduurraam, enz.
- Rëgëd** (Jav.), vuil, smerig.
- Reges**, kaal, zonder bladeren, schraal (van boomen).
- Rejal**, reaal, ook benaming van zeker goudgewicht.
- Reka**, maatregel, ook streek, uitvlucht, verzinsel, middel; **Mëreka**, iets uitdenken, verzinnen, kunstig samenstellen, enz.
- Rëkah** (zie ook: **Lëkah**), gebarsten, opengesprongen; **Mërekah**, barsten, openspringen (van vruchten, enz.).
- Rëmadja**, halfrijp, bijna rijp (ook: **Mëngkël**), aan het rijpen (van vruchten), bijna huwbaar (van een jongeling of meisje); **Rëmadja-poetëri**, een meisje van 14 à 15 jaren, dat bijna huwbaar is.
- Rëmang**, overeind, te berge gerezen (van de haren).
- Rëmat** (of **Rëmët**), met de handen kneden. Zie: **Ramas**.
- Rëmbës**, doorzijgen, sijpelen, uitzweeten, vochtig zijn, nat zijn.
- Rëmbet**, **Mërembet**, kruipen,

voortkruipen (van slingerplanten), zich naar alle kanten uitbreiden, naar alle kanten grijpen, enz., ook: (van een zaak bijv.) telkens uitgebreider, ingewikkelder worden, enz.

Rēmboeg (Jav.), beraadslaging, overleg, raad, raadgeving; **Bērēmboeg**, met iemand overleggen, beraadslagen, enz.; **Mērēmboegkēn**, iemand raden, — raadgeven, enz.

Rēmēn (Jav.) (of **Dēmēn**), veel van iets houden, behagen in iets scheppen, liefhebben, beminnen, enz.; **Rēmēnan**, waar men veel van houdt, lievelingskost, geliefde, beminde, ook: in 't geheim minnehandel drijven, enz.

Rēmēng (**Rēmēng-rēmēng**), halfduister, schemering.

Rēmēs, zie: **Ramas** en **Rēmat**.

Rēmoeck, in gruis, vergruisd, verbrijzeld, vermorzeld; **Mērēmoeckkēn**, stuk maken, verbrijzelen, vermorzelen, breken.

Rēmpah (of **Rēmpah-rēmpah**), gedroogde medicinale kruiden, enz., drogerijen, specerijen.

Rēmpełas, zie: **Ampēłas**.

Rēmpeloe, de gal, galblaas.

Rēmpeeh, **Mērēmpeeh**, zich met geweld ergens doorheen een weg banen. Zie ook: **Tēmpeeh**.

Rempoh, afgemat, afgetobd, afgejakkerd, afgewerkt, op van vermoeidheid.

Rēmpon (beter: **Roempon**), staketsel of palen met twijgen, enz. behangen midden in vischrijke wateren, dienende om de visch daarheen te lokken en zoo gemakkelijk te vangen.

Rēnang, **Bērēnang**, zwemmen; **Mēmberēnangi**, bezwemmen, in een rivier enz. zwemmen, naar iets toe zwemmen, enz., een rivier enz. zwemmend oversteken; **Mēmberēnangkēn**, iets laten zwemmen, op het water laten drijven, ook met iets wegzwemmen,

iets zwemmend meevoeren, enz.

Rēnda, kant, kantwerk, speldewerk. **Rēndah**, laag, nederig, onderdanig, ootmoedig, bescheiden; **Mērēndahkēn**, lager maken, verlagen, vernederen, enz.; **Karēndahan**, nederigheid, onderdanigheid, bescheidenheid; **Tanah rēndah**, lage grond, lage streek.

Rēndam, **Mērēndam**, iets in eenig vocht laten staan weken, enz.; **Bērēndam**, in het water zitten, een zitbad nemen, enz. in het water gedompeld zitten.

Rēndang (of **Rēndōng**), bladerrijk, vol bladeren, enz. (van boomen); **Moesim rēndang**, het jaargetijde, waarin de boomen zoo zijn, regenseizoen.

Rēndang, baksel in vet of olie; **Mērēndang**, in vet of olie bakken, fruiten.

Reng (Jav.), panlat.

Rēngas (ook: **Rangas**), een soort kleine witte mieren.

Rēngas, *Gluta benghas*, L. nat. fam. der *Anacardiaceae*, hooge boom, waarvan het hout veel voor meubels gebruikt wordt, doch een scherp, zeer vergiftig melksap bevat.

Rēngat, barst, spleet, gebarsten, gespleten, gescheurd (van harde voorwerpen), enz., ook kramp, snijding, stekende pijn, enz., ook naam van een soort heel kleine vliegen (ook: **Rēngit** of **Rēngēt** geheeten).

Rēnggang, wijd uit elkander, met een ruimte er tusschen, gespleten, gebarsten, enz., ook in fig. zin: verwijderd, vervreemd, bekoeld, koel; **Mērēnggangkēn**, lossen maken, wijder maken, verwijden, van elkander aftrekken, enz.

Rengges, zie: **Reges**.

Rēngit, zie: **Rēngat**.

Rengkeh, krom en mager door ouderdom of ziekte.

Rēngoes, stuursch, norsch (zijn);
Mērēngoes, norsch, barsch,
 stuursch zijn, —kijken, enz.

Rēngoet, **Mērēngoet**, een
 stuursch, barsch, norsch, onte-
 vreden gezicht zetten, pruilen,
 pruttelen, mopperen, enz.; **Mē-
 rēngoetkēn**, tegen iemand een
 stuursch, enz. gezicht zetten,
 iemand barsch, norsch, enz. be-
 handelen.

Rēnjah, croquant, knappend, broos
 (zooals bijv. versche komkom-
 mers).

Rēntak (of **Rēntēk**), **Mērēntak**
 of **Mērēntēk**, tegen of op iets
 stooten (van een vaartuig), ook
 bibberen, beven, kreunen, enz.
 (van een zieke, enz.).

Rēntjana, ordelijke, behoorlijke
 schikking of samenstelling; **Mē-
 rēntjana**, behoorlijk schikken,
 —samenstellen, —opstellen.

Rentjong, aan een kant schuin
 of puntig toeloozend, een soort
 dolkmes.

Reot of **Reat-reot** (Jav. Bat.), heen
 en weder wiegelend van ouder-
 dom, half defect, oud en scheef,
 op instorten staand, bouwvallig.

Rēpak (of **Rēpas**), broos, licht
 brekend, niet veerkrachtig, taai.

Rēpeh, **Mērēpeh**, met de handen
 in stukjes breken, —brokkelen,
 enz. (bijv. gebak).

Repot, drukte, drukte maken, het
 druk hebben, enz.

Rerok, **Mērerok** of **Mēlerok**,
 van terzijde zien; **Mērerokkēn**,
 iemand van terzijde bekijken, ook:
 den blik van hem afwenden.

Rerot, **Mērerot**, in een lange rij
 achter elkander gaan, —loopen,
 enz.

Rēsan, **Mērēsan**, **Mērēsankēn**,
 iemands woorden op zichzelf toe-
 passen, zich een gezegde aan-
 trekken, enz.

Rēsap (of **Rēsēp**), **Mērēsap**, er-
 gens binnendringen, (ook van

vochten) indringen, doordringen,
 opgenomen worden.

Rēsēmi, manier, tweede natuur,
 wijze, ook bijslaap.

Rēsī, heilige, heilige kluzenaar.

Rēstoeng (ook **Rēstroeng**, **Lēs-
 troeng**), syphilitische verzwe-
 ring in of aan den neus.

Rētak, barst, gebarsten; **Mērētak**
 (ook: **Mēlētak**), barsten, springen,
 splijten; **Rētak tangan**, delijnen
 in de handpalmen.

Retek, **Mēretēk**, knetteren (van
 gebakken zout, of een met water
 in aanraking geweest zijnde
 lampepit).

Rētja, beeld, afgodsbeeld, ook: pop.

Rētjik, spat; **Mērētjik**, spatten,
 in kleine druppels vallen, spren-
 kelen. Zie ook: **Ritjik**.

Rētjoep, **Mērētjoep**, in massa
 opspringen (van kleine visschen
 bijv.), in menigte uitbotten, enz.
 (van gras, enz.).

Rētna, zie: **Ratna**.

Rewang, kameraad, makker, hel-
 per, ook: (**Mērewang**), gieren
 (van een vaartuig).

Rēzēki, zie: **Rēdjēki**.

Riak, zie: **Reak**.

Riam, stroomversnelling in een
 rivier.

Riba (of: **Ribaān**), schoot, ook:
 woekerrente, woeker; **Mēriba**,
 op den schoot houden, ook: woek-
 ren, woekerrente innen, enz.

Riboe, duizendtal; **Sariboe**, een
 duizendtal, duizend; **Bēriboe**,
Bēriboe-riboe, **Bēriboean**, bij
 duizenden, bij duizendtallen.

Riboet, storm, ook: geraas (van
 een groote in beweging zijnde
 menigte), verward, in de war,
 beteuterd, verbouwereerd, enz.;

Angin riboet, storm, stormwind,
 orkaan; **Mēriboet**, stormen;
Mēriboetkēn, iets of iemand in
 de war brengen, —sturen, enz.

Ridla (Ar.), (of **Karidlaān**), gunst,
 tevredenheid, toestemming, goed-

- keuring; **Mëridlakën**, toestemmen, goedkeuren, aan iets zijne goedkeuring hechten, met iets tevreden zijn, enz.
- Rijap**, **Mërijap**, loshangen (van het haar bijv.); **Mërijapkën**, los laten hangen.
- Rijas**, zie: **Hijas**.
- Rimau**, zie: **Harimau**.
- Rimba**, woud, zwaar bosch.
- Rimbis**, dissel; **Mërimbas**, met een dissel bewerken, —bekapen.
- Rindoe**, sterk verlangen naar iets of iemand, zucht naar iets, weemoed, heimwee, smachten naar iets of iemand, reikhalzen, enz.; **Rindoe dëndam**, sterk, reikhalzend verlangen, enz.
- Ringan**, licht, niet zwaar, verlicht (van ziekte enz.); **Mëringankën**, verlichten, licht maken, ook: iets licht opnemen.
- Ringgit**, inkervingen aan den rand van iets, —rijksdaalder, dollar, Spaansche mat; **Ringgit boeroeng**, de Amerikaansche dollar; **Ringgit mas**, goudstuk ter grootte van een dollar.
- Ringik**, **Mëringik**, dreinen, zaniken, aanhoudend op huilenden toon om iets vragen (zooals sommige kleine kinderen kunnen doen).
- Ringkas** (of **Ringkës**), samenge trokken, bekort, beknopt, in kleiner volume teruggebracht, enz., ook: netjes aan kant gezet, in of op orde gebracht, geregeld; **Mëringkas**, bekorten, beknopt maken, tot een kleiner volume enz. terugbrengen; **Ringkësan**, samentrekking, enz., korte inhoud van iets.
- Rinti**, **Mërinti**, stenen, kreunen, kreunend jammeren (van pijn, enz.).
- Rintik**, spat, stip, vlak, vlekje, spikkel; **Bërintik**, gespikkeld; **Oedjan rintik-rintik**, regen die met enkele fijne druppels valt, motregen.
- Rioeh**, luidruchtig, levendig, woelig; **Mërioeh**, luidruchtig zijn, leven maken.
- Ririk**, zie: **Rerok**.
- Risik**, **Bërisik**, leven, leven maken, luidruchtig zijn, zie ook: **Bisik**.
- Riwajat**, verhaal.
- Robah**, veranderd, gewijzigd, ook: beweging, verandering, enz.; **Bërobah**, veranderen, anders worden, bewegen, zich bewegen; **Mërobah**, **Mërobahkën**, veranderen, wijzigen, anders maken, wijziging in iets brengen, enz. ook: bewegen, in beweging brengen, —zetten, enz.
- Robek**, gescheurd; **Mërobek**, scheuren, stuk scheuren, verscheuren.
- Robok**, **Mërobok**, opborrelen en tevens een klokkend geluid voortbrengen (zooals een onder water gehouden ledige flesch).
- Roda**, rad, wiel; **Bëroda**, op wielen, met wielen, wielen hebben, ook in een op wielen rustend voertuig rijden, zitten, enz.
- Rodja**, tuil, bouquet, ruikertje van aaneengebonden of gestoken bloemen; **Mërodja**, bloemen aaneenvoegen, tot een tuiltje, enz.
- Rodjol** (Jav.), **Mërodjol**, uit eene opening plotseling of met kracht vooruitschieten (bijv. een kind bij de geboorte, enz.), uit eene opening schielijk te voorschijn komen, enz.
- Rodok**, **Mërodok**, met een lang en puntig voorwerp in iets (een boschje, kreupelhout, eene wand, enz.), steken of poken, om wat daarin verborgen is er uit te drijven.
- Roe**, een Rijnlandsche roede, maat van 12 voeten lengte.
- Roea**, straat.
- Roeang**, wijd, ruim, ook: ruim van een vaartuig (verg. **Petak**).

Roëas, het gedeelte tusschen twee geleedingen (bijv. van de bamboe, enz.); **Téboë saroeas**, een geleeding suikerriet, d. i. zooveel als tusschen twee geleedingen daarvan gelegen is.

Roëba, fooi.

Roëboeh, instorten, omvallen, invallen, omvervallen; **Mëroëboehkën**, omvervallen, vellen, doen omvallen, enz., ook: op iets vallen;

Roëboehan, het omvallen, enz.

Roëboeng, zie: **Këroëboeng**.

Roedjah, **Mëroedjah**, met een puntigen stok, enz. naar iets steken, om het te krijgen of om te voelen, of het er is.

Roedjah, snoeperij, bestaande uit een mengsel van rijpe of onrijpe vruchten enz., overgoten met een heete, zoete Spaansche pepersaus.

Roedji, de dagelijksche hoofdspijs, d. i. (onder de inlanders) rijst; —ook spaak (van een wiel), tralie (in een raam, enz.).

Roedjoek, in overeenstemming zijn, overeenstemming, het goed met elkander kunnen vinden, welgezind, meegaand, enz.

Roegi (en **Karoeagian**), schade, nadeel, verlies; **Karoeagian**, schade lijden, nadeel hebben, op iets verliezen; **Mëroegikën**, iemand schade berokkenen, —verlies doen lijden, —benadeelen, enz.

Roegoel, **Mëroegoel**, schenden, onteeren (van een vrouw of meisje).

Roëjoeng, de stam, het harde hout van palmboomen.

Roëkoen, steunpilaar, ook: overeenstemming, enz. (verg. **Roëdjoek**); **Roëkoen islam**, de vijf pilaren van den Mohammedaanschen godsdienst.

Roem, Griekenland, Byzantium, Turkije.

Roëma, de fijne haartjes op den nek en het lichaam, dons.

Roëmah, woning, huis; **Roëmah kolong**, een huis op neuten:

Roëmah makan, logement, hôtél; **Roëmah bola**, sociëteit;

Roëmah miskin, armenhuis, weezeninrichting, verzorgingsgesticht;

Roëmah gila, krankzinnigengesticht; **Roëmah setan**,

vrijmetselaarsloge; **Roëmah koe-**

ning of **Roëmah pandjang**, bordeel, hoerehok; **Roëmah**

monjet, schildwachthuisje; **Roë-**

mah tembok, —**gëdong**, —**ba-**

toë, een steenen gebouw; **Roë-**

mah papan, een huis met planken bewandingen, enz.; **Roëmah**

gëndeng, een huis met pannen gedekt: **Roëmah atap**, een huis

gedekt met **atap** (zie dit woord);

Roëmah papak, een huis met een plat dak; **Roëmah kantjing**,

knoopsgat; **Roëmah tangga**,

huishouding, gezin, familie; **Isi**

roëmah, de gezamenlijke bewoners van een huis; **Bëroëmah**,

een huis hebben, gevestigd zijn, wonen; **Roëmah kantjin(g)**

(Mol. Mal.) een huis met houten geraamte en gaba-gaba-bewan-

ding; **Roëmah tempo**, tijdelijk ziekenverblijf, ziekenzaal van licht

materiaal opgetrokken; **Roëmah**

tikoës, cel, voornamelijk in een gevangenis, (zie ook: **Kamar**

tikoës) en schildwachthuisje.

Roëmbai (of **Roëmbe**), kwast, franje, neerhangend versiersel aan

iets, enz.

Roëmpoen, stoel, struik, enz. (van planten, die uitstoelen als de

rijstplant, de bamboe, enz.).

Roëmpoet, gras, ook: onkruid;

Roëmpoet këring, gedroogd gras, hooi; **Toëkang roëmpoet**,

grasverkooper, grassnijder, grasleverancier.

Roëndjah, **Mëroëndjah**, steigeren, de voorpooten opheffen (van een paard, enz.).

Roëndjoeng, kegel, pyramide, kegelvormig; **Mëroëndjoeng**, kegelvormig zijn, — omhoog loopend,

enz. (als een stapel kogels, bijv.).
Roenggai (of **Roengge**), aar, rijst-aar, enz.
Roengkoek, ineengedoken, gekromd, er ouwelijk uitzien, veel van een oud mannetje hebben, enz.
Roengkoop, schuin tegen elkander oplopend, als bijv. de twee vlakken van een vel papier, dat gevouwen is.
Roental (of **Roenti**), slordig neerhangen, slapen, enz. van iets (bijv. een touw) dat opgebonden of gerold behoort te zijn.
Roentoeh, invallen, instorten, ook: vallen, afvallen, verg. **Rontog**.
Roentoehan, ook: **Roentoekan**, afval van een geslacht dier, als de ingewanden, enz.
Roepa, uiterlijk, gedaante, vorm, uiterlijk voorkomen, gestalte, soort, schijn, wijze of manier van doen, enz.; **Roepa-roepa**, allerlei, allerhande; **Roepanja**, naar het schijnt, de vorm, enz. er van is; **Bëroepa**, den vorm, de gedaante, het voorkomen, enz. hebben, — aannemen, enz.; **Mëroepakën**, iets maken, een vorm enz., geven, enz.
Roepiah, gulden, ropij; **Saroeplah perak**, een gulden zilver, d. i. 100 Ned. centen; **Saroeplah tēmbaga**, een gulden koper, d. i. 100 oude duiten of 83 $\frac{1}{2}$ cent.
Roeroet, afglijden, afglijpen, afvallen (van ringen bijv.), ook: aftrekken, afstrijken (door iets met de hand vast te houden en deze daarover heen te trekken, bijv.: de afzonderlijke korrels van een aar), (ook: **Mëroeroet**).
Roessa hert, edelhart; **Roessa bë-rangga**, hert met gewel; **Babi roessa**, hertzwijn.
Roessa, bedorven, geschonden, gehavend, beschadigd, vernield, te gronde gericht, ook: onteerd (van een meisje), bedorven, beschadigd

raken, breken, stuk zijn, enz.; **Mëroesakkën**, bederven, beschadigen, stukmaken, vernielen, te gronde richten, breken, ont-eeren, enz.
Roesoeh, lawaai, geraas, geweld, opschudding, getier, leven, leven maken, razen, tieren, in opschudding zijn, enz. **Mëroesoehkën**, in opschudding brengen, door lawaai enz. hinderen.
Roewah (Ar.), (ook: **Arwah**, **Sjaban** of **Saban**), de 8^e maand van het Mohammedaansche jaar waarin de graven schoon worden gemaakt; **Mëroewah**, aanroepen, toeroepen, ook: een offermaal aarichten ter eere van de zielen der afgestorvenen.
Roewak, **Mëroewak**, zich uitbreiden, zich verbreiden, toemenen, enz. (van vuur, enz.).
Roewam, uitslag in den vorm van kleine puistjes.
Roewang, zie: **Roeang**.
Roewas, zie: **Roeas**.
Roewat, **Mëroewat**, onttooveren, een offer aan de geesten aanbieden, om het een of ander gedaan te krijgen; **Mëroewatkën**, voor of in het belang van iemand zulk een offer, enz. brengen.
Roh (Ar.), geest, ziel; **Roh'oelkoes**, de heilige geest.
Rogo, **Mërogo**, met de hand naar iets, dat in het water, in struik-gewas enz. verborgen is, tastend zoeken, — den arm in iets steken om wat te grijpen (bijv. van een vroedmeester om een kind voor den dag te halen), — in of door iets heen tasten (bijv. in een beurs).
Rogol, **Mërogo** (Bat.), onteeren, een vrouw of meisje onteeren (door bijv. in haar ledikant te gaan liggen, onverschillig of de bijslaap al dan niet uitgeoefend wordt).
Roko, sigarette, strootje, sigaar;
Roko manilla, een Manilla-si-

gaar, ook in 't algemeen, sigaar; **Roko kawoeng**, strootje met dek van **kawoeng**, het geprepareerde blad van den arecapalm; **Roko klobot**, idem gemaakt van het dekblad van de **djagoeng**-vrucht; **Roko wangi**, strootje, welks tabak vermengd is met een weinig benzoë.

Roman, gedaante, vorm, uiterlijk, voorkomen, houding, verg.: **Roe-pa**.

Rombak, omvergehaald, afgebroken, gesloopt, veranderd; **Mërombak**, sloopen, afbreken, omverhalen, uit elkander nemen, wijzigen, veranderen, anders maken.

Rombeng, gescheurd, aan flarden, stuk, in lappen; **Rombengan**, vod, oude gescheurde lap, enz.

Rompang, geschaard, met schaar-den, ook: bijna geheel tandeloos, oneffen (van een gebit); **Rompang-ramping**, overal geschaard, aan flarden, enz.

Rompjok, tros, bos (vruchten, sleutels, enz.); **Bërompjok** of **Mërompjok**, in trossen hangen.

Ronda, ronde, nachtwacht, wachtvolk dat in de rondte gaat, patrouille, enz.

Ronggeng, dansmeid.

Rongkong, (ook: **Kërongkong**, **Kërongkonggan**, **Rërongkong**), strottenhoofd, slokdarm, luchtpijp, ook: het achtergedeelte van den rug van vogels, enz.

Rongsok, zie: **Rosok**.

Ronjok, slap, zacht, verfrommeld, verkreukeld (van iets dat hard en stijf was of moet zijn).

Rontak, **Bërontak**, **Mërontak**, allerlei bokkesprongen maken, tegenstribbelen, zich verzetten, steigeren, enz.

Rontog, afvallen (van haren, vruchten, enz.), uitvallen (van tanden).

Rorot, **Mërorot** of **Mëlorot**, afglijden, afzakken (van een broek bijv.).

Ros, zie: **Roeas**.

Rosok (**Rosokan**), oud, vervallen, afgeleefd, niet bruikbaar meer, oud afgelegd goed enz., vod, oude lappen, enz.

Rosot, **Mërosot**, afglijden, zich laten afglijden, glippen, ontglippen, enz.

Rotan, rotting, rottingriet.

Roti, brood; **Roti klismis**, krentebrood; **Toekang roti**, broodbakker; **Roti manis**, zoet brood; **Roti itëm**, roggebrood.

S.

Sa, voorvoegsel met de beteekenis: een, heel, gansch, geheel, enz.; **Sahari**, heel een dag, een ganschen dag, een dag; **Saroepea**, een van gedaante, van dezelfde gedaante, enz.

Saat (Ar.), oogenblik, tijdstip.

Saban (Ar.), zie: **Roewah** en **Sabën**.

Sabar (Ar.), geduld, lankmoedigheid, geduldig, lankmoedig, geduldig zijn, geduld hebben, geduld oefenen; **Mënjabarkën**, met iets

geduld hebben, —geduld oefenen, enz., geduldig op iets wachten.

Sabda (Ar.), woord, gezegde; **Bërsabda**, spreken, zeggen, bevelen.

Sabëlah, zie: **Bëlah**.

Sabëlas, elf.

Sabën, iedere keer, telkens, telkenmale, elk; **Sabën hari**, elken dag, dagelijks.

Sabërang, de overzijde, de overwal, de overkant, (van een rivier, enz.) overwalsch, van de overzijde; **Mënjabërang**, naar den overkant

- oversteken, enz.; **Měnjaběrang-kěn**, iets of iemand naar den overwal overzetten, enz.; **Pěnjaběrangan**, plaats, waar men oversteeft, —waar men over wordt gezet, ook wadde, waadbare plek in een rivier, enz. en veer, veerschuit, pont; **Pěrahoe pěnjaběrangan**, schuit, enz. waarmede men over wordt gezet.
- Sabět**, slag met een lang voorwerp, striem, enz.; **Měnjabět**, met iets langs slaan, zweepen, striemen, enz. ook: met een sabel kappen, — houwen.
- Sabil** (Ar.), weg; **Pěrang sabil**, de heilige oorlog.
- Sabit**, sikkel, ook: duidelijk, klaar; **Měnjabit**, met een sikkel snijden, ook, duidelijk, klaar aan den dag komen.
- Saboek**, linnen of katoenen dan wel zijden band om den gordel, sjerp, gordelband, buikband; **Běrsaboek**, een gordelband aanhebben, enz.
- Saboer** (Ar.), zeep; **Měnjaboer**, zeepen, inzeepen, met zeep wasschen, enz.
- Saboeng**, vechthaan; **Běrsaboeng**, **Měnjaboeng**, vechten als hanen door tegen elkander in te vliegen, vechten, enz.; **Měnjaboengkěn**, tegen elkander laten vechten, enz. ook twee voorwerpen tegen elkander slaan, —tegen elkander laten botsen.
- Saboer**, niet goed uit elkander te onderkennen, gewemel, door elkander wemelend; **Měnjaboer**, zich onder een wemelende menigte mengen.
- Saboet**, harige of vezelige bast van een kokosnoot (ook: **Saboek** of **Samboek**).
- Sabtoe** (of: **Saptoe**), **Hari Saptoe**, Zaterdag, de zevende dag der week; **Malēm saptoe**, Vrijdagavond (-nacht), de avond (nacht) van Vrijdag op Zaterdag.

Sadjarah = chronick.

- Sadia** (of: **Sědia**), klaar, gereed bereid; **Běrsědia**, zich klaar maken, zich gereed houden; **Těrsědia**, klaar gezet, gereed gemaakt; **Těrsědiakěn**, klaar gezet voor, bestemd voor; **Měnjědiakěn**, iets gereed maken, klaar zetten, bereiden, enz., ook: iets voor het een of ander bestemmen.
- Sadiakala** (of **Sěděkala**), vroeger, oudtijds, eertijds.
- Sadja**, zie: **Sahadja**.
- Sadjahtera**, voorspoed, welvaren, rust, vrede, veilig, rustig.
- Sadji**, gerecht, spijs, enz. gereed om opgedischt te worden; **Měnjadji**, gerechten enz. op schofels enz. plaatsen en gereedmaken, om ze op te disschen; **Měnjadjikěn**, gerechten, enz. opdisschen, —op tafel brengen, enz.;
- Sadjan**, disch, maal, maaltijd, wat opgedischt wordt.
- Sadoer**, dunne laag metaal op het een of ander aangebracht; **Měnjadoer**, een dunne laag metaal op iets brengen; **Sadoer mas**, verguldsel.
- Safar** (of **Sapar**) (Ar.), de 2e maand van het Mohammedaansche jaar.
- Saga**, *Abrus praecatorius*, L. nat. fam. der Papilionaceae, een slingerplant, die veel in de inlandsche geneeskunde gebruikt wordt. De kleine pitjes worden gebruikt o. a. ook voor het wegen van edele metalen.
- Sagang**, geveld, schuin of hellend gehouden, enz.; **Měnjagang**, vellen (bijv. een geweer, enz.), ook een stok of stut tegen iets plaatsen, om dit tegen te houden of voor vallen te behoeden.
- Sagoe** (of **Sago**), de sagoe, het bekende meel uit den **sagoe**-palm, ook in 't algemeen meel; **Sagon**, versnapering veel hebbende van gebakken **sagoe**.

Sah (Ar.), gaaf, zonder gebreken, echt, juist, zeker, recht, geldig.
Sahabat (Ar.), (ook: **Sobat**), vriend; **Bërsahabat**, bevriend zijn, vriendschap sluiten, enz.
Sahadja, slechts, enkel, alleen, eenvoudig, enz., ook: voornemen, wil, willens, opzettelijk (zie: **Sëngadja**).
Sahaja (gewoonlijk samengetrokken tot **Saja**), ik, ook terug te geven door **ja**, bijv. in een antwoord als **Sahaja, toewan**, Uw dienaar, mijnheer! Tot uw dienst, mijnheer! Ja, mijnheer! ook: slaaf; **Hamba sahanja banjak**, hij (zij) heeft (hebben) vele dienaren en slaven.
Sahib (Ar.), heer, meester.
Sahoer, (in de vastenmaand) eten vóór het aanbreken van den dag.
Sahoet, antwoord, wederwoord; **Mënjahoet**, antwoorden, antwoord geven; **Mënjahoetkën**, op iets antwoord geven, iets beantwoorden; **Bërsahoet-sahoetan**, elkander over en weder antwoord geven (bijv. bij het zingen).
Sald (Ar.), (of **Sajid**), heer, titel voor fatsoenlijke Arabieren, eigenlijk voor nakomelingen van Mohammed.
Saling, **Bërsaling**, samen varen (van schepen).
Sair, zie: **Sjair** (Ar.).
Sals (O. K. v. Sum), paardejongen staljongen.
Saja, zie: **Sahaja**.
Saja' (of **Sajak**), een vrouwendracht (voornamelijk onder de z.g. inlandsche Christenen), bestaande uit een stijfgeplooiden **saroeng**, die als een rok gedragen wordt, niet met een jaquet maar met een **Kabaja**, waarvan de mouwen aan de polsen vastgeknoopt zijn.
Sajang, deernis, medelijden, sympathie, genegenheid, ook iets jammer vinden, —zonde vinden, be-

gaan zijn met iets, enz., iets ontzien; **Sajang sèkali koeda itoemati**, het is (zeer) jammer, dat het paard dood is, enz.

Sajap, vlerk, vleugel; **Bërsajap**, gevleugeld (zijn), vleugels hebben.

Sajoer, toebereide groente, enz., een soort van waterige inlandsche soep, als toespis bij de rijst; **Sajoeran**, groenten, moeskruiden, ook allerlei plantaardige toespiszen; **Mënjajoer**, groenten enz. tot vorenbedoelde toespis klaar maken, —aanwenden, enz.; **Sajoer-majoer**, allerlei soorten groenten.

Sakalian (of **Sèkalian**), alle, allen, alles. Zie: **Kali**.

Sakarang (of **Sèkarang**), nu, thans, op dit moment, tegenwoordig, enz.

Sakelat (of **Sangkèlat**) (Ar.), laken.

Saking (Jav.), door, uithoofde van, omdat.

Sakit, ziek, ongesteld, pijnlijk aangedaan, ziekte, kwaal, ongesteldheid, pijn, ziek zijn, pijn hebben, ongesteld zijn, enz.; **Sakit kapala**, hoofdpijn; **Sakit hati**, ergernis, hartzeer; **Sakit-sakitan**, dikwijls ziek, ziekelijk; **Pënjakit**, ziekte, kwaal; **Pënjakit sampar**, epidemie; **Mënjakiti**, iemand pijnigen, martelen, ziek maken, enz.

Sakoe, zak (in een jas of broek, enz.).

Saksi, getuige; **Bërsaksi**, getuigen hebben; **Mënjaksikën**, iets door getuigen laten bevestigen, iets door getuigen bewijzen, enz.; **Mënjaksi**, als getuige dienen, optreden, enz.; **Mënjaksil**, iets bijwonen, persoonlijk bij de een of andere gebeurtenis tegenwoordig zijn, enz., ook: als getuige omtrent iets eene verklaring afleggen, —iets bevestigen of ontkennen, enz.; **Kasaksian**, getuigenis.

Sakti (Sk.), machtig, heilig, boven-

natuurlijke macht hebben, met wondermacht begaafd zijn, enz.; **Kasaktian**, bovennatuurlijke macht, wondermacht, heiligheid.

Salah, mis, verkeerd, fout, misslag, dwaling, schuld, vergissing, het mis hebben, enz., verkeerd handelen, zich aan een overtreding enz. schuldig maken, ook: niet bij elkander passend, van elkander verschillend, enz.; **Bërsalahan**, schuld hebben, een fout begaan hebben, zich aan een misslag schuldig gemaakt hebben, enz., ook verschillen met, onderscheiden zijn van, niet passen bij, enz.; **Mënjalahi**, iemand de schuld van iets geven; op iemand de schuld gooien, enz.; ook: zich verzetten tegen, niet voegen of passen bij, enz.; **Mënjalahkën**, iemand beschuldigen, schuldig verklaren, in het ongelijk stellen, iets verwijten, enz.; ook: een slag of houw, enz. doen missen, —ontwijken, pareeren, etc.; **Kasalahan**, schuld, fout, vergrijp, misslag, misdrijf, misdaad, enz.

Salai, zie: **Sale**.

Salak, *Zalacca edulis* Rwdt. nat. fam. der *Palmae*, een lage palmsoort met zoetwranke vruchten, die veel gegeten worden.

Salam (Ar.), vrede, heil, vredegroet; **Mëmbëri salam**, groeten, den vredegroet brengen; **Bërsalaman**, elkander groeten; **Salam alaikoem** of **Assalam alaikoem**, vrede zij over u (het gewone begroetingsformulier, dat beantwoordt wordt met) **Wa alaikoem salam**, en over u zij vrede!

Salamat (of **Sëlamët**), (Ar.), heil, voorspoed, gezondheid, welvaren, geluk, enz., ook gezond, ongedeerd, behouden, niets mankeerend, enz.; **Sëlamëtan**, een heiloffer, een offermaal voor het heil, enz. van iemand (geven, aanrichten, enz.);

Mënjëlamëtkën, voor, in het belang van, ten behoeve van iemand of iets een offermaal aanrichten, —aan de goden enz. offeren, ook iemand gelukkig of zalig maken, behouden, wel doen varen, enz.; **Kasëlamëtan**, geluk, welvaren, voorspoed, gezondheid, enz.

Salang, mandje voor eetwaren.

Salang, **Mënjalang**, iemand **krissen**, met een **këris** dooden door hem tusschen de schouderbladen te doorsteken.

Salat (Ar.), gebed.

Salawat (Ar.), gebeden; **Salawat**, gebeden opzeggen.

Sale, in de zon of boven het vuur gedroogd; **Pisang sale**, aan reepjes gesneden en in de zon gedroogde rijpe **pisang** (een snoeperij).

Salib (Ar.), kruis, kruishout; **Mënsalibkën** of **Mënjalibkën**, iemand kruisigen, aan een kruis nagelen, enz.

Salin, verandering van kleding, enz.; **Mënjalin**, verwisselen (van kleding, enz.), vervangen, vertalen, overschrijven, overbrengen, overgieten, enz.; **Bërsalin**, verwisselen of veranderen van klederen, enz., ook in de kraam komen (van vrouwen), bevallen, baren; **Salinan** of **Përsalinan**, wisselklederen, ook: overzetting, vertaling, enz.; **Salin** (Bandj.), van meester veranderen; **Mënjalinkan tanah kapada goebërnëmen**, grond afstaan aan het gouvernement, enz.

Saling (Bat.), over en weder, elkander; **Saling poekoel**, over en weder, elkander slaan.

Saloer of **Saloeran**, goot, dakgoot, buis tot afvoer van water, waterleiding, enz.

Sama, gelijk, even als, eveneens, eenerlei, hetzelfde, tegelijk, samen, te zamen, met; **Mënjamaï**, aan

iets gelijk zijn, met iets of iemand overeenstemmen, —in overeenstemming zijn, enz.; **Měnjamakěn**, aan iets gelijkmaken, —gelijkstellen, —gelijk achten, alles over een kam scheren, —gelijk behandelen, enz.; **Běrsama-sama**, te zamen met.

Samak, run, looisel; **Měnjamak**, looien, leder bereiden; **Toekang samak**, leerlooier.

Samantara, onderwijl, intusschen, enz. Zie: **Antara**.

Samar, verborgen, niet duidelijk, vermomd, niet goed te onderscheiden, enz.; **Měnjamar**, vermomd zijn, onkenbaar zijn, enz.; **Měnjamarkěn**, iets of iemand onkenbaar maken, vermommen, enz.

Sambal (of **Samběl**), heete, sterke toespis bij de rijst, waarvan de Spaansche peper een der hoofdbestanddeelen is; **Sambal oelěg**, sijngevreven Spaansche peper met een paar andere bijmengselen; **Sambal goreng**, een sterk gekruide toespis, waarvan de bestanddeelen met elkander gefruit worden; **Sambal-sambalan**, allerlei, als de **sambal**, meest sterk gekruide toespis bij de rijst, enz.

Sambang, rondgaande beweging, draaiing, draaierigheid, enz.; **Rad sambang**, omgaand rechter, omgaand gerecht; **Pěnjakit sambang**, duizeligheid, een soort van vallende ziekte.

Sambar (of **Samběr**), **Měnjamběr**, iets in snelle vaart grijpen, snel op iets aanvliegen of afkomen om het te grijpen (zooals roofvogels bijv. op een prooi vallen), treffen (van den bliksem), enz.

Sambat, gejammer, geweeklaag, hulpgeroep; **Měnjambat**, weklagen, jammeren, om hulp roepen, enz., ook met iets buigzaam slaan, en aaneenlasschen, ver-

binden; **Běrsambat** of **Běrsambatan**, weklagen, enz.

Sambět (Jav. Bat.), (**Kasambět**), door den duivel bezeten, door booze geesten geplaagd of ziek gemaakt, plotseling ongesteld worden, een toeval krijgen, enz.

Sambil, terwijl, tegelijkertijd, iets tegelijkertijd, gelijktijdig met iets anders doen.

Sambilan (of **Sěmbilan**), negen; **Sambilan poeloeh**, negentig; **Sambilan ratoes**, negen honderd, enz.

Sambit (Bat.), worp; **Měnjambit**, werpen, naar iets werpen, naar iets gooien; **Měnjambitkěn**, iets naar het een of ander gooien, enz., iets bewerpen met.

Samboek, zie: **Saboet** (Jav.).

Samboeng, verbonden, gelascht, aangezet, verlengd; **Měnjamboeng**, lasschen, verlengen, aanzetten; **Měnjamboengi**, iemands verhaal enz. vervolgen, —aanvullen; **Měnjamboengkěn**, iets aan iets anders verbinden, —lasschen, —aanzetten, iets met het een of ander verlengen, enz.

Samboet, **Měnjamboet**, beleefd ontvangen, recipieeren, een gast inhalen, iets beleefd aannemen, —in ontvangst nemen, enz.; **Běrsamboetan**, in overeenstemming zijn met; **Samboetan**, ontvangst, beleefde ontvangst.

Samoen, **Měnjamoen**, op het land, op eenzame plaatsen straat- of struikroof plegen; **Pěnjamoen**, struikroover.

Samoewa (of **Sěmoewa**), alle, allen, alles, het geheel, heel en al.

Sampah (Jav.), allerlei droog en ander vuil, afval, enz.

Sampai (of **Sampe**), gekomen tot, tot, tot aan, bij, aan, genoeg, genoegzaam, voldoende, toereikend, zoodat, zoo zelfs dat, tot iets komen, enz.; **Měnjampai**

kën, iets aan iemand doen toekomen, tot of bij iemand brengen, aan iemand bezorgen, enz., ook iets vervullen, aan iets voldoen, enz.; **Mënjampaikën përdjandjiannja**, zijne belofte gestand doen, daaraan voldoen, enz.; **Sampai hati**, het hart hebben tot, hardvochtig zijn; **Sampai mati**, tot de dood (er op volgt, enz.); **Sampai patah tanganja**, tot dat hij den arm brak, enz.; **Bélom sampai**, nog niet genoeg, nog niet voldoende, enz.; **Sampai djandjinja**, zijn stervensuur heeft geslagen.

Sampan, een soort vrij groote inlandsche vaartuigen.

Sampang, inlandsch verlak of vernis; **Mënjampang**, verlaken, vernissen, ook pagaaien (van een roeier, die op de voorplecht eener schuit zit).

Sampar, pest, epidemie (onder menschen en vee).

Sampi (Jav.), (of **Sapi**), rund, koe; **Sampi laki-laki**, stier; **Sampi këbiri**, os; **Sampi potongan**, slachtos, rund dat voor de slachterij bestemd is; **Anak sampi**, kalf; **Pamotongan sapi**, runder-slachterij; **Toekang sapi**, bediende, speciaal belast met de zorg voor de runderen zijns meesters; **Toekang motong sapi**, slager, slachten van runderen; **Soesoe sapi**, koemelk.

Sampil, bout van een geslacht dier.

Samping, zijde, kant, ook een **Saroeng**, onderlijfskleed, beenbedekking; **Di samping**, ter zijde, van ter zijde, aan den kant van; **Mënjamping**, ter zijde, langs den kant gaan, enz., verg. **Simpang**.

Sampir, **Mënjampirken**, iets over iets heen, aan iets, enz. hangen, ophangen; **Sampiran**, kapstok, stelling enz. waaraan een en ander gehangen kan worden.

Sampirin (Bat.), (of **Ampirin**), bij iemand aangaan, aankeeren, aanwippen, om hem af te halen, iemand gaan afhaken, enz.

Sampoel, overtrek, sloop, kap of helm (waarmede sommige dieren en kinderen geboren worden), enveloppe; **Bërsampoel**, van een overtrek, enz. voorzien zijn; **Mënjampoelken**, iets met het een of ander overtrekken, toebedekken, insluiten, bedekken, van een overtrek voorzien, enz.

Sampoerna, volmaakt, zonder gebreken, volledig, voltooid; **Mënjampoernaken**, volmaken, voltooiën; **Kasampoernaan**, volmaking, volmaaktheid, volkomenheid.

Sampok, **Mënjampok**, tegen iets aanloopen, —aanstooten, enz.

Sana, daar, ginds; **Di sana**, daar, aldaar, ginds; **Kasana**, daarheen, naar ginds toe; **Dari sana**, van daar, ginds van daar.

Sanak, nabestaande, bloedverwant, maag; **Sanak soedara**, bloedverwanten, familiebetrekkingen.

Sanat (Jav.), jaar.

Sandang, bandelier, schouderriem, draagband over den schouder, enz. **Mënjandang**, iets omhangen, —aan een band of bandelier hangend dragen (bijv. een zwaard, een ridderorde, enz.).

Sandang (Jav.), (**Sandangan**), kleeding, enz. Zie: **Pakai**, **Pakaian**.

Sandar (of **Sender**), geleund; **Bërsandar**, leunen, geleund zijn; **Mënjandarken**, iets doen leunen, —ergens tegen aan zetten; **Pësandaran**, waartegen geleund wordt, leuning (van een stoel, bijv.).

Sanding, naast, vlak naast, bij de hand liggend; **Bërsanding**, naast iets liggen, enz.

Sandoeng, **Mënjandoeng**, met den voet stooten, —aanraken, tegen iets stooten; **Kasandoeng**,

met den voet tegen iets stooten, over iets gestruikeld zijn of struikelen, enz. aan iets blijven haken.

Sandoeng, de trapper van een weefstoel.

Sandoengan, lussen in een rijtuig, om er de armen in te steken en zoo gemakkelijker te kunnen zitten; — ook: (van een paard enz.) dikwijls struikelend, niet vast op de beenen, enz.

Sang, titel voor een godheid of doorluchtig persoon; in fabels ook gebruikt voor namen van dieren, enz.

Sangat (of **Sangët**, ook **Bangët** en **Amat**) zeer, uitermate, erg.

Sangga, stut, drager, steun, wat belet, dat iets valt, enz., ook een hoeveelheid van 5 **gedeng's padi** (rijst); **Mënjangga**, steunen, stutten, met de handen ophouden, tegenhouden, enz.; **Sangga wëdi** of **Sangga-oedi**, stijgbeugel.

Sanggërah, aderlaten.

Sanggoel, opgebonden haarwring, bijzondere wijze van haardracht der inlandsche vrouwen.

Sanggoep, iets op zich nemen, aannemen, aandurven, durven doen, instaan voor, enz.; **Mënjanggoepi**, voor iets instaan, aannemen iets te doen, iets op zich nemen, enz.

Sangit, aangebrand, branderig-riekend; **Walang sangit**, een insect, dat bij drukking, enz., een scherp onaangenaam riekend, vocht afscheidt.

Sangka, meening, vermoeden, argwaan, veronderstelling, verdenking, gedachte, enz.; **Mënjangka**, vermoeden veronderstellen, verdenken, meenen, enz.

Sangkak, verhinderd, belet, beletsel, verhindering, **Mënjangkak**, verhinderen, beletten, tegengaan, tegenwerken, enz.

Sangkal, **Mënjangkal**, ontkennen, niet bekennen, niet erken-

nen, loochenen, verloochenen; **Mënjangkalkën**, iets ontkennen, enz., ook: weren, tegenhouden, beletten, enz.

Sangkar, steel of handvat van werktuigen (als dissels, enz.), kooi, ook ring om een houten voorwerp om het splijten te beletten.

Sangket, gehaakt, vastgehaakt; **Mënjangketkën**, iets ergens aan vasthaken, aan een haak bevestigen, — hangen, enz.; **Sangketan**, haak; **Sangketan këlamboe**, beddehaak, gordijnhaak.

Sangkoer, bajonet.

Sangkoet, vastgehaakt, hakend, vastzittend, enz.; **Tërsangkoet**, **Kasangkoet**, ergens aan blijven haken, ergens aan vastgehaakt zijn, enz., ook: haperen, blijven steken; **Mënjangkoetkën**, iets ergens aan laten haken, — ergens aan vasthaken, — aan een haak hangen, enz.: **Sangkoetan**, haak, ook belemmering, beletsel, enz.

Sanglir (Jav.), (van een paard, enz.), met een bal (testikel).

Sangoe, leeftocht, mondvoorraad op reis, reisvoorraad, al wat men op reis noodig heeft en medeneemt.

Sangsang, **Mënjangsang**, aan iets blijven hangen of haken; **Kasangsang**, hetzelfde; aan iets vastzittend, — haken, enz.

Sangsara, leed, kwelling, plaag, marteling, lijden, enz.; **Mënjangsarakën**, iemand kwellen, plagen, pijnigen, martelen, doen lijden, enz.

Saniri, raadsvergadering van hoofden (Mol. Mal.); **Saniri-nëgëri**, raad van negory-hoofden; **Saniritanah**, raad van de verzamelde hoofden eener geheele landstreek; **Oetoesan saniri**, bode, deurwaarder bij zulk een raad.

Santak, stomp, vuistslag; **Mënjantak**, stompen, stooten met de vuist.

Santan (of **Santěn**), kokosmelk, het uitgeperste sap van geraspt kokosvleesch.

Santër, snel, vlug, driftig, onstui- mig, heftig, snelstroomend, enz.

Santëri, leerling eener Moham- medaansche priesterschool; ook vroom, enz.

Saoedara, zie: **Soedara**.

Saoeh, anker, dreg.

Sapa (of **Slapa**), wie; **Měnjapa**, iemand vragen wie hij is, iemand vriendelijk aanspreken, enz.;

Sapada (of **Slapa ada**), wie is daar?

Saparo (Jav.), (of **Sěparo**), half, de helft, een deel van iets, ge- deeltelijk.

Sapatoe (of **Sěpatoe**), schoen, laars, bottine, enz.; **Toekang sěpatoe**, schoenmaker.

Saperti, als, gelijk, evenals, over- eenkomstig, gelijk als, zooals, als ware het, om zoo te zeggen, bij voorbeeld, enz.

Sapi, zie: **Sampi** (Jav.).

Sapih (Jav.), **Měnjapih**, heen- gaan, scheiden, spenen, enz.; **Anak sapihan**, een gespeend kind.

Sapir, sappeur.

Sapoe, bezem, veger, garde, kwast; **Měnjapoe**, vegen, afvegen, met een bezem, enz. over iets heen strijken, de stof van iets afnemen, uitstoften, afstoffen, afwisschen, enz., ook: iemand met een stok enz. op zijn derrière slaan, gee- selen, enz.; **Sapoe-tangan** of **Sětangan**, doek, zakdoek, hand- doek, hoofddoek; **Sětangan kapala**, hoofddoek; **Sapoe lidi**, bezem of garde van de harde ribben van palmladeren; **Sapoe- doek**, bezem van de harige vezels van een aren-palm; **Sa- poe mērang**, keukenbezem van rijststroo.

Sapoet, bedekt, duister; **Mě- njapoet**, bedekken (van wolken).

Sapoetangan zie: **Sapoe**.

Sarang, nest; **Sarang boeroeng**, vogelnest; **Sarang sěmoet**, mierennest; **Běrsarang**, een nest hebben, genesteld zijn; **Měnsarang**, een nest maken, nestelen, zich ergens vestigen, ergens verblijven, enz.

Sarangan, de Indische kastanje- boom en —vrucht, (*Castanea argentea*, Bl. Nat. fam. der Cu- puliferae).

Sarap, huiduitslag (vooral bij kleine kinderen).

Sarat, zwaar beladen, vol geladen, zijn volle dracht of lading heb- bend; **Boenting sarat**, hoog zwanger.

Saratoes, zie: **Ratoes**.

Sarekat, medeplichtig aan, aan iets deelnemen, enz. (Pont.).

Sari, het fijne van iets, de essence, bloem, enz. ook fig. voor: vrouw, meisje.

Saring, doorgezegen, gefiltreerd; **Měnsaring**, filtreeren, door laten zijgen; **Saringan**, leksteen, fil- treer, filter; **Ajēr saringan**, gefiltreerd water.

Saring (ook **Njaring**), schelklin- kend.

Saroe (Jav.), niet passend, ongepast, onbetamelijk, leelijk, enz.

Saroeng, overtrek, scheidde, koker, huisje van iets, hulsel, omhulsel, sloop, hoes, ook het bekende onderlijfskleed, welks einden aan elkander genaaid zijn (ook: **Kaln saroeng**); **Saroeng pē- dang**, scheidde van een sabel; **Saroeng bantal**, kussensloop; **Saroeng kěrosi**, hoes over de rugleuning van een stoel; **Sa- roeng tangan**, handschoen; **Běrsaroeng**, een saroeng heb- ben, —aanhebben, daarvan voor- zien zijn; **Měnsaroeng**, een saroeng aantrekken; **Měnsa- roengkěn**, iets in een saroeng steken, —een saroeng aandoen,

- van een **saroeng** voorzien, iets tot **saroeng** aanwenden, enz.
- Saron** (Jav.), muziekinstrument behoorende tot den **gamelan** en bestaande uit platte metalen staven, die op een hollen bak rusten.
- Sarsar** (of **Sarsaran**), dwaas, min of meer getroubleerd, zot, enz.
- Sasak**, grof vlechtwerk van bamboelatten, ook vlot van bamboe.
- Sasar**, schijf, doel, schietschijf, ook: niet wel bij het hoofd, verward, in de war, de goede richting missend; **Kasasar** of **Kōsasar**, verdwaald, verdwalen (vergel. **Sasat**).
- Sasat** (of **Sēsāt**), verdwaald, verdwalen; **Mēnjasatkēn**, doen verdwalen; **Sasatan** of **Kasasatan**, dwaling, verdwaling.
- Sasie** (Sap. en Har.) verbod, beperkende bepaling (eig: een krans van bladeren om boomen in bosschen of negorijaanplantingen, ten teeken, dat het verboden is, van de vruchten te plukken (gedurende eenigen tijd, nl. zoolang de **Sasie** aan de boomen bevestigd is), **Mēnaroh sasie**, zulk een verbod op iets leggen, uitvaardigen; **Mēmboeka sasie**, zulk een verbod opheffen.
- Sastra** (Sk.) letter, boek, heilig boek, wichelboek.
- Sastrawan**, (Sk.), geletterde, iemand die in geheime wetenschappen bedreven is, wicelaar, astroloog.
- Sate** (of **Sēsate**), gebraden of geroosterd vleesch, enz. aan speetjes gestoken.
- Satja**, trouw, getrouwheid; **Satjawan**, getrouw.
- Sato**, (Jav.), dier, beest, wild dier.
- Satoe**, een (verk. van **Soewatoe**, dikwijls nog verkort tot **Sa**); **Saorang** voor **Satoe orang**, een mensch, een persoon: **Salah satoe**, een (onverschillig welk) van allen; **Koeweh satoe**, een soort droog gebak.
- Satroe**, zie: **Sētēroe**.
- Satwa**, beest, dier; **Mērgasatwa**, wild dier.
- Saudagar**, koopman, groothandelaar; **Bērsaudagar**, koophandel drijven, handelen.
- Sawah** (Jav.), rijstveld van water voorzien, bewaterbaar rijstveld; **Mēnjawah**, een **sawah** bebouwen, beplanten, enz.
- Sawan**, stuipen (bij kinderen); **Sawan tjeleng** of **Sawan babi**, duizeligheid, epilepsie.
- Sawang**, roetafzetsel, ook: spinweb, cocoon eener spin, enz.
- Sawat** of **Pēsawat**, middel—, machine om iets in beweging te brengen, beweegmiddel, drijfmid- del, veer, enz.; **Pēsawat asēp**, stoommachine; **Pēsawat djan- tēra**, drijfwiél, drijftrad, drijfriem.
- Sawēt** (Jav.), band aan het juk van een ploeg, ter bevestiging daarvan aan of op den nek van het trekdier.
- Sawi** (of **Sēsawi**), *Sinapis alba*, L. Nat. fam. der Cruciferae, de witte mosterdplant.
- Sawo**, *Mimusops kauki*, L. Nat. fam. der Sapotaceae, groote boom met prachtig hout en eetbare vruchten; **Sawo manilla**, *Achras sapota*, L. met lekkere zoete vruchten (sapodilla-pruimen of West-indische mispels).
- Sēbab**, reden, oorzaak, omdat, om, ter wille van, om reden, ter oor- zake van, wegens, door toedoen van, tengevolge van, enz.; **Bērsē- bab**, tot reden, tot oorzaak heb- ben, enz.; **Mēnjēbabkēn**, ver- oorzaken, aanleiding geven tot, aanleiding zijn tot, enz., ook iets als oorzaak opgeven, —tot oor- zaak maken van, enz.
- Sēbak**, overvol, overvloeiend, boor- devol, enz.; **Mēnjēbak**; over iets

heen stroomen, enz. (van water, enz.).

SĚbal (of **SĚběl**) (Jav.), ongelukkig, misfortuinlijk, niet kunnen slagen in hetgeen men wenscht te krijgen.

SĚbar, uitzaaiing, uitspreiding, uitstrooing; **Měnjěbar**, zaaien, uitstrooien; **Měnjěbarkěn**, iets ergens op zaaien, —ergens op uitstrooien, enz.; **SĚbaran**, het zaaien, het gezaaide.

SĚbělah, zie: **Bělah**.

SĚběrang, zie: **Saběrang**.

SĚběrot, **Měnjěběrot** (Jav.), kapen, rooven, iets op den loop brengen, —lopend iets wegkapen, met een snelle beweging iets van iemand afnemen.

SĚbit, klein afgescheurd stuk, stukje, rafel; **Měnjěbit**, in kleine stukjes scheuren, uitrafelen, in stukjes uit elkander trekken, enz. **Děděng sěbit**, een gerecht, bestaande uit in kleine stukjes gescheurd vleesch, in olie of boter gebakken.

SĚboet, vermelding; **Měnjěboet**, melden, vermelden, uitspreken, uiten, noemen; **Měnjěboetkěn**, iets vermelden, iets noemen, van iets melding maken, iets uitspreken, iets uiten, enz.; **Těrsěboet**, vermeld; **SĚboetan**, wat geuit, uitgesproken wordt, vermelding, uitspraak, prononciatie.

SĚdang, juist, juist van pas, juist goed, niet te groot, niet te klein, ook: middelmatig, terwijl, dewijl, daar, enz.; **SĚdang běsarnja**, juist groot genoeg, juist goed van grootte, enz., ook: middelmatig groot.

SĚdap (of **SĚděp**), lekker, aange-naam voor de zintuigen (behalve het gezicht), smakelijk, genoegelijk, welriekend, enz.; **Měnjědapkěn**, een lekkeren, aangenaamen smaak aan iets geven; **SĚděp malěm** (ook: **Soěnděl malěm**),

Polyanthes tuberosa, L. Nat. fam. der *Amaryllideae*, een soort van witte lelie met sterk riekende bloemen.

SĚdar, zich van iets bewust zijn, bewustzijn hebben, tot bewustzijn komen, enz. (ook: **Měnjědar**); **Měnjědari** of **Měnjědarkěn**, iemand tot bewustzijn brengen, doen bijkomen, ook waarschuwen, op iets wijzen, enz.

SĚděkah (Ar.), aalmoezen, ook: offermaal, offerande aan de goden, bij alle belangrijke gebeurtenissen in het leven gegeven; **Měnjěděkakkěn**, iets als aalmoes, gift, enz., geven, iets ten offer brengen, als offer aanbieden, enz., ook: voor of ten behoeve van iemand een offermaal aanrichten, om de goden gunstig te stemmen.

SĚděkala, steeds, immer, altijd, te allen tijde, al den tijd, enz.; **Adat sĚděkala**, gewoonte van oudsher, oude gewoonte, enz.

SĚděrhana, de juiste maat hebbend, het juiste midden houdend; niet te veel, niet te weinig; precies goed, enz.

SĚdih, bedroefd, treurig, weemoedig, aangedaan, droevig gestemd zijn, spijt, leedwezen, hartzeer (hebben).

SĚdija, zie: **Sadija**.

SĚdikit, weinig, een weinig, een beetje, beetje, kleinigheid; **SĚdikit-sĚdikit**, bij beetje, langzaam aan.

SĚdjak (ook: **Sěndjak**, **Sěměndjak**), sedert, sinds, van dien tijd af.

SĚdjoek, koel, frisch, koud, verkoelend, verfrisschend, koude, koelte; **KasĚdjoekan**, kou vatten, het koud hebben, verkleumd zijn, koud geworden.

SĚdoe, **Měnjědoe**, met kokend, heet water begieten, besproeien; **Měnjědoe teh**, thee zetten.

SĚdoet, onaangenaam gestemd,

verdrietig, aangedaan, uit zijn humeur.

Sĕdot, trek aan een sigaar, enz., inademing van den rook bij het rooken; **Mĕnjĕdot**, bij het rooken den rook inademen, een trek doen aan een sigaar, enz.

Sĕgala, al, alle, geheel, gansch; **Sĕgala roepa**, alle soorten, allerlei, enz.

Sĕgar (of **Sĕgĕr**), frisch, gezond, opgewekt, lustig, versch, welig, krachtig, verkwikt; **Mĕnjĕgar-kĕn**, verkwikken, verfrisschen, enz.

Sĕgara, zee, oceaan.

Sĕgi, zijde, kant; **Bĕrsĕgi**, of (ge woonlijk) **Pĕrsĕgi** of **Pĕsagi**, zijden of kanten hebben; **Ampat pĕsagi** of **Pĕsagi**, vierzijdig, vierhoekig, vierkant.

Sehat (Ar.), gezond, gezondheid; **Mĕsehatkĕn**, gezond maken.

Sĕhadja, zie: **Sahadja**.

Sĕhaja, zie: **Sahaja**.

Sĕka, veger, stoffer, stoflap, waarmede men stoft of afveegt, enz.; **Mĕnjĕka** of **Sĕka**, afvegen, afstoffen, schoonwrijven, schoonmaken, enz., ook met een lap of de hand enz. over iets heenstrijken.

Sĕkadar (of **Sĕkĕdar**), naarmate dat. Zie: **Kĕdar**.

Sĕkakĕr, gierig, inhalig, niet mild, (ook: **Kikir**).

Sĕkalian, al, alle, geheel, gansch, allegaar, alles, enz.

Sĕkam, kaf, bolsters van gepelde rijst, enz.

Sĕkarang, nu, op 't oogenblik, tegenwoordig, in dezen tijd, enz.

Sĕkatĭ (Jav.), naam van een gamĕlan.

Sĕkĕp, **Mĕnjĕkĕp**, vruchten rijp maken, poffen, door ze te broeien of onder den grond te stoppen, ook een kind in de armen gesloten houden, om het tegen koude te bevelligen, een kind steeds

binnenshuis houden, enz.; **Sĕkĕpan**, wat door broeiing rijp is gemaakt.

Sĕkĕrobi, scheer je weg, schrob je weg, maak dat je wegkomt, enz.

Sĕkĕroep, schroef.

Sĕkĭjan, aldus, zoodanig, zooveel, enz. Zie onder: **Kian**.

Sĕkoetoe, deelgenoot, compagnon, lid, maat, handlanger; **Pĕrsĕkoetoe wan**, deelgenootschap, maatschappij, compagnieschap, enz.; **Mĕnjĕkoetoei**, iemand als compagnon helpen, enz.

Sĕkolah (of **Sĕkolo**), school; **Kapala sĕkola**, hoofd eener school; **Anak sĕkola**, schoolgaand kind, leerling eener school.

Sĕkongkĕl (of **Sĕkongkol**), konkelen, knoeien, helen, knevelen.

Sĕksek, houtkevertje, houtmot.

Sĕla, ruimte, tusschenruimte tusschen twee voorwerpen, enz.;

Sĕla paha, de lies.

Sĕla, zadel.

Sĕlada, salade.

Sĕladang, wilde stier, (verg. **Djawi**).

Sĕladĕri, selderij.

Sĕlah, zie: **Sĕla**.

Sĕlak, **Mĕnjĕlak**, op zijde schuiven (bijv. een gordijn, enz.), opschorten (een kleed), oplichten, opwerpen, om te zien wat er onder of achter is.

Sĕlaka, zilver (ook: **Pĕrak**).

Sĕlalo, voortdurend, gedurig, gestadig, steeds door, onophoudelijk, enz.

Sĕlam, Mohammedaansch; **Orang sĕlam**, Mohammedaan, inlander, enz.

Sĕlam (**Mĕnjĕlam**), duiken, naar iets duiken (ook: **Sĕloeloep**).

Sĕlama, zie: **Lama**.

Sĕlang, zie: **Sĕla**, ook ruimte van tijd, tusschentijd, tusschenpoos, terwijl, enz.; **Mĕnjĕlang**, afwisselend werk verrichten, de eene bezigheid met de andere afwis-

selen, enz., ook tusschen twee voorwerpen iets invoegen, etc.

Sĕlangka, sleutelbeen.

Sĕlangkang (of **Sĕlangkangan**), de liezen, ook de ruimte tusschen de dijen.

Sĕlapoet, dekvlies, netvlies (bijv. om de hersens), ook: bedekt, geheel bedekt met (stof bijv.).

Sĕlasa (**Hari sĕlasa**) (Ar.), Dinsdag; **Malĕm sĕlasa**, de avond (nacht) van Maandag op Dinsdag, Maandag avond (—nacht).

Sĕlasar, galerij aan een huis met een lagere vloer dan het middenhuis.

Sĕlasi, *Ocimum basilicum*, L. nat. fam. der Labiatae, heester met geneeskrachtige eigenschappen en waarvan de slijmige zaadjes veel met siroop, enz. gebruikt worden.

Sĕlat, zeestraat, straat, zeeĕngte, ook een benaming voor Singapoera; **Mĕnjĕlat**, door een straat varen.

Sĕlatan, het Zuiden, zuid, zuidelijk, (ook: **Kidoel**), **Angin sĕlatan**, zuidenwind.

Sĕlawe (Jav.), vijf en twintig.

Sĕlēboe, onbegrensd, zonder grenzen.

Sĕleder, slordig, slof, liederlijk.

Sĕlēmpang, ongerust, bezorgd, bevreesd, bang, ongerust, enz. zijn, vreezen, ook: iets niet vertrouwen; **Mĕnjĕlēmpangkĕn**, iemand bang, ongerust, bezorgd maken, gevaarlijk zijn (bijv. van een huis dat op invallen staat), gevaar meebrengen, enz.

Sĕlēmpang (Jav.), bandelier, schouderband waaraan iets (bijv. een sabel) gedragen wordt, enz.

Sĕlēndang (Jav.), lang, smal schouderdoek, lange sjaal die over den schouder gedragen wordt, soms ook dient, om er iets in te dragen, dan wel als borstkleed.

Sĕlēndro (Jav.), een soort **gamĕlan**.

Sĕlēpa (Soend.), metalen doosje of busje dat men bij zich draagt en waarin tabak enz. bewaard wordt, ook sigarenkoker of beteldoosje van gevlochten matwerk. (ook: **Sĕlēpi**).

Sĕlēpai, (of **Sĕlēse**, ook: **Sĕlēsih**), uitgemaakt, beslecht, ontward, geschikt, vereffend, in orde, afgedaan, klaar, enz.; **Mĕnjĕlēpai-kĕn**, uitmaken, beslechten, ontwarren, schikken, vereffenen, in orde brengen, afdoen, enz.

Sĕlidik, **Mĕnjĕlidik**, nauwkeurig onderzoeken, zie: **Sidik**.

Sĕligi, korte werpspeer, speer; **Mĕnjĕligi**, met een speer werpen, een speer naar iets werpen.

Sĕlimoet, dek, dekkleed, mantel, deken, beddedeken; **Bĕrsĕlimoet**, **Bĕrsĕlimoetan**, zich dekken, —bedekken, onder een deken liggen, een dekkleed of mantel gebruiken, enz.; **Mĕnjĕlimoetkĕn** iets of iemand toedekken, met een deken of mantel dekken, enz.

Sĕlimpĕt, **Mĕnjĕlimpĕt**, een slipper maken, stilletjes weggaan, zich heimelijk verwijderen.

Sĕling, zie: **Sĕlang**.

Sĕlio (**Kasĕlio**), verzwikt, den voet verzwikken, met den voet uitglijden, en dien verstuiken.

Sĕlir, bijwif, bijzit.

Sĕlisik, **Mĕnjĕlisik**, zoeken, uitpluizen, ook: luizen, naar luizen zoeken en de veeren glad strijken, (van vogels).

Sĕlit, geklemd tusschen twee voorwerpen (bijv. een **kĕris** tusschen den gordelband en het lijf); **Mĕnjĕlit**, tusschen twee voorwerpen geklemd zitten (bijv. een stuk vleesch tusschen de tanden).

Sĕloear, (ook: **Sĕroewal** en **Tjĕlana**), broek, lange broek.

Sĕloekoet (Bandj.), lichte laaie, groote brand waarbij de vlammen hoog uitslaan; **Mĕnjĕloekoet**, in vlammen opgaan (doen opgaan),

in lichte laaie staan (doen staan).
Sĕloeloep, zie: **Sĕlam** (**Mĕnjĕlam**).
Sĕloembat, aangepunt stuk hout of metaal tot het schillen van een kokosnoot; **Mĕnjĕloembat**, een kokosnoot met zulk een voorwerp schillen.
Sĕloemoe, (ook: **Saroeng oelĕr**), afgeworpen slangenhuid.
Sĕloeroeh, geheel, gansch; **Sĕloeroeh toeboeh**, het geheele lichaam.
Sĕloewar, zie: **Sĕloear**.
Sĕloka, vers.
Sĕlokan, goot, sloot, waterleiding.
Sĕlompret, trompet; **Mĕnjĕlompret**, op de trompet blazen.
Sĕlongsong, (ook: **Bĕlongsong**), peperhuisje, omhulsel van iets, enz.
Sĕma-sĕma (of: **Sĕlĕsĕma**), verkoudheid.
Sĕmadja, alleen, enkel, slechts.
Sĕmajam, **Bĕrsĕmajam**, zich ergens bevinden, ergens blijven, verblijven, zich ergens vestigen, enz.
Sĕmak, ruigte, struikgewas, ruig, dicht begroeid, wild, wildornis.
Sĕmamboe, *Daemonorops grandis* Griff, nat. fam. der *Palmae*, een groote en zeer gezochte rottingssoort.
Sĕmangka, *Citrullus edulis*, Spach, nat. fam. der *Cucurbitaceae*, de bekende groote watermeloen.
Sĕmantara, onderwijl, ondertusschen, intusschen, enz., zie **Antara**.
Sĕmbah (Jav.), eerbiedige groet door de tegen elkander aangedrukte handen ter hoogte van het voorhoofd op te heffen met de duimen tegen den neus aan; **Mĕnjĕmbah**, op bovenbedoelde wijze groeten, aanbidden, huldingen; **Mĕnjĕmbahkĕn** en **Mĕmpĕrsĕmbahkĕn**, iets eerbiedig (van een **sĕmbah** vergezeld) zeggen, melden, rapporteeren, aanbieden, overreiken, enz.; **Pĕrsĕm-**

bahan, wat onder het maken van een **sĕmbah** wordt gezegd, medegedeeld, aangeboden, enz., mededeeling, bericht, geschenk, enz.
Sĕmbahjang (meest **Sĕmbajang**), vereering, aanbidding der godheid, gebed; **Bĕrsĕmbahjang**, **Mĕnjĕmbahjang**, bidden, een gebed uitspreken, de godheid aanbidden, enz.; **Mĕnjĕmbahjangkĕn** of **Mĕnjĕmbajangi**, voor iemand bidden, bij een lijk bidden, enz.
Sĕmbarang, elk, ieder, onverschillig welk of wie; **Sĕmbarangan**, onverschillig zijn; **Mĕnjĕmbarangkĕn**, iets of iemand met onverschilligheid behandelen, ten opzichte van iets of iemand onverschillig zijn.
Sĕmbari (Bat.), tegelijkertijd iets (met iets anders) doen; **Bĕrnjanji sĕmbari bĕrdjalan**, onder het loopen (tegelijk) zingen.
Sĕmbat, **Mĕnjĕmbat**, onder het voorbijgaan iets snel grijpen, —pakken, —meenemen, enz.
Sĕmbĕleh, **Mĕnjĕmbĕleh**, slachten, den strot doorsnijden.
Sĕmben (Jav.), bijwerk, tijdverdrijf, tijdskorting; **Pakĕrdjaan sĕmben**, een werk, dat men uit tijdverdrijf verricht.
Sĕmber, onzuiver, onaangenaam trillend geluid, als bijv. van een gebarsten bekken, wanneer men er op slaat.
Sĕmbĕrani, een mythisch, gevleugeld paard.
Sĕmbilan, negen; **Sĕmbilan poeloeh**, negentig; **Sĕmbilan ratoeh**, negen honderd.
Sĕmbodja, *Plumeria acutifolia*, Poir. nat. fam. der *Apocynae*, boom met schoone, geurige bloemen, veel op begraafplaatsen aangeplant.
Sĕmboeh, genezen, hersteld, weder gezond; **Mĕnjĕmboehkĕn**, genezen, gezond maken.
Sĕmboeng, *Conyza macrophylla*,

Bl. nat. fam. der Compositae, een heester met geneeskrachtige eigenschappen.

Səmboeni (of **Səmboenji**), verborgen; **Bərsəmboeni**, zich verbergen, — verschuilen, zich verborgen houden (ook: **Mənjəmboeni**); **Mənjəmboenikən**, iets of iemand verbergen, verschuilen, iemand een schuilplaats verleen, iets achterbaks houden, enz.

Səmboep, bol, onnatuurlijk vol, gezwollen (van een gelaat).

Səmboer, **Mənjəmboer**, spuiten, uitspuiten, bespuiten, spuwen, bespuwen (met water of medicament, zoals de inlanders doen).

Səmboejan, sein, teeken, signaal, wachtwoord, enz.

Səmboerit, **Mənjəmboerit**, paderastie bedrijven.

Səmi (Jav.), jonge loot, jong takje, boomknop, enz.; **Bərsəmi**, jonge loten hebben, jonge loten krijgen, uitbotten.

Səmoə (Jav.), schijn, bedrog, enz., ook: —achtig; **Səmoə koening**, geelachtig, min of meer geel, een gelen schijn hebben.

Səmoədra, zie: **Samoədra**.

Səmoəka (of **Samoəka**), eender van gelaat. Zie: **Moəka**.

Səmoet, mier; **Səmoetan** of **Kasəmoetan**, inwendige tinteling der ledematen, het slapen der ledematen.

Səmoəwa, zie: **Samoəwa**.

Səmpal (Jav.), afgebroken, doch gedeeltelijk nog vastzittend (bijv. van een boomtak, die hangen blijft), geknakt (zijn).

Səmpana, gezegend, gelukaanbrengend.

Səmpat, den tijd tot iets hebben, gelegen komen, convenieeren, geschikte tijd.

Səmpərong, holle cylinder, open koker, kort blaaspijpje, waarmede het vuur in de keuken wordt angeblazen, enz.; **Səmpərong**

lampoe, lampeglas.

Səmpərot, spuit, lavementspuit, klisteer; **Mənjəmpərot**, spuiten, inspuiten, bespuiten, ook uitspuiten, met kracht uit iets spuiten; **Mənjəmpərotkən**, iemand of iets bespuiten, met het een of ander tegen iets aanspuiten, doen spuiten, enz.

Səmpit, nauw, eng, bekrompen, smal, niet ruim, weinig ruimte aanbiedend.

Səmpok, **Mənjəmpok**, in het voorbijgaan tegen iets aankomen, — aanstooten, enz.

Səmporna, zie: **Sampoerna**.

Sen, cent.

Sənak (of **Sənək**), een drukkend, benauwd, mislijk gevoel in de maag (hebben).

Səng (of **Səngəng**), kalm, tevreden, rustig, gerust, op zijn gemak, vergenoegd.

Sənantjasa, steeds, voortdurend, aldoor, altijd.

Sənapan, geweer, snaphaan.

Sənapati (Jav.), legerhoofd, legeraanvoerder.

Səndal, ruk naar boven, ruk in opwaartsche richting; **Mənjəndal**, met een ruk naar boven halen, met een ruk optrekken, enz.

Səndang, natuurlijke waterkom om een bron of wel, — bron, wel.

Səndat, bekneld, beklemd, benauwd, verstopt (zijn).

Səndawa, salpeter, ook buskruit.

Sender, zie: **Sandar**.

Səndi, gewricht, geleding, scharnier, enz.

Səndiri, zelf, persoonlijk, alleen, eigen; **Anak səndiri**, eigen kind; **Saja səndiri**, ikzelf; **Səndirian**, alleen, alleenig, zonder iemand anders er bij, enz.

Səndjata, wapen, ook geweer, vuurwapen, (**Səndjata bədil**, **Səndjata api**); **Bərsəndjata**, gewapend zijn, ook met een geweer schieten; **Mənjəndjata**,

schieten, met eengeweeschieten.
SĚndoe, bedroefd, treurig, weemoedig.

Sendok, lepel, potlepel, schepper ook troffel van een metselaar, al wat dient om te scheppen;
Měnjendok, scheppen, met een lepel, enz. scheppen.

Sěnen (Jav.), (of **Itsnain**), **Hari Sěnen**, Maandag, de tweede dag der week.

Sěngadja, opzettelijk, met opzet, opzet, wil, voornemen, plan;
Měnjěngadja of **Běrsěngadja**, iets opzettelijk doen, — met opzet doen, enz., opzettelijk voornemens zijn.

Sěngal, stram, stijf, pijnlijk (van de ledematen).

Sěngget, **Měnjěngget**, iets dat hoog hangt, met een langen stok er af halen, — afhaken, — met een haak, enz. aflichten, plukken, enz. (bijv. vruchten van een boom);
Sěngget ook een putwip, (**Sěnggetan soemoer**).

Sěnggoek (of **Sěnggoet**), **Běrsěnggoek**, knikkebollen.

Sěnggol, **Měnjěnggol**, iets of iemand tegen het lijf loopen of stooten, even aanraken.

Sěnggot, zie: **Sěngget**.

Sěngkak, **Měnjěngkak**, drukkende, plotseling een duw opwaarts geven (bijv. den buik).

Sěngkel, **Běrsěngkelan apa apa**, iets bijzonders uitvoeren, doen, enz.

Sěngkělek, (van een arm of been) gebroken en er los of slap bij hangend, zoodat er niets mede gedaan kan worden, zie ook: **Ĥngkělek**.

Sěngkělit, lis of lus aan de voeten bij het beklimmen van boomen.

Sěni, fijn, dun; **Ajěr sěni** of **Sěni**, pis, urine; **Běrsěni**, urineeren.

Sěnjar, het tintelend gevoel in den arm bijv. wanneer men den

elleboog ergens tegen stoot.
Sěnjoem, glimlach; **Běrsěnjoem**, glimlachen (ook: **Mesěm**).

Sěnoenoeh, betamelijk, behoorlijk, gepast; **Tiada sěnoenoeh**; ongepast, onbetamelijk.

Sěntak, ruk aan iets, ook: snauw, bits woord, enz.; **Měnjěntak**, rukken, trekken, met een ruk trekken, enz., ook: snauwen, toesnauwen, bits en grof aanspreken, enz.; **Měnjěntakkěn**, iets wegrukken, — met een ruk wegtrekken, enz., ook: iemand toesnauwen, enz.

Sěntiasa, zie: **Sěnantijasa**.

Sěntil, zie: **Djěntil** en **Tjěntil**.

Sěntiong, Chineesch kerkhof, Chineesche begraafplaats.

Sěntosa (of **Sěntausa**, **Santausa**), rust, vrede, veiligheid, veilig, vredig, rustig, gerust; **Kasantosan**, vrede, rust; **Běrsěntosa**, in vrede zijn, rustig zijn, veilig zijn.

Sěpah, betelkauwsel, uitgekauwde betelpruim. *

Sěpak, trap met den voet of poot, achterwaarts of ter zijde;
Měnjěpak, op die wijze trappen of slaan; **Sěpak-raga**, voetbalspel.

Sěpandri, infanterist 1^e klas.

Sěpat (of **Sěpět**), wrang, bitter samentrekkend; **Ikan sěpat**, gedroogde, gezouten visch, die veel wordt ingevoerd.

Sěpatoe, schoen, laars, bottine, ook: schoen aan een rijtuig, enz.;
Sěpatoe koelit, lederen schoen, enz.; **Sěpatoe kain**, stoffen schoen; **Toekang sěpatoe**, schoenmaker; **Toko sěpatoe**, schoenwinkel.

Sěpěrai, spreij, beddelaken.

Sěpi, eenzaam, stil, kalm, verlaten, ledig, bedaard; **Těmpat sěpi**, een eenzame, verlaten plaats.

Sěpit, (zie ook: **Sěmpit**), tang, tangetje, wat als zoodanig dient;

*) *Sěpaja* = *tenoindo dal. V. Sěpaja*.

- Mĕnjĕpit** of **Mĕndjĕpit**, met een tang grijpen, knijpen, knellen.
- Sĕpoeh** (Jav.), oud; **Mĕnjĕpoeh**, metaal harden, aan goud of zilver een donkeren glans geven, vergulden, verzilveren, enz.; **Pĕnjĕpoeh**, bad, waarin men metaal dompelt om het te harden, enz.
- Sĕpoet**, dof van kleur; — ook: **sĕpoed** (op dienstbrieven, enz.).
- Sĕpon**, spons.
- Sĕrah**, overgave; **Mĕnjĕrahkĕn**, overgeven, overhandigen, toevertrouwen, iets aan iemand overlaten, overleveren.
- Sĕrai** (of **Sĕreh**), een welriekende grassoort veel in de inlandsche keuken en geneeskunde gebruikt.
- Sĕraja**, terwijl, tevens, enz.
- Sĕrak**, schor, schor zijn, heesch zijn, ook benaming van een nachtvogel.
- Sĕraka** (of **Sĕrasah**), inhalig, hebzuchtig, moeilijk te voldoen, lastig.
- Sĕram**, zich samentrekken (door koude), staan, te berge rijzen (der haren), kippevel krijgen.
- Sĕrambah**, **Mĕnjĕrambahkĕn**, gelijkgesteld worden aan, vergeleken worden met, enz.
- Sĕrambi**, galerij, voorportaal, stoep.
- Sĕrampang**, een soort van vork of harpoen, om te steken of te werpen; **Mĕnjĕrampang**, met een **Sĕrampang** steken of werpen, ook in 't algemeen met iets langwerpigs (een stuk hout, enz.) werpen.
- Sĕrang**, stuurman aan boord van een inlandsch vaartuig, ook: verwoede aanval; **Mĕnjĕrang**, aanvallen, aantasten, bestormen, overvallen.
- Sĕrani**, Christen, inlandsch-Christen, **Masoek sĕrani**, Christen worden; **Mĕnjĕranikĕn**, als Christen doopen, in de Christelijke leer opnemen.
- Sĕrba**, al, allerlei, geheel, compleet, geraad, enz.; **Sĕrba djĕnis**, allerlei soort, allerlei; **Sĕrba roemah**, huisraad.
- Sĕrban** (Ar.), (ook: **Dĕstar** en **Sorban**), tulband.
- Sĕrbat**, sorbet, een soort kruidendrank.
- Sĕrbet**, servet; **Gĕlang sĕrbet**, servetring.
- Sĕrboek**, poeder, pulver, stof, gruis; **Mĕnjĕrboek**, vermalen, tot poeder malen, — stampen, enz.
- Sĕrdadoe** (of **Soldadoe**), soldaat; **Sĕrdadoe sĕpandri**, infanterist der 1^e klasse; **Sĕrdadoe kampir**, geëmployeerd soldaat, d. i. een, die met bijzondere diensten is belast, bijv. schoenpoetsen en dergelijk werk meer.
- Sĕrean**, sergeant, ook benaming voor een ondergeschikt politie-beampte.
- Sĕrempet**, **Mĕnjĕrempet**, rakelings langs iets gaan, (bijv. van een vaartuig langs den oever eener rivier, enz.
- Sĕrĕng** (**Sĕrĕngan**), misnoegd, vertoord, boos, in hooge mate ontstemd (zijn).
- Sĕrengat**, zie: **Sĕariat**.
- Sĕrĕnta** (ook: **Sĕrta**), met, tevens, benevens, zoodra. Zie verder: **Sĕrta**.
- Sĕrĕp** (Jav.), kennis, bekendheid, enz.; **Mĕnjĕrĕpin** of **Mĕnjĕrĕpkĕn**, iemand omtrent iets uithooren, in het geheim of langs omwegen enz. achter iets trachten te komen, in 't geheim een onderzoek naar iets instellen, enz.
- Sĕresah**, stof, vuil, rafels, afval, kruimel, enz.
- Sĕret**, sleep, ook de vergulde strepen op de zonneschermen van inlandsche grooten en hoofden; **Mĕnjĕret**, slapen, meeslapen, achterna slapen, sleuren, meesleuren.
- Sĕret** (Jav.), trek aan een sigaar of pijp; **Mĕnjĕret**, rooken, inzonder-

- heid amfoen rooken, amfoen schuiven, enz.
- Sĕrgah**, door verschrikken plotse-ling doen stilstaan; **Marika itoe mĕnjĕrgah kidjang**, die lieden hebben dwergerten in hunne vlucht gestuit (door ze aan 't schrikken te brengen, enz.).
- Sĕrgap**, **Mĕnjĕrgap**, iemand overvallen, onverwachts bij iemand komen (ook: **Pĕrgok-Mĕrgokkĕn**).
- Sĕri**, gelijk op, kamp op, gelijk.
- Sĕri**, glans, luister, heerlijkheid, ook geplaatst voor vorstelĳke namen en titels.
- Sĕrijawan**, spruw, scheurbuik.
- Sĕrikaja**, *Anona squamosa*, L. nat. fam. der Anonaceae, middelmatige boom met zoete, gezonde vruchten, ook de naam van een soort inlandsch gebaksaus; **Kĕtan sĕrikaja**, kleefrijst met bedoelde saus.
- Sĕrindit**, kleine, groene parkiet.
- Sĕring** (ook: **Sĕring-sĕring**, **Sĕring-kall**), dikwerf, dikwijls, herhaaldelĳk, keer op keer, meer-malen.
- Sĕrit**, fijne haarkam (voornamelĳk dienende om het vuil enz. uit de haren te verwijderen).
- Sĕrkoep**, stomp.
- Sero**, bamboezen staketsel in zee om visch te vangen; **Mĕnjero**, visch in zulk een staketsel vangen.
- Serod**, **Mĕnjerođ**, glijden, afglijden over iets zachts of glads, enz.; **Mĕnjerođin** of **Mĕnjerođkĕn**, iets laten afglijden, langs een helling neerlaten, te water laten (van een schip, enz.).
- Sĕroe**, hard, luid (van een geroep, enz.); **Bĕrsĕroe**, hard, luid roepen, leven maken, enz.; **Mĕnjĕroe**, iemand luid roepen, aanroepen, enz.
- Sĕroendeng**, een toespijs bij derĳst.
- Sĕroet**, schaaf; **Mĕnjĕroet**, schaven.
- Sĕroetoe**, sigaar.

- Seroewal**, zie: **Sĕloear**.
- Serok**, schepper, ook: kleineinham of baai, enz.; **Mĕnjerok**, iets scheppen, met een schepper ophalen, enz.
- Sĕrombong** (Jav.), cylinder van gevlochten bamboe, dienende om pas geplante of jonge boomen tegen beschadiging te beveiligen, of om, gevuld met groote steenen, een dam enz. te vormen.
- Serong**, schuin, scheef; **Mĕnjĕrong**, schuin gaan, scheef gaan, van de rechte richting afwĳken.
- Sĕrta**, met, benevens, mede, en, zoodra; **Bĕsĕrta**, met, benevens, medegaan, vergezellen; **Mĕnjĕrta**, samendoen; **Mĕnjĕrtai**, samen met iemand zijn, iemand vergezellen, met iets samen doen, aan iets deelnemen; **Mĕnjĕrtakĕn**, doen vergezeld gaan, medegeven, bijvoegen enz.
- Sĕsak** (of **Sĕsĕk**), nauw, eng, gedrongen, beklemd, overvol, in het nauw; **Mĕnjĕsakkĕn**, benauwen, benauwd maken, overvol maken, alle ruimten innemen, enz.
- Sĕsal** (of **Sĕsĕl**), spijt, berouw; **Mĕnjĕsal**, spijt hebben, berouw gevoelen, berouw aan den dag leggen, enz.; **Mĕnjĕsalkĕn**, doen berouw hebben, doen spĳten, enz.
- Sĕsap** (of **Sĕsĕp**), **Mĕnjĕsap**, ergens onder kruipen, zich ergens onder verschuilen, enz. (zooals bijv. een slang onder een hoop vuilnis).
- Sĕsat**, verdwaald, verdwalen; **Mĕnjĕsatkĕn**, doen verdwalen.
- Sĕtabĕlan**, artillerie, vesting-artillerie; **Orang sĕtabĕlan**, artillĕrist; **Sĕtabĕlan sĕtringan**, veld-artillerie; **Sĕtabĕlan sĕtiloor**, berg-artillerie.
- Sĕtal**, stal.
- Sĕtamboel**, Constantinopel.
- Setan** (of **Sĕjaitan**), duivel, satan, geest, spook; **Roemah setan**, vrijmetselaarsloge.

Sĕtangan, doek, zakdoek; **Sĕtangan kapala**, hoofddoek. Zie verder: **Sapoe**.

Sĕtangi (of **Istangi**), wierook. **Sĕteng**, puistje (strontje) aan het oog.

Sĕtĕroe, vijand, persoonlijke vijand; **Bĕrsĕtĕroe**, een vijand hebben, met een ander in vijandschap leven; **Mĕnjĕtĕroel**, iemand vijandig zijn, —als een vijand beschouwen, —behandelen: **Pĕrsĕtĕroean**, vijandschap; **Mĕmpĕrsĕtĕroekĕn**, iemand tot vijand maken.

Sĕtija, zie: **Satija**.

Sĕtinggi, gording, geitouw.

Sĕtiwĕl, stevel, laars.

Sĕtolop, stomp, lampestomp.

Sĕtop, stoof, gestoofd gerecht.

Sĕtori, ruzie, onaangenaamheden, geschil, lawaai, enz.; **Bĕrsĕtori**, ruzie krijgen of maken, enz.

Sĕtreng, streng (aan een tuig voor een rijtuig, kanon, enz.); **Orang sĕtrengan**, stukrijder.

Sewa, huur, pacht, huurpenningen, pachtgeld; **Mĕnjewa**, huren, pachten; **Mĕnjewakĕn**, verhuuren, verpachten, in huur geven, enz.; **Kareta sewa**, huurrijtuig, huurwagen; **Roemah sewa**, huurhuis; **Sewa roemah**, huishuur; **Pĕrsewaan**, verhuurderij (van rijtuigen, enz.), ook: verhuring, verpachting.

Si, voorvoegsel voor eigennamen, enz., of: bij een vraag: toch; **Si Sidin**, die (de bedoelde) Sidin; **Apa si**, wat toch?

Sia (of **Sia-sia**), ijdel, onnut, vergeefs; **Mĕnjia-njia**, met onverschilligheid behandelen; **Mĕnjia-njiakĕn**, iets met onverschilligheid behandelen, —als onnut beschouwen.

Sial, ongelukkig in ondernemingen, enz., tegenspoed, tegenloopen, enz.; **Sial dangkal**, een echte ongeluksvogel, zeer ongelukkig

in alles.

Siang, dag, daglicht, helder; **Siang malĕm**, dag en nacht; **Kaslangan**, te laat op den dag, door den dag overvallen.

Siapa, wie? **Barang siapa**, al wie, wie ook.

Siar, **Mĕnjar**, de voegen van iets aanstrijken, soldeeren, enz., ook: verspreid, verspreiden.

Siasat, straf, lijfswang.

Sidang, vergadering, bijeenkomst (vooral in de moskee).

Sidik (ook: **Sĕldik**), nauwkeurig onderzoek; **Mĕnjidik**, **Mĕnjĕldik**, onderzoeken, nauwkeurig onderzoeken, naspeuren, doorsnuffelen, enz.

Sifat (Ar.) (of **Sipat**), hoedanigheid, eigenschap.

Sigar (Jav.), gespleten, in tweestukken, ook: halve duit of halve cent (ook **Peser**).

Sigĕra, snel, vlug, spoedig, haastig, gezwind, onverwijld, dadelijk, enz.; **Bĕrsigĕra**, zich haasten, spoed maken; **Mĕnjigĕrakĕn**, bespoedigen; **Dĕngan sigĕra**, met spoed, dadelijk, onmiddellijk.

Sihat (Ar.) (of **Sehat**), volkomen gezond, welvarend, enz. welstand, welvaren.

Sikap, postuur, gestalte, houding.

Sikat, kam, schuier, borstel; **Sikat ramboet**, haarkam; **Sikat sĕpatoe**, schoenborstel; **Mĕnjikat**, kammen, uitkammen, borstelen, schuieren; **Mĕnjikati**, iets kammen, —borstelen, —schuieren.

Sikĕp (**Badjoe sikĕp**), nauwsluitend buisje.

Sikoe, elleboog, winkelhaak, hoek; **Sikoe-sikoe**, kromhouten in een vaartuig, ook een ijzeren wapentuig ter lengte van een elleboog, en dat bij het gebruik ook daartegen wordt gehouden.

Siksa, straf, kastijding, pijniging, enz.; **Mĕnjiksakĕn**, straffen,

1/Siap. **Klaan**; siapken = klaanmaken
bersiap = zich voorbereiden

kastijden, pijnigen, martelen.
Sila, (Jav.) **Bërsila**, met de beenen onder het lijf gekruist zitten, zitten op de onder het lijf gekruiste beenen.

Silat, **Bërsilat**, **Mënjilat**, op zijn inlandsch vechten of schermen, waarbij zoowel handen als voeten dienst doen.

Silau (of **Silo**), schemerend, verblind (van de oogen door het licht).

Silir, zacht (van wind); **Angin siliran**, een zacht windje, zephyr.

Siloe, aangedaan, geroerd, getroffen.

Siloeman, geesten die zich in allerlei vormen vertoonen.

Silsilah, keten, serie, geslachtslijst, geslachtslinie.

Simbar, een parasietplant, enz.

Simpal (of **Simpe**), hoepel, beugel, band, ring om iets heen (bijv. om een vat).

Simpan, **Mënjimpan**, bewaren, bergen, opbergen, wegleggen, in voorraad hebben of houden, op zijde leggen, opleggen tot voorraad, enz.; **Simpanan**, wat bewaard, opgeborgen, weggelegd, opgespaard, in voorraad gehouden is, enz.

Simpang, ter zijde, afwijkend van de rechte richting; **Mënjimpang**, een zijweg inslaan, op zijde gaan, van de rechte richting afwijken, enz., ook (bij het afleggen van een verklaring, enz.): van het onderwerp afwijken, enz.; **Mënjimpangkën**, iets ter zijde brengen, — op zijde doen gaan, — een zijweg doen inslaan, enz.

Simpat (Bat.) (**Kasimpatan**), iets in het verkeerde keelgat krijgen, zich verslikken, enz.

Simpir, de vleugels laten hangen (bijv. van vogels die ziek zijn).

Simpoel, haarwring, knoop in iets (bijv. een zakdoek); **Simpoel mati**, vaste knoop; **Simpoel**, **ideoep**, schuifknoop.

Sinar, straal, lichtstraal, schijn; **Sinar matahari**, zonnestraal; **Bërsinar**, stralen, licht uitstralen, glinsteren, flikkeren, flonkeren, (bijv. van sterren); **Sinar tërang**, dageraad.

Sindir, zinspeling, bespottig, (ook: **Sindiran**), **Bërsindir** of **Mënjindir**, zinspelen op, steken onder water geven; **Mënjindir kën**, op iemand zinspelen, iemand een steek onder water geven, bespotten, enz., glossen op iemand maken.

Singa, leeuw; **Radja singa**, syphilis, chancre.

Singgah, **Bërsinggah**, ergens aangaan, aanleggen, aanwippen, een plaats aandoen, ergens tijdelijk komen of vertoeven; **Mënjinggahi**, bij iets aanleggen, enz.; **Mënjinggah kën**, iemand doen aangaan, — verzoeken aan te komen, enz.; **Përsinggahan**, pleisterplaats.

Singgang (Jav.), jonge rijsthalmen, die na den oogst te voorschijn komen, of uitspruiten.

Singgasana, troon, verheven zitplaats.

Singgat (Jav.) (of **Bëlatoeng**), wormachtige larven van vliegen, enz. in rottend vuil, enz.

Singit, hellend, niet loodrecht, opzijde liggen, scheef staan, aan een kant zwaarder, enz.

Singkap, opgelicht, weggeschoven, opgeslagen, geopend (bijv. van een gordijn, enz.); **Mënjingkap**, **Mënjingkap kën**, iets oplichten, openen, openslaan, wegschuiven, enz. (om te zien wat er in of achter zit, dan wel om er door te gaan, enz.).

Singke, volbloed Chinees, pas uit China aangekomen Chinees.

Singkir, **Mënjingkir**, op zijde gaan, uit den weg gaan; **Mënjingkir kën**, op zijde zetten, opbergen, bergen, aan kant zetten.

Singsat, opgeschort, opgebonden, nauw aangehaald, enz. (van kleeding).

Sini, hier (ook: **di sini**), hier ter plaatse.

Sloeman, zich van iets bewust (zijn), bij zinnen, bij zijn verstand, nuchter (zijn), bijgekomen (uit een bezwijming, enz.).

Sloeng, (Jav.), slagtang.

Sipat, lijn, streep, regel, rechte richting, enz.; **Tali sipat**, richtsnoer, timmermanslijn; **Sipat gantoeng**, schietlood; **Sipat mata**, verf voor de oogleden; **Mënjipat**, met een lijn een streep maken, enz. ook meten, afmeten, richten, enz.

Sipit, fijngespleten, niet wijd-open (van de oogen zooals die der Chineezen).

Sipoet, in het algemeen voor schelpdier, schelp, mossel, aliekruid, slak, enz.

Siram, **Mënjiram**, sproeien, besproeien, begieten; **Mënjirami**, iets begieten, — besproeien; **Mënjiramkën**, iets over iets heen gieten, — op iets gieten; **Bërsiram**, een bad nemen, baden (door het water over het lijf te gieten); **Siraman** of **Panjiraman**, gieter, gietemmer.

Sirap, houten dakpan; **Roemah sirap**, een huis met houten dakpannen gedekt.

Sirat, **Mënjirat**, knopen, samenbinden, breien, rijgen, enz. ook: een web maken (van spinnen).

Sirat, straaltje van het een of ander vocht; **Mënjiratkën**, iets sprenkelen, iets besprenkelen, met het een of ander vocht sprenkelen.

Sirëp (Jav.), stil, doodstil, ook: toovermiddel om al wat levend is en in den omtrek gevonden wordt, in slaap te doen vallen of machteloos te maken; **Mënjirëp**, zulk een middel gebruiken; **Mënjirëpkën**, iemand door zulk een

middel in slaap doen vallen of machteloos maken, enz.

Sirih, Chavica betle, Miq. nat. fam. der Piperaceae, de betelplant, waarvan vele soorten bestaan;

Tëmpat sirih, beteldoos; **Makan sirih**, betel kauwen; **Oewang sirih**, fooi, geld om betel te koopen; **Sirih masak**, klaargemaakte betelpruim, bestaande uit twee à drie **sirih**-bladeren, waarover wat gebluschte kalk gestreken is, een stuk **gambir**, een stuk **pinang**-noot, en een pruim tabak.

Sisa, rest, restant, overblijfsel, overschot, kliekje; **Mënjisakën**, iets voor een ander, enz. laten overschieten, resten, enz.

Sisi, zijde, kant, flank.

Sisik, schub, vischschub, ook schubbig vuil op het lichaam, schilferig huiduitslag, enz.; en tabakspruim, waarmede de **sirih**-kauwer de tanden en lippen schoonmaakt, **Bërsisik**, schubben hebben, schubbig, geschubd zijn; **Mënjisik**, schubben, afschubben, de schubben afkrabben, enz., ook: met een tabakspruim over de tanden of lippen wrijven.

Sisip, tusschen twee voorwerpen gekneld, enz.; **Mënjisip**, tusschen twee voorwerpen gekneld zitten, vastzitten, enz.; **Mënjisipkën**, iets ergens tusschen steken, tusschen twee voorwerpen in steken, knellen, enz.

Sisir, kam (zowel voor het hoofd, als voor het weefgetouw, enz.), ook; kamvormig onderdeel van een tros **pisangs**; **Mënjisir**, kammen, uitkammen; **Pasisir**, strand, kust.

Sita, dagvaarden, dagvaarding; **Soerat sita**, schriftelijke dagvaarding, exploit; **Mënjita**, dagvaarden, voor het gerecht dagen, enz.

Sitoe (**Di sitoe**), daar ginds, daar

1/ Sing sing = manjingsing, de
manieren te spreken; 2/ sitoe
2/ Siel, fluiten

ter plaatse; **Ka sitoe**, daarheen; **Dari sitoe**, daar van daan, van daar.

Sitoe (Soend.) (of **Setoe**), kom, vijver, klein meertje, gevormd door de indijking van een riviertje, enz.

Siwalan, vrucht van den **Lontar-palm** (*Borassus flabelliformis*, L. Nat. fam. der *Palmae*), ook voor den palm zelf gebruikt.

Siwoer (Jav.), schepper, waterschepper (van den harden dop eener kokosnoot, blik, enz.), in 't algemeen, wat dient of gebruikt wordt, om water enz. te scheppen.

Sjaban (Ar.) (of **Saban**, ook: **Roe-wah** of **Arwah**), de 8e maand, van het Mohammedaansche jaar.

Sjadjarah (of **Sédjarah**), geslachtlijst, geslachtboom, stamboom.

Sjah, vorst.

Sjahadan (Ar.), voorts, verder, en, ook.

Sjahadat (Ar.), getuigenis, belijdenis, het geloofsformulier der Mohammedanen; **La ilâha illâ Allah wa Mohammad rasoel Allah**, er is geen god dan **Allah** en **Mohammad** is zijn gezant.

Sjahbandar, havenmeester, hoofd der kooplieden.

Sjahwat (Ar.) (of **Sahwat**), begeerte, lust (voornamelijk tot den bijslaap).

Sjaich (of **Sech**) (Ar.), adellijke Arabische titel, inzonderheid voor afstammelingen van Mohammed's **sahabat's**.

Sjair, dichter, poëzie, gedicht, lied.

Sjaitan, zie: **Setan**.

Sjak, argwaan, achterdocht, twijfel; **Mênaroh sjak**, twijfel koesteren, betwijfelen, argwaan hebben; **Mêngadakên—**, **Mëndatêngken—** of **Mëndjadikên sjak**, argwaan wekken, doen betwijfelen, twijfel doen ontstaan, enz.

Sjams, de zon.

Sjara (of **Sjarat**), goddelijke wet.

Sjarbat, zie: **Sêrbat**.

Sjariat, godsdienstinstelling, voorschrift, wet.

Sjarif (of **Sjerif**), adellijke Moh. titel.

Sjart, beding, voorwaarde, bepaling, voorschrift, reglement, wet;

Sjart djabatan, instructie voor eenig ambt.

Sjawal (of **Sawal**), de 10e maand van het Mohammedaansche jaar, op den 1e waarvan het z.g. inlandsch nieuwjaar (bij het einde der vasten) gevierd wordt.

Sjoekoer (ook: **Soekoer**, **Sokoer**), dank, dankzegging, goddank, enz.; als interjectie of toeroep (in goeden zin) ook: Dat doet mij genoegen! Gelukkig! (in kwaden zin): Je hebt je verdiende loon!

Mêngoetjap sjoekoer, dankzeggen, danken, ook: (in kwaden zin) „Goed zoo!” zeggen, wanneer iemand bijv. een ongeluk, enz. getroffen heeft; „Schadenfreude” over iets hebben, enz.

Soa (Amb. Mal.), negorij, kampong; **Kapala-soa**, hoofd eener negorij, (direct ondergeschikt aan den radja).

Sobat, zie **Sahabat**.

Sobek, gescheurd, ingescheurd, enz.; **Mênjobek**, scheuren, iets scheuren, een stukje van iets afscheuren, enz.

Sodja (Bat.), buiging (voor de godheid); **Mênjodja**, buigen, een buiging maken (zooals de Chinezen voor hunne godheden).

Soeban, splinter; **Kasoeban** of **Kasoesoeban**, een splinter krijgen.

Soebang of **Soebëng**, (ook: **Këra-boe**), groote oorknop der inlandsche vrouwen.

Soebhana Allah (Ar.), lof zij God! **Soebhanahoe**, lof zij Hem!

Soebik, klein scheurtje, kras, enz.; **Mênjoebik**, van iets een klein stukje afnemen, —afscheuren, enz., ook graveeren, enz.

Soeboeh (Ar.), dageraad, ochtend-schemering; **Sëmbahjang soeboeh**, ochtendgebed.

Soeboer, gezond, frisch van aanzien, welig, welig groeiend, enz.; **Mënjoeboerkën**, gezond maken, een frisch, gezond aanzien geven.

Soedagar, zie: **Saudagar**.

Soedah, afgedaan, gedaan, beëindigd, voltooid, klaar, reeds, al uit, bereids, genoeg, enz.; **Soedahlah**, genoeg, laat het genoeg zijn, scheid er mede uit, enz.; **Soedah malëm**, het is reeds avond (nacht); **Mënjoedah**, verwezenlijken, aan een verzoek enz. voldoen, enz.; **Mënjoedahkën**, iets beëindigen, een eind aan iets maken, iets afmaken, iets afdoen, enz.; **Kasoedahan**, einde, beëindiging, afdoening, enz., ten slotte.

Soedara, broeder of zuster, ook in het algemeen bloedverwant; **Soedara tiri**, stiefbroeder of -zuster.

Soedi (ook: **Bërsoedi**), genegen zijn, zich verwaardigen tot, genoegegen nemen met, verkiezen, goedvinden, gewillig zijn tot, willen, enz.; **Tiada soedi**, niet genegen, onwillig, niet verkiezen te doen, enz.

Soedjana, deugdzaam, welwillend.

Soedji, borduurwerk, borduursel, enz.; **Mënjoedji**, borduren, enz.

Soedji (of **Soedjen**), speetje, pin, pennetje, waaraan o. a. de stukjes vleesch voor de **Sësate** gestoken worden.

Soedjoed, eerbiedige buiging, nederbuiging; **Bërsoedjoed**, eerbiedig nederbuigen, een eerbiedige buiging maken (voornamelijk voor de godheid), enz.

Soedoe, lepel, snavel van een eend, enz.; **Mënjoedoe**, met een lepel scheppen, lepelen, enz. (zooals eenden, ganzen, enz. doen).

Soedoek, schoffel, ook puntig werk-

tuig om te steken, steekwapen, enz.; **Mënjoedoek**, schoffelen, met iets puntigs steken, enz.

Soedoer, horizontaal vooruitstekend; **Mënjoedoer**, horizontaal vooruitsteken, geveld zijn; **Mënjoedoerkën**, iets horizontaal vooruitsteken, vellen (bijv. een lans), enz.

Soegi, klein, langwerpig puntig voorwerp, priem, els, enz.; **Mënjoegi**, met zulk een voorwerp in iets steken, peuteren, enz.; **Soegi landak**, pen van een steekvarken; **Soegi gigi** of **Pësoegi**, tandenstoker.

Soegoeh (Jav.), onthaal, wat daartoe opgedischt wordt, enz.; **Mënjoegoeh**, onthalen, trakteeren; **Mënjoegoehkën**, iemand op iets onthalen.

Soeka, vreugde, genoegen, vermaak, blijdschap, verheugd, blijde, behagen, wensch, genoegen hebben, behagen scheppen, blij zijn, zich gelukkig gevoelen, vreugde smaken, enz., ook: houden van, liefhebben, beminnen, enz.; **Bërsoeka-soekaän**, plezier maken, zich verlustigen, plezier hebben, zich amuseeren, enz.; **Mënjoekakën**, iemand plezier, genoegen, enz. bezorgen, —verheugen, —blijmaken enz.; **Kasoekaän**, vreugde, blijdschap, enz., ook: dat, waarvan men houdt, enz.

Soekak (**Kasoekakan**), een graat in de keel hebben, of krijgen.

Soekar, lastig, moeilijk, zwaar, enz., ook: vuil; **Kasoekaran**, moeilijkheid, moeilijke omstandigheden.

Soekatjita, blijdschap, vreugde, vergenoegdheid, blij, verheugd, enz.

Soekma (Sk.), geest, ziel.

Soekoe, voet, poot, been, deel, onderdeel, bestanddeel, tak (van een volksstam), enz.

Soekoen, de broodvrucht en —boom

- (*Artocarpus incisa*, L. nat. fam. der *Artocarpeae*).
- Soekoer**, zie: **Sjoekoer**.
- Soela**, spietspaal, waarop misdadigers gespietst worden; **Mënjoelakën**, op zulk een paal spietsen.
- Soelam**, borduurwerk; **Mënjoelam**, borduren (vergelijk: **Soedji**).
- Soelap** (ook: **Soenglap**), op elkan- der gelegd, gevoerd, enz., ook: goochelarij; **Mënjoelap**, op elkander leggen, in lagen leggen, enz., ook: goochelen.
- Soelasi**, zie: **Sëlasi**.
- Soelët**, **Mënjoelët**, aansteken, in brand steken, iets doen ontbranden (ook in fig. zin).
- Soeling**, fluit; **Mënjoeling**, **Bërsoeling**, ook: **Bërmain soeling**, op de fluit spelen, —blazen.
- Soeloeh**, fakkel, toorts, aangestoken pit om bij te lichten, ook: spion, geheime verspieder, enz.; **Mënjoeloeh**, **Mënjoeloehi**, met een fakkel, enz. bijlichten, onder het licht van een fakkel, enz. naar iets zoeken, enz., ook: bespieden, in het geheim nagaan, bespionneeren, enz.
- Soeloer**, spruit, rank, puntig uitloopsel van sommige planten, enz.; **Mënjoeloer**, kruipen, zich kruipend voortbewegen, ranken, enz.
- Soeltan**, sultan, vorst, alleenheerscher.
- Soemangat**, levensgeest, ziel, bewustzijn.
- Soembang**, onwelvoegelijk, wanstaltig, ongepast, onzedelijk, krenkend voor het gevoel, beleedigend, onwelluidend, enz., ook: bloedschande; **Mënjoembang**, bloedschande bedrijven.
- Soembang (Soembangan)** (Jav.), cadeau, geschenk, bijdrage tot een feest; **Mënjoembang**, als deelnemer of geïnviteerde een geschenk of bijdrage voor een feest enz. aanbieden.
- Soembing** (of **Sombeng**), geschaard, schaar dig (zijn), enz.; **Soembingan**, stukje, dat van iets afgevallen, —afgebrokkeld is, enz., ook: scharde; **Bibir soembing**, hazelip.
- Soemboe**, pit (voor licht), lampepit, kaarsepit, lont.
- Soemit** (Pont.), snor, knevel.
- Soemoer**, put, waterput, ook: diepgat in den grond; **Ajër soemoer**, putwater.
- Soempah**, eed, vloek, vervloeking; **Bërsoempah** en **Mënjoempah**, een eed doen, ook: vloeken, vervloeken; **Mënjoempahi** (ook **Mënjoempah**), iemand een eed afnemen, beëdigen, enz., ook iets door een eed bevestigen, en iemand vloeken, —vervloeken, enz.; **Mënjoempahkën**, iemand vervloeken, iets slechts toewenschen, enz.; **Këna soempah**, door een vloek getroffen (worden), vervloekt (zijn); **Përsoempahan**, eedsafneming, beëdiging, enz.
- Soempe** (of **Soempai**), hoepel (om een ton, enz.), band, ring. (Zie: **Simpai**).
- Soempël**, stop, waarmede men een gat, opening enz. dichtstopt; **Mënjoempël**, een gat enz. stoppen; **Mënjoempëlkën**, een gat enz. met iets dichtstoppen, iets in een gat enz. stoppen, om dit dicht te maken, enz., ook (van het een of ander): in een gat enz. vastzitten, waardoor dit verstopt raakt; **Soempëlan**, wat tot stop dient, stop, enz.
- Soempët**, nauw, eng, niet ruim.
- Soempit (Soempitan)**, een blaasroer, blaaspijp; **Mënjoempit**, met een blaasroer jagen, kogeltjes of pijltjes, enz. uit een blaasroer blazen; **Soempit**, ook: **Sëmpit**, **Soempët**.
- Soemsoem** (of **Soengsoem**), merg.

Soenan (Jav.) (**Soesoehoenan**), titel van den vorst van Soerakarta, vasal van het koninkrijk der Nederlanden.

Soenat, besnijdenis; **Mënjoenatkën**, besnijden.

Soendal (of **Soendël**), ontuchtige vrouw, boeleerster, hoer, publieke vrouw; **Bërsoendël** (ook: **Mënjoendël**), hoereeren, het bedrijf van hoer uitoefenen, zich aan ontucht overgeven (van een vrouw); **Mënjoendël**, zich met hoeren afgeven, enz. (van een man); **Soendël malëm**, zie onder: **Sëdap**.

Soengai (ook: **Kall**), rivier; **Anak soengai**, riviertje, beek: **Përgi kasoengai**, naar de rivier gaan, fatsoenlijke uitdrukking voor: zijn gevoeg doen.

Soengar, kwasterig, fatterig.

Soengging, versiering met schilderwerk, geschilderde figuren, enz. **Mënjoengging**, iets versieren met allerlei schilderwerk, iets beschilderen, enz.

Soenggit, zie: **Soengkit**.

Soenggoeh, waarachtig, wezenlijk, werkelijk, in ernst, inderdaad, juist, in waarheid, zeker, zekerlijk, enz.; **Sasoenggoehnja**, werkelijk, in waarheid, enz.; **Soenggoehpon**, wel is waar, ofschoon, hoewel; **Bërsoenggoeh-soenggoeh**, zijn uiterste best doen, ook: iets met ernst doen, ernstig opvatten, enz.; **Mënjoenggoeh**, zijn uiterste best doen; **Mënjoenggoehi**, zijn uiterste best voor iets doen, zich er geheel aan wijden, iets in allen ernst opvatten, —aanpakken, enz.

Soengkit (of **Songkit**), borduurwerk; **Mënjoengkit**, borduren.

Soengoet, voelhoren, knevel (van dieren), ook: norsch, stuursch; **Bërsoengoet**, een zuur gezicht zetten, mokken, morren.

Soengsang tegen het beloop in, het onderste boven, omgekeerd, enz.; **Mënjoengsang**, het onderst boven hangen, loopen, enz., op de handen loopen.

Soengsoem, zie: **Soemsoem**.

Soenji, eenzaam, stil, ledig, woest, onbewoond, verlaten, weinig bezocht; **Tëmpat soenji**, eenzame, verlaten plaats; **Bërsoenji**, zich afzonderen, enz.

Soenting, versiersel achter het oor of in het haar op het achterhoofd (bijv. een aan een pen gestoken bloem, enz.); **Bërsoenting**, zulk een versiersel dragen.

Soepaja, opdat, ten einde, om.

Soerabi (of **Sërabi**), een soort van groote poffertjes van rijstemeel.

Soerah (Ar.), hoofdstuk uit de Koran.

Soerai, hoofdhaar, lang, losgedragen hoofdhaar (alleen van vorsten), manen (van een leeuw, enz.).

Soerak, gejuich, jubelkreet, krijgsgeschreeuw, enz.; **Bërsoerak** of **Mënjoerak**, juichen, jubelen.

Soeralaja (Jav.), het godenverblijf, de hemel.

Soeram (of **Soerëm**), verduisterd, duister, donker, zonder glans, somber.

Soerat, geschrift, brief, zendbrief, boek, enz. **Soerat kiriman**, zendbrief; **Soerat pas**, pas, verlof-pas, reispas, enz.; **Soerat përdjandjian**, schriftelijke overeenkomst, contract; **Soerat tanda tangan**, schriftelijk bewijs, kwitantie; **Soerat wasiat**, testament; **Soerat gade**, pandbriefje; **Soerat konde**, hoofdgeldbiljet (van Chineezen); **Mënjoerat**, schrijven: **Mëngarang soerat**, een geschrift opstellen: **Mënoelis soerat**, een brief schrijven; **Pënjoerat**, schrijver; **Pasoeratan**, brievenpost, brievenbesteller, overbrenger van brieven, enz.

Soerau (ook: **Langgar**), kleine bid-

kapel, bedehuis, dikwijls dienende ook tot school.

Soeri (Jav.), manen (van een paard, enz.).

Soeroeh, boodschap, last, bevel;

Mënjoeroeh, gelasten, bevelen, laten doen, ook iemand ergens heen zenden, met een boodschap belasten, enz.

Soeroep, het ondergaan van zon of maan, enz.

Soeroet, afloopen, ebben (van water) zakken, verminderen, achteruitgaan, eb.

Soesah, moeilijk, lastig, zwaar, moeite, last, zorg, verdriet, enz.;

Mënjoesahkën, moeite, last bezorgen, iemand verdrietig stemmen, het iemand moeilijk maken, bemoeilijken; **Kasoesian**, moeite, zorg, last, verdriet, moeilijkheid, in zorg enz. zitten, enz.

Soesoe (ook: **Tete**), borst (van een vrouw), boezem, mam, uier, ook: melk; **Ajër soesoe**, melk; **Anak soesoe** of **-soeson**, zuigeling, zoogend kind, ook: zoogkind; **Baboe soesoe** of **Baboe tete**, min, zoogster; **Mënjoesoe**, zuigen, aan de borst zitten; **Mënjoesoei**, zoogen, de borst geven.

Soesoek, zie: **Toesoek**.

Soesoek, fuik, vischfuik; **Mënjoesoek**, met een fuik visschen.

Soescel, **Mënjoescel**, achterna gaan, achterna loopen, achtervolgen, enz. (om in te halen); **Kasoescel**, ingehaald.

Soesoen, stapel van op elkander geplaatste voorwerpen; **Bërsoesoen**, op elkander gestapeld zijn of liggen; **Mënjoesoen**, opstapelen, enz.

Soesoep, **Mënsoesoep** of **Mënjoesoep**, ergens onder of doorheen kruipen; **Mënjoesoepkën**, iets ergens onder steken of schuiven (om het te verbergen).

Soesoer (Jav.), tabakspruim.

Soesoer, rand, zoom (van een kust,

bijv.); **Soesoer pantal**, kuststreek, kust, strook; **Mënjoesoer**, langs iets gaan, een kust volgen, enz.

Soesoet, vermindering, afneming;

Mënjoesoet, verminderen, afnemen, slinken, minder worden.

Soetan, zie: **Soeltan**.

Soetëra, zijde, zijden stof; **Oelat soetëra**, zijdeworm.

Soetji, zuiver, rein, heilig, schoon, niet vuil, gezuiverd, gereinigd, oprecht (van gemoed), enz.;

Bërsoetji, rein zijn; **Mënjoetjikën**, reinigen, heiligen, zuiveren; **Përsoetjian**, zuivering, heiliging; **Kasoetjian**, reinheid, heiligheid, enz. Zie ook: **Tjoetji**.

Soewak, uitgeslagen stuk (uit iets), inham, baai, bocht, enz.

Soewal, vraag, vraagstuk; **Bërsoewal**, vragen, vragen doen, vraagstukken opgeven.

Soewam, lauw, lauw-warm.

Soewami, echtgenoot, man, gemaal; **Bërsoewamikën**, tot echtgenoot, tot man hebben; **Mëmpërsoewamikën**, uithuwen (van een meisje), aan een meisje iemand tot man geven.

Soewang, gemakkelijk, licht, zonder moeite.

Soewap, hap, bete, mondvol;

Mënjoewap, met de hand eten, telkens een hap eten met de hand in den mond brengen, enz.;

Mënjoewapkën, een kind enz. laten eten door het telkens een hap eten met de hand in den mond te stoppen, enz., voeren (met de hand), enz.

Soewara, stem, toon, geluid;

Bërsoewara, geluid geven, spreken, enz.; **Mënjoewaral**, iemand aanspreken, —toespreken, —toeroepen.

Soewasa, spinsbek.

Soewatoe (ook: **Satoe**) een;

Sasoewatoe, het (de) een of ander; **Barang soewatoe**, eenig

- ding, onverschillig welk, een van allen; **Bërsoewatoe**, alleen zijn, ook: het eens zijn met een ander; **Mëmpërsoewatoekën**, tot één maken, bijeenbrengen, vereenigen, enz.
- Soewir**, gescheurd, afgescheurd, gespleten, enz.
- Soewita**, **Bërsoewita**, dienen, de bevelen (van een vorst, enz.) opvolgen, enz.
- Soewoeng**, ledig, onbezet, onbevoond, verlaten, eenzaam, zie: **Soenji**.
- Soga**, roode of roodbruine verfstof verkregen van den bast van een plant; **Kain sog**, kleedjes daarmede geverfd.
- Sogok**, **Mënjogok**, met een lang voorwerp steken, —peuteren, enz., ook: iemand aanzetten, ophitsen, enz., iemand in het geheim waarschuwen, iemand in het geheim iets geven, om hem te winnen, iemand door geschenken enz. omkopen.
- Sohor** (**Kësohor**), geroemd, beroemd, befaamd, bekend, vermaard, berucht.
- Sokong**, schoor, stut, steun, iets dat tegen iets aan gezet wordt om dit te steunen, voor omvallen te behoeden; **Mënjokong**, stutten, steunen, schoren.
- Solaiman**, Salomo.
- Soldadoe**, soldaat, zie: **Sërdadoe**, **Soldadoe laet**, marinier.
- Solor**, sloot, slootje, (ook: **Soeloer**, **Soeloeran**), beekje, stroompje.
- Sombong**, verwaand, opgeblazen, fatterig.
- Sompek**, aan den rand beschadigd, geschaard, enz.
- Sompëlak** (Bat.), afgebroken, afgebrokkeld, afgescheurd (van een stuk uit iets) enz.
- Sompoh**, **Mënjompoh**, iets (bijv. een kind, enz.) schrijlings dragen, ook iets op de handen dragen, met de handen ophouden, enz.
- Sondol**, **Mënjondol**, met den kop, met neergebogen kop stooten (van buffels, enz.).
- Songket**, borduurwerk; **Mënjongket**, borduren, met goud bestikken, doorweven, enz.
- Songkok** (Jav.), een soort van hoed zonder bol met een klep, zooals de Javanen veel dragen.
- Songsong** (Jav.) (of **Pajoeng**), zonnescerm, staatsie of ambtsonnenscherm der inl. ambtenaren op Java.
- Songsong**, tegen iets in; **Mënjongsong**, tegen iets ingaan, iets tegemoet gaan, enz.
- Sontak**, gescheurd; **Sontak gërowak**, met vele en groottescheuren (van linnen, enz.).
- Sop**, soep.
- Sopan**, gemanierd, bescheiden, beleefd, beschaafd, ingetogen, enz.
- Sore**, achternamiddag, vooravond, avond.
- Sorga** (ook: **Swarga** of **Soewar-ga**) (Sk.), hemel, verblijf der gelukzaligen.
- Sorok**, **Mënjorok**, iets ergens onder schuiven of stooten, enz., ook iemand (een ambtenaar, enz.) omkopen door in het geheim het een of ander geschenk onder zijne papieren, enz. te schuiven.
- Sorong**, duw, ook: geschenk, enz. dat gegeven wordt, om iemand om te koopen; **Mënjorong**, duwen, voortduwen, voortschuiven, toeschuiven, enz., ook: voorstellen voorstellen doen, en omkopen, door den omgekochte iets in de hand te duwen; **Kareta sorong**, kruiwagen; **Këna sorong**, omgekocht zijn; **Sorong**, omkoop-som, enz.
- Soso**, **Mënjoso**, de rijst wit stampen, —wit maken door stampen en verwijdering van het dunne vliesje dat om de korrels zit.
- Sosok**, fuik zonder bodem, in den vorm van een stolp om visch te

vangen in ondiep water; **Měnjosok**, met zulk een fuik vischvangen.

Sosol (of **Sosor**), **Měnjosol** of **Měnjosor**, met vooruitgestoken hals langs den grond naar iets toeschuiven om te bijten (zooals ganzen enz. doen).

Sowangan, windharp in den vorm

van een boog aan vliegers bevestigd, ook een vlieger van zulk een geluidgevend instrument voorzien.

Sowek (of **Soewek**), gescheurd; **Měnjowek**, scheuren (bijv. papier, lijnwaad, enz.); **Měnjowek-njowek**, in flarden scheuren, enz.
Swarga, zie: **Sorga**.

T.

Ta' (verkorting van **Tiada**), niet, — ook uit te drukken door ons voorvoegsel on-; **Ta'oesah**, het behoeft niet, het is onnoodig; **Ta'dapat tiada**, het moet volstrekt.

Taāla (**Allah taāla**) (Ar.), de Allerhoogste, de verheven God.

Tabaos (Sap. of Har.), met trommelslag (op de **Tifa**) bekend maken, —doen bekend maken, —verkondigen, —omroepen.

Tabiat, karakter, natuurlijke aardheid, inborst.

Tabib, geneeskundige, dokter; **Ilmoe tabib**, geneeskunde.

Tabik (of **Tabe**), groet, heilgroet, heilwensch, gegroet, wees gegroet.

Tabir, voorhang, gordijn, — ook: droomuitlegging; **Měntabirkěn**, verklaring geven van een droom, een droom uitleggen.

Taboeh, korte, van een veerkrachtigen knop voorziene stok, waarmee op de trom of andere slaginstrumenten geslagen wordt; **Měnaboeh**, met zulk een stok op een instrument slaan, —een instrument bespelen; **Taboeh-taboehan**, allerlei slaginstrumenten.

Taboeng (verg.: **Boemboeng**), koker van bamboe om er iets in te bewaren, bamboezen spaarpot; **Taboengan**, wat in zulk een ko-

ker bewaard wordt, spaargeld, enz.

Taboer, zaaisel, wat gezaaid is, oplegsel van edelgesteente; **Měnaboer**, zaaien, strooien; **Měnaboeri**, iets bezaaien, —bestrooien, dicht met iets beleggen, enz.; **Pěnaboer**, zaaien, ook schroot, hagel, (ook: **Pěnamboer**), **Pěndok di taboeri intan** een scheede (van een **Kōris**, enz.), bezaaid met diamanten.

Tachta (Ar.), troon, vorstelijke zetel; **Běrtachta**, gezeteld zijn, op een troon zitten, enz.

Tadah, **Měnadah** en **Měnadahi**, iets opvangen; **Měnadahkěn**, iets met, op, in iets opvangen, —het een of ander onder iets plaats of houden, om het op te vangen.

Tadbir (Ar.), regeling, leiding, bestuur; **Měntadbirkěn**, leiden, besturen, enz.

Tadi, zoeven, pas, zoo pas, kort geleden, daareven, nog niet lang geleden, enz.

Tadjam (of **Tadjēm**), scherp, puntig, scherpheid, snede, scherpe kant; **Měnadjēmken**, scherp maken, wetten, slijpen.

Tadji, spoor, kunstspoor (voor een vechthaan), lancet, vlijm.

Tafsir (Ar.), verklaring (van den Koran).

Tagih, groote trek, lust in iets, verlangen naar iets, (hebben),

- ook maning, vordering, enz.; **Kataghan**, zeer sterk naar iets verlangen, zeer belust zijn op iets, enz.; **Mënahih**, iemand manen, iets vorderen, —invorderen.
- Tagil** (of **Tëgil**), natuurlijke spoor van een haan.
- Tahak**, boer, oprisping; **Bërtahak**, boeren, een boer laten.
- Tahan**, uithouden, verdragen, verduren, tegenhouden, duurzaam zijn, volharden, enz.; **Bërtahan**, verduren, verdragen, uithouden, enz.; **Mënahani**, tegenhouden, beletten, verhinderen, beperken, beteugelen; **Mënahani**, iets verduren, —verdragen, —uithouden, —tegenhouden, —beletten, enz.; **Mënahankën**, iets tegen iets aanhouden, iets als middel gebruiken, om iets tegen te houden, enz.
- Tahang**, ravijn, bergkloof, ook vat, kuip, ton.
- Tahi**, stront, drek, vuil, uitwerpsel, afscheidsel, poep, enz.; **Tahi mata**, het vuil der oogen; **Tahi koeping** of **Tahi tëlinga**, oorsmeer; **Tahi lalat** of —**lalër**, sproet, moedervlek; **Tahi bësi**, ijzerroest; **Tahi gërëgadj**, zaagsel; **Tahi minjak**, bezinksel, drab van olie, ook de stof, die overblijft na het persen der olie uit de boonen, enz.; **Tahi ajam**, kippendrek; **Tahi angin**, *Cassytha filiformis*, L. nat. fam. der Laurinae, een aan plantenslijm rijke plant, die in de inlandsche geneeskunde veel tegen buikaandoeningen gebruikt wordt, ook: ijdel geklap, onzin; **Mënahi**, roesten, verroesten.
- Tahil**, als gewicht voor edele metalen wegende ± 0.054 K.G. en onderverdeeld als volgt: 1 **Tahil** = 2 **Real**, — 1 **Real** = 4 **Soekoe**, — 1 **Soekoe** = 2 **Tali**, en 1 **Tali** = 8 **Oewang**; — als gewicht voor opium wegende ± 0.0386 K.G. en onderverdeeld als volgt: 1 **Tahil** = $\frac{1}{16}$ **Kati** = $\frac{1}{1600}$ **Pikoel** = 10 **Tji** — 1 **Tji** = 10 **Timbang**, **Mata** of **Hoen**.
- Tahir**, zuiver, rein, onbesmet; **Mëntahirkën**, reinigen, zuiveren.
- Tahoe** (of **Taoe**), weten, kennen, met iets bekend zijn, verstand van iets hebben, verstaan, in iets bedreven zijn, van iets bewust zijn, kunnen, gewoon zijn, enz.; **Tiada tahoe**, niet weten, enz. ook: niet gewoon; **Mëngatahoei** iets weten, met iets bekend zijn, kennis van iets hebben of dragen, enz.; **Mëngatahoekën** of **Mëmbëri tahoe**, kennis geven, iets laten zien, enz.; **Katahoean**, bekend zijn, bekend raken, gesnapt worden, gezien worden, enz.; **Pëngatahoean**, bekendheid met, kennis, wetenschap.
- Tahoe**, een soort van Chin. meelgerecht, dat in platte koeken verkocht wordt en in vele Chinese schotels wordt gebruikt.
- Tahoen** (of **Taoen**), jaar; **Tahoen bahroe**, nieuwjaar; **Hari tahoen**, verjaardag; **Bërtahoen**, verjaren, een jaar duren; **Bërtahoen-tahoen** of **Bërtahoenan**, jaren duren, jarenlang, jaren achtereen; **Mënahoen**, ergens een jaar lang overblijven, verblijven, enz.; **Sabën tahoen**, elk jaar, jaarlijks.
- Takaboer**, ingebeeld, verwaand, verbeelding, verwaandheid.
- Takdir** (Ar.), beschikking voorbeschikking, raadsbesluit; **Takdir Allah**, Gods raadsbesluit, —beschikking; **Mëntakdirkën**, vooruit bepalen, voorbeschikken.
- Takoet**, vrees, angst, bevreesd, beangst, bloo, laf, bang, bang zijn, enz.; **Mënakoeiti**, bevreesd, bang, enz. zijn voor iets, ook: vreeswekkend, om er bang voor te zijn, enz.; **Mënakoeitkën**, bangmaken, vrees aanjagen, enz.
- Takrim** (Ar.), eerbetoon, vereering.

Taksir, Mënaksir, taxeeren, schatten, den prijs, de waarde, enz. van iets bepalen, enz.; **Taksir, Taksiran**, schatting, waardebeplating, taxatie.

Takwim (Ar.), almanak, dagwijzer.

Talak (Ar.), de wijze van echtscheiding, waarbij de man zijne vrouw eenvoudig een ontslagbriefje als zoodanig geeft en haar wegstuurt, wat driemaal mag gebeuren, zoodat hij haar tweemaal terug kan nemen, zonder dat de gescheiden vrouw eerst met een ander getrouwd moet zijn geweest, zooals na de derde wegzending bij eventueele hereeniging het geval is.

Talam, presenteerblad.

Talang, dakgoot.

Talar, openhartig, ronduit, onbewimpeld, enz.

Talen (Jav.), kwartje, 25 centstuk.

Tali, touw, lijn, koord, zeel, reep, band, streng, draad, enz.; **Tali doek**, touw van de harige vezels van den arenpalm; **Tali api**, vuurtouw, lont voor het aansteken van sigaren; **Tali sipatan**, timmermanslijn; **Mënalikën**, een touw om iets slaan, iets met een touw vastbinden, enz.

Talkin (Ar.), het onderricht der dooden; **Mëmbatja talkin**, een overledene, nadat hij in het graf is neergelaten, voorzeggende wat hij te antwoorden heeft wanneer de doodsengelen **Moengkar** en **Nakir** hem komen ondervragen.

Taloe, begin, aanvang, praeludium.

Taloek (Ar.), onderworpen, onderhoorig, afhankelijk; **Mënaloekekën**, onderwerpen, ten onder brengen, afhankelijk maken, enz.

Tamat (Ar.), geëindigd, einde (van een geschrift), ook: volleerd, een cursus geheel doorloopen hebben; **Mënamatkën**, een geschrift beëindigen, een slot daaraan maken,

ook: een feest geven ter eere van het verlaten der school (van een kind).

Tambah, bijvoegsel, wat bij iets komt, toename, vermeerdering; **Bërtambah**, aangroeien, toemen, vermeerderen, ook: zooveel te meer, enz.; **Mënambahi**, iets vermeerderen met iets; **Mënam-bahkën**, iets aan iets toevoegen, om het te vergrooten, te vermeerderen, enz.; **Tambahan**, toevoegsel, bijvoegsel, wat bij iets gevoegd moet worden, enz.

Tambak (Jav.), dijk, bedijking, dam, ingedijkte vischvijver, beschoeiing van een rivieroever, dok, enz.; **Mënambak**, bedijken, indijken, opdammen, beschoeien, enz.

Tambal (of **Tambël**), lap, stuk, dat in eenig kleedingstuk, enz. gezet is; **Mënambal**, in een kleed enz. een lap of stuk zetten, een gescheurd of beschadigd kleed, enz. lappen; **Tambalan**, gelapt, met lappen, enz., ook het gelapte deel, lapwerk.

Tambang, touw; **Mënambang**, touwslaan, touwdraaien; **Më-nambanggi**, vastbinden, aan een touw vastleggen.

Tambang, mijn; **Mënambang**, een mijn graven, mijnwerk doen; **Anak tambang**, mijnwerker; **Kapala tambang**, hoofd eener mijn, mijnopzichter, enz.

Tambang, vracht, passagegeld voor het overvaren, overbrengen, enz.; **Mënambang**, overvaren tegen betaling, enz.; **Mënambangkën**, iets of iemand tegen betaling overzetten, overbrengen, overvaren, enz.; **Përahoe pënambang** of **-tambangan**, schuit, waarin men wordt overgebracht, enz.; **Oewang tambangan**, vracht, overvaargeld, enz.; **Tambangan**, wat tot vervoer van passagiers dient; **Kareta tambangan**,

- huurrijtuig, dat geen passagiers heeft, dus nog vrij is.
- Tambar**, (van gepelde rijst) gekleurd, niet wit.
- Tambat**, **Mëmbat**, aan iets vastbinden, — vastleggen, iets verbinden; **Përtambatan**, verband.
- Tambëra**, een lekkere zoetwater-visch.
- Tambi**, jongere broeder; titel of benaming waarmede men Klingaleezen aanspreekt.
- Tamboel**, toespijs bij de thee, enz., ook: goochelarij, hekserij, enz.; **Mënamboel**, goochelen, tooveren, enz.
- Tamboen**, vet, goed in 't vleesch, dik, ook: stapel, hoop, mijt, enz. (ook: **Tamboenan**); **Mënamboen**, opstapelen, ophoopen, ook vetmesten; **Bërtamboen**, opgestapeld (zijn), in hoopen (zijn); **Pënamboenan**, opstapeling, enz.
- Tamboeng**, brutaal, vermetel, onbeschoft, baldadig, enz.; **Mënamboeng**, brutaal, onbeschoft zijn, baldadigheden plegen, enz.
- Tamboer**, tamboer, trommelslager, ook: trom.
- Tamboes**, onder asch geroosterd, ook onder den grond gepoft, om rijp te worden; **Mënamboeskën**, iets onder asch roosteren, gaarbakken, enz., vruchten onder den grond laten rijpen, enz.
- Tameng**, schild (ook in fig. zin).
- Tam'lik** (Ar.), wat aan iemand in eigendom (als zijn volle eigendom) wordt overgedragen, zoowel bij schenking als bij koop, erfenis, enz.; **Tamalloek**, hetgeen op die wijze in eigendom wordt ontvangen of genomen; **Mënamlikkan**, iemand iets in vollen eigendom afstaan, schenken, enz.
- Tamoe** (of **Tëtamoe**), gast, visite, bezoek; **Bërtamoe**, een visite maken, op bezoek gaan, enz., ook: visite hebben. Zie: **Djamoe**.
- Tampa**, opvatting, beschouwing; **Salah tampa**, verkeerde opvatting; **Mënampa**, opvatten, beschouwen, meenen, enz.
- Tampah** (Jav.), wan, rond, plat vlechtwerk met lagen rand, dienende om te wannen, enz.
- Tampak**, zichtbaar, zichtbaar zijn, gezien kunnen worden, enz.; **Mënampak**, kunnen zien, zien; **Mënampakkën**, laten zien, laten blijken, toonen, vertoon, enz.
- Tampal**, lap, waarmede iets bedekt wordt, pleister; **Mënampal**, lappen, oplappen, verstellen, een pleister op iets zetten, enz. Ver- gel.: **Tambal**.
- Tampän**, welgemaakt, schoon van gestalte, ook: zich goed voordoen, een flink voorkomen hebben, enz.
- Tampar** (ook: **Tampër**), klap, slag met de vlakke hand, oorveeg, mep; **Mënampari**, iemand klappen geven; **Bërtampar tangan**, iets bij handslag beloven, enz.
- Tampas**, glad afgekapt, gelijk gekapt, effen gekapt, enz.; **Mënampas**, de oneffenheden van iets (bijv. een levende haag) weg snijden, weg kappen, gelijk kappen, enz.
- Tampëg** (of **Tampëk**), de mazelen; **Sakit tampëg**, de mazelen hebben.
- Tampi**, wan, rijstwan; **Mënampi**, wannen, rijstwannen, enz.
- Tampik**, weigering, om iets aan te nemen, enz.; **Mënamplik**, weigeren, verwerpen, van de hand wijzen, wraken, versmiden, niet willen aannemen, enz.
- Tampin**, klaar gemaakt, ineen gedraaid als een peperhuisje, peperhuis; **Sirih satampin**, een klaar-gemaakte **Sirih**-pruim.
- Tamsil** (Ar.), vergelijking, gelijkenis, parabel, allegorische voorstelling, enz.; **Mënamsilikën**, vergelijken.
- Tanah**, aarde, aardbodem, bodem, grond, land, landstreek, lande-

rijen, enz.; **Tanah hidoep**, bebouwde grond; **Tanah mati**, onbebouwde, verlaten grond; **Tanah mēngandjoer**, landtong, uitstekende punt in zee, schier-eiland; **Tanah liat**, klei; **Tanah lēmpoeng**, leem; **Tanah pasir**, zandgrond; **Tanah tinggi**, hooggelegen grond, —streek; **Tanah rēndah**, laaggelegen grond, —streek; **Tanah goepërmen**, gouvernements grond, landsdomein; **Tanah mērdika**, particuliere grond, grond van particuliere bezitters, enz.

Tanak, **Mēnanak**, rijst koken, koken; **Djoeroe tanak**, kok.

Tanam (of **Tanēm**), **Mēnanam**, planten, in den grond zetten, pooten, ook: in of onder den grond begraven, leggen, plaatsen, enz.; **Tanaman**, plantsoen, wat geplant, begraven, enz. wordt, aanplant, enz.; **Tanam-tanaman**, allerlei planten.

Tanda, merk, teeken, merkteeken, kenteeken, voorteeiken, bewijs, enz.; **Tanda tangan** (ook: **Tapak tangan**), handteekening, ook: schriftelijk bewijs, kwitantie, enz.; **Tanda mata**, souvenir, aandenken, geschenk tot aandenken; **Bértanda**, van een teeken voorzien zijn, geteekend zijn, een teeken hebben, enz.; **Mēnandai**, van een teeken voorzien, merken, een handteekening onder iets plaatsen, enz.; **Mēnandakēn**, iets als voorteeiken beschouwen; **Pértanda**, beul.

Tandak, inlandsche dans, ook dansmeid; **Mēnandak**, (op zijn inlandsch) dansen.

Tandan (ook: **Toendoen**), een tros van vruchten (bijv. pisang).

Tandang, bezoek zonder bepaald doel; **Bértandang** of **Mēnandang**, op bezoek gaan, bezoeken afleggen, zonder bepaald doel, — zich begeven naar het tooneel

van een strijd, enz.

Tandil, onderofficier aan boord, met een rang onder dien van een **Sérang**, (sergeant).

Tanding, vergelijking, wat ter vergelijking naast iets anders of tegenover iets anders gesteld of geplaatst wordt; **Bértanding**, zich tegenover iets stellen (om te vergelijken), een weërگا hebben; **Mēnanding** en **Mēnandingkēn**, voorwerpen met elk-ander vergelijken, tegenover elk-ander stellen, enz.

Tandjak, opwaarts, omhooggaand, steigend; **Tandjakan**, steilte, aanhoogte, steil opgaande weg, enz.

Tandjoe, muurlamp, ring aan een muur, enz. waarin een lampje hangt.

Tandjoel, lasso, werpstrik; **Mēnandjoel**, met een lasso werpen; **Mēnandjoell**, lasseeren, met een werpstrik vangen.

Tandjoeng, uitstekende landpunt in zee, hoek, kaap, landtong, ook de naam van een hoogen boom (*Mimusops elengi*, L. nat. fam. der Sapotaceae) met kleine welriekende bloemen, die veel gebruikt worden; **Mēnandjoeng**, een kaap omvaren.

Tandoe, draagstoel, draagpalankijn, enz.; **Bértandoe**, in een draagstoel zitten, reizen, enz.

Tandoek, hoorn; **Bértandoek**, gehoornd (zijn), hoorns dragen, —hebben; **Mēnandoek**, met de hoorns stooten, iets op de hoorns nemen, enz.

Tandoer (Jav.), **Mēnandoer**, planten, (inzonderheid van rijst).

Tangan, hand, arm, mouw, enz.; **Tangan kanan**, rechterhand, rechterarm; **Tangan kiri**, linkerhand, linkerarm; **Tangan badjoe**, mouw van een badjoe; **Tangan kēmoedi**, helmstok aan een roer; **Iboe tangan**, de duim; **Daridji tangan**, de vingers;

Tapak tangan, de palm van de hand (zie ook: **Tanda**); **Mata tangan**, het handgewricht; **Tangan pandjang**, lange vingers hebben, dieftchtig (zijn); **Mėnangani**, iets met de handen aanvatten, de hand aan iets slaan, met de hand behandelen, enz.

Tangas, warm bad, dampbad, stoombad; **Mėnangas**, een warm-, damp- of stoombad nemen of geven, aan warmte of hitte blootstellen, stoven, broeien, enz.

Tangga, ladder, trap, trede (van een rijtuig); **Roemah tangga**, huis en trap, d. i. het geheele huis, met al wat daartoe behoort, huishouding; **Bėroemah-tangga**, een huishouden hebben, als gehuwd persoon ergens gevestigd zijn; **Anak tangga**, sport, trede; **Tatangga** of **Tėtangga**, buur, buren; **Toeroen-tangga**, (van een aantal kinderen bijv. die naast elkander geplaatst worden) een geregelde of regelmatige afdalende of opgaande rij vormend, regelmatig in hoogte verschillen als de treden van een trap.

Tanggal, los, losgaan, loskomen, uitvallen (van een tand bijv.), weder te voorschijn komen (van de maan), datum (ook: **Tanggal boelan**); **Mėnanggalkėn**, dateeren, een datum op iets plaatsen.

Tanggala, ploeg. (Zie: **Loekoe**).

Tanggam; zwaluwstaart (een houtverbinding); **Mėnanggam**, met zwaluwstaarten aan elkander hechten, verbinden.

Tanggung, geveld, horizontaal, vooruitstekend; **Mėnanggung**, vellen, geveld houden. Zie ook: **Sagang**.

Tanggoeh, uitstel; **Bėrtanggoeh**, met iets wachten, dralen, iets uitstellen; **Mėnanggoehkėn** of **Mėmpėrtanggoehkėn**, iets uit-

stellen, tot later verdagen, —verschuiven, enz.

Tangoeng (Jav. Bat.), onvolgende, niet genoeg, ontoereikend, ten halve, enz.

Tangoeng, borg, borgstelling, borgschap, enz.; **Mėnangoeng**, voor iets instaan, borg staan, zich borg stellen, verantwoordelijk zijn, iets op zich nemen, dragen, verdragen, ondergaan, lijden, dulden, enz.; **Mėnangoengkėn**, iemand iets opdragen, —met iets belasten, —voor iets verantwoordelijk stellen, enz.; **Tangoengan**, verantwoordelijkheid, verplichting, enz., ook dat, waarvoor men verantwoordelijk is, en wat als borgstelling, zekerheid, enz. gegeven wordt; **Pėnangoeng**, borg, die zich als borg stelt, —wat als zekerheid dient, ook: gijzelaar, enz.

Tanggok, bolvormige, à jour gevlochten mand, of zeef zonder deksel, dienende als vergiettest, en dikwijls ook gebruikt om visch te vangen; **Mėnanggok**, visch met zulk een mand of zeef vangen.

Tangis, geweent, gehuil; **Mėnangis**, huilen, weenen, tranen storten; **Mėnangisi**, iemand beweenen; **Mėnangiskėn**, iemand doen huilen, enz., ook: over iets of iemand weenen; **Tangisan**, geweent, gehuil, gejammer.

Tangkai, (of **Tangke**), steel, stengel, handvat; **Tangkai kėmbang**, bloemsteel.

Tangkal, talisman, behoedmiddel, amulet, enz. (ook: **Pėnangkal**) —**Mėnangkal**, een onheil, enz. door een talisman afweren, —krachteloos maken.

Tangkap, **Mėnangkap** of **Mėnangkėp**, vatten, grijpen, pakken, oppakken, vangen, gevangen nemen, enz.

Tangkar, borst, borstbeen (van een kalf, bijv.).

Tangkas, snel, vlug, kwik (in beweging of gang).
Tangkis, afwering, parade, pareering; **Mëngankis**, pareeren, afweren, afslaan, afwenden; **Mëngankiskën**, een slag enz. met iets pareeren, afslaan, afwenden; **Bërtangkis-tangkisan**, elkanders slagen enz. over en weder pareeren, schermen.
Tangkoel, totebel, groot kruisnet; **Mëngankoel**, met een totebel visschen.
Tangkoop (of **Tangkëb**), tegen of op elkander sluitend; **Mëngkoop** of **Bërtangkoop**, tegen of op elkander sluiten; **Mëngankoepkën**, tegen of op elkander doen sluiten.
Tanglong (ook: **Loleng**), Chin. papieren lantaren.
Tangsi (ook: **Roemah tangsi**), kazerne, barak.
Tani, (Jav.), landbouw, landbouwbedrijf uitoefenen; **Orang tani**, landbouwer; **Pakërdjaän tani**, landbouw, landbouwbedrijf.
Tanja, vraag; **Bërtanja**, een vraag doen, navraag doen; **Mënanja**, vragen, naar iets vragen, informereen, informaties inwinnen; **Mënanjal**, iemand naar iets vragen; **Mënanjakën**, iemand ondervragen, verhooren, enz., omtrent het een of ander bij iemand informereen, iemand omtrent iets vragen doen, enz.
Tanoer, oven, bakoven.
Tantëra (of **Tantara**), leger; **Bala tantëra**, leger, legerscharen; **Përtantëraän**, legerplaats, kampement, kamp.
Tapa (Sk.), boetedoening, boete, afzondering, kluisenaar, asceet; **Bërtapa**, in afzondering leven, boete doen, een ascetisch leven leiden; **Përtapa**, kluisenaar, asceet, boetedoener; **Përtapaän**, kluis, woning van een kluisenaar, ook boete, boetedoening.

Tapak, handpalm, voetzool, ook indruksel daarvan of van de pooten van dieren, voetspoor, merk, enz.; **Tapak tangan**, handteekening, ook: de palm van de hand.
Tapëlak, tafellaken, tafelkleed.
Tapi (of **Tape**), een snoeperij van gegiste rijst.
Tapih (Jav.), het lange beenkleed der vrouwen; **Bërtapih**, zulk een kleed aanhebben.
Tapis, zeef, teems; **Mënapis**, zeven, doorzigen, filtreeren; **Tapisan**, filter, wat tot het doorzigen gebezigd wordt, — ook: het gefiltreerde.
Tapoek, kroontje boven of op sommige vruchten (zooals de **Manggis**).
Tara, effen, gelijk, plat, weinig hellend, bijna vlak (van een dak, bijv.).
Tarak, onthouding, diëet; **Bërtarak**, zich van iets onthouden, zich menageeren, diëet houden.
Tarang (**Pëtarangan**), nest voor een broedsche of leggende kip.
Tareak, **Bërtareak**, schreeuwen, gillen, hard roepen.
Tari, **Mënar**, dansen.
Tarich (Ar.), jaartelling, tijdrekening, enz.; **Tarich mësähi**, de Christelijke jaartelling.
Tarik, **Mënarik**, trekken, naar zich toe trekken, naar zich toe halen, aanhalen, ook: innen, invorderen, enz.; **Mënarik boënga**, renten trekken.
Tarima, zie: **Tërima**.
Taring, oogtand, hoektand.
Taroeb (of **Taroep**), uitbouwsel aan een huis of **Pëndapa**, afdak, ook afzonderlijk gebouwtje van licht materiaal met een plat dak tot tijdelijk gebruik.
Taroem (of **Tom**) (Jav.), de indigo-plant (*Indigofera tinctoria*, L. nat. fam. der Papilionaceae), die de bekende indigo of **Nila** van den handel geeft.

Taroh, Mënaroh, leggen, neerleggen, plaatsen, zetten, opzetten, inzetten, deponeren, stellen, enz.; **Bërtaroh** of **Bërtarohan**, met iemand tegen een inzet wedden; **Pëtaroh** of **Tarohan**, pand, inleg, inzet, bedrag der weddenschap.

Tartib, orde, regel, regelmaat.

Tasbih (Ar.), rozekrans, bidsnoer.

Tasik, meer, binnensee, groote plas water.

Tatah, beitel; **Mënatatah**, beitelen, met een beitel bewerken, ook: inzetten van edelgesteenten in goud, enz.

Tatal, spaander; **Tatal këlam**, houtkrul.

Tatang (**Mënatang**), iets in de holte der hand, of in de tegen elkander aan gehouden handen dragen, opvangen, enz.

Tating, Mënating, zie: **Tatang**.

Tatkala, toen, ten tijde, tijdens, wanneer.

Tatoe (Jav.), wond, (zie: **Loeka**).

Tauge (Chin.), ontkiemde **Katjang-idjo**, (zaadjes van *Phaseolus radiatus* L. nat. fam. der *Papilionaceae*), die veel als groente gebruikt worden (ook **Këtjambah** genaamd).

Tauke (Chin.), hoofd, chef, baas.

Taulan, vriend, makker, kameraad, maat, gezel, bondgenoot.

Tawa (**Tërtawa** of **Tëtawa**), lachen; **Mënawal**, om iets lachen, iemand uitlachen; **Mënowakën**, doen lachen, aan het lachen brengen, enz., ook: uitlachen, enz.

Tawakoel, op God vertrouwen.

Tawan, krijgsgevangene, buit;

Mënawan, gevangen nemen, buit maken.

Tawar, flauw, laf, (van smaak), smakeloos, niet hartig, kracheloos, enz.; **Mënowar**, kracheloos maken (van vergift, enz.); **Mënowari**, door het een of

ander flauw, smakeloos, kracheloos maken, betooveren, enz.; **Mënowarkën**, iemand ontmoedigen; **Pënowar**, geneesmiddel, tegengif.

Tawar, bod; **Mënowar**, een bod doen, bieden, dingen, afdingen; **Mënowari**, te koop aanbieden; **Mënowarkën**, iets te koop aanbieden; **Pënowaran** of **Tawaran**, bod, ook aanbod, aanbieding, enz.

Tawas, aluin.

Tawon, bij (insect); **Tawon madoe**, de honigbij; **Tawon ëndas** of **Tawon gong**, een groote, gevaarlijke soort wesp; **Tawon këlantjeng**, een kleine wesp, die vrij goede was levert.

Tëbah, slag met iets langs of plats; **Mënebäh**, met een stok, enz. plat op iets slaan, beuken, dorschen.

Tëbal (of **Tëbël**), dik (van platte voorwerpen, als een plank, enz.), dicht, dicht open, dicht bijeen (van onkruid bijv.), talrijk (van een menigte), ook hardvochtig, onbeschaamd; **Moeka tëbël**, een onbeschaamd gelaat, een schaamteloos mensch, enz.

Tëbang, Mënebång, omkappen, vellen, neerhouwen (van boomen, enz.); **Tëbangan**, wat gekapt op den grond ligt.

Tëbas, Mënebäs, weggappen van klein hout, struikgewas, enz., ook tegen een overeengekomen loon eenig werk aannemen, enz.

Tebeng, schut, scherm, schild, wat daartoe dient of als zoodanig beschouwd wordt; **Bërtebeng**, achter een scherm enz. zitten, schuilen; **Mënebengkën**, iemand tot scherm enz. dienen, beschermen, beschutten, enz.

Tëbing, hooge kant van iets, talud, oever, enz.

Tëboe, suikerriet; **Pënggilingan tëboe**, suikerrietmolen, suiker-

fabriek; **Goela tēboe**, suiker uit suikerriet bereid; **Ajēr tēboe**, suikerrietsap; **Kēbon tēboe**, suikerriettuin.

Tēboes, **Mēnēboes**, lossen, loskopen, vrijkopen; **Pēnēboes** of **Tēboesan**, losgeld, losprijs, prijs waarvoor men iets of iemand vrijkoopt; **Pēnēboes**, ook degeen die lost, afkoopt, vrijkoopt.

Tēbok, **Mēnēbok**, een klinkenden slag met de hand of de vuist geven.

Tēdas (Bat.) (van een sabel, enz.), scherp of sterk genoeg om ergens in te kunnen dringen, iets of iemand te kunnen snijden, te kunnen kwetsen, enz.

Tedja, glans, schijn, schittering, avondrood, enz.

Tēdoeh, lommerrijk, beschaduwd (van plaatsen), stil, bedaard, kalm, enz. (van het weder); **Bērtēdoeh**, ergens onder schuilen, onder dak zijn; **Mēnēdoehi**, iets beschutten, beschaduwen.

Tēgah (ook: **Tjēgah**), **Mēnēgah** of **Mēnjēgah**, beletten, tegenhouden, tegengaan, weerhouden, verhinderen, enz.

Tēgak, overeind, rechtop; **Mēnēgak**, zich oprichten, rechtop staan; **Mēnēgakkēn**, overeind zetten, enz.

Tēgal (ook: **Tēgalan**), niet of slecht bewaterbaar, min of meer hoog gelegen bouwveld, niet geschikt voor de natte rijstteelt.

Tēgap, krachtig, sterk, gespierd, kloek, flink, stevig, enz.

Tēgar, onbuigzaam, stijf, hard, enz.; ook: onverschrokken, moedig, enz.

Tēgar (Jav.), te paard rijden, een toertje te paard maken, ook om het paard te dresseeren; **Panēgar**, piqueur.

Tēgil, zie: **Tagil**.

Tēgoeh, hecht, sterk, stevig, vast, standvastig, duurzaam; **Bērtēgoeh**, zich stevig houden, enz.;

Mēnēgoehkēn, iets hecht maken, bevestigen, enz., ook zich stevig aan iets houden, standvastig zijn, enz.

Tēgok, slok, teug.

Tēgor, **Mēnēgor**, toespreken, aanspreken, aanroepen, toeroepen, ook: aanmerking maken, berispen, enz.

Teh, thee (zoowel de plant als het blad); **Dacoen teh**, de theebladeren; **Ajēr teh**, thee (drank); **Minoem teh**, thee drinken; **Masak teh**, thee zetten.

Tēkak, het achterdeel van het verhemelte, het orgaan van den smaak, — de smaak; **Anaktēkak**, de huid.

Tēkan (of **Tēkēn**), druk op iets; **Mēnēkan**, drukken, aandrukken, neerdrukken.

Tēkap, bolvormig deksel of kap over iets; **Mēnēkap**, met zulk een deksel of met de holle hand iets bedekken, toedekken, enz.

Tēkek, zie: **Tokēk**.

Tēkēk (Bat.), **Mēnēkēk**, iemand bij den nek of den hals pakken en neerdrukken, den hals toeknippen, worgen.

Tēkēn (Jav.), stok, wandelstok, ook: druk op iets; **Mēnēkēn**, op iets drukken, enz., ook: zich van een stok tot steun bedienen.

Tēki, een kleine grassoort, waarvan de wortelknolletjes veel gebruikt worden als medicament (Cyperus rotundus, L., Kyllingia monocephala, Rottb. enz. nat. fam. der Cyperaceae).

Teko, Chin. trekpot, theepot.

Tēkoek, gevouwen, vouw, bocht; **Mēnēkoek**, gevouwen zijn, een vouw maken, een bocht maken, — vormen; **Mēnēkoekkēn**, iets vouwen, enz.; **Tēkoekan**, vouw, bocht, kromming.

Tēkoekoer, houtduif.

Tēlaga, meer, put, vijver, kom.

Tēlah, al, reeds, bereids; **Satēlah**, nadat.

**Teka-teki* = raadadv.

Tĕlampoeng, zie: **Tombong**.
Tĕlan, slok; **Mĕnĕlan**, inslikken, doorslikken, opslikken.
Tĕlandjang, naakt, bloot, ontbloot, ongekleed, ongedekt; **Tĕlandjang boelat-boelat**, poedel-naakt, spiernaakt, moedernaakt; **Bĕrtĕlandjang**, naakt, bloot, geheel ongekleed loopen, —zijn; **Mĕnĕlandjangkĕn**, iemand geheel ontkleeden, ontblooten, naakt uitkleeden, iets ontblooten, enz.; **Kaki tĕlandjang**, bloote voeten, barrevoets.
Tĕlandjoer (Bat.), **Kĕtĕlandjoer**, te ver gegaan, te ver, niet meer te verhelpen, enz.
Tĕlapak, zie: **Tapak**.
Tĕlatah, kenmerk, teeken, gezichts-uitdrukking, enz.
Tĕlatan (Jav.), zorgvol, zorgvuldig, nauwgezet, geduldig, zorgvuldigheid, nauwgezetheid, geduld bij eenig werk, enz.
Tĕledoer (of **Tĕledor**), onverschillig, niet nauwgezet, onachtzaam, zijn plicht verzaken, enz.; **Mĕnĕledoerkĕn**, iets veronachtzamen, met onverschilligheid behandelen, enz.
Tĕlĕntang (ook: **Tĕlĕntang**), achterover op den rug liggend; **Bĕrtĕlĕntang**, achterover op den rug liggen; **Mĕnĕlĕntangkĕn**, achterover op den rug leggen, plat neerleggen, enz.
Tĕlinga (verg.: **Koeping**), oor, kruk; **Daoen tĕlinga**, oorschelp, oorlap; **Tĕjoeping tĕlinga**, oorlel.
Tĕloek (of **Tĕlok**), baai, inham, zeeboezem, golf.
Tĕloendjoek, ook: **Djari tĕloendjoek**, de wijsvinger. Zie: **Toendjoek**.
Tĕloet (zie: **Loetoet**), knie; **Bĕrtĕloet**, knielen.
Tĕlor, ei, kuit; **Tĕlor asin**, gezouten ei (meest van eenden); **Tĕlor tĕroeboek**, gezouten kuit (van een soort Indische elft),

kaviaar; **Bĕrtĕlor**, eieren leggen.
Tĕman, vriend, makker, metgezel, kameraad (vergel. **Kawan**); **Bĕrtĕman**, bevriend zijn, ook: in gezelschap van; **Mĕnĕmaŕi**, als vriend helpen, vergezellen, gezelschap houden, enz.
Tĕman (of **Tĕmĕn**) (Jav.), oprecht, welmeenend, enz., ook: goed, deugdelijk, enz. en: werkelijk, erg, enz.; **Panas tĕmĕn**, goed warm, erg warm; **Mĕnĕmĕnkĕn**, iets met oprechtheid, ook goed, met allen ernst doen, enz.
Tĕmbaga, koper, koperen, van koper; **Tĕmbaga koening**, geel koper; **Tĕmbaga merah**, rood koper; **Tĕmbaga poetih**, pleet, Berlijnsch zilver.
Tembak, **Mĕnembak**, met een vuurwapen schieten, vuren, afvuren, een schot lossen; **Mĕnembakkĕn**, een kogel, projectiel, uit een geweer, enz. schieten.
Tĕmbako, tabak; **Tĕmbako roko**, rooktabak voor sigaren of sigaretten; **Tĕmbako soesoer**, pruimtabak; **Tĕmbako radjangan**, gekorven tabak; **Tĕmbako lempengan**, gekorven tabak in pakjes van bepaalde afmeting; **Tĕmbako pepean**, gekorven tabak, in de zon gedroogd; **Tĕmbako garangan**, gekorven tabak, boven vuur gedroogd; **Tĕmbako tongboe**, sterke, gesausde gekorven rooktabak; **Daoen tĕmbako**, tabaksblad; **Pohon tĕmbako**, tabaksplant (*Nicotiana tabacum*, L. nat. fam. der Solanaceae).
Tĕmbam (of **Tĕmbĕm**) (Bat.), bol, mollig, gezwollen (van het aanzicht).
Tembel, lapje, wat op iets is gelapt, geplakt, enz. (zie ook: **Timbil**); **Mĕnembel**, plakken, kleven, vastzitten; **Mĕnembelkĕn**, iets op iets plakken, —doen kleven, enz.

Tĕmberang, staand want op een vaartuig.
Tĕmboes, door en door, doorboord, geheel door iets heendringend;
Tĕmboesan, het punt waar iets, dat geheel door een lichaam gedrongen is, uitkomt.
Tembok, muur, steenen muur, wal, dijk, beer; **Bĕrtembok**, van muren, enz. voorzien zijn; **Mĕnembok**, een muur, enz. om iets heen bouwen, een muur, enz. opzetten, ook iets met klei enz. bepleisteren.
Tĕmĕn, zie: **Tĕman**.
Tĕmĕnggoeng (Jav.), (of **Toe-mĕnggoeng**), regentstitel op Java.
Tĕmoe, **Bertemoe**, ontmoeten, tegenkomen, aantreffen; **Bĕrtĕmoe dengan**, iemand of iets ontmoeten, met iemand een samenkomst hebben; **Mĕnemoe-kĕn**, iemand tegemoet gaan, om hem te ontmoeten, enz., ook (bijv. bruid en bruidegom) bij elkander brengen, elkander doen ontmoeten, enz.; **Kĕtĕmoe**, ontmoet, aangetroffen, enz., ook gevonden; **Nĕmoe** of **Mĕnĕmoe**, iets vinden.
Tĕmoe-koentji, *Kaempferia rotunda*, L. nat. fam. der Zingiberaceae, een geneeskrachtige knolplant, waarvan de jonge wortels veel gegeten worden.
Tĕmoekoes (of **Kĕmoekoes**), staartpeper (*Cubeba officinalis*, L. nat. fam. der Piperaceae).
Tĕmoelawak, *Curcuma Zerumbet*, Rxb. nat. fam. der Zingiberaceae, een geneeskrachtige knolplant, in de inlandsche geneeskunde veel gebruikt.
Tĕmpajak, larve van een mier, bij of wesp.
Tĕmpajan, martevaan, groote, wijdmondige pot, urnvormige, groote pot, enz.
Tĕmpat, plaats, plek, oord, ver-

blijfplaats, enz.; **Tĕmpat toempah darah**, geboorteplaats; **Tĕmpat bĕrhĕnti**, pleisterplaats; **Bĕrtĕmpat**, een plaats innemen, ergens geplaatst zijn, gevestigd zijn; **Mĕnĕmpati**, een plaats innemen, een plaats bezetten, op een plaats gevestigd zijn, ergens wonen, enz.; **Mĕnĕmpatkĕn**, iets ergens plaatsen, een plaats geven, enz.; **Katĕmpatan barang gĕlap**, in het bezit bevonden worden van gestolen goed, enz.
Tempel (**Mĕnempel**), plakken, kleven, aan iets vastzitten, aan iets grenzen, palen, belenden, enz.; **Mĕnempeli**, iets beplakken met; **Mĕnempelkĕn**, iets doen kleven, doen plakken, aanplakken, enz.
Tĕmpias, het instuiven van den regen, van golven, enz.
Tĕmpiling, oorveeg, klap, mep; **Mĕnĕmpiling**, een klap, enz. geven.
Tempo, tijd, termijn, ten tijde; **Tempo dĕhoeloe**, de oude tijd, eertijds, vroeger, enz.; **Minta tempo**, uitstel vragen, enz.
Tĕmpoeh, aanval; **Mĕnĕmpoeh**, aanvallen, bestormen, enz.
Tĕmpoeh (Jav.), schuld aan, oorzaak van, enz.; **Mĕnĕmpoehkĕn**, iemand de schuld van iets geven, voor iets verantwoordelijk stellen, enz.; **Katĕmpoehan**, de schuld van iets krijgen, schadevergoeding moeten betalen, enz.
Tempoeling, harpoen, haak, enterhaak, werpspies met ijzeren punt en weerhaak.
Tĕmpolong, kwispedor, spuwbak.
Tĕmporong, harde dop van een kokosnoot; **Tĕmporong kapala**, schedel; **Tĕmporong loetoet**, knieschijf.
Tĕnang, (van water), stil, stilstaand, kalm, onbewogen.
Tenda, tent, zonnetent, ook: tent van een ledekant, wagen, enz.
Tĕndang, schop, trap; **Mĕnĕn-**

- dang**, schoppen, trappen, een schop of trap geven; **Mĕnĕn-dangi**, iemand of iets schoppen, herhaaldelijk schoppen, trappen geven.
- Teng** (of **Ting**), groote papieren lantaarn, ook in het algemeen: lantaarn van wat ook gemaakt.
- Tĕngadah**, **Mĕnĕngadah**, de oogen opwaarts slaan, naar boven kijken, brutaal kijken, enz.
- Tĕngah**, midden, in het midden, te midden, middelpunt, centrum, helft, gedeelte; **Satĕngah**, half, de helft, midden, te midden, ten halve; **Tĕngah hari**, midden op den dag, middag; **Tĕngah malĕm**, middernacht; **Di tĕngah**, in het midden, juist midden in; **Mĕnĕngah**, naar het midden gaan, zich in het midden verplaatsen, naar het midden schuiven, enz.; **Mĕnĕngahkĕn**, iets in het midden plaatsen, naar het midden schuiven, enz.
- Tĕnggĕlĕm**, verzonken, zinken; **Mĕnĕnggĕlĕmkĕn**, iets doen zinken, laten zinken, enz.
- Tĕnggiling** (of **Tĕrĕnggiling**), de Javaansche miereneter (een schubdier).
- Tĕngik**, rans, ranzig, garstig, sterk van reuk of smaak (van oliĕn en vetten).
- Tĕngkawang**, hooge, tot de Hopea-soorten (Nat. fam. der Dipterocarpeae) behorende boom, die het onder den naam **Minjak-tĕngkawang** of **Tĕngkawang** olie bekende plantenvet levert.
- Tĕngkoe** (ook: **Toewan koe**), Maleische adellijke titel.
- Tĕngkorak**, schedel, bekkeneel, doodshoofd.
- Tengok**, **Mĕnengok**, naar iets kijken, zien, omzien, omkijken, enz.; **Mĕnengokkĕn**, naar iets of iemand gaan zien, iemand bezoeken om te zien hoe hij het maakt, enz.
- Tĕnoek**, de tapir.
- Tĕnoen**, **Mĕnĕnoen**, weven, (ook: **Bĕrtĕnoen**), bezig zijn met weven, enz.; **Tĕnoenan**, weefstool, ook wat geweven wordt of is.
- Tĕnoeng**, waarzegging, voorspellerij, voorspelling, tooverij; **Mĕnĕnoeng**, waarzeggen, voorspellen; **Pĕtĕnoeng**, ziener, waarzegger.
- Tenong**, gevlochten manden of doozen van diverse vormen en met deksels, dienende ter bewaring van eetwaren, kleederen, enz.
- Tĕntang**, betreffende, met betrekking tot, ten aanzien van, nopens, aangaande, tegenover, tegenovergeplaatst, enz.; **Mĕnĕntang**, recht uitkijken op, vlak tegenover iets geplaatst zijn, enz.
- Tĕnteng**, **Mĕnĕnteng**, iets in de hand (hangend) dragen, iets in de hand aan een touw, in een zak, enz. meevoeren, enz.
- Tĕntoe**, stellig, bepaald, zeker, vast, uitgemaakt, zekerheid, enz.; **Mĕnĕntoekĕn**, iets vaststellen, verzekeren, bepalen, uitmaken, enz., ook: zeker, stellig op iets rekenen, enz.; **Katĕntoean**, zekerheid, bepaling, vaststelling, enz.
- Tĕpak**, **Mĕnĕpak**, met de hand afweren, bijv. een toegeworpen voorwerp, enz.
- Tepak**, doos van vlechtwerk, meest dienende tot beteldoos.
- Tĕpat**, juist, recht, in de goede streek, niet afwijkend, enz.; **Mĕnĕpat**, recht op iets afgaan, in de juiste richting gaan, enz.
- Tĕpi**, kant, zoom, rand, strand, oever, boord, grens, enz.; **Tĕpi laeet**, zeestrand; **Tĕpi soengal**, rivieroever; **Tĕpi langit**, de grens van den hemel, de horizon; **Bĕrtĕpi**, van een rand, zoom, lijst, enz., voorzien (zijn); **Mĕnĕpi**, naar den kant, oever, enz. gaan; **Mĕnĕpikĕn**, iets naar den kant, oever, enz. brengen, halen, trek-

ken, roeien, enz., ook iets van een rand, zoom, lijst enz. voorzien.

Tĕpoek, zie: **Tĕpok**.

Tĕpoeng, meel; **Mĕnĕpoeng**, meel maken, iets tot meel stampen, vermalen, enz.

Tĕpok, klap, slag met de vlakke hand; **Mĕnĕpok**, een klap of slag met de vlakke hand geven, met de vlakke hand klappen, een slag geven, enz.; **Bĕrtĕpok tanga**, in de handen klappen.

Tĕra, stempel; **Mĕnĕra**, stempelen, een stempel op iets drukken, zegelen, drukken, enz.; **Pĕrtĕraan**, het stempelen, enz., drukkerij.

Tĕrabang, **Mĕnĕraboeng**, op iets aanvliegen, aanstuiven, aanvallen, enz. (zooals twee hanen tegen elkander, zoodat de veeren in de rondte vliegen).

Tĕrada, zie: **Tiada**.

Tĕradjang, **Mĕnĕradjang**, op iets aanvliegen, —invliegen, —instuiven, —aanvallen, tegen iets aanloopen, iets omverloopen, een verwoeden aanval op iets doen.

Tĕradjoe (Jav.), balans, schaalbalans, weegschaal, enz. eig. de naald daarvan.

Tĕran, **Mĕnĕran**, persen, drukken (bijv. bij het doen eener natuurlijke behoefte). — ook **Mĕngĕdan**.

Tĕrang, helder, licht, klaar, duidelijk, doorschijnend; **Mĕnĕrang**, inlichting vragen, opheldering verzoeken, enz. ook: licht, helderschijnend zijn; **Mĕnĕrang**, iets verlichten; **Mĕnĕrangken**, iets ophelderen, verklaren, omtrent iets inlichting geven, enz.; **Katĕrangan**, toelichting, opheldering, verklaring.

Tĕras, de kern, het hart (van hout), zuivere korrel (van graan) enz.; **Mĕnĕras**, hout tot op het hart bewerken, alleen het hart daarvan nemen, rijst enz. wit stampen.

Tĕراس, fijne garnalen of visch fijn-gestampt en daarna gedroogd, toespis bij de rijsttafel voornamelijk in **Sambĕl** gebruikt.

Tĕratal (of **Tĕrate**), *Nelumbium speciosum*, Wild. nat. fam. der *Nelumbiaceae*, een waterlelie.

Tĕrawang (**Tĕrawangan**), à jour bewerkt, als kant bewerkt, enz.

Tĕrban, tamboerijn (zie: **Rabana**).

Tĕrbang, **Mĕnĕrbang**, vliegen, stuiven, opstuiven (van stof), wegvliegen, enz.; **Mĕnĕrbangkĕn**, doen wegvliegen, loslaten (van vogels), met iets wegvliegen, iets vliegend meĕvoeren.

Tĕrbit, voortkomen, voortspruiten, ontstaan uit, opkomen, oprijzen, ontspringen, uitbreken, enz.; **Mĕnĕrbitkĕn**, iets te voorschijn brengen, doen uitkomen, doen ontstaan, bewerken, enz.

Tĕrdjoen, zich van eene hoogte, enz. afstorten, van iets afspringen, enz.; **Mĕnĕrdjoenkĕn**, van iets afsmijten, afwerpen, enz.

Tĕrejak, schreeuw, gil; **Bĕrtĕrejak**, schreeuwen, gillen; **Mĕnĕrejakkĕn**, iemand doen gillen, ook iemand luid roepen, toeroepen, enz.

Tĕri, kleine (meest gedroogde) vischjes.

Tĕrigoe tarwe, (*Triticum vulgare*, L. nat. fam. der *Gramineae*, — ook: **Gandoem**), rogge (*Secale cereale*, L. nat. fam. der *Gramineae*);

Tĕpoeng tĕrigoe, rogge- of tarwemeel.

Tĕrik, stijf aangehaald, strak gespannen of getrokken, klemmend, stevig, enz.; **Panas tĕrik**, smoorheet; **Mĕnĕrikkĕn**, spannen, stijf aanhalen, strak trekken, stevig binden.

Tĕrima, ontvangen, aannemen, enz.; **Mĕnĕrima**, in iets berusten, tevreden zijn, iets goed opnemen, enz.; **Mĕnĕrimakĕn**, iets ter hand stellen, aanbieden, doen ontvan-

- gen, enz., ook met iets tevreden zijn, met iets tevreden stellen; **Tĕri-ma kasih**, dank, dankbaar (zijn); **Mĕnĕrma kasih**, danken, bedanken, zijn dank betuigen, zich dankbaar toonen, enz.
- Tĕripang**, zeebloedzuiger, zee-worm, veel door Chineezen in den handel gebracht en gegeten.
- Tĕrka**, vermoeden, verdenking, enz. **Mĕnĕrka**, vermoeden, gissen, raden, verdenken, iemand verdenken, enz., ook: beschuldigen, iets ten laste leggen; **Mĕnerkakĕn**, iets te raden, te vermoeden geven, iemand van iets verdenken, enz.; **Pĕnĕrka**, degeen, die verdenkt, enz.; **Pĕnĕrkaĕn**, vermoeden, verdenking, enz.
- Tĕrkam**, **Mĕnĕrkam**, met een vaart op iets springen, bespringen, zich met een vaart op iets werpen, enz.
- Tĕroeboek**, een zoutwatervis, soort elft, waarvan de kuit gezouten in den handel gebracht en veel wordt gegeten.
- Tĕroempah**, sandaal, ook: houten klomp met een knop die tusschen den grooten en tweeden teen wordt vastgeklemd.
- Tĕroes**, door, recht door, door en door, door iets heen, doorboord, recht uit, recht toe, recht aan, regelrecht, doorgaand, enz.; **Tĕroes-tĕrang**, ronduit, zonder omwegen, rond voor de vuist, oprecht, enz.; **Mĕnĕroes**, door iets heendringen, doordringen, doorloopen, enz.; **Tĕroes-mĕnĕroes**, door en door, geheel doorgedrongen, enz.; **Mĕnĕroeskĕn**, iets doorsteken, doorgraven, doorboren, iets door iets heen steken, enz., ook: iets door laten gaan (bijv. een feest), vervolgen, voortzetten, doorzenden, voortschikken, enz.; **Tĕroesan**, doorgraving, kanaal, doorgang, enz., ook voortzetting van iets, enz.
- Tĕroesi** (of **Pĕroesi**), Sulphas cupri, kopervitriool.
- Terong**, benaming van vele heesters behoorende tot de nat. fam. der Solaneae, waaronder **Terong gĕlatik**, Solanum pseudo-undatum, Bl. var. leucocarpum; **Terong gĕde**, Solanum melongena, L.; **Terong pait**, Solanum undatum, Dam; **Terong wlanda**, Lycopersicum esculentum, Mill.
- Tĕropong**, pijp, blaaspip, buis, kijker, verrekijker, enz.; **Tĕropong bintang**, sterrekijker, telescoop; **Tĕropong koetoe**, microscoop; **Mĕnĕropong**, met een buis of pijp iets blazen, aanblazen (bijv. vuur), met een kijker naar iets zien, enz.
- Tĕrtawa**, lachen. Zie: **Tawa**.
- Tĕrweloe** (ook: **Kaweloe**) (Jav.), haas, konijn.
- Tĕsmak** (Jav.), bril. Zie ook: **Katjamata**.
- Tĕtak**, houw, slag met een scherp wapen, hak, enz.; **Mĕnĕtak**, houwen, hakken, enz.; **Mĕnĕtakkĕn**, met een sabel enz. naar iets houwen, slaan, enz., — een sabel enz. gebruiken, om een houw, enz. toe te brengen.
- Tĕtal** (of **Tĕtĕl**), dicht, compres, samengepakt, samengeperst, samengeperkt, enz.; **Mĕnĕtal**, dicht ineendrukken, samenpersen, drukken, aandrukken, enz.
- Tĕtamoe**, gast, bezoek, visite. Zie: **Tamoe**.
- Tĕtampah**, wan, groote, ronde, * platte mand met lagen rand. Zie: **Tampah**.
- Tĕtap**, vast, stevig, bestendig, standvastig, rustig, bedaard, kalm, enz.: **Mĕnĕtapi** of **Mĕnĕtapkĕn**, bevestigen, stevig vastmaken, enz., ook: fixeeren, enz.; **Katĕtapan**, vastheid, bevestiging, volharding.
- Tĕtapi**, doch, evenwel, maar, echter.
- Tĕtas**, doorgeslagen, doorgehakt.

- doorgebroken, enz., gebarsten, losgetornd; **Mēnētas**, doorbreken, doorslaan, openbreken, uitbroeden (van eieren), enz.; **Mēntēaskēn**, iets doorbreken, doen uitbroeden, enz.
- Tetek** (Bat.), (of **Tete**), vrouwenborst, uier; **Mēnetek**, aan de borst zuigen, zuigen; **Mēnetek-kēn**, doen zuigen, de borst geven, zoogen; **Baboe tetek**, min, zoogster.
- Tetes** (Jav.), druppel, drop, ook melasse, lekstroop, keukenstroop, en: welbespraakt, goed en vlot, rad kunnen spreken (ook: **Pēntes**), enz.
- Tiada**, niet, neen, niet zijn, niet bestaan, enz.; **Mēniadakēn**, maken, dat iets er niet is, vernietigen, enz.; **Ta' dapēt tiada**, het moet, het moet volstrekt.
- Tian**, buik (bepaaldelijk van een zwangere vrouw).
- Tiang**, stijl, pilaar, paal, mast, zuil, stut, enz.; **Tiang kapal**, scheepsmast; **Tiang bandera**, vlaggestok, vlaggemast; **Bērtiang**, van een mast voorzien (zijn), een mast (of masten) hebben, enz. ook: als een mast (zijn), op een mast gelijken, enz.; **Mēniangkēn**, iets van een mast voorzien, enz.
- Tiap** (of **Tiap-tiap**), ieder, elk, telkens; **Tiap-tiap hari**, elke dag.
- Tiarap**, op den buik, voorover liggend, (liggen) (ook: **Bērtiarap**).
- Mēniarap**, voorover op den buik gaan liggen; **Mēniarap-kēn**, op den buik leggen.
- Tiba**, ergens aankomen, belanden, enz., ook: gebeuren; **Tiba-tiba**, eensklaps, onverwachts, plotse-ling.
- Tida** (of **Tidak**), neen, niet, zie: **Tiada**.
- Tidoer**, slaap, rust, slapen, rusten, liggen, enz.; **Mēnidoer**, op iets liggen, op iets slapen, enz., ook:

- beslapen, eene vrouw beslapen; **Mēnidoerkēn**, laten liggen, doen liggen, in slaap brengen, sussen, enz., ook: eene vrouw beslapen; **Katidoeran**, vast ingeslapen, over den tijd slapen, te laat wakker worden, enz., ook: beslapen zijn (van een vrouw), enz.; **Pētidoeran** of **Tēmpat tidoer**, slaapplaats, legerstede, ledekant, enz.
- Tiga**, drie, drietal; **Tiga bēlas**, dertien; **Tigapoeleh**, dertig; **Tiga ratoes**, drie honderd; **Bērtiga**, met zijn drieën (zijn), alle drie; **Pērtiga** of **pērtigaan** (**pērtigan**), derde, derde deel; **Katiga**, de (het) derde, ten derde; **Tiga-tiga**, drie aan drie, ook: alle drie.
- Tikal** (of **Tikēl**), dubbel, gevouwen, enz. ook een streng garen (zie: **Toekēl**).
- Tikam**, steek, por, stoot (met een puntig voorwerp); **Mēnikam**, met iets puntigs (een dolk, enz.) steken, stooten, doodsteken, overhoopsteken, enz.; **Mēnikam-kēn**, een puntig voorwerp in iets steken, stooten, enz.
- Tikar**, mat, zitmat, ligmat; **Tikar rotan**, rottingmat; **Tikar pandan**, fijne mat van in reepjes gesneden **pandan**-bladeren.
- Tike** (Jav.), bereide en voor het rooken klaar gemaakte opium.
- Tikoes**, muis, rat; **Roemah tikoes**, schildwachthuisje, ook: cel.
- Tilam**, matras, bultzak.
- Tilik**, **Mēnilik**, aandachtig opnemen, zien, bekijken, enz.; **Mēniliki**, iemand een bezoek brengen, om te zien hoe hij het maakt.
- Tim**, **Mēngētīm**, iets in een pot stoven, gaarstoomen, enz.; **Nasi tim**, rijst in een gesloten pot gaar gestoomd, door den pot in kokend water te plaatsen, enz.
- Timah**, tin, lood, zink; **Timah**

- poetih**, tin; **Timah itam**, lood; **Timah sari**, zink.
- Timang** (Jav.), gesp, gesp aan een gordelband.
- Timba**, schepper, schepemmer, putemmer; **Mënimba**, putten, water putten, hoozen, uithoozen.
- Timbal**, weërگا, tegenhanger, wat tegen iets opweegt. enz.; **Bërtimbal**, een tegenhanger hebben; **Mënimbal**, tegen iets opwegen, tegenhanger zijn.
- Timbang**, gewicht, tegenwicht, evenwicht; **Mëtimbang**, wegen, wikken, overwegen, enz.; **Timbangan**, weegschaal, balans, unster, ook: overweging, en wat als tegenhanger tot het behoud van het evenwicht gebruikt wordt.
- Timboel**, *Artocarpus incisa*, L. nat. fam. der *Artocarpeae*, de broodvrucht (boom).
- Timboel**, opkomen, te voorschijn komen, verrijzen, vloten, drijven, bovendrijven, uit het water boven komen drijven, enz.; **Batoe timboel**, drijfsteen, puimsteen; **Boelan timboel**, wassende, opkomende maan; **Timboelnja boelan**, de opkomst der maan; **Mënimboelkën**, doen opkomen, doen verschijnen, te voorschijn, te berde, ter sprake brengen, aanhangig maken, enz.
- Timboen**, opgehoopt, hoop, opheping, stapel, mijt; **Bërtimboen-timboen**, op elkander gehoopt, opgestapeld (zijn), enz.
- Timboes**, zie: **Tamboes**.
- Timoen** (of **Këtimoen**), komkommer; (*Cucumis sativus* L. nat. fam. der *Cucurbitaceae*); hiervan bestaan vele soorten.
- Timoer**, Oost, het Oosten, oostelijk.
- Timpa**, **Mënimpa**, op iets vallen, neervallen, neerkomen, enz., ook (van een dronkaard, bijv.): vele glaasjes naar binnen slaan, goed op den drank aanvallen, (en fig. vulgair) ook: op eene vrouw val-
- len, haar beslapen; **Mënimpa-kën**, iets op iets laten vallen, neerkomen, enz.
- Timpak**, zichtbaar, te zien zijn, (zie ook: **Tampak**).
- Timpal** (ook: **Timpalan**), tegenhanger, weërگا, goed bij iets passend, enz., een span met iets uitmakend.
- Timpang**, mank, kreupel; **Bërtimpang**, **Mënim pang**, mank, kreupel gaan (zijn), hinken, enz.
- Timpe**, zie: **Tempe**.
- Timpoek**, **Mënimpoek**, met iets gooien, werpen, enz.; **Mënimpoeki**, iemand of iets begooien, bewerpen, enz.; **Mënimpoekkën**, iets naar iemand of iets gooien, werpen, enz.
- Tindas** (of **Tindës**), druk, verdrukking, enz.; **Mëmindas**, drukken, verdrukken, onderdrukken, platdrukken, dooddrukken, doodknijpen (van ongedierte bijv. door ze tusschen de nagels te verpletteren), enz.
- Tindih**, **Mëmindih**, op iets liggen, iets met zijn gewicht bezwaren, door er op te gaan staan, liggen, enz.; **Mëmindih**, op iets liggen, iets drukken, enz.; **Mëmindihkën**, iets op iets anders plaatsen, om dit laatste te drukken, op iets het een of ander voorwerp, of gewicht neerleggen, zoodat het gedrukt wordt, enz.
- Tindik** (Jav.), **Mëmindik**, iets zachts en duns (bijv. de ooren) doorboren, een gaatje er in maken, enz.
- Tindis**, zie: **Tindas** en **Tindih**.
- Tindjau**, **Mëmindjau**, met gerekten hals naar iets uitkijken, van eene hoogte naar iets uitzien, iets bespieden, enz.; **Pëmindjau**, spion, bespieden, verspieder.
- Tindjoe**, vuist; **Mëmindjoe**, met de vuist slaan of stooten, boksen.
- Ting** (Chin.), lantaarn, papieren lantaarn.

Tinggal, blijven, achterblijven, overblijven, op dezelfde plaats blijven, onveranderd blijven, liggen blijven, verblijven, ergens verblijf houden, wonen, enz., ook: achterlaten, achter laten blijven, vertrekken zonder mede te nemen, enz.; **Mëninggal**, overlijden, sterfen, doodgaan (met achterlating der overlevenden); **Mëninggal-kën**, achterlaten, verlaten, nalaten, doen achterblijven, enz., ook: iets laten, in den steek laten, niet meevoeren, niet voortzetten, enz., ook: een huis, enz. bewonen, bezetten, er zijn verblijf in vestigen, enz.

Tinggi, hoog, verheven, hooggeplaatst, ook hoogmoedig, trotsch, uit de hoogte, verwaand, enz.; **Mëninggikën**, in de hoogte heffen, opheffen, verheffen, verhoogen, enz.; **Pëtinggi**, desahoofd (voornamelijk in Oost- en West-Java).

Tinggi (Jav.), wandluis.

Tingkah, kuur, dwaze inval, manier van doen of zijn, enz.; **Tingkah-lakoe**, manier van doen en laten, manier van zijn, gedrag, gedragingen; **Bërtingkah**, kuren hebben, enz.

Tingkap, naar boven openslaand luik of klep ter sluiting van een opening, ook: venster, kijkgat, enz.; **Mëningkap**, een luik openen, om er door te kijken, door een luik of venster zien.

Tingkat, verdieping, terras, dek.

Tingting (Chin.) (of **Tengteng**, ook: **Tenteng**), een soort droge snoeperij of droog gebak met **Katjang**-boontjes, enz.

Tinta, inkt; **Tëmpat tinta**, inktkoker.

Tinting, **Mëinting**, iets in een wan heen en weder schudden, schuddend wannen van iets korrelig, om de groote en kleine korrels van elkander te scheiden, enz., zie ook: **Tenteng**.

Tloep, geblaas; **Mënioep**, blazen, wegblazen, waaien, enz.; **Mënioep sëlomporet**, op de trompet blazen.

Tipis, dun, niet dik, fijn, dunte, dunheid, fijnheid, enz.; **Bibir tipis**, dunne lippen; **Mënipiskën**, dun, dunner maken, verdunnen.

Tipoe, misleiding, bedrog, list; **Bërtipoe**, listig zijn, zich van listen bedienen, enz.; **Mënipoe**, bedrog plegen, iemand bedriegen, misleiden; **Tipoe-daja**, listen en streken; **Pënipoe**, bedrieger.

Tirai (of **Tire**), gordijn, voorhang.

Tiram, oester; **Pëtiraman**, plaats waar oesters gevonden worden, oesterbank.

Tiras (Jav.), rafel, losgetornd draad uit stukjes linnen, enz., pluksel.

Tiri, stief-, **Bapa tiri**, stiefvader; **Ma-tiri**, stiefmoeder; **Anak tiri**, stiefkind.

Tiris, **Mëniris**, lekken, uitlekken, zijpelen, bij druppels ergens uitkomen, enz. (van vloeistoffen).

Tiroe, nabootsing, namaak, enz., (ook: **Tiroean**), **Mëniroe**, nabootsen, nadoen, namaken, enz.

Tiroes, dun, smal doch niet puntig uitlopend, (bijv. van een kin, een vinger, enz.).

Tisi (of **Tisik**), **Mënisi**, stoppen (met de naald), een scheur of gat in een kleedingstuk stoppen.

Titah, vorstelijk woord, bevel; **Bërtitah**, spreken, bevelen, enz. (van een vorst); **Mënitahkën**, iemand een last opdragen, bevelen, met een zending belasten, zenden, enz. (door een vorst).

Titi, nauwgezet, nauwkeurig, geduldig in het werk, stipt, enz.

Titik, stip, punt, spat, druppel, klein vlekje, enz.; **Bërtitik**, met stippels of kleine vlekjes gevlekt, gepareld, enz.; **Mënitiki**, stip-peltjes op iets maken, iets be-druppelen, enz.

Titip (Jav.), **Mënitip**, **Mënitipkën**,

- iets bij iemand deponeren, in bewaring geven, enz.
- Titir** (Jav.), alarm, alarmsignaal op het rijstblok (bij moord- en roofpartijen); **Mënitir**, alarm slaan, enz.; **Titiran**, windmolentjes op de velden om vogels en andere dieren te verschrikken (ook: **Kitiran**).
- Titis**, druppel, drop, (zie: **Tetes**), ook: incarnatie, mensch- of vleeschwording (van een godheid); **Mënitis**, druppelen, afdruppelen, enz., ook: zich incarneren, mensch worden, enz. (van een godheid).
- Tiwas**, ongeluk, tegenspoed, enz., ook een ongeluk krijgen, het onderspit delven, het tegen een ander afleggen, enz.
- Tjabang**, tak, twijg, enz., tak, zijtak, rivierarm, zijrivier; **Bërtjabang**, getakt (zijn).
- Tjabe**, Capsicum annum, L. nat. fam. der Solaneae, de gewone Spaansche peper, waarvan vele soorten bestaan, — ook een andere, meer in de inlandsche geneeskunde gebruikt wordende pepersoort, de z.g. lange peper van den handel, *Chavica officinarum*, Miq. nat. fam. der Piperaceae, waarvan mede verscheidene soorten bestaan.
- Tjaboek**, het hoogste stadium van melaatschheid, — zie verder: **Tjamboek**.
- Tjaboel**, brutaal, pochend, snoevend, blufferig, vermetel, stout, roekeloos, onbeschaamd, onbeschoft, niets ontziend, onzedelijk, losbandig, enz.
- Tjaboet**, **Mëntjaboet**, uittrekken, uitrukken, uit den grond, of waarin iets bevestigd is of vast zit, trekken (bijv. een plant, een tand, enz.), ontblooten (een wapen bijv.).
- Tjadas** (Soend.), harde, rotsachtige grond, verweerde rotsgrond, ook: mergelgrond.
- Tjakak**, paal, stut, stijl, wat tot steun van iets, dat tegen omvallen behoed moet worden. dient; **Mënjagak**, stutten, steunen, schragen, schoren, enz.
- Tjakak**, voet of bok (bijv. voor schietwapens), vork, gaffel, vorkvormig wapen van **gardoe**-wachters; **Mënjagak**, iemand met zulk een vork te lijf gaan, tegenhouden, aanhouden, enz., ook: een schietwapen op een schraag of bok enz. plaatsen, om te schieten.
- Tjaing**, een hoeveelheid **padi** van 200 bossen.
- Tjair**, zie: **Entjer**.
- Tjaja** (of **Tjahaja**), zie: **Tjéhaja**.
- Tjakap** (of **Tjakëp**), er goed uitzien, van een flink voorkomen, deftig, ook: vaardig, handig, kunnen, in staat zijn tot, bereid zijn tot, durven, ook: bluffen, grootpraten, enz.; **Bërtjakap**, iets op zich nemen, aannemen iets te doen, enz.
- Tjakar**, klauw, poot (van vogels en viervoetige dieren), krab met de nagels, enz.; **Mëntjakar** of **Mënjakar**, krabben, krabbelen, omkrabbelen (zooals kippen bijv. den grond met hunne pooten bewerken); **Tjakar ajam**, kippepoot, hanepoot, krabbelig slecht schrift, enz.
- Tjakëra** (Sk.) (of **Tjakra**), ronde schijf, werpschijf.
- Tjakërawala** (of **Tjakrawala**), hemelgewelf, heelal, horizont, kim, gezichteinder.
- Tjakoep**, **Mënjakoep**, naar iets happen.
- Tjaling**, hoektand, slagatand.
- Tjamat** (Soend.), titel van een inlandsch hoofd, assistent-wëdana.
- Tjambang**, baard, bakkebaard; **Bërtjambang**, gebaard.
- Tjamboek**, zweep, rijzweep, karwats; **Bërtjamboek**, met een zweep, karwats, enz. loopen, enz.; **Mëntjamboek**, **Mënjamboek**,

- met een zweep slaan, klappen, enz.; **Měnjamboeki**, iets of iemand met een zweep enz. slaan, aflossen, afranselen, enz.
- Tjampah**, flauw, laf van smaak, (van spijzen bijv.) onkiesch (van woorden), onwelluidend (van muziek enz.).
- Tjampak**; spies, werpspies; **Měnjampakkën**, iets neersmiten, smakken, enz.
- Tjampoeng**, geknot, getopt, van het boveneind beroofd.
- Tjampoer**, gemengd, vermengd, dooreen, dooreengehaald, enz.; **Běrtjampoer**, zich mengen in, zich afgeven met, zich bemoeien met; **Měnjampoer**, mengen, vermengen, doorenmengen; **Měnjampoerkën**, iets bij of met iets anders mengen, vermengen, enz.; **Tjampoer baer**, geheel vermengd, verward dooreen; **Tjampoeran**, mengsel, vermenging, enz., ook: de bestanddeelen van een mengsel, enz.
- Tjanang**, omroepersbekken; **Měntjanang** en **Měntjanangkën**, iets bij bekkenslag bekend maken, enz.
- Tjanda** (Bat.) (**Běrtjanda**), stoeien, ravotten, enz.
- Tjandak** (Jav.), bereikt, ingehaald, gegrepen; **Měnjandak**, bereiken, inhalen, achterhalen, krijgen, grijpen.
- Tjandi**, ruïne uit den Hindoe-tijd, Hindoetempel.
- Tjandoe**, bereide opium.
- Tjanggih**, vork, gaffel, vorkvormig wapen van gardoewachters, zie: **Tjagak**.
- Tjangking**, **Měnjangking**, iets onder den arm dragen, — ook: dragen in de armen of handen, enz.
- Tjangkir**, kopje, kommetje, bebertje.
- Tjangkoel**, een soort hak of patjoel (voor de grondbewerking).
- Tjangkok**, aflegger, ent (van een boom enz. bestemd om afgesneden en op zichzelf geplant te worden); **Měnjangkok**, van een tak van een boom, enz. een aflegger of ent maken, door er een deel van de schors of bast van af te nemen en dit deel met aarde te omwikkelen voor het wortelschieten; **Tjangkokan** = **Tjangkok**.
- Tjantik**, lief, bevallig, aardig, net van voorkomen.
- Tjanting** (Jav.), klein koperen busje met handvat en tuit, dat bij het **batikken** van kleedjes gebruikt wordt.
- Tjanjang**, **Měnjantjang**, **Měnantjang**, iets aan een touw vast leggen (bijv. een paard), iets ergens aan vastbinden, enz.
- Tjantoem**, (van twee lichamen) elkander aanrakend, tegen elkander aangedrukt; **Měnjantoem**, twee lichamen, enz. tegen elkander aanbrengen, aan elkander vastspelden, enz.
- Tjap**, zegel, stempel, cachet, afdruksel, druk; **Hoerof tjap**, drukletter; **Tjap soerat**, zegel op een brief, postzegel, enz.; **Měngětjap**, zegelen, stempelen, drukken; **Měngětjapkën**, op iets een zegel, stempel, enz. drukken, iets bedrukken; **Pěngětjapan**, drukkerij; **Kěrtas tjap**, gezegeld papier, ook: papier bedrukt met een hoofd enz. of drukpapier.
- Tjapai**, **Měntjapai**, naar iets grijpen, iets aanvatten, enz.
- Tjape**, moe, moede, vermoeid, afgemat.
- Tjaping** (Soend.), (of **Tjapil**, ook: **Toedoeng**), inlandsche, breedgerande zonnehoed.
- Tjapio** (Chin.), hoofddeksel, hoed.
- Tjapoek**, teekens, litteekens, vlekken (van pokken, enz.).

- Tjapoeng**, glazemaker, juffertje (insect).
- Tjara**, wijze, trant, manier, mode, gebruik; **Tjara inggris**, op zijn Engelsch, op de wijze enz. der Engelsen.
- Tjarang**, jonge loten of takjes (bijv. van de bamboe, enz.).
- Tjari**, zie: **Tjĕhari**.
- Tjarik** (Jav.), schrijver, klerk, desaschrijver.
- Tjarik**, gescheurd, gekrast, enz., kras, lijn, streep; **Tjorak-tjarik**, in alle richtingen gekrast, gebarsten, gescheurd; **Mĕntjarik**, scheuren, krassen, bekladden met strepen, enz.
- Tjarita**, zie: **Tjĕritĕra**.
- Tjaroet**, vuile, gemeene taal; **Mĕntjaroet**, vuile, gemeene taal uitkramen, vuil spreken, vuilbekken; **Pĕntjaroet**, vuilbek.
- Tjarpoe** (of **Tjaripoe**), sandaal.
- Tjat** (of **Tjet**), verf, olieverf, verfstof; **Mĕngĕtjat**, verven.
- Tjatjah**, prik, steek met een dun fijn voorwerp als een naald, enz., fijngesneden stuk, haksel; **Mĕnĕjatjah**, prikken, beprikken, tatoëeren, ook bijv. een jonge **mangga** met een mes in fijne stukjes hakken, enz.
- Tjatjah** (Jav.), aantal, bedrag, cijfer (van zielen, vee, enz.).
- Tjatĕap** (Jav.), compres, nat verkoelend smeersel op het hoofd; **Mĕnĕjatĕap**, zulk een smeersel gebruiken.
- Tjatjar**, de pokken, kinderpokken; **Tjatjar bĕtoel**, de echte pokken; **Tjatjar ajĕr**, de waterpokken; **Mĕnĕjatjar**, **Mĕnatjar**, inenten; **Mĕnĕjatjarkĕn**, iemand met pokstof enz. inenten.
- Tjatĕing**, aardworm, regenworm, pier, ingewandsworm, ook: haarstaart (van een Chinees); **Tjatĕing kĕroewit** of —**kĕrĕmi**, aarsmaden; **Tjatĕing pita**, lintworm (ook: **Tjatĕing pipih**).
- Tjatoer**, schaakspel; **Papan tjatoer**, schaakbord; **Boewah tjatoer**, schaakstukken.
- Tjawan**, kopje, kom, kommetje.
- Tjawat** (of **Tjawĕt**), onderlijfskleed, dat tusschen de beenen doorgehaald wordt; **Tjawatan** of **Bĕrtjawat**, een onderlijfskleed op die wijze dragen.
- Tjĕbak**, **Mĕntjĕbak**, graven, delven, een loopgraaf maken, enz.
- Tjĕblos** (Jav. Bat.), opening, waardoor iemand of iets heenzakt; **Kĕtjĕblos**, in zulk een opening geraakt, enz.
- Tjĕboer**, plomp, plof (in water); **Kĕtjĕboer**, per ongeluk in het water gevallen; **Mĕntjĕboer** of **Mĕnjĕboer**, in het water plompen, ploffen, zich in het water werpen; **Mĕnjĕboerkĕn**, iemand of iets in het water gooien, duwen, enz.
- Tjĕbok**, **Mĕntjĕbok** of **Mĕnjĕbok**, na het doen van eene natuurlijke behoefte zich wasschen.
- Tjĕbol**, kort, ineengedrongen, dwerg.
- Tjĕgoek**, slok, teug, ook: hik, de hik hebben; (**Tjĕgoekan**).
- Tjĕhaja**, glans, schijnsel, licht, luister; **Bĕrtjĕhaja**, glanzen, glinsteren, enz., glans verspreiden.
- Tjĕhari**, **Mĕntjĕhari**, zoeken, naar iets zoeken, opzoeken, opsporen, navorschen; **Mĕntjĕharikĕn**, voor iemand iets zoeken, enz.; **Pĕntjĕharian**, kostwinning, broodwinning bedrijf, enz.; **Mĕntjĕhari akal**, iets bedenken, naar een middel tot het een of ander zoeken, uitzien; **Mĕntjĕhari rĕdjĕki**, levensonderhoud zoeken, enz.
- Tjĕkap**, **Mĕntjĕkap**, met de hand omvatten, omklemmen.
- Tjĕkek**, **Mĕntjĕkek**, **Mĕnjĕkek**, iemand de keel toeknijpen, worgen, enz.
- Tjĕki**, een Chineesch kaartspel met

de bekende kleine speelkaarten.
TjĚkot (Jav.), pijnlijke inwendige steek; **MĕnjĚkot** of **BĕrtjĚkot-tjĚkot**, pijnlijk steken, —trekken (van een zweer, bijv.).

TjĚla, gebrek, fout, onvolmaakt-heid, vlek, smet, enz., ook: berisping, blaam; **MĕntjĚla** of **MĕnjĚla**, berispen, afkeuren, blameeren, smaden, bekladden, enz.; **MĕntjĚlakĕn**, iemand iets verwijten, over iets berispen, enz.

TjĚlah, spleet, nauwe tusschenruimte, kloof, reet, nauwe opening, enz.; **BĕrtjĚlah**, met spleeten.

TjĚlak, verfstof (meestal zwart), voor de oogleden.

TjĚlaka, ongeluk, ramp, onheil, tegenspoed, ellende, ongelukkig, rampzalig, onheilaanbrengend, verderfelijk, enz.; **MĕntjĚlakakĕn**, ongeluk veroorzaken, iemand ongeluk aanbrengen, —ongelukkig maken, enz.

TjĚlana, broek, lange tot aan de enkels reikende broek, (ook: **Sĕloear**); **BĕrtjĚlana**, een broek aan hebben; **MĕntjĚlanakĕn**, een broek aandoen, —doen aantrekken, enz.; **TjĚlana bamboe**, blauw katoenen broek voor stukrijders (artillerietern).

TjĚle (Bat.), geruit lijnwaad.

TjĚlĕmpoeng (Jav.), een soort van inlandsche cither.

TjĚleng (Jav.) (ook: **Babi oetan**), wild zwijn.

TjĚlengan (Jav.), spaarpot in den vorm van een varken of wild zwijn, in het alg. spaarpot, ook: de inhoud daarvan; **MĕnjĚlengi**, sparen, in een spaarpot bewaren, —doen, enz.

TjĚlĕpoek, een nachtvogel aan wiens geschreeuw bijgeloovige beteekenis wordt gehecht.

TjĚloep, **MĕntjĚloep**, **MĕnjĚloep**, iets onder water duwen, onderdompelen, indompelen, sop-

pen, enz., ook lijnwaad enz. in blauwsel, indigo verven; **TjĚloepan**, wat in indigo blauw is geverfd.

TjĚloepak (Jav.), inlandsch lampje zijnde een aarden open reservoir met een pitje er in.

TjĚloeroet (of **TjĚroeroet**), de stinkrat.

TjĚlos, **MĕntjĚlos**, in een met water gevuld gat trappen, zoodat het water er uit spuit, uit iets vallen waarin een gat is (bijv. van geld uit een gescheurde beurs).

TjĚmar (of **TjĚmĕr**), vuil, vies, onrein, morsig, onzuiver, onzedelijk, bevuild, beklad, enz.; **Kain tjĚmar**, een vuile **kain**, ook de menstruatie; **Bĕrkain tjĚmar**, menstrueeren; **MĕntjĚmari**, **MĕntjĚmarkĕn**, bevuilen, vuilmaken, bekladden, enz.; **KatjĚmaran**, vuiligheid, onreinheid, onzedelijkheid, onzedelijke handeling, enz.

TjĚmara, vlecht, valsche haarvlecht, losse haarvlecht, ook: naam van den Casuarina equisetifolia, L. en Casuarina nodiflora, Forst, nat. fam. der Casuarineae, hooge boom met haarachtige blaadjes; **Ajam tjĚmara**, hoen met fijne, veel van grof haar hebbende veeren.

TjĚmboeroe, jaloersch, ijverzuchtig, najverig, achterdochtig (ook: **TjĚmboeroean**).

TjĚmĕr, zie: **TjĚmar**.

TjĚmĕti, zweep, karwats.

TjĚmpak, roode hond, lastige jeukerige huiduitslag (ook: **Blang kĕringĕt**).

TjĚmpaka, *Michelia champaca*, L. nat. fam. der Magnoliaceae (ook **Kantil** genaamd) hooge boom met welriekende bloemen; van dezen boom bestaan verscheidene variëteiten; **TjĚmpaka poetih**, *Michelia longifolia*, L.; **TjĚmpaka goenoeng**, *Michelia montana*, L.;

TjĚmpaka gondok, Taulama pumila, Andr. enz.

TjĚmpĕdak, *Artocarpus polyphema*, Pers. nat. fam. der *Artocarpeae*, een **Nangka**-soort met lekkere vruchten.

TjĚmpĕlek (of **Kĕplek**) (Jav.), soort van kruis of muntspel.

TjĚmploeng, plof; **Mĕnjĕmploeng**, in het water ploffen, in het water springen; **Mĕnjĕmploengkĕn**, in het water smijten, enz.; **Katjĕmploeng**, in het water gevallen.

Tjĕndana, *Santalum album*, L. nat. fam. der *Santalaceae*, de sandelhout-boom, die het kostbare welriekende sandelhout levert.

Tjĕndawan, paddestoel, schimmel, zwam, zwammige of paddestoelachtige uitwas.

Tjĕndĕra (of **Tjandra**), de maan.

Tjĕndĕrawasi (of **Tjandra-wasa**), de paradijsvogel.

Tjĕndol, verkoelende drank of snoeperij.

Tjĕnela, slof, pantoffel, muil.

Tjĕngang (**Tĕrtjĕngang**), **Ter-tjĕngang-tjĕngang**, verbaasd, verbluft, verstomd (staan te kijken), zich verwonderen, zich verbazen.

Tjĕngis, vies, walgelijk (van reuk).

Tjĕngkang, wijd uit elkander (bijv. van de beenen).

Tjĕngkaroek, snoeperij van gedroogde en daarna gebraden rijst met suiker, enz.

Tjĕngkeh, *Caryophyllus aromaticus*, L. nat. fam. der *Myrtaceae*, de kruidnagel (-boom).

Tjĕngkĕram, tusschen of in de klauwen vatten, grijpen, met de nagels vasthouden, krabbend vastgrijpen, enz. (**Mĕnjĕngkĕram**).

Tjĕngkeran, ook: **Tjĕngkiran** (Pont.), kook- of stookplaats, soort van open haard op de voorplecht

(het voordek) van een sampan of bidar.

Tjĕngkĕroeng, kuiltje, holte (in de wang, bijv.).

Tjĕngkir (Jav.), jonge kokosnoot, waarvan de schaal nog niet verhard is.

Tjĕngkolong, **Mĕnjĕngkolong**, iets afhouden, —inhouden, —af-trekken, —kortten van eenig loon enz., ook: (in de rekenkunde), af-trekken.

Tjĕngkong (of **Tjĕngkong**), verdraaid, krom, verwrongen, mis-maakt (van een arm bijv.).

Tjĕntong, platte, bladvormige rijstlepel van hout, voornamelijk om de rijst om te roeren.

Tjĕper, plat, vlak, ondiep (van schalen, enz.); **Piring tjĕper**, gewoon, plat, ondiep bord; **Batoe tjĕper**, platte steen, keil.

Tjĕpĕt (of **Tjĕpat**), vlug, snel, gauw, gezwind, vaardig, behendig, bij de hand.

Tjĕpit, zie: **Djĕpit**.

Tjĕplok, versierd met opgeplakte figuren, vlek of kring op iets, enz.; **Tĕlor tjĕplok**, kalfsoog, spiegelei.

Tjĕpoek, busje of doosje, behorende bij een beteldoos, waarin de verschillende ingrediënten voor het **Sirih**-kauwen bewaard worden.

Tjĕrabah, niet netjes, niet proper, vuil, onzindelijk, enz.

Tjĕrah, helder, klaar, doorschijnend.

Tjĕrai (of **Tjĕre**), gescheiden, uit elkander gegaan; **Bĕrtjĕrai**, scheiden, echtscheiden, van elkander gaan; **Mĕntjĕraikĕn**, scheiden, van elkander doen gaan, enz.; **Padi tjĕrai**, *Oryza montana*, Lour. nat. fam. der *Gramineae*, een vroegrijpe rijstsoort, waarvan de aren meest ook niet zoo gevuld zijn als van de andere soorten.

Tjëraken (Jav.), inlandsche apotheek, bak met vakjes waarin medicamenten zijn.

Tjêrat, kraan, tuit; **Mëntjêrat**, aftappen; (**Moentjêrat**), uitspuiten, met een straal uit iets komen (van vochten).

Tjêredik (of **Tjêrdik**), slim, snugger, bij de hand, sluw, leep, schrande, verstandig, enz.

Tjêremai (of **Tjêrme**), *Cicca nodiflora*, Lam. nat. fam. der Euphorbiacea, boom met zure vruchten, die veel gebruikt worden.

Tjêremi (of **Kêremi**), made, aarsmade, kleine ingewandswormen.

Tjêremin, (of **Tjêrmin**), spiegel; **Tjêremin mata**, bril, lorgnette, oogglas, ook: pupil van het oog; **Bêrtjêremin**, in een spiegel kijken.

Tjêrepelai, wezel.

Tjêret, klein, plotseling uitkomend straaltje van iets; **Mëntjêret**, dunne ontlasting, diarree (hebben).

Tjeret (Jav.), ketel, waterketel.

Tjêretjak, pokdalig, hier en daar op het gelaat een litteken van pokken hebben.

Tjêrewet, lastig, moeilijk te vol-
doen (zijn), mopperig, veel praat-
s hebben, enz.; (**Mëntjêrewet**),
ook: leven maken, bedillen, op-
spelen, enz.; **Mëntjêrewetkên**,
het iemand lastig maken, iemand
lastig vallen, hinderen, met
iemand kibbelen, enz.

Tjêripoe, sandaal.

Tjêrita, zie: **Tjêritêra**.

Tjêritêra, verhaal, vertelling, ver-
telsel, mededeeling, geschiedenis,
enz.; **Mëntjêritêra**, verhalen,
vertellen, enz., ook: spreken, zeg-
gen; **Mëntjêritêrakên**, iets
verhalen, vertellen, mededeelen.

Tjêrobo (Jav.), onbeschaamd, on-
kiesch, onfatsoenlijk; **Mëntjêro-
bo**, onbeschaamd, onkiesch zijn;

Mëntjêrobokên, iemand on-
kiesch, onfatsoenlijk bejegenen.

Tjêroetjoek, staketsel, paalwerk.

Tjêroetoe, zie: **Sêroetoe**.

Tjet, zie: **Tjat**; **Tjet-to**, Chineesche

glanzende roodbruine verf.

Tjetek, ondiep, ondiepte, wadde,

waadbare plaats.

Tjêttjak (of **Tjittjak**), gewone of
huishagedis; **Tjittjak koebin** of
Tjittjak têrbang, de vliegende
hagedis.

Tjêttjap (of **Tjêttjêp**), **Mëntjêttjêp**,
met de punt van de tong aan-
raken om te proeven, proeven,
enz.; **Mëntjêttjêpi**, iets proeven.

Tjewer, dun, waterig, verdund,
(bijv. van gezette koffie, enz.).

Tji, een opiumgewicht = $\frac{1}{10}$ **Thail**.

Tjidêra, bedrog, list, geschil, on-
eenigheid, schade, nadeel, onge-
mak, enz.; **Bêrtjidêra**, geschil
hebben, enz., ook: bedrog plegen,
iemand teleurstellen, zijn woord
niet gestand doen, enz.; **Mëntjidê-
rakên**, over iets geschil hebben,
oneenigheid krijgen, enz., iemand
schade, nadeel berokkenen, enz.,
iemand bedriegen, teleurstellen,
enz.

Tjidoeek, scheppertje, lepel, enz.;

Mëntjidoeek of **Mênjidoeek**, met
een nap, scheppertje, lepel, enz.,
opscheppen, scheppen, enz., ook:
roeren, omroeren; **Mênjidoeek-
kên**, iets opscheppen, voor iemand
iets opscheppen, enz.

Tjika (Jav.), vrachtkar.

Tjikoetan, de hik hebben.

Tjina, Chinees, Chineesch; **Nêgêri
tjina**, China Orang tjina, Chinees.

Tjindai (of **Tjinde**), gebloemd, ge-
vlekt; **Kain tjindai**, gebloemde
zijde.

Tjing of **Goela tjing**, leksuiker,
stroopsuiker, keukenstroop.

Tjinggai (of **Djêngge**), Chineesch
maskeradefeest, waarbij verschil-
lende onderwerpen voorstellende
figuren enz. worden rondgedragen.

Tjinta, liefde, toegenegenheid, belangstelling, deelneming, zorg, kommer, bezorgdheid, verlangen naar iets, wensch, enz.; **Bërtjinta**, bekommerd, bezorgd (zijn), met liefde aan iets denken, enz.; **Mëntjintai**, iets of iemand liefhebben, genegenheid toedragen, enz. zich over iets bekommerd, bezorgd, ongerust maken, sterk naar iets verlangen, enz.; **Përtjintaan**, liefde, kommer, zorg, enz.

Tjintjang, **Mëntjintjang**, **Mënjintjang**, hakken, fijnhakken, in stukken hakken, enz.; **Tjintjangan**, wat fijngemaakt is, gehakt, frikkadel.

Tjintjau, een verkoelende zoete drank.

Tjintjin, ring, metalen band, schalm, schakel.

Tjioe, Chineesche arak.

Tjioem, zoen, kus; **Mëntjioem**, **Mënjioem**, kussen, zoenen, ruiken. Zie ook: **Oetjoep** (**Mëngoe-tjoep**).

Tjiri (Jav.), gebrek.

Tjirit, klein straatje; **Këpëjtjirit**, onwillekeurig, zonder er iets tegen te kunnen doen, iets in zijn broek doen.

Tjita, sits, gebloemd katoen; ook: gewaarwording, gevoel, begeeren, lust, verlangen, wensch, enz.; **Soeka-tjita**, blijdschap, vreugde; **Doeka-tjita**, droefheid, kommer, smart.

Tjitak, vorm, stempel, druk; **Mëntjitak** of **Mënjitak**, drukken, afdrukken, boekdrukken; **Pënjitak**, drukken, het drukken, het afdrukken; **Përtjitakan**, drukkerij.

Tjitjir (of **Tjetjer**), bij kleine hoeveelheden vallen, storten, verspreid raken; **Katjitjiran**, overal verspreid, bij kleine hoeveelheden verspreid (bijv. van rijstkorrels langs een weg); **Mëntjitjirkën**, bij kleine hoeveelheden stor-

ten, uitstorten, verspreiden. **Tjoba**, proef; **Mëntjoba**, **Mënjoba**, beproeven, probeeren, proeven; **Mëntjobai**, iets beproeven, iets probeeren, iets aanpassen, iets of iemand op de proef stellen, enz. **Tjoe**, zie: **Tjioe**, ook benaming voor de muskietenlarve.

Tjoebit, kneep, greep, met den duim en een der vingers; **Mëntjoebit**, **Mënjoebit**, knippen, tusschen duim en vinger knellen.

Tjoeka, azijn.

Tjoekai (of **Tjoeke**), schatting, pacht, tol, cijns, accijns, belasting, recht, enz.; **Mëmoengoet tjoekai**, belasting garen, tol, pacht, cijns, recht heffen, schatting innen, enz.; **Mëlarikën tjoekai**, met belasting enz. op den loop gaan, belasting enz. ontduiken, smokkelen.

Tjoeki, vrouwelijk schaamdeel. Verg. **Poeki**.

Tjoekil (of **Tjoengkil**), voorwerp, waarmede men iets ergens uitpeutert, opwipt, enz.; **Mëntjoe-kil** (**Mënjoe-kil**), iets, dat ergens in bevestigd is of vastzit, er uitpeuteren, opwippen, in de hoogte heffen, enz. (om het los te maken).

Tjoekin (Chin.), badhanddoek, kort badkleedje.

Tjoekoep, genoeg, genoegzaam, toereikend, voldoende, ook: genoeg hebben, bemiddeld zijn, enz.; **Mënjoekeopi**, iets voltallig, voldoende maken, enz., ook: voor iets voldoende zijn, genoeg zijn om iets te doen, enz.; **Mënjoe-koepkën**, iets voldoende doen zijn, enz.

Tjoekoer, **Mëntjoekoer**, **Mënjoe-koer**, scheren, afscheren; **Pënjoe-koer**, scheerder, barbier; **Piso pëntjoekoer**, scheermes.

Tjoela, hoorn of hoornachtig uitsteeksel midden op het voorhoofd; **Tjoela badak**, rhinoceroshoorn. **Tjoelik** of **Tjoelik-tjoelik**, een

geheimzinnig persoon of geest, die volgens het bijgeloof kinderen de oogen uitsteekt.

Tjoelim, hoeveelheid opium voor een maal pijpen; ook de opiumpijp zelf.

Tjoema, alleen, enkel, slechts, enz.; **Përtjoema**, **Tjoema-tjoema**, ijdel, vergeefs, te vergeefs, ook: kosteloos, gratis, enz.

Tjoemboe (Jav.), mak, tam, aanhalig.

Tjoemi of **Tjoemi-tjoemi**, de inktvisch.

Tjoemik, sikje of haartjes in het kuiltje of gleufje van de onderlip.

Tjoeping, lel, oorlel; **Tjoepingidoeng**, neusvleugel.

Tjoepoe, holte, kuil, waarin bijv. een paal of mast past, ook: busje of doosje.

Tjoerah, waterval, neerstortend water, enz.; **Mëntjoerah**, storten, neerstorten, uitstorten, uitgieten, uitschudden; **Mëntjoerahkën**, op iets neergieten, uitstorten, enz.

Tjoeram, helling, glooiing, hellend vlak, steilte.

Tjoerang, valsch, niet eerlijk, on-eerlijk.

Tjoerang (of **Djoerang**), ravijn, kloof, bergkloof.

Tjoerat, **Mëntjoerat**, met een straal ergens uitstroomen, uitspuiten, enz.

Tjoeri, **Mëntjoeri**, stelen, diefstal plegen, enz.; **Pëntjoeri**, steler, dief; **Pëntjoerian**, diefstal, het gestolene; **Tjoeri-tjoeri** steels-gewijs.

Tjoeriga, priem, dolk.

Tjoetji, **Mëntjoetji**, **Mënjoetji**, wasschen, afwasschen, schoon-wasschen, schoonmaken (met water), reinigen, enz.; **Tjoetji** (**Mëntjoetji**) **maki**, iemand de huid volschelden, den mantel vegen, uitschelden voor al wat leelijk is.

Tjoetjoe, kleinkind; **Anak-tjoe-**

tjoe, kinderen en kindskinderen, nageslacht, nakomelingen.

Tjoetjoek, pen of speetje, om er iets aan vast te rijgen, of om er iets mede vast te steken; ook: spitse snavel of bek (van vogels); **Tjoetjoek konde**, haarspeld, haarnaald; **Mëntjoetjoek**, met iets duns en puntigs steken, pikken.

Tjoetjoep, **Mëntjoetjoep**, slurpen, ook: hard kussen, zuigend zoenen.

Tjoetjoer (of **Tjotjor**), groote druppel, straal; **Mëntjoetjoer**, met groote druppels, in een straal ergens uitkomen (bijv. van bloed), gutsen, vlieten, stroomen.

Tjoetjoer, spits uitlopende snob, snuit (van sommige dieren), ook zeker gebak.

Tjoetjoet, haai.

Tjoewatja, helder (van het weder, enz.).

Tjokek, dansmeiden, die Chinese-sche dansen uitvoeren en meest ook in dienst zijn van Chineezen.

Tjokelat, chocolade, ook: de cacao-boom (*Theobroma cacao*, L. nat. fam. der Bütneriaceae).

Tjokot (Soend.), **Mëntjokot**, **Mënjokot**, bijten, steken (van insecten).

Tjolet (of **Tjolek**), veeg, likje met den top van een vinger; **Mëntjolet**, **Mënjolet**, iets met den vingertop aanraken, met den vingertop over iets heenstrijken, enz.

Tjolak, pitje of vlammetje om bij te lichten, ook: steek in het oog; **Mënjolak**, **Mëntjolak**, iemand of iets in het oog of de oogen steken.

Tjolong, **Mënjolong**, stelen.

Tjomblang, koppelaar, koppelaarster, tusschenpersoon om een samenkomst tusschen een man en een vrouw te bewerkstelligen; **Bërtjomblang**, zich van een **tjomblang** bedienen; **Mënjom-**

blang als **tjomblang** dienst doen.

Tjomel (Jav.), gepruttel, gemopper, lawaai, enz.; **Bërtjomel**, **Mënjomel**, pruttelen, mopperen, enz.; **Mënjomelkën**, iemand beknorren, berispen, enz.

Tjomil (of **Tjoemil**), lief, bevallig, aardig, enz.

Tjondong, **Bërtjondong**, hellen, naar iets hellen, overhellen, tot iets neigen, genegen zijn tot.

Tjongkah, met de punt in de hoogte stekend.

Tjongkak, zeker spel; **Papan tjongkak**, schuitje met gaten of kuiltjes, waarmede dit spel gespeeld wordt.

Tjongkëlang, galop, ook: voorrijder; **Bërtjongkëlang**, in galop rijden; **Mënjongkëlang**, galoppeeren (van een paard), ook: dienst doen als voorrijder, in galop ergens heen gaan, enz.; **Mënjongkëlangkën**, doen galoppeeren.

Tjongok, **Mëntjongok**, **Mënjongok**, met vooruitgestoken hals naar iets kijken, ook: met opgericht bovenlijf zitten, enz.

Tjongol, **Mëntjongol**, ergens gedeeltelijk uitsteken, uitkomen, uitpuilen.

Tjonto, model, vorm, monster, staal, voorbeeld; **Mënjonto**, iets tot model, voorbeeld enz. nemen.

Tjoplok, los, afgevallen, uitgevallen, losgeraakt, losraken, afvallen, uitvallen.

Tjorek, streep, onregelmatige streep, kras, enz.; **Mëntjorek**, **Mënjorek**, een streep door iets halen; **Tjorak-tjorek**, geheel vol strepen, beklad, enz.

Tjorong, trechter, pijp, buis; **Tjorong asëp**, schoorsteen, schoorsteenpijp.

Tjorot, tuit, kraan, mondstuk, (van een ketel, enz.).

Tjotjok, overeenkomend, kloppend, kloppen, overeenkomen, overeen-

stemmen, enz.; **Mëntjotjokkën**, doen overeenkomen, doen kloppen, kloppend maken, met iets overeenstemmen, omtrent iets dezelfde meening hebben, enz.

Tjowek (Jav.), plat aarden schaalje, waarin de **sambël** wordt fijnge-wreven.

Tlahir, zie: **Lahir** (Ar.).

Tloehoer, zie: **Loehoer** (Ar.).

Tobat (Ar.), berouw, afkeer; **Bërtobat**, berouw, afkeer hebben, zich vast voornemen iets nooit meer te doen, enz.; **Mëntobatkën**, doen berouwen, afkeer van iets doen hebben, bekeeren.

Toeba, *Pongamia volubilis*, Z. & M. nat. fam. der Papilionaceae, slingerplant, waarvan de vergiftige wortels veel gebruikt worden om visschen te bedwelmen.

Toeboeh, lichaam, lijf, romp; **Bërsatoeboeh**, een van lichaam zijn, den bijslaap uitoefenen.

Toebroek, **Mënoebroek**, plotseling op iets vallen, plotseling aanvallen, aanvatten, grijpen, vasthouden, enz., ook: met een vaart tegen iets aanloopen, enz.

Toedjah, zie: **Toendjang** (Jav.).

Toedjoe, richting, strekking, koers, doel, bedoeling, enz., ook: toovermiddel; **Mënoedjoe**, op iets afgaan, koers zetten naar, koersen op, mikken op, doelen op, enz.; **Satoedjoe**, een van richting, bedoeling, enz.; **Bërsatoedjoe**, van dezelfde meening zijn, dezelfde bedoeling, hetzelfde oogmerk hebben, enz. **Mënoedjoe kën**, iets ergens heen richten, — op, naar iets richten, met een geweer enz. op iets mikken, enz.

Toedjoe, zeven, zevental; **Toedjoe bëlas**, zeventien; **Toedjoe poeloeh**, zeventig; **Bërttoedjoe**, met zijn zevenen (zijn); **Katoedjoe**, zevende, de (het) zevende, ten zevende.

Toedoeh (Jav.), **Mënoedoeh**, aan-

wijzen, aanduiden, beschuldigen, enz.; **Pěnoedoeh**, aanwijzer, aangever, beschuldiger.

Toedoeng, al wat tot bedekking dient, hoed, zonnehoed, sluier, enz.; **Běrtodoeng**, een hoofdbedekking gebruiken, ook: ergens onder schuilen; **Měnoedoengi**, bedekken, beschutten, beschermen.

Toegoer (Jav.), ergens voortdurend blijven, zich van een plaats niet verwijderen (bijv. bij het waken bij een zieke, enz.).

Toehan, de Heer, God, de godheid; **Toehan Allah**, de Heer God.

Toehfat (of **Tauhfat**) (Ar.), uitmuntend, uitstekend, enz.

Toehoer, laag, ondiep, oppervlakkig.

Toekal (of **Toekěl**), pak, streng (van garen).

Toekang, baas, bedrevene in eenig handwerk; **Toekang kajoe**, timmerman; **Toekang běsi**, ijzersmid, smid; **Toekang mas**, goudsmid; **Toekang batoe**, metselaar; **Toekang sěpatoe**, schoenmaker; **Toekang měndjait**, kleermaker, modiste, naaister; **Toekang ajam**, kippenverkooper; **Toekang babi**, verkooper van varkensvleesch; **Toekang ajěr**, waterdrager; **Toekang api**, stoker; **Toekang roempoet**, grassnijder, grasverkooper; **Toekang roedjak**, roedjak-verkooper; **Toekang roti**, broodbakker, broodverkooper; **Toekang soeso**, melkboer, melkverkooper, enz.

Toekar, ruil, geruild; **Měnoekar**, ruilen, verruilen, wisselen, verwisselen, vervangen, enz.; **Měnoekar** (**Běrtoeekar**) **tjintjin**, ringen verwisselen als teeken van ondertrouw; **Měnoekarkěn**, iets tegen iets wisselen, ruilen, inwisselen, verruilen.

Toekar (Jav.), twist, geschil; **Běrtoeekar** of **Toekaran**, twist hebben,

met elkander twisten, enz.

Toekoel (Jav.), kiem, spruit, ontkiemen, uitspruiten, opkomen (van planten); **Toekoelan**, jongeplant, kiem, enz., ook: ontkiemde **kattjang idjo**, veel als groente gebruikt (**Tokolan**).

Toeladan, voorbeeld, model, voorschrift, kopie; **Měnoeladan**, een voorbeeld aan iets nemen, iets tot voorbeeld nemen, iets navolgen, enz.

Toelah, ongeluk als gevolg van een vloek, enz.; **Katoelah**, door zulk een ongeluk getroffen.

Toelak, duw, stoot; **Měnoelak**, duwen, stooten, voortstooten, van zich afstooten, afduwen, afwijzen, van de hand wijzen, enz., weren, afweren, verwerpen.

Toelang, been, beenderen, gebeente, knook, bot, graat, nerf, bladnerf, steel, enz.; **Toelang moeda**, kraakbeen; **Toelang paha**, dijbeen; **Toelang bělakang**, ruggegraat; **Toelang daoen**, bladnerf; **Toelang dajoeng**, steel van een roeiriem; **Toelang ikan**, vischgraat.

Toelar, besmetting; **Měnoelar**, besmettelijk zijn; **Měnoelari**, **Měnoelarkěn**, besmetten, aansteken; **Katoelaran**, besmet.

Toelen (Jav.), echt, onvervalscht, onvermengd.

Toeli, doof, hardhoorig, doofheid; **Boeta-toeli**, doof en blind, onverschillig, om niets geven, vermetel, roekeloos (zijn); **Orang toeli**, een doove.

Toelis, schrift, teekening, kras, schrap, lijn, enz.; **Měnoelis**, schrijven, teekenen, figuren op iets maken, schilderen, enz.; **Měnoelisi**, iets beschrijven, beteekenen, beschilderen, op iets schrijven, — teekenen, enz.; **Djoeroe-toelis**, schrijver, klerk; **Batoe-toelis**, lei; **Papan-toelis**, schrijfbord, waarop geschreven enz.

wordt; **Medja-toelis**, schrijftafel.

Toeloeng, hulp, bijstand; **Měnoeloeng**, helpen, bijstaan, hulp verleenen; **Měnoeloengi**, iemand helpen, bijstaan, bijspringen, enz.; **Měnoeloengkën**, iemand met het een of ander helpen, iets als hulp aan iemand geven, afstaan, enz.; **Pěnoeloeng**, helper; **Pěnoeloeng hitjara**, woordvoerder voor een ander, pleitbezorger, procureur, advocaat; **Pěrteloengan**, hulp, hulpverleening.

Toema (Jav.), luis.

Toeman, verwend, gewend geraakt aan, gewoon aan.

Toembak, lans, piek, lang steekwapen, ook: een maat voor brandhout voornamelijk, metende $6 \times 6 \times 6$ of 216 Kub. voeten.

Toembal (Jav.), toovermiddel tot afwering van onheilen.

Toemboeh, opkomen, uitspruiten, ontkiemen, groeien (van planten), ontstaan, te voorschijn, aan den dag komen, enz.; **Toemboehan** of **Katoemboehan**, de pokken; **Toemboehan**, ook: inwendig abces, bijv. aan de lever, de milt, enz. en een soort kankerachtig gezwel of z.g. wild-vleesch in het lichaam; **Toemboeh toemboehan**, planten in het algemeen.

Toemboek, stomp, stoot, duw; **Měnoemboek**, stompen, stooten, duwen, beuken, bonzen, stampen, fijnstampen, enz.; **Měnoemboek**, iemand of iets herhaaldelijk stompen geven, op iets beuken, enz.

Toemboeng, uitgezakt, verzakt, uitzakking, verzakking (bijv. van de baarmoeder).

Toemboeng (of **Tombong**), het bolvormig, sponsachtig lichaam, dat men in kokosnoot vindt, de kiem eener kokosnoot.

Toeměnggoeng, titel van een regent op Java, en hier en daar in

Maleische landen, ook van een voornaam staatsdienaar.

Toemis, groenten in olie gaargebraden of gestoofd; **Měnoemis**, groenten zoo toebereden.

Toemit, hiel.

Toempah, storten, uitstorten, ergens uitstorten (van vochten); **Měnoempahkën**, storten, uitstorten, doen storten, uitgieten, vergieten, plengen; **Měnoempahi**, op iets storten, op iets vallen (van vochten).

Toempang, stapel, hoop, ophooping, enz.; **Měnoempang**, zich bij iets of iemand voegen, verzoegen enz. om mede te doen, mededoen, bij iemand logeeren, tijdelijk verblijven, enz., ook: stapels vormen, opstapelen; **Měnoempangkën**, iets boven op iets leggen, —plaatsen, enz., ook: iets of iemand bij een ander tijdelijk deponeren, tijdelijk doen logeeren, inkwartieren; **Měnoempangi**, boven op iets liggen; **Toempangan**, stapel, hoop, opeenhooping, enz., ook: tijdelijk verblijf, logies, inkwartiering, enz., de persoon enz. die tijdelijk aan de zorg enz. van iemand wordt toevertrouwd.

Toempas (of **Toempës**), verdelgd, vernietigd; **Měnoempas**, verdelgen, vernietigen, uitroeien.

Toempoe (ook: **Toempoean**), steun, steunpunt; **Měnoempoe**, op iets drukken, op iets steunen; **Měnoempoe**, op iets doen steunen, op of tegen iets doen rusten, enz.; **Toempoean kaki**, voetbank, rust- of steunpunt voor den voet, enz.

Toempoe, hoop, stapel, groep, troep, enz.; **Měnoempoe**, **Běrtoempoe**, stapels, hoopen, opeengedrongen groepen enz. vormen, opeendingen; **Měnoempoe**, opstapelen, ophoopen, op elkander stapelen, enz.;

Toempoekean, hoop, stapel, enz.

Toempoeel (Bat. Jav.), bot, stomp, nietsnijdend; **Mënoempoeelkën**, stomp, bot maken (van snijdende voorwerpen), afstompen.

Toen, zie: **Toewan**.

Toenang, engagement, verloving; **Mënoenang**, zich verloven met; **Mënoenangkën**, verloven (door de ouders); **Toenangan**, verloofde; **Bërtoenangan**, verloofd, geëngageerd zijn, een verloofde hebben.

Toenas, knop, uitspruitsel; **Bërtoenas**, uitbotten.

Toendjang (Jav.), stut, steun, schoor; **Mënoendjang**, stutten, steunen, schoren, ook: tegen iets aanloopen; **Mënoendjangi**, iets steunen, stutten, schoren; **Mënoendjangkën**, iets tegen iets aan zetten, —plaatsen (tot stut of steun), iets tegen iets laten leunen, enz.

Toendjoek. **Mënoendjoek**, wijzen, aanwijzen, toonen, aanduiden, aantoonen, vertoonen, laten zien; **Mënoendjoekkën**, iemand iets wijzen, —aanwijzen, —toonon, —aantoonen, —laten zien, enz.; **Tëloendjoek** of **Djari tëloendjoek**, wijsvinger.

Toendjoeng, *Nymphaea lotus*, L. nat. fam. der *Nymphaeaceae*, de waterlelie of lotus, waarvan verscheidene soorten bestaan.

Toendoek, met het hoofd benedenwaarts gekeerd, gebukt, neergebogen, enz.; **Bërtoendoek**, **Mënoendoek**, bukken, buigen, neerbuigen, gebukt gaan, zich onderwerpen, enz.; **Mënoendoekkën**, doen bukken, gebukt doen gaan, neerbuigen, naar beneden drukken, onderwerpen, ten onder brengen, enz.; **Alamat toendoek**, teeken van onderwerping.

Toendoeng, **Mënoendoeng**, (Jav.), wegjagen, bannen, uitzetten, we-

ren, enz.; **Toendoengan**, weggejaagde, banneling.

Toenei (of **Toenai**), comptant; **Oewang toenai**, comptant geld.

Toenggal, een, eenig, eenigst, enkel.

Toenggang, het onderste boven, omgekeerd; **Mënoenggang**, het onderste boven gekeerd zijn.

Toenggang, **Mënoenggang**, op iets zitten, rijden, enz.; **Mënoenggangi**, iets berijden, op of in iets zitten, enz. (vulg.) ook: een vrouw beslapen; **Mënoenggankën**, iets of iemand op iets laten zitten, rijden, enz. **Toengangan**, waarop gezeten of gereden wordt, rijder, rijtuig, enz.

Toengging, de positie, waardoor het achtereind of achterste van iets in de hoogte wordt geheven; **Mënoengging**, met het achtereind in de hoogte liggen, enz., het achtereind in de hoogte heffen, enz.; **Mënoenggingkën**, iets of iemand zoodanig plaatsen, dat zijn achterste hooger komt te staan, dan het overige gedeelte van het lichaam.

Toenggoe, **Mënoenggoe**, wachten, op iets wachten, toeven, bewaken, op iets passen, oppassen, bij iets waken, enz.; **Mënoenggoei**, op iets wachten, iets opwachten, verbeiden, verwachten, bewaken, oppassen, enz.; **Pëncenggoe**, wachter, bewaker, oppasser, enz., ook: de beschermengel of beschermgeest, die verondersteld wordt iets of iemand te bewaken.

Toenggoel, stronk, stam zonder takken of kroon, enz.

Toengkak, hiel.

Toengkat, stok, wandelstok, stut, steun; **Toengkat kateak**, kruk.

Toentoen, **Mënoentoen**, leiden, bij de hand of aan een stok, enz. leiden, (bijv. een blinde, een paard aan een lijn, enz.).

Toentoet, Měnoentoet, volgen, achterna volgen, najagen, naar iets koersen, vorderen, eischen, afvragen, enz.

Toepai, eekhoorn; ook: **Badjing**.

Toeras, Měnoeras, filtreeren, doorzigen, door een zeef halen, enz. (van vloeistoffen).

Toerki, Turksch; **Tanah (něgěri) toerki**, Turkije; **Orang toerki**, Turk.

Toeroen, dalen, afdalen, neerkomen, naar beneden gaan of komen, afklimmen, nederdalen, ondergaan, enz.; **Měnoeroenkěn**, naar beneden halen, doen dalen, doen beneden komen, van zich doen afstammen, enz.; **Měnoeroeni**, naar iets heen dalen, naar iets toe afklimmen, enz.; **Toeroenan**, helling naar beneden, waarlangs men daalt, enz., ook: afstammeling, nakomeling, nederdalende familielinie; **Toeroen-toeroenan**, nakomeling-schap.

Toeroes (Jav.), stek, kort stuk van een boomtak, om geplant te worden (zooals met vele schaduwboomen in koffie- en andere tuinen gedaan wordt).

Toeroet, Měnoeroet, volgen, navolgen, achterna volgen, medegaan, mededoen, gehoorzamen, in acht nemen, enz.; **Běrtoroettoeroet**, in een rij achter elkander; **Satoeroet**, in opvolging van, in navolging van; **Toeroetan**, voorbeeld enz. ter navolging, ook: gewillig, gehoorzaam (zijn).

Toesoek, steek, doorboring; **Měnoesoek**, steken, doorboren, iets ergens in of doorsteken, enz., ook: iemand opstoken, ophitsen, warm maken, enz. en: steken, pijnlijk trekken (van een zweer bijv.).

Toetoek, Měnoetoek, kloppen, met een of ander op iets kloppen, hameren, enz.

Toetoel, vlek, plek, smet, indruksel,

moet; **Měnoetoel**, met een stomp voorwerp (een vinger, een dot, enz.), aanraken, —aandrukken, enz.; **Matjan toetoel**, de gevlekte tijger, panter.

Toetoep, wat tot dekking van iets dient, deksel, dek, dekkleed, enz.

Měnoetoep, dekken, bedekken, tot dekking strekken, toedekken, dichtmaken, enz. ook: sluiten, opsluiten, in de gevangenis, achter de tralies zetten, enz.; **Měnoetoepi**, iets bedekken, toedekken, dichtmaken, afsluiten, enz.; **Měnoetoepkěn**, iets tot het bedekken van iets aanwenden, met het een of ander toedekken, enz.; **Toetoepan**, deksel, wat bedekt, enz., ook: gevangene, opgeslotene, enz.; **Toetoep medja**, tafelkleed.

Toetoer, Běrtotoer, Měnoetoer, praten, spreken, keuvelen, babbelen; **Měnoetoeri, Měnoetoerkěn**, iets tot iemand zeggen, hem op iets attent maken, enz.

Toewa, bejaard, oud, rijp, voldragen, versleten, donker van kleur, enz.; **Orang toewa**, een oud mensch, ouders, ook: oudste, hoofd eener negorij, enz.; **Ēmas toewa**, fijn (oud) goud; **Merah toewa**, donkerrood; **Měrotoewa of Maratoewa**, schoonouders, schoonvader of schoonmoeder; **Měntoewakěn**, oud maken, tot hoofd aanstellen, ook: metalen zuiveren, louteren, enz.

Toewah, voorspoed, geluk, gelukkig, voorspoedig; **Běrtowah**, voorspoed, hebben, gelukkig zijn in ondernemingen, enz.

Toewak, palmwijn, ook: **Lěgen** (Jav. Soend.).

Toewan, heer, meester, mijnheer, mevrouw, enz.; **Toewankoe**, heer, mijnheer, (alleen van een vorstelijk personage); **Toewan poetěri**, mevrouw de prinses; **Jang dipěrtowan**, die heer genoemd wordt (titel van een regeerenden vorst).

Toewang, Měnoewang, gieten, schenken, uitgieten, overgieten in iets (een glas, bijv.) inschenken, **Tofan**, orkaan, cycloon, typhoon. **Tokek** (of **Těkek**), gekko, groote soort hagedis. **Tolih, Měnolih**, zijwaarts, achterom kijken. **Tombong**, zie: **Toemboeng**. **Tong**, ton, vat, aam, tobbe, kuip. **Tongkeng**, Pergularia odoratissima, L. Nat. fam. der Asclepiadeae, slingerplant met geurige bloemen. **Tongkol**, blok, vormelooze klomp. **Tongtong**, uitgeholk blok, waarop alarm- en andere signalen geslagen worden. **Tonton** (Jav.), **Měntonon**, naar iets kijken, toekijken, toeschouwen,

enz.; **Tontonan**, schouwspel, vertooning enz. **Top**, dobbelspel; **Běrmāin top**, dobbelen. **Topeng**, masker, mom, tooneelspel met gemaskerde acteurs. **Topi**, hoed, muts, hoofddekse van niet-inlandsch maaksel. **Toro** (Bat.), een lange bijna tot aan de voeten reikende **badjoe** (voor mannelijke bedienden). **Totang** tatouëersel; **Bětogang**, getatouëerd zijn, enz. **Totok**, echt, onvervalscht, volbloed; **Totok wělanda**, een pur sang Hollander. **Tsalatsa** (of **Sělasa**) (Ar.), Dinsdag; **Malēm sělasa**, de avond (nacht) van Maandag op Dinsdag. **Tsaldjoe** (Ar.), sneeuw.

W.

Wa (Ar.), en. **Wadja**, staal, ijzeren braadpan (ook: **Koewall wadja** of **Wadjan**). **Wadjib** (Ar.), plicht, verplichting, wat als plicht op iemand rust, plichtmatig, betamelijk, behoorlijk; **Měwadjibkěn**, iemand iets ten plicht stellen, iets als verplichting opleggen enz. **Wadjik**, snoeperij van kleefrijst of **Kětan** in suiker gekookt. **Wadoek** (Jav.), pens, maag, buik. **Wadoeng**, groote bijl. **Wafat** (Ar.), dood, overlijden, overleden, gestorven. **Wabjoe** (Jav.), goddelijke openbaring, ook: glans, luister. **Wajang** poppen van leder of hout, voorstellende personen uit den voortijd en de Hindoe-Javaansche mythologie, waarmede vertooningen van tooneelen daaruit worden gegeven; **Wajangan**, zulk een tooneelvertooning geven; **Wajang orang**, zulk een tooneel-

vertooning door menschen uitgevoerd; **Wajang koelit**, pop van leder, tooneelvertooning daarmede; **Wajang golek**, houten wajangpop, ook: tooneelvertooning daarmede; **Wajang kěroetjil**, idem als voren, doch platte poppen van hout of leder; **Wajang potehi**, Chineesch marionettenspel. **Wakaf** (Ar.), stichting ten algemeenen nutte, liefdadige instelling. **Wakil** (Ar.), plaatsvervanger, gevolmachtigde, vertegenwoordiger, zaakgelastigde, agent, enz.; **Měwakili**, iemand tijdelijk vervangen, iemand vertegenwoordigen, enz.; **Měwakilkěn**, iemand tot gemachtigde aanstellen, zich door iemand laten vertegenwoordigen, enz. **Waktoe** (Ar.), tijd voor iets, tijdstip, uur, gelegenheid, ook de verschillende tijdstippen, voor de voorgeschreven gebeden. **Walanda** (of **Wolanda**), Hollan-

- der, Hollandsch; **Něgěri waland**, Holland, Nederland.
- Walang** (Jav.), sprinkhaan.
- Wall** (Ar.), vriend, vertrouwde vriend, voogd, naaste beschermer.
- Walikoekoen**, Schoutenia ovata, Korth. nat. fam. der Tiliaceae, boom met goed hout.
- Wang** (of **Oewang**), geld, — ook een waarde van 10 duiten of $8\frac{1}{2}$ cent.
- Wangi**, geurig, welriekend; **Ajěr wangi**, reukwater, odeur.
- Wangkang**, een soort Chineesch vaarttuig.
- Wani** (Jav.), dapper, moedig, durven. Zie: **Běrani**.
- Warangan**, rattenkruid.
- Waras**, gezond, welvarend.
- Warawiri**, heen en weder (gaan, loopen, enz.).
- Waringin**, *Urostigma benjaminum*, Miq. nat. fam. der Artocarpeae, hooge, groote boom.
- Warirang**, zwavel.
- Waris**, grif van de hand gaan (van koopwaren); **Warisan**, gelukkig zijn met zijn handel.
- Warits** (of **Waris**), erfgenaam; **Ahliwaris**, de gezamenlijke erfgenamen; **Warisan**, erfenis, erfdeel.
- Warna** (ook: **Wěrna**), kleur, ook: gedaante, vorm; **Měwarnakěn**, een kleur, gedaante, vorm aan iets geven, iets maken, enz.
- Waroe**, *Hibiscus elatus*, Sw. nat. fam. der Malvaceae, boom met lenig hout. Van dezen boom bestaan verscheidene soorten.
- Waroeng** inlandsch kraampje, winkeltje.
- Warta**, bericht, tijding, nieuws,
- gerucht, mare; **Měwartakěn**, iets berichten, meedeelen, ruchtbaar maken, enz.: **Pěwarta** berichtgever.
- Wasangka**, kwade vermoedens, achterdocht.
- Wasiat** (Ar.), uiterste wil, testament, opdracht, lastgeving, aanbeveling; **Soerat wasiat**, testament, laatste wilsbeschikking; **Běrwasiat**, zijn testament maken; **Měwasiatkěn**, iets bij testament vermaken.
- Wasir** (of **Bawasir**), aambeien.
- Watēs**, grens, grensscheiding, grenspaal; **Běrwatēs**, grenzen aan, begrensd zijn door; **Měwatēs-kěn**, door iets begrenzen, door teekens enz. de grenzen van iets aangeven.
- Watoek** (**Batoek**), hoest, hoesten.
- Wazir** (Ar.), vizier, eerste minister.
- Wědana** (Jav. Soend.), districts-hoofd.
- Wěloet** (Jav. Soend.), aal.
- Wěrna**, zie: **Warna**.
- Wěslah** (Ar.), het vereenigingsteecken in het Arab. schrift.
- Wetan** (Jav.), Oost, het Oosten, oostelijk, ten oosten.
- Widjen**, *Sesamum indicum*, Dc. nat. fam. der Sesameae, heester, die de Sesam-olie (**Minjak widjen**), geeft.
- Wira**, dapper, moedig, heldhaftig.
- Woedjoed**, het bestaan, het wezen, gedaante, vorm.
- Woeli**, korenaar, rijstaar.
- Woengoe**, paars, pencée.
- Woeroeng** of **Oeroeng** (Jav. Soend. Bat.), niet doorgaan, mislukken, geen gevolg hebben.

* Warirang - zwavel

Z.

Zakat (Ar.) (of **Djakat**), zuivering, aalmoes, verplichte bijdrage aan den priester.

Zaman (of **Dzaman**, ook: **Djaman**) (Ar.), tijd, tijdperk, eeuw; **Zaman sèkarang**, de tegenwoordige tijd.

Zina (Ar.) (of **Djina**), overspel **Běrzina**, overspel bedrijven, overspel plegen.

Zoemroed (of **Djamroed**), (Ar.), ook: **Djěméroed**, smaragd, groen-gekleurde edelsteen.

A.

Aal, m., bëloet, wëloet, ikan mowa, lindoeng.

Aalfuik, v., boeboe bëloet.

Aalgeer, m., sërampang, tjërengkeng.

Aalmoes, v., dërma, sëdëkah; **Verplichte of zuiveringsaalmoes**, zakat, dzakat, djëkat; **Aalmoezen geven**, mëmbëri dërma, mëmbëri sëdëkah; **Aalmoezen vragen**, minta dërma, minta sëdëkah, minta-minta, mëminta-minta; **Iets tot aalmoes geven**, mëndërma-kën, mënjëdëkahkën.

Aam, o., tong, leger, tong gëde (bësar).

Aambeil, v., wasir, bawasir, poeroe sëmbilik.

Aamborstig, sësak dada, bëngek, mëngi; **Aamborstigheid**, v., sakit bëngek, sakit mëngi.

Aamechtig, mënggeh-mënggeh, lësoe, lëtih, lëtih-lësoe, pajah.

Aan, pada, kapada, bagai, akan, dëngan, bagi, ka, di, sama, roepa, enz., ook uitgedrukt door den transitief-uitgang 1 van werkwoorden; **Aan mijnheer**, pada-, kapada-, bagai-, bagi-, sama-toewan; **Aan wal**, di darat; **Tot aan**, sampai, sampai di, sampai ka, hingga; **Gestorven aan een ziekte**, mati dëngan pënjakit (sakit); **Aan geld**, roeda oewang.

Aanaarden, mëngoeroeg, mënam-bak.

Aanaarding, v., oeroegan, pënam-bak, tambakan.

Aanbakken, angoes (van de stof zelf), mëngangoeskën (van de persoon, die bakt).

Aanbaksel, o., angoes, kërak.

Aanbeeld, o., landasan, landësan, paron.

Aanbelang, o., zie: **Belang**.

Aanbesteden, mëmborongkën, mëmborongkën pakërdjaän.

Aanbesteding, v., pëmborongan pakërdjaän, lelangan pakërdjaän, pëndjoewalan pakërdjaän.

Aanbevelen (prijzen), mëmoedji; (opdragen), mënjërahkën.

Aanbeveling, v., poedjian; **Aanbevelingsbrief**, m., soerat poedjian.

Aanbiddelijk, patoet di sëmbah, haroes di sëmbah.

Aanbidden, mënjëmbah, mënjëmbah soedjoed; **Afgoden aanbidden**, mënjëmbah bërhala.

Aanbiddenswaard, zie: **Aanbiddelijk**.

Aanbidder, m., pënjëmbah, orang jang mënjëmbah.

Aanbidding, v., sëmbah, pënjëmbahan, poedji.

Aanbieden (overreiken), mëngoendjoek, mëngoendjoekkën, kasi, mënërimakën; (**aan een meerdere**), mëmpërsëmbahkën; **Te koop aanbieden**, mënawarkën, mëngidjabbkën; **Zich vrijwillig aanbieden**, mëmpërsahadjakën diri; **Een beker aanbieden**, mënjoelang piala; **Zich aanbieden (van een gelegenheid)**, ada, ada përi hal, ada

- djalan; **Aanbieden van geschenken, om iemand om te koopen**, mënjorong.
- Aanbieder**, m., pëngoendjoëk, pënjoelang.
- Aanbieding**, v., pëngoendjoekan, pënjoelangan, përsëmbahan.
- Aanbijten**, mënggigit, makan.
- Aanbinden**, mëngikat, mëngikat-kën, mënalikën, mënambat; (**aan-eenhechten**), mëngoeboeng, mënjamboeng; (**aan iets hechten**), mëmboelang.
- Aanblaffen**, mënggonggonggi.
- Aanblazen**, mënioep, mëngëmboes; (**van den wind**), mëmoepoet.
- Aanblijven**, bërkandjang, tinggal.
- Aanblik**, m., kédjap mata, pëmandang, pëmandangan, pënglihatan.
- Aanbod**, o., (**voorstel**), djandji, (**ten verkoop**), idjab, (**van geld tot een koop**), tawar, tawaran.
- Aanbonzen**, këtök, mëngëtök, mënépoek; **Tegen iets aanbonzen**, këbëntoer, këbëntoes, mëmbëntoer, mëmbëntoes, mëlanggar; **Tegen elkander aanbonzen**, bërsëntoeh-sëntoeh.
- Aanbotsen**, langgar, mëlanggar, bëntoer, mëmbëntoer.
- Aanbouw**, m., bikinan, pëmbikinan, pëmboewatan, pëmbërdirian.
- Aanbouwen**, bikin, mëmbikin, mëmboewat, mëmpërdirikën.
- Aanbranden**, angoes, zie: **Aanbakken**.
- Aanbreken (van den dag)**, siang, fadjar, padjar, dinahari, rina, mërëkah, rëmbang, mërëkah fadjar, enz.; (**komen**), datang; (**af brokkelen**), mëloewak.
- Aanbrengen**, mëmbawa, mëndatang-kën, mënjampaikën; (**Eene zaak aanbrengen**), mëngadoek-kën përkara.
- Aandacht**, v., ingatan.
- Aandachtig**, dëngan ingatan, dëngan mëngingat-kën.
- Aandeel**, o., bagian, bëhagian; **Aan-**

- deel hebben in eene zaak**, tjampoer, bërtjampoer, masoek; **Aandeel hebben in eene handelszaak**, bësëro, bërsëroan, bërsëkoëtoe, mënjëkoetoei, samodal dëngan.
- Aandeelhouder** m., (**vennoot**), sjarik, përsëro, sëkoetoe.
- Aandenken**, o., përingatan, tanda përingatan.
- Aandienen**, (**iemand** —), mëmbawa masoek, bawa mënghadëp, mënghadëpkën.
- Aandoen**, (**aantrekken**), pakai, mëmakai, mëngënakën; (**doen aantrekken**), kasi pakai, mëmakaikën, mëngënakën; (**veroorzaken**), kër-dja, bikin, mëngadakën, mëndatang-kën; **Leed aandoen**, mënjoesahkën, mënjakitkën hati, mëndatang-kën soesahnja, mëndjadikën soesahnja, mëmpërsakiti; **Het hart aandoen**, mërawankën hati, mëmpërtjintakën, mënjëdihkën; **Verdriet aandoen**, mëndoekakën, mëndoekatjitakën, mënjoesahkën hati, mëmbikin soesah hati; **Eene plaats aandoen**, singgah, bërsinggah kapada, mam-pir, mëngampiri; **Geweld aandoen**, mëmaksa, mëngëras, mëng-gagahi.
- Aandoening**, v., tjita, rasa, përasaan hati, rawan, sajoë; **Aandoening van vreugde**, soekatjita, girang hati; **Aandoening van smart**, doeka-tjita, soesah, soesah hati.
- Aandoenlijk**, jang mërawankën hati, jang mëlëmaskën hati, jang mëlëmboetkën hati, jang mënjëdihkën hati.
- Aandragen**, zie: **Brengen en Dragen**.
- Aandrang**, m., (**tot iets**, — **des geoeds**), gërak hati, këpengin, ingin; (**tot eene natuurlijke behoefte**, rësa, bëlët, kabëlët; (**dringend verzoek**), ketjek, përimintaan dëngan këras.

Aandrift (neiging), v., himmat, naf-soe, nêpsoe, ook: ganggoe, pèrganggoean, gèrak hati; (**geest-drift**), gairat.

Aandrijven, (**aanzetten, aanspoeren**), mêngadjak, mêmaksa, mêmboedjoek, mêngëntjangkèn, mêngèraskèn; (**tegen iets-**) bèrdampar, tèrdampar; (**van volk tot eenig werk**), mêngèrah.

Aandringen (aanhoudend verzoeken, enz.), minta dèngan kèras, minta dèngan bèrkandjangkandjang, bèroelang-oelang mêminta, mèngetjek, bèrgèsa-gèsa, mêminta-minta; (**tegen iets**), mênghempet, mènjesakkèn.

Aandrukken, zie: **Drukken**.

Aanduiden, toendjoek, mènnoendjoek, mènnoendjoekkèn; (**te kennen, te verstaan geven**), kasi tahoe, mèmberi tahoe, mêngètahoekèn, kasi mêngèrti, mêngèrtikèn, mèmberi katèrangan, mènèrangkèn, mènjatakèn.

Aandurven, bèrani mèlawan (**iets-**) bèrani mèlakoekèn, bèrani mèn-djalankèn.

Aanduwèn, sorong, mènjorong, mènjorongkèn.

Aaneen (verbonden), bèrsama-sama, tèrhoeboeng, tèrikat, tèrsamboeng, bèrlengket, rapèt; (**achtereen**), bèrtoeroet-toeroet, bèrtoeroet-toeroetan, bèroelang-oelang.

Aaneensluiten, rapèt; (**doen-**), mèrapètkèn.

Aaneenvoegen, mènjambat, mènjamboeng, mèmperhtëmoekèn, mênghoeboengkèn, mèlengketkèn, mèrapètkèn, mêngikat.

Aanerven, zie: **Erven**.

Aanfokken, piara, mèmèlihara, mèmèliharakèn; (**doen vermenigvuldigen**), mèmperbanjakkèn, mènjdjantankèn.

Aanfokking, v., pamiaraan, pèmèli-haraan.

Aangaan (ergens-), singgah,

bèrsinggah, mampir; **Bij iemand aangaan om te zien hoe hij het maakt**, tilik, mènilik, mèniliki; (**razen, tieren**), geger, roesoeh, mèroesoeh; (**vlammen**), mènjala, (**beginnen**), moelai; **Een verbond enz. aangaan**, bèrdjandji, mènjdjandji, mèm bikin pèrdjandjian, mèmboewat pèrdjandjian; **Een huwelijk aangaan**, kawin, nikah; **Dat gaat niet aan**, itoe ta'boleh; **Dat gaat mij niet aan**, itoe boekan pèrkarakoe, itoe saja ta'ferdoeli. **Aangaande**, akan, atas, tèntang, dari.

Aangapen, mêngamat-amati, mèngangal.

Aangeboren (ingeschapen), choelki— (**oorspronkelijk**), asli, sèdia.

Aangedaan, pèloe, siloe, sajoë, sèdih, hiba.

Aangelegenhèd, v., hal, pèri hal, pèrkara.

Aangenaam, enak, sèdap, nimat of nikmat; (**voor de zintuigen**), manis (**van woorden enz.**); **Aangenaam van manieren**, baik pèrinja, baik lakoenja.

Aangenomen (geadopteerd), angkat, poengoet; **Een aangenomen kind**, anak angkat, anak poengoet, (**overgenomen**); **Een aangenomen gewoonte**, adat jang bèharoe (baroe); **Aangenomen, dat**, sandainja, saopama.

Aangeven (aanreiken), mèn goendjoekkèn, kasi, mêngasikkèn, mèn goeloer, mèn goeloerkèn; (**kennis geven, enz.**), mêngadoekèn, kasi bèrtahoe, mèmberi tahoe.

Aangezicht, o., moeka, paras; **Van aangezicht tot aangezicht**, bèrhadèp-hadèpan.

Aangezien, sèbab, dari sèbab, oleh karèna, karèna, sèdang, sèlang, tègal.

Aangifte (kennisgeving), v., pèm bèritaàn, pèm bèrian tahoe, pèr-

bilangan; (**klacht**, enz.), pëngadoean, da'wa, dakwa.
Aangorden, mënjangangkën, pakai.
Aangrijzen, mëngënjoet, mëringisi, mëngërënjit.
Aangrijpen, pegang, mëmëmang, mënangkëp; (**aanvallen**), mënjërang.
Aangroelen (toenemen), tambah, bërtambah, bërtambah-tambah. Zie verder: **Groelen**.
Aanhaken, mënggaït, mënggaïtkën.
Aanhalen (trekken), mënarik, mënërik, mëngërat, mënghela; (**confisqueeren**), mërampas; (**citeeren**), mëngambil, mëmëoengoet, mëmëtik, mënjërboet, mënjërboetkën; (**aalen**), mëmboedjoek, mëngëloes-ëloes.
Aanhang (secte), m., oemat; (**volgelingen**), pëngiring, pëngiringan.
Aanhangen (hangen), gantoeng, bërgantoeng, tërgantoeng, mënggantoeng: (**kleven**), lëkat, bërlëkat, bërlengket, bërsangkoet.
Aanhangig (van een zaak), bëlom tërpoetoes, bëlom di poetoeskën.
Aanhangsel, o., hoeboengan, tambahan.
Aanhankelijk, bërgantoeng kapada, tërlëkat kapada.
Aanhebben, pakai, mëmakai; **Iets aanhebben**, bërpakaian, mëmakai, mëmakaikën.
Aanhechten, mënjamboeng, mënghoeboengkën.
Aanhef, m., përmoealaän; (**van een gezang**), angkatan; (**inleiding**), dibadjat, përmoealaän.
Aanhitsen, mëngasoet, mëngoepak, mëngatjoem, mënoesoek, mënoesoek-noesoek, mëngaroe, mëngaroe-kën; (**van dieren**), mënggalakkën, mëngoetja-oetjakën.
Aanhoogen, zie: **Aanaarden, Op-hoogen**.
Aanhooren, mëndëngarkën, mënëngarkën.

Aanhoorig, di bawah, tërbawah, toeroet, taloek.
Aanhoorigheid, v., daïrah, daïrah ta'loek, djadjahan.
Aanhouden (iets of iemand —), mënahan, mënangkëp, mëmëgang; (**goederen —**), mënahan, mërampas; (**volharden**), bërkandjang, tiada bërhenti; (**gedurig verzoeken**), bëroelang-oelang; (**niet afleggen, van kleederen bijv.**), tiada bërganti, tiada bërsalin, tiada mënanggalkën; (**naar eene plaats koersen**), mënëodjoe; (**eene zaak —**), mëlambatkën, mëmper-tanggoehkën; (**lang duren**), lama, lambat.
Aanhoudend (achtereen), bërtëroet-tëroet, dëngan tiada bërhënti, dëngan tiada bërkapoetoesan; (**voortdurend**), sëntiasa, sënantiasa.
Aankijken, mëlihat, mëmëmandang, tengok; **Sterk aankijken**, mëngamat-amati.
Aanklacht, v., dawa, dakwa, pënëodoeh, pëngadoean; **Een aanklacht indienen**, mëngadoe, mëndakwa, mënëodoeh.
Aanklagen, mëndakwa, mënëodoeh, mëngadoekën; **Valschelijk aanklagen**, mënëokas.
Aanklampen (aanvallen), mënjërang, mëlånggar; (**enteren**), mënggaït, mëndempokkën, mënjampak.
Aankleeden, mëmakaikën, kasi pakai, mëngënakën pakaian; **Zich aankleeden**, bërpakaian, bërpakai.
Aankloppen, mëngëtök, mënëpoek (pintoe).
Aanknoopen (met een knoop vastmaken), mënjimpoelkën, mëngikat; (**een gesprek, enz.**), moelal bitjara, moelal bërkata, mëmëasang bitjara, moelal mëngomong, mënëgor.
Aankomen, dateng, tiba, sampai; **Bij iemand aankomen (aan-**

gaan), singgah, børsinggah, mam-pir; **Ergens aan komen (met de handen)**, mēndjabat, pegang, mēmegang; **Iets op iemand laten aankomen (aan hem overlaten)**, mēmoelangkēn, mēnanggoengkēn; **Het komt er niet op aan**, tiada mēngapa, tiada djadi apa apa, tra'ferdoeli; **Komaan**, mari, marilah, ajo.

Aankomend (bijna volwassen), anak dara, rēmadja, rēmadja poetēra (**van een jongen**), rēmadja poetēri (**van een meisje**).

Aankondigen, kasi tahoe, mēm-bēri tahoe, mēngchabarkēn, mēma'loemkēn, mēwartakēn.

Aankondiging, v., pēmbēritaan, pēchabaran, pēwarta.

Aankoop, m., pēmbēlian.

Aankoop, bēli, mēm-bēli.

Aankweken, piara, miara, mēmēliharakēn, (**van kennis enz.**), mēnoentoet.

Aanlanden (belanden), djatoh, (**aan wal gaan**), naik ka darat.

Aanlasschen, mēnjamboeng.

Aanleeren, adjar, bēladjar.

Aanleg (neiging, enz.), m., pēkērti, boedi pēkērti; (**ontwerp, enz.**), dinah, rēntjana, atoeran, tjonto; (**uitvoering**), pērboewatan, biki-nan, pasangan.

Aanleggen (van een stad, enz.), mēnjoesoek, mēmboewat, mēmasang, mēngatoer, mērēntjanakēn; (**mikken op**), mēngintjēr, mēm-bētoeli, mēnoedjoekēn; (**iets als doel nemen**), bērmaksoed, maoe; (**een verband, enz.**), mēmboeboeh; (**boeien, enz.**), mēngēnakēn, mēm-bēloenggoe, mērantai; (**met opzet toeleggen**), mēnjēhadjakēn, mēnjēngadjakēn; (**gemeene zaak maken**), safakat, bērmoeafakat.

Aanlegplaats, v., pērsinggahan, tēmpat pērsinggahan.

Aanleiding (oorzaak), v., sēbab, moela, pohon, lantaran; **Zonder**

eenige aanleiding, dēngan tiada samēna-mēna; **Geschiede aanleiding (gelegenheid)**, paksa jang baik; **Aanleiding geven tot**, mēnjēbabkēn, djadi sēbab.

Aanlengen, mēm-bikin entjer, mēngentjerkēn, mēntjaerkēn.

Aanlokkelijk, elok, manis, bagoes, mēngēmenginkēn.

Aanloopen (stooten), mēm-bēntoes, mēm-bēntoer, mēlanggar, bērsoentoeh, kabēntoes, kabēntoer; (**bij iemand, ergens**), mampir, bērsinggah.

Aanmaken (vervaardigen), mēmboewat, bikin, mēm-bikin; (**vuur-**), mēmasang, mēnjalaken, mēndjadikēn.

Aanmanen (aanzetten), mēngadjak, soeroeh, mēnjoeroeh; (**manen**), mēnagih.

Aanmatigend, angkoeh, poengah, bēsar hati, bērani, olo-olo.

Aanmengen, mēnjampoer, mēnjampoerkēn; (zie ook: **aanlengen**).

Aanmerking (berisping), v., tjēla, pēntjēlaān; (**opmerking**), timbangan, pēngrasaān, fikiran; (**ook: overweging**), ingatan, pēnilikan; **Aanmerking maken**, mēnjēla, mēntjēla, mērasai, mēngingat, mēngingatkēn; **Veel en dikwijls aanmerkingen maken**, tjērewet.

Aanminnig, manis, elok, pērmai.

Aanmoedigen, mēngadjak, mēm-bēranikēn, mēnggambirakēn, kasi hati, mēm-bēri hati, mēnggalakkēn.

Aannemelijk, boleh di tērima, boleh di pērtjaja, boleh di lakoe-kēn; (**bevattelijk**), onteng kapala, ringan kēpala, gampang di adjar.

Aannemen (in ontvangst nemen), tērima, mēnērima, mēnjamboet; (**van een kind**), mēngangkat, mēmoengoet; (**veronderstellen**), mērasa, kira, mē-

- njangka; (**voor waar houden**), pèrtjaja; (**op zich nemen**), sanggoep, mènjanggoepi, mènanggoeng, mèntjakèp, bèrdjandji, mèndjandji; (**een werk-**), mèmborong; (**een godsdienst-**), masoek; (**een naam-**), mèmakai nama; (**een wet-, vaststellen**), mènèntoekèn.
- Aannemer (van een werk)**, m., pèmborong, orang jang mèmborong pakèrdjaän.
- Aanpakken**, mèmegang, mènangkèp, mèndjabat; (**aanvallen**), mèlanggar, mènjerang.
- Aanpassen**, tjoba, mèntjoba, mènjoba.
- Aanplakbiljet**, o., soerat tempel, soerat templekan, pèlèkat.
- Aanplakken**, mènempèlkèn, mènemplekkèn.
- Aanplant**, m., tanèman.
- Aanplanten**, tanèm, mènànèm.
- Aanporren (aansporen)**, mèngadjak; (**ophitsen**), mèngasoet, mèngoepak.
- Aanprijsen**, mèmoedji.
- Aanpunten**, mèrantjoeng, mèlìntjipkèn, mènadjèmkèn.
- Aanraden**, mèmberì nasihat, mèrèmboekkèn.
- Aanraken (met de hand)**, mèn-djamah, mèraba, mèmegang, mènjoentoeh, mèngoesik; (**met de punt van de tong om te proeven**), mèntjètjap; (**even met den vinger**), mèntjoewit, mènggamit, mèndjawil; (**tegen iets stooten**); mèlanggar, bèrsoentoeh, mènjanggol.
- Aanraking**, v., pèndjamahan, senggolan, soentoeh; **Met iemand in aanraking komen**, bèrkè-nalan, bèrtèmoe, bèrdjamoe.
- Aanranden**, mèlanggar, mènjerang; **Iemand in zijn eer aanranden**, mènjumpok.
- Aanreiken**, mèngoendjoek, mèngoendjoekkèn, mènèrimaken, mèngoeloengkèn, mèngoeloerkèn.
- Aanrennen**, datèng dèngan bèr-lari-lari.
- Aanrichten (opdisschen)**, mènghidangkèn, mèm bawa makanan, mèngangkat makanan; (**doen ontstaan**), mèngadakèn, mèndjadikèn; (**verwoestingen-**), mèngadakèn kabinasaän, mèmbinasakèn; (**onheil-**), mèndjadikèn tjèlaka, mèm bawa tjèlaka, mèn-jèlakakèn.
- Aanrijgen (aan een snoer rijgen)**, mèngoetas, mènoesoek, mènjoetjoek, mènganggit, mènggoebah; (**losjes naaien**), djèloedjoer, mèndjèloedjoer.
- Aanroepen (luid toeroepen)**, mènjeroe; (**tot zich roepen**), panggil, mèmanggil; (**van een schildwacht**), mènjapa, mèngorda; (**den naam van God**), mèn-jèboet.
- Aanroeren**, zie: **Aanraken**; (**van iets spreken**), mèn-jèboet, mèm-bitjarakèn.
- Aanrollen**, datèng bèrgoeloeng-goeloeng, datèng bèrgoeling-goeling (**van golven**).
- Aanrukken**, mènampil, mèrapat, datèng.
- Aanscherpen**, mènadjèmkèn, mèngasah, mènggosok.
- Aanschijn (voorkomen)**, o., roepa, tlahir, lahir, loewar; (**gezicht**), moeka, paras, wadjah.
- Aanschouwelijk**, kalihatan, tlahir, lahir.
- Aanschouwen**, mèlihat, mèmandang.
- Aanschrappen**, mènandaì, mènjoerek, mènjoreki.
- Aanschrifven (noteeren)**, mènjoeratkèn, mènjoeliskèn; (**schriftelijk bevelen**), mèmberì pèrentah dèngan soerat, mèngirim soerat pèrentah.
- Aanschrifving**, v., soerat pèrentah, soerat titah, **ook**: soerat pèrtanjaän, soerat pèrmintaän, soerat pèringatan.

Aanschroeven, mēmoetar, mēmoetarkēn, sēkēroep, mēngēntjēngkēn sēkēroep, mēnētapkēn sēkēroep.

Aanslaan (in de belasting), mēngēnakēn bea, mēngēnakēn padjēk; (**vastslaan**), mēlantak, mēlantakkēn; (**van een zeil**), mēngajak, mēmasang, mēnambatkēn; (**van roet**, enz.); mēnjoelang; (**van honden**), mēnjalak, bērgonggong, mēnggonggong; (**van een bekendmaking**), mēnempelkēn, mēnemplekkēn.

Aanslag (van roet, enz.), m., soelang, djēlaga, sawang; (**booze toelēg**), arah, pēngarah, makar; (**in de belasting**), taksiran padjēk, taksiran bea, pērtamtōean padjēk, — bea, — tjoekai.

Aanslagbiljet, o., soerat padjēk, soerat bea, soerat tjoekai, piagēm.

Aansluiten (dicht opeendringen), mēnghempet, mērapēt, bērapēt, bērdamping, mēndēsēk; **Doen aansluiten**, mērapētkēn, mēnghempetkēn.

Aanspannen (van paarden voor een rijtuig), mēmasang, mēra-
kitkēn.

Aanspijkeren, mēmakoe, mēmakoe-
kōekēn.

Aanspoelen (aangespoeld worden), tērdampar; (**op het strand werpen**), mēndampar, mēndamparkēn.

Aansporen (aanzetten, enz.); mēngadjak, mēnggērētakkēn; (**de sporen geven**), mēmatjoe.

Aanspraak (toespraak), v., pērkatāin, bitjara, pērtjakapan; (**recht**), hak; (**eisch**), dakwa, da'wa; **Aanspraak hebben op**, mēnpoenjai hak atas; **Aanspraak maken op**, mēndakwa atas.

Aansprakelijk (zijn), mēnanggoeng, mēmikoel tanggoengan, katangoengan, bērtanggoeng.

Aanspreken (toespreken), mēnjapa, mēnēgor, bērkata kapada;

(**tot een vorst**), bērsēmbah kapada; (**van een vorst**), bērtitah kapada; (**iemand aanspreken**, **ter verantwoording roepen**), mēngatai, mēnēgori; (**berispen**), mēmarahi, mēnasihatkēn; (**iemand in rechten aanspreken**), mēndakwa; (**zijn kapitaal aanspreken**), makan modalnja, makan pokoknja.

Aanstaan (bevallen, genoeg doen), soeka, bērkēnan, ridla (**van den persoon**), mēnjoekakēn, mēmpērkkēnankēn; (**van de zaak**). — **Aanstaan (van een deur**, enz.), tērboeka sēdikit, mēnganga.

Aanstaand (op handen zijnd), jang akan datang; jang nanti datang; jang dēkat, di hadēpan ini, di dēpan ini, djēmah, jang ampīr datang, di moeka ini; (**nog in aanmaak, wording**, enz. **zijn**), bakal; **De aanstaande week**, minggoe di dēpan ini; minggoe jang akan datang ini, enz.

Aanstaande (verloofde), tōe-
nangan.

Aanstalte (aanstalten maken tot), v., sēdia, bērsēdia, bērlangkap, bērdjaga-djaga.

Aanstampen (van den grond), mēngasak, mēngērat, mēngēnjak, mēnoemboek, mēmadētkēn; (**van een lading in een vuurwapen**), mēlantak, mēlantakkēn.

Aanstappen (lopend aankomen), datang dēngan bērdjalan kaki; (**zijn stap versnellen**), mēntjēpatkēn —, mēlēkaskēn djalan, bērdjalan dēngan tjēpat.

Aanstaren, mēmandang, mēmandangi, mēngamatamati, mērēnoeng, mēlihati.

Aanstekelijk, mēndjangkit, mēnoelari; **Een aanstekelijke ziekte**, sampar, pēnjakit sampar, pēnjakit mēnoelari.

Aansteken (besmetten), mēndjangkit, mēnoelari; (**ontsteken**),

- memasang, mēnjalakēn; (**in brand steken**), mēmbakar, mēnaroh api, mēnjoelat, mēnjoemēt, mēntjoetjoeh; (**vast steken**), mēnoesoek, mēngikat dēngan pēniti; (**bederven**), mēmboesoekkēn, mēndjadikēn boesoek.
- Aanstellen (benoemen)**, mēngēlar, mēngangkat, mēndjadikēn, mēnētapkēn; (**tot gemachtigde**), mēwakilkēn; **Zich aanstellen als**, mēmboewat-boewat, mēlakoekēn diri sēpērti, poera-poera, salakoe sēpērti.
- Aanstelling (benoeming)**, v., gēlaran, angkatan; (**acte**), soerat gēlaran, soerat angkatan, soerat pangkat, piagēm.
- Aanstoken (ophitsen)**, mēngoeopak, mēnoesoek, mēnoesoek-noesoek, mēngadoe; (**een twist**), mēngadoe pērbantahan, mēndjadikēn pērbantahan, mēramaikēn pērbantahan; (**een vuur**), mēngoeopak api, mēnjalakēn, mēmbēsarkēn, mēnggalakkēn api.
- Aanstands**, sabēntar, sabēntar lagi, kēlak.
- Aanstoot (schok)**, m., soentoeh soentoehan, bēntoer, bēntoes; (**ergernis**), sjak; **Aanstoot geven**, mēmbēri sjak, mēmbēri maloe, mēmaloeckēn, tiada patoet, tiada laik.
- Aanstooten**, mēnjoetoe, mēngantok, kabēntoer, kabēntoes, mēmbēntoes, mēmbēntoer, mēlanggar, mēnjenggol, mēnjampok; **De lading van een vuurwapen aanstooten**, mēlantak, mēngasak; **Een deur aanstooten**, mēnoelak pintoe; **Het hoofd tegen iets aanstooten**, mēnoemboekēn kapala ka (di); **De glazen aanstooten**, bērtēmoekēn piala, mēnggēntoeskēn piala.
- Aanstrijken (met kalk)**, mēlakoer—, mēnjapoe—, mēnjikat dēngan kapoer, mēngoesapkēn kapoer; (**met verf**), mēngētjat, mēngētjet, mēnaroh tjat; (**van voegen tusschen steenen enz.**), mēnjar; (**van een lucifer**), mēmantik, mēnggēretkēn.
- Aantal (hoeveelheid)**, o., banjak, bilangan, djoemlah; **Groot aantal**, kabanjakan.
- Aantasten**, mēnjērang; (**van vuur, zich verbreiden**), mēndjangkit, mēndjilat, mēnghembet, mērembet; **Iemands eer aantasten**, mēmfitnahkēn, mēlanggar kahormatan; **Aangetast worden (door een zlekte)**, kēna.
- Aanteekenboek**, o., soerat pēringatan, boekoe pēringatan, boekoe toelis, boekoe tjatētan.
- Aanteekenen (merken)**, mēnandai, mēnarohi tanda; (**noteeren**), mēnjoerati, mēnoelis, mēnoelisi, mēnjoerat di daftar, mēnoelis di boekoe, mēnjatēti.
- Aanteekening (om te onthouden)**, v., pēringatan; (**aanmerking**), timbangan, kira, pērkiraan.
- Aantijgen**, mēnoedoe; (**valsche lijk**—), mēnoekas.
- Aantocht**, m., datang; **In aantocht zijn**, lagi datang, lagi bērdjalan.
- Aantoonen (wijzen)**, mēnoendjoek, mēngoendjoek, mēnoendjoekkēn, mēngoendjoekkēn; (**duidelijk maken**, enz.), mēnjatakēn, mēnōrangkēn.
- Aantreffen**, bērtēmoē, bērdjoempa, katēmoē dēngan; (**vinden**), dapat, mēndapat.
- Aantrekkelijk**, zie: **Aanlokkelijk**.
- Aantrekken (van kleederen, enz.)**, pakai, mēmakai; (**trekken**), mēnarik; (**inzuigen**), mēngisap; **Zich eene zaak enz. aantrekken**, mēmfadloelikēn, bērtjinta akan, bērkētjil hati; **De stoute schoenen aantrekken**, mēmbēranikēn diri.
- Aanvaarden (ontvangen)**, mē

nërima, mënjamboet; (**de regeering**), mëndjabat; (**eene reis**), bërangkat, bërdjalan, bërlajar; (**eene reis naar Mekka**), naik hadji.

Aanval, m., pënjërangan, pënjërboean, pënëmpeohan, pënërpaan, pëlanggaran; (**verwoede** —), pëngamoekan.

Aanvallen, mënjërang, mënjërboe, mëlanggar, mënërpa, mënëmpeoh, mëngamoek; (**met een sprong**), mënërkam, mënjërëgap.

Aanvangen, moelaï.

Aanvankelijk, moela-moela, bërmoela, përtama.

Aanvaren (tegen elkander), mëlanggar, mënëmpeoh.

Aanvatten, pëgang, mëmegang, mënangkëp, mëndjabat, mëndjëramah.

Aanvechting, v., (**zinnelijke lust**), sahwat, sjahwat; (**des duivels**), goda, pënggoda, was-oewas.

Aanvegen, mënjapoe.

Aanverwant, m., sanak, koelawarga, koelawangsa; **Aanverwanten**, sanak-soedara, kaum koelawarga; (**van de wederzijdsche ouders van gehuwden onderling**), besan, bërbesanan.

Aanvliegen (vliegend komen), datang tërbang, mënjambër; (**op iemand**—), mëlanggar, mënërpa.

Aanvoer, m., pëmbawaan, pëmasoekan.

Aanvoerder, m., kapala, pënghoeloe, pënglima, pahalawan.

Aanvoeren (aanbrengen, enz.), mëmbawa, mëmasoekkën; (**een leger, enz.**), mëngëpalai, mëngëpalakën, mëngandjoer; (**citeeren, enz.**), mënjëboet, mënjëboetkën.

Aanvraag, v., përmintaan, përmoehoenan.

Aanvragen, minta, mëminta, mëmoehoen.

Aanvullen (het ontbrekende), mëlangkapkën, mëndjangkëpkën, mënambahi, mëmënoehi.

Aanvulling, v., tambahan.

Aanwaaien, mëngipas, mëmoepoet; (**van den wind**), bërpoepoet.

Aanwas, m., tambah, përtambahan; (**van het water**), pasang, ajër pasang.

Aanwenden (gebruiken), pakai, mëmakai, mëngoepajakën, mëmpergoenakën; (**apliceeren**), mëngënakën, mëmakaikën.

Aanwennen, biasa, djadi biasa, mëmbiasakën.

Aanwezen, o., kaadaän.

Aanwendend, ada, hadlir, bërhadlir.

Aanwijzen, mënnoendjoek, mënnoendjoekkën, mënnoeding, mënnoedingkën.

Aanwinst, m., oentoeng, laba, përolihan, tambahan.

Aanwitten, mëlaboer, mënjapoe, —mëloemas dëngan kapoe.

Aanwrijven (iets ten laste leggen), mënnoedoeh, mënnoedoehi, mënnoedoehkën; (**valscheitjk**), mënnoekas, mënnoekasi.

Aanzeggen (kennis geven), kasi tahoe, mëmberi tahoe, mëmberitakën, mëngchabarkën, mëma'loemkën; (**gerechtelijk**—), mënjita.

Aanzegging, v., pëmbërian tahoe, përna'loeman; **Gerechtigke aanzegging**, sita.

Aanzetiem, m., koelit pëngasahan piso, gaboës.

Aanzetten (aanvoegen), mënjamboeng; (**scherpen**), mëngasah, gosok, mënggosok, mënadjëmkën; (**aansporen**), mëngadjak, soeroeh, mënjoeroeh, mënggalakkën; (**van paarden**), mëlariakën; (**een deur**), mëmboeka sëdikit; (**de lading van een geweer, enz.**), mëlantak; (**van roet, enz.**), angoes, bersoelang, bërkërak; (**van een knoop, enz.**), mëmboeboeh, mëmasang.

Aanzien, o., (**het zien**), pëmandangan, pëngamat-amatan; (**uiterlijk**), roepa, tampik, lahir kalihatan; (**gezag**), koewasa;

- In aanzien zijn, di hormatkèn, terhormat, kabilangan, di bilangkèn; **Iemand van aanzien** orang bésar, orang bérkoewasa, orang moelia; **Ten aanzien van**, akan, téntang.
- Aanzien** (aankijken), mēmandang, mēlihatkèn, mēlihati, mēnōnoeng, mērēnoeng, mēngamat-amati; **Met groote oogen aanzien**, mēmbéliak, mēmēndōlikkèn; **Met aandacht aanzien** (beschouwen), mēnindjau, mēngamat-amati; **Het laat zich aanzien**, dat: roepanja, kalihatannja.
- Aanzienlijk**, moelia, oetama, bérkoewasa, bésar; (**van geboorte**), bangsawan, bérasal; (**zeer belangrijk**), amat, sangat; (**van waarde**), indah, bérharga.
- Aanzienlijke**, m., orang bésar, orang bérasal, bangsawan, orang kaja, orang moelia.
- Aanzijn**, o., kaadaån; **Het aanzijn geven**, mēngadakèn, mēndjadikèn.
- Aanzitten**, doedoek, bérdoedoek.
- Aanzoek**, o., (**verzoek**), pērmin-taån, pērmoehoenan; (**huwelijks**—), pinang, pēnglamar, lamaran; **Aanzoek doen**, mē-minta, mēminang, mēnglamar.
- Aap**, m., kōra, monjet; **De zwarte aap**, loetoeng; **De langarmige grijze aap**, oewa-oewa; **En jonge aap**, koenjoek; **De Gibbon-aap**, siamang; **De groote mensch-aap**, orang-oetan, ma-was, majas.
- Aapachtig**, kaja monjet, tjara monjet.
- Aar** (korenaar, enz.), v., boelir, woe-li, roenggai, majang; (**ader**), oerat.
- Aard**, m., (**inborst**), pērangai, pēker-ti, boedi-pēkerti, adat, choeloek, ta biat, dasar; (**wijze, manier**), djalan, pēri, pēri hal; (**eenerzaak**), pēri, pēri hal; (**soort**), roepa, bagai; **Korzelig van aard**, bēngis; **Vrolijk van aard**, gēmar, girang, bērgirang hati,
- bērsēnang hati; **Minzaam van aard**, manis, aloes, béradat aloes, bērpērangai jang lēmah lēmbōet.
- Aardachtig**, sarōepa tanah, sēpērti tanah, kaja tanah, tērtjam-poer tanah.
- Aardaker**, m., kōmbili.
- Aardappel**, m., (**Europeesche**), kēntang; (**inlandsche**), oebi.
- Aardbeving**, v., gēmpa, gēmpa boemi, lindoe, tanah bērgojang, tanah tērgojang, gojang tanah.
- Aardbodem**, m., boemi; (**oppervlak**), moeka boemi.
- Aardbol**, m., boemi, boelat boemi.
- Aarde**, v., (**aardbol**), boemi; (**grond**), tanah; **Etbare aarde**, ampo, tanah ampo, napal; **Ter aarde vallen**, djatoh di tanah; **Ter aarde werpen**, mēmbanting di tanah, mēndjatohkèn ka tanah, mēmboewang di tanah; (**iemand**—), mēndjēroemoeskèn di tanah.
- Aarden** (**van aarde**), tanah, dari tanah.
- Aarden** (**overeenkomen met**, enz.), sapērangai, mēmērangaikèn, mēnoeroet pērangainja, mēnoeroet adatnja; (**zich op zijn gemak gevoelen**, enz.), sēnang, bérasa sēnang, kērasan; (**tieren enz. van planten**), toemboeh.
- Aardewerk**, o., bangsa pētjah, bangsa pētjahan; **Verglaasd aardewerk**, tēmbekar, bēling, bangsa bēling, piring-mangkok; **Onver-glaasd aardewerk**, bēlanga, bangsa koewali, pērabot tanah.
- Aardgeest**, m., antoe tanah, koertjatji.
- Aardhoop**, m., boesoet, timboenan tanah, oeroegan tanah, poendōeng, poentoek.
- Aardig** (**lief**), bagoes, manis, elok, tjantik, djēlita; (**grappig**), djinaka, loetjoe.
- Aardigheid**, v., (**verrassing, voorwerp**), barang jang indah, (**grap**), djinaka, sēnda, sanda, banjolan;

Een aardigheid verkoopen, bərdjinaka, mēmbanjol, mēmbadoet.

Aardkluit, m., goempal tanah.

Aardlaag, v., lapis tanah.

Aardluis, v., koetoe tanah, kamitētēp.

Aardnoot, v., katjang tanah.

Aardolie, v., minjak tanah, minjak latoeng, minjak petroleum.

Aardrijk, o., boemi, doenia.

Aardrijkskunde, v., ilmoe boemi.

Aardsch, doenia, dari doenia;

Aardsch goed, barang doenia.

Aardschgezind, bərnafsoe doenia, soeka doenia.

Aardschok, m., gėrak boemi, gėmpa boemi, lindoe.

Aardslak, v., sipoe tanah.

Aardspin, v., laba-laba tanah, katel.

Aardvloer, v., koetoe tanah, kamitētēp.

Aardvrucht, v., oebi.

Aardworm, v., tjatjing, tjatjing gėlang.

Aars, m., pantat, doeboer, dzoeboer.

Aarsgat, o., lobang pantat, liang pantat, dzoeboer, doeboer.

Aarsworm, v., tjatjing kėroewit, kėroewit, kėrėmi.

Aarzelen, bimbang, bėrgoendah, takoet, bata-bata.

Aarzeling, v., bimbang, goendah, kabata-bataān.

Aas, o., oempan, ėmpan, mangsa, makanan; (**kreng**), bangkai; (**in het kaartspel**), as.

Abortus, m., goegoeran, goegoeran anak, kėroeron, kėloeron; **Middel om abortus te veroorzaken**, obat pėndjoeloek, obat akan mėnggoegoerkėn anak.

Abuis, o., salah, salah mėngėrti, salah tampa; **Abuis hebben**, salah, bėrsalah, tiada bėtoel, salah mėngėrti.

Accoord, o., (**overeenkomst**), pėrdjandjian; **Een accoord aangaan**, bėrdjandji, mēmbowat pėrdjandjian; (**goed, in orde**), baik, bėtoel, tjetjok.

Accordeeren (**overeenstemmen**) satoedjoe; (**overeenkomen**), bėrdjandji, mēmbowat pėrdjandjian.

Accijns, v., bea, tjoekal.

Accijnskantoor, o., pabean.

Ach, ah, adoeh.

Achillespees, m., oerat kėting.

Acht (**oplettendheid**), m., ingat, pėngingat, djaga; **Acht slaan op**, ingat, mėngingat, mėngingatkėn;

In acht nemen, mėndjaga.

Acht (**telwoord**), doelapan, dėlapan; **Acht dagen**, dėlapan hari, saminggoe; **Kwart over acht**, poekoel dėlapan laloesapėrampat.

Achtbaar, moelia, moeliawan, bėsar, tėrhormat.

Achtbaarheid, v., kamoeliaān, moehtasjam.

Achtbeendig, bėrkaki dėlapan.

Achtbladig, bėrdaoen dėlapan.

Achteloos, lalai, tiada fėrdoeli, koerang fėrdoeli, koerang ati-ati.

Achten (**hoogschatten**, enz.), mėngindahkėn, mēmbilangkėn, mēmpėrmoeliakėn, mėnghormati, mėngoepamakėn, mēmbėri hormati; (**meenen**), kira, mėngira, ingat;

Gelijk achten, mėnjamakėn.

Achtenswaardig, soedjana, haroes di indahkėn, patoet di hormati.

Acht en twintig, doea poeloeh dėlapan, dėlapan likoer.

Achter, di bėlakang, di balik; **Ten achter**, kabėlakangan; **Achter elkander**, bėriring, bėrtoeroet-toeroet; **Er steekt wat achter**, ada rahasiaja; **Naar achter**, kabėlakang; **Van achter**, dari bėlakang; **Achter op een rijder**, di boentoet; **Achter op een vaartuig**, di boerit; **Achter iets zijn of komen**, mėndapat, mėngėrti.

Achteraan, di bėlakang, kabėlakangan; **Achteraan blijven**, kabėlakangan, katinggalan.

Achteraf, di bėlakang, djaoeh.

Achterbaks, di bėlakang, sėmboeni, sėmboenji; **Achterbaks**

houden, mēnjēmboenjikēn, mēnjēmboenikēn, mēnjimpēn.
Achterbeen, o., kaki bēlakang.
Achterblijven, tinggal, tinggal di bēlakang, katinggalan.
Achterbout, m., paha, paha bēlakang, poewēr.
Achterbuurt, v., kampoeng bēlakang.
Achterdeel, o., bēlakang, bagian di bēlakang, pantat, boerit.
Achterdeur, v., pintoe bēlakang; (**geheime deur**), pintoe maling;
En achterdeurtje hebben, bērdaja-oepaja.
Achterdocht, v., sjak, sangka, tjēmboeroe, was-oewas.
Achterdochtig, bērsjak, bērsangka, tjēmboeroean, tiada pērtjaja.
Achtereen, bērtoroet-toeroetan, dēngan tiada bērkapoatoesan, dēngan tiada bērhēnti.
Achtereinde, o., zie: **Achterdeel**.
Achteren (van), zie: **Achter**.
Achtererf, o., pēkarangan bēlakang, pēlataran bēlakang, kēbon bēlakang.
Achtergebouw, o., zie: **Achterhuis**.
Achterhalen, soesoel, mēnoesoel, mēnjoesoel, mēngambat; (**binden**, **snappen**), mēndapati.
Achterhals, m., tēngkok, leher bēlakang.
Achterhoede, v., toetoe, pēnoetoe, boentoet bala, enz.
Achterhoofd, o., bēlakang kapala.
Achterhouden, mēnjēmboenikēn, mēnjimpēn; (**verzwijgen**), mēndiamkēn.
Achterhuis, o., roemah bēlakang.
Achterkamer, v., bilik bēlakang, kamar bēlakang.
Achterkant, m., bēlakang, sēbēlah bēlakang, boeritan.
Achterklap, m., fitnah.
Achterkleinkind, o., tjitji, tjitjinda.
Achterkwartier, o., kampoeng bēlakang; (**derrière**), pantat.
Achterlader, m., sēnapan (mēriam)

kopak, sēnapan (mēriam) bērmoelet di bēlakang, sēnapan (mēriam) jang di isi dari bēlakang.
Achterlaten, mēninggalkēn; (**een opdracht**, enz.—), bērpēsān, mēmēsān.
Achterlijk, (**in groei**), boengkik, kērēdik, kētjil; (**niet viug van verstand**), lambat, kabēlakangan, gēblēg, bodo, bērat kapala; (**in zijn werk**), malēs, lambat.
Achtermast, m., tiang bēlakang, tiang pēnjoeroeng.
Achtermiddag, m., asar, sore, pōtang; **Achtermiddaggebed**, sēmbahjang asar, sēmbahjang sore.
Achterna, di bēlakang, dari bēlakang; (**later**), kamoedian, achir, di achirnja, di bēlakang; **Achterna loopen**, toeroet bērdjalan di bēlakang, mēnoesoel, mēnjoesoel, mēngoesir.
Achterneef, m., anak soedara misan, soedara kadoewa poepoe.
Achternicht, v., zie: **Achterneef**.
Achterom, dari bēlakang, moebēng ka bēlakang. (di boentoet).
Achterop, di bēlakang, di boeritan.
Achterover, (**van het hoofd**) lēnggak; (**zitten**) bērsender; (**liggen**) tēlētang, tjēlētang, bērtjēlētang; (**vallen**) djatoh tēlētang; (**buigen**) mēlioek, mēlēngkoengkēn ka bēlakang.
Achterpoort, v., pintoe bēlakang, gērbang bēlakang.
Achterpoot, m., kaki bēlakang.
Acherschip, o., boeritan, boeritan kapal, boeritan pēraoe.
Achterste, jang bēlakang sēkali, jang kabēlakang sēkali; (**derrière**), o., pantat; **Het achterste voren**, tērbalik, soengsang, mēnjoengsang.
Achterstallig, lama, bēlom di bajar, masih bēroetang.
Achterstand, m., (**van schuld**), katinggalan oetang; (**van werk**), katinggalan pakērdjaan, toenggakan.

Achtersteven, m., boerit, boeritan.
Achterstuk, o., zie: **Achterkamer**.
Achterruit, oendoer, di bëlakang, kabëlakang; **Achterruitdeinzen**, **Achterruitgaan**, **Achterruittreden**, moendoer; **Achterruitgaan** (van zaken), soeroet, roesak, roegi; **Achteruitslaan**, (van een paard), sepak, mënjepak; **Achterruitzetten**, mënngoendoerkën.
Achterruitdeinzen, zie: **Achterruit**.
Achterruitgaan, zie: **Achterruit**.
Achteruitslaan, zie: **Achterruit**.
Achterruittreden, zie: **Achterruit**.
Achterruitzetten, zie: **Achterruit**.
Achtervoegsel, o., hoeboengan, tambahan.
Achtersvolgen, mënnoesoel, mënnoesoel, mëngoesir, mëngambat, mëmboeroe.
Achtersvolgens, dëngan mënnoeroet, bërtoroet.
Achterwaarts, moendoer, kabëlakang, moendoer kabëlakang.
Achterwege, di bëlakang, katinggalan; **Achterwege blijven**, tinggal, katinggalan; (**niet gebeuren**), tiada sampai, tida djadi, woeroeng; **Achterwege houden**, mënjimpën, mënjëmboenikën.
Achterwiel, o., roda bëlakang.
Achterzeil, o., lajar bëlakang, lajar pënjoeroeng.
Achting, v., hormat.
Achtjarig, bëroemoer dëlapan taoen, —dëlapan taoen lamanja.
Achtkant, m., astakona, bërsëgi dëlapan.
Achtmaal, dëlapan kali.
Achtpootig, bërkaki dëlapan.
Achtste (deel), o., përdëlapan; **De** (het) **achtste zijn**, mëndëlapan; **Ten achtste**, kadëlapan, kadëlapan kalinja.
Achttien, dëlapanbëlas; **Achttien honderd vijf en negentig**, sariboe dëlapan ratoes sambilan poeloeh lima.
Achttiende, përdëlapanbëlas; **De**

(het) **achttiende**, kadëlapanbëlas, jang kadëlapanbëlas.
Achtvoud, o., dëlapan kali, dëlapan lapis.
Achtzaam, ingat-ingat, ati-ati, jakin.
Acte, v., soerat; **Authentieke acte**, v., soerat jang sah.
Adder, m., bëloedak, oelër bëloedak, oelër bëdoedak.
Adel, m., asal bangsawan; **Van adel**, bërasal, bangsawan, toeroenan asal.
Adelaar, m., radjawali.
Adelborst, m., djongkër.
Adelen, mëmbangsawaukën, mëmberri pangkat bangsawan, mëmoealiakën.
Adelijk, boesoek, bërëk.
Adellijk, bërasal, bangsawan, toeroenan bësar, bërbangsa.
Adelstand, m., pangkat bangsawan; **In den adelstand verheffen**, mënnoegërakhën (mëmberri) pangkat bangsawan.
Adem, m., nafas, napas; **Den adem inhouden**, mënahan napas; **Buiten adem zijn**, mënggeh-mënggeh; **Den laatsten adem uitblazen**, poetoes napas, poetoes njawa, mati, mëninggal, mangkat, mangkat bëradoe.
Ademen, bërnafas, bërnapas, mënarik napas, mënapas.
Ademhalen, zie: **Ademen**.
Ader, m., (**gewone ader**), oerat, oerat darah; **Slagader**, oerat nadi, oerat bërdënjoet; **Halsslagader**, oerat pëmboenoeh; (**in gesmeed ijzer**, enz.), pamor; (**in marmer, papier**, enz.), koerai, barik, larik; (**van erts in den grond**), karang.
Aderlaten, sanggrah, mënjanggrah, mëmantik oerat, mënjoentik oerat, mëmboeka oerat.
Aderslag, m., zie: **Polsslag**.
Adjutant, m., kapit, pëngapit, adjidan.
Admiraal, m., laksamana, panglima laoet.
Admiraalschap, o., djabatan (dara-

djat) laksamana. (mana.
Admiraalschip, o., kapal laksa-
Admiraalsvlag, v., bandera laksa-
 mana.
Adres, o., (van een brief), alamat,
 alamat soerat; (**verzoekschrift**),
 soerat përsëmbahan, soerat për-
 moehoenan.
Adresseeren, mëngalamatkën.
Advertentie, v., pëmbëritaän, pëmb-
 bërita, pëmbëri tahoe.
Advies, o., bitjara, rëmboek.
Advocaat, m., pënoeloeng bitjara,
 pëngatjara, pëngawan; (**de**
vrucht), boewah tëmpoeroeng,
 boewah apokat.
Af (van af), dari, dari pada (**gedaan**)
 soedah, habis, poetoës, soedah
 djadi; **Af en toe**, adang-adang,
 kadang, kadangkala, tërkadang;
Berg op en af, naik goenoeng,
 toeroen goenoeng; (**naar be-**
neden), toeroen, mënoeroen;
Stroom af, milir; **Van iets af**
sijn, lëpas, tërlepas; (**afgemat**),
 lëtih, lëmah, lësoe, pajah, satë-
 ngah mati; **Bij het kantje af**,
 hampir, koerang sèdikit.
Afbakenen, mënandaï, mënarohi
 tanda watës, mëwatësi.
Afbeeldén, mëmëta, mëmëtakën,
 mënggambar, mënggambarkën,
 mëroepakën, mënoelis gambarnja.
Afbeelding, v., pëta, gambar.
Afbetalen, mëmbajar habis, mëm-
 bajar loenas, mëloenaskën, më-
 ngimpaskën; **Afbetaald**, impas,
 loenas.
Afbeulen, mënjiksa, mënjiksakën,
 mënsiasatkën, mëlabrak, mënjoe-
 sahkën.
Afbidden (**Gods zegen**), mëminta
 (mëmoehoen) bërkat Allah; (**van**
gevaren), bërminta doa akan di
 loepoetkën dari pada bëhaja.
Afboenen, mënjikat, mënjeka, më-
 njapoe.
Afborstelen, mënjikat, mëm-
 boendër.
Afbraak, m., bongkaran, rombakan;

Iets voor afbraak verkoopen,
 mëndjoewal akan di bongkar.
Afbranden (door vuur verteerd
 worden), habis tërbakar, habis
 di makan api, hangoes, angoes; (**in**
brand steken), mëmbakar habis.
Afbreken (sloopen), mërombak,
 mëmbongkar; (**een gesprek**,
touw, enz.), mëmoetoeskën; (**in**
kleine stukjes), mëngoetil,
 (**takjes of bloemen**), mënggën-
 tas; **Afgebroken**, rombak, bong-
 kar, poetoës, gëntas, patah, pëtjah,
 poklek, ook: habis, bërhënti; (**van**
een onderzoek, enz.).
Afbrengen (naar beneden bren-
 gen), mënoeroenkën, mëmbawa
 toeroen; (**van den rechten weg**),
 mënjësatkën, mënjasarkën, më-
 njimpangkën; (**van een voor-**
nemen), mëmbalikkën.
Afbreuk, v., roegi; **Afbreuk doen**,
 mëroegikën; **Afbreuk lijden**,
 karoegian, dapët roegi; **Iemands**
rechten afbreuk doen, më-
 langgar haknja orang.
Afdak, o., emper, sëngkoewap.
Afdalen, toeroen, mënoeroeni; (**van**
het gebergte naar de vlakte),
 mëngilir, milir.
Afdammen, mëmbëndoeng, mëm-
 bëndoengkën, mënërbis, mënëbat,
 mëmbikin bëndoengan, mënam-
 bakkën.
Afdanken, mëlëpaskën, mëngloe-
 warkën, mëmoelangkkën, kasi lëpas,
 mëmbëri lëpas.
Afdeelen, mëmbëhagi, mëmisah-
 kën.
Afdeeling, v., bagian, bëhagian, pe-
 gangan, distrik; (**vak**, **lade**),
 petak, kotak; (**van een boek**),
 fatsal, bab; (**van krijgsvolk**),
 pasoek, pasoekean, katoemboekan;
 (**in vruchten, als bijv. de**
orangeappel), pangsä.
Afdeinzen, oendoer, moendoer;
Doen afdeinzen, mëngoendoer-
 kën.
Afdoen (van een werk), mëngha-

- biskèn, mènjlèsaikèn, mènjoedahkèn, mèmoetoeskèn; (**van een schuld bij palementen**), mènitiil, mènjoesoetkèn, mèmbajar dèngan sèdikit-sèdikit; (**van een schuld geheel**—), mèmbajar loenas, mèmbajar habis, mèloenaskèn; (**afleggen van kleeren**, enz.), mèmbboek, mènanggakèn.
- Afdrijven (met den stroom)**, anjoet, hanjoet, impar, mèmbabas, milir, mèngilir; (**van een ongeboren vrucht**), mènggoegoerkèn.
- Afdrogen**, seka, mènjeka, mèngèsat, mèngèsatkèn, mènggosok, mèngèringkèn, mènjapoe.
- Afdruipe**, bèrtitik, mènetes, bèrlinang-linang, bèrhamboeran.
- Afdruk**, m., tjitak, tjitakan, pènjitakan, pènèraàn, tèraàn, tjap, tjapan, (**afdruksel van een spoor**, enz.), bèkas.
- Afdrukken (van drukwerk)**, mènjitak, mènèra; (**van stempele**), mènèra, mè mètraì, mèngè-tjap, mè mboeboeh tjap; (**van kleedjes**), mèngètjap, mènjitak.
- Afdruppelen**, zie: **Afdruipe**.
- Afduwen**, mènoelak.
- Afdwalen**, sèsat, bèrsèsat, kasèsat, kèsasar; **Doen afdwalen**, mèn-jèsatkèn, mènjasarkèn, mènjim-pangkèn.
- Afelschen**, mènoentoet, mè minta dèngan kèras, mè minta dèngan paksa.
- Afuit**, o., kareta mèriam, alas mèriam, alasan mèriam.
- Afgaan (naar beneden gaan)**, toeroen; (**ontlasting hebben**), mè mboewang ajèr, berak, pèrgi kabèlakang; (**van een schot**), bèrboenji, mèlètoep; (**van een voornemen**, enz.), mèninggakèn, mèlèpaskèn, laloe dari pada; (**recht op iets**), mènoedjoe; (**van een prijs, verminderen**), koerang, mèngoerangi, boleh koerang, toeroen.
- Afgang**, m., (**helling**, enz.), toeroe-
- nan, tjoeram, iringan; (**stoelgang**), boewang ajèr, berak; (**de stof**), tahi, berak; **Dunne afgang**, tjèret, mèntjèret, montjor, moeroes; **Bloed-afgang**, boewang ajèr darah, mèdjèn.
- Afgebrokkeld**, rompang, som-beng, goegoer.
- Afgedaan**, soedah, soedah habis, soedah djadi, rampoeng, sèlèsai.
- Afgeknot**, poetoes, patah, boen-toeng.
- Afgeleefd**, toewa sèkali, tèrlaloe toewa.
- Afgelegen (ver)**, djaoeh; (**eenzaam**), soenji, sèpi.
- Afgemat**, lètih, lèsoe, lètih-lèsoe, lè mès, lèlah, lèlah djèrih, tjape, pajah, satèngah mati.
- Afgevaardigde**, m., soeroehan, oetoesan.
- Afgeven (overreiken)**, kasi, mèmbèri, mèngoendjoekken, mèn-jèrahkèn, mènèrimakèn; **Zich afgeven met**, tjampoer, bèrtjam-poer, bèrsahabatan, bèrdjinakan; (**van verf**), mèndjangkit, mèlèngket, mèloekang (**van gekleurd lijnwaad**, enz.), loen-toer, mèloentoer.
- Afgezant**, m., kiriman, soeroehan, oetoesan.
- Afgod**, m., bèrhala.
- Afgodendienaar**, m., orang mè-njèmbah bèrhala.
- Afgodendienst**, m., pènjèmbahan bèrhala.
- Afgodsbeeld**, o., patoeng, patoeng bèrhala, artja, rètja.
- Afgrijzen (afkeer)**, o., gèli; (**ijzing**), ngèri.
- Afgrond**, m., tjoeram, djoerang; (**diepte der zee**), loeboek, toebir.
- Afgunst**, v., dèngki.
- Afgunstig**, dèngki, bèrdèngki, tjè mboeroean.
- Afhaken**, mènggantjoe, mèlèpas-kèn.
- Afhakken**, mèmotong, mènètak, mè manggal, mè mantjoeng, mè-

nëndas, mënëbas, mëmbabat.
Afhalen (inhalen, ontvangen), mëndjëmpeot, mêngaloe, mapag; (**afstroopen**), mêngoepas, bëset, mëmbëset, mêngëset; (**naar beneden halen**), mënnoeroenkën.
Afhandelen, mënjoedahi, mënjëlësaičkën, mërampoengkën, mëmoetoeskën, mênghabiskën.
Afhandig-maken, mêngambil, mërëboet, mêngakalkën.
Afhangen (neerhangen), bërgantoeng, tërgantoeng.
Afhankelijk, di bawah, bërgantoeng kapada, bërhadjat akan, ta'loek, di bawah përentah.
Afhellen, miring, tjoeram.
Afhouden (op zijde gaan), mënjimpang; (**korten**), mënjëngkolong, mëmotong; (**van iets terughouden**), mëlarangkën, mënahan, mënahankën; (**verwijderd houden**), mëndjaoehkën.
Afhouwen, mëmotong, mëmanggal, mënëtak, mêngërat, mëngoetoengkën.
Afhuren, sewa, mënjewa.
Afkapen, mërampas, mënjëbrot.
Afkappen, zie: **Afhouwen**.
Afkeer, m., djëmoe, djëmoean, gëli, moewal, djidji; (**haat**), bëntji; **Een afkeer van iets hebben**, djëmoe dari, bërmoewal, gëli; (**van iemand**), bëntji, mëmbëntji.
Afkeeren (zich—, afwenden), bërpaling, bërbalik, oendoer, moendoer, mëlengos (**weren, pareeren**), mënangkiskën.
Afkeurig, bërdjëmoe, gëli, moewal, bëntji, bërbëntji; **Afkeurig zijn**, tiada soeka, bëntji, mëmbëntji, moengkir; (**van werken**), sëgan, bërëgan.
Afkeuren (berispen), mënjëla, mënjëlakën, mënëgor; (**verwerpen**), tiada maoc tërima, tiada mënërima, mënnoelak, mëlarangkën.
Afklimmen, toeroen.
Afkloppen (afrossen), mëmo-

koel, mênggantëm, mëmaloe, mêngëlabërak.
Afknabbelen, mëmëpak, mëmapak, mëmorot, mêngoetil, mênggërogoti.
Afknakken, mëmatahkën, mênggëntas, mëmotel, mëmotelkën.
Afknippen, mênggoenting.
Afkoelen, mënjédjoekkën, mëndinginkën.
Afkoken, mënanak, mërëboes, mëmasak, mëmasakkën.
Afkomeling, m., toeroenan.
Afkomen (naar bededen komen), toeroen, mënnoeroen, mënoeroeni; (**van iets bevrijd worden**, enz.), lëpas dari, loepot dari, tërlëpas dari, diloepoetkën dari; (**op iemand**), mëndatëngi, mêngoesir, mëmarani, mëndapët-kën, mênghampiri, mënampoeh, mënampoehi; **Goed van iets afkomen**, bëroentoeng.
Afkomst, v., asal, bangsa, toeroenan; **Van voornome afkomst**, bërasal, bërbangsa, toeroenan bësar, bangsawan; (**van een woord**), pohon, pokok, asal.
Afkomstig, asal, bërasal, toeroen.
Afkondigen, mêngoewar-oewar, mêngoewarkën, mêngoendangkën, bërsëroe-sëroekën, mëwartakën.
Afkooksel, o., rëboesan, ajër masak, koewah.
Afkoop, pëmbëlian, panëboes, tëboesan, pëmbajaran, **Afkoop van heerendiensten**, pëmbajaran, (panëboes, tëboesan) giliran pakërdjaän kompënian.
Afkoopen (loskoopen), mënëboes; (**omkoopen**), mënjorong; (**de doodstraf**), mëmbëri bangoen, mëmbajar diat.
Afkorten (korter maken), mëmendekkën, mëmandakkën, mënjoesoetkën; (**van woorden**, enz.), mëmatahkën, mëringkaskën; (**afhouden van geld**, enz.), mëmotong, tjëngkolong.

Afaden, mēnoeroenkēn moewatan, mēmbongkar moewatan.
Aflaten (neerlaten), mēnoeroenkēn, mēngoeloerkēn; (**uitscheiden**), mēmbērhēntikēn, bērhēnti.
Afieren (vergeten), loepa, mēloepakēn; (**doen verlieeren**), mēngapokkēn, mēnobatken, mēngadjar, mēnghilangkēn tingkah-nja.
Afeggen (van kleeding), mēnanggakēn, mēmboeka; (**van een gewoonte**, enz.), mēninggalkēn; (**van getuigenis**), bērsaksi, mēnjaksikēn, naik saksi; (**van een bekentenis**), mēngakoe; (**van een eed**), bērsoempah, mēnjoempah; (**van een gelofte**), bērkael, mēngaoel; (**van een lijk**), mēngērdjakēn maīt, mērawatkēn maīt; (**een weg**, enz.), bērdjalan, mēndjalani, mēnjoe-dahi; (**onderdoen**), tiwas; (**sterven**), mati, mēninggal.
Afiden (van water), mēnjimpangkēn, mēngalirkēn; (**iemand van zijn werk**), mēngganggoe, mēnjoesahkēn; (**van den rechten weg**), mēnjasatkēn, mēnjasarkēn.
Afleiding, v., (van water enz.), simpangan, sēloeran; (**afstamming**), toeroenan, asal; (**van verdriet**, enz.), lipoer, pēngli-poer hati.
Afleveren, mēnjērahkēn, mēmbawa masoek, mēnērimakēn.
Aflichten, mēngangkat, mēngangkat toetoepnja, mēmboeka.
Afikken, mēndjilat, mēndjilati.
Afloeren, mēngintai, mēngintip.
Afloop, m., (**einde**), soedah, kasoedahan; (**van water**), alir, pēngalir; (**eb**), soeroet; (**helling**), miring, iringan, toeroenan, tjoeram, djoe-rang; (**eener zaak**), kasoedahan, poetoos, pēnghabisan, poetoosan.
Aflopen, (**dalen**), toeroen, mēnoeroen; (**van een klok**), bērhēnti; (**van het water**), soeroet,

mēngalir; (**eindigen**), bērkasoe-dahan, bērhēnti, bērpoetoos, poetoos, habis; (**langs een helling**, zooals een schip van stapel), loentjoer, mēloentjoer, mēlondjor; (**schuin, hellend**), miring; (**plunderen**), mēndjarah; (**rondlopen in**), bērkoeliling, mēnandang; (**geheel te voet afleggen**), mēndjalani sampai soedah, mēng-habiskēn djalan; (**van tranen**), bērlinang-linang; (**van zweet**), bērhamboeran; (**uitmoorden**), mēngamoki, mēmboenoehi.

Aflossen (vervangen), mēngganti, bērgilir; (**elkander**), bērgantian, bērgiliran, ganti-bērganti; (**uit den lombard**), mēnēboes; (**schulden**), mēmbajar; (**van een kapitaal**), mēmoelang-kēn modal, mēmoelang-kēn pokok, mēngombalikēn.

Afmaken, (**beëindigen**), mēnjoe-dahi, mēnghabiskēn, mēngērdjakēn habis, mērampoengkēn, mēnjēlēsai-kēn, mēmoetoeskēn, mēmbērhēntikēn; (**dooden**), mēmboenoeh, mēnghabiskēn, mēmatikēn, bikiin mati; (**Zich van iets afmaken**), mēlōpaskēn diri dari pada.

Afmalen, (**teekenen**), mēnggambar, mēnggambarkēn, mēloekis, mēnoelis gambar; (**verhalen**), mēntjēritērakēn; (**malen**), mēnggiling habis.

Afmatten, (**moe maken**), mēntjapekēn, mēlōlahkēn; (**verzwakken**), mēlōmahkēn, mēlēmaskēn.

Afmeten, (**meten**), mēngoekoer; (**afpassen**), mēndjangka; (**verdeelen**), mēmbēhagi, mēmbēhagikēn; (**met een inhoudsmaat**), mēnakēr; (**naar iets**), mēmatoetkēn, mēmbandingkēn.

Afnemen, mēngambil, mēngangkat, mēmboeka; (**afrekken**), mēmotong, mēngoerangkēn, mēnjēngkolong; (**met een doek afvegen**), mēnjeka, mēngēsat; (**van het water**), soeroet, toeroen;

(**verminderen**), koerang, djadi koerang, bërkoerangan, mènjoesoet; (**een eed**), mènjoempah.

Afpalen, (**voor merkteekens de grenzen aangeven**), mènandaŕ, mēwatēsi; (**afperken**), mēmagēri, mēnjampadani, mēmbatēsi.

Afpassen, mēndjangka, mēndjangkakēn.

Afpellen, mēngoepas, mēmbowang koelitnja.

Afperken, zie: **Afpalen**.

Afpersen, mēngambil dēngan paksa, bēroleh dēngan paksa, mē-rēboet, mērampas, mēnganiaja.

Afplukken, mēnggēntas, mēmētik, mēngalap, mēngambil.

Afraden, mēnasihatkēn, mēnjēgahkēn, mēlarangkēn.

Afranselen, labrak, mēlabrak, mēnghantēm, mēmoekoel, mēmaloe, mēnggasak. (kat.)

Afreis, v., pēninggal, pangkat, ang-

Afreizen, bērangkat, bērdjalan; (**over zee**), bērlajar; (**een land**), mēngoelilingi, mēndjadjahi.

Afrekenen, mēmbandingkēn itoengan, mēmbētoelkēn itoengan, mēnghabiskēn pēritoengan; (**betalen**), mēmbajar, mēloenaskēn.

Africhten, mēngadjar.

Afroepen, mēngoewarkēn, mēma-loemkēn.

Afronden, mēmboentarkēn, mēm-boendērkēn, mēmboelatkēn.

Afrossen (**ranselen**), mēlabrak, mēnghantēm, mēmaloe, mēmoekoel, mēnggasak.

Afrukken, mēnjēntak, mēnjēndal, mēroentas, mēragoet.

Afschaffen, mēniadakēn, mēm-boewang, mēlēpas, mēlēpaskēn, mēmbērhēntikēn.

Afschaven, mēnjēroet, mēngētam; (**van de huid**), letjet, mēletjetkēn.

Afscheid, o., (**nemen**), bērmohon, mēnta poelang, kasi tabe, mēmbēri tabe; (**geven**), mēlēpaskēn, kasi (mēmbēri) lēpas.

Afscheiden, mēntjēraikēn, mēng-

asingkēn, mēmisah, mēmisahkēn, mēndjaoehkēn, mēnjēbēlahkēn.

Afscheiding, v., pēntjēraian, pisa-han; (**grens**), batēs, watēs.

Afschepen, mēngirimkēn dēngan pēraoe (kapal); **Iemand beleefd afschepen**, mēnglēpaskēn (mēng-loewarkēn) orang dēngan kata jang manis.

Afscheppen, mēnjidoek, mēnjēndok.

Afscheren, mēntjoekoer, mēnjoe-koer; (**van de schapen**), mēng-goenting; (**van een haag**), mēmaras, mēmangkas, mēmbabat.

Afschetsen, mērantjanakēn, mēnoelis, mēnggambar, (**verhalend**), mēntjēritēraken, mēmbitjarakēn.

Afscheuren, mēntjarik, mēnjobek, mēnjowek, mērobek, robek, soe-wek, sobek; (**kleine stukjes van iets**), mēngoetil.

Afschieten (**van een vuurwapen**), mēmasang, mēmboenjikēn, mēnembak; (**van een pijl**), mēlēpaskēn, mēmanahkēn; **Een ruimte enz. afschieten**, zie: **Afscheiden**.

Afschilderen (**teekenen**), mēmētakēn, mēnggambarkēn, mēmbikin gambarnja; (**verhalend**), mēntjēritērakēn.

Afschillen, mēngoepas, mēmbowang koelitnja.

Afschoppen, mēnēndang.

Afschrappen, mēngikis, mēngērik, mēngēroek; (**van een lijst**), mēnghapoeskēn.

Afschrift, o., toeroenan (salinan) soerat.

Afschrijven, mēnjalin soerat, mēnoeroen soerat.

Afschrik, m., takoet.

Afschrikken (**bangmaken**), mēnakoeti, mēnakoetkēn, mēmbikin takoet, mēndjērakēn; (**terughouden**), mēnahan, mēnahankēn.

Afschubben, mēnjisik, mēnjisiki.

Afschudden (**van zich schudden**), mēngirap, mēngirapkēn,

mengëbas, mengëbaskën, mengëboet, mengëboetkën; (**vruchten enz. van een boom**, enz.), mëngojak, mënggojang, mëngorak, mëngorakkën.

Afschulieren, mënjikat, mëmboendër.

Afschulmen, mëmboewang oentoek.

Afschuiven (naar beneden schuiven), mënjorong kabawah, mëlorod, mëlorodkën; **Een zaak van zich afschuiven**, mëlepaskën.

Afschutten, mëmagëri, mëndindingi, mënjëkat; (**een rivier**, enz.), mëmbëndoeng, mëmbëndoengi.

Afschuw, v., gëli; (**ijzing**), ngëri; (**haat**), bëntji.

Afschuwelijk, haiban, boesok sëkali.

Afslaan (**het hoofd**, enz.), mënëndas, mënëtak, mëmantjoeng; (**afweren**), mënangkiskën; (**den vijand**), mëngoendoerkën; (**weigeren**), mënoelak, tiada maoe tërima; (**den prijs**), mënoeroenkën, mëndjatohkën harganja; (**van kleederen de stof** —), mëngëbaskën, mëngëboetkën.

Afslag, m., (**weigering**), ënggan, pënoelak; (**van prijs**), toeroen haraga; (**van straf**), pëngoerangan hoekoeman (siksa); (**van geld**), potong, potongan, tjëngkolong.

Afslijten, mëmakai sampai boeroek, —sampai roesak; (**van het voorwerp zelf**) djadi roesak, djadi boeroek, djadi loesoeh.

Afslouen, mënjoesahkën, mëlëlahkën, mëmajahkën, mënjapekën.

Afsluiten, mënoetoep; (**met een slot**), mëngoentji; (**met een dwarsboom**), mënjakat, mënjëngkang, mëmalang, (**met een gespannen touw**, enz.), mërëntangi; (**met een versperring of vertakking**), mëngëmpang.

Afsmeecken, mëminta-minta, mëmoehoën, mëmoehoenkën.

Afsnauwen, mënëngking, mënjëntak, mënjëntaki, mënjërëgah.

Afsnijden, mëmotong, mëngërat, mëngëratkën; (**den navelstreng**) mënjiat poesat, mëngërat poesat, mëmotong poesër; (**van het haar**), mëmotong, mëragas; (**van den neus**), mërompongkën; (**den hals**), mëmotong leher, mënjëmbëleh, mënggodot, mënggorok; (**van mouwen**), mëngoetoengkën; (**van een weg**), mëmotong, mërëntas, mënjakat djalan; **Iemand den weg afsnijden**, mëmalangi, mënjëgat, mënjëgati; (**de hoop**), mëmoetoeskën pëngharëpan, mëmoetoeskën asa, mënghilangkën pëngharëpan; (**met een schaar**), mënggoenting; (**takken van boomen**, enz.), mëranting, mërampal, mëmangkaskas.

Afsnoelen, mëranting, mërantjoeng, mërampal, mëmangkaskas.

Afspoelen (**reinigen**), mëntjoetji, mënjjoetji, mëngoembah; (**van grond door water**), larat, laroet, tërbawa ajër; (**uitspoelen, meevoeren door water**), makan, mëlaroetkën, mëmbawa; **De zorgen afspoelen**, mënënggëlëmkën kasoesian dalëm minoeman.

Afspraak, v., djandji, përdjandjian; **Een afspraak maken**, bërdjandji, bërdjandjian, mëndjandji; **Zich aan een afspraak houden**, mënëtapkën përdjandjian; mënjampaikën përdjandjian; **Afspraak bij handslag**, përdjandjian dëngan bërtampar tangan; **Een afspraak verbreken**, mëngobahkën përdjandjian.

Afspreken, djandji, bërdjandji, bërdjandjian, mëndjandji; **Vast afspreken**, bërtëgoh-tëgohan, djandji.

Afspringen (**van boven**), tërdjoen, mënërdjoen, mëlompat dari atas,

- mëlompat toeroen, mëlompat; (**niet doorgaan**), tiada djadi, woeroeng, batal; (**Doen afspringen, niet door laten gaan**), mēmbatakkēn.
- Afstaan (overgeven)**, mēnjērākkēn, mēninggākkēn, mēlēpāskēn; (**verwijderd staan**), bērdiri dja-
oeh dari pada.
- Afstammeling**, m., toeroenan, anak, pēranakan; **Afstammelingen**, anak-tjoetjoe, toeroen-
tēmoeroen, dzoeriat.
- Afstammen**, toeroen, asal, bērasal, bērpantjar, mēnitis.
- Afstamming**, v., toeroenan, pān-
tjaran, titisan, asal.
- Afstand (verte)**, m., djaoeh; (**tus-
schenruimte**), antara, antaranja, lēt, sēlang, djarak; (**van iets, het afstaan**), pēnjērāhan, sēra-
han; (**van het gezicht, zoover als het oog reikt**), joedjana, widjana; **Afstand doen van**, mēlēpāskēn, mēmbiārkēn, mēnjē-
rahkēn, mēninggākkēn; **Van af-
stand tot afstand plaatsen**, mēnjēlang, mēnjēlangkēn; **Op
een afstand**, dari djaoeh.
- Afstappen**, toeroen (**van een on-
derwerp**), tiada mēmbitjarākkēn
lagi, mēmbiārkēn.
- Afsteken (van wal)**, mēnoelak, bērlajar; (**van een vuurwerk**), mēmasang; (**in kleuren**), bērlainan roepa, bērlainan warna; (**met een beitel**), mēmahat, mē-
motong; (**verschillen**) beda, bēr-
beda; **Iemand de loef afste-
ken**, mēndēhoeloei, mēngalah-
kēn, mēnang.
- Afstemmen**, mēnoelak.
- Afsterven**, mati, wafat, mēninggal.
- Afstijgen**, toeroen.
- Afstoffen**, mēnjeka, mēnjikat, mē-
njapoe.
- Afstompen**, toempoel, mēnoem-
poelkēn, mēmbikin toempoel.
- Afstooten**, mēnoelak, mēnērdjoen-
kēn.

- Afstorten (vallen)**, djatoh, tērd-
djoen; (**doen vallen**), mēndjatoh-
kēn, mēnērdjoenkēn; (**van vocht-
ten**), mēntjoerahkēn. **Zie verder:
Storten.**
- Afstraffen**, mēnjiksa, mēnghoe-
koem, mēngadjar, mēmbēri pē-
ngadjaran.
- Afstralen**, bērsinar.
- Afstrijken (afvegen)**, mēnjeka;
(**met de hand**), mēlorot; (**de top-
pen der vingers ergens op**),
mēntjoleit, mēnjoleit; (**een lucifer**),
mēmantik, mēnggōret, mēnggē-
retkēn.
- Afstroomen**, mēngalir, bērhiliran;
(**benedenwaarts van een ri-
vier**, enz.), milir, mēngilir; (**eb-
ben**), soeroet; (**van tranen**),
bērlinang-linang; (**van zweet**),
bērhamboeran.
- Afstroopen (villen)**, mēmbēset,
, mēngēset, mēngoepas, mēngoeliti;
(**plunderen**), mēndjarag, mēnja-
moen.
- Afstuiten (terugstooten)**, mē-
mantoel, mēngamboel, sēntak;
(**weren**), mēnoelak.
- Aftakelen (een schip, enz.)**, mēng-
angkat kalangkapannja.
- Aftappen (overgieten)**, mēnjalin,
mēnoewang; (**van palmwijn**),
mēnjadap; (**een rivier**), mēnga-
lirkēn ajērnja; (**bloed**), mēnjang-
gērah, mēngērat oerat.
- Afteekenen**, mēnoelis gambar,
mēnggambar, mēnggambarkēn,
mēmbētākkēn.
- Aftocht**, m., oendoer, oendoeran,
angkat, angkatan kombali.
- Aftoppen**, mēmantjoeng.
- Aftrappen**, mēnēndang, mēnēn-
dang poetoēs, mēnērdjoenkēn;
(**korrels van de aren**), mēng-
gilēs dēngan kaki.
- Aftrek**, m., (**hebben**). lakoe.
- Aftrekken (rekenkunde)** mē-
motong, tjēngkolong, mēnjēng-
kolong; (**de huid enz.**); mēngoe-
liti, mēnjojak, mēngoepas, mē-

ngopek, mēngöset, mēmbēset; (**terugtrekken**), moendoer, balik; (**met een ruk**); mēnjēntak, mēnjēndal; (**in water**), mēnjēdoeh, mērēboes, mēngoekoes, masak; **De hand van iemand aftrekken**, mēlēpaskēn, mēm-biarkēn, tiada mērdoelikēn.

Aftrekking, v., potong, potongan, tjēngkolong.

Aftuimelen, bērhoembalang, tēr-djoen, djatoh kadjoengkēl, djatoh tērbolak-balik.

Aftuinen, mēmagēri.

Afvaardigen, mēngirim, mēnjoe-roeh, mēngoetoes.

Afval (vuilnis), m., sampah, ampas, kotoran; (**rest**), sisa; (**ontrouw**), riddat, doeraka.

Afvallen (vallen), djatoh, loeroeh, goegoer; (**vermageren**), djadi koeroes; (**ontrouw zijn**), mēninggalkēn, mēndoeraka, djadi moertad.

Afvallig, doeraka, riddat, moertad.

Afvaren (wegvaren), bērlajar; (**eene rivier**), milir.

Afvegen, seka, mēnjeka, mēnjekā, mēngēsāt, mēnjapoe.

Afvielen, mēngikir, mēngikirkēn.

Afvoelen, mēngalir.

Afvoeren (vervoeren), mēmbawa, mēnoeroenkēn; (**langs een rivier**), mēngilirkēn.

Afvorderen, mēnoentoet, mēmak-sa, mēminta dēngan kēras, mē nagih.

Afvragen, mēnanja, mēnanja, mēnjēlidik.

Afvuren, mēmasang, mēnembak, mēmboenjikēn.

Afwachten, mēnanti, mēnantikēn, toenggoe, mēnoenggoe; (**onder weg**), mēngadang, mēnjēgat; (**iets met geduld**), mēnjabarkēn, mēnoenggoe dēngan sabar.

Afwasschen, mēmbasoe, mēnjoe-tji, mēntjoetji, mēntjoetjikēn; (**zich afwasschen, —baden**), mandi, bērmandi; **zich afwasschen, de**

billen —na het doen van zijn gevoeg), istindja, tjebok, mēnje-bok; **Een lijk afwasschen**, mēmandikēn maft.

Afwateren, mēngalir.

Afwegen, mēnimbang.

Afwenden (zich), bērpaling, bērbalik, bērbalik moeka, bērbalik mata, mēlengos; (**iets**), mēma-lingkēn, mēnoelak, mēnangkiskēn, mēnahankēn, mēnjimpangkēn, mēmbelokkēn, mēmbalikkēn, mēndjaoehkēn.

Afwennen, mēninggalkēn, mēloe-pakēn.

Afwentelen, mēnggoelingkēn, mēnggoeloengkēn.

Afweren, mēnangkiskēn, mēnoe-lak; (**van een onheil**), mēnang-kal.

Afwerken (afmaken), mēnjoe-dahkēn, mēnghabiskēn, mēram-poengkēn.

Afwerpen, mēlempar, mēloentar, mēlemparkēn, mēloentarkēn, mēmboewang, mēndjatohkēn; (**voordeel**), mēmbawa hasil, mēn-datangkēn hasil, mēngoentoeng-kēn.

Afwezend, tiada ada, tiada hadlir, tiada bērhadlir, djaoeh.

Afwijken, mēnjimpang, mēnjēlimpang, mēlentjong, mentjeng, mentjong, mēmbias, (**verdwa-len**), sēsāt, bērsēsāt, kasasar; (**van een wet, enz.**), mēlaloei, mēliwati, mēlanggar, bērtjidēra; (**verschuiven**), gingsōr, gingsōer; (**verschillen**), beda, bēr-beda.

Afwijzen, tiada tērima, mēnoelak, mēngōnggankēn; **Iemand afwijzen**, mēnghēmpakēn, tiada maoe tērima.

Afwisschen, mēnjeka, mēngēsāt, mēnjapoe.

Afwisselen, bērganti, bērgantian, mēnggantikēn, mēnoekar, mēnoe-karkēn, bēralih; (**om den an-dere—**), bērsēlang, mēnjēlang,

bërsëlang-sëling; (**elkander**), bërgilir.

Afwisselend, bërganti-ganti, bërsëlang-sëling, bërbagai-bagai, bëroepa-roepa.

Afwrijven, mënggosok, mënjeka.

Afzadelen, mëmboeka pëlana, mëngangkat pëlana, mëngangkat sela.

Afzagen, mënggëradji, mënggëradji.

Afzakken (zakken), toeroen, mëlorot, gëloloer; (**met den stroom**), milir, anjoet, mëmbias.

Afzeggen, zie: **Herroepen, Veranderen**.

Afzellen, bërlajar.

Afzenden, mënjoeroeh, mëngirim, mëngoetoes; (**een brief**), mëngirim, mëngirimkën.

Afzetsel, o., (**van boomen**, enz.), tjangkok. tjangkokan.

Afzetten (afnemen), mëngangkat, mënoeroenkën; (**berooven**), mënjamoen, mënipoe, mëmpërdajakën, mëngakalkën, mëminta dëngan paksa; (**van boomen**, enz.), mënjangkok, mëmbikin tjangkokan; (**van een arm**, enz.), mëmotong, mëngoedoengkën, mëngoetoengkën; (**uit een ambt**), mëlëpas, mëmëtjatkën, mëngloewarkën, mëmbëri (kasi) lëpas.

Afsetter, m., pënipoe.

Afzichtig, kagëlian, boesoek sëkali, djëlek sëkali, mënggëlikën.

Afzien (van iets), mëlëpaskën, inëninggalkën, mëmbiarkën, tiada mërdoelikën lagi; (**leeren door zien**), mëlihatkën, bëladjar dëngan mëlihat.

Afzijn, zie: **Afwezend**.

Afsijpelen, bërbiliran, mënetes, rëmbës.

Afzonderen, mëngasingkën, mëntjërakën, mëmisahkën, mëndjaoehkën, mënjimpan, mënjingkir-kën; **Zich afzonderen als kluisenaar**, bërtapa.

Afzonderlijk, bërasing, satoe-

satoe, satoe-përsatoe, sëndiri-sëndiri, masing-masing, sëndiri sëhadja.

Afzweren (een godsdienst, enz.), mëmboewang.

Agaat, m., akik, akit, jakoet.

Agent, m., wakil, wakil moetlak, polmak, koewasa.

Agio, o., basi, sarf.

Agurk, m., timoen tikoës, këtimoen këtjil; **Agurk in zuur**, atjar këtimoen.

Ajuin, v., zie: **U!**

Akelig (van gevoel), tiada enak; (**van uiterlijk**, enz.), kangërian, mënggilakën, mëngkirikkën, mënakoeiti; (**eenzaam**), soenji, sëpi.

Akker, m., bëndang, tanah jang di tanëmi; (**zonder bevoeiing**), ladang, tégal; (**hoog in het gebergte en tijdelijk**), tipar, hoëma; (**van levend water voorzien**), sawah.

Akkerbouw, m., përoesahaän tanah, pakërdjaän tanah, pakërdjaän tanë, përtanen; **Akkerbouw drijven (op natte velden)**, mëngërdjakën sawah, mënjawah; (**op droge velden**), bërladang, mëngërdjakën ladang, mënëgal, mëngërdjakën hoëma.

Al (reeds), soedah, tëlah; (**geheel**), sëmoea, sëgala, sërba, sarwa, sakalian, antero; **Al te**, tërlaloe. amat, tëramat; (**zelfs**), djikalau, djikaloe, biar, këndati, lagi, sambil; **Geheel en al**, bëlaka.

Alarm, o., hoeroehara, haroëbiroe, gadoeh, gëmpar, roesoeh; (**sein**), sëmboëjan.

Alarmblok, o., (**van een uitgehouden boomstronk** enz.), tong-tong, këntongan; **Op het alarmblok slaan**, mëmoekoel tongtong.

Alarmklok, v., gënta sëmboëjan, lontjeng sëmboëjan.

Alarmsein, o., sëmboëjan, tanda karoesoehan.

Albast, v., poewalam, batoe poewalam.

Albedil, m., orang tjérewet, toe-
kang tjérewet.
Albino, m., orang balar, orang sa-
boen.
Aldaar, disana, disitoe.
Aldus, bégini, dëmikian.
Aleer, lébih déhoeloe, sabélomnja.
Algemeen, aäm, oemoem, moe-
tlak; **Het algemeen**, orang ban-
jak, kabanjakan orang.
Ahier, sini, di sini.
Alhoewel, maski, maskipoen, kën-
dati, këndatipoen, këndatilah,
djikalau... sékalipoen.
Alle, sémoea, ségala, sékalian, sé-
moeanja.
Alledaagsch, képalang, memang,
sabèn hari, sahari-harian, biasa.
Alleen, (**slechts**), hanja, tjoema,
séhadja, djoewa; (**onverzeld**),
sëndiri, sa'orangdiri, sëndirian,
këndiri, këndirian; (**afgezon-
derd**), tērpisah, bērasing.
Allegaar, sémoea, sémoea sékali,
sama sékali, kasémoeanja.
Allegaartje, (**mengelmoes**), tjam-
poeran.
Alleman, sékalian orang, ségala
orang, sēbarang orang, orang
banjak, kabanjakan orang.
Allengs, pērlahan-lahan, pēlan-
pēlan, lama lama, dēngan sabar.
Allenthalve, di mana-mana.
Allereerst, pērtama-tama, jang
pērtama sëndiri.
Allergrootst, tērlaloe bēsar, bēsar
sëndiri, tērlaloe amat bēsar.
Allerheiligst, maha soetji.
Allerhoogst, mahatinggi, ta'ala,
tērlaloe tinggi.
Allerlei, roepa-roepa, ségala roepa,
bērdjēnis-djēnis, bagai-bagai, ane-
ka, aneka-wērna.
Allerliefst, tērlaloe manis, manis
sékali, bagoes sékali, tēramat
bagoesnja, tērlaloe elok, tēramat
indah.
Allermeest, tērbanjak, jang ban-
jak sëndiri, tērlaloe banjak, tē-
lébih banjak.

Allernaast, (**van een prijs**), harga
mati.
Allerwegen, di mana-mana.
Alles, sémoea, sémoeanja, kasé-
moeanja, ségala, sékalian, séka-
liannja.
Alleszins, sékali-kali; (**volstrekt**),
ta'dapat tiada.
Allicht, moedah-moedahan.
Allooi, o., kadar.
Almacht, v., kodrat, maha koewasa.
Almachtig, maha koewasa, kadir.
Aloë, m., (**een gewone soort**),
nanas wēlanda; (**een kleine
soort**), lidah boeaja.
Aloëhout, o., kajoe garoe.
Alom, di mana-mana, barang di
mana, pada sēbarang tēmpat.
Aloud, déhoeloe kala, dari dzaman
déhoeloe kala.
Alphabet, o., abdjad, alif-ba-ta.
Alphabetisch, dēngan pēngatōe-
ran abdjad, mēnoeroet hoeroefnja,
mēnoeroet alif-ba-ta-nja.
Alreede, soedah, tēlah.
Als (**gelijk**), kaja, sēpērti, laksana;
(**indien**), djika, djikalau, kaloe,
sédang, sēdangkan; (**toen**), tat-
kala, apabila; (**op de wijze van**),
sabagai; **Als het maar (mits)**,
asal; **Als het maar niet**, kaloe
kaloe djangan, lamoen djangan.
Alsdan, pada waktōe itoe, tatkala
itoe, pada masa itoe.
Alsmede, dan lagi, sabagai poela,
sabagai lagi, djoega, djoega lagi.
Alsnog, lagi, poela, sēkarang djoe-
ga, sēkarang lagi.
Alsnu, sēkarang, sēkarang ini, pada
sēkarang ini.
Alsof, sabagai, sēpērti, kaja, kaja-
kaja.
Altaar, o., madzbah; **Chineesch
altaar**, medja tēpaikong.
Altgader, sémoea, sékalian, sé-
moeanja.
Altemet, tērkadang-kadang, ba-
rangkala, barangkali.
Althans, sēmadja.
Altijd (**steeds, voortdurend**,

enz.), sëlaloe, sëlama, sëlamanja, sënantiasa, sèdèkala, memang.
Altijddurend (bestendig), kèkal.
Altoos, zie: **Altijd**.
Aluin, v., tawas.
Aluinaarde, v., tanah tawas.
Aluinachtig, sèpèrti tawas, tèr-tjampoer tawas.
Aluinsteen, m., batoe tawas.
Aluinwater, o., ajèr tawas.
Alvorens, sabèlomnja, lèbih dè-hoeloe, tèrdèhoeloe.
Alwaar, mana, dimana, barang-dimana.
Alweder, poela, lagi, lagi sèkali, kombali lagi.
Alzoo, bègitoe, bègitoe djoega, dè-mikian, bègitoe roepa, sèbab itoe, karèna itoe, dari itoe, maka itoe, djadi.
Amalgama, o., tjampoeran.
Amandel, m., boewah kènari wè-landa.
Ambacht, o., kèrdja, pèkerdjaän toekang. pèrtoekangan; (**fijn**), kapandaian.
Ambachtsgezel, m., kawan toekang, tèmèn toekang. (dai.
Ambachtsman, m., toekang, pan-
Ambassadeur, m., oetoesan.
Amber, o., ambar, batoe ambar.
Ambt, o., djabatan, djawatan, martabat, pakèrdjaän; **Een ambt aanvaarden**, masoek djabatan; **Een ambt waarnemen**, mèlakoekèn djabatan; **Uit een ambt ontslaan**, mèmètjatkèn dari pada djabatan, mèlèpaskèn.
Ambteloois, tiada mèmegang djabatan, tiada mèlakoekèn pakèrdjaän, tiada poenja pakèrdjaän, mènganggoer.
Ambtenaar, m., pègawai, pèndjabat, priaji.
Ambtgenoot, m., tèman djabatan, tèman pakèrdjaän, kawandjabatan.
Ambtsbezigheid, v., pakèrdjaän, djabatan.
Ambtshalve, karèna wadjibnja djabatan.

Ambtszegel, o., tjap djabatan, matèrai djabatan.
Amen, amin; **Amen zeggen**, mèngoetjap amin, mèngamini.
Amethist, m., batoe kètjoeboeng, pèrmata biroe.
Amfioen, o., (**onbereid**), apioen; (**bereid**), madat, tjandoe, tike; **Amfioen schuiven**, minoem madat, makan madat, mèngisèp madat, mènjèret; (**vuil in de pijp**), djitjeng, kèlelet, tahi apioen.
Amfioenkit, v., roemah madat, pamadatan.
Amfioenpacht, v., pak apioen, pèmborongan apioen.
Amfioenpachter, m., kapala pak apioen.
Amfioenpijp, v., boeloe madat, bèdoedan, pèdoedan.
Amfienschuiver, m., pèmadat, toekang minoem madat.
Amulet, o., djimat, pèngangkal.
Ananas, v., nanas.
Ander, laïn; **Om den ander**, bèrsèlang, bèrsèlang-sèling.
Anderdaagsch, lèt sahari.
Anderdeels, tambahan poela, lagipoen.
Anderhalf, satoe satèngah, tèngah doewa.
Andermaal, lagi sèkali, sèkali lagi, pada laïn kali, kadoewa kalinja.
Anders, laïn, laïn roepa, mèlaïn kèn, hanja.
Angel, m., sèngat, antoep: **Met den angel steken**, mènjèngat, mèngantoept.
Angst, v., tjinta, pèrtjintaän, soesah, soesah hati, sjoegroel, takoet.
Angstig, takoet, bèrtjinta, bèrsoesah, bèrasa soesah hati; **Angstig van aard**, pènakoet.
Angstvallig. Zie: **Angstig**.
Anijs, v., adas manis, bidji adas manis.
Anker, o., (**scheeps-anker**), djangkar, saeoh; **Ten anker komen**, mèmbowang djangkar, bèrlaboeh; **Het anker lichten**, mèn-

gangkat djangkar, bërlajar;
Voor anker rijden, bërtahar;
Anker in een muur, pëngikat tembok.
Ankeragegeld, o., bea pëlaboehan, roeba-roeba.
Ankerblad, o., daoen saoeah, daoen djangkar.
Ankerboei, m., lampoeng djangkar.
Ankeren, bërlaboeh.
Ankerkluis, o., oeloep.
Ankerplaats, v., pëlaboehan.
Ankerring, m., tjintjin saoeah (djangkar).
Ankerschacht, v., batang saoeah, kajoe djangkar.
Ankerspaak, m., pëngoengkil saoeah.
Ankertouw, o., tali saoeah, tali djangkar.
Antagonist, m., sëtëroe.
Antwoord, o., sahoet, sahoetan, pënjahoetan, djawab, djawaban; (**op een brief**), pëmbalësan.
Antwoorden, mëndjawab, mënjahoet, (**op een brief**), mëmbalës, mëmbalësi soerat.
Apotheek, v., roemah obat, kédai obat.
Apotheker, m., toekang obat, kapala roemah obat.
Appèl, o., (Zie ook: **Hooger beroep**), përmintaän papëriksaän dan përtimbangan pada hakim jang lëbih tinggi; **Appelleeren**, (**In appèl gaan**, enz.), minta papëriksaän dan përtimbangan pada hakim jang lëbih tinggi, —masoek appel.
Arabesk, o., sëlimpat.
Arabië, tanah (nëgëri) arab.
Arabier, m., orang arab.
Arak, v., arak.
Arakstokerij, v., përarakan, pëngarakan.
Arbeid, m., kërđja, oesaha, përoesahan.
Arbeiden, kërđja, bëkërđja, bëroesaha, mëngoesaha, mëntjëhari makan, mëntjëhari rëđjëki; **Aan**

iets arbeiden, mëngërdjakën, mëmbikin.
Arbeider, m., koeli, orang bëkërđja, toekang.
Arbeidsloon, o., oepah, oepahan, oepah kërđja, bajaran kërđja; (**per maand**), gadji, bëlandja boelanan, pëmbajaran boelanan.
Arbeidzaam, radjin, soeka kërđja.
Archipel, m., kapoelauan, përkoempoelan poelau-poelau.
Arduin, o., batoe loko.
Areca, v., pinang, boewah pinang;
Areca-palm, poehoen pinang, pokok pinang.
Arend, m., radjawali.
Arendsneus, m., idoeng mantjoeng.
Arendssoog, o., mata tadjëm.
Argeloos, toeloes hati, tiada mënaroh sjak, tiada ingatan djahat.
Arglist, v., tipoe, daja, tipoe-daja, akal djahat.
Arglistig, bërtipoe, bërakal djahat, tjërëdik.
Argwaan, m., sjak, sangka, kira;
Argwaan koesteren, mënjangka, mëngira, mënaroh sjak.
Argwanend, mënaroh sjak, sëlëmpang.
Aria, v., (**melodie**), ragam, lagoe; (**zangstuk**), njanjian.
Arm, m., (**lichaamsdeel**), lëngan, ook: tangan; **De onderarm met de hand**, tangan; **De onderarm zonder de hand**, roewas sikoe; **Rechterarm**, lëngan (tangan) kanan; **Linkerarm**, lëngan (tangan) kiri; **Arm (van een rivier)**, anak soengai, batang soengai, simpangan soengai (kali); **Arm (steel)**, pëmegangan, hoe-loe; **Met de armen slingerend loopen**, mëlenggang, bërlenggang; **In de armen sluiten**, bëpëlok, mëmëlok; **De armen op de borst kruisen**, bërsëdakëp.
Arm (behoefte), miskin, papa, mëlarat; **Een arm mensch**, orang miskin, orang papa, orang mëlarat; **Arm worden**, djadi

- miskin, djatoh mëlarat: **Arm maken**, mêmepakèn, mêmêlartakèn, mëndjadikèn papa, mëndjadikèn mëlarat.
- Armband**, m., gëlang; (**voor den bovenarm**), gëlang pontoh, pontoh.
- Armbestuur**, o., pamèrentahan atas orang miskin.
- Armengeld**, o., dërma, oewang dërma.
- Armenhuis**, o., roemah miskin.
- Armenkas**, v., pëti dërma.
- Armoede**, v., mëlarat, kamêlartan, kapapaan, miskin, kamiskinan.
- Armoedig**, zie: **Arm**.
- Armpijp**, v., toelang lëngan.
- Armring**, m., zie: **Armband**.
- Armstoel**, m., koersi bërtangan, koersi përsenderan.
- Armvol**, sapamëlœk.
- Armozalig**, hina, tjëlaka, boeroek, zie ook: **Arm**.
- Aroma**, o., haroem, aroem, wangi.
- Aromatisch**, haroem, aroem, wangi, bërbaœ aroem, bërbaœ wangi.
- Arsenaal**, o., gëdong alat papëran-gan, gëdong përabot papëran-gan, gëdong sëndjata.
- Arsenik**, o., warangan.
- Artikel**, o., fatsal, përkara.
- Artillerie**, sëtabelan.
- Artillerist**, orang (soldadoe) sëtabelan.
- Arts**, m., tabib, doktër, doekoen wëlanda.
- Artsenij**, v., obat, pënawar.
- Artsenijkunde**, v., ilmoe obat, ilmoe mënjam-poer obat.
- As**, m., indèn, indjèn, poesat, as, poeroes.
- Asch**, v., aboe, lëboe, dëboe.
- Aschbak**, m., tëm-pat aboe.
- Aschgrauw**, këlaboë.
- Aschkleur**, roepa (warna) aboe.
- Aschregen**, m., hoedjan aboe.
- Assisteeren**, zie: **Helpen**.
- Assistentie**, v., përteloengan, zie: **Hulp**.
- Astroloog**, m., sastërawan.
- Aterling**, m., haram djadah, anak haram, anak soendël.
- Atmospheer**, v., hawa, oedara.
- Atoom**, o., koeman, dzarrah, loelœh.
- Attentie**, v., ingatan, përhatian, pënglihatan; **Zijn attentie op iets vestigen**, mëngingati, mëllihat, mëllihatkèn, mëmandang.
- Attribuut**, o., sifat.
- Audiëntie**, m., përhadapan, pënëri-maan; **Audiëntie verleenen**, mënërima përoendjoekan, mëndëngarkèn përoendjoekan.
- Augurk**, v., zie: **Agurk**.
- Authentiek**, sah, tërang, halal; **Authentieke acte**, v., soerat jang sah.
- Avanceeren**, madjoe, mënampil, mënampil kahadëpan.
- Avond**, m., sore, pëtang, malëm.
- Avondeten**, o., makan malëm, santap malëm.
- Avondgebed**, sëm-bahjang magrib.
- Avondmaal**, o., makan sore, makan malëm, santap malëm; **Het heilige avondmaal**, korban.
- Avondrood**, o., tedja, sandja.
- Avondschemering**, v., magrib, kaboes, sandja, waktoe sandja, waktoe samar moeka, rëmëng-rëmëng, rëpët-rëpët.
- Avondster**, v., bintang sore, bintang babi, bintang dzoe-harat.
- Avondstond**, m., sore, waktoe sore, pëtang, pëtang hari.
- Avonduur**, o., zie: **Avondstond**.
- Avonturier**, m., orang jang mëntjè-hari oentoeng; orang jang tiada poenja kerdja tëntoe.
- Avontuur**, o., oentoeng; (**goed**), oentoeng baik; (**slecht**), oentoeng djahat.
- Avontuurlijk**, rambang-rambang.
- Azen** (**op iets**), mëntjèhari makan, mëntjèhari èmpan, mënjèrai.

Azijn, v., tjoeka; (**inlandsche**), wë-rak, tjoeka djawa.

Azijnflesch, v., botol tjoeka.

Azijnstel, o., tēmpat tjoeka.

Azuur, biroe, biroe langit, lazoe-wardi.

Azuursteen, m., batoe lazoe-wardi.

B.

Baal, o., (**wollen stof**), kain boeloe, kain soef; (zie ook: **Boezem**).

Baaitje, o., badjoe; (**met korte mouwen**) badjoe koetoeng; (**geheel dicht, alleen met een opening voor het hoofd**), badjoe koe-roeng; (**nauw sluitend**), badjoe takwa, badjoe sikēpan; (**lang, tot aan de enkels reikend, gesloten**), badjoe toro; **Een baaitje aan hebben**, bērbadjoe; **Op zijn baaitje krijgen**, kēna poekoel, di poekoel, di labērak, di bēri.

Baak, tanda, tiang tanda.

Baal, karoeng, kampil, boengkoes, boengkoesan, gēndang, kēndang, goendang; (**van gedroogde visch**), baban, bēban; **Een baal rijst**, sakaroeng bēras; **Een baal papier**, sagēndang (—kēndang, —goendang) kērtas; **Een baal gedroogde visch**, sabēban ikan kēring.

Baan, v., (**weg**), djalan; (**van een hemellichaam**), pēridēran; (**van geweven stoffen**), pias, lirang; ladjoer; **Heirbaan**, djalan raja, djalan bēsar; **Op de lange baan schuiven**, mēlandjoetkēn, mē-lambatkēn; **Langs de baan**, sapandjang djalan.

Baar, v., (**draag**—), lerang, oesoengan, gotongan, djodang, djondang; (**lijk**—), djēmpana; djinarat, gotongan majit, tangga-tangga-majit; (**grote golf**), ombak, aloen, gēloembang; (**zandbank voor de monding van een rivier**, enz.), gosong, bēting boesoeng; (**modderbank**), lēnjau, (**nieuweling**), orang bēharoe

(baroe), totok; (**staaf**), batang; (**bloot, open**), rēmbang, njata, tērang, bētoel. **Baar geld**, oewang toenai, oewang kontan.

Baard, m., djenggot, djenggot baek, tjambang; (**stekel van visschen**), doeri; (**van het koren**, enz.), ranting, ramboet.

Baardig, bērdjenggot, ramoes.

Baardtangetje, o., angkoop, sēpit angkoop, tjatoet.

Baarmoeder, v., pēpoedjoe, rahim, kandoeng, pēranakan, kandoeng pēranakan.

Baas, m., toekang, pandai; (**meester**), toewan. **Den baas spelen**, mēngatas-ataskēn diri, mēngalahkēn hoekoem, mēradja lela.

Baat (voordeel), o., laba, oentoeng; (**nut**), faedah, goena, pērgoenaan, pērtoeloengan.

Baatzucht, v., tama, kakikiran, loba.

Babbelaar, m., toekang ngomong, toekang ngotjeh, orang bērbantjang-bantjang, orang gēlatak, toekang tjomel.

Babbelarij, v., omong, omongan, omong kosong.

Babbelen, mēngomong, bērtoetoer, mēngotjeh, bēleter, bērbantjang.

Babbelkous, orang bēleter, orang tjēramah, toekang ngomong, toekang ngotjeh.

Babbelzucht, v., tjēramah.

Bad, o., pērmandian; (**warm**—, **stoom**—), pērmandian ajēr panas, pērmandian tangas, tangas; (**voor metalen**), sēpoeh, sēpoehan. **Een bad nemen**, mandi, bērmandi, **Een warm, stoombad nemen**,

bërmandi ajër panas, mënangas.
Metalen in het bad zetten,
 mënjèpoeh, mënjèpoehkèn.

Baden (zich), mandi, bërmandi,
 siram, bërsiram; (**iemand**), mē-
 mandikèn, mënjiramkèn; (**na een**
bevalling), mandi wiladat; (**na**
den 40^{en} dag van het kraam-
bed), mandi nifas; (**na een zaad-**
storting, of na den coltus),
 mandi djinabat, mandi djoenoeb;
 (**in bloed**), mandi darah, bërtjor-
 tjan darah; (**in tranen**), bë-
 rëndam (bërtjotjan) ajër mata.

Bader, m., orang mandi.

Badhuis, o., roemah mandi, roemah
 përmândian, gëdong përmândian;
 (**drijevend**), balai kambing, roe-
 mah përmândian di atas getek.

Badkamer, v., kamar mandi, bilik
 përmândian.

Badkleed, o., kain mandi, kain basa-
 han, tëlësan, tjoekin.

Badkuip, m., tèmplat mandi, paso
 përmândian; (**gemetseld**), koelah,
 koelam.

Badstoof, v., tangas, tangasan.

Badwater, o., ajër mandi, ajër pë-
 rmandian.

Bagage, v., barang-barang.

Bajonet, v., sangkoer, mata sang-
 koer.

Bak, m., (**van aardewerk**), paso;
 (**gemetseld**), koelah, koelah;
 (**houten, waarin de rijst wordt**
omgeroerd), pëngaron, pane,
 (**van hout als presenteerblad**),
 talam, doelang.

Bakboord, o., sabèlah kirinja kapal
 (përahoë).

Baken, zie: **Baak**.

Baker (vroedvrouw), v., doekoen,
 doekoen bëranak, doekoen baji.

Bakermat, m., asal, nêgëri (tèmplat)
 kadjadian, nêgëri (tèmplat) kala-
 hiran, tèmplat toempah darah,
 tèmplat kaloewar.

Bakerspeld, v., pëniti bësar.

Bakkebaard, m., tjambang

Bakken (in een oven), mēmbakar;

(**in een pan**), mēnggoreng; (**in**
vet of olie), mērëndang; (**boven**
vuur), mēmanggang; **Men eier-**
struif bakken, mēndadar.

Bakker, m., toekang roti.

Bakkerij, v., tèmplat (roemah) pēm-
 bakaran roti (koewe-koewe).

Bakmeester, m., djoeroe makanan.

Bakoven, m., dapoer, dapoer pēmba-
 karan.

Bakpan, v., pēnggorengan, wadjan,
 koewali.

Baksel, o., gorengan, bakaran, rēn-
 dangan.

Bakspier, m., timbangan përahoë.

Baksteen, m., bata, batoe bata, ba-
 toe bakar.

Baktaand, v., gëraham, gigi gëra-
 ham.

Bal, m., (**voor een soort kegel-**
spel), këtai; (**voetbal van rot-**
ting), raga; (**biljart**, enz.), bola;
 (**balletje**, **pil**), oental; (**testi-**
kel), pëler, boewah pëler; (**dans-**
partij), pesta, pesta dangsa.

Balans, v., naratja, tëradjoe, timba-
 ngan; (**unster**), datjin, datjinan;
 (**rekening**), përbandingan itoe-
 ngan.

Balddadig (boosaardig), djahat;
 (**brutaal**), bërani; (**stout**), nakal,
 tambèng.

Balddadigheid, v., nakal, kanaka-
 lan, kadjahatan, kabëranian, ang-
 kara; **Balddadigheden plegen**,
 bërboewat angkara, bërboewat
 kanakalan, bërboewat roesoeh.

Balein, o., isang ikan paoes.

Balle, v., (**bak**), paso.

Ballemand, v., bakoel bësar, kërān-
 djang.

Balk, m., balok, batang kajoe,
 gëlondong.

Balkon, o., langkan.

Ballast, v., toelak bara, alas moe-
 watan.

Ballasten, mēmoeuwatkèn toelak
 bara.

Balling, m., orang boewangan, orang
 pēmbowangan.

Ballingschap, v., boewangan, pëmboewangan, përi hal kabowangan.

Baloorig, sakit hati, marah, moering-moering, mërëngoet, tiada enak hati.

Balsem, m., masoeh, minjak raksi, minjak kasai; (**troost**, enz.), pënarwar.

Balspel, o., përnaïnan këtai; (**met den voet**), sepak raga, përnaïnan sepak raga.

Balsturig, tëgar, këras hati.

Balzak (scrotum), m., kontol, kantong pëler.

Ban (uitsluiting), m., pëngoetjilan, pëngoesiran, pëmboewangan; (**gebied**), përentah, hoekoemat; **In den ban doen**, mëngoetjilkën, mëmboewang, mëngloewarkën, mëngoesir.

Banaan, v., pisang, boewah pisang.

Banaanboom, m., poehoen pisang, pokok pisang.

Band (bindmiddel), m., ikat, pëngikat, ikatan, hoeboengan, tambatan; (**lint**), pita; (**hoepel**), tjin-tjin, simpai; (**touw**), tali; (**boekdeel**), djilid.

Bandelier, m., sandang, sëlempang.

Bandiet, m., pënjamoen, begal, pë-rampok, bangsa.

Banen, mënjëdiakën, mëmëbikin, mëratakën.

Bang, takoet, katakoetan; (**van aard**), pënakoet; **Bang maken**, mënakoeti; (**angstverwekkend**), haiban, haibat.

Bangheid, v., takoet, katatoekan, këtjil hati, koewatir.

Banier, v., alam, alamat, bandera, toenggoel, pandji-pandji; **De banier ontplooiën**, mëngibarkën, mëngëmbangkën, mëmëpërdirikën.

Bank (inlandsche), v., pëntas, katil, bale, bale-bale; (**Europeesche**), bangkoe; (**geldinstelling**), bang, kantor oewang; (**rechtbank**), bale hoekoem, mahkamah, pënga-

dilan; (**zandbank**), bëting, boesoeng, gosong; (**modderbank**), lënjau; (**koraalbank**), karang; (**van leening**), roemah pëgadean, pëgadean.

Bankbiljet, o., soerat bang, oewang kërta.

Bankbreuk, v., moeflis, bankërout, djatoh; **Bedriegelijke bankbreuk**, v., djatoh paljit dëngan tipoe.

Bankbriefje, o., zie: **Bankbiljet**, ook: soerat gade, (**pandbriefje**).

Banken (hazardspel), bërmaïn kartoe, bërmaïn top.

Banket (gastmaal), o., përdjamoean; (**gebak**), koewe-koewe.

Bankhouder, m., toekang mëmëgang pagadean.

Banknoot, v., zie: **Bankbiljet**.

Bankroet, o., zie: **Bankbreuk**.

Bankroetier, m., saudagar jang soedah djatoh, —jang moeflis, —jang paljit.

Banneling, m., orang boewangan, orang toendoengan, përantëan.

Bannen, mëmboewang, mënöendoeng, mëngoesir, mëndjaoekhën, mëngloewarkën.

Bar (onbebouwd, kaal, droog), kërëng, tandoes; (**koud**), dingin, sëdjoek; (**erg**), tërtaloe, tëramat, amat.

Barak, v., tangsi, bangsal.

Barbaar, m., orang bëngis, orang tlalim, orang kafir.

Barbaarsch, bëngis, tlalim, zalim.

Barbier, m. toekang tjoekoer, pë-njoekoer, toekang motong ramboet, hadjim.

Baren (bevalen), bërënak, bërësalin, bërpoetëra; (**veroorzaken**), mëngadakën, mëndjadikën.

Barensnood, m., sakit bërënak.

Barg, m., babi këbiri.

Bark, v., kapal dagang, përahoe bësar.

Barkas, m., sëkotji bësar, sampan.

Barmhartig, kasihan, rahim.

Barmhartigheid, v., kasihan, rah-

- mat; **Barmhartigheid betoonen**, mēngasihani.
- Barnsteen**, m., batoe ambar, ambar koening.
- Barrevoets**, bērkaki tēlandjang, bērtēlandjang kaki.
- Barsch**, bēngis.
- Barst**, v., rētak, lētak, rēngat, tjēlah, bēlah, rēkah.
- Barsten**, mērētak, mēlētak, mērēkah, mēlēkah, rēngat, pētjah, mēlētek, mēlētōs.
- Bassen**, zie: **Blaffen**.
- Bassin**, o., koelam, koelah.
- Basstem**, v., soewara jang garau, soewara dalēm.
- Bast**, m., koelit, djangat; (**van een kokosnoot**), saboet, samboek.
- Basta**, soedah, soedahlah, bērhēntilah.
- Bastaard**, m., anak kēndak, anak haram, haram djadah, adak soendōl.
- Bastion**, o., sēlekeh.
- Bataljon**, o., pasoeakan, bataljoen.
- Bate**, v., oentoeng, goena.
- Baten**, bērgoena, ada goenanja.
- Batist**, o., kain asahan.
- Batterij**, v., koeboe benteng, rentengan mēriam.
- Bazuin**, v., nafiri.
- Beambte**, m., pēgawai.
- Beamten**, mēngamini, mēngijakēn, mēmbēnarkēn, mēnērima, ridla, mēridlakēn.
- Beangst**, takoet, katakoetan, bērtjinta, soesah hati, chawatir, koewatir.
- Beangstigen**, mēnakoeti, mēmpērtjintakēn, mēngchawatirkēn, mēnjoesahkēn hati.
- Beantwoorden**, mēnjahoeti, mēmbalēsi, mēndjawab; (**overeenkomen met**), bērpatoetan, satoedjoe dēngan, mēmbandingkēn.
- Beantwoording**, v., djawab, pēndjawab, balēsan, pembalēsan, sahoet, pēnjahoetan.
- Bearbeiten**, mēngērdjakēn, mēndjadikēn, mēmbowat, mēnggarap, mngoesahakēn, mēroepakēn.
- Bebloed**, bērloemoeran darah, bērmandi darah.
- Beboeten**, mēndēnda, mēndjatohkēn dēnda, mēmbēri hoekoeman dēnda.
- Bebouwen**, mēngērdjakēn, mēnggarap, mēngoesahakēn.
- Bed (ledekant)**, o., tēmpat tidoer, pētidoeran, pēradoean; (**matras**), kasoer, tilam, bolsak; (**in een tuin**), petak; (**eener rivier**), dasar.
- Bedaagd**, toewa, bēroemoer.
- Bedaard (rustig, enz.)**, sēnang, sēnang hati, ajēm; (**stil**), diam, sēntausa, bērsantausa, sopan, santōen, tēdoeh; (**langzaam aan**), pērlahan-lahan, pēlan-pēlan.
- Bedachtzaam**, bidjaksana, ati-ati, dēngan kira-kira.
- Bedanken**, mēnērima kasih, mēmbilang tērima kasih; (**weigeren**), tiada tērima, ēnggan, mēngēnggankēn, mēnoelak; (**afdenken**), mēlēpas, mēlēpaskēn, mēmētjatkēn, mēmbēri lēpas; (**zelf bedanken**), minta lēpas, minta bērhēnti.
- Bedaren (bedaard worden)**, diam, djadi diam, bērhēnti, bērsēnang lagi, djadi tēdoeh, djadi padam, mēnahan hati.
- Bedauwen**, mēngēmboenkēn.
- Beddedeken**, v., sēlimoet, kain sēlimoet.
- Beddegoed**, o., salinan tēmpat tidoer.
- Beddehaak**, m., tjantelan kēlamboe.
- Beddelaken**, o., sēpērai, toetoeptēmpat tidoer.
- Bedding**, v., dasar, loebir.
- Bede**, v., pinta, pintaān, permintaān, pērmoehoenan; (**tot God**), doa.
- Bedeelen (een deel geven)**, mēmbēri bēhagian, mēmbēbhagikēn; (**armen**—), mēmbēri dērma, mēnjēdēkakhēn.
- Bedeeld**, maloe, sopan, sopan santōen.
- Bedehuis**, o., roemah sēmbahjang,

langgar, mēsdjid, mēsigit, gōredja.

Bedekken, mēnoetoeipi; (**overdekken**), mēnoedoengi; (**verbergen**), mēnjēmboenikēn; (**omhullen**), mēnjēloeboengi, mēngēloeboengi, mēnjēlimoetkēn, mēmboengkoēs; (**met aarde**), mēngōeroegi, mēngōeroegkēn tanah; (**beschermen**), mēlindoengi.

Bedekking, v., toetoeip, toetoeipan, toedoengan, pēnoetoeipan, pēnoedoengan, sēlimoet, toedoeng; (**geleide**), pēringan, orang mēngiring, orang djaga, orang pēngiring.

Bedekt (**geheim**), tērsēmboeni, gēlap; (**beschut**), tērlindoeng; (**toegedekt**), tērtōetoeip; **In bedekte termen spreken**, bērsindir, mēnjindir.

Bedelaar, m., orang minta-minta.

Bedelen, minta-minta, minta dērma, minta sēdēkah.

Bedelmonnik, m., fakir, darwisj.

Bedelstaf, m., toengkat orang mintaminta; **Tot den bedelstaf geraken**, djadi miskin, djadi mēlarat.

Bedelven (**onder den grond**), mēnoetoeipi dēngan tanah, mēnānēm, mēnānēm kēn, mēngōeroegi, mēngōeroegkēn; (**onder golven**, enz.), mēnimboēs.

Bedenkelijk, soēsah, soekar, pajah; **Bedenkelijk ziek**, sakit pajah.

Bedenken (**overdenken**), ingat, mēngingat, mēngingat kēn, fikir, bērfikir, mēmikir, mēmifikirkēn, mēngira; (**overwegen**), mēnimbang; (**middelen**, enz.), mēntjēhari akal, mēntjēhari oepaja.

Bedenking, v., fikiran, pikiran, timbangan, ingatan, pēnilikan, bitjara; (**bezwaar**), sēlēm pang; **Bedenking maken**, tiada mēnotjogi, mēm bantah kēn, mēntjidērakēn, mēlawan.

Bederf, o., (**verderf**), karoēsakan, kabinasaān; (**beschadiging**, enz.), karoēsakan, kaboesoekan.

Bederven, mēm binasakēn, mēroesakkēn, mēm bikin roesak, mēmboesoekkēn, djadi boesoek, mēm bikin boesoek.

Bedestond, m., waktōe sēmbahjang.

Bedevaart, v., (**naar Mekka**), hadj; **Ter bedevaart gaan**, naik hadji; (**naar een andere plaats**), ziarah.

Bedevaartganger, m., hadji.

Bedgenoot, m., tēmēn tidoer, sakatidoeran, kawan tidoer, kawan bēradōe.

Bedgordijn, o., kēlamboe tēmpat tidoer, tirai pētidoeran.

Bediende (**huis-**), m., boedjang, kēnek, hamba, boedak, djongos, kawan, tēmēn, pēlajan, chadim.

Bedienen, mēlajan, mēlajani, djaga, mēndjaga; (**een ambt**), mēngērdjakēn, mēlakoekēn, mēndjalan kēn. **Zich van iets bedienen**, mēmakai.

Bediening, v., djabatan, pakērdjaān, djawatan, djaga, pēndjagaān, pēlajan, pēlajanan.

Bedijken, mēm bēndoeng, mēm bēndoengi, mēnambak.

Bedilal, m., orang tjērewet, toekang tjomel, orang sērakah, pēntjēla.

Bedillen, tjērewet, tjomel, mēnjomel, mēntjēla, mēnjēla.

Bedilziek, soeka tjērewet, soeka mēnjēla.

Beding, o., djandji, pērdjandjian. **Onder beding dat**, asal, mēlaīnkēn, dēngan djandji.

Bedingen, bērdjandji, mēm bikin pērdjandjian.

Bedisselen (**in orde brengen**, enz.), mēngatoer, mēnjēdiaken, mēmatēngkēn.

Bedlegerig, sakit, sakit-sakitan, tiada bisa kaloewar dari sēbab sakit.

Bedoelen (**voornemens zijn**), bērniat, bērmaksoed, mae, mēm maksoed kēn; (**naar iets streven**), mēnjahadjakēn, mēnjēngadjakēn.

Bedoeling, v., (**voornemen**, enz.),

- niat, maksoed, maoe; (**zin**, enz.), arti, kias, makna.
- Bedompt** (**vunzig**), apèk; (**benauwd**, **somber**), sèsak, gèlap.
- Bedotten**, mènipoè, mèmperdajakèn, mèmبودوكèn.
- Bedrag**, o., bilangan, djoemlah, goenggoengan.
- Bedragen**, djoemlahnja, bankjanja, goenggoengnja.
- Bedreigen**, mængantjam, mængantjam-antjam, mængamang-amang.
- Bedreiging**, v., pængamang, pængantjam.
- Bedremmeld**, bingoeng, lèngoeng.
- Bedreven**, bisa, pandai, biasa, mahir, mængèrti.
- Bedriegelijk**, dèngan tipoe.
- Bedriegen**, mènipoè, mènipoel, mèmperdajakèn; **Zich bedriegen**, salah kira, salah mængèrti.
- Bedrieger**, m., pènipoè, bangsat.
- Bedriegertj**, v., tipoe, tipoe daja.
- Bedrijf** (**werk**), v., kèrdja, pèkèrdjaan; (**daad**) pèrboewatan; (**van een tooneelvoorstelling**), lakon.
- Bedrijven**, bèrboewat, mængèrdjakèn.
- Bedrijvig**, radjin, soeka kèrdja.
- Bedrinken** (**zich**), minoem sampai mabok, mèmabokkèn diri.
- Bedroefd**, bèrtjinta, bèrdoeka-tjita, soesah hati, sèdih; (**neerslachtig**), moeram, moeroeng, iba, sèbèl.
- Bedroeven**, mèndoekakèn, mèndoeka-tjitaken, mèmjasjoelkèn, mènjakitkèn hati, mènjoesahkèn hati, mèroesakkèn hati, mènjdihkèn.
- Bedrog**, o., tipoe, tipoe daja, pèrdajaan; (**verraad**), sèmoè, pèrsèmoèan; (**foppertj**), kitjau, laga, pèrlagaan; **Bedrog plegen**, mènipoè, mèmperdajakèn.
- Bedruipen**, mènitiki, mèmèrètjiki; (**zich zelven**), mènjtèhari rèdjèki sèndiri, bisa hidoep dèngan sènanng.
- Bedrukt**, sèndoe, tèrsèndoe. Zie verder: **Bedroefd**.
- Bedstede**, v., itèmpat tidoer, pètidoeran, pèradoean.
- Bedstijl**, m., tiang tèmpat tidoer.
- Beducht**, takoet, katakoetan, sèlèmpang, chawatir, koewatir.
- Beduiden** (**verklaren**, enz.), mènnoendjoekkèn, mængèrtikèn, mènjjatakèn, mængènakèn; (**betekenen**), artinja.
- Beduidenis**, v., arti, makna.
- Bedunken**, o., sangka, kira, rasa, agak, pèndapètan, pèngrasa, pènèmoè.
- Bedwang**, o., paksa, pèmaksa, tégah, tahan; **In bedwang houden**, mèmaksa, mènahan.
- Bedwelmd**, mabok, mèndam, pèning kapala, poesing, poesing kèpala, kalèngèr.
- Bedwelmen**, mèmaboki, mèmabokkèn, mèmoesingkèn kapala, mèmoejèngkèn.
- Bedwingen**, mènahan, mènahanani, mènahanakèn, mènègahkèn, mèngagahi; (**ten onder brengen**), mènaloekkèn, mèmaksa; (**temmen**, enz.), mèndjinakkèn.
- Beëdigd**, soedah bèrsoempah; (**van een verklaring**), jang di sèrtakèn dèngan soempah; — jang dèngan di tanggoeng soempahnja.
- Beëdigen** (**met eede bevestigen**), soempah, bèrsoempah; (**den eed afnemen**), mènjoempah, mènjoempahi.
- Beek**, v., anak soengai, batang soengai, aliran, aloeran, kali kètjil.
- Beeld** (**geteekend**), o., gambar, toelisan; (**voorbeeld**), toeladan; (**geijkenis**), ibarat, oepama, pèroepamaan; (**standbeeld**, enz.), patoeng, artja, rètja, orang-orangan, boneka; (**afgods—**), bèrhala.
- Beeldendenaar**, m., orang mènjjèmbah bèrhala.
- Beeldendienst**, m., pèrsèmbahan bèrhala.
- Beeldhouwen**, mèmahat (mènèmpa) patoeng.
- Beeldhouwer**, m., toekang (pandai)

mëmbikin (mëmahat) patoeng.
Beeldig, elok, përmai, bagoes.
Beeldrijk, banjak ibaratnja.
Beeldspraak, v., ibarat, péroepa-
 maän.
Beeltenis, v., gambar, pëta, roepa,
 toelisan.
Beemd, o., tanah péroempoetan, pa-
 dang péroempoetan, padang gom-
 balaän.
Been(gebeente), o., toelang; **Vel en
 been**, koeroes-këring; (**lichaams-
 deel**), kaki; (**onder de knie**),
 bëtis; (**boven de knie**), paha;
 (**van een sprinkhaan**), këtik;
 (**van hout**), kaki kajoe, sërom-
 bong; **Op de been brengen**,
 mëngoempoelkën, mënghimpoen-
 kën, mëmpërdirikën; **Op een
 been staan**, bërdiri kaki satoe.
Beenbreuk, v., patah toelang, patah
 kaki.
Beenvlies, v., sëlapoet toelang.
Beer (muurstut), m., sokong tem-
 bok; (**waterkeering**), tërabis; (**de
 Maleische**), biroewang; (**manne-
 tjes varken**), babi laki-laki, babi
 lëlaki, babi djantan; (**schuld**), oe-
 tang; (**dreuk**), tahu; **De groote
 Beer (het gesternte)**, bintang
 bidak.
Beerenhuid, v., koelit biroewang.
Beerenklauw, m., kaki biroewang.
Beerenvet, o., gëmoek biroewang.
Beerput, m., djamban, soemoer ka-
 koes.
Beërven, mëwarisi, mëmpoesakaï,
 bëroleh poesaka, dapët poesaka.
Beest, o., binatang, haiwan; **Wilde
 dieren**, binatang liar, haiwan
 oetan, mërgasatwa; **Tamme die-
 ren**, binatang djinak; **Den beest
 spelen of uithangen**, mëradja-
 lëla.
Beestachtig, sëpërti binatang,
 doerdjana, kasar.
Beet (hap), v., gigit, soewap, tjaplok;
 (**gevangen**), këna, katangkëp,
 tërpegang; **iets beet hebben
 (in handen hebben)**, mëmegang;

(**begrijpen**), mëngërti; **Iemand
 beet hebben**, mëlagakën, mëm-
 përdajakën, mënipoe.
Beetje, o., sëdikit; **Laatste beetjes**,
 sisa, koredan; **Bij kleine beet-
 jes**, sëdikit-sëdikit.
Beetpakken, mëmegang, mënang-
 këp.
Befaamd, tërnama, masjhoer,
 tërmasjhoer.
Begaafd, pintër, pandai, boediman.
Begaan (betreden), mëndjalani,
 mëliwatkën; (**bedrijven**), bër-
 boewat, mëmbikin; (**laten—**),
 mëmbiarken, mëndiamkën, më-
 ninggalkën; (**begaan zijn met**),
 sajang, bërkasihän, mëngasihani.
Begeeren, këpingin, bëringin, bër-
 kahëndak, mëngahëndaki, më-
 ngahëndakkën; (**van zwangere
 vrouwen**), idam, mëngidam;
 (**naar iets verlangen**), bërgë-
 mar akan, këpingin, bëringin,
 rindoe, rindoe dëndam, kangën.
Begeerig, këpingin, bëringin, bër-
 kahëndak; (**inhalig**), kikir.
Begeerlijk, patoet di këpingini,
 haroes di inginkën, elok, përmai,
 bagoes; (**inhalig**), kikir.
Begeerte (lust, wensch), v., ingin,
 kainginan, këpingin, kahëndak
 nafsoe, hawa-nafsoe, hasrat,
 sjarak; (**zinnelijke lust**), sjah-
 wat, përtjaboelan, loba; (**naar
 spijs of drank**), këtagihan, idam.
Begeleiden (vergezellen), më-
 njërtaï, mënghantërkën, bërdjalan
 bërsama-sama; (**een meedere—**),
 mënoeroet, mëngikoet, mëngiring.
Begenadigen (beloonen), mëng-
 anoegërahi; (**vergeven**), mëng-
 ampoeni, mëmaäfkën, mëmbëri,
 ampoen.
Begeven (zich ergens heen—),
 përgi ka, mënoedjoe, langsoeng,
 mëlangsoeng; (**schenken**), mëm-
 bëri, mënganoegërahkën, më-
 ngaroeniakën; (**zich op reis—**),
 bërangkat; (**zich naar huis—**),
 poelang, poelang karoemah; (**zich**

op zee—, pĕrgi bĕrlajar; (**verlaten**), mĕninggalkĕn; (**zich in het huwelijk begeben**), kawin, nikah; (**van een man**), bĕrbini, bĕristĕri; (**van een vrouw**), bĕrlaki, bĕrsoewami.

Begieten, mĕnjiram, mĕnjirami, mĕndiris; (**met een sterken straal**), mĕndjĕrami; (**met warm water**), mĕnjĕdoeh.

Begiftigen, kasi, mĕmbĕri, mĕngĕroeniai, mĕngĕroeniakĕn, mĕnganoegĕrahi, mĕnganoegĕrahkĕn.

Begin(aanvang), o., moela, pĕrmoe-laĕn, awal; (**voorste deel, enz.**), hoeloe, pangkal; (**grondslag**), pohon, pokok; **In den beginne**, pĕrtama, pada pĕrmoelaĕn.

Beginnen, moelaĕ, mĕmoelaĕ.

Beginsel (stelregel), o., roekoen, atoeran; (**grondslag**), pohon, asal, moela.

Begluren, mĕnghintai, mĕngintip; (**van ter zijde**), mĕngĕrling, mĕlerokkĕn.

Begoochelen, mĕnjilap, mĕnjilapi; **Eene vrouw begoochelen**, mĕnawari.

Begoocheling, v., silap, silap mata; (**eener vrouw**), pĕnawaran.

Begooien, mĕlempari, mĕnimpoeki, mĕloetari.

Begraafplaats, v., pakoeboeran.

Begrafenis, v., pĕngoeboer.

Begrafeniskosten, v., bĕlandja mĕngoeboerkĕn, ongkos mĕngoeboerkĕn.

Begrafenismaal, o., sĕdĕkah koeboer, sĕdĕkah soertanah.

Begrafenisstoet, m., pĕriringan majit.

Begraven, mĕnanĕmkĕn, mĕngoeboerkĕn.

Begrensd, bĕrHINGGA, bĕrBATĒS, bĕrWATĒS, tĕrHINGGA, di watĕsi.

Begrenzen (aan iets tot grens strekken), mĕwatĕsi, djadi watĕs, mĕmpĕrhinggakĕn.

Begrijpelijk, tĕrang, njata; Begrijpelijk maken, mĕnĕrang-

kĕn, mĕnjatakĕn; (**bevattelijk**), ringan kapala, gampang mĕngĕrti.

Begrijpen (verstaan, vatten), mĕngĕrti, mĕnangkĕp; (**bevatten, inhouden**), moewat, tĕrmoewat, masoek, masoek bilangan; **Verkeerd begrijpen**, salah tampa, salah mĕngĕrti,

Begrip (vermogen om te begrijpen), o., pĕngĕrtian, akal, boedi; (**mening**), rasa, pĕndapĕtan; (**kort begrip van iets**), ichtisar, ringkasan; **Vlug van begrip**, ringan kĕpala, tĕrang akal boedi, enteng kĕpala; **Iets tot een kort begrip samentrekken** mĕringkaskĕn, mĕngichtisarkĕn.

Begroeten, mĕmbĕri salam, kasi tabe; **Elkander begroeten**, bĕrsalaman.

Begroeten, kira-kira, mĕngira-ngirakĕn, mĕnaksir, mĕnilai.

Begrooting, v., pĕrkiraĕn, taksiran, nilaian,

Begunstigen; mĕngaroeniakĕn, mĕnganoegĕrahkĕn, mĕngasihi, mĕngaroeniai, mĕnganoegĕrahi; **Een zaak begunstigen**, mĕnoeloengi.

Begunstiging, v., karoenia, anoegĕraha, kasih, pĕrtoeloengan.

Behaaglijk, enak, sĕdap, sĕnĕng; Iets behaaglijk vinden, bĕrkĕnan.

Behagen (genoegen), o., soeka, sĕnĕng, ridla, karidlaĕn, kĕnan; **Behagen scheppen in**, bĕrkĕnan akan, soeka, mĕnjoekai; **Maken, dat iemand behagen scheidt**, mĕmpĕrkĕnankĕn.

Behagen, bĕrkĕnan pada, mĕmpĕrkĕnankĕn; **Het behage U**, silakan, silakanlah; **Indien het Gode behaagt**, insja 'Allah; djikalau di ridlakĕn Allah.

Behalen, bĕrolĕh, dapat, mĕndapĕt; **Winst behalen**, bĕroleh laba, mĕndapĕt oentoeng; **De overwinning behalen**, mĕnang, mĕngalahkĕn.

Behalve, melaïnken, laïn dari, ka-tjoewali.

Behandelen, mêmegang, mëndjawat, mëndjabat; **Een zaak behandelen**, mêmegang, mëlakoe-kën; **Een werk behandelen**, mêngërdjakën; **Een zieke behandelen**, mêngobati; **De wapens behandelen**, mëndjabat sëndjata; **Een onderwerp behandelen**, mêmbitjarakën; **Iemand goed behandelen**, bër-lakoe dëngan baik (dëngan sapa-toetnja) pada sa'orang.

Behandeling, v., përboewatan, pëmegangan, kalakoean.

Behangen, mênggantoengi, mënempkën kërta boenga.

Behangsel (draperie), o., langsai, tirai, këlamboe; (**papier**), kërta boenga akën di tempelkën.

Behartigen, mêmëliharakën, mêngingatkën, mêmperhatikën, mëndjaga, mêmperdoelikën.

Beheer (bestuur), o., pegangan, pëmegangan, përentah, pëmërentahan; (**zorg**), pëmëliharaän, pëndjagaän.

Beheerder, m., pëmërentah, pëngampoe.

Beheeren, mêmegang, mêngampoe, mëmërintahken; (**verzorgen**), mëmëliharakën, mëndjaga.

Beheerschen, mëmërentahkën, mênghoekoemkën, mëmegang; (**bedwingen**), mënahankën.

Beheerscher (vorst), m., jang dipërtoewan; (**bewindvoerder**, enz.), pamërentah.

Behelpen (zich), mëmakai, mëmadakën diri; mënoloeng diri.

Behelzen, moewat, tërmoewat, bër-risi; (**van een brief**), tërsëboet di dalëmnja, bërboenji, boenjinja.

Behendig (schrandter, enz.), tjë-rëdik, pintër, pandai; (**viug**), tjëpat, pantas.

Behoeden (beschermen), mëmëliharakën, mënoloengi. djimat.

Behoedmiddel, o., obat, pëngangkal.

Behoedzaam, bidjaksana, ingat-ingat, ati-ati.

Behoef, o., kadla, hadjat; **Ten behoeve van**, akën, akën goenanja, boewat; **Zijn behoef doen**, kadla, hadjat, mëmboewang ajër, berak.

Behoeftig, v., hadjat, përloe, kakoe-rangan.

Behoeftig, miskin, papa, mëlarat, kakoerangan.

Behoeftigheid, v., kapapaän, kamiskinan, kamëlaratan, kakoerangan.

Behoeven (gebrek aan iets hebben), koerang, kakoerangan; (**noodig hebben**), bërhadjat, përloe mëmakai, maoe pakai; **Niet behoeven**, ta'oesah, tiada oesah (përloe).

Behooren (moeten), haroes; (**betamen**), patoet, laïk; (**toebehoren aan**), poenjanja, ampoenjanja; (**tot iets behooren**), masoek, tërmasoek, masoek bilangan, toeroet; **Naar behooren**, dëngan saharoesnja, dëngan oepamanja, dëngan sapattoetnja, dëngan sajanjanja, haroes, patoet, bëtoel.

Behoorlijk, haroes, patoet, bëtoel.

Behoud (redding, enz.), o., sëlamat, kaloepoetan tjëlaka.

Behouden, dëngan sëlamat, sëlamat, tiada koerang apa-apa, tërloepoet dari pada mara-bëhaja.

Behouden (bezitten), mëmpeonjai, mëmegang, mëmjinpan; (**redden**), mëmëliharakën, mënjëlamëtkën, mëloloepoetkën dari pada mara-bëhaja.

Behoudens, melaïnkën, laïn dari pada, këtjoewali, dëngan mêngëtjoewalikën, hanja.

Behouwen, mëmabati, mëmabattjoki, mënatahi.

Behuisd, bëroemah.

Behulp, o., përtoloengan.

Behulpzaam, soeka mënoloeng.

Behuwdbroeder, m., ipar, ipar laki-laki.

Behuwddochter, v., mantoe (mēnantoe) pērampoean.
Behuwmoeder, v., mēntoewa (mērtowa) pērampoean.
Behuwdvader, m., mēntoewa (mērtowa) laki-laki.
Behuwdzoon, m., mantoe (mēnantoe) laki-laki.
Behuwdzuster, v., ipar, ipar pērampoean.
Beide, kadoewa, kadoewanja, doewa-doewa, doewa-doewanja; **Met zijn beiden**, bērdowa; **Aan beide zijden**, pada kadoewa fibak, sēbēlah-mēnjēbēlah, sabērang-mēnjabērang.
Beiden (**wachten**), bērnanti, mēnanti, mēnantikēn.
Beiderlei, doewa roepa, doewa matjēm, doewa bagai, doewa djēnis.
Bejveren (**zich**), mēngoesahakēn diri, mēradjinkēn diri.
Beitel, m., pahat, tatah; **Kouw of steenbeitel**, pahat pating, pahat batoe; **Ronde gleuf beitel**, pahat pēngoekoe.
Beitelen, mēmahat, mēmahati, mēnatah, mēnatahi.
Bejaard, toewa, soedahada oemoer, soedah bēroemoer.
Bejag, o., toentoean, tjarian.
Bejagen (**streven naar**), mēnoentoet, mēntjahari, bērmaksoed, mēnghēndaki, bērkahēndak, bērniat; (**najagen**), mēmboeroe, mēmboeroel.
Bejammeren, sajang, mēnjajangi, mēnjēsāl, mēnjēsalkēn.
Bejegenen (**ontmoeten**), bērtēmoē, katēmoē dēngan, mēnēmoe-kēn; (**overkomen**), mēndapēt, bērlakoe atas, kadatēngan; (**behandelen**), mēlakoe-kēn, bērlakoe pada, mēmboewat; **Goed bejegenen**, mēngasahi; **Slecht bejegenen**, mēnganiajai.
Bek, m., (**van vogels, slangen**, enz.), paroeh, tjoetjoek; (**van andere dieren**), moeloet; (**spitse**), djoengoer, tjoengoer.

Bekaid, (**bedorven**, enz.), roesak, boesoek; (**verlegen**), maloe, tjēnges, djēnga.
Bekalken, mēnjapoekēn kapoer, mēngapoer, mēngapoeri.
Bekampen, mēlawan, mēmērangi.
Bekappen, mēnarah, mēmbatjoki.
Bekeeren, mēntobatkēn, mēnobat-kēn; **Tot het Christendom bekeeren**, mēnjēranikēn; **Tot den Mohammedaanschen godsdienst bekeeren**, mēngislamkēn, mēnjēlamkēn; **Tot een nieuwen godsdienst bekeeren**, masoek (mēmamasoehkēn) agama bēharoe.
Bekeerling, m., orang moealaf, orang bēharoe masoek agama; **Bekeerlingen maken**, mēmoealafkēn, mēndjadikēn moealaf.
Bekend (**gekend zijn**), ma'loem, ma'roef, masjhoer, tērmāsjoer, katahoean, njata; **Bekend maken**, kasi tahoe, mēmberitahoe, mēntlahirkēn, mēmaloemkēn, mēmberita, mēngchabarkēn, mēwartakēn, mēmāsjoerkēn, mēnjērantakēn, mēngēnalkēn; **Met elkander bekend zijn**, kēnal, bērkēnalan.
Bekende, m., kēnalan.
Bekendmaking, v., pēmberitaan, pēmberian tahoe, ma'loemat; (**schriftelijke**), soerat ma'loemat, oendang-oendang, soerat oendang-oendang.
Bekennen, mēngakoe, ikrar, bērikrar; (**belijden van een geloof**), mēmbara iman, mēngoe-tjap sjahadat; (**Eene vrouw** —), bērsētoeboeh dēngan sa'orang pērampoean, mēmakai, mēnidoe-ri, mēnjoeki, mēmantat.
Bekentenis, v., pēngakoean, ikrar.
Beker, m. piala.
Bekeuren, mēndēnda, mēndēndaī, mēndjatohkēn hoekoeman dēnda.
Bekijken, mēlihati, mēnengok, mēmandangī.
Bekijven, mēnjomelkēn, mēma.

rahi; Zie verder: **berispen**.
Bekken, o., (**grootte kom**), mangkok bésar, bokor; (**presenteerblad**), talam; (**scheer—**), pinggan tjokoer; (**omroepers—**), tjanang, gëmbreng; (**diverse muziekinstrumenten**), gong, kënong, bonang, kërromong, këttoek; **Bij bekkenslag bekendmaken**, mëntjanangkën, mënggëmbrengkën.
Bekkeneel, o., têngkoerak, toelang kapala.
Beklaagde, m., sakitan, pësakitan, orang jang di toedoeh, orang jang di dakwa.
Bekladden, mëloemoerkën, mëntjëmärkën, mëngotorkën, mëmboesoekkën.
Beklag, o., (**klacht**), pënoedoehan, pëngadoehan, dakwa; (**bejammering**), pënjajangan.
Beklagen, mënjajangi, mëngasihani, mëratapi; **Zich beklagen**, mëngadoe.
Beklagenswaard, haroes di sjangi, haroes di kasihani, kasihan.
Beklauteren, o., mëmandjat, naik, mënaiki.
Bekleeden (**aankleeden**), mëmakaikën, mëngënakën pakaian; (**voeren, overtrekken**), mënjaloet, mëlapiskën, mëngalaskën, mëmbëbatkën; (**beschoeien**), mënorap; (**een ambt**), mëmegang djabatan, mëlakoeckën (mëndjalankën) pakërdjaän; **Iemand met een ambt bekleeden**, mëmbëri djabatan, mëngëroeniakën djabatan; **Iemands plaats tijdelijk bekleeden**, mëngganti, mëwakil, mëwakilkën, djadi gantinja, djadi wakilnja.
Bekleedsel, o., koelit, lapis, saloetan, pënjaloetan, bëbatan, saroeng, saroengan.
Beklemd (**nauw**), sësak; (**van de borst**), sësak dada; (**tusschen iets**), tërsëpit, tërdjëpit, kadjëpit, tërsëlit; (**bezorgd**), bërtjinta,

soesah hati, masjgroel, chawatir, koewatir.
Beklemmen, mënjëpit, mëndjëpit, mënëkan.
Beklimmen, naik, mënaik, mënaiki, mëmandjat.
Beklinken (**met spijkers, enz.**), mëmakoe; (**van een verdrag, enz.**), mënëgoehkën, mënëtapkën, mëndjadikën.
Beknopt, pendek, ringkas, ichtisar, simpan.
Beknorren, mënggegeri, mërëdiki, mëmarahi, mënëgori.
Bekoelen, djadi dingin, djadi sëdjoek, padam; **Laten bekoelen**, mëndinginkën, mënjëdjoekkën, mëmadamkën.
Bekomen (**kriften**), dapët, mëndapët, oleh, bëroleh, tërima, mënërima; (**wel bekomen van spijzen**), mëntjërna; (**van een ziekte, enz.**), djadi baik, sëmboeh, poelih.
Bekommerd, soesah, soesah hati, bërtjinta, chawatir, koewatir, goendah, masjgroel, bërtjemas.
Bekommeren, mënjoesahkën, mëmpërtjintakën, mëndjadikën soesah hati, mënggoendahkën; **Zich om iets bekommeren**, bërsoesah hati, bërtjinta, chawatir, koewatir, fërdoeli, mërdoelikën.
Bekomst, v., (**zijn -- hebben**), kënjang, soedah kënjang, bosën, soedah bosën.
Bekoorlijk, bagoes, elok, pëрмаi, djëlita, djoëwita, manis, sëdap di pandang, mëndëmënkën.
Bekoren (**betooveren, enz.**), mërahi, mërahikën, mëmpërahikën, mënghobatkën, mëmbëri rawan, mënarik hati; (**verleiden**), mëmboedjoek, mënawari, mënjësatkën.
Bekoring, v., rahi, birahi, sir, pënarwar, hobat, sërana.
Bekorten, mëmendëkkën, mëringkaskën, mëmintas, mëngichtisarkën.
Bekostigen, mëmbëlandjakën, më

- ngloewarkèn bèlandjanja, mèm-bajar ongkosnja.
- Bekrabben**, mèntjakar, mèntjakari, mènjakari, mènggaroeki, mèngafsi.
- Bekrachtigen**, mènègoehkèn, mènètapkèn, mènègoewatkèn.
- Bekreunen** (zich — om), fèrdoeli, mèrdoelikèn, mènègindahkèn.
- Bekrimpen** (zich —), mènègoerangkèn bèlandja (ongkos).
- Bekrompen** (armoedig), kakoe-rangan, koerang tjoekoe, miskin; (nauw), sèsak, sèmpit, kètjil; (van verstand), hina boedi, bodo, bèrat kèpala, boentoe.
- Bekronen** (met een kroon), mènèngènakèn makota, mèmakaikèn makota; (bekransen), mènèghiasi dèngan karangan boenga; (met een prijs), mèmèberi tanda kahormatan, mèmèberi hisnat.
- Bekruipen** (een vijand, enz.), mènèdatèngi dèngan sèmboeni; (van de lust tot iets), mènèginginkèn.
- Bekwaam**, bisa, pandai, pintèr, faham, paham, mènègèrti; (geschikt), patoet, laik.
- Bekwaamheid**, v., kapandaian, kapintèran, kabisaan.
- Bekwamen** (zich —), mènègoesahakèn diri, bèladjar, mèmèfahamkèn diri; (Iemand —), mènègadjarkèn.
- Bel**, v., (waterbel), gèlèmbueng, kèlèmbueng; (klok, schel, enz.), gènta, lontjeng, tjir-tjir, kèrontjong, kèlintingan; **De bel luiden**, mènèggojang lontjeng, mèmèboenjikèn lontjeng.
- Belabberd**, tjèlaka, hina, boesoek, djahat.
- Belachelijk**, patoet di tèrtawakèn (kètawakèn), haroes di sindirkèn.
- Belachen**, mènèrtawaf, mènègètawaf, mènèrtawakèn, mènègètawakèn; (bespotten), mènèjindir-kèn.
- Beladen** (zijn), moewat, mèmoe-wat, tèrmoewat; (met iets—), mèmoewati mèmoeuwatkèn; (zwaar beladen zijn), sarat, lèbat; (met schulden), tènnggèlèm dalèm oetang; (met zonden), mènènggoeng dosa.
- Belagen**, mènègadang, mènègadangi.
- Belanden**, sampai, tiba, datang, djatoh.
- Belang**, o., pènting, pèrkara bèsar, hal bèsar; (voordeel), oentoeng, laba; (nut) goena, pèrgoenaan; **Van groot belang**, boekan kapalang, jang amat bèrgoena, jang amat bèsar, jang amat bèrpènting; **Van geen belang**, kapalang, tiada ada goenanja; **Dit is in uw eigen belang**, Itoe memang bèrgoena (ada goena-nja,—) pada angkaú sendiri; — itoe memang bisa (boleh) mèmèbawa oentoeng (goena bèsar) pada-moe (toewan).
- Belangeloois**, toeloes, toeloes hati, tiada mènètjèhari oentoengnja sèndiri.
- Belangen**; **Dit werkwoord wordt meest teruggegeven door akan**; **Wat mij belangt**, akan dakoe.
- Belangrijk**, pènting, bèsar, bèrgoena.
- Belasten** (beladen), moewat, mèmoewati, mèmoeuwatkèn; (opdragen), bèrpèsan, mèmèsan, mèmèsan-kèn, mènèjoeroeh, mènè-nanggoengkèn; (belasting opleggen), mènèngènakèn bea, mènèngènakèn tjoekai, mènèngènakèn padjèk, mèmèadjèkkèn, mèmèadjèki.
- Belasteren**, mèmèfitnahkèn, mènègoempat, mènènoedoehkèn dèngan tiada sabènar-nja.
- Belasting** (opdracht, enz.), v., pè-san, pèsan-an, tanggoengan; (**schatting**, enz.), bea, tjoekai, padjèk; (**op den grond**), padjèk tanah, padjèk boemi; (**op het bedrijf**), padjèk pèntjarian, padjèk pèn-gaotan; (**op vischvijvers**), padjèk pèn-gempang; (**personeele**)

padjék harta benda; (**patent**), padjék pakerdjaan, padjék pëntjarian; (**op tabak**), bea tēmbako; (**op rijtuigen**), padjék kareta, padjék kēndaraan; (**op paarden**), padjék koeda; **bedrijfsbelasting**, ook: bea pëntjarian. Voorts kent men op Sumatra onder den naam **boenga** ook verschillende belastingen, als **boenga kajoe**, **boenga pasir**, enz.

Belastingschuldige, m., orang jang kena padjék (bea, tjoekai).

Beledigen, mēnghinakēn, mēmaloeakēn, mēmbēntjanakēn, mēmbēri maloe.

Beleefd, sopan, sopan-santoen, tahoe adat, bēradab, hormat.

Beleefdheid, v., sopan, sopan-santoen, tahoe adat, adab, hormat; **Een beleefdheid bewijzen**, mēmbēri hormat, mēnghormatkēn.

Beleenen (**geld op pand geven**), mēmegang barang gadean, mēmbēri oewang atas barang gadean; (**geld op pand opnemen**), mēnggade, mēnggadekēn, bērgade; (**met iets beleenen, bekleeden**), mēnganoegōrahkēn, mēngōroniakēn.

Beleenbank, v., roemah gadean, pēgadean.

Beleening, v., gadean, pēnggadean.

Beleg, o., kēpoengan, pēngpōengan; **Het beleg opbreken**, mēmpērhēntikēn kēpoengan, mēlēpaskēn kēpoengan.

Belegen (**niet versch**), toewa.

Belegeren, mēngpōeng.

Belegering, v., zie: **Beleg**.

Belegeringsgeschut, o., mēriam pēngpōengan.

Belegeringsschans, v., koeboe, benteng.

Beleggen (**dekken met**), mēnoetoeop, mēnoetoeopi, mēmboeboehi, mēnērap, mēnērapkēn, mēnandoeri, mēnaroh, mēnarohi, mēmasang, mēmasangi; (**een raad**,

enz.), mēmbowat, mēmpērsilakēn; (**geld op rente zetten**), mēmbowakēn, mēndjalankēn, mēnganakkēn; (**met goud**, enz.), mēnjaloet.

Belegsel, o., (**bedekking**), toetoeop, toetoeapan, saloet, saloetan, torap, lapis; (**versiersel**), pērhiasan.

Beleid, o., akal, akal bitjara, bi-djaksana.

Belemmeren, mēnahan, mēnahan-kēn, mēnujoekarkēn, mēmalangi, mēnjuoesahi, mēnjuoesahkēn; (**een weg**—), mēnjēsakkēn, mēnjēm-pitkēn.

Belemmering, v., sangkoetan, palangan, rintangan, tahan.

Belenden (**aan iets grenzen**), bērwatēs, bērdamping, bērtempel, bērpinggir, bērlengket.

Belending, v., pinggir, watēs.

Belet, o., aral, oedzoer, tiada sēmpat; **Belet geven**, tiada bisa tērima, mēnjahoet, tiada sēmpat.

Beletsel, o., aral, tēgah.

Beletten, mēnēgahkēn, mēmalangi.

Beleven, mēndapēt tahoe, tahoe, mēlihat.

Belhamel, m., (**ram**), domba djantan jang di kaloengi gēnta; (**hoofd van muiters**, enz.), kēpala bērandal, kēpala kēraman, kēpala ketjoe; pēngadjak.

Bellegen, mēndoestai, mēndjoestakēn.

Believen (**welgevallen vinden in**), soeka, ridla, soedi, bērkēnan, maoe; **Als het u belieft**, djikalau (toewan) soeka, djikalau (toewan) soedi, silakan, silakanlah; (**welgevallig zijn aan**), mēmbēri soeka, mēnjuokakēn hati, mēngambil hati, mēmpērkēnan-kēn; (**welgevallen**), o., soeka, kasoekaān, ridla, karidlaān.

Belijden, ikrar, bērikrar, mēngakoe.

Belijdenis, v., (**bekentenis**), pēngakoean; (**geloofs**—), sjahadat.

Bellen, mēnarik lontjeng, mēng-

- gojang lontjeng, mēmboenjikēn lontjeng (gēnta).
- Beloeeren**, mēngintai, mēngintip, mēnjoeloehi, mēngadang.
- Belofte**, v., djandji, pērdjandjian; **Een belofte houden**, mēnjam-paikēn pērdjandjian; **Een belofte schenden**, mēngobahkēn pērdjandjian.
- Belommeren**, mēnawoengi, mēnēdoehi, mēngajomi.
- Beloonen (vergeelden)**, mēmbalēs, mēmbalēsikēn; (**loon geven**), mēngoepahi, mēmbēri oepah.
- Belooning**, v., balēsan, pēmbalēsan, gandjaran, pahala, oepah.
- Beloop**, o., (**gang**), djalan, pēri djalan; (**bedrag**), djoemlah, goeng-goeng; (**vorm**), bangoen, soesoet; **Iets op zijn beloop laten**, mēmbiarkēn, mēninggalkēn, mēnantikēn; **Tegen het beloop in**, soengsang, kabalik, tērbalik.
- Belooopen (bedragen)**, djoemlah, goenggoeng, bērdjoemlah, nak sampai; (**door een storm**), kēna angin riboet; (**begaan**), mēndjalani.
- Beloven**, bērdjandji, mēndjandji; (**een gelofte doen**), bērnadzar, bērkael, mēngaoel.
- Beluisteren**, mēnēngarkēn, mēndēngarkēn, mēmasang koeping (tēlinga).
- Belust (zijn op)**, ingin, bēringin, kēpingin; (**van een zwangere vrouw**), mēngidam.
- Bemachtigen**, mēngalahkēn, mē-rēboet.
- Bemannen**, mēlangkap dēngan anak (awak) pērahoe.
- Bemannig**, v., anak (awak) pērahoe (kapal), chalazi, mantēroes, batoer.
- Bemantelen (met een mantel dekken)**, mēnjēlimoetkēn, mēnjēlimoeti; (**bedekken**), mēnoe-toepi, mēnoedoengi, mēngoedoen-gi; (**van een vesting**), mēngoeboei.
- Bemerken**, mēlihat, mēndapēt tahoe, mērasa.
- Bemerkig**, v., rasa, pērasaān, pēnglihatan; (**aanmerking**), tējōla, pēntjēlaān.
- Bemesten**, mēmbadja, mēmboeboehi badja, mēraboeki, mēmboeboehi gēmoek.
- Bemiddelaar**, m., wasit, pērantara, pēngantara; (**voor een huwelijk**, enz.), tējōblang.
- Bemiddeld**, kaja, hartawan, mam-poe, poenja barang, tjoekoeop.
- Bemiddelen**, mēmpērdamaikēn, mēngantaraī, mēwasiti.
- Bemiddeling**, v., pērantaraān, pērdamaian.
- Beminde**, v., kēkasih; (**verloofde**), toenangan; (**in het geheim**), kēndak; **Een beminde hebben**, bērtoenangan, bērkēndakan.
- Beminnelijk**, manis, patoet (haroes) di kasihi.
- Beminnen**, mēngasihi, soeka, bērkēnan, (**verliefd zijn**), birahi, mēmbirahikēn, soeka, mēnjoekaī; **Elkander beminnen**, bērkasih-kasih.
- Beminnenswaardig**, zie: **Beminnelijk**.
- Bemoderen**, mēloempoeri, mēloemoerkēn dēngan loempoer.
- Bemoedigen**, mēmbēranikēn, mēnggambirakēn, mēmbēri hati, mēnghiboerkēn.
- Bemoelial**, m., orang sēliwing, toekang bērtjam-poer dalēm sēgala pērkara.
- Bemoelen (zich)**, fērdoeli, mēmfērdoelikēn, bērtjam-poer, masoek, toeroet-toeroet.
- Bemorsen**, mēntjēmērkēn, mēngotorkēn, mēngloemoerkēn.
- Bemost**, bērloemoet, bērloemoetan.
- Bemuren**, mēnembok, mēmagēri dēngan tembok, mēmagēri dēngan batoe, mēmagēri batoe.
- Ben**, v., bakoel.
- Benadeelen**, mēroegikēn, mēroesakkēn, mēmbawa karoegian.

Benaderen (zich toeëigenen), mêngambil, mërampas; (**in het rekenen**), mêngira-ngira, mêngi-toeng dëngan kira-kira.

Benaming, v., nama, pënamaan.

Benard, soekar, kasoekaran, pajah, soesah, soesah sêkali.

Benauwd (eng), sêsak, sêmplit (**van hart**), soesah hati, chwawtir, koewatir, takoet; (**van borst**), sêsak, sêsak dada; (**verstikkend**), mëlëmëskën badan, mënjësakkën napas; **Benauwd zijn**, sêsak, soesah mënarik napas, katakoe-tan.

Bende, v., (**troep**), kawan, pasoek, pasoekan, katoemboekan; (**verzameling**), pakoempoelan, përhimpoean.

Beneden (onder), di bawah; **Naar beneden**, kabawah.

Benedeneind, o., oedjoeng jang di bawah, kaki, bawah, toempoean; (**van een boom**, enz.), pangkal, bongkot, pokok.

Benedenloop, m., (**van een rivier**), hilir.

Benedenrand, m., pinggir, jang di bawah, tÛpi jang di bawah.

Benedenste, jang di bawah sëndiri.

Benemen (ontnemen), mêngambil, mërëboet, mërampas; (**het leven** —), mêmboenoeh; zie verder: **Nemen** en **Ontnemen**.

Benepen, soesah, soesah hati, soekar, kasoekaran, masjgroel.

Beneveld (**van de lucht**), rêdoep, këlâm kaboet; (**van de oogen**), kaboer, lamoer, tiada tërang.

Benevens, sërta, bësërta, dëngan, bësërta dëngan.

Bengel, m., (**klokje**), gënta, lontjeng; (**ondeugende jongen**), anak nakal.

Bengelen, mênggojang lontjeng, mënarik lontjeng; (**slingereren**), kantal-kantil, tÛrkantal-kantil.

Benieuwd (— **zijn**), soeka tahoe, kÛpingin tahoe, hëndak mênga-tahoe.

Benijden, dëngki, bërhati dëngki, bÛrdëngki, mëndëngkikën, bÛrtjëmboeroean, mëntjëmboeroel, mëntjëmboeroekën.

Bencoembaar, bolëh (dapat, haroes, patoet) di bÛri pangkat.

Bencemen (**een naam geven**), mënamaï, mënamakën; (**met een ambt begiftigen**), mêmberri pangkat, mênganoegërahkën pangkat, mêngangkat, mêmberri djabatan, mênggëlar.

Bencoeming, v., pënamaan, angkatan, gëlaran; (**besluit van** —), soerat pangkat, soerat angkatan.

Bencodigd, pÛrloe, pÛrloe di pakai, misti di pakai, koerang.

Bencoorden, disëbëlah oetara, di sëbëlah lor.

Benuttigen, mÛmpërgoenakën, mëmakai.

Benzoë, v., mënjan, këmënan.

Beefenen, bëladjar, mêngadji, bÛrgoeroe, mêngoesahakën.

Beefening, v., pëladjaran, pëngadjan, oesaha, pÛrgoeroean.

Beoogen (**bedoelen**), bÛrkahëndak, bÛrniat, bÛrmaksoed, maoe; (**milkken**), mêngintjar, mënnoedjoe.

Beoordeelen (**een oordeel vellen over**), mênghoekoemkën, mënimbang; (**glissen**), mêngagak-agak, mêngira-ngirai.

Beoordeeling, v., timbangan, pÛrtimbangan, agak-agak, kira-kira.

Beoorlogen, mëmërangï.

Beosten, di sëbëlah timoer, di sëbëlah wetan.

Bepaald, tëntoe, pësti, tÛtÛp; (**werkelijk**), soenggoeh.

Bepalen (**met palen afzetten**), mëmageri dëngan kajoe; (**vaststellen**), mënëntoekën; (**bedingen**), bÛrdjandji.

Bepaling, v., (**begrenzing**), pagër, watës; (**vastgesteld**), katëntoean, përentah; (**schriftelijk**), soerat përentah, soerat oendang-oendang.

Bepinzen, mëmëfikikën, mëmi-

- kirkèn, mènimbang, mêngira-ngira.
- Bepikken**, mênggala, mênggalaï, mêmboeboehkèn gala, mêngëtir.
- Beperken (omheinen)**, mêmagëri, mëmasangi pagër; (**intoomen**), mënahani, mêngandaki.
- Beperkt**, sësak, sëndat; (**van verstand**), bodo, koerang boedi, sëmëntoeng, gëblëg.
- Bepissen**, mêngëntjingi.
- Beplakken**, mënempeli, mënampali.
- Beplanten**, mënanëmi.
- Bepanting**, v., tanëman, pënanëman.
- Bepleisteren (met cement, enz.)**, mënorap, mëlepa, mënjaloeiti kapoer, mëlëster.
- Bepleiten**, mëmbitjaraï, mëmadoekèn.
- Beploegen**, mënanggalai, mëlœkoef.
- Bepoten**, mënanëmi.
- Bepraten (door praten overhalen, enz.)**, mëmboedjoek, mëräjoe; (**over iets praten**), mëmbitjarakèn.
- Beprikken (tatouëeren)**, mën-tjatjahi.
- Beproeven (probeeren)**, mën-tjoba, mënjoba, mënjobaï; (**toetsen van goud, enz.**), mëngöedji.
- Beproeving**, v., përtjobaän, goda, pënggodaän; (**van goud, enz.**), pëngöedjian.
- Beraad**, o., bitjara, timbangan, pëndapëtan, ingatan, fikiran; **In beraad nemen**, mëmbitjarakèn, mënimbang, mëmfikirkèn; **In beraad staan**, bimbang; **Tijd van beraad**, tënggang daja, tempo bërükir.
- Beraadslagen**, bërbitjara, bërmoesjawarat, bërmoeafakat; **Beraadslagen over iets**, mëmbitjarakèn, mëmoesjawaratkèn, mënimbang.
- Beramen**, mëngoepajakèn, mëng-
- ichtiarkèn, mëreka, mërantjanakèn.
- Berde (Te — brengen)**, mënjöboetkèn, mëmbitjarakèn.
- Berechten**, mënghoekoemkèn.
- Beredderen**, mëngatoer, mëngatoerkèn, mëmbëtoelkèn, mëngoe-roeskèn, mëmëgang, mëndjoeroe, mëmërentahkèn.
- Beregenen**, mënghoedjani.
- Bereid (gereed)**, sëdia, tërsëdia; (**— zijn**), bërsëdia, maoe, sanggoep, mënjanggoepi.
- Bereiden (gereedmaken)**, mënjediakèn, mëlångkapkèn, mëmbikin; (**leder —**), mënjamak.
- Bereids**, soedah, tëläh.
- Bereidvaardig**, dëngan soeka hati, dëngan ridla, dëngan karidlaän, soeka, maoe, tjœkoep, sanggoep.
- Bereidwillig**, zie: **Bereidvaardig**.
- Bereiken (tot iets komen)**, sampai; (**verwerven**), dapët, mëndapët, bëroleh; **Zijn doel bereiken**, bëroleh maksoed.
- Bereizen**, mëndjalani, mëliliwati.
- Berekenen**, mëngitoeng, mënghisabkèn, mëngira-ngira.
- Berg**, m., goenoeng, boekit; **Vuurspuwende berg**, goenoeng api; **Top van een berg**, poetjak (poentjak) goenoeng; **Voet van een berg**, kaki goenoeng; **Te berge rijzen**, mënjëram, bërdiri.
- Bergachtig**, bërgoenoeng-goenoeng, bërboekit-boekit.
- Bergaf**, toeroen goenoeng.
- Bergartillerie**, sëtabëlan sëtuloor.
- Bergbewoner**, m., orang goenoeng, orang pagoenoengan.
- Berg (bewaren)**, mënjimpan; (**behouden**), mëlœpoetkèn; (**van de zeilen**), mënœroenken, mënggoeloeng; (**het lijf**), lari, minggat, sëmboeni, bërsëmboeni.
- Bergengte**, v., zie: **Bergkloof**.
- Berggeest**, m., antoe goenoeng.
- Bergketen**, m., pëgoenoengan, barisan goenoeng (boekit), goenoeng (boekit) barisan.

Bergkloof, v., tjèlah goenoeng, loerah, limboengan, tjoeram, djoerang.

Bergkristal, o., habloer goenoeng, kinjang.

Bergland, o., tanah pagoenoengan.

Bergop, naik goenoeng.

Bergpas, m., zie: **Bergkloof**.

Bergplaats, v., tèmpat simpènan.

Bergtop, m., poetjak (poentjak) goenoeng.

Bergwerk, o., tambang, galian.

Bergzout, o., garèm tanah.

Bericht, o., chabar, kabar, warta, pembèrita, pembèrian tahoe; **Bericht geven**, mèmberita, mêngchabarkèn, mewartakèn; **Bericht vragen**, minta chabar.

Berichten, mêngchabarkèn, mêngabarkèn, mewartakèn, mèmberita tahoe, kasi tahoe, mêngirim kabar.

Berijden, mêngèndarai, mènai, mènnoenggangi; **Een paard berijden**, bërkoeda, naik koeda, mènnoenggangi koeda.

Berispeltjk, tiada baik, haroes di tjèla, patoet di tjatjad.

Berispen, mènjtjèla, mènjlèla, mènjtjad, mênghardik, mènngor, mèmarahkèn, mèmarahi; (**onder verwijting van genoten weldaden**), mèmbangkit.

Beroemd, tèrnama, tèrsèboet, masjhoer, kèsòehoer.

Beroemen (**zich** —), mèmègahkèn diri, mèmbesarken diri.

Beroep, o., (**ambt**), djabatan, djawatan, pakèrdjaan; (**bedrijf**), pakèrdjaan, oesaha, pèroesahaan; (**kostwinning**), pèntjarian, pèng-hidoepan, pèngoepa djiwa; (**in rechten**), pindahan bitjara, pèrmintaàn timbangan lèbih tinggi, pèrmoehoenan, pèrmintaàn; **Hooger beroep** (zie: **Appèl**), pèrmintaàn papèriksaan dan pèrtimbangan pada hakim, jang lèbih tinggi; **In hooger beroep gaan**, minta appel.

Beroepen (**zich** — **op**), mènjaksi-

kèn, mènarik saksi, bèrpindah bitjara.

Beroepsbezigheid, v., pèkèrdjaan djabatan.

Beroerd, djahat, boesok, tjèlaka.

Beroeren(**aanraken**), mèndjamah, mènangani, mèmegang; (**omroeren**), mêngoèbèk, mêngotjak; (**in opschudding brengen**), mêngharoe-biroe, mèroesoehkèn, mêngasoet.

Beroerte, v., (**ziekte**), sawan bangkai, pitam babi.

Berokkenen, mêngadakèn, mènjbabkèn, mèndjadikèn, mèm bawa; **Leed berokkenen**, mèmèntjanakèn, mèm bawa (mèmboewat) bèntjana, mènjoesahkèn hati.

Berooid, miskin sèkali, papa sangèt, mèlarat.

Berooken, mêngasèpi, mêngoekoepi, mèraboeni.

Berooven, mèrampasi, mèrèboeti, mèndjarahi; (**op weg**), mènjamoeni, mèrampoki; (**op zee**), mèm badjaki; (**van het leven**), mèmboenoeh; (**van alle middelen**), mènèlandjangkèn, mè mèlaratkèn.

Berouw, o., sèsal, tobat; **Berouw hebben**, mènjsal, bèrtobat.

Berouwen, zie: **Berouw**.

Berrie, v., lerang, oesoengan, gotongan, djèmpana, djinarat.

Berst, v., rètak, lètak, rèkah, lèkah, bèlah, rèngat, pètjah; (**in een rots**, enz.), tjèlah.

Bersten, mèrètak, mèlètak, mèrèkah, mèlèkah, tèrbèlah, rèngat, pètjah; (**met een ontploffing**), mèlètòs.

Berucht, tèrnama kèdji (boesok).

Berulken, mènjtjoemi mènjoemi.

Berusten (**in bewaring zijn**), tèrsimpèn, di simpèn, ada di, tèrpegang oleh; (**gegrond zijn op**), bèrdiri atas; (**vertrouwen**), pèrtjaja; (**afhangen van**), bèrgantoeng.

Bes, v., (**oude vrouw**), nenek,

- nenek-nenek, orang përampoean toewa.
- Beschaafd**, tahoe adat, adab, boedi béhasa, aloes, sopan santoen, anggoen.
- Beschaamd**, maloe, sënoenoe; **Beschaamd maken**, mëmaloe-kën, mëmbëri maloe, mëmbikin maloe; **Beschaamd uitkomen**, katjiwa, djënga, dapët maloe.
- Beschadigd**, roesak, karoesian.
- Beschadigen**, mëroesakkën, mëmbikin roesak.
- Beschadiging**, v., roesak, karoesian, përoesian.
- Beschaduwen**, mënawoengi, mëlindoengkën, mëmbajangkën, mëngajomi.
- Beschamen**, mëmaloe-kën, mëmbëri maloe, mëmbikin maloe.
- Beschansen**, mëmbentengkën, mëngoeboel.
- Beschaven** (met de schaaft werken), mënjëroet, mënjëroeti, mëngëtam, mëngëtami, mëmasah, mëmasahi; (door onderricht), mëngadjar, mëngadjarkën sopan santoen, mëngadjarken adat, mënjampoernakën boedinja.
- Bescheid**, o., (antwoord), djawab, sahoet, pëndjawaban, pënjaetaan; (bericht), chabar, kabar, pëmbërita, pëmbërian tahoe.
- Bescheiden** (zedig), sësoenoe, bidjak, bidjaksana, sopan, sopan santoen.
- Bescheiden** (ontbieden), mëmanggil, soeroeh datëng; (beleefd), mëmpërsilakën.
- Bescheken**, zie: **Begiftigen**.
- Bescheren** (bestemmen), mëntoekën, mëngoentoeekkën, mëntakdirkën.
- Beschermen**, mëlindoengkën, mëmëliharakën, mënawoengi, mënoeloengi.
- Beschermgeest**, m., soemangat, danjang.
- Bescherming**, v., përlindoengan, pëmëliharaan, përteloengan.

- Beschieten** (op iets schieten), mënembaki, mëmbëdili, mëlempari pëloeroe; (van een beschot voorzien), mëndindingi, mëlapisi.
- Beschijnen**, mënjinarkën, mënrangkën, mëmadangkën.
- Beschijten**, mëmberaki.
- Beschikken** (ordenen, regelen), mëngatoer, mëngatoerkën, mëngoeroeskën, mëndjoeroekën, mëmatoetkën, mëmegang, mërantjanakën; (besturen), mëmërentahkën, mëlakoekën, mëngërdjakën.
- Beschikking**, v., përentah, atoeran, rantjana, tartib; (Laatste wils—), wasiat.
- Beschilderen** (grof), mëngëtjat, mëlaboeri tjat, mënarohi tjat, mënjapoei tjat; (fijn, met figuren), mënoelisi dëngan gambar, mëngëtjat dëngan gambar, mënggambari dëngan tjat; (tatoueren), mëntjatjahi.
- Beschimmeld**, djamoeran, bërlapoe, lohok.
- Beschimpen** (hoonen), mënistakën, mënjindiri.
- Beschoeien**, mënorap, mëmasangi ambaroe, mëngoroengi.
- Beschonken**, mabok, mëndëm.
- Beschot**, o., pagër, dinding.
- Beschouwen** (bekijken), mëmandang, mëmandangi, mëlihat, mëlihati, mëngamat-amati; (houden voor), mëmandang, mëmbilang sëpërti; (beoordeelen), mënimbang, mëmfikirkën, mëngira.
- Beschreien**, mënangisi.
- Beschrijven**, mënjoerati, mënjoe-ratkën, mënoeloesi, mënoeliskën; (duidelijk maken), mënsifat-kën, mënrangkën; (lijnen trekken), mënggaris; (verhalen), mëntjërëtrakën.
- Beschrijving**, v., pënjoeratan; (verhaal), karangan, tjërita, tjëritëra; (verduidelijking), sifat.

- Beschroomd**, takoet, tjabar, ma-loe.
- Beschuldigen**, mēnoedoeh, mē-njalahkēn, mēndakwa; (**valsche-lijk**), mēnoekas, mēnoekasi.
- Beschuldiging**, vr., pēnoedoeh, dakwa; (**valsche**), pēnoekas.
- Beschutten**, mēlindoengi, mēlin-doengkēn, mēmēliharakēn, mēna-woengi, mēnoeloengi, mēnēdoehi, mēmbelal.
- Besef**, o., (**bewustzijn**), sēdar, rasa, pēngrasa, pērasaān; (**begrip**), ingatan, pēngertian.
- Beseffen** (**begrijpen**), mēngerti; (**gevoelen**), bērasa, mērasa.
- Beslaan** (**plaats innemen**), bēr-tempat; (**van een paard**, enz.), mēngēnakēn bēsi koekoēnja, mē-masangi bēsi koekoēnja; (**een beslag, bekleedsel om iets leggen**), mēmasangi, mēnjaloet, mēngikat, mēnjēndi, mēnjēndikēn; (**van meel**), mēngadon, mēngadoni; (**dof worden**), soeram, djadi soeram, bērlapoek.
- Beslag**, o., (**van meel**), adonan; (**op goederen**), pēnahanan, pē-rampasan; (**van goud**), saloetan; (**van metaal aan stokken**), sampak; (**aan koffers**), patam; (**aan vaten**), simpai; (**aan een wiel**), bēsi roda; (**aan een paard**), bēsi koekoēnja.
- Beslapen**, mēnidoeri; (**een vrouw**), mēnidoeri, bērsētoeboeh (bērdji-ma) dēngan saorang pērampoean, mēngampoet, mēndjabat, mēman-tat, mēngewe, mēnoenggangi.
- Beslechten**, mēmoetoeskēn, mēngabiskēn, mēnjēlēsai-kēn.
- Beslijken**, mēloempoeri, mēlētjah-kēn, mēngotorkēn.
- Beslissen**, mēmoetoeskēn, mēnēn-toekēn, mēnghabiskēn.
- Beslissing**, v., poetoesan, kapoe-toesan; (**in rechten**), kapoetoesan hoekoem.
- Beslommering**, v., masjgroel, soe-sah, poesing kēpala, hoeroe-hara.
- Besluit**, o., firman, titah, pērentah, kapoetoesan; (**eind**), kasoedahan, chatam, tamat, pēnghabisan.
- Besluiteloos**, goendah, bimbang, bingoeng, chawatir, koewatir, tiada tahoe mēmbikin apa.
- Besluiten** (**omvatten**), moewat, tērmoewat; (**eindigen**), mēng-habiskēn, mēmpērhēntikēn, mē-njoedahkēn, mēngchatamkēn; (**be-slissen**), mēnēntoekēn, mēmoe-toeskēn; (**bepalen, van de god-heid**), mēntakdirkēn.
- Besmeren** (**bestrijken**), mēnja-poe; (**inwrijven**), mēnggosokkēn; (**vuil maken**), mēloemoerkēn, mēntjēmarkēn, mēngotorkēn.
- Besmettelijk**, djangkit, mēnoelari; **Besmettelijke ziekte**, pēnjakit sampar, pēnjakit mēnoelari.
- Besmetten** (**van ziekten**), mēn-djangkit, mēlampar, mēnoelari; (**vuil maken**), mēngotorkēn, mēntjēmarkēn, mēnadjiskēn.
- Besmetting**, v., (**aansteking**), toelar, pēnoelar, pēndjangkitan, sampar; (**bezoedeling**), pēntjē-maran.
- Besnedene**, m., orang jang di soenat, orang tērchatan, orang jang di potong (di boewang, di kiat, di kērat) koeloepnja.
- Besnijden** (**der voorhuid**), mē-njoenati, mēnjoenatkēn, mēng-chatankēn, mēngērat (mēmboe-wang, mēnjiat) koeloep; (**van hout**, enz.), mēmaras, mēraoet, mēngoekir.
- Besnijdenis**, v., soenat, chatan.
- Besnoelen** (**van boomen**), mēran-ting, mērantjoeng, mēmotong; (**van geld**), mēngoerangkēn, mē-motong.
- Bespannen**, mēmasang, mēmasa-angi, mēngēnakēn, mērakitkēn; (**met de hand**), mēndjēngkal-kēn.
- Bespanning**, v., pasangan, raki-tan, pēndjēngkalan.
- Besparen**, mēnjimpan, mēnaroh,

Bespatten, mēmērētjiki, mēnjipērati.
Bespelen, maIn; (**van een snaar-instrument**), mēmētiki; (**van een strijkinstrument**), mēng-gosok; (**van slaginstrumenten**), mēmaloē, mēnaboeh.
Bespeuren, mēlihat, mēndapēt tahoe, mēndēngar.
Bespieden, mēngintai, mēngintip, mēnjoeloeh.
Bespieler, m., soeloeh, pēnjoeloeh, mata-mata.
Bespiegelen, (**zich —**), bērkātja, bētjērmin, mēlihat di katja, mēngātja.
Bespoedigen, mēlēkaskēn, mēnjigērakēn, mēmbangatkēn, mēnjēspatkēn.
Bespoelen (tegen iets aan spoelen), mēmbasoehi.
Bespottelijk, patoet di kētawakēn, patoet di sindirkēn, patoet di olok-olok.
Bespotten, mēngētawakēn, mēngolok-olok, mēmpērmainkēn, mēnjindirkēn.
Bespraakt, bērfasihāt, bisa bitjara, pandai bērkata-kata.
Besprek, o., bitjara, rēmboek; **In besprek zijn**, lagi bērbitjara, lagi bērēmboek.
Bespreken, mēmbitjarakēn, mērēmboekkēn; (**bestellen**), bērpēsān, mēmēsān.
Besprengen, mēmērētjiki, mēndiriskēn, mēnjipērati, mēnjirami.
Besprenkelen, zie: **Besprengen**.
Bespringen (zich op iets werpen), mēnērkam, mēnērpa, mēnoebroek, mēnjērēgap; (**dekken van paarden**, enz.), mēndjantan.
Besproeien, mēnjirami, mēndirisi.
Bespuiten, mēnjēmboer, mēmantjari, mēnjēmproti.
Bespuwen, mēloedahi.
Best, baik sēkali, tērbaik, tērlēbih baik, tēroetama; (**voortreffelijk**), moelia; **Zijn best doen**,

bērsoenggoeh-soenggoeh hati.
Best, o., (**nut, voordeel**), goena, oentoeng, sēlamēt.
Bestaan, o., (**het zijn**), kaādaān, woedjoed, dzat; (**broodwinning**), pēntjarian, pēngoepa djiwa, rēdjēki, pēnghidoepan.
Bestaan (zijn), ada, bērwoedjoed; (**ondernemen**), bērtjakap, bērsanggoep, bērani mēmboewat, bērani mēlakoekēn: (**van kracht zijn**), bērlakoe; (**voortduren**), bērkandjang; (**verwant zijn**), bērsanakan; (**leven**), hidoep; (**uit**), bērdiri, djadi, djadi (tērbikin) dari, daripada.
Bestaanbaar, ada, boleh djadi.
Bestand, o., (**wapenstilstand**), pērhēntian pērang; **Bestand**, tahan, bisa tahan, bētah, kēbal, dapēt mēlawan.
Bestanddeel, o., bahagian, bagian.
Besteden (van geld), mēmbēlandjakēn, mēmakai, mēmboewang; (**van tijd, enz., aanwenden**), mēmpērgoenakēn, mēmakai.
Bestek, o., (**plaats**), tēmpat; (**plan**), rantjana.
Bestekamer, v., djamban, kakoes.
Besteken, mēnikami, mēntjoe-tjoeiki, mēnoesoeki.
Bestelen, mēntjoeiri.
Bestellen (een bestelling doen), mēmēsān, bērpēsān, soeroeh mēmboewat, soeroeh mēmbikin, minta di kirimkēn; (**regelen**), mēngatoer, mēngatoerkēn, mēmēren-tahkēn; (**bezorgen**), mēnjampaikēn, mēmbawakēn, mēngirimkēn.
Bestelling, v., pēsēnan.
Bestemmen, mēnēntoekēn, mēnjēdiakēn; (**van de godheid**), mēntakdirkēn.
Bestemming, v., (**lot**), nasib, oentoeng, djandji; (**doel**), niat, maksoed, mace, kahēndak.
Bestempelen (een naam geven), mēnamakēn, mēnjēboetkēn; (**met een stempel bedrukken**), mē-

- ngëtjap, mèmboeboehi tjap, mèmètraikèn.
- Bestendig** (duurzaam), kèkal, baka, awet, lama, sènantiasa, kandjang; (**standvastig**), tètap, tiada bèrobah, karar.
- Besterven**, mati, mati dari sèbab, mati oleh karèna.
- Bestieren**, zie: **Besturen**.
- Bestijgen**, mènaiiki, mènòeng-gangi.
- Bestoken**, mènampoeh, mènjèrang, mèlanggar, mènjoedjaí.
- Bestormen**, mènjèrang, mèlanggar, tampil mènjèrang; (**lastig vallen**), mènjèrègap, mènnganggoe.
- Bestorven** (**van een weduwe**, enz.), kamatian.
- Bestrafen**, mènghardik, mèn-gadjar, mènghoekoem.
- Bestraffing**, v., hardik, adjaran, hoekoeman.
- Bestralen**, mènjinarkèn.
- Bestraten**, mèndasarkèn djalan dèngan batoe.
- Bestrijden** (**tegenstand bieden**), mèlawan; (**redetwisten**), mèm-bantahi, mèm-bantahkèn; (**beoorlogen**), mèmèrangi.
- Bestrijken** (**besmeren**), mèlaboer, mèlaboeri, mènjapoe, mènjapoe-kèn, mèloeloeti, mènngosoki; (**met kalk**), mèngapoer, mènngapoeri; (**van een pan met boter**, enz.), mèlengser; (**een viool —, bespelen**), mènngosok.
- Bestrooien**, mènghamboeri, mènaboeri, mèmboeboehi, mènjawoeri.
- Bestudeeren**, bèladjar, mèndaras.
- Besturen**, mèmèrentahkèn, mèmèliharakèn, mènngampoekèn, mèn-djoeroe, mèmegang.
- Bestuur**, o., pèrentah, pèmèrentahan, koewasa; **Gewestelijk bestuur**, o., pamèrentahan nègèri, pamèrentahan karesidenan; **Plaatselijk bestuur**, pamèrentahan afdeeling; **Hoofd van gewestelijk** (**plaatselijk**) **bestuur**, o., kapala pamèrentahan nègèri, — karesidenan (afdeeling).
- Bestuurder**, m., pèmèrentah, pèn-djoeroe.
- Bestuursvergadering**, v., rapat pèmèrentahan, madjèlis pamèrentahan.
- Betaalbaar**, dapat di bajar, boleh di bajar.
- Betaalmiddel**, o., pembajaran; (**wettig** —), pembajaran jang sah; (**onwettig** —), pembajaran jang tiada sah.
- Betalen**, mèm-bajar; **Comptant betalen**, mèm-bajar toenai, mèm-bajar kontan; **In termijnen betalen**, mènngangsoer, mènntjatjoe, mènitjil; **Met koopwaren betalen**, mènimbang, mènimbang-kèn; (**betaald zetten, vergelden**), mèm-balès.
- Betaling**, v., pembajaran, bajaran; (**— in termijnen**), angsoeran, pènitjilan.
- Betamelijk**, patoet, dèngan patoet, dèngan sapatòetnja, laik, sèmèng-gah, sajogjanja, haroes, pantès, wadjib.
- Betamen**, patoet, laik, wadjib, pantès, haroes.
- Betasten**, mènndjamahi, mèrabaí, mèraba-rabaí.
- Beteekenen** (**een beteekenis hebben**), artinja, ada artinja; (**te kennen geven**), mèm-bèri tahoe dèngan di sita.
- Beteekenis**, v., arti, makna.
- Betel**, v., sirih.
- Betelblad**, o., daoen sirih.
- Beteldoos**, v., tèmplat sirih, tjèrana, djorong, poewan.
- Beteldoosdrager**, m., pèndjawat poewan.
- Betelnoot**, v., boewah pinang, pinang.
- Betelpruim**, v., sakapoer sirih, saàdonan sirih; (**uitgekauwde** —), sèpah; **Een betelpruim gebruiken**, makan sirih.
- Beter**, lèbih baik daripada; **Beter worden**, djadi baik, sèmboeh,

djadi lebih baik; **Beter maken**, mēmbaikkēn, mēmbikin lebih baik, mēndjadikēn lebih baik.
Beteren, (zie: **Beter worden**, — **maken**, onder **Beter**); **Zich beteren**, tobat, bērtobat.
Beterschap, v., sēmb Boeh, waras.
Beteugelen, mēnahan, mēnahani, mēnahankēn.
Beteuterd, lēngoeng, tērmangoe-mangoe, rageo, bingoeng.
Betichten, mēnoedoeh, mēndakwa, mēnērka.
Betitelen, mēnggōlar.
Betoog, o., dalil, pēmbērian katē-rangan, bitjara.
Betoogen, mēndalilkēn, mēnērang-kēn, mēntlahirkēn, mēnjatakēn.
Betoomen, zie: **Beteugelen**.
Betoon, o., oendjoek, oendjoekan, tanda.
Betoonen, mēngoendjoekkēn, mē-nandakēn, mēnjatakēn.
Betooning, v., pēngoendjoekan, pēnjataān.
Betoveren, mēngobatkēn, mēna-wari, mēngēnakēn mantēra; (**verrukken**), mēnggairatkēn, mēnggilakēn.
Betovergrootouders, m., mojang.
Betrachten, mēngingat-kēn, mēngindahkēn, mēndjalani, mēla-koekēn, mēngērdjakēn, mēngoe-sahakēn.
Betrappen, mēndapēti, mēnda-pētkēn.
Betreden (op iets treden), mēngindjak, mēngindjaki; (**bewandelen**), mēndjalani; (**vast-treden**), mēndjēdjak, mēndjēdjaki; (**van een hen door een haan**), mēmbēkak.
Betreffende, akan, adapoen, dari.
Betrekken (in gebruik nemen), masoek, mēndoedoeki; (**in rechten**), mēndakwa, mēngadoekēn, mēnarik di hadēpan hakim; (**in eene zaak** —), mēnarik, mēma-soekkēn, mēnjampoerkēn: (**van het gelaat**), mēndjadi soeram

(moeram); **van de lucht**), mē-rēdoep, mēndoeng, tēdoeh.
Betrekking, v., (**rang**), pangkat; (**ambt**), djabatan, djawatan, pa-kērdjaān, pegangan; (**familie**—), koelawarga, sanak, pērsanakan, sanak soedara, poepoe; (**verband**), pērhoeboengan.
Betreuren, bērtjintakēn, mēna-ngisi; (**spijt hebben**), mēnjēsāl, mēratapi.
Betrokken (zijn in een zaak), tērsangkoet, (bijv. door een toe-vallige omstandigheid); **Hij is onwetend in die zaak betrok-ken geworden**, dēngan tiada dikatahoeinja, maka ia tērsang-koet dalēm pērkara itoe; katarik, (bijv. door een beklagde als mededader aangewezen) **Hij werd door den beklagde in die zaak betrokken**, dalēm pērkara itoe, maka ia katarik oleh jang didawa; bērtjam-poer (bijv. door helen, enz.) **Hij was als heler in die zaak betrok-ken**, ia bērtjam-poer dalēm hal itoe dēngan mēmbēli barang-nja; (**van het gelaat**), soeram, moeram; (**van de lucht**), rēdoep, tēdoeh, mēndoeng.
Betrouwen, zie: **Vertrouwen**, **Toevertrouwen**.
Betten, mēmbasahi, mēmbasoehi, mēmbasoehkēn, mēndjēramkēn, mēndjōloemkēn.
Betuiigen, bilang, mēmbilang, mēngatakēn, bērsaksi, mēnjaksi-kēn, mēnjatakēn, mēngoendjoek-kēn; **Dank betuiigen**, mēnē-ri-ma kasih, mēmbilang tērima kasih; **Zijn instemming be-tuigen**, mēmbēnarkēn, mēno-tjokkēn.
Betweter, m., orang bantahan.
Betwijfelen, goendah, bērgoendah, tiada pērtjaja.
Betwisten (tegenstand bieden), mēlawan; (**redetwisten**), mēm-bantahi, mēmbantahkēn.

Beu, djémoe, moewal, bosén.
Beugel, m., tjintjin, kokot, chalkat,
Beukelaar, m., përisai, séloekoeng,
 tameng.
Beuken, mēnoemboek, mēnindjau,
 mēnggotjo, mēmoekoel, mēmaloe.
Beukhamer, m., paloe, godam,
 ganden, martil bēsar.
Beul, m., (**scherprechter**), algodjo,
 lēgodjo, pēlabaja; (**wreedgaard**),
 orang bēngis, orang tlalim.
Beuling, m., sosis.
Beuren, zie: **Opnemen**, **Optillen**,
Ontvangen.
Beurs, v., kantong, kantong oe-
 wang, poendi-poendi, dompet, kan-
 doeng; (**geknoopte of gebrei-**
de —), radjoet, kērawang; **Geld**
in een beurs doen, mēngan-
 tongkēn, mēradjoetkēn, mēma-
 soekkēn di dalēm kantong (dom-
 pet, radjoet).
Beursch (van vruchten), lodoh,
 bonjok, tērlaloe toewa.
Beurt, v., gilir, giliran; **Om beur-**
ten, ganti-bērganti, bērganti-gan-
 ti, bērgilir.
Beurtelings, bērganti-ganti, bēr-
 gilir, ganti-bērganti.
Beuzelachtig, sia-sia.
Beuzelen, mēngērdjakēn barang
 jang sia-sia.
Beuzelpraat, m., omong kosong.
Beuzelwerk, o., pēkērdjaän jang
 sēdikit goenanja.
Bevaarbaar, dapat (boleh) di dja-
 lani (liwati) pēraoe (kapal).
Bevallen (behagen aan), mēm-
 pērkēnankēn; (**behagen schep-**
pen in), bērkēnan, bērkēnankēn;
 (**baren**), bēranak, bērsalin, bēr-
 poetēra; **Ontijdig bevallen**,
 goegoer, kaloeron, kagoegoeran.
Bevallig, manis, tjantik, elok, pēr-
 mai.
Bevalling, v., hal bēranak, hal
 bērsalin, hal bērpoetēra; **Ontij-**
dige bevalling, karoeron, ka-
 loeron, kagoegoeran.
Bevangen (bedwelmd), mabok,

poejēng; (**door koude**), kadi-
 nginan; (**door vrees**), katakoetan;
 (**door de hitte**), kapanasan;
 (**door schrik**), tērkēdjoet.
Bevaren, mēliwati, mēndjalani,
 mēlajari; **Bevaren zijn**, biasa
 bērlajar, biasa di laoet.
Bevattelijk, tērang boedi, tērang
 kēpala, onteng kēpala, gampang
 mēngērti, gampang (lēkas) bē-
 ladjar.
Bevatten (inhouden), moewat,
 mēmoewat, tērmoewat, bērisi,
 mēlipoet, bērboenji; (**begrĳpen**),
 mēngērti.
Bevechten, mēmērangī, mēlawan,
 mēlawani.
Beveiligen, mēmēliharakēn, mē-
 njēntausakēn, mēlindoengi, mē-
 njēmboenikēn; **Zich beveiligen**,
 bērlindoeng, bērsēmboēni.
Bevel, o., (**van God**, enz.), firman;
 (**van een vorst**, enz.), titah,
 sabda, pērentah, soeroeh; **Onder**
de bevelen staan van, di bawah
 pērentahnja; **Schriftelijk bevel**,
 soerat pērentah.
Bevelen, bērfirman, bērtitah, bēr-
 sabda, mēnjoeroeh, mēmērentah,
 mēmērentahi, mēmērentahkēn;
 (**aanbevelen**), bērpēsān, mēmē-
 san, mēmēsankēn, mēnjērābkēn.
Bevelhebber, m., kapala, pang-
 hoeloe, hoeloebalang, panglima.
Bevelschrift, o., soerat pērentah,
 soerat titah.
Beven, kētar, gētar, gēntar, goe-
 mētar, goemēntar, dērodok; (**van**
de aarde), bērgēmpa, bērgojang,
 lindoe.
Bevestigen (vastmaken), mēnē-
 tapkēn, mēnēgoehkēn, mēngoe-
 watkēn; (**toestemmen**), mēm-
 bēnarkēn, mēnjoenggoehkēn, mē-
 ngijjakēn; (**in een godsdienst**),
 mēngidjabkēn; (**in het huwe-**
lijk), mēnikahkēn.
Bevind, pēndapētan, kēdar; **Naar**
bevind van zaken, sakēdar
 halnja, sakēdar pēndapētan halnja.

Bevinden (aantreffen), mēdapēt, mēdapēti; **Zich ergens bevinden**, ada, bērsēmajam, bērdoedoek; **Zich tegenover iets bevinden**, mēnghadēp, mēnghadēpkēn; **Zich bevinden (gevoelen)**, mērasa, bērasa.

Bevinding, v., pēndapētan.

Beving, v., gētar, gētar, gēmētar; (**van de aarde**), gēmpa, gojang, gontjang, lindoe.

Bevleken, mēntjēmarkēn, mēngotorkēn, mēloemoerkēn; (**ontheiligen**), mēnadjiakēn.

Bevloeren, mēmasangi dasar, mēndasarkēn.

Bevochtigen, mēmbasahkēn, mēndiriskēn.

Bevoegd (recht hebbend), mēmegang (mēmpoenjaī) hak, wadjib, patoet, haroes, laik; (**be-kwaam**), bisa, pandai, mēngērti.

Bevoegdheid, v., hak, kapatoetan.

Bevoelen, mēndjamahi, mērabai, mēnangani.

Bevolken, mēngisi dēngan orang, mēnarohi orang, mēramaikēn.

Bevolking, v., isi nēgēri, orang nēgēri, orang isi nēgēri.

Bevolkt, banjak isi nēgērinja, ramai, ma'moer.

Bevoordeelde (bij levensverzekering), orang, jang misti trima oewangnja.

Bevoordeelen, mēngoentoengkēn.

Bevoorzichten, mēngēroeniakēn, mēnganoegērahkēn, mēmbedakēn.

Bevorderen (verhaasten), mēmbangatkēn, mēlēkaskēn, mēntjēpatkēn; (**in rang**), mēngangkat, mēnaikkēn—, mēninggikēn pangkatnja.

Bevrachten, mēmoewati, mēmoewatkēn.

Bevredigen (tevreden stellen), mēnjēnangkēn, mēndiamkēn, mēmadakēn; (**voldoen**), mēnjampaikēn; (**vrede doen maken**), mēndamaikēn, mēmpērdamaikēn;

(**den honger**, enz.), mēmoewas-kēn.

Bevreemden, mēngherankēn, mēnghairankēn, mēndjadikēn hairan.

Bevreesd, takoet, pēnakoet, katakoetan; (**beschroomd**), tjabar, maloe; **Bevreesd maken**, mēnakoeti.

Bevriend, bērsahabat, bērsahabatan, bērsobatan.

Bevriezen, djadi bēkoe, bērbēkoe, mēmbēkoe.

Bevrijd (los), tērlēpas, lēpas, loepoet.

Bevrijden (verlossen), mēlēpas, mēlēpaskēn, mēloepoetkēn; (**slaven**), mēmērdikakēn; (**vrijstellen van**), mēmbēbaskēn; (**uit de ketenen**), mēngoeraikēn rantainja.

Bevroeden, mēngērti, rasa, mērasa, kira, mēngira.

Bevruchten, mēnghamilkēn, mēmboentingkēn, mēngandoengkēn.

Bevullen, mēntjēmarkēn, mēngotorkēn, mēmbikin kotor, mēloemoerkēn.

Bewaarheden, mēnjoenggoehkēn, mēmbēnarkēn, (**waar maken**), mēnjatakēn.

Bewaarplaats, v., tēmpat simpēnan, tēmpat mēnarohi.

Bewaken, mēndjaga, mēndjagaī, mēnoenggoe, mēnoenggoeī, mēmēliharakēn, mēlindoengkēn, mērēksa.

Bewaker, m., pēndjaga, pēnoenggoe, orang djaga, kawal, kēmit.

Bewallen, mēngoeboei, mēngidari koeboe, mēmbentengi.

Bewandelen, mēndjalani, mēnoeroet djalani.

Bewapenen, mēlangkapkēn dēngan sēndjata, mēmbēri sēndjata.

Bewaren (bergen), mēnjimpan, mēnjingkirakēn, mēnaroh; (**behoeden**), mēmēliharakēn, mēlindoengkēn, mēndjagaī; (**van een geheim**), mēnangoeng rahasia.

Bewaring, v., pémeliharaän, pèrsimpènan, pèrlindoengan; **In bewaring geven**, mènarohkèn, mènitiip, mènitiipkèn.

Bewasemen, mêngoewap kèn, mêngoewapi.

Bewateren (besproeien), mêngajèri, mèmbasahkèn, mèrèndèm; (**bepissen**), mêngèntjingi.

Beweegbaar, dapat (boleh) di gèrakkèn.

Beweegreden, v., sèbab, moela, karèna, lantaran.

Beweenen, mènangisi, mènangiskèn.

Bewegen, (zich —), bèrgèrak, (**in beweging brengen**), mènggèrakkèn, mènggojangkèn, mènggontjangkèn; (**opruien**), mèngoe-pak, mèngaroevèn, mèngharoe-biroekèn; (**overhalen**), mèmboedjoek, mèntjèndèroengkèn; (**van hemellichamen**), bèridar, mèngidar; (**schommelend bewegen**), mèngajoen; (**golvend**), bèrdjoeloer, mèndjoeloer.

Beweging, v., gèrak; (**opschudding**), haroe-biroe, hoeroe-hara, roesoeh, karoesoehan; (**der hemellichamen**), pèridèran; (**ge-moeds—**), gèrak hati.

Beweren, mèngatakèn.

Bewerken, mèngèrdjakèn, mèm-bikin, mèngoesahakèn, mèreka; (**veroorzaken**), mèngadakèn, mèndjadikèn, mènjbabkèn.

Bewerkstelligen, mèngèrdjakèn, mèndjadikèn, mèlakoe kèn, mènjumpaikèn, mèngadakèn.

Bewerktuigen, mèlangkapi dèngan pèrkakas.

Bewerpen, mèlempari, mèloentari.

Bewesten, di sèbèlah barat, di sè-bèlah koelon.

Bewierooken (met wierook be-rooken), mèngoekoepi, (**loftuiting**), mèmoe dji, mèmoe dji-moe dji.

Bewijs, o., tanda, alamat, kanja-taän; (**in rechten**), tanda biti, tanda boekti; (**door getuigen**),

kasaksian; **Schriftelijk bewijs**, soerat tanda tangan, soerat ka-tèrangan.

Bewijsgrond, m., hoedjat.

Bewijsstuk (corpus delicti), o., tanda biti, tanda boekti; (**acte**), soerat katèrangan, soerat kènja-taän.

Bewijzen, mènjata kèn, mènèrang-kèn, mèmoe djoekkèn, mènjaxsi-kèn; (**Eer bewijzen**), mènghor-matkèn, mèmoe liakèn; **Genade bewijzen**, mèngampoeni, mèngampoenkèn, mèmääfkèn; (**van de godheid**), mèmèberi rahmat.

Bewilligen, mèngidzinkèn, mèngaboelkèn, mèridlakèn, mèloeloes-kèn, mèmèberi (kasi) pèrmisie.

Bewimpelen, mèmoe toep, mèm-bawa oedzoer.

Bewind, o., pèmèrentahan, tadbir pèrentah; **Het bewind hebben (voeren)**, mèmèrentahkèn, mè-lakoekèn pèrentah, mèntadbirkèn pèrentah.

Bewindhebber, m., pèmèrentah, kèpala pèrentah.

Bewogen (van het hart), tèr-gèrak.

Bewolkt, tèdoeh, mèndoeng, disa-poet awan.

Bewonderen, mèngindahkèn, hai-ran dari.

Bewonderenswaardig, haroes di indahkèn, adjaib, tèramat ba-goesnja.

Bewondering, v., hairan, heran.

Bewonen, mèmoe doeki, mèngadiami, mènèmpati.

Bewoner, m., (**oorspronkelijke**), orang boemi, anak nègèri, (**in-woner**), pèmoe doek, pèmoe doek;

Bewoners van een huis, isi roemah.

Bewoording, v., pèrkataän, pènjbøetan.

Bewust, tahoe, ma'loem; **Zich van iets bewust zijn**, sèdar, tahoe, mèngatahoèi.

Bewusteloos, tiada tahoe apa

- apa, tiada ingat, kalèngar, ping-san, moertja.
- Bewustheid**, v., ingat, sèdar, soe-mangat.
- Bewustzijn**, o., zie: **Bewustheid**.
- Bezaalen**, mènaboeri, mènjèbari.
- Bezaan**, v., lajar pènjoeroeng.
- Bezaansbras**, m., tali kèlat lajar pènjoeroeng.
- Bezaansmast**, m., tiang pènjoeroeng, tiang di bèlakang.
- Bezadigd**, sabar, sopan, sopan-santoen, sèngang, bèrhati sabar, bèrhati sèngang.
- Bezeeren**, mènjakiti, mènjakitkèn; (**wonden**), mèloekai.
- Bezegelen**, mèmboeboehi tjap, mènarohi tjap, mèngetjapkèn; (**bevestigen**), mènètapkèn.
- Bezeilen**, mèlajari, bèrlajar sampai.
- Bezem**, m., sapoe, sèsapoe, pènja-poe; (**van de ribbetjes van palmbladeren**), sapoe lidi; (**van de borstelige haren van den aren-palm**), sapoe doek.
- Bezemaker**, m., toekang sèsapoe.
- Bezemsteel**, m., gagang sèsapoe, batang (kajoe) sèsapoe.
- Bezending**, v., kiriman.
- Bezèt**, (**het druk hebben**), tiada sèmpat, banjak kèrdja; (**op de borst**), sèsak, sèsak dada; (**zwanger, van een dier**), boenting.
- Bezeten** (**van den duivel**), kamasoekan setan, tèrkèna, sèlap, tèrsampok; (**dol, krankzinnig**), djoenoen, madjnoen, gila.
- Bezètene**, m., (**van den duivel**), orang kamasoekan setan, orang tèrkèna; (**gek**), orang gila.
- Bezèten** (**plaats innemen**), mènèmpati; (**van een bezetting voorzien, veroveren**), mènghambil, mènarohi bala; (**bepplanten**), mènanaèmi; (**met edelgesteenten**) mènatahkèn, mènaboeri; (**een post**), mèmegang, bèrtèmpat, bèrdoedoek, mèndoedoeki.
- Bezetting**, v., (**in bezit name**), pèngambilan, pènatahan, pèngèpoengan, pèngalahan; (**garnizoen**), isi kota, kawal nègèri, soldadoe jang di taroh di dalèm kota; (**op de borst**), sèsak, sèsak dada.
- Bezichtigen**, mèlihat, mèlihati, mèmandang, mènonton, mèmèriksai.
- Bezelen** (**levend maken**), mènghidoepkèn; (**met geestdrift**), mènngairatkèn, mènngambirakèn, mèmèranikèn.
- Bezien**, mèmandang, mèlihat, mèmèriksai.
- Bezig** (**zijn**), lagi (masih) bèkèrdja; **Zich bezig houden met**, mènngèrdjakèn, mènngoesahakèn.
- Bezigen**, mèmakai, mènngoenakèn; (**van geld**), mèmèlandjakèn.
- Bezigheid**, v., kèrdja, pakèrdjaan, oesaha.
- Bezijden**, di sèbèlah, di sisi, di pinggir, di tèpi; **Bezijden de waarheid**, tiada bètoel, djoesta, bohong.
- Bezingen**, mèmoejdi-moejdi, mènjanji dari; (**God —**), bèrdikir, mèntahlilkèn.
- Bezinken**, toeroen, doedoek, mèn-dap, mèndèg.
- Bezinksel**, o., èndap, èndèg-èndèg, ampas.
- Bezinnen** (**zoeken**), mèntjèhari, mènajari; (**bedenken**), fikir, bèrfikir, mèmikirkèn; (**herinneren**), ingat, mènngingat, mènngingatkèn.
- Bezit**, o., poenja, ampoenja, milik; **In het bezit zijn van**, mèm-poenjai, mèmiliki; **In bezit nemen**, mènghambil, mènghampoenjakèn.
- Bezitten**, mèm-poenjai, mèmiliki.
- Bezitter**, m., jang mèm-poenjai (mèmiliki).
- Bezitting**, v., milik, kapoenjaan.
- Bezoarsteen**, m., moestika, goeliga.

Bezoedeld, tjëmar, kotor, koemal, nadjis.

Bezoedelen, mëntjëmärkën, mëlœmoerkën, mëngotorkën, mëngœmalkën, mënadjiskën; **Iemands naam bezoedelen**, mëngëdjikën.

Bezoek, o., (visite), përkœndjoengan, tamœ, têtamœ, djamœ; **Bezoek krijgen**, kadatangan djamœ (tamœ, têtamœ); **Bezoek ontvangen**, tërïma (mënërïma) djamœ (tamœ, têtamœ); **Een bezoek brengen**, bërtamœ, bërdjamœ, mëndapatkën, bërdjoempa, bërkœndjoengan, bërsaba.

Bezoeken, bërdjamœ, bërtamœ, bërkœndjoengan, bërdjoempa, bërsaba, mëndapatkën, mëngoendjoengi, mëlawati, mampir.

Bezoeking (beproeving), v., goda, pënggoda, tjoba, përtjobaän; (**wraak Gods**), toelah.

Bezoldigen, mëngoepahkën, mëmbëländja, mëmbëri gadji, mëmbajar.

Bezoldiging, v., gadji, bëländja, bajar, pëmbajaran.

Bezondigen (zich —), bërdosa, bërboewat dosa.

Bezorgd, bërtjinta, soesah, bërsoesah hati, chawatir, koewatir, masjgroel, takoet.

Bezorgen (zorgen voor), mëmëliharakën, mënjëlëngkarkën, mëndjaga; (**overbrengen**), mëmbawa; (**zenden**), mëngirim, mëngirimkën; (**gereedmaken**), mënjëdiakën; (**regelen**), mëngatoer, mëngoeroeskën.

Bezuiden, di sëbëläh sëlatan, di sëbëläh kidoel.

Bezuinigen, mënghimatkën, mëndjimatkën, mënjimpan.

Bezuren, këna pëmbalësan.

Bezwaar, o., soesah, kasoesian, kabëratän.

Bezwaard, kabëratän; (**bekommerd**), soesah, kasoesian, bërtjinta, tërïniaja.

Bezwaarlijk, soekar, soesah, bërat.

Bezwaarden, mëmfitnahkën.

Bezwalken (iemands naam), mëngëdjikën, mëmboesoekkën nama orang.

Bezwangeren, mënghamilkën, mëmboentingkën, mëngandoengkën.

Bezwaren (zwaar maken), mëmbëratkën, mëmbëratï; (**moelijk maken**), mëmbëratkën, mënganiaja; (**zich over iets bezwaren**), mëngadoe, mëngadoekën hal.

Bezweren (met eede bevestigen), bërsœmpah, mënjœmpah; (**den duivel**), mëmboewang setan, mëndjaoehkën (mëngoesir) setan.

Bezwijken, tiwas, kalah, mati, mëninggal.

Bezwijmen, kalëngër, djatoh kalëngër, pingsan, moertja.

Bibberen, gëmëtar, gëmëntar, mëndërodok.

Bidden, bërdoa, minta doa, sëmbahjang, bërsëmbahjang; (**verzoeken om iets**), mëmoehoen.

Biduur, o., waktoe sëmbahjang.

Blecht, v., pëngakœan dosa; **De blecht afleggen**, mëngakœe dosa, bërkata bënar.

Bieden (dingen), tawar, mënawar; **Tegenstand bieden**, mëlawan; **Het hoofd bieden**, mëndada; **De hand bieden**, mënoeloeng, mënoeloengi.

Bier, o., bir.

Bierflesch, v., botol bir.

Bierkruik, v., goetji bir.

Bies, o., kërëtjoet, wëlingi; **Zijn biezen pakken**, lari, minggat.

Bieslook, o., koetjai.

Bietebouw, m., antoe, setan, mëmëdi, djoerig.

Big, v., babi këtjil, anak babi.

Bigamie, v., përhidoepän dëngän bini (laki) doewa; përangkepän bini (laki) doewa.

Biggelen, mëlinang, bërlinanglinang.

Bij (*insect*), v., tawon, lèbah; **Hommelbij**, kombang; **Honigbij**, tawon madoe.

Bij (*nabij*), dèkat, ampir; (*aan*), pada, kapada, di, dèngan, (*voor telwoorden ook uitgedrukt door bër—*); (*tot*), sampai; **Bij geval**, sakoeng-koeng-koeng, tiba-tiba; **Bij God**, dèmi Allah; **Bij elkander**, bër-sama-sama; **Bij wijze van spreken**, oepamanja, sandainja; **Bij honderden**, bëratoes-ratoes, bëratoesan; **Bij wijlen**, sèring-sèring, tempotempo, tèrkadang, tèrkadang-kadang; **Bij kas**, mèm-poenjaï doewit; **Bij de hand**, radjin, sèrègap, pintèr.

Bijaldien, kaloe, djika, djikalau, djikalau kiranja.

Bijbel, m., alkitab, kitab'oelkoedoes; **De bijbel der Christenen**, alkitab'oelkoedoes orang mèsèhi (nazarani); **De bijbel der Mohammedanen**, al'koran.

Bijbelleer, v., pèngadjaran alkitab'oelkoedoes.

Bijbetalen, mènambahi pèmbajaran.

Bijblijven (*in het gaan*), mènoe-roet, mènjèrtai, (*onthouden*), ingat, tiada loepa, tiada mèloepakèn.

Bijbrengen (*aanbrengen*), mèm-bawa; (*uit een flauwte*), mèn-jèdarkèn.

Bij de hand, pintèr, tjèrèdik, tjèpat.

Bij de handsch, kiri, jang sabèlah kiri.

Bijdoen, mènambah, mènambahi, mènambahkèn.

Bijdraaien (*van een schip*), mèm-belok; (*toegeven*, enz.), mèm-niskèn kata, mènahankèn diri, bër-sabar, mèn-jorong damai.

Bijdrage, v., (*gift*), pèm-bèrian, dèrma; (*voorgescreven — aan de priesters*), dzakat; (*hulp*), pèr-toeloengan, pèrbantoean.

Bijdragen (*toevoegen*), mèn-am-

bahi, mènambahkèn; (*helpen*), mèn-oeloeng, mèn-oeloengi, mèm-bantoe.

Bijeen (*samen*), sama-sama, bër-sama-sama; **Dicht bijeen**, rapat, dèkèt satoe sama lain.

Bijeenbinden, mèngikèt djadi satoe, mèrangkai.

Bijeenblijven, tinggal bër-sama-sama.

Bijeenbrengen, mèngoempoelekèn, mènghimpoenkèn.

Bijendoen, mènjam-poer, mènjam-poerkèn, mèn-jèrtakèn.

Bijendrijven, mèngawankèn, mènggiring djadi sapèrkoempoe-lan.

Bijengoolen, mèmboèwang djadi satoe toempoekean (timboenan).

Bijeenkomen, bërkoempoele, bèrhimpoen. (pèrhimpoenan).

Bijeenkomst, v., pèrkoempoelelan.

Bijeenroepen, mèngoempoelekèn, mèngèrahkèn.

Bijeenstaan, bèrdiri bër-sama-sama.

Bijeenstroomen, bërkoempoele, mèngoempoele.

Bijentellen, mèndjoemlah.

Bijenvoegen, mèngoempoelekèn, mènghoeboengkèn, mènjamboeng, mèrapatkèn.

Bijenzamelen, mèngoempoelekèn, mènghimpoenkèn.

Bijenzijn, ada bër-sama-sama, bërkoempoele, bèrhimpoen.

Bijenzitten, doedoek bër-sama-sama, doedoek bërkoempoele.

Bijenangel, m., sèngat lèbah, antoep, antoep tawon.

Bijenkonigin, v., radja tawon.

Bijenkorf, v., (*nest*), roemah tawon, sarang lèbah, sialang, sarang tawon.

Bijennest, o., zie: **Bijenkorf**.

Bijenzwerm, m., kawan madoe.

Bijgaand, di pèsèrtakèn, bër-sama-sama.

Bijgebouw (*van een woonhuis*), roemah samping, roemah gandong, roemah bèlakang.

Bijgelegen, bërhampiran, dèkèt.
Bijgeloof, o., kapèrtjajaån jang tiada bëtoel.
Bijgenaamd, bërgèlar.
Bijhouden (in het gaan, enz.), toe-roet, mènjeratai, tiada katinggalan.
Bijkans, hampir, njaris, koerang sèdikit.
Bijkomen (van een flauwte), sèdar, bërsèdar, bërsoemangat; (**inhalen**), mènjoesoel; (**gelijken**), hampir, saroepa, sama roepa.
Bijl, v., kapak, kampak.
Bijlage, v., soerat pèrhoeboengan, lampiran.
Bijleggen (van een geschil), mènjlèsaikèn; (**verliezen**), roegi, karogian; (**bijdoen**), mènambahi, mènambahkèn.
Bijmengen, mènjampoer, mènjam-poerkèn.
Bijna, hampir.
Bijnaam, m., gèlar, nama timangan, nama tambahan; (**spotnaam**), nama sindiran.
Bijogmerk, o., niat jang tërsèm-boenikèn.
Bijpad, o., simpangan, djalan simpangan.
Bijpassen, mènambahi, mènambahkèn.
Bijrivier, v., batang soengai, kali simpangan.
Bijschikken, mènghampirkèn, mèrapètkèn.
Bijschuiven, mènghampirkèn, mèndampingkèn, mènJORONGKèn.
Bijslaap, m., bërsatoeboehan, am-poet, ampoetan; (**onwettige**), pèrkèndakèn, dzina.
Bijstaan, mènoloeng, mènoloengi, mèmabantoe, mèmabantoei.
Bijstand, m., pèrtoeloengan, pèm-bantoean.
Bijster (verward), bingoeng; (**zeer**), tërlaloe, amat sangèt.
Bijen, mènngigit; (**van vogels, slangen**), mèmatoek, mèmagoet; (**inbijten van scherpe vochten**), mèmakan, mènGERATKèn;

(**op de lippen**), mènngètap (mènngigit) bibir.
Bijtend (scherp), pèdas, pèrih, pèdih; (**scherp zuur vansmaak**), sèring; (**van spot, enz.**), tadjèm.
Bijtijds, pada waktoe jang patoet, siang-siang.
Bijvoegen, mènambahi, mènambahkèn.
Bijvoegsel, o., tambahan, soerat pèrhoeboengan, lampiran.
Bijweg, m., djalan simpangan.
Bijwerk, o., kèrdja tambahan.
Bijwif, o., (**ten opzichte van den man**), goendik, sèlir; (**tegenover de wettige vrouw**), madoe, maroe; **Tot bijwif nemen**, mèmpergoendik, mèmpergoendikèn, mènjlèlir, mènjlèlirkèn.
Bijwijlen, tërkadang, kadang-kadang, tempo-tempo.
Bijwonen (tegenwoordig zijn), ada, bèrhadlir; (**bij of met een ander wonen**), mènnoempang, mènodoedoki saroemah.
Bijzetten (van een lijk), mènanaèm, mènGOEBOERKèn; (**van zeilen**), mèmasang, mèmababar.
Bijziend, boeta ajam, kaboer.
Bijzijn, o., hadlirat.
Bijzit, v., kèndak; **Een bijzit hebben**, bèrkèndak, bèrkèndakan; **Eene vrouw als bijzit hebben**, mènngèndaki.
Bijzonder (buitengemeen), amat, tërlaloe, sangèt, boekan-boekan, boekan-kapalang; (**elk afzonderlijk**), masing-masing, sèndiri-sèndiri; (**speciaal**), istimewa, choesoos; (**zeldzaam**), djarang; (**fraai**), indah; (**verwonderlijk**), adjaib, garib.
Bijzonderheid, v., (**iets vreemds**), pèrkara jang garib; **Alle bijzonderheden (van een zaak, enz.)**, sègala pèri hal ahoewal.
Bil, v., pantat, boewah pantat.
Biljart, o., medja pèrmainan bola.
Biljartbal, m., bola.
Biljarten, bèrmain bola.

Biljartkamer, v., kamar bola.
Biljartspel, o., permainan bola.
Biljet, o., soerat, soerat këtjil.
Billijk, patoet, laik, pantès, adil.
Billijken, mèloeloeskèn, mèmper-kènankèn.
Binden (vastbinden), mêngikat; (**omwinden**), mèmbébat; (**van een zak met een koord**, enz.), mèmmoendjoet, mènalikèn; (**van een boekwerk**), mèndjilid; Zie verder: **Samenbinden, Verbinden**.
Bindgaren, o., bènang kasar.
Bindrotting, v., pèndjalín, rotan.
Bindtouw, o., tali, tali pèngikat.
Binnen (in), dalèm, di dalèm; **Naar binnen gaan**, kadalèm, masoek, masoek kadalèm; **Van binnen komen**, dari dalèm, kaloewar, kaloewar dari dalèm; **Van binnen en van buiten**, loewar dalèm; **Te binnen schieten**, ingat, tèrkèngang, sèdar.
Binnenbrengen, mèmbarwa masoek (kadalèm).
Binnendeur, v., pintoe dalèm (di sèbèlah dalèm).
Binnendringen, masoek.
Binnengaats, di moewara, di pèlaboehan, masoek moewara, masoek koewala.
Binnengaan, masoek, mèmmasoeki.
Binnenhalen, mèmbarwa masoek, mèmmasoekkèn.
Binnenhof, o., pèlataran dalèm (di sèbèlah dalèm), poeri pèdalèman.
Binnenkamer, v., bilik (kamar) dalèm (di sèbèlah dalèm).
Binnenkant, m., sèbèlah dalèm.
Binnenkomen, masoek.
Binnenkoorts, v., dèmam di dalèm.
Binnenkruipen, masoek bèrang-kang.
Binnenland, o., hoeloe, oedik, tanah oedik (pègoenoengan), pasak, darat.
Binnenloopen, masoek; (**onaan-gediend ergens** —), mèndjèlèn-toeng.

Binnenmuur, m., pagèr tembok di sèbèlah dalèm.
Binnenpad, o., djalan këtjil, simpangan këtjil.
Binnenplaats, v., pèlataran (natar, halaman) di sèbèlah dalèm.
Binnenshuis, di dalèm roemah.
Binnenskamers, di dalèm kamar (bilik).
Binnenslands, di dalèm nègèri.
Binnensmonds, di dalèm moeloet;
Binnensmonds praten, mèngoeing-oering, mèremeh, mèrenjeh.
Binnenste, dalèm, jang di dalèm sèndiri; (**gemoed**), o., hati, batin.
Binnenstuiven, (**van den regen**), tèmplas; (**hard inloopen**), masoek dèngan bèrlari-lari, mèlari masoek.
Binnenreden, masoek.
Binnenvaart, v., pèlajaran di soengai (kali).
Binnenwaarts, kadalèm, kasabèlah dalèm.
Binnenweg, m., djalanan këtjil.
Binnenwerk, o., pakèrdjaan di dalèm (sèbèlah dalèm).
Binnenzijdè, v., sèbèlah dalèm.
Bis, lagi sèkali.
Bisam, v., kastoeri, djèbat.
Bisamkat, v., moesang.
Bisamrat, v., tikoès, kastoeri.
Bismuth, o., mas woeroeng.
Bit, o., kang, kèkang, lègam, kèndali.
Bits, bèngis, njèngoes, tadjèm.
Bitter (van smaak), pahit, pahit sèpat; (**voor het gevoel**), pèdih, sèdih, sakit, tjèlaka, doekatjita.
Bitter, o., (**drank**), pahit, sopi pahit, inoeman pahit; **Bittertje**, pahit, sopi pahit.
Blaadje, o., zie: **Blad**.
Blaam, v., tjèla; (**laster**), fitnah, oempat.
Blaar, v., bintil, lèpoe; **Een blaar vormen**, mèlèpoe, mèlèmboeng.
Blaas, v., (**pisblaas**), pèkèntjingan; (**dierlijkè**), poendi-poendi, kèlèm-

boengan, paroe-paroe; (**blaar**), lèpoeh.
Blaasbalg, m., pèngëmboesan.
Blaasinstrument, o., boenji-boenjian jang di tieop.
Blaaspijp, v., soempitan; (**korte, om het vuur aan te blazen**), sèmpèrong, sèmpèrong dapoer.
Blaasroer, o., soempitan; **Met een blaasroer jagen (blazen)**, mènjoempit.
Blad, o., daoen; (**van palmen**), papah; (**van een tafel**), daoen, papan; (**papier**), kèping, lèambar hëlai; (**van een zaag**), mata gèrgadji; (**schenkblad**), talam, doelang, baki; (**schutblad aan sommige planten**), kèlopak; **Droog, afgevalen blad van den kokospalm**, bèlarak; **Droog pisangblad**, kèrisik; **Andere droge, afgevalen bladeren**, kèleang, daoen kèring.
Bladerloos, tiada bèrdaoen, goendoel.
Bladerrijk, banjak daoenja, rampak, rëndang.
Bladgoud, o., pèrada, mas pèrada.
Bladluis, v., koetoe daoen.
Bladsteel, m., tangkai daoen, gang daoen.
Bladstil, diam, tiada ada angin sama sèkali.
Bladwijzer, m., daftar isi kitab (boekoe).
Bladzijde, v., moeka, moeka soerat, sjatar, katja.
Blaffen, mènjalak, mènggonggong; **Huilend blaffen**, mèmbaeang.
Blaken (zengen), mèngangoeskèn, mèmbakar, mèngganggang, mëlajoer; (**van drift**), marah, marah sangèt; (**van het vuur**), bèrnjala, mènjala.
Blakeren, mèngangoeskèn.
Blameeren, mèn tjèla, mèn jèla.
Blank (wit, rein), poetih, soetji; (**bleek**), poetjèt; (**blinkend**), bèrkilap, mèngkilap; (**uit de scheede**), tèrhoenoes; (**bloot,**

naakt), tèlandjang; (**overstroomd**), kabandjiran, dilipoeti ajèr.
Blanketsel, o., bédak, boreh, poepoer.
Blanketten, mèmbedaki, mèmoe-poeri, mèmoe-poerkèn, mèmakakèn bédak; **Zich blanketten**, bèrbédak, mèmakai bédak (poepoer).
Blaten, mèngèmbek, bèrboenji kaja kambing.
Blauw, biroe, bèlaoe; **Hemelsblauw**, biroe langit, biroe laoet; **Licht blauw**, biroe moeda; **Donker blauw**, biroe toewa; **Indigo-blauw**, nila, biroe nila; **Blauwe plek op 't lichaam door een stoot**, enz., lèbam; **Bont en blauw**, biroe-lèbam.
Blauwsel, o., biroean, kandji biroe, bèlaoe.
Blauwtje, o., tampik, tampikan; **Men blauwtje loopen**, di tampik.
Blauwverven, mèm bironi, mèm-biroekèn, tjèlèp, mèn jèlèp, mèn gètjèt biroe (bèlaoe).
Blauwverver, m., toekang tjèlèp.
Blazen, mènioep, mèngëmboes, mèmoe-poet; **In het oor blazen**, bèrbisik-bisik, mèm bisikkèn.
Blazen, o., (**veldteeken**), pandji-pandji, bandera.
Bleek, poetjat, poetjèt, perang, lèseh; (**licht, van kleuren**), moeda; **Bleek-rood**, merah moeda; (**grasveld**), tèmpat pèndjèmoeran barang.
Bleeken, mèmoe tihkèn, mèn djèmoer barang tjoetjian.
Bleeker, m., mènatoe, minatoe, toekang mènatoe, binara, pèm-basoeh, toekang tjoetji.
Bleekertj, v., tèm patnja mènatoe mëlakoekèn pakèrdjaannja.
Bleekgeel, koening moeda, poetih koening, warna koelit langsèp.
Bleekgeld, o., wang mènatoe, pèm bajaran mènatoe.

Bleekgoed, o., barang tjoetjian, barang djemoeran.

Bleekgroen, idjo moeda.

Bleekheid, v., poetjët, kapoetjëtan.

Bleekrood, merah moeda.

Bleekster, v., toekang tjoetji.

Bleekveld, o., tempat pëndjemoe-ran barang.

Bles, v., petak, koeda petak.

Blijde (verheugd), soeka, soeka hati, soekatjita, gëmar; **Blijde zijn**, bërsoeka hati, bërsoekaän, girang, bërgirang; **Blijde maken**, mënjoekakën hati, mënggëmarkën, mënggirangkën.

Blijdschap, v., kasoekaän hati, kagëmaran, kagirangan.

Blijgeestig, soeka hati, bërsoeka hati, ria.

Blijk, o., tanda, alamat; **Duidelijk blijk**, tanda tërang, tanda katëran.

Blijkbaar, njata, tërang, lahir, këtara.

Blijken, njata, bër njata, tërang; **Doen blijken**, mën jatakën, mënërangkën, mënnoendjoekkën.

Blijkens, tërnjata dari.

Blijmare, v., kabar baik, kabar jang mënggirankën.

Blijmoedig, zie: **Blijgeestig**.

Blijven, tinggal, tëtap, kandjang, bër kandjang; **Te huis blijven**, tinggal di roemah; **Staan blijven**, tinggal bërdiri, bër hënti; **Stil blijven**, bër hënti, tinggal diam; **Achter blijven**, tinggal di bëlakang; **Laten blijven**, achterlaten, mënninggalkën; (**van iemand die in den oorlog sneuvelt**), mati di pëpëran-gan; (**van een schip dat ver-gaan is**), karëm.

Blijvend, tëtap, këkal, salama-lamanja, sënantiasa.

Blik, m., (**oogopslag**), këdjap, këdjap mata, pandang, pëmandang; **Een scherpe blik**, mata tadjëm; (**vertind tjszer**), ajan, bësi poetih,

kaleng; (**bus enz. van blik**), kaleng, koepi.

Blikken (van blik), kaleng, dari kaleng, dari bësi poetih; (**met de oogen knippen**), mëngëdjapkën (mëngëdepkën) mata; (**zien**), mëmandang, mëlhat.

Bliksem, m., kilat, gëlap, gëledek; **Door den bliksem getroffen**, kënna kilat, di sambër gëlap, di sambër gëledek; **De bliksem schoot onophoudelijk door de lucht**, kilat poen bër saboe-ngan (saboeng-mënjaboeng).

Bliksemafleider, m., bësi pë-nangkal kilat, bësi gëledek.

Bliksemen, ada kilat, bër kilat.

Bliksemflits, m., zie: **Bliksemstraal**.

Bliksemschicht, m., zie: **Bliksemstraal**.

Bliksemstraal, m., mala pëtir, panah pëtir, halilintar.

Bliksemvuur, o., api kilat, api gëledek.

Blikslager, m., toekang kaleng.

Blikslagerswinkel, m., kädai (waroeng) toekang kaleng. (leng.

Blikwerk, o., barang-barang ka-

Blind (niet kunnen zien), boeta; (**vensterluik**), o., papan tingkap, toedoeng tingkap, papan djëndela; (**dom**), bodo, gëblëg; **Blind maken**, mëmboetakën.

Blinddoek, m., kain pënoetoe-p mata.

Blinddoeken, mënnoetoe-p mata dëngan kain; (**figuurlijk**), mëm-bodokën, mëm përdajakën.

Blinde, m., orang boeta.

Blindelings, boeta-toeli, dëngan boeta-toeli.

Blindeman, m., zie: **Blinde**, **Blindemannetje spelen**, bërmain babi boeta.

Blindgeboren, boeta dari kaloe-war moela, di përanakkën boeta.

Blindheid, v., boeta, kaboetaän; (**fig.**), bodo, kabodoan; **Met blindheid slaan**, mëmboetakën.

Blinken, gilap, kilap, gilang-goe-milang, bërkilap, bërgilap, mëngkilap, goemirlap, tjëmërling.

Bloed, o., darah; **Van hetzelfde bloed**, sadaging-darah; **Van edel bloed**, bangsawan; **Waterig bloed**, darah entjer; **Geronnen bloed**, darah këntël, darah bëkoe; **Bloed**, dat na de geboorte wordt uitgestort, darah pëngiring boedak; **Naar bloed dorsten**, mabok darah, maoe mëlihat darah; **Kwaad bloed zetten**, mënaroh dëndam (dëngki), bërdëndam, bërdëngki, mënjakiti hati, mëndëndamkën; **Bloed vergieten**, mënoempahkën darah; **Bloed aftappen**, mëngërat oerat, mënjanggërah; (**sukkel**), orang bodo, orang gëblëg.

Bloedbad, o., pëngamoekan, pëmboenoehan orang banjak.

Bloedbraken, mëmoentah (moentah-moentah) darah.

Bloeddorst, m., soeka mëlihat darah.

Bloeddorstig, maoe (soeka) mënoempahkën darah, soeka mëlihat darah, bërhati batoe.

Bloeddrifvend, mëloentoerkën darah; **Bloeddrifvend middel**, obat (djamoë) lëloentoer.

Bloedeloos, tiada ada darahnja.

Bloeden, bërdarah, kaloewar darahnja; (**voor iets boeten**), katëmpeohan, këna ganti, këna mëmbajar.

Bloedgeld, o., oepah mëmboenoeh orang. Zie ook: **Bloedprijs**.

Bloedgetuige, m., sjahid.

Bloedhond, m., (**bloeddorstig mensch**), orang bëngis, orang soeka mëlihat darah.

Bloedig, bërdarah, mëngëmoe darah, bërloemoeran darah.

Bloedkleur, v., warna (roepa) darah.

Bloedkoek, m., darah këntël (bëkoe).

Bloedkoraal, v., miërdjan, poealam.

Bloedloop, m., boewang ajër darah, mëdjën.

Bloedprijs, m., bangoen, diat, dënda pëmboenoehan orang; **Met een bloedprijs verzoenen**, mëndiatkën.

Bloedrijk, banjak darahnja.

Bloedrood, merah sèpërti darah.

Bloedschande, v., soembang; **Bloedschande bedrijven**, mënjoembang.

Bloedschender, m., pënjoembang, orang bërsoembang.

Bloedschuld, v., oetang darah.

Bloedschuldig, salah (bërsalahan) mëmboenoeh orang.

Bloedschuw, takoet mëlihat darah.

Bloedspuwen, mëmoentah (moentah-moentah) darah.

Bloedspuwing, v., përmoentahan darah, moentah darah.

Bloedstelpend, mënahan darah, mënasak darah; **Bloedstelpend middel**, pënasak, obat mënahan darah.

Bloedstorting, v., toempahan darah, darah toempah.

Bloedvat, o., oerat darah.

Bloedvergieten, mënoempahkën darah, mëmboenoeh, mëngamoek.

Bloedverlies, o., hilang darah.

Bloedverwant, m., sanak; **De bloedverwanten**, koelawarga, sanak-soedara; **De naaste bloedverwanten**, sanak-soedara jang damping (dëkët).

Bloedverwantschap, v., koelawarga, përsanakan, sapoepoan.

Bloedvin, v., bisoel darah, bisoel.

Bloedvlag, v., bëndera merah.

Bloedvlek, v., bëkas (tanda) darah.

Bloedvloeing, v., toempahan darah; (**na de geboorte**), darah nifas, darah pëngiring boedak; (**de maandelijksche — der vrouwen**), kain kotor, kain tjëmar.

Bloedwarm, soeh, soewang koe-koe.

Bloedwateren, bërkontjing (mëngëntjing) darah.

Bloedwond, v., loeka bérdarah.
Bloedwraak, v., bela kisas; **Bloedwraak nemen**, mēmbela kisas, mēmoentoet bela.
Bloedwreker, m., pēnoentoet bela.
Bloedzuiger, m., lintah; (**afzetter**), pēngisap darah orang; orang mēngisap darah orang.
Bloedzuiverend, mēmbērsihkēn darah, mēnjoetji darah.
Bloedzweer, m., bisoel, bisoel mēngēmoe darah, barah.
Bloei (in — **staan van planten**), m., bērkēmbang, bērboenga; **In den bloei des levens**, kamoe daān, sēdang koewatnja; (**van den handel**), ramai; (**van een land**), ramai, ma'moer.
Bloelen (**van planten**), bērkēmbang, bērboenga; (**voorspoedig zijn**), ramai, ma'moer, sampoerna, sēlamat, bērsēlamat, bērtambah-tambah baiknja.
Bloeitijd (**van planten**), m., moesim bērboenga (bērkēmbang); (**van een rijk**, enz.), waktōe bēsar koewasanja.
Bloem, v., poespa, boenga, kēmbang; **Enkelvoudige bloem**, boenga asa; **Dubbele bloem**, boenga soesoēn; **Opene bloem**, boenga (kēmbang), mēkar; **Gesloten bloem**, boenga (kēmbang) koentjoep; **Welriekende bloem**, boenga (kēmbang) wangi; (**van palmen**), majang; (**in hout**), barik-barik; (**van meel**, enz.), tēpoeng, tēpoeng aloes; (**keur**), pilihan; **Aaneengeregen bloemen**, boenga (kēmbang) soenting; **Nagemaakte bloem**, boenga-boengaān, kēmbang-kēmbangan.
Bloembed, o., petak boenga (kēmbang), pakēmbangan.
Bloemblad, o., daoen boenga (kēmbang).
Bloembol, m., oembinja boenga (kēmbang).
Bloemengeur, m., haroemnja boenga (kēmbang), wanginja boenga

(kēmbang), baoenja boenga (kēmbang).

Bloemenhandel, m., pēndjoewalan boenga (kēmbang), dagangan boenga (kēmbang).

Bloemenmaker, m., toekang boenga-boengaān (kēmbang-kēmbangan).

Bloemenmand, v., bakoel boenga-boenga, tēmpat kēmbang.

Bloemhof, m., taman poespa (boenga), pēkēmbangan, kēbon kēmbang.

Bloemist, m., orang miara kēmbang, toekang kēmbang, orang nanēm kēmbang.

Bloemkelk, v., kēloepak.

Bloemknop, m., koentoem, koentjoep.

Bloemkrans, m., karangan boenga (kēmbang).

Bloemkweker, m., toekang kēmbang, toekang kēbon jang mēnanēm kēmbang.

Bloemkweekerij, v., kēbon boenga (kēmbang), pēmiaraān boenga (kēmbang).

Bloemlezing, v., boenga rampai.

Bloemarkt, v., pasar (pēkan) boenga (kēmbang).

Bloemmeel, o., tēpoengnja (dēboenja) boenga (kēmbang); **ook**: tēpoeng aloes.

Bloemperk, o., petak boenga-boenga (pēkēmbangan).

Bloempot, m., tēmpat boenga (kēmbang).

Bloemrijk, banjak boenganja (kēmbanganja).

Bloemsteel, m., tangkai boenga (kēmbang).

Bloemstof, v., dēboenja (tēpoengnja) boenga (kēmbang).

Bloemstofdraad, m., sari.

Bloemstuk, o., pigoera kēmbang, gambar boenga.

Bloemtultje, o., karangan kēmbang.

Bloemtuint, m., kēbon boenga (kēmbang).

- bang), taman poespa, pèkembangan.
- Bloemvaas**, v., tèmpat boenga (kembang).
- Bloemwerk**, o., karangan boenga, oekiran.
- Bloesem**, m., boenga, kembang; (**van palmen**), majang; (**van de pisang**), djantoeng.
- Blok**, o., (takel), kerek, kerekan, lorak; (**van een houthakker**), landès, landèsan; (**in een gevangenis ter kluistering van gevangenen**), bèlok, pèmbèlokkan, pasoeng, pasoengan; (**aan den poot van een dier**), sèngkèla; (**van een schaaf**), roemah kètam, roemah pasah; (**overgeschoten stuk hout**), poentoeng; (**van tin**), bidoer, tampang; (**deel van een land of gebouw**, enz.), petak.
- Blokhuis**, o., (**wachtoren**), koeboe, bangoenan; (**gevangenis**), pasoengan, pèndjara, boewi.
- Blokkade**, v., pèngèpoengan; (**met schepen**), pajir.
- Blokkeeren**, mèngepoeng, mèmajiri, mèmèpat.
- Blokken**, radjin mèngoesahakèn dirinja dalèm pakèrdjaan, tiada bèrhènti bèkèrdja.
- Blokschijf**, v., kerek, kerekan, poètèran kerekan.
- Bloktin**, o., timah tampangan.
- Blond** (**van haar**), **soms**: koening, **soms**: poetih.
- Bloodaard**, m., pèmaloe, pènakoet, orang tjabar, orang koerang bèrani.
- Bloede**, maloe, takoet, tjabar.
- Bloehartig**, maloe, takoet, pènakoet, tjabar, koerang bèrani.
- Bloot** (**naakt**), tèlandjang; (**uitgetrokken, van sabels**, enz.), tèrhoenoes, tèrtjaboet; (**enkel, slechts**), sahadja, sadja, tjoema, djoea; (**Een bloot gerucht**, kabar angin; (**Onder den blooten hemel**, di bawah langit.
- Blootheld**, v., tèlandjang, kètèlandjang.
- Blootleggen**, mèmboekakèn, mènjataakèn, mènèrangkèn.
- Blootliggen**, tidoer bèrtèlandjang, bèrbaring dèngan tèlandjang.
- Blootshoofs**, kèpala tèlandjang, goendoel, tiada mèmakai toetoeop kèpala.
- Blootstellen**, mèmadjan, mèmadjankèn; (**aan de zon**), mèmamaskèn; (**aan den regen**), mènghoedjankèn.
- Blos**, m., merah moeka, sèri.
- Blazen**, bèrsèri, bèrmoeka merah, bèrpiipi merah; (**van verlegenhèid, in goeden zin**), bèrsipoewan moeka; (**van schaamte, in kwaden zin**), maloe, kamaloean, bèrbèra.
- Bluf**, m., tjakap angin, olo-olo, kotjak.
- Bluffen**, bèrtjakap angin, olo-olo, kotjak, mènгатjak, bèrhati bèsar.
- Blusmiddel**, o., pèmadam.
- Blusschen**, mèmadamkèn, mèmamamkèn.
- Bluts**, v., bèngkak.
- Bobbel**, m., (**op het water**), gèlèmbong; (**op het lichaam**), bèngkak, boetjoeh, pèlènting.
- Bochel**, m, bongkok.
- Bocht**, v., (**in iets**), èloek, kèloek, bèngkok, pèlèngkoeng, bèlikoe; (**inham**), tèlok, loeboek.
- Bochtig**, bèrbèlikoe, bèngkak-bèngkok, mèlèngkoeng, mèlèngkang-mèlèngkoeng, mènnggak-mènngkok.
- Bod**, o., tawaran, pènawaran.
- Bode**, m., soeroehan, oetoesan.
- Bodem**, m., pantat, loenas, bawah, tanah; (**schip**), kapal, pèrahoe; (**Eene zaak den bodem inslaan**), mèmamamkèn.
- Bodemerij**, v., pègadean pèrahoe atau moewatannja.
- Boedel**, m., (**al de bezittingen**), harta, harta-bènda; (**nalatenschap**), harta poesaka, harta pèninggalan, barang-barang poe-

- saka; (**inboedel**), pèrkakas roemah, sèrba roemah; **Een boedel aanvaarden**, mènèrima harta poesaka; **Een boedel verstooten**, mènolak harta poesaka; **Een boedel verdeelen**, mèm-bèhagi harta poesaka; **Een boedel beredderen**, mèmèrentah-kèn harta poesaka, mèngoeroes-kèn pèninggalan (warisan).
- Boedelaafstand**, m., pènolakan harta poesaka (warisan), lèpasan warisan.
- Boedelbeschrijving**, v., pènjoeratan harta poesaka, pènjoeratan barang-barang pèninggalan, pènolisan barang warisan.
- Boedelkamer**, v., pèrbèndaharaan harta poesaka.
- Boedelscheiding**, v., pèmbahagian harta poesaka (warisan).
- Boef**, m., bangsa, pèntjoeri, maling, *orang djahat.
- Boefachtig**, djahat, bèrakal bangsa.
- Boeg**, m., haloewan, tjoengoer; **Dwars voor den boeg**, mèlintangi haloewan; **Den boeg wendden**, mèmbelokkèn, mènngilirkèn; **Het over een anderen boeg goeien**, bèrganti bitjara, mèmbitjarakèn lain pèrkara; **Iets voor den boeg hebben**, bakal mèndapèt.
- Boeganker**, o., djangkar (saoeh) haloewan.
- Boegen**, mèlakoekèn pèrahoe (kapal), mèmegang kèmoedi, mèn-ga-toer djalannja pèrahoe (kapal).
- Boegseeren**, mèncoenda, mèncoendakèn.
- Boegseerlijn**, v., tali pèndarat, tali toenda.
- Boegspriet**, m., tjoetjoer, tjoengoer, sèmandera.
- Boegsprietzeil**, o., lajar tjoetjoer, lajar kèlèwer, lajar sèmandera.
- Boegstuk**, o., (**geschut**), mèriam haloewan; (**balk**), kajoe haloewan.
- Boel**, v., (**van een anker**, enz., lampoeng, pèlampoeng, timboelan; (**kluister**), bèlènggoe.
- Boeien** (**in boeien slaan**), mèm-bèlènggoe, mèmasingi bèlènggoe, mèrantaikèn; (**bekoren**), mèra-wankèn hati.
- Boek**, o., soerat, kitab, boekoe; (**deel**), djilid; (**onderdeel van een werk**), soerat; (**papier**), koeras; **Te boek stellen**, mènjoer-ratkèn, mènolèliskèn, mènतालيفkèn.
- Boekband**, m., djilid kitab, djilid boekoe.
- Boekbeslag**, o., saloetan kitab.
- Boekbinden**, mènndjilid, mènndjaït.
- Boekbinder**, m., toekang mènndjilid boekoe, toekang mènndjaït boekoe.
- Boekdeel**, o., djilid.
- Boekdrukken**, mènèra kitab, mèn-njitak kitab, mènngètjap boekoe.
- Boekdrukker**, m., toekang mèn-nèra (mènngètjap, mènjitak) boekoe.
- Boekdrukkerij**, v., pèrtèraàn (pènngètjapan, pènjitakan) boekoe (kitab).
- Boekdrukkunst**, v., ilmoe mènèra kitab (boekoe), ilmoe tèraàn (tjitan) boekoe (kitab).
- Boekel**, m., (**haarkrul**), ikal.
- Boeken**, mènjoerat (mèncoelis) di daftar, mèmasoekkèn di daftar.
- Boekenkast**, v., almari kitab, lè-mari boekoe.
- Boekenkraam**, v., kèdal pèndjoewalan boekoe.
- Boekenminnaar**, m., orang jang soeka boekoe.
- Boekerij**, v., pèrhimpoenan kitab, pèrkoempoelan boekoe.
- Boekhandel**, m., pèrniagaan (dagangan, pèndjoewalan) boekoe (kitab).
- Boekhandelaar**, m., pèndjoewal boekoe, orang jang bèrdagang boekoe-boekoe.
- Boekhouden**, mènndaftarkèn itoengan, mènjoerat di daftar sègala pamasoekan dan pakèloewaran bèlandja (oewang).

Boekhouder, m., pënjoerat (pënoelis) bilangan.
Boekverkooper, m., zie: **Boekhandelaar**.
Boekverkoop, v., pëndjoewalan boekoe (kitab), lelang boekoe (kitab).
Boekwinkel, m., toko boekoe, kèdai pëndjoewalan boekoe-boekoe.
Boel, m., (**menigte**), banjak, kabanjakan; (**ontuchtig mensch**), kèndak, moekah, soendël.
Boeleerder (—**ster**), m. (v.), orang jang bèrkèndakan (jang bèrmoe-kah, jang bèrdzina).
Boeleeren, bèrkèndak, bèrmoe-kah, bèrdzina.
Boender, m., sikat, boendër.
Boenen, sikat, mènjikat, mèm-boendër, mænggosok, mènjeka, mèmbersihkèn.
Boer, m., (**landman**), orang tani, orang mængoesahakèn tanah, orang bèkèrdja tani; (**geen stad-bewoner**), orang doesoen, orang goenoeng, orang oedik, orang hoeloe; (**oprisping**), sèrdawah, tahak.
Boeren, mèlakoekèn pakèrdjaån tanah, mèlakoekèn pèroesahaån tanah, bèkèrdja tani, bèrtani, mèrtani.
Boerenarbeid, m., pakèrdjaån (pèroesahan) orang tani.
Boerendracht, v., pakaian orang tani.
Boerenhuis, o., roemah orang tani.
Boerenkinkel, m., orang gèblèg (kikoek), orang bèradat kasar.
Boerenkost, m., makanan orang tani.
Boerenleven, o., pènghidoepan (tjara) orang tani.
Boerenstand, m., pèri hal orang tani, pangkat orang tani, pèrkoempoelan orang tani, orang goenoeng, orang padoesoenan.
Boerenwerk, v., pèkèrdjaån (pèroesahaån) orang tani (orang doesoen, orang goenoeng).

Boersch, tjara orang tani (doesoen, goenoeng), kikoek, kakoe.
Boert, v., sènda, goerau, pèrmaïnan, djinaka.
Boerten, bèrsènda, bèrgoerau, bèrmaïn, bèrmaïn gila, bèrdjinaka.
Boertig, djinaka.
Boete, v., (**straf**), dènda; (**in af-zondering**), tapa; (**berouw**), tobat, sèsal, (**voor bloedschuld**), bangoen, diat; **Boete doen**, bèrtapa, mèrtapa.
Boetedoening, v., tapa.
Boeteling, m., orang tapa, orang bèrtapa, pèrtapa.
Boeten (**straf krijgen**), kèna siksa, kèna hoekoeman, mèlakoekèn hoekoeman, kèna dènda, mèmbarajar dènda, katèmpoehan; (**in godsdiensstige afzonde-ring**), bèrtapa; (**bevredigen**), mèmoe-waskèn, mèlakoekèn; (**herstellen**), mèmbariki, mèmboeboel, mèmbararkèn; (**inboeten**); mènjoelam, mènjoelami; (**met het leven**), mèmbara, mèmbara mati.
Boetseeren, mèroepakèn, mènoladankèn, mèmbarikin.
Boetvaardige, m., orang bèrtobat.
Boevenstreek, m., akal bangsat.
Boeventaal, v., bèhasa maling, bèhasa orang djahat.
Boezem, m., (**borst**), dada; (**borsten eener vrouw**), soesoe, tetek; (**inham**), tèlok.
Boezemvriend, m., sobat kèras, sobat bètoel, taulan bènar, handai bènar.
Boezeroen, m., badjoe pendek.
Bogen (**pochen**), mèmbararkèn diri, kotjak, mængatjak, bèrkotjakan.
Bok, m., (**manneljesgeit**), kambing djantan, kambing laki-laki, kambing lèlaki, bandot; (**op een rijtuig**), bok, tèrpoel, tèmpat doedoeknja koesir; (**lomperd**) orang koerang adjar, orang tiada tahoe adat, orang kakoe;

- (schraag), koeda-koeda; (**fout**), salah; **Een bok schieten**, mēmbowwat salah.
- Bokaal**, v., piala.
- Bokachtig**, pangkoeh, kakoe, kasar, gēblēg, tiada tahoe adat, koerang adjar.
- Bokkenhaar**, o., ramboet kambing.
- Bokkenleer**, o., koelit kambing.
- Bokkenlucht**, v., bace bandot, bace aring.
- Bokkensprong**, m., girip, djēmpalit; **Bokkensprongen maken**, bērgiripan, bērdjēmpalitan.
- Bokkig**, zie: **Bokachtig**.
- Boks**, v., djotos, pēndjotosan, gotjo, tindjau.
- Boksen**, mēndjotos, bērdjotosan, mēnindjau, mēnggotjo.
- Bokshoorn**, m., tandoek kambing.
- Bokshoornzaad**, o., kēlabēt.
- Bokspoot**, m., kaki kambing.
- Bol**, m., (**bal**), boelat, boewah boendēr, bola; (**van een bloem**), oembi, oebi; (**hoofd**), kēpala; (**knap mensch**), orang pandai (pintēr); (**stolp**), toetoept, toedoeng.
- Bol (rond)**, boelat, boendēr; (**gebogen**), bengkok, mēlēngkoeng; (**dik**), tēbēl, tēmbēm, sēmboeb; (**gezwollen**), bēngkak, sēmboeb.
- Bolrond**, boelat, boentar, boendēr.
- Bolster**, m., koelit; (**van de kokosnoot**), saboet, saboek, samboek; (**van de rijst**), sēkam.
- Bolsteren**, mēngoepas, mēmbowwang koelitnja, mēmbowwaka koelitnja.
- Bolvormig**, roepa boendēr, boelat, boentar.
- Bolwerk**, o., baloewarti, kētaloem, benteng, koebow, salika, dinding.
- Bom**, v., (**projectiel**), pelor api, pēloeroe api, ook: pērijoek api, (**stop in een vat**), soembat, soempēl; (**rinkelbom**), rēbana; (**vaartuig**), pērahoe poekat, pērahoe majang.
- Bombardement**, o., pēnembakan dēngan pelor (api), pēnembakan
- Bombardeeren**, mēnembaki dēngan pēloeroe (api).
- Bomgat**, o., lobang soempat, lobang soempēl, liang soempēl.
- Bon**, m., soerat bon, soerat pēsēnan barang.
- Bond**, m., (**verbond**), pērdjandjian, pērsēkoetoean.
- Bondbreuk**, v., pērombakan djandji, pērobahan pērdjandjian.
- Bondgenoot**, m., sakoetoe, tēmēn, kawan.
- Bondgenootschap**, o., pērsēkoetoean, pērdjandjian.
- Bondig**, tēgoeh, ringkas, tērang.
- Bonk**, m., (**been**), toelang; (**stuk**), panggal, potong, potongan bēsar.
- Bons**, m., toemboek, toendjang; **Den bons geven**, mēngēloewarkēn, mēngoesir, mēlēpaskēn, mēnoelak.
- Bont**, (**gevekt**); bēlang; (**veelkleurig**), bēlang-bonteng, pantja warna, warna-warna; (**op het lichaam, door een slag**), biroe, lēbam, biroe-lēbam; (**idem door ziekte**), bēlar; (**bont en blauw**), bēlang-bonteng, biroe lēbam.
- Bont**, o., (**bontwerk**), koelit bērbowloe, bēloelang jang ada bowloenja.
- Bonzen**, toemboek, mēnoemboek, mēndampak, mēloepoeh, mēmbēntoer, mēmbēntoerkēn; (**van den troon**); mēnggērakkēn, mēngoesir, mēndjatoehken; (**tegen den grond**), mēmbanting.
- Boodschap**, v., (**bericht**), chabar, kabar, warta, bērita; (**last**), pēnjoeroeh, pēsanan, soeroehan, (**gevoeg**), bowwang ajēr, hadjat, kadla hadjat.
- Boodschappen**, mēmbawa chabar (warta, bērita), kasi tahoe, mēmbēri tahoe, mēngchabarkēn, mēwartakēn.
- Boodschapper**, m., soeroehan, oetoesan, pēmbērita, pēwarta, jang mēmbawa chabar.

Boog, m., (**schietboog**), boesoer, boesar, iboe panah, gandewa, **ook**: panah; (**kromming**), òloeng, pèlèngkoeng, bengkokan, lèngkoeng; **Met een boog schieten**, mēmanah.

Boogbrug, v., djēmbatan bērlēngkoeng.

Boogpees, v., tali boesar (boesoer), tali gandewa.

Boogshot, o., pēmanah, pēmanahan.

Boogschutter, m., pēmanah, soldadoe jang bērgēgaman panah.

Boogsgewijs, lēngkoengan, bērlēngkoengan.

Boom, m., pohon, poehoen, pokok; (**van een wagen**), kajoe boedjoer, gandau, boem; (**sluitboom**), sakat, palang, kantjīng, pēngantjīng; (**om een schuit voort te bewegen**), galah; (**draagstok**), pēngoesoeng, pēnggandaran, pikoelan; (**tolkantoor**), pabean, kantor pabean; (**ter afsluiting van een vaart**), batang, batangan.

Boombast, v., koelit pohon, koelit kajoe.

Boomblad, o., daoen, daoen pohon.

Boomen, bērgalah, mēnggalahkēn, mēnjoeroeng dēngan galah, mēnoelak dēngan galah.

Boomgaard, m., kēbon, taman, kēbon boewah-boewahan, tanēman boewah-boewahan.

Boomgaardenier, m., toekang kēbon, djoeroe kēbon, djoeroe taman.

Boomhevel, m., pēnggoengkil.

Boomhof, m., zie: **Boomgaard**.

Boomkikvorsch, m., katak pohon, kodok bantjet.

Boomknoest, m., boengkoel, boengkoel (bonggol) kajoe.

Boomknop, m., koetoem, koentjoep.

Boomkweeker, m., toekang kēbon, jang mēnanēm sēgala roepa pohon, djoeroe tanēm pohon.

Boomladder, v., tangga apitan, tangga sokong.

Boomloof, o., daoen-daoen.

Boommerng, o., hatinja kajoe, ampeloer.

Boommoss, o., loemoet pohon, tahi-angin, djamoer.

Boomolie, v., minjak kawang.

Boomschender, m., orang jang mēroesakkēn tanēman kajoe.

Boomschors, v., koelit kajoe.

Boomslang, v., oelar pohon, oelar daoen.

Boomsnoeler, m., orang jang mēranting pohon, orang jang mērantjoeng pohon, orang jang mēmotong tangkai-tangkainja pohon.

Boomstam, m., batang kajoe, toenggoel, bongkot, rēbatang.

Boomstronk, m., poenggoer, toenggak.

Boomtak, m., tjabang, tjawang, dahan, tangkai, ranting.

Boomvaren, v., pakoe, pohon pakoe.

Boomvrucht, v., boewah pohon.

Boomwachter, m., djoeroe (pēnoenggoe) batangan, pēnoenggoe kantor pabean.

Boomwas, o., lilin pohon.

Boomwol, v., kapoek.

Boomwortel, m., akar pohon.

Boomzwam, o., koelat, tjēndawan, djamoer pohon; (**van den suikerpalm**), raboek.

Boon (in het algemeen), v., katjang; (**dunne, lange soort**), katjang pandjang; (**aardnoten**), katjang tanah, katjang tjina; (**gewone**), katjang boontjis; (**sojaboon**), katjang kēdēle; (**groene**), katjang idjo; (**erwten**), katjang polong, katjang kapri; (**bruine**), katjang djoho.

Boonenschil, v., koelit katjang.

Boonenstaak, m., toendjang katjang, pēndjalēran, pēlandjaran.

Boor, v., goerdi, djara, boer.

Boord (**kant**), m., en o., pinggir, tēpi, bibir, birai, birih; (**aan een mouw**, enz.), pangkal; (**verschansing van een vaartuig**),

rimbat; **Aan boord**, di kapal (përahoë), toeroen ka kapal (përahoë); **Aan boord klampen**, mëlånggar, mênggaït; **Aan boord nemen**, mënompangkën, mëmowatkën.

Boorden, mëmangkalkën, mëndjaït pinggirnja.

Boordevol, pënoeh sèkali, sèbak, pënoeh sampai di pinggirnja (bibirnja).

Boordsel, o., tali ajër, sèbir, birih, bingkai.

Boorijzer, o., bësi goerdi, bësi pënggirik.

Boorschaaf, v., sëröet bësar.

Boos (toornig), marah, amarah, moerka, galak; (**slecht**), djahat; doerdjana, bisa; (**goddeloos**), fasik, kapista; (**stout**), nakal, dëláp; **Zich boos houden**, poera-poera marah; **Boos worden**, marah, moerka, goesar, mêngambil goesar; **Boos maken**, mëmarahkën, mëmowerkakën.

Boosaardig, djahat, galak, bëngis.

Boosdoener, m., pëndjahat, orang djahat, orang bërdoesa, doerdjana.

Boosheid, v., (**toorn**), marah, moerka; (**slechtheid**), kadjahatan, kadoerdjanaän.

Booswicht, m., pëndjahat, orang djahat, bangsat, orang fasik, doerdjana.

Boot, v., (**naar den vorm. de grootte**, enz.), përahoë, sampan, kolek, bidoek, tambangan, sèkotji, djoekoeng.

Bootsgezel, m., anak përahoë (kapal), awak përahoë (kapal), chalasi, orang përahoë (kapal), matroes.

Bootsman, m., sërang, djoeroe tinggi.

Bootsmansfluit, v., pëlësit.

Bootsmansmaat, m., tandil, toekang kanan, toekang kiri.

Bootstouw, o., tali sampan.

Booze, m., (**een slecht mensch**), orang djahat, pëndjahat; (**de duivel**), sjaitan, setan.

Borax, o., pëmidjar, patëri, tingkal.

Bord, o., (**schotel**), pinggan, piring; **Diep bord**, piring dalëm; **Plat bord**, pinggan (piring) tjeper; (**schrijf- of speelbord**), papan.

Bordeel, o., roemah soendël, roemah djobong, roemah pandjang, pëlontean.

Bordeelhouder, m., djoeroe (këpala) roemah pandjang (soendël, lonte, djobong), këpala pëlontean.

Bordeeltaal, v., bëhasa soendël (djobong, lonte).

Bordenrek, o., para-para, pëndjemoeran piring.

Bordpapier, o., kërta djilid, kërta kajoe.

Borduren, mënjoelam, mënjoedji, mëloekis.

Borduurpatroon, o., tjonto soelaman (soedjian).

Borduurraam, o., pëmbidang, pëmidangan.

Borduursel, o., soelaman, soedjian, loekisan.

Borduurwerk, o., soelaman, pënjoelaman, loekisan, soedjian, pakërdjaän soelaman.

Boren, mënggirik, mêngëboer; **een schip in den grond boren**, mënembak sampai tênggëlëm; **Iemand in den grond boren**, mëmbinasakën.

Borg, m., (**waarborg**), tanggoeng, tanggoengan, pënannggoeng, pëngakoe, kafil; **Borg blijven**, djadi hantar, mënanggoeng, mëmikoel tanggoengan; **Borgstellen**, mëmëbëri tanggoengan, mënanggoengkën.

Borgen (kopen op credit), bëli (mëmëbëli) dëngan bëroetang; (**op credit verkoopen**), djoewal (mëndjoewal) dëngan mêngoetangkën, mëmëbëri oetang.

Borgstelling, v., tanggoengan, andëlan, hantaran.

Borgtocht, m., zie: **Borgstelling**.

Borrel; m., (**bel**), gëlëmboeng; (**slok**),

gëlogok, tjëgok, satjëgok sopi, sopi.
Borrelen, bërgëlëmboengan, bërdidih, mëndidih.
Borreiflesch, v., botol minoeman, botol sopi.
Borreling, v., gëlëmboengan, didih.
Borst, v. en m., (voor-bovenlijf), dada; (**boesem van een vrouw**), soesoe, tetek; **De borst geven**, mënjoesoel, mëneteki, mëmbëri soesoe(tetek); **Slap neerhangende borsten**, soesoe(tetek) kopek; **Een ingedeukte borst**, dada lëkok, dada tjëkoeng, dada lëgok; **Een scherp vooruitstekende borst**, dada ajam; **Een hooge borst opzetten**, angkoeh; **Zich op de borst slaan**, mënapoek dada; **Tegen de borst stuiten**, mëndjëmoeokën; **Aan de borst drukken**, mëmëloek, mërangkoel; (**jonge man**), orang moeda, anak djëdjaka, djaka, taroena.
Borstbedekking, v., pënoetoepan dada; (**van de vrouwen**), këmbën.
Borstbeen, o., toelang dada, toelang rawan, sandoeng lamoer.
Borstdoek, m., (**der vrouwen**), këmbën.
Borstel, m., (**varkenshaar**), boeloe (ramboet) babi; (**schuier**), sikat, boendër.
Borstelen, mënjikat, mëmboendër.
Borstelmaker, m., toekang sikat, toekang mëmbikin sikat.
Borstgezwel, o., sakit bëngkak di dada.
Borstharnas, o., badjoe bësi, baroet dada.
Borstkwaal, v., sakit dada, sësak dada.
Borstlap, m., baroet, oto.
Borstmiddel, o., obat sakit dada.
Borstrok, m., koetang.
Borstspeld, v., pënitih badjoe.
Borststuk, o., (**van een geslacht dier**), dada, daging dada, sandoeng lamoer.
Borstvin, v., dajoeng, kepet dada.

Borstwering, v., apilan, dinding, koeboe, kota, kota mara.
Borstziekte, v., sakit (pënjakit) dada.
Borstzweer, m., bisoel di soesoe (tetek, dada).
Bos, m., (**bundel**), ikat, boengkoes, toekël, bërkas, goeloeng, gedeng.
Bosch, o., oetan, hoetan, alas, rimba, hoetan-rimba, rimba raja; (**moerassig**), baran; **Kreupelbosch**, oetan këtjil, bëloekar.
Boschachtig, banjak oetannja, bëroepa oetan.
Boschbewoner, m., isi rimba.
Boschduif, v., boeroeng tëkoekoer, boeroeng dëroek.
Boschduivel, m., antoe-alas, antoe-oetan.
Boschhaan, m., (**—hen**), v., ajam biroega, (alas).
Boschhond, m., andjing oetan, andjing rimba.
Boschkat, v., koetjing oetan.
Boschmensch, m., orang jang hidoep di dalëm oetan.
Boschnimf, v., përi.
Boschroover, m., pënjamoen, begal.
Boschslang, v., oelër oetan.
Boschwachter, m., pëndjaga oetan.
Boschage, o., rimba-rimbaan.
Bossen, mëngikat-ikat, mëmbërkas, mëmbëlingkas, mëmboengkoes, mënggëloeng, mënggedengkën.
Bot, v., (**knop**), toenas, dahan, rantjing, koentjoep, koetoem; (**knook**), toelang; **Zijn hartstochten botvieren**, mëmeewaskën (mënoeroetkën, mëngoeloerkën) hawa nafsoenja.
Bot (niet scherp), toempoel, koerang tadjëm; **Botmaken**, mënoempoelkën; (**dom**), bodo, doengoe, sëmëntoeng, bëbal, gëblëg; **Botweg**, tëroes-tërang, dëngan tëroes-tërang.
Botanie, v., ilmoe tanëm-tanëman.
Boter, v., mëntega; **Boter bij de visch**, kontan, toenai, oewang toenai; **Boter maken (karnen)**,

- mëmbikin mëntega, mënoemboek mëntega.
Boterachtig, kaja mëntega, sèpèrti mëntega, saroepa mëntega.
Boterboer, m., toekang bikin dan djoewal mëntega.
Boterham, v., roti dëngan mëntega.
Boterkarn, v., tong toemboekan mëntega.
Boterpot, m., tëmplat mëntega.
Botersaus, v., koewah mëntega, saos mëntega.
Boterschaal, v., pinggan mëntega.
Boterspaan, v., sendok mëntega.
Boterton, v., tong mëntega.
Botervlootje, o., tëmplat mëntega.
Botmull, m. en v., orang bodo, orang gëblëg.
Bots, v., soentoe, toemboek, bëntoer, bëntoes.
Botsen, bërsoentoe, mënoemboek, mëlanggar, mëmbëntoer, kabëntoer, kabëntoes.
Botsing, v., soentoe, toemboekan; (*in meening*), pëlawan bitjara, tijdëra bitjara.
Bottel, v., botol.
Bottelarij, v., sèpen, goedang.
Bottelen, mëmbotolkën, mëngisikën di botol.
Bottelier, m., toekang sèpen.
Botten, bërhoetjoek, bërtoenas, toemboeh, toekoel.
Botterik, m., orang gëblëg, orang bodo.
Botweg, tëroes-tërang, dëngan tëroes-tërang.
Boud, bërani, dëngan bërani.
Bougie, v., lilin, lilin dian.
Bouillon, m., kaldoe.
Bout, m., (*nagel, spijker*), pakoe, pakoe bësar, pena bësi, pakoe kantjing, pasak; **Hen bout in iets drijven**, mëmasak, mëmakoe dëngan pakoe bësar (kantjing); (*van een geslacht dier*), paha, poekang; (*eendvogel*), itik, bebek.
Boutje, o., (*liefje*), mas, hati, tjinta.
Bouw, m., (*lichaamsgestalte*),

- lëmbaga, sikap, dëdëg; (*aan bouw*), pëmbikin, pëmboewat, boewatan, bangoenan.
Bouwen, mënëga, mëngërdjakën, mëmbikin, mëmboewat, mëmpërdirikën; **Op iemand bouwen**, përtjaja, mëngharëp-harëp.
Bouwgereedschap, o., përkakas mëmpërdirikën roemah sabagainja.
Bouwlieden, m., toekang-toekang.
Bouwloods, v., bangsal, pondok toekang-toekang bëkërdja.
Bouwkosten, m., bëlandja (ongkos).
Bouwland, o., tanah përoesahaan, bëndang; (*rijstland*), sawah; (*niet of moelijk bevoelbaar*), tégal, tipar, ladang, hoema.
Bouwstof, v., bakal, ramoewan.
Bouwval, m., roeboehan, rombakan, pëtjahan.
Bouwvallig, toewa, roesak, ampir (*maoe*) roeboeh.
Boven, atas, di atas; **Naar boven**, ka-atas; **Van boven**, dari atas; **Boven over iets heen**, laloe dari atas, mëliwati atasnja; **Te boven gaan**, mëlëbihi, mëliwati, mëlipoeti, tërlampau; **Het onderste boven**, soengsang, mënjoengsang, kabalik, tërbalik; **Boven komen**, timboel, bërtimboel, naik ka-atas; **Hen gevaar**, enz. **te boven zijn**, loepoet dari, tërlëpas dari; **Iemand de hand boven het hoofd houden**, mëmëliharakën, mëlindoengkën.
Bovenaan, di hoeloe, di kèpala, di atas sëndiri.
Bovenal, tërlëbih lagi, istimewa poela, jang përloe sëndiri.
Bovendeur, v., pintoe diatas.
Bovendien, lagi, lagi poela, tambahan lagi, lain dari itoe, tërlëbih poela.
Bovendorpel, m., ambang (soendoek) diatas.
Bovendrijvend, timboel, bërtimboel, hanjoet.

Boveneinde, o., hoeloe, pangkal, kèpala.
Bovengemeld, jang tersèboet diatas.
Bovengevel, m., moeka roemah jang diatas.
Bovengoed, o., pakaian di loewar.
Bovenhand, v., **De bovenhand hebben**, mènang, mêngalakhèn.
Bovenhuis, o., roemah diatas, roemah loteng, roemah andjoeng.
Bovenkaak, v., boekoe asèm, boekoe diatas.
Bovenkamer, v., bilik (kamar) di atas, kamar loteng.
Bovenkant, m., sèbèlah atas.
Bovenkleed, o., badjoe loewar.
Bovenland, o., tanah hoeloe, tanah oedik, tanah pègoenoengan.
Bovenlander, m., orang oedik, orang goenoeng.
Bovenlandsch, hoeloe, dari hoeloe (oedik, goenoeng); (**wijs**), tjara oedik, tjara orang goenoeng.
Bovenlijf, o., bèhagian badan jang sabèlah atas, badan di atas.
Bovenlip, v., bibir jang diatas.
Bovenlucht, v., oedara, angkasa.
Bovenmate, tèrlaloe, tèrlaloe amat, tèrlampau, tèrlèbih, tèrsangèt.
Bovenscheljk, sakti.
Bovennatuurlijk, sakti.
Bovenop, di atas.
Bovenraam, o., djendela (tingkap) jang diatas.
Bovenrang, m., pangkat jang pèrtama (tinggi sèndiri).
Bovenstaand, jang tersèboet diatas.
Bovenste, jang paling di atas, jang di atas sèndiri.
Bovenstreep, v., baris di atas, fatah (**ter aangeving van den a-klank**).
Bovenstuk, o., bèhagian jang diatas.
Boventand, m., gigi diatas.
Boventoon, m., moeloet bèsar;

Den boventoon hebben, bèrmoeeloet bèsar, mêngalakhèn kata orang lain.

Bovenverdieping, v., loteng.
Bovenzijde, v., sèbèlah atas.
Bovenzinnelijk, rohani.
Braadolie, v., minyak goreng, minyak pèrèndang.
Braadpan, v., pènggorengan, wadjan, koewali.
Braadsel, o., gorengan, rèndang.
Braadspit, o., panggangan, pè-manggang, patjak.
Braadstuk, o., daging gorengan.
Braadvet, o., gèmoek gorengan.
Braadworst, v., sosis goreng.
Braaf (deugdzaam), baik, bètoel, loeroes hati, salih; (**dapper**), bèrani, pèrkasa, gagah.
Braafheid, v., kabaikan, kaloe-roesan hati; (**moed**), pèrkasa, kabèranian.
Braak, v., (**inbraak**), pèmboekaàn, pènggalian, pèmbongkaran.
Braak, tiada di kèrdjakèn, tiada di pèroesahakèn, tandoes.
Braakland, o., tanah (padang) tandoes, tanah jang tiada di kèrdjakèn (pèroesahakèn), ara-ara.
Braakmiddel, o., obat moentah.
Braakpoeder, o., obat loemat boewat moentah.
Braaksel, o., moetah, moentah.
Brabbelen (wartaal spreken), mèngomong tiada karoewan, mèngotjeh, bèrbitjara koesoet, mèngaroet.
Brabbeltaal, v., bitjara koesoet (tiada karoewan), bèhasa katjoe-kan.
Bracelet, v., gèlang.
Braden (in een pan), mènggoreng, mèrèndang; (**boven vuur**), mèmanggang; (**aan het spit**), mèm-matjak; (**in een oven**), mèm-bakar, (**zonder vet, olie of boter**), mènjanjah; (**onder heete asch**), mènamboes, mèm-bèmbèm.
Brak, asin, masin.
Braken, moentah, moentah-moen-

tah; **Bloed braken**, moentang darah; (**van hennip**, enz.), mēnjerboek, mēnjerboekken.
Brambras, m., kēlat lajar saboer, kēlat lajar pēngapoeh.
Bramgijtouw, o., tali singsing lajar pēngapoeh.
Bramra, v., pēmbawan lajar pēngapoeh.
Bramsteng, v., tiang pēngapoeh.
Bramstengewant, m., tēmberang tiang pēngapoeh.
Bramzeil, o., lajar saboer, lajar pēngapoeh.
Bramzeilskoelte, v., angin sēdēng boewat mēnjoeroeng lajar pēngapoeh.
Brand, m., angoes, angoesan, toean, kabakaran; **In brand staan**, kabakar, tērbakar, kēna api; **In brand steken**, mēmbakar, mēnjalahkēn, mēnjoelēt, mēnjoet; **Door den bliksem in brand raken**, di sambēr gēlap (kilat, gēledēk), kēna kilat; **Brand blusschen**, mēmadamkēn, mēmatikēn; **In den brand zitten**, kasoesian, bērdoedoek dalēm kasoesian; **Brand roepen**, bērsēroe-sēroe ada api, mēndjērit-djērit ada roemah angoes; (**hitte in het lichaam**), kapanasan, barah; (**in het koren**), kalajoe-ran.
Brandbaar, dapēt (boleh) di bakar, gampang tērbakar (mēnjalah), gampang (lēkas) di makan api.
Brandemmer, m., ember koelit, ember pompa.
Branden (**in brand zijn**), angoes, toean, bērapi, mēnjalah, di makan api, tērbakar; (**verbranden**), mēmbakar, mēnoean, mēmasang; (**van de oogen**, enz.), pēdih, pērih; (**van een zweer**), angkot, bērtjēkot-tjēkot, mēngētēk, mēnoesoek-noesoek; (**met een heet ijzer**), mēnjēlar, mēngētjap; (**van verlangen**), rindoe-dēndam, bērkallwara.

Branderij (**van arak**), v, pērarakan, pēngarakan.
Brandewijn, m., bērendi.
Brandewijnflesch, v., botol bērendi.
Brandgevaar, o., bēhaja api (angoes, kabakaran).
Brandglas, o., katja api.
Brandhaak, m., pēmaoek, gait, gaitan, penggaitan, gantol.
Brandhout, o., kajoe api, kajoe bakar.
Brandig (**van lucht**), bēbae angoes, sangit; (**scherp van smaak**), pēdēs, rasa angoes; (**van de oogen**), kēlat, pērih, pēdih; (**ontstoken**), kēroepang.
Brandijzer, o., bēsi sēlar, bēsi tjap.
Branding (**der zee**), v., gēloera bēna, bakat, pētjahan ombak, ombak bērdampar.
Brandkas, v., pēti bēsi.
Brandklok, v., gēnta sēmboejan, lontjeng kabakaran, tongtong angoes.
Brandladder, v., tangga boewat naik di atas roemah tērbakar.
Brandlucht, v., bae angoes, bae sangit.
Brandmerk, o., tanda sēlar, tanda tjap panas, tanda jang di bakar.
Brandmerken, mēnjēlarkēn, mēnahori tanda tjap panas; (**schandvlekken**), mēntjēla, mēntjēlakēn, mēmaloeekēn.
Brandmiddel, o., pēmbakar.
Brandnetel, v., daoen gatēl, djēlatang.
Brandoffer, o. korban, pērsēmbahan toean.
Brandoven, m., dapoer, dapoer pēmbakaran.
Brandpunt, o., (**van een brandglas**), poesat katja api.
Brandshade, v., roegi dari kabakaran.
Brandschatten, mēnarik (mēmoengoet) oepēti pērang.
Brandspuit, v., pompa.

Brandspuitgast, m., orang pompa, kawan pompa.
Brandstapel, m., timboenan api, pantjaka.
Brandstichten, mēmbakar, mēnoenoe, mēnjoelēt, mēnjoet.
Brandstichter, m., pēmbakar, orang jang mēmbakar, orang jang mēnoenoe.
Brandstof, v., bakal api, makanan api, bakal bakaran.
Brandwond, v., loeka angoes, loeka kabakar, loeka kēna api.
Bras, v., tali kēlat, tali bahoe, tali bawat.
Brassen (in brassen aanhalen), mēnarik tali kēlat; (**slampen**), makan minoem dēngan ramairamaian.
Braveeren, tiada mēngindahkēn, tiada fērdoeli, mēnghinakēn, mēmoedahkēn, mēnggampangkēn.
Bravo, baiklah, bagoes, sjabas.
Breed, lebar, boekak, loewas, bidang, tjoepoel, bēsar; **Het niet breed hebben**, koerang tjoekoep; **Breed maken**, mēlebarkēn, mēmbēsarkēn; **Breed uitweiden**, mēntjērīterakēn sēgala hal-ahoe-walnja, mēlandjoetkēn tjērītēra; **Het is zoo lang als breed**, sama djoega, satali tiga oewang.
Breedsprakig, pandjang (landjoet, bēroelang-oelang) bitjaranja (tjērītēranja, omongnja).
Breedte, v., lebar, loewas, boekak, bidang, lintang; **Noorder breedte**, lintang oetara (lor).
Breedtegraad, m., dēradjat lintang.
Breedvoerig, landjoet, pandjang.
Breedvoetig, kaki lebar, bērkaki lebar.
Breëkbaar, rapoeh, gētas, lēkas pētjah, gampang pētjah; **Breëkbare waar**, barang jang gētas (gampang pētjah).
Breëkijzer, o., linggis.
Breeuwen, mēmakal.

Breeuwhamer, m., pēmoekoel (ganden, martil) pakal.
Breeuwmes, o., pisau pēmakal.
Breeuwsel, o., pakal, pēmakal, madjoem.
Breidel, m., kēkang, tom.
Breidelen, mēngēnakēn kēkang (tom); **De driften breidelen**, mēnahankēn (mēndiamkēn) hawa nafsoe.
Breien, mēradjoet, mēnjirat; **Kouzen breien**, mēradjoet saroeng kaki (kaos); **Netten breien**, mēnjirat.
Breigaren, o., bēnang radjoet.
Brein, o., oetak, ingatan.
Breinaald, v., djaroem radjoet.
Breiwerk, o., radjoetan, kērawangan.
Breken (van hout, enz.), patah; (**van een steen, glas, enz.**), pētjah; (**van touw, enz.**), poetoes; (**doen breken**), mēmatahkēn, mēmētjahkēn, mēmoetoeskēn; (**in stukken brokkelen**), mērēpah; (**een verbond**), mērombak (mēngobahkēn) pērdjandjian; (**een blokkade**), mēlintang pajir; (**een eed**), mēmakan soempah; **Iemand het hoofd breken**, mēmoesingkēn kēpala; **Door een heining enz. breken**, mēndobrak pagēr; (**uit den kerker**), lari dari boewi (pēndjara); **Den val van iemand breken**, mēnahan djatohnja; (**der oogen**), mēndēlik; (**met iemand —**), djadi moesoehnja (sētēroenja), bērsētēroean.
Breker, m., (**in zee**), tampoewan, tampoewan gēloembang.
Brems, v., lalat (lalēr) koeda, pikat, pitak.
Brengen (mede brengen), mēmabawa; (**begeleiden**), mēnghantēr, mēnghantērkēn, mēngiringkēn; **Aan den man brengen, van koopwaren**, mēndjoewal, mēlakokēn; **Aan den man brengen, van meisjes**, mēngawin-

kën, mëlakikën; **Te bed brengen**, mënidoerkën, kasi tidoer; **In orde brengen**, mëmbënar-kën, mëmbëtoelkën, mënjëlësai-kën, mëngatoer; **Op het papier brengen**, mënoelis, mënoeliskën; **Ten onder brengen**, mëna-loekkën, mëngalahkën; **Om het leven brengen**, mëmboenoeh, mëmatikën; **Ter wereld brengen**, bëranak, bërhoetëra, mëmpëranakkën, bërsalin; **Aan het licht brengen**, mënjatakën, mëlahirkën; **Tot stand brengen**, mëndjadikën, mëngadakën, mëmbikin, mëroepakën; **Ten einde brengen**, mënghabiskën, mënjoadahkën, mënjëlësai-kën, mërampoengkën; **Voor den dag brengen**, mëngloewarkën; **Aan het verstand brengen**, mëngingatkën, mëngërtikën, mëngasihatkën; **Ten uitvoer brengen**, mëndjalankën, mëlakoe-kën; **Zich iets te binnen brengen**, ingat, tëringat; **Iemand ergens toe brengen**, mëmboedjoek mëngadjak, mëmbawa, mëngharoe; **Op de gedachte brengen**, mëngingatkën, mëmbëri ingatan, kasi ingat.

Bres, v., (geschoten opening), tëtasan, përohong; **Voor iemand in de bres springen**, mëngantara, mëmbantoe, mëmbantoei, mënoeloeng, mënoeloengi.

Breuk, v., (het gebrek), boeroet; **De breuk hebben**, bërhoeroet; (in de rekenkunde), pëtjahan; (**knak**), patah; (**barst**), rëngat, rëtak, lëtak, pëtjah; **Vredebreuk**, përombakan përdamaian.

Breukband, m., pëngikat boeroet.

Brevet, o., soerat djabatan, soerat daradjat.

Brief, m., soerat, soerat kiriman, warakat, warkat; **Een brief schrijven**, mënoelis soerat; **Een brief verzenden**, mëngirim soerat, mëlajangkën soerat;

Een brief ontvangen, mënërima soerat; (**met felicitaties**), soerat mëmbëri sëlamat; (**van rouwbeklag**), soerat pënghi-boeran; (**van hulde**), soerat sëmbah; **van echtscheiding door den man afgegeven**, soerat talak; **Inhoud van een brief**, boenji, boenjinja, isinja.

Briefport, o., oepah soerat, bajaran soerat.

Briefstijl, m., karangan soerat, atoeran soerat.

Briefwisseling, v., përkiriman soerat.

Bries, v., angin tëgang këlät.

Brieschen (van een paard), mëntjarit, mëngengeh; (**van een leeuw**), mënikas, mëndëroe.

Brievenbesteller, m., opas kantor pos, pasoeratan.

Brievenboek, o., boekoe soerat-soerat, përhoempoelan tjontotjonto soerat.

Brievenpost, v., pos soerat.

Brievenstempel, v., tëmpat soerat, tëmpat simpënan soerat, sëlëpa, sëlempang.

Brij, v., boeboer.

Brijlepel, m., sendok boeboer.

Brik, v., kitji, përahoe kitji, kapal bërtiang doewa.

Bril, m., katja mata, tjërëmin mata; (**van een secreet**), papan djamban (kakoës).

Brilleglas, o., katja tjërëmin mata.

Brillehuis, o., roemah (saroeng) katja mata.

Brilleman, m., orang bërtjërëmin (bërvatja) mata.

Brilleeren, bërkilau, mëntjorong, goemirlap.

Brillen, pakai (mëmakai) katja (tjërëmin) mata, bërvatja mata, bërtjërëmin mata.

Brillenmaker, m., toekang (pandai) bikin katja mata.

Brits, v., gërai, papan pëtidoeran, tëmpat tidoer papan.

Broche, v., pënitih dada.
Brocheeren, mëndjait boekoe.
Broddelen, bèkërdja koesoet, bèkërdja tiada karoewan.
Broddelwerk, o., pakërdjaän koesoet, pakërdjaän tiada karoewan.
Broed, o., anak pëngërëman, pëngërëman.
Broeden, mëngërëm, mëngërëm-kën; (**met heet water**), mëntjëlöer; (**veroorzaken**), mëngadakën, mëngërëm.
Broeder, m., (**in het algemeen**), saedara, soedara; (**van dezelfde ouders**), saedara (soedara) laki-laki (lëlaki) saibobapa; (**tweeling**—), soedara këmbar; (**zoog**—), soedara soeson; **Oudere broeder**, kaka, kakak, kakang, kakanda, abang; **Jongere broeder**, adi, adik, adinda; **Aangehuwde broeder**, ipar laki-laki; (**van dezelfde moeder maar een anderen vader of omgekeerd**), soedara andjing.
Broederlijke, v., kasih soedara bërsoedara, kasih antara soedara.
Broederlijk, sèpërti bërsoedaraän.
Broederloos, tiada poenja soedara laki-laki.
Broedermoord, o., pëmboenohan soedara.
Broedermoorder, m., pëmboenoh soedara, orang jang mëmboenoh soedaranja laki-laki.
Broederplicht, m., wadjibnja soedara, wadjibnja orang bërsoedara.
Broederschap, v. en o., përsoda-raän; përsahabatan, përkoempoe-lan sakoetoe.
Broedersdochter, v., këponakan, (këmanakan) përampoean, soedara misan përampoean.
Broederskind, o., kaponakan, këmanakan.
Broederszoon, m., këponakan (këmanakan) laki-laki, soedara misan lëlaki.
Broedersvrouw, v., bininja soedara, ipar përampoean.

Broedertje, o., (**gebak**), apëm, koewe apëm, koewe bëloedër.
Broedertjeskraam, v., këdai pëndjoewalan koewe apëm.
Broedertrouw, v., sëtia soedara.
Broedertwist, m., përbantahan soedara dëngan soedara.
Broedsch, masah, hëndak mëngërëm.
Broedse, o., zie: **Broed**.
Broelen (**met heet water**), mëntjëlöer; (**met heet water begieten**), mënjëdoeh; (**van de lucht**), mëngandoeng goentoer, panas; Zie verder: **Broeden**.
Broeihen, v., ajam mëngërëm.
Broeitijd, m., tempo (masa) mëngërëm.
Broek, v. en o., (**kleedingstuk**), lang), sëroewal, sëlöewar, tjëlana, tjëlana pandjang; (**kort**), tjëlana pendek, tjëlana koetoeng, katok; (**wijd**), tjëlana lebar (longgar), katok kombokor; (**slaap**—), tjëlana tidoer; (**van een kanon**), ekor mëriam; **Hen broek aan hebben**, bërtjëlana, mëmakai tjëlana; (**moeras**), rawa, paja.
Broekband, m., tali tjëlana, kolor, tali kolor.
Broekgoed, o., kain tjëlana, kain sëmbagai.
Broekgesp, v., gesper tjëlana.
Broekland, o., tanah paja (sawah), tanah basah.
Broeksknoop, m., kantjing tjëlana.
Broekzak, m., kantong tjëlana.
Brok, m., (**stuk**), panggal, potong, kërät, bahagian, bagian, pëtjahan, poengkah; (**overgeschoten**), sisa, lëbihan, katinggalan; **Aan stukken en brokken**, antjoer, bër-pëtjah-pëtjah.
Brokkelen, bërpëtjah-pëtjah; (**in stukken breken**), mëmëtjah-mëtjahkën, mëngantjoerkën, mërapoehkën; (**af brokkelen**), som-bëng.
Brokkelig, rapoeh.

Brokstuk, o., potongan, pëtjahan, patahan.
Brommen (van dieren), mênggëram, mênggëring-gëring; (**prut-telen**), bërsëngöet, moering-moe-ring, mëradoek, mënjomel.
Brompot, m., toekang njomel, toekang marah.
Bromtol, m., gangsing, gangsingan, gangsing jang bërboenji.
Bromvlieg, v., lalat (lalër) langau, lalër tahi.
Bron, v., (**wel**), mata ajër, përigi, soembër; (**minerale**), mata ajër mërđani; (**eener rivier**), hoeloe; (**oorsprong**, enz.), hoeloe, pangkal, pohon, asal, moela, përnöelaän.
Bronader, v., mata ajër.
Brons, o., gangsa.
Bronst, v., hëndak (maoe) bërđjantan (bërlaki), maoe bërđëkak.
Bronsttjíd, m., moesimnja binatang binatang bërđjantan (bërlaki, bërđëkak).
Bronwater, o., ajër përigi, ajër hidoep, ajër soembër.
Bronzen (van brons), gangsa, dari gangsa; (**de kleur van brons geven**), mëröepakën (mëwarnakën) kaja gangsa.
Brood, o., roti; (**versch**), roti bëharoe, roti panas; (**oudbakken**), roti toewa, roti lama; (**wit**), roti poetih; (**rogge**—), roti itëm; (**kostwinning**), rëđjëki, pëntjarian, pëngoepa-djiwa, pënghidoepan; (**krente**—), roti kismis; (**krans**—), roti gëlang, roti kërakëling; (**ongezuurd**—), roti manis; (**gezuurd**—), roti tër-tjam-poerragi; (**neergeslagen**—), roti bantoet; (**geroosterd**—), roti panggang; **Brood bakken**, mëm bakar roti, mëm bikin roti.
Broodbak, m., tëmpat roti.
Broodbakker, m., toekang roti.
Broodbakkerij, v., tëmpat mëm bakar roti, pëmbakaran roti.
Broodboom, m., pohon soekoen, pohon timboel.

Broodbord, o., piring (pinggan) roti.
Brooddeeg, o., tëpoeng roti, roti mëntah.
Brooddrongen, nakal, ladak, lantjaj, përlentai, angkara, mewa.
Broodeloos, tiada poenja pënghi doepan (pëngoepa-djiwa, pëkër djaän), miskin, papa, tiada poenja makan.
Broodeter, m., toekang makan roti.
Broodgebrek, o., kakoerangan roti, kakoerangan makan, kakoerangan rëđjëki.
Broodje, o., roti këtjil; **Zoete broodjes bakken**, mëmboedjoek, mëmboedjoek-boedjoek.
Broodkorst, v., koelit roti.
Broodkruim, o., rëmah roti.
Broodmand, v., bakoel (rantang) roti, tëmpat roti.
Broodmes, o., pisau roti.
Broodnijd, v., dëngki (bëntji, tjëm-boeroean) dari hal pënghidoepan (rëđjëki).
Broodschrjver, m., pënjoerat miskin, jang kapëksa mënjoerat boewat bisa hidoep.
Broodsmaak, m., rasa roti,
Broodsuiker, v., goela pasir, jang bëroepa koekoesan.
Broodverkooper, m., toekang mëndjoewal roti, toekang roti.
Broodvrucht, v., soekoen, boewah soekoen.
Broodwagen, m., kareta (gërobak) toekang roti.
Broodwinkel, m., kädai toekang roti, toko roti.
Broodwinning, v., rëđjëki, pëntjarian, pënghidoepan, pëngoepa-djiwa.
Broos, rapoeh, gëtas, gampang pëtjah (patah), gampang antjoer, lëkas pëtjah (patah); (**van het leven**), fana; (**zwak**), lëmah, lëmës, tiada koewat, dlatf.
Bros, zie: **Broos**.
Brouwen (bier —), masak, mëm masak; (**veroorzaken**), mënga-

- dakèn, mëndjadikèn, mèmboewat, mènjbabbkèn; (**gebrekkelig spreken**), bërtiloer, bërkata dëngan tiloer.
- Brug**, v., (**gewone**), djëmbatan; (**ophaal** —), djëmbatan angkatan, (djoengkatan); (**steen** —), djëmbatan batoe; (**schip** —), djëmbatan përahoë; (**gier** —), djëmbatan boewai (anjoet); (**boog** —), djëmbatan bërlëngkoeng; (**smalle** —, **vlonder**), titi, titian, palëmban, djëmbatan këtjil, wot; **Een brug leggen**, mèmboewat (mëmbikin, mëmasang) djëmbatan.
- Bruggegeld**, o., bea djëmbatan.
- Bruggenhoofd**, o., dërmaga, këpala djëmbatan.
- Bruil**, m., **Den bruil van iets geven**, tiada maoë fërdoeli lagi, tiada mërdoelikèn lagi, bërtobat.
- Bruil**, v., mampilai përampoean, pënganten përampoean; (**vóór de huwelijksvoltrekking**), toenangan përampoean.
- Bruidegom**, m., (**vóór de huwelijksvoltrekking**), toenangan lëlaki; (**daarna**), pënganten (mampilai) laki-laki (lëlaki).
- Bruidsbed**, o., pëlamin, pëlaminan, tëmpat tidoer pënganten.
- Bruidsdagen**, m., hari rajanja orang kawin, hari bërdjaga-djaga; **De bruidsdagen viere**, bërdjaga-djaga.
- Bruidskamer**, v., bilik (kamar) pënganten (mampilai).
- Bruidskoets**, v., (**waarin de bruid gedragen wordt**), djëmpa, përarakan.
- Bruidschat**, m., (**aan de bruid**), ëmas kawin; (**aan de ouders der bruid**), mahr, djoedjoer, hantëran, pasërahan.
- Bruidstool**, m., pakaiian pënganten (mampilai), përhiasan pënganten (mampilai).
- Bruidstroon**, m., poewadai.
- Bruidsuiker**, v., goela-goela pënganten.
- Bruikbaar**, dapat (boleh) di pakai, tërakai, masih baik, masih bërgoena.
- Bruikleen**, o., pindjëm, sanggëm; **In bruikleen vragen**, mëmindjëm; **In bruikleen geven**, mëmindjëm, mënjanggëm.
- Bruiloft**, v., përdjamoean pënganten (mampilai), përtëmoean pënganten, kërđja (pesta) kawin, përdjagaän; **Op een bruiloft uitnoodigen**, mëmanggil, mëngoëndang, mënjilakèn, mëmadahkèn.
- Bruiloftsdag**, m., hari kawin.
- Bruiloftsfeest**, përdjamoean mampilai (pënganten), përtëmoean pënganten, pesta (kërđja) kawin.
- Bruiloftsgast**, m., tëtamoe orang kawin, orang kondangan, orang panggilan, orang bërdjaga-djaga.
- Bruin**, merah toewa, warna sawo matëng; **Licht bruin**, merah perang; **Licht bruin van huidskleur**, itëm manis.
- Bruinachtig**, rada merah, merah perang, perang.
- Bruineeren**, mëngoepam, mëngoe-pamkèn, mëmerahkèn.
- Bruinharig**, bëramboet (bërboeloe) perang.
- Bruinoogig**, matanja perang.
- Bruinsteen**, v., batoe kawi.
- Bruinvisch**, m., ikan loemba-loemba.
- Bruis**, v. en o., (**schuim om den mond**), boesa.
- Bruisen (der golven)**, goemoe-roeh, bërdëngoeng, bërgalora; (**opborrelen**, moentoe; (**van woede**), ingar-bangar.
- Bruilen**, mënikas, mëndëroem, mënggëroeng.
- Brusk (opvliëgend)**, përang-përoes, bërangasan.
- Brutaal**, bërani, koerang adjar, moeloe rampoes.
- Budget**, o., daftar sëgala bëlandja (ongkos) nëgëri.
- Buffel**, m., kërbaü, këbo; **Witte**

- buffel**, kərbau balar, kərbau boele;
Jonge buffel, kərbau mënjama;
Jong van een buffel, anak kərbau, goedel; (**lomperd**), orang koerang adjar (tiada tahoe adat, kasar, gëblëg).
Buffelachtig, sèpèrti (kaja) kərbau, koerang adjar, gëblëg, tiada tahoe adat, kasar.
Buffelhoorn, m., tandoek kərbau.
Buffeljuk, o., sawat, rakitan, pasangan.
Buffelkalf, o., anak kərbau, goedel.
Buffelkoe, v., kərbau bëtina (përam-poean).
Buffelhuid, v., koelit kərbau.
Buffelsleer, o., koelit kərbau.
Buffelstier, m., kərbau djantan (laki-laki, lëlaki).
Buffelvleesch, o., daging kərbau.
Buffelwachter, m., gombala kərbau, orang djaga kərbau, toekang angon kərbau.
Buffelwed, o., koebang, tëmpat kərbau bërkoebang, kobak, tëmpat përmadian kərbau.
Buffelziekte, v., pënjakit kərbau, boendoeng.
Bui, v., (**ongunstig weder**), riboet, hoedjan-angin, angin riboet, hoedjan riboet, poepoet bajoe, pantjaroeba; (**donder**—), goeroeh, goentoer; (**luim**), tingkah.
Buidel, m., kantong, radjoet, kandoeng, poendi-poendi, dompet; (**pak**), boentëlan, boengkoesan.
Buidelrat, v., koesoe, koeskoes.
Buigbaar, lëmboet, lëmbek, liat, gampang di bengkokkën.
Buigen (**krom** —), mëmbëntoek, mëmbëntoekkën, mëmbëngkokkën, mëlëngkokkën, mëmbikin bengkok, mëlëngkoengkën, mëlëntoer, mëlëntoerkën; (**het hoofd buigen**), bërtoendoek, mënnoendoekkën këpala, ta'loek; **Ter aarde buigen**, soedjoed, bërsoedjoed, mënjëmbah soedjoed, mëngantjoekkën diri; **De knieën buigen**, bërliipët loetoet; (**overhellen**), mëmbawat, miring, mëntjëndërong; **Doorbuigen**, mëndëlong, mëlëntoer.
Buiging, v., (**kromte**), bengkok, bengkokan, pëlëngkoeng, enggokan; (**van de stem**), lëmësña; (**van het lichaam**), toendoek.
Buigtang, v., bësi djëpitan, pëndjëpitan, kakatoewa.
Buigzaam, zie: **Buigbaar**.
Buik, m., (**lichaamsdeel**), përoet, tian; (**dit laatste woord alleen in de uitdrukking**, bërmandi tian **d.i. een zit- of buikbad nemen**); (**van een schip**, enz.), badan, përoet, këlomat; (**van een zell**), lëmboeng, lëmboengan; **Een dikke buik**, përoet gëndoet, përoet bësar; (**van een zwangere vrouw**), boenting, hamil; **Een platte buik**, përoet këmpe; **Een gezwollen buik**, përoet këmpoet; **Twee handen op één buik**, bër safakat, safakat; **Den buik dienen**, mëmëliharakën përoet, makan minoem enak; **Op den buik liggen**, tiarap, mëngkoerëp.
Buikband, m., ikat pinggang, këndit, pënding, saboek, ikat përoet.
Buikgordel, m., zie: **Buikband**.
Buikig, bër përoet bësar (gëndoet).
Buikholte, v., rongga përoet, gëronggong përoet.
Buikloop, m., tjëret, tjëret; **Buikloop hebben**, mëntjëret.
Buikpijn, v., sakit përoet.
Buikmade, v., kërëmi.
Buikontlasting, v., tjahar; (**Middel tot** —) pëntjahar.
Buikriem, m., zie: **Buikband**; (**aan een zadel**), tali përoet, ambën përoet.
Buiksnijding, v., (**kramp**), moelës.
Buikspier, v., oerat përoet, oerat pëngëtoel.
Buikspreker, m., orang jang bisa mëngloewarkën soëwara dari dälëm përoet.

Bulkvlies, o., sêlapoet péroet.
Bulkwaterzucht, v., boesoeng, pênjakit ajër di dalëm péroet.
Bulkwee, o., moelës, sakit péroet.
Bulkworm, m., tjatjing, tjatjing péroet.
Bulksulverend (middel), pëntjahaar.
Buil, v., bëndjoet, bêngkak, djëndol; (**bakkerszeef**), tjêrkai.
Bullen (zeven), mênjêrkai; **Gebuild brood**, roti jang di bikin dari tēpoeng tjêrkaian.
Buis, o. en v., (**kleedingstuk**), badjoe; (**pijp**), pëlëting, tjorong, saloeran.
Buit, m., rampasan, barang rampasan (djarahan, rêboetan), rampokan, barang rampokan; **Op buit varen**, mērampok di laoet; **Op buit uitgaan**, përgi mērampok (mêngetjoe, mēmaling, mên-tjoeri, mērampas, mēmbejal); **Buit maken**, mērampas, mērēboet, mērampok; Zie verder: **Plunderen, Rooven, Vrijbuiten**.
Buiten, loewar, di loewar; **Naar buiten**, kaloewar; **Van buiten**, dari loewar; **Buitenshuis**, di loewar roemah; **Buitengaats**, di loewar moewara (koewala), di têngah-têngah laoet; **Buiten adem**, mênggêh-mênggêh; **Buiten kennis**, pingsan, këlêngêr; **Buiten boord**, di loewar kapal, di laoet; **Van buiten leeren**, bëladjar loewar kēpala, mêngapal-apalkên; **Buiten iets kunnen**, tiada pērloe mēmakai, tiada bëroesah, tiada bërhadjat; **Naar buiten gaan**, kaloewar, mêngēloewari; **Naar buiten brengen**, mêngēloewarkên, mēm̄bawa kaloewar; (**buitenplaats**), roemah di loewar kota, pondok di loewar kota.
Buitenbeentje, o., anak loewar kawin, anak djadah, anak haram.
Buitendeur, v., pintoe loewar (di loewar).

Buitendien, laïn dari (dari pada) itoe, mēlaïnken, lagi poela.
Buitengemeen, tērlaloe amat, boekan barang, boekan-boekan, boekan kēpalang, terlēbih, tērlampau.
Buitengewoon, zie: **Buitengemeen**. **Buitengewoon**, badiat, **Buitengewoon geval**, o., hal jang badiat.
Buitengracht, v., parit di loewar (di sēbēlah loewar).
Buitenhoek (van het oog), m., ekor mata.
Buitenhof, m., astana loewar, tēmpat pēnghadēpan.
Buitenheid, v., koelit loewar.
Buitenkans, v., oentoeng jang tiada di harēp.
Buitenkant, m., sēbēlah loewar.
Buitenland, o., nēgēri laïn, nēgēri sabrang, nēgēri asing.
Buitenlander, m., orang nēgēri laïn, orang asing.
Buitenlandsch, dari laïn nēgēri.
Buitenlucht, v., hawa di loewar.
Buitenman, m., orang doesoen, orang hoeloe, orang oedik, orang jang tinggal di loewar kota.
Buitenmuur, m., tembok di loewar (di sēbēlah loewar).
Buitenplaats, v., zie: onder **Buiten**.
Buitenreede, v., pēlaboehan di loewar (di sēbēlah loewar) sēkali.
Buitenshuis, di loewar roemah.
Buitensingel, m., djalan pēridēran mēngoellingi kota.
Buitensluiten, mēngoetjil, mēngoetjilkên.
Buitensporig, tērlaloe, tērlaloe amat, tērlaloe sangēt, tērlampau, tērliwat, kēliwat; (**verkwistend**), boros.
Buitenstad, v., kampoeng moeka, kota moeka, kota loewar.
Buitenste, jang di loewar sēkali, jang di loewar sēndiri.
Buitentijds, pada masa (waktōe, tempo) jang tiada tēntōe.

Buitenwaarts, kaloewar, ka sê-bêlah loewar.
Buitenwacht, v., pêngawal (djaga) di loewar.
Buitenwerk, o., benteng loewar (di sêbêlah loewar).
Buiter, m., pèrampok, badjak.
Bukken, toendoek, bërtoendoek; (onderdoen), mênendoek, tiwas, ta'loek; (op de hurken), djongkok, bêrdjongkok; (voorover), mëndjêrongsong; (voorover met het achterste naar boven), mênengging, mëndjêngking; **Iemand doen bukken ten onder brengen**, mêngalakhèn, mênî-waskèn, mênâ'loekkèn.
Buks, v., sênapan, sênapan pendek, tērkoel, sênapan dêngan woeloh oeliran.
Bul, m. en v., (stier), sapi (lêmboe) djantan (laki-laki, lèlaki); (gezegeld bewijs van een hogeschool), soerat tjap madrasah.
Bulderen (van den wind, enz.), goemoeroeh, dêngoeng, goemê-loedoeg, gègap, gègap-goempita; (tieren), roesoeh, ingar-bangar.
Bulken, bértêngoh, bértèreak.
Bullepees, v., tjamboek dari koelit.
Bult, m., (van een mensch), bongkok; (van een dier), poe-noek; (buit), djëndol.
Bultenaar, m., orang bongkok.
Bultje, o., bisoel kêtjil, bëndjoet, bintit.
Bultos, m., sapi (lêmboe) bèrpoe-noek.
Bultzak, m., kasoer, tilam, bolsak.
Bundel, m., ikat, gedeng, bërkas,

gêloeng, goeloeng, bēban, boengkoes, boengkoesan.
Bunder, o., Deze maat van 100 □ roeden of 10000 □ M. kent de Maleier niet; een ongeveer daarmee overeenkomende is de bahoe van 500 □ R. roeden of ± 7026,5 □ M.
Bureau, o., kantor.
Buren, mêngomong-omong (bèromong-omong) dêngan têtangga.
Burengerucht, o., roesoeh di dalêm kampoeng.
Burg, m., kota, boeroedj.
Burger, m., orang isi nêgèri, orang bandar, pèdoedoek nêgèri, anak nêgèri; (vrije), orang mērdika.
Burgerij, v., sègala isi nêgèri.
Burgerlijk, tjara doesoeh, tjara orang kêtjil, civiel, **Burgerlijk recht**, o., hoekoem civiel, **Burgerlijke rechtsvordering**, v., dakwa civiel.
Bus, v., koepi, tjēmboel, bos.
Buskruit, o., obat bédil, obat pa-sang.
Buskruitton, v., tong obat bédil.
Buur, m., orang sakampoeng, orang sêbêlah, orang têtangga, têtangga.
Buurman, m., = Buur.
Buurpraatje, o., omong-omongan dêngan têtangga.
Buurt, v., (wijk), kampoeng; In de buurt, dèkat.
Buurbriefje, o., soerat kampoeng.
Buurtheer, m., kèpala kampoeng.
Buurzaak, v., pèrkara kampoeng.
Buurvrouw, v., pèrampoean sakampoeng (têtangga).

C.

Cabaal, o., roesoeh, hoeroe-hoera, gadoeh.
Cabretleder, o., koelit kambing.
Cabrioleet, v., bendi.
Cacao, v., tjoklat, boewah tjoklat.

Cachet, o., tjap, mètèrai.
Cacheteeren, mêngètjap, mēmētèrai.
Cachot, o., pëndjara, pasoengan, boewi.

Cachou, o., gambir.
Cadaver, o., majit, bangkai.
Cadeau, o., zie; **Geschenk**.
Cahier, o., boekoe pënoelisan, boekoe toelis.
Caisson, v., kareta obat mëriam.
Cajaputolie, v., minjak kajoepoetih.
Calèche, v., bendi.
Campement, o., tèmpat përhëntian soldadoe.
Canaille, o., orang hina-dina.
Canapé, v., bangkoe.
Canon, o., kanoen; (**geschut**), mëriam.
Canonade, v., boenji mëriam.
Canoniek, kanoen; **Het canonic recht**, hoekoem kanoen.
Cantillewerk, o., pëkërdjaan renda.
Cantine, v., roemah bola soldadoe.
Capitulatie, v., përdjandjian sèrahan.
Capriole, v., soesang, djingkerak.
Caramboleeren, kabëntoer, tër-bëntoer, mëmëbëntoer, mënjampok.
Caravanserai, o., roemah wakaf, roemah pasanggërahan.
Cargo, v., moewatan kapal(përahoë).
Caricatuur, v., gambar sindiran, gambar pëngolok-olok.
Carton, o., kërta djilid, kërta kajoë.
Caserne, v., tangsi, roemah tangsi.
Caserneeren, mëmëndokkën di tangsi.
Cassatie, v., kapoetoesan mënjadakën kapoetoesan jang soedah di djatohkën.
Cassatie, v., hal mënjadakën kapoetoesanja hakim; **Hof van Cassatie**, diwan istigatz; **In cassatie gaan**, naik hoekoem istigatzah.
Cassave, v., oebi kaspe, këtala djendral, këtela pohon.
Cassette, v. pëti pënoelisan.
Caste, v., bangsa.
Castreeren, mëmëngëbiri.
Catalogus, m., daftar boekoe-boekoe.
Catechu, v., zie: **Cachou**.

Categorie, v., bëhagian, pangkat.
Cavalerie, v., baris koeda.
Cavalierist, m., soldadoe bërkoeda.
Cayennepeper, v., tjabe (lombok) rawit (setan).
Cedel, v., daftar, soerat; **Huurcedel**, soerat sewa.
Ceintuur, v., ikat pinggang, tali pinggang, oedët, saboek, pënding, tali pënding.
Cel, v., kamar këtjil.
Cellulair, bërpetak-petak; **Cellulaire gevangenis**, pëndjara bërpetak-petak, pëndjara dëngan kamar toetoeapan këtjil-këtjil.
Cement, o., përékat, sëmën; **Portland-cement**, sëmën blaë.
Cent, m., sen, doewit.
Centenaar, m., (**gewicht van 100 katis of 125 Amst. ponden**), pikoel.
Centraal, têngah-têngah, poesat.
Centrum, o., përtëngahan, poesat.
Ceremonie, v., istiadat, oepatjara.
Ceremonieel, o., adat-istiadat.
Ceremoniemeester, m., pëmërentah oepatjara, djoeroe mêngatoer adat-istiadat.
Certificaat, o., soerat katërangan.
Chais, v., bendi.
Champignon, m., tjandawan, djamoer.
Chaos, m., tjampoer-baoer.
Chef, m., këpala.
Chevron, m., pasëmën di tangan badjoë soldadoe.
Chinaasappel, m., djëroek (limau) manis, djëroek tjina.
Chinees, m., orang tjina; **Volbloed Chinees**, tjina singkek; **In Ned. Indië geboren Chinees**, përanakan tjina, baba.
Chineesch, tjina, tjara tjina.
Chirurgijn, m., tabib, doekoen darah, djarrah, dokter.
Chocolade, v., tjokëlät.
Cholera, v., pënjakit kolera.
Chrestomathie, v., boenga rampai, karangan soerat pilihan dari lain-lain kitab.

- Christelijk**, mësèhi.
Christen, m., orang sërani, orang mësèhi; **Christen worden**, masoek sërani, masoek agama mësèhi.
Christendom, o., (**geloof**), agama mësèhi, agama nasarani; (**al de Christenen**), sègala orang sërani, kaoem nasarani.
Christenleeraar, m., pandita (patri) mësèhi (sërani).
Christenvolk, o., kaoem nasarani.
Christus, m., Almèsih, Nabi Isa, Isa almèsih.
Chronogram, o., sjiar bilangan taheen, tjandra sèngkala.
Cigaar, v., roko, sèroetoe, tjèroetoe; **Een cigaar rooken**, minoem roko, minoem sèroetoe.
Cigarenskoker, m., tèmpat roko.
Cigarenpijp, v., pipa roko.
Cigarette, v., (**van palmbiad**), roko kawoeng, roko nipah; (**van djagoengblad**), roko kèlobot; (**van papier**), roko kèrtas; **Cigaretten-papier**, kèrtas roko; **Een cigarette rooken**, minoem roko, mèngoedoet.
Cijfer, o., angka, nomèr.
Cijferen, zie: **Rekenen**.
Cijferkunst, v., zie: **Rekenkunst**.
Cijferraam, o., (**der Chineezen**), sipoea.
Oijns, m., (**tol**), bea, tjoekai, padjèk; (**schatting**), oepèti; **Oijns betalen**, mèmbarajar bea (tjoekai, padjèk, oepèti).
Oijnsbaar, kèna mèmbarajar oepèti (bea, tjoekai). (torak.
Cilinder, m., batang boelèt, boelèt.
Cipler, m., pènoenggoe pèndjara, djoeroe pasoengan, sipir.
Cirkel, m., da'rah, boelat, sipat boelat.
Cirkelboog, m., boesoer.
Cirkelvormig, saroepa boelat, mèlèngkoeng bèrsipat boelat.
Citaat, o., poengoetan, pètikan, sèboetan.
Citadel, v., benteng, boerdj,
- Citeeren**, mènjèboetkèn, mèmoe-ngoet, mèmètik.
Citer, m., kètjapi; **Op den citer spelen**, bèrmain kètjapi.
Cito, lèkas, lèkas-lèkas, sigèrah, dèngan sigèrah.
Citroen, m., djèroek tipis (nipis).
Citroensap, o., ajèr djèroek.
Citroenschil, v., koelit djèroek.
Civet, v., kastoeri, djèbat, dedes.
Civetkat, v., rase, moesang kastoeri.
Civiel, zie: **Burgerlijk**.
Clown, m., badoet.
Club, v., pèrhimpoenan, pèrkoempoelan.
Code, v., kitab hoekoem oendang-oendang.
Codicil, o., tambahan soerat, hoeboengan, lampiran, sèmatan.
Cognac, m., bèrendi.
Cognossement, o., soerat moewantan kapal.
Collateraal, charadjat barang poesaka.
Collationeeren, mèmbandingkèn, mènghèsahkèn.
Collecte, v., poengoetan dërma.
Collecteeren, mèmoengoet (mènge-oempoelkèn) dërma.
Collega, m., sakoetoe, tèmèn bèkèrdja, sadoedoek.
College, o., pèrhimpoenan, pèrkoempoelan, madjèlis.
Collier, o., kaloeng; **Een collier aanhebben**, bèrkaloeng; **Een collier doen gebruiken**, mènghèloengkèn.
Colonie, v., tanah jang di doedoeki orang jang pindah dari nègèrinja.
Colonist, m., orang jang kaloewar dari nègèrinja, bèrdoedoek di tanah lain.
Colonne, v., katoemboekan, ambalan soldadoe.
Colossaal, bèsar sèkali, tèramat bèsarnja.
Comfort, o., nikmat, kaenakan.
Comiek, m., badoet.

Comisch, djinaka, loetjoe, mêngë-tawakën.
Commandant, m., komandan, pëmèrentah, kèpala.
Commandeeren, mèmèrentah, mèmèrentahkën.
Commandeur, m., komèndoer.
Commando, o., pëmèrentahan.
Commies, m., komis.
Commissaris, m., komisar; **Commissaris-generaal**, komisarisdjendral; **Commissaris van politie**, sèkaot.
Commissie, v., komisie, polmak.
Commissiounair, m., polmak, wakil, tangkoelak, tjingkau.
Communicatie, v., (**mededeeling**), pëmbërita, pëmbërian tahoe.
Compact, ringkës, padët, mampët.
Compagnie, v., (**de O.-I. Compagnie, de regeering**), kompëni; (**handelsvereniging**), përsèkoetoean, kongsi; (**legerafdeeling**), pasoeak, pasoeakan, katoemboekan.
Compagnieschap, v., përseroan, përsèkoetoean, kongsi.
Compagnon, m., sakoetoe, përsero.
Comparant, m., orang jang mênghadëp (bërhadlir).
Compareeren, mênghadëp, datëng mênghadëp.
Compilatie, v., pëngoetipan.
Compiler, m., pëngoetip.
Compleet, langkap, gënap, djangkëp.
Completeeren, mëlangkapkën, mênggënapkën, mëndjangkëpkën.
Compliment, o., tabe, tabik, salam; (**lof**), poedji, poedjian.
Compositiemetaal, o., pantjalogam.
Compote, v., manisan boewah-boewah, masakan boewah-boewah.
Compres, o., (**omswachteling**), baroet, djaram, kompres; (**dicht ineen**), rapët, ringkës.
Comptant, toenai, kontan; **Comptant geld**, wang toenai (kontan, sèdia); **Comptant betalen**, mèm-

bajar toenai, mèmëbajar kontan.
Concept, o., rang, rantjana, konsep.
Concessie, v., idzin.
Conditie, v., djandji, përdjandjian.
Conducteur, m., pënggantër.
Confisqueeren, mërampas.
Confituur, v., manisan, halwa.
Conform, satoedjoe, baik, moefakat, safakat.
Confrater, m., kawan, tèmën, tau-lan.
Confronteeren, mëmëbandingkën.
Confuus, maloe, bingoeng, kikoek.
Consent, o., idzin.
Consentbiljet, o., soerat idzin.
Consenteeren, mêngidzinkën, mëloloeskën.
Constructie, v., (**van een zin**), përatoeran përkataan; (**van een huis**, enz.), bangoenan, përbowatan, pëmbikinan, atoeran.
Consul, m., wakil, koensoel.
Contract, o., përdjandjian, soerat përdjandjian.
Controleur, m., kontërlir.
Copie, v., (**geschreven**), toeroenan; (**voor den drukker**), toeladan tjap.
Coquet, përlente. (djah.
Cornac, m., pawang (gombala) ga.
Corpus delicti, o., tanda biti (boekti), boetamal.
Correspondeeren, bër kirim (mëngirim) soerat.
Corrigeeren, mëmëbaiki, mëmëbëtoelkën, mëmëbënar kën.
Corset, o., koetang, pëngampoe soesoe, korset.
Costuum, o., pakaian bësar, pakaian jang tëläh di tamtoekën atas pangkatnja.
Courant, v., soerat kabar (chabar), soerat lelang.
Courtage, v., bëlandja tangkoelak, basi.
Couvert, o., toetoeop soerat, saloetan, sampoe.
Crediet, o., piotang; **Op crediet koopen**, mëmëbëli hoetang, mëmëbëli dëngan bër hoetang; **Op cre-**

diet verkoopen, mēnghoetangkēn, mēndjoewal dēngan mēnghoetangkēn, mēmbēri samboetan dagangan.
Crediteur, m., orang jang mēngoe-tangi.
Creool, m., pēranakan orang koelit poetih.
Crepeeren, mati, mampoes.
Crimineel, siksa, dēngan siksa;
Crimineel recht, hoekoem siksa.
Critiek, v., pēngētjaman.

Critiseeren, mēngētjamkēn.
Croquant, garing.
Cultuur, v., pēroesahaān (pēkērdjaān) tanah (tanēman).
Curas, o., badjoe rantai, badjoe bēsi.
Curateele, v., pērentah wali, waliat;
Onder curateele stellen, mēnarah di bawah pērentah wali.
Cureeren, mēngobati, mēngobat-kēn, mēnjēmbōehkēn.
Curieus, indah, adjaib, garib.
Curiositeit, v., nadirat.
Cursief, soeratan bērpangkoe.

D.

Daad, v., pērboewatan, pēkērdjaān;
Goede daad, pērboewatan baik, pērboewatan amal; **Op heeter daad betrappen**, mēndapēti sēdang bērboewat apa-apa.
Daadzaak, pērboewatan, pērboewatan jang njata, pērboewatan jang tlahir.
Daag (van—), hari ini, ini hari, pada hari ini.
Daags (per dag), sahari(over dag), pada siang hari; **Daags te voren**, kēlēmaringja, kēmareninja; **Daags daarna**, kaesoekan harinja.
Daagsch, sahari-hari, sabēn hari, tiap tiap hari, sasahari.
Daan (waar van—), dari mana; **(Daar van—)**, dari sitoe; **(Hier van—)**, dari sini.
Daar (op die plaats), sitoe, disitoe, sana, disana; **Hier en daar**, di sana sini; **Daar naar toe**, kasana, kasitoe; **(aangezien)**, sēdang, sēbab, sēlang, tēgal, karēna, dari sēbab.
Daaraan, pada itoe, padanja, dēngan itoe, sama itoe.
Daarachter, di bēlakangnja, di bēlakang itoe, di balik itoe.
Daaraf, dari atas itoe.
Daarbeneden, dari bawah itoe, di bawah itoe.

Daarbenevens, sērta (bēsērta) dēngan itoe.
Daarbij (nabij), dēkēt, dēkēt itoe (disitoe, kasitoe), disitoe; **(bovendien)**, tambah, tambahan poela, **Daarbij blijven**, tētēp atas itoe. (dalēmnja.
Daarbinnen, didalēm itoe, di **Daarboven**, di atas itoe, di atasnja.
Daarbuiten, di loewar itoe, di loewarnja.
Daardoor, dari sēbab itoe, oleh karēna itoe, maka itoe; **(door iets heen)**, tēroes di sitoe (disana).
Daarenboven, lagi, dan lagi, tambahan lagi, istimewa poela, sabagai poela, salaīnnja dari.
Daarentegen, laIn dari pada itoe, mēlaīnkēn, hanja, tētapi, akēn tētapi.
Daargelaten, biar, kēndati.
Daarheen, kasana, kasitoe.
Daarin, didalēm itoe, di dalēmnja.
Daarlangs, bērtōeroet, tōeroet, mēnjoesoer, liwat.
Daarlaten, mēmbiarkēn.
Daarmede, dēngan itoe, sama itoe, oleh itoe.
Daarna, kamoedian, kamoedian dari pada itoe, tēlah itoe, sasoe-dahnja itoe, laloe, lantās, habis bēgitoe.

Daarnaar, mēnoeroet itoe, satoe-djoe dēngan itoe. Zie verder: **Daarheen**.

Daarnaast, di sēbēlah itoe, di sēbēlahnja, di sisinja.

Daarnevans, bērsama-sama itoe, bēsērta dēngan itoe; (**bovendien**), tambahan poela; Zie verder: **Daarnaast**.

Daarom, sēbab itoe, dari sēbab itoe, karēna itoe, maka itoe.

Daaromheen, mēngoelilingi itoe, mēngoebēngi itoe.

Daaromtrent (ongeveer), kira-kira; (**dichtbij**), dēkēt itoe, dēkat di sitoe, hampir.

Daaronder, di bawah itoe, di bawahnja, di antaranja.

Daarop (bovenop), di atas itoe, di atasnja; (**daarna**), laloe, sasoe-dahnja itoe.

Daarover (over iets heen), diatas itoe; (**aan den overkant**), di sabērang; (**aangaande**), tēntang itoe, dari pada itoe, atas itoe.

Daarstellen, mēngadakēn, mēndjadikēn, mēmbikin.

Daartegen, bērsender di, bērdamping dēngan; (**in strijd met**), mēlawan dēngan, bērsalahan dēngan.

Daartegenover, tēntang, di sabērang itoe.

Daartoe, akan itoe, boewat itoe, bagai itoe, pada itoe; (**tot aan**), sahingga itoe, sampai itoe.

Daartusschen, di antaranja, di tēngah-tēngahnja.

Daaruit, dari pada itoe, dari itoe.

Daarvan, dari itoe, dari pada itoe.

Daarvoor (van plaats), di hadēpan itoe, di moeka itoe; (**van tijd**), sabēlomnja, dēhoeloe dari pada itoe; (**doel**), akēn, akan, boewat.

Daarzijn, o.. ada, kaadaān.

Daas, m., pikat.

Dacapo, sēkali lagi, lagi sēkali.

Dadel, v., chorma, korma, boewah korma.

Dadelijk, lantās, kēlak, sigērah, dēngan sigērah, sabēntar, sabēntar lagi, nanti sabēntar.

Dadelijkheden, v., pērboewatan, pērboewatan jang njata.

Dadelpalm, m., pohon (pokok) chorma (korma).

Dader, m., pēmboewat, orang jang mēmboewat (mēlakoeakēn).

Dag (tegenover nacht), m., siang; (**tijdsbepaling**), hari, jaum, rina; **Dag worden**, djadi siang (padjar); **Bij dag**, pada siang hari; **Dag en nacht**, siang malēm; **Alle dagen**, sahari-hari, sabēn hari, tiap-tiap hari; **Den geheelen dag**, sahari, saharian, sahari moepoet, antero hari; **Op zeke ren dag**, pada soewatōe hari; **De vorige dag**, hari kēlēmari, kēlēmari, kēmaren; **De volgende dag**, kaesoekan hari, besoek; **Over 14 dagen**, lagi lima-bēlas hari; **Om den anderen dag**, bērsēlang sahari, lēt sahari; **Deze dag, heden**, ini hari, hari ini; **De jongste dag**, hari kiamat, jaum'oeddin; **Aan den dag komen**, kētara, njata, tērang; **Aan den dag brengen**, mēnjatakēn, mēntlahirkēn, mēmboekakēn, mēngoendjoekkēn; **Voor den dag halen**, mēngloewarkēn.

Dagblad, o., soerat chabar (kabar), soerat lelang.

Dagboek, o., soerat (boekoe) pēringatan sahari-hari, boekoe tja-tētan pērboewatan sabēn hari.

Dagdief, m., pēmalēs, orang jang bēkērdja dēngan malēs.

Dagdieven, bēkērdja dēngan malēs.

Dagelijks, sahari-hari, sabēn hari, pada tiap-tiap hari.

Dagelijksch, zie: **Dagelijks. Dagelijksch brood**, rēdjēki, pēnghi-doepan, pēngoepa-djiwa; **Dagelijksche spijs**, makanan jang kēpalang.

Dagen, siang, djadi siang, fadjar, padjar, bērfadjar, dinihari; (**dag-**

- vaarden), mënjita, mënarik di hadëpan hakim, mëndakwa.
- Dag- en nachtevening**, v., istiwa.
- Dageraad**, m., dinihari, padjar, fadjar, pagi, kaloewar matahari.
- Dagge**, v., badai-badai, sëkin, këris, pëdang soedoek.
- Daggeld**, o., oepah (bëlandja, bajaran) harian.
- Daggelder**, m., orang jang bëkërdja dëngan di bëlandja (bajar, oepahkën) sabën hari.
- Daghuur**, v., sewa harian. Zie ook: **Daggeld**.
- Daglicht**, o., siang, siang hari.
- Daglijst**, v., daftar sahari-hari.
- Dagloon**, o., zie: **Daggeld**.
- Daglooner**, m., orang bëkërdja dëngan tërima bajaran harian, koeli, koeli harian; **Als daglooner werken**, bërkoeli, mëngoeli.
- Dagmarsch**, m., përdjalanan sahari.
- Dagorder**, v., përentah pada balatantara.
- Dagregister**, o., soerat përingatan sahari-hari, boekoe tjatëtan përbowatan sabën hari.
- Dagreis**, v., (reis over dag), përdjalanan siang hari; (**van een dag lang**), përdjalanan sahari.
- Dagschool**, v., sëkolah (madrasah), jang tërboeka siang hari.
- Dagteekenen**, mënjëboetkën tarichnja (tanggalnja, harinja), mënanggalkën, mëmasangi tarichnja (tanggalnja).
- Dagteekening**, v., hari, tanggal, tarich.
- Dagtoorts**, v., matahari.
- Dagvaarding**, v., dakwa, sita, soerat dakwa, soerat sita.
- Dagvlinder**, m., koepoe-koepoe.
- Dagwerk**, o., pakërdjaän sabën hari (waktöe siang, sahari).
- Dagwijzer**, m., takoewim, almënak.
- Dak**, o., (**van een gebouw**), atap, hatap, pajon; (**van pannen**), atap gënteng; (**van leien**), atap batöe; (**van houten pannen**), atap sirap; (**van zink**), atap timah sari; (**van dekriet**), atap alang-alang; (**van arenvezels**), atap doek (indjoek); (**van gespleten bamboes**), atap këlakah; (**van glas**), atap katja; **Plat dak**, atap (pajon) papak; **Hellend dak**, atap (pajon) miring; **Gewelfd dak**, atap (pajon) boendër (mëlëngkoeng); **Onder een dak wonen**, mëndoedoeki saroemah; **Bij iemand onder dak stijn**, mënoempang,
- Dakbalk**, m., gëlëgar, bëlandar, pëngërèt; **De bovenste dakbalk**, nokbalk, përahan, molo.
- Dakgeraamte**, o., kajoe-kajoe atap.
- Dakgoot**, v., pantjoeran atap, talang, sëlöeran.
- Daklat**, v., bangkawan, reng.
- Dakplan**, v., gënteng; (**van glas**), gënteng gëlas (katja); (**van hout**), sirap.
- Dakpijp**, v., zie: **Dakgoot**.
- Dakrib**, v., oesoek, kasau.
- Dakriet**, o., alang-alang.
- Dakspaar**, v., oesoek, roesoek, kasau.
- Dakvenster**, o., tingkap (djëndela, natang) di atap (pajon.).
- Dal**, o., lëmbah, pahak, lëmbang, tjoeram, djoerang, zie ook: **Vallei**.
- Dalbewoner**, m., orang pëdoedoek lëmbah.
- Dalen**, toeroen, lingsir; **In prijs dalen**, toeroen harga, djatoh harganja; **In achting dalen**, hilang kahormatan; (**van de zon**) lingsir, gëlingsir, toeroen; **Doen dalen**, mënoeroenkën.
- Dam**, m., tërbis, bëndoeng, bëndoengan; **Steenen dam**, tembok, tërbis batöe; **Kleine dammetjes ter afsluiting der rijstvelden**, pëmatang, galëngan; **Hen dam leggen**, mëmbëndoeng, mënërbiskën, mëmboewat bëndoengan (tërbis).
- Damasceerea**, mëmamorkën.

Damasceersel, o., pamor.
Damast, o., kain taloekei, kain kimkah.
Dambord, o., papan apit-apitan, papan tjatoer.
Dame, v., (gehuwd), njonjah (ongehuwd), nona.
Damp, m., oewap, hawap, koekoes, pëloeh, asëp, kaboet.
Dampbad, o., përmندان koekoes (oewap).
Dampen, mëroewap, bëroewap, bërkoekoes, bërasëp.
Dampig, zie: **Dampen**, (vochtig), lëmbab, lëngas; (**kortademig**), sësak, sësak dada.
Dampkring, m., oedara. (dara.
Dampkringslucht, v., hawa oedamschiff, v., boewah papan tjatoer (apit-apitan).
Dampsel, o., përnañnan apit-apitan.
Dan, (alsdan), pada masa itoe; (**daarna**), laloe, kamoedian, lantas, sasoeдахnja itoe; (**achter een vergelijkenden trap**), dari, dari pada; **Dan dit, dan dat**, sëbëntar ini, sëbëntar itoe; **Danzus, dan zoo**, sëbëntar bëgini, sëbëntar bëgitoe; **Nu en dan**, tërkadang, kadang kala, kadang-kadang, sëring-sëring; (**in tegenstellingen**), mëlañnken, hanja (**doch**), tëtëpi.
Danig, sangët, amat, tërlaloe, sëkali.
Dank, m., sjoekoer, tërima kasih; **Dank zeggen**, mënërima kasih, mëmbëri tërima kasih, mënjëboet sjoekoer; **In dank aannemen**, mënërima dëngan karidlañ; **Tegen wil en dank**, maoe ta'maoe, soeka tra'soeka.
Dankadres, o., soerat përoendjoekan (mëngatoerkën) tërima kasih.
Dankbaar, bërtërima kasih, bëroendjoek sjoekoer.
Dankbaarheid, v., sjoekoer, tërima kasih, pënërima kasih; **Dankbaarheid betuigen**, — **betoonen**, mëngoendjoek tërima kasih, mëngoetjap sjoekoer.

Dankbetuiging, v., pëngoendjoekan tërima kasih (sjoekoer).
Danken, mëngoetjap sjoekoer, mëmbëri (mëngoendjoek) tërima kasih.
Dankgebed, o., salat (salawat, doa) sjoekoer.
Dankoffer, o., korban sjoekoer.
Dankzegging, v., sjoekoer, tërima kasih, pëngoetjap sjoekoer, pëmbërian tërima kasih.
Dans, m., tari, pënarían, tandak, tandakan, dangsa; **Tot een dans uitnoodigen**, angkap mënari, adjak mënandak, minta bala (dangsa); **Den dans ontspringen**, loepoet (tëriëpas) dari pada mara bëhaja; **Aan den dans gaan, in gevecht geraken**, bërkalahi.
Dansen, bërtari, mënari, mënandak, bërdjoget, mëndjoget, bërdangsa, bërbala, mëmbala.
Danseres, v., (**dansmeid**), ronggeng, djoget, tandak, bilian; (**aan het Javaansche hof**), sërimpi, bëdaja.
Dansfeest, o., pesta pënarían (tandakan, tajoeban, dangsa, bala), tajoeban, bala.
Dansmeester, m., goeroe mënari (mënandak, dangsa).
Danspartij, v., zie: **Dansfeest**.
Dapper, bërani, përkasa, wira, gagah.
Dapperheid, v., kabëranian, përkasa, wira, këlakian.
Darm, m., isi përoet, tali përoet, oesoos, përoet moeda, përoet sëni.
Darmbreuk, v., poetoenja (pëtjahnja) oesoos.
Darmkronkel, o., simpoelan (këroekoet) oesoos, oesoos (tali përoet) tërpoetër.
Darmnet, o., djala (sëlapoet) isi përoet, djala-djala përoet.
Darmvet, o., gëmoek isi përoet.
Darmvlies, o., zie: **Darmnet**.
Darmvliesontsteking, v., barah (barahan) djala-djala.

- Dartel** (*levendig*), ramai, soekatjita, girang, lela, nakal, dèlap, djinaka, sènda, goerau; (*wulpsch*), tjandala, doekana, kandji, gatèl, børsahwat.
- Dartelen**, børsènda-goerau, mèlèla, bèrgirang, soeka bértjanda.
- Das**, m., pèmbèlit leher, dasi.
- Dat** (*aanwijzend*) itoe, itoelah; (*betr. voornw.*) jang, nan, mana (*voegw.*), maka, bahoewa, akan, djika, jang.
- Dateeren**, mèmboeboehi (mèmasangi, mènarohi) tarichnja (tang-galnja).
- Datgene**, jang.
- Datum**, m., tarich, tanggal, hari boelan.
- Dauw**, m., èmboen, ajer èmboen; **In den dauw zetten**, mængèmboenkèn. (èmboen.)
- Dauwdroppel**, m., titik (tetes) ajèr
- Dauw worm**, v., koerap.
- Daveren**, gètar, gègap goempita, gèmpa.
- De; het bep. lidw. wordt in het Maleisch gewoonlijk niet uitgedrukt; soms wordt er echter itoe, jang, nja of sègala voor gebruikt.**
- Debarqueeren**, toeroen dari kapal, naik di darat.
- Debat**, o., bitjara, moesjawarat.
- Debateeren**, bèrbitjara, bèrmoesjawarat.
- Debet**, o., hoetang, oetang; **Debet en credit**, oetang-pioetang.
- Debiet**, o., lakoe, pèndjoewalan, pèndjoewal.
- Debiteeren**, mèndjoewal, mængoetangkèn.
- Debiteur**, m., orang jang bèroetang.
- December**, m., boelan desember.
- Decideeren**, mènèntoekèn, mèmoe-toeskèn.
- Decisie**, v., katèntoean, kapoetoesan.
- Decoratie**, v., bintang tanda kahormatan.
- Decoreeren**, mènghiasi dèngan bintang, mèmberì bintang.
- Decorum**, o., sopan-santoen, atoe-ran.
- Decreet**, o., soerat kapoetoesan (bèsèlit, katèntoean, pèrentah).
- Deeg**, o., tèpoeng basah, adonan tèpoeng.
- Deel**, v. en o., (*plank*), papan; (*zolder*), loteng; (*gedeelte*), bagian, bèhagi, soekoe; (*boekdeel*), djilid; (*gedeelte van een boek*), fatsal, bab; (*id. van den koran*), djoez; (*lot*), oentoeng, nasib; (*sandeel*), oentoek; **Deel hebben in**, toeroet, bèrtoeroet, bèrbèhagi, bèrtjampoer; **Deel nemen aan**, toeroet, mènèroet; **Ten deel vallen**, bèroleh; **Part noch deel hebben**, tiada bèrtjampoer.
- Deelachtig** (*— zijn of worden*), bèroleh, bèroentoek, kabagian, mèndapèt bagian; (*— maken*), mèmbehagikèn, mèmberì bèhagian. (bagi.)
- Deelbaar**, boleh di bagi, dapèt di
- Deelen**, mèmbehagi, mèmbehagikèn, mèmbagi-bagi.
- Dealer**, m., pèmbehagi, pèmbagi.
- Deelgenoot**, m., sakoetoe, pèrsero, tèman.
- Deelgenootschap**, o., pèrsakoe-toean, pèrseroan.
- Deelhebber**, m., zie: **Deelgenoot**.
- Deeling**, v., pèmbehagian, pèm-bagian.
- Deelnemend**, sajang, kasihan, bèlas, bèlas-kasihan.
- Deelneming**, v., zie: **Deelnemend**.
- Deels**, sabagian, saporoh, satèngah.
- Deeltal**, o., angka (djoemlah) jang di bagi.
- Deeltje**, o., bagian kètjil, dzarrah.
- Deemoed**, m., karèndahan hati, sabar, tawakoel.
- Deemoedig**, mèrèndahkèn hati.
- Deerlijk**, sangat, pajah.
- Deern**, v., anak pèrawan, anak dara.
- Deernis**, v., kasihan, bèlas-kasihan, sajang, kasajangan.

Deerniswaard, haroes (patoet) di kasihani (di sajangi).
Deesem, m., chamir, ragi.
Deesemen, mēngchamirkēn, mēmboeboehi ragi.
Defect, roesak, karoesakan; **Defect maken**, mēm̄bikin roesak, mēroesakkēn.
Deficit, o., koerang, kakoerangan.
Definieeren, mēnsifatkēn, mēnērangkēn.
Definitie, v., sifat, katēranan.
Deftig, sopan, sopan santoen, sēnoenoeh, bēradab, moelia, moetabir, atlim.
Dege (Ter-), baik-baik, soenggoeh-soenggoeh, bētoel-bētoel, amat.
Degelijk, baik, bētoel, toelen, bagoes, koewat, bēnar, soenggoeh-soenggoeh.
Degelijkheid, v., kabaikan, kabētoelan, kasoenggoehan, kabēdjikan, kabēnaran.
Degen, m., pēdang, pēdang loeroes, pēdang soedoek; **Den degen dragen**, mēmakai pēdang, mēnjandang pēdang; **Den degen trekken**, mēnghoenoeskēn pēdang, mēnjaboet pēdang; **Den degen opsteken**, mēnjaroengkēn pēdang.
Degengevest, o., hoeloe pēdang loeroes.
Degenknop, m., boengkoel pēdang loeroes.
Degenriem, m., sandang pēdang loeroes.
Degenscheede, v., saroeng pēdang loeroes. (pēdang.)
Degenstok, m., toengkat bērisi
Degenstoot, m., tikaman (toesoek, toesoekan) pēdang.
Degoutant, mēndjemoekēn, mēndjēlekkēn.
Degradatie, v., pētjat dari pada pangkatnja, toeroen pangkat.
Degradeeren, mēmētjatkēn pangkatnja, mēnoeroenkēn pangkatnja.
Deinen, bēraloen, bērgēloembang, mēngaloen, mēnggēloembang.

Deining, v., aloen, gēloembang.
Deinzen, oendoer, moendoer, soeroet; **Doen deinzen**, mēngoendoerkēn.
Dek, o., (**bedekking**), sēlimoet, kēmoel, toetoeop, toedoeng; (**van een vaartuig**), tingkat, gēloemat, dek.
Dekblad, o., (**schutblad**), kēlopak; (**van sigaren**), daoen pēmbboengkoes (pēmbēlongsong, pēnoetoeop) sēroetoe.
Dekdelen, v., papan tingkat, papan gēloemat, papan lantai.
Deken, v., sēlimoet, kain sēlimoet, kēmoel, sēpērai, sēloeboeng; (**wollen** —), kēmbēli, sēlimoet kēmbēli, katifat; (**bedelaars**—), sēlimoet (gēbar) bēlah katoepat; **Onder één deken liggen**, bērsafakat.
Dekken (toedekken), mēnoetoeop, mēnoetoeopi, mēnoetoepkēn, mēnjēlimoetkēn, mēnjēloeboengkēn; (**van een dak voorzien**), mēngatapkēn, mēmbboeboehi atap, mēmasangi atap (gēnteng, sirap); (**beveiligen**), mēmēliharakēn, mēlindoengkēn; (**bespringen**), mēndjantani.
Dekking, v., zie: **Dekkleed (geleide van soldaten)**, pēngiring.
Dekkleed, o., sēlimoet, kain toedoeng, kain sēloeboeng, gēbar; (**op een rijdier**), sēlebrak, kafal.
Dekpan, v., gēnteng; (**pan met deksel**), koewali dēngan toetoepnja (kēkēpnja).
Dekriet, o., alang-alang, atap.
Deksel, o., toetoeop, toetoeopan, kēkēp.
Dekstroo, o., zie: **Dekriet**.
Del, v., (**slecht vrouwspersoon**), lonte, pērampoean djahat.
Delfstof, v., tanah tambang, barang galian.
Delgen (uitwisschen), mēnghapoeskēn; (**een schuld**), mēm̄bajar, mēm̄bajar loenas.

Delleus, enak sèkali, sèdap sèkali.
Delven, mēnggali.
Dempen (met iets opvullen), mēnjaboekkēn, mēnoetoeop, mēnimboes; (**van vlammen**, enz.), mēmadamkēn, mēmatakēn, mēmboenoe; (**van een oproer**), mēndiamkēn, mēmperhēntikēn.
Denkbaar, boleh (dapēt) di kira (dikira-kira, disangka).
Denkbeeld, o., fikiran, pikiran, sangka, kira, ingatan, pēndapētan, panēmoe.
Denkbeeldig, jang tjoema ada dalēm fikiran (sangka) sēhadja.
Denkelijk, barangkali, boloh djadi.
Denken, bērfikir, mēmikir, kira, mēngira, ingat, sangka, mēnjangka; (**voornemens zijn**), maoe, niat, bērniat, hēndak, bērkahēndak, bērmaksoed.
Denkvermogen, o., sifat mēmikir.
Denkwijze, v., pēri ingatan, fikiran.
Deponeren, mēnaroh; (**tijdelijk bij iemand**), mēnoempangkēn, mēnitipkēn.
Dépôt, o., (van goederen) goedang, tēmpat simpēnan, tēmpat mēnaroh barang-barang; (van menschen, enz.), pondok, tēmpat pondokan, roemah pondok.
Deputatie, v., soeroehan, oetoesan.
Derde, katiga; **De (het) derde**, jang katiga; (**breuk**), pērtiga, pērtigan; **Ten derde**, katiga, katiganja.
Derde half, tēngah tiga, doewa satēngah.
Derdendaagsch, tiap-tiap tiga hari, sabēn tiga hari, sēlang doewa hari, lēt doewa hari.
Deren (leed doen), mēnjoesahkēn, mēnjakitkēn; (**schelen**), koerang; (**benadeelen**), mēroegikēn, mēmberri roegi.
Dergelijk, bēgitoe, bēgitoe roepa, bagi (sabagai) itoe; **En derge-**

lijken meer, dan sabagainja, dan barang sabagainja.
Derhalve, maka itoe, sēbab itoe, karēna itoe, dari itoe.
Dermate, dēmikian, bēgitoe, sakan.
Dertien, tiga bēlas; **Dertien honderd**, tiga bēlas ratoes, sariboe tiga ratoes; **Dertien duizend**, tiga bēlas riboe.
Dertiende, katiga-bēlas, jang katiga-bēlas.
Dertiendehalf, tēngah tiga bēlas, doewa bēlas satēngah.
Dertienmaal, tiga bēlas kali.
Dertig, tiga poeloeh.
Dertiger, m., orang jang bēroemoer tiga poeloeh taoen.
Dertigvoud, o., tiga poeloeh kali (lapis).
Derven, koerang, kakoerangan.
Derwaarts, kasana, kasitoe; **Heren derwaarts**, kasana-kēmari.
Derwijze, dēmikian, bēgitoe.
Desalniettemin, kēndati, kēndatilah dēmikian, walakin.
Desaster, o., tjēlaka, katjēlaka.
Deserteeren, lari, minggat; (**naar den vijand**), mēmblēoet.
Deserteur, m., pēlari, pēminggat, pēmblēoet.
Desertie, v., pēlarian, ingatan, pēmblēoetan.
Desgelijks, bēgitoe djoega, sama bēgitoe, sama djoega, dēmikian djoega.
Deskundige, m., orang jang bisa (tahoe, pandai, mēngērti).
Desniettemin, zie: **Desalniettemin**.
Desnoods, djikalau pērlōe (ada pērlōenja).
Desolaat, poetoes asa, poetoes modal, poetoes akal.
Desperaat, poetoes akal, poetoes asa, poetoes harēp.
Despoot, m., orang pēnganiaja.
Dessert, o., tamboel, makanan boewah-boewah sabagainja jang

- di makan sasoedahnja makan nasi.
- Destijds**, pada masa (dzaman, tempo), itoe, tatkala itoe.
- Destinatie**, v., katéntoean, takdir.
- Deswege**, dari itoe, dari sèbab itoe, karèna itoe, sèbab itoe, tègal itoe.
- Deugd**, v., kabaïkan, kabèdjikan, kabaktian.
- Deugdelijk**, baik, bakti, bètoel, bènar, soenggoeh, sah.
- Deugdzaam**, baik, bèrbakti, saleh, soedjana.
- Deugen (goed zijn)**, bèradat baik, bèrbakti; (**nuttig zijn**), bèrgoena; (**bruikbaar zijn**), tèrpakai.
- Deugriet**, m., orang djahat (nakal, gaibana).
- Deuk**, v., lèkok, lèntik, bèkas di tindès.
- Deuken**, mèlèkòkkèn.
- Deun**, m., ragam, lagoe, njanjian.
- Deur**, v., pintoe; (**grootte poort**—), pintoe gèrbang; (**achter**—), pintoe bèlakang, pintoe maling; (**geheime, verborgen**—), pintoe gèlap; **De deur openen**, mèmboeka pintoe; **De deur sluiten**, mènoetoeppintoe; **Door de deur gaan**, bèrdjalan liwat (masoek, kaloewar) pintoe; **Aan de deur staan**, bèrdiri di pintoe (di hadèpan pintoe); **Glazen deur**, pintoe katja; (**Dubbele, briséé**—), pintoe rangkèp.
- Deurbeslag**, o., bèsi pintoe.
- Deurdorpel**, m., (**drempel**), ambang di bawah; (**boven**), ambang di atas, soendoek.
- Deurdrempel**, m., zie: **Deurdorpel**.
- Deurgat**, o., lobang pintoe.
- Deurgrendel**, m., kantjing pintoe.
- Deurhengsel**, o., engsel pintoe.
- Deurklink**, v., kantjing (pèngantjing) pintoe.
- Deurklopper**, m., pèmaloe pintoe.
- Deurkozijn**, o., djèngang pintoe, djèdjèngang, tiang pintoe.
- Deurpost**, m., tiang pintoe, djèngang, djèdjèngang.
- Deurraam**, o., tingkap pintoe.
- Deurring**, m., gèlang pintoe.
- Deursleutel**, m., anak koentji pintoe.
- Deurslot**, o., koentji pintoe.
- Deurstijl**, m., tiang pintoe, djèngang (djèdjèngang) pintoe.
- Deurwaarder**, m., pènoenggoe pintoe, djoeroe sita.
- Deuvik**, m., soempèl, soembat.
- Dewelke**, jang, nan.
- Dewijl**, sèbab, dari sèbab, karèna, tègal, sèdang.
- Deze**, ini.
- Dezelfde**, ija djoega, itoe djoega.
- Dezelve**, ija, dia. (mikian).
- Dezulke**, jang bègitoe, jang dè.
- Diabel**, m., sjaitan, setan.
- Diadeem**, m., patam.
- Diagonaal**, v., garis lintang boe-djoer.
- Diakonie**, v., pamèrentahan dèrma.
- Diamant**, m., intan, intèn; **Ruwe diamant**, intèn mèntah; **Geslepen diamant**, intèn jang soedah di gosok; **Zwarte diamant**, intèn itèm (boentèk, boetèk).
- Diamanten (van diamant)**, intèn, dari intèn.
- Diamantgruis**, o., poedi.
- Diamantmijn**, v., tambang intèn.
- Diamantslijpen**, mèntjanai (mènggosok, mèngasah) intèn.
- Diamantslijper**, m., pèntjanai (pènggosok, pèmasah) intèn.
- Diameter**, m., sèngkang.
- Diarrhee**, v., tjèret, mèntjèret, tjahar, bèrboewang-boewang ajèr, bèrboewang ajèr entjer.
- Dicht (gesloten)**, toetoeppintoe, katoetoeppintoe, tèrkoentji, tèrkantjing, rapèt; (**bij elkander**), sèsak, dempet, kèrèp, rèndang; (**massief**), pèdjaj, kípaj; (**nabij**), dèkèt, bèrdamping, hampir.
- Dichten (dicht maken)**, mènoetoeppintoe, mènjoeambat, mènjoeompèl, mènimboes, mèrapètkèn; (**ver-**

zen maken), mēngarang sjaïr (pantoen).
Dichter, m., pēngarang sjaïr.
Dichthalen, mēnarik mati, mēngatjip.
Dichtheid, v., kipal, kimpal, pēdjal.
Dichtmaken, zie: **Dichten**.
Dichtnaalen, mēndjait.
Dichtstoppen, mēndjēdjēl, mēndjēdjēli, mēnoetoeop, mēnjoempēl, mēnjoempēli.
Dichtstuk, o., sjaïr, goerindam, pantoen.
Dictionnaire, m., kitab lograt.
Die, itoe, jang, nan, si.
Diēt, o., pantang, pantangan;
Diēt houden, bērpantang.
Dief, m., pēntjoeri, maling.
Diefachtig, soeka mēntjoeri, adat pēntjoeri, tangan pandjang.
Diefstal, m., tjoerian, pēntjoerian, malingan; **Een diefstal plegen**, mēntjoeri, bērmaling, mēmaling; **Met zijn velen diefstal plegen**, bērmaling kērojok; **Met zijn velen en gewapend diefstal plegen**, mēngampak, mēngētjoe; **Een diefstal aangeven**, mēngadoekēn pēntjoerian.
Dienaangaande, akan (atas) hal itoe, dari itoe.
Dienaar, m., hamba, abdi, kawan, boedjang, orang pēngiring; **Ik uw dienaar**, hamba, patik, oeloen; **Een dienaar (buiging) maken**, mēndjoerah, mēnjēmbah, mēmberī salam, kasi tabe.
Diender, m., oepas, oepas policie, mata mata.
Dienen (in dienst zijn), bēkērdja, mēmegang pakērdjaān, mēlakokēn pakērdjaān, mēnghamba, mēngabdi, mēmboedjang, mēlajani, djadi boedjang, toeroet pada, djaga, mēndjaga; (**dienstig zijn**), bērgoena; (**antwoorden**), mēnja-hoet, mēmbalēsi.
Dienst, m., (**betrekking**), pakērdjaān, djabatan, djawatan; (**btj-**

stand), pērtoeoengan, pērbantoean; (**nut**), goena, pērgoenaān; (**dienstbaarheid**), pērhambaān, djasa; (**in de kerk**), bakti, pērbaktian; **In dienst treden**, masoek pakērdjaān; **Uit den dienst gaan**, kaloewar pakērdjaān, mēlēpaskēn pakērdjaān; **In dienst**, dalēm pakērdjaān; **Een dienst zoeken**, mēntjēhari, pakērdjaān; **Een dienst bewijzen**, mēnoeloeng, mēmberī pērtoeoengan, mēmbantoe.
Dienstaanbieding, v., pērsēmbahan pērhambaān, pērmintaān pakērdjaān.
Dienstbaar, ta'loek, tērbawah, dipērhamba, djadi hamba; **Dienstbaar maken**, mēna'loekkēn, mēmperhambakēn.
Dienstbaarheid, v., pērhambaān.
Dienstbetoon, o., bakti, kabaktian, chidmat, djasa.
Dienstbode, m. en v., hamba, boedjang, kawan, rajat, djongos, baboe.
Dienstig, bērgoena, ada goenanja, bērfaedah, baik, boleh di pakai, tērpakai; (**oorbaar**), patoet, hares, laik.
Dienstjaar, o., tahoen pēkērdjaān.
Dienstknecht, m., boedjang, djongos, hamba laki laki, boedak.
Dienstloon, o., oepah, gadji, bēlandja.
Dienstmaagd, v., hamba (boedjang) pērampoean, baboe, boedak pērampoean.
Dienstplichtige, m., hamba, rajat, sakai, anak boewah, orang jang kēna kērdja nēgēri, orang jang wadjib mēngērdjakēn pakērdjaān nēgēri.
Diensttijd, m., waktōe chidmat, lamanja bēkērdja.
Dienstvaardig, soeka bēkērdja, soeka bērdjasa, radjin; (**hulpvaardig**), soeka mēnoeloeng, soeka mēmbantoe.

Dienstvrij, mērdēhika, mērdika, lēpas kērdja, tiada kēna kērdja.
Diensvolgens, maka itoe, karēna itoe, dari sēbab itoe, sēbab itoe.
Dientengevolge, dari sēbab itoe, karēna itoe, dari itoe, maka itoe.
Diep, dalēm, (hol), lēkok, pēngga, djēlok, tjēngkēroeng, mēndēlong; (vast, van den slaap), njadar; (van de stem), garau, sajoep, bēsar; **Diep in schulden**, sarat oetangnja, banjak oetang, tēnggēlēm dalēm oetangnja; **Diep geladen**, tērmoewat sarat; **Diep in zee**, di tēngah laoet; **In diep gepels**, bērfekoer, tērfekoer; **Een diep geheim**, rahasia jang tērsēmboeni; **Diepe rouw**, kaboeang bēsar, pērkaboeangan bēsar.
Diep, o., (diepte), dalēm, dalēmnja, kadalēman, toebir.
Diepdenkend, bērkafikiran pandjang (dalēm).
Diepen (dieper maken), mēnggali, mēndalēmknē.
Diepgang, m., dalēmnja, tēnggēlēmnja, masoeknja dalēm ajēr, makannja ajēr.
Dieplood, o., batoe doega (loega), batoe ladoeng, batoe djoedja, pēroem; **Het dieplood uitwerpen**, mēmboewang batoe doega, mēndoega.
Diepte, v., dalēm, dalēmnja, toebir, loeboek, tjoeram, djoerang; (van een huis), pandjang, boedjoer.
Diepzinnig dalēm, haloes, aloes, batin, rahasia, roesia, gēlap.
Dier, o., binatang, haiwan, kewan; **Wilde dieren**, binatang liar, binatang oetan, binatang boewas, binatang galak, satwa, mērgasatwa; **Viervoetig dier**, binatang bērkaki empat; **Kruipend dier**, binatang jang mēlata (mēndjoeloer); **Dier, dat reeds gejongd heeft**, biang.
Dieraanbidding, v., pēnjēmbahan binatang.

Dierbaar (geliefd), kasih, kēkasih, tērkasih.
Dierenhuid, v., koelit binatang.
Dierenkennner, m., orang jang kēnal sēgala roepa binatang.
Dierenkweller, m., pēnganiaja binatang, pēnggoda binatang, toekang mēnggoda binatang.
Dierenoffer, o., korban binatang (haiwan) (falak).
Dierenriem, m., boeroedj asmani,
Dierenrijk, o., haiwanan, sēgala haiwan (binatang).
Dierenschilder, m., pēnggambar (pēnoelis, toekang mēnggambar) binatang.
Dierentemmer, m., toekang mēndjinakkēn binatang, pawang.
Dierentuin, m., kēbon (taman) binatang, tēmpat pēmēliharaān binatang.
Dierenziekte, v., pēnjakit haiwan (binatang).
Diergaarde, v., zie: **Dierentuin**.
Diergelijk, kaja itoe, saroepta itoe, sēpērti itoe, jang bēgitoe, jang dēmikian.
Dierkunde, v., ilmoe haiwan.
Dierlijk, tjara binatang, kaja binatang, sēpērti binatang; (zinne-lijk), haiwani.
Diersoort, v., djēnis binatang.
Dies, dari itoe, sēbab itoe, karēna itoe, maka itoe.
Diets, tipoe; **Iemand iets diets maken**, mēnipoe, mēmperdajakēn.
Dievege, v., pēntjoeri (maling) pērampoean.
Dievenbende, v., pērkoempoelan maling, kawan pēntjoeri.
Dievengebroed, o., bangsa pēntjoeri (maling).
Dievengespuis, o., zie: **Dievengebroed**.
Dievenhol, o., tēmpat maling, sarang pēntjoeri.
Dievenlantaarn, v., lantera (ting) maling.
Dievenrot, o., zie: **Dievenbende**.

Dievenstreek, v., akal maling (pëntjoeri).
Dieventaal, v., béhasa maling (pëntjoeri).
Dieventronie, v., moeka pëntjoeri (maling). (lingan.
Dieverij, v., pëntjoerian, péma-
Dij, v., paha.
Dijbeen, o., toelang paha.
Dijbreuk, v., patah toelang paha.
Dijen, mangkak, moewai, bërma-wai, mèlar.
Dijk, m., tərbis, tambak, tembok, galoeng, gili, galéngan, bëndoe-ngan, kalang, batang, pématang;
Ben dijk opwerpen, ménərbis, ménambak, ménembok, mēnggalēng, mēmbēndoeng, mēmboewat gili; **Aan den dijk zetten**, mēlōpas, mēlōpaskēn, mēmbēri lōpas, mēmētjatkēn, mēngoesir, mēngloewarkēn.
Dijkbreuk, v., tētasan tərbis, pētjahan tərbis, bongkaran gili (bēndoengan), ambrolnja bēndoengan (gili, tərbis, tembok).
Dijkje, o., (om de rijstvelden), pématang, galéngan.
Dijzig, kēlam kaboet, péloewang.
Dik (goed in 't vleesch), gēmoek, tamboen; (**van platte voorwerpen**), tēbal, tēbēl; (**gebonden**), kēntēl, bēkoe, kēkat, lōnder; (**troebel**), boetōk, kēroeh; (**gezwollen**), bēngkak, baloet, bērbaloet, tēmbēm; (**dicht opeen**), tēbēl, kērēp, rapēt, lōbēt; (**groot**), bēsar; **Dikke duisternis**, gēlap goelita; **Dik van koffie**, ampas kopi; **Dik van den arm**, boewah léngan; **Dik van het been (de kuit)**, boewah bētis; **Zich dik maken**, djadi marah, bērmarah; **Er dik in zitten**, hartawan, bērharta, mampoe.
Dikbladig, bērdaoen tēbēl.
Dikbloedig, bērdarah kēntēl.
Dikbuik, m., péroet gēndoet, péroet boentjit, péroet boesoeng.

Dikkerd, m., orang gēmoek (gēndoet).
Dikkop, m., kēpala (bērkēpala) bēsar.
Diklijvig, gēmoek, gēndoet, bērbadan bēsar.
Diklip, v., bērbibir tēbel, doble.
Dikte, v., tēbēl, katēbēlan, bēsar, tēbēlnja, bēsarnja.
Dikwerf, zie: **Dikwijls**.
Dikwijls, sēring-sēring, sēring-kali, kērēp-kērēp, bēbērapa kali, koe-wat-koewat.
Dikzak, m., zie: **Dikkerd**.
Diligence, v., kēreta pos.
Ding, o., (**voorwerp**), barang, bēnda; (**zaak, werk**), pērkara, kērdja, pakērdjaan.
Dingen, tawar, mēnawar; (**soliciteeren**), bērkabēndak, mēngahēndaki, bērniat, mēniat, minta, mēminta.
Dinsdag, m., hari tsalatsa (sēlasa).
Dinsdagavond, m., malēm rēbo.
Dinsdagochtend, m., tsalatsa (sēlasa) pagi.
Diploma, o., sidjil.
Direct (dadelijk), lantās, kēlak, sigērah, dēngan sigērah; (**rechtstreeks**), tēroes, langsoeng.
Directeur, m., pēmērentah, direktor.
Directie, v., pēmērentahan.
Disch, m., medja, maidah; **Ten disch noodigen**, mēmanggil (mēndjēmpoet, mēngadjak) makan.
Dischgenoot, m., tēmēn makan, tēmēn di medja.
Dischgerecht, o., hidangan, santapan, makanan.
Discipel, m., moerid, pēladjar.
Discours, o., pērtjakapan, bitjara, péromongan.
Discreet, maloe, sopan.
Dispens, v., sēpen, goedang.
Dispensatie, v., idzin.
Disputeeren, bērbantahan, bērbantah-bantah, mēmbantahkēn.
Dispuut, o., pērbantahan.

Dissel, m., bëlioeng, rimbas, pëtèl.
Disselboom, m., kajoe boedjoer, bom.
Disselen, mëmbëlioeng, mërimbas, mëmëtèl.
Distantie, v., zie: **Afstand**.
Distillatie, v., pëngoekees, pëngoekeesan.
Distilleeren, mëngoekees, masak, mëmasak.
District, o., distrik, loewak.
Districtshoofd, o., dëmang, këpala distrik, wëdana, batin; (**Onder**—), Assisten-dëmang, assisten-wëdana, tjamat.
Dit, ini.
Ditmaal, sèkali ini, sèkarang ini.
Divan, m., (**staatslichaam**), diwan; (**bank**), dipan, bangkoe.
Divisie, v., (**legerafdeeling**), bagian (pasokan) bala tëntara.
Dobbelaar, m., toekang maïn, pëndjoedi, pëmaïn top, orang jang tër-laloe soeka maïn top.
Dobbelen, bërdjoedji, bërmaïn djoe-di, bërmaïn top, mëmboewang dadoe, bërmaïn kartoe dëngan bërtarohan bësar.
Dobbelhuis, o., tëmpat përdjoedian, roemah maïn, pëtopan.
Dobbelspel, o., përmaïnan bësar, përmaïnan top, përmaïnan djoe-di, përmaïnan dadoe.
Dobbelsteen, m., dadoe, boewah dadoe, boewah parih.
Dobbelziek, soeka bërdjoedi (bërmaïn top).
Dobber, m., apoeng, lampoeng, pëlampoeng.
Dobberen, mëngapoeng, mëlam-poeng, mëngatoeng.
Doceren, mëngadjarkën.
Doch, tètapi, tapi, akan tètapi.
Dochter, v., poëtèri, anak përam-poean; **Jonge dochter**, dajang.
Dodderig, antoek, mëngantoek.
Dodoer, m., pëmalës, toekang ngan-toek.
Doek, m., en v., (**lijnwaad**), kaïn; (**Fijn**—), kaïn aloes; (**Grof**—),

kaïn kasar; (**IJl**—), kaïn djarang; (**Dun**—), kaïn tipis; **ook**— bëndera; (**waarin een lijk gewikkeld wordt**), kaïn majit, kafan; (**stonden**—), kaïn tjawat, kaïn kantjoet; (**Hoofd**—), kaïn këpala, sëtangan këpala; (**Zak**—), sapoe tangan, sëtangan; (**Hand**—), kaïn seka, kaïn mandi, kaïn handoek, sërbet mandi; (**Kinder**—), lampin, kaïn popok, popok; (**Zijden**—, kaïn soetëra; (**Zell**—), kaïn lajar; (**Omwindsel**), kaïn bëbat; **Er geen doeken omwinden**, bërkata (bërbitjara) të-roes tërang.
Doekspeld, v., këroesang, pënitih dada.
Doel, o., maksoed, alamat, maoe, sëngadja, kahëndak, niat, sasaran; **Zijn doel bereiken**, mënjampai-kën maksoednja, mëndapët maoenja; **Zijn doel missen**, salah maksoed. (**Doel**.
Doeleinde, o., zie: **Doelwit en Doelen (mikken op)**, mëngintjar, mënoedjoe; (**bedoelen**), bërniat, bërmaksoed, maoe, bërkahëndak; (**zijdelings**), mënjindir-kën.
Doelwit, o., sasaran, alamat, maksoed.
Doemen, mënghoekoemkën; (**la-ken**), mëntjëlakën.
Doemenswaard, patoet (haroes) di hoekoem (di tjëla).
Doen, boewat, bërboewat, mëm-boewat, bikin, mëmbikin, kerdja, mëngërdjakën, mëngadakën, mëndjadikën, soeroeh, mënjoeroeh; **Van doen hebben**, koerang, kakoëran, bërhadjat; **Met iemand of iets te doen hebben**, fërdoeli, mërdoelikën; **Te doen krijgen**, bërkëlahi, dapët roesoeh, bërpër-kara; **Een winkel doen**, mëmegang këdai (toko); (**waard zijn**), bërharga; **Te niet doen**, mëniadakën; (**Indoen**), mënaroh, mëmasoekkën; **In goeden doen zijn**, hidoep dëngan

- senang, bértjoekoepp, mampoe, hartawan, bérharta.
- Doende (bezig)**, lagi békérdja, lagi mèmboewat, sambil békérdja; **Zoedoende**, djikalau bégitoe, denggan bégitoe.
- Doeniet**, m., orang malès, pèmalès, orang pèlantjongan, toekang mèlantjong.
- Doenlijk**, boleh (dapèt) di boewat (di bikin, di kèrdjakèn).
- Dof (glansloos)**, soeram, poetjèt, boetèk, kalis, moeram, tiada tèrang, tiada mèntjorong, tiada mèngkilap; (**van een geluid**), rëmang, pèkak.
- Doffer**, m., mèrapati djantan, boeroeng dara laki-laki.
- Dog**, m., andjing bèsar.
- Dok**, o., kalangan, limboeng, dok.
- Dokter**, m., tabib, doekoen, doktor; (**Doctor in de een of andere wetenschap**), hakim.
- Dol (roepen)**, m., pena dajoeng, kèliti; (**razend, gek**), gila, sarsar; (**van dieren**), galak, boewas, mèngamoek; (**—verliefd**), gila bèrahi; **Dol worden**, djadi gila; **Dol maken**, mènggilakèn, mèm-bikin gila.
- Dolen (zwerfen)**, mèngombara, bèridar-idar, mèlantjong, bèrkoe-lilingan, bèrdjalan koeliling, moebèng; (**verdwalen**), sèsat, kasèsat, kasasar, salah djalan.
- Dolk (de gewone inlandsche)**, m., kèris; (**der vrouwen**), patèrèm; (**kleine soort**), badai-badai; **Een dolk dragen**, bèrkèris, bèrkèrisan, mèmakai (mèmbawa) kèris.
- Dolkmes**, o., sèkin.
- Dolkop**, m., orang gila.
- Dolksteek**, m., toesoek kèris, pènikam kèris.
- Dolleman**, m., orang gila.
- Dollepraat**, v., bitjara orang gila.
- Dom**, bodo, bèbal, bongol, gèblèg, tiada taoe adat.

- Domeln**, o., tanah (harta) kara-djaan (radja).
- Domheid**, v., kabodoan, kabèbalan.
- Domicilie**, o., tèmpat kadoedoekan, tèmpat tinggal, tèmpat bèroemah, tèmpat kadiaman; **Domicilie kiezen**, mèmilih (mènèntoekèn) tèmpat kadoedoekan.
- Dominee**, m., pèndita.
- Domkop**, m., orang bodo, orang gèblèg (bongol).
- Domnelen**, mèngantoeok, bèrdèngong, mèngèlènggoet.
- Domoor**, m., zie: **Domkop**.
- Dompelen**, mèntjèloep, mènjèlamkèn; (**zich onder—**), mènjèlam, sèloeloep, bèrsèloeloep.
- Domper**, m., pèmadèm.
- Dompig**, lèmbah, lèmbap, basah.
- Donder**, m., goeroeh, goentoer, pètar, gèloedoeg.
- Donderbus**, v., pèmoeras, sènapan pèmoeras.
- Donderdag**, m., hari kèmis.
- Donderdagavond**, m., (**-nacht**), malèm djoemahat.
- Donderen**, goentoer, gèloedoeg, bèrgoeroeh; (**bulderen van het geschut**), gèmoeroeh, bèrdègam.
- Donderslag**, m., gèledeg, tègar, pètar.
- Dondersteen**, m., batoe goentoer, gigi goentoer, batoe gèledeg.
- Donderstraal**, m., halilintar, kilat, mata pètar, gèledeg.
- Donderwolk**, v., awan mèngandoeng goeroeh.
- Dong**, v., (**mest**), tabi, badja, raboek, gèmoek.
- Donker (duister)**, gèlap, kèlam, kèlam kaboet, rèdoep, gobar, kaboès; (**somber**), soeram; (**van een kleur**), toewa.
- Donkerblauw**, biroe toewa.
- Donkerbruin**, warna pala toewa, (sawo matèng), dèragèm.
- Donkergeel**, koening toewa.
- Donkergroen**, idjo toewa.
- Donkerpaars**, woengoe toewa.
- Donkerrood**, merah toewa.

Dons, o., boeloe haloes, boeloe roema, boeloe dada.
Dood, mati, mampoes, modar;
Half dood, satengah mati;
Dood slaan, mēmboenoe, mēmatikēn, mēmoekoel (mēmbikin) mati; **Een dood lichaam**, majit, bangkai.
Dood, m., mati, kamatian, mēninggal, mēninggal doenia, adjal, poetoēs njawa, poetoēs djiwa, mangkat, mangkat bēradoe, wafat, maut, mampoes, modar; **Een doode**, orang mati, majit; **Den dood onder de oogen durven zien**, bērani mati; **Den dood vreezen**, takoet mati; **Het uur des doods**, waktōe mēninggal, waktōe kamatian, waktōe adjal; **Door den dood iemand verliezen**, kamatian.
Doodarm, tērlaloe miskin, miskin sēkali, tēramat papa, tērlaloe mēlarat.
Doodbaar, v., tangga-tangga majit, gotongon majit, djinazat, djēmpana, koeroeng batang.
Doodbericht, o., chabar (kabar) kēmatian orang.
Doodbrief, m., soerat tanda kēmatian orang, soerat mēnjatakēn matinja orang.
Doode, m. en v., orang mati, majit, bangkai; **Een doode verzorgen**, mērawatkēn orang mati (majit); **Een doode begraven**, mēnanēm (mēngoēboerkēn) orang mati.
Doodelijk, kēmatian, mēmatikēn; (**van wapens**), mandjoer.
Dooden, mēmboenoe, mēmatikēn, mēmbikin mati.
Doodenakker, m., pēkoēboeran.
Doodenfeest, o., arwah, roewah, sēdēkah arwah; zie verder: **Doodmaal**.
Doodenrijk, o., alam bērzach.
Dooder, m., pēmboenoe, orang jang mēmatikēn.
Doodeter, m., orang malēs, pēmalēs, orang nganggoer.

Doodgaan, mati, mēninggal, mangkat, wafat.
Doodgeboren, kaloewar mati, di pēranakkēn mati, kababangan.
Doodgeschoten, di tembak mati, mati di tembak.
Doodgeslagen, mati di paloe (pēntoeng).
Doodgraver, m., toekang koeboer, toekang mēnggali (mēnjēdiakēn) koeboer.
Doodhonger, mati kēlapanan.
Doodjammer, sajang sēkali.
Doodkist, v., kēranda, laroeng, pēti mati.
Doodkleed, o., kafan, rahap, kērodong orang mati; **In een doodkleed wikkelen**, mēngafani, mērahapkēn, mēngērodongi.
Doodkleur, v., poētjēt kamatian, warna kēmatian.
Doodkrank, sakit pajah.
Doodmaal, o., kandoeri, pērdjamoean kēmatian, sēdēkah orang mati; (**op den sterfdag**), sēdēkah soer tanah; (**op den derden dag**), sēdēkah tiga hari; (**op den zevenden dag**), sēdēkah toedjoeh hari (mitoni); (**op den veertigsten dag**), sēdēkah ampat poeloeh hari; (**op den honderdsten dag**), sēdēkah sēratoes hari (njatoes, njēratoesi); (**na een jaar**), sēdēkah pēndak sēkali; (**na twee jaren**), sēdēkah pēndak kadōewa kali; (**op den duizendsten dag**), sēdēkah sēriboe hari; (**in eens, ter vervanging van alle bovengemelde afzonderlijke malen**), sēdēkah sah (ngēsahkēn).
Doodmaken, mēmboenoe, mēmatikēn.
Doodmoede, tērlaloe tjapai, tjapai sangēt, lētih-lēsoe.
Doodsangst, m., katakoetan mati, kētakoetan tērlaloe bēsar.
Doodsbeen, o., toelang orang mati.
Doodsbeenderenhuis, o., tēmpat

pêrsimpênan toelang orang mati (toelang têngkoerak).

Doodsbenauwd, têrlaloe takoet, balisah, têrlaloe sêsak, hampir tiada bisa bêrnafas.

Doodsbleek, poetjat sêperti majit, poetjat sêkali.

Doodsch, soenji, sênjap, soenji-sênjap, sêpi; (**als een doode**), poetjat, warna majit.

Doodschieten, mênembak, mênembak mati; (**met een pijl**), mêmamah.

Doodschoppen, mênêndang sampai mati.

Doodschuld, v., salah (kasalahan) jang haroes (patoet) di hoekoem mati.

Doodsengel, m., (**De —**), Israïl; (**De doodsengelen, die de overledenen in de graven komen ondervragen**), Nakir en Moengkar.

Doodsgevaar, o., bêhaja maut, bêhaja bêsar.

Doodshoofd, o., têngkorak.

Doodslaan, mêmboenoh, mêmantikên, mêmoekeol mati.

Doodslag, m., pêmboenohan.

Doodsnik, m., nafas achir, poetoos njawa.

Doodsteek, m., pênikam mati.

Doodsteken, mênikam mati.

Doodstil, sêpi, soenji, têdoeh sêkali, diam sêkali.

Doodstraf, v., hoekoem kisas, hoekoem mati, siksa mati.

Doodteeken, o., tanda mati, djesma.

Doodvtjand, m., sêtêroe jang têrbêntji sangêt.

Doodvonnis, o., kapoetoesan hoekoem mati.

Doodziek, sakit pajah.

Doodsonde, v., dosa jang têramat bêsar.

Doodzweet, o., pêloeh (kêringêt) orang hampir mati.

Doof, toeli; **Doof worden**, djadi toeli; **Doof maken**, mênœlikên.

Doofpot, m., têmpat pêmadêm api.

Doofstom, toeli dan bisoe.

Doolen, zie: **Smelten**.

Dooler, m., koeningnja têlor.

Doolweg, m., djalan sêsatan, djalan jang têrpoetêr.

Doop, m., (**Christelijke**), pêrmandian sêrani; (**door onderdompeling**), pênjêlêman.

Doopbekken, o., têmpat ajêr pêrmandian sêrani.

Doopen, mêmantikên sêrani, mênjêranikên, mênjêlêmkên; (**in iets —**) tjêloep, mênjêloep, mênjêloepkên.

Door, oleh, dari, dari pada, dêngan; (**doorheen**), têroes, têmboes, têroes-mênêroes; **Het geheele jaar door**, antero (sa-antero) taoen, sagênap taoen; **Al door**, salama-lamanja; **Door elkander**, tjampoer-baoer, kotjar-katjir.

Doorarbeiden, békêrdja têroes, tiada bêrhênti békêrdja.

Doorbakken, matêng bêtœol.

Doorbijten, mênggigit poetoos (têroes); (**van scherpe vichten**), mêmakan têroes.

Doorboord, têmboes, bolong.

Doorboren, mênœoesok têroes-mênêroes, mênêmboeskên, mênêroeskên, mêmbolongi; (**de orellen**), mênindik.

Doorbraak, v., pêtjahan, têtasan, djêbol, djêbolan, ambrol.

Doorbreken (**van lange voorwerpen**), patah, mêmatahkên; (**van harde voorwerpen**), pêtjah, mêmêtjabkên; (**van touwen, enz.**), poetoos, mêmœoeskên; (**van een gewel**), pêtjah; (**van water, enz.**), mênêtas, mênêtaskên.

Doorbrenge (**verspillen**), mêmboroskên; (**den tijd**), mêlaloekên; (**den nacht**), bêrmalêm, mênginêp.

Doorbui (**gen**), mêlêntoer, mêlêngkoeng, mênêlông.

Doordacht, soedah di fikir (di timbang) baik-baik.

Doordien, karëna, oleh karëna, sèbab, dari sèbab, sèdang.
Doordraaier, orang boros, pèm-boros, toekang mèlantjong, pèlan-tjong.
Doordringen, mèlantas, mènjerboe, tèroes, masoek.
Doordringend, tèroes, jang tèroes, tèmboes.
Dooreengooien, mènjampoer, mènjampoer-baoer.
Dooreenknedén, inërëmas bèrsa-ma-sama, mènjampoer.
Doorgaan, bèrdjalan tèroes, mèlantas; (**geschieden**), djadi; **Niet doorgaan**, tiada djadi, woeroeng; (**op hol gaan**), lari, minggat; **Met iemand er van doorgaan**, mèlarikèn, mèmbawa lari; **Doorgaan voor**, di sangkakèn, di kirakèn; (**snelgaan, van een vaartuig**), ladjoe.
Doorgaans, memang, memangnja, adatnja, biasanja, sèlaloe, sènantiasa, sèring-sèring.
Doorgang, m., tèroesan, djalan tèroesan, tèmboesan, pèlintasan, kolidoer, gang; (**in een vaarwater**), aloer, aloeran; (**in het gebergte**) tjèlah.
Doorgeven, mènèroeskèn, mènjdjalkanèn tèroes.
Doorgieten, mènapis, mènapiskèn, mènjaring.
Doorglippen, mèroetjoet.
Doorgraven, mènèboek, mènngali tèmboes (tèroes), mèmbolongkèn, mèmboetoelkèn.
Doorgraving, v., pènggalian tèroesan, pènèboekan.
Doorgronden, mènndoega, mènngèrti, mènngakèp.
Doorhakken, mènètas, mèmanggal, mènngètòk, mèmbèlah, mèmoetoeskèn, mèmbatjok poetoès; **Den knoop doorhakken**, mèmoetoeskèn (mèrampoengkèn) pèrkara.
Doorhalen (schrappen), mènga-poeskèn, mèmarangkèn, mènjo-

rek; (**ergens doorheen trekken**), mènarik tèroes; (**tusschen de beenen, van een kleeed**), mèntjawèt, mèngantjoetkèn; (**bevochtigen**), mèntjèloep, mènjèloep, mèrèndèmkèn; (**den mantel vegen**), mèmarahi, mènègori, mèngegeri, mèmakimaki.
Doorheen, tèroes, tèmboes, tèroes-mènèroes.
Doorheet, panas bètoel, panas sèkali.
Doorhouwen, mèmanggal, mèmoetoeskèn, mènètak, mèmbèlah.
Doorkappen, zie: **Doorhouwen**.
Doorklieven, mèmbèlah, mèntjèntjang.
Doorklinken, bèrboenji-boenji, bèrtaloen.
Doorkneed (kundig), pandai, pinter, bèrilmoè, mèngèrti, bisa.
Doorknippen, mènggoenting poetoès.
Doorkomen, mèliwatkèn, bèrdjalan tèroes (liwat).
Doorkruisen, mènjdjalani koeliling, mèngoelilingi, mèlanglang.
Doorlaten, kasi liwat, mèloeloeskèn.
Doorlekken, botjor, rèmbès, tiris.
Doorloopen, bèrdjalan tèroes.
Doorlopend, tiada ada poetoesnja, tiada bèrkapoetoesan, tèroes.
Doorluchtig (aanzienlijk), bangsawan, moelia, moeliawan, bèsar; (**de lucht doorlatend**), bèrlombang-lobang, djarang, bèrdjaldjala. (roes).
Doormarcheeren, bèrdjalan tè.
Doormengen, mènjampoer, mènjampoerkèn.
Doorn, m., doeri, oenak, soesoh; **Met doornen bezet**, bèrdoeri; **Een doorn in het oog**, panas di mata.
Doornappel, m., boewah kètjoeboeng.
Doornat, basah koejoep, basah kèløjoeeran.
Doornhaag, v., pagèr doeri.

Doorreizen, mëndjalani, mëndjadjahi.

Doorschieten (glippen), mërce-tjoet; (**doodschieten**, enz.), mènembak téroes-mènèroes.

Doorschijnend, djèrni, hëning, t'èrang.

Doorschrapen, mënjorok, mêng-hapoeskën.

Doorslaan, (zie: **Doorschrapen**). (**Een muur** —), mènèboek, mèm-bolongkën; (**vloelen van papier**), mëlara.

Doorslaand, njata, t'èrang.

Doorslikken, tëlën, mènèlën.

Doorsnede, v., pënampang, pëmbëlahan.

Doorsnijden, mëmotong, mëmoe-toeskën, mêngërat.

Doorsnuffelen, mënjëlidik, mëmbongkar.

Doorspoelen, mënjoetji.

Doorstaan (verduren), mënahan, mëndërita, mënjabarkën.

Doorsteken, mënikëm, mënoesoek, mëmboenoeh; (**Een dijk** —), mènèboek, mènëmboes.

Doortocht, m., zie: **Doorgang**.

Doortrapt, haloes, pintër, tjèrëdik.

Doortrekken (door iets heen trekken), mëlaloel, mëlîwati; (**van vloeistoffen**), mëmakan, mërësëp.

Doorvaart, v., përdjalanan téroes, téroesan; (**zeestraat**), sëlät; (**geul**), aloer, aloeran.

Doorvoed, kënjang; (**vetgemest**), gëmoek.

Doorvoer, m., pëmbawaän téroes.

Doorwaadbaar, t'èraroeng, boleh (këna) di aroengi (di sabrang, di kërobok).

Doorweekt, basah, lëmbah, lëtjah.

Doorzetten, mènèroeskën, mën-jampaikën.

Doorzicht, o., pëngërtian, kapintëran, tjèrëdik, akal-boedi.

Doorsijzen, mënapis, mënjaring, mëniriskën.

Doorzoeken, mëntjèhari koeliling,

mëmëriksal koeliling, mënggëledah.

Doorzwelgen, mènèlën.

Doos, v., boseta, t'èmpat, këndaga, pëti këtjil, tenong, doos.

Doove, m., orang toeli.

Dop, m., koelit; (**van granen**), koelit sëkam; (**van de kokosnoot**), t'èmpoeroeng, batok.

Doperwt, v., katjang polong.

Doppen, mêngoepas, mëmboewang koelitnja (batoknja).

Dor, këring, garing, mati, koeroes.

Dorp, o., nëgëri, kampoeng, desa, doesoen; (**versterkt** —), kota.

Dorpel, m., ambang; (**boven**—), ambang di atas; (**beneden**—), ambang di bawah.

Dorpsbewoner, m., orang desa (doesoen, kampoeng), pëdoedoek desa.

Dorpsbode, m., këbajan, mërinjo.

Dorpsgeestelijke, m., modin, lëbe, amil, këtib, imam desa.

Dorpsgenoot, m., orang sadoesoen, t'ëmën sadoesoen.

Dorpshuis, o., (**gemeentehuis**), balai doesoen.

Dorpskerk, v., mësigit doesoen.

Dorpsland, o., tanah desa (doesoen).

Dorpslieden, m., orang desa (doesoen, kampoeng).

Dorpspriester, m., zie: **Dorpsgeestelijke**.

Dorschen, mènëbah, mënggasak, mëngilës, mënnoemboek.

Dorst, m., dahaga, aoes; **Dorst hebben**, aoes, bërдахaga; **Den dorst lesschen**, mëmoe-waskën dahaga (aoes); **Een appeltje voor den dorst**, tjadang, simpënan; (**sterk verlangen**), ingin, rindoe, këpingin, kangën.

Dorsten, aoes, bërдахaga, rindoe, këpingin; **Naar bloed dorsten**, këpingin (soeka) mëlîhat darah.

Dos, m., përhiasan, pakaijan indah-indah.

Dosis, v., katëntoean banjaknja.

Dossen, mënghiasi, mëmakaikën

(mëngönakën) pakaian indah-indah.
Dot, v., (**verward kluwen**), bënang jang koesoet; (**voor kleine kinderen**), isëpan.
Douan, v., mata-mata pabean, pëndjaga pabean.
Douanenkantoor, kantor pabean, kantor boom.
Douw, m., toelak, pënoelak, sorong, soeroeng, pënjorong.
Douwen, mënoelak, mënjorong, mënjoroeng, mënjoroengkën.
Dozijn, o., losin, doewa-bëlas.
Dra, lékas, sigërah, tjëpat, këlak;
Zoo dra mogelijk, dëngan salëkas-lëkasnja, dëngan sasigërahnja.
Draad, m., (**garen**), bënang; (**henrip** —), tali rameh; (**ijzer** —, enz.), dawai, kawat; (**vezel in vleesch**), oerat, oerat sëni; (**samenhang van een verhaal**), përhoeboengan; (**in hout**), oerat, ira-ira.
Draadtrekken, mënarik kawat, mëmbikin kawat.
Draagbaar (**berrie**), v., lerang, oesoengan, gotongan.
Draagbak, m., djodang, djondang.
Draagband, m., sandang.
Draagboom, m., pikoelan, kajoe pikoelan.
Draagkoets, v., tandoe, djoli, djëmpana.
Draaglijk, boleh (dapët) di pikoel (di tahan), tërdërita.
Draagstoel, m., zie: **Draagkoets**.
Draai, m., poetër, poetëran, përidëran, oebëngan, pëdaja.
Draaibank, v., pëlarikan, bindoe, hoeboetan.
Draaibas, v., rantaka, lila.
Draaibrug, v., djëmbatan bëralih (bërpoetër, jang boleh di poetër).
Draaien, mëmoetër, mëmoesër, moebëng, mëngidar, mëngitar; (**dralen**), bërlambat; (**duizelig worden**), bërpoesing këpala; (**uitvluchten zoeken**), mëntjëhari akal, mëmoetër-moetër;

Knoopen draaien, mëmoetër kantjing, mëmboedjoek.
Draaikolk, v., poesër ajër, oelëk ajër.
Draairad, o., djantëra, poetëran tali.
Draaischijf, v., roda; (**van een pottebakker**, pëlarik).
Draaiwind, m., angin oelëk, angin poejoeh.
Draak, m., naga, oelër naga.
Drab, v., ampas, këroeh, kotor, tahi.
Drabbig, boetëk, këroeh, bërkëroeh, kotor.
Drachme, o., dirham.
Dracht, v., (**vracht voor één man**), pikoel, pikoelan (gotongan) sa'orang; (**kleeding**), pakaian; (**mode**), tjara; (**zwangerschap**), hamil, boenting; (**van een zweer**), nanah; (**van zeere oogen**), belek, tahi; (**schotverte**), djaoehnja (larinja) pëloeroe (pelor).
Drachtig, hamil, boenting, mëngandoeng anak; (**van een wond**), bërnanah, mënanah.
Draf, m., djodjok, lari djodjok, dërap;
Op een drafje loopen, bërlari tjëpat-tjëpat (goepoeh).
Dragen, mëmbawa; (**aan een stok over den schouder**), mëmikoel; (**hangende aan de hand**), mëmbambet, mënenteng; (**in een doek, zak, enz.**), mëngandoeng; (**op den rug**), mëndoekoeng; (**schrijlings op den nek**), mëndjoelang; (**schrijlings op een der schouders**), mënjompoh; (**in een doek onder den arm**), mënggendong; (**onder den arm en tegen het lichaam gekneld**), mëngëmpit, mëngelek; (**op de handen**), mëngampoe, mëndondong, mënampa; (**in een verband, blijv. een gebroken arm**), mëngandoet; (**op het hoofd**), mëndjoendjoeng; (**met zijn velen**), mëngoesoeng; (**over den schouder aan het eind van een stok, enz.**),

- mënggalès; (op den gebogen arm of den schoot), mëmangkoe; (van een kleedingstuk), bërpakaian, mëmakai; (van een sjaal enz., los over den schouder), mënjampai, mënjèlampai, bërsèlampai; (zwanger zijn), hamil, boenting, mëngandoeng anak; (van een wond), bërnahan, mënanah; (vruchten —), bërboewah; (fig.), bërgoena, bërsasil; (een naam —), bërnama; (een zwaard —), bërpédang, mëmakai pédang, mëmbawa pédang; (De onkosten —), mëngloewarkèn (mëmbajar) ongkosnja, mënanggoeng bëlandjanja; (De zonde —), mënanggoeng dosa; (verdragen), tërima, tahan, mënahan, mëmikoel.
- Drakenbloed**, o., djërènanng.
- Dralen**, bërlambat, lena, malès.
- Drang**, m., paksa, sèra, pèrloe.
- Drank**, m., inoeman, minoeman, sèntapan; (**Sterke**—), inoeman (minoeman) kèras, toewak, arak, bërèm; **Aan den drank zijn**, soeka minoem, sèring mabok; **Iemand die aan den drank is**, pëmabokan.
- Drankje**, o., (medicijn), obat minoem.
- Drankverkooper**, m., toekang djoewal minoeman.
- Drankwinkel**, m., tèmpat pëndjoewalan minoeman, toko minoeman.
- Drankzetje**, o., tèmpat minoeman, tjèrama, gorgèlek, gorgèlet, karap.
- Dras**, v., tanah loempoer, tanah rawa, tanah paja.
- Drassig**, bërloempoer, basah, paja.
- Draven**, mëndjodjok, mëndèrap.
- Dreef**, v., (kudde), kawan; (ploeg-voor), aloeran; **Op dreef zijn**, bërlakoe (bèrdjalan, bëkèrdja) dèngan sènanng dan gampang; **Op zijn dreef zijn**, bërasa enak, bërenak hati, sènanng; (laan), dja-
- lan jang tèdoeh; (goede luim), sènanng, kasènanngan hati.
- Dreg**, v., (—anker), saoe (djangkar) pëmari; (—net), poekat.
- Dreggen**, mëmarit.
- Dreigen**, mëngantjam, mëngantjam-antjam, mëngamang-amang, mënakoeti.
- Dreigend**, mënakoeti.
- Dreinen**, tjengeng, mënanngis.
- Drek**, m., tahi, kotor, kakotoran; (**vuilnis**), sampah; (**mest**), badja, raboek; (**straatvuil**), loempoer, betjek.
- Drekhoop**, m., tëndas, timboenan (toempoekan) tahi (sampah, kotoran, badja, raboek).
- Drekvlieg**, v., lalat (lalèr) tahi.
- Drempel**, m., ambang, ambang pintoe; **Den drempel overschrijden**, mëlangkakhkèn ambang pintoe.
- Drenkbak**, m., paloengan, tèmpat ajèr minoemnja binatang.
- Drenkeling**, m., orang kalèlèp, orang mati kalèlèp, orang mati di ajèr.
- Drenken**, mëmbèri (kasi) minoem, mëminoemkèn.
- Drenkplaats**, v., tèmpat minoem, kobak.
- Drenktrog**, m., zie: **Drenkbak**.
- Drentelen**, bërdjalan mondar-mandir, mëlantjong, bërdjalan-djalan kasana-kèmarì, bërdjalan-djalan dèngan mëngangoer.
- Dreumes**, m., anak kètjil, orang kètjil, orang katai.
- Dreun**, m., gèma, gèmpa.
- Dreunen**, bërgèmpa, bërdèngoeng, mënggèlègèr, bërgoeng dèngan bërboenji.
- Dribbelen**, bërloempat-loempat, bërdjingke-djingke. (tiga).
- Drie**, tiga; **Met zijn drieën**, bërdriebeeng, bërkaki tiga.
- Driebladig**, bërdaoen tiga.
- Driedeelig**, tërbagi tiga.
- Driedekker**, m., kapal bërtingkat tiga.

Driedik, tiga lapis, soesoen tiga.
Driedubbel, tiga lapis, tiga ganda, tiga lipèt.
Drieënheld, v., (**der Christenen**), tatslitz; (**der Hindoes**), trimoerti.
Drieërlei, tiga roepa, tiga djënis, tiga bagai, tiga matjëm.
Driehoek, m., tiga pëndjoeroe, papon tiga.
Driehonderd, tiga ratoes.
Driejarig, bëroemoer tiga taoen.
Driekantig, tiga përsëgi (përsagi).
Driekleurig, warna tiga, bëwarna tiga.
Drieling, m., anak këmbar tiga, këmbar tiga.
Driemaal, tiga kali.
Driemaandelijks, tiga boelan sèkali, sabèn tiga boelan.
Driemanschap, o., pëmërentahan orang tiga.
Driemaster, m., kapal bërtiang tiga.
Drieoogig, bërmata tiga.
Drieponder, m., pëloeroe (pelor) jang bëratnja tiga pon, — mëriam jang tërisi pelor tiga pon.
Drieregelig, bërgaris tiga.
Driespan, o., pasangan koeda tiga.
Driesprong, m., simpangan tiga.
Driest, bërani.
Driestheid, v., kabëranian.
Drietal, o., tiga, bilangan tiga.
Drietand, m., trisoela, hoedjoeng tiga, tjabang tiga.
Drievoetig, bërkaki tiga.
Drievoudig, lipèt tiga, tiga lapis, tiga kali, tiga ganda.
Driewerf, tiga kali.
Driezijdig, tiga përsëgi (pësëgi).
Drift, v., (**kudde**), kawan; (**van het water**), dëras, ladjoe; (**toorn**), marah, moerka; (**overhaasting**), goepoeh; (**lust**), nafsoe, hawa nafsoe.
Driftig (**opvlegend**), marah, lëkas marah, gampang marah, panas, panas hati, goesar; (**haas-**

tig), goepoeh, goegoep; (**drijf-vend**), hanjoet, larat, laroet; **Zich driftig maken**, mëmarahkën diri, djadi marah, goesar.
Driftkop, m., orang gampang (lëkas); marah, orang bërangasan, pëmarah.
Drijfhamer, m., ganden, martil bësar.
Drijfhout (**van een net**), o., apoeng, lampoeng, pëloentang; (**drijf-vend hout**), kajoe hanjoet, kajoe jang tërbawa ajër.
Drijfland, o., tanah lampoeng, tanah kambang. (wat.
Drijfriem, m., pësawat, tali pësa.
Drijfsteen, m., batoe timboel.
Drijftol, m., gasing, gangsing, gangsingan.
Drijfton, v., pëloempang, tong pëloempang.
Drijfveer (**van een machine**), v., pësawat, per; (**beweegreden**), sèbab, pohon.
Drijf wiel, o., pësawat. djantëra pësawat, roda pënggilingan.
Drijven (**voortdrijven**), mêngalau, mënggiring, mëmboeroe; (**op het water**), kambang, mêngambang, mêngatoeng, mêngapoeng, mëlompang, timboel; (**door de lucht**), mëlajang; (**een spijker enz. ergens in** —), mëmakoe, mëmaloë, mëmasoekkën, mëlantak; (**op zijn anker** —, **van een schip**), larat; (**van wolken**), bërarak; (**ciseleeren**, enz.), mëngoekir, mëmahat; (**eene zaak**, enz.), mëlakoekën, mëndjalankën; (**dwingen**), mëmaksa; **Den spot met iemand drijven**, mêngolok-olok; **Op eigen wieken drijven**, mëmërentahkën diri sën-diri.
Dril, v., kain bëlatjoe; (**gestold vleeschnat**), kaldoe këntël; (**oorveeg**), tampar, tëmpling.
Drilboor, v., intjër, poetërwala.
Drillen (**in de handen draaien**), mëngisarkën, mëmëotërkën; (**oe-**

fenen van militairen, enz.), mēngadjar, mēngadjar kēn.
Dringen (opeendringen), bērkē-loempoek, bērkoempoel, mēngoempoel, bērgēmpēl, mēnjē-sakkēn; (**stooten**), mēnoelak; (**noodsaken**), mēmaksa, mēnjasatkēn; (**van weerskan-ten**), mēngapit; (**met geweld op iets in—**), mēnjērboekēn.
Dringend, tēramat, sangēt, kēras, kēntjēng, pērloe sēkali, ta'dapēt tiada, misti.
Drinkbaar, boleh (dapēt, kēna) di minoem.
Drinkbak, m., paloengan, tēmpat minoem.
Drinkbeker, m., piala.
Drinkbroer, m., pēmabokan, toekang minoem.
Drinken, minoem. sēntap.
Drinkglas, o., gēlas, gēlas minoem.
Droefgeestig, soesah (bērsoesah) hati, bērdoeka-tjita.
Droes (ziekte), m., sakit ingoes (pilēg).
Droesem, m., kēroeh, kēladak, tahi, ampas, ēndēg-ēndēgan.
Droevig, soesah, soesah hati, bērsoesah hati, bērdoeka-tjita, bērtjinta, moeram.
Drogen, mēngēringkēn, mēnggaringkēn, mēm bikin (mēnjeka, mēnggosok) kēring, mēndjēmoer; (**droog worden**), djadi kēring.
Drogerij, v., boemboe, gērabat.
Drogist, m., toekang boemboe-boemboe, tjēraki, toekang gērabat.
Drol, m., golongon tahi.
Drollig, djinaka.
Drom, m., pērkoempoelan, pērhimpoenan.
Drommel, m., setan, djin.
Dronk, m., tēgoek, tjēgoek.
Dronkaard, m., pēmabok, pēmabokan.
Dronken, mabok, poesing, mēndēm;
Dronken maken, mēm bikin mabok, mēmabokkēn.

Dronkenschap, v., mabok, kama-bokan.
Droog, kēring, garing, ringkai;
Hoog en droog zitten, bērdoe-doek dēngan sēnang; **Droog maken**, zie: **Drogen**.
Droogdoek, o., kain seka.
Drooghouden, djaga (mēndjaga) djangan sampai basah, mēmēliharakēn kēringnja.
Droogje (op een — zitten), o., bērdoe-doek dēngan tiada minoem apa-apa.
Droogloopen, djadi kēring, soeroet ajērnja.
Droogmaken, zie: **Drogen**.
Droogplaats, v., tēmpat pēndjēmoeran.
Droogrek, o., pēndjēmoeran, sampiran pēndjēmoeran, rak pēndjēmoeran, para-para.
Droogte, v., kakēringan, tēmpat kēring; (**droge tijd**), moesim panas, kētiga; (**zandplaat**), gosong, pasir; (**ondiepte**), bēting, tohor.
Droom, m., impi, mimpi, mimpian, pērimpian; **Een droom verklaren**, mēntabirken (mēnērangkēn). mimpi; **In den droom zien**, mēlihat dalēm mimpi; **In den droom praten**, mēngigo.
Droomen, mimpi, bērmimpi, mēngimpi. Zie ook: **Suffen**.
Droomgezicht, o., pēnglihatan, dalēm mimpi.
Drop, m., titik, tetes.
Droppel, zie: **Drop**.
Droppelen, bērtitik, bērtetes, mēnitik, mēnetes, mēniris, bērlinang, mērintik, mēnitikkēn, mēneteskēn, mēniriskēn.
Drossen, lari, minggat.
Drui, v., boewah anggoer; **Ge-droogde drui**, kismis.
Druiloor, m., pēngantoeok, pēmalēs.
Druipen, zie: **Droppelen**; (**stil heengaan**), pērgi diam-diam, mēnjēlimpoet; (**bij een examen**), djatoh, tiada di tērima.

Druiper, m., sakit këntjing, sakit përampoean, sakit mëlele.
Druipnat, basah koejoep (kaloe-joeran).
Druipneus, v., idoeng ingoesan.
Druipoo, o., mata nilas, mata belekan.
Druipstaarten, përgi diam-diam, përgi dëngan sëmboeni, mënjëlimpat.
Druipsteen, m., batoe tiris, batoe pënapis, batoe saringan.
Druivenblad, o., daoen anggoer.
Druivenpit, v., bidji boewah anggoer.
Druivenpluk, m., pëtikan boewah anggoer.
Druivenrank, v., pohon (pokok) anggoer. (goer.)
Druivensap, o., ajër boewah anggoer.
Druiventros, m., tangkai boewah anggoer.
Druk, m., (**drukking**), tindih, tindës, pënindih, pënindës; (**onderdrukking**), aniaja, pënganiaja; (**ellende**), kasoekaran, sangsara, kamëlaratan, kasoesian; (**van een boek**), tëraän, tjitakan, tjapan.
Druk (bezig), banjak kërđja (pakërđjaän), banjak poesing këpala; (**levendig**), ramai. (tjap).
Drukfout, v., salah tjitak (tëra, tjap).
Drukinkt, v., dawat (tinta) tjitak (tjap, tëra).
Drukken (op iets), mënindih, mënëkën, mënindës, mënoempoe; (**bij den stoelgang**), mëngëdën; (**van boeken**) mënëra, mënjitak; (**stempelen**), mëngëtjap; (**de hand**), mëndjabat.
Drukkend (heet), panas, panas tërik, bëgah.
Drukker, m., pënëra, pënjitak, toekang mëngëtjap (mënjitak, mënëra) boekoe.
Drukkerij, v., përtëraän, pënëraän, pënjitakan, pëngëtjapan.
Drukkerskas, v., tëmplat (kotak) hoeroef.

Drukkosten, m., oepah (bëlandja, ongkos), tjitkak (tëraän).
Drukkunst, v., ilmoe tjitak (tëra, tjap).
Drukletter, v., hoeroef tjitakan (tëraän, tjapan).
Drukloon, o., zie: **Drukkosten**.
Drukpapier, o., kërtaş tjitak (tëraän, tjap).
Drukpers, v., pënjitakan, pëngëtjapan, pënëraän, apitan tjitak (tëra, tjap), përkakas tjitakan (tëraän, tjapan).
Drukproef, v., toeladan tjap (tjitakan, tëraän).
Drukte, v., siboe, banjak kërđja; (**levendigheid**), ramai, karamaian; (**lawaaï**), gadoeh, roesoeh, riboet; (**zorg**), soesah, kasoesian; **Drukte hebben**, kasoesian; **Drukte veroorzaken**, mënjoesakhën.
Drukwerk, o., tjitakan, tjapan, tëraän.
Drup, m., zie: **Drop**.
Druppelen, zie: **Droppelen**.
Dubbel, rangkëp, lipët, ganda, bërsoesoen, bërlapis.
Dubbelhartig, hati bërtjabang, bërtjandakia, palseo, tiada boleh di përtjaja.
Dubbelloop, v., sënapan këmbar, sënapan bëρμοeloet doewa, sënapan pënganten.
Dubbeltje, o., pitjis, oewang, sëpoeleoh sen.
Dubbelzinnig, doewa artinja.
Dubloen, m., ringgit ëmas.
Duchten, takoet.
Duchtig, sangët, bëtoel-bëtoel, këras.
Duf, apëk, basi, bërbae basi.
Duidelijk, tërang, njata, tlahir, këtara.
Duif, v., (**tamme**), boeroeng mërëpati, boeroeng dara; (**wilde**) tëkoekoer, dëroek; (**hout** —), dërbëgëm; (**groene**), katik, djoan; (**tortel** —), përketoet, boeroeng përketoet.
Duig, v., papan tong (tahang); **In**

- duigen vallen**, tiada djadi, woe-roeng; **In duigen smijten**, mēwoeroengkēn, mēngoesoetkēn.
- Duikelen**, bērdjoempalit, bērsoeng-sang, bērsoendjam, mēnjoengsang, djatoh soengsang.
- Duiken**, mēnjēlam, bērsēloeloep; Zie verder ook: **Bukken**.
- Duiker**, m., pēnjēlam, toekang sēloeloep; (**waterleiding**), got, djēmbatan koeroeng, oeroeng-oeroeng.
- Duim**, m., (**van de hand**), iboe djari, djēmpol tangan; (**van den voet**), djēmpol kaki; (**maat**), dim; (**tjeren kram**), soesoek, soesoeh.
- Duimstok**, m., kajoe oekoeran, dimdiman.
- Duin**, o., boekit (timboenan) pasir.
- Duister**, gēlap, kēlam, malēm; (**van de oogen**), kaboer, lamoer, raboen; (**moelijk te verstaan**), soesah artinja, moesjkil, dalēm, koesoet; (**somber**), soeram.
- Duit**, v., doewit, sen; (**geld**), oewang; **Een halve duit**, peser.
- Duitendief**, m., orang kikir (sēkakēr), orang mēnggaroek (mēngoempoelkēn) doewit.
- Duitsch**, dits, djērman.
- Duitscher**, m., orang dits (djērman).
- Duivel**, m., setan, sjaitan, iblis; **Door den duivel bezeten**, kamasoekan setan.
- Duivelachtig**, sjaitani, kaja setan, sēpērti setan.
- Duivelbanner**, m., toekang mēngloewarkēn (mēngoesir) setan.
- Duivelsbrood**, o., tjandawan; zie: **Zwam**.
- Duivelsdrek**, m., inggoe.
- Duivelskind**, o., anak setan (iblis), orang djahat (nakal).
- Duivelskunenartj**, roekiah, hobatan, tēnoeng.
- Duivenel**, o., tēlor mērēpati (boeroeng dara).
- Duivenhok**, o., kandang boeroeng dara.
- Duivennest**, o., sarang boeroeng mērēpati (dara).
- Duivenvlucht**, v., kawan boeroeng dara.
- Duivenvoer**, o., makanan boeroeng dara.
- Duizelen**, poesing kēpala, poejēng, pēning, mamang, mabok, gēlap mata.
- Duizelig**, zie: **Duizelen**.
- Duizeling**, zie: **Duizelen**.
- Duizend**, riboe; **Een duizend**, sariboe; **Tien duizend**, sēpoe-loeh riboe, salaksa; **Honderd duizend**, sēratoes riboe, sakēti; **Bij duizenden**, bēriboe-riboe.
- Duizendjarig**, sariboe taoen lamanja (oemoernja).
- Duizendpoot (vergiftige)**, lipan, halipan, lipan bara, lēpan pēsēn, kēlabang; (**phosphoriseerende**), kalimaja; (**niet vergiftige**), kaki sariboe, sēnggoeloeng.
- Duizendste**, kasariboe.
- Duizendvoud**, o., sariboe kali (ganda).
- Dukaat**, m., doekat, kēton, dinar.
- Dukatengoud**, o., ēmas dinar (kēton).
- Dukdalf**, m., tiang pēnantjang (pēnambat) pēraoe.
- Dulden**, tahan, mēnahan, mēndērita, sabar, mēmbiarkēn.
- Dun (van platte voorwerpen)**, tipis, nipis, gepeng; (**van vochten**), entjer, tjewer; (**van middel**), ramping; (**van het haar**), djarang; (**smal**), koeroes; (**fijn**), aloes; (**van hals**), djindjang; (**van den stoelgang**), tjēret, mēntjēret; (**In het midden**), gēnting.
- Dunk**, m., kira, sangka, rasa, fikir, fikiran.
- Dunken**, zie: **Dunk**. **Mij dunkt**, sahaja kira, kira (sangka, rasa, fikir) sahaja, dari rasa (sangka, fikiran) sahaja, dari pēndapētan sahaja.
- Duren**, lama, lambat, landjoet.

Durven, bĕrani, tjakap, sanggoep.
Dus, dĕnikian, bĕgini, bĕgitoe;
 (derhalve), maka itoe, sĕbab
 itoe, djadi.
Dusdanig, zie: **Dus**.
Dutten, mĕngantoe, tidoer sa-
 bĕntar.
Duur (van tijd), m., lama, lambat,
 landjoet; **Op den duur**, lama-
 lama, sĕlaloe, sĕnantiasa, sĕn-
 tiasa.
Duur (niet goedkoop), mahal,
 bĕsar harganja.
Duurte, v., kamahalan, harga tinggi
 (bĕsar).
Duurzaam, kĕkal, lama, tinggal
 lama, tahan lama; (**eeuwig**),
 baka; (**stevig**), koewat, koekoeh.
Duw, m., toelak, sorong, dorong.
Duwen, mĕnoelak, mĕnjorong, mĕ-
 njoeroeng, mĕndorong.
Dwaalbegrip, o., fikiran (pĕndapĕ-
 tan, pĕnĕmoe) salah.
Dwaalleer, v., pĕngadjaran jang
 salah (tiada baik).
Dwaalster, v., bintang bĕridar,
 bintang siarat.
Dwaalweg, m., djalan sĕsatan.
Dwaas, bodo, sarsar, gila, ahmak;
 (— **mensch**), orang bodo (sarsar,
 gila, ahmak).
Dwaasheid, v., kabodoan.
Dwalen, sĕsat, kĕsasar, kasĕsat,
 mĕlantjong, bĕrdjalan mondar-
 mandir; (**verkeerd meenen**),
 salah mĕngĕrti, tiada mĕngĕrti
 bĕtoel.
Dwaling, v., sĕsatan, salah, kasala-
 han, pĕngĕrtian salah, kilap.
Dwang, m., paksa; (**geweld**),
 gagah.
Dwangarbeid, m., kĕrdja (pa-
 kĕrdjaan) paksa.
Dwangarbeider, m., orang kĕrdja
 paksa, orang pĕrantiaan, pĕran-
 taian.
Dwangmiddel, o., siasat, djalan
 (akal) pamĕksa.
Dwarrelen, mĕmoetĕr, moetĕr,
 moebĕng, bĕrpoetĕr.

Dwarrelstroom, m., ajĕr bĕrpoetĕ-
 tĕr, oelĕkan (poesĕran) ajĕr.
Dwarrelwind, m., angin oelĕkan
 (poesĕran, poejoeh).
Dwars, lintang, mĕlintang, alang,
 malang; **Dwars liggen**, mĕlin-
 tang, malang, mĕngampang.
Dwarsbalk, m., kajoe lintang
 (mĕlintang, malang), gĕlĕgar, ra-
 soek, sĕngkang, ambang, bĕlan-
 dar, pĕngĕrĕt, sĕlarak.
Dwarsboomen, mĕmalangi, mĕ-
 lalau, mĕnjoesahkĕn, mĕngam-
 bangi.
Dwarsdraad (inslag), m., pakan,
 bĕnang pakan.
Dwarsdrijven, zie: **Dwarsboo-
 men**.
Dwarsfluit, v., soeling.
Dwarshout, o., kajoe lintang
 (ambang), palang.
Dwarskop, m., pĕlalau, orang
 bantahan.
Dwarslat, v., djĕrian, reng; (**ter
 verbinding van palissaden**),
 pĕrĕmban.
Dwarslijger, m., pĕngĕrĕt, am-
 bang, galang.
Dwarspad, o., djalan lintang (sim-
 pangan).
Dwarssloot, v., parit (sĕlokan,
 got) lintang.
Dwarsnede, v., potong (poton-
 gan) lintang.
Dwarsweg, m., djalan lintang
 (simpangan).
Dwaselijk, bodo, gila, sarsar.
Dweil, v., kain sikat, kain seka,
 kain gosok, kain tjoetji, kain
 kĕsat.
Dwellen, mĕmbĕrsihkĕn dĕngan
 kain seka (gosok, tjoetji, kĕsat)
 dan ajĕr, mĕngĕpel.
Dwepen, bĕrtachajoel.
Dweper, m., orang moetachajil.
Dwerg, m., orang katai (tjebol,
 pendek).
Dwerghert, o., kidang, pĕlandoek,
 kantjil.
Dwerghoen, o., ayam katai (katik).

Dwergpaard, o., koeda katai (këtjil, pendek).

Dwingeland, m., pënganiaja, pëmaksa, orang tlalim.

Dwingelandij, v., aniaja, pënganiajaan, pëmërentahan tlalim,

pënggagahan, siasat, tlalamat.

Dwingen, mëmaksa, mënggagahi, mëngëraasi, mëngakasi; (**van kinderen**), tjengeng.

Dynastie, v., asal, toeroenan, aala.

E.

Eb, v., soeroet, ajër soeroet, timpas, pasang toeroen.

Ebben, soeroet.

Ebbenhout, o., kajoe arëng, abnoes.

Echo, v., gëma, raka, boenji bërbalës.

Echt, m., (**huwelijk**), kawin, kawinan, nikah, nikahan; **In den echt treden**, kawin, bërkawin, nikah; **In den echt vereenigen**, mëngawinkën, mënihakhën.

Echt (wettig), halal; (**onvervalscht**), bëtoel, bënar, sah, soenggoeh, toelen, djati, sadjati; **Een echt kind**, anak halal; **Echt goud**, emas toelen (bëtoel).

Echtbreekster, v., përampoean bërdzina (bërmoekah, bër-këndakan).

Echtbreken, bërmoekah, bërdzina, bër-këndakan.

Echtbreker, m., orang laki-laki jang bërdzina (bërmoekah, bër-këndak).

Echtbreuk, v., dzina, moekah, përkëndakan.

Echtlieden, m., orang kawin (nikah), laki-bini.

Echtelijk, kawin, dalëm kawin (kawinan).

Echten (wettig verklaren), mëng-halalkën, mëngësahkën.

Echter, walakin, tëtëpi, akan tëtëpi, sëmadjä.

Echtgenoot, m. en vr., (**man**), laki, soeami; (**vrouw**), bini, istëri; **Echtgenooten**, laki-bini, laki-istëri; **Een man tot echtgenoot hebben**, bër-lakikën, bër-

soeamikën; **Een vrouw tot echtgenoot hebben**, bërbini-kën, bëristërikën; (**wederhelft**), djodo.

Echtheid, v., halal, kabëtoelan, kabënarän.

Echtscheiden, bërtjëräi, mëngoe-rai kawin.

Echtscheiding, v., përtjëräian, tjë-rai; (**verstooting der vrouw door den man**), talak.

Eclips, v., gërhana, gërahana; **Zon-eclips**, gërahana matahari; **Maan-eclips**, gërahana boelan.

Eclipseeren (stil wegloopen), minggat, mën-jëlimpët, lari dëngan sëmboeni.

Edel (van adel), bangsawan, bër-asal, bër-bangsa; (**van hoedanigheden**), oetama, moelia, baik, bësar.

Edelen, m., orang bangsawan (bë-sar, bërasal, bër-bangsa).

Edelgeboren, asal bësar, bërasal, bangsawan.

Edelgesteente, o., përmata, manikam, koemala, intën.

Edelheid, v., (**Uw** —), toewan, toewankoe, toeng-koe, padoeka, padoeka toewan.

Edelknaap, m., bëdoeanda.

Edelman, m., orang bangsawan (bër-bangsa, bërasal), orang bësar.

Edelmoedig, moerah, moerah hati, dërmawan, karim.

Eden, o., (**paradijs**), firdaus.

Edoch, tapi, tëtëpi, walakin.

Eed, m., soempah; **Een eed afleggen**, bërsoempah, mënjoempah; **Een eed afnemen**, soeroeh

- bërsoempah, mënjoempahi; **Een eed breken**, mêngobahkën (makan) soempah.
- Eedgenoot**, m., safakat.
- Eedgenootschap**, o., përsëkoetoean orang jang bërsoempah (safakat).
- Eekhoren**, m., badjing, toepai.
- Eelt**, o., boeboel, koelit këras, koelit mati, bëloelang; (**op den schouder**), poenok.
- Een**, soewatoe, satoe, sa; (**voor menschen, enz.**), saorang; (**voor dieren**), sa'ekor; (**voor voorwerpen van onbepaalden vorm**), saboewah; (**voor ronde voorwerpen**), sabidji, saboetir; (**voor langwerpige voorwerpen**), sabatang; (**voor cylindervormige voorwerpen**), sapoetjoek; (**voor platte, dunne voorwerpen**, sahëlai; (**voor afgesneden voorwerpen**), sapotong, sapanggal; (**voor woorden**), sapatah; (**voor planken, enz.**), sabilah; **Een en ander**, apa-apa; **Een en hetzelfde zijn**, sama djoega; **De een of ander**, salah satoe, orang salah satoe, barang saorang; **Met een**, nanti, sabëntar, këlak, sëkarang, sëkarang djoega, sakoetika.
- Eend**, v., itik, bebek; **Manilla** —, itik (bebek) manila; (**Duiker** —, wild), dëndang; (**Kleine, wilde** —), bëlibis, mëliwis.
- Eendebout**, m., paha bebek (itik).
- Eendenei**, o., tëlor itik (bebek).
- Eendenjacht**, v., pëmboeroean bebek (mëliwis, dëndang).
- Eendenkooi**, v., kandang bebek (itik).
- Eendenkroos**, o., kapoe-kapoe, loemoet.
- Eender**, sama djoega.
- Eendracht**, v., moewafakat, safakat.
- Eenenmale** (**Te** —), bëlaka, sëkali, dëngan samporna.
- Eenerhande**, sama, saroepa, sadjënis, sama roepa.
- Eenheid**, v., kaäsaän.
- Eenig**, toenggal, asa, satoe, sëndiri, sëndirian; (**alleen**), sëhadja, sadja, tjoema satoe; **Eenige**, bëbërapa.
- Eenigerhande**, barang.
- Eenigermate**, sabagi, sëdikit, sëparo, sëmoe-sëmoe.
- Eenigheid**, v., moewafakat, safakat, ittihad.
- Eeniglijk**, sëhadja, sadja, sëmadja.
- Eenigszins**, zie: **Eenigermate**.
- Eenkennig**, maloe, takoet.
- Eenloopend**, sabatang karah, boedjang.
- Eenmaal**, sakali, satoe kali.
- Eenoogig**, bërmeta satoe (sabëlah), boeta sabëlah.
- Eenparig**, safakat, bërmoewafakat, sabitjara, tjoetjok, sarasa, sama rasa, sadjati.
- Eens**, sakali, satoe kali; **In eens**, sama sëkali; **Nog eens**, lagi sëkali; **Het eens zijn**, bërmoewafakat, tjoetjok, safakat; **Het gebeurde eens**, sakali përistiwa.
- Eensdeels**, sabagi, sëparo.
- Eensgezind**, bërmoewafakat, bër-safakat, satoedjoe, sahati, tjoetjok.
- Eensklaps**, tërkoenjoeng-koenjoeng, tiba-tiba, dëngan kaget.
- Eensluitend**, sama boenjinja, sa-boenji.
- Eenscoortig**, sadjënis, sabangsa, saroepa.
- Eenstemmig**, safakat, sakata.
- Eentje**, o., (**In zijn** —), sa'orang diri, sëndiri, sëndirian.
- Eentonig**, mëmbosëni, bëroelang-oelang salagoe (saroepa).
- Envormig**, sama roepa, saroepa.
- Envoudig** (**oprecht**), toeloes, loeroes, bëtoel; (**zonder opschik**, enz.), tiada bërhias, sëdarhana, tiada kotjak, tiada përlentai; (**onnoezel**), bodo.
- Eenzaam**, sëpi, soenji, sënjap; (**op zich zelven**), saorang diri, sëndirian.

Eenzaamheid, v., kasoenjian, tempat soenji, tempat sépi.

Eer, v., hormat, sèmbah, kabésaran, oepama, kamoeliaän; **Eer bewijzen**, mènjèmbah, mèmberì hormat, mènghormati, mèmberì oepama, mèngeoepamakèn, mèmoeliakèn; **Op het veld van eer vallen**, mati di medan pèrangan, mati di dalèm pèrang.

Eer, dèhoeloe, lèbih dèhoeloe, sabèlornja; (**liever**), angoer, angoeran, lèbih baik; **Hoe eer zooveel te liever**, lèbih lèkas lèbih baik, mangkin lèkas mangkin baik.

Eerambt, o., djabatan (pangkat, daradjat, pakèrdjaän, djawatan) kahormatan.

Eerbaar, sènoenoh, bakti, soetji, patoet di hormati.

Eerbetoen, o., takrim.

Eerbewijs, o., tanda kahormatan, tanda kabésaran, takrim, hormat, sèmbah.

Eerbied, m., hormat, sèmbah, takoet; **Met eerbied tot iemand spreken**, bèrkata dèngan hormat, bèrsèmbah.

Eerbiedig, hormat, dèngan hormat, taee adat, sopan-santoen; **Eerbiedig groeten**, mèmberì salam (tabik) dèngan hormat, mènjèmbah; **Eerbiedig jegens God**, bèrbakti.

Eerbiedigen, mènghormati, mèmberì hormat, mènghormatkèn, mènjèmbah, mèngeoepamakèn.

Eerder, zie: **Eer**.

Eereblijk, o., tanda kahormatan.

Eereboog, m., pèlèngkoeng (pèlèngkoengan) kahormatan.

Eeredegen, m., pèdang tanda kahormatan.

Eeredicht, o., sjaïr poedji-poedjian.

Eeredienst, m., ibadat, agama, kabaktian.

Eerelid, o., sakoetoe jang kahormatan (di hormati).

Eeren, mènghormati, mèmberì

hormat, mèmpermoeliakèn, mèmoeliakèn, mèmoedji.

Eereplaats, v., tempat kahormatan.

Eerepost, m., djabatan kahormatan, tempat kahormatan.

Eeresabel, v., zie: **Eeredegen**.

Eereteeken, o., tanda kahormatan.

Eeretitel, m., gèlar (nama) kahormatan.

Eergierig, bèrhimat, taee mèmèliharakèn kahormatan.

Eergisteren, kèlèmari (kèmaren) dèhoeloe.

Eerlang, lèkas, kèlak, sèdikit hari lagi.

Eerlijk, toeloos, baik, bènar, bèrhati bètoel, boleh di pèrtjaja; **Eerlijk zijn**, bèrlakoe toeloos (baik), tiada mèmaloekèn kapèrtjajaän.

Eerlijkheid, v., toeloos, katoeloosan, kapèrtjajaän, satia.

Eerloos, kèdji, tiada poenja kahormatan, bèrnama boesok; **Eerloos verklaren**, mèngejdjiken.

Eernaam, m., nama kahormatan, gèlar (gèlaran) kahormatan.

Eerst, pèrtama, pèrtamaän, pèrtama kali, moela-moelanja, pada pèrmoelaän, bèrmoela, soeloeng, lèbih dèhoeloe; (**pas**), bèharoe, baroesan.

Eerst, pèrtama, awal, jang pèrtama; **De eerste tijden**, dzaman poerbakala; **Eerstgeborene**, anak soeloeng; **Ten eerste**, pèrtama, pèrtama kali, moela-moelanja, pada pèrmoelaännja.

Eerstdaags, sèdikit hari lagi.

Eersteling, m., soeloeng, hoeloe, pèrtama.

Eerstgeboorte, v., kasoeloengan.

Eerstgeboorterecht, o., hak kasoeloengan.

Eerstgeboren, soeloeng; **Eerstgeboren kind**, anak soeloeng, anak pèmbarèp.

Eerstkomend, jang akan (bakal) datèng, jang di hadèpan, jang hampir datèng.

Eertijds, dèhoeloe kala, poerba-kala, dèhoeloe, doeloe.
Eervol, dèngan hormat, kahormatan, moeliawan.
Eerwaardig, bégawan, moetabir, haroes (patoet) di hormati.
Eerzaam, sènoenoe, bèrbakti.
Eerzuchtig, bèrloba kahormatan, kèpingin di hormati, mèntjèhari kahormatan.
Etbaar, dapèt (boleh) di makan, tèrmakan.
Etlepel, m., soedoek (sendok) makan.
Etlust, m., lapar, loba makan, soeka makan; (**van een herstelden zieke**), kèmaroek.
Ettafel, v., medja makan.
Etwaren, v., makanan, barang makanan, sèntapan, barang sèntapan, rèdjèki.
Etzaal, v., bilik (kamar) tèmpat makan.
Euw, v., abad, dzaman.
Euwig, baka, kèkal, sèlama-lamanja.
Euwigdurend, sèlama-lamanja, kèkal.
Effen, datar, natar, papar, rata; (**glad**), mèlala, tègang, aloes; (**van een rekening**), loenas, soedah di bajar.
Effenen, mèratakèn, mèmbikin rata; (**een rekening**, enz.), mèmbandjoe, mèmbajar, mèloenaskèn.
Egaal, zie: **Effen**; sama rata.
Egaliseeren, mèratakèn, mènjamakèn.
Egel, m., landak kètjil.
Egelvisch, m., ikan boentèk.
Egge, v., garoe, sisor tanah.
Eggen, mènggaroe, mènjikat (mènjisir) tanah.
Eggig, ngiloe, rasa ngiloe, njiloe, gilau, sèpèt.
Egoïst, m., orang jang tjoema mèmikir dirinja sèndiri sadja (jang mènoentoet sèlamatnja sèndiri).
Egypte, o., mèsir, tanah mèsir.
Ei! eh, je, amboi, tobat!

Ei, o., tèlor; **Kippenei**, tèlor ajam; **Vogelei**, tèlor boeroeng; **Het wit van een ei**, poetihnja tèlor; **Het rood van een ei**, merahnja tèlor; **Eieren leggen**, bèrtèlor; **Een versch ei**, tèlor bèharoe; **Een bedorven ei**, tèlor boesoek; **Gezouten ei**, tèlor asin; **Spiegelei**, tèlor mata sapi.
Eierdooier, m., merahnja tèlor.
Eierdop, m., koelit tèlor.
Eierkoek, m., dadar, dadar tèlor.
Eierstok, m., batang (indoeng) tèlor.
Eierstruif, v., dadar, dadar tèlor.
Eierverkooper, m., toekang mèn-djoeal tèlor.
Eiervla, v., sèrikaja.
Eigen, poenja (ampoenna) sèndiri, (diri); **Eigen broeder**, soedara bètoel; **Ergens eigen zijn**, biasa, kèrasan; (**dezelfde**), itoe djoega; **Zich iets eigen maken**, mèmbiasakèn, mèngoèsahakèn.
Eigenaar, m., jang ampoenna (poenna, mèmpoenja), jang ampoenna milik, jang mèmiliki.
Eigenaardig, patoet, laik, satoe-djoe dèngan tabiatnja; (**bijzonder**), adjaib, aneh.
Eigenbaat, v., tama.
Eigenbelang, o., laba (sèlamat, oentoeng) diri, tama.
Eigendom, o., poenna, kapoenjaän, milik, barang kapoenjaän.
Eigendomsacte, v., soerat tanda kamilikan (kapoenjaän).
Eigendomsrecht, o., hak milik (kamilikan, kapoenjaän).
Eigendunkelijk, dèngan mènoeroet maoenja sèndiri, dèngan djèmawa; (**verwaand**), djèmawa, sombang.
Eigengemaakt, pèrboewatan (pèrbikinan) sèndiri, di boewat (bikin) sèndiri.
Eigenhandig, dèngan (dalèm, pada) tangan sèndiri, dèngan di tangani sèndiri.
Eigenliefde, v., tjinta (kasih, tjinta-kasih) diri.

Eigenlijk, bĕtoel, bĕnar, sabĕtoel-nja, sabĕnarnja.
Eigenlof, m., poedjian diri.
Eigenmachtig, dĕngan koewasa sĕndiri.
Eigennaam, m., nama bĕtoel.
Eigenschap, v., pĕri, pĕri hal, sifat, tabiat.
Eigenwaan, m., sombong, kotjak, olo-olo, magroer.
Eigenwijs, kĕmintĕr, kĕpintĕran, kotjak, gadoeh, angkoeh, djĕma-wa, maoe lĕbih pintĕr dari orang lain.
Eigenwillig, dĕngan maoe (kahĕndak) sĕndiri.
Eigenzinnig, mĕnoeroet (toeroet) maoenja (kahĕndaknja) sĕndiri, kĕras hati, tĕgar, dĕlap, angkara; (**grillig**), bĕrtingkah.
Eik, m., (**de Indische** —), pohon djati.
Eikenbosch, o., oetan djati, pĕdjaten.
Eikenhout, o., kajoe djati.
Eilaas, adoeh! amboi!
Eiland, o., poelau.
Eilandbewoner, m., orang poelau.
Eilandengroep, v., goegoes (toekong, pĕrkoempoelan) poelau-poelau.
Eilieve, apalah, kiranja, apalah kiranja, garangan.
Eind, o., (**stuk**), potong, potongan, kĕrat, pĕnggal, panggal, poentoeng; (**uiteinde**), hoedjoeng, oedjoeng, poetjoek, poentoek.
Einde, o., pĕnghabisan, kasoedahan, achir, tamat, chatan, kapoetoesan; (**van den dag**), soentoek; (**grens**), watĕs, batĕs, pĕrhinggaan; (**doel**), maksoed, niat; (**dood**), mati, kamatian; (**Ophouden van regen**, enz.), bĕrhĕnti; **Ten einde** (**op**), habis, soedah, soedah habis, tiada ada lagi; (**opdat**), soepaja, akan; **Ten einde brengen**, mĕnghabiskĕn, mĕnjoedahkĕn, mĕngchatamkĕn, mĕmoetoeskĕn; **Ten einde raad zijn**, poetoes

akal, tiada bĕrdaja lagi, bingoeng.
Eindelijk, lama-lama, lama-kĕlamaan, pada achirnja, kasoedahan-nja, pada pĕnghabisannja (tamat-nja), di bĕlakang sĕkali.
Eindeloos, tiada bĕrkapoetoesan, tiada ada habisnja (poetoesnja, bĕrhĕntinja, soedahnja), kĕkal, sĕlaloe, tĕroes.
Eindig, bĕrkasoadahan, bĕrkapoetoesan, fana.
Eindigen, mĕnjoedahkĕn, mĕmoetoeskĕn, mĕmpĕrhĕntikĕn, mĕnghabiskĕn, mĕngchatamkĕn, mĕntamatkĕn, mĕnjampoernakĕn; (**grenzen aan**), bĕrhampiran, bĕrwatĕs, bĕrpinggir, djatoh.
Eindletter, v., hoeroef achir (pĕnghabisan, di bĕlakang sĕndiri).
Eindoogmerk, o., maksoed (niat, maoe) pĕnghabisan.
Eindpaal, m., tanda watĕs, batĕs, pĕrhinggaan, hingga.
Eindvonniss, o., kapoetoesan hoekoem jang pĕnghabisan.
Eirond, boelat (boendĕr) tĕlor, potong tĕlor.
Eisch, m., (**voor den rechter**), dakwa; (**vraag**), pinta, pĕrmin-taan, pĕnoentoetan, pĕnagihan; **En eisch ontzeggen**, mĕnoelak, tiada mĕnĕrima; **En eisch instellen**, mĕndakwa, mĕminta kapoetoesan hakim; **Naar eisch**, dĕngan sapĕrtinja (sapatoetnja).
Eischen (in rechten), mĕndakwa mĕngadoe; (**vorderen**), minta, mĕnoentoet, mĕnagih.
Eischer, m., (**in rechten**), pĕndakwa, jang mĕngadoe; (**vorderaar**), pĕnoentoet, pĕnagih, jang minta.
Eivormig, kaja tĕlor, saroepa tĕlor, boelat (boendĕr) tĕlor, potong tĕlor.
Eiwit, o., poetih (poetihnja) tĕlor.
Ekkel, m., bĕntji, djĕmoe, moewal, zie: **Hekel**.
Eksteroog, o., bĕloelang, kapal.
El, v., (**elleboogslengte**), asta; (**Amsterdamsche** —), elo; (**me**

- ter**, meter, elo; **Met de el meten**, mēngasta, mēngelo, mēngoe-koer dēngan elo (meter).
- Elastiek**, o., gētah pērtja.
- Elastisch**, lēmboet kēnjā.
- Elders**, di tēmpat lain, pada lain tēmpat.
- Elefant**, m., zie: **Olfant**.
- Element** o., (**grondstof**), oensoer; **De elementen**, anasir.
- Elève**, lep, lip; **Elève-tamboer**, lep-tamboer (soldaten-term).
- Elf**, sabēlas.
- Elfde**, kasabēlas.
- Elfmaal**, sabēlas kali.
- Elger**, m., sērampang, piarit, tjē-rengkeng.
- Elk** (**iedereen**), sasaorang, barang saorang; (**van voorwerpen**, enz.), tiap-tiap, masing-masing, barang sasowatoe, sabēn-sabēn, sēmba-rang.
- Elkander**, sa'orang . . . sa'orang, satoe sama lain, satoe pada jang lain, bērsama-sama; **Tot elkander**, sa'orang pada sa'orang; **Achter elkander**, bērring, bērtoe-roetan; **Bij elkander**, bērsama-sama; **Op elkander**, bērtoem-poekan, bērlapis, bērsoesoen, satoe diatas jang lain; **Door elkander**, tērtjampoer; **Naast elkander**, bērdjedjer, bērsēbēlah-mēnjē-bēlah, satoe di sēbēlahnja jang lain.
- Elleboog**, m., sikoe, sikoet; (**maat**), asta; **Met den elleboog stooten**, mēnjikoe, mēnjikoet.
- Elleboogsbeen**, o., toelang sikoe.
- Elleboogsgewricht**, o., sēndi (boe-koe) sikoe.
- Elleboogslengte**, v., asta.
- Elleboogspier**, v., oerat sikoe.
- Ellemaat**, v., oekoeran elo, eloan.
- Ellende**, v., kahinaān, kasoekaran, sangsara, kasakitan, mēlarat, kamēlaratan.
- Ellendeling**, m., bēdēbah, bangsat.
- Ellendig**, tjēlaka, papa, hina, mē-larat.
- Ellendige**, m., orang papa (miskin, hina, mēlarat, tjēlaka).
- Ellips**, v., boelat pandjang, boendēr potong tēlor.
- Elpenbeen**, o., gading.
- Ells**, v., poesoe, tjoetjoe, toesoe-kan, djaroeem bēsar, pēnggērik.
- Emballage**, v., pēmbongkoes, boengkoesan.
- Emballeeren**, mēmbongkoes.
- Embryo**, o., mani.
- Emigrant**, m., orang pindah ka lain nēgēri.
- Emigreeren**, bērpindah ka lain nēgēri.
- Emmer**, m., ember, tahang, tong, timba.
- En**, dan, dan lagi, lagipoen, wa, sērta, sērāja, sama, dēngan, maka, adapoen; **En zoo voort**, dan sabagainja.
- End**, o., zie: **Eind**.
- Endeldarm**, m., poeroes.
- Endosseeren**, mēmindahkēn di namanja orang lain, mēnjempok.
- Eng**, sēsak, sēmpit, sēndat, kētjil.
- Engagement**, o., bērtoenangan.
- Engel**, m., malak, malaikat; **De engel des doods**, malak'oel-maut, Israīl; **De grafengelen die de dooden ondervragen**, Mongkar, Nakir; **De engel der opstanding**, Israfil; **De engel der duisternis**, Iblis, setan; (**liefje, schatje**), hati, tjinta, mas.
- Engelsch**, inggris.
- Engelschman**, m., orang inggris.
- Engelschzout**, o., garēm inggris, garēm pēntjahar, garēm oeroes-oeroes.
- Engte**, v., tēmpat sēsak (sēmpit), djoerang, tjēlah; (**nauw vaarwater**), sēlat, aloer; **In de engte zitten**, kadjēpit, tērsēpit, kapi-tjakan.
- Enkel**, m., (**van den voet**), mata (boekoe) kaki, roedi.
- Enkel** (**alleen**), tjoema, sēhadja, sadja; (**niet dubbel**), asa, salapis, (**onvermengd**), bēlaka, toelen,

- doang, tiada, tørtjampoer; **Enkele malen**, tərkadang, kadang-kadang, djarang, djarang-djarang, koewat-koewat.
- Enkelring**, m., gėlang kaki; (**met belletjes**), kərontjong.
- Enorm**, haibat, bėsar sėkali, tər-laloe, amat.
- Ent**, v., tjangkok, tjangkokan.
- Enten**, mėnjangkok, mėmbikin tjangkokan.
- Enterbıjl**, v., kapak (kampak) kapal.
- Enterdreg**, v., saoe tərbang. gal-tan.
- Enteren**, mėlanggar, mėnjėrang, mėndempokkėn, mėngait.
- Envelope**, v., sampoel, toetoeop soerat; **In een envelope sluiten**, mėnjampoel, mėmboengkoes.
- En zoo voort**, dan sabagainja. Zie: **En**.
- Epidemie**, v., sampar, pėnjakit sampar.
- Equipage**, v., awak (anak) pėrahoe (kapal), chalasi.
- Er**, zie: **Daar**.
- Erachtens (mijns —)**, pada fikir (fikiran, kira)-koe (sahaja, hamba).
- Erbarmelijk**, kasajangan, tjilaka, kasihan, tėrlaloe hina (boesoek).
- Erbarmen (zich — over)**, mėngasihani, mėngasihankėn.
- Erf**, o., pėkarangan, natar, latar, pėlataran: Zie ook: **Erfenis**.
- Erfbezit**, o., milik (kapoenjaan) poesaka.
- Erfdeel**, o., bėhagian (bagian) poesaka.
- Erfelijk**, saka, baka, saka-baka, dari pada hak poesaka.
- Erfenis**, v., poesaka, warisan, barang poesaka; **Een erfenis krijgen**, bėroleh (dapėt) poesaka (barang poesaka); **Een erfenis afwijzen**, mėnoelak poesaka; **Een erfenis aanvaarden**, mėnėrima poesaka.
- Erfgaaf**, v., (**legaat**), pėmbėrian poesaka (wasiat).
- Erfgeld**, o., oewang poesaka, ėmas poesaka.
- Erfgenaam**, m., waris; (**Wettige —**), waris bėtoel; (**Natuurlijke —**), waris asli; (**Mede —**), tēmėn waris; (**Universeele —**), jang mėwarisi sėmoeanja; (**van den troon**), radja moeda; **Als erfgenaam optreden**, naik waris.
- Erfgoed**, o., barang poesaka, harta poesaka.
- Erfgrond**, m., tanah poesaka.
- Erfmaker**, m., jang bėrwasiat.
- Erfrecht**, o., hak poesaka.
- Erfrente**, v., boenga oewang poesaka toeroen-tėmoeroen.
- Erfschuld**, v., oetang poesaka.
- Erfvijand**, m., sėtėroe toeroen-tėmoeroen.
- Erfziekte**, v., pėnjakit baka.
- Erfzonde**, v., dosa baka, dosa asli.
- Erg (zeer)**, amat, tėrlaloe, sangėt, pajah; (**kwaad**), djahat, djėlek; (**moelijk**), soesah, soekar, moesjkil.
- Ergdenkend**, mėnaroh sjak (angka), mėngira djahat.
- Ergens**, pada barang tėmpat, barang di mana.
- Ergeren (zich —)**, sakit hati, goesar, mėngambil goesar, kėna sjak; (**Iemand —**), mėmbėri sjak, mėnjakiti hati, mėnjakitkėn hati.
- Ergelijk**, mėmbėri sjak, mėmalokėn.
- Ergernis**, v., sjak, sakit hati; **Ergernis geven**, mėmbėri sjak.
- Erkennen (bekennen)**, mėngakoe, mėngakoei; (**onderscheiden**), kėnal, mėngėnal, mėngėnalkėn.
- Erkentelijk**, zie: **Dankbaar**.
- Erkentelijkheid**, v., zie: **Dankbaarheid**.
- Erlangen**, bėroleh, dapėt, mėndapėt.
- Ernst**, m., soenggoeh, kasoenggoehan, soenggoeh hati, jakin; **In ernst**, soenggoeh, dėngan soenggoeh (soenggoeh hati).
- Ernstig**, soenggoeh-soenggoeh,

- dengan soenggoeh-soenggoeh, bétol-bétol.
- Erts**, o., tanah tambang.
- Ervaren**, toekang, pandai, bisa, biasa, tahoe, faham.
- Ervaren (iets ondervinden)**, mēndapēt, mēngatahoei, mērasaī.
- Ervaring**, v., biasa, tahoe, faham, tadjribat.
- Erven**, mēndapēt (bēroleh, mēnērima) poesaka, mēwarisi, mēmoesakaī.
- Erwt**, v., katjang polong.
- Erwtendop**, m., koelit katjang polong.
- Erwtensoep**, v., sop katjang polong.
- Escadron**, o., pasoe (pasoean) soldadoe (orang) bērkoeda.
- Escorte**, v., pēnghantēr, pēngiring.
- Escorteeren**, mēnghantēr, mēnghantērken, mēngiringken.
- Eskafer**, o., bagian angkatan kapal pērang. angkatan kapal pērang.
- Essayeur**, m., (van goud, enz.), djoeroe mēngoeđi, pēngoeđi, toekang oedji.
- Estrade**, v., tingkat.
- Eten**, makan, sēntap, santap.
- Eten**, o., makauan, sēntapan, hidangan; **Het eten opdisschen**, mēngloewarkēn makanan, mēmbawa makanan, mēnjēdiakēn makanan, mēngangkat makanan, mēnghidangkēn sēntapan; **Menschen ten eten vragen**, mē-manggil makan.
- Etensbak**, m., tēmpat makanan, doelang, djođang; (**om uit te eten**), kēskoel, tēmpat makan.
- Etenskast**, v., lēmari makanan, paga.
- Etenstijd**, m., tempo (waktoe) makan.
- Ether**, m., (lucht), angkasa, akasa.
- Etmaal**, o., sahari-samalēm.
- Ettelijke**, bēbērapa, barang bēbērapa.
- Etter**, m., nanah.
- Etterbuil**, m., bisoel bērnanah.
- Etteren**, bērnanah, kēloewar (mēngloewarkēn) nanah.
- Eunuch**, m., sida-sida, orang jang di kēbiri.
- Europa**, o., bēnoea Eropa.
- Europeaan**, orang bēnoea Eropa, orang bangsa koelit poetih, orang fēringgi.
- Euvel**, o., (**kwaad**), djahat, boesoek; (**fout**), salah; (**ziekte**), sakit, pēnjakit; **Euvel duiden**, goesar, mēngambil goesar, marah, djadi marah.
- Euveldaad**, v., salah bēsar, pērboewatan jang djahat.
- Euvelmoed**, m., angkara, doerdjana.
- Evangelle**, o., indjil, kitab indjil.
- Evangelleleer**, v., pēngadjaran indjil.
- Evangelleprediker**, m., goeroe (pandita) jang mēngchotbatkēn (mēmasjhoerkēn) indjil, chatib indjil, goeroe indjil.
- Even (gelijk)**, sama, sama djoega, saroepa; (**van een getal**), gēnap; (**eventjes**), sabēntar, tiada lama; (**zoo juist**), bēharoe, baroesan, baroe tadi.
- Evenaar**, m., (**van een weegschaal**), lidah (djaroem, mata) timbangan; (**evennachtslijn**), chat istiswa, garis pērtēngahan doenia.
- Evenaardig**, sama pērinja, sama roepa, saroepa.
- Evenals**, sēpērti, saroepa, salakoe.
- Evenaren**, mēnjamaī, mēmbandingkēn, mēnimpal.
- Evenbeeld**, o., tara, banding, timpalan.
- Eveneens**, sama, sama djoega, saroepa.
- Evenen**, mēratakēn.
- Evenmensch**, m., sama manoesia, sadjēnis manoesia.
- Evennachtslijn**, v., chat istiswa.
- Evenredig**, satoedjoe dēngan, sakēdar, sama rata, bērandam, patoet.
- Evenredigheid**, v., kēdar; **In even-**

redigheid, dèngan sakèdarnja (sakira-kiranjā).
Eventjes, sabèntar (sakèdjap) sadja.
Evenveel, sama banjak (banjak-nja), sama rata, sama djoega.
Evenwel, tètapi, akan tètapi, walakin.
Evenwicht, o., sama bèratnja (timbanganja), timbangan; **In evenwicht zijn**, sama bèratnja (timbanganja), bèrtimbang; **Het evenwicht verliezen**, hilang timbang, djatoh, bèrat sabèlah.
Evenwijdig, sama djaoehnja satoe dari lain, bèrdjadjar.
Evenzoo, bègitoe djoega, sama bègitoe, dèmikian djoega.
Ever, m., babi oetan.
Everzwijn, o., babi oetan.
Excercieren, (van soldaten),

bèrbaris, mèmbaris.
Excercitieplein, o., medan.
Excuseeren, (zich —), mèmbaris oedzoer, minta maaf; (**een ander**), mèmbaris, mèmbaris, mèmbaris.
Excusus, o., oedzoer.
Expeditie, v., angkatan pèrang, sèmbèrap.
Ezel, m., kaldai; (**fig.**), orang bodo (gèblèg).
Ezelachtig, sèpèrti kaldai, bodo, gèblèg.
Ezeldrijver, m., gombala kaldai.
Ezelin, v., kaldai bètina (pèram-poean).
Ezelsoor, o., koeping (tèlinga) kaldai, lèpitan katja boekoe.
Ezelsveulen, o., anak kaldai.
Ezelswerk, o., pakèrdjaan tèrlaloe soesah (bèrat), pakèrdjaan koeli.

F.

Faam, v., (roem), gah; (**bericht**), chabar, warta, bèrita; **Te goeder naam en faam bekend staan**, tèrmasjhoer nama dan kalakoean baik.
Fabel, v., oepama, tjèrita, tjèrita binatang.
Fabelachtig, doesta, langkara.
Fabriceeren, mèmboewat, mèm-bikin.
Fabriek, v., pabèriek, toekangan, katoekangan.
Factor, m., petor.
Factuur, v., daftar barang-barang dagangan (pèrniagaan).
Failleeren, poetoès modal, djatoh.
Failliet, djatoh, soedah djatoh, bobrok.
Fakkel, m., damar, pèdamaran, soeloeh, obor.
Falen, tiada djadi, woeroeng, salah, bèrsalahan.
Falsaris, m., (**valsch van aard**), orang falsoe, orang tjoelas hati;

(**die valscheid in geschrifte pleegt**), orang jang mèmbaris (mèniroe) soeratan, pènipoè.
Familiair, karib, bèramahan.
Familie, v., koelawarga, kaoem koelawarga, bangsa, sanak-soedara, koelawangsa, aàla, famili.
Familiebetrekking, v., pèrsanakan, koelawarga, kadang, sèntana.
Familiegoed, (matriarchaat), dat aan de vrouw in bruikleen is afgestaan, ganggam nan (jang) baroentoek.
Familienaam, m., nama asal.
Familieraad, m., madjèlis (bitjara, pèrèmboekan) sanak soedara.
Familiestuk, o., barang poesaka.
Farizeër, m., orang farisi, orang tjoelas hati.
Fat, m., orang pèrlentai, orang pèsolik.
Fatsoen (vorm), o., roepa, potongan, boewatan, bikinan; (**mode**), tjara, ook: matjèm, roman;

- (gedrag), sopan santoen; **Zijn fatsoen houden**, tahoe mèla-koekèn diri, bèrsopan santoen.
- Fatsoenlijk**, sopan santoen, tahoe | adat, tahoe bahasa, haloès. .
- Fauteuil**, m., koersi tangan.
- Februari**, m., boelan pebroewari.
- Fee**, v., pèri.
- Feeks**, v., pèrampoean bèngis (dja-hat, nakal).
- Feest**, o., djamoean, pèrdjamoean, karamaian, ramai-ramaian, festa; (bij een bruiloft), djaga-djaga; (na de vasten), id'oelitz, lèbaran, gèrèbög poeasa, bakda poeasa; **Feest vieren**, bèrfesta, bèrdjaga-djaga.
- Feestdag**, m., hari raja, hari bèsar, hari kèrdja.
- Feestmaal**, o., pèrdjamoean, pèrdjamoean hari raja.
- Feestvieren**, bèrdjaga-djaga, bèrfesta, bèrami-ramaian bèkèrdja-mèmpoenja kèrdja.
- Fell**, v., salah, kasalahan, kilap, kakoeangan.
- Felt**, o., pèrboewatan, djadi, kadjadian.
- Feltelijk**, soenggoeh, soenggoeh-soenggoeh, sabètoelnja, sabènar-nja.
- Fel**, koewat, gagah, kèras, sangèt, bèsar, (ruw, enz.), kasar, galak, boewas, bèngis.
- Feniks**, m., boeroeng pingai (nadirat).
- Festijn**, o., pèrdjamoean.
- Festoen**, v., en o., karangan boe-nga (kèmbang).
- Fiat**, baik, baiklah, djadi, djadi-lah, biarlah.
- Fielt**, m., risau, orang risau, bangsat.
- Fieltenstreek**, v., pèrboewatan bangsat.
- Fier**, hati bèsar, angkoeh, djémawa, kotjak.
- Figuur**, v., roepa, sikap, pèta, gambar, toeladan, oepama, ibarat; **En mal figuur maken**, maloe, kadjèmalan, katjèlik.
- Figuurlijk**, dèngan ibarat (oepama).
- Fijmelaar**, m., (schijnheilige), orang moenafik (tjoelas hati, falsoe, tiada boleh di pèrtjaja).
- Fijn** (dun), haloès, tipis, nipis, sèni; (zuiver), soetji, bèrèsih; (vergruisd), loeloech, loemat, sèpèrti aboe; (vroom), salih, bèribadat.
- Fijnhakken**, mèntjintjang, mè-njintjang.
- Fijnmaken**, mènghaloeskèn, mè-loeloechkèn, mèmbikin haloès.
- Fijnmalen**, mènggiling haloès.
- Fijnstampen**, mènoemboek (mè-njèrboek) haloès, mèmboeboek, mèloematkèn.
- Fijt**, v., kèloeroetan, tjantèng, tjan-tèngèn.
- Fiksich** (fink), sèkah, tampan, koewat, kèras, dèngan koewat (kèras), bètoel-bètoel; (vlug), pantas, lèkas, tjèpat.
- Filtreer**, v., pènoeras, pènapisan, saringan.
- Filtreeren**, mènoeras, mènapis, mènjaring.
- Financiën**, v., oewang nègèri, pèrbèndaharaån nègèri.
- Financiewezen**, o., pèmèrentahan oewang (pèrbèndaharaån) nègèri.
- Fiool**, v., sèrahi, boeli-boeli, botol kètjil dèngan leher pandjang.
- Firmament**, o., tjakrawala, oedara, langit.
- Fiskaal**, m., fiskal, djaksa.
- Flacon**, m., sèrahi.
- Fladderer** (van vlaggen), bèrki-baran; (van vogels), tèrbang kasana sini, mènggèlèpar, mèngè-pak-ngèpakkèn sajab, mènapiskèn sajab; (van vlinders), mènga-toeng-atoeng.
- Flambouw**, v., zie: Fakkèl.
- Flanel**, o., kain panas, kain pèlanel.
- Flank**, v., sisi, sabèlah, pihak, iri-ngan.
- Flapuit**, m., toekang mèngotjeh, moelot botjor.
- Flarden**, m., pèrtja-pèrtja, soewe-

- kan, panggalan, potongan, rom-
bangan; **Aan fiarden**, rombeng,
rompang, soewek.
- Flater**, v., salah, kasalahan, loe-
poet.
- Flauw**, (**van smaak**), tawar, koe-
rang garëm, koerang boemboe;
(**zwak**), lëmah, lëmas, lësoe,
lëti, pajah; (**buiten kennis**),
kalëngër, pingsan, moertja; (**on-
beduidend**), kosong; (**laf**), ta-
koet, katakoetan, tiada bërani.
- Flauwhartig**, tiada bërani, ta-
koet, katakoetan, koerang hati,
hati këtjil.
- Flauwte**, v., këlëngër, pingsan,
moertja; **Een flauwte krijgen**,
djatoh (rëbah) moertja (këlë-
ngër).
- Fleemen**, mëmboedjoek-boedjoek,
mëmoetër kantjing.
- Flegma**, o., përangai dingin.
- Flesch**, v., botol, ples.
- Fleschkalebas**, v., laboe ajër, laboe
këndi.
- Flets**, poetjët, lajoe, soeram.
- Fleur**, m., soeboer.
- Flikflooien**, mëmboedjoek-boe-
djoek, mëmoetër kantjing, mën-
tjoemboe, mëmbaiki.
- Flikken**, mënambal, mëmbe-toel-
kën, mëmbaiki.
- Flikkeren**, bërkilat, goemirlap,
tjëmërlang, mëntjorong, bërkëlip-
këlip; zie ook: **Glinsteren**, **Schit-
teren**.
- Flink (ferm)**, sëkah, tampan, ga-
gah, bërani; (**vlug**), tjëpat, pan-
tas, lëkas.
- Flodderen**, bërdjalan di loempoer
(betjek).
- Flodderkleed**, o., pakaian longgar.
- Flodderkous**, v., (**vull vrouws-
persoon**), përampoean kotor
(boesoek).
- Floers**, o., kaboeng, kaboengan,
kain kaboeng.
- Flonkeren**, goemirlap, bërkilat,
mëngkilap, mëntjorong, goemi-
lang, gërëtap.
- Floret**, pëdang sëroeni.
- Fluim**, v., riak, lënder, dahak.
- Fluisteren**, bërbisik, bërbisik-bisik,
bërkoesoe-koesoe, mëmbrisiki,
mëmbrisikkën.
- Fluit**, v., soeling, sëroeling, bangsi,
pëlësit, soewit.
- Fluiten (op de fluit)**, bërmain
soeling; (**met den mond**), bër-
sioel, bërsoewit.
- Fluks**, lëkas, këlak, sigërah, së-
bëntar, tjëpat.
- Flusjes (zoeven)**, tadi, baroe,
baroesan; (**straks**), sabëntar,
nanti, lëkas, sigërah.
- Fluweel**, o., bëloedroe, bëlëdoe.
- Fnuiken**, mënawaskën, mënahan,
mëwoeröengkën, mëmalingi;
(**kortwieken**), mëmotong sajap-
nja.
- Foel**, tjih, tjis, djidji, nadjis!
- Foel**, v., boenga (këmbang) pala;
(**achter een spiegel**), ajër pe-
rak, ajër rasa.
- Fok**, v., lajar toepang; (**bril**), ka-
tja (tjërmin) mata.
- Fokkemast**, m., tiang toepang,
tiang di dëpan.
- Fokken**, mëmëliharakën (binatang),
miara (binatang).
- Fokkera**, v., andang-andang (pëm-
boewan) toepang.
- Foliant**, m., kitab bësar.
- Folteren**, mënjakiti, mënjiksa, mën-
njiasati, mënjangsarakën.
- Foltertuig**, o., përkakas (bërabot)
siksa sangsara).
- Fondament**, o., (**grondslag**), alas,
pëngalasan, dasar, kaki; (**aars**),
pantat.
- Fonds**, o., pokok oewang, modal,
pangkalan.
- Fonkelen**, zie: **Flonkeren**.
- Fonkelnieuw**, bëharoe sëkali,
bëlom tahoe di pakai.
- Fontein**, v., pantjoeran (pëntjoe-
tjoer), ajër, mata ajër.
- Foel**, v., oepah, sorongan, oewang
sirih (tëmbako).
- Foppen (bedriegen)**, mënipoë,

- mênipoekèn, mêmperdjakèn; (**een koopje geven**), mëlagakèn, bërmaïn gila, mëndoestakèn, mëndjoestaï.
- Forceeren**, mênggagahi, mêmaksa, mênjiasatkèn.
- Formaat**, o., bësarnja, oekoeran-nja, roepa, bangoen, bangoenan, toeladan, tjont-o.
- Formaliteit**, v., adat, adat-istiadat, oepatjara.
- Formeel**, dëngan oepatjara, dëngan tërang.
- Formeeren**, mëndjadikèn, mëropakèn, mêngadakèn, mëreka, mërantjanakèn, mëmbikin.
- Formidabel**, haibat, bësar sèkali.
- Fornuis**, o., dapoer, tanoer.
- Forsch**, gagah, koewat, tjëgak, tëgap, kërasi; (**norsch**), bëngis, përang-përoes, tjëngoes.
- Fort**, o., benteng, kota.
- Forteres**, v., benteng, kota, koeboe.
- Fortuin**, o., oentoeng, kaoentoengan, ikbal; (**rijkdom**), harta, kakajaan; **Fortuin hebben**, bëroentoeng, kaja, bërhartaa.
- Fortuinzoeker**, m., orang jang mëntjèhari oentoeng; (**landlooper**), orang gebana, orang pëlantjongan.
- Foudraal**, o., saroeng, saroengan, boengkoes.
- Fourageeren**, mêngoempoelkèn bëkal, mëmngambil (mëntjèhari) makanan (bëkal, ransoem).
- Fourier**, m., poerir, djoeroe ransoem.
- Fourneeren**, mênggënapkèn, mënambahkèn, mënjoekoepkèn.
- Fout**, v., salah, kasalahan, tjëla, tjatjad; (**bankroet**), djatoh; (**onvolmaaktheid**), kakoerangan; **Een fout begaan**, salah, bërsalahan, kasalahan.
- Fraai**, indah, bagoes, elok, përmai, manis, molek, moedjëlis, hikmat.
- Fraaiheid**, v., kaïndahan, kaelokan; zie verder: **Fraai**.
- Frambozenuitslag**, m., pënjakit poeroe mala, patek.
- Franco**, soedah di bajar, përangko.
- Franje**, v., ramboe, roembai-roembai, djala-djala.
- Frankeeren**, mëmbajar oepahnja lëbih doeloe.
- Fransch**, përasman, tjara përasman; **De Franche taal**, bëhasa përasman.
- Franschman**, m., orang përasman.
- Fratsen**, v., tingkah; **Fratsen maken**, bërtingkah.
- Fregat**, o., kapal bërting tiga.
- Fret o.**, (**kleine boor**), bor (goerdi) këtjil.
- Frikkadel**, v., përkëdel, daging tjintjangan.
- Frisch** (**koel**), sëdjoek, adëm, dingin; (**gezond, versch**), sëgar, sëgër, njaman, sëlamët, soeboer.
- Frommelen**, mêngëroet, mêngëpël-këpël, mêngoesoetkèn, mëlëtjëkkèn.
- Fronsen**, mêngëroet, mêngërënjit.
- Front**, o., moeka, hadëpan, dëpan.
- Fruit**, v. en o., boewah, boewah-boewah, boewah-boewahan.
- Fruiten**, mërëndang, mênggoreng.
- Fruitkoopman**, m., toekang (mëndjoewal) boewah-boewah.
- Fruitmand**, v., bakoel boewah-boewah.
- Fruitmarkt**, v., pasar boewah-boewah.
- Fruitpan**, v., pënggorengan, wadja, wadjan.
- Fruitschaal**, v., pinggan boewah-boewah, tëmplat boewah-boewah.
- Fruitstuk**, o., gambar boewah-boewah; (**gebakken stuk**), gorengan, rëndangan.
- Fruitwinkel**, m., kedai (waroeng, toko) boewah-boewah.
- Fuik**, v., boeboe; **Een fuik uitzetten**, mëmasang boehoe; **Met een fuik visschen**, mëmboeboe, mënangkëp ikan dëngan boeboe.
- Fusilleeren**, mënembak mati, mëngëdërel.

Fut (tjdel), sia-sia, pèrtjoema, tjoema-tjoema, tiada ada apa-apanja, tiada bërgoena.

Futselarij, v., pakèrdjaan lambat (sia-sia, pèrtjoema, tiada bërgoena).

Futselen, bèrlambat-lambat, békèrdja dèngan lambat (malès, main-main).

Futselwerk, o., pakèrdjaan (pèrboewatan), pèrtjoema (jang mènghèsèlkèn, tiada bërgoena).

G.

Gaaf, baik, tiada koerang satoe apa, gènap, antero, bèlaka.

Gaaf, v., zie: **Gave**.

Gaan (**weggaan**), pèrgi, pègi, bèrangkat, mangkat; (**loopen**), bèrdjalan; **Naar beneden gaan**, toeroen; **Naar boven gaan**, naik; **Heen en weder gaan**, pèrgi datèng, bèrdjalan bolak-balik; **Naar huis gaan**, poelang, pèrgi poelang; **Tegemoet gaan**, pèrgi bèrdjoempa, mèmarani; **Naar het gebergte gaan**, moedik, pèrgi moedik, naik ka goenoeng; **Scheep gaan**, naik kapal; **Te voet gaan**, bèrdjalan kaki; **Te paard gaan**, naik koeda; **Op zijde gaan**, mènjjimpang, mèminggir, mènjjingkir; **Aan iets voorbij gaan**, mèlaloei, mèliwati, **Ter bedevaart gaan**, naik hadji; **Onder zeil gaan**, bèrlajar, pèrgi bèrlajar; **Uitgaan, van vuur**, mati, padam; **Te lijf gaan**, mènjjèrpa, mènjjèrang; **Om zeep gaan**, mati; **Op den loop gaan**, lari, minggat; **Te buiten gaan**, mèliwati (mèlanggar) batès; **Te gronde gaan**, tènggèlèm, tjèlaka; **In dienst gaan**, masoek kèrdja, masoek soldadoe.

Gaande (— **houden**), mèlakoekèn, mènjjalankèn; (— **maken**), mènjjèrakkèn, mèlakoekèn mènjjalankèn; (— **zijn**), ada, bèrdjalan.

Gaandertj, v., zie: **Galerij**.

Gaandeweg, pèrlahan-lahan, pèlan-pèlan, lama-lama.

Gaar, matèng, masak; **Halfgaar**,

satèngah matèng, mèntah-matèng, bèlom matèng bètoel; **Goed gaar**, matèng bètoel, èmpoek.

Gaard, m., kèbon, taman.

Gaardenier, m., toekang kèbon, djoeroe taman.

Gaarkeuken, v., roemah makan, waroeng (kèdai) makanan; (**rondgedragen**), aoer.

Gaarne, dèngan soeka hati, soeka.

Gaas, v., kain kasa.

Gade, m. en v., (**man**), laki, soewami; (**vrouw**), bini, istèri; (**mannetje**), djantan; (**wijfje**), bètina.

Gader (al te —), bèrsama-sama, sèmoeanja, sèmoea.

Gadeslaan, mèlihati, mèmandang, mènjjaga, mènjjamat-amati.

Gading, v., hènndak, kahènndak, maoe, soeka.

Gaffel, v., tjanggah, pèntjoetjoek.

Gage, v., gadji, bèlandja, oewang bèlandja.

Gal, v., ampèdoe, njali.

Gala, o., kabèssaran, oepatjara, dèngan oepatjara.

Galakleding, v., pakaian bèsar.

Galblaas, v., kandoeng (poendi-poendi, tèmplat) ampèdoe (njali).

Galerij, v., sèlasar, sèrambi, gal-dèrai.

Galg, v., gantoengan, pènggantoengan; **Tot de galg veroordeelen**, mènjjhoekoem mati di gantoeng.

Galgebrosk, o., sisa gantoengan.

Galgetronie, v., moeka bangsat.

Galm, m., boenji, kèrèdoem, dèngoeng, raka.

- Galon**, o., pasèmen.
Galop, m., tjongkèlang.
Galoppeeren, bërtjongkèlang, mënjongkèlang.
Galsteen, m., batoe ampèdoe.
Galziekte, v., pënjakit ampèdoe.
Gang, m. en v., (**het loopen**), djalan, përdjalan, përgian, langkah, djangkah, lakoe, ladjoë; (**loop, weg**), loeroeng, djalan, djalanan, gang, roewang; **Aan den gang brengen**, mëndjalkanèn, mënggërakkèn, mëlakoe-kèn, mëladjoekèn.
Gangbaar, lakoe, bërlakoe, pajoe.
Gangboord, o., tarik, rambat.
Gangspil, v., poetëran, poetëran lawang (saoeh, djangkar).
Gans, v., angsa, gangsa.
Gansch, antero, sègala, sèmoëa, sagènap, saloeroeh, sabërhana, soentoek, sèkali; **Van ganscher harte**, dèngan ridla, dèngan sègala soeka hati.
Ganzebout, m., paha gangsa.
Ganzenel, o., tëlör gangsa.
Ganzenoer, o., bëdil (sènapan) pandjang.
Gapen, tërboeka, tërnganga, mënganga, angop, mëngoewap.
Garandeeren, mënanggoeng, mënanggoengkèn.
Gard, v., sapoe.
Garde, v., bidoewanda, kawal, lasjkar.
Gareel, o., (**voor paarden**), pakaijan; (**voor andere dieren**), pasangan.
Garen, o., bènang; (**vijfdraads**—), bènang lima pintal; (**klos** —), bènang kèreta, bènang kèlos; (**zijden** —), bènang soetëra; **Een streng garen**, bènang satoekèl.
Garen (verzamelen), mëngoempolkèn, mënghimpoenkèn.
Garf, v., ikat, bërkas, gogos.
Garnaal, v., oedang, oedang loeboek; (**grote** —), oedang pantjet, oedang galah; (**gedroogde** —), hebi, oedang kèring.
- Garnizoen**, o., kawal (sègala soldadoe, sègala lasjkar) nègèri, — bagian bala tantëra jang ada di dalèm kota.
Garstig, apèk, basi, pèdar, lapoek, langoe.
Gas, o., gas, oewap, asèp.
Gast, m., djamoë, orang djamoë (djamoëan), tamoe, tètamoë;
Gasten hebben, mëndjamoë. bërdjamoë, katamoëan; **Te gast gaan**, përgi bërdjamoëan; **Gasten noodigen**, mëmpërsilakèn, mëmanggil, mëngoendang, mëmadahkèn; (**manspersoon**), orang.
Gastheer, m., pëndjamoë, jang poenja roemah.
Gasthuis, o., (**ziekenhuis**), roemah sakit; (**weladighheidsinstelling**), roemah miskin, balai-dërma, roemah orang-orang toewa.
Gastmaal, o., djamoëan, përdjamoëan, pata.
Gastvrij, karim, moerah, moerah hati, soeka mëndjamoëi orang, soeka mënërima orang (tètamoë), soeka katamoëan.
Gat, o., lobang, liang, pesok, mata, roengga; (**aars**), doeboer, dzoeboer, lobang pantat; **vol gaten**, bolong, bërlombang; **Een gat maken**, mënggali lobang, mëmbolongi; (**zeegat, vaarwater**), aloer, koewala, moewara.
Gauw, lèkas, sigèrah, pantas, tjèpat.
Gauwdief, m., pëntjoeri, tjoelika, maling.
Gave, v., (**van God**, enz.), karoenia, anoegeràha; (**van anderen**), pëmbërian, kasih; (**aalmoes**), dërma; (**eigenschap**), përi, sifat.
Gaardheid, v., pèrangai, tabiat.
Gaard, bëroerat, bërbarik, bërpamor, bërbonga, bërkëmbang.
Geadopteerd, tèrangkat, angkat, angkatan.
Geankerd, bërlaboeh.
Gebaar, o., tingkah, tingkah lakoe.
Gebaard, bërdjenggot.

- Gebabel**, o., omong-omongan, pørtjakapan.
- Gebak**, o., koewe, koewe-koewe.
- Gebed**, o., doa, sěmbajang, salat, sělawat; **Een gebed opzeggen**, minta doa, měmbatja doa, běrdoa, běrsebjang; (**Het eerste** —), sěmbajang soeboeh; (**Het tweede** —), sěmbajang lohor; (**Het derde** —), sěmbajang asar; (**Het vierde** —), sěmbajang magrib; (**Het vijfde**), sěmbajang isa; (**Uur van het** —), waktoe, waktoe sěmbajang.
- Gebeente**, o., toelang, toelang-toelang.
- Gebelgd**, marah, moerka, sakit hati.
- Gebergte**, o., pegoenoengan, goenoeng (boekit) barisan.
- Gebeten (nijdig)**, marah, sakit hati.
- Gebeuren**, peristiwa, běr lakoe, djadi, kadjadian.
- Gebeurtenis**, v., hal jang djadi, hal, pėrkara, djadinja.
- Gebied**, o., pegangan hoekoem, pėmėrentahan, karadjaan, daėrah.
- Gebieden**, bėrtitah, bėrfirman, mėnjoeroeh, mėmėrentah, mėmėrentahkėn.
- Gebiedenis**, v., tabik, salam.
- Gebieder**, m., pėmėrentah, jang dipėrtoewan, djoendjoengan, pėnghoeloe, pėnglima, kėpala, jang mėmegang pėrentah.
- Gebit**, o., (**de tanden**), gigi; (**bit van een paard**), kėkang, kėndali.
- Gebladerte**, o., daoen-daoenan.
- Gebloemd**, bėrboenga, bėrkėmbang, batikan; (**van hout**), bėrbarik; (**van wapens**), bėrpamor.
- Geblokkeerd**, tėrkėpoeng, tėrpėpat.
- Gebod**, o., firman, titah, amar, pėrentah.
- Gebogen**, bengkok, tėrbengkok, mėlėngkoeng, bėntoek, toendoek, pėlėkoh, doengkoel.
- Gebonden (vastgebonden)**, tėrikat, 'kaikat; (**lijvig**), lėnder, kėntėl.
- Geboomte**, o., kajoe-kajoean, kėkajon.
- Geboorte**, v., djadi, kadjadian, lahir, kalahiran, kaloewaran; **Van adellijke geboorte**, bangsawan, bėrasal, bėrbangsa; **Maleier van geboorte**, anak mėlajoe.
- Geboortedag**, m., hari djadi (kadjadian, lahir, kalahiran, kaloewaran, di pėranakkėn, taoen).
- Geboortelaar**, o., taoen kadjadian (kalahiran, di pėranakkėn, di lahirkėn).
- Geboorteplaats**, v., tėmpat djadi, tėmpat kalahiran (kaloewaran, di pėranakkėn).
- Geboortig**, asal, anak, tėpėranak, di pėranakkėn.
- Geboren**, djadi, di pėranakkėn; **Eerstgeboren**, anak soeloeng, anak pėmbarėp; **Laatstgeboren**, anak boengsoe, anak pėmbontot.
- Gebouw**, o., (**huis**), roemah; (**steenen** —), gėdong, roemah batoe.
- Gebraad**, o., gorengan, rėndangan, daging goreng, panggangan.
- Gebrek**, o., koerang, kakoerangan; (**smet enz.**), tjėla, tjiri, tjatjad; (**misslag**), salah; **Gebrek hebben**, kakoerangan, mėlarat; **Een gebrek hebben**, bėrtjėla, bėrtjatjad, bėrtjiri; **Zonder gebreken**, tiada bėrtjatjad, sampoerna; **In gebreke blijven**, tiada mėnėtapkėn pėrdjandjiannja; **In gebreke stellen**, mėndakwa, mėnjita.
- Gebrekkig (met gebreken)**, bėrtjėla, bėrtjatjad, bėrtjiri, boeroek, tiada baik, koerang baik; (**arm**), miskin, hina, mėlarat.
- Gebroed**, o., pėngėrėman, anak.
- Gebroeders**, m., soedara, sanak-soedara, orang bėrsoedara.
- Gebroken (van hout, enz.)**, patah; (**van glas, enz.**), pėtjah; (**van touw, enz.**), poetoes; (**gespleten**), bėlah, tėrbėlah; (**van een getal**) pėtjah.
- Gebruik**, o., (**het gebruiken**),

pakai, pëmakai; (**gewoonte**), adat, adat lëmbaga; (**mode**), tjara; **Gebruik van iets maken**, mëmakai, mëmpërgoenakën; mënërima; **Tegen de gebruiken zondigen**, mëlanggar adat; **In gebruik komen**, djadi adat.

Gebruikelijk, adat, adatinja, biasa, biasanja, kadjalanan, kalakoean, memang.

Gebruiken, pakai, mëmakai, mëmpërgoenaken; (**nuttigen**), makan, minoem; (**gebruiken voor**), mëmboewat, kërđja.

Gebruik, o., (**opborreling**), boewal, boewih; (**lawaaï**), dëngoeng, gëmoeroeh, galoera, roesoeh.

Gebrul, o., pënikas, gërëng, gëro.

Gedaagde, m. en v., orang jang di sita (di tarik di dëpan hakim), orang jang di dakwa (di toedoh).

Gedaan, soedah, habis, rampoeng, soedah djadi, soedah sëlëσαι; (**dood**), mati, poatoes njawa.

Gedaante, v., roepa, lëmbaga, bangoen, bangoenan, roman; **Van dezelfde gedaante**, saroepa; **Van gedaante veranderen**, bërganti (bërobah) roepa; **Een gedaante geven**, mëroepakën.

Gedaanteverwisseling, v., përgantian roepa, pëndjëlëmaïn.

Gedachte, v., fikir, pikiran, ingatan, kira, kira-kira, pëngira, agak, sangka, rasa, përasaän, pëndapëtan, timbangan; (**herinnering**), ingatan, kënëang, kënëangan; **Van gedachte veranderen**, bërobah fikir (ingatan, pëndapëtan); **Op de gedachte brengen**, mëngingatkën, mëmbangkitkën fikir; **In gedachten verzonken zijn**, bërfikir, tërfëkoer; **Op twee gedachten hinken**, mëmegang doewa ingatan.

Gedachteloos, tiada bërfikir, tiada ingat, alpa, lalai, loepa.

Gedachtenis, v., përingatan, tanda përingatan, tanda mata; **Zaliger gedachtenis**, marhoem.

Gedachtig, mëngingat, kënëang, tërkënëang, sëdar, ingat, tiada loepa.

Gedecoreerd, tërhias dëngan binatang (tanda kahormatan).

Gedeelte, o., bagian, këratan, potong, panggäl, saparo.

Gedeeltelijk, saparo, sabagian.

Gedegen, kupal, kimpal; **Gedegen goud**, mas kupal.

Gedenken, ingat, kënëang, tërkënëang.

Gedicht, o., sjaïr, pantoen, goerindam, sëloka.

Gedienstig, soeka mënoeloeng, soeka bërdjasa.

Gedierte, o., sëgala binatang, (haiwan).

Gedtjen, djadi, toemboeh; (**voordeel aanbrenge**), bërhasil, mëngoentoengkën.

Geding, o., atjara, bitjara, dakwa, përkara.

Gedoogen, mëngidzinkën, mëmbëri idzin, mëmbiarkën, tahan, mënahan, mënjabarkën.

Gedrag, o., lakoe, kalakoean, tingkah-lakoe.

Gedragen (**zich —**), bërlakoe, mëlakoe kën diri; (**zich naar iets —**), mënoeroet.

Gedragslijn, v., përi këlakoean.

Gedrang, o., sësakan, pënjësakan, apit-apitan.

Gedruisch, o., roesoeh, riboet, gëmpa, goeroeh, gëmoeroeh, gadoeh.

Geducht (ontzagwekkend), haibat, mënakoeti; (**zeer**), tërlaloe amat, sangët.

Geduld, o., sabar, tahan; **Geduld oefenen**, mënjabarkën, mënahan.

Geduldig, sabar, bërsabar, dëngan sabar.

Gedurende, sëmantara, sëlamanja, salama-lamanja, pada antara, sëdang.

Gedurig, sëlaloe, tëroes, sënanti-asa, tiada bërkapoetoesan, sëring, sabëntar-sabëntar.

Gedwee, mēnoeroet, toeroetan, sabar, lēmah, lēmboet.
Gedwongen, tērpaksa, kapēksa; (**onbehouwen**), kakoe, kikoek.
Geēerd, tērhorat, di hormati, tērmasjhoer.
Geef (**Te** —), moerah sēkali, hampir pērtjoema.
Geefs (**Goed** —), moerah hati, karim.
Geel, koening; (**Licht** —), koening moeda; (**Donker** —), koening toewa.
Geelachtig, rada koening, sēmoe (warna) koening.
Geelgieter, m., toekang koeningan.
Geel koper, o., koeningan.
Geelzucht, v., sakit koening.
Geen, tiada, tiada satoe, satoe tiada, tiada ada, barang soewatoepoen tiada; (**geenszins**), boekan.
Geenszins, boekan, tiada, tiada sēkali-kali.
Geer, v., pesak, kikik, gir.
Geesel, m., rotan pēmoekoel, tjamboek, tjēmēti, sapoe; (**ramp**), bēla; (**verwoester**), pēmbinasa.
Geeselen, mēmoekoel, mēnjēsah, mērangket, mēnjapoe.
Geest (**ziel**), m., roh, njawa, soekma, djiwa; (**spook**), setan, sjetan, djin, dēmit, mēmēdi, antoe; (**ge-moed**), hati, tjita (**verstand**), boedi; (**zin**), arti, chasiat; (**gevoelen**), kira, rasa, ingatan, pēndapētan, fikiran; **Den geest geven**, mati, poetoes njawa, mēninggal, poelang ka rahmat Allah, mangkat, mangkat bēradoe, wafat; **Voor den geest zweven**, tērbajang-bajang dalēm ingatan; **Voor den geest brengen**, mēngingatken; **Tegenwoordigheid van geest**, tētap hati; **De heilige Geest**, roh'oelkoedoes.
Geestdrift, v., gairat, himat.
Geestelijk, rohani, imamat.
Geestelijke, m., imam; (**Onder de Christenen**), padēri, pandita; (**Leerling** —) santēri.

Geestelijkheid, v., sēgala imam.
Geestenwereld, v., kahjangan.
Geestig, loetjoe, djinaka, arif, haloes, tjērēdik, pintēr.
Geestkraacht, v., katētapan hati.
Geestvermogen, o., sifat roh, kapintēran.
Geeuwen, mēngoewap.
Geforceerd, tērpaksa, kapaksa, di gagahi.
Gegadigde, m. en v., orang jang maoe (mēnghēndaki, soeka).
Gegil, o., tēreak.
Geglansd, di gēroes.
Gegoed, bērharta, hartawan, mam-poe, bērbēnda, kaja.
Gegoedheid, v., kakajaän.
Gegons, o., dēngoeng, dēsing, boenji.
Gegriefd, sakit hati.
Gegrond, bērsēbab, ada sēbabnja, bētoel, bēnar.
Gehaast, goepoeh, gēsa, riboet.
Gehaat, tērbēntji, di bēntjikēn, kabēntjian.
Gehakt, o., tjintjangan, pērkēdel.
Gehalte, o., (**waarde**), harga, kadar; (**inhoud**), moewat.
Gehard, biasa, koewat.
Gehavend, roesak.
Gehecht, bērsangkoet, tērikat, tērhoeboeng.
Geheel, antero, soentoek, gēnap, pēpak, sēloeroeh, bēlaka, salangkap, langkap, sabērhana, sēmoea, sama sēkali, sēgala, sēkalian, sa; (**niet stuk**), boelat, baik. Zie ook: **Gansch**.
Gehelligd, moekadas, haram, angkēr.
Geheim, o., rahasia, rasia, roesia, sir.
Geheim (**verborgen**), rasia, tērsēmboeni, diam-diam, gaib, gēlap.
Geheimenis, v., barang rasia, rahasia, roesia.
Geheimhouden, mēnjimpēn, mē-rasiakēn, mēnaroh rasia.
Geheimhouding, v., tarohan (simpēnan) rasia.

- Geheimschrift**, o., toelisan (hoe-roef) gaib (rasia).
- Geheimschrijver**, m., kërani, djoe-roetoelis jang mënanggoeng rasia.
- Geheimzinnig**, gëlap, rasia, gaib, moesjikil.
- Gehemelte**, o., langitan.
- Gehengen**, o., ingatan, pëngingatan, sëdar, kënang.
- Gehoor**, o., (zintuig), pënëngar, pëndëngar, pëndëngaran; (**auditorium**), sëgala orang jang mëndëngarkën; (**plechtige ontvangst**), pëndjawat; **Gehoor geven aan**, mëndëngar, mëndëngarkën, mënoroet, mënoroeti; **Gehoor verleenen**, mëndjawati.
- Gehoornd**, bërtandoek.
- Gehoorzaal**, v., balairoeng, paseban, pënghadëpan, balai sëmajam.
- Gehoorzaam**, toeroetan, mënoroet, rëndah, taloek.
- Gehoorzamen**, mënoroet, mëndëngar, mëndjoendjoeng, mënoroet përentah.
- Gehouden (verplicht)**, wadjib, haroes, mësti,
- Gehucht**, o., kampoeng, doesoen këtjil, doekoeh, padoekoehan.
- Gehuil**, o., tangis, tangisan.
- Gehuisvest**, bëroemah, doedoek, bërdoedoek.
- Gehuwd (van een man)**, kawin, bërbini, bëristëri; (**van een vrouw**), kawin, bërlaki, bërsowami.
- Gelen**, mënjingsing lajar.
- Geijkt**, tërmëtërai, tërtjap, tërtolok.
- Geil (wellustig)**, gatël, gangsang; (**welig**), tërlaloe soeboer.
- Geit**, v., kambing, kambing bëtina (përampoean).
- Geitenhoeder**, m., gombala (orang djaga) kambing.
- Geitenmelk**, v., ajër soesoe kambing.
- Geitenmelker**, m., (**vogel**), boeroeng tjabak.
- Geitevel**, o., koelit kambing.
- Geitouw**, o., tali boeboetan (singing) lajar.
- Gejaagd**, goepoeh, tërboeroe-boeroe, gësa, riboet.
- Gejoel**, o., ramai, karamaian, roesoeh.
- Gejuich**, o., soerak, rioeh, tëmplik-soerak.
- Gek (zinneloos)**, gila, sarsar; (**vreemd**), adjaib, aneh; (**koddig**), loetjoe, djinaka; (**moelijk**), soesah, soekar, tiada baik; **Zich gek houden**, poera poera gila; **Zich gek aanstellen**, mëlakoekën diri sëpërti orang gila; **Voor den gek houden**, bëрмаin gila.
- Gek**, m., (**zinnelooze**), orang gila (sarsar, edan).
- Gekakel**, o., koetik, pëngakak.
- Gekerm**, o., pëngangisan, pëngadoehan, pëndjërît, përaoeng.
- Gekheid**, v., tjoemboe, main-main, lawak, poera-poera; **Gekheid maken**, bëрмаin gila, bërtjanda, bërtjoemboe, mêngada-ada, bërgoerau, bërsënda.
- Gekibbel**, o., përbantahan.
- Gekijf**, o., përbantahan, tjërewet, bërkëlaif.
- Gekken**, zie: **Gekheid maken, onder: Gekheid.**
- Gekkenhuis**, o., roemah (orang) gila.
- Gekko**, m., tōkek, tokek.
- Geklaag**, o., pëngadoeh, ratap.
- Gekleed**, bërpakaian, bërpakai-pakai.
- Geklets**, o., omong kosong.
- Geklop**, o., këtok, tēpok, paloean.
- Geklots**, o., aloen, paloe, pëtjah.
- Geknal**, o., boenji, lëtos, lëtōep.
- Geknars**, o., kërëtak.
- Gekneusd**, mamar.
- Geknoel**, o., pakërdjaan koesoet, sëkongkolan.
- Geknor**, o., (**van een varken**), koerkoer, dëroem.
- Gekout**, o., omong-omongan, përtjakapan.
- Gekraai**, o., këloeroek, këroejok.

Gekras, o., (van een kraai), soewara boeroeng gagak, pëng-gaok.
Gekroesd, kërting.
Gekscheren, bërmain gila. Zie: **Gekheid maken**.
Gekuid, bërdjamboel.
Gekwel, o., ganggoe, pënggang-goe, pëngoesik.
Gekwetst, loeka, bërloeka, këna loeka.
Gelaat, o., moeka, paras, wadjah; **In het gelaat zien**, mëman-dang moeka.
Gelaatkunde, v., ilmoe fërasat (kiafat).
Gelaatskleur, v., warna moeka.
Gelaatstreken, m., ajër moeka.
Gelach, o., tërtawaan.
Gelag, o., bëlandja, ongkos; (lot), oentoeng.
Gelang (naar —), këdar, sakëdar, sakira-kira, makin . . . makin.
Gelasten, mënjoeroeh, mëmëren-tah, mëmërentahkën, bërpësan, mëmësan; (**machtigen**), mëmbëri koewasa, mëngoewasakën.
Gelastigde, v. en m., wakil, koe-wasa, pësoeroeh, soeroehan, oetoesan, polmak.
Gelaten (**geduldig**), sabar, tërima, dërita.
Gelatine, v., (oostersche), agar-agar.
Geld, o., oewang, doewit, dirham, émas, perak; **Goudgeld**, oewang mas; **Zilvergeld**, oewang perak; **Klein geld**, oewang pëtjahan (pëtjah); **Papiergeld**, oewang kërta; **Huishoudgeld**, oewang bëlandja; **Gereed geld**, oewang toenai; **Valsch geld**, oewang lantjoeng, oewang falsoe; **Geld hebben**, kaja, bërharta, bërbënda; **Geld uitzetten**, mëndjalankën (mënganakkën, mëmindjëm-kën) oewang; **Geld op-nemen**, mëmindjëm oewang; **Iets te gelde maken**, mëndjoewal; **Geld maken**, mënda-

pët oewang (laba); **Geld in het water goolen**, mëmboewang oewang përtjoema; **Geld als water verdienen**, mëndapët rëdjëki dëras, bëroentoeng oewang banjak.
Geldbank, v., përbëndaharaan, kantor oewang, kantor bang.
Geldbeurs, v., poendi-poendi, kantong doewit, dompet.
Geldboete, v., dënda.
Gelden, lakoe, bërlakoe, harga, bërharga, tërbilang, tërpakai.
Geldgebrek, o., koerang (kakoe-rangan) oewang.
Geldhandelaar, m., toekang mënoekar oewang.
Geldig, lakoe, bërlakoe, sah, tërang, njata, di përtjaja, di tërima.
Geldkas, v., përbëndaharaan.
Geldkist, v., pëti oewang.
Geldlade, v., kotak (tëmpat) sim-pënan oewang.
Geldsom, v., djoemlahnja oewang, banjaknja oewang, modal.
Geldsoort, v., roepa (djënis) oewang.
Geldschleier, m., orang jang mëndjalankën oewang, orang jang mëmbëri modal.
Geldstapel, m., toempoekan (tim-boenan) oewang.
Geldzaak, v., përkara oewang.
Geldzak, m., kantong oewang.
Geldzucht, v., loba akan oewang.
Geleden (**voorbij**), laloe, liwat, soedah lama.
Geleding, v., boekoe, sëndi.
Geleerd, sastërawan, alim, bëril-moe, faham, pintër.
Geleerde, m. en v., orang alim (bërilmoë, pintër); **De geleerden**, oelama, sëgala orang bërilmoë.
Geleerdheid, v., pëngatahoean, kapintëran, ilmoe.
Gelegen (**liggende**), tëmpatnja, doedoeknja, tërhan-tar, ada. Zie: **Liggen**. **Gelegen komen**, sëm-pat, sënan-g; **Zich aan iets ge-legen laten liggen**, fërdoeli,

mërdoelikèn; **Aan iets gelegen zijn**, bër-gantoeng kapada.
Gelegenheid, v., (*ligging*), tèm-pat, doedoek; (*eener zaak*), pèri hal; (*juiste tijd*), waktòe, masa, tempo.
Geleide, o., pèngapit, pèngbantèr, pèngbantèran, pèngiring.
Geleidelijk, pèrlahan-lahan, pèlan-pèlan, dèngan tartib, dèngan pèngatoeran.
Geleiden, mènghantèr, mènghantèrkèn, mènghiring; (*met zich voorttrekken*), mènghapalaï, mènnoentoen, mèmimpin, mènghandjoer.
Geletterd, alim, bèrilmoe, pintèr.
Gelid, o., (*geleding*), sèndi, boe-koe; (*rij*), baris, bandjar, djedjer;
De gelederen, baris, barisan.
Geliefd, tèrkasih, di kasihi, di soekal.
Geliefde, m. en v., kèkasih, tjinta, katjintaän; (*verloofde*), toenanngan.
Gelieven, soeka, ridla, sèngang, hèndak, maoe, kènan, bèrkènan, mèmperkènan-kèn.
Gelijk (*geen verschil*), sama, saroepa, sèpèrti; (*Te—*), bèrsama-sama, sama sèkali; (*effen*), rata, datar; **Gelijk maken**, mèratakèn, mèm bikin rata, mèm apar, mènjamakèn; **Zich gelijk blijven**, tiada bèrobah, tiada bèrlalanan lakoe; (*als*), sèpèrti, kaja, oepama; (*recht*), bètòel, bènar; **Gelijk geven**, in het gelijk stellen, mèm bènarkèn, mèm bètòelkèn; **Gelijk behandelen**, mènjamakèn, mèm pèrsamakèn.
Geltjke, m. en v., bandingan, tara, sama.
Gelijkelijik, sama, sama rata, tiada bèrbeda.
Gelijkken, sama, mènjamal, bèrsaroepa, bèrsama roepa, mèm pèr.
Gelijkenis, v., (*het gelijken*), sama roepa, saroepa (*figuurlijke voorstelling*), oepama, pèroepa-

maän, ibarat, andai, bandingan, mitsal.
Gelijkerwijs, sabagaimana, sèpèrti.
Gelijkluidend, sama boenjinja.
Gelijkmatig, sama oekoeran, bèr-patoetan, satoedjoe, sama rata.
Gelijkmoedig, sahati, tiada bèrobah lakoe.
Gelijknamig, sanama, sama namanja.
Gelijkslachtig, sadjènis, sama djènisnja.
Gelijkstellen, mènjamakèn.
Gelijktijdig, sakoetika, pada samasa.
Gelijkvormig, saroepa, bèrpatoe-tan, beres.
Gelijkzijdig, sama pèrsègi.
Gelintèerd, soedah di garis.
Geloel, o., dèroeng, dèngoeng, goeroeh, tèngoh.
Gelofte, v., djandji, kaol, nadar; **Een gelofte doen**, bèrdjandji, bèrkaol, bèrnadar; **Aan een gelofte voldoen**, mèm bajar kaol, mèn jampaikèn djandji; **Een gelofte breken**, mèn gobahkèn djandji.
Geloof, o., pèrtjaja, kapèrtjajaän; (*godsdienstig —*), iman, agama, igama; **Mohammedaansch geloof**, agama sèlam, islam; **Christelijk geloof**, agama mèsèhi, agama orang sèrani; **Geloof slaan aan**, pèrtjaja; **Van geloof veranderen**, bèrtoekar agama, masoek agama lain.
Geloofsbelijdenis, v., (*der Mohammedanen*), sjahadat; (*In het algemeen*), pèngakoean agama (iman).
Geloofsdwang, m., siasat karèna agama.
Geloofsgenoot, m., sakoetoe iman, tèmèn iman, orang sa'agama.
Geloofsleer, v., pèngadjaran agama.
Geloofsregel, m., roekoen agama.
Geloofsvrijheid, v., kabèbasan agama.
Geloofszaak, v., pèrkara agama.

Geloofwaardig, boleh (këna) di përtjaja, kapërtjajaän.

Gelooven (in godsdienstigen zin), bëriman, bërimankën; (**voor waar houden**), përtjaja, tërima, mënërima.

Geloovig, bëriman, moekmin, bëribadat, bëragama; (**gemakkelijk vertrouwd**), përtjaja, lëkas përtjaja.

Geloovige, m. en v., orang bëriman (moekmin); (**Mohammedaansch** —), moslim, orang sëlâm.

Gelt(onvruchtbaar, van koelen), mandoel, madjir.

Gelubd, këbiri, kasjim, sida-sida.

Geluid, o., boenji, soewara, bahana, goeroeh; **Geluid geven**, bërbœnji, bërbahana, bërsoewara.

Geluid (**Goed** —), sënang, bërsënang hati, enak hati, girang, girang hati.

Geluk, o., oentoeng, kaoentoengan, bëbhagia, kabëdjikan; **Geluk hebben**, bëroentoeng, bërbëbhagia, moedjoer; **Geluk wenschen**, mëmberï sëlâmât; **Geluk aanbrengen**, mëmbara oentoeng, mëngoentoengkën.

Gelukken, djadi, bërlakoe.

Geluklig, oentoeng, bëroentoeng, sëlâmët, bërbëbhagia, moedjoer, bërdaulat.

Geluksbode, m. en v., orang jang mëmbara chabar baik.

Gelukwensch, m., salam, pëmbërian salam (sëlâmët).

Gelukwenschen, mëmberï sëlâmët; (**met het nieuwe jaar**), mëmberï sëlâmët taoen baroe.

Gelukzalig, bëbhagia, bërbëbhagia, moebarak, sëlâmët.

Gelukzoeker, m., orang jang mën-tjari oentoeng, orang pëlantjongan.

Gemaakt, di bikin, di hoewat, bikinan, boewatan, tjanggeh, hikmat, poera-poera, bërtjngkah.

Gemaal, m. en o., (**man**), soewami; (**het malen**), gilingan, pënggi-

lingan, kisaran; (**het gemalene**), barang gilingan (kisaran); (**gezanik**), tjërewet, tjomel, gretjok, ganggoe.

Gemachtigde, m. en v., wakil, koewasa, polmak; **Generale gemachtigde**, wakil moetlak; **Tot gemachtigde aanstellen**, mëwakilkën, mëngoewasakën, mëmberï koewasa; **Als gemachtigde optreden**, mëlakoeakën kawadji-ban wakil.

Gemak, o., (**rust, weelde**), kasë-nëngan, kasantausan, nikmat; (**geheim** —), djamban, tëndas, kakoes; **Op zijn gemak zijn**, sënang, bërsënang, kasënëngan, sëdap, enak, bërasa enak (sënang); **Met gemak**, gampang, dëngan gampang; (**zachtjes aan**), përlahan-lahan.

Gemakkelijk, gampang, moedah, tiada soesah, enak, sëdap; (**van gemak houdend**), soeka enak, soeka sënang, malës, tiada soeka tjapai.

Gemalin, v., istëri, garwa, bini; (**van een vorst**), përmesœri.

Gemanierd, sopan, santœn, sopan-santœn, tahoe adat, bëradat, boedi-bëhasa, adab, haloes.

Gemaskerd, bërtopeng.

Gematigd, sëdang, sëdërana, agahari; (**ingetogen**), sopan.

Gember, v., halia, djae.

Gemeen (**algemeen**), oemoem, sadjati; (**laag**), këdji, boesœk, boeroek, hina; (**alledaagsch**), kapalang, memang, sëdëkala, sahari-hari, biasa; (**eigen**), sifat, bërsifat.

Gemeen (**het volk**), o., orang, këtjil, orang hina-dina, rajat hina-dina.

Gemeenlijk, biasanja, adatnja, memang, sëring-sëring.

Gemeenschap (**bezit**), v., kapœn-njaän bërsama-sama, përsakœtoean kapœnjaän; (**vereeniging**), përsakœtoean, përseroan, përkœmpœlan; **In gemeen-**

- schap van goederen trouwen**, kawin dengen djandji pèrsakoe-toean harta; **Gemeenschap hebben met**, bërtjampoer dengen, bërsafakat, bërhoeboengan; **Gemeenschap uitoefenen met eene vrouw**, bërsètoeboeh, saktidoeran, mènidoeri; **Gemeenschap van goederen**, o., kapoe-njaan barang bërsama-sama.
- Gemeenschappelijk**, bërsama-sama, bërsakoe-toean, bërseroan.
- Gemeente**, v., moekim, djamaat, sègala isi nègèri.
- Gemeentebestuur**, o., pëmèren-tahan nègèri.
- Gemeentehuis**, o., balai, gèdong bitjara.
- Gemeenteraad**, m., rapat, rapat nègèri.
- Gemeentewet**, v., oendang-oendang (hoekoem) nègèri, pèratoeran nègèri.
- Gemeenzaam (vriendelijk, enz.)**, manis, ramah, djinak, bërsobat; (**vertrouwelijk in het spreken**), beka; **Gemeenzaam met iemand omgaan**, bërdjinakan, bërsobatan.
- Gemeld**, tërsèboet, jang tërsèboet.
- Gemelijk**, marah, moeroeng, goesar, sakit hati, tiada enak hati.
- Gemengd**, tërtjampoer, tjampoeran, tjampoer-baoer, katjau.
- Gemerkt**, tërtanda, di tanda.
- Gemiddeld**, sèdang, agahari, sèdèrhana, poekoel rata, pèrtèngahannja.
- Gemoed**, o., hati, kalb, kalboe, foewad; **Een trotsch gemoed**, hati djèmawa (angkoeh, bësar); **Een verbitterd gemoed**, hati pèdès, hati bèngis; **In het gemoed bewaren**, mènaroh (mènjimpèn) di dalèm hati (kalboe); **Zijn gemoed koelen**, mèmoe-waskèn hatinja.
- Gemoedelijk**, dengen toeloes hati, moerah, moerah hati, dengen soenggoeh-soenggoeh hati.
- Gemoedsaard**, m., pèrangai, pèkèrti, dasar, tabiat, adat.
- Gemoedsrust**, v., kasènèngan hati, istirahat'oelchafir.
- Gemoet (Te — gaan)**, pèrgi bërdjoempa, mèmarani, mènèmoe-kèn, pèrgi mènjamboet.
- Genade**, v., rahmat, karoenia, anoegèraha, maaf, ampoen, kasihan; **Genade bewijzen**, mèngampoeni, mèmaafkèn, mèngaroeniakèn.
- Genadebrood**, o., rødjèki kasihan.
- Genadig**, rahman, rahim, bërkasih.
- Genaken**, mènghampiri, mènghampirkèn, mèndèkèti, mèndèkètkèn, mèmarani.
- Gene**, itoe, jang itoe, jang di sana; **Deze en gene**, bëbèrapa orang, ada jang.
- Genealogie**, v., sadjarah.
- Geneeren (hinderen)**, mènjoesahkèn, mèngoesik; (**zich —**), maloe, kikoek.
- Geneesdrank**, m., obat minoem, djèdjamoe.
- Geneesheer**, m., tabib, doktor; (**inlandsch —**), doekoen.
- Geneeskunde**, v., ilmoe tib, ilmoe obat.
- Geneesmiddel**, o., obat, pènawar; **Met geneesmiddelen behandelen**, mèngebati; **Geneesmiddelen toedienen**, mèmperobatkèn, mèmberi obat; **Geneesmiddelen gebruiken**, makan (minoem, pakai) obat.
- Genegen**, maoe, soeka, soedi, bërkènan, kasih, tjinta.
- Genegenheid**, v., kasih, tjinta; (**uit medelijden**), bëlas-kasih; (**lust**), soeka.
- Geneigd (genegen)**, soeka, soedi; (**gereed**), sèdia; (**overhellend tot**), tjèndèroeng.
- Generaal**, m., djendral, pahalawan, panglima pèrang; **Luitenant-Generaal**, litnan-djendral; **Generaal-majoor**, djendral major;

- Gouverneur-Generaal**, goebër-noer djendral, toewan bésar jang bidjaksana.
- Generaal**, zie: **Algemeen**.
- Geneugt**, v., kasoekaän, soeka-tjita, kagëmaran, karamaian, soeka-hati, girang.
- Genezen**, mënjëmboehkën, mëngobati; (**beter worden**), sëmboeh, djadi baik, djadi waras.
- Genie**, v. en o., (**grote geest**), akal boedi jang tërang, kapintëran jang tërlëbih bésar; (**knap mensch**), orang jang tëramat pintër (jang tërlaloe pintër); (**krijgsbouwkunst**), kapandaian, mëmbangoenkën kota benteng, ilmoe sapir; **Genie-soldaat**, soldadoe sapir.
- Genep**, o., (**In het** —), diam-diam, dëngan sëmboeni, dëngan tjoeritjoeri, falsoe, djaäl.
- Genieten**, bërsoeka-soekaän, mërasaä enaknja (sëdapnja); (**verwerven**), bëroleh, mëndapët; (**bezitten**), mëmpoenjaä,
- Genoeg**, sampai, tjoekoeop, soedah, pada; **Genoeg hebben**, sampai, tjoekoeop; **Niet genoeg hebben**, tiada sampai (tjoekoeop), kakoe-rangan; **Van iets genoeg hebben, er beu van zijn**, kënjang, djëmoe, djëleh, tiada soeka (maoe) lagi.
- Genoegdoen**, mëmadakën.
- Genoegdoening**, v., pëmadaän.
- Genoegen**, o., soeka, ridla, kasoe-kaän, karidlaän, kasënangan, soekahati; **Genoegen nemen met**, mëridlakën, mënërima, tërima; **Genoegen doen**, mënjoekekën hati; **Met genoeg**, dëngan soeka hati.
- Genoeglijk**, sëdap, enak, mënjoekekën hati.
- Genoegzaam**, tjoekoeop, sampai, pada.
- Genoemd**, tërsëboet.
- Genoedigde**, m. en v., tamoe, tamoe panggilan, orang kondangan.
- Genoot**, m., kawan, tëmën, sakoe-toe, sobat andai.
- Genootschap**, o., përsakoetoean, përhimpoenan, kongsi, përkoempoelan, madjëlis.
- Genot**, o., rasa, sëdap (enak, soeka-tjita, kasoekaän, lezat, nikmat; (**vruchtgebruik**), përolehan (pëndapëtan) hasil.
- Gent**, m., gangsa djantan (laki-laki, lëlaki).
- Geographie**, v., ilmoe boemi.
- Geoorloofd**, boleh, dapët, di id-zinkën, patoet, haroes; (**wettig**), halal.
- Gepast**, boleh, këna, patoet, sëm-bada.
- Gepeupel**, o., orang (rajat) këtjil (hina-dina).
- Geplooid**, bërlipat-lipat.
- Gepluimd**, bërdjamboel.
- Gepraat**, o., omong-omongan, përtjakapan, përttoeteran.
- Geprezen**, tërpoedji.
- Geraakt**, këna, tërkëna; (**misnoegd**), goesar, marah, këtjil hati; **Licht geraakt**, lëkas marah, bengkeng.
- Geraamte**, o., rangka, ragangan; (**van dieren**), toelang-toelang, rënonggkong, djërangkong.
- Geraas**, o., roesoe, hiroe-hara, haroe-biroe, gëmpar, goeroeh, inggar bangar, geger.
- Geraden**, patoet, baik, bërgoena.
- Geraken** (**verwerven**), mëndapët, bëroleh; (**tot iets komen**), djadi, mëndjadi; **Aan den grond geraken** (**van een vaartuig**), kandas, tërkandas, tërdampar; **Aan lager wal geraken**, djatoh miskin; djadi mëlarat; **Uit zijn bezittingen geraken**, hilang (kahilangan) barang-barangnja; **Uit een gevaar geraken**, loepoet dari pada bëhaja.
- Gerecht**, o., (**spijs**), makanan, sëntapan, hidangan, sadjian.
- Gerecht**, o., (**vierschaar**), hoe-koem, madjëlis hoe-koem, pënga-

dilan; **Voor het gerecht verschijnen**, mēnghadēp hoekoem; **Voor het gerecht dagen**, mēndakwa, mēngadoekēn, mēnoedohkēn, mēnarik di hadēpan hoekoem. mēnjita akan mēnghadēp hoekoem.

Gerecht (juist, billijk), bētoel, bēnar, patoet, adil.

Gerechtig, dēngan (mēnoeroet) pērentah hoekoem (hakim), atas pērentah hoekoem.

Gerechtigd, mēmpoenjaī hak, di koewasakēn, bēroleh koewasa.

Gerechtigheid, v., kabēnaran, kaādilan, insaf; **Gerechtigheid uitoefenen**, mēmbēnarkēn, mēngadilkēn, mēlakoeckēn hoekoem dēngan adil, mēnghoekoemkēn; (**belasting**), bea, tjoekai, padjēk.

Gerechtsbode, m., soeroehan hoekoem, oepas djoestisi.

Gerechtsdag, m., hari bitjara, hari papēriksaān pērkarā.

Gerechtsdienaar, m., oepas djoestisi, oepas fiskaal, oepas hoekoem.

Gerechtshof, o., (**gebouw**), gēdong bitjara, kantor bitjara; (**raad**), madjēlis hoekoem, diwan, pēngadilan.

Gerechtskosten, v., bēlandja (ongkos) hoekoem, ongkos pērkarā.

Gereed (klaar), soedah, soedah djadi, soedah habis, soedah sēdia, langkap, poetoēs, sēlēsai; (**vaardig**), langkap, sēdia; (**comptant**), toenai, kontan; **Gereed maken**, mēnjēdiakēn, mēlangkapkēn, mēnjēlēsai, mēnghabiskēn, mēnjoedahkēn.

Gereedelijk (gewillig), dēngan soeka hati; (**dadelijk**), lantās, dēngan sigērah, sabēntar.

Gereedschap, o., pērkaras, bēkakas, pērabot, alat, sērba; **Metselgereedschap**, pērkaras toekang batōe; **Timmermansgereedschap**, pērkaras toekang kajōe; **Keukengereedschap**,

pērkaras (pērabot) dapoer (masak-masak); **Huisgereedschap**, **meubilair**, pērkaras (pērabot, sērba) roemah; **Oorlogsgereedschap**, alat pēpērangān.

Gereedstaan, sēdia, tērsēdia, tērhadir, hadir.

Gereedzetten, mēnjēdiakēn; (**van spijzen**), mēnghidangkēn, mēnjādjikēn.

Geregeld, tēratoēr, dēngan atōeran, dēngan tartib.

Gerief, o., sēnang, kasēnangan, enak, goena, pērgoenaān.

Gerieflijk, gampang, moedah, enak, sēnang, bērgoena.

Gering, kētijil, hina, hina-dina; (**weinig**), sēdikit; (**van weinig nut**), tiada bērapa goenanja, kētijil goenanja, tiada bērgoena; **Het geringe volk**, orang kētijil (hina-dina); (**in prijs**), moerah; **Geringachten**, tiada mēnghitoeng, tiada mēmbilangkēn, tiada fērdoeli, mēmpērmoedahkēn, mēngēdjikēn.

Geritsel, o., gērēsik, gērēsak, kōmērēsēk.

Geroep, o., sēroe, pēnjēroean, pēmanggil, tēreak.

Geronnen, kēntēl, bēkōe, pētjah; **Geronnen bloed**, darah bēkōe (kēntēl); **Geronnen melk**, ajēr soesoē kēntēl (pētjah).

Gerst, v., djēwawoet.

Gerucht, o., (**tijding**), chabar, kabar, warta, bērita; **Los gerucht**, kabar doesta (djoesta); **In een kwaad gerucht staan**, bērna ma boesoek; (**geraas**), roesoeh, hiroe-hara, ingar-bangar; **Gerucht maken**, mēmbikin roesoeh.

Geruim, lama.

Geruisch, o., dēngoeng, gērēsik, kērēsēk, kērētik.

Gerust (rustig), sēntausa, njaman, tētāp hati, sēnang, enak, tiada takoet; **Gerust stellen**, mēnjēnangkēn, mēngenakkēn hati.

Gerustheid, v., kasënëngan, ka-tètapan hati.

Geschakeerd, pantja-warna, bë-warna-warna, bërsëlang-sëlang.

Geschenk, o., (van een vorst), anoegëraha, karoenia; (van meerderen), hadiah; (van gelijken), pëmbërian; (van minderen), përsëmbahan; (tot een liefdadig doel), wakaf; (tot aandanken), tanda përingatan, tanda mata; (aalmoes), dërma; (aan een bruid enz.), hantëran; (als bijdrage tot een feest), soembangan; (aan den priester vóór het einde der vasten), pitrah; (dat men van eene reis voor zijne huisgenooten medebrengt), oleh-oleh.

Geschiedboek, o., kitab hikajat, hikajat, badad.

Geschieden, djadi, përistiwa, bërlakoe.

Geschiedenis, v., hikajat, riwayat, tjëritëra, tjërita, kisas; **En geschiedenis vertellen**, bërtjëritàra, mëntjëritàrakën; **En geschiedenis schrijven**, mëngarang (mënoelis) hikajat.

Geschildt (gepast), patoet, laik, pantës; (bruikbaar), bërgoena, boleh di pakai, baik, bërfaedah; (bekwaam), bisa, pintër, pandai, faham, toekang; (geregeld), tëratoer, soedah di atoer, sëlësai.

Geschiktheid, v., kapatoetan, kalaikan, kapandaian, kabisaan, kapantësan.

Geschild, o., tjidëra, përsëlësihan, përbantahan; **En geschil hebben**, bërtjidëra, bërsëlësih, bërbantah, tjërewet, bërpërkara; **En geschil uitmaken**, mënghoekoemkën, mëmoetoeskën përkara, mënghabiskën tjidëra.

Geschonden, roesak; (een deel missend), rompang.

Geschreeuw, o., (geraas), roesoeh, ingar-bangar, sërroe-sërroean, tëreak, roewah; (gejuich), soe-

rak; (**krijgs**—), tëmpik, tëmpik-soerak.

Geschrei, o., tangisan, pëngangis.

Geschrift, o., soerat, toelisan, warakat, karangan; **In geschrift stellen**, mënjoerat, mënoelis.

Geschubd (met schubben), bërsisik; (van schubben ontdaan), di sisik, di boewang sisiknja.

Geschulpt, bërbikoe, bërgigibalang.

Geschut, o., mëriam; **Grof geschut**, mëriam bësar; **Geschut planten**, mënaroh (mëngatoer) mëriam; **Geschut afschieten**, mëmasang mëriam; **Geschut vernagelen**, mëmakoe lobang mëriam.

Geschutgieterij, v., tëmpat mënoewang (mënjitak, mëmbikin) mëriam.

Geschutpark, o., tëmpat mëriam.

Geschutpoort, v., pintoe (gërbang) mëriam.

Geschutvorm, m., tjonto (përtjitan, atjoean) mëriam.

Geslacht, o., ((**sekse**), bangsa, roepa, djënis; (**stam**), bangsa, kaoem, asal, pëtoeroenan, toeroenan, aala, poepoe; (**geslacht vee**), binatang potongan (jang di potong, di sëmbëleh); **Van aanzienlijk geslacht**, bangsawan, bërbangsa, bërasal; **Van geslacht tot geslacht**, toeroentoemoeroen; **Belasting op het geslacht**, bea sëmbëlehan, bea potongan, padjék potong.

Geslachtsboom, m., silsilat, sadjarah.

Geslachtsdeel, o., faradj, kama-loean; (**mannelijk**), pëli, kontol; (**vrouwelijk**), poeki, poekas, nono.

Geslachtslijn, v., galoer, galir, soesoer-galoer, silsilah.

Geslachtslijst, v., zie: **Geslachtsboom**.

Geslachtsnaam, m., nama asal, nama daging.

Geslachtsregister, o., zie: **Geslachtsboom**.

- Geslepen** (listig), bisa, pintèr, tjèrèdik.
- Gesnap**, o., otjeh, pèngotjehan, omong-omong, bitjara.
- Gesnedene**, m., orang kèbiri (sidi-sidi).
- Gesp**, v., gesper, sèlèpi.
- Gespierd**, tègap, koewat.
- Gespikkeld**, bèrintik, boerik; (van linnen door het weër), tjétian.
- Gesprek**, o., bitjara, omong-omong, kata, pètoetoeran, pèrtjakapan; **In gesprek zijn**, bèrbitjara, mèngomong-omong, bèrkata-kata, bèrtoetoer, bèrtjakap.
- Gespuis**, o., orang djahat, bangsat.
- Gestadig**, tèroes, sèlaloè, sènantiasa, dèngan tiada bèrhèntinja, dèngan tiada bèrkapoetoesan, bèrkandjang-kandjang.
- Gestalte**, v., sikap, lèmbaga, roepa, bangoen, dèdèg.
- Gestand**, tègoeh, mènjampaikèn, mènèroeskèn, mèmbajar; **Zijn belofte gestand doen**, mènjam-paikèn djandjinja.
- Gesteente**, o., batoe, batoe-batoe, sabarang roepa batoe; **Edelgesteente**, pèrmata, sègala djènis pèrmata, rètna; (**graf**), koeboer, tjandi.
- Gestel**, o., pèri kaàdaàn, kala-koean badan, kakoewatan badan, tabiat.
- Gesteld** (**verondersteld**, **dat**), saàndainja, oepama, saopama, djika, djikalau, biar; **Op iets gesteld zijn**, soeka, bèrkènan, gèmar.
- Gesteldheid**, v., pèri hal, pèri kaàdaàn, tabiat.
- Gestemd** (**goed** —), baik hati, sè-nang, enak; (**slecht** —), tiada enak hati, moering-moering, marah-marah.
- Gesternte**, o., bintang-bintang, sè-gala bintang; (**sterrenbeeld**), boerdj, pèrhimpoenan bintang; (**geboortester**), noedjoem.
- Gesticht**, o., (**gebouw**), roemah, gèdong; (**liefdadige instelling**), balai dèrma.
- Gesticht** (**niet** — **zijn**), marah, tiada enak hati, kètjil hati, goesar.
- Gestoffeerd**, tèrhias, langkap dèngan sèrbanja.
- Gestold**, bèkoe, kèntèl.
- Gestommel**, o., roesoeh, goeroeh.
- Gestorven**, mati, soedah mèninggal.
- Gestreept**, bèrgaris, bèrtjorek-tjorek, ginggang, loerik; (**van sommige dieren**), doreng, loreng, bèlang, boerik.
- Gestreng**, kèras, bèngis, kèntjèng; **Een — vorst**, radja bèngis; **Een — bevel**, pèrentah kèras (kèntjèng); **Een gestreng hitte**, panas kèras (kèntjèng, sangèt, tèrik).
- Gesuis**, o., dèngoeng; (**in de ooren**), dasing, dèsing.
- Gesukkel**, o., (**voortdurend ziek zijn**), sakit-sakitan, sèlaloè sakit, tiada bèrhènti sakit.
- Getakt**, bèrtjabang, bèrangga.
- Getal**, o., banjaknja itoengan, bilangan, djoemlah; (**cijfer**), angka; **Gebroken getal**, pètjahan.
- Getalm**, o., pèrlambatan.
- Getalmerk**, o., angka.
- Getier**, o., gadoeh; roesoeh, hoeroehara, ingar-bangar.
- Getij**, (**opkomend** —), o., ajèr pasang; (**hoog** —), pasang bèsar, pasang poernama; (**laag** —), pasang kètjil; (**afgaand** —), ajèr soeroet, ajèr toeroen; (**dood** —), ajèr pèrbani.
- Getijde**, o., (**seizoen**), moesim, masa; (**gebedsuur**), waktòe sèmbajang; **Het natte getijde**, moesim hoedjan, rèndèng.
- Getob**, o., soesah, kasoésahan.
- Getroffen** (**aangedaan**), sèdih, pèloe, antjoer hati.
- Getrokken** (**van een vuurwapen**), bèraloer.
- Getrouw**, toeloès, sètia, sètiawan, hati bènar, bènar, dèngan sètia,

- dengan sabèrnja, dengan soeng-
goeh-soenggoeh hati.
- Getulge**, m. en v., saksi, sjahid;
Als getulge optreden, naik
saksi; **Tot getulge nemen**,
mènarik saksi; **Getuigen bij-
brengen**, mèmbawa saksi, mèng-
hadèpkèn saksi; **Getulge zijn**,
djadi saksi, **Getuigen wraken**,
mènoelak saksi.
- Getuigen (bekennen)**, mèngakoe;
(**getuigenis afleggen**), mènjak-
sikèn, naik saksi, mèmbèri katè-
rangan.
- Getuigenis**, v. en o., kasaksian,
sjahadat; (**schriftelijke —**), soe-
rat kasaksian, soerat tanda ta-
ngan.
- Getuigschrift**, o., soerat tanda
tangan.
- Geul**, v., aloer, aloeran, galoer,
paloeh.
- Geur**, m., ganda, haroem, bae
haroem, wangi, bae wangi;
(**stank**), bae boesoek.
- Geurig**, wangi, haroem, bèrbae
wangi (haroem), bèrganda.
- Gevaar**, o., bèhaja, mara-bèhaja;
In gevaar zijn, bèrbèhaja, ada
di dalèm bèhaja; **In gevaar
brengen**, mèmbèri bèhaja; **Aan
gevaar ontkomen**, loepoet da-
ripada bèhaja; **Voor gevaar be-
hoeden**, mèloepoetkèn (mèmèli-
harakèn) daripada bèhaja.
- Gevaarlijk**, bèrbèhaja, mèmbèri
(mèmbawa) bèhaja; (**van een
ziekte**), pajah.
- Gevaarte**, o., barang jang amat
bèsar (jang sagoeng bèsarnja,
jang bèsar sèkali).
- Geval**, o., (**omstandigheid**), hal,
pèrkara; **In het geval, dat** djika,
djikalau, kalau, kapan; **Bij geval**,
tiba-tiba, koenjoeng-koenjoeng,
tèrkadang; **Stel het geval dat**,
sa'andainja, saeapama, kèndati.
- Gevangensbewaarder**, m., sipir,
djoeroe (pènoenggoe) pèndjara
(pasoengan, boewi).

- Gevangene**, m. en v., orang tèr-
tangkèp, orang tahanan, orang
tèrpèndjara (tèrpasoeng, tèrkoe-
roeng, tèrboewi, toetoepan); **Èn
geboelde vangene**, orang
tèrbèlènggoe (di talikèn, di rantai);
Krijgsgevangene, m., orang ta-
wanan (tangkep di pèpèrangan).
- Gevangenis**, v., pèndjara, pasoeng,
boewi; **In de vangenis zet-
ten**, mèmasoekkèn (mènoetoeop,
mènaroh, mèngoeroeng) dalèm
pèndjara (pasoeng, boewi), mè-
mèndjarakèn, mèmbowewi; **Uit de
vangenis ontslaan**, mèngè-
loewarkèn (mèlèpasken) dari pèn-
djara.
- Gevangennemen**, mènangkèp; (**in
den krijg**), mènawan.
- Gevangenrol**, m., daftar (soerat)
nama orang tahanan (tèrpèn-
djara).
- Gevecht**, o., (**in den oorlog**), pè-
rang, pènèmpoehan, pènjerangan;
(**gewoon**), pèrkèlahian.
- Geveinsd**, poera-poera, tjoelas,
moenafik.
- Gevel**, m., hadèpan roemah, moeka
(haloan) roemah.
- Geven**, mèmbèri, kasi, mèngèroe-
niakèn, mènganoegèrahkèn, mè-
njèmbahkèn, mèmpèrsèmbahkèn.
mèngoendjoekkèn; (**vergelden**),
mèmbalès, mèngombalikèn; (**te-
rug**), mèmoelangkèn, mèngom-
balikèn; (**in de plaats —**), mèng-
ganti; (**over —**), mènjèrahkèn;
(**over —, braken**), mèmoentah-
kèn, moentah-moentah; (**De
hand —**), kasi tangan, mèndja-
bat tangan; (**Ère —**), mènghor-
matkèn, mèmbèri hormat; (**Slaag
—**), mèmoekoel, mèmaloe, mè-
labrak; (**vrucht —**), bèrboewah;
(**gehoor —**), mèndèngarkèn, mènd-
èngari; (**een zoen —**), mèngoe-
tjoep, mènjioem; (**een weuk —**),
mèmbèri isjarat (tanda); (**te ver-
staan —**), mèngèrtikèn; (**prijs —**),
mèninggalkèn, mèmbiarkèn; (**aan-**

leiding —), mēnjēbakkēn, mēm-bēri hati; (**verlof** —), mēngidzinkēn, mēm-bēri idzin, kasi pērmisie; (**om iets** —), fērdoeli, mērdoelikēn, mēngindahkēn, mēngapikēn; (**niets — om**), tiada fērdoeli, mēringankēn; (**gelijk** —), mēm-bēnarkēn; (**ongelijk** —), mēnjalahkēn; (**raad** —), mēm-bēri bitjara, mērēmboekēn; (**den geest** —), poetoes njawa, mati, mēninggal; (**in bewaring** —), mēnoempangkēn, mēnitipkēn; (**licht** —), tērang, mēnērangi, mēnērangkēn, bērsinar; (**in het licht** —), mēngēloewarkēn; (**geluid** —), bērboenji, bērsoewara; (**uitstel** —), mēm-bēri tempo; (**acht** —), ingat; (**macht** —), mēm-bēri koewasa, mēngoewasakēn, mēwakilkēn; (**vuur —, schieten**), mēnembak; (**vuur —, vonken maken**), mēngēloewarkēn api; (**den moed verloren** —), poetoes pēngharēpan, hilang pēngharēpan; (**een aalmoes** —), mēm-bēri dērma; (**iets tot aalmoes** —), mēndēr-makēn; (**bevel** —), mēm-bēri pē-rentah, mēmērentah, mēmēren-takkēn.

Gevest, o., hoeloe, kapala, pegangan.

Gevestigd, doedoek, bērdoedoek, bērtēmpat, bēroemah.

Gevlamd (**van hout**, enz.), bēr-boenga, bērkēmbang, bērbarik, bērkoera; (**van wapens**), bēr-pamor.

Gevlekt (**bont**), bēlang, toetoel, bērintik, boerik, doreng, loreng; (**vuil**), kotor, bērnoda.

Gevloekt, kēna koetoe, tērkoe-toek.

Gevlogen (**weg**), hilang, soedah, hilang, soedah lēnjap, soedah tērbang.

Gevoeg, o., hadjat, boewang ajēr, berak; **Zijn gevoeg doen**, bērhadjat, bērboewang ajēr, pērgi ka soengai (kali), bērberak, berak.

Gevoeglijk, patoet, laik, haroes, dēngan sapatotnja.

Gevoel, o., rasa, pērasaān, tjita; (**getast, het bevoelen**), raba-raba, pērabaān, pēndjamahan.

Gevoelen, bērasa; **Iets** —), mē-rasa, mērasakēn; (**bemerken**), sēdar, mēlihat; **Doen gevoelen**, mērasakēn, mēm-pērasakēn.

Gevoelen, o., (**meening**), pērasaān, kira, fikiran, sangka, pēndapētān, timbangan, ingatan; **Van hetzelfde gevoelen**, sahati, safakat, tjtjok; **Zijn gevoelen blootleggen**, mēnjatakēn (mēndalilkēn) fikirannja (sangkanja, timbangannja, pēndapētannja).

Gevoelig (**pijnlijk**), sakit; (**bewogen**), piloe, sēdih, rawan; (**spoedig geraakt**), lēkas marah (goesar).

Gevoelloos, mati, lalai; (**bewusteloos**), kēlēngēr, tiada bērsoemangat, pingsan.

Gevogelte, o., sēgala roepa boeroeng-boeroeng; (**wild** —), boeroeng-boeroeng oetan (gēsit), oenggas, oengkas.

Gevolg, o., (**voortvloeijsel**), djadi, djadinja, kadjadiannja, ahibat, pēnghabisan; (**stoet**), sakai, pēngikoet, pēngiring; **Ingevolge**, oleh, oleh karēna, dēngan mēnoeroet; **Tengevolge van**, dari sēbab, oleh karēna, karēna sēbab, itoe; **Bijgevolg**, maka itoe, dari itoe; **Tengevolge hebben**, mēnjēbakkēn, mēngadakēn hal, mēndjadikēn; **Gevolg geven aan**, mēnoeroet mēnoeroeti, mēlakoekēn.

Gevolgelijk, oleh karēna itoe, maka itoe, dari itoe, dari sēbab itoe, oleh sēbab itoe.

Gevolgtrekking, v., kias, poetoesan; **Een gevolgtrekking maken**, mēngias, mēngiasakēn, mēmoetoes.

Gevolmachtigde, m., wakil, wakil moetlak (moetalak), polmak, koewasa.

- Gewaad**, o., pakaian.
Gewaagd, berbéhaja, rambang-rambang.
Gewaarworden, dapét tahoe, mēlihat, mērasai.
Gewaarwording, v., pēndapētan tahoe, pēnglihatan, pērasaan, rasa, tjita.
Gewag, o., sēboet, sēboetan, pēnjēboetan; **Gewag maken**, mēnjēboet, mēnjēboetkēn.
Gewagen, sēboet, mēnjēboet, mēnjēboetkēn, mēmbēri (kasi) tahoe, mēntjēritērakēn.
Gewapend, bērsēndjata, langkap dēngan sēndjata (gēgaman).
Gewas, o., toemboeh, toemboehan, tanēm-tanēman, hasil tanah.
Geween, o., tangis, tangisan.
Geweer, o., (**wapen in het algemeen**), sēndjata, gēgaman; (**snap-haan**), bēdil, sēnapan, sēndjata api; **Dubbelloopsgeweer**, sēnapan kēmbār (pēnganten), bēdil doewa laras, sēnapan moeloet (woeloeg) doewa; **Achterlaad-geweer**, sēnapan, jang di isi dari bēlakang; **Een geweer laden**, mēngisi sēnapan (bēdil); **Een geweer afschieten**, mēmasang (mēmboenjikēn) sēnapan, mēnembak dēngan sēnapan, mēmbēdil.
Geweerfabriek, v., pabēriek (tēmpat pērboewatan) sēnapan.
Geweerhandelaar, m., toekang mēndjoewal sēnapan (bēdil).
Geweerkogel, m., pēloeroe (pelor) sēnapan (bēdil).
Geweerkolf, v., sikoe sēnapan (bēdil).
Geweermaker, m., toekang bēdil (sēnapan), pandai sēndjata.
Geweerrak, o., pēnjangga bēdil (sēnapan).
Gewei, o., tandoek roesa (mēndjangan), rangga.
Geweide, o., (**ingewanden van dieren**), isi pēroet binatang.
Geweld, o., (**dwang**), paksa, ga-

- gah, aniaja; (**lawaa!**), roesoeh, gēmpar, gadoeh; **Geweld aandoen**, mēmaksa, mēnggagahi, mēnganiaja; **Geweld maken**, mēnggadoeh, mēmbikin roesoeh, mēmbēribinkēn; **Met geweld**, dēngan paksa.
Geweldenaar, m., pēmaksa, pēnganiaja, orang tlalim.
Geweldig, (**groot**, enz.), bēsar, kēras, haibat, pēraksa, boewas; (**sterk**), gagah.
Geweldige, m. (**Provoost**—), djoeroe pēndjara, kēpala pēndjara.
Gewelf, o., lēngkoeng, pēlēngkoeng, koebat, rongga; (**des hemels**), tjakrawala.
Gewelfd, bērlēngkoeng, mēlēngkoeng.
Gewemel, o., djoeloeran, pēndjoeloeran, kēroemoen.
Gewend, biasa, tahoe.
Gewennen, djadi biasa, mēmbiasakēn.
Gewest, o., (**landstreek**), bēnoea, tanah, djadjahan; (**residentie**), karesidenan; (**des hemels**), pētala.
Gewestelijk, bēnoea, nēgēri, tanah; **Gewestelijk bestuur**, pēmērentahan nēgēri.
Geweten, o., hati, rasa hati, gērak hati, angan-angan hati.
Gewetenloos, tiada tahoe gērak hati (kēdjam).
Gewetensknaging, v., sēsai hati.
Gewettigd, halal, dēngan sah.
Geweven, tēnoenan, di tēnoen.
Gewezen, bēkas, lama, dēhoeloe.
Gewicht, o., (**zwaarte**), bērat, timbang; (**om te wegen**), batoe timbangan, batoe datjin; (**weeg-schaal**), timbangan, datjin, naratja; (**belangrijkheid**), bēsar, pēnting; (**van 1¹/₂ Amst. pond**), kati; (**van 100 kati's**), pikoel; (**van 27 tot 30 pikoel's**), kojan.
Gewichtig (**van belang**), bēsar, pēnting.

Gewijd, takbis, soetji, di soetjikèn, haran, di haramkèn.
Gewijsde, o., (**rechterlijk**), poetoesan (kapoetoesan) hoekoem.
Gewijzigd, di obahkèn, tērobah.
Gewikst, tjērèdik, pintēr, bisa.
Gewild, di soekal, di kahèndaki, lakoe, laris, pajoe.
Gewillig, toeroetan, mēnoeroet, soeka mēnoeroet, soeka, soedi, dēngan soeka, dēngan karidlaàn hati.
Gewin, o., laba, oentoeng, kaentoengan, pērolehan.
Gewis, bētoel, bēnar, soenggoeh, tēntoe, mēsti.
Gewoel, o., riboet, hoeroe-hara, sēsak, roesoeh; (**in den slaap**), gēlisah.
Gewoon (**gewend**), biasa, toeman; (**niet bijzonder**), memang, sēdia, biasa; (**altijd**), sēdèkala, sēlamanja; (**alledaagsch**), barang, sēbarang, sēmbarang, kēpalang.
Gewoonlijk, adatnja, biasanja, sēring, sēring-sēring.
Gewoonte, v., adat, tjara, biasa, djamak.
Gewoonterecht, o., hak adat.
Geworden, sampai; (**doen** —), mēnjampaikèn, zie verder: **Worden**.
Gewricht, e., sēndi, roewas, boekoe, pangkal, pērgēlangan.
Gewrocht, o., pērboewatan, pērbikinan, hasil.
Gezag, o., koewasa, kabēsaran, pērentah, pamērentahan; **Gezag uitoefenen**, bērkoewasa, mēlakoekèn koewasa, mēngoewasani, mēmērentah, mēmērentahkèn.
Gezaghebber, m., kapala, pamērentah; (**op een vaartuig**), djoe-ragan; nachoda; (**op een post**), petor; (**over een haven**), sjah-bandar.
Gezamenlijk, sama-sama, bērsama-sama, sēkalian, sēmoea, sēgala.
Gezang, o., njanjian, pērnjanjian, kidoeng.

Gezant, m., kiriman, soeroehan, oetoesan, wakil radja.
Gezegde, o., kata, pērkataàn, pēngoetjapan.
Gezegeld, tērmētērai, tērtjap; **Gezegeld papier**, kērtas mētērai (tjap, segel).
Gezegend, bēroentoeng, bērsēlamēt, moebarak, kabērkatan.
Gezeggelijk, boleh (dapēt, kēna), di bilangi (di ingatkèn, di nasi-hatkèn), mēnoeroet kata, manis.
Gezel, m., tēmèn, kawan, taulan, sakoetoe; **Vrijgezel**, orang boedjang (taroena); (**knecht**) boedjang, kawan, pēmbantoe, kēnek.
Gezelschap, o., pērkoempoelan, pērhimpoenan; (**vergadering**), madjēlis, rapat, sidang; **Juffrouw van gezelschap**, dajang; **In gezelschap van**, bērkawan, bērtēmèn, bērsama-sama; **Gezelschap hebben**, mēndjamoe, mēnērma tētamoe, ada tētamoe.
Gezet (**dik**), gēmoek, bēsar, gēde; (**van een vrucht**), bērpoetik, bērpēntil; (**vast, bepaald**), tēntoe.
Gezeten (**gevestigd**), doedoek, bērdoedoek; (**bemiddeld**), kaja, bērharta, mam-poe.
Gezeur, o., tjērèwet, tjomel.
Gezicht, o., (**aangezicht**), moeka, paras, wadjah; (**zintuig**), pēnglihat, pēnglihatan, mata, pēmandang, pandangan; (**visioen**), wah-joe, roejat; (**afbeelding**), gambar, pēta; (**schouwspel**), tontonan; **Het gezicht verliezen**, djadi boeta; **Uit het gezicht verliezen**; lēnjap dari pada pēnglihatan, tiada mēlihat lagi, tiada kalihatan lagi; **Een zuur gezicht zetten**, bērmoeka masēm, mēringoet; **Een scheef gezicht trekken**, kētjēlik, mēringis; **Het gezicht afwenden**, mēlengos.
Gezichteinder, m., tēpi (kaki) langit, watēsnya pēnglihatan.
Gezichtkunde, v., ilmoe firasat.

- Gezichtsbedrog**, o., maja, silap mata. (lihatan.)
- Gezichtsverte**, v., djaoehnja pëng-
- Gezien** (in tel), kahormatan, terhormat, tërbilang, di indahkën.
- Gezin**, o., isi roemah, anak-bini.
- Gezind** (genegen), soeka, bërka-hëndak, maoe, hëndak; (**voornemens**), bërniat.
- Gezindheid**, o., maoe, hëndak, kahëndak (tjënderoeng) hati.
- Gezindte**, v., madzab, kapërtjaän.
- Gezocht** (gewild), kasoekaän, lakoe, pajoe.
- Gezond**, njaman, sëgar, sehat, enak; (**hersteld**), sëmboeh, baik;
- Gezondmaken**, mënjemboehkën, mëndjadikën baik; (**vet, welig, van planten**), soeboer.
- Gezondheid**, v., sehat, sëgar, njaman, kasëgaran, sëlâmët, kasëlamëtan; **Op iemands gezondheid drinken**, minoem sëlâmët-nja; **Officier van gezondheid**, tabib bala-tantëra.
- Gezouten**, asin, di asini; **Gezouten vleesch**, daging asin; **Gezouten ei**, tëlor asin; **Gezouten visch**, ikan asin, gëreh.
- Gezusters**, v., bërsoedara, bërsoe-dara përampoean.
- Gezweel**, o., bëngkak, barah, bisoel, poeroe, bëndjoet, djëndol.
- Gezwets**, o., përkataän (omong) orang kotjak, omong kosong.
- Gezwind**, lëkas, tjëpat, sigërah, pantas, ladjoe, lantàs.
- Gezwellen**, bëngkak, baloet, bër-baloet; (**opgeblazen**), këmboeng, tëmbëm; (**van een rivier**), ajër bësar, bandjir.
- Gezwoeren**, soedah di soempah.
- Gids**, m., pëngandjar, pënghantër, orang jang mënjoendjoekkën djalan. *handoe*
- Gier** (vogel), m., boeroeng nasar, dandang; (**mest**), raboek basah (entjer).
- Gierbrug**, v., djëmbatan bëralih (bërpoetër).
- Gieren** (draaien), bërpoetër, mëmoe-tër, bëralih, mërewang, mëngatoeng (**slingerend gaan**), sëløjongan, bërdjalan sëløjongan; (**schreeuwen**), bërtëreak, mëngakak.
- Gierig**, kikir, sëkakër, sëboet, pëlit.
- Gierigaard**, m., orang kikir (sëkakër, pëlit).
- Gierst**, v., djawawoet.
- Gieten**, toewang, mënnoewang, mëngoetjoerkën, mënjiram, mën-tjoerakkën. (man.)
- Gieter** (gietemmer), m., pënjira-
- Gietijzer**, o., bësi toewangan.
- Gietsel**, o., toewangan.
- Gift** (vergift, dierlijk), o. en v., bisa; (**van planten**), oepas, ipoeh; (**mineraal**) ratjoen; (**gave**), pëmbërian, karoenia, anoegëraha, përsëmbahan; (**aalmoes**), dërma.
- Giftig**, bisa, oepas, ratjoen, bër-bisa bërlepas, bëratoen.
- Giftmenger**, m., përatjoen, orang jang mëratoeni.
- Gij**, angkau, ëngkau, kau, dikau, loe, kowe, kamoe, kamoe orang, toewan, toewanhamba, miga.
- Gijleden**, kamoe, kamoe orang.
- Gijtoew**, o., tali boeboetan (pënjingsing lajar).
- Gijzelaar**, m., sandëra, tahanan; **Als gijzelaar stellen**, mënjan-dërakën.
- Gijzelen**, mënahan, mëmëgang, mëngoeroeng, mëndjadikën sandëra.
- Gil**, m., tëreak, soerak.
- Gilde**, o., përkoempoelan, përsëkoetoean, përhimpoenan, përtë-mënan.
- Gillen**, bërtëreak, mëndjërët, bërtëmpik, mënjoerak.
- Ginds**, di sana, sana, di sitoe, sitoe.
- Ginnegappen**, tërtawa (këtawa) sëpërti orang gila.
- Gips**, o., kapoer batoe, kapoer patoeng.
- Gis**, m., kira, kira-kira, sangka, agak.
- Gissen**, mëngira, mëngirakkën, më-

- njangka, mēngagak-agak, mēndoega, mēmbade.
- Gissing**, v., kira, sangka, pērkiraān; **Naar gissing**, kira-kira, sakira-kira.
- Gist**, v., ragi, chamir, tape; **Met gist mengen**, mēragi, mēnjam-poeri ragi.
- Gisten**, moewai, bērmowai, moentoek, mēmbowal, mēloewab, mēroewab, magēng.
- Gisteren**, kēlēmari, kēmaren; **Gisteren avond**, kēlēmari (kēmaren) malēm, tadi malēm; **Gisteren ochtend**, kēmaren pagi.
- Gisting**, v., loewab; (**onder het volk**), hoeroe-hara, roesoeh, gēmpar.
- Git**, o., mērdjan (manik) itēm.
- Gitzwart**, itēm, lēgam (bētoel, sēkali).
- Glad (gelijk)**, rata; (**glibberig**), litjin, lēnder; **Gladmaken**, mē-ratakēn, mēlitjinkēn; (**polijsten**), mēngoepam, mēnggosok; (**slim**), tjērēdik, pintēr, bisa; (**geheel**), habis, habis sama sēkali, sama sēkali.
- Glans**, m., tjahaja, noer, sēri, tērang, tedja, kilau; (**luister**), kabēsaran, kamoeliaān.
- Glanrijk**, bērtjahja, moelia, bēsar kamoeliaānna.
- Glanzen**, bērtjahja, mēntjorong, mēngkilap; (**glanzend maken**), mēnggēroes, mēnggosok, mēngoe-pam.
- Glas (ruit, enz.)**, o., katja; (**drinkglas**), gēlas, pīala; **Spiegelglas**, katja tjērēmin; **Vensterglas**, katja djēndela.
- Glasraam**, o., djēndela katja, tingkap bērkatja.
- Glasruit**, v., katja, katja djēndela.
- Glaswaren**, v., barang-barang katja (gēlas).
- Glazen (van glas)**, katja, dari katja, gēlas, dari gēlas.
- Glasemaker (insect)**, m., siboer-siboer, tjapoeng.

- Glazuur**, o., saloet, rēngas.
- Gleuf**, v., parit; (**geul**), aloer, aloeran.
- Glibberig**, litjin, betjek.
- Glijden**, gēlintjir, gēloengsoer, kēpleset, mēleset.
- Glimlach**, m., sēnjoem, mesēm.
- Glimlachen**, tērsēnjoem, mesēm, bērmesēm.
- Glimmen**, mēngkilap, bērkilap, goemirlap, mēntjorong, bērkilau; (**van vuur**), bērkēlip-kēlip; **Glimmende kool**, bara.
- Glimp**, m., roepa; (**valsche schijn**), poera-poera.
- Glimworm**, m., koenang, koenang-koenang.
- Glinsteren**, bērkilap, mēngkilap, goemirlap, bērkilau-kilau, bērkēlip-kēlip.
- Glippen (uitglippen)**, loetjoet, mēroetjoet.
- Globe**, v., boelat, boelat boemi, bola.
- Gloed**, m., (**van vuur**), bara, mērah api; (**der zon**), panas matahari; (**des hemels bij zonsop-en ondergang**), mambang langit, tedja, mambang koening.
- Gloelen**, merah, mēnjala.
- Gloelend**, merah, panas sēkali, panas tērik.
- Gloolend**, miring, tjoeram.
- Glooling**, v., miring, iringan, toeroenan, tjoeram.
- Gloor**, m., tjahaja, tjahja.
- Glorie**, v., gah, kamoeliaān.
- Glos**, v., tafsir, sindir, sindiran.
- Gluren**, mēnghintai, mēngintip.
- God**, m., Allah, Toehan, Toehan Allah; (**godheid**), dewa, hjang, batara, djawata; **God, de allerhoogste**, Allah ta'āla; **Als het God belieft**, insja Allah; **Bij God**, dēmi Allah; **God is groot**, Allahoe akbar; **Er is geen god dan God en Mohammed is zijn gezant (de Moh. geloofsbelijdenis)**, La ilaha illa' Allah wa Mohamadnan rasoel' Allah; **God aan-**

bidden, mënjembah Allah; **Tot God bidden**, mëminta doa kapada Allah.

God dank, sjoekoer, soekoer.

Goddeltjk, illahi.

Goddeloos, doerhaka, tiada përtjaja kapada Allah, kapista, fasik.

Godendienst, m., pënjembahan bërhalah (dewata), agama boeda (brahma, siwah, hindoe, tjina).

Godendom, o., sègala dewa-dewa, përkoempoelan sègala dewa-dewa.

Godenverbljff, o., kahjangan, kaindèraan, soeralaja, sorga, soewarga.

Godgeleerde, m., fakih, santëri, orang jang paham agama.

Godin, v., dewi.

Godlof, alhamd'oellilahi!

Godloochenaar, m., kafir, orang jang mënjangkal Allah.

Godsakker, m., përkoeboeran.

Godsdienst, m., agama, igama, ibadat, din; (**Christeljk**), agama mësèhi (sërani); (**Mohammedaansch**), islam, agama islam.

Godsdienstig, bëragama, bër ibadat, bër bakti, salih, mëmegang agama.

Godsdienstkrjg, m., përang sabil (Allah). (agama).

Godsdienstleeraar, m., goeroe

Godsdiensttoefening, o., kabaktian kapada Allah.

Godsdienstonderwijs, o., pëngajaran agama.

Godsdienstverzaker, m., orang moertad (doerhaka pada Allah).

Godsdienstvrijheid, v., kabèbasan agama.

Godsgave, v., karoenia Allah.

Godsgezant, m., rasoel.

Godshuis, o., (**kerk**), masjid, mësigit, langgar, gèredja; (**Heftadige instelling**), balai dërma, roemah miskin.

Godslasteraar, m., pënghodjat Allah, orang doerhaka.

Godsvrucht, v., din, ibadat, kabaktian kapada Allah.

Godvergeten, doerhaka, loepa akan Allah, fasik.

Godvreezend, salih, roebiah, ta-koet kapada Allah.

Goed (niet slecht), baik, bëtuel, bërgoena; **Een goed uur**, lèbih dari satoe djam lamanja; **Even goed**, sama baiknja, sama djoega; **Te goed houden**, mëndjoewal hoetang, mêngoetangkën; **Ten goede houden**, mêngampoenkën, mëmaafkën, tiada goesar (këtjil hati!); **Wees zoo goed**, kalau soeka; **Voor iemand goed spreken**, mënanggoeng; **Goed maken**, mëmikin baik, mëm-baiki, mëmbëtuelkën; **Goed zijn met iemand**, bër sobatan; **Goed doen**, bërboewat baik, mëmbaiki.

Goed, o., (**goederen**), barang, barang-barang, harta, bëndah; (**land**), tanah; **Roerend goed**, barang jang boleh di angkat (jang bër gèrak, jang boleh di pindahkën); **Onroerend goed**, barang jang tiada bër gèrak (jang tiada boleh di pindahkën); **Onwettig goed**, barang jang haram, barang larangan, barang gèlap; **Toevertrouwd goed**, barang titipan; **Gestolen goed**, barang tjoerian; **Vuil goed**, barang kotor; **Nat goed**, kain-kain basah.

Goedaardig, baik hati, lëmah hati, moerah hati, manis.

Goeddoen (**weldoën**), bërboewat baik, mëmbaiki; (**vergoeden**), mëngganti.

Goeddunken, o., kira jang baik, kahèndak, maoe, soedi, kënana, ridla, karidlaan.

Goeddunken, mëngira (mëngirakën) baik, soedi, bër kënana.

Goedertieren, moerah, moerah hati, rahman, rahim, bër kasihan.

Goedgunstig, baik, ridla, kasih.

Goedhartig, baik hati, lëmah hati, moerah.

Goedheid, v., kabaikan, kabadjikan.

Goedkeuren, mëngaboelkën, mëm-bènarkën, bër kënana, ridla, kaboel, soeka, tërima.

Goedkeuring, v., kaboel, pèrkènan, karidlaän.
Goedkoop, moerah, tiada mahal, harga moerah.
Goedmaken (herstellen), mèm-bènarkèn, mèm-bètoelkèn mèm-balkken; (**vergoeden**), mêng-ganti; (**verzoenen**), mèm-pèrda-maikèn, mèm-baiki.
Goedschiks, dèngan baik, dèngan soeka sèndiri; **Goed- of kwaad-schiks**, maoe ta'maoe.
Goedsmoeds, soeka (sènanng) hati, dèngan soeka hati.
Goedvinden, ridla, mèm-bènarkèn, mêngaboelkèn, soeka, bèrkènan, mèm-pèrkènan.
Goedwillig, dèngan ridla, dèngan soeka, soeka, soedi.
Golf, v., ombak, aloen, gèloembang; (**baai**), tèlok; **Brekende golven**, ombak mèmètjah; **Golven met witte koppen**, ombak mèmboe-nga lèpang.
Golven, bèrombak, bèrgèloembang, bèraloen.
Golvend (van het haar), bèrpa-tah majang.
Gom, v., gètah.
Gomelastiek, o., gètah pèrtja, karet, gètah karet.
Gonzen, bèrdèngoeng, mèndèroe.
Goochelaar, m., toekang soelap (soenglap), pènjoelap.
Goochelen, bèrsoelap, mènjoelap.
Gooi, v., (**worp**), pèloetar, pèlem-par, lampan, timpoek.
Gooien, mèloetar, mèlempar, mènimpoe, mènjumpak.
Goor (vull), kotor, tjèmar; (**muf, bedorven**), basi, bèbaoe, hamis.
Goot, v., saloeran, pantjoeran, got; (**greppel**), aloer, aloeran, kalenan.
Gordel, m., ikat pinggang, saboek, oedèt, tali pinggang, tali pènding.
Gorden, mènjangang, mènjaboek, mêngikat di pinggang.
Gordijn, v. en o., kèlamboe, tirai, tabir; (**Bed—**), kèlamboe tèm-pat tidoer.

Gording, v., (**bouwwerk**), bèlan-dar pinggang, balok ikètan; (**gjtouw**), tali boeboetan, tali pè-njingsing lajar.
Gorgeldrank, m., obat bèrkoemoer.
Gorgelen, bèrkoemoer, bèrkoemoer-koemoer.
Goud, o., èmas, mas; (**Stof—**), èmas pasir, èmas oerai; (**Gedegen—**), èmas kipal; (**Oud—**), èmas toewa; (**Jong—**), èmas moeda; (**van 24 karaat**), èmas sèpoeloh moetoë (matoë); (**Gepolijst—**), èmas sèpoehan; (**Geslagen—**), èmas tampoean; **Goud in stukken**, èmas kèradjang, èmas lan-tak; (**Blad—, Klater—**), èmas pèrada; **Een ton gouds**, sèratoes riboe roepiah.
Goudader, v., oerat èmas, kara-ngan èmas.
Goudblad, o., pèrada èmas; (**blad van goud**), èmplekan èmas.
Gouddorst, m., loba akan èmas.
Gouddraad, m., bènanng èmas.
Gouden, èmas, dari èmas; **Gouden bruiloft**, festa kawin lima-poeleoh taoen lamanja.
Gouderts, o., tanah èmas.
Goudgeel, warna èmas, koening sèpèrti (kaja) èmas.
Goudgeld, o., wang èmas.
Goudgewicht, o.,timbangan èmas.
Goudklomp, m., kipal (gèmbèl) èmas.
Goudmijn, v., tambang èmas, tjè-bakan èmas, galian èmas, kolong èmas.
Goudschaal, v., timbangan èmas.
Goudsmid, m., toekang èmas, kè-masan.
Goudstof, v., kaïn songket; (**fijn goud**), èmas pasir.
Goudverf, v., tjet (tjat) èmas (pè-rada).
Goudvisch, m., ikan èmas.
Goudwerk, o., boewatan (pèrboe-watan, barang) èmas.
Goudzand, o., pasir èmas, èmas pasir.

Goudzoeker, m., orang jang mëntjèhari (mènggali) émas.
Goudzucht, v., loba akan émas.
Gouvernement, o., pèrentah, pè-mèrentahan, goepèrnèmen, kom-pèni.
Gouverneur, m., goebèrnoer;
Gouverneur-Generaal, goebèr-noer (goernardoer) djendral.
Graad, m., (rang, trap), pangkat; (van bloedverwantschap), poepoe, sapoepoe, sapoepoean; (van een cirkel), dèradjat, mata; **In den hoogsten graad**, tèrlaloe, tèrlaloe amat, kabangètan.
Graag (gaarne), soeka, dèngan soeka hati; (lust hebben in), soeka; (gewild), lakoe, pajoe, di soekal.
Graat, v., toelang ikan, doeri ikan.
Grabbel, v., (Te — gooien), mèmboewang, mèmboroskèn, mènghamboerkèn.
Grabbelen, mèrèboet, mèmboengoet dèngan mèrèboet.
Grabbelpartij, v., rèboetan.
Gracht, v., parit, sèlokan, solokan, galian; **Een gracht graven**, mènggali parit (solokan); **met grachten omringen**, mènggoelilingkèn dèngan parit, mèmari-tkèn koeliling.
Graf, o., koeboer, koeboeran; (Heilig —), astana, makam, kèramat.
Grafkelder, v., lahad, lobang koeboeran jang di tembok.
Grafkuil, m., lobang (liang) koeboer.
Grafpaal, m., batoe (tiang) koeboer, maesan, mesan.
Graftombe, v., tjandi.
Gramschap, v., marah, kèmarahan, moerka.
Granaat, v., (vrucht), dèlima, boewah dèlima; (steen), jakoe; (bom), pèloeroe (pelor) api, ook: pèrijoek api.
Granaatbloesem, m., boenga (kèmbang) dèlima.

Granaatboom, m., pokok (pohon) dèlima.
Graniet, o., batoe bètoel, batoe bèsi.
Grap, v., pèrmainan, sènda, goerau, djinaka, pèmbanjolan; **Grappen-maken**, bèrmain-main, bèrsènda bèrgoerau, bèrdjinaka, bèrmain gila, mèmbedoet, mèmbanjol.
Grappenmaker, m., badoet, orang djinaka, pèlawah.
Grappig, loetjoe, djinaka, sèloeroeh, makal.
Gras, o., roempoet, doekoet, djoe-koet; **Te hool en te gras**, tèrkadang, tiada tèttoe; **Gras maaien**, mèmotong roempoet; **Er gras over laten groeien**, mèmper-tanggoehkèn; mèmbiar-kèn; **Er geen gras over laten groeien**, mèmboeroe-boeroe, mèlèkaskèn, lantas mèlakoekèn.
Grasbloem, v., boenga (kèmbang) roempoet.
Grasland, o., tanah roempoet, sawah roempoet.
Grasmes, o., sabit, arit.
Grasperk, o., petak roempoet, pèroempoetan.
Grasrak, o., (waarin gras gedragen wordt), soendoeng.
Grasnijder, m., toekang roem-poe, toekang motong roempoet.
Grasveld, o., tanah (lapang) roem-poe, pèroempoetan.
Grasvlakte, v., padang roempoet.
Graszode, v., gèbalan.
Gratis, pèrtjoema, tiada ada baja-rannja (ongkosnja).
Grauw, kèlaboe, warna kèlaboe; (van de lucht), tèdoeh, rèdoep.
Grauw, o. en m., (gepeupel), orang hina-dina, orang kètjil; (snauw), sèntak, sèntakan, tèngking.
Graveel, o., pènjakit karang.
Graveelsteen, m., batoe pèkèn-tjangan (pèkèmpoengan).
Graveeren, mèngoekir, mèloekis, mènji.

Graveerstift, v., bēsi pēngoekir.
Graveur, m., toekang mēngoekir, pēngoekir.
Graven, mēnggali, mēngēroek, mēmbikin lobang galian; (**metalen**, erts, enz. —), mēntjēbak, mēmoe-poet, mēnambang.
Grazen, mēmakan roem-poet.
Greep, v. en m., (**handvol**), gēnggēm, rangkoem; (**met de holte der beide handen**), raoep; (**gevest**), hoeloe, kēpala, sampak; (**het grijpen**), pēnangkēp, pēmegang.
Grendel, m., kantjing, pēngantjing, gērendel.
Grendelboom, m., sakat, sēngkēlang, palang.
Grendelen, mēngantjing, mēmaling.
Grens, v., batēs, watēs, pērHINGGAAN, pinggir, tēpi.
Grensbewoner, m., orang pēdoe-doek di watēs nēgēri.
Grenspaal, m., sēmpadan, tiang tanda watēs.
Grensscheiding, v., pērHINGGAAN, batēs, watēs.
Grenssloot, v., parit (solokan) watēs (pērHINGGAAN).
Grenssteen, m., batoe tanda watēs, batoe sēmpadan.
Grensteeken, o., tanda batēs (watēs).
Grensweg, m., djalan batēs (watēs).
Grenzen, bērwatēs, bērbatēsan, bērpinggir, bērdompat.
Grenzenloos, tiada bērhingga, tiada bērkapoetoesan.
Greppel, m., aloer, aloeran, sēlokan, parit.
Gretig, loba, ingin, bēringin, kēpingin, birahi, gēmar, soeka, galak, dēngan soeka, dēngan gēmar.
Grief, v., (**smart**), iba, doeka, doeka-tjita, soesah, soesah hati; (**tegen iemand**), sakit hati, dēndam.
Griesmeel, o., tēpoeng soedji.

Grieven (**bedroeven**), mēndoe-katjitakēn; (**ergeren**), mēnjakitkēn hati.
Griezelen (**van iets**), gēli, gēmētar.
Grif, lantjar, lēkas, pantas.
Griffel, v., kalam (pena) batoe.
Griffier, m., pēnjoerat hoekoem, gripir.
Griffioen, m., garoeda.
Grijnen, mēnangis.
Grijnslachen, mēringis, mēngēnjoet.
Grijpen, mēnangkēp, mēmegang, mēndjabat, mēntjapai; (**in de vlucht**), mēnjambēr; (**Om zich heen — van vlammen**), mērembet, mēndjilat, mēloewab.
Grijs, kēlaboe; (**van het haar**), poetih; (**De grijze oudheid**, dzaman (djaman) poerba kala (dēhoeloe kala); (**Grijs haar**, ramboet poetih, oeban.
Grijsaard, m., kakek-kakek, orang toewa jang bēroeban (bēramboet poetih).
Gril, v., tingkah.
Grillen (**afgrijzen hebben**), gēli, ngēri, bērasa ngēri; (**hulveren**), gēmētar, ngēri, kadinginan.
Grimas, v., kēnjoet; (**Grimassen maken**, bērkēnjoet).
Grimbekken, mēmbēsēngoet, mērēngoet.
Grimmen (**zuur zien**), bērmoeka asēm, bēsēngoet; (**hullen, prullen**), mēnangis, mērēngoet; (**vertoornen**), marah, moerka, goesar; (**woedend zijn, tandeknarsen**), mēngērat gigi, gērēgētēn; (**brullen**), mēnikas, mēnggēro, mēnggērēng.
Grimmig (**boos**), marah, garang, galak; (**norsch**), bēngis.
Grinniken, tērtawa, kētawa, mēringis.
Grint, v., pasir kasar, kērisik, kērikil, kērakal.
Groef, v., aloer, aloeran, korok; (**kuil**), lobang; (**mijn —**), kolong, galian, parit; (**graf**), koeboer.

Groelen, toemboeh, bërtoemboeh; (**grooter worden**), djadi bësar, tambah bësar, mèmberesarkèn.

Groen, hidjo, idjo; (**Donker —**), idjo toewa; (**Licht —**), idjo moeda; (**onrijp**), bëlom matèng, bëlom toewa, masih idjo; (**nieuw, nieuweeling**), bèharoe, orang baroe.

Groenboer, m., toekang sajoer (sajoeran).

Groente, v., (**moes**), sajoer, sajoeran; (**rauwe — als toespjjs bij de rijst**), lalap; **Groenten klaar maken**, mènjajoer.

Groentetuin, m., kèbon sajoeran.

Groep, v., (**verzameling**), kèloempoeok, kèloempoeokan, koempoeolan, pèrkoempoeolan, pèrhimpoeonan.

Groet, m., tabik, salam, sèmbah.

Groeten, kasi tabik, mèmberèri salam, mènjèmbah.

Grof, kasar, kasap; (**onbeschaafd**), kasar, koerang adjar, kakoe, kikoek; (**van bouw**), tégap, koe-wat, bandan dasar, bagas; **grof garen**), bènang kasar; **Grof zand**, kèrésik; **Grof geschut**, mèriam, mèriam bësar; **Elen grove fout**, salah (kasalahan) bësar; **Het grof maken**, mèlanggar adat, tèrlaloe; **Grove verteringen maken**, mèmboroskèn oewang, boros, mèmboewang oewang; **Iemand grof behandelen**, mèngoerang-adjari, mènngasari.

Grommen (mopperen), bèrtjomel, mènjomel, mèrèngoet, bèrsèngoet.

Grompot, m., toekang tjemel.

Grond, m., (**aarde**), tanah; (**geaardheid, enz.**), dasar, tabiat; (**reden, oorsprong**), sèbab, moela, pohon, pokok; (**grondslag**), alas, dasar; (**platte grond, schets**), rantjana; (**bewijs**), tanda katèrangan, dalil; **Roode grond**, tanah merah; **Zandgrond**, tanah pasir; **Kleigrond**, tanah lilin, tanah liat; **Leem-**

grond, tanah lèmpoeng; **Humusgrond**, tanah gèmoek; **Magere grond**, tanah koeroes; **Onbewerkte grond**, tanah tandoes, ara-ara; **Op den grond vallen**, djatoh di tanah; **Op den grond slapen**, tidoer di tanah; **Te gronde gaan (ongelukkig worden)**, binasa, tjilaka; (**zinken**), tènnggèlam, karam; **Aan den grond zitten (van een vaartuig)**, kandas, tèrdampar; **In den grond boren (van een vaartuig)**, mènnggèlamkèn; **Te gronde richten**, mèmbinasakèn, mènjlakakèn, mèroesakkèn; **Op grond van**, dari sèbab, oleh karèna.

Grondbeginsel, o., asal, pohon, dasar, roekoen.

Grondbelasting, v., charadjat tanah, padjèk boemi (tanah).

Grondboring, v., pèrantjangan tanah; **Grondboringen doen**, mèrantjang tanah.

Grondeigenaar, m., toewan tanah, jang poenja tanah.

Grondeigendom, milik (kapoe-njaàn) tanah.

Grondeloos, tiada tèrdoega, kèkal, tiada bèrhingga. (sarkèn).

Gronden, mènngalaskèn, mènnda-

Grondgebied, o., daèrah, tanah pèmèrentahan, tanah pegangan.

Grondig, tètap, tègoeh, bènar, be-toel, balk-balk, sah; **Grondig onderzoeken**, mèmèriksai, dèngan saksama (bètoel-bètoel), mèn-jèlidiki.

Grondkleur, v., (**van een schil-derstuk**), natar, dasar; (**als van den grond**), roepa (warna) tanah.

Grondlast, m., zie: **Grondbelas-ting**.

Grondlegger, m., pèngalas, orang jang mènngalaskèn (mèndasarkèn, moelai mènngadakèn).

Grondoorzaak, v., sèbab (moela, asal) jang pèrtama.

Grondrecht, o., hak tanah, hak

- milik (kapoenjaan) tanah. Zie ook : **Grondbelasting**.
- Grondregel**, m., oesoel, pohon përa-toeran.
- Grondslag**, m., alas, dasar, asal, oesoel, pokok.
- Grondsop**, o., ampas, tahi, ëndëk-ëndëkan, këroeh.
- Grondstof**, v., oensoer, bakal.
- Grondverf**, v., tjat dasar.
- Grondvesten**, mëngalaskën, mëndasarkën, mëndjadiken, mëmbikin, mëmboewat.
- Grondvlak**, o., pantat, pokok.
- Grondwater**, o., ajër jang ada di dalëm tanah, ajër rëmbësan.
- Grondwet**, v., iboe hoekoem, hoe-koem bësar (pëngalasan).
- Grondwoord**, o., kata (përkataän) asal (pokok, jang sédia).
- Groot (van omvang)**, bësar, gëmoek, gëde, agoeng, raja, gëdang; (**lang**), pandjang, tinggi; (**machtig**), akbar, kabir; (**verheven**); moelia; **Groot worden**, djadi bësar, mëmbësari; **Groot maken**, mëmbësarkën; **Op grooten voet leven**, hidoep dëngan kamewaän; **Een grooten mond hebben**, bërmoeleot rampoes, tjërewet, bërmoeleot bësar; **Een grooten mond opzetten**, bërtëreak, mëndjërërit-djërërit, roesoeh, tjomel.
- Grootbrengen**, piara, mëmëliharakën.
- Grootelijks**, amat, tërlaloe, sangët, tërlëbih, istimewa.
- Grootendeels**, kabanjakan.
- Groothandel**, m., përdagangan, (përniagaän) bësar.
- Groothandelaar**, m., saudagar, saudagar bësar.
- Groothartig**, angkoeh, hati bësar.
- Grootheid**, v., kabësaan, kamoe-liaän.
- Grootje**, o., nenek, nini.
- Grootmachtig**, maha koewasa.
- Grootmoeder**, v., nenek, nini, nen-enda.
- Grootmoedig**, karim, moerah hati.
- Grootouders**, m., nenek-mojang, mojang.
- Grootsch**, moelia, indah, mëgah; (**trotsch**), angkoeh, olo-olo, kë-banggaän, kotjak, djëmawa, hati bësar, sombong.
- Grootspraak**, v., kotjak, kamëganhan, moeloet, bësar, përkotjakan, kabanggaän.
- Grootspreker**, m., orang kotjak (bërmoeleot bësar, bangga).
- Grootte**, v., bësar, bësarnja, loewas, kaloewasan; (**in de lengte**), pandjang, pandjangnja, tingginja.
- Grootvader**, m., kakek, nenek laki-laki.
- Grootvizier**, m., përdana mantëri, wazir bësar.
- Gros**, o., (**twaalf dozijn**), doewa-bëlas losin; (**de menigte**), kabanjakan, kabanjakan orang, orang banjak. (soerat.
- Grosse**, v., salinan (toeroenan)
- Grossier**, m., orang bërdagang bësar, saudagar bësar.
- Grot**, v., goeha, goewa, gëroeng-gang.
- Gruis**, o., (**van steenen**). pëtjahan (antjoeran, loemat) batoe, poewin; (**van rijst**), loekoet, mënir; (**van edelgesteente**), poedi; **Tot gruis**, antjoer, haloes, rëmoek, loeloeh.
- Gruisand**, o., pasir kasar, kërisik.
- Gruwel**, m., gëli, ngëri, kagëlian; **Een gruwel van iets hebben**, gëli, ngëri, takoet; **Een gruwel bedrijven**, mëlakoekën përbowatan kagëlian (jang mënakoeti).
- Gruweldaad**, v., përbowatan kagëlian (jang mënakoeti, jang tërlaloe djahatnja, jang mëngërikën).
- Gruwen**, ngëri.
- Guit**, m., orang (anak) djinaka (nakal, tjërëdik).
- Guitaar**, v., tjëlëmboeng.
- Gul (openhartig)**, toeloes hati, bëtoel, tëroes-tërang; (**mild**), tanggan tërboeka, moerah hati.
- Gulden**, m., roepiah, perak, roe-

piah perak; **Zes gulden**, nēm roepiah, nēm perak.
Gulzig, rakoēs, tjaroek, lahap, dēmap. (map).
Gulzigaard, m., orang rakoēs (dē).
Gunnen, bērkēnan, mēmperkēnan-kēn, mēmberī, soeka, mēnjoekakēn, mēloeloeskēn, mēmbiarkēn.
Gunst, v., (van God en vorsten), karoenia, anoegēraha, lilik; (**toegenegenheid**), soeka, kasih, ridla.
Gunstbewijs, o., tanda karoenia (karidlaan, kasoekaän).
Gunsteling, m., kēkasih, orang jang di kasih.

Gunstig, baik, tampan, kabētoelan; (**toegenegen**), kasih, soeka, dēmēn; **In gunstige omstandigheden verkeerēn**, sēnang, bērsēnang, ramah, hidoep dalēm kasēnangan.
Gutsen, mēmantjar, mēmantjoer, mēnjēmboer, mēnjēmpērot, mēmantjoerat, mantjoetjoer, bērtjoetjoeran.
Guttapercha, v., gētah pērtja.
Guur (koud), dingin, sēdjoek; (**stuursch**), bēngis, pērang-pēroeg, njēngoes, mērēngoet.

H.

Haag, v., pagēr; **Van een haag voorzien**, mēmagēri.
Haal, m., hioe, tjoetjoet.
Haak, m., kaft, gaft, gaftan.
Haaks, sipat bētoel, bētoel sipatnja (sikoenja); **Niet haaks**, serong, mentjeng.
Haal, m., (**trek met een pen**, enz.), garis; (**ruk**), sēntak, tarik; **Aan den haal gaan**, lari; **Een haal uit een pijp**, enz. doen, mēngisap, mēnjēdot.
Haam, o., kaloeng.
Haan, m., ajam djantan (laki-laki, lēlaki), djago; **Halfwassen haan**, lantjoer; **Gesneden haan**, ajam (djago) kēbiri; **Vechthaan**, ajam saboeng, djago adoean; (**van een geweer**), pitjoe, pēmitik; **Den gebraden haan uithangen**, mēngatas ataskēn diri; **Haantje de voorste zijn**, mēndēhoeloef; **Den haan spannen**, mēnarik pitjoe (pēmitik).
Haar (pers. voornw.), dia, nja, marika itoe; (**bez. voornw.**), nja, marika itoe.
Haar, o., (**hoofdhaar**), ramboet; (**op het lichaam, ook van dieren**), boeloe, ramboet aloes, roema;

(**onder de oksels**), ramboet (boeloe) kateak; (**op de schaamdeelen**), djēmboet; **Grijs haar**, ramboet poetih, oeban; **Golvend haar**, ramboet poetoe (patah) majang; **Kroes haar**, ramboet kēriting; **Sluik haar**, ramboet kēdjoer (kasar); **Haar hebben**, bēramboet, bērboeloe; **Het haar snijden**, mēmotong ramboet; **Het haar los dragen**, mēngoe-rai ramboet; **Het haar in een wrong dragen**, bērkondai, bērsanggoel; **Het haar vlechten**, mēnganjam ramboet; **Het haar kammen**, mēnjisir ramboet; **De haren afscheren**, mēnjoekoer ramboet, bērgoendoel; **Met de handen in het haar zitten**, tiada bērdaja lagi, tērlaloe soesah; **Haar op de tanden hebben**, bēngis, bērani; **Met huid en haar**, sama sēkali, sēmoeanja.
Haarborstel, m., sikat (boendēr) ramboet.
Haarbos, m., (kuif), djamboel; (**ter hoogte van de fontenel**), koetjoeng; (**bij de slapen**), pētek; (**aan het achterhoofd**), koetjir.

Haard, m., dapoer; (**huishouding**, enz.), roemah tangga.
Haardvuur, o., api dapoer.
Haarfijn, aloes sèpèrti ramboet; (**fig.**), dèngan sèlidik (titi), dèngan sèlèsai.
Haarkam, m., sisir ramboet.
Haarkloven, tjèla-mèntjèla, bèrkèlahi, bèrbantahan.
Haarknipper, m., toekang mèmotong ramboet.
Haarlok, v., ikal, djamboel.
Haarloos, goendoel.
Haarnaald, v., toesoek kondai, tjoetjoek kondai.
Haarnet, o., djala-djala ramboet.
Haarolie, v., minjak ramboet.
Haarpen, v., zie: **Haarnaald**.
Haarsnijder, m., zie: **Haarknipper**.
Haarspeld, v., zie: **Haarnaald**.
Haarvlecht, v., anjaman (kèlabangan) ramboet; (**der Chineezen**), koetjir, boentoet; (**losse** —), tjèmarà.
Haarwortel, m., pokok (akar) ramboet.
Haarwring, v., (**rond**), kondai; (**lusvormig**), sanggoel; **Een haarwring maken**, mèngondai, mènjanggoel; **Een haarwring dragen**, bèrkondai, bèrsanggoel.
Haarziekte, v., pènjakit ramboet.
Haas, m., kaweloe, tèrweloe, kèlintji.
Haast, v., (**spoed**), tjèpat, lèkas, sigèrah, goepoeh, goepoep; **In der haast**, dèngan goepoeh, riboet; **Haast hebben**, tiada sèmpat, bèrgoepoehan; **Haast maken**, bèrlèkas-lèkas, lèkas-lèkasan, bèrgoepoehan; **Haast bijzetten**, mèlèkaskèn, mèmboeroe-boeroe, mènjigèrahkèn, mèmbangatkèn.
Haast (bijna), ampir, hampir, koerang sèdikit, sèdikit lagi; (**weldra**), kèlak, dèngan lèkas, dèngan sigèrah.
Haasten (zich —), bèrlèkas, bèrsigèrah, bèrgoepoehan; (**iemand**

—), mèmbangatkèn, mèlèkaskèn, mènjigèrahkèn, mèmboeroe-boeroe.
Haastig, sigèrah, lèkas, tjèpat, bangat, goepoeh-goepoeh.
Haat, m., bèntji, kabèntjian, dèndam, gèting; (**vijandschap**), pèrsètèroean; **Haat toedragen**, mèm-bèntji, bèrdèndam; **Zijn haat koelen**, mèmwoewaskèn bèntjinja (dèndamnja); **Zijn haat toonen**, mènjatakèn bèntjinja.
Haatdragend, bèntji, gèting, bèrdèndam.
Hachelijk, bèrbèhaja.
Hagedis (huis—), v., tjètjak, tjitjak; (**vliegende** —), tjitjak tèrbang (koebin); (**gekko** —), tèkek, tokek; (**tuin** —), kadal.
Hagel (om te schieten), m., pènamboer, mimis; (**natuurverschijnsel**), hoedjan batoe, hoedjan ajèr bèkoe (ramboen).
Hageltasch, v., tèmpat mimis.
Hak (houweel), m., toengkal, patjoel; (**houw**), parang, batjok, pèmbatjok; (**hiel**), toemit, toengkak; (**hout** —), pèmotongan kajoe.
Hakbijl, v., kampak.
Hakblok, landès, landèsan, papan tjintjangan, talènan.
Hakbosch, o., bèloekar, hoetan bèloekar.
Haken, mèngaît, mènggaît, mènjangget; (**blijven** —), tèrsangkoet, mènjangkoet, kagaît; (**verlangen**), rindoe, ingin, kèpingin.
Hakkelen, gagap, bèrat lidah.
Hakken, mènètak, mèmotong, mèmbatjok, mèmarang, mèmanggal; (**met de hak bewerken**), mèmatoel.
Hakmes, o., parang, golok, pisau tjintjang, pisau (golok) dapoer.
Hal, v., pasar jang bèratap.
Halen (nemen), ambil, mèngambil, mèngangkoet, mèndjoempoet; (**naar zich toe** —), mènarik, mènghela, mèmaoek; (**Overhoop** —), mèmboengkar; (**ver**

krijgen), mēndapēt, sampal.
Half, tēngah, satēngah, sēparo, sabagian, pērtēngahan; **Ten halve**, sēparo, pērtēngahan, kēpalang.
Halfbroeder, m., soedara tiri, soedara andjing.
Halfdoed, sētēngah mati, pajah.
Halfrijp, sētēngah matēng; (**van vruchten**), mēngkēl.
Halfslachtig, bērdoeua djēnis, bantji.
Halfzuster, v., zie: **Halfbroeder**.
Halm, m., tangkai, pohon, pokok.
Hals, m., leher, batang leher; **Den hals afsnijden**, mēmotong leher; **Om hals brengen**, mēmboenoeh, mēmatakēn; **Om den hals vallen**, mēmēlok, mērangoel; **Den hals breken**, patah leher; **Den hals omdraaien**, mēmoetēr leher.
Halsader, v., oerat leher, oerat pēmboenoeh.
Halsband, m., kaloeng, ikat leher.
Halsdoek, m., ikat leher, sētangan leher.
Halsgewricht, o., sēndi (boekoe) leher.
Halsgezwel, o., bēngkak di leher, gondok, gondong.
Halsketen, kaloeng, rantai, oetas.
Halsklief, v., kēlandjēr.
Halskwab, v., djoembil.
Halsnoer, o., kaloeng, oetas, tali leher.
Halsstarrig, kēpala batoe, bēngal, tēgar.
Halsstraf, v., hoekoem mati.
Halster, m., sēntadji.
Halswervel, m., toelang boekoe leher.
Halt, v., tēmpat pērhentian; (**tuschenw.**), bērhēnti!
Ham, v., paha, ham, paha babi jang di asini.
Hamel, m., domba djantan kēbiri, kambing kēbiri.
Hamer, m., pēmoekoel, poekoel bēsi, martil, ganden, godam, toe-koel, tjatoek.
Hameren, mēnoetoe, mēmoekeoel

dēngan martil, mēngganden, mēnimpā, mēnēmpā, mēngētōk.
Hand, v., tangan; (**rechter** —), tangan kanan; (**linker** —), tangan kiri; (**—rug**), poenggoeng tangan; (**—palm**), tapak tangan; **De hand geven**, mēndjabat (kasi) tangan; **Met de hand aanvatten**, mēnangani; **In de gesloten hand houden**, mēnggēnggēm; **Bij de hand houden**, mēnjēdiakēn; **De hand slaan aan**, mēmegang, mēndjabat, mēnangani; **De handen van iemand aftrekken**, mēlōpaskēn, mēninggalkēn; **Iemand de handen binden**, mēnalikēn tangannja, mēngikat tangannja (**fig.**), mēnēgahkēn, mēnjoesahkēn, mēmalingi; **De hand leenen**, mēnoeloeng, mēmbantoe; **Op de hand zijn van**, mēnoeroet, mēngiloni; **Onder de hand**, di bawah tangan; **De handen aan het werk slaan**, bēkērdja, mēngērdjakēn; **De hand aan zichzelf slaan**, mēmboenoeh diri.
Handboel, v., bēlēnggoe.
Handdoek, m., toewala, kain seka badan, andoek.
Handel, m., dagangan, pērdagangan, pērniagaan; (**gedrag**), kalakoean, tingkah-lakoe; **Handel drijven**, bērdagang, bērniaga.
Handelaar, m., saudagar, orang dagang (bērdagang), toekang djoe-walan.
Handelbaar, lēmah; lēmah-lēmboet, mēnoeroet.
Handelen, bērdagang, bērniaga, bērdjoe-walan; (**doen**), bērboewat, mēlakoekēn, mēndjalankēn, mēm-bikin.
Handeling, v., pērboewatan, kērdja, pakērdjaan, kalakoean.
Handelmaatschappij, v., pērse-roan (pērsēkoetoean) orang dagang (saudagar).
Handelshuis, o., toko, kongsi (pērsēkoetoean) orang bērdagang.

Handelskapitaal, o., modal (pokok) pèrniagaän.
Handelsrecht, o., hoekoem pèrniagaän.
Handelsstad, v., bandar.
Handelsvaartuig, o., pèrahoë (kapal) dagang (pèrniagaän).
Handelsvrijheid, v., kabèbasan pèrniagaän.
Handelszaak, v., pèrkara (hal) pèrniagaän (dagangan).
Handelwijs, lakoe, kalakoean, pèri kalakoean, pèrboewatan, djalan, tingkah-lakoe.
Handgeklap, o., tèpok tangan.
Handgeld, o., tjèngkèram, pandjèr.
Handgemeen, bèrkèlahi.
Handhaven, mèmhèliharakèn, mèlindoengkèn.
Handig, tjèpat, pantas, bisa, tjakèp.
Handlanger, m., pèmbantoe, pènoeloeng.
Handleiding, v., boekoe pèngadjaran.
Handmerk, o., tanda tangan, bèkas tangan.
Handschoen, m., saroeng tangan.
Handschrift, o., (manuscript), soerat, soerat noschat, soerat rantjana, karangan soerat; (schrift) soeratan, toelisan.
Handslag, m., tampar tangan; **Op handslag beloven**, bèrdjandji bèrtampar tangan.
Handspak, v., pènoewas, pèngoengkil.
Handspies, v., lèmbing, gèladak.
Handtastelijk (te tasten), tèrdjamah; (duidelijk), tèrang; (met de hand overal aankomen), soeka mèraba-raba; zie ook: **Handgemeen**.
Handteekening, v., tanda (tapak, bèkas) tangan; **Een handteekening plaatsen**, mènaroh (mèmasang) tanda tangan, mènanдай, mènananda-tangani, mèmboboehi tanda tangan.
Handtrom, v., rèbana, rèdam, kètipoeang, kèndang.

Handvat, o., (in 't algemeen), pegangan, tangan; (van een pot), koeping; (van een zwaard), hoeloe; (van een kist), koekoet.
Handvol, v., gènggèm, sèdikit.
Handwerk, o., pakèrdjaän, pèntjarian, djabatan, pènggaotan.
Handwerksman, m., toekang, pandai, koeli.
Handwoordenboek, o., kitab logat kètjil.
Handzaam, v., gèrgadji kètjil.
Handzaam, baik, sabar, lèmah, mènoeroet.
Hanebalk, m., sokong.
Hanekam, m., baloeng ajam, djengger.
Hanengekraai, o., kèloeroek (kèroejoe) ajam.
Hanengevecht, o., saboengan, saboeng; **Een hanengevecht houden**, mèngadoe djago, mènjaboengkèn.
Hanepoot, m., kaki (tjakar) ajam.
Hanespoor, v., soesoeh, tègil, tadji, djaloe.
Haneveer, v., boeloe ajam (djago).
Hangbrug, v., djèmbatan gantoeng.
Hangbuik, m. en v., pèroet gèndoet.
Hangen (hangende zijn), gantoeng, bèrgantoeng, tèrgantoeng; (ophangen), mènggantoeng, mènggantoengkèn; (aan iets —, verkleefd zijn), mèlèkat, bèrlengket, mèlengket.
Hangend, tèrgantoeng, bèrgantoeng; (van een zaak), bèlom di poetoeskèn.
Hanger, m., (oorbel), anting-anting.
Hangklok, v., lontjèng jang tèrgantoeng.
Hangkast, v., lèmari gantoeng.
Hanglamp, v., lampoe gantoeng.
Hangmat, v., ajoenan, tèmpat tidoer ajoenan (jang tèrgantoeng).
Hangslot, o., koentji (sèlot) gantoeng, gèmbok.
Hansworst, m., badoet, banjol, orang djinaka; (pop), boneka.

Hanteeren, mēndjabat.
Hap, m., soewap, tjaplok.
Haperen (mankeeren), koerang, kakoerangan; (**belet worden**), tērsangkoet; (**stamelen**), gagap.
Happen, mēnggigit, mēnjakoep, mēnjaplok.
Happig, soeka, ingin, kēpingin, rakoēs, dēmap, galak.
Hard, kēras, tēgar, garing; (**streng**), bēngis, tlalim.
Hardbekkig, kēras moeloet.
Harddraver, m., koeda jang kēras djodjoknja.
Harddraverij, v., pērioembaān koeda bērdjodjok.
Harden, mēmbikin kēras, mēngē-raskēn, mēnēgarkēn; (**zich —**), mēmbiasakēn diri; (**verduren**), tahan, mēnahan, mēndērita.
Hardhoorig, toeli, pēkak.
Hardlijvig, pēroetsēmbēlit (kēras), tiada bisa bērboewang ajēr.
Hardnekkig, kēras, kēras hati, kēpala batōe; (**van een ziekte**), pajah, kēras, lama.
Hardsteen, m., batōe koesta, batōe loko-loko.
Hardvochtig, bēngis, kēras hati, sampai hati, kakōe.
Harem, m., maligai.
Harig, bēramboet, bērboeloe.
Hark, v., pēnggaroek, sisir tanah.
Harken, mēnggaroek tanah, mē-njisir tanah.
Harmoniēeren, bērpatoet, bērpa-toetan, satoedjoe dēngan, roe-koen, rēmboek.
Harnas, o., baroet, badjoe rantai; **In het harnas jagen**, mēma-rahkēn.
Harp, v., kētjapi.
Harpoen, m., sērampang, tēmpoe-ling, piarit, sēroewit.
Harpoenen, mēnjērampang, mē-nēmpoeling, mēmiarit, mēnjēroewit.
Harpuis, o., gala-gala, harpōeīs.
Harrewarren, tjērewet, bērbantah, bērtangkar.

Hars, v. en o., damar; (**soldeer—**), pidjar; (**witte —**), damar poetih; (**gele —**), damar mata koetjing.
Hart, o., djantoeng, hati; (**gemoed**), hati, kalboe; (**van hout**), hati, poeloer, galih, tēras; (**midden**), pērtēngahan, tēngah; **Het hart hebben**, tega, sampai hati; (**durven**), bērani; **Het hart verte-deren**, mērawakēn (mēlēmbe-kēn) hati; **Het hart vermurwen**, mēnghantjoerkēn hati; **Het hart winnen**, mēngambil hati; **Aan het hart drukken**, mēmēlok, mērangkoel; **Op het hart drukken**, mēngingat-kēn; **Ter harte nemen**, mēmpērha-tikēn, mēngingat, mēndjaga, mē-mērloekēn; **Zijn hart ophalen**, mēmōewaskēn hati; **Het hart uitstorten**, mēmboeka rasia; **Uit het hart spreken**, bērkata tēroes-tērang (dēngan toeloēs hati, dēngan ichlas).
Hartedief, m., hati, mas, hati-mas, tjinta. (hati).
Harteleed, o., soesah (kasoēsahan), **Hartelijk**, dēngan soenggoeh hati, dēngan soeka hati.
Hartelust, m., kasoekaān (kagē-maran) hati, soeka hati, soeka-tjita, girang hati, kagirangan.
Hartewensch, m., kahēndak (pēng-harēpan) hati.
Hartgrondig, dari dalēm hati, batin, bētoel, bēnar.
Hartje, o., zie: **Hartedief**.
Hartig, (zout), asin; (**sterk**), kōe-wat, kēras.
Hartklopping, v., dēbar hati, dērodok hati.
Hartkuil, v., hoeloe hati.
Hartroerend, mēngaroekēn (mē-rawankēn, mēmētjahkēn, mēng-hantjoerkēn) hati.
Hartstocht, m., nafsoe, hawa nafsoe; (**tot den bijslaap**), sjah-wat; **Zijne hartstochten be-dwingen**, mēnahani hawa naf-soenja.

Hartsvanger, m., pëdang, pëdang soedoek.
Hartverheffend, mënggambira-kën hati.
Hartverscheurend, mënghan-tjoerkën (mëngiris) hati.
Hartzeer, o., sakit hati, doeka-tjita, roesak hati.
Haspel, m., likasan.
Haspelen, mëlikas, mëroewing; (**verwarren**), mëngoesoetkën, mënjampoer-adoek; (**twisten**), bërbantahan, bërkëlahi, tjërewet.
Hatelijk, bëntji, kabëntjian, gëdëg, mënjindir, sindiran.
Haten, gëdëg, bëntji, mëmbëntji.
Have, v., sëgala barang kapoenjaän, harta, bënda, harta-bënda.
Haveloos (**oud**), boeroek, boesoek, toewa; (**vuil**), kotor, tjëmar; (**arm**), miskin, papa.
Haven, v., bandar, pëlaboehan, koewala, moewara; **En haven binnenloopen**, masoek moewara, masoek pëlaboehan; **En haven verlaten**, kaloewar dari moewara (pëlaboehan).
Havencijns, m., roeba-roeba, bea pëlaboehan.
Havenen (**bederven**), mëroesak-kën; (**ranselen**), mëmoekoel, mëlabërak, mënghantëm.
Havengeld, o., zie: **Havencijns**.
Havenkantoor, o., kantor, pabean, kantor bom.
Havenmeester, m., sjahbandar, këpala pëlaboehan, koemëndoer laot.
Haventon, v., pëloempang, tong moewara.
Hazaksneus, m., idoeng mantjoeng.
Hazardspel, o., pëmainan top.
Hazenlip, v., bibir sombeng.
Hazenpad, o., (**Het — kiezen**), lari, bërlari, minggat.
Hel hè! eh! wah!
Hebbelijkheid, v., biasa, kabiasaän, adat.
Hebben (**bezitten**), ada, poenja, ampoenja, mëmpoenja; (**Wordt**

ook uitgedrukt door het voorvoegsel, bër; **en als hulpwerkwoord ter aangeving van den verleden tijd door**: soedah, tëlah).
Hebzucht, v., loba, tama.
Hecht (**stevig**), tëgoeh, koewat, koekoeh; **Hecht maken**, mëngoesoetkën, mëngoesoetkën, mëngoesoetkën, mëngoesoetkën. (ngan, hoeloe).
Hecht, o., (**heft**), pëmegangan, ta-
Hechten, mënjamboeng, mënjamboeng-kën, mënghoeboeng-kën; (**gehecht zijn aan**), mëmandja, bërlëkat; (**waarde hechten aan**), mëngindahkën, përtjaja.
Hechtenis, v., (**In — nemen**), mënangkëp; (**In — brengen**), mëmasoekkën kadalëm pëndjara (boewi), mëmboewi.
Hechtpleister, v., koje.
Heden, hari ini, ini hari, sëkarang ini; (**—morgen**), ini pagi, tadi pagi; (**—avond. —nacht**), ini malëm, nanti malëm; (**—middag**), ini sore, nanti sore, pëtang ini.
Hedendaagsch, sëkarang, sëkarang ini, pada masa iri.
Heel (**onbeschadigd**), tiada roesak, baik, masih baik; (**genezen**), sëmboeh, soedah baik; (**zeer**), tërlaloe, amat, sangët. Zie verder: **Geheel**.
Heelal, o., alam, sëkalian alam.
Heelemaal, samasëkali, sëmoea.
Heelen (**genezen**), mënjëmboeh-kën; (**beter worden**), sëmboeh, djadi sëmboeh, djadi baik.
Heelhuids, sëlamat, dëngan sëlamat, tiada koerang satoe apa.
Heelkunde, v., ilmoe mëngobati loeka.
Heelmeester, m., djarrah, tabib (dokter) jang mëngobati kaloe-kään.
Heen (**Hier—**), këmari, kasini; (**Daar—**), kasana, kasitoe; (**—en weder**), bolak-balik, mondar-mandir; **Ga heen!** përgi, përgilah, laloe, laloelah.

Heengaan, pergi, pergi, berangkat.
Heer, m., (**van God**), Toehan; (**van een mensch**), toewan, amir, goesti.
Heerbaan, v., djalan besar, djalan raja.
Heerendienst, m., pakerdjaan negeri (koempeni).
Heerlijk, moelia, moeliawan; (**schoon**), indah; (**van smaak**), sedap, enak sekali.
Heerlijkheid, v., kamoeliaan, sèri, kabésaran.
Heerschappij, v., pémèrentahan, pèrtoewanan, soeltanat.
Heerschen, membawahkèn, mèmèrentahkèn.
Heesch, serak, parau.
Heester, m., pohon (pokok) ketjil.
Heet (warm), panas; (**op de tong**), pèdès; (**brandend, van een wond**, enz.), pèdih, pèrih; (**geil**), gatèl; (**gretig**), ingin, kèpingin; (**lauwwarm**), hangat, angèt; **Het heet hebben**, panas, kapanasan; **Op heete kolen staan**, mêngindjak doeri.
Heeten (genaamd zijn), bèrnama; (**noemen**), mènamai, mènjèboet, mèmèberi nama; (**warm maken**), mèmèmanasi, mèmèmanaskèn, mênghangètkèn.
Heethoofd, m. en v., orang lèkas marah (hati panas, bèrangasan).
Hefboom, m., pèngoengkil, pènjoekil.
Hefe, v., (**des volks**), orang hina-dina (ketjil).
Heffen (omhoog tillen), mêngangkat; (**belastingen** —), mèmèmoengoet, mènarik, mèmèoentoet.
Heft, o., zie: **Hecht**.
Heg, v., pagèr.
Heil, heil eh!
Heiblok, o., pèngèntak.
Heide, v., tanah ara-ara, padang tandas.
Heiden, m., orang kafir, orang mènjèmbah bèrhala.
Helen, mèmèmantjang, mêngèntak.

Heil, o., sèlamèt, bahagia, oentoeng, daulat; (**nut**), goena, faedah;
Heilwenschen, mèmèberi sèlamèt.
Heilbede, v., salam doa, doa sèlamèt.
Heilgroet, m., salam.
Heilig, soetji, koedoes, moekadas, haram.
Heiligbeen, o., toelang bèlakang (bèbokong).
Heiligdom, o., makdis.
Heilige, m. en v., orang soetji, bagawan, rési.
Heiligschenner, m., orang jang mèlanggar (mèroesakkèn) barang jang soetji.
Heilloos, tjilaka, malang, djahat.
Heilwensch, m., salam, salam doa, doa sèlamèt.
Heilzaam, baik, bèrgoena, bèrfaedah, mèmèberi sèlamèt.
Helmelijk, diam-diam, dèngan sèmboeni, tèrsèmboeni, gèlap.
Helmwee, o., rindoe-dèndam kànègèrinja.
Heinde (— **en verre**), di manamana, di sana-sini.
Heining, v., pagèr.
Heipaal, m., tiang ambaro.
Heir, o., bala, bala-tantèra.
Heirbaan, v., djalan besar (raja).
Heirleger, o., bala, bala-tantèra.
Heirschaar, v., zie: **Heirleger**.
Heirtocht, m., angkatan bala-tantèra.
Heirweg, m., zie: **Heirbaan**.
Hek, o., pagèr, hek, pagèr roedji.
Hekel, m., (**afkeer**), gèdèg, bèntji, djèmoe; (**kam**), sisir (pènggaroek) gandja; **Over den hekel halen**, mêngata-ngatai, mèmèkaki-maki, mêngoempat.
Hekelen (kammen), mênggaroek, mènjisir, mènjèrboekkèn; (**doorhalen**), mêngata-ngatai, mèmèkaki-maki, mènjèla, mènjatjad.
Heks, v., tènoeng (pètènoeng) pèrampoean, orang pèrampoean jang bèradat djahat (boesoek).

Hekwerk, o., kisi-kisi, roedji-roedji.
Hel, v., djèhennam, naraka.
Hel (helder), térang; (**luid**), nja-ring.
Helaas, adoeh.
Held, m., orang bërani (wira, pahalawan, pèrkasa).
Heldendaad, v., pèrboewatan laki-laki (orang bërani).
Heldendeugd, v., kabèdjikan pahalawan.
Heldenmoed, m., kabèranian, pèrkasa, gagah, bërani.
Helder (licht), térang, tjoewatja; (**luid**), njaring; (**duidelijk**), njata, térang; (**doorschijnend**), djèr-nih, hëning, bëning; (**zuiver, schoon**), bërèsih, soetji.
Heldhaftig, bërani, gagah, pèrkasa, wira.
Helen (verbergen), mènjbemboenikèn, mènjingkirkèn; (**koop van gestolen goed**), mèmblèli barang tjoerian (malingan).
Helft, v., sèparo, sètengah, tengah.
Hellen, miring, tjoeram, toeroen, singit.
Helleveeg, v., pèrampoean bèngis (jang bèradat djahat sèkali).
Hellevorst, m., sjetan, setan, iblis.
Hellewicht, o., isi naraka, anak setan.
Helling, v., toeroenan, iringan, tjoeram; (**in een dok**), kalangan; **Een vaartuig op de helling halen**, mêngalang; **Een vaartuig van de helling laten glijden**, mèloentjoerkèn, mènnoeroenkèn.
Helm, m., (**hoofddeksel**), kètopong; (**van een kind**), sèlapoet, sampoel, boengkoes.
Helmstok, m., (**van een roer**), tangan kèmoedi, tjèlaga.
Helpen, mènnoeloeng, mènnoeloengi, mèmblèla, mèmbantoe; (**van nut zijn**), bërgoena, bërfaedah; **Uit den nood helpen**, mèlèpaskèn dari pada kasoekaran (kasoehan); **In de war helpen**, mè-

ngoesoetkèn, mèmbingoengkèn;
In den grond helpen, mèmbinasakèn, mènjlakakèn.
Hem, dia, nja.
Hemd, o., kamedja.
Hemel, m., (**uitspansel**), langit, tjakrawala; (**godenverblijf**), sorga, soewarga, soeralaja; (**van een ledikant**), tenda, langitan; **Ten hemel stijgen**, mèlangit, naik ka langit.
Hemeling, m. en v., malaikat, bi-dadari.
Hemelloop, m., pèridèran tjakrawala.
Hemelpoort, v., pintoe sorga.
Hemelsblauw, biroe langit, lazoe-wardi.
Hemelstreek, v., kiblat, fihak langit.
Hemelvaart, v., miradj, soelak.
Hen (pers. voornw.), dia, dia orang, marika itoe.
Hen, v., (**kip**), ayam bëtina (pè-rampoen); **Klokken**, babon, iboe ayam, ayam biang; **Broedsche hen**, ayam mêngèram; **Leghen**, ayam bètèlor; **Halfwassen hen**, ayam dara (dèdara), ayam pèrang-gang.
Hengel, m., kail, pantjing.
Hengelen, mêngail, mèmantjing.
Hengelroede, v., djoeran.
Hengelsnoer, o., tali kail (pantjing).
Hengsel, o., engsel; (**handvat**), pegangan.
Hengst, m., koeda djantan (laki-laki).
Hennep, m., gandja, rameh.
Her, dari; **Van ouds her**, dari dèhoeloe; (**wederom**), poela, lagi, kombali.
Heraut, m., bantara.
Herberg, v., roemah makan, roemah wakaf, tèmpat bèrmalèm.
Herbergen, mèmmondokkèn, mènnoempangkèn, kasi mènnoempang (mènginèp).
Herdenken, ingat, mèngingat lagi.

- Herder**, m., gombala, pèngangan; (**priester**), imam, pandita, padèri, goeroe.
- Herdrukken**, mêngètjap (mènèra, mènjitak) poela.
- Herenigen**, mêngoempoelekèn (mèndjadikèn satoe, mênghim-poenkèn) poela (lagi).
- Heremiet**, m., orang bèrtapa, sang tapa.
- Herhaaldelijk**, bèroelang-oelang, bèrtoeroet-toeroet.
- Herhalen**, mêngoelang, bèroelang-oelang, mêngèrdjakèn lagi.
- Herinneren** (**zich** —), ingat, kè-nang, tèrkènanng, sèdar; (**in her-innering brengen**), mêngingat-kèn.
- Herkauwen**, mèmamah biak.
- Herkennen**, kènal, mêngènal, mêngènal-kèn.
- Herkomst**, v., zie: **Afkomst**.
- Herkoopen**, mèmbeili lagi (poela, kombali).
- Herkrijgen**, bèroleh (mèndapèt) lagi (kombali).
- Herleven**, hidoep poela (kombali).
- Herlezen**, mèmbatja lagi (kombali, poela).
- Hermaphrodit**, m., orang bantji.
- Hernemen**, mêngambil poela (kombali); (**antwoorden**), mènja hoet, mèndjawab.
- Hernieuwen**, mèmbeikin baroe, mèngganti baroe.
- Heroveren**, mêngambil (mèrèboet) poela (kombali).
- Herroepen** (**intrekken**), mèm-baliki, mènriadakèn.
- Hersenen**, v., oetak.
- Hersenpan**, v., batoe kèpala.
- Hersenvlies**, o., sèlapoet oetak.
- Herstellen** (**van een ziekte**), djadi baik (sèmboeh); (**verbete-ren**), mèmbeitoelkèn, mèmbeinar-kèn, mèmbaik, mèmbaikken, mèn-dandankèn, mèngganti.
- Hert**, o., roesa, mèndjangan; (**klei-ne soort**), kidjang, kidang; (**dwerg** —), pèlandoek, kantjil; (**met gewel**), roesa (mèndjangan) bèrangga.
- Hertenjacht**, v., pèmboeroean roe-sa (mèndjangan).
- Hertenvleesch**, o., daging roesa (mèndjangan).
- Hertrouwen**, kawin (nikah) lagi (poela), bèrbini (bèrlaki) lagi (poela).
- Hertschoorn**, m., tandoek mèndja-ngan (roesa).
- Hertswijn**, o., babi roesa.
- Hervatten**, moelai lagi (poela).
- Hervormen** (**veranderen**), mêngo-bahkèn; (**verbeteren**), mèmbaik-kèn, mèmbeinar-kèn.
- Herwaarts**, uari, kè mari, kasini.
- Herzien** (**opnieuw onderzoe-ken**), mèmèriksai lagi; (**verbe-teren**), mèmbeinar-kèn, mèm-baik.
- Het** (**bep. lidw. en pers. voornw.**), **wordt meest verzwegen en anders teruggegeven door:** itoe, dia, jang, nja.
- Hetgeen**, jang, nan.
- Hetwelk**, jang, nan.
- Hetzelfde**, itoe djoega, sama djoega.
- Hetzij**, baik . . . baik.
- Heug**, v., (**Tegen — en meug**), mae ta'mae.
- Heuglijk**, jang mèmbeiri kasoe-kaàn, mènjenangkèn, mènggirang-kèn, mènjoekakèn.
- Heugen**, ingat, kènanng.
- Heugenis**, v., ingatan, ingat.
- Heulen**, bèrsafakat, bèrmoeafakat, mènoeloeng, mènjer-tal.
- Heulsap**, o., apioen; (**toebereid**), tjandoe, madat.
- Heup**, v., paha, pangkal paha.
- Heupbeen**, o., toelang paha (pang-kal paha).
- Heusch** (**welgemeend**), soeng-goeh, soenggoeh hati, ichlas, dèngan ichlas; (**wellevend**), tahoe adat, sopan-santoen.
- Heuvel**, m., boekit, anak goengoeng.
- Heuvelachtig**, bèrboekit-boekit.
- Hevel**, m., (**gebogen buis**), tjo-

rong lèngkoeng; (**handspaak**), pènggoengkil, pènoewas.
Hevig, kèras, sangat, haibat, amat, ramai, pajah.
Hiel, m., toemit, toengkak; **De hielen lichten**, lari, minggat, pèrgi; **Op de hielen zitten**, mènngoesir, mèmboeroe, mènjoesoel, mènghambat.
Hier, sini, disini; **Van hier**, dari sini; **Hierheen**, kasini, kamari; **Hier en daar**, sana sini, di sana sini, di mana-mana.
Hieraan, akan itoe (ini).
Hierachter, di bèlakang itoe (ini).
Hierbeneden, di bawah ini.
Hierbenevens, bèrsama-sama (bèsèrta dèngan) ini, tambahan poela, dan lagi.
Hierbij, dèngan ini, bèsèrta dèngan ini, bèrsama-sama ini; (**dichtbij**), dèkèt ini.
Hierbinnen, di dalèm ini, di sini.
Hierboven, di atas ini.
Hierbuiten, di loewar ini.
Hierdoor, oleh (dari, karèna, dèngan, sama) ini; (**door deze plaats**), tèroes di sini, liwat di sini.
Hierheen, kamari, kasini.
Hierin, di dalèm ini.
Hierlangs, sapandjang ini, bèrtoeroet ini, lawat di sini, laloe sini.
Hierna, kèmoedian daripada ini, sasoedahnja ini, habis ini (bègitoe), laloe.
Hiernaast, di sèbèlah ini.
Hierom, sèbab (karèna) ini; (**om deze plaats**), koeliling di sini.
Hieromtrent, atas ini, tèntang ini.
Hieronder, di bawah ini.
Hierop, atas ini, laloe, kamoedian, lantas, habis ini.
Hierover, atas ini, dari ini; (**aan de overzijde**), di sèbèrang ini.
Hiertegen, pada ini, akan ini.
Hiertoe, sampai di sini, hingga di sini, akan ini.
Hieruit, daripada ini, dari sini.
Hiervan, dari ini.

Hiervoor, akan ini, sèbab ini, karèna ini. (ini).
Hiervoren, sabèlomnja ini, di dèpan
Hij, ija, dia, ijanja.
Hijgen, mènnggeh-mènnggeh.
Hijschblok, o., kapi, kerek, kerekan.
Hijschen, mènarik naik (kaatas).
Hik, m., sèdoe; **Den hik hebben**, bèrsèdoe.
Hinde, v., roesa bètina, mènndjangan pèrampean.
Hinder, m., (**last**), soesah; (**beletsel**), sangkoetan, sakat.
Hinderen, mènngganggoe, mènjoesahkèn, mèmmalangi, mènjoekarkèn, mènjangkoetkèn, mènngoda.
Hinderlaag, v., adang, adangan, pèngadangan; **In hinderlaag liggen**, mènngadang, mènndjaga.
Hinderlijk, soesah, soekar.
Hindernis, v., kasoesian, kasoe-karan, kasangkoetan, sangkoetan, sakat.
Hinderpaal, m., zie: **Hindernis**.
Hindoe, m., orang hindoe.
Hindoesch, hindoe, hindi, tjara hindoe.
Hinken, pintjang, timpang, bèrdjalan pintjang; **Op twee gedachten hinken**, mènndoewakèn angan-angan, mènjimpèn doea ingatan.
Hinniken, mèringik, mèntjarit, mènngengeh.
Historie, v., hikajat, riwayat, tjèritèra.
Hit, m., koeda kètjil (pendek, katai).
Hitsen (**aanhitsen van menschen**), mènnoesoek-noesoek, mènngoepak, mèmberanikèn; (**van honden**), mènngoetja-oetja, mènngalakkèn.
Hitsig (**vurig**), panas, hangèt, darah panas; (**geil**), gatèl; (**begeerig**), ingin, kèpingin.
Hitte, v., panas, soeh.
Hobbelen, bèrgojang.
Hobbelig, bèrlèkak-lèkok, kasap, tiada rata.

- Hobbelpaard**, o., koeka-koedaän jang bërgojang.
- Hoe**, bagaimana, pëgimana, sabagaimana, mana, manakah, bëtapa, boetapa: **Hoe . . . hoe** (zoo), makin . . . makin.
- Hoed**, m., topi, tjapio, kopjah, toe-doeng, tjapil; **Den hoed afnemen**, mëmboeka topi; **Den hoed opzetten**, mëmakai topi.
- Hoedanig**, bagaimana, sabagaimana, bëtapa, mana.
- Hoedanigheid**, m., përi, kaädaän, adanja, kalakoean, tabiat; (**inborst**), përangai, pëkërti.
- Hoede**, v., (**zorg**), djaga, pëndjagaän; (**bescherming**), pëlihara, pëmëliharaän, përlindoengan; **Wees op uwe hoede**, djaga baik-baik, ati-ati.
- Hoeden** (**beschermen**), mëmëliharakën, mëlindoengkën, mënawoengi, mëndjagai; (**van vee**), mënggombala, mënggombalakën, mëngangan, mëndjaga.
- Hoedenmaker**, m., toekang topi (toedoeng).
- Hoedenwinkel**, m., toko topi, waroeng (këdai) toedoeng.
- Hoeder**, m., (**van vee**), gombala, pëngangan, toekang angon.
- Hoef**, m., koekoe.
- Hoefijzer**, o., bësi kaki (koekoe) koeda.
- Hoefsmid**, m., toekang bësi koeda.
- Hoegenaamd**, apa djoega, kaja apa djoega; **Hoegenaamd niet**, tiada sèkali-kali.
- Hoegroothed**, v., bësarnja, banjaknja.
- Hoek**, m., (**landpunt**), hoedjoeng tanah, tandjoeng; **Rechte hoek**, sikoe; **Scherpe hoek**, sikoe rëbah, padon, pëndjoeroe; (**van een straat**), hoedjoeng, pëndjoeroe, enggokan; **Binnenhoek van het oog**, soedoet mata; **Buitenhoek in het oog**, ekor mata; (**punt, uiteinde**), hoedjoeng, pënghabisan, podjok; (**visch**—),
- kail, mata kail, pantjing; **Uit den hoek komen**, kaloewar, mëngëlöewarkën bitjara, bërkata; **Het hoekje omgaan**, mati, mëninggal; **In alle hoeken en gaten**, di mana-mana, di sana-sini, koeliling.
- Hoekhuis**, o., roemah hoedjoeng (pënghabisan).
- Hoekpilaar**, m., tiang pëndjoeroe, tiang podok. (roe.
- Hoekpunt**, o., hoedjoeng, pëndjoe.
- Hoektand**, m., gigi asoe, sioeng.
- Hoer**, o., ajam; **Gemest hoer**, ajam tamboen.
- Hoenderborst**, v., dada ajam.
- Hoenderbout**, paha ajam.
- Hoenderdief**, m., pëntjoeri (maling) ajam.
- Hoenderel**, o., tëlör ajam.
- Hoenderhok**, o., kandang (sëngkëran, koeroengan) ajam.
- Hoenderkooper**, m., toekang ajam, orang djoewal ajam.
- Hoenderkorf**, koeroengan (sërëkoep) ajam.
- Hoendermest**, m., tahi ajam.
- Hoendersoep**, v., sop ajam.
- Hoendervleesch**, o., daging ajam.
- Hoepel**, m., simpai, kasoet.
- Hoer**, v., përampoean djahat, soendël, lonte, djobong, përampoean djalan (doekana, tjandala), moler, këndak; **De hoer spelen**, mënjoendël, mëlonte, mëndjombang.
- Hoerachtig**, tjara soendël, kaja soendël, doekana.
- Hoereeren**, bërsöendël, bërzina, bërmoeakah, bërkëndak.
- Hoerenkind**, o., anak soendël, anak djadah.
- Hoerenwaard**, m., kapala roemah soendël.
- Hoereri**, v., përsöendëlan, moekah, zina, përkëndakan, kalakoean lonte (djobong).
- Hoerhuis**, o., roemah soendël (lonte, djobong), pëlontean.
- Hoes** (**overtrek**), v., saroeng, bëlongsong.

Hoest, m., batoek, tjekoeh; **Droge hoest**, batoek kering; **Kinkhoest**, batoek rëdjan.

Hoesten, batoek, bër batoek.

Hoeveel, bërapa; **Hoeveel te meer**, istimewa poela, bërapa lagi, apa lagi, alangkah; **Hoeveel ook**, bërapa djoega.

Hoeveelheid, v., banjak, banjak-nja, kian, kabanjakan.

Hoewel, maski, maskipoen, dji. kalau ... sèkalipoen.

Hof, m. en o., (**van een vorst**), astana, maligai, dalëm, këraton; (**lusthof**), këbon, taman; **Ten hove verschijnen**, mënghadëp baginda (radja, ratoe); **Het hof maken**, mëminang, mëlamar.

Hofbeambte, m., pëndjawat astana, orang dalëm, orang këraton.

Hofdame, v., dajang, përwara.

Hoffelijk, tahoe bahasa, boedi bahasa, tahoe adat, bëradat aloes, sopan, santoen.

Hofgebruik, o., adat këraton, adat istiadat radja.

Hofstaatsie, v., oepatjara.

Hofstoet, m., pëngiring radja.

Hoftaal, v., bahasa dalëm, bahasa këraton.

Hofwacht, v., kawal astana.

Hok, o., kandang, koeroengan, sëngkëran.

Hokken (in huis), mëkoer, bër-tëkoer, nongkërong di dalëm roemah; (**haperen**), bërsangkoe-tan, tiada bisa ladjoe, ada sang-koetannja, mandëg.

Hol (spelonk), m. en o., goeha, goewa, rongga, gëronggong, gëronggang; (**gat**), lobang, liang, tjëngkëroeng, lëkoe; (**van een schip**), timbaroewang, awak përahoe (kapal), roewang; **Op hol slaan**, lari; **Op hol raken, van het hoofd**, bingoeng, djadi bingoeng, djadi gila; **Het hoofd op hol brengen**, mëmbingoengkën, mëmoesingkën kapala, mëmbikin gila.

Holderdebolder, lintang-poekang, djëmpalitan, goepoeh.

Holland, o., nëgëri (tanah) wëlанда (bëlанда).

Hollander, m., orang (anak) wëlанда (bëlанда).

Hollandsch, wëlанда (bëlанда), tjara wëlанда (bëlанда); **Het Hollandsch**, tjara (bëhasa) wëlанда.

Hollen, lari, bërtjongkëlang, mënjongkëlang, mëmbandang.

Holligheid, v., zie: **Holte**.

Holoogig, mata (bërmata) lëkok.

Holster, m., saroeng (boengkoes) pistol.

Holte, v., lëkok, lëkokan, gëronggang, lobang, rongga, këroeng; (**ruimte onder iets**), kolong; (**waarin het onderéind van een mast, enz. gestoken wordt**), tjoepoe.

Hommel, v., kombang, koembang.

Hommer, m., ikan djantan (laki-laki, lëlaki).

Homp, v., potong, panggal, goempal.

Hond, m., andjing, asoe; **Wilde hond**, andjing oetan, andjing rimba, wawar, adjag, kikik; (**manneljes —, rekel**), andjing djantan (laki-laki); (**Wijfjes —, teef**), andjing përampoean (bëtina); **Een kwaadaardige hond**, andjing galak; **Een dolle hond**, andjing gila; **De roode hond (uitslag)**, tjëmpak, koedis, bërintik gatël, biang këringët; **Jachthond**, andjing pëmboeroean; **Hofhond**, andjing pëndjaga roemah (pëkarangan); **Vliegende hond**, kalong; **Een hond africhten**, mëngadjar andjing; **Een hond aanhitsen**, mënggalakkën, mëngoetja-oetjakën.

Hondenbok, o., kandang (tëmpat) andjing.

Hondenwacht, v., djaga (kawal) têngah malëm dari poekoel 12 sampai poekoel 4.

Honderd, o., ratoes, saratoes; **Bij**

honderden, bëratoes-ratoes, bëratoesan; **Ten honderd**, dalèm sëratoes, pèrsen; **Honderd duizend**, sëratoes riboe, sakèti; **In het honderd**, tjampoer-adoek, tjampoer-baoer, koesoet; **In het honderd goelen**, mêngoesoetkèn; **Nummer honderd**, bes-tekamer, kakoes, djamban.

Honderdjarig (om de honderd jaren), tiap-tiap sëratoes taoen sèkali; (**van leeftijd**), béroemoer sëratoes taoen.

Honderdmaal, sëratoes kali.

Honderdste, kasëratoes, jang kasëratoes.

Honderdtal, o., ratoes; **Bij honderdtallen**, ratoesan, bëratoesan.

Honderdvoud, o., sëratoes ganda (kali).

Honsch, tjara (sèpèrti, kaja) andjing; (**onbeschoft**), koerang adjar, rëdjah.

Honstdagen, m., temponja andjing bërdjantan (birahi).

Honstdolheid, v., gila andjing.

Honsvot, m., orang koerang adjar, bangsat.

Honger, m., lapar; **Honger hebben**, lapar, bër-lapar; **Honger lijden**, kalaparan, tiada dapèt makan; **Van honger sterven**, mati kalaparan; **Den honger stillen**, mèmoe-waskèn lapar.

Hongeren, bër-lapar, kalaparan, bër-asa lapar, kèpingin.

Hongerig, lapar, kalaparan, këmarioek.

Hongersnood, m., bëla kalaparan, këtjèklik.

Honig, m., madoe, ajër madoe.

Honigbij, v., tawon madoe, lèbah.

Honigraat, v., sarang madoe, indoeng madoe.

Hoofd, o., kapala, hoeloe; (**opperhoofd**), kapala, pènghoeloe; (**aanvoerder**), kapala, pèngandjoer; **Het hoofd bieden**, mè-lawan, mènahankèn; **Het hoofd omdraaien**, bër-paling kapala,

mèmoe-tër kapala, mènengok; **Het hoofd bewegen**, mêng-gèrakkèn kapala; **Met het hoofd knikken**, mèmantoek, mang-goet; **Niet wel bij het hoofd zijn**, sarsaran, gila; **Het hoofd laten hangen**, mèn-oendoekkèn kapala, këtjil hati; **Het hoofd opbeuren**, mêngangkat kapala; **Het hoofd neerleggen**, mati, mèninggal.

Hoofdaanlegger, m., kapala, pènggoepak, pèngadjak.

Hoofdader, v., nadi bèsar, oerat kapala.

Hoofdbestuur, o., pèmèrentahan bèsar.

Hoofdbezigheid, v., pakèrdjaän jang pèrtama (paling pèrløe).

Hoofdbezwaar, o., kasoesian (kapalangan) jang paling bèsar.

Hoofdbreken, o., soesah, kasoesian, poesing kapala.

Hoofd, o., (**uit — van**), sèbab, dari sèbab, karèna, oleh karèna.

Hoofdbureau, o., kantor bèsar.

Hoofddeksel, o., toedoeng, topi, toetoe-p kapala.

Hoofddoek, m., ikat kapala, kain kapala, sètangan kapala; (**vaste, op een leest in elkander gezette hoofddoek**), boengkoes kol.

Hoofddoel, o., maksoed (niat) jang pèrtama (pèrløe).

Hoofdeigenschap, v., sifat jang pèrtama.

Hoofdelijk, masing-masing, sèn-diri-sèndiri, satoe-pèrsatoe, sa'orang-sa'orang.

Hoofdeneind, o., hoeloe, kapala, oedjoeng kapala.

Hoofdgebrek, o., tjèla jang tër-bèsar.

Hoofdgeld, o., oewang kapala, padjèk kapala (tjatjah-sirah); (**der Chineezen**), oewang kon-dai, padjèk boentoet.

Hoofdgetuige, m. en v., saksi jang pèrtama.

Hoofdhaar, o., ramboet, ramboet kapala.
Hoofdingang, m., pintoe bésar (gèrèbang).
Hoofdinhoud, m., ichtisar.
Hoofdkleur, v., iboe warna, dasar.
Hoofdkussen, o., bantal kapala.
Hoofdluis, v., koetoe.
Hoofdman, m., hoeloebalang, pèng-hoeloe, pènglima.
Hoofdneiging, v., nafsoe jang pèrtama.
Hoofdoorzaak, v., sébab (moela) pèrtama.
Hoofdpachter, m., kapala pak, pak bésar.
Hoofdpersoon, m. en v., kapala.
Hoofdpijn, v., sakit (pèning) kapala, ngèloe.
Hoofdplaats, v., iboe nègèri, kota nègèri.
Hoofdpoort, v., zie: **Hoofdingang**.
Hoofdrivier, v., iboe soengai, soengai bésar.
Hoofdschedel, m., batoe kapala, tèngkoerak.
Hoofdschotel, m., hidangan (sadjian) jang pèrtama.
Hoofdsieraad, o., pèrhiasan kapala.
Hoofdsluier, m., kèloeboeng, kain toetoe kapala, tjala.
Hoofdsom, v., modal, pokok.
Hoofdstad, v., iboe nègèri, kota nègèri.
Hoofdstuk, o., bab, fatsal.
Hoofdtak, m., (**van een boom**), iboe tjabang, tjabang bésar; (**van een rivier**), iboe batang soengai.
Hoofdtreffen, o., pèrang (pèrkèlhatian) bésar, pènjèrangan bésar.
Hoofdtrek, m., sifat (adat) jang pèrtama.
Hoofdvak, o., pèkèrdjaan jang pèrtama.
Hoofdwacht, v., kawal (pèngawalan, djaga) bésar.
Hoofdwassching, v., pèmbasoehan (tjoetji, pènjoetji) kapala, kèramas.

Hoofdwaterzucht, v., boesoeng kapala.
Hoofdwerk, pakèrdjaan jang pèrtama (paling pèrloe).
Hoofdwet, v., iboesjariat, hoekoem bésar, babon hoekoem.
Hoofdwond, v., loeka di kapala.
Hoofdwortel, m., akar oembi, iboe akar, ladjèr.
Hoofdzak, v., pokok, pèrkara jang pèrtama (tèrlèbih bésar, pèrloe).
Hoofdzakelijk, pèrtama, pènting, bésar, paling bésar.
Hoofdzetel, m., tèmpat kadoedoe kan jang pèrtama.
Hoofdzonde, v., dosa jang bésar sèndiri.
Hoofdzweer, v., poeroe (bisoel) di kapala.
Hoofsch, tjara astana (kèraton), haloes, tahoe adat, tahoe bahasa, sopan-santoen.
Hoog, tinggi, bésar, moelia; (**van geboorte**), bangsawan, bèrasal, toeroenan bésar; (**trotsch**), angkoeh, olo-olo, bèrtingkah; (**in prijs**), mahal, harga bésar; (**van kleur**), toewa; **Op zijn hoogst**, tinggi-tingginja, bésar-bésarnja, banjak-banjaknja; **Hoog water**, ajèr bésar; **Hooge zee**, ombak bésar; **Hoog rood**, merah toewa; **Op hoog bevel**, dèngan titah (pèrentah) baginda (radja), dèngan pèrentah pèmèrentahan bésar; **Hoog zwanger**, boenting bésar (toewa); **Hooge woorden hebben**, bèrbantah, bèrbantahan; **Een hoogen toon voeren**, bèrkata dèngan sombong, mèmèrentah; **Niet hoog vliegen**, koe-rang pèngatahoean (kapintèran, kapandaian), tiada pintèr, bodo; **In hooge achting staan**, kabilangan, kahormatan, di hormati, di pèrmoeliakèn.
Hoogachten, mèmbilangkèn, mèngindahkèn, mèmoe-liakèn, mèng-hormati, mènghormatkèn.

Hoogbejaard, toewa sèkali, béroemoer toewa sèkali.
Hoogberoemd, amat tērmāsjoer (kasoehoer).
Hoogdravend, kotjak, katjak, bangga.
Hoogedel, amat moelia, bangsawan.
Hoogepriester, m., imam bēsar.
Hoogepriesterambt, o., imamat, daradjat imam bēsar.
Hoogerwaard, amat moehtasjim.
Hoogeschool, v., madrasah.
Hooggeacht, tērhormat, di indahkēn.
Hooghartig, hati bēsar, angkoeh.
Hoogland, o., tanah tinggi, tanah pēgoenoengan, tanah oedik, tanah hoeloe.
Hoogmoed, m., angkoeh, tēkaboer, magroer, kotjak, sombong, olo-olo, bēsar hati.
Hoogmoedig, zie: **Hoogmoed**; (**Zich — aanstellen**), mēmbēsarkēn diri, mēngatas-ataskēn diri, bērsoengar.
Hoogmogend, maha koewasa.
Hoognoodig, pērløe sèkali, tēramat bēsar pērløenja, misti, ta'dapēt tiada.
Hoogrood, merah toewa.
Hoogruggig, bongkok.
Hoogschatten, mēmoeliakēn, mēngindahkēn.
Hoogst, tinggi sèkali (sēndiri), bēsar sēndiri.
Hoogstens, banjak-banjaknja, tinggi-tingginja, bēsar-bēsarnja.
Hoogte, v., tinggi, tingginja; (**hooge plaats**), tēmpat tinggi, tandjakan, boekit; (**dampkring**), oedara; **In de hoogte gaan**, naik; **Op de hoogte zijn van**, tahoe, mēngerti; **Zich op de hoogte stellen**, mēmēriksa; **Iemand in de hoogte steken**, mēmoedjimoedji, mēngangkat-angkat; **De hoogte hebben**, mabok; **Ter hoogte zijn van**, ada dēkat pada, bērtētangan dēngan; **Iemand uit de hoogte toespreken**, be-

handelen, bērkata-kata dēngan angkoeh, mēngasarkēn, mēngasari.
Hoogverraad, o., doerhaka kapada radja (nēgēri); **Hoogverraad plegen**, bērdoerhaka kapada radja (nēgēri).
Hoogzwanger, boenting (hamil) sarat (toewa).
Hooi, o., roempoet kēring; **Te veel hooi op zijn vork nemen**, mēnjanggoepi tērlaloe banjak.
Hoon, m., tjēla, hodjat.
Hoonen, mēntjēla, mēnjēla, mēm-bēri maloe, mēmaloekēn, mēng-hodjat, mēnghinakēn.
Hoop, v. en m., (**verwachting**), harēp, pēngharēpan, asa; (**stapel**), toempoekan, timboenan; (**troep**), toempoek, koempoelan; (**zwerm**), kawan; **Geen hoop meer hebben**, hilang (poetoes, tiada poenja) pēngharēpan lagi, poetoes asa; **Zich met ijdele hoop vleien**, mēngenakkēn diri dēngan pēngharēpan jang sia-sia; **Hoop voeden**, mēngharēp, mēngharēp-harēp; bērharēp; **Iemands hoop verijdelen**, mēmoeeskēn (mēniadakēn) pēngharēpan orang; **Bij hoopen**, bērtimboen-timboen, bērkawan kawan; **Op hoopen leggen**; mēnoempoek, mēnimboen, mēnimboenkēn; **Te hoop loopen**, bērkoempoel, bērkēloempoek, mēngoempoel, bērhimpoen; **Over hoop liggen met**, tiada baik, bērsētēroe, bērkēlahi, bērmoesoehan.
Hoopen, zie: **Ophoopen**.
Hoorbaar, kadēngaran, tērdēngar.
Hoorren, dēngar, mēndēngar, mēnēngar, mēndēngarkēn; **Naar iemand hooren**, volgen wat hij zegt, mēnoeroet katanja.
Hoorn, m. en o., tandoek; (**op het voorhoofd bij een rhinoceros**), tjoela; (**schelp**), roemah, koelit; (**blaasinstrument**),

sèlompèret, tèrompet; **Met de hoorns stooten**, mènandoek; **Op de hoorns nemen**, mêngangkak dèngan tandoek (tjoela); **Op zijn hoorns nemen**, mènanggoeng, sanggoep, mènjanggoepi; **De horens afleggen**, (van herten), mêngganti tandoek, mènanggalkèn tandoek; **Hoorn des tijds**, sangkakala; **Hoorn (voelhoorn) van een insect**, tandoek, soengoet; **Hoorn (krul) aan den nok van een dak**, gondjong; **Hoorns der maan**, tandoek boelan.

Hoornblazer, m., toekang sèlompèret.

Hoornen, tandoek, dari tandoek.

Hoornvee, o., binatang jang bèrtandoek.

Hoos, v., poeting balioeng.

Hoovaardig, olo-olo, bèsar hati, djémawa, angkoeh, kotjak.

Hoozen, mènimba.

Hopeloos, poatoes asa (pèngharèpan).

Hopen, harèp, mèngharèp, mèngharèp-harèp.

Horde, v., (dekmat), kadjang; (om iets op te plaatsen), antjak, padjak, para-para, bidai; (troep), kawan.

Horizon, m., tèpi (kaki) langit.

Horizontaal, goemèletak, moedjoer tanah.

Horloge, o., erlodji.

Horlogeglas, o., gèlas erlodji.

Horlogeketting, m., rantai erlodji.

Horlogeleutel, m., koentji erlodji.

Horoskoop, m. en o., nadjm, noedjoem, ramal; **Iemands horoskoop trekken**, mèmbilang ramal.

Horten, soentoek, mènjoentoek, bèrbanting.

Horzel, v., lalat (lalèr) kèbo (koeda).

Hospitaal, o., roemah sakit.

Hotten (van melk), pètjah.

Houden (vasthouden), pegang.

mèmegang; (in de gesloten hand), mènggènggèm; (op den schoot), mèmangkoe; (in de armen), mèngampoe; (omhoog), mèndjoewak, mèndjoendjoeng; (de hand voor den mond), bèrtèkap, mènèkap; (de wacht), bèrdjaga, bèrkawal, mèndjaga, mèngawal; **Het houden met**, safakat, bèrmoeafakat, mèmoeafakati, mènjèrtai; (in ongeoorloofde betrekking zijn tot), bèrkèndak, bèrkèndakan, bèrzina, bèrmoeakah; (uithouden), tahan, mènahan, bètah; **Een winkel houden**, bèrkèdai, mèmboeka waroeng (toko); **Zich houden alsof**, poera-poera; **Van iets of iemand houden**, soeka, mènjoekai, tjinta, kasih, mèngasihi, sajang, mènjangangi; **In het oog houden**, mèmasingi mata, mèndjagal, mèlihati; **Voor waar houden**, pèrtjaja; **Houden voor**, mènjangka, mènjangkakèn, mèngira, mèngirakèn; **Den mond houden**, diam, bèrdiam; **Zijn woord houden**, mènjampaikèn djandji; (vatten), mènangkèp; **Langs de kust houden**, mènjoesoer pantai, mènnoeroet pasisir; **Zijn fatsoen houden**, mèlakokèn diri dèngan patoet.

Houding, v., (postuur), roepa sikap, lèmbaga; (stand), pèrdirian, bangoenan.

Hout, o., kajoe; (Levend), kajoe hidoep; (Dood), kajoe mati; (Dood, omgevallen), rèbatang, kajoe roeboehan; (Gekapt), tèbangan; (Gekloofd), kajoe bèlahan; (Brand—), kajoe api, kajoe bakar; (Mast —), kajoe boelat, kajoe tiang; (Timmer—), kajoe bakal; (Vermolmd —), kajoe boeboek.

Houtader, v., koerai (oerat, barik) kajoe.

Houtasch, v., aboe kajoe.

Houtdief, m., pèntjoeri (maling) kajoe.

- Houtduif**, v., boeroeng balam.
Houten, kajoe, dari kajoe.
Houthakken, mënëbang (mëmotong, mënëgor) kajoe.
Houthakker, m., toekang motong (mënëbang) kajoe.
Houthandel, m., përniagaan (daganan, pëndjoewalan) kajoe.
Houtmaat, v., oekoeran kajoe.
Houtmagazijn, o., goedang kajoe.
Houtmijt, v., fimboenan (toempoe-kan) kajoe; (**brandstapel**), pantjaka.
Houtrijk, banjak kajoe-kajoenja (kajoe-kajoenan).
Houtskool, v., arëng, arëng kajoe.
Houtsnede, v., oekiran kajoe.
Houtsnijder, m., pëngoekir (toekang mëngeokir) kajoe.
Houtsnijwerk, o., oekiran kajoe.
Houtsnip, v., boeroeng boertjet.
Houtspaander, m., tatal.
Houtstapel, m., timboenan (toempoe-kan) kajoe.
Houtstapelplaats, v., tëmpat kajoe, tëmpat toempoe-kan kajoe, bangsal tëmpat simpënan kajoe.
Houtveiling, v., lelang kajoe, pëndjoewalan kajoe.
Houtvester, m., kapala bèlandong.
Houtvlot, o., getek (rakit) kajoe.
Houtwaren, v., barang-barang kajoe, përkakas kajoe.
Houtwerk, o., përkakas kajoe, pakërdjaan kajoe.
Houtworm, m., boeboek, tëmba-loek.
Houtzaag, v., gërgadji kajoe.
Houvast, o., pegangan, pëmegan-gan.
Houw, m., (slag met een sabel, enz.), tëtak, paloe; (**wonde**) loeka.
Houw(standvastig), bënar; **Houw en getrouw**, bënar dan sëtia.
Houweel, o., (om den grond om te werken), patjoel, tjangkoel; (**plk**—), tjatoek, pëntjatoek, tjoe-tjoek-dandang.
Houwen (met een sabel), mëmarang, mënëtakkën, mëmbatjok;

- (**in stukken**), mëmanggal, mëmotong, mëmëlah; (**omhouwen**), mënëbang.
Houwer, m., pëdang, golok, këlewang, parang.
Houwitser, m., mëriam përioek api, mëriam kodok.
Hoveling, m., orang astana (dalëm), pëndjawat astana.
Hovenier, m., toekang këbon, djoeroe këbon (taman).
Huichelaar, m., orang tjoelas hati (moenafik, bërmoeka doewa).
Huichelen, poera-poera, tjoelas, bërmoeka doewa.
Huid, v., koelit, bëloelang; (**be-reide** —), samak; **De huid afstroepen**, mëngëset, mëngeoliti; **De afgelegde huid eener slang**, saroeng oelër.
Huidbereider, m., toekang samak (koelit).
Huidenkooper, m., orang bërda-gang koelit (samak).
Huidhaar, o., roema, ramboet, boeloe.
Huidig, sëkarang ini, hari ini, ini hari, pada masa ini.
Huiduitslag, m., koedis, koerap, koreng, sawan indja.
Huidvlek, v., (**witte**—), panau, panoe.
Huidvuil, o., daki.
Huif, v., (**hoofddeksel**), koedoeng, këkoedoeng; (**kap**), tenda, toedoeng kap.
Huig, v., anak lidah, lidah këtjil; **Iemand van de huig lichten**, mënipoe, mënperdjakën.
Huilen, mënangis; **Over iets huilen**, mënangisi, mënangiskën; (**janken**), mëloeloeng, mërawoeng; (**van den wind**), bër-dëngoeng.
Huis, o., (**woning**), roemah; (**gezin**), isi; roemah, anak-bini; (**afkomst**), asal, bangsa; (**eigen haard**), roemah tangga; (**steen-nen** —), gëdong, roemah gëdong (batoe); (**Planken**—), roemah

papan; (**Met een rieten dak**), roemah atap; (**met een plat dak**), roemah papak; (**op palen**), roemah panggoeng; (**Gods —**), balt Allah, masjid. mësigit, gèredja; **Naar huis gaan**, poelang, pèrgi poelang; **Te huis**, di roemah; **Te huis komen**, poelang (datèng kembali) di roemah; **Bij iemand in huis zijn**, mènompang; **Zich ergens te huis gevoelen**, sènanng, bètah.

Huisbediende, m., boedjang, boedjang dalèm, djongos.

Huisdeur, v., pintoe roemah.

Huisdier, o., binatang jang djinak, binatang piaraån.

Huisduif, v., boeroeng dara (mèrèpati).

Huiselijk, di roemah, soeka tinggal di roemah, di dalèm roemah.

Huisgenoot, m., orang saroemah, tèmèn saroemah.

Huisgezin, o., isi roemah, anak-bini.

Huisheer, m., kapala roemah.

Huishond, m., andjing pènonggoe roemah.

Huishoudelijk (zuinig), tjèrèmat, tiada boros; (**tot het huis behoorende**), roemah, roemah tangga, di dalèm roemah; **Huishoudelijke zaken**, pèrkara roemah tangga.

Huishouden, o., (**huishouding**), hal roemah tangga, hal pèmegangan roemah tangga.

Huishouden, mèlakoekèn (mèmègang) roemah tangga.

Huishoudgeld, o., oewang bèlandja, bèlandja pasar.

Huishouding, zie: **Huishouden**.

Huishoudster, v., njaI, goendik, pèrampoean jang mèmègang roemah tangga.

Huishuur, v., (oewang) sewa roemah.

Huiskleed, o., pakaian sahari-hari.

Huisknecht, m., zie: **Huisbediende**.

Huismeid, o., boedjang pèrampoean, baboe.

Huisraad, m., pèrkakas (sèrba) roemah, barang-barang di dalèm roemah.

Huissleutel, m., (anak) koentji roemah.

Huisslot, koentji roemah (pintoe roemah).

Huistaks, m., padjèk roemah.

Huisvader, m., kapala isi roemah.

Huisvesten, mèmèndokkèn, mènompangkèn, mèmèbèri tèmpat, mèmèbèri roemah, mènodoedoekkèn.

Huisvesting, v., kadoedoekan, tèmpat kadoedoekan (toempangan), roemah, pondok, pondokan.

Huisvrouw, v., bini, istèri.

Huiswaard, m., kapala roemah, toewan roemah.

Huiswaarts, ka roemah, poelang.

Huiszoeking, v., pamèriksaån (panjèlidikan, pèmbongkaran, panggèledah) roemah.

Huiveren, gèmetar, ngèri, takoet, sèlèmpang.

Huiverig (bang), ganta, takoet, sèlèmpang.

Huizen, bèroemah, bèrdoedoek, doedoek.

Hulde, v., sèmbah, hormat; **Hulde bewijzen**, mènjàmbah, mènghormatkèn, mènjoendjoeng; **Iets als blijk van hulde aanbieden**, mèmèpèrsèmbahkèn.

Huldebetoon, o., pèrsèmbahan, bakti.

Huldigen, mènjàmbah, mènghormati, bèrboewat bakti; (**inhuldigen van een vorst**), mènTABalkèn, mènjoendjoeng.

Hullen, mèmakaikèn, mènjàlèboengkèn, mèmboengkoes, mènjàlimoetkèn.

Hulp, v., pèrtoeloengan, pèmbantoean, bela, pèmbelaån; **Hulp vragen**, minta toeloeng; **Hulp verlenen**, mènuloeng, mènuloengi, mèmèbantoe; (**baat**), goena, pèrgoenaån.

Hulpbehoevend, pèrloe di toe-
loengi, bèrhadjat pèrtoeloengan,
papa, miskin, mèlarat.
Hulpmiddel, o., daja, oepaja, daja-
oepaja; **Hulpmiddelen aan-
wenden**, mèngoepajakèn.
Hulponderwijzer, m., goeroe
bantoe (pèmbantoe).
Hulptroepen, m., bala pèmbantoe,
pasoean pèrbantoean.
Hulpvaardig, soeka mènoloeng
(mèmbantoe), bèrchidmat.
Hulsel, o., kèloeboeng, boengkoes,
saroeng, bèlongsong, kèlopak.
Humeur, o., adat, pèrangai.
Hun, marika-itoe, nja, dia orang,
kapada marika-itoe.
Hunkeren, ingin, rindoe, mèngh-
harèp-harèp.
Huppelen, bèrdjingkèrak-djingkè-
rak, bèrlompat-lompat; (**van die-
ren**), bèrtèmpala.
Hupsch, manis, tjantik, baik.
Huren, sewa, mènjewa.
Hurken, djongkok, bèrdjongkok,
mèndjongkok.
Hut, v., roemah kètjil, pondok;
(**aan boord**), petak, koeroeng;
(**in de rijstvelden**), goeboek.
Huur, v., sewa, oewang sewa;
(**het huren**), pènjewaän; (**loon**),
oepah, bèlandja, gadji.
Huurcedel, v., soerat sewa.
Huurhuis, o., roemah sewa.
Huurkoets, v., kareta sewa.
Huurling, m. en v., orang kèrdja
oepahan (jang di bèlandja, di
bajar).
Huurloon, oepah, gadji, bajaran.
Huwbaar, balig, akil (akai) balig;
Huwbaar jongeling, djaka, djè-

djaka; **Huwbaar meisje**, pèra-
wan, anak dara.
Huwelijk, o., kawin, nikah; **Ten
huwelijk vragen**, mèmínang,
mèlamar.
Huwelijksband, m., pèr hoeboe-
ngan kawin, pèrtambahan orang
bèrlaki-bini.
Huwelijksbed, o., tèmplat tidoer
pènganten (orang bèrlaki-bini);
Het huwelijkbed schenden,
bèrzina, bèrmoekah.
Huwelijksbelofte, v., pèrdjandji-
an kawin.
Huwelijksformulier, o., soerat
sjarth kawin.
Huwelijksgeluk, o., sèlamètnja
orang kawin.
Huwelijksgift (aan de bruid), v.,
èmas kawin, mahr; (**aan de
ouders der bruid**), sasèrahan,
djoedjoer.
Huwelijksgoed, o., kapoenjaän
laki-bini, èmas kawin.
Huwelijksliefde, v., tjinta (kasih)
laki-bini (laki-istèri).
Huwelijksplicht, m., wadjibnja
orang kawin (bèrlaki-bini).
Huwelijkstrouw, v., satia orang
bèrlaki-bini (kawin).
Huwelijksvoorwaarden, v., pèr-
djandjian kawin (nikah).
Huwen, kawin, nikah; (**met een
vrouw**), bèrbini, bèristèri, mèm-
pèristèrikèn; (**met een man**),
bèrlaki, bèrsoewami, mèm pèrsoe-
wamikèn.
Huzaar, m., hoesar, soldadoe
hoesar, lègondèr.
Hypocrit, m., orang moenafik.

I.

Ieder, masing-masing, tiap-tiap,
sabèn-sabèn.
Iedereen, masing-masing, sègala

(sèmoea) orang, sa-sa'orang.
Iemand, sa'orang; **Zeker iemand**,
sianoe.

Iets, apa-apa, barang apa-apa, barang sasowatoe; (**een weinig**), sèdikit.

IJdel (onnut), sia-sia, tiada bër-goena, tiada ada goenanja, pèr-tjoema, tjoema-tjoema; (**ledig**), hèmpa, kosong; (**verwaand**), katjak, kotjak, bërtingkah, olo-olo, kèbangaan.

IJk, m., tjap, tjap kompèni.

IJken, mêngètjap, mèmboeboehi tjap.

IJl (ledig), kosong, hèmpa; (**wijd uit elkander**), djarang; (**haastig**), sigèrah, goepoeh, lèkas, tjèpat, dèngan sigèrah (lèkas, goepoeh).

IJlen (in een ziekte), mêngatjo, mèratjau; (**hardloopen**), bèrlari-lari.

IJlhoofdig, kalap, gila-gilaan.

IJlings, tjèpat-tjèpat, lèkas-lèkas, goepoeh-goepoeh.

IJs, o., ajèr batoe (bèkoe).

IJselijk, haiban.

IJskoud, tèrlaloe (tèramat) dingin, dingin (sèdjoek) sèkali.

IJver, m., radjin, karadjinan, gairat, oesaha.

IJverig, radjin, dèngan radjin; **IJverig werken**, bèkèrdja radjin (dèngan radjin), mêngoesahakèn.

IJverzucht, v., dèngki, tjèmboeroean.

IJzen, o., ngèri, takoet, bèrsèram, gèli, kagèlian.

IJzer, o., bèsì; (**In staven**), bèsì lantai (bèrbatang); (**Gegoten**), bèsì toewangan; (**Geslagen** —), bèsì timpaan; **IJzer smeden**, mènimpa (mèmoekeol) bèsì.

IJzerbeslag, o., koelit (saloetan) bèsì.

IJzerblik, o., ajan, bèsì poetih, kaleng.

IJzerdraad, o., kawat bèsì.

IJzeren, bèsì, dari bèsì.

IJzererts, o., tanah bèsì.

IJzergleterreij, v., pètoewangan

bèsì, tèmpat toewangan bèsì.

IJzerhandel, m., pèrniagaan (dagangan) bèsì.

IJzerhard, kèras sèpèrti bèsì.

IJzerhout, o., kajoe balian, kajoe bèsì.

IJzermijn, v., tambang bèsì.

IJzerroest, o., karatan (tahi) bèsì.

IJzersmid, m., toekang (pandai) bèsì.

IJzervijsel, o., kikiran (sèrboek) bèsì.

IJzerwerk, o., pèrabot (pèrkakas, barang-barang) bèsì.

IJzerwinkel, m., toko (kèdai) pèrabot (barang-barang) bèsì.

Ik, akoe, kita, oeloen, sahaja, hamba, patik, beta, goewa, kami.

Immer, sèlamanja, sènantiasa, sèlalo, sèdèkala, sèdia.

Immers, soenggoeh, boekan, boekankah, karèna, karèna sasoeenggoehnja, djoega, poen.

Immigrant, orang lain nègèri jang datèng bèrdoedoek (pindah, — bèroemah).

In, dalèm, didalèm, di, dèngan, pada, ka.

Inademen, bèrnafaskèn, mèmasoekkèn dèngan nafas.

Inbakeren, mènggèdong, mèmbedong.

Inbeelding, v., sangka, kira; (**verwaandheid**), sombong, djèmawa, angkoeh, olo-olo.

Inbijten (sterk water), mèmakan.

Inbinden, mèndjait, mèndjilid.

Inblazen (opstoken), mènoesoek-noesoek, mèngoepak, mèngadjar.

Inboedel, m., pèrkakas (sèrba) roemah, harta-bènda.

Inboorling, m., orang (anak) nègèri (boemi).

Inborst, v., pèrangai, pèkèrti, hati, tabiat, adat.

Inbraak, v., tètasan (pèmètjahan, pèndobèrak) roemah.

Inbreken, mènètas, masoek dèngan mèmètjahkèn pagèr sabagainja, mèmboengkar.

Inbrenge, mēmbawa masoek, mēmasoekkēn.
Inbreuk, v., pēlanggaran.
Incarnatie, v., pēndjēlēmaān.
Incognito, o., samar, dēngan samar.
Indachtig, ingat, sēdar, kēnang, tēr kēnang, tērsēdar; **Indachtig maken**, mēngingat kēn.
Inderdaad, soenggoeh-soenggoeh, sasoenggoehnja, sabēnarnja, sa-pala-pala.
Inderhaast, dēngan goepoeh.
Indertijd, tatkala, pada masa.
Index, m., daftar.
Indië, o., (nēgēri, tanah) India (Hindi).
Indien, djika, djikalau, kaloe, kapan.
Indienen, mēngirim, mēmasoekkēn, mēngatoerkēn, mēmpērsēmbah kēn; (**Eene klacht**), mēngadoe, mēngadoekēn, mēndakwa.
Indigo, v., nila; (**de plant**), taroem, tom, nila; **Indigo bereiden**, mēmbikin (mēmbowat, mēmoe-koel) nila; **In indigo verven**, mēnjēloep di nila, mēnjēloep biroe.
Indigofabriek, v., pabērik nila.
Indijken, mēmbēndoeng, mēnēr-biskēn, mēngikat.
Indoen, mēmasoekkēn, mēmboweh kadalēm, mēnaroh didalēm.
Indompelen, mēnjēloep, mēntjē-loep, mēnjēloepkēn, mēnjēlamkēn.
Indrijven (**inslaan**), mēlantak, mēmaloeh, mēmbēnam.
Indringen, masoek; (**van vochten**), mērēsēp, mēmakan.
Indringend, mēngēmoel, tiada maloe.
Indrogen, djadi kōring.
Indruschen (— **tegen**), mēlawan, mēlanggar, tiada patoet.
Indruk, m., (**spoor**), bēkas; (**holte**), tikas, lōkok; **Indruk maken op het gemoed**, masoek (makan) di dalēm hati; **Indruk maken**, kabilangan, kahormatan, di indahkēn.
Indrukken, mēlōkokkēn, mēmasoekkēn, mēnēkan kadalēm.

Industrie, v., pēroesahaān, karadjinan pandai.
Induwen, toelak kadalēm, mēnoelak masoek, mēmasoekkēn, mēnēkan kadalēm.
Ineen, djadi satoe, satoe dalēm lain.
Ineendraalen (**van touw**), mē mintal, mēnganjam, mēngoesik, mēmoelas.
Ineendrukken, mēngimpalkēn.
Ineenkrimpen, mēngkēret, mēngkēroet.
Ineenkronkelen, bērbēlit-bēlit.
Ineenloopen (**van vertrekken**), tēroes-mēnēroes; (**van vochten**), bērtjampoer, karam; (**van rivieren**), bērtēmoe; (**van melk**), pētjah.
Ineenschuiven, mēnjorongkēn satoe dalēm lain.
Ineensmelten, mēlēboer djadi satoe.
Ineenvloelen, mēlele bērtjampoer (djadi satoe).
Ineenzakken, rēbah, roeboeh.
Ineenzetten, mēmasang.
Inenten (**van pokstof**), mēnjatjari, mēnjatjarkēn, mēnanēm kēn tjatjar (katoemboehan).
Infanterist, m., soldadoe, soldadoe sēnapan.
Influisteren, bērbisik, mēmbisik kēn.
Ingaan, masoek, masoek kadalēm; (**Aanvangen**), moelai; (**Bij iemand** —), mampir, bērsinggah.
Ingang, m., (**van een gebouw**, enz.), pintoe; (**van een rivier**), koewala, moewara; (**mond**), moeloet; (**begin**), moela, pērmoelaān; **Ingang vinden**, di pērtjaja, di tērima.
Ingebeeld (**verwaand**), olo-olo, bangga, pērilentai; (**gewaand**), di sangka sahadja, tēkira.
Ingekankerd, bērakar.
Ingelascht, tērsamboeng.
Ingelegd (— **met**), bērtatahan, di taboer; (**in zout**), asin, di asin; (**in zuur**), asēm, atjar, di atjar.

Ingenomen, (— met), soeka, ridla, birahi.
Ingetogen, sopan, santoen, sènoe-noeh.
Ingeval, kaloe, djika, djikalau, la-moen, sa'andainja, kapan.
Ingevallen, kèmpes, tjèkoeng, tjè-loeng, tjèngkèroeng.
Ingeven (doen innemen), mèm-bèri (kasi, soeroeh) makan (mi-noem); (inspireeren), mèn-gil-hamkèn, mèn-oeroenkèn.
Ingeving, v., (invallende gedachte), akal jang mèn-datèng (tim-boel), ingatan timboelan; (inspiratie) ilham; (van den duivel), pèngharoe, pènggoda, wasoewas.
Ingevolge, karèna, oleh karèna, oleh (dari) sèbab, atas.
Ingewand, o., isi pèroet.
Ingewandspijn, v., sakit (moelès) pèroet.
Ingewandsworm, m., tjatjing.
Ingewijd, tahoe, kènal, sastrawan.
Ingewikkeld, koesoet, soekar, moesjikil, gèlap, gaib.
Ingeworteld, biasa, bèrakar.
Ingezetene, m. en v., anak (orang) boemi (nègèri), pèdoedoek.
Ingieten, mèn-oewang, mèn-gi-sikèn.
Ingooien, mèlempar (mèloetar) ka-dalèm (masoek).
Ingrijpen (inbreuk maken op), mèlanggar; (vatten van de tanden van een rad), makan, mèmakan.
Inhakken, mèm-bèlah, mèm-batjok, mènanggal.
Inhalen (van iemand, die vooruit is gegaan), mèn-joesoel; (verwelkomen), mèm-jamboet, mèn-djèmpoet; (naar binnen halen), mèn-arik masoek; (van een vlag, enz.), mèn-oeroenkèn.
Inhalig, loba, pèlit, mèdit, kikir, sèkakèr, tama.
Inham, m., (baai), tèlok; (van een rivier of meer), rantau.

Inhebben (bevatten), moewat, tèrmoewat.
Inheemsch, nègèri, dari nègèri.
Inhelen, mèlantak.
Inhoud, m., isi, moewatan, boenji, bèsar; (**Korte** —), ichtisar, ring-kèsan.
Inhouden (bevatten), moewat, tèrmoewat, bèrmoewat, bèrisi, bèrboenji; (**beteugelen**), mènahan, mènabani; (**afhouden**), mèmotong, mèn-jèngkolong.
Inhoudsmaat, v., soekat, takèr;
Met een inhoudsmaat meten, mèn-joekat, mèn-akèr.
Inhoudsopgave, v., daftar isinja boekoe. (hoe)
Inhouten, o., gading-gading pèra-
Inhuldigen (van een vorst), mèn-tabalkèn.
Inkeer, m., (berouw), sèsal, tobat;
Tot inkeer komen, mèn-jèsal, bèrtobat.
Inkeping, v., oebang, goebang, tjangap, batjokan.
Inklaren, mèm-bajar beanja barang pèmasoekan, mèm-masoekkèn barang dagangan.
Inklimmen, naik; mèm-mandjat.
Inkomen, o., (inkomsten), bèlan-dja, gadji, asil, pèrolehan.
Inkomen, masoek; **Inkomende rechten**, bea barang dagangan, jang di masoekkèn di nègèri.
Inkoop, m., bèli, bèlian, pèm-bèlian.
Inkopen, mèm-bèli.
Inkoopsprjs, m., harga pèm-bèlian.
Inkrijgen (te eten of te drinken krijgen), kamasoekan.
Inkrimpen, mèn-gkèrèt.
Inkt, m., dawat, tinta, mangsi.
Inktkoker, m., tèmpat tinta (dawat).
Inktvlek, v., nota tinta (dawat).
Inktvisch, m., tjoemi-tjoemi, ikan noes; (**grootte soort**), goerita.
Inlander, m., anak (orang) nègèri (boemi).
Inlandsch, tjara anak nègèri, dari pada nègèri.

Inlasschen, mënjamboeng, mënjamboengkën.
Inlaten (binnen laten), mēmbēri (kasi) masoek; (**bemoelen**), pērdōeli, mērdōelikēn, bērtjampoer.
Inleg, m., tarohan, pokok.
Inleggen (bij een weddenschap), mēnaroh, bērtarohan; (**in zout**), mēngasinkēn; (**in zuur**), mēngatjarkēn; (**in suiker**), mēmbikin manisan; (**van juweelen**), mēnatahkēn, mēnaboer; (**in iets leggen**), mēnaroh di dalēm, mēmbōeboeh dalēm, mēmasoekkēn.
Inleiding (van een boek), v., tasdir.
Inleveren, mēmbawa masoek, mēmasoekkēn, mēngatoerkēn, mēnjampaikēn, mēnjēmbahkēn.
Inlichten, mēmbēri katēranan, mēnērangkēn, mērisikkēn.
Inlichting, v., katēranan, kanjataan; **Inlichting geven**, zie: **Inlichten**.
Inlijven, mēmasoekkēn, mēnambahkēn kapada, mēngoempoelkēn, kapada, (**inschrijven**), mēndaf-tarkēn.
Inloopen (binnenkomen), masoek; (**Tegen iets —**), mēlawan; (**Er —**), katjēlik.
Inlossen, mēnēboes.
Inmaken (in zout), mēngasinkēn; (**in zuur**), mēngatjarkēn; (**in suiker**), mēmaniskēn.
Inmengen, mēnjampoer, mēnjampoerkēn; (**Zich —**), bērtjampoer, mēnjampoer.
Innetselen, mēngoeroeng dalēm tembok, mēnembokkēn.
Inmiddels, samantara, dalēm antara itoe, sēdang, salagi.
Innaaien, mēndjaif.
Innemen (binnen brengen), mēmbawa masoek; (**van een lading**), moewat; (**van medicijnen**), minoem (makan) obat; (**veroveren van een stad**, enz.), mēngalahkēn, mērampas; (**het hart winnen**), mēngambil hati.

Innemend, manis, molek, mēngambil hati, mēnjēnēngkēn.
Innen, mēnagih, mēmoengoet, mēnarik.
Innerlijk, batin, dalēm hati.
Innig, soenggoeh-soenggoeh, toeloes, bētoel-bētoel.
Inoogsten, mēndapēt hasil; (**van vruchten**), mēmoengoet, mēngalap, mēmbetik; (**van rijst**), mēnoewai, mēmotong.
Inpakken, mēmbōengkoes, mēmbaloet.
Inpalmen, mēngambil, mērampas; (**Het hart —**), mēnawan (mēngambil) hati.
Inpeperen (Met peper kruiden), mēnaroh (mēmbōeboehi) lada, mēladaf; (**Vergelden**), mēmbalēskēn, mēmbalēs, mēngadjar.
Impompen (Iemand iets —), mēngadjar bēroelang-oelang.
Imprenten, mēngadjar baik-baik.
Inregenen, tampias.
Inrekenen (gevangen nemen), mēnangkēp.
Inrichten, mēngatoer, mēmērentahkēn, mēmatoetkēn, mēnartib.
Inrichting, v., pēratoeran, pēngatoeran, atoeran; **Liefdadige inrichting**, balai dērma.
Inroepen (binnenroepen), mēmanggil (mēnjilakēn) masoek; (**van hulp**), mēmintā toeloeng, mintā toeloeng.
Inrollen, mēnggoeloeng.
Inruilen, mēnoekar, mēnoekarkēn.
Inruimen, mēmbēri tēmpat, mēlōgakēn.
Inrukken (weggaan), pērgi; (**van soldaten**), poelang ka tangsi, pērgi kombali ka tangsi; (**een stad**, enz. —), masoek, tēmpil masoek.
Inschenken, mēnoewang, mēnoewangi.
Inschepen, mēmoewatkēn di kapal (**Zich —**), naik kapal.
Inscheuren, robek, soewek.
Inschieten (tusschensteken),

ménjisipkèn, mēmasoekkèn; (**verliezen**), hilang, kahlilangan, roegi, karoegian; (**te binnen schieten**), ingat, kaingatan.

Inschikkeltjk, sabar, mēnoeroet, lēmah.

Inschrijven, mēndaftarkèn, mēnoelis dalēm daftar; (**Op iets —**), mēminta, mēnawar.

Inschulven, mēnJORONG masoek, mēmasoekkèn.

Inscriptie, v., soeratan.

Ingelijks, djoega.

Insigniën, o., alat.

Insinuatie, v., sindiran, dakwa, sita.

Insinueeren, mēnjindir, mēndakwa, mēnjita.

Inslaan (naar binnen slaan), mēlantak, mēmoekoel masoek, mēmantjang; (**van den bliksem**), mēnjambēr; (**koopen**), mēmbēli; **Den bodem inslaan**, mēmbatakkèn; **Een weg inslaan**, mēnoeroet djalan.

Inslag, m., (**van een weefsel**), pakan; (**opnaaisel**), lipētan pēndjaitan; (**van levensbehoef ten**), pēmbēlian rēdjēki.

Inslagspoel, v., torak.

Inslapen, tidoer, poelēs.

Inslikken, mēnēlan.

Inslokken, mēnjapēlok, mēntjaroek.

Inslorpen, mēngiroep, mēngoejoep.

Insluipen, masoek dēngan mēntjoeri (dēngan diam-diam).

Insluiten (opsluiten), mēnoetoep, mēngoeroeng; (**omsingelen**), mēngēpoeng; (**omvatten**), mēlipoet; (**bevatten**), tērisi, moewat, bērboenji; (**vervat zijn in**), masoek.

Insluiting, v., pēnoetoepan, pēngēpoengan.

Insmeren, mēloeloet, mēngoerap, mēnggosokkèn, mēmālit, mēmboehkèn.

Insniijden, mēnorih, mērētas, mēngiris-iris, mēngoekir.

Insolvent, poetoēs modal, tiada poenja modal lagi.

Insoppen, mēnjēloep.

Inspannen (van trekdieren), mēmasang, mērakitkèn; (**zich —**), mēngoesahakèn (mēnggagahi) diri, mēnjoenggoehi.

Inspecteeren, mēmēriksa, mēmēriksaī.

Inspecteur, m., insēpektor.

Inspiratie, v., ilham, angan-angan hati.

Instaan (— voor iets), mēnanggoeng, mēngakoe, mēnjanggoepi.

Installatie, v., lantikan, gēlaran.

Instampen, mēngasak, mēnoemboek, mēmādētkèn.

Instappen, masoek, naik.

Insteken, mēnoesoek, mēmasoekkèn, mēnjisipkèn.

Instellen, mēnēntoekkèn, mēlētakkèn, mēngadakkèn, mēndjadikkèn, mēmbikin, moelaī.

Instelling (wet), v., hoekoem, oendang-oendang, atoeran sjarth, pērentah; (**gewoonte**), adat, roekoen; (**van liefdadigheid**), balai dērma.

Instemmen, moeafakat, bērmoeafakat, safakat, soeka, mēmbēnarkèn, mēngaboelkèn, mēngidzinkèn.

Instijgen, naik.

Instorten, roeboeh, rēbah; (**van een zieke**), kamboeh; (**ingieten**), mēnoewang, mēntjoerakhkèn,

Instroomen, mēngalir masoek.

Instructie, v., sjarth, soerat djabatan, pērentah kawadjiban, sētōroeksi; **Instructie eener zaak**, v., papēriksaān pērkarā.

Instrument, o., pērkakās, alat, pēsawat.

Insubordinatie, v., doerhaka, ka-doerhakaān, koerang adjar; (**door woorden**), pērlawanan (koerang adjar) dēngan moeloet (bitjara); (**feitelijke —**), pērlawanan dēngan mēmakai tangan (atau kaki), pērlawanan dēngan mēmoekoel

(mënabok, mënëndang, mëmbatjok, mënoesoek, mëmëntoeng, enz.).

Inteekenen, mëmboeboeh tanda tangan, mëmësan.

Interessant, indah-indah, pëlik, aneh.

Interest, m., boenga, anakan;

Geld op interest zetten, mëmboengakën (mënganakkën) oewang; **Interest trekken**, makan boenga, mënarik boenga; **Interest op interest**, boenga ganda-bërganda.

Intocht, m., masoek, kamasoekan.

Intoomen, mënahani, mënahan-kën.

Intrede, v., masoek.

Intrek, m., masoek, toëmpang, pondok; **Zijn intrek bij iemand nemen**, mënompang, mëmpondok.

Intrekken (inkomen), masoek, bërdjalan masoek; (**inzuigen**), mëngisëp, mërësëp; (**van een verordening**), mëniadakën.

Intusschen, samantara itoe, dalëm antara, sëdang.

Inval, m., (**van den vijand**), pënjëranan, pëlanggaran; (**opkomende gedachte**), akal mëndatëng.

Invallen (van een vijand), mënjërang, mëlånggar; (**instorten**), roeboeh, rëbah; (**te binnen schieten**), ingat, kaingatan, kënarang, sëdar.

Inveren, bërlajar masoek, masoek bërlajar.

Invatten, mëlipoetkën, makan; (**van edelgesteenten**), mënahakën.

Inventaris, m., daftar.

Inventariseeren, mëndaftarkën.

Invloed, m., (**macht**), koewasa;

Invloed hebben, bërkoewasa;

Zijn invloed aanwenden, mëm-përgoënakën koewasanja.

In voege, hingga, sahingga, djadi.

Invoegen (lasschen), mëmjam-

boeng, mëngantarakën; (**tusschensteken**), mënjisipkën, mëmasoëkkën; (**bijvoegen**), mënambakkën.

Invoegsel, o., samboengan, tambahan.

Invoer, m., pëmbawaan masoek pëmasoëkan.

Invoerartikelen, o., barang-barang dagangan jang di bawa masoek (di masoëkkën).

Invoeren, mëmboewo masoek, mëm-masoëkkën; **Een gebruik invoeren**, mëndjadikën adat, mëngadat-kën; **Een wet invoeren**, mëlëtakkën (mëndjadikën, mëlakoëkkën) hoëkoem.

Invoerrecht, o., bea pëmasoëkan barang.

Invoeren, mënagih, mënarik, mëmompang.

Invreten, makan kadalëm.

Invullen, mëngisi, mëngisikën; (**het ontbrekende** —), mënambahi, mënambakkën.

Inwaarts, kadalëm, kasëbëlah dalëm.

Inwachten, mënantikën, mënompang.

Inwendig, dalëm, didalëm, di dalëm hati, batin.

Inweven, mëmamakankën, mëm-pakak-kën.

Inwijden, mëntahbiskën, mëm-bërkatkën.

Inwikkelen, mëmboengkoë, mëm-bëlöt, mëm-bëhat.

Inwilligen, mëloloëskën, mëngidzinkën, mëngaboëkkën, mëm-bëri idzin (përmisi).

Inwilliging, v., idzin, përmisi.

Inwinnen (berichten —), mën-anjakën chabar.

Inwonen, doëdoek, bërdoëdoek, tinggal, bëroemah; (**bij iemand**), mënompang, mëmpondok.

Inwoner, m., anak (awak) nögëri (boëmi), orang pasak, pëdoëdoek, moëkim; (**van een huis**), orang isi roemah; (**bij een ander**),

orang mēnoempang (mondok), orang saroemah.

Inwrijven, gosok, mēnggosok, mēnggosokkēn.

Inzage, v., pēmēriksaan.

Inzakken, roeboeh, roentoeh, toeroen, tēnggēlēm, amblēs.

Inzamelen, mēmoengoet, mēngoempoelekēn, mēnghimpoenkēn; (**van vruchten**), mēmētik, mēngoendoeh, mēranggah.

Inzeepen, mēnjaboeni, mēnggosoki saboen.

Inzegenen, mēmberkati, mēnjēlamētkēn, mēmberī berkāt, mēntzabitkēn.

Inzet, m., pasang, pasangan, tarohan, pērtarohan.

Inzetten (bij het spel), mēmasang, mēnaroh; (**van juweelen**), mēnatahkēn, mēnaboer; (**van een bod**), moelaī mēnawar; (**van een stuk in een kleed**, enz.), mēnampal, mēnambēl; (**beginnen van een gezang**, enz.), mēngangkat.

Inzicht, o., (**bedoeling**), niat, kahēndak, maksoed; (**verstand**),

akal, pēkērti; (**onderzoek**), pēriksa.

Inzien (begrijpen), mēngērti, tahoe, mēngatahoeī; (**onderzoeken**), mēmēriksa, mēnimbang; (**doorloopen**), lantjar mēmbatja, mēlihat.

Inzien, o., (**oordeel**), bitjara, ingatan, sangka, pēndapētan, fikiran. timbangan.

Inzinken, tēnggēlēm, amblēs.

Inzonderheid, istimewa poela, tambahan poela, kētjoewali, mēlaīnkēn, tēriēbih lagi.

Inzouten, mēnggarēmi, mēngasini, mēngasinkēn.

Inzuigen, isap, mēngisap.

Inzwachtelen, mēmēbat.

Inzwelgen, mēntjaroek, mēloeloer, mēnēlēm.

Ironie, v., sindiran.

Isoleeren, mēngasingkēn, mēnjingkirakēn.

Israēliet, m., orang jahoedi.

Ivoor, o., gading.

Ivoordraaler, m., toekang mēlarik gading, pēlarik gading.

Ivoren, gading, dari gading.

J.

Ja, ija, saja, behkan; **Ja zeggen**, mēngija, mēngijakēn.

Jaar, o., taoen, sanat; **Schrikkeljaar**, sal kabisch; **Nieuwjaar**, taoen baroe; **Christelijk jaar**, taoen mēsēhi; **Mohammedaansch jaar**, taoen hedjrah; **Begin van het jaar**, pērmoe-laān (kēpala) taoen; **Binde van het jaar**, pēnghabisan (kasoe-dahan, tostoep, boentoet) taoen; **Op jaren zijn**, toewa, bēroemoer, bērida.

Jaardag, m., hari taoen. (oenan.

Jaargeld, o., gadji (bēlandja) ta-

Jaargetijde, o., moesim, masa.

Zie verder: **Moesson**.

Jaarlijks(ch), tiap-tiap (sabēn) taoen.

Jaartelling, v., tarich.

Jaarwedde, v., zie op: **Jaargeld**.

Jacht, o., pēmboeroean; **Op jacht zijn**, bērboeroe; **Jacht maken op**, mēmboeroe.

Jachten, mēmboeroe-boeroe, mēm-bangatkēn, mēlēkaskēn.

Jachtgeweer, o., sēnapan (bēdil) pērboeroean.

Jachttijd, m., moesim (masa) bērboeroe.

Jagen, mēmboeroe; (**wegjagen**), mēngoesir; (**op de vlucht**), mēlarikēn, mēnghalaukēn; **Over de kling jagen**, mēmboenoeh; **In**

den brand jagen, mênakoeti;
Op kosten jagen, mêmbersarkên
 bëlandja (ongkos).
Jager, m., pêmboeroe, orang bër-
 boeroe.
Jaloersch, tjëmboeroean, mëngiri;
Jaloersch maken, mënjëm-
 boeroekên.
Jammer, o., (**Het is —**), sajang;
 (ellende), kasokaran, tjilaka,
 siksa; (**weeklacht**), pëngadoe-
 han.
Jammeren, mëngadoeh, mërata,
 mënangis.
Jan, m., (**— en alleman**), sasa-
 orang, sëmbarang orang.
Janhagel, o., (**gemeen volk**),
 orang hina-dina.
Janken, mëngengkeng.
Januari, m., boelan Djanoewari.
Jarig (**— zijn**), hari taoennja.
Jas, v., djas.
Jasmijn, v., këmbang (boenga)
 mëlati (mëlœer, mënoer).
Java, o., tanah (poelau) Djawa.
Jawaan, m., orang djawa.
Javaansch, djawa, tjara djawa;
 (de taal), bëhasa djawa.
Jegens, pada, kapada, bagai, akan.
Jenever, v., sopi, djin, djënewër.
Jeremiade, v., pëngadoehan.
Jeugd, v., masa (tempo) moeda
 (këtjil), oemoer moeda, dewasa
 orang moeda.
Jeugdig, moeda, përkasa.
Jeuk, m., gatël, kagatëlan.
Jeuken, gatël.
Jicht, v., sëngal, entjok.
Jokken (**onwaarheid spreken**),
 doesta, djoesta, bërdjoesta, mën-
 djoesta; (**schertsen**), bërsënda,
 bërmain gila.
Jong (**niet oud**), moeda, këtjil;
 (**pas, niet lang geleden**), bë-
 haroe, baroe.
Jong, o., (**van een dier**), anak.
Jongedochter, v., dajang, anak
 përawan, anak dara.
Jongheer, m., sinjo.
Jongeffrouw, v., nona.

Jongeling, m., anak (orang) moeda,
 taroena, djaka, djëdjaka.
Jongen, m., boedak, kanak-kanak,
 anak laki-laki, poetëra; (**be-
 diende**), djongos, boedjang.
Jongen (**werpen**), bëranak.
Jonger, lëbih moeda, moeda dari
 pada; **Jongere broeder of
 zuster**, adik.
Jonggehuwd, bëharoe (baroe)
 kawin.
Jonggezel, m., boedjang, orang
 boedjang (taroena).
Jongst, tërmoeda, moeda sëndiri;
De jongste (**van een aantal
 kinderen**), anak boengsoe, anak
 pëmbontot; **De jongste dag**,
 hari kiamat.
Jonk, v., (**Chin. vaartuig**), djoeng.
Jonker, m., awang, toen. (nona).
Jonkvrouw, v., dajang, daradang,
Jood, m., orang jahoedi.
Jool, m., (**pret**), ramai-ramai, ka-
 soekaän.
Jou, zie: **Jij**.
Judas, m., orang chianat.
Juffer, v., zie: **Jonkvrouw**.
Juffertje, o., (**insect**), tjapoeng.
Juichen, bërsœrak-sœrak.
Juist, bëtoel; (**bij tijds**), sanjam-
 pang; (**passend**), sëdëng, ganal,
 sama; (**zoo pas**), bëharoe, baroe.
Juistheid, v., kabëtoelan.
Juk, o., (**draagstok**), pikoelan,
 gandan, lambaran; (**voor die-
 ren**), danam, sawat, pasangan;
Onder het juk brengen, më-
 naloeckên, mëngalahkên.
Jukbeen, o., toelang pipi.
Juli, m., boelan Djoeli.
Juni, m., boelan Djoeni.
Jurisdiction, v., dairah hoekoem.
Jus, v., koewah, saos.
Justitie, v., djoestisi, hoekoem.
Juweel, o., ratna, përmata, djohar;
Met juweelen bezetten, mëna-
 tahkên (mënaboeri) përmata
 (intën).
Juwelier, m., djohari, toekang
 intën (përmata).

K.

Kaai, v., pangkalan, toempoean haroes, tjaroetja dërmaga.

Kaaiman, m., boeaja.

Kaak, v., rahang, toelang rahang, pipi; (**schandpaal**), tiang (tëmpat) aib; **Aan de kaak stellen**, mëmaloeakën, mënghinakën.

Kaakslag, m., tampar, tëmpiling.

Kaal, goendoel, soelah, botak; (**arm**), miskin, papa.

Kaam, v., lapoe, maoeng.

Kaap, v., tandjoeng, hoedjoeng tanah.

Kaapstander, m., poetëran.

Kaar, v., koeroengan ikan.

Kaarden, mënjisir, mënggaroeok.

Kaars, v., dian, lilin; **Vetkaars**, dian (lilin) gëmoek; **Stearinekaars**, lilin wëlanda (poetih); **Een kaars opsteken**, mëmasang lilin; **Een kaars snuiten**, mënggoenting lilin; **Een kaars uitdoen**, mëmadamkën lilin.

Kaart (speelkaart), v., kartoe; (**landkaart**), pëta (gambar) tanah (nëgëri, bënoea); **Kaartspelen**, bërmain (main) kartoe, mëngëpëlek.

Kaartspel, o., përmainan kartoe.

Kaas, v., kedjoe, dadi, panir.

Kaatsbal, m., boewah raga.

Kaatsen, mënjepak raga, bërmain sepak raga.

Kabaal, o., roesoeh, karoesoehan.

Kabbelen, bërkotjak, bërkatjak.

Kabel, m., tali saoe, tali djangkar;

Den kabel vieren, mënghoe-loerkën tali saoe; **Den kabel opschieten**, mëlingkarkën tali saoe; **Den kabel kappen**, mëmotong (mënëtas) tali saoe.

Kabinet (geheim vertrek), o., chalwat; (**meubel**), almari, lëmari; (**beste kamer**), kakoes, djamban.

Kabouter, m., koërtjatji, setan polong.

Kade, v., zie: **Kaai**.

Kaf, o., roeman, sëkam.

Kajaputolie, v., minjak kajoe poetih.

Kajuit, v., koeroeng, baroenda, kamar, bilik.

Kakatoe, v., (boeroeng) kakatoewa.

Takebeen, o., toelang rahang.

Kakelbont, bëlang-bonteng, tjorak, pantjawarna.

Kakelen (snateren), mëngotjeh, bëleter; (**van een hen**), bërkëtok-këtok.

Kakken, berak, bërberak, mëmboewang ajër.

Kakkeriak, m., lipas, kakkëriak.

Kalander (insect), v., boeboek.

Kalebas, v., laboe, laboe këndi, bëligo.

Kalefaten, mëmakal, mënjambi, mëndëmpoel.

Kalender, m., takwim, almanak.

Kalf (van een koe), o., anak sapi (lëmboe), pëdet; (**van een buffel**), anak këbo, goedel; (**van een deur**), ambang diatas.

Kalfsbout, m., paha anak sapi (lëmboe), paha pëdet.

Kalfshuid, v., koelit anak sapi (lëmboe), koelit pëdet.

Kalfskop, m., kapala anak sapi (lëmboe), kapala pëdet.

Kalfsoog (spiegelei), o., mata sapi; (**iemand met groote oogen**), orang mata bëliak.

Kalfsvleesch, o., daging anak sapi (lëmboe), daging pëdet.

Kaliber, o., bësar, bësarnja, kadar.

Kalif, m., chalifat.

Kalk, v., kapoe; (**Ongebluschte**—), kapoe hidoep (tohor); (**Gebluschte**—), kapoe mati; (**Metsel**—), kapoe masak (tembok); (**Voor de sirih**), kapoe sirih, ëndjët;

- Kalk branden**, membakar (mēnoenoe) kapoer.
- Kalkachtig**, saroeпа (sabagai, kaja) kapoer.
- Kalkbranderij**, v., pēkapoeran, pembakaran kapoer, toenoe kapoer.
- Kalken**, mēngapoer, mēngapoeri, mēnjapoekēn kapoer, mēlaboer, mēmoetihkēn.
- Kalkoen**, m., ajam wēlanda.
- Kalkoven**, m., zie: **Kalkbranderij**.
- Kalkwater**, o., ajēr kapoer.
- Kallen**, bēleter, mēngotjeh, mēngomong kosong.
- Kalm (van gemoed)**, sēnang, tēnang, sēdjoek hati; (**van het weder**), tēdoeh; (**rustig**), diam, santausa, pēloewang.
- Kalmus**, m., dēringo.
- Kalotje**, o., kopiah, karpoes.
- Kam**, m., sikat, sisir; (**fijne** —), sisir haloes, sērit; (**van een haan**, enz.) djengger, baloeng, djamboel; (**van een rad**), gigi djantēra; (**van een weefstoel**), sisir.
- Kameel**, m., onta.
- Kameleon**, o., kēroening, boenglon.
- Kamer**, v., bilik, kamar, (**Slaap**—), kamar (bilik) tidoer, tēmpat pētidoeran (pēradoean); **Studeerkamer**, kamar mēnoelis, kantor; (**Met**—), kamar makan; **Voorkamer**, kamar moeka (di dēpan); **Achtere kamer**, kamar di bēlakang; (**van een vuurwapen**), tēmpatnja obat (patroem); (**van koophandel**), madjēlis orang bērnijaga (bērdagang).
- Kameraad**, m., tēmēn, andai, taulan, kawan.
- Kamerdeur**, v., pintoe bilik (kamar).
- Kamfer**, v., kapoer baroes.
- Kamille**, v., sēroeni, boenga (kēmbang) sēroeni.
- Kamizool**, o., badjoe pendek (koe-toeng), kamsol.
- Kammen**, mēnjisir, mēnjikat.
- Kamp**, m. en o., (**legerkamp**), pēr-

- tantēraān, pērhentian bala-tantēra; (**wedstrijd**), pērloembaān; (**gevecht**), pērkelahian, kēlahi, pērang; (**veld**), tanah, bēndang; ladang; (**buurt**), kampoeng.
- Kamp (gelijk op)**, sēri.
- Kampeeren**, bērchaimah, mēmondok di loewar tangsi.
- Kampement**, o., tēmpat pērhentian bala-tantēra, tangsi.
- Kamphaan**, m., ajam saboeng, djago adoean.
- Kan**, v., zie: **Kruik**.
- Kanaal**, o., parit, saloeran, sēlokan, tēroesan, djalanan ajēr; (**zeengte**), sēlat.
- Kanalje**, o., orang hina-dina, bangsat.
- Kanapé**, v., bangkoe.
- Kanaster**, m., kērandjang bēsar.
- Kandelaar**, m., kaki dian, tēmpat lilin.
- Kandij**, v., goela batoe.
- Kaneel**, v. en o., kajoe manis; (**Chineesche** —), kajoe manis tjina.
- Kanker**, m., pēnjakit pēkoeng (tjērna, poeroe hajal).
- Kano**, v., djoekoeng.
- Kanon**, o., mēriam; (**klein** —) lila, rantaka; (**regel**), kanoen; **Met een kanon schieten**, mēnembak dēngan mēriam.
- Kanonnier**, m., djoeroe (soldadoe) mēriam.
- Kanonschot**, o., boenji mēriam.
- Kanonskogel**, m., pēloeroe (pelor) mēriam.
- Kans**, v., oentoeng, oendi; **Kans zien tot**, tjakap, sanggoep, mēntjakapi, mēnjangoepi; **Een kans wagen**, mēnjoba, mēnjobaī oentoeng; **De kans waarnemen**, mēmbēlakēn oentoeng.
- Kansel**, m., mimbar.
- Kant**, m. en v., pinggir, tēpi, tēbing, sēgi, sanding, pehak, fihak, sabēlah, sisi: (**speldewerk**), renda; **Van kant maken**, mēmatikēn, mēmboenoe; **Aan kant**

zetten, mënjingkirkën, mëmbë-nakën, mënjimpën; **Aan kant doen**, mënghabiskën, mënjoedah-kën, mërampoengkën.

Kant (— **en klaar**), soedah djadi (habis, sèdia).

Kanteel, m., toengkoop, ringkit.

Kantelen, tërbalik, tørsédjam, dja-toh, tërgoeling.

Kantoor, o., kantor, lodji.

Kanteekening, v., hasjiat.

Kantwerk, o., pëkërdjaän renda, kërawang.

Kap, v., (**van een huis**), boeboeng-an, woewoeng; (**van een rijtuig**, enz.), langitan, tenda, kap.

Kapel, v., (**vlinder**), koepoe, koepoe-koepoe, rama-rama; (**bidkapel**), langgar.

Kapen, mëntjoeri, maling, mëmal-ing, mërëboet, mënjëbërot; (**op zee**), mërampok di laoet, mëmbadjak.

Kaper, m., pëntjoeri, përampok di laoet, badjak.

Kapitaal, o., (**Geld**), oewang, harta; (**Bedrijfs**—), modal, pokok, pangkalan.

Kapitaal (**groot, van belang**), bësar, oetama.

Kapitalist, m., orang hartawan (kaja, poenja oewang, mam-poe).

Kapiteel, o., gandja, mal

Kapitein, m., kapitan, pënglima; (**Op een schip**), kapitan kapal, nakoda, djoeragan.

Kapittel, o., (**hoofdstuk**), bab, fatsal; (**vergadering**), madjëlis.

Kapmes, o., parang, golok, bëndo, piso tjintjangan.

Kapoen, m., ayam këbiri (kasim).

Kapot, roesak, pëtjah; (**dood**), mati, modar.

Kappen (**hakken**), mëmarang, mënëtas, mëmanggal, mëmbatjok, mëmotong, mënëbang; (**van het haar**), mëngandam, mënjisir, mënghiasi.

Kapper, m., toekang ramboet, toe-

kang mënghiasi (motong) ram-boet.

Kapstok, m., sampiran, tjantelan (gantoengan) pakaian.

Kar, v., pëdati, kahar, gërobak; (**oorlogs**—), rata.

Karaat, o., mëtoe, moetoe, matoe.

Karabijn, v., tërkoel, sënapan pen-dek.

Karaf, v., sërahi, karap.

Karakter, o., (**aard**, enz.), adat, pëkërti, boedi-pëkërti, tabiat, da-sar, përangal; (**letter**), hoeroef, aksara; (**cijfer**), angka; **Vast van karakter**, tëtëp hati.

Karavaan, v., karwan, kafilah.

Karavanserail, o., manzil, pondok, pësanggërahan.

Karbeel, m., sokong, karbil.

Karbonade, v., karmënatji.

Karbonkel, m., (**steen**), koemala.

Kardamom, v., kapoelaga, poewar.

Kardoes, v., (**voor het geschut**), bandala, poendi-poendi, kardoes, patroem.

Kardoespapier, o., kërtaas bandala (boengkoesan).

Karig (**gierig**), kikir, sëkakër; (**weinig**), sëdikit.

Karpet, o., përmadani.

Karrepaard, o., koeda kahar.

Kartelen, mëngoemaikën.

Kartets, v., pëloeroe (pelor) api (jang mëlëtos), ook : pëloeroe bësi lantai.

Kartouw, v., mëriam bësar.

Karwats, v., tjëmëti, pëtjoet, tjam-boek.

Karwel, v., pëkërdjaän, kërdja.

Kas, v., (**geldkas**), pëti oewang, përbëndaharaän; (**geld**), oewang; (**van een juweel**), karangan, ikatan.

Kassier, m., kasir, djoeroe bëndahara, jang mëmegang oewang.

Kast, v., almari, lëmari. Zie ook : **Gevangenis**, **Hok**; (**Hoerengkast**), roemah pandjang, pëlon-tean.

Kastanje, v., boewah sarangan.

- Kasteel**, o., kota, boerdj, roemah bésar.
- Kastijden**, mēnjiksa, mēnjangsarakēn, mēngadjar, mēmoekoel.
- Kastrol**, v., koewali, pēnggorengan.
- Kat**, v., koetjing.
- Kater**, m., koetjing djantan (laki-laki, lēlaki).
- Katern**, v. en o., koeras.
- Katheder**, m., mimbar.
- Katoen**, o., kapas; (**van den randoe-boom**), kapoek; (**weefsel**) kaīn; **Ongebleekt katoen**, kaīn mēntah.
- Katoenboom**, m., pohon kapoek (randoe).
- Katoenen**, kapas, dari kapas.
- Katoenplant (heester)**, v., pohon kapas.
- Katoenwinkel**, m., toko (kēdai, waroeng) pēndjoewalan kaīn-kaīn.
- Katoog**, o., bidoeri, badoeri; (**Wit-**), bidoeri boelan; (**rood** —), bidoeri sēpah; (**groen** —), bidoeri pandan.
- Katrol**, v., poetēran, kapi, kerek, kerekan, katrol.
- Kattekwaad**, o., nakal, kana-kalan.
- Katull**, m., koekoek bēloek, boeroeng antoe.
- Katvisch**, m., ikan kētjil-kētjil (haloes).
- Kauwen**, mamah, mēmamah, mēmbaham; (**van heden, die tandeloos zijn**), mēngoenjah.
- Kavalje**, v. en o., barang boeroek (toewa, roesak).
- Kaveling**, v., bagian, timboenan, tandingan.
- Kavlaar**, v., tēroeboek, tēlor tēroeboek.
- Kazerne**, v., tangsi.
- Kazerneeren**, mēmondokkēn di tangsi.
- Kazuaris**, m., boeroeng kasoewari.
- Kazuarisboom**, m., pohon tjēmara (ēroe).
- Keel**, v., (**strot**), kērongkongon,

- rongkongon, tēnggorokan; (**hals**), leher; **Een groote keel opzetten**, bērtēreak, mēndjērit-djērit, mēmbēsarkēn rahang; **De keel afsnijden**, mēmotong leher, mēnggorok, mēnggodot; **Bij de keel grijpen**, mēnjēkek.
- Keelgat**, o., kērongkongon, tēnggorokan, lobang leher.
- Keelgezwel**, o., bēngkak leher, gondong, gondongan.
- Keelziekte**, v., sakit (pēnjakit) leher.
- Keep**, v., koemai, takik, tjēgah, tjaroek, bēlah.
- Keer**, m., (**verandering**), obah, obahan, pērobahan; (**maal**), kali; **Een keer nemen**, bērobah; **Te keer gaan**, mēlawan, mēmbikin roesoeh.
- Keeren (van een kleeed)**, mēmbalikkēn; (**tegengaan**), mēnahan, mēnahankēn, mēnēgahkēn, mēmalangī; (**terugdrijven**), mēngoendoerkēn; (**terugkeeren**), balik, kombali; (**omdraaien**), bēralih, mēmbalik, bērbalik; (**Het onderste boven** —), mēmbongkar, mēmbongkar-bangkir.
- Keerkring**, m., pērdjalanan matahari, sipat djalan matahari.
- Keerzijde**, v., sēbēlah bēlakang, bēlakangnja.
- Keet**, v., bangsal; (**zout** —), padjak, pēgarēman.
- Keffen**, mēnggonggong, kēlengkengan.
- Keg**, v., badji, gandjēl.
- Kegel**, m., pantjang, topong; (**van rijst**), ambēng.
- Kei**, m., (**—steen**), batoe kali, batoe koral, kērakal.
- Keizer**, m., kaisar, maha-radja, soesoehoenan, soeltan.
- Kelder**, m., goedang, sēpen; (**onder den grond**) bilik di bawah (dalēm) tanah.
- Kelen**, mēmotong leher, mēnjēm-bēleh, mēnggorok.

Kelk, m., (beker), piala; (**van een bloem**), kēlopak.
Kemel, m., onta.
Kemelshaar, o., boeloe onta.
Kenbaar, dapēt (boleh) di kēnali, njata, katahoean; **Kenbaar maken**, mēmbēri tahoe, mēma-loemkēn.
Kenmerk, o., tanda, pērtanda, alamat.
Kenmerken, mēnandaī, mēnja-takēn.
Kennelijk, njata, lahir, tērang, kētara.
Kennen (**weten**), tahoe, mēngata-hoeī; (**bekend zijn met**), kēnal, mēngēnal, mēngēnalkēn; **Te kennen geven**, mēmbēri tahoe, mēngartikēn, mēnjatakēn; **Uit het hoofd kennen**, apal, mēngapalkēn.
Kennis, v., (**bekende**), kēnalan; (**wetenschap**), marifat, ilmoe, pēngatahoean, kapandaian, sata-hoe; **Buiten kennis** (**in zwijm**), kalēngēr, pingsan, moertja; **Buiten kennis van**, tiada dēngan satahoeanja; **Kennis maken**, bērkēnalan; **Kennis geven**, mēmbēri tahoe, mēngcha-barkēn, mēwartakēn; **Kennis nemen**, mēmbēriksa, mēmbēriksaī.
Kennisgeving, v., pēmbērian tahoe, maloemat.
Kennismaking, v., pēngēnalan.
Kennismening, v., pēmbēriksaān.
Kenschetsen, mēnandaī, mēnja-takēn.
Kenteeken, o., tanda, alamat.
Kenteren, mēnggoeling, bērgoe-ling, tērbalik, tērsēdjam; (**van een vaartuig**), kēlēboe; (**van het jaargetijde**), bērganti moe-sim.
Kentering, v., (**van een seizoen**), moesim pantjaroba.
Kerf, v., irisan, torih, gētētān.
Kerfmes, o., piso pēngiris.
Kerfstok, m., kajoe gētētān.
Kerk, v., (**der Christenen**), gēredja;

(**der Muzelmannen**), masdjid, mēsigit; (**der Chineezen**), kēlōn-teng.
Kerkdag, m., hari sēmbajang.
Kerker, m., pēndjara, pasoengan, boewi.
Kerkeren, mēmbēndjara, mēmbēn-djarakēn, mēmasoengkēn, mē-masoekkēn (mēnoetoe) di boewi.
Kerkhof, o., pēkoeboeran.
Kerktoeren, m., mēnarah.
Kermen, mēngadoeh, mēloeloeng, mēngērīk, mērintih, mēnangis.
Kern, v., (**pit**), bidji, poetir; (**van hout**), tēras, hati, poeloer.
Kerspel, o., moekim.
Kersversch, bēharoe (baroe).
Kerven, mēngiris, mēnorih, mē-ngēlar; (**van tabak**), mēngiris, mēradjang.
Ketel, m., ketel, tjeret; (**hooge rijst**—), dandang.
Keten, v., kaloeng, rantai; (**reeks**), silsilat, baris, barisan; **Ketenschalm**, mata rantai; **In de ketens sluiten**, mērantaikēn; **De ketens losmaken**, mēngoerai-kēn (mēlēpaskēn) rantai.
Ketenen, mērantaikēn, mēngēna-kēn rantai, mēngikat dēngan rantai.
Ketsen (**van een vuurwapen**), tiada bērboenji, boengkēm, (**niet doorgaan**), tiada djadi, woeroeng, batal.
Ketter, m., orang bidat.
Ketting, m., rantai; (**schering bij het weven**), loengsin; (**collier**), kaloeng.
Kettinganger, m., orang rantai, pērantaian, orang boewangan.
Kettingkogel, pēloeroe bolang-baling.
Kettingkwartier, o., pēndjara (boewi) orang rantai (pērantai-an).
Keuken, v., dapoer, tēmpat masak-masak.
Keukengereedschap, o., pērkakas (pērabot) dapoer (masak-masak).

Keukenmeid, v., koki.
Keukenstrop, goela tetes.
Keukenzout, o., garêm.
Keur, v., (**keus**), pilihan, soeka; (**stempel**), tjap, matérai, tanda oedji; (**voorschrift**), oendang-oendang, pèrentah; (**het beste**), jang paling (têrlèbih) baik.
Keurbende, v., pasoean orang (soldadoe) pilihan.
Keuren, mèmèriksa, mèmèriksai, mènjobai, mènanding, mènandingkèn; (**van edele metalen**), mêngoedji.
Keurig, oetama, pènting, indah, bagoes sèkali.
Keurslijf, o., tjoeli, pèngampoe soeso, koetang, korset.
Keus, v., pilih, pilihan, pèmilih; (**vrije** —), ichtiar; (**gelieven**), soeka; **Een keus doen**, mèmilih.
Keutel, v., boetir tahi.
Keuvelen, mêngomong-omong, bèrbantjang.
Kevel, m., goesi.
Kever, m., legek, kombang.
Kibelen, tjérewet, bèrbantah, bèrtèngkaran.
Kieken, o., anak ajam, pitik.
Kiekendief, m., hèlang, oeloeng-oeloeng.
Kiel, m., (**lang kleed**), badjoe pandjang, badjoe toro; (**wig**), badji; (**van een schip**, enz.), loenas.
Kielwater, o., ajèr aloeran pèraoe (kapal).
Kiem, v., toemboehan; (**oorsprong**), asal, moela, sèbab.
Kiemen, moelai toemboeh, moelai kèloewar, moelai djadi.
Kier, m., rènggang, rènggangan.
Kies, v., gèraham, pangkal gigi.
Kiesch, sopan-santoen.
Kieschkeurig, pèmilih, pèntjing.
Kieskauwen, makan pèrlahan-lahan, tiada enak makan, mèngoeloem, mêngoenjah.
Kiespijn, v., sakit gigi.
Kleuw, v., isang, ingsang, angsang.

Kieselsteen, m., batoe kèrikil.
Kieselzand, o., karsik, kèrisik.
Kiezen, mèmilih; **De vlucht kiezen**, lari, minggat; **Zee kiezen**, pèrgi bèlajar, mèlaeot.
Kijf, v., pèrbantahan; **Buiten kijf**, soedah tèn toe.
Kijken, mèlihat, mèmandang, mènengok; (**Met aandacht**), mèngamat-amati.
Kijker, m., (**Verrekijker**), tèropong, kekèr.
Kijven, bèrbantah, bèrtèngkaran, geger, tjérewet.
Kikken, bèrboenji.
Kikvorsch, m., katak, lantjih, kodok; (**Jonge** —), bèroedoe, tje-bong.
Kil, v., paloeh, aloer.
Kil (koud), dingin, adèm, sèdjoek.
Kim, v., (**horizon**), kaki (tèpi, pinggir) langit; (**schimmel**), lapoek, maeng.
Kin, v., dagoe, djanggoet.
Kind, o., anak, poetèra, anakda, anakanda, kanak-kanak, boedak; (**wettig** —), anak halal; (**onwettig**), anak haram; **Wettelijk erkend natuurlijk kind**, o., anak jang di bèranakkèn loewar kawin, tètapi diakoe; (**Oudste** —) anak soeloeng (pèmbarèp); (**Jongste** —), anak boengsoe (pèmbontot); (**Middelste** —), anak tèn gah (pènèngah); (**Aangenomen** —), anak poengoet (angkat, piara); (**Benigst** —), anak toenggal; (**Stief** —), anak tiri; (**Zoog** —), anak soesoean; (**Gespeend** —), anak lèpas soeso (tetek), anak sapan; (**Broers of zusters** —), naksanak, anak sapoepoe; **Een kind baren**, bèranak; **Soldatenkind** (niet in de kazerne geboren, — in 't algemeen), anak-soldadoe, (in de kazerne geboren, — ook als scheldwoord) anak-kolong; **Kind**, anak; **Kleinkind**, tjoetjoe, poetoe; **Achterkleinkind**, tjitji, boejojè; **Kind van een achter-**

kleinkind, piwet; **Kleinkind van een achter-kleinkind**, oneng.
Kinderachtig, sèpèrti (kaja) anak kètjil.
Kindergoed, o., lampin, kain anak.
Kinderjaren, o., masa kamoedaän (kètjil).
Kinderkost, m., makanan anak-anak.
Kinderlijk, anak, sèlakoe (sèpèrti) anak.
Kinderloos, tiada poenja anak. boeloes; (**onvruchtbaar**), gaboeg, mandoel.
Kinderluur, v., lampin, kain lampin, popok.
Kindermeid, v., inang, pèrwara, baboe.
Kindermoord, m., pèmboenoehan anak-anak.
Kindermoorder, m., pèmboenoeh anak-anak.
Kindermuts, v., kèrpoes anak-anak.
Kinderpokken, v., kètoemboehan, tjatjar.
Kinderpop, v., boneka.
Kinderpraat, m., bitjara (omong) anak-anak.
Kinderschoen, m., sèpatoe anak-anak.
Kinderspeelgoed, o., pèrmañnan anak-anak.
Kinderspel, o., pèrmañnan anak-anak.
Kindersprookje, o., tjèritèra anak-anak.
Kindervreugd, v., kasoèkaän (kagirangan) anak-anak.
Kinderziekte, v., zie: **Kinderpokken**.
Kindlief, o., anakkoew, mas, hati.
Kindsbeen (van —), dari pada masa kètjil (moeda), dari kètjil moela.
Kindsch, inga-inga, soedah sèpèrti anak lagi.
Kindsgedeelte, o., bahagian pè-saka anak.

Kindsheid, v., kamoedaän, masa (tempo) moeda (kètjil).
Kindskind, o., zie: **Kleinkind**.
Kink, v., poetar, sangkoetan.
Kinkel, m., orang bodo (gèblèg, tjaboel, koerang adjar).
Kinketting, m., rantai kèkang (tom).
Kinkhoest, m., batoek rədjan.
Kinnebak, v., rahang, toelang rahang.
Kip, v., ajam, ajam bètina (pèram-poean); (**met zeer fijne vederen**), ajam tjèmara; (**met zwarte huid**), ajam soelasih (sèlasih); (**zonder staart**), ajam toekoeng; (**met opwaarts gekrulde vederen**), ajam kèriting; (**slacht —**), ajam potongan (pangangan); (**Leg —**), ajam bèrtèlor, babon; (**Broedsche —**), ajam mængèrèm; (**Halfwassen —**), ajam sèdèng (pèranggang); **Met de kippen naar bed gaan**, pèrgi tidoer sore-sore; **Kip, ik heb je!** kèna, soedah kèna.
Kippebout, m., kaki (paha) ajam.
Kippendief, m., pèntjoeri (maling) ajam.
Kippenel, o., tèlor ajam.
Kippenhok, o., kandang (sèngkèran, koeroengan) ajam.
Kippenluis, v., ama.
Kippenvel, o., koelit ajam; (**van koude, schrik, enz.**), gèlègata, koelit bèrkikir (mèngkirig).
Kippig, boeta ajam, lamoer, mata lamoer.
Kirren, bèrtèkoer, mængèkoer.
Kist, v., pèti, kèndaga, kas; (**op rollen**), pèti pèlakai, gèrobok.
Kit, v., (**kroeg**), kədai (waroeng) pèndjoealan minoeman; (**amfi-oen—**), roemah madat, pèmadatan; (**bordeel**), roemah pandjang.
Kittelaar, m., kèlèntit, itil.
Kittelen, gèlitik, gèli, mænggèli-gèli, mængitik.
Kittelig, gèli, kagèlian, kaja di kitik.

Kitteloorig, bérangasan, lèkas marah.

Kittig, tjantik, pantas, tjépat.

Klaar (gereed), soedah djadi, sèdia, soedah, habis, sèlèsai, poetoès langkap; (**duidelijk**), tórang, njata, kètara, lahir, sah; (**doorschijnend**), djèrni, hëning, bëning, bërèsih; **Klaarmaken**, mënjèdiakën, mèmèbikin, mènghabiskën, mènjoedahkën, mènjlèsaisakën, mèmètoesakën; **Zich klaar maken**, bërèsèdia.

Klaarblijkelijk, njata, tórang, kètara.

Klaarleggen, mënjèdiakën.

Klaarliggen, tørsèdia, sèdia.

Klaarstaan, sèdia, tørsèdia.

Klaarzetten, mënjèdiakën, mènghadlirkën; (**van spijzen**), mènghidangkën, mènjadajkën.

Klaarziend, akal-boedi (mata) tórang (tadjèm).

Klacht, v., (**Weeklacht**), pèngadoehan; (**Aanklacht**), dakwa, pèngadoean, toedohan (**Rouw**—) ratap.

Klad, v., (**smet**), kotor, noda, tjèmar; (**blaam**), tjèla, fitnah; (**concept**), rantjana, tjonto.

Kladden, mèngotorkën, mènjtjèmarkën, mènjorek-njorek, mèloemoerkën.

Klagen (Weeklagen), mènghadoehadoeh, mèratap; (**Aanklagen**), mènndakwa, mènnoedoh; (**klagen over**), mènghadoekën, mènghatakën.

Klakkeloos, dèngan tiada ada sèbabnja, dèngan tiada di timbang (di fikir), sakoénjoeng-koe-njoeng.

Klam, lèmbab, lèngas, rada basah, dèmèk.

Klamp, m., pèmegangan, kokot, toepai, toekoeh.

Klank, m., boenji, soewara, bëhana.

Klankdooder, m., (**schrijftekken**), djesma.

Klant, m., lèngganan, langganan; (**snaak**), orang tjèrèdik (djínaka),

Klap, m., (om de ooren), tèmpling, tampar; (**met de zweep**), boenji tjamboek; (**gesnap**), pèngotjeh, bitjara, omong-omongan, pèrtjakapan; **Een klap geven**, mènèmpiling, mènampar; **Op de klap loopen**, mènghinding.

Klapoor, o., (**Clapor**), sakit toeroek-bon (kèlandjèran di sèlangkangan paha).

Klappen (in de handen), bértèpok tangan, mènèpok tangan; (**met de zweep**), mèmboenjikën tjamboek; (**babbelen**), bèlitar, bërbitjara, mènghomong-omong, mènghotjeh; (**klikken**), mèmbilang.

Klappertanden, gèlatoek, bèrgèlatoek.

Klapwieken, mènghèpak-ngèpak, mènghibaskën sajak.

Klaren, mèmbersihkën, mènntjoetji, mènjdjèrènikkën; (**in orde brengen**), mèmèbètoekën, mèmèbnarkën; (**van de lucht**), bértórang tjoewatja, djadi tórang.

Klasse, v., pangkat, bëhagian, bagian.

Klateria, gèmèrintjing, gèmèritjik.

Klategoud, o., mas pèrada.

Klauteren, mandjat, mèmmandjat.

Klauw, m., kaki, koekoe, tjakar; **Met de klauwen krabben**, mènjakar, mèngharok.

Kleed, o., pakaijan; (**Boven**—), badjoe; (**Onderlijfs**—), kaIn.

Kleeden (Zich —), bèrpakai-pakaijan, mèmakai; (**Een ander —**), mèmakaikën.

Kleederdracht, v., pakaijan, tjara pakaijan.

Kleeding, v., pakaijan.

Kleedorstel, m., sikat (boendër) pakaijan.

Kleerkast, v., almari (lèmari) pakaijan.

Kleerkist, v., pèti pakaijan, gèrobog.

Kleermaker, m., toekang mènndjait.

Kleermand, v., bakoel (rantang, tèmpat) pakaijan.

Kleermot, v., gëgat, rëngat, ngëngët.
Kleerwinkel, m., toko (këdai) pakaian.
Klei, v., tanah lëmboeng (liat, lilin).
Klein, këtjil, këtjik; (**weinig**), sèdikit.
Kleindochter, v., tjoetjoe (tjoe-tjoenda, tjoenda) përampoean (istëri).
Kleingeestig, kakoerangan boedi.
Kleingeld, o., oewang pëtjah.
Kleinhandelaar (in **toebereide spijzen**), toekang lapau nasi; (in **niet toebereide spijzen**) toekang lapau djago moeda.
Kleinigheid, v., barang këtjil, barang remeh (sèdikit).
Kleinkind, o., anak tjoetjoe, tjoe-tjoe, tjoetjoenda, tjoenda.
Kleinmoedig, këtjil hati, takoet, pënakoet, tjabar.
Kleinoed, o., përmata, rëtna, mata bëndä.
Kleinzeerig, takoet sakit, lëkas bëräsa sakit.
Kleinzoon, m., tjoetjoe (tjoetjoenda, tjoenda) laki-laki.
Klem, v., pëndjöpitan, pëngapit, djirët; (in **den mond**), këdjang moeloet; (**nadruk**), koewat, këräs; in **de klem zitten**, tërdjëpit, ada di dalëm kasoekaran.
Klemmen, mëndjëpit.
Klep, v. toetoep, toetoeapan; (**van een broek**), bibir.
Klepel, m., anak gënta (lotjeng).
Klerk, m., djoeroetoelis, katib, pënjoerat.
Kletsen, mëngotjeh, mëngomongomong kosong.
Kleur, v., warna.
Kleuren (een **kleur krijgen**), bër bërä moeka; (**verven**), mëngëtjet, mënggambar dëngan tjat.
Kleurig, bërwarna, pantjawarna.
Kleuter, v., kanak-kanak këtjil (jang manis, tjantik).
Kleven, lëkat, bër lëkat, mëlëkat, mëlëngket, bër lëngket, mënëmpel.

Kliekjes, o., sisa, sisa makanan.
Klier, v., këlandjër.
Kliergezwel, o., boewah këlandjër.
Klierziekte, v., pënjakit këlandjër (poeroe baka).
Klieven, mëmbëlah, mëntjëntjang.
Klikken, mëngadoe, mëngoempat.
Klimaat, o., hawa, oedara.
Klimmen, naik, mënaik, mandjat, mëmandjat; (**toenemen**), tambah, bër tambah-tambah; (**van planten**), mërambat; **Op iets klimmen**, naik, mënaiki, mëmandjati.
Klimop, o., rambatan, rërambatan, pokok (pohon) jang mërambat (mëndjalar).
Kling, v., mata sëndjata (pëdang); **Over de kling jagen**, mëmboenoh.
Klink (**van een deur**), v., kantjing (pëngantjing) pintoe.
Klinken, bërboenji, mëmboenji, njaring; (**Vast—**), mëmakoe, mëlantak.
Klinker (**baksteen**), m., batoe bata, bata; (**vocaal**), barakat.
Klinkerteeken, o., baris, sëndjata.
Klinkklaar, tërang sèkali.
Klinknagel, m., pakoe lantak.
Klip, v., karang, tapat, gosong, tëroemboe.
Klister spuit, v., sëmperotan.
Kloek (**dapper**), bërani, gagah, përkasa; (**sterk**), tögap, koewat; (**schrander**), bidjak, bidjaksana, pintër, boediman, bërboedi.
Klok (**bel**), v., gënta; (**uurwerk**), lotjeng, lontjeng, djam; **De klok luiden**, mënggojang lontjeng; **Aan de groote klok hangen**, mëmasjhoerkën, mëma'loemkën.
Klokken, v., iboe ajam, babon.
Klokkenmetaal, o., gangsa, përoenggoe.
Klomp, m., goempal, këpël, kupal; (**voor den voet**), bakiak.
Klonteren (**van melk**), pëtjah.
Klontje, o., goela batoe.
Kloof, v., bëlah, tjëlah, djoerang, siratan.

Kloofhout, o., kajoe jang terbélah-bélah.
Kloot (bal), m., pèler, boewah pèler, kontol; (aard—), boelat boemi.
Klootzak, m., tèmpat boewah pèler, kantong pèler, kontol.
Klooven, mèmbélah, mèmatoehi.
Klop, m., kètok, paloe, tèpoek;
Klop krijgen, kèna poekoel, di labèrak.
Kloppen, mængètòk, mèmaloel, mèmoekeol; (**vechten**), bèrkèlahi; (**van het hart**), bèrdèbar; (**van den pols**), bèrdènjoet.
Klos, m., kisi, toekèl, gèlèndoeng, kèlos.
Klotsen, bèrpaloel, mængaloe, bèrbakat.
Klucht, v., sènda, djinaka, goerau.
Kluchtig, loetjoe, bèrdjinaka.
Kluis, v., roemah sang tapa, pèrtapaan.
Kluisgat, o., lobang tali saeoh (djangkar).
Kluister, v., rantai, bèlènggoe, pasoen.
Kluisteren, mèrantaikèn, mèm-bèlènggoe, mængikat.
Kluit, v., goempal, potong, kèpal, kupal.
Kluiven, mængongkang, mænggèrogoti.
Kluiver, m., lajar goesi (kèlèwer).
Kluizenaar, m., orang bèrtapa, sang tapa, zahid, bègawan.
Klutsen (**van een ei**), mèmoekeol, mèmoesar, mængadoek, mèmoe-di.
Kluwen, o., toekèl, boentèl, likas.
Knaap, m., (**jongetje**), boedak, (**tafeltje**), medja kètjil (kènap).
Knabbelen, mænggigit-gigit, mænggèrogoti, mængèroemit, mèmorot, mængèrat-ngèrat.
Knagen (**knabbelen**), mængèrat, mænggigit; (**van het geweten**), mènjesèl.
Knakken, patah, mèmatahkèn, koelai, mængoe laikèn.
Knap (**bedreven**), pandai, bisa,

pintèr; (**vaardig**), pantas, tjèpat; (**net, lief**), tjantik, manis.
Knappen, mèlètòs, mèlètèk, mèlètoep.
Knappend (**croquant**), garing.
Knarsen (**op de tanden**), mængèrètakkèn gigi.
Knaster, m., (**mand**), kèrandjang.
Knecht, m., hamba, chadim, boedak, boedjang, kènek, opas, sakai.
Kneden, ramès, mèramès, mængèpèl; (**met de voeten**), mèlanjak, mængidak-idak; (**masseeren**), mèmijèt.
Kneep, v., tjoebit.
Knekelhuis, o., tèmpat simpènan toelang orang mati.
Knellen, mèndjèpit, mængapit; (**te nauw zijn**), tèrlaloe sèsak.
Knetteren, mèretèk.
Kneuzen, mèmamarkèn.
Knevel, m., koemis.
Knevelen (**binden**), mængikat, mènalikèn; (**afpersen**), mænganiaja, mèmèrès orang kètjil.
Knie, v., loetoet, dèngkoel; **De knie bulgen**, mèlipat loetoet, bèrdèngkoel.
Knielen, bèrloetoet.
Knippen, mènjoebit, mèndjèpit, mængèmpit; (**masseeren**), mèmijèt.
Knijpertje, o., angkoep, sèpit, djèpitan.
Knik, m., anggoet.
Knikkebollen, manggoet-manggoet, mængganggal, mængantoeok.
Knikker, m., kèlitji, kènekèr.
Knikkeren, bèrmaïn kèlitji (kènekèr).
Knip, m. en v., (**met de oogen**), kèdjap, kèlip; (**met de vingers**), djèntik; (**van een deur**), kantjing, gèrendel; (**voor vogels**), djèbak; (**voor wilde dieren**), bèkoekoeng; (**bordeel**), roemah soendèl, roemah pandjang, pèlontean; **Geen knip waard zijn**, tiada bèrgoena.

Knippen, met een schaar), mēnggoenting; (met de vingers), mēndjēntik.
Knobbel, m., boengkoel, bēndjoet. bendjol, djēndol; (**knoest**), boetjak, mata kajoe.
Knoeien, sēkongkol, bērsēkongkolan, tērima sorongan: (**verkeerd doen**, enz.), kērdja tiada karowan.
Knoest, m., mata kajoe, boetjak, bongkol, poesoe.
Knoflook, o., bawang poetih.
Knokkel, m., boekoe djari.
Knol, m., (**raap**), lobak; (**aardvrucht**), oebi; (**slecht paard**), koeda toewa (gēladak).
Knook, m., toelang.
Knoop, m., (**aan een kleedingstuk**), kantjing; (**strik**), simpoel, simpoelan; (**haarwring**), kondai, sanggoel; (**in een doek**), boentēl; **Den knoop doorhakken**, mēmoetoeskēn pērkara; **Knoopen draaien**, mēmoetēr kantjing.
Knoopen (dichtknoopen), mēngantjing; (**een knoop leggen**), mēnjimpoel, mēmboentēl; (**breien**), mēnjiroet, mēnjirat, mēra-djoet.
Knoopsgat, o., roemah kantjing.
Knop, m., (**van bloemen**), koentjoep; (**spruit**), toenas; (**handvat**, enz.), pegangan, hoedjoeng, boengkoel, pēntol, kapala; (**van een spijker**), pajoeng.
Knorren (beknorren), mēmarahi, mēmarahkēn, mēnjomel; (**van varkens**), mēnggogok; (**van andere dieren**), mēnggērēng.
Knorrig, marah, mērēngoet.
Knots, v., gada, pēntoeng.
Knuist, m., gēnggēm, kēpēl.
Knuppel, m., gada, pēntoeng.
Knutselen, kērdja isēng-isēngan.
Koddig, djinaka, goerau.
Koe, v., lēmbōe, sapi; **En koe melken**, mēmērēs sapi; **Oude koelen uit de sloot halen**,

mēngorek pērkara lama, mēmbangkit.
Koedrek, m., tahi sapi.
Koehaar, o., boeloe sapi.
Koehuid, v., koelit sapi.
Koenvleesch, o., daging sapi.
Koek, m., koewe, panganan.
Koekenbakker, m., toekang koewe.
Koekenpan, v., pēmbakaran koewe.
Koekraal, v., kandang sapi.
Koekwinkel, m., waroeng (kēdai, toko) koewe-koewe.
Koel, dingin, sēdjoek, adēm, tēdoeh.
Koelbloedig, bērhati dingin, tiada fērdoelian.
Koelen, mēnjēdjoekkēn, mēndinginkēn; (**voldoen**), mēmoewaskēn.
Koelte, v., dingin, sēdjoek; (**wind**), angin.
Koelvat, o., pasau, tēmpajan.
Koemelk, v., ajēr soesoē sapi (lēmboe).
Koemest, m., tahi sapi (lēmboe).
Koen, bērani, gagah, pērkasa, bērgas.
Koepel, m., koebat; (**Verheven** —), panggoeng.
Koers, m., djalan, ladjoē, toedjoē.
Koestaart, m., boentoet sapi (lēmboe).
Koestal, m., kandang sapi.
Koesteren (verwarmen), mēmanaskēn; (**verzorgen**), mēmēliharakēn; (**wrok**, enz.), mēnaroh.
Koets, v., kareta toetoep.
Koetsier, m., koesir.
Koevoet, m., linggis, alabangka, pēnoewil.
Koffer, m., pēti, kopor.
Koffie, v., kahwa, kopi; (**Fijngemalen** —), kopi toemboekan, boeboek; (**Gebrande** —), kopi gorengan; **Koffie branden**, mēngogoreng kopi.
Koffiebaal, v., karoeng kopi.
Koffieboom, m., pohon (pokok) kopi.
Koffieboon, v., boewah (bidji) kopi.

Koffiedik, o., ampas (ëndëk-ëndëk) kopi.
Koffiehuis, o., kamar bolah.
Koffiekan, v., tempat kopi.
Koffieplantage, v., kebun kopi, taneman kopi.
Koffieperceel, o., tanah kopi, persil kopi.
Kogel, m., peloroe, pelor.
Kogelgieter, m., perkakas menoe-wang pelor, penjitakan pelor.
Kohler, o., daftar.
Kok, m., djoeroe tanak, penanak, koki, toekang masak-masak.
Koken (heet worden), bedidih, mendidih, panas; (**opkoken**), memasak, masak-masak, menanak, memanasken, mematengken, meréboes.
Koker, m., boemboeng, saroeng, saroengan, tempat.
Kokosblad, o., daoen njoer (kélapa), belarak, papah.
Kokosbloem, v., majang.
Kokosbloemscheede, v., keloe-ping, seloedang, mantjoeng.
Kokosbloemstengel, m., bagal.
Kokosbolster, m., saboet, saboek, samboek.
Kokosboom, m., pohon (pokok), njoer (kélapa).
Kokosdop, m., batok (tëmpeoereng) njoer (kélapa).
Kokoskiem, v., toemboeng (tom-bong) njoer (kélapa).
Kokosmelk, v., ajër kélapa, santën.
Kokosnoot, v., boewah njoer (kélapa).
Kokosolie, v., minjak kélapa, minjak përtanak.
Kokospalm, m., zie: **Kokosboom**.
Kokossuiker, v., goela njoer (kélapa).
Kokosvrucht, boeah njoer (kalapa).
Kolder (harnas), m., badjoe bësi (rantal).
Kolenbrander, m., toekang arëng.
Kolenmijn, v., tambang (galian) arëng batoe.

Kool = kèbit

Kolenvuur, o., bara, bara api.
Kolf (van een geweer), v., sikoe.
Kolie, o., moelës (sakit) përoet.
Kolk, v., oelëk, oelëkan, oelëkan (poesër) ajër.
Kolom (zuil, pilaar), v., tiang batoe.
Kolossaal, téramat bësar, bësar sèkali, mënakoeti.
Kom, v., mangkok, badjan, djëm-boeng, bokor; (**vijver**), koelam; (**gemetselde bak**), koelah; (**in-ham**), tëlök, moewara.
Kombuis, v., dapoer përahoë (kapal).
Komeet, v., bintang bërekor (bër-asëp, koekoes, bërkotek).
Komen, datëng, bërdatëng, mëng-hampir, mampir, sampai; (**Naar iets toe** —), mëndatëngi, mëma-rani, mënghampiri; (**Ergens uit** —), kaloewar dari; (**Te huis** —), poelang, sampai di roemah; (**Aan de oppervlakte** —), timboel, bërtimboel, mënimboel; (**Te kort** —), kakoerangan, roegi; (**Te pas** —), bërgoena, patoet, laik. boleh di pakai, kabëtoelan; (**Te boven** —), mëngalahkën, mënang; (**Te weten** —), mëndapët (mëndëngar) chabar (warta), mëndapët tahoe; (**Doen** —), mëndatëngkën, soeroeh datëng, mëmanggil; (**Iemand onder de oogen** —), mënghadëp; (**Achter iets** —), mëndapët rahasianja, mëndapët tahoe; (**Terecht** —), tërdapët; (**In verzoeking** —), këna përtjobaän (pënggoda); (**In zwang** —), mëndjadi adat; (**In de kraam** —), bëranak, bërsalin, bërhoetëra; (**Met iets** —), mëmbawa; (**Om de hand van een meisje** —), datëng mëminang.
Komfoor, o., kërën, dapoer pëbra-raän, anglo.
Komiek, badoet, banjol, djinaka.
Komijn, m., djintën.
Komkommer, v., antimoen, mëntimoen, këtimoen, timoen.
Kommandant, m., koemëndan.
Kommandeur, m., koemëndoer.

- Kommer**, m., pèrtjintaän, tjinta, soesah, kasoesian, soekar, kasoekaran, koewatir, chawatir, sjoegroel; (**armoede**), papa, kapapaän, miskin.
- Kommissaris**, m., koemisaris.
- Kompas**, o., padoman, pandoman.
- Kompasnaald**, v., djaroem padoman.
- Kompasstreek**, v., mata padoman.
- Komplot**, o., moeafakat (përkoempoelan) orang djahat.
- Kompres**, o., baroet, djaram, komperes.
- Komst**, v., datèng, kadatèngan.
- Kond**, tahoe; **Kond doen**, mèmberri tahoe, mèngchabarkèn, mèwartakèn.
- Kondschap**, v., chabar, kabar, warta; **Op kondschap uitgaan**, mèntjèhari kabar, mèndèngarkèn chabar.
- Konfijten**, mèmbeikin manisan, mèmaniskèn.
- Konfituur**, v., manisan.
- Konijn**, o., kèlintji.
- Koning**, m., radja, sjah, nata, ratoe.
- Koningin**, v., përmaisoeri; **Koningin weduwe**, përmaisoeri (istèri) radja marhoem.
- Koningschap**, o., mèrtabat (dara-djat) radja.
- Koningsdochter**, v., poetèri.
- Koningshof**, o., astana, astana radja.
- Koningskroon**, v., makoeta radja.
- Koningstitel**, m., gèlaran radja.
- Koningstroon**, m., tachtà karadjaän.
- Koningszoon**, m., poetèra, pangeran.
- Koninklijk**, radja, tjara radja, karadjaän.
- Koninkrijk**, o., karadjaän.
- Konkelen**, bèrsafakat, bèrmoeafakat, sèkongkol.
- Konstabel**, m., djoeroe mariam.
- Kont**, v., pantat.
- Kool**, v., koeroeng, kceroengan, sangkar, sèngkèran, kandang; (**slaapplaats**), tèmpat tidoer, koetèrai.
- Kookboek**, o., kitab (boekoe) masak-masakan.
- Kookketel**, m., ketel, pèrioek, dandang.
- Kookpan**, v., koewali, bèlanga.
- Kool**, v., (**vuur**—), bara; (**houts**—), arèng, arèng kajoe; (**steen**—), arèng batoe; (**groente**), koebis, koel.
- Koon**, v., pipi.
- Koop**, m., pèmbèli, pèmbèlian, bèlian.
- Koophrief**, m., soerat bèli (pènbèlian).
- Koopen**, bèli, mèmbeili.
- Koophandel**, m., pèrniagaän, pèrdagangan, pèndjoewalan.
- Koopman**, m., saudagar, orang bèrniaga (bèrdagang).
- Kooppeningen**, m., oewang (harga) pèmbèlian.
- Koopprijs**, m., harga, harga pèmbèlian.
- Koopstad**, v., bandar, kota pèrniagaän (dagang).
- Koopvaarder**, m., kapal (pèrahoe) dagang (pèrniagaän).
- Koopwaar**, v., barang dagangan (pèrniagaän).
- Koopziek**, soeka mèmbeili-bèli.
- Koord**, o., tali; (**boordsel**), sèbir, tali ajèr; (**snaar**), pèsawat.
- Koorts**, v., dèmam, sakit panas; **Heete koorts**, dèmam panas; **Koude koorts**, dèmam dingin; **Typheuse koorts**, dèmam kapialoe; **Anderdaagsche koorts**, dèmam lèt sahari; **Gal koorts**, dèmam ampèdoe; **De koorts hebben**, dèmam, sakit dèmam, dapèt dèmam, kèna dèmam.
- Koortsig**, mèriang.
- Koortsmiddel**, o., obat dèmam.
- Koot**, v., toelang kaki.
- Kop**, m., kapala; **Hals over kop**, lintang poekang; (**kom**), mang-

kok; (**laatkop**), mangkok békam.
Koper, o., tēmbaga, koeningan.
Koperdraad, o., kawat tēmbaga.
Kopergeld, o., oewang tēmbaga.
Kopergieker, m., toekang koeningan.
Koperslager, m., toekang tēmbaga, sajang.
Kopervitriool, o., tēroesi, pēroesi.
Koperwerk, o., pēkērdjaān (pē-boewatan) barang tēmbaga.
Kopglas, o., mangkok békam.
Kopie, v., salinan soerat, tjonto.
Kopieëren, mēnjalin, mēnoeroen.
Koppel, o., pasang, djodo, kawan; (**koppelband**), sandang.
Koppelaar, m., djoeroeman, tjombēlang.
Koppensnellen, mēngajau.
Koppig, kēpala batōe, bēngal, dēgil; (**van drank**), kēras, mēmabokkēn.
Koraal, o. en v., karang, boenga (kēmbang) karang, poewalam; (**bloed**—), mani-mani, mērdjan; (**glazen** —), mani-mani.
Koraalrif, o., karang.
Kordaat, bērani, gagah, soenggoeh-soenggoeh.
Koren, o., (**graan**, **tarwe**), gandoem, tērigōe; (**rijst**), padi; (**Turksch** —), djagoeng.
Korenaar, v., roenggai, boelir.
Korenschuur, v., loemboeng, goedang.
Korensikkel, m., sabit, arit.
Korenstoppel, m., dami.
Korenstroot, o., mērang.
Korenveld, o., zie: **Rijstveld**.
Korf, m., kērandjang, bakoel, tenong, raga.
Koriander, m., kētoembar.
Korporaal, m., kopēral.
Korps, o., pasōek, pasōekan.
Korrel, v., bidji, boetir, boekoe, boekoe.
Korset, o., koetang, pēngampoe soesoē, korset.
Korst, v., koelit; (**roof**), kēroepang, oepil.
Kort, pandak, pendek, singkat,

ringkēs; (**beknopt**), ringkēs; (**dwergachtig**), katai; (**dichtbij**), dēkat, lēkas, koerang sēdi-kit; (**niet lang geleden**), baroe-baroe, bēlom lama; **Te kort komen**, koerang, kakoerangan, tiada tjoekoop; **Te kort doen**, mēroegikēn; **Zich te kort doen** (**dooden**), mēmboenoeh diri; **Kort maken**, mēmendekkēn.
Kortademig, bēngēk, mēngi, napas pendek.
Kortaf, pendek, dēngan pendek.
Kortbeenig, dēnak, bērkaki pendek.
Kortelings, bēlom lama, baroe-baroe.
Korten, mēmendekkēn; (**afhouden**), mēmotong, mēnjēngkolong.
Kortom, pendeknja, dēngan pendek.
Kortstondig, sabēntar, tiada lama, sa'saāt.
Kortswijl, v., sēnda, goerau, maīn, pērmaīnan.
Kortwieken, mēmotong sajan, mēniwaskēn.
Kortzichtig, koerang tjērēdik, bodo, koerang akal; (**bijziend**), boeta ajam, raboen, lamoer.
Korvijnagel, klēti (scheepst.)
Korzelig, bēngkeng, lēkas marah, bērangasan.
Kossem, m., djoembil, gēlambir.
Kost, m., makanan, rēdjēki; **Den kost verdienen**, mēntjēhari makan (rēdjēki); **Den kost geven**, mēmberī makan.
Kostbaar, mahal, bērharga, indah; (**veel kosten eischend**), mēmakan banjak bēlandja.
Kostbaarheden, v., mata-bēnda, barang bērharga.
Kosteloos, pērtjōema, dēngan tiada mēmbarjan ongkos (bēlandja).
Kosten, m., (**uitgaven**), bēlandja, ongkos; **De kosten dragen**, mēmbarjan bēlandja (ongkos), mēngongkoskēn.
Kosten (**waard zijn**), bērharga, harganja.

Kostganger, m., orang mēnoempang.
Kostgeld, o., bēlandja (oewang) makan.
Kostuum, o., pakaian bēsar (kabēsaran).
Kostwinning, v., pēntjarian, pēkērdjañ.
Kot, o., (**vervallen huis**), roemah boeroek; (**hok**), koeroengan, kandang, dēngkoel.
Kotsen, moeta, moentah-moentah.
Koud, dingin, sēdjoek; **Het koude jaargetijde**, moesim dingin, moesim hoedjan, rēndēng.
Koude, v., dingin, sēdjoek; **Koude vatten**, kēna dingin, kadinginan.
Koudzweet, o., kēringēt (pēloeh) dingin.
Kous, v., saroeng kaki, kaos.
Kousenband, m., tali kaos.
Kouten, mēngomong-omong, bērbantjang.
Kouter, o., najam, landjam, bēsi wēloekoe.
Kozijn, o., ambang, iboe.
Kraag, m., leher badjoe; **Een stuk in den kraag hebben**, mabok.
Kraai, v., gagak, gaok.
Kraaien (van een haan), bērkēroejoe, bērkēloeroek.
Kraakbeen, o., toelang moeda (lēmboet).
Kraakzindelijk, bērēsih sēkali.
Kraam, v., (**winkel**), kēdai, waroeng; (**bevalling**), hal bēranak; **In de kraam liggen**, bēranak, bērsalin, bērpoetēra.
Kraamvrouw, v., pērampoean (istēri) jang baroe bēranak.
Kraan, v., (**tuit**), tjerat, tjorong; (**om te hijschen**), poetēran.
Kraanzaag, v., gērgadji bēsar (balok).
Krab, v., (**krabbe**), kētam, kēpiting; (**kleine soort**), joejoe, empēt; (**krabbel**), garoek, tjakar.
Krabben, mēnggaroek, mēnjakar;

(**achteruit** —), moendoer, bērsangkal.
Kracht, v., koewat, kakoewatan, gagah, kagagahan; (**bovennatuurlijke** —), sakti, kasaktian; **Van kracht zijn**, bēriakoe; **Uit kracht van**, oleh karēna, dari sēbab.
Krachtadig, koewat, kēras, dēngan bētoel-bētoel.
Krachts, oleh karēna, dari sēbab.
Krachtig, koewat, gagah, koewasa, bērkoewasa, kēras, dēngan kēras; (**gezond**), sēgar.
Krakeelen, bērbantah, bērkēlahi, bērtēngkar, tjomel.
Kraken (geluid geven), bērboenji, mērētoek, mēlētōk, mēndēsak; (**met de tanden**), mēngērēkah, mēnggigit pētjah; (**met iets anders**), mēmētjahkēn, mērmōekkēn.
Kram, v., kokot, lantah, tjantelan.
Kramen, bēranak, bērsalin, bērpoetēra.
Kramer, m., toekang djoewalan, toekang waroeng.
Kramp, v., (**in het lijf**), moelēs, moelēs pēroet.
Krank, sakit.
Krankzinnig, gila, sarsar, edan.
Krankzinnige, m. en v., orang gila.
Krans, m., karangan, karangan kēmbang (boenga).
Krant, v., soerat kabar, soerat lelang.
Krap, hampir kakoerangan, hampir tiada boleh.
Kras (schrap), v., tjorek, garis, baret, baroet.
Krater, m., kawah.
Kreeft, m., oedang karang (kētak), kētam batōe; (**het sterrenbeeld**), bintang mangkara.
Kreeftengang, m., djalan pērlahan-lahan (moengkoer).
Kreeftenschaar, v., soepit (djapit) oedang.

Kreek, v., soewak, t lok k tjil, kali k tjil.
Kreet, m., (**van vreugde**), soerak; (**van angst**, enz.), t reak; (**oorlogs**—), t mpik, t mpik soerak.
Kregel, bengkeng, l kas marah, b ngis.
Kreits, m., da rah, djadjahan.
Krekel, m., djangk rik.
Kreng, o., (**dood lichaam**), bangkai; (**slecht mensch**), orang djahat s kali (b radat boesok s kali).
Krenken, m njakitk n hati, m ng djik n, m langgar kahormatan orang.
Krent, v., kismis.
Krentenbrood, o., roti kismis.
Kreuken, m ng roetk n, m ngoesoetk n.
Kreunen, m ng rang, m ng loeh, m rintih.
Kreupel, pintjang, timpang.
Kreupelbosch, o., b loekar, oetan k tjil.
Krib, v., (**voederbak**), paloengan, t mpat makanan; (**keerdam**), t rbis; (**slaapstede**), t mpat ti-doer.
Kribbebijten, m nggigit, m ngg rogot.
Kribbig, p rang-p roes, bengkeng, l kas marah.
Kriebelig (**jeukerig**), gat l; (**van schrift**), haloes.
Krieken (**van den dag**), dina hari, padjar, rina.
Krielen, p noeh, s sak, b rsoeloer, m ngg roemoet, m ngg r m t, pating g r m t.
Krielhoen, o., ayam katai.
Krijg, m., p rang; (**De heilige** —), p rang sabil 'Allah.
Krijgen (**verkrijgen**), b roleh, dap t, m ndap t, t rima, m n rima; (**vangen**, **vatten**), m nangk p, m megang; (**oorlog voeren**), b rp rang; **Slaag krijgen**, k na (dap t) poekoel.

Krijgsartikelen, o., hoekoem p rang.
Krijgsbende, v., pasoean (katoem-boekan) soldadoe.
Krijgsbevelhebber, m., p nglima p rang, k pala p rang, djend ral.
Krijgsdienst, m., p k rdja n soldadoe; (**In — gaan**), masoek (djadi) soldadoe.
Krijgsgebruik, o., adat p p rangan (orang b rp rang).
Krijgsgevaar, o., b haja p rang.
Krijgsgevangene, m., orang tawan, orang tangk pan di p p rangan; **Krijgsgevangene maken**, m nawan.
Krijgskas, v., chazanah p rang.
Krijgskosten, m., b landja (ongkos) p rang.
Krijgskunde, v., ilmoe p rang.
Krijgslist, v., tipoe (oepaja) p rang; (**Een — aanwenden**), m ngoe-pajak n.
Krijgsmacht, v., bala, bala-tant ra.
Krijgsmakker, m., kawan (t m n) dal m p p rangan.
Krijgsverste, m., p nglima p rang, hoeloebalang, pahalawan, k pala p rang, djendral.
Krijgsorde, v., p ratoeran p rang.
Krijgsraad, m., hoekoem bitjara p rang, p ngadilan p rang.
Krijgsrecht, o., hak p rang, hoekoem p rang.
Krijgstocht, m., angkatan p rang, angkatan bala-tant ra.
Krijgstoerusting, v., kalengkapan p rang.
Krijgstooneel, o., t mpat p rang, medan p p rangan.
Krijgstuig, o., p rkakas (alat, s rba) p p rangan.
Krijgsvaan, v., alamat (bandera) p rang.
Krijgsverrichting, v., p rboewantan p p rangan.
Krijgsvolk, o., s gala lasjkar (soldadoe), bala-tant ra.
Krijgswet, v., hoekoem p rang.

Krijgszuchtig, soeka bĕrpĕrang.
Krijtschen, bĕrtĕreak, mĕndjĕrit-djĕrit.
Krijt, o., kapoer, kapoer wĕlanda (aloes).
Krijtberg, m., goenoeng (boekit) kapoer.
Krijten, mĕnangis.
Krimpen, mĕngkĕroet, mĕngkĕrĕt, mĕnjoesoet, bĕrkoerang, djadi koerang (pendek, kĕtjil).
Kring, m., (cirkel), boelat, boendĕran; (omloop), pĕridĕran, pĕrkĕteran; (om de maan), kalangan, kandang boelan, pagĕr boelan; (om de tepels) tampoek (gĕlanggang) soesoer; (winding van touw of een slang), lingkĕr, lĕngkĕr.
Kringvormig, saroepa boelat, boendĕr.
Krinkel, m., bĕlikoe, enggokan.
Krioelen, mĕngĕriap, pating kĕriap, soeloer-mĕnjoeloer.
Kristal, o., baloer, habloer, paloemban.
Kristalhelder, bĕning (hĕning) sĕkali.
Kroes, m., (beker) tjawan; (Smelt—), koewi.
Kroeshaar, o., ramboet kĕriting.
Krokodil, m., boewaja.
Krom, bengkok, bengkong, mĕlĕngkoeng; (van de beenen wijd uit elkander), pengkor; (scheef), bengkok, mentjeng; (van ledematen), koekoel, eroet; (mismaakt), kantjoek, bongkok; (van een rivier), bengkak-bengkok; bĕrbalikoe.
Kromhout (van een vaartuig), o., kajoe sikoe (gading), kajoe bĕntoek.
Krommen, mĕmbengkokkĕn, mĕlĕngkoengkĕn, mĕmbaoerkĕn, menggok.
Kromming (van een rivier), v., balikoe, enggokan; (eener lijn), enz.), lĕngkoeng, bengkok, bĕntoek.

Kroniek, v., tarich, hikajat, babad.
Kronkel, m., lingkĕr, lilit, goebĕt.
Kronkelen, mĕlingkĕr, mĕlilit, mĕnggoebĕt; (als een slang), bĕrbĕlit-bĕlit.
Kroon, v., makoeta, tadjoer; **Een kroon dragen**, bĕrmakoeta; **De kroon van het hoofd rukken** (schandvlekken), mĕnghinakĕn, mĕmaloeukĕn; **De kroon spannen**, mĕlĕbihi, mĕndĕhoeloei; **Iemand naar de kroon steken**, bĕrloemba-loembaan; (lichtkroon), kandil; **De sieraden der kroon**, alat karadjaan; **De goederen der kroon**, harta radja.
Kroonnaad (med., de boogvormige verbinding van het voorhoofdsbeen, met de schedelbeenderen), tjĕlahan pĕrsamboengan toelang djidat dĕngan toelang kapala.
Kroonprins, m., radja moeda.
Kroos (Eenden—), o., loemoet, kapoe-kapoe.
Kroost, o., anak-anak, toeroenan, anak-tjoetjoe.
Krop (van een vogel), m., tĕmbolok, kĕlĕmboengan; (gezweel), gondok, gondong, bĕgoek.
Kropgezweel, o., zie: **Krop**.
Kropper (kropduif), m., mĕrĕpati gondok.
Krot, o., roemah boeroek (kĕtjil), pondok kĕtjil.
Kruid (wild), o., roempoet, daoer; (moes), sajoeran; (geneeskrachtig), daoer obat; (specerij), rĕmpah-rĕmpah, boemboe-boemboe.
Kruiden, mĕmboemboei, mĕnarohi (mĕmboeboehi) boemboe.
Kruiderij, v., boemboe, boemboeboemboe, rĕmpah-rĕmpah.
Kruidnagel, m., boenga lawang, tjĕngkeh.
Kruidnagelolie, v., minjak tjĕngkeh.
Kruier, m., koeli.
Kruik, v., boeli-boeli, goetji, kĕndi, gĕndi, boejoeng.

Kruim, v., isi, isi jang lêmboet, rapoeh, rémak.

Kruin (van het hoofd), v., hoeloe kĕpala, ĕmboen-ĕmboen, boen-boenan, oesĕr-oesĕran (poesĕran) kĕpala; (**van boomen, bergen**, enz.), poetjak, poentjak, kĕmoentjak, poetjoek, oedjoeng.

Kruipen (op handen en voeten), mĕranggang, mĕranggak; (**op den buik, als een slang**), mĕlatak, mĕndjalar, mĕnjoeloer; (**van mieren**, enz.), mĕrajap; **Ergens doorheen kruipen**, mĕnjoesoep, mĕnjĕloesoep; **Ergens onder kruipen**, mĕnjĕsap; (**vleien**), mĕntjĕlĕdoek, mĕmboedjoek; **Kruipend gedierte**, binatang jang mĕlata (mĕrajap); **Kruipende planten**, soeloer-soeloeran.

Kruis (kruishout), o., salib, kajoe, rĕgang (pĕndĕpang); (**eereteeken**), tanda kahormatan, bintang; (**in een broek**), pĕsak, sibar, sĕlangkangan; (**verdriet**, enz.), kasoekaran, kasoesian, sangsara, doeka-tjita; (**in een vlag**, enz.), sĕngkang; (**achterdeel van het lichaam**), bokong, bĕbokong.

Kruisboot, v., pĕrahoē (kapal) pajir (kĕroewis).

Kruisen (van vaartuigen), alang-alang, bĕrlajar di sana sini, mĕronda di laet, mĕmajiri; (**de armen over de borst** —), bĕrsĕdakĕp; (**de beenen onder het lichaam** —), bĕrsila, mĕnjila.

Kruisigen, mĕnsalibkĕn, mĕndĕpangkĕn.

Kruisnet, o., tangkoel.

Kruisweg, m., djalan pĕrapatan (simpangan).

Kruit, o., obat, obat pasang (bĕdil, mĕriam).

Kruithoorn, m., tĕmpat obat pasang, bandala.

Kruithuis, o., goedang obat.

Kruitton, v., tong obat pasang.

Kruitwagen, m., kareta obat.

Kruiwagen, m., kareta sorong.

Kruk, m. en v., toengkat, toengkat kateak; (**deurknop**), tombol (boetjak) pintoe; (**handvat**), pĕmegangan, tangan; (**om te zitten**), koeda-koeda; (**sukkel**), orang bodo (gĕblĕg, tiada bisa bĕladjar, sakit-sakitan).

Krul, v., (**in het haar**), ikal; (**van hout**), sĕroetan (kĕtaman) kajoe.

Krullebol, m. en v., kĕpala kĕriting (bĕrikal).

Kuch, v., batoek kĕring, tjĕkoeh.

Kuchen, bĕrbatoek kĕring, bĕrtjĕkoeh.

Kudde, v., kawan.

Kuleren, bĕrdjalan-djalan, mĕlantjong, pĕsiar.

Kulf, v., djamoel, djambak, gombak.

Kulken, o., anak ajam, pitik.

Kuil, m., lobang, lĕkok, lĕgok; (**Val—**), kĕloeboeran, sĕrĕling; (**Om olifanten te vangen**), pĕndiat; (**in de wang**, enz.), tjawak, tjĕngkĕroeng; (**in een vaartuig**), roewang; (**Een kuil graven**), mĕnggali lobang.

Kulp, v., badjana, badjan, paso, tong, tahang.

Kuipen, mĕmbikin (mĕmboewat) paso (tong, tahang), mĕlakoekĕn pĕkĕrdjaĕn toekang tahang, mĕnjimpai; (**samenspannen**), bĕrmoeafakatan, bĕrsafakat.

Kuiper, m., toekang (pandai) tahang; (**samenspanner**), orang safakat.

Kuisch, soetji, sĕnoenoeh, bakti, bĕrĕsih.

Kuit, v., (**van het been**), boewah (djantoeng) bĕtis; (**van visch**), tĕlor ikan.

Kuitbeen, o., toelang bĕtis.

Kunde, v., ilmoe, pĕngatahoean, kapintĕran, kapandaian.

Kundig, bĕrilimoe, arif, pandai, pintĕr, bisa.

Kunne, v., bangsa.

Kunnen (mogelijk zijn), boleh,

boleh djadi; (**in staat zijn**), dapat, dapat, bisa; (**weten**), tahoe, mêngarti.

Kunst, v., hikmat, kapandaian, ilmoe.

Kunstenaar, m., pandai, toekang, kimpoe.

Kunstgreep, v., daja, silap.

Kunstig, hikmat, dëngan hikmat, bagoes, indah.

Kuras, o., badjoe bësi, baroet dada.

Kurk, v. en o., (**stop**), soempël, soembat, përop; (**de stof**), kajoe gaboës.

Kurketrekker, m., pënjaboet soembat (soempël), kortërek.

Kurkuma, v., koenjit, koenir.

Kus, m., koetjoep, tjioem.

Kussen, mêngoetjoep, mënjoem.

Kussen, o., (**hoofd—**, enz.), bantal goeling; (**stoot—aan vaartuigen**), bantal pënjangga.

Kussensloop, m., saroeng bantal.

Kust, v., pantai, pësisir, darat, daratan; **Langs de kust varen**, mënjoesoer pantai; (**verkiezing**), pilih, pëmilih; **Te kust en te keur**, sabagaimana maoe sadja, gampang pamilihnja.

Kustbatterij, v., koeboe (benteng) di pantai.

Kustbewoner, m., orang pantai (pësisir).

Kuststreek, v., tanah ilir (pësisir).

Kustvaarder, m., përahoe (kapal) dagang (përniagaan) jang mënjoesoer pantai.

Kut, v., poeki, nono, kamaloean orang përampoean.

Kuur, v., tingkah; **Vol kuren zijn**, bërtingkah.

Kwaad, o., djahat, kadjahatan; (**onheil**), tjilaka, bila, bëntjana; (**onrecht**), salah, aniaja; (**laster**), fitnah, oempat; **Goed met kwaad vergelden**, mëmbalës dëngan djahat.

Kwaad (slecht), djahat, doerdjana, doerhaka, kapista; (**boosaardig**), bëngis; (**toornig**), marah, goesar,

moerka; **Kwaad worden**, djadi marah (goesar); **Iemand een kwaad hart toedragen**, mënaroh dëngki akan sa'orang; **Het te kwaad krijgen**, tiwas, kalah, ada di dalëm kasoeakaran.

Kwaadaardig, djahat; (**van honden ook**), galak.

Kwaaddenkend, tjëmboeroean, mënjangka.

Kwaaddoener, m., orang djahat, bangsat.

Kwaadgezind, bërniat djahat.

Kwaadsappig, darah boesok.

Kwaadschiks (goed- of kwaadschiks), maoe ta'maoe.

Kwaadspreken, mëmfitnahkën, mêngoempat.

Kwaadwillig, bërniat (maoe) djahat.

Kwaal, v., sakit, pënjakit.

Kwab, v., (lel), goedabir, djoembil.

Kwadraat, o., èmpat pësagi (përsëgi).

Kwadrant, o., sapërapat boelët.

Kwaken, bërkoewak-koewak.

Kwakken, mëmbanting, mënjam-pak, mênghëmpaskën.

Kwal, v., (**zee—**), oeboer-oeboer.

Kwalijk (niet goed), tida baik; (**boos**), goesar; (**moelijk**), soekar, soesah; (**misselijk**), ënëk, maoe moentah; **Kwalijk nemen**, goesar, mêngambil goesar; **Kwalijk varen**, tjilaka.

Kwalster, m., reak, riak, dahak, lëndër.

Kwanselen, toekar-mënoekar.

Kwansuis, poera-poera, api-api.

Kwant, m., orang djinaka.

Kwart, o., sapërampat, sapërapat.

Kwartaal, o., sapërampat taoen, tiga boelan.

Kwartier, o., (**kwart uur**), sapërapat djam, lima bëlas mënoet; (**wijk**), kampoeng; (**tijdelijk verblijf**), toempangan, pondok; (**streek**), tanah, doesoën, nëgëri; (**hoofd—**), tëmpat kadoedoekan kèpala përang; **Kwartier ma-**

ken, mënjédiakèn pondokan; (**van de maan**), përbani boelan.
Kwartje, o., satali, sapërampat roepiah.
Kwast, m., (**franje**, enz.), roembai-roembai, djoeral; (**om te ver-ven**, enz.), koewas, sapoe; (**in hout**), mata kajoe; (**Ingebeelde gek**), orang toewakang (djanggal, përlental).
Kweekeling, m., moerid, pëladjar; (**op een school**), goeroe bantoe (pëmbantoe, kakak).
Kweeken, piara, miara, mëmëliharakèn; **Wetenschap kweeken**, mënnoentoet ilmoe.
Kweekschool, v., madrasah, soerau, sèkolah; (**voor a.s. priesters**), pësantërian, pësantren.
Kwelduivel, m., pënggoda, pëngoesik, pëngganggoe, djin.
Kwellen, mëngoesik, mëngganggoe, mënjoesahkèn, mënjangsarakèn, mënjakiti.
Kwestie, v., hal, përkara, përsalahan, tjidëra, përbantahan.
Kwetsen, mèloekakèn, mèloekal; (**beleedigen**), mëmaloekèn, mënjakitkèn hati.
Kwetsuur, v., loeka; (**doodelijk** —), loeka parah.
Kwijlen, bërlioe, mëngilër.
Kwijnen (van planten), djadi

lajoe; (**van menschen en dieren**), djadi koeroes, ngërës.
Kwijt (weg), hilang, kahilangan; (**ontheven**), tèrlëpas dari pada.
Kwijten (zich — van), mëngërdjakèn, mèlakoekèn, mëndjalankèn mënjampaikèn, mëmbajar.
Kwijtraken, kahilangan, tèrlëpas dari.
Kwijtschelden, mèlëpaskèn, mëmääfkèn, mëngampoeni, mëngampoenkèn.
Kwik (vlug), pantas, tjëpat, lëkas.
Kwikipil, v., poeloeng (oental) obat ajër rasa.
Kwikzilver, o., rasa, ajër rasa, ajër perak.
Kwinkleeren, mënjanji.
Kwinkslag, m., përsëndaän, përsindiran.
Kwispedoor, tëmplat loedah, pëloedahan, païdon.
Kwispelstaarten, mëngëbas-ngëbas ekor (boentoet), mëngoëbat-abitkèn boentoet.
Kwistig, moerah, dëngan gampang (moerah), boros.
Kwitantie, v., soerat bajaran, soerat tanda tangan, tabriat.
Kwiteeren, mëmëbëri soerat bajaran (soerat tanda tangan, soerat tanda pëmbajaran).

L.

Laadboot, v., përahoe moewatan (tjoenia).
Laadcedel, v., soerat (daftar) moewatan.
Laadstok, m., pëngasak (pëlantak) bëdil (mëriam).
Laag (nederig), rëndah, ranap, këtjil, pendek; (**vlak**), datar; (**gemeen**), hina, këdji, tjandala; (**van prijs**), moerah; (**van het water**), ajër këtjil, ajër soeroet.
Laag, v., (**rij**), lapis, djadjar; **De**

volle laag geven, mënembak dëngan mëriam sabandjar, mëngëdërel; (**aanslag, schuilhoek**), pëngadangan, tëmplat pëngadangan; **Lagen leggen**, mëngadang.
Laaghartig, doerdjana, këdji, djahat.
Laakbaar, haroes di tjëla.
Laan, v., pohon doewa bandjar (djadar).
Laars, v., sëtivël, sëpatoe tinggi.

Laat, lampau, lat; **Laat op den avond**, soedah malëm, malëm-malëm; **Laat op den dag**, soedah siang (sore); **Te laat**, terlaloe lat, liwat temponja; (**Lang van duur**), lama, lambat, perlahan; **Hoe laat is het?** peekoel bërapa ini; **Laatst**, pènghabisan, achir, kabèlakang, di bèlakang sèndiri; **Later**, kamoedian, di bèlakang kali.

Laatdunkend, katjak, kotjak, djëmawa, angkara, angkoeh.

Laatst (achterste), dibèlakang sèkali, kabèlakang sèkali; (**laatst-geboren**), boengsoe, pèmbontot.

Laatstleden, baroesan, baroe-baroe ini, jang baroe laloe (liwat) ini, bëlom lama.

Lach, m., tawa; (**Glim—**), sènjoem.

Lachebek, m. en v., toekang tètawa.

Lachen, tètawa, tètawa, kètawa; (**Luidkeels —**), tètawa gèlak-gèlak, mængakak.

Ladder, v., tangga; **Sport van een ladder**, anak tangga; **Een ladder opklimmen**, naik tangga.

Lade, v., kotak, latji; (**van een geweer**), kajoe bédil.

Laden, moewat, mèmoewat, mèmoe-watkèn; (**vol —**), mèmoe-watkèn sarat, mènjaratkèn; (**Een geweer**, enz.), mængisi; **Op zich laden**, mëndatèngkèn, mèmberatkèn diri dèngan.

Lading, v., (**inhoud**), moewatan, isi.

Laf (zonder moed), takoet, pènakoet, tjabar; (**flauw van smaak**), tawar, ambar, koerang boemboe; (**kinderachtig**), kaja anak (boedak) kètjil.

Lafaard, m., pènakoet, orang tjabar.

Lafhartig, takoet, pènakoet, tjabar, tiada bërani.

Lager, lèbih rëndah, di bawah.

Lak, o., (**brieven—**), lilin matèrai (tjap), lak, lakèri; (**schel—**) ampaloe; (**om te vernissen**), damarak, minjak rèngas; (**valsche**

beschuldiging), toekasan, pènnoekasan.

Laken, o., (**de stof**), sakèlat, sèngkèlat, lakèn; (**Bedde—**), sèpèrai; (**Tafel—**), toetoeop medja, kair hamparan medja; (**Dood—**), kafan, kair kafan, kair toetoeop orang mati.

Laken, mènjtjèla, mènjtjèla, mènghinakèn.

Lakensich, sakèlat, sèngkèlat, dari sakèlat (lakèn).

Lakken, mèmboeboehi tjap, mènnoetoeop dèngan lak.

Lam, o., anak kambing (domba, biri-biri).

Lam (verlamd van de beenen), loempoe, lempoh, tèpoek; (**Geheel —**), tèpoek lèsi, timpang, tiada bisa bèrgèrak, loempoe sama sèkali; (**van een arm**), tjengkok; **Een lam gevoel hebben**, lèsoe; (**moede**), tjapai, tjapik; (**niet sterk**), tiada (koerang) koewat, lèmas, lèmah.

Lamp, v., pèlita, dèloepak, tjèloepak, lampoe; **De lamp aansteken**, mèmasang pèlita (lampoe); **De lamp uitdoen**, mèmadamkèn (mèmatakèn) pèlita (lampoe).

Lampeglas, o., sèmpèrong lampoe.

Lampepit, v., soemboe lampoe, oetjèng.

Lampetkan, v., tèmpat tjoetji moeka.

Lamplicht, o., tèrang lampoe (pèlita).

Lampolie, v., minjak lampoe (pèlita).

Lamsbout, m., paha anak kambing (domba).

Lancet, o., piso wali, poesoet, tadji.

Land, o., (**grond**), tanah, darat, daratan; (**Bewoonde streek**), tanah, nègèri, bènnoea; (**Platte—**), doesoen, padoesoenan; **Laag land**, tanah rëndah; **Vlak land**, tanah datar; **Hoog land**, tanah tinggi (goengoeng, pagoengoengan); **Vreemd land**, tanah (nègèri)

- asing; **Onbewoond land**, tanah soenji (tiada di doedoeki, tiada di tèmpati); **Aan land gaan**, naik ka darat; **Over land reizen**, mendarat, bèrdjalan di darat; **Het land verlaten**, kaloewar dari nègèri, mèninggalkèn nègèri; **Het land bebouwen**, mèmboeka (mèngèrdjakèn, mèngoesahakèn) tanah; **Het land hebben**, gèrègètan, marah didalèm hati, tiada enak hati; **Het land opjagen**, mèmrahkèn, mèm bikin gèrègètan; **Te land komen**, djatoh.
- Landaard**, m., asal, kaloewaran; (**gewoonte van het land**), adat nègèri.
- Landbezit**, o., milik (kamilikan) tanah, (in Mal. landen waar het matriarchaat bestaat) hak poesaka ook harta-poesaka (van de familie) en hak of harta pèn-tjarian (van het individugedurende zijn leven, want na zijn dood vervalt zijne bezitting aan de familie).
- Landbouw**, m., pèroesahaan tanah, pakèrdjaan tanèm-tanèman.
- Landbouwer**, m., orang tani, orang jang mèngèrdjakèn (mèngoesahakèn) tanah.
- Landeligenaar**, m., toewan tanah, jang poenja tanah.
- Landelijk**, tjara doesoen, adat doesoen.
- Landen**, naik ka darat.
- Landengte**, v., gènting tanah.
- Landerijen**, v., tanah, tanah-tanah, bèndang.
- Landgenoot**, m., orang sanègèri.
- Landgoed**, o., tanah, tanah milik, bèndang.
- Landheer**, m., toewan tanah.
- Landhuis**, o., roemah toewan tanah.
- Landhuurder**, m., orang jang mèn-jewa tanah.
- Landing**, v., naikan (toeroenan) di darat.
- Landingsplaats**, v., tèmpat naik ka darat, pangkalan.
- Landkaart**, v., pèta (gambar) boemi (nègèri).
- Landkost**, m., makanan orang doesoen.
- Landleven**, o., kahidoepan (pèng-hidoepan) orang doesoen.
- Landlooper**, m., orang mèngombara (mèlantjong, pèlantjongan).
- Landlucht**, v., hawa darat (goenoeng, pagoenoengan).
- Landman**, m., (**dorpeling**), orang doesoen (goenoeng, pagoenoengan); (**landbouwer**), orang tani, koeli, orang mèngèrdjakèn (mèngoesahakèn) tanah.
- Landmeten**, mèngoekoer tanah.
- Landplaag**, v., bèla, tjilaka nègèri.
- Landpunt**, v., hoedjoeng tanah, tandjoeng.
- Landraad**, m., landèrat.
- Landreis**, v., pèrdjalanan darat.
- Landrente**, v., padjèk (beja) tanah (boemi); **Landrente heffen**, mènarik (mèm oengoet) padjèk tanah (boemi).
- Landschildpad**, v., koera-koera.
- Landstreek**, v., tanah, bènoea, djadjahan.
- Landvergadering**, v., madjèlis bitjara nègèri, sidang nègèri.
- Landswijs**, tjara nègèri.
- Landtong**, v., tandjoeng, hoedjoeng tanah.
- Landverhuizer**, m., orang jang pindah ka lain nègèri.
- Landverraad**, o., chianat.
- Landvorrader**, m., orang chianat.
- Landvolk**, o., isi (orang) doesoen (goenoeng).
- Landvoogd**, m., wali, wakil radja, pèmèrentah nègèri; (**In Ned.-Indië**), goebèrnoer djendèral.
- Landwaarts**, katarat; (**— aanhouden van een vaartuig**), mendarat, mèn oedjoe katarat.
- Landweer**, v., (**volkswapening**), barisan orang nègèri.
- Landweg**, m., djalan bèsar, djalan raja.

Landwet, v., hoekoem (oendang-oendang) nĕgĕri,
Landwind, m., angin darat, angin goenoeng.
Landzaat, m., orang nĕgĕri, isi nĕgĕri, pĕdoedoek nĕgĕri.
Lang (niet kort), pandjang; (**hoog**), tinggi, djangkoeng; (**van duur**), lama, lambat; **Lang en smal**, londjong; **Te langen leste**, lama-lama, lama-kalamaän; **Op de lange baan schuiven**, mĕlam-batkĕn.
Langdradig, pandjang, tĕrlaloe pandjang, lama, landjoet.
Langdurig, lama, landjoet.
Langharig, bĕramboet (bĕrboeloe) pandjang.
Langlevend, bĕrpandjang oemoer, hidoep lama.
Langs, sapanjang, salaloe.
Langstaartig, bĕrekor pandjang.
Langtong, m. en v., orang jang bĕrlidah (bĕrmoeloet) pandjang.
Langwerpig, pandjang; (**—rond**), boelat pandjang.
Langzaam (zachtjes, niet vlug), pĕrlahan-lahan, pĕlan-pĕlan, lambat, lĕmbam, randat; (**bedaard**), alap, santoen; (**lui**), malĕs.
Langzamerhand, pĕrlahan-lahan, lambat-lambat, lama-lama, lama dĕngan kalamaän.
Lankmoedig, sabar, moerah hati, lĕmboet (pandjang) hati.
Lans, v., toembak, koendjoer; (**staatsie**—), pawai; (**Korte** —), lĕmbing, gĕladak; (**Houten — zonder ijzeren punt**), sĕligi; (**met weerhaken**), roejang, sĕrampang; **Met de lans steken**, mĕnoembak, mĕngoendjoer, mĕnikam (mĕnoesoek) dĕngan toembak (lĕmbing).
Lansschacht, v., batang toembak.
Lantaarn, v., lantera, lĕntera, ting; (**Papieren —**), loleng.
Lanterfanten, mĕlantjong, mĕngoembara.
Lap, m., kain pĕrtjah (pĕtjah, toewa,

soewekan), tambal, tampal; (**Stonden**—), kain kantjoet (tjawat); (**—vleesch**), pĕnggal, iris, potong; **Een lap op een kleed enz. naaien**, mĕnampal, mĕnambal.
Lappen, mĕnampal, mĕnambal.
Lardeeren, mĕntjatjah, mĕnoesoekkĕn gĕmoek babi.
Lasch, v., samboengan, hoeboengan, tanggam.
Lasschen, mĕnjamboeng, mĕnghoeboengkĕn, mĕnanggam.
Last, m., (**lading**), moewatan, (**vracht**), pikoelan; (**bezwaar**), kabĕratan, soesah, kasoesian; (**belasting**), padjĕk, beja, tjoe kai; (**hinder**), pĕngoesik, goda; (**bevel**), pĕrentah, titah, sabda radja, firman; **Last geven**, mĕmĕrentah, mĕmĕrentahkĕn, mĕmbĕri pĕrentah; **Een last uitvoeren**, mĕlakoekĕn pĕrentah.
Lastbrief, m., soerat pĕrentah (titah).
Lastdrager, m., koeli, orang pĕngoesoeng.
Laster, m., fitnah, oempat, hodjat, toekasan.
Lasteren, mĕmfitnah, mĕngoempat, mĕnghodjat, mĕnoekas, mĕnoekasi.
Lastertaal, v., pĕrkataän hodjat, toekas.
Lastgever, m., jang mĕmbĕri pĕrentah.
Lasthebber, m., oetoesan, soeroehan, wakil, polmak.
Lastig, soesah, soekar, tjĕrewet; **Iemand lastig vallen**, mĕngganggoe, mĕngoesik, mĕnjoesahkĕn, mĕnjĕrewetkĕn.
Lastpaard, o., koeda moewatan (momotan, pikoelan).
Lat (panlat), v., reng, kasau; (**spaan**), bilah.
Latafel, v., medja bĕrkotak.
Laten (laten blijven), mĕninggalkĕn, mĕmbiarkĕn; (**niet doen**), biar, mĕmbiarkĕn, djangan, dja-

- ngan mämboewat (mëlakoekën); (**gelasten**), soeroeh, mënjoeroeh; **Zich laten gezeggen**, mëndëngarkën kata (tëgor); **Laten gaan**, mëlëpaskën; **Laten weten**, mëmbëri (kasi) taoe; **Laten komen**, mëmanggil; **Laten wordt meest ook aangegeven door het achtervoegsel kën der werkwoorden en bij een imperatief ook door mari.**
- Laten**, o., (Iemands doen en —), lakoe djalannja sa'orang.
- Later**, lëbih lat, lëbih lambat, lëbih lama, kamoedian, di bëlakang kali.
- Latwerk**, o., kisi-kisi, djala-djala.
- Laurierblad**, o., daoen salam.
- Lauw**, hangët, angët, soewam (**onverschillig**), tiada fërdoeli.
- Laveeren**, bërlajar (bërdjalan) bolak-balik (mondar-mandir), bërpërai-përai.
- Lavement**, o., sëmperotan, obat sëmperotan.
- Laven**, mënjögarkën, mëmbëri minoem.
- Lawaai**, o., goeroeh, gëntar, hoe-roe-hara, roesoeh.
- Laxans**, o., obat pëntjahar (boewang ajër), oeroes-oeroes.
- Lazaret**, o., roemah sakit.
- Lazuursteen**, m., lazoewardi.
- Ledekant**, o., tëmplat tidoer, pëtidoeran, përadoean, randjang, katil, kantil; (**Behang van een ledekant**), këlamboe tëmplat tidoer, tirai.
- Ledemaat**, o., (**van het lichaam**), anggota.
- Leder**, o., koelit, bëloelang; **Leder bereiden**, mënjamak, mënjamak koelit.
- Ledergoed**, o., barang-barang koelit.
- Ledewater**, o., ajër boekoe (sëndi).
- Ledig**, hëmpa, tiada bërisi, kosong; (**van tijd**), sëmperët, lëga, kobër; (**zonder bezigheid**), tiada kër-dja; (**van rijstaren, voos**), ko-song, gaboek; (**eenzaam**), sëpi, soenji; **Ledig loopen**, tiada bëkërdja apa-apa, mëlantjong.
- Ledigen**, mënghëmpakën, mëngosongkën.
- Leed**, o., doeka-tjita, soesah, kasoehan, soesah hati, sakit-hati, bëntjana; **Leed ondervinden**, mëndapët soesah, mërasaï kasoehan (sakit-hati); **Leed gevoelen over**, mënjësäl; **Leed veroorzaken**, mënjakitkën (mënjoesahkën) hati, mëmbëntjanakën.
- Leedwezen**, o., doeka-tjita, soesah (kasoehan) hati; (**deernis**), bëlas-kasihän.
- Leeftijd**, m., oemoer, oesia.
- Leeftocht**, m., bëkal, roewadah.
- Leefwijs**, v., përi kahidoepan.
- Leelijk**, boeroek, boesoek, oedoeh, djëlek, tiada bagoes, bërtjatjad, bërtjëla; (**slecht**), djahat, këdji.
- Leem**, o., tanah liat, tanah lëm-poeng, tanah lilin, tanah galah.
- Leen**, **Te — geven**, mëmindjamkën, mëmbëri (kasi) pindjam; **In leen nemen**, **vragen**, mëmindjam, minta pindjam.
- Leenen (van iemand)**, pindjam, mëmindjam, mëmindjami; (**aan iemand**), mëmindjamkën; **Op pand leenen**, mënggadaï, mënggadaikën; **Het oor leenen**, mëndëngarkën; **De behulpzame hand leenen**, mëncoeloeng, mëmbantoe.
- Leengoed**, o., barang pindjëman (pëngangan), barang sanggëm; (**leengrond**), tanah sakai.
- Leening**, v., pindjëman, pamin-djam; (**Bank van —**) roemah gadaian, pëgadaian.
- Leep**, tjërëdik, pintër.
- Leepoog**, m. en v., mata bilis (bëlek, rebek, redjeh).
- Leer**, o., pëngadjaran, pëmatah.
- Leeraar**, m., (**in den godsdienst**), imam, goeroe pandita; (**onderwijzer**), goeroe, pëngadjar, moe-alim.

Leerboek, o., kitab (boekoe) pëngadjaran.

Leeren (zelf —), bëladjar, mëngadji; (**onderwijzen**), mëngadjar, mëngadjari, mëngadjarkën; **Van buiten leeren**, mëngapalkën, bëladjar loewar kapala; (**afleeren**), mëngadjar, mëngadjari.

Leergeld, o., oepah (oewang) pëngadjaran (sëkolah).

Leergierig, soeka (këpingin) bëladjar.

Leering, v., pëngadjaran, pëladjaran.

Leerling, m. en v., moerid, pëladjar.

Leerlooier, m., toekang samak.

Leermeester, m., pëngadjar, goeroe, moealim.

Leermiddelen, o., përkakas (përabot) pëngadjaran (sëkolah).

Leerplan, o., atoeran pëngadjaran.

Leerschool, v., tëmplat mëngadjar (mëngadji, bëladjar), sëkolah.

Leerzaam, soeka bëladjar, gampang di adjari.

Leesbaar, gampang (boleh, dapët) di batja.

Leesboek, o., boekoe (kitab) pëmbatjaan (tjërta-tjërta).

Leescefening, v., pëladjaran mëmbatja.

Leest, v., sikap, lëmbaga; (**voor schoenen**, enz.), kalëboet sëpatoe, atjoean; **Rank van leest**, ramping.

Leeuw, m., singa; (**brullende —**); singa mënikas (mënggëroeng); (**woedende —**), singa garang (galak).

Leeuwenmoed, m., kabëranian singa, bërani sëpërti singa.

Legaat, o., pëmbërian waris (poe-saka).

Legataris, m., orang jang dapët (tërima) pëmbërian waris (poe-saka).

Legateeren, mëmbëri bagian waris (poe-saka).

Leger, o., (**krijgsmacht**), bala, bala-tantëra; (**ligplaats**), pëbaringan, pëtidoeran, tëmplat tidoer;

(**van een wild dier**), boembon, djëroemon; **Een leger op de been brengen**, mëngoempoelkën (mëngërahkën) bala-tantëra; **Een leger in slagorde stellen**, mëngikat përang, mëngatoer safnja bala-tantëra.

Legeraanvoerder, m., hoeloebalang, pahalawân, panglima përang, djendëral.

Legerafdeeling, v., pasoeakan, katoemboekan.

Legerplaats, v., përtantëraân, përhëntian bala-tantëra.

Legerstede, v., tëmplat tidoer, pëtidoeran.

Legertent, v., chaimah.

Legertocht, m., angkatan përang.

Legertros, m., sëgala barang-barang (alat, përkakas) pëpëranan.

Leggen, mënaroh, mëlëtakkën, mëmbaringkën, mënggëlëtakkën, mënidoerkën; **Aan den dag leggen**, mënjatakën, mënoendjoekkën; **Hieren leggen**, bërtëlor; **Een vloer leggen**, mëmasang dasar (batoe dasar, djoebin).

Leghen, v., ajam babon (bërtëlor), ajam biang.

Legioen, o., pasoeakan, katoemboekan, kabanjakan.

Leguaan, m., biawak, mënjawak.

Lei, v., (**om op te schrijven**), batoe (papan) toelis; (**om te dekken**), batoe, gëndeng batoe.

Leiden (geleiden), mënghantar, mënghantarkën, mëmimpin, mëmbawa, mënoentoen, mëngandjoer; (**van een weg ergens heen**), djatoh di, tëroes ka; (**van water uit een leiding**, enz.), mënjimpangkën; mëngalirkën, mëndjailankën; (**een vergadering —**), mëngëpalal (mëmërentahkën) përhimpoeman (madjëlis); (**om den tuin —**), mënipoeakën, mëmpërdajakën; (**werkzaamheden —**), mëngatoer pëkërdjaan; (**een slecht leven —**), mëlakoeakën kahidoepan jang tiada baik.

- Leiding**, v., zie: **Waterleiding**.
Leidsman, m., pènghoeloe, pènghantar, pèngandjar, kèpala.
Lek, botjor, rëmbës; **Lek worden**, djadi botjor; **Lek maken**, mèmbotjorkèn, mèm bikin botjor.
Lekkage, v., tèmpat botjor, botjoran.
Lekken, botjor, rëmbës, mëniris.
Lekker, enak, sèdap, goerih; (**wel-varend**), enak badan, sègar, njaman; (**welriekend**), wangi, haroem, aroem; **Lekker maken**, mènge-nakkèn; **Iemand lekker maken**, mènge-angkat-angkat, mènge-ang-djoeng, mèmoe-dji, mènge-nakkèn hatinja.
Lekkerbek, m. en v., orang jang soeka makan-minoem enak.
Lekkernij, v., sèdap-sèdapan, barang enak-enak (nikmat), koewe-koewe.
Leksteen, m., batoe tirisian (saring), saringan.
Lekwater, o., ajër botjoran (tirisian, saringan).
Lel, v., tjoeping, gèlimbar, goe-dabir; (**huig**), anak lidah, zie ook: **Hoer**.
Lelle, v., bakoeng, kèmbang (boenga) bakoeng; (**Water—**), tèr-tai, toendjoeng, boenga (kèmbang) toendjoeng (sèrodja).
Lemmer, o., mata.
Lemmetje, o., djeroek tipis (nipis).
Lende, v., pinggang, lamboeng, soelb; (**Pijn in de lenden**), sakit pinggang.
Lendebreuk, v., patah pinggang.
Lendestuk, o., daging pinggang (lamboeng).
Lengte, v., pandjang, tinggi, boe-djoer; (**van tijd**), lama; (**—graad**) daradjat.
Lengtemaat, v., oekoeran kapan-djangan (pandjangnja).
Lenig, lèmas, lèmbuët, lèntik, lèn-toek, liat.
Lenigen, (**zacht maken**), mëlèmbuët-kèn; (**vermindere**), mèn-
- ngoerangkèn, mërada; (**verlicht-**ten), mèringankèn; (**helpen**), mèn-oeloeng; (**stillen**), mèn diamkèn, mèm pèrhèntikèn.
Lens (**ledig**), kosong, hèmpa, habis.
Lepel, m., sendok; (**keuken—**), tjidoek, iroes; (**spadel—**), tje-tong; (**schepper**), siwoer, sidoek, gajoeng.
Leppen (**met kleine teugen drinken**), iroep, mèn giroep.
Lepra, v., pènjakit koesta.
Leproos, m. en v., orang sakit koesta.
Les, v., pèngadjaran, pèladjaran; (**Lees—**) pèm batjaan; (**vermaning**), nasihat, adjaran, pènghardikan; **Les nemen**, bèladjar; **Les geven**, mèn gadjar; **Iemand de les lezen**, mènghardikèn, mèn gadjar, mèn èngking.
Lesschen (**van den dorst**), mèm madamkèn (mèmoe-waskèn) dahaga (aoes).
Lessenaar, m., medja toelis.
Letsel, o., (**verwonding**), loeka; (**verhinderung**), sangkoetan, kasangkoetan; (**nadeel**), roegi.
Letten (**achtgeven**), ingat, mèn-gingat, mèn djaga, mèm boewang mata, mèlihati, mèn iliki; (**verhinderen**), mènahan, mènahani, mèn ègahkèn, mèm alangi.
Letter, v., aksara, hoeroef, letèr; (**Druk—**), hoeroef tjapan (tjita-kan); (**Schrijf—**), hoeroef toelisan; (**en relief**), hoeroef timboel.
Letterbak, m., tèmpat (kotak) hoeroef.
Lettergieter, m., toekang mèn oewang (mèn jita) hoeroef tjap.
Lettergreep, v., patahan pèrkataan, soekoe kalimah.
Letterkast, v., kotak tèmpat hoeroef.
Letterkunde, v., ilmoe kitab (soerat).
Letterkundige, m. en v., orang alim (jang paham ilmoe kitab).

- Lettersoort**, v., matjëm (roepa) hoeroef.
- Letterteeken**, o., baris (sëndjata) hoeroef, hoeroef, aksara.
- Lettervorm**, m., atjeang hoeroef.
- Letterzetter**, m., toekang mêngatoer hoeroef, pêngatoer hoeroef (tëraän).
- Leugen**, v. doesta, djoesta, bohong.
- Leugenaar**, m., pëndoesta, pëmbohonng.
- Leugentaal**, v., përkataän djoesta (bohong).
- Leuk**, tiada fërdoeli, poera-poera tiada tahoe.
- Leunen**, bërsender, mënjender; (**geleund tegen**), tërsender; **Doen leunen**, mënjerderkën.
- Leuning**, v., senderan, përsenderan, soesoeran, kelek-kelek.
- Leuningstoel**, m., korsi përsenderan (kelek-kelek).
- Leus**, v., alamat, sëmboejan, tanda pëngënal; (**schijn**), poera-poera, sëmoe-sëmoe; **Iets voor de leus doen**, poera-poera mëmboewat (mëmbikin) apa-apa.
- Leuteren (talmen)**, bërlambat-lambat, bëkërdja përlahan-lahan, mënggëroemit, mënggëremët; (**zaniken**), mëngomong kosong, mërepek, mëngëtil.
- Leven**, o., (**het leven**), hidoep, pënghidoepan, kahidoepan; (**lawaaï**), roesoeh, hoeroe-hara, ingar-bangar; (**lust**), kasoekaän, ramai, ramai-ramai; (**Het toekomstige leven**), acheirat; (**ziel**), njawa; (**levensduur**), oemoer; (**bestaan**), rëdjëki, pëngoepa djiwa, pënghidoepan; **Zijn leven wagen**, mëmbëlandjakën njawanja, mëmboewang njawanja; **Het leven bijiets inschieten**, hilang njawa, mati; **Het leven verlengen**, mëlandjoetkën oemar; **In het leven laten**, mënghidoepi.
- Leven**, hidoep, bërhidoep; (**Laten** -), mënghidoepi, mënghidoepkën; **Lang leven**, hidoep lama,
- bëroemoer pandjang; **Rustig leven**, hidoep dëngan sënang (sëntausa, sëlamat), hidoep enak.
- Levend**, hidoep, hidoep-hidoep, dëngan hidoep, masih hidoep; **Levend maken**, mënghidoepkën; **Levend water**, ajër hidoep; **Levende taal**, bahasa jang masih tërpakai.
- Levendig**, ramai; (**vlug**), pantas, tjëpat.
- Levenloos**, mati, tiada hidoep, tiada bërnjawa.
- Levensbeginsel**, o., pohon kahidoepan.
- Levensbehoud**, o., pëmëliharaän kahidoepan.
- Levensduur**, m., oemoer hidoep, oemoer, pandjangnja oemoer.
- Levensgevaar**, o., bëhaja kamatian.
- Levensgroot**, sabësarnja jang hidoep.
- Levenslang**, salama hidoep, sae-oemoer hidoep.
- Levensmiddelen**, o., barang-barang makanan dan minoeman, rëdjëki.
- Levensonderhoud**, o., pënghidoepan, pëntjarian, rëdjëki.
- Levenstijd**, m., masa (lamanja) kahidoepan, oemoer.
- Levenswandel**, m., kalakoean.
- Levenswijs**, v., përi kahidoepan, kalakoean, lakoe djalan.
- Lever**, v., hampëdas, limpa.
- Leverancier**, m., langganan, lëngganan.
- Leveren**, mëmbawa, mëmasoekkën, mëngadakën, mënjampaiken, kasi (mëmbawa) masoek; (**In handen** -), mënjërahkën, mënërimakën; (**Slag** -), bërpërang; (**Stof — tot gepraat**), mëndjadi isi (boewah) moeloet.
- Levertraan**, v., minjak hampëdas ikan.
- Leverziekte**, v., pënjakit limpa (hampëdas).
- Lexicon**, o., kitab lograt.

Lezen, mēmbatja; (**Vlug** —), lantjar mēmbatja; (**Den Koran** —), mēngadji kor'an; (**Het onder-richt der dooden op het graf**), mēmbatja talkin; **Iemand de les lezen**, mēnghardik, mēmarahkēn; (**opzamen**), mēmoe-ngoet, mēngoempoelekēn, mēntjēhari; **Iemands horoscoop lezen**, mēmbatja noedjoemnja, mēmbilang ramalnja.

Liaan, zie: **Slingerplant**.

Lias, v., anggitan (djeloedjoeran) soerat-soerat.

Lichaam, o., toēboeh, badan, sēlira; (**ding**), bēnda, barang, kaādaān, woedjoet, dzat; **Vast lichaam**, bēnda jang kēras (kipal); **Vloeibaar lichaam**, bēnda jang tjaēr (entjer, tjewer, mēlele); **Een dood lichaam**, maīt, bangkai; **De romp van het lichaam**, batang toeboeh; (**Vereeniging**), madjēlis, pērkoempoelan, pērhimpoenan, pērsakoetoean, kongsi, pasoeakan.

Lichaamsbeweging, v., gērakan toeboeh (badan).

Lichaamsbouw, m., bangoenan toeboeh (badan).

Lichaamsdeel, o., anggota.

Lichaamsgestalte, v., lēmbaga, sikap, bangoenan badan.

Lichaamsgestel, o., pēri (hal) kaādaān toeboeh (badan).

Lichaamskracht, v., koewat (ka-koewatan) toeboeh (badan).

Lichamelijk, bērtoeboeh, dapēt (boleh) di pegang (di djamah).

Licht (helder), tērang, tjoewatja, siang, bērsinar; (**niet donker van kleur**), moeda; (**gemakkelijk**), gampang, enteng, moedah; (**niet zwaar**), enteng, ringan; **Licht in het hoofd**, ringan (poesing, poejēng, enteng) kēpala; (**dun**), tipis; (**gemakkelijk verteerbaar**), gampang tjērēnanja; **Iets licht achten**, mēmpērmoedahkēn, mēnggam-

pangekēn, mēngambil gampang; **Licht worden**, djadi tērang (siang); **Een lichte kleur**, warna moeda.

Licht, o., (**van den dag**), siang; (**van een lamp**, enz.), tērang; (**glans**), noer, tjahaja, sinar.

Lichtblauw, biroe moeda.

Lichtbruin, warna perang (pala moeda); (**van lichaamskleur**), itēm manis.

Lichtekool, v., pērampoean djabat, soendēl, lonte.

Lichten (licht worden), djadi siang, fadjar, fadjar mērēkah, bērsinar tērang; (**bliksemen**), bērkilat; (**licht maken**), mēnērangkēn, mēmbawa obor, mēngobori, mēnjoeloehi; (**lichter maken**), mēngentengkēn, mēringankēn; (**optillen**), mēngangkat; (**afnemen**), mēngambil, mēngangkat; (**Van een anker**), mēngangkat (mēmbongkar) saeoh (djangkar); **De helen lichten**, lari, bērlari, minggat; **De hand met iets lichten**, mēmpērmoedahkēn, mēnggampangkēn, mēringankēn.

Lichter, m., pērahoe tjoenia (sampilan).

Lichtgeel, koening moeda; (**van huidskleur bij menschen**), poetih-koening, koelit langsep.

Lichtgeloozig, lēkas (gampang) pērtjaja, pērtjajaān.

Lichtgeraakt, bērangas, bērangasan, lēkas marah, pērang-pēroes.

Lichtgevend, bērtjahaja, tērang, mēnērangi, mēnērangkēn, bērsinar; (**phosphoriseerend**), pēndar, bērpēndar.

Lichtgroen, idjo moeda, idjo daoen moeda.

Lichting, v., (**oproeping**), kērahan, pēngērahan, paparan.

Lichtmis, m., orang doekana (gairana, risau).

Lichtmissen, hidoep (bērlakoe) sēpērti orang doekana (risau).

Lichtrood, merah moeda.
Lichtschuw, takoet terang.
Lichtstraal, m., sinar, sinar terang.
Lichtvaardig, koerang ingat, koerang ati-ati, gégaba, gégampang, gémampang, koerang pikir, koerang timbang, terlaloe berani, angkara; (**los van zeden**), doe-kana.
Lichtzinnig, zie: **Lichtvaardig**.
Lid, o., (**lidmaat, vennoot**), sakoetoe, pèsero.
Lid, o., (**lichaamsdeel**), anggota; (**geleding**), roewas, ros, boekoe, sèndi; (**deksel**), toetoe, toetoe-pan; (**van het oog**), këloepak; **Het mannelijk lid**, pèli, boetoe; **Uit het lid zijn**, salah lakoe, salah oerat, kasèlieo.
Lidmaat, o., tèmèn, sakoetoe.
Lidmaatschap, o., pèrsakoetoean.
Lidteken, o., paroet, bëkas loeka, tjiri.
Lied, o., njanjian, kidoeng, pantoen; **Een lied zingen**, mènjanji, mêngidoeng, bèrpantoen.
Lieden, m., orang, orang-orang; (**Zij** —), dija-orang, marika itoe; (**Wij** —), kita-orang, kita, kami; (**Gij** —), kamoel(oe)orang, kamoel.
Liederlijk, doekana, gaibana, dja-hat, kotor, boesoe, tiada maloe.
Lief (aardig), manis, djèlita, molek; (**beminnelijk**), pèri baik (manis), patoet (haroes) di tjintal (di kasihi); **Onze lieve Heer**, toehan Allah; **Iets voor lief nemen**, mènèrima dèngan sè-nang; **Iets lief vinden**, soeka, mènjoekal.
Lief, o., (**het aangename**), soeka, kasoekaàn, kasènéngan; **Lief en leed**, soeka dan doeka, kasoekaàn dan kadoekaàn.
Liefdadig, moerah hati, dèrmawan;
Liefdadige instelling, balai dèrma; **Iets tot liefdadige doeleinden bezigen**, mèndèr-makèn.
Liefdadigheid, v., kamoerahan

hati, pèri dèrmawan; **Werken van liefdadigheid**, pèrboewatan dèrmawan.
Liefde, v., tjinta, kasih, soeka, birahi; **Werk der liefde**, pèr-boewatan amal.
Liefdeband, m., pèrtambatan hati.
Liefdeblijk, o., tanda kasih (tjinta).
Liefdedaad, v., amal, pèrboewatan amal.
Liefdedrank, m., obat pèngasih-an, obat mènawari, pelet.
Liefdegift, dèrma, sèdèkah.
Liefdegod, m., Asmara-dewa, Koe-madjaja.
Liefdeloos, tiada bèrkasih-an, tègar (tahan) hati, tega, tiada poenja hati.
Liefderijk, moerah hati, bèrhati kasih-an.
Liefdesmart, v., tjinta (sakit) bi-rahi.
Liefelijk, manis, djoewita; (**van geluid**), mèrdoe, sèrindai; (**van geur**), haroem, aroem, wangi, sèdap; (**voor het oog**), sèdap, bagoes, indah.
Liefhebben, tjinta, mènjintal, ka; sih, mèngasihi, soeka, mènjoekal, (**verliefd zijn**), birahi, bèrbirahi-asjik akan.
Liefje, o., tjinta, hati, hati mas, kèkasih.
Liefkoozen, bèrtjoemboe, mèm-boedjoek, mèngoelit, mèmbelai.
Lieftalig, manis, tjoemboe.
Liegen, doesta, djoesta, mèndoesta, bohong, mèmbohong.
Lies, v., koentji paha, ari-ari, sè-langkangan.
Lieswortel, v., dèringo, dèringoe.
Lieveling, m. en v., kèkasih, tjinta.
Liever, lèbih baik, angoer.
Lieverlede, (**van** —), pèrlahan-lahan, pèlan-pèlan, lama-lama.
Liggeld, o., (**voor vaartuigen in een haven**), roeba-roeba, beja pèlaboehan.
Liggen, bèrbaring, baring-baring,

- tidoeran; (**op den rug** —), tölentang, tjëlentang, bërtjëlentang; (**op den buik** —), mëngkoeroep, mëngkoerëp, bërtiarap; (**van die ren**), mëndëroem, mëndjëroem; (**zijn. ergens geplaatst zijn**), ada, doedoek; (**stil** —), tiada bërgërak; (**van den wind**), tëdoeh, mati; (**vooranker** —), bërlaboeh; **Laten liggen**, mëninggalkën, mëmbiarkën; (**niet aanraken**); tiada mëndjamah.
- Ligging**, v., (**eener plaats**), tëm-pat, adanja, doedoeknja.
- Ligplaats**, v., (**van vaartuigen**), pëlaboehan, moewara, limboeng; (**van andere zaken**), tëm-pat.
- Lij**, v., bawah angin; **Aan lij**, di bawah angin.
- Lijdelijk (geduldig)**, sabar.
- Lijden (verduren)**, tahan, mënah-an, bërasa, mëndërita; (**gedoogen**), mëngidzinkën; (**genegen zijn, mogen** —), soeka; (**Honger** —), bërlapar; (**Dorst** —), bërdahaga, bëraoes; **Niet mogen lijden**, bëntji, mëmbëntji; **Schipbreuk lijden**, këna tjilaka dëngan përahoë (kapal), kandas, tërdampar, karain; **Voor een ander lijden**, mënanggoeng salahnja (dosanja) orang lain.
- Lijden**, o., sangsara, kasakitan.
- Lijder**, m., (**patient**), orang sakit; (**iemand die veel slechts ondervindt**), orang jang mërasa sangsara.
- Lijdszaam**, sabar, dërita, bërtahan.
- Lijf**, o., (**lichaam**), toeboeh, badan, awak, djasad; (**buik**), përoet; (**romp**), batang toeboeh; (**van een kleedingstuk**), badan; **Met lijf en ziel**, dëngan soenggoeh-soenggoeh hati; **Te lijf gaan**, mënjërang, mënëradjang; **Iemand om het lijf vatten**, mëmëlok pinggangnja, mënggëloet; **Pijn in het lijf**, sakit (moelës) përoet.
- Lijfeigene**, m. en v., rajat, hamba, sahaja, boedak.
- Lijffe**, o., koetang.
- Lijfsbehoud**, o., pëmëliharaän toeboeh (badan).
- Lijfsdwang**, m., siasat, sangsara.
- Lijfsieraad**, o., përhiasasan toeboeh (badan).
- Lijftrawant**, m., bidoewanda, boedak.
- Lijfwacht**, v., pëngawalan radja.
- Lijk**, o., maït, bangkai; **Een lijk wasschen**, mëmbasoehi (më-njoetji, mëmandikën) maït; **Een lijk balsemen**, mërëmpah-rëmpahi; **Een lijk begraven**, mënanëm (mëngoëboerkën) maït; **Een lijk volgen**, mëngiringkën.
- Lijkbaar**, oesoengan (gotongan) maït, koeroeng batang.
- Lijken**, zie: **Gelijk, Gelijkken**; (**betamen**), patoet, laik, baik, soeka.
- Lijkkleed**, o., kafan, kain kafan, kain boengkoes maït.
- Lijkkoets**, v., kareta maït (mati).
- Lijkstoet**, m., përarakan (përingan) maït.
- Lijkverbranding**, v., pëmbakaran maït.
- Lijm**, v., gëtah, përékat, lim, poeloet.
- Lijmen**, mërëkati, mënarohi lim.
- Lijmig**, lëndër, këntël.
- Lijmstok**, m., kajoe poeloet (gëtah).
- Lijn**, v., (**streep**), garis, sipat, baris; (**touw**), tali, djoeroes, sipat; (**vore**), aloer, ladjoer; (**vischlijn**), tali pantjing (kail); **Rechte lijn**, garis loeroes (këntjëng); **Kromme lijn**, garis bengkok (lëngkoengan); **De lijnen in de hand**, radjah; **Een lijn trekken**, mënggaris; (**fig.**) bërmoeafakat, satakat.
- Lijnkoek**, m., (**van Arachis hypogaea**), boengkil.
- Lijnolle**, v., minjak widjen, minjak tjat.
- Lijnrecht**, tëroes, lëmpëng.

Lijnslager, m., toekang mēmbikin tali.
Lijnwaad, o., kain, kain-kain; (**Grof**—), kain kasar; (**Fijn** —), kain aloes.
Lijnzaad, o., bidji widjen.
Lijst, v., birai, pinggir, kandang; (**register**), daftar.
Lijstwerk, o., koemai, səliran.
Lijvig (dik), bēsar, tēbēl, gēmoek, gēndoet; (**gebonden**), kēntēl, lēnder.
Likdoren, m., kapalan, mata kapalan.
Likeur, v., sopi manis.
Likeurstel, o., sērahi, tēmpat minoeman.
Likken, mēndjilat.
Limoen, m., djēroek limau (tipis).
Limoensap, o., ajēr djēroek.
Liniaal, v., mistar, garisan, pēnggarisan, djidaran.
Linie, v., (**lijn**), garis, baris, sipat; (**geslachts**—), silsilat, soesoergaloer; (**evenachtslijn**), chat istiwa; (**van soldaten**), baris, saf.
Liniēren, mēnggarisi, mēmistar.
Linker, kiri, sabēlah kiri.
Linkerhand, v., tangan kiri.
Linkerkant, m., sabēlah kiri.
Links, kiri, sabēlah kiri.
Linksch, kiri, sabēlah kiri; (**alles met de linkerhand doen**), kidal; (**onhandig**), gēblēg, bodo, kikoek, tjangoeng; (**loos**), pēnipoe, adat pēnipoe, tjērēdik.
Linnen, o., kain, kain rami, dari kain rami.
Linnengoed, o., kain-kain.
Linnenkast, v., almari (lēmari) barang-barang (pakaian, kain-kain).
Linnenwinkel, m., toko (kēdai, waroeng) kain-kain.
Lint, o., pita.
Lintworm, m., tjatjing pita (soe-soe).
Lip, v., bibir; (**Hang**—), bibir djoe-weh (doble); (**Hazen**—), bibir

sombeng; (**Schaam**—), bibir poeki (nono).
Lippenzalf, v., palai (minjak, kojo), bibir, palet bibir.
List, v., akal, daja, tipoe.
Listig, bērakal, bērdaja, tjērēdik, banjak akal, pintēr, bisa.
Litteeken, o., paroet, bēkas loeka.
Loef, v., atas angin; **Te loef**, diatas angin.
Loelen (van koelen), bērtēngoh, mēngoewak; (**van den wind**), bērdēngoeng, goemoeroeh; (**van golven**, enz.), mēndēroe.
Loensch, djoeling, djereng.
Loer, v., pēngadangan, pēnghintai; **Op de loer liggen**, mēngadang, mēnghintai; **Iemand een loer draaien**, mēmpērdajakēn, mēnipoe.
Loeren (gluren), mēnghintai, mēngintip; (**in hinderlaag**), mēngadang, mēndjaga, mēnoenggoe.
Loeven, mēmbelok, mēnjoesoer angin.
Lof, m., poedji; **Eigen lof**, kamēgahan diri; **Met lof over iemand spreken**, mēmoedji; **Iemand lof toezwaalen**, mēmoedji-moedji, mēngangkat-angkat; **God lof!** alhamdoe, lillahi.
Loffelijk, haroes di poedji, kapoedjian.
Lofwerk, o., karangan boenga-boengaan, oekiran.
Lofzang, m., poedji-poedjian, tahlil, dikir.
Log (zwaar), bēsar, bērat, oembang; (**dik**), gēmoek; (**vadsig**), malēs.
Log, v., (**werktuig**), ikan-ikan, tadbal.
Loge, v., lodji; (**Vrijmetselaars**—), roemah setan.
Logeeren (als gast), mēnoempang, mēmondok; (**logis verleenen**), mēnoempangkēn, mēmondokkēn, mēmbēri toempangan (pondokan).
Logement, roemah makan, tēmpat mēnoempang, tēmpat pondokan, pasanggērahan.

Logen, v., zie: **Leugen**.
Logenstraffen, mendoestakèn, mènjalakhkèn, mènjatakèn tiada bêtòel.
Loggen, mèmboewang tadbál, mènngoekoer ladjoenja kapal.
Logis, o., toempangan, pondokan, tèmpat mènçoempang (mèmmondok): (**der matrozen aan boord**), koeroeng awak kapal (pèrahoë).
Lok, v., (**van het haar**), ikal.
Lokaal, o., tèmpat, bilik, kamar, roemah.
Lokaas, o., èmpán, oempan.
Loket, o., kotak.
Lokken (vleien), enz.), mèmboedjoek, mènngadjak; (**eene vrouw**), mènawari; (**vogels**), mèmikat.
Lokvogel, m., pèmikat, boeroeng pèmikat.
Lol, v., sènda, djinaka, soeka hati, kasoekaàn.
Lombard, m., pègadaian, roemah pègadaian.
Lombardbriefje, o., soerat gadai.
Lombardhouder, m., kapala pègadaian, pak gadai.
Lommer, o., tédoh, nawoeng;
Lommer geven, mènèdoehi, mènawoengi.
Lommerrijk, rambak, rëndang, banjak daoén.
Lomp, kasar, boeroek, boesoek; (**ongemanierd**), koerang adjar, tiada tahoe adat, kikoek, gèblèg; (**onhandig**), kakoe, tjanggoeng, bodo.
Lomp (vod), v., káin boeroek (boesoek), káin toewa.
Lomperd, m., orang koerang adjar, (tiada tahoe adat, pèrèdjahan, gèblèg).
Long, v., paroe, paroe-paroe, pèparoe.
Longontsteking, v., sakit barah di paroe-paroe, pènjakit paroe.
Lonk, m., kèrling.
Lont, v., soemboe, toenam, moerang, tali api; **Lont ruiken**, mèrasa bèhaja.

Loochenen, mènjangkal, moengkir.
Lood, o., timah, timah itèm; (**kogels**), pelor, pèloeroe; (**dieplood**), batoe doega; (**schietlood**), sipat gantoeng; **Lood om oud ijzer**, sama djoega, satali tiga oewang.
Looderts, o., tanah timah itèm.
Loodlijn, v., sipat kèntjèng, tèga bêtòel.
Loodmijn, v., tambang timah itèm.
Loodrecht, sipat bêtòel, tèga bêtòel.
Loods (op zee), m. en v., pèndoega, pandoe; (**hut**), pondok, bangsal, los.
Loodzwaar, bèrat sèpèrti timah.
Loof, o., daoén-daoén, daoén-daoenan.
Loog, v., ajèr aboe, ajèr mèrang.
Looien, mènjamak, mèngoebar.
Look, o., bawang.
Loom, malès, rèngsa, kèsèl, lena.
Loon, o., oepah, opah, gadji, bajaran; (**vergelding**), balès, pèmbalèsan; (Zie ook: **Belooning**); **Loon trekken**, makan gadji.
Loop, m., lakoe, djalan; (**van een geweer**), laras; (**van hemellichamen**), pèridèran; (**buikloop**), tjèret, boewang-boewang ajèr; **Op den loop gaan**, lari, minggat; **Zijn loop ergens heen richten**, mènçoedjoe, mèngarah.
Loopbaan (levensbaan), v., djalan kahidoepan, hal ahwal kahidoepan; (**werkkring**), pèkèrdjaàn; (**renbaan**), tèmpat (djalan) pèrlombaàn; (**van hemellichamen**), pèridèran.
Loopen, bèrdjalan; (**vluchten**), lari, minggat; **Op handen en voeten loopen**, mèrangkan, mèmbiawak; **Op de teenen loopen**, bèrdjingkai, mènjdjingkai, mènjdjindjit; **Op iets aanloopen**, mènjàrang, mènèradjang, mènçoedjoe; **Tegen iets aanloopen**, mènèradjang, mèm bèntoer, mèm bèntoes, mènjàrampok; **Laten loopen**, mènninggalkèn, mèmbiarkèn; **Heen en weder loopen**,

- bêrdjalan pèrgi datèng (bolak-balik); **Achternaloopen**, mêngikoeti, mêncoeroeti, mênjoesoel; **In het oog loopen**, mëndjèrèmba, kètara; **Op een klip loopen (van een vaartuig)**, kandas; **Loopen (van de oogen)**, belek, belekan; **(van den neus)**, pilèg idoeng, mèlele; **(van de ooren)**, torek, kopong, tjoerèkan; **In de war loopen**, djadi tiada karoewan, djadi kèlam kaboet.
- Looper (bode)**, m., oepas, soeroehan; **(wrijfsteen)**, batoe giling; **(dlevensleutel)**, koentji maling.
- Loopgraaf**, v., parit, galian.
- Loopje**, o., **Een loopje met iemand nemen**, bërmain gila, bèrsènda, mênjèndakèn.
- Loopjongen**, m., katjoeng, boedak soeroehan.
- Loops (Ter—)**, dèngan liwat, sabèntar sahadja.
- Loosch**, gatèl, maoe (hèndak, kèpingin) bêrdjantan (bèlaki).
- Loor (Te — gaan)**, hilang.
- Loos (listig)**, tjèrèdik, pintèr, bèrdaja, banjak akal; **(niet wezenlijk)**, tiada bènar, tiada soenggoeh-soenggoeh; **(ledig)**, kosong, hèmpa; **(voorgewend)**, poera-poera.
- Loot**, v., tjarang, soeloer, tjabang moeda; **(uitspruitsel)**, poetjoek; **(afzetsel)**, tjangkok.
- Loover**, o., daoen-daoen.
- Loovertje**, o., daoen badia, moetoë, kida-kida.
- Loozen**, mèlèpaskèn; **(Zijn water —)**, bèrkèntjing; **(Een wind —)**, bèrkèntoet.
- Lor**, v., **(oude lap)**, kain-kain toewa (boeroek, boesoek); **nietswaardig persoon**, orang tiada bërgoena (tiada boleh di pakai); **(deugniet)**, bangsat, orang nakal.
- Los (niet vast)**, tèrlèpas, bèrgèrak, tiada tètap, tiada tèrikat, **(niet gespannen)**, kèndor; **(ruim)**, longgar; **(kruimelig)**, rëpoewi,
- loenak, gëmboer, gëmbor; **(loshangend, van haar)**, tèrlèpas, tèroerai, tèrgantoeng; **(vantong)**, lantjang, tjèloetak, moeloet lantjang; **(van zeden)**, risau, djahat, bèrlakoe tiada karoewan; **Een los gerucht**, kabar angin; **De duivel is los**, ada hoeroe-hara, asa karoesoehan bèsar.
- Losbandig**, doekana, risau, tiada karoewan, tjaboel.
- Losbarsten (ontploffen)**, mèlètos, mèlètoep.
- Losbol**, m., orang pèrlentai (risau, gaibana).
- Losbranden (van het geschut)**, mèmasang, mènembak; **(van klein geweer)**, mêngèdèrel.
- Losbreken (openmaken)**, mèmboeka; **(opengaan van een puist)**, pètjah, mètjah; **(van toorn)**, bèrbangkit, mëndjadi; **(uit een kooi, enz.)**, tèrlèpas.
- Losgaan**, tèrboeka, tèrlèpas, loetjoet, mèloetjoet; **(van het haar)**, tèroerai; **Op iemand losgaan**, mènampoeh, mènjèrang, mènèradjang.
- Losgeld**, o., oewang tèboesan (pènèboes).
- Losgrendelen**, mèmboeka kantjingga.
- Loshaken**, mèmboeka kaltnja.
- Loshoofd**, m., orang pèrlentai (koerang ingatan, doekana).
- Loskoopen**, mènèboes.
- Loslaten**, mèlèpaskèn, mèloetjoetkèn; **(van zaken, die ergens aan vastgeplakt zijn)**, mêngèlotok, mêngèloepak.
- Loslijvig**, mènèjèret, sakit bërboewang-boewang ajèr.
- Losloopen**, bêrdjalan tèrlèpas.
- Losmaken**, mèlèpaskèn, mènèjèraikèn, mèmboeka, mènègoeraikèn, mèlonggarkèn, mèloetjoetkèn.
- Losplaats**, v., **(voor schepen)**, tèmpat poenggah (poenggahan), tèmpat mèmboengkar (mèngangkoet) moewatan

Losprijs, m., tēboesan, oewang (harga) tēboesan (pēneboes).
Losraken, lēpas, tērlēpas.
Losrukken, mēmbērontak, mēnjēntak, mēnjēndal, mēlēpaskēn dēngan mēnjēntak; (**Op den vijand** —), mēnēmpoeh, mēnjērang.
Lossen (ontschepen), mēnoeroenkēn, mēmoenggahkēn, mēmbongkar; (**van een pand**), mēnēboes; (**van geschut**), mēmasang, mēmboenjikēn.
Lostornen, mērētas, mēmboeka pēndjaitan.
Losweg, dēngan tiada di fikir lagi, dēngan koerang ingatan, dēngan gampang.
Loszitten, longgar; (**van tanden**), tērgojang.
Lot, o., (**noodlot**), takdir, oentoeng, nasib; (**loterijbriefje**), soerat oendai (oendi), soerat lot.
Loterij, v., pēloetēran (poetēran) oendai (oendi), lotērai.
Lotgenoot, m., tēmēn sama oentoeng.
Lotgeval, o., oentoeng, pēroentoengan, pērtēmoean.
Lotus, m., boenga (kēmbang) tēratai, padma, sarodja, boenga (kēmbang) toendjoeng.
Louter (slechts), tjoema, sadja, sahadja; (**zuiver**), soetji, bērsēih; (**enkel**), samata-mata, bēlaka, dowang.
Louteren, mēnjoetjikēn, mēmbērēsihkēn; (**van metalen**), mēmasak, mēnjoedji.
Loven (prijzen), mēmoedji; (**bienden**), mēnawar.
Lozen (van water), mēngalirkēn; (**plassen**), mēmboewang ajēr sēni, bērkēntjīng; (**een wind** —), bērkēntoet, mēngēntoet; (**een sucht** —), bērkēloeh, mēngēloeh, mēnarik napas.
Lubben, mēngēbiri, mēngēbiriken, mēngasimkēn.
Lucht, v., hawa; (**de hemel**), langit,

oedara; (**tocht**), angin; (**geur**), baœ; **De lucht van iets krijgen**, bērbaœ, mēndapēt baœnja, mērasa; **Een heldere lucht**, tērang tjoewatja; **Een betrokken lucht**, langit rēdoep (tēdoeh); **Een lekkere lucht**, baœ haroem (aroem, wangi); **Een onaangename lucht**, baœ boesoek (kēdji, batjin).
Luchtbel, v., gēlēmboeng, kēlēmboengan.
Luchtdicht, tērtotoep, rapēt.
Luchten, mēnganginkēn.
Luchter, m., dian, kandil, kaki dian, tēmpat lilin.
Luchtgat, o., lobang pēranginan.
Luchtgeesten, m., bangsa aloes di oedara.
Luchtgesteldheid, v., pēri oedara.
Luchthartig (vroolijk), soeka hati, soeka-tjita, sēnang, sēnang hati, girang; (**zorgeloos**), alpa, lalai, tiada fērdoelian.
Luchtig, sēdjoek, tēdoeh, bērangin, kaānginan; (**dun**), tipis, djarang; (**van gebak**, enz.), rēpoewi, mangkak; Zie ook: **Luchthartig**.
Luchtkasteel, o., angan-angan (fikiran) jang sia-sia; **Luchtkasteelen bouwen**, mēnggantang asēp.
Luchtlaag, v., lapis oedara.
Luchtledig, hēmpa.
Luchtspijp, v., boeloeh-boeloeh, tēnggorokan.
Luchtpomp, v., pēngēmboesan hawa.
Luchtruim, o., oedara, hawa, langit, boemantara.
Luchtstreek, v., fihak boemi.
Luchtverschijnsel, o., tanda (alamat) di langit (oedara).
Luchtwortel, m., toendjang, akar tērgantoeng.
Lucifer, m., gēretan (tjorek, pēntjolek) api.
Lui, malēs, sēgan, tiada soeka bēkērdja.

- Lulaard**, m., pëmalës, orang malës, pëlasob; (**viervoetig dier**), poekang, koekang.
- Luid**, njaring, këräs (koewat) boenjinja (soewaranja), bërdarai, marësik; **Luid lachen**, mêngakak, tërtawa gëlak-gëlak.
- Luiden (geluid geven)**, bërboenji; (**inhouden**), boenjinja; (**geluid doen geven**), mëmboenjikën; **De klok luiden**, mênggojang lotjeng.
- Luidkeels**, dëngan njaring, dëngan bërtereak, dëngan soewara njaring, dëngan gëlak-gëlak.
- Luidruchtig**, roesoeh, gëmpar, gëmpita, rioeh, ramai.
- Luier**, v., lampin, kain lampin, kain bëdong, popok.
- Luieren**, bërmalës, mênganggoer, tiada bëkërdja apa-apa.
- Luiermand**, v., rantang kain lampin (popok).
- Luifel**, v., kongsan, pajon.
- Luik**, o., pintoe pëlëkah, papan pënoetoep.
- Luiken (van de oogen)**, mêngëdjankën, mënnoetoep.
- Luilak**, m. en v., pëmalës, orang malës.
- Luim**, v., tingkah, ragam, rasa hati; **Een goede luim hebben**, sënanng (bërsënanng) hati; **In een kwade luim zijn**, moering-moering, marah, mëradoek; **Luimen hebben**, bërtingkah.
- Luipaard**, m., harimau (matjan) toetoel.
- Luis**, v., koetoe, toema; (**dieren**—), koetoe, kërpati; (**planten**—), pi-anggang, toengau; (**wand**—), pidjat, koetoe boesoek, bangsat.
- Luister**, m., kamoeliaan, tjahaja, atlamat.
- Luisteren (aanhooren)**, mëndëngarkën; (**afuisteren**), mëmasing koeping (tëlinga); (**gehoorzamen**), mënnoeroet.
- Luisterrijk**, moelia, bësar.
- Luitenant**, littënan.
- Luizen**, mëntjèhari koetoe, mëndidid.
- Luizenel**, o., tëlör koetoe.
- Luk**, o., oentoeng; **Luk of raak**, këna ta'këna, rambang-rambang.
- Lukken**, djadi, kadjadian, bërtrakoe. Zie: **Gelukken**.
- Lul**, v., (**roede**), pëli, boetoe; (**pijp**), pantjoeran.
- Lummel**, m., orang bodo (gëblëg).
- Lurken**, mêngisap.
- Lus**, v., mata tali, djirëtan, sosok.
- Lust**, m., soeka, gëmar, kagëmaran, soeka hati, kasoekaan; (**begeerte**), ingin, rindoe, nafsoe; (**tot vreemde zaken, van zwangere vrouwen**), hidam, pëngidaman; (**tot den bijlaap**), sjahwat; **De lusten opwekken**, mênggalakkën hawa nafsoe; **De lusten bevredigen**, mëmoewas-kën hawa nafsoe; **De lusten bedwingen**, mënahankën (mëmatikën) hawa nafsoe; **Sterken lust hebben in of tot**, katagihan.
- Lusteloos**, malës, sëgan, rëngsa, lësoe, tiada soeka mëm bikin apa-apa.
- Lusten**, soeka, ridla.
- Lusthof**, m., taman, taman poes-paragam, këbon kasoekaan; (**paradijs**), firdaus.
- Lustig (vroolijk)**, soeka hati, girang, sënanng, bër sënanng hati, gëmar, rawan, ria, ramai; (**bij het werk**), radjin.
- Lustoord**, o., tëm pat kasoekaan.
- Lustpriëel**, o., sotor, balai kasoekaan, roemah këbon.
- Lustslot**, o., maligai.
- Luttel**, këtjil, sëdikit.
- Luur**, v., lampin, kain lampin, popok; **Iemand in de luren leggen**, mëm përdajakën, mëm bodokën.
- Luurmand**, v., bakoel (rantang) lampin (popok).
- Luw**, tëdoeh.
- Luwen**, tëdoeh, djadi tëdoeh.

Luwte, v., tempat tēdoeh (nawoeng), katēdoehan; **De luwte zoeken**,

bērtēdoeh, mēntjēhari tempat jang tēdoeh.

M.

Maag, v., (lichaamsdeel), pēroet, tempat makan, hampēdal, wadoek, wadoekan.

Maag, m. en v., (bloedverwant), koelawarga, sanak, sanak-soe-dara.

Maagd, v., anak dara, anak gadis, pērawan, siti; (**Jonge — aan het hof**), dajang; (**in het paradijs der Mohammedanen**), hoeri; **Een maagd verkrachten**, mēnggagahi anak dara (pērawan).

Maagdom, m., pērdaraān, pērawan, bikir.

Maagkoliek, o., sakit (moelēs) pēroet, sakit hampēdal (hoeloe hati).

Maaglijn, v., sakit sēnēb, sakit hoeloe hati.

Maagstreek, v., hoeloe hati.

Maaien, mēmotong, mēmbabat, mēngarit, mēnjabit.

Maak, v., **In de — zijn**, lagi di boewat (di bikin).

Maakloon, o., oepah bikin (kērdja).

Maaksel, o., bikinan, pērbikinan, pērboewatan, boewatan; (**gewrocht**), kadjadian.

Maal, v. en o., (**keer**), kali, bagai, kian; **Een maal**, sakali; **Drie maal**, tiga kali, tiga kian; **Voor deze maal**, sakali ini sadja; (**valies**), banian; (**maaltijd**), makanan, santapan, sadjian.

Maalstroom, m., oelēk (oelēkan, poesēr, poesēran) ajēr.

Maaltand, m., gigi bēsar, gēraham.

Maaltijd, m., makan, makanan, santapan, pērdjamoean; **Een maaltijd geven**, mēndjamoe orang, mēmbēri makan minoem; **Ter maaltijd noodigen**, mēn-

djēmpoet (mēmanggil) orang makan.

Maan, v., boelan, tjandēra, kamar; **De eerste verschijning van de maan**, boelan toemanggal; **Nieuwe maan**, boelan bēharoe (timbal); **Eerste kwartier der maan**, boelan pērbani, boelan sapanggal, boelan lēngkoeng; **Volle maan**, boelan tērang (poernama, bēsar, raja); **Afnemende maan**, boelan kētijil (soeroet); **Naar de maan zijn**, binasa, lēlap, hilang; **Naar de maan loopen**, pērgi pērsetan.

Maanbrief, m., soerat pēnagih.

Maancirkel, m., pagēr (kalangan, kandang) boelan.

Maand, v., boelan; (**Gepasseerde —**), boelan jang soedah (laloe); (**De loopende —**), boelan ini; (**De aanstaande —**), boelan jang datēng (di hadēpan); **De maanden van het Moh. jaar**, Moeharam, Sapar, Rabiōelawal, Rabiōelachir, Djoemadilawal, Djoemadilachir, Rēdjēb, Sjaban, Ramadlan of Poeasa, Sjawal, Dzoelkaīdah, Dzoelhidjah.

Maandag, m., Sēnen, hari itznain, hari sēnen.

Maandelijks, sabēn (tiap-tiap) boelan, saboelan-saboelan, boelanan, sasaboelan.

Maandgeld, o., gadji (bēlandja) boelanan.

Maandstaat, m., daftar boelanan.

Maandstonden, v., kain kotor (tjēmar), haidl, chel; **De maandstonden hebben**, bērkain kotor (tjēmar).

Maaneclips, v., gērahana boelan, boelan kapangan.

Maanschiff, v., boelatnja boelan.
Maansomloop, m., përidëran boelan.
Maanziek, sakit boelan, sakit gila babi.
Maar (**doch**), tètapi, akan tètapi; (**slechts**), hanja, tjoema, sahadja, mèlankèn; (**toch**), djoega.
Maar, v., zie: **Mare**.
Maart, m., boelan Marët.
Maas, v., (**van een net**), mata.
Maat, m., (**makker**), tèmën, kawan, sakoetoe, taulan.
Maat, v., (**Lengte**—), oekoeran; (**Inhouds**—), takër, takëran, soekatan; (**Hoegroothed**), bësar, bësarnja; (**regel**), atoeran, përa-toeran; (**in de muziek**), lagoe, ragam; **Naar mate**, sakira-kira, sakadar, dëngan timbangan; **De maat nemen**, mënngoekoer, mëngambil oekoeran.
Maatregel, m., oepaja, reka, daja-oepaja; (**van het bestuur**), përentah, përa-toeran, katëntoean; **Maatregelen beramen**, mënngoepajakën; **Maatregelen verzinnen**, mërëka.
Maatschappij, v., përsëkoetoean, përsëroan, kongsi.
Macaroni (**Indische en Chinese**), v., laksa, mi.
Machine, v., pësawat, përkakas, bèkakas.
Macht, v., koewasa; (**kracht**), koewat, kakoewatan; (**almacht**), kodrat; (**Land**—), angkatan darat; (**Zee**—), angkatan laet; **Bij machte zijn**, bërkoewasa; **Macht hebben over**, mënngoewasani; **Macht geven**, mëmberï koewasa, mënngoewasakën; **Iemands macht fnuiken**, mëmatahkën koewasannya.
Machteloos, tiada poenja koewasa, tiada bërkoewasa; (**uitgeput**), lëti, lësoe, lëmah, tiada koewat, dlaif; (**impotent**), lëmah dzakar, pëloeh.

Machtgever, m., jang mëmberï koewasa.
Machthebber, m., jang bërkoewasa, jang di koewasakën.
Machtig, koewat, koewasa, bërkoewasa, bësar, mampoe, tjakap; (**vet, van spijzen**), lëmak, gëmoek; **Machtig worden**, mëndapët, mëmpoenjai, mënngoewasani.
Machtigen, mëmberï (kasi) koewasa, mënngoewasakën, mëwaki-kakën.
Made, v., hoelat, oelat, bëlatoeng; (**Bulk**—), kërëmi, tjatjing kërëwit; (**van insecten**), bërënga.
Magazijn, o., goedang, gëdong.
Mager, koeroes, këtjil, dengkel, koeroes-këring.
Magistraat, m., hakim, pëmërentah nëgëri.
Magneet, m., batoe (bësi) bërani.
Mais, v., djagoeng.
Majesteit, v., baginda, sëri padoeka, toewankoe, sjah alam, doeli sjah alam, jang dipërtoewan; (**heerlijkheid**), kamoeliaan, djalal.
Majesteitsschennis, v., salah mëlanggar kahormatan radja.
Majoor, m., major.
Mak, djinak, tjoemboeh; **Mak maken**, mëndjinakkën.
Makelaar, m., tjingkau, talang, pënalang.
Maken, mëmboewat, mëm bikin, mën gërdjakën, mën gadakën, mëndjadikën, mëm baikkën, mëm bënarkën, mëm bëtoelkën; **Zoek maken**, mënghilangkën; **Zich weg maken**, lari minggat; **Een nest maken**, bërsarang; **Gezond maken**, mën jëmboehkën; **Vrolijk maken**, mën joe kakën, mën ggirangkën.
Makker, m., tëman, kawan, taulan, sobat, handai.
Mal (**model**), m., tjonto, toeladan, rangka.
Mal (**gek**), gila, sarsar, tiada karoe wan.

Malen (afbeelden), mēnoelis, mēnggambar; (**fijnmaken**), mēnggiling, mēngisar; (**lastig vallen**), mēngganggoe, mēngoesik, mēmoesingkēn kēpala; (**raaskallen**), mēngotjeh, mēngigau, mēmbitjara sēpērti orang gila; (**suffen**), mēraban; (**beschrijven**), mēntjēritērakēn.

Maleisch, mēlajoe, djawi, tjara mēlajoe; **De Maleische taal**, bahasa mēlajoe (djawi); **Het Maleische volk**, orang (bangsa) mēlajoe.

Maleier, m., orang mēlajoe (djawi). **Maliēnkolder**, m., badjoe rantai (zirha).

Mallen, bēрмаin gila, mēlakoe kēn diri sēpērti orang gila.

Malsch, lēmbek, lēmbœt, ēmpoek.

Mam, v., soesoe, tetek.

Man, m., orang laki-laki (lēlaki); (**echtgenoot**), laki, soewami;

Man en vrouw, laki-bini, laki-istēri; **De gemeene (kleine) man**, orang kētjil; **Jan en alle man**, sēmbarang orang; **Aan den man brengen**, mēlakoe kēn, mēmajoe kēn.

Manbaar, akil baleg, akal baleg, sampai oemoer.

Mand, v., bakoel, soemboel, kērandjang.

Mandoor, m., mandor, kēpala koeli.

Manège, v., tēmpat bēladjar noenggang koeda.

Manen, v., (**haren**), ramboet, boeloe tēngkok.

Manen (vorderen), mēnagih.

Maneschijn, m., tērang boelan.

Mangel, o., (**gebrek**) koerang, kakoerangan; (**fout**), salah, tjēla, tjiri, tjatjad.

Manhaftig, bērani, pērkasa.

Manier, v., pēri, adat, tjara, lakoe;

Goede manieren hebben, tahoe adat, boedi bahasa.

Manifest, o., firman, soerat pērnjataan (ma'loemat).

Mank, pintjang, timpang; **Met**

één voet mank, mēndjengkot, pengkor; **Aan hetzelfde euvel mank gaan**, sama bērsalahan.

Manmoedig, bērani, pērkasa, laki-laki.

Mannelijk (van menschen), laki-laki, lēlaki; (**van dieren**), laki-laki, lēlaki, djantan.

Mannenkracht, v., koewat (ka-koewatan) orang laki-laki.

Manschappen, v., (**op een schip**, enz.), anak (awak) pērahoē (kapal); (**krijgsvolk**), lasjkar, soldadoe.

Mansgewaad, o., pakaian orang laki-laki (lēlaki).

Manshoogte, v., tingginja sapēndiri (sadēdēk) orang laki-laki.

Manslag, m., pēmboenoehan; **Onwillige manslag**, pēmboenoehan tiada dēngan sēngadja.

Mantel, m., sēlimoet, sēloeboeng, bondah, tjala.

Manufacturen, v., barang kain-kain, sēgala roepa kain-kain.

Manziek, gila laki, gatēl.

Marcheeren, bērdjalan. [bērita.

Mare, v., chabar, kabar, warta,

Marine, v., bala laeotan.

Marine-officier, m., oepsir kapal pērang.

Marinier, m., soldadoe kapal pērang.

Marionet, v., orang-orangan, boneka.

Markt, v., pasar, pēkan.

Marktdag, m., hari pasar (pasaran),

Marktganger, m., orang pērgi ka pasar.

Marktgeld, o., (**voor inkoop**), bēlandja pasar; (**belasting**), beja pasar.

Marktplaats, v., tēmpat pasar.

Marktprijs, m., harga pasar.

Marmer, o., marmar, batoe poewalam (pēlinggan).

Marmeren, mēngētjat saroeapa marmar.

Marmerpapier, o., kērtas bērkoe-
rai (bērbarik-barik).

Mars, v., (**van een mast**), doe-
lang-doelang, tingkat tiang;

- (**kraam**), bakoel (tèmpat) barang-barang orang djoewalan (kèlontong).
- Marsch**, m., (**reis te voet**), pèrdjalanan kaki; (**Militaire** —), pèrdjalanan soldadoe (tantèra); **Op marsch gaan**, bèrangkat.
- Marschroute**, v., djalan, pèrdjalanan, djalannja tantèra.
- Marschvaardig**, sèdia akan bèrangkat.
- Marsdrager**, m., koeli kèlontong.
- Marskramer**, v., kèlontong, toekang djoewalan.
- Marsra**, v., sawai pèhoewan.
- Marssteng**, v., tiang pèngapoeh jang di bawah.
- Marszeil**, o., lajar pèngapoeh jang di bawah.
- Martelaar**, m., sjahid, orang mati di siksa.
- Martelen**, mènjangsarakèn, mènjakiti, mènjiksa.
- Martevaàn**, tèmpajan, koelah.
- Maskeeren**, mènjamarkèn, mènjemboenikèn, mènngoempètkèn, mèmakaikèn topeng; (**zich** —), bèrsamar, mèmakai topeng.
- Masker**, o., topeng; **Èn masker gebruiken**, mèmakai topeng; (**fig.**), poera-poera; **Iemand het masker afnemen**, mènjatakèn maksoednja (maoenja, niatnja).
- Massa**, v., kabanjakan, koempoelan, timboenan; (**klomp**), kupal, gèmpil.
- Massief**, kupal, pèdjat, koewat, tègoeh, bèlaka, mèloeloe.
- Mast**, m., tiang, batang tiang; (**Scheeps**—), tiang kapal (pèrahoë); (**De groote** —), tiang agoeng; (**Fokke** —), tiang toepang (hadèp, di dèpan); (**Bazaans** —), tiang pènjoeroeng (pènJORONG, di bèlakang); **Èn mast opzetten**, mèmperdirikèn tiang; **Èn mast strijken**, mènoroenkèn tiang; (**Vlagge** —), tiang bèndera.
- Mat**, m. en v., (**geldstuk**), ringgit, real; (**zitmat**), tikèr, lampit; (**dekmat**), kadjang, bidai.
- Mat (dof)**, soeram, tiada bèrtjahja; (**afgemat**), lèsœ, lètih, lèlah, pènat, pajah, tjapai.
- Mateloos**, tiada tèroekoer, tèrlaloe, kasangètan.
- Materiaal**, o., bakal, ramoe-ramoëan.
- Matig (sober)**, oegahari, bèrpan-tang, moedoe; (**gematigd**), sèdang, sèdarhana; (**spaarzaam**), himat; (**ingetogen**), sopan-santoen.
- Matras**, v., kasoer, tilam, bolsak.
- Matroos**, m., mantèroes, kalasi.
- Mattenmaker**, m., toekang tikèr.
- Mausoleum**, o., tjandi.
- Mauwen**, mèngeong-ngeong.
- Mazelen**, v., tjampak, sakit tjampak, dabag; **De mazelen hebben**, sakit (kèna sakit) tjampak (dabag).
- Medaille**, v., mèdali, tanda kahormatan.
- Mede (met, er bij)**, sèrta, sama, dèngan, bèsèrta, sama-sama, bèrsama-sama, toeroet, mènoroeroet, djoega, djoewa.
- Medesaañwezig**, sama ada (hadlir, bèrhadlir).
- Medearbeider**, m., tèmèn kèrdja (bèkèrdja).
- Medebrengeñ**, mèm bawa; (**veroorzaken**), mènjbabakèn, mèm bawa, mènjdjakikèn.
- Medeburger**, m., sama pèdoedoek nègeri, orang sanègèri.
- Mededeelen**, mèm bèri (kasi) tahoe, mèm bèrita, mèm wartakèn, mèn gchabarkèn, mèn gatakèn, mèn jèritèrakèn; (**Deelen van iets**), mèm bèri (kasi) bagian, mèm bagi, mèm bahagi; (**Zich —, van vlammen**), mèn djangkit, mèm rebet.
- Mededeeling**, v., pèrsèmbahan, pèm bèrian tahoe, pèm bèrita, chàpar, kabar; (**Geheime** --), chàbar roesia, risik.
- Mededeelzaam (mild)**, moerah hati, tangan tèrboeka, dèrmanwan.

Mededingen, mëlawan, toeroet mënawar, toeroet minta, bërlomba-lombaän.

Mededoen, toeroet, mënoeroet, mëmbantoe, mënoeloeng, mënoempang, bërsafakat.

Mededoogen, o., bëlas, kasihan, bëlas-kasihan, rahmat.

Mede-echtgenoot, v., madoe, maroe; **En vrouw tot — hebben**, bërmadoe, bërmadoekën.

Mede-eigenaar, m., sama ampoe nja milk, tëmën mëmpoenja.

Mede-erfgenaam, m., sama waris.

Medegaan, toeroet, bësërta, mënjërta, bërdjalan bërsama-sama, toeroet, ikoet, mëngikoet, mëngiring.

Medegeven, mëmbëri akan di bawa, mënoempangkën.

Medehelpen, mëmbantoe, mënoeloeng.

* **Medekomen**, datëng bërsama-sama.

Medelid, o., tëmën, sakoetoe.

Medelijden, o., bëlas, kasihan, bëlas-kasihan; **Medelijden hebben**, bërbëlas-kasihan; **Medelijden verwekken**, mërawankën hati, mëngasihankën.

Medeloopen, bërdjalan bërsama-sama, toeroet bërdjalan; (**gelukkig zijn**), moedjoer.

Medemensch, m., sama manoesia.

Medeminaar, m., (**Medeminnares**), v., tëmën birahi, madoe.

Medenemen, mëmbawa, mëmbawa përgi.

Medeplichtig, sama salah (kasalahan), sama mëlakoekën përsalahan, sama bërsalah.

Medesleepen, mënjeret, mëngirid, mëmbawa.

Medespelen, toeroet main.

Medespreken, toeroet bitjara (bërkata-kata), mënjampoer moeloet.

Medestander, m., kawan, tëmën, sakoetoe.

Medevaller, m., oentoeng jang tiada di sangka.

Medetroonen, mëngadjak, mënarik, mëmboedjoek.

Medevaren, mënoempang naik kapal (përahoe).

Medewerken, mëmbantoe, mënoeloeng.

Medeweten, o., tahoe, satahoe, pëngatahoean.

Mediaanlijn, (med: = de lijn, die het lichaam in twee gelijke helften deelt), garis përtëugahan badan.

Medicijn, v., obat, pënawar.

Medicijnflesch, v., botol obat.

Medicijnkist, v., pëti obat.

Medicineeren, mëngobati, mëngobatkën, mëmbëri (kasi) obat.

Meedoogenloos, këras hati, tiada bërkasihan.

Meel, o., tēpoeng, pati; **Bloem van meel**, tēpoeng aloes (loemat).

Meeldraad, m., sari.

Meelworm, m., oelat (oelër) tēpoeng.

Meelzak, m., karoeng tēpoeng.

Meelzeef, v., pëngajakan tēpoeng.

Meenen, kira, mëngira, sangka, mënjangka, mëngirakën, mënjangkakën; (**voorhebben**), bërniat, bërmaksoed; (**Ernstig bedoelen**), bërsoenggoeh-soenggoeh.

Meening, v., kira, sangka, përsaän, pëndapëtan, niat, kahëndak, maksoed, fikir, fikiran, ingatan.

Meer, o., tasik, danau, lahar, wëlahar, rawa.

Meer (verg. trap van veel), lëbih, lëbih banjak, lëbih bësar, tëlampau; (**Zooveel te —**), makin, mangkin, sëmangkin, istimewa; (**Nog meer**), lagi, lagi poela.

Meerdere, m. en v., jang lëbih bësar (tinggi, koewat, koewasa), toewan, bëndara.

Meerderheid, v., kalëbihan, kabanjakan, jang banjak.

Meerderjarig, sampai oemoer, akil (akal) baleg.

Meerderjarigheid, v, masa (de-

* Medeklinker, hoerof linker

- wasa, oemoer) akil (akal) baleg (sampai oemoer).
- Meerendeel**, o., kabanjakan.
- Meerendeels**, kabanjakan kali.
- Meermalen**, bebêrapa kali, sêring-kali, sêring-sêring.
- Meermin**, v., bintoe'lbahri, pèri tasik (laoet).
- Meerpaal**, m., tiang pendarat (pë-nambat përahoë).
- Meesmuilen**, sënjoem, tørsënjoem, mèringis.
- Meest**, tërbanjak, tèrlèbih banjak, tèrlèbih.
- Meestal**, tërbanjak kali, sèlaloë, sêring, koewat-koewat, tèrkadang-kadang, sêring-sêring.
- Meester**, m., toewan, bëndara; **Den meester spelen**, mêngatas-atas diri; **Zich meester maken van**, mêngambil, mërèboet, mërampas; (**Iets — zijn**), tahoe (mêngatahoë) dèngan bët-toel; (**Onderwijzer**), goeroë, pèngadjar; **Zich zelven meester blijven**, bisa mènahan diri; **Zich van iemands hart meester maken**, mêngambil (mènawari) hati orang; (**In eenig vak**), hakim; (**Wondheeler**), tabib, doekoen; (**Bedreven in zijn vak**), pandai, toekang.
- Meesterlijk**, tèrlèbih baik (bagoes), dèngan kapandaian.
- Meesterwerk**, o., pèkèrdjaän jang tèroetama.
- Meetbrief**, m., soerat oekoeran.
- Meetketting**, m., rantai oekoeran, tali pèngoekoer.
- Meetkunde**, v., ilmoe mêngoekoer (oekoeran).
- Meewarig**, piloe, piloe (lëmboet) hati.
- Mei**, m., boelan Mei.
- Meid**, v., (**Jonge dochter**), zie: **Maagd**; (**Dienstmaagd**), hamba (boedak) pèrampoean, baboe, boedjang pèrampoean; (**Kinder—**), baboe; (**Kamer—**), baboe dalèm; (**Wasch—**) baboe tjoetji.
- Meineed**, m., soempah doesta (falsoë); **Een meineed doen**, mèmakan soempah, bërsoempah falsoë.
- Meineedige**, m. en v., orang jang makan soempah.
- Meisje**, o., anak (boedak) pèrampoean (istèri), anak dara (gadis); (**Europeesch of Chineesch—**), nona; (**Maagd**), anak pèrawan; (**Verloofde**), toenganan, kèkasih, nona.
- Meisjeskleeding**, v., pakaian anak pèrampoean, pakaian nona-nona.
- Meisjesschool**, v., sèkolah anak pèrampoean, sèkolah nona-nona.
- Mejuffrouw**, v., nona, toewan, toewankoe.
- Melaatschheid**, v., koesta, pènjakit koesta, badam, kèdal.
- Melankoliek**, moeram, sèdih.
- Melasse**, v., goela tjeng, tanggoeli, goela tetes.
- Melden (mededeelen)**, mèmberi tahoe, mêngchabarkèn, mèwartakèn; (**melding maken**), mènjèboet, mènjèboetkèn; (**openbaren**), mèlahirkèn, mènjatakèn.
- Melig**, rëpoewi, èmpoek kaja tèt-poeng, bèrtèpoeng.
- Melk**, v., soesoe, ajër soesoe; **Gestremde melk**, dadi, soesoe pètjah.
- Melken**, mèmèrès soesoe, mèmèrah ajër soesoe.
- Melkkan**, v., tèmpat soesoe.
- Melkkoe**, v., sapi (sampi, lëmboe) pèrésan.
- Melkpijs**, v., makanan jang di tjampoeri soesoe.
- Melkvee**, o., binatang jang di pèrah (pèrès) ajër soesoena.
- Melodie**, v., lagoe, ragam.
- Meloen**, m., (**pompoen**), laboe; (**Water—**), sèmangka.
- Men**, orang, orang banjak.
- Mengelmoes**, o., tjampoeran.
- Mengen**, mènjampoer, mènjampoeri, mènjampoerkèn; (**zich ergens in—**), bèrtjampoer, toeroet-toeroet.

Mengsel, o., tjampoeran.
Menig, banjak, bebèrapa.
Menigerhande, bebèrapa roepa (djénis), bèrbagai-bagai, pèlèbagaï.
Menigmaal, banjak (bebèrapa) kali, sèring, sèring-kali.
Menigte, v., kabanjakan, kabanjakan orang, orang banjak; (**Het plebs**), orang hina-dina.
Menigvuldig, banjak, bagai-bagai, sèring, sèring-kali, bèroelang-oelang.
Mennen, mèmegang lis, mèm bawa, mêngoesir.
Mensch, m., orang, manoesia.
Menschelijk, manoesia, tjara manoesia, insan, orang.
Menschenarbeid, m., oesaha (pè-roesahaan, pèkèrdjaan) manoesia (orang).
Menschenbloed, o., darah manoesia (orang).
Menscheneter, m., jang mèmakan (makan) orang.
Menschenhaar, o., ramboet manoesia (orang).
Menschenhater, m., pèmbèntji orang (manoesia).
Menschenmoord, m., pèmboenohan orang.
Menschenoffer, o., korban orang.
Menschenras, o., bangsa manoesia (orang).
Menschenschuw, takoet (maloe) mèlihat (katèmoe) orang.
Menschenwaarde, v., kamoeliaan (kaindahan) manoesia.
Menschheid, v., (**menschengeslacht**), v., sègala (bangsa) manoesia.
Menschlevend, kasih akan samanja manoesia, moerah hati.
Menschwording (**incarnatie**), v., pèndjèlèmaan.
Mep, m., tampar, tèmpling, tabok;
Een mep geven, mènampar, mènèmpiling, mènabok.
Meren (**van vaartuigen**), mènambat.

Merg, o., soemsoem, soengsoem, isi toelang; (**van planten**), ham-poeloer, goembar.
Mergel, v., tanah poetih, lèmpoeng poetih, tjadas.
Meridiaan, m., mistar rèmbang matahari.
Merk, o., tanda, alamat, bèkas.
Merkbaar, kètara, tèrang, njata; (**voor het gezicht**), kalihatan; (**voor het gehoor**), kadèngaran; (**voor het gevoel**), dapèt di rasa.
Merken, mènandaï, mènandakèn, mènarohi tanda, mèmboeboehi alamat, mêngètjap; (**met de naald**), mènjoedji, mènjoelam; (**gewaar worden**), mèrasa, mèn-dapèt tahoe; (**opletten**), mèngingat, mèngingatken.
Merkijzer, o., bèsi tjap.
Merkpaal, m., sampadan, tiang tanda watès.
Merkteeken, o., zie: **Merk**.
Merkwaardig (**vreemd**), pèlik, adjaib; (**waard opgemerkt te worden**), haroes di indahkèn (di lihat).
Merrie, v., koeda bétina (pèram-poean, biang).
Mes, o., pisau, lading; (**Dolk—**), sèkin, bade-bade; (**Scheer—**), pisau tjoekoer; (**Gras—**), arit; (**Spouw—**), pisau raoet; **De snede van een mes**, mata pisau; **De rug van een mes**, bèlakang pisau; **De punt van een mes**, hoedjoeng pisau.
Mesheft, o., hoeloe (kapala, pè-gangan) pisau.
Messenslijper, m., toekang mèng-gosok (mèngasah) pisau.
Messing, v., (**geel koper**), koe-ningan; (**klokkenmetaal**), gang-sa, bèroenggoe, lojang.
Mest, m., badja, gèmoek, raboek, sampah, tahí, sarap, sèrasah.
Mestaarde, v., tanah badja (gè-moek, raboek).
Mestbak, m., tèmplat badja (raboek).
Mestdier, o., binatang tamboenan.

Mesten (van een land), mēraboek, mēraboeki, mēnarohi badja (raboek), mēmbadjakēn; (**vetmesten**), mēnimboen, mēnimboenkēn, mēmbikin gēmoek, mēnggēmoek-kēn.

Mesthoen, o., ajam tamboen.

Mesthoop, m., timboenan (toempoekean) badja (raboek, sampah).

Mestkalf, o., anak sapi (pēdet) jang di gēmoekkēn.

Mestkuil, m., tandas, lobang koempoelelan badja (sampah), sērēling (tēmpat) simpēn badja.

Met, sērta, dēngan, sama, bērsama-sama.

Metaal, o., logam.

Metaaldraad, m., kawat, dawai.

Meteen (tevens), sama sēkali; (**Zoo —**), kēlak, sabēntar lagi.

Meten (met een lengtemaat), mēngoekoer; (**met een inhoudsmaat**), mēnakēr; (**met spannen —**), mēngilan; (**met de el —**), mēngelo, mēngasta; (**met de vadem —**), mēndēpa; **Zich met iemand meten**, bērkēlahi.

Meter (Ned. el), m., elo, metēr.

Metgezel, m., tēmēn, kawan, sakoetoe.

Metselaar, m., toekang batoe.

Metselen, mēmasang batoe, mēnembok.

Metselkalk, v., kapoer tembok.

Metselsteen, m., bata, batoe bata, batoe bakar.

Metselwerk, o., pēkērdjaan tembok (toekang batoe).

Metterdaad, dēngan sasoenggoeh-nja (sabētoelnja).

Mettertijd, nanti di bēlakang kali, lama-lama.

Metterwoon (Zich — vestigen), doedoek, bērdoedoek, tinggal.

Meubeleeren, mēlangkapi dēngan sērbanja.

Meubelmagazijn, o., goedang pērkakas roemah.

Meubelmaker, m., toekang mēmboewat (mēmbikin) pērkakas

roemah.

Meubels, o., pērkakas (sērba) roemah.

Mevrouw, v., njonja, toewan.

Middag, m., (**12 uur**), tēngah hari, waktōe bēdoek; (**hoog dag**), rēmbang, lohor; (**tegen 4 uur**), asar; (**na 4 uur**), sore, pētang.

Middageten, o., makanan siang (tēngah hari).

Middagmaal, o., zie: **Middageten**.

Middagslaap, m., bērbaring (ti-doer) tēngah hari.

Middel, o., (**lijf**), pinggang; (**van bestaan**), pēntjarian, pēnghidoe-pān, pēngoepadjiwa; (**tot bereiking van een doel**), daja, oepaja; (**geneesmiddel**), obat; **Door middel van**, dēngan, olēh sēbab, oleh; **Middelen tegen (voor) iets aanwenden**, mēngoepajakēn.

Middelbaar, m., pērantara, wasit.

Middelbaar, pērtēngahan, oegahari, sēdēng.

Middelen, o., (**fortuin**), harta bēnda, kakajaān.

Middelertwjl, sēdang, samantara, dalēm antara itoe.

Middellijn, v., (**van een cirkel**), sēngkang, baris tēngah.

Middelmatig, sēdang, sēdarhana, oegahari.

Middelpunt, o., poesat, pērtēngahan bētoel.

Middeirif, o., kēmpoeng, tjetēra djantoeng.

Middelschot, o., sēkat, dinding.

Middelsoort, v., roepa (djēnis) jang sēdang.

Middelstand, m., pangkat (kadoedoekan) jang sēdarhana (pērtēngahan).

Middelste, tēngah, jang di tēngah sēndiri.

Middelvinger, m., djari tēngah, djari antoe.

Midden, o., tēngah, di tēngah, sama tēngah, pērtēngahan.

Midernacht, m., tēngah malēm.

- Mier**, v., sĕmoet; (**witte** —), rajap, rangas; (**zwarte** —), sĕmoetitĕm; (**grootte roode** —), kĕrangga, rangrang; (**vliegende witte** —), laron.
- Miereneter**, m., tanggiling, tĕrĕnggiling.
- Mierenleeuw**, m., oendoer-oendoer.
- Mierennest**, o., sarang (roemah) sĕmoet.
- Mierikwortel**, m., akar kelor.
- Mij**, akoe, kita, beta, sahaja, patik, hamba, kapadakoe, kapada kita (sahaja), goewa.
- Mijden**, mĕndjaoeh, mĕlaloei, mĕliwati, mĕndjaoehkĕn (mĕmĕliharakĕn) diri dari pada.
- Mijl**, v., mil; (**De Indische — van ± 1500 M.**), pal.
- Mijlpaal**, m., tiang pal.
- Mijmeren**, tĕrmĕnoeng, mĕngangoet.
- Mijn**, goewa (akoe, kita, sahaja) poenja.
- Mijn**, v., (**uitgraving**), galian, tambang, parit, kolong; (**Goud** —), tambang ĕmas; (**Tin** —), tambang timah poetih.
- Mijnent** (**Te** —), di roemahkoe, di roemah sahaja.
- Mijnenthalve**, akan dakoe, akan (kaloe) sahaja.
- Mijnentwege**, dari padakoe, dari pada sahaja.
- Mijnheer**, m., toewan, toewan-hamba, toewankoe.
- Mijnopzichter**, m., kapala tambang.
- Mijnwerker**, m., anak tambang (loemboeng), orang tambang, koeli kolong.
- Mijt**, v., (**made**), koeman, oelat, nĕt-ĕnĕt; (**stapel**), timboenan, toempoekan.
- Mikken** (**op iets**), mĕmbĕtoeli, mĕnoedjoei, mĕngintjar, mĕmitar.
- Mikpunt**, o., rasaran.
- Mild**, dĕrmawan, moerah, moerah hati.
- Millioen**, o., joeta, djoeta, sĕratoes laksa.
- Millionnair**, m., orang jang kaja sĕkali (jang hartanja bĕrjoeta-joeta).
- Milt**, v., anak limpa, limpa kĕtjil; **Opzetting der milt**, koera.
- Min** (**te weinig**), koerang; (**wel-nig**), sĕdikit.
- Min**, v., (**liefde**), birahi, kasih, tjinta; (**voedster**), inang, inang-da, pĕngasoe, aja, baboe pĕnjoesoe (soesoe, tetek).
- Minachten**, tiada mĕngindahkĕn, mĕlihat (mĕmandang) moedah, mĕnjĕla, tiada mĕmbilangkĕn, mĕnghinakĕn.
- Minachting**, v., pĕnghinaĕn.
- Minder**, koerang.
- Minderen** (**minder worden**), djadi koerang; (**verlichten**), mĕringankĕn; (**in prijs dalen**), toeroen harga; (**minder maken**), mĕngoerangkĕn.
- Minderjarig**, bĕlom sampai oemoer, bĕlom akil (akal) balĕg.
- Minister**, m., mantĕri; (**De eerste** —), pĕrdana mantĕri.
- Ministerie**, o., kantor pĕrdana mantĕri, pangkat (djabatan) pĕrdana mantĕri; **Openbaar ministerie**, o., fiskaal, djaksa.
- Minnaar**, m., kĕkasih, tjinta, kĕndak, moekah.
- Minnares**, v., zie: **Minnaar**.
- Minnedicht**, o., pantoen.
- Minnegod**, m., Asmara-dewa.
- Minnekoozen**, bĕrtjoemboe-tjoemboean.
- Minnelijk**, dĕngan baik, dĕngan manis, baik-baik.
- Minnentijd**, m., tjĕmboeroe, tjĕmboeroean.
- Minst**, sakoerang-koerang; (**In het — niet**), tiada sakali-kali.
- Minuut**, v., (¹/₆₀ **uur**), mĕnit, mĕnoet; (**concept**), noschat.
- Minvermogend**, miskin, tiada poenja, kakoerangan harta.

Minzaam, manis, baik, sopan, santoen.
Mis (verkeerd), salah, tiada kena.
Misbaar, gadoeh, gëntar, roesoeh, hoeroe-hara.
Misbegrip, o., salah tanpa (mèngerti).
Misbruik, o., salah, salah adat, adat salah, salah pakai.
Misbruiken, salah pakai, mèmakai salah, mènjalahi; (**Iemands naam** —), mëndjoewal nama orang; (**Gods naam** —), mèmakai nama Allah dèngan sia-sia; (**Een maagd** —), mèroegoel (mè-roesakkèn) anak dara.
Misdaad, v., salah (kasalahan) bèsar, kadjahatan, pèrboewatan djahat, dosa; **Een misdaad be-gaan**, bërboewat salah (dosa), bèrdosa.
Misdadig, djahat, doerdjana, bèrdosa, bèrkasalahan.
Misdadiger, m., orang djahat (doerdjana), bangsat, orang bèrdosa (bèrkasalahan).
Misdoen, bërboewat salah (kasalahan), bèrdosa.
Misdracht, v., goegoeran, kagoegoeran, kaloeron.
Misdragen (Zich —), bèrlakoe tiada patoet.
Misdrijf, o., zie: **Misdaad**.
Misdrijven, zie: **Misdoen**.
Misdruk, salah tjap (tjitak), kèrtas jang salah di tjap (di tjitak).
Misduiden (kwaltjk nemen), bèrkètjil hati, goesar.
Misgeboorte, v., zie: **Misdracht**.
Misgewas, o., tanèman tiada djadi, kakoerangan hasil.
Misgunnen, tjèmboeroean, bèrhati dèngki.
Mishagen, o., (**afkeer**), bèntji, djèmoe.
Mishagen (niet bevalen), tiada bèrkènan (di kènankèn), tiada soeka (di soekal).
Mishandelen, mènjakiti, mèn-ganja, mènistakèn.

Miskennen, tiada mèmbilangkèn (mèngoepamakèn), mèlanggar kahormatan, tiada maoe kènal.
Miskraam, v., goegoer anak, kagoegoeran, kaloeron.
Misleiden, mèmperdjakèn, mèm-bodokèn, mènipoè, mènjesatkèn.
Mislukken, tiada djadi, woeroeng, batal; (**Doen —**), mèmbatalkèn.
Mismaakt, bèroepa boeroek, bèrtjèla, bèrtjatjad, kèrètoet.
Mismoedig, kètjil hati, moeroeng, bèrsoesah hati.
Misnoegd, sakit (tiada enak) hati, marah, moering-moering, goesar.
Misnoegen, o., moerka, marah, goesar.
Misschien, barangkali, boleh djadi.
Misseltjk (walgen van iets), moewal, doegal, ènèk, maoe moentah; (**leeltjk**), boesoeok, djèlek sèkali.
Missen, salah, tiada kena; (**verliezen**), hilang, kahilangan; (**ontberen**), koerang, kakoerangan; **Zijn doel missen**, tiada sampai maksodnja.
Missive, v., risalat, soerat.
Misslag, m., salah, kasalahan, dosa.
Misstap, salah, kasalahan; (**verkeerde stap**), salah langkah.
Mist, m., kaboet.
Mistasten, salah pegang (tangkep, pèndjamah); (**fig.**) salah mèngerti, mèndjanggung.
Mistroostig, moeram, moeroeng, kètjil hati, bèrdoeka-tjita.
Misvatten, zie: **Mistasten**.
Misverstand, o., salah tanpa (pèngèrtian).
Misvormd, zie: **Mismaakt**.
Miswijzen (van het compas), sambir, mènjambir.
Mits, asal, mèlainken, lamoen, kaloe.
Mitsdien, dari itoe, maka itoe, sèbab (tègal) itoe.
Mitsgaders, sèrta, bèsèrta, dèngan, dan lagi.
Modder, v., loempoe, betjek.

Modderaal, m., lindoeng, ikan lindoeng.
Modderig, bërloempoer, betjek.
Modderpoel, m., lénjau, pèlem-bahan, koebang, lobang loempoer.
Mode, v., tjara; (**gebruik**), adat.
Modegek, m., orang pèrlentai (pèsolik).
Model, o., tjonto, toeladan, matjëm, lëmbaga.
Moed, m., bërani, kabèranian, hati, kalakian.
Moede, tjapai, lëlah, pënat, kësël; **Het leven moede zijn**, tiada maoe (këpingin, soeka) hidoep lëbih lama.
Moedeloos, këtjil hati, tjabar (hilang) hati.
Moeder, v., mak, ëmak, iboe, indoek, indoeng, bonda; **Van eene moeder**, sa'iboe; (**Stief—**), ma'tiri; (**Aangenomen —**), mak angkat.
Moederkoek, m., (**placenta**), tëmboeni, ari-ari.
Moederliefde, v., kasih (tjinta) ëmak.
Moederloos, tiada poenja ëmak (iboe).
Moedermelk, v., ajër soesoe ëmak (iboe).
Moedermond, m., (**baarmoedermond**), moeloet (pintoe) kandang (rahim, përanakan).
Moedernaakt, tëlândjang boelat-boelat.
Moedervlek, v., tanda iboe, tahi lalër.
Moedervreugd, v., kasoekaän iboe (ëmak), kagirangan djadi ëmak (iboe).
Moederzegen, m., bërkat iboe.
Moedig, bërani.
Moedwillig, nakal, tjaboel, djahat, dëngan sëngadja.
Moel, v., (**oudere zuster van vader of moeder**), oewa, oewa përampoean, ëmak oewa; (**jongere idem**), bibi.

Moelelijk, soesah, soekar, bërak, pajah, moesjikil.
Moelijkheid, v., kasoekaran, kasoesian, kabèratan; (**In — zijn**), kasoesian, kasoekaran; (**Iemand in — brengen**), mënjoekarkën.
Moete, v., soesah, kasoesian, oesaha, përtjintaän sangsara, lëlah, pënat; **Moete doen voor iets**, mëngoesahakën, mëmngambil (mëm'bikin) soesah; **Moete veroorzaken**, mënjoesahkën; **Moete voor niets doen**, mëmboewang pënat (tjapai), roegi tjapai; (**twist**), roesoeh, përbantahan.
Moer, v., (**droesem**), tahi, ëndëg-ëndëgan, ampas, këladak.
Moeras, o., paja, rawa.
Moeraspalm, m., nipah, pohon nipah.
Moerbezie, v., kërëtau, bësaran, bëbësaran.
Moesgroenten, v., sajoer-sajoeran.
Moesson, m., moesim; (**de droge —**), moesim këmaraü (panas), katiga; (**de natte —**), moesim hoedjan (bah), rëndëng.
Moestuin, m., këbon sajoeran.
Moet, v., (**indrük van iets**), bëkas.
Moeten, mësti, misti, moesti, patoet, haroes, maoe, hëndak, ta'dapët tiada, wadjib.
Mogelijk, boleh, boleh djadi, dapët; (**misschien**), barangkali, kalau-kalau; (**bijgeval**), sa'andainja, sa'oepama; (**zoo —**), moedah-moedahan, djikalau boleh.
Mogen, boleh, dapët, di idzinkën; (**betamen**), patoet, haroes; (**ge-negen zijn**), soeka, bërkenan.
Mogendheid, v., karadjaän, nögëri.
Mohammedaan, orang islam (sëlam).
Moker, m., godam, ganden, paloe, pëmoekeol.
Molen, m., pënggilangan, kisaran, apitan; (**molentjes als vogel**—

- verschrikkers op de velden)**, kitiran.
- Molenrad**, o., roda pënggilingan.
- Molensteen**, m., batoe kisaran (pënggilingan).
- Molenwiek**, v., sajan kisaran (pënggilingan).
- Mollen (dooden)**, mëmboenoeh, mëmatakën.
- Molm**, m. en o., aboek, boeboek.
- Mom**, v., zie: **Masker**.
- Mompelen**, bitjara dalëm moeloet, mënggërënhëng.
- Monarch**, m., radja, soeltan, jang dipërtoean.
- Monarchie**, v., soeltanat, karadjaän.
- Mond**, m., (**van menschen en dieren**, enz.), moeloet; (**van een rivier**), moewara, koewala; (**van een gieter**), tjorot; (**van een vulkaan**), kawah; **Een grooten mond opzetten**, bërmoeloet bësar; **Den mond houden**, bërdiam; **Met den mond vol tanden staan**, tiada bisa bërkata-kata (bitjara).
- Mondbehoefden**, v., rëdjëki, bëkal, djoewadah.
- Mondeling**, dëngan moeloet (lidah, lësan, bitjara).
- Mondharmonica**, v., gëringing.
- Mondig**, akil (akal) baleg, sampai oemoer.
- Monding**, v., (**eener rivier**), koewala, moewara.
- Mondvol**, soewap, soewapan.
- Monnik**, m., rahib.
- Monster**, o., (**staal**), tjonto, toeladan, matjëm. Zie verder: **Ge-drocht**.
- Monsterachtig**, tëramat bësar, gëntala, mënakoeti, mënggilai.
- Monsteren**, mëriksa, mëmëriksa.
- Monteeren (ultrusten)**, mëlangkap, mëlangkapkën.
- Mooi**, bagoes, pëрмаi, elok, indah, indah-indah; (**van vrouwen ook**), aje.
- Moor**, m., orang itëm, orang kodja.
- Moord**, m., pëmboenoehan; (**Woe-dende** —, in arren woede), amoek, pëngamoekan.
- Moorden**, mëmboenoeh, mëngamoek.
- Moordenaar**, m., pëmboenoeh, pëngamoek.
- Moordgeroep**, o., tëreak amoek.
- Moordgespan**, o., safakat orang pëmboenoeh.
- Moordlust**, m., soeka (ingin) mëmboenoeh.
- Moot**, v., iris.
- Mopperen**, mënjomel.
- Morgen**, m., (**ochtendstond**), pagi, esoek, esoek hari, pagi hari; **Vroeg in den morgen**, padjar, padjar siang, pagi-pagi; (**volgende dag**), esoek, esoek hari, besoek pagi; **Morgen avond**, esoek malëm (pëtang); **Landmaat (op Java van 500 □ Rijnl. roeden)**, baoc.
- Morgendauw**, m., ëmboen pagi (esoek).
- Morgendrank**, m., inceman (minoeman) pagi.
- Morgeneten**, o., makanan pagi.
- Morgengebed**, o., sëmbajang soeboeh (pagi).
- Morgenrood**, o., fadjar, padjar, merah fadjar.
- Morgenschemering**, v., tërang pagi, sandjakala.
- Morgenster**, v., bintang pagi (timoor, babi, kadjoera).
- Morgenstond**, m., pagi hari, fadjar, siang.
- Morgenwacht**, kawal pagi, taboeh pagi.
- Morgenwerk**, o., pëkërdjaän pagi.
- Morren**, bërsëngoet, mënjomel.
- Morsdood**, mati (mampoes) sama sakali.
- Morsen (vuil maken)**, mëngotor-kën, mëntjëmärkën; (**storten**), mëncoempahkën; (**niet zuinig zijn**), boros, mëmboroskën.
- Mortel**, v., kapoer jang soedah di tjampoer, përékat, adonan kapoer.
- Mortier**, m., (**vijzel**), loempang

(stuk geschut), mēriam pendek (kodok, pērioek api).
Mos, o., loemoet.
Mosch, v., boeroeng gēredja.
Moskee, v., masjid, mēsigit; **De heilige — te Mekka**, masjid-oelharam.
Moskeebeambte, m., pēngawai masjid.
Moskeetoren, m., minarah.
Moskiet, m., njamoek, agas.
Mossel, v., kidjing, kērang, koe-pang, roemis.
Mosterd, m., moestardi, tēpoeng bidji sēsawi.
Mot (insect), v., gēgat, ngēngēt, rēngēt.
Motregen, m., gērimis, hoedjan rintik-rintik (rintjik-rintjik).
Mottig (door de pokken geschonden), boerik, bopeng.
Motto, o., alamat.
Mouche, v., tahi lalōr (lalat).
Mouw, v., tangan (lēngan) badjoe; **Iemand iets op de mouw spelden**, mēmbodokēn, mēmpērdajakēn; **Het achter de mouw hebben**, tiada tēroes-tērang; **Er geen mouw aan weten te passen**, tiada bērdaja lagi; **De handen uit de mouw steken**, bēkērdja dēngan soenggoeh-soenggoeh (radjin); **Iets uit de mouw schudden**, mēmboewat apa-apa dēngan gampang; **Den aap uit de mouw laten komen**, mēnjatakēn tabiatnja (pēkērtinja, maoenja).
Mozaiëk, o., pantja warna.
Mud, o., pikoel.
Muf, basi, langoe, apēk, batjin.
Mug, v., njamoek.
Muil (bek), m., moeloet; (slof), tjēnela, sēlop, kasoet.
Muilband, m., simpal, sabang.
Mullezel, m., bagral.
Muilpeer, v., tabok, tampar, tēmpiling.
Muis (dier), v., tikoēs; (van de hand), kalangan (hati) tangan.

Muisvaal, warna (boeloe) tikoēs, kēlaboe.
Muiteling, m., orang doerhaka, bērandal, kēraman.
Muiten, mēndoerhaka, mēngharoe-biroe, mēmbērontak, mēmbikin roesoeh.
Muizenhol, o., roemah (lobang) tikoēs.
Muizenoor (een soort zwam), o., koeping tikoēs.
Muizenval, v., pērangkap (djēplakan) tikoēs.
Mul (rul), gēmboer, sērboek.
Mummi, v., moemia.
Munt, v., oewang, doewit.
Muntbiljet, o., oewang kērtas.
Murmelen, mēnggēritik.
Murw, lēmboet, lēmbek, ēmpoek, ranoem.
Musch, v., boeroeng gēredja.
Muskaatbloem, v., kēmbang (boenga) pala.
Muskaatboom, m., pohon pala.
Muskaatnoot, v., pala, boewah pala.
Muskaatolie, v., minjak pala.
Muskaatzeep, v., saboen pala.
Musket, o., sēnapan, sētinggar.
Muskiet, m., njamoek.
Muskus, v., kastoeri, dedes, djēbat.
Muskuskat, v., moesang djēbat, rasai.
Muts, v., karpoes, kopiah.
Muur, m., tembok, pagēr batoe (tembok).
Muurhagedis, v., tjitjak.
Muurkalk, v., kapoer tembok.
Muurlamp, v., lampoe tembok (tepēlok).
Muzelman, m., moslim, orang islam (sēlam).
Muziek, v., sēgala boenji-boenjian, moesik.
Muziekinstrument, o., bēkakas (pērkakas) taboehan (boenji-boenjian); **Stel koperen muziekinstrumenten**, gamēlan; **Muziekinstrumenten van bamboe**, angkloeng.
Muzikant, m., pandjak, moesian.

N.

- Na** (**dichtbij**), dèkat, hampir; (**voorbij**), laloe, liwat, lèpas, sa-soedahnja; (**achter**), di bèlakang, kamoedian; (**niet genoeg**), koerang.
- Naad**, m., pëndjahitan, djahitan; (**tusschen planken**), tjèlahan, loetik, gèla.
- Naaf**, v., lèngkèr.
- Naaidoos**, v., tèmplat pëndjahitan.
- Naalen**, mëndjahit.
- Naalgaren**, o., bènang pëndjahit (djahit).
- Naaikussen**, o., bantal djaroem.
- Naainaald**, v., djaroem mëndjahit.
- Naaisel**, o., djahitan, pëndjahitan.
- Naalster**, v., pëndjahit, toekang mëndjahit.
- Naalwerk**, o., barang-barang djahitan.
- Naalizjde**, v., bènang soetèra.
- Naakt**, tèlandjang, bèrtèlandjang; (**Poedel** —), tèlandjang boelat-boelat; **Iemand naakt uit-schudden**, mènèlandjangkèn; **De naakte waarheid**, bènar bèlaka.
- Naald**, v., djaroem; (**Naal**—), djaroem mëndjahit; (**Zeil**—), djaroem lajar; (**van een compas**), djaroem pandoman; (**zuil**), tiang alamat, nisjan.
- Naaldboom**, m., pohon éroe (tjè-mara).
- Naaldenkoker**, m., tèmplat djaroem.
- Naaldenoog**, o., mata djaroem, lobang djaroem.
- Naam**, m., nama, asma, ism; (**Geboorte**—), nama daging; (**Familie**—), nama asal (toeroenan); **In den naam van God**, bism'il-lah; **In naam des konings**, atas (dèngan) nama radja; **Een naam hebben**, bèrnama; **Een naam geven**, mènamakèn.
- Naamgenoot**, m., sanama, sama nama.
- Naamlijst**, v., daftar nama-nama.
- Naamsverandering**, v., pèrobahan (pèrtoekaran) nama, pèrbalikan nama.
- Naamteekening**, v., tanda tangan, tapak tangan.
- Naäpen**, mængadjokkèn; (**door zenuwachtigheid**), latah.
- Naar**, ka, kapada, pada, mènoe-djoe, akan; **Naar gelang**, sakèdar, sakira-kira; **Naar welgevallen**, sabagaimana soeka; **Naar men zegt**, mènoeeroet katanja orang banjak.
- Naar (akelig)**, sèpi, soenji, ngèri, mènakoeti; (**ongesteld**), tiada enak badan, sakit; (**droefgeestig**), soesah hati, bèrdoeka, moeram.
- Naardien**, sèbab, oleh karèna, sèdang.
- Naargeestig**, sèdih, sèndoe.
- Naarmate**, sakèdar.
- Naarstig**, radjin, soeka kèrdja.
- Naast**, dèkèt, hampir, di sèbèlah, bèrsèbèlah, bèrsisi, di sisi; (**aanstaande**), di dèpan ini, jang datang; (**— van prijs**), poatoes, mati; **Ten naastenbij**, kira-kira, koerang lèbih sèdikit.
- Naastbestaande**, m. en v., sanak, sanak-soedara, koelawarga.
- Naaste**, m. en v., sama manoe-sia.
- Naasten**, mængambil, mèrèboet, mèrampas.
- Nabauwen**, mængadjok-adjokkèn.
- Nabestaande**, m. en v. Zie: **Naastbestaande**.
- Nabij**, dèkèt, hampir; (**— komen**), mèndèkèti, mænghampiri;

- (— **brenge**n), mēndēkētēkēn, mēnghampirkēn.
- Naboote**n, mēniroē, mēngadjok-adjokkēn; (**uit zenuwachtig**-heid), latah.
- Nabur**ig, dēkēt.
- Nabu**ur, m., orang dēkēt, tētangga.
- Nacht**, v., (**ook van den dag die daarop volgt**), malēm; **Vrijdagnacht**, malēm saptōe (d. i. **de nacht van Vrijdag op Zaterdag**); **Van nacht**, tadi malēm; (**De aankomende** —), malēm ini, nanti malēm; **Den ganschen nacht**, samalēm tēroes, antero malēm, poepoet samalēm; **Ergens den nacht doorbrengen**, bērmalēm, mēnginēp; **Dag en nacht**, siang-malēm; **Door den nacht overvallen**, kamalēman; **Bij nacht**, waktōe malēm.
- Nachtbraken**, tiada tidoer waktōe malēm, mēlek antero malēm.
- Nachtdienst**, m., pēkērdjaān malēm.
- Nachtelijk**, malēm, waktōe malēm.
- Nachtkwartier**, o., tēmpat bērmalēm (mēnginēp).
- Nachtlamp**, v., pēlita, dian, lampōe.
- Nachtlicht**, v., hawa malēm.
- Nachtmaal**, o., makanan (pērdjamoean) malēm.
- Nachtmerrie**, v., hēlang malēm.
- Nachtmuts**, v., karpoes.
- Nachtronde**, v., ronda malēm, sambang.
- Nachtrust**, v., tidoer waktōe malēm.
- Nachtsein**, o., (**op schepen**), soe-war.
- Nachtslot**, o., koentji malēm.
- Nachtspoek**, o., antōe malēm, setan, mēmēdi, dēmit.
- Nachtuil**, m., boeroeng antōe, kōekoek bēloek.
- Nachtverblijf**, o., tēmpat bērmalēm (mēnginēp).
- Nachtvlinder**, m., koepoe-koepoe malēm, kapēr.
- Nachtwacht**, v., pēndjaga (kawal) malēm, kēmit, ronda.
- Nachtwerk**, o., pēkērdjaān malēm (waktōe malēm).
- Nadat**, tēlah, satēlah, habis, soedah, sasoeadahja, kamoedian dari pada itōe.
- Nadeel**, o., roegi, karoegian; (— **lijden**), karoegian, kēna roegi; (— **aanbrengen**), mēroegikēn.
- Nadeelig**, mēmbawa roegi, mēroegikēn.
- Nademaal**, sēbab, oleh karēna, sēdang.
- Nadenken**, bērfikir, mēmikir, mēnimbang.
- Nader**, lēbih dēkēt (hampir, damping); (**juister**), lēbih tērang (bētoel, sah), (**later**), di bēlakang, kamoedian.
- Naderen**, datēng, bērdēkēt, mēndēkēti, mēnghampiri.
- Naderhand**, di bēlakang kali, kamoedian, kamoedian hari.
- Nadoen**, mēnoeroet, mēniroē, mēngadjok-adjokkēn, latah.
- Nadrukkelijk**, dēngan soenggoeh-soenggoeh (kēras).
- Nagaan (onderzoeken)**, mēmēriksa, mēnjēlidik; (**bespieden**), mēnghintai, mēngintip, mēniteni; (**berekenen**), mēngirangira, mēngitoeng, mēngērti; (**toezicht houden**), mēnboewang mata, mēnaroh mata, mēndjagai; (**achterna gaan**), mēnoeroet, mēngikoet, mēnjoesoel.
- Nageboorte**, v., tēamboeni, ari-ari.
- Nagel**, m., (**aan hand of voet**), kōekoe; (**spijker**), pakoe.
- Nagemaakt**, tērtiroe, tiroean, lantjoeng, falsoe, bikinan.
- Nagencog**, hampir, kira-kira.
- Nageslacht**, o., anak-tjoetjoe, toeroenan.
- Najver**, m., tjēmboeroe, tjēmboeroean.
- Najagen**, mēngoesir, mēnghambat,

- mëmboeroe; (**streven naar**), mènjtèhari, mèncoentoet.
- Nakijken** (**met de oogen volgen**), mènghantari mata, mèli-hatkèn; (**onderzoeken**), mèmèriksa.
- Nakomelingen**, m., toeroenan, toeroen-toemoeroen.
- Nakomen** (**achterna komen**), mènjoesoel, mèncoeroet, datèng di bèlakang; (**volbrengen**), mènjam-paikèn, mèlakoekèn, mèm-bajar.
- Nalaten** (**achterlaten**), mèn-ing-galkèn, mènninggali; (**niet doen**), tiada mèlakoekèn; (**verzuimen**), mèn-galpakèn, mèloepakèn, loepa.
- Nalatschap**, v., poesaka, harta pèninggalan, warisan.
- Nalatie**, loepa, alpa, tèledor, malès.
- Naloopen**, toeroet, mèncoeroet, mènjoesoel.
- Namaak**, v., barang tiroean.
- Namaais**, kamoedian hari, di bèlakang kali.
- Namaken**, mèniroe.
- Namelijk**, ija itoe, jani.
- Namens**, atas (dèngan) nama, dari pada fihak.
- Namiddag**, m., lèpas tènghah hari, lohor, pètang, sore.
- Nap**, m., mangkok, bokor, kasj-koel.
- Naphta**, v., minjak tanah (latoeng).
- Napluk**, m., pètikan (oendoehan, pènoewaian) jang achir.
- Napraten**, mèn-gadjok-adjokkèn.
- Nar**, m., badoet, banjol; (**gek**), orang sarsar, gila (bodo).
- Narelzen**, mènjoesoel.
- Naschrijven** (**copieeren**), mèn-jalin.
- Nasleepen**, mènjeret, mèn-girid, mènghela, mèncoenda.
- Nat**, basah; (**Door**—), basah koe-joep (kèloeojoeran).
- Nat**, o., (**sap**); ajèr; (**saus**), koe-wah; (**drank**), minoeman.
- Nateekenen**, mèn-gambar (mè-noelis) mèncoeroet tjonto.
- Natellen**, mèn-gitoeng lagi (poela).
- Natie**, v., bangsa, kaum.
- Naturaliseeren**, mèmèri hak orang nègèri.
- Natuur**, v., (**aard**, enz.), tabiat, choeloek, adat, pèrangai, pèri; (**heelal**), alam, sègala kèdjadian (kaàdaàn) di dalèm doenia.
- Natuurdrift**, v., nafsoe.
- Natuurkunde**, v., ilmoe chalikat.
- Natuurlijk** (**van zelf sprekend**), patoet; (**oprecht**), toeloer, tèroes-tèrang, bètoel; (**niet wettig, van een kind**), haram; (**oorspronkelijk**), sèdia; **Natuurlijk verstand**, boedi pèkèrti.
- Nauw**, sèsak, sèmpit, kopet, kèkè-tjilan.
- Nauwelijks**, bèharoe, baroe, baroesan, sèrènta, bèlom apa-apa.
- Nauwgezet**, bètoel, dèngan bètoel, baik-baik, dèngan saksama, titi, dèngan titi, dèngan soenggoeh-soenggoeh.
- Nauwkeurig**, zie: **Nauwgezet**.
- Navel**, m., poesèr, poesat.
- Navelband**, m., tali (ikat) poesèr, goerita.
- Navelstreng**, v., tali poesat (poesèr).
- Navolgen** (**nadoen**), mèniroe, mèncoeroet; (**volgen**), mèncoeroeti, mèn-gikoet.
- Navorschen**, mèn-jèlidik, mèmèriksa dèngan saksama.
- Navraag**, v., pèrtanjaàn, pèriksa; **Navraag doen**, mèn-anja, mèn-anjakèn, mèmèriksa.
- Nawee**, o., (**van een bevalling**), rojan; (**gevolg eener ziekte**), rasa sakit di bèlakang kali.
- Nazeggen**, toeroet bèrkata-kata.
- Nazetten**, mèmboeroe, mèngham-bat, mèn-goesir, mènjoesoel.
- Nazien** (**onderzoeken**), mèmèriksa, mèmèriksaí.
- Neder**, toeroen, kabawah; **Op en neder**, naik-toeroen.
- Nederbulgen**, mèncoendoek, bèr-soedjoed.

Nederdalen, toeroen.

Nederdrukken, mēnghempet, mēnēkēn, mēnindēs.

Nederhalen, mēnoeroenkēn, mēnarik kabawah, mērombak, mēroeboehkēn, mēmbongkar.

Nederhangen, tērgantoeng, bērgantoeng.

Nederhouwen (**van boomen**, enz.), mēnēbang, mēmotong, mēmanggal; (**van menschen**, enz.), mēnētak, mēmboenoeh, mēmab-tjok mati.

Nederhurken, bērdjongkong, mēndjongkok; (**van dieren**), dēroem, mēndēroem, mēndjēroem.

Nederig, rēndah, hati rēndah; **Zich — aanstellen**, mērēndahkēn diri.

Nederknielen, bērtēloet, bērsēmbah soedjoed; (**van dieren**), mēndjēroem, bērdēroem.

Nederlaag, v., alah, kaalahan, tiwas; **Een nederlaag lijden**, tiwas, kalah, diālakhkēn; **Een nederlaag doen lijden**, mēngalahkēn, mēniwaskēn.

Nederlaten, mēnoeroenkēn.

Nederleggen, mēnaroh, mēlētak-kēn, mēnggēletakkēn, mēmbaring-kēn; (**afleggen van wapens**), mēnanggakēn, mēnjērakhkēn; (**verslaan**), mēmboenoeh, mēmatakēn.

Nederliggen, bērbaring, tidoer, goemēletak; (**achterover op den rug**), tēlētang, bērtjēlētang; (**op den buik**), tiarap, bērtinap, mēngkoerēp.

Nederschieten, mēnembak mati.

Nederslaan, mērēbahkēn, mēmoe-koel mati, mēmatakēn, mēmoe-koel sampai djatoh (roeboeh).

Nedersmakken, mēnghampas (mēlempar) di tanah, mēmban-ting, mēnjampak.

Nederstooten (**door een stoot doen vallen**), mēnērdjoenkēn; (**doodsteken**), mēnoesoek (mēnikam) mati.

Nederstorten (**vallen**), djatoh, roeboeh, rēbah; (**van water**), bērpantjoer; (**neersmijten**), mēndjatohkēn, mēnērdjoenkēn, mēroeboehkēn, mērēbahkēn.

Nedervallen, djatoh, roeboeh, rēbah; (**van bladeren**), loeroeh, djatoh, rontok.

Nedervellen (**van boomen**), mēmotong, mēnēbang.

Nederwerpen, zie: **Nedersmakken**.

Nederzetten, mēnaroh, mēlētak-kēn; (**Zich ergens —**), doedoek, bērdoedoek; (**Zich —, van een vogel**), hinggap, mentjok, mēntjēlok.

Nederzetting, v., kadoedoekan, tēmpat kadoedoekan.

Nederzien, mēlihat kabawah; **Laag op iemand nederzien**, mēmoe-dahkēn, mēnghinakēn, tiada mēngindahkēn.

Nederzigen, rēbah, roeboeh.

Nederzitten, doedoek, bērdoedoek.

Neef (**broeders- of zusterskind**), m., kēmanakan, kaponakan; (**volle —**), sanak, anak sanak, soedara gapoepoe.

Neen, tiada, tida, tē, boekan.

Neerslachtig, sēdih, sēdoe, sēndoe, soesah, soesah hati, moeroeng, doeka-tjita, masjgoel.

Neerslag (**bezinksel**), m., ēndēk-ēndēk, doedoek.

Neet, v., tēlor koetoe.

Neetoor, m. en v., orang bērang-asan (lēkas marah).

Negen, sēmbilan, sambilan.

Negende, kasambilan; (**— deel**), pērsēmbilan.

Negenmaal, sēmbilan kali.

Negenoog, v., bisoel mata sēmbilan, bisoel saboet..

Negentien, sēmbilan bēlas.

Negentig, sēmbilan poeloeh.

Negenvoud, o., sēmbilan kali (ganda, lapis).

Neger, m., orang (wēlanda) item, orang aprikan.

Negorij, v., nĕgĕri, doesoen.
Neigen, toendoek, bĕrtoendoek, mĕnoendoek, bĕrtjĕndĕroeng.
Neiging (lust tot iets), soeka, ingin, nafsoe; (**bulging**), toendoek, anggoet.
Nek, m., tĕngkok, batang leher;
Den nek breken, patah leher (tĕngkok); **Iemand in den nek zien**, mĕnipoe, mĕmpĕrdajakĕn.
Nekhaar, o., boeloe tĕngkok (leher).
Nekken, mĕmatikĕn, mĕmboenoe.
Nemen, ambil, mĕngambil; (**aanvatten**), mĕmegang; (**afnemen**), mĕrĕboet, mĕrampas; (**innemen**), mĕngambil, mĕrĕboet, mĕngalahkĕn; (**van spijs**), makan; (**van drank**), minoem; **De vrijheid nemen tot**, mĕmbĕranikĕn diri; **Op zich nemen**, mĕngakoe, mĕnanggoeng, mĕnjanggoepi; **Dienst nemen**, masoek kĕrdja; **De vlucht nemen**, lari, minggat; **De moeite nemen voor**, mĕnjoesahkĕn (mĕngoesahakĕn) diri; **Gevangen nemen**, mĕnangkĕp; **Een bad nemen**, mandi, bĕrmandi; **In de armen nemen**, mĕmĕlok, mĕrangkoel; **Voor lief nemen**, mĕnĕrima, mĕnjĕnangkĕn diri dĕngan; **Uit elkander nemen**, mĕmbongkar, mĕrombak, mĕmboeka; **Iemand in den arm nemen**, minta pĕrtoeloengannja orang.
Nerf, v., (**van een blad**), toelang daen.
Nergens, dimana-mana poen tiada, satoe poen tiada; **Nergens om**, dĕngan tiada ada maksoednja; **Nergens toe dienstig**, tiada sĕkali-kali bĕrgoena.
Nering, v., pĕntjĕharian, pĕnghidoepan, pĕngoepadjiwa, pĕrniaagaan, dagangan; **De tering naar de nering zetten**, bĕrbĕlandja dĕngan mĕnimbang.
Nest, o., sarang, roemah; (**van bijen**), soewalang; (**ondeugend**

meisje), anak (boedak) pĕram-poean jang nakal.
Nestelen, bĕrsarang, mĕnjarang, mĕmbikin sarang.
Net (aardig, enz.), tjantik, manis, apik; (**zuiver**), bĕrĕsiah, apik; (**juist**), bĕtoel; **Net zoo**, sama djoega, bagitoe djoega.
Net, o., (**werp**—), djala; (**Trek**—), poekat, djaring; (**Schep**—), djĕrĕmal, tangkok; (**Zak**—), sĕron-dong; **Met een net vangen**, mĕndjala, mĕmoekat, mĕndjaring, mĕndjĕrĕmal, mĕnanggok, mĕnjĕrondong; **Achter het net vischen**, kabĕlakangan, katinggalan, datĕng tĕrlampau; (**Net van het hart**), djala djantoeng; (**van de hersenen**), sĕlapoet oetak.
Netel, v., djĕlatang.
Netelig (moelijk), soekar, soesah.
Netjes, tjantik, apik, bagoes, manis; (**in doen en laten**), tahoe adat.
Netto, bĕtoel, bĕrĕsiah.
Netvlies, o., (**darmvlies**), djaladjala.
Neus, m., hidoeng, idoeng; (**Dunne lange** —), idoeng mantjoeng; (**Platte** —), idoeng tjeper (peseke); (**Dik eindigende** —), idoeng pĕntol; **Iemand bij den neus nemen**, mĕmpĕrdajakĕn, mĕmbo-dokĕn; **Iemand iets onder den neus wrijven**, mĕmbangkit; **Een neus krijgen**, mĕndapĕt maloe, katjĕlik.
Neusbeen, o., batang (toelang) idoeng.
Neusdoek, m., sapoe tangan.
Neusgat, o., lobang idoeng.
Neushoorn, m., badak, warak; (**hoorn van een rhinoceros**), tjoela, tjoela badak.
Neusvleugel, m., tjoeping idoeng.
Neuswortel, m., pangkal idoeng.
Nevel, m., kaboet, awap, oewap.
Nevelachtig, rĕdoep, balam-balam, kĕlam kaboet.

Nevenbedoeling, v., maksoed (niat) jang tørsëmboeni.
Nevens (naast), di sisi, di sèbèlah, dèkèt; (**met**), sërta, bèsërta, dèngan, sama, børsama-sama.
Nicht, v., (**broeders- of zusters- dochter**), kèmanakan (kaponakan) pèrampoean; (**Volle** —), saodera sapoepoe, anak sanak pèrampoean.
Niemand, m., sa'orang poen tiada, tiada siapa-siapa.
Nier, v., boewah pinggang, gèrin-djal, gandjal, gindjèl.
Nierpijn, v., sakit boewah pinggang.
Niesmiddel, o., obat børsin (bè-bangkis).
Niet, tiada, tidak, tida, ta', boekan, tèrada; **Nog niet**, bëlom; **Niet meer**, tiada lagi; **Om niet (gratis)**, pèrtjoema; **Om niet (zonder reden)**, dèngan tiada børsèbab, dèngan tiada ada sèhabnja; **Om niet (vergeefs)**, tjoema-tjoema, pèrtjoema, tiada bèrgoena, tiada ada goenanja; **Te niet gaan**, binasa, hilang, mati; **Te niet doen**, mènialakèn; **In het geheel niet**, tiada sèkali-kali; **Niet (doen)**, djangan.
Nietig, tiada bèrgoena (bèrfaedah), sia-sia; (**klein**), kètjil, sèdikit.
Nietigheid, v., pèrkara (barang) kètjil, barang jang sia-sia (tiada bèrapa goenanja).
Niets, satoe poen tiada, tiada satoe apa, tiada ada apa-apa.
Nietswaardig, tiada bèrgoena sama sèkali, sama sèkali tiada ada goenanja, hina, boesok, kèdji.
Niettegenstaande, walakin, mas-ki, kèndati.
Niettemin, tètapi, tètapi djoega, bègitoe djoega.
Nieuw, bèharoe, baroe; **Opnieuw**, lagi, poela, sakali lagi, moelai lagi; **Nieuwe maan**, boelan baroe.

Nieuweling, m. en v., orang bèharoe (baroe), totok; (**Chineesche** —), singkek.
Nieuwerwetsch, tjara (toeroet adat) baroe.
Nieuwjaar, o., taoen bèharoe (baroe).
Nieuwjaarsdag, m., hari taoen baroe.
Nieuwjaarswensch, m., sèlamat taoen bèharoe (baroe).
Nieuws, o., (**nieuw goed**), barang baroe; (**tijding**), chabar, kabar, warta.
Nieuwsblad, o., soerat chabar (kabar).
Nieuwagierig, kèpingin tahoe, ingin hèndak tahoe.
Niezen, børsin, bèbangkis, bèbangkès.
Nijd, m., dèngki, iri, asad, panas-hati, bèntji.
Nijdig, bèrdèngki, panas hati, bèntji, marah, moerka, gèmès.
Nijgen, mènendoek, mèndjoera.
Nijpen, mèndjèpit, mènjapit, mènjoebit.
Nijptang, v., kakatoewa, djèpitan, pèndjèpitan, ragoem.
Nijver, radjin, oesaha.
Nijverheid, v., karadjinan, oesaha, pèroesahaan.
Nimf, v., pèri, bidadari.
Nimmer, tiada tahoe (pèrnah), salamanja bëlom tahoe (pèrnah).
Nis, v., tjèngkèroeng, mihrab.
Nobel, bangsawan, bèrasal.
Noch, tiada, tidak, ta', tèrada.
Nochtans, hanja, tètapi, biar djoega, walakin, kèndatilah dè-mikian.
Noemen (een naam geven), mèmberì (kasi) nama, mènamakan, mènamai; (**vermelden**), mènjèboet mènjèboetkèn.
Nog, lagi, poela, dan lagi, masih, misih; **Nog niet**, bëlom; **Nog eens**, sakali lagi (poela); **Ook nog**, tambahan poela; **Nog lang niet**, masih djaoeh sèkali, masih

- lama lagi; **Tot nog toe**, sampai sêkarang ini.
- Nogmaals**, lagi, poela, sakali lagi (poela).
- Nok**, v., (**van een dak**), përaboe-
ngan, woewoeng.
- Nokbalk**, m., përahan, toelang
woewoeng, molo.
- Nolens volens**, maoe ta'maoe.
- Nommer**, o., angka, nomor.
- Nommeren**, mëmboeboehi (mëna-
rohi) angka.
- Nonsens**, m., sia-sia, bitjara (omong)
kosong (tiada karoean), barang
(përkara) jang boekan-boekan.
- Nood**, m., kasoesian, kasoekaran,
kamëlaratan; (**gevaar**), bëhaja;
(**drang tot ontlasting**), hadjat;
In nood zijn, ada dalëm kasoe-
karan (kasoesian, bëhaja); **Groo-
ten nood hebben**, bërhadjat,
kabëlët.
- Nooddrift**, v., kakoerangan, kapa-
paän, kamiskinan, kamëlaratan.
- Noodde (noodig) (van — hebben)**,
bërhadjat, përløe mëmakai; (**van
— zijn**), përløe, përløe di pakai,
tërpakai, bërgoena.
- Noodde (ongaarne)**, malës, tiada
soeka, dëngan sëgan.
- Noodeloos**, përtjoema, tjoema-
tjoema, tiada oesah, tra oesah,
tiada përløe (bërgoena).
- Noodig**, përløe, mësti ada, bërha-
djat, maoe di pakai.
- Noodigen**, mëmanggil, mëndjëm-
poet, mëmpërsilakën.
- Noodklok**, v., gënta sëmboejan,
tongtong.
- Noodkreet**, m., përmintaän toe-
loeng, djërit (tëreak) përmintaän
toeloeng.
- Noodlot**, o., takdir, oentoeng,
nasib.
- Noodlottig**, tjilaka.
- Noodsein**, o., sëmboejan, alamat
bëhaja.
- Noodweer**, o., riboet, angin riboet,
tofan.
- Noodwendig**, zie: **Noodzakelijk**.
- Noodzaak**, v., paksa, kapaksaän.
- Noodzakelijk**, mësti, misti, përløe,
bërhadjat, ta'dapët tiada.
- Noodzaken**, mëmaksa, mëngë-
raskën.
- Nooit**, tiada përnah (tahoe); **Nog
nooit**, bëlom përnah (tahoe).
- Noord**, oetara, lor.
- Noordelijk**, oetara, ka-oetara,
sëbëlah oetara (lor).
- Noordenwind**, m., angin oetara
(paksina).
- Noordoost**, timoer laeet (oetara).
- Noordpool**, v., koetoeb oetara,
koetoeb sjamali.
- Noordwaarts**, ka-oetara, kasabë-
lah oetara (lor).
- Noordwest**, barat laeet (oetara).
- Noordzee**, v., laeet (laeetan) oetara
(lor).
- Noordzijde**, v., sabëlah oetara (lor).
- Noot**, v., (**aanteekening**), hasijat;
(**muziek**—), tanda ragam (lagoe);
**Veel noten op zijn zang heb-
ben**, tjërewet, banjak bitjara,
bërtinkah; (**vrucht met har-
den dop**), boewah jang bërkoe-
lit këräs (tëbël); (**Cocos**—), boe-
wah njioer (këlapa); **Notemus-
kaat**), pala.
- Nopen**, zie: **Aanmoedigen, Dwin-
gen**.
- Nopens**, tëntang, akan, atas.
- Nopjes**, o., (**In zijn — zijn**); bër-
soeka hati, bërgirang (bërsënan)
hati, soeka-tjita.
- Norsch**, bëngis, bërangasan, ga-
rang, galak, njëngoes, bërsëngoet,
mërëngoes, mërëngoet.
- Nota**, v., soerat përingatan.
- Notariaat**, o., pëkërdjaän (pangkat,
daradjat) notaris.
- Notaris**, m., dabir, notaris.
- Notemuskaat**, v., pala, boewah
pala; (**de boom**), pohon (pokok)
pala; (**Geconfijte** —), manisan
pala.
- November**, m., boelan Novembër.
- Nu**, sêkarang. sêkarang ini, saka-
rang djoega; **Nu eerst**, baroe

sékarang; (**welaan**), baiklah, marilah; (**aangezien**), sébab, sédang.
Nuchter (nog niet gegeten hebben), bélom makan; (**niet bedwelmd**), sioeman, ségér, tiada mabok.
Nuf, v., anak pérampoean bértingkah.
Nuk, v., tingkah; **Nukken hebben**, bértingkah.
Nummer, o., angka, nomor.

Nut, o., goena, pérgoenaän, faedah, manfaät; (**leering**), pétoewa; **Ten nutte maken**, mémpergoenakèn, mémfaedahkèn, mémakai; **Nut trekken uit**, mén-dapét (béroleh) faedah (pétoewa).
Nutteloos, tiada bérgoena (bérfaedah), sia-sia, pértjoema.
Nuttig, bérgoena, bérfaedah, ada goenanja, térpakai.
Nuttigen (**eten**), makan, séntap, santap.

O.

O! ja, hai; **O God!** ja Allah (Toehan)!
Obligatie, v., soerat oetang.
Oceanan, m., ségara, laoet (laoetan) bésar, samoedra.
Och, ah, wah, adoeh, sajang.
Ochtend, m., pagi, pagi hari, pagi-pagi; **'s Ochtends vroeg**, pagi-pagi, pagi hari.
Ochtendgebed, o., sémbajang soeboeh.
Ochtendgewaad, o., pakaian pagi.
October, m., boelan Oktobér.
Oculeeren, ménjangkok.
Oefenen (**leeren**), béladjar; (**onderwijzen**), méngadjar; (**Zich**—), méngoesahakèn diri, béladjar; (**uitoefenen**), mélakoekèn, méngérdjakèn; (**Geduld**—), ménjabarkèn.
Oefening, v., péladjaran, oesaha.
Oester, v., tiram.
Oesterbank, v., pétiraman.
Oesterschelp, v., koelit tiram.
Oesterverkooper, m., toekang tiram.
Oever, m., tépi, pantai, pinggir; **Buiten de oevers treden** (**van een rivier**), mélembak, loeber; **Langs den oever varen**, mé-njoesoer pantai.
Oeverzand, o., pasir di pinggir laoet (soengai, kali).

Of, atau, atawa, oetawa, kaloe, djikalau, apa, barangkali, baik... baik, maskipoen.
Offer, o., pérsembahan, korban, poedjaän; (**Aan den priester**), pitrah; (**Vrijwillig**—), sidèkah, sédèkah; (**Aan de afgestorvenen**), sédèkah arwah.
Offeren, mémpersembahkèn korban, ménjédèkahkèn.
Offermaal, o., sédèkah.
Officier, m., (**van het leger**), oepsir; (**van gezondheid**), tabib (dokter) soldadoe; (**van Justitie**), fiskal; (**der zeemacht**), oepsir laoet; (**van de wacht**), oepsir djaga, oepsir piket.
Ofschoon, walakin, maski, maskipoen, soenggoehpoen, djikalau... sékalipoen, biar.
Ojief, o., koemai.
Oksel, m., kéteak.
Okselhaar, o., boeloe kéteak.
Okselschrool, o., kikik.
Okshoofd, o., leger, tong bésar, pipa.
Olie, v., minjak; (**Cocos**—), minjak kélapa; (**Olijf**—), minjak sélada; (**Lamp**—), minjak lampoe (pèlita); (**Castor**—), minjak djarak (oeroes-oeroes); (**Aard**—), minjak tanah (latoeng); (**Gebruikte**—), djélantah.
Ollieflesch, v., botol minjak.

Oliekoek, m., (**lijnkoek**), boengkil.
Oliepers, v., pëngapitan (pipitan) minjak.
Ollerijk, banjak minjaknja.
Oliesteen, m., batog gosok (asahan).
Olievat, o., tong minjak.
Olieverf, v., tjat minjak.
Olievlek, v., noda minjak.
Olifant, m., gadjah.
Olifantenjager, m., toekang mënangkëp gadjah, boemoer.
Olifantjacht, v., pëmboeroean gadjah.
Olifantshaak, m., koesa.
Olifantsleider, m., pawang gadjah, sarati.
Olifantssnuit, m., boelalai gadjah.
Olifantstand, m., gading, gigi gadjah, danta.
Olijfolie, v., minjak sëlada (zaitoen).
Om (rondom), koeliling, moebëng; (**richting aanduidend**), ka; (**plaats aanwijzend**), di, di sëlalah, pada, pada fihak; (**tijdbepalend**), kira-kira, sakira, koerang lëbih; (**om reden**), sëbab, karëna; (**voor**), boewat, akan, hëndak; (**voorbij**), laloe, liwat; (**veranderd**), tëralih, bëralih; **Om handen hebben**, ada kër djaja, mêngërdjakën; **Om iets geven**, fërdoeli, mërdoeli, mërdoelikën.
Omarmen, mëndakëp, mëmëlok, mërangkoel.
Ombrengen (dooden), mëmboe-noeh, mëmatakën.
Omboorden (van een kleedingstuk), mêngëlimkën, mêngësom.
Ombuigen, mëmbengkokkën, mëlëngkoengkën.
Omdat, sëbab, dari sëbab, karëna, oleh karëna, sëdang, tégal.
Omdoen (van een kleedingstuk), mëmakai, mêngënakën; (**van een zwaard**), mënjangdangkën; (**omwikkelen**), mëmbëbëd, mëmboengkoes.
Omdolen, mêngoembara, bërkoelilingan, bërdjalan kasana-sini (koeliling).

Omdraaien, mëmoeëtër, mêngisar-kën, mêngidarkën; (**Zich —**), bër-paling, bërbalik; (**veranderen**), bëralih; **Het hoofd draait mij om**, kapalakoe poesing.
Omelet, v., dadar.
Omfloersen, mënjlëboengkën, mënjaroengkën, mënjlëmoetkën.
Omgaan (ronddraaien), bërpoetër, mëmoeëtër, mêngidar, mêngisar; (**met iemand —**), bër kënalkënal, bër sobatan, bër amahan, bërdjinakan; (**in het gemoed**), ada di dalëm hati; (**om iets gaan**), mêngoelilingi; (**gebeuren**), djadi, ada, ada përkara; (**van den tijd**), laloe; (**een omweg nemen**), mën jimpang, mêngambil djalan jang djaoeh.
Omgang, m., (**met menschen**), përkënal, përsobatan; (**met dieren**), pëmëliharaän; (**Ongeoorloofde — van personen van beide seksen**), përmaikan, moeda, sabambangan, këndakan, përkëndakan; (**in den tempel te Mekka**), tawaf, (**plechtige optocht**), përarakan; **Rechtbank van omgang**, rad sambang (koeliling, idar).
Omgekeerd, tërbalik, kabalik, soengsang.
Omgekocht, kënna sorong (soewap).
Omgeven, mêngoelilingi, mëlipoeti.
Omgeving, v., (**van een vorst**), sëgala orang jang mênghadëp; (**omgelegen streek**), dairah, djadjahan.
Omgooien, mërëbakkën, mëröeboehkën, mëndjatohkën.
Omgorden, mënjangang, mëmakai.
Omhaal, m., (**van woorden**), përkataän landjoet (pandjang).
Omhakken, mënëbang, mëmotong, mënëbas; (**van den grond met een hak**), mënjangkoel, mëmatajoe.
Omhalen, mëröeboehkën, mëm-bongkar.

Omhebben, pakai, berpakai, memakai.
Omheen, koeliling, berkoeliling.
Omheinen, memagëri, memagëri koeliling.
Omheining, v., pagër.
Omhelzen, memëlok, merangkoel; (van een godsdienst), masoek agama; (aannemen), tërima, mënërima.
Omhoog, ka-atas, naik.
Omhoogheffen, mêngangkat (mëndjoendjoeng) kaatas.
Omhouwen, zie: **Omhakken**.
Omhullen, mënjlöeboengkën, mënjlöemoetkën, mëmboengkoes, mëmëbbat.
Omhusel, o., sëloeboeng, këloeboeng, koelit, boengkoes, saroe-ngan, rangka, oelas.
Omkantelen, tërbalik, djatoh, mênggoeling, bërgoeling, tërgoeling; (van een vaartuig), këlëboe.
Omkappen, zie: **Omhakken**.
Omkeeren, balik, mëmëbalik, mëmëbalikkën; (**Het onderste boven keeren**), mënjoengsangkën; (**omdraaien**), mëmalingkën; (**veranderen**), bëralih, bërobah, mëngobahkën.
Omkijken, mëlihat ka bëlakang, mënolih.
Omknellen, mëndjépit, mënjëngkëram.
Omkomen, mati, mëninggal, mam-poes, binasa.
Omkoopen, mënjorong, mêngëmasi, mënjoewapi, mëmëbëri soewapan (oewang sorongan).
Omkooprijs, m., wang soewap, oewang sorongan.
Omkronkelen (zoals slangen), mëliliti, mëmëbëlititi.
Omlaag, kabawah, toeroen, di bawah.
Omleggen (omkeeren), mëmëbalik, mëmëbalikkën; (op een andere plaats leggen), mëmëindahkën.
Omliggen, tërbalik, kabalik.

Omloop (rondgang), m., përidaran, përkitëran djalan; (**kring**), daur, përdjalanan moebëng; (**galerij**), bërandah, sërambi, galdërai.
Omloopen (ronddraaien), bërpöetër, mêngidar, mêngitar, bërpoesing; (**rond iets loopen**), mêngoelilingi; (**van den wind**), bëralih; (**van geruchten**), bërpëtjah-pëtjah; (**omverloopen**), mëlanggar (mënëm-pöeh, mëmëbëntöer, mënëradjang) sampai djatoh (roeboeh, tërbalik).
Ommelanden, o., da'irah, djadjahan.
Ommuren, mêngoelilingi dëngan tembok, mëmëmagëri koeliling dëngan pagër tembok.
Omperken, mëmëmagëri koeliling.
Ompleogen, mënanggal, mëloekoe.
Omringen, mêngoelilingi, mêngandang, mëmëmagëri, mêngëpoeng, mêngëroeboeng.
Omroepen, bërsëroe-sëroe koeliling, mënjërantakën, mëmëma'loemkën; (**Bij bekkenslag** —), mën-tjarangkën; mênggëmbërengkën.
Omroepersbekken, o., tjanang, mong-mong, gëmbëreng.
Omroeren, mêngatjaukën, mêngadoek.
Omschansen, mëmëbëntengi, mëngoeboef.
Omschrijven, mënënsifatkën, mëmërikën, mënërangkën.
Omschudden, mêngotjok.
Omschutten, mëmëmagëri, mëndindingi.
Omsingelen, mêngëpoeng, mêngoelilingi.
Omslaan, tërbalik; (**van een doek**, enz.), mënjlöeboengkën, mënjlöemoetkën, mëmëmakai; (**van den wind**), bëralih; (**van het weder**), bërobah.
Omslachtig, landjoet, lama, lambat, bëroelang-oelang.
Omslag, m., (moete), soesah; (**van een brief**), sampoel, toetöep soerat, saloet; (**van andere zaken**),

- pamboengkoes, boengkoes, pëmbaloet.
- Omslagdoek**, m., tjala, sëlendang.
- Omsmelten**, mëlëboer poela (lagi).
- Omsmijten**, mëndjatohkën, mëröboehkën; **Het roer omsmijten**, mëmbalikkën këmoedi.
- Omspitten**, mënggali, mënjangkoel, mëmatjoel.
- Omspoelen**, mënjoetji, mëngoembah, mëmbasoeh.
- Omstanders**, m., orang jang bërdiri koeliling, orang jang bërdiir (mënjaksikën).
- Omstandig**, sëgala (dëngan sëgala) përi hal, dëngan tërang bëtoel.
- Omstandigheid**, v., hal, përi, përihal: **De omstandigheden**, sëgala hal ahoewal; (**toestand**), kalakoean, kaädaän.
- Omstooten**, mëmbëntoer (mënoelak, mëneradjang) sampai djatoh (tëbalik), mëroeboehkën.
- Omstreek**, zie: **Omtrek**.
- Omstreeks**, kira-kira, koeranglëbih.
- Omstregelen**, mëlilit.
- Omstuwen**, mëngëroeboeng, mëngoelilingi.
- Omtrek**, m., djadjahan, daïrah; (**kring**, **grenslijn**), kalangan, kias; (**ontwerp tekening**), rantjana.
- Omtrekken (omverhalen)**, mënarik roeboeh, mëroeboehkën; (**om iets heen te trekken**), mëngoelilingi.
- Omtrent**, hampir, kira-kira, koeranglëbih; (**betreffende**), atas, dari, dari pada, tëntang.
- Omtuinen**, mëmagëri.
- Omvademen**, mëmëlok, mërangkoel, mëndakëp.
- Omvallen**, roeboeh, rëbah, djatoh, toembang.
- Omvang**, m., (**grootte**), bësar, bësarnja.
- Omvatten (met de armen)**, mëmëlok, mëndakëp, mënggëloet; (**in zich bevatten**), mëlipoet;
- (**met de gesloten hand**), mënggënggam; **Iemands knieën omvatten**, mënjoengkoer loetoetnja; (**met een band of rand**), mëngikat.
- Omvellen**, mënëbang, mënëbas, mëmotong.
- Omver**, roeboeh, rëbah, toembang, tërbalik.
- Omvergooien**, mëndjatohkën, mëroeboehkën, mënoembangkën, mëmbalikkën.
- Omverhalen**, mërombak, mëmbongkar, mëroeboehkën.
- Omversteken**, mënikam (mënoesoek) sampai rëbah.
- Omverstoeten**, mënoelak sampai rëbah (djatoh).
- Omvervallen**, zie **Omver**.
- Omverwaaien**, di tieop angin sampai roeboeh.
- Omvouwen**, mëlipat.
- Omwallen**, mëngoelilingi dëngan benteng (koeboe, dewala, tembok).
- Omweg**, m., djalan simpangan (enggokan, djaoeh); (**uitvlucht**), oedoer, oedzoer; **Zonder omwegen**, tëroes tërang; **Met omwegen spreken**, bërhoetër-balik, bërhoetër-poetër.
- Omwenden (zich —)**, bërpaling, bërbalik; (**Iets —**), mëmalingkën, mëmbalik, mëmbalikkën, mëmoetër, mëmoetërkën.
- Omwentelen (van hemellichamen)**, bëridar; (**om een as**), mëmoesar, mëngitar, bërkitar; (**in slijk, van buffels, enz.**), bërkoeboeng, bërgoeling, mënggoeling.
- Omwenteling**, v., përidëran, përkitëran; (**revolutie**), pëmbalikan karadjaän, përgëraakan nëgëri.
- Omwerken (op nieuw bewerken)**, mëngërdjakën lain roepa, mërobah, mëngobahkën, mëmboewat poela.
- Omwickelen**, mëmbëbat, mënja-loet, mëmboengkoes.

Omwinden, mēmbēlit, mēngikat, mēlilit, mēmoetar, mēmboengkoes, mēmbaroet.

Omwindsel, o., bēbatan, ikatan, baroetan, saloet.

Omwisselen, mēnoekar, mēnoekarkēn, mēnggantikēn; (**Elkan-der vervangen**), bērganti.

Omwoelen, zie **Omwickelen** en **Omwoeten**.

Omwooners, m., orang jang bērdodoek koeliling.

Omwoeten, mēnjoengkoer, mērantjah.

Omzetten (in den handel), mēndjoewal; (**van geld**), mēndjalkanēn; (**omkeeren**), mēmbalikkēn; (**met edelgesteenten**, enz.), mēnatahkēn, mēngoelilingi, mēnaroehi koeliling; (**verplaatsen**), mēmindahkēn.

Omzichtig, ati-ati, dēngan ati-ati (ingat-ingat).

Omzien, mēnolih, mēlihat (mēnengok), ka bēlakang; (**Naar iets** —), mēlihat-lihatkēn, mēnaroh mata, mēntjēhari koeliling.

Omzien, o., (**oogenblik**), sabēntar, sakēdjap mata.

Omzoomen (van een kleed), mēmasangi kēlim (som); (**van een vijver**, enz. **met boomen**), mēngikat; (**een rand aan iets maken**), mēngoempoekkēn.

Omzwachtelen, mēmbaroet, mēmbēbat.

Onaangenaam, tiada enak (sēdap), tiada bērkēnan; (**van reuk**), bērbaoe, boesoek, batjin; (**lastig**), soesah, soekar; (**niet prettig**, **niet goed**), tiada baik; **Iets — vinden**, tiada soeka, tiada bērkēnan; **Het iemand — maken**, mēnjoekarkēn, mēnjoesahkēn.

Onaangenaamheid, v., kasoehan, kasoekaran; (**geschil**), pērbantahan, pērtjidēraan.

Onaangeroerd, tiada di djamah.

Onaannemelijk, tiada boleh di tērima (di pērtjaja).

Onaanzienlijk, kētjil, hina, tiada kabilangan.

Onachtzaam, alpa, lalai, mēleng, koerang ingat, koerang ati-ati.

Onafgebroken, (dēngan) tiada bērkapoetoesan, sēlaloe, tēroes, sēnantiasa.

Onafgedaan, bēlom soedah (habis, djadi, rampoeng, sēdia).

Onafhankelijk, bēbas, mērdika, tiada tērbawahkēn.

Onafscheidelijk, tiada tērtjēraikēn, tiada boleh di pisah.

Onafzetbaar, tiada boleh (dapēt) di pētjatkēn.

Onafzienbaar, tiada boleh di lihat habis.

Onbaatzuchtig, moerah hati, tiada mēntjēhari laba (kaoentoengan) sēndiri, tiada tama.

Onbarmhartig, bēngis, tiada bērkasih.

Onbebouwd, tiada di tanēmi, tandoes, mati; (**zonder gebouwen**), kosong, tiada ada roemah-roemahnja; **Een onbebouwde vlakte**, padang (lapang, tanah) tandoes (ara-ara).

Onbedacht, koerang fikir (ingat, timbang), tiada di timbang (di kira-kira).

Onbedeesd, tiada takoet, tētap hati, bērani, pērkasa, tiada maloe.

Onbedekt (naakt), tēlandjang; (**onbewimpeld**), dēngan njata, tēroes-tērang; (**zichtbaar**), kētara, tiada di alingkēn.

Onbedorven, tiada roesak (boeroek, boesoek).

Onbedreven, bēlom bisa (pandai), bēlom tahoe, bodo.

Onbeduidend, tiada bērapa kadaranja (goenanja, faedahnja), sia-sia, kēpalang, remeh, tiada sabērapa bēsarnja (pērloenja).

Onbedwingbaar, tiada boleh di tahan, tiada tērtahan, tiada boleh di pērentahkēn (di ta'loekkēn).

Onbegrensd, tiada bērhingga (bērwatēs), tiada ada watēsnya.

Onbegrijpelijk, gaib, boekan-boekan, tiada boleh (dapèt) di artikèn.
Onbehaard, tiada bëramboet (bërboeloe).
Onbehagelijk, tiada enak (sènanng, mèmperkènanakèn).
Onbeheerd, tiada di pèrentahkèn (di djaga, di pèlihara).
Onbehoorlijk, tiada patoet (pan-tès, haroes, laik, sènoenoe).
Onbehouden, tiada tahoe adat, kasar, kikoek, kakoe, koerang-adjar.
Onbekend, tiada kètahoean, tiada ada jang tahoe (kènal), gaib.
Onbekommerd, tiada bërsoesah hati (bèrtjinta, masjgroel), tiada chawatir (koewatir).
Onbekrompen (ruim), loewas, lèga; (**gegoed**), mampoe, kaja, bèrharta; (**mild**), moerah, moerah hati.
Onbekwaam, bodo, tiada paham (bisa, mængèrti); (**beschonken**), mabok.
Onbelangrijk, tiada bërgoena, tiada bërapa pèntingnja.
Onbeleefd, koerang adjar, tiada tahoe adat, koerang hormat.
Onbelemmerd, lawas, lawah, tèrang, tiada di alingi, tiada tèrpalang (tèrtègah, tèrtahan).
Onbemerkt, tiada katahoean (kalahatan).
Onbemiddeld, tiada poenja (mampoe, bèrharta), miskin.
Onbepaald, tiada (bèlom) tamtoe; (**onbegrensd**), tiada bërbingga (bèrwatès).
Onberaden, koerang ingat (fikir, timbangan), gègaba.
Onberedeneerd, tiada di timbang, gègaba.
Onbereikbaar, tiada dapèt di pèroleh.
Onberekenbaar, tiada tèrkira-kira (tèrhisabkèn).
Onberispelijk, tiada bèrkètjelaan, bagoes, bènar, baik.
Onbeschaafd, kasar, koerang adjar,

tiada tahoe adat (bèhasa), koerang pèngadjaran, bodo.
Onbeschaamd, tiada maloe, tiada tahoe maloe, bërmoeka tèbèl (papan), mèndèlap.
Onbescheiden, koerang adjar.
Onbeschoft, koerang adjar, bèrani, tjaboel.
Onbeschrijfelijk, tiada tèrsifatkèn (tèrkira-kira, di katakèn, di pèrikèn).
Onbeschroomd, bèrani, tiada ta-koet, tiada maloe.
Onbeslist, bèlom tèntoe (poetoes, tèrpoetoes, sèlèsai).
Onbesmet, soetji, bèrèsih.
Onbesneden, bërkoeloep, tiada di soenat.
Onbespraakt, tiada fasih, bèrlidah kakoe, tiada bisa bitjara.
Onbesproken, tiada bèrtjèla, tiada di bitjarakèn orang.
Onbestaanbaar, tiada boleh djadi, tiada bisa ada, boekan-boekan, tiada dapèt.
Onbestemd, tiada tèntoe.
Onbestendig, tiada tètap (kèkal).
Onbesuisd, (dèngan) boeta-toeli, dèngan angkara.
Onbetaalbaar, tiada tèrbajar (dapèt di bajar).
Onbetamelijk, tiada pantès (patoet, laik, sènoenoe, baik), koerang patoet, tiada dèngan sènoenoe.
Onbeteekenend, zie: **Onbeduidend**.
Onbetreurd, tiada di sajangi (di tangisi).
Onbetrouwbaar, tiada kapèrtja-jaan, tiada boleh di pèrtjaja.
Onbetwistbaar, tiada dapèt di bantahi, tiada tèrbantahkèn.
Onbevaarbaar, tiada dapèt (boleh) di djalani (di liwati) dèngan pèrahoe (kapal), tiada boleh di lajari.
Onbevallig, tiada (koerang) manis (bagoes).
Onbevattelijk, bodo, gèblèg, tiada

- tadjem ingatannya, bébal, bènak, tiada bisa beladjar.
- Onbevoegd**, tiada laik (patoet), tiada poenja hak, tiada koewasa (bérkoewasa).
- Onbevooroordeeld**, tiada mènaroeh sjak, dèngan bènar (bétoel, sabènarnja, sabétoelnja).
- Onbevreesd**, tiada takoet (tahoe takoet), tiada chawatir (koewatir); **Wees onbevreesd**, djangan takoet (koewatir).
- Onbewaakt**, tiada di toenggoei (di djagai).
- Onbeweeglijk**, tiada bèrgèrak (bèroboh).
- Onbewezen**, tiada tèrang (tèrnjata), tiada sah, koerang njata (tèrang).
- Onbewimpeld**, tèroes-tèrang, dèngan tèroes-tèrang, bèlaka.
- Onbewolkt**, tiada bèrawan-awan, tèrang tjoewatja.
- Onbewoonbaar**, tiada boleh (dapat) di doedoeki (di tempat).
- Onbewoond**, sèpi, soenji, kosong, tiada di doedoeki.
- Onbewust**, tiada sèdar, tiada tahoe.
- Onbezield**, tiada bèrnjawa.
- Onbezoldigd**, tiada makan (di bèri, di kasi) bèlandja (gadji, oepah), tiada di bajar.
- Onbezonnen**, koerang ingat (ingatan, fikiran, timbangan).
- Onbezorgd**, tiada bèrtjinta (bèrsoesah, chawatir).
- Onbezwaard (vrij van schulden)**, tiada bèroetang; (**niet beleend**), tiada tèrgadai; (**vrij van belasting**), lèpas beja (tjoekai); (**niet door bezwaren weerhouden**), tiada tèrsangkoet (kapalangan); (**vrij van zorgen**), tiada kasoe-karan (kasoeshan).
- Onbillijk**, tiada adil, koerang adil, tiada patoet, tiada dèngan sèbab (hak).
- Onbreekbaar**, tiada boleh (bisa) pètjah (patah).
- Onbruikbaar**, tiada tèrpakai, tiada boleh di pakai.

- Onbuigzaam**, kakoe, tègar, kèras, tiada boleh di bengkokkèn (lèngkoengkèn).
- Ondankbaar**, koerang tèrima, tiada mèngoetjap sjoekoer.
- Ondeelbaar**, tiada tèrbagi.
- Ondenikbaar**, tiada tèrkira (tèrsangka).
- Onder**, bawah, di bawah, dèngan, antara, di, koerang dari; **Onder den wind**, di bawah angin; **Naar onder**, kabawah; **Onder handen nemen**, mèngèrdjakèn, mèmoewat, mèngadjar; **Onder vier oogen**, moeka dèngan moeka, bèrhadèp-hadèpan; **Onder water zetten**, mèngèlèb, mènjèbakkèn; **Onder het juk brengen**, mènaloeckèn, mèngalahkèn; **Onder de aandacht brengen**, mèmbèri tahoe, mèngingatkèn; **Onderduiken**, mènjèlam, bèrsèloeloep; **Onder weg**, di djalan, antara bèrdjalan.
- Onderaan**, di bawah, di bawah sèndiri.
- Onderbroek**, v., sèloewar tapih, tjèlana dalèm.
- Onderbuik**, m., bagian pèroet jang di sabèlah bawah.
- Onderdaan**, m., rajat, hamba, sakai.
- Onderdanig (onderworpen)**, ta' loek, tèrbawah pèrentah; (**nederig**), rèndah; (**gehoorzaam**), mènoeroet pèrentah.
- Onderdoen**, tiwas, kalah, mèngalah.
- Onderdrukken**, mènèkan, mè-nindès, mènganiaja.
- Onderdrukking**, v., pènganiajaan, pènggagahan.
- Ondereen**, tèrtjamper.
- Ondereenmengen**, mènjampoer, mènjampoerkèn.
- Ondereenroeren**, mèngadoek, mèngoebèk.
- Ondereinde**, o., kaki, bawah, bawahnja.
- Onderen**, bawah, di bawah;

(**Van** —), dari bawah; (**Naar** —), kabawah, toeroen.

Ondergaan (van zon of maan), masoek, toeroen, mati.

Ondergaan (lijden), mērasai, kēna, mēlakoekēn, mēndapēt; (**verdwijnen**), lēnjap; (**te gronde gaan**), binasa, tjilaka; (**van vaartuigen**), karam, tēnggēlēm.

Ondergang, m., (**van zon of maan**), mati, masoek, soeroep; (**ongeluk**), binasa, kabinasaan, tjilaka, karoesakan; (**van vaartuigen**), karam, tēnggēlēm.

Ondergeschikt, di bawah, di bawah pērentah.

Ondergeteekende, m. en v., jang mēnaroh (mēmboeboeh) tanda (tapak) tangan di bawah ini.

Ondergoed, o., pakaian dalēm (di bawah).

Ondergraven, mēnggali, mēnggasir.

Ondergraving, v., pēnggalian, gasiran.

Ondergrond, m., tanah jang di sabēlah dalēm.

Onderhandelen, bērbitjara, mēm-bitjarakēn, bērdamai, mēndamai-kēn, bērmoesjawarat.

Onderhandsch, di bawah tangan, dēngan diam-diam.

Onderhavig, jang tērsēboet (di bitjarakēn).

Onderhevig, koewat kēna, boleh kēna, boleh djadi.

Onderhoorig, tērpegang, di bawah pērentah, ta'loek.

Onderhoorige, m. en v., orang, rajat, hamba, sakai.

Onderhoorigheid, v., dafrah, dja-djahan, tanah pegangan.

Onderhoud, o., (**Levens**—), pēnghidoepan, rēdjeki, pēngoe-padjiwa; (**Verzorging**), pēmēli-haraan; (**Gesprek**), bitjara, pēr-toetoeran, pērtjakapan.

Onderhouden (verzorgen), miara, mēmēliharakēn; (**vermanen**),

mēnēgor, mēnasihatkēn, mēngi-ngatkēn.

Onderin, di bawah.

Onderkaak, v., toelang rahang jang di bawah.

Onderkant, m., sabēlah bawah, bawahnja, kakinja.

Onderkomen, o., tēmpat mēnoem-pang (mēnginēp).

Onderkoning, m., radja moeda.

Onderlaag, v., alas, pēngalasan, landēsan, galang, lapis jang di bawah.

Onderlijf, o., bawahnja pēroet, bagian badan di bawah pēroet; (**kleedingstuk**), koetang.

Onderling, bērsama-sama, satoe sama lain.

Onderlip, v., bibir di bawah.

Onderloopen (overstroomd worden), di lipoeti ajēr, kabandji-ran; (**begrepen zijn in**), ma-soek.

Ondermijnen, mēnggali lobang di bawah, mēroesakkēn, mēm-bi-nasakēn.

Ondernemen, mēlakoekēn, mēn-tjakap, moelaf.

Onderpachter, m., pak kētjil.

Onderpand, o., barang pētarohan, pētarohan, barang gadaian.

Onderricht, o., pēngadjaran.

Onderrichten, mēngadjar, mēm-bēri pēngadjaran; (**kennis geven**), mēm-bēri tahoe, mēngc-barkēn.

Onderscheid, o., beda, pērbedaān, lain, pērlainan, kalaianan; **Onderscheid maken**, mēmbedakēn, mēlainkēn.

Onderscheiden (onderscheid maken), mēmbedakēn, mēlain-ken; (**opmerken**), mēlihat; **Zich onderscheiden**, mēmbedakēn diri.

Onderscheiden (verschillend), bērbeda-beda, lain-lain, bēroepa-roepa, bērbagai-bagai.

Onderscheiding, v., pēmbedaān, hormat, kahormatan.

- Onderspit**, o., **Het — delven**), tiwas, kalah, binasa.
- Onderstand**, m., pèrtoeloengan, pèrbantoean.
- Onderste**, o., di bawah sèkali; **Het — boven**, tèbalik, lintang poekang, soengsang.
- Onderstel**, o., kaki, bawahnja, galang, tatakan.
- Onderstellen**, mêngira, mênjangka.
- Ondersteunen (helpen)**, mênoloeng, mênoloengi, mênoloengkèn, mêmbantoe, mêmbantoeakèn; (**stutten**), mênjokong, mênondjarg, mênjangga.
- Ondersteuning**, v., (**hulp**), pèrtoeloengan, pèrbantoean.
- Onderstrepen**, mênggarisi di bawahnja (kakinja).
- Onderstand**, m., gigi di bawah.
- Onderteekenen**, mênaroh (mêmboeboeh) tanda (tapak) tangan di bawahnja.
- Ondertrouwen**, bèrtoenangan, mêmèrtoenangankèn.
- Ondertusschen**, samantara (dalèm antara) itoe.
- Ondervinden**, merasa, mëndapèt, bèrtémoe.
- Ondervinding**, v., pèrasaan, pëndapètan, pèrtémoean, biasa, tahoe.
- Ondervragen**, mênanja, mênanjakèn, mênjèlidik, mêmèriksa.
- Onderweg**, di djalan, di tèngah djalan, antara bèrdjalan.
- Onderwereld**, v., patala, naraka.
- Onderwerp**, o., pèrkara, hal, pèri, bab.
- Onderwerpen (Zich —)**, toendoek, mênendoek, mênengkoel, mênjèmbah, mêmèrhambakèn diri; (**Ten onder brengen**), mêngalahkèn, mênaloekkèn, mêniwaskèn.
- Onderwerping**, v., toendoek, taloek, toengkoel; (**Gelatenheid**), sabar, tawakoel.
- Onderwicht**, o., koerang bèrat, koerang timbang.

- Onderwijl**, samantara, dalèm antara itoe.
- Onderwijs**, o., pèngadjaran; **Onderwijs genieten**, dapèt pèngadjaran, bèladjar; **Onderwijs geven**, mêngadjarkèn, mêngadjar.
- Onderwijzen**, mêngadjar, mêngadjarkèn.
- Onderwijzer**, m., pèngadjar, goeroe; (**in den godsdienst**), goeroe pèngadjian (pèsantèren).
- Onderworpen**, taloek, toendoek; (**Gelaten**), sabar.
- Onderzoek**, o., pèriksa, pèmèriksa, pèpèriksaan, pèmèriksaan; (**Ge-rechtelijk —**), pèmèriksaan atas pèrentah hoekoem; (**Nauwkeurig —**), pèmèriksaan dèngan saksama; **Voorloopig onderzoek (eener zaak)**, o., papèriksaan lèbih doeloe, pèrmoelaan papèriksaan.
- Onderzoeken**, mèmèriksa, mèmèriksa; (**Nauwkeurig**), mênjèlidik, mèmèriksa dèngan saksama; (**In het geheim —**), mèrisik.
- Ondeugd**, v., kadjabatan, katjèlaan, kanakalan kaboesoekan.
- Ondeugzaam**, tiada baik, boesoek.
- Ondeugend**, djahat, nakal.
- Ondiep**, tiada dalèm, tjètek, dangkal, tohor.
- Ondiepte**, v., tèmpat tohor (tjetek); (**In zee**), gosong.
- Ondoenlijk**, tiada boleh (dapèt) di kèrdjakèn (di lakoekèn), langkara.
- Ondoorgrondelijk**, tiada tèrdoega.
- Ondoorschijnend**, tiada tèrang (hèning, bèning).
- Ondragelijk**, tiada tèrtahan.
- Ondrinkbaar**, tiada boleh di minoem.
- Onduidelijk**, tiada (koerang) tèrang (njata), sajoep, samar.
- Onecht**, falsoe, palseo, lantjoeng; (**van een kind**), haram, dzadah.
- Onedel (laag)**, hina, doerdjana; (**niet van adel**), tiada bèrbangsa (bèrasal).

Oneenig, berbantab, tijdëra, bër-tjidëra, tiada moeafakat, bër-kë-lahi, marah.

Oneenigheid, v., përbantahan, përtjidëraän, përmarahan.

Oneer, v., tjëla, koerang hormat, maloe.

Oneerbaar, tiada sënnoenoh.

Oneerbiedig, koerang hormat (adjar).

Oneerlijk, tiada bëtoel, këdji, soeka mëntjoeri, tiada boleh di përtjaja.

Oneerlijkheid, v., përi pëntjoerian, kakëdjian.

Oneetbaar, tiada boleh di makan.

Oneffen, tiada rata, bër-lëkak-lëkok; (**van getallen**), gandjil.

Oneindig, këkal, tiada bër-hingga (bërkapoatoesan, bër-kasoedahan, bër-watës); (**uitermate**), amat, tëramat, tërlialoe.

Onergdenkend, tiada mënaroh sjak (sangka).

Onervaren, koerang biasa (pandai, bisa).

Oneven, zie: **Oneffen**.

Onfatsoenlijk, tiada tahoe adat, biadab, koerang adjar, koerang bëhasa.

Onfeilbaar, tiada boleh salah.

Ongeaar, mëntah, bëlom matëng, koerang masak.

Ongearne, djëmoe, dëngan sëgan, tiada soeka, malës.

Ongebaar, tiada lakoe.

Ongebruikelijk, tiada tër-pakai (di pakai).

Ongebuild, tiada di tampi (di tapis).

Ongedaan (— **maken**), mëniada-kën.

Ongedierte, o., kala; (**op 't hoofd**), koetoe; (**op 't lijf**), toema.

Ongeduld, o., koerang sabar.

Ongedurig, tiada tëntoe (tëgoeh, karoëwan), sabëntar-bëntar bëro-bah.

Ongedwongen, dëngan tiada tër-paksa, bëbas, toeloes.

Ongëvenaard, tiada bërbanding

(bërtara), tiada ada bandingnja (taranja).

Ongegrond, tiada bënar (bëtoel), tiada bërdasar, tiada sah (njata).

Ongehinderd, tiada tërganggoe (tërsangkoe).

Ongehoord, tiada (bëlom) tahoe di dëngar (tërdëngar).

Ongehoorzaam, nakal, tiada më-noeroet, doerhaka.

Ongehuwd, bëlom (tiada) kawin (nikah); (**van een man**), tiada (bëlom) bër-bini (bëristëri); (**van een vrouw**), tiada (bëlom) bër-laki (bërsoeami).

Ongekamd, tiada di sikat (di sisir).

Ongekend, tiada tër-kënal (di ka-tahoe).

Ongekleed, tiada bër-pakai-pakaian; (**naakt**), tëlândjang.

Ongeldig, tiada sah (halal), tiada tër-pakai (lakoe).

Ongelëgen, tiada sëm-pat, tiada baik.

Ongelëgenheid, v., kasoesian, kasoekaran, onar; **In ongelegenheid brengen**, mënjoekarkën, mënjoesahkën, mëngonarkën.

Ongelijk (niet gelijk), tiada sama; (**oneffen**), tiada rata, kasap, bër-lëkak-lëkok.

Ongelijk, o., (**geen gelijk hebben**), bërsalah, bërsalahan, tiada bëtoel; (**onrecht**), aniaja.

Ongelijkmatig, tiada sama oekoe-rannja, tiada sama rata.

Ongelijknamig, tiada sama nama-nja.

Ongelijkslachtig, tiada sama bang-sanja (djënisinja).

Ongelijkvormig, tiada sama ma-tjëm-nja, bërlainan roepa, tiada sama roepa.

Ongeloof, o., koerang përtjaja, tiada bëriman.

Ongeloovige, m. en v., orang tiada bëriman, kafir.

Ongeluk, o., tjilaka, oentoeng ma-lang, pataka.

Ongelukig, tjilaka, bërtjilaka, sial, tiwas, binasa.
Ongemak, o., soesah, pënat, kasoe-karan, sakit, pënjakit.
Ongemakkelijk, soesah, soekar, bërat, tiada enak; (**gemeltjk**), bërangasan, bëngis.
Ongemanierd, tiada tahoe adat, koerang adjar.
Ongemeen, boekan-boekan, boekan këpalang, tërlaloe, amat; (**vreemd**) grarib, aneh.
Ongemoeld, tiada di oesik (di ganggoe).
Ongenade, v., (**van een vorst**), moerka; (**van anderen**), marah; (**In — vallen**), këna moerka (marah).
Ongeneeslijk, tiada tërobatkën, tiada boleh di obatkën.
Ongenoegen, o., moerka, marah; (**Twist**), përbantahan, përkëlahian.
Ongenoemde, m. en v., anoe, si-anoe.
Ongeoefend, tiada tahoe, tiada biasa.
Ongoorloofd, tiada boleh, tërlarang, tërpantang, haram.
Ongepast, tiada patoet (laik, baik, sënoenoe, pantës), koerang patoet.
Ongeregeld, tiada tëntoe (di atoer, karoewan).
Ongerief, o., kasoesian, kasoe-karan.
Ongerijmd, moestabil, tiada laik.
Ongerust, chawatir, koewatir, bë-soesah hati, bërtjinta.
Ongeschikt, tiada tërpakai, tiada boleh di pakai.
Ongeschonden, woetoe, tiada (bëlom) roesak, masih baik.
Ongestadig, tiada tëtëp, tiada tëntoe, bimbang, lintjah.
Ongesteld, sakit, tiada enak badan.
Ongesteldheid, v., sakit, pënjakit.
Ongesteven (**van linnengoed**), tiada di kandji.

Ongestoord, tiada di ganggoe (di oesik), sëlaloe, tëroes.
Ongestraft, tiada tërhoekoem (këna hoekoem).
Ongeteekend, tiada tërtanda.
Ongetemd, tiada djinak, liar, boewas.
Ongetrouwd, zie: **Ongehuwd**.
Ongetwijfeld, tiada sjak, nistjaja, tëntoe, pasti.
Ongeval, o., tjilaka.
Ongeveer, kira-kira, hampir, sa'akan-akan, sakëdar, barang.
Ongevoelig, tiada bërasa, tiada bërkasih, tiada përhoeli, tëgar, tega.
Ongewapend, tiada bërsëndjata.
Ongewasschen, tiada di tjoetji (di basoeh), kotor; (**van de billen na een groote boodschap**), kepet.
Ongewend, tiada biasa.
Ongewoon, tiada biasa; (**vreemd**), abjaib, aneh, boekan kapalang.
Ongezond (**ziekeliijk**), bërsakitsakitan, sakit, tiada njaman, tiada sëgër; (**ziek makend**), mëroesakkën badan, mëndatëngkën pënjakit, mëmbawa pënjakit.
Ongodsdienstig, tiada bëribadat, tiada mëmegang agama.
Ongunstig, tiada baik.
Onhandig, kakoe, kikoek, gëblëg, koerang tjëpët.
Onhebbelijk, koerang patoet, tiada laik, kasar.
Onheil, o., tjilaka, bilahi; **Onheil stichten**, mëngadakën bilahi; mëmbawa tjilaka (bilahi); **Onheil berokkenen aan**, mëngchianatkën.
OnheilsPELLend, sial, mëmbawa sial (tjilaka).
Onherbergzaam (**van een oord**), soenji, sëpi, tiada boleh di doedoeki (di tëmpati).
Onherkenbaar, tiada dapët di kënali lagi (poela).
Onherroepelijk, tëtëp, tiada dapët (boleh) di obakkën lagi.
Onherstelbaar, rahap, tiada dapët

- (boleh) di bēnarkēn (di bētoelkēn) lagi (poela).
- Onjuist**, salah, tiada bēnar (bētoel, sah, njata).
- Onkiesch**, tjaboel, tjēroboh, beka, kasar.
- Onkosten**, m., ongkos, bēlandja; **Onkosten maken**, mēmbēlandjakēn, mēngēloewarkēn ongkos.
- Onkruid**, o., roempoet-roempoetan.
- Onkuisch**, doekana, tjandala; (**van een vrouw**), bērsoendēl, mēnjoendēl.
- Onkunde**, v., kabodoan, kabēbalan.
- Onkundig**, bodo, tiada tahoe.
- Onkwetsbaar**, bērtoewah, tiada mēmpān sēndjata.
- Onlangs**, bēharoe, baroe-baroe, bēlom lama.
- Onleesbaar**, tiada boleh (dapēt) di batja.
- Onloochenbaar**, tērang, tērang sēkali, njata, tērnjata, tiada dapēt di sangkal, soenggoeh.
- Onlusten**, m., (**In een land**), roesoeh, karoesoehan, hoeroe-hara, haroe-biroe, pērgērakan nēgēri; **Onlusten verwekken**, mēngadakēn roesoeh, mēroesoehi, mēnggērakkēn nēgēri.
- Onmacht**, v., (**geen macht hebben**), tiada bērkwoewasa, koerang koewasa (koewat); (**zwakte**), kalēmahan, koerang koewat; (**bezwijming**), pingsan, moertja, kēlēnger; (**Impotentie**), pēloeh.
- Onmatig**, rakoēs, tiada kira-kira, dēngan mewa, amat, tērlaloe, tērlaloe amat, kabanjakan.
- Onmeēdoogend**, bēngis, tiada bērkasihān.
- Onmerkbaar**, tiada kalihatan (kadēngaran, karasa, katahoean).
- Onmiddellijk**, lantās, sabēntar (kēlak) djoega.
- Onmin**, v., pērbantahan, sētōri, pērtjidēraān.
- Onmogelijk**, ta'boleh, ta'dapēt, moestahil, tiada boleh djadi.
- Onnadenkend**, koerang fikir, koerang ingat, loepa, boeta toeli, koerang ati-ati.
- Onnauwkeurig**, tiada (koerang) bētoel (baik, sah).
- Onnoodig**, ta'oesah, tiada pērlōe (bērgoena, tērpakai).
- Onnoozel**, dēngoe, bodo, gēblēg; (**onschuldig**), soetji, tiada tahoe djahat, toeloēs.
- Onnut**, tiada bērgoena (bērfaedah, tērpakai, pērlōe), sia-sia.
- Onooglijk**, tiada patoet (lak, pantes, bēnar).
- Onophoudelijk**, (dēngan) tiada bērkapoetoesan (bērhēntinja, soedahnja), tēroēs, sēlaloe.
- Onoplettend**, lalai, koerang ingat, mēleng.
- Onpasselijk**, sakit, tiada enak badan.
- Onraad**, m., (**gevaar**), bēhaja; (**op-schudding**), hoeroe-hara, gēmpar, roesoeh.
- Onraadzaam**, tiada baik, tiada patoet (lak).
- Onrechtmatig**, tlalim, tiada bēnar (bētoel), mēlawan (mēlanggar) hak, tiada (koerang) adil.
- Onrechtvaardig**, tiada (koerang) adil. Zie ook: **Onrechtmatig**.
- Onredelijk**, tiada patoet (lak, baik, adil).
- Onregelmatig**, tiada di atoer (tēratoer), tiada dēngan atoeran, tiada karoēan.
- Onrein**, kotor, tjēmar, nadjis, harām, makroeh.
- Onrijp**, moeda, bēlom matēng (masak), mēntah; (**half —**), mēngkēl.
- Onroerend**, jang tiada tērbawa (bērgērak).
- Onrust**, v., masjgoel, soesah hati chawatir, tjinta, pērtjintaān; (**beroering**), gēmpar, roesoeh, hoeroe-hara; **Onrust stoken**, mēnghoeroe-harakēn, mēroesoehkēn, mēnggērakkēn.
- Onrustig**, masjgoel, bērsoesah hati, chawatir; (**van een ziekte**), ba-

- lisah; (**van een land**, enz.), roesoeh, gèmpar.
- Onruststoker**, m., pèngharoe, pèngharoe-biroe.
- Ons**, kami, kita, kita orang.
- Onschadelijk**, tiada mèroesakkèn (mèroegikèn, mèmèlaratkèn, mènjakitkèn, mènjoesahkèn).
- Onschatbaar**, tiada dapèt di hargakèn (di bilang).
- Onscheidbaar**, tiada dapèt di tjeraikèn (di pisah).
- Onschuldig**, tiada salah (bèrsalah).
- Onstandvastig**, bimbang, tiada tètèp (tègoeh, tèntoe).
- Onsterfelijk**, tiada boleh (bisa) mati, kèkal, baka.
- Onsterk**, tiada (koerang) koewat.
- Onstrafbaar**, tiada boleh di hoe-koem.
- Onstuimig (van golven, driften**, enz.), gèlora; (**van het weer**), riboet; (**rumoerig**), roesoeh.
- Ontaarden**, bèrobah tabiat (pèrangai), bèrganti adat.
- Ontberen**, kakoerangan.
- Ontbieden**, mèmanggil, mèmper-silakèn.
- Ontbijt**, o., makan (makanan) pagi.
- Ontbijten**, makan pagi.
- Ontbinden**, mèmboeka, mëlèpas-kèn, mèrombak, mèngoeraikèn; (**zich oplossen**), hantjoer, djadi hantjoer; (**tot ontbinding overgaan**), boesoek, djadi boesoek (bonjok, roesak).
- Ontbloot (naakt)**, tèlandjang, bèrtèlandjang; (**berooft van**), kahilangan, tiada poenja.
- Ontblooten**, mènèlandjangkèn; (**van een wapen**), mènjaboet, mènghoenoës; (**berooft van**), mènghilangkèn, mèniadakèn.
- Ontboezemen**, mènghèloewarkèn.
- Ontbolsteren**, mèngoepas, mèngoe-lit, mènghèlotokkèn (mèmboeka, mèmboewang) koelitnja.
- Ontbranden**, mènjala, mëlètoep, tèrbakar; (**van hartstochten**, enz.), mènjdjadi, mènèrbit.
- Ontbreken**, koerang, kakoerangan, tiada ada.
- Ontcijferen**, mèmotalahkèn, mènèrangkèn.
- Ontdekken**, mènnapèt, mènnapèt tahoe, mènèmoë; (**gewaarworden**), mèlihat; (**openbaren**), mènngatakèn, mèmèberi tahoe, mèmboeka, mèmama'loemkèn, mènnoendjoekkèn.
- Ontdoen**, mèmboeka, mènanggal-kèn, mènngoeraiken, mèlèpaskèn, mèniadakèn.
- Ontduiken**, mèlaloëi; (**van belasting**, enz.), mèlarikèn tjoe-kai (beja, padjèk).
- Ontteeren**, mènghinakèn, mèmper-maloekèn, mènghèdjikèn; (**van een maagd**), mèroegoel, mèroesakkèn; (**van Gods naam**), mènghodjatkèn.
- Ontgezegkelijk**, tiada tèrbantahkèn.
- Onteigenen**, mèniadakèn hak kamilikan.
- Ontelbaar**, tiada dapèt (boleh, kèna) di bilang (di etoeng).
- Ontembaar**, tiada boleh di djinak-kèn (di tahan).
- Onterven**, mènghilangkèn haknja bèrwaris, mèniadakèn hak-poesakanja.
- Ontevreden**, sakit (tiada enak) hati, goesar, marah, tiada (koerang) tèrima.
- Ontfermen (Zich — over)**, mèn-gasihani, mènghasihankèn, mènjangi.
- Ontfutselen**, mènghambil diam-diam, mèrèboet, mèrampas, mèn-jèbèrot.
- Ontgaan**, loepoet, tèrloepoet, mèlaloëi, mènjdjoeh; (**vergeten**), tèrloepa.
- Ontginnen**, mènghèrdjakèn (mènghoesahakèn, mènjoesoek).
- Ontglippen**, loetjoet, mèroetjoet, mèloetjoet, tèrlèpas.
- Onthaal**, o., pènjamboet, pènjam-boetan, pèrdjamoean, pènèrima.

Onthalen, mēndjamoe, mēndjamoei, mēnerima, mēnjamboet.
Onthalzen, mēmotong lehernja, mēnjēmbēleh.
Ontheffen, mēlēpaskēn.
Ontheiligen, mēnadjiskēn.
Onthoofden, mēmotong (mēnētak, mēmanggal, mēngētōk) kēpala, mēnēndas.
Onthouden, ingat, tiada loepa (mēloepakēn); (**Zich — van, zich bedwingen**), mēnahankēn diri; (**Zich —, vrijwaren voor**), mēmēliharakēn diri; (**Zich —, geen gebruik maken van**), bērpantang; (**Iemand iets —**), mēnahan, tiada mēmbēri, mēmegang, tiada maoe kasi, mēngoerangkēn).
Onthullen, mēmboeka toetoejnja (sēloeboengnja), mēngētarakēn, mēnjatakēn, mēmboeka.
Ontijdig, salah waktoe, bēloum temponja (masanja); (**— bevallen**), goegoer, kagoegoeran, ka-loeron.
Ontkennen, moengkir, tiada mēngakoe, mēnjangkal, mēndoes-takēn.
Ontkiemen, toemboeh, bērkētjam-bah, moelai bērakar, djadi, tērbit.
Ontkleeden, mēnanggalkēn (mēmboeka) pakaijan.
Ontkomen, lēpas, tērlēpas, bēlēpas diri, lari, minggat.
Ontlasten, mēlēpaskēn, mēloepoetkēn, mēngangkat moewatannja.
Ontlasting, v., hadjat, boewang ajēr; **Ontlasting hebben**, bērboewang ajēr.
Ontleenen (putten uit andere geschriften), mēndjēmpoet, mēmētik.
Ontloopen, mēlaloei, mēndjaoeh, mēlarikēn diri.
Ontluiken (van bloemen), mēgar, mēkar, tērboeka.
Ontmannen, mēngēbirikēn, mēngahasimkēn.
Ontmoedigen, mēngētjilkēn hati, mēnakoeti.

Ontmoeten, bērtēmoē (bērdjoem-pa)dēngan, mēnēmoeckēn, kētēmoē.
Ontoegankelijk, tiada tērham-piri, tiada boleh di datēngi (di dēkēti), angkēr.
Ontoereikend, koerang, tiada tjoekoep, tiada sampai.
Ontpakken, mēmboeka, mēm-bongkar, mēngloewarkēn.
Ontploffien, mēlētōs, mēlētōep.
Ontroerd, gēmpar, walang, tjita, sēdih.
Ontruimen, mēnghēmpakēn, mēninggalkēn.
Ontrukken, mērēboet, mērampas, mēngambil dēngan paksa (gagah),
Ontsleren, mēmbikin djēlek, mēng-hilangkēn bagoesnja (pērhiassannja).
Ontslaan, mēlēpas, mēlēpaskēn, mēmētjatkēn, mēngloewarkēn, mēmotjotkēn.
Ontslag, o., lēpas; **Ontslag verleenen**, mēlēpaskēn.
Ontslagbrief, m., soerat lēpas.
Ontslapen, mati, mēninggal, mangkat bēradoe.
Ontsluieren, mēmboeka toetoejnja (rasianja).
Ontsluiten, mēmboeka; (**zich —, van bloemen**), mēgar.
Ontsnappen, bērlēpas diri, mēlēpaskēn diri, lēpas, tērlēpas, lari, minggat, loepoet (tērlōepoet) dari pada.
Ontstaan, djadi, tērbit, kaloewar, datēng, toemboeh, moelai; (**Doen —, veroorzaken**), mēndjadikēn, mēnērbitkēn, mēndatēngkēn, mēnjēbakkēn.
Ontsteken (van een licht, enz.), mēmasang, mēnjalakēn; (**in toorn**), bērbangkī marah, djadi mara (moerka).
Ontsteking, v., sakit radang (barah).
Ontstellen, tērkdjoet, kaget; (**bang zijn**), takost; (**Doen —**), mēngēdjoetkēn, mēngagetkēn, mēnakoetkēn.

- Ontsteltenis**, v., dahsjat, kaget, takoet, gëmpar, roesoeh, hoeroehara.
- Ontstemd**, tiada enak hati, moering-moering, goesar, marah; (**van een muziekinstrument**), soembang, tjampah.
- Ontstentenis**, v., katiadaän.
- Ontstoken (van een wond, enz.)**, barah, bëngkak.
- Onttrekken (korten)**, mëmotong, mënjëngkolong, mëngoerangkën; (**wegtrekken**), mëngoendoerkën, mëndjaoehkën; **Onttrekken aan de rechtspraak van**, tiada mëmbawahkën pada hoekoemnja (koewasa hoekoemnja), mëlëpas-kën dari koewasa hoekoemnja.
- Ontucht**, v., doekana, përtjaboelan, përsoendëlan.
- Ontvallen (uit de hand vallen)**, loetjoet, mëroetjoet; (**uit den mond**), katëlandjoer bërkata; (**vergeten**), loepa, tërloepakën; (**door den dood ontvallen**), kamatian.
- Ontvangen**, dapët, mëndapët, tërima, mënërima; (**van gasten**), mëndjamoe, mënërima, mënjamboet; (**van belastingen**), mëmoengoet; (— **hebben, zwanger zijn**), boenting, hamil.
- Ontvangst**, v., pënërima, pënërimaän, përdjamoean.
- Ontvankelijk**, dapët (boleh) di tërima.
- Ontveinzen**, poera-poera (sëmoesëmoë) tiada.
- Ontvlammen**, mënjala, bërnjala.
- Ontvluchten**, lari, minggat, loepoet dari pada, lëpas (tërlëpas) dari pada.
- Ontvrouwen (uitleggen)**, mënërangkën, mënjatakën.
- Ontvreemden**, mëntjoeri, mëmaling, mëngambil.
- Ontwaken**, djaga, sëdar, bangoen, mëlek.
- Ontwaren**, mëndapët tahoe, mëlihat, mërasaï.
- Ontwarren**, mëngoeraikën, mënjëlësaikën.
- Ontweldigen**, mërampas, mërëboet.
- Ontwerp**, o., rantjana.
- Ontwerpen**, mëreka, mërantjana-kën.
- Ontwijken**, mëlik, mënjimpangi, mëngëlek.
- Ontwortelen**, mëmbantoean, mëmbongkar dëngan akarnja.
- Ontzag**, o., takoet, katakoetan, hormat, maloe; **In — houden**, mënakoetkën.
- Ontzaglijk**, haibat, tëramat bësar, mënakoeti.
- Ontzegelen**, mëmboeka (mëlëpas-kën) tjapnja (mëtërainja).
- Ontzeggen**, mëlarang, mënëgahkën, mëngënggankën.
- Ontzenuwen**, mëmapas, mëlëmahkën, mënghilangkën kakoewatannja.
- Ontzetten (bevrijden)**, mëlëpas-kën, mëloepoetkën; (**ontslaan**), mëmëtjatkën; (**schrikken**), ka-get, takoet.
- Ontzettend**, haibat, haiban, gëntala, mënakoeti, tërlaloe (tëramat) bësar, tërlaloe, boekan-boekan.
- Ontzien (Iemand —)**, mënjopankën, mënghormatkën, mëngëmaloeï, takoet pada; (**Zich —**), mëmëliharakën diri.
- Onuitsprekelijk**, tiada tërkatakën.
- Onvast**, tiada tëgoeh (tëtap).
- Onveilig**, bërbëhaja, tiada santausa.
- Onverbiedelijk**, bëngal, tiada dapët (boleh) di larangi.
- Onverbreekbaar**, tiada dapët (boleh) di pëtjakhkën.
- Onverdeeld (eensgezind)**, safakat, satoedjoe, sahati.
- Onverdiend**, tiada patoet (haroes).
- Onverdorven**, tiada (bëlom) roesak.
- Onverdraagzaam**, koerang sabar (moerah hati).
- Onvergankelijk**, këkal, baka.
- Onvergeeflijk**, tiada boleh (haroes)

di ampoeni (di ma'afkèn).
Onvergelijkelijk, tiada ada bandingnja, tiada dapèt di bandingkèn.
Onvergenoeqd, tiada sènèng (soeka, enak hati), moering-moering, marah, goesar.
Onvergetelijk, tiada dapèt di loepakèn.
Onverhoeds, sakoenoeng-koenjoeng, dèngan kaget, dèngan tiada tèrkira-kira.
Onverholen, dèngan tèrang (lahir), njata, tiada sèmboeni.
Onverhoopt, tiada tèrkira (tèrsangka).
Onverlaat, m., orang djahat (doerdjana), bangsat.
Onvermijdelijk, tiada dapèt di laloef (di singkiri), moest, mèsti, tiada boleh tiada.
Onvermoeid, tiada tahoe tjapai.
Onvermogen, v., (**geen macht hebbend**), tiada koewasa, koerang koewat; (**armoede**), kamiskinan, kahinaàn; (**impotentie**), pèloeh, mati poetjoek.
Onverpoesd, tiada bèrhèntinja, sèlaloe, tèroes.
Onversaagd, bèrani, tiada takoet.
Onverschillig, tiada fèrdoeli; (**hetzelfde**), sama, sama djoega; (**zonder gevoel**), tiada poenja hati, tiada pèrdoelian.
Onverstand, o., kabodoan, kabèbalan, koerang ingat.
Onverstandig, bodo, bèbal, koerang ingatan.
Onvervaard, zie: **Onversaagd**.
Onvervreemdbaar, tiada boleh di djatohkèn di tangan orang lain, tiada boleh di djoewal.
Onverwachts, sakoenoeng-koenjoeng, dèngan kaget.
Onverwijd, lèkas-lèkas, dèngan sigèra, lantàs.
Onvoegzaam, tiada patoet (pantès, laik, baik).
Onvoldaan, tiada poewas, tiada sènang.

Onvoldoend, tiada tjoekoeop (sampai).
Onvolkomen, tiada (bèlom) sampoerna (baik, bètoel).
Onvolledig, koerang, tiada gènap.
Onvolwassen, bèlom sampai bèsar.
Onvoordeelig, tiada oentoengnja (labanja), mèroegikèn.
Onvoorwaardelijk, dèngan tiada ada djandji apa-apa.
Onvoorzichtig, koerang ati-ati (ingat, timbang), gègaba, bèrboeta toeli.
Onvoorzien, zie: **Onverwachts**.
Onvriendelijk, bèngis, tiada manis, kasar, bèrsèngoet.
Onvruchtbaar (van vrouwen), mandoel, gaboek; (**van dieren**), mandoel, gaboek, madjir; (**van planten**), tiada bèrboewah; (**van den grond**), tiada bèrhasil.
Onwaar, tiada bètoel (bènar), doesta, djoesta, bohong.
Onwaarschijnlijk, moestahil, mahal, tiada boleh di pèrtjaja, langkara.
Onweder, o., riboet, pantjaroba; (**donder**), goeroeh, gèloedoeg.
Onwederstaanbaar, tiada dapèt di lawan (di tahan).
Onwel, tiada enak badan, sakit.
Onwelkom, tiada di pèrkènanakèn, (di soekal), tiada di tèrima dèngan soeka hati.
Onwellevend, tiada tahoe adat, koerang adjar.
Onwelvoeglijk, tiada pantès (patoet, sènoenoeh).
Onwetend, bodo, tiada tahoe.
Onwettig, tiada halal, haram, mèlawan (mèlanggar) hoekoem.
Onwijs, sarsar, gila, bodo.
Onwillekeurig, tiada dèngan sèngadja.
Onwillig, tiada maoe, djèmoe, sègan, malès.
Onzedelijk, soembang, doekana, tjandala.
Onzeker, tiada tèntoe, bimbang.

Onzent (Te —), di roemah (nègèri) kami (kita).
Onzijdig (onpartijdig), tiada toeroet-toeroet.
Onzin, m., sia-sia, pèrkataan jang sia-sia (tiada karoean).
Onzindelijk, kotor, tjèmar, tiada bèrsih.
Onzuiver, tiada bèrsih (soetji), kotor, tjèmar; (**van water**), boeték, keroeh, kotor; (**vervalscht**), lantjoeng, tertjamper.
Ooft, o., boewah-boewahan.
Oog, o., mata; **Met het oog op**, mèmandang kapada, mènimbang; **Onder vier oogen**, bèrhadèp-hadèpan orang doewa, moeka pada moeka; **Hen oog in het zeil houden**, mèmboewang mata, mènitik; **Op het oog hebben**, mènnoedjoe, mènngarah, bèrmaksoed; **Onder het oog brengen**, mènngingatkèn, mènasihatkèn; **Groote oogen opzetten**, mèn-dèlik, mèm-bèliakkèn mata; **Elk-ander oogjes geven**, bèrmain mata; **Uit het oog verliezen**, hilang (lènjap) daripada mata, mèloepakèn, mèmbiarkèn; **Iemand zand in de oogen strooien**, mèm-pèrdajakèn, mèm-bodokèn, mènipoè, mèm-bohongkèn; **Het oog op iets vestigen**, mèlihat, mèmandang.
Oogappel, m., bidji mata.
Oogenblik, o., sakèdjap mata, sabèntar, koetika, sakoetika.
Oogenblikkelijk, lantàs, dèngan sabèntar (sabèntaran, sakèdjap mata), sèkarang djoega.
Oogenschijnlijk, roepanja, kalihatannja.
Oogenzalf, v., tjèlak.
Ooggetuige, m. en v., saksi, orang jang mèlihat.
Ooghaar, o., boeloe mata.
Ooghoek, m., (**binnenste**), pohon (hoedjoeng, soedoet), mata; (**buitenste**), hoedjoeng (ekor) mata.
Oogholte, v., lèkok (lobang) mata.

Ooglid, o., kèloepak (koelit, toetoe mata).
Ooglijder, m., orang jang sakit mata.
Oogluikend, poera-poera tiada lihat.
Oogmerk, o., maoe, maksoed pèngarah.
Oogmiddel, o., obat mata.
Oogst, m., pèrolehan hasil, pèndapètan pèroesahaan tanah, pakèloewaran tanah, poengoetan hasil pèrtanian.
Oogsten (**van rijst**), mènngètam, mèmotong; (**van vruchten**), mèmètik, mèmengoet, mènngoem-poelkèn.
Oogstfeest, o., sèdèkah boemi.
Oogsttijd, m., masa (moesim, tempo) mèmengoet hasil pèroesahaan tanah.
Oogvlies, o., sèlapoet mata.
Oogwater, o., ajèr obat mata.
Oogwenk, m., kèdjap mata, sakèdjap mata, kèlip (sakèlip) mata.
Oogwit, o., poetihnja mata.
Oogziekte, v., sakit (pènjakit) mata.
Ooi, v., domba (biri-biri) bètina (pèrampoean).
Ooievaar, m., bango, boeroeng bango (lakkak).
Ooit, barang kala, pèrnah, djèmah.
Ook, lagi, poen, dan lagi, poela, djoega, djikalau . . . sèkalipoen, biar djoega.
Oolijkerd, m., orang tjèrèdik (djinnaka, loetjoe).
Oom, m., mamak, mamanda, paman; (**oudere broeder van vader of moeder**), oewa, pak toewa.
Oor, o., tèlinga, koeping; **Het oor leenen**, mèn-dèngarkèn; **In het oor blazen**, mèm-bisikkèn; **Het oor scherpen**, mèmasang koeping; **Ter oore komen**, kadèngèran; **Tot over de ooren in de schulden zitten**, tènggèlèm dalèm oetang, di kèroeboetkèn oetang; **Op een oor na gevild**, hampir habis (soedah), sèdikit lagi.
Oorbaar, patoet, boleh.

Oorbel, v., anting-anting.
Oord, o., tempat.
Oordeel, o., timbangan, ingatan, fikiran; (**vonnis**), kapoatoesan hoekoem; **Het laatste oordeel**, kiamat.
Oordeelen, kira-kira, mēngira, mēnimbang.
Oorgat, o., liang (lobang) tēlinga (koeping).
Oorknop, m., kēraboe, soebēng, giwang.
Oorkonde, v., soerat riwajat.
Oorkussen, o., bantal, bantal kapala.
Oorlöl, v., tjoeping tēlinga (koeping).
Oorlepeltje, o., korek (pēngorek) koeping (tēlinga).
Oorlog, m., pērang; (**De heilige** —), pērang sabil Allah; **Oorlog voeren**, bērpērang, mēlakoekēn pērang.
Oorlogsbuit, m., harta tawanan, rampasan pērang.
Oorlogskans, v., oentoeng pērang.
Oorlogskosten, m., bēlandja (ongkos) pērang.
Oorlogskreet, m., soerak (tēmpik soerak) pērang.
Oorlogsmacht, v., bala-tantēra.
Oorlogsramp, v., bēla (tjilaka) pērang.
Oorlogsrecht, o., hoekoem pērang.
Oorlogsschip, o., kapal pērang.
Oorlogsstandaard, m., alamat pērang.
Oorlogstuig, o., alat (pērkakas) pērang.
Oorlogsvaartuig, o., (**Europeesch**), kapal pērang; (**Inlandsch**), pēndjadjap, apilan, pērahoe papērang.
Oorlogsveld, o., medan papērang.
Oorlogsvloot, v., angkatan kapal pērang.
Oorlogswet, v., hoekoem pērang.
Oorlogvoerend, lagi bērpērang.
Oorlogszuchtig, soeka (hēndak, mae) bērpērang.

Oorpeuter, m., zie: **Oorlepel**.
Oorpijn, v., sakit tēlinga (koeping).
Ooring, m., zie: **Oorbel**.
Oorsmeer, o., tahi tēlinga (koeping).
Oorsprong, m., moela, pērmoelaān, asal, pokok, pohon; (**eener rivier**), hoeloe.
Oorspronkelijk, asal, moela-moela.
Oorveeg, v., tabok, tampar, tēmpiling; (**Een — geven**), mēnabok, mēnampar, mēnēmpiling.
Oorworm, m., tēmpiris.
Oorzaak, v., sēbab, karēna, asal, pohon.
Oost, timoer, wetan, sabēlah timoer (wetan).
Oosten, o., zie: **Oost**.
Oostenwind, m., angin timoer (wetan).
Oost-Indië, o., tanah Hindi (India); (**Nederlandsch** —), tanah India Nederlan.
Oostkant, m., sabēlah timoer (wetan).
Oostwaarts, katimoer, kasabēlah timoer, mangetan.
Ootmoedig, rēndah, rēndah hati.
Op, di atas, di, atas, pada, dalēm, akan, dēngan.
Opbergen, mēnjimpēn.
Opbeuren (optillen), mēngangkat; (**bemoedigen**), mēmbēranikēn, mēnētapkēn.
Opblazen, mēnglēmboengkēn.
Opblijven, djaga, mēlek, tiada tidoer.
Opborrelen, mēmboewal, mēloewap, mēndidih.
Opbouwen, mēmpērdirikēn, mēmbangoenkēn.
Opbrengen (groot brengen), mēmēliharakēn; (**opleveren**), mēnglōewarkēn hasil; (**van belasting**), mēmbajar; (**van een gevangene**), mēnghantōrkēn, mēmbawa.
Opbrengst, v., hasil, pēngasilan, poengoetan.
Opdagen, datēng, kalihatan.
Opdat, soepaja, asal, biar,

Opdelven, mēnggali.

Opdisschen, mēngangkat maka-
nan, mēnjadjikēn, mēnghidangkēn.

Opdoen (voorraad inslaan),
mēngoempoelkēn bēkal (sēdian),
mēmēbli; (**verkrifgen**), dapēt,
mēndapēt, bēroleh. Zie verder:
Opdisschen.

Opdokken, mēm̄bajar.

Opdraaien, mēmoetar; (**Voor iets**
—), mēnanggoeng, kēna mēm̄-
bajar tanggoengan.

Opdracht, v., pēsān, soeroeh, pē-
rentah.

Opdragen (naar boven dragen),
mēm̄bawa (mēm̄ikoel) kaātas
(naik); (**bevelen**), mēnjoeroeh,
mēm̄ērentah, mēm̄ēsān, mēnjē-
rahkēn.

Opdrijven (van den prijs), mē-
lēbihkēn, mēnaikkēn.

Opdrogen, djadi kēring, mēngōring-
kēn.

Opeen, bērtindihan, bērlengket,
bērsoesoēn, bērlapis-lapis, bērdē-
sēkan.

Opeendingen, mēnindih, mēndē-
sēk.

Opelschen, mēnagih, mēm̄minta,
mēnoentoet.

Open, tērboeka, tiada katoetoep,
mēngāngā, mangap, rēnggang,
lēngkāng; (**van een veld**), loewas,
lapang; (**van een puist**), pētjah;
Open en bloot, njata dan lahir;
Open kaart spelen, bērkata
tēroes-tērang.

Openbaar, njata, lahir, sadjati,
oemoem.

Openbaren, mēnjatakēn, mēlahir-
kēn, mēngoemoemkēn, mēm̄a-
loemkēn.

Openbersten (van vruchten),
mērēkah, mēlēkah, mēlētos, mē-
tjah, mēm̄ētjah.

Openbreken, mētjah, mēm̄ētjah,
mēlētos, mēlēkah; (**Iets** —), mē-
mētjahkēn, mēm̄boeka dēngān
paksa, mēm̄bongkar, mēm̄bandē-
rek.

Openen, mēm̄boeka, mēm̄boeka-
kēn; (**van een gordijn**), mē-
njingkap.

Opengaan, tērboeka, mēgar, mēkar.

Openhartig, tēroes-tērang.

Opening, v., lobang, liang, tjēlah,
moeloet, bēlah, lēkah, rēngat.

Openkappen (van een bosch),
mēm̄ēbang, mēm̄ēbas, mēm̄ērang-
kēn, mēm̄otong; (**van een deur**,
enz.), mēm̄boeka, mēm̄maksa.

Openlijk, lahir, tērang, njata.

Openscheuren, mērobek, mēnjoe-
wek.

Opensnijden, mēm̄bēlek, mēm̄bē-
lah.

Openspalken (van den mond),
mangap, mēngāngā.

Opensperren (van de oogen),
mēm̄bēliakkēn, mēndēlikkēn.

Operment, o., artal.

Opeten, mēm̄akan, makan habis.

Opfokken, miara, mēm̄ēliharakēn.

Opgaaf, v., daftar, pēm̄bērian ta-
hoe, lapoer, pērtelaān.

Opgaān, naik, tērbit; (**geen res-
tant achterlaten**), habis, tiada
ada sisanja.

Opgang, m., naik, tērbit; (**trap**),
tangga; (**roem**), kapoedjian; (**Op-
gang maken**), tērpoedji, dipoe-
dji, tērmasjhoer.

Opgeblazen, kēm̄boeng, kēlēm-
boeng, boental; (**verwaand**), olo-
olo, sombong, bērtingkah, kabāng-
gaān, āngkoeh.

Opgeld, o., basi.

Opgeruimd (van hart), soeka
(sēnang) hati.

Opgetogen (van blijdschap),
amat kasoekaān, girang (soeka
hati) sēkali.

Opgeven (iets te doen geven),
mēm̄ērentahkēn, mēnjoeroeh,
mēm̄bēri pakērdjaān; (**verlaten**),
mēninggalkēn, mēm̄biarkēn; (**bra-
ken**), moentah; (**noemen**), mēnjē-
boetkēn, mēngatakēn.

Opgewekt, girang, girang (soeka,
bērsēnang) hati.

Opgewonden, gëmbirik, goegoep, bingoen.
Opgezet (**gezwollen**), këmboeng, gëmboeng, bëngkak.
Opgezetene, m. en v., pëdoedoek, orang pëdoedoek.
Opgezwollen, bëngkak, këmboeng.
Opgraven, mënggali, mëngorek.
Ophaalbrug, v., djëmbatan angkak.
Ophalen, mënarik naik (ka'atas); (**van belasting**), mëmoengoet; (**Zijn hart aan iets** —), mëmoewaskën (mënjoekakën, mënjänangkën) hati.
Ophangen, mënggantoeng.
Ophebben (**op het hoofd dragen**), mëmakal; (**veel houden van**), soeka, mënjoekal, kasih akan.
Ophieven, mëngangkat; (**roemen, ophef van iets maken**), mëmoedji; (**vernietigen**), mëniadakën, mënarik kombali.
Ophelderen (**helder worden**), djadi tërang; (**helder maken**), mënrangkën, mënjatakën, mëngärtikën.
Opheldering, v., katërangan, pëkërtian.
Ophemelen, mëngangkat-angkat, mëndjoendjoeng, mëmoedji-moe-dji.
Ophijschen, mënaikkën, mënarik ka'atas.
Ophoogen, mëninggikën, mënambak, mëngoeroeg.
Ophoopen, mënoempoet, mënoempoekken, mënimboen, mënimboenkën.
Ophouden, bërhënti, diam, bërdiam; (**vertragen**), mëlambatkën, mënahan; (**zich ergens** —), tinggal, bërdoedoek, bërtëmpat; (**de handen —, om iets te ontvangen**), mënadahkën.
Opinie, v., kira, sangka, pëndapëtan, fikiran, ingatan.
Opium, o., zie: **Amfloen**.

Opjagen, mënggiring, mëngalau, mënggoesah.
Opkijken, mëmandang (mëlihat, mënengok) ka'atas; (**vreemd** —), hairan mëlihat, kaget.
Opklaren (**van het weder**), djadi tërang; (**van vochten**), djadi hëning (bëning, djërënih).
Opklimmen, naik, mëmandjat, mënaiki, mëndaki.
Opkoken, masak (mëmasak), mërëboes (lagi) sëdikit.
Opkomen (**van planten**), toemboeh; (**van de zon**, enz.), tërbit, kaloewar, kalihatan, naik; (**van toorn**, enz.), bërbangkit, mëmbangkit, mëndjadi, bangoen, timboel; (**van een bui**, enz.), toeroen.
Opkomst, v., (**van hemellichamen**), tërbit, kaloewar, naik; (**van personen op een vergadering**, enz.), datëng, koempoel, pëркоempoelan, përhimpoean; (**begin**), asal, moela.
Opkopen, mëmbëli; (**alles** —), mëmbeli tandang, mëmborong, mëmandang.
Opkroppen (**zijn verdriet**, enz.), mënjimpën, mënjänboenkën, tiada mëngëtarakën, mëndongkol.
Opkweken, mëmëliharakën, miara.
Opladen, mëmoewatkën.
Oplappen, mënambal, mëmbëtoelkën.
Opleggen, mënaroh (mëlëttakkën) diatas; (**van geld**), mënjimpën, mëngoempoelkën; (**bijvoegen**), mënambahkën; (**van een last**), mënjoeroeh, mënanggoengkën; (**ter perse leggen**), mëngëtjap, mënjitak; (**het zwijgen** —), soeroeh diam; (**boete** —), mëndënda; (**belasting** —), mëngënakën tjoekai (bea); (**bekleeden met iets**), mënjaloeatkën; **Een eed opleggen**, soeroeh mënjoempah.

Opleiding, v., pëngadjaran.
Opletten, mëndëngarkën, mëm-përhatikën, mëntjanikën.
Opleveren (van voordeel, enz.), bërhasil, mêngëloewarkën hasil, mëm-bawa hasil.
Oplichten (optillen), mêngangkat, mêngoengkit; (**bedriegen**), mënipoe, mëmperdajakën; (**gevangen nemen**), mënangkëp.
Oplichter, m., (**bedrieger**), pënipoe.
Oplichterij, v., pënipoean, përdajaän.
Oploop, m., (**van menschen**), orang bërkoempoel (bërkëroemoen), përkoempoelan orang banjak.
Oploopen (naar boven loopen), naik, bërdjalan ka'atas (naik); (**vermeerderen**), bërtambah; (**wandelen**), bërdjalan-djalan; (**krijgen**), dapët, bëroleh.
Oploepend, bërangasan, lëkas marah, panas hati.
Oplossen, antjoer, mêngantjoerkën; (**verklaren**), mënërangkën, mêngërtikën, mëmoeatoeskën.
Opmaken (doorbrengen), mênghabiskën, mëmboroskën; (**in orde brengen**), mëmbe'toelkën, mëm-baiki; (**van het haar**), mënjisir, mêngandan; (**besluiten**), mënën-toekën.
Opmerkelijk, adjafb.
Opmerken, mëllihat, mëndapët tahoe, mërasa.
Opmeten, mêngoekoer.
Opnemen, mêngangkat, mëmoe-ngoet; (**bekijken**), mëllihat, mëmëriksaï; (**lenen**), mëmindjam; (**noteeren**), mënnoeliskën, mënjoer-ratkën; (**Iets kwalijk** —), goesar, mêngambil goesar; (**Iemand in huis** —), mënnoempangkën, mëmondokkën; (**Iets licht** —), mëringankën, mëmoeadahkën, mêng-gampangkën.
Opnemen, mënjëboet, mënjëboet-kën, mëmbilang.
Opofferen, mêngorbankën, mëm-

përsëmbahkën, mëmbe'landjakën, mëmbe'lamakën.
Opontbieden, mëmanggil, soeroeh datëng.
Oponthoud, o., përtanggoehan.
Oppakken (gevangen nemen), mënangkëp.
Oppassen, djaga, mëndjaga, mëm-boewang-boewang mata, ati-ati, ingat-ingat; (**Iemand** —), mëndjagaï, mëlajani; (**hoeden van dieren**), mêngangon, mënggom-bala.
Oppassend, radjin, baik kalakoe-annja, mëlakoekën diri dëngan baik-baik.
Oppasser, m., (**politiebeampte**), oepas; (**spion**), pënghintai, mata-mata; (**bediende**), boedjang.
Opperbest, baik sëkali.
Opperbestuur, o., pëmërentahan jang maha tinggi.
Opperbevelhebber, m., panglima bësar, laksamana, kapala pë-rang.
Oppergerechthof, o., hoekoem bësar, mahkamat bësar.
Oppergezag, o., pëmërentahan jang tinggi sëndiri.
Oppenhoofd, o., kapala, pënghoe-loe.
Opperpriester, m., imam bësar.
Opperrechter, m., hakim bësar, kadi.
Oppervlakkig, koerang dalëm (masoek), diloe'war (lahir) saha-dja, koerang pintër (mëngërti, tadjëm).
Oppervlakte, v., moeka, atas.
Opperwezen, o., toehan Allah, Toehan jang maha moelia.
Opplakken, mënëmpelkën, mënëmpëlekkën.
Opposant, m., bantahan, orang bantahan.
Op raken, habis, poetoes.
Op rapen, mëmoe'ngoet, mêngang-kat.
Oprecht, toeloes, ichlas, hati loe-roes (bëning).

Oprechtheid, v., ichlas, katoeloesan.
Opredderen, mēmbesekēn, mērawati, mēnjimpēni.
Oprichten, mēmpērdirikēn, mēmbangoenkēn, mēmbikin.
Oprispēn, sērdawa, bērtahak.
Oproepen, mēmanggil, mēnjēboet.
Oproer, o., pērgadoehan, roesoeh, karoesoehan, hoeroe-hara; **Oproer maken**, mēngadakēn hoeroe-hara (karoesoehan, pērgadoehan).
Oproerling, m., orang doerhaka (jang mēngadakēn pērgadoehan, jang mēnggērakkēn nēgēri).
Oprollen, mēnggoeloeng.
Opruien, mēngasoet, mēnggosok, mēnoesoek-noesoek, mēngatjau.
Oprukken, bērdjalan, bērangkat, pērgi.
Opscheppen, mēnjidoek, mēnjendok, mēnimba; (**goed onthalen**), mēndjamoei baik-baik.
Opschik, m., pērhiasan.
Opschikken, mēnghiasi, mēndandani; (**Zich —**), bērhias, dandan; (**opschuilven**), mēnggisēr, mēngēsak.
Opschorten (**van een kleed**), mēnjintjing, mēnjingsēt, mēngangkāt; (**uitstellen**), mēnjabarkēn, mēlambatkēn, mēmpērthēntikēn.
Opschrift, o., alamat.
Opschrijven, mēnoelisi, mēnoeliskēn, mēnjoerati.
Opschrikken, kaget, tērkēdjoet.
Opschudding, v.; soesoeh, gadoeh, gēmpar.
Opsieren, mēnghiasi.
Opslaan (**oprichten**), mēmbangoenkēn, mēmpērdirikēn, mēmasang; (**De oogen —**), mēnengok ka'atas; (**Den prijs —**), mēnaikkēn harganja; (**Goederen —**), mēnjimpēn, mēngoempolkēn, mēnggoedangkēn.
Opsluiten, mēnoetoep, mēmēndjarakēn, mēmboewi, mēngoe-roengkēn, mēngandangkēn, mēmingit.

Opsommen, mēmbilang, mēngitoeng, mēngoempolkēn, mēndjoemlah.
Opsparen, mēnjimpēn, mēngoempolkēn, mēnjelengi.
Opspelen (**leven maken**), bērgadoeh, mēmbikin roesoeh.
Opsporen, mēntjēhari, mēnjēlidik.
Opspraak, v., isi (boewah) moeloet; (**In — komen**), djadi isi (boewah) moeloet, di bitjarakēn orang banjak.
Opspringen, bērbangkit, mēlompat.
Opstaan, bērdiri, bērbangkit, bangoen; (**van een zetel**), toeroen; (**van tafel**), bangoen, oendoer (moendoer) dari; (**in opstand komen**), mēlawan, bērgērak; (**Verschrikt —**), tērkēdjoet, bangoen dēngan kaget.
Opstand, m., pērgērakan nēgēri, pērlawanan, doerhaka pada radja.
Opstandeling, m. en v., orang jang mēlawan pērentah (jang doerhaka pada radja), kēraman.
Opstapelen, mēnoempokkēn, mēnimboenkēn.
Opstappen (**weggaan**), bērangkat, pērgi.
Opsteken (**een sigaar**, enz.), mēmasang; (**van geld**), mēnjakokēn, mēmasoekkēn di sakoe; (**van het hoofd**), mēmbēsarkēn diri, mēnoendjoekkēn kapala; (**van den wind**), toeroen, datēng.
Opstel, o., karangan, noschat, rantjana.
Opstellen, mēngarang, mērantjanakēn, mēnjoerat, mēnoelisi; (**opzetten**), mēmpērdirikēn, mēmbangoenkēn.
Opstroopen (**van mouwen**, enz.), mēnjimping, mēnggoeloeng.
Opstuilven, mēmbangkit, bērbangkit, moeloek, moelēk, tērbang, naik.
Optakelen (**van een vaartuig**), mēlangkapkēn.
Opteekenen, mēnjoerati, mēnoelisi.
Optellen, mēndjoemlah, mēngoem-

- poelkèn, mèmbilang, mēngi-toeng.
- Optillen**, mēngangkat, mēndjoen-djoeng.
- Optocht**, m., pērarakan, arak-arakan, angkatan.
- Optoelen**, mēnghiasi.
- Optoemen**, mēmasang, mēngēnākēn tom (kēkang).
- Optornen (Tegen iets —)**, kabēntoer (kabēntoes, tērsēntoek); (**Voor iets —**), katēmpoehan, kēna mēmbajar, tanggoengan.
- Optrekken (vertrekken)**, bērdjalan, bērangkat; (**naar boven trekken**), mēnarik ka'atas, mēnaikkēn; (**van den nevel**), hilang; (**bouwen**), mēmpērdirikēn, mēmbangoenkēn; (**Den neus voor iets —**), mēnjēla, tiada maoe, gēli.
- Opvangen**, mēnahan, mēnadahi, mēnangkēp.
- Opvatten**, mēmoengoet, mēngangkat, mēnangkēp; (**meenen**), kira tampa, mēngambil, mēngērti, mēnērma.
- Opvatting**, v., kira, sangka, tampa, pērambilan, pēndapētan, pērtēri-maān; (**Verkeerde —**), salah tampa (mēngērti).
- Opvlammen (van vuur)**, marak, moeroeb, mēloewab.
- Opvliëgend**, bērangasan, bērhati panas, lēkas marah.
- Opvoeden**, mēmēliharakēn, mēm-bēri pēngadjaran.
- Opvoeren (doen stijgen)**, mēnaikkēn; (**naar boven brengen**), mēmbawa naik; (**vertoonen**), maīn, mēmaīnkēn.
- Opvolgen**, toeroet, mēnoeroet; (**Iemand —**), mēnggantikēn.
- Opvolger**, m., ganti, pēngganti.
- Opvorderen**, mīnta, mēmīnta, mēndakwa.
- Opvouwen**, mēlipat, mēlipati.
- Opvroolijken**, mēnjoekakēn (mēng-girangkēn) hati.
- Opvullen**, mēngisi, mēmēnoehkēn, mēmēnoehi; (**van een kuil**) mēngoeroeg, mēmimboes.
- Opwaarts**, ka'atas, naik; (**-- zien**), mēnengok (mēlihat) ka'atas, mēnēngadah.
- Opwachten**, mēnantikēn, mēnoenggoel, mēndjagai, mēngadang.
- Opwachting (Zijn — maken)**, v., mēnghadēp.
- Opwarmen**, mēmanasi.
- Opwekken**, mēmbangoenkēn, mēndjagakēn, mēmbangkitkēn; (**aansporen**), mēngadjak, mēnbēranikēn, mēnggalakkēn; (**vroolijk maken**), mēnjoekakēn (mēng-girangkēn) hati.
- Opwellen (in het gemoed)**, tērbit dalēm hati. Zie ook: **Opborrelen**.
- Opwerpen (in de hoogte werpen)**, mēlempar (mēmboewang) ka'atas, mēngoemboelkēn; (**oppe- ren**), mēngadakēn, mēmimboelkēn ingatan; (**maken**), mēmboewat, mēmbikin.
- Opwinden**, mēmoetēr, mēnggoeloeng; (**zich —**), djadi marah, bērnapas hati, bingoeng, riboet.
- Opzadelen**, mēngēnakēn pēlana (sela), mēnarohi sela.
- Opzamenen**, mēngoempoelekēn.
- Opzeggen**, mēmbatja, mēngadji; (**de huur —**), mēmoetoeskēn sewa; (**een kapitaal —**), mīnta kombali.
- Opzenden**, mēngirim, mēngirimkēn.
- Opzet**, o., sēngadja, niat, maoe, pēngarah.
- Opzettelijk**, sēngadja, dēngan sēngadja.
- Opzetten (overeind zetten)**, mēmpērdirikēn, mēmbangoenkēn; (**bij het spel**), mēnaroh, bērtarohan; (**op het hoofd zetten**), mēmakai; (**van doode dieren**), mēngisi; (**van een val**, enz.), mēmasang.
- Opzicht**, o., pēmēliharaān, pēndjagaān, pēmēriksaān; **Ten opzich-**

te van, atas, tĕntang akan; **In vele opzichten**, atas bĕbĕrapa pĕrkara (hal).
Opzichter, m., mandor, opsindĕr.
Opzichtig, bĕrpantjawarna, mĕnoesoek mata.
Opzien (naar boven zien), mĕlihat (mĕnengok) kaatas, mĕnĕngadah; (**zich verwonderen**), hairan; (**tegen iets —**), takoet, sĕgan, malĕs, bĕgah.
Opziener, m., zie: **Opzichter**.
Opzitten, doedoek, bĕrdoedoek.
Opzoeken, mĕntjĕhari, mĕniliki.
Opzouten, mĕngasinkĕn, mĕnggarĕmi.
Opzuigen, mĕngisĕp.
Opzwellen, djadi bĕngkak, mĕmbĕngkak, mĕlĕmboeng.
Oranje, djingga, warna djingga.
Oranjeappel, o., boewah djĕroek manis.
Orde, v., atoeran, pĕratoeran; **In orde**, dĕngan atoeran, tĕratoer, balk, bagoes, sah; **In orde brengen**, mĕmbĕnarkĕn, mĕmbĕtoelkĕn, mĕngatoer; (**Vereeniging**), kongsi, pĕrsĕkoetoean; (**eereteeken**), bintang, tanda kahormatan.
Ordelijk, beres, dĕngan atoeran, tĕratoer, sĕdia; (**behoorlijk**), patoet, pantĕs, dĕngan sĕpĕrtinja.
Ordenen, mĕngatoer, mĕngatoerkĕn, mĕmĕrentahkĕn.
Ordentelijk, tartib, dĕngan tartib; zie ook: **Ordelijk**.
Order, v., titah, pĕrentah, pĕsan.
Ordonneeren, mĕnjoeroeh, mĕmĕrentah.
Origineel, asal, memang, sĕdia, no-schat.
Orkaan, m., tofan, angin riboet.
Os, m., lĕmboe (sapi) kĕbiri, lĕmboe (sapi) djantan (laki-laki) jang di kĕbiri; (**slacht—**), lĕmboe (sapi) sĕmbĕlehan (potongan).
Otter, m., andjing ajĕr (laet).
Oud, toewa, lama; **De oude tijd**, poerbakala, dĕhoeloe kala, djaman

doeloe; (**versleten**), boeroek, rombeng.
Oudejaarsavond, m., malĕm taoen bĕharoe (baroe).
Oudejaarsdag, m., hari pĕnghabisan taoen.
Ouderdom, m., oemoer, oesia; (**tijd des ouderdoms**), masa toewa.
Ouderhuis, o., roemah iboe-bapa (ma'-bapa).
Ouderliefde, v., kasih (tjinta) akan (pada) iboe-bapa.
Oudloos, piatoe, tiada poenja ma'-bapa.
Ouders, m., orang toewa, iboe-bapa, ma'-bapa, ajah-bonda.
Ouderwets, tjara doeloe kala (dĕhoeloe-dĕhoeloe).
Oudgast, m., orang lama.
Oudheid, v., djaman doeloe kala (poerbakala); (**overblijfsel uit den ouden tijd**), barang djaman doeloe kala; (**heilig graf**), tjandi, kĕramat.
Oudroest, m., bĕsi toewa (jang bĕrkĕrat, jang bĕrtahian).
Ouds (van —), dari doeloe, mĕmangnja.
Oudste, jang toewa sĕndiri, paling toewa; **Oudste kind**, pĕmbarĕp, soeloeng.
Oudtjids, doeloe kala, djaman doeloe.
Ouwel, m., pĕrĕkat soerat.
Ouwelijk, bĕroepa toewa, toewa roepanja (ingatannja).
Ovaal, boendĕr potong tĕlor.
Oven, m., dapoer, tanoer.
Over (**voorbij**), laloe, liwat, habis, soedah; (**overig**), lĕbih, sisa; (**aan den overkant**), di sabĕrang, di hadĕpan; (**overheen**), di atas.
Overal, di mana-mana, di sana-sini, koeliling, bĕrkoeliling.
Overblijfsel, o., sisa, hampas, ampas, bĕkas.
Overblijven, tinggal, katinggalan; (**overnachten**), bĕrmalĕm, mĕnginĕp.
Overbluffen, mĕmbingoengkĕn.

- Overbodig**, lebih dari moesti, ka-
banjakan, terlèbih, terlaloe ba-
njak, tiada perloe, ta'oesah.
- Overbrengen**, mèmbarwa, mêng-
hantèrkèn; (**verplaatsen**), mêng-
angkoet, mèmindahkèn; (**verta-
len**), mènjalín; (**verklikken**),
mêngadoekèn, mèmberí tahoe,
mènjeritèrakèn.
- Overbrieven**, mèmberí tahoe
(mêngchabarkèn) dèngan soerat.
- Overbuur**, m., orang sabèlah, tè-
tangga di sabèrang.
- Overcompleet**, lebih.
- Overdaad**, v., kamewaån.
- Overdekken**, mènnoetoe, mènnoe-
toepi, mènnoedoengi, mêngeloeboe-
ngi; (**overstromen**), mèlipoeiti;
(**met schaamte** —), mèmberí
(mèmberí) maloe.
- Overdenken**, mèmikirkèn, mèn-
nimbang.
- Overdoen**, mêngèrdjakèn (mèm-
boewat, mèmberí) lagi (poela);
(**verkoopen**), mèndjoewal lagi.
- Overdrachtelijk**, dèngan ibarat
(oepama, pèroepamaån).
- Overdragen** (**overbrengen**),
mêngangkoet, mèmbarwa, mèmín-
dahkèn; (**overgeven**), mènjerah-
kèn, mènèrimakèn.
- Overdreven**, terlaloe amat, boe-
kan-boekan.
- Overeenbrengen**, mèmatoetkèn,
mènjamakèn, mèndjadikèn satoe.
- Overeenkomen**, bèrmoeafakat,
satoedjoe, safakat, bèrpadañ, bèr-
banding, sama, saroe; (**afspre-
ken**), bèrdjandji.
- Overeenkomst**, v., djandji, pèr-
djandjian.
- Overeenkomstig**, satoedjoe dè-
ngan.
- Overeenstemmen**, satoedjoe, bèr-
patoetan, tjotjok.
- Overeenstemming**, o., moeafakat,
safakat, pèrsamaån; **In over-
eenstemming brengen met**,
mèmatoetkèn, mènnotjokkèn.
- Overeind**, bèrdiri, bangoen; (**van**

- de haren**), sèram, mèngkirik,
bèrdiri.
- Overerfelijk**, baka, mèndjangkit,
mènnoelari.
- Overgaan** (**van pijn**, enz.), hilang,
bèrhènti; (**veranderen**), bèrobah
(**verplaatsen**), bèrpindah; (**over-
springen**, **bijv. van vuur**), mèn-
djangkit, mèrembet; (**tot een
anderen godsdienst**), masoek;
(**besluiten tot**), mènèntoekèn;
(**Tot bederf** —), djadi boesoek
(bosok).
- Overgang**, m., laloe, liwat, pindah,
pèrobahan, pèrgantian.
- Overgave**, v., pènjerahan, toendoek,
taloek.
- Overgeven**, mènjerahkèn, mèn-
njampaikèn, mèmèrsèmbahkèn;
(**Zich** —), mènnoendoek, taloek,
mènjerahkèn diri; (**braken**),
moentah, moentah-moentah.
- Overgrootmoeder**, v., mojang pè-
rampoean.
- Overgrootvader**, m., mojang laki-
laki.
- Overhaast**, dèngan goepoeh (lèkas-
lèkas, kèsoesoe), boeroe-boeroe.
- Overhaasten**, mèmboeroe-boeroe,
mèmbangatkèn.
- Overhalen** (**tot iets verleiden**),
mèngadjak, mèmboedjoe; (**over-
brengen met een schuit**), mèn-
nambang; (**distilleeren**), mèn-
ngoekoes, mènjoeling; (**van den
haan van een geweer**), mèn-
mèntang.
- Overhand**, v., mènang, kamèna-
ngan; (**De** — **hebben**), mèn-
nang.
- Overhandigen**, mènèrimakèn, mèn-
ngoendjoekkèn.
- Overhebben**, kalèbihan, ada lebih
dari tjoekoop; (**Voor anderen
wat** —), soeka mèmberí (mèm-
bagi, mènnoeloeng) pada orang
lain.
- Overheen**, liwat (laloe) di atasnja,
mèlangkah.
- Overheerlijk**, enak sèkali, amat

- sèdap rasanja; (**schoon**), bagoes (endah, pèrmai) sèkali.
- Overheerschen**, mèmèrentahkèn, mêngampoe.
- Overheid**, v., pamèrentahan nègèri.
- Overhellen**, miring, dojong, bèr-dojong, singit.
- Overhemd**, o., kamedja.
- Overhoop**, kèlam kaboet, tiada beres; **Overhoop halen**, mêngorak-arik, mèmèbongkar; **Overhoop liggen**, bèrtjidèra, bèrsètèroe, bèrmoesoehan; **Overhoop steken**, mèmboenoh, mènoesoek mati.
- Overhooren**, mèndèngarkèn, mèmèriksaï.
- Overhouden**, ada lèbihnja (sisa-nja, katinggalannja), mènjimpèn.
- Overig**, lèbih, katinggalan, sisa.
- Overigens**, lain dari itoe, lagi.
- Overkant**, m., sabèrang; (**naar den — gaan**), mènjabèrang.
- Overladen**, mèmoeowatkèn tèrlaloe banjak (sarat), mènanggoengkèn kabanjakan pèkèrdjaän.
- Overland**, o., darat, di darat.
- Overlast**, m., soesah, oesik, aniaja, soekar; **Overlast aandoen**, mènjoesahkèn, mèngoesik.
- Overlaten** (**achter laten blijven**), mènninggalkèn, mènjisakèn, mèmbiarkèn; (**overgeven**), mènjuhèrahkèn.
- Overleden**, mati, mèninggal, wafat, mangkat bèradoo.
- Overledene**, m. en v., orang jang mati (mèninggal); (**wijlen**), marhoem.
- Overleg**, o., himat, timbangan, bitjara, moeafakat.
- Overleggen** (**sparen**), mènjimpèn, mènjelengi; (**wegen**), mènimbang; (**beraadslagen**), bèrmoeafakat, bèrbitjara, mèmbitjarakèn; (**vertoon**), mènnoendjoekkèn, mènngatoerkèn, mènghadlirkèn.
- Overleveren**, mènngatoerkèn, mènngoenjoekkèn, mènjampaiken, mènèrimakèn, mènjuhèrahkèn.
- Overlevering**, v., tjèritèra doeloe kala, riwayat.
- Overlijden**, mati, mèninggal, wafat, mangkat bèradoo.
- Overloop**, m., roeng, los, gang, emper.
- Overloopen** (**tot den vijand**), mèmèloet, minggat mènnoeroet moesoeh; (**overvloelen**), loeber, mèloeber, mèlampar, bandjir.
- Overluid**, koewat-koewat, dèngan soewara njaring, kèras-kèras.
- Overmacht**, v., koewasa jang tèrlèbih bèsar; (**Voor de — bukken**), tiwas, kalah, taloek.
- Overmaken**, mèmboewat (mèmbin-kin) lagi (poela); (**zenden**), mènngirim, mènngirimkèn.
- Overmeesteren**, mèngalahkèn, mènaloekkèn, mènngagahi.
- Overmits**, sèdang, sèbab, dari sèbab, tègal.
- Overmoedig**, tèrlaloe bèrani.
- Overmorgen**, m., loesa, hari loesa; (**Over—**), toelat, loesanja lagi.
- Overnachten**, bèrmalèm, mènnginèp.
- Overnemen** (**aannemen**), mènèrima, mènjamboet; (**citeeren**), mèmoeangoet; (**op zich nemen**), mènanggoeng; (**van goederen**), mèmèli.
- Overoud**, toewa sèkali.
- Overpeinzen**, mèmikiri, mènimbang-nimbang.
- Overplaatsen**, mèmindahkèn.
- Overreden**, mèmboedjoek, mènasihatkèn.
- Overreiken**, mènngoenjoekkèn, mèmèrsèmbahkèn, mènèrimakèn.
- Overrijden**, mènngilès, mènngiling, mènèradjang.
- Overrijp**, magang, lodo, bonjok, ranoem.
- Overrompelen**, mèloloek, mènjuhèragap, mènnoebèroek.
- Overschaduwèn**, mènawoengi, mèlindoengi.

Overschepen, mēmindahkèn moe-watan.
Overschieten, tinggal, katinggalan, børsisa.
Overschot, o., sisa, lèbihan, katinggalan, ampas.
Overschrjden, mēlangkakhèn, mēliwati, mēlanggar.
Overschrijven, mēnjalin, mēnjoe-rat lagi.
Overslaan, mēliwati, mēlangkahi, mēloepakèn; (**van vuur**), mēndjangkit, mērembet.
Overspel, o., dzina, moekah, kēndakan; (**— bedrijven**), bērdzina, bērmoekeh, bērkēndak.
Overspringen, mēlompati, mēlangkahi; (**van vuur**), mēndjangkit, mērembet.
Overstaan (**Ten — van**), di hadèpan, di hadlirat.
Overstag (**— gaan**), mēmbeloek.
Overstappen, mēlangkah, mēlangkahi.
Overste, m., kapala, hoeloebalang, panglima.
Oversteken (**naar de overzijde**), mēnjabèrang; (**overreiken**), mēnèrimakèn, mēngoendjoekkèn,
Overstelpen, mēlipoeti, mēlim-pahkèn.
Overstroomen, mēlampar, mēlipoeti, mēmbandjiri.
Overstrooming, v., ajēr bah, bandjir.
Overtocht, m., (**te land**), pērdjalan-an; (**te water**), pēlajaran.
Overtollig, tērlaloe banjak, lèbih dari moesti, tiada tērpakai, tiada bērgoena.
Overtreeden, mēlangkahi, mēlanggar, bērsalah.
Overtreding, v., salah, kasalahan, pēlanggaran.
Overtreffen, mēlèbihi.
Overtrek, o., bēlongsong, saroeng, sampoel, saloet.
Overtrekken, mēmbēlongsongi, mēnjaroeangkèn, mēnjaloetkèn; (**Een rivier —**), mēnjèbèrang.

Overtuigen, mēnasihatkèn, mēnjatakèn.
Overtuiging, v., jakin, sangka jang tēgoeh; (**stuk van —**) tanda biti (boekti), boetamal.
Overvaart, v., panjèbèrangan eretan.
Overvallen, mēndatèngi, mēnjè-règap, mēnoebèroek; (**door een ziekte**), kēna.
Overvaren, mēnambang, mēnjabèrang dèngan pèrahoè.
Overvloed, m., kamewaån; **In overvloed leven**, hidoep dèngan mewa (dalèm kamewaån); **Ten overvloede**, tambahan lagi (poela).
Overvloeien, mēlipoeti, mēlampar, loeber, mēloeber.
Overvol, tērlaloe pēnoeh (sarat).
Overvragen, minta harga tērlaloe bèsar (tinggi).
Overwal, m., sabèrang, tanah sabèrang.
Overwegen, mēninbang, mēngambil insaf.
Overweging, v., timbangan, fikiran, pēndapètan.
Overweldigen, mēnggagahi.
Overwerken (**Zich —**), djadi sakit dari kērdja tērlaloe banjak.
Overwicht, o., basi, kalèbihan timbangan.
Overwinnaar, m., jang mēnang, jang mēniwaskèn (mēngalahkèn).
Overwinnen, mēnang, mēngalahkèn, mēnaloekkèn.
Overwinning, v., mēnang, kamè-nangan, djaja.
Overzeesch, di sabèrang laoet.
Overzellen (**naar de overzijde zellen**), bērlajar kasabèrang; (**elkander —**), bērlanggar-langgaran.
Overzetboot, v., pèrahoè tambangan (pēnambang, eretan).
Overzetten, mēnjabèrangkèn, mēnambang; (**vertalen**), mēnjalin.
Overzicht (**kort — van iets**), ichtisar.

Overzien, mēlihat koeliling; (**onderzoeken**), mēmēriksai; (**berekenen**), mēngira, kira-kira.
Overzijde, v., sabēlah, sabērang, sabēlah sabērang.

Overzulks, dari sēbab itoe, maka itoe, karēna itoe, tēgal.
Overzwemmen, mērēnangi, mēnjabērang dēngan bērēnang.

P.

Paal, m., (**stijl**), tiang, sokong, tjagak; (**lengtemaat**), pal.
Paalwerk, o., tēroetjoek, sampandan.
Paar, o., pasang, sapasang, rangkēp, djodo; (**Dikwijls ook terug te geven door Eenige**).
Paard, o., koeda; **Te paard**, bērkoeda, naik koeda; **Rijpaard**, koeda toenggang (naikan); **Koetspaard**, koeda kareta; **Lastpaard**, koeda moewatan (momotan, oembalan).
Paardedek, o., sēlimoet (sēlebērak) koeda.
Paardenhaar, o., boeloe (ramboet) koeda.
Paardenhoef, m., koekoe koeda.
Paardenjongen, m., toekang koeda.
Paardenmest, m., tahi koeda.
Paardenras, o., djēnis koeda.
Paardenspel, o., pērmainan koeda.
Paardenstal, kandang (istal) koeda, gēdogan.
Paardentuig, o., pakaian (abah-abahan) koeda.
Paardenvlieg, v., pikat.
Paardenvoer, o., makanan koeda.
Paardenwed, o., tēmpat pērmandian koeda.
Paardevlesch, o., daging koeda.
Paardrijden, naik (mēnoenggang) koeda, bērkoeda.
Paars, woengoe.
Pacht, v., pak, beja, tjoekai, sewa, padjēk.
Pachten, mēmegang pak, mēnjewa, mēmadjēk.

Pachter, m., toekang pak, kapala pak, orang jang mēnjewa.
Pachtschat, m., oewang sewa (pak, padjēk).
Pacificatie, v., pōrdamaian.
Pad, o., (**weg**), djalan, loeroeng; (**zijweg**), simpangan, djalan simpangan, djalan kētjil; (**dier**), kodok bēsar, bangkong.
Paddenstoel, m., tjēndawan, djamoer.
Paederastie, v., sēmboerit; (**bedrijven**), mēnjēmboerit.
Pagaai, v., kajoeh, pēngajoeh, da-joeng.
Pagaaien, mēngajoeh, mēndajoeng.
Page, m., djoewak, bidoewanda.
Pagina, v., moeka sarat, kēbet, katja.
Pagode, v., koewil; (**Chineesche**—), kēlēteng.
Pak, o., boengkoes, boengkoesan; (**kleeding**), pakaian.
Pakgaren, o., bēnang kasar.
Pakhuis, o., goedang, loemboeng, gēdong pērsimpēnan barang-barang.
Pakhuismeester, m., djoeroe (kapala, mantēri) goedang.
Pakken, mēmboengkoes, mēngēmaskēn; (**vatten**), mēmegang, mēnangkēp; (**Zich weg**—), lari, mīnggat, lari mēmbawa diri.
Pakkendrager, m., orang koeli (boeroehan).
Pakket, o., boengkoesan.
Pakmand, v., kērandjang.
Paknaald, v., djaroem kasar (lajar).
Pakpapier, o., kērtas pēmboengkoes.

- Pal**, têtap, tiada bĕrgĕrak, tiada maoe moendoer.
- Palankijn**, m., (**draagkoets**), pĕlangki, tandoe pĕlangkin; (**rijtuig**), kareta pĕlangki.
- Paleis**, o., astana, pĕdalĕman, dalĕm, poeri, maligai, gĕdong bĕsar.
- Paling**, m., ikan mowa (lindoeng, wĕloet, sidat).
- Palissade**, v., tĕratjak, tĕroetjoek, pagĕr kajoe.
- Paljas**, m., badoet, banjol, pĕlawak.
- Palm**, v. en m., (**van de hand**), tapak tangan; (**lengtemaat**), sĕpoeleoh dim; (**boom**, zie: de **Samenstellingen**).
- Palmiet**, o., oemboel.
- Palmsap**, o., nira, toewak, lĕgen.
- Pan**, v., (**om te koken**, enz.), koe-wali; **Braadpan**, pĕnggorengan, wadja, wadjian; (**van een ge-weer**), dapoer sĕnapan, lobang obat.
- Pand**, o., (**voor schuld**), gadai, gadaian, barang gadaian; (**toevertrouwd goed**), pĕrtarohan, barang titipan; (**slip**), poentja, hoedjoeng; **In pand geven**, mĕnggadaikĕn; **Een pand lossen**, mĕnĕboes.
- Pandbrief**, m. soerat gadai.
- Pandeling**, m., orang tĕrgadai, boedak.
- Pandgoed**, o., barang gadaian.
- Pandjeshuis**, o., roemah gadaian, pĕgadaian.
- Paneel**, o., papan.
- Panlat**, v., kasau, reng.
- Pannebakkerij**, v., lio, tĕmpat pĕmbakaran gĕnteng.
- Pantalou**, v., tjĕlana, tjĕlana pandjang, sĕroewal.
- Panter**, m., harimau (matjan) toetoel (kombang).
- Pantoffel**, v., tjĕnela.
- Pantsjer**, o., badjoe bĕsi, lapis bĕsi.
- Pantserschip**, o., kapal pĕrang jang bĕrlapis bĕsi.
- Pap**, v., boeboer.
- Papegaai**, m., boeroeng nori, betet, kakatoewa.
- Papier**, o., kĕrtas, dĕloewang; (**vloei**—), kĕrtas pĕnĕtap (pĕnjĕrap); (**bord**—), kĕrtas koelit; (**post**—), kĕrtas pos (soerat kiriman); (**schrijf**—), kĕrtas soerat; (**teeken**—), kĕrtas gambar; (**Pak**—), kĕrtas pĕmboengkoes; (**geldswaardig** —), oewang kĕrtas, soerat (kĕrtas) jang bĕrharga.
- Pappen**, mĕmboeboeri, mĕnoewam, mĕnarohi boeboer.
- Parabel**, v., ibarat, oepama, pĕroepamaĕn, pasĕmon.
- Parade**, v., barisan soldadoe, soldadoe bĕrbaris bĕsar.
- Paradijs**, o., firdaus, sorga.
- Paragraaf**, v., bab, fatsal.
- Parapluie**, v., pajoeng.
- Parasiet**, v., (**plant**), simbar.
- Parasol**, v., pajoeng.
- Pardon**, o., ampoen, maĕf.
- Pardonneeren**, mĕngampoeni, mĕmaĕfkĕn.
- Pareeren**, mĕnangkis, mĕnangkiskĕn.
- Parel**, v., moetiara.
- Parelmoer**, o., indoeng (koelit) moetiara.
- Parelschelp**, v., sipoet giwang (moetiara).
- Parelsnoer**, o., kaloeng (rantai) moetiara.
- Parelvisscher**, m., pĕngĕlam moetiara.
- Paren (trouwen)**, kawin, bĕrkawin, bĕrlaki, bĕrbini, bĕrbĕkak, mĕngantjoek, mĕngampoet; (**tot een paar maken**), mĕndjodokĕn.
- Parfum**, o., raksi, minjak raksi (wangi).
- Parfumeeren**, mĕraksi, mĕmbikin wangi.
- Park**, o., kandang; (**tuin**), kĕbon, taman.
- Parkiet**, m., boeroeng sĕrindit.
- Part**, v. en o., (**deel**), bagian; **Voor mijn part**, akan dakoe; (**listige streek**), tipoe, daja; **le-**

- mand parten spelen**, mēnipoe, mēmpērdajakēn.
- Particulier**, partikēlir, mērdika.
- Partij**, v., (**feest**), pesta, pērhimpōenan, kērdja, karamaian; (**aanhang**), kawan, pēngiring; (**hoeveelheid**), kabanjakan, bagian; (**nut**), goena; (**in een strijd**, **tegen**), lawan.
- Partuur**, o., padan, sama padan.
- Pas**, m., (**schrede**), langkah, tindak; (**bergengte**), tjēlah; (**paspoort**), soerat pas (djalan, katē-rangan).
- Pas (zooeven)**, baroe, baroesan, bēlom lama; (**betamelijk**), patoet, pantēs.
- Pasklaar**, sēdia (tērsēdia) akan di tjoba (pakal).
- Paskwil**, o., sindiran, soerat sindiran.
- Paslood**, o., tali sipat, sipat gantōeng.
- Pasmunt**, o., oewang pētjah (retjeh, kētjil).
- Paspoort**, o., soerat pas (katē-rangan, lēpas).
- Passaatwind**, m., angin moesim.
- Passage**, v., (**doorgang**), djalan; (**op een vaartuig**), toempangan; (**in een boek**), tēmpat.
- Passagegeld**, o., bajaran toempangan, sewa petak di kapal.
- Passagier**, m., orang mēnoempang.
- Passagieren**, naik darat, pērgi kadarat, mēlantjong.
- Passagiersgoed**, o., barang-barang orang mēnoempang.
- Passeeren**, liwat, laloe, mēliwati, mēlaloei, mēnjabērang, mēnjabē-rangi; (**van een acte**), mēmbowat, mēmbikin; (**gebeuren**), djadi, pēristiwa.
- Passement**, o., sēroen, pasēmēn.
- Passen (probeeren)**, mēntjoba, mēnjoba; (**van pas zijn**), bēnar, bētoel, kabētoelan, sēdēng; (**betamen**), padan, patoet, laik, pantēs.
- Passend**, patoet, pantēs, sēdēng, boleh.
- Passer**, m., djangka.
- Passief**, o., hoetang, koerang, kakoerangan.
- Pastel**, v., pastel.
- Pastoor**, m., padēri.
- Paternoster**, o., tasbih.
- Patiēt**, m. en v., orang sakit, orang jang diobati.
- Patrijs**, m., poejoeh, poejoeh gonggong.
- Patrijspoort**, v., pintoe mēriam.
- Patroon**, m., v. en o., toewan, kapala, bas, pēmēlihara, pēlindoeng; (**voorbeeld**), tjonto, toeladan; (**voor een geweer**, enz.), patēroem, isi bēdil (mēriam).
- Patroontasch**, v., karpai, tēmpat patēroem.
- Patrouille**, v., ronda, patrol, kawal sambang.
- Patrouilleeren**, mēronda, mēmatērol, bērkawal sambang.
- Pauw**, m., mērak, boeroeng mērak; (**Een dansende** —) mērak mēngigal.
- Pause**, v., pērhēntian.
- Paviljoen**, o., balai pēranginan.
- Pees**, v., oerat kēntjēng; (**van een boog**), tali boesoer.
- Peilen**, mēndoega.
- Peillood**, o., doega, batoe doega.
- Peinzen**, mēmikir, bērmēnoeng, mēngingat-ingat.
- Pek**, o., tir, gala-gala.
- Pekel**, v., ajēr garēm (asin); (**In de — leggen**, mēngasinkēn).
- Pekelvleesch**, o., daging asin.
- Pelgrim**, m., (**naar Mekka**), hadji; (**naar andere plaatsen**), orang sair; (**als — naar Mekka gaan**), naik hadji.
- Pellen**, mēngoepas, mēngēlotoki.
- Pelmolen**, m., pēnggilingan.
- Peluw**, v., bantal, kasoer.
- Pen**, v., (**om te schrijven**), pena, kalam; (**van hout**), pasak, pantek, pating.
- Pennemes**, o., pisau pena.

Pennehouder, m., gagang pena.
Penning, m., doewit, pitjia, kepeng.
Penningmeester, m., bendahari.
Pens, v., péroet, péroet besar.
Penseel, o., pênjapoe, pênjapoe kêtjil, pit.
Pensioen, o., oewang djasa, pansioen.
Peper, v., lada, mēritja; (**Zwarte** —), lada itēm; (**Witte** —), lada poetih; (**Spaansche** —), tjabai, lombok; (**Cayenne** —), tjabai (lombok) rawit.
Peperbus, v., tēmpat lada; (**van papier**, enz.), tjontong.
Peperduur, mahal sēkali.
Per, sa, masing-masing, sabēn, sa-toe-persatoe; **Per uur**, sabēn djam; **Per hoofd**, sa'orang, masing-masing (orang), satoe-persatoenja.
Perceel, o., pērsil, tanah, petak.
Percent, o., dalēm sēratoes.
Perfect, baik (bagoes) sēkali, sampurna.
Periode, v., masa, kala, tempo, djaman, moesim.
Perk (lusthof), o., kēbon, pakēbonan, taman; (**tuinbed**), petak; (**afschutting**), kandang, lapangan jang di pagēri.
Perkament, o., kērtas koelit.
Permanent, sēnantiasa.
Pers, v., apitan, pipitan.
Persen, mēngapit, mēmipit, mēmērēs, mēmērah, mēnindēs, mēnēkēn, mēnggiling; (**bij de ontlasting**), mēngēdēn, mēnēran.
Persoon, m., orang, diri; (**In eigen** —), sa'orang diri, sēndiri.
Persoonlijk, sēndiri.
Pest, v., pēnjakit sampar (taoen).
Pet, v., topi, karpoes, songkok.
Petroleum, v., minyak tanah.
Peulvrucht, v., katjang.
Peuteren, mēngorek, mēnjoengkil.
Piek, v., toembak; **Met een — steken**, mēnoembak; **De — schuren**, lari, minggat.
Piekschacht, v., batang toembak.

Piepen, mēntjitjit, bērboenji tjit-tjit.
Piepjong, moedah sēkali.
Pier (aardworm), v., tjatjing tanah.
Pierewaaien, mēlantjong, bērkē-loejoeran.
Pijl, m., anak panah, panah, sēligi; (**Met een — schieten**), mēmanah.
Pijler, m., tiang.
Pijlwortel (penwortel), m., akar oembi, ladjēr.
Pijn, v., sakit; (**moete**, enz.), sangsara, soesah, kasoesian; (**in den buik**, enz.), sakit péroet, moelēs; (**in de maag**), sakit hoeloe hati; (**in de spieren**, enz.), sēngal.
Pijnigen, mēnjiksa, mēnjangsarakēn, mēnjakiti, mēnjakitkēn.
Pijnlijk, sakit, kasakitan, bērasa sakit, pēdih, pērih.
Pijnstillend, mēnghilangkēn sakit.
Pijp (groot vat), v., tong, tahang, pipa, leger; (**om te rooken**), pipa, hokah, oentjoewe; (**Opium** —), tjoelim. bēdoedan; (**buis**), tjorong, sēloeran, pantjoeran;
Naar iemands pijpen dansen, mēnoeroetkēn maoenja (kahēndaknja) orang.
Pijpaarde, v., tanah lilin.
Pijpkaneel, v., kajoe (koelit) manis bērbatang.
Pik, m., tir, gala-gala; **Een pik op iemand hebben**, bēntji pada sa'orang.
Piketpaal, m., patjak, andjir.
Pikhouweel, o., alabangka, tjoetjoek-dandang.
Pikken (van gevogelte), mē-magoet, mēmatoek.
Pikzwart, itēm lēgam.
Pil, v., oental, poeloeng obat, pil.
Pilaar, m., tiang.
Pin, v., pasak, tērboet, pakoe, pantek.
Pink, m., kēlingking, djari kēlingking.
Pionier (schansgraver), m., pēnggali parit.
Pis, v., kēntjing, ajēr kēntjing (sēni).

Pisblaas, v., pèngèntjingan, tèmpat kèntjing.
Pispat, m., tèmpat kèntjing.
Pissen, kèntjing, bèrkèntjing, mèn-gèntjing, mèmboewang ajèr kèn-tjing (sèni).
Pistool (vuurwapen), v. en o., pistol, kèstoel.
Pit, v., bidji, batoe, isi; (**van een lamp**), soemboe, soeloeh, tjelok.
Pittig, bèrbidji, koewat, kèras, pè-das; (**geestig**), bèrboedi tadjèm.
Plaag, v., bèla, bènah, pènjakit, pènjakit sampar, sangsara, pèngoesik, pèrganggoean, ganggoe.
Plaat, v., papan, èmpèlek; (**teekening**), gambar.
Plaattijzer, o., bèsi papan (lantai, èmpèlekan).
Plaats, v., tèmpat; (**ambt**), pèkèr-djaån, djabatan; (**stad**), nègèri, kota, doesoen, desa, kampoeng; (**binnenplaats**), pèlataran; (**voorplein**), halaman, aloen-aloen; (**stand**—), tèmpat bèrdiri (bèrdiam, bèrdoedoek); **Plaats vinden**, djadi, kadjadian, pèristiwa; **Van plaats veranderen**, bèrganti tèmpat; **Een plaats geven**, mènèmpatkèn, mèmberèri tèmpat; **In de plaats van**, akan (djadi) gantinja; **In plaats van**, dari, dari pada, djangan, djangankan; **In de eerste plaats**, pèrtama, moela-moela.
Plaatsbekleeder, m., ganti, wakil.
Plaatsen, mènaroh, mènèmpatkèn, mèmberèri (kasi) tèmpat (pèkèr-djaån, djabatan).
Plaatsvervanger, m., wakil, ganti.
Placenta, v., zie: **Nageboorte**.
Plag, v., zie: **Zode**.
Plagen, mènnganggoe, mènngoesik, mènngoda, mènnganjaja.
Plakkaat, o., pèlèkat, soerat tem-pelan.
Plakken (kleven), bèrlèkat, bèrlengket, mèlengket; (**Iets ergens tegen** —, enz.), mènèmpelkèn, mèlèkatkèn, mèlengketkèn; (**Er-**

gens lang blijven), bèrtogok.
Plakzegel, o., mètèrai tempel.
Plan, o., (**schets**), rantjana; (**voornemen**), niat, kahèndak, maoe.
Planeet, v., bintang bèridar.
Planeetboek, o., poestaka, soerat ramal.
Planeetlezen, mèmbilang ramal, mèlihat noedjoem.
Plank, v., papan.
Planken, papan, dari papan.
Plant, v., toemboehan, tèttoemboehan, pohon, pokok.
Plantage, v., tanèman, kèbon.
Planten, mènanim, mènandoer; (**van geschut**), mèmboeboeh, mèn-gatoer, mènjàdiakèn; (**Van een vlag**, enz.), mèmperdirikèn, mèm-masang.
Plantengif, o., oepas, ipoe.
Plantengom, v., gètah, poeloet.
Plantenluis, v., toengau.
Planter, m., toewan tanah, toekang kèbon.
Plantsoen, o., tanèman, pètanèman.
Plas, m., rawah, tèlaga, lopak, koebang, pètjomberan, tèmpat betjek.
Plasregen, m., hoedjan lèbat (dè-ras).
Plassen, mènjàboer, bèrkèttjim-poeng.
Plat, rata, pipeh, gepeng, leper, tjeper, papar, papak, penjèt, kèmpes; (**grof**), kasar, tiada haloès; (**op den buik**), mènngkoerèb, tiarap; **Plat ter aarde vallen**, kadjeroemoes; (**Een huis met een dak**), roemah papak.
Platdrukken, mènmenjetkèn, mènnggepengkèn.
Platina, o., èmas poetih.
Platluis, v., pidjat.
Platneus, m. en v., idoeng pesek.
Platschieten, mènembak sampai roeboeh.
Platteland, o., padoesoenan.
Plebs, o., orang kètjil (hinadina).
Plecht, v., tingkat haloean.
Plechtig, dèngan oepatjara.

- Plechtigheid**, v., oepatjara, atlasmat.
- Pleegkind**, o., anak angkat (poengoet, piara).
- Pleegmoeder**, v., mak angkat.
- Pleegvader**, m., bapa angkat.
- Pleet**, o., tēmbaga poetih.
- Plegen** (**gewoon zijn**), biasa, memang, adatnja; (**bedrijven**), bērbowat; (**verzorgen**), mēmēliharakēn, mēndjagal.
- Plein**, o., medan, padang tanah lapang; (**voor een vorstelijke woning**), halaman, aloen-aloen.
- Pleister**, v., (**medicament**) tampal, pēlester; (**metselkalk**), pērēkat, lepa.
- Pleisteren** (**met een pleister beleggen**), mēnampal; (**bestrijken met metselkalk**), mēlepa, mēlester; (**vertoeven**), bērhēnti.
- Pleisterplaats**, v., tēmpat pērēntian (pēsinggahan), pasanggērahan.
- Pleiten**, bēratjara.
- Pleizier**, o., kasoekaān, soeka hati, kasēnangan hati; **Pleizier maken**, bērsoeka-soekaān, bēramalramaian.
- Plek**, v., (**plaats**), tēmpat; (**vlek**), nodā.
- Plengen**, mēntjoetjoerkēn, mēnawang, mēnoempahkēn.
- Pletten**, mēnggēpengkēn, mēmēnjētkēn.
- Plicht**, m., wadjib, kawadjiban, roekoen, pērlōe.
- Plichtpleging**, v., roewadah.
- Plichtshalve**, karēna wadjib.
- Plichtverzuim**, o., pēlanggaran (pēlalaian) wadjib.
- Plieg**, v., tēnggala, badjak, wēloekoe; (**troep**), kawan, pērtoemboekan, pērkoempoelan.
- Ploegen**, mēnēnggala, mēmbadjak, mēloekoe.
- Ploegijzer**, o., tadjak, mata tēnggala.
- Ploegschaaf**, v., kētam (sēroet) lidah.
- Ploegvoer**, v., aloer, aloeran.
- Ploffen**, mēndjēlēpak, djatoh gēdēboeg, mēnggēlēboek; (**ontploffen**), mēlētoep, mēlētos.
- Plombeeren**, mēnoempat, mēmboeboehi timah, mēnoetoep (mēngisi) dēngan timah; (**met loodjes merken**), mēnarohi tjap.
- Plomp** (**zwaar**), oembang; (**lomp**), kasar, koerang adjar, tiada tahoe adat.
- Plomp**, m., (**het geluid**), tjēmpēloeng, tjēboer.
- Plompen**, mēnjēboer, mēnjēmpēloeng.
- Plooi**, v., lipatan, lipat, lēpit, lēmpit.
- Ploolen**, mēlipat, mēlēmpit; (**van den mond**), mēngēpot, mēnarik moeloet kepot.
- Plotseling**, tiba-tiba, sakoenoengkoenoeng, dēngan kaget.
- Pluim**, v., djamboel, djambak, koentjoeng.
- Pluimgedierte**, o., bangsa boeroeng-boeroeng.
- Pluimpje**, o., (**prijze, lof**), poedji, poedjian.
- Pluis**, v., boeloe kain, ramboet.
- Pluizen**, mēnjēlisik, mēnjaboeti boeloe.
- Plukken**, mēmētik, mēngambil, mēngoendoeh, mēngalap, mēmoengoet.
- Plukloon**, o., oepah mēmētik (mēmoengoet).
- Pluksel**, o., tiras.
- Plunderen**, mēndjarah, mērampas.
- Plunje**, v., pakaian.
- Plus-minus**, koerang-lēbih, kira-kira.
- Poeder**, v. en o., sērboek, boeboek, tēpoeng; (**uit de apotheek**), obat loemat.
- Poedersuiker**, v., goela pasir.
- Poel**, m., pētjomberan, koebang, longkang, pēloempoeran.
- Poelepetaat**, m., ajam moetiarā.
- Poep**, m., tahi, kakotoran.
- Poespas**, m., tjampoer adoek.
- Poets**, v., bida, djinaka, pērdajaān;

- Iemand een poets spelen**, mēmpērdajakēn, bērmain gila, mēmbodokēn.
- Poetsen**, mēnggosok, mēnjikat, mēngkilap-kēn.
- Poezilig**, montok, gēmoek, tamboen.
- Poffen**, mēngēmpos, mēmbēmbam, mēnamboes.
- Pogen**, mēnjoba, mēntjoba, mēngoesahakēn diri.
- Pokdalig**, boerik, bopeng, bērpa-roet katoemboekan.
- Poken**, mērodok, mēnjogok.
- Pokken**, v., katoemboekan, tjatjar; (**Water**—), tjatjar ajēr; (**Spaan-sche** —) patek.
- Polijsten**, {mēngoepam, mēnggilap-kēn.
- Politie**, v., polisi.
- Politieagent**, m., oepas polisi, mata-mata polisi.
- Politiebureau**, o., kantor polisi.
- Politiehoofd**, o., kapala polisi.
- Politieinspecteur**, m., sēkaet.
- Politiewacht**, v., kawal (pēndjagaān) polisi.
- Politiezaak**, v., pēr-kara polisi.
- Polis**, m., nadi.
- Polsader**, v., oerat nadi.
- Polsagewricht**, o., boekoe (pērgēlangan) tangan.
- Polslag**, m., dēnjoet oerat nadi.
- Polygamie**, v., pēmiaraān (pērka-winan) bini lēbih dari satoe, pērmadoean.
- Pomp**, v., pompa.
- Pompelmoes**, o., djēroek bēsar, djēroek bali.
- Pompen**, mēmompā, mēnarik pompa.
- Pompoen**, m., laboe.
- Pond**, o., poen; **Een gewicht van 1 1/4 pond**, kati.
- Ponjaard**, m., kēris, sēkin.
- Pont**, v., pērahoē tambangan (ere-tan).
- Pontonbrug**, v., djēmbatan pērahoē.
- Pool**, v., koetoeb; **De Noordpool**, koetoeb sjamali (lor, oetara);
- De Zuidpool**, koetoeb djanoebi (kidoel, sēlatan).
- Poolster**, v., bintang koetoeb.
- Poort**, v., pintoe bēsar (gērēbang), lawang, lawang sēketeng.
- Poortwachter**, m., pēnoenggoe pintoe.
- Poos**, v., djoeroes, djēnak, pēr-hēntian, tempo, bēntar.
- Poot**, m., kaki, tjakar; (**op zijn — spelen**), goesar, marah, mēmbikin roesoeh.
- Pootig**, koewat.
- Pootstok**, m., toegal, pandja.
- Poover**, miskin, papa, mēlarat.
- Pop**, v., anak-anakan, boneka, patoeng, orang-orangan; (**van een vlinder**), indoeng.
- Popelen (van het hart)**, mēng-gēlitik, mēndērodok.
- Poppenspel**, o., wajang golek, wajang koelit.
- Poppenspeler**, m., dalang.
- Populair**, di soekāi orang banjak.
- Por**, v., tikam, toesoek.
- Poreus**, bērlombang-lobang, bēroeman.
- Porie**, v., lobang (liang) roeman.
- Porselein**, o., tēmbekar bētoel, bēling.
- Porseleinwinkel**, m., kēdai (toko) barang-barang tēmbekar (bēling).
- Port**, o., (**briefport**), bajaran soerat.
- Portaal**, o., sērambi, gang.
- Porte-brisēe**, v., pintoe rangkēp (koepoe-taroeng).
- Portie**, v., bagian.
- Portier**, m. en v., pēnoenggoe (pēndjaga) pintoe; (**koetsdeur**), pintoe kareta.
- Portret**, o., pēta, gambar, portēret.
- Post**, m. en v., (**deurstijl**), djēnang (tiang) pintoe; (**wacht**), kawal, pēngawal, pērdjagaān; (**ambt**), djabatan, pēkērdjaān; (**last**), tanggoengan, (**posterij**), pos.
- Postbeampte**, m., pēgawai kantor pos.

- Postbode**, m., oepas pos, pasoe-ratan.
- Posteeren**, mēnoendjoekkēn tēm-patnja, mēmbēri tēmpat, mēndja-gakēn.
- Postelein**, v., gelang.
- Posthuis**, o., roemah (los) pos koeda.
- Postkantoor**, o., kantor pos.
- Postkar**, v., kahar pos.
- Postmerk**, o., tjap (mētērai) soe-rat pos.
- Postpaard**, o., koeda pos.
- Postpapier**, o., kērtas soerat kiri-man.
- Postuur**, v., sikap, dēdēg, roepa, roman.
- Postwagen**, m., kareta pos.
- Postweg**, m., djalan raja (bēsar, pos).
- Postzegel**, o., mētērai soerat pos.
- Pot**, m., (*met wijden mond*), koewali, bēlanga, paso, djēmban-gan; (*urnvormig*), pērioek, gēntong, tēmpajan.
- Potdeksel**, o., toetoeop koewali, kēkēb.
- Poten**, mēnanēm, mēnoegal, mē-mandja.
- Potlepel**, m., sendok koewali.
- Potlood**, o., pottēlot.
- Potten** (*sparen*), mēnjimpēn, mēnjelēngi.
- Pottenbakker**, m., toekang koe-wali, orang lio.
- Pottenbakkerij**, v., pēmbakaran (dapoer) koewali, lio.
- Praaien**, mēnjēroe, mēmanggil.
- Praal**, m., oepatjara.
- Praalgraf**, o., tjandi.
- Praalhans**, m., orang pērlentai (pērsolik).
- Praam**, v., pērahoe tongkang, djoe-koeng bēsar, sampan.
- Praat**, v., bitjara, katja; **Veel praats hebben**, bērmoeloet bē-sar, tjērewet.
- Praatje**, o., pērtjakapan, omong-omongan, kata-kata; (*los ge-rucht*), kabar angin.
- Praatziek**, gēlatak, moeloet gatēl.
- Pracht**, v., kamoeliaān, kaIndahan.
- Prachtig**, indah (bagoes) sēkali, moeliawan.
- Praedestinatie**, v., takdir.
- Pram**, v., soesoe, tetek.
- Prangen**, mēndjēpit, sēsak.
- Prat**, kotjak, mēgah.
- Praten**, bitjara, bērkata, bērtjakap, mēngomong, bērtoetoe.
- Predikant**, m., pandita, padēri.
- Predikatie**, v., chotbat.
- Prediken**, mēngadjar, mēmbatja chotbat.
- Predikstoel**, m., mimbar.
- Prent**, v., gambar, pēta.
- Prentenboek**, o., kitab (boekoe) gambar-gambar.
- Present** (*tegenwoordig*), hadlir, bērhadlir, ada.
- Present**, o., (*geschenk*), pēmbērian, anoegēraha, karoenia, barang jang di bēri (kasi), pērsēmbahan, pē-rēsēn, oepah, gandjaran.
- Presenteerblad**, o., baki, talam, doelang, tjeper.
- President**, m., pērsiden.
- Pressen**, mēngērakkēn, mēmak-sa.
- Pret**, v., kasoekaān, karamaian;
- Pret maken**, bērsoeka-soekaān, bēramai-ramaian.
- Preutsch**, bērttingkah.
- Prevelen**, bērkata di dalēm moe-loet.
- Priēel**, o., poendjoeng.
- Priem**, m., poesoe, pēnjoetjoe, pēngōrek, soedjen.
- Priester**, m., imam, modin, lēbai, pēnghoeloe; (*Heidensch* —), adjar; (*Roomsche-Cath.* —), padēri.
- Priesterorde**, v., pēratoeran imam.
- Prijken**, tērhias.
- Prijs**, m., (*lof*), poedji, kapoedjian; (*waarde*), harga, rēga; (*lot*), oentoeng; (*buit*), rampasan, dja-raham; **Op prijs stellen**, mē-ngindahkēn, mēmbilangkēn, mēnghargakēn; **Prijs geven**, mēnjērakkēn, mēninggalkēn.

- Prijslijst**, v., daftar harga barang-barang.
- Prijzenswaard**, patoet (haroes) di poedji.
- Prik**, m., toesoek, tjoetjoeok, tikam.
- Prikkelen**, mēnggertak, mēnggērakkēn, mēmanaskēn, mērangsang.
- Prikken**, mēnoesoek, mēnjoetjoeok, mēnikam.
- Prins**, m., anak radja, poetēra, pangeran.
- Prinses**, v., poetēri, toewan poetēri.
- Privaat**, o., djamban, kakoes.
- Probeeren**, mēntjoba, mēnjoba.
- Procedeeren**, bēratjara, bērpērkarā.
- Procent**, o., dalēm sēratoes.
- Proces**, o., pērkarā, pēradoean, atjara.
- Proceskosten**, m., bēlandja (ongkos) pērkarā (hoekoem).
- Processie**, v., pērarakan, arak- arakan.
- Processtuk**, o., soerat katēranjan pērkarā.
- Procesverbaal**, o., soerat pēmbēritaān (pēmēriksaān).
- Productief**, bērhasil, mēngēloewarkēn hasil.
- Proef**, v., tjoba, pērtjobaān; (**monster**), tjonto; (**blijk**), kanjataān; **Op de proef stellen**, mēntjoba.
- Proeven**, mēnjoba, mēngētjapi.
- Profijt**, o., laba, oentoeng, hasil.
- Pronken**, mēmpēragakēn; (**van een pauw**), mēngigal.
- Prooi**, v., mangsa; (**buit**), ram- pasan.
- Prop**, v., soempat, soempēl, pērop; (**op een geweer**), ēnal.
- Proppenschieter**, m., boeloeh lētoep.
- Propvol**, pēnoeh sēkali, sēsak.
- Proviand**, o., bēkal, pērbēkalan.
- Province**, v., moekim.
- Provisie**, v., bēkal, isi goedang.
- Provisiekamer**, v., sēpen, goe- dang.
- Prullen**, mēradjoeok.
- Pruim**, v., sakapoer-sirih, sēpah, kinang; (**Tabakspruim**), soe- soer.
- Pruimen (van sirih)**, makan sirih; (**van tabak**), mēnjoesoer.
- Prul**, v., orang (barang) jang tiada bērgoena.
- Pruttelen**, mēradjoeok, mēnjomel.
- Publicatie**, v., soerat maloemat, soerat oendang-oendang.
- Publiek**, zie: **Openbaar**.
- Publiek**, o., (**menigte**), orang ba- njak.
- Puik**, tēroetama, bagoes (balk) sē- kali.
- Puimsteen**, m., batoe timboel.
- Puin**, o. en v., bongkaran, romba- kan, poewin.
- Puist**, v., bisoel, bēntil, poeroe.
- Pulver**, o., zie: **Poeder**.
- Punt**, v. en o., (**stip**), nokta, titik; (**uiteinde**), hoedjoeng, poetjoeok, poentjak; (**scherpe — aan wa- pens**, enz.), mata; (**zaak**), pēr- karā, fatsal, bab.
- Puntlicht**, o., pantoen.
- Puntig**, lintjip, tadjēm.
- Purgeeren**, minoem obat pēntja- har, mēntjahaar, mēngoeroes- oeroes.
- Purgeermiddel**, o., pēntjahaar, obat boewang ajēr, oeroes-oeroes.
- Purper**, o., woengoe, warna woe- ngoe.
- Put**, m., pērigi, soemoer; (**kuil**), tēlaga, lobang.
- Putemmer**, m., timba.
- Putketen**, v., rantai pērigi (soe- moer).
- Putrad**, o., roda (djantēra) pērigi (soemoer).
- Puts**, v., timba pērahoe (kapal).
- Putten**, mēnimba, mēngambil ajēr dēngan timba.
- Putwater**, o., ajēr pērigi (soemoer).
- Putzwengel**, m., senggotan (kajoe senggotan) pērigi (soemoer).
- Puur (zuiver)**, bērsih, soetji; (**on- vermengd**), bēlaka, toelen, tiada tērtjampoer.
- Python**, m., oelēr sawa.

Q.

Quarantaine, singkiran akan mën- | djaga penjakit sampar.

R.

Ra, v., përoewan, andang-andang, gandar-tiang.

Raad (advies), m., nasihat, bitjara, ichtiar; (**vergadering**), madjêlis, rapat, diwan; **Raad van State**, diwan karadjaän; **Raad van Indië**, diwan tanah India Nederland; **Ten einde raad zijn**, tiada bërakal lagi, poetoës asa (harêp).

Raadhuis, o., gëdong bitjara, balai.

Raadplegen, bërbitjara, bërmoëafakat.

Raadsel, o., tëka, tëka-tëki, badean, tëbakan.

Raadselachtig, moesjkil, gölap, tiada tërang (tëntoe).

Raadslid, o., sakoetoe madjêlis.

Raadsman, m., pënoeloeng bitjara, mantëri, orang jang mëmberi nasihat.

Raadzaam, patoet.

Raaf, v., boeroeng gagak (gaok).

Raagbol, m., sapoe laba-laba.

Raak, këna, tërkëna, sangkil.

Raam (venster), o., djëndela, tingkap; (**om er op te werken**), kandang, pëmidangan.

Raap, v., lobak.

Raar (vreemd), adjaib, aneh; (**zeldzaam**), djarang.

Rabarber, v., kalëmbak.

Rabat, o., (**korting**), potong, tjëngkolong; (**tuinbed**), petak.

Rad, o., djantëra, roda, poëtëran.

Rad (vlug), lantjar, dëras, pantas, tjëpat, lëkas.

Raddraaler, m., pëngharoe.

Radeloos, poetoës asa (harêp), tiada bërdaja lagi.

Raden, mënërka, mënëbak, mëm-bade; (**raad geven**), mëngich-tiarkën, mëmberi bitjara.

Raderboot, v., kapal asëp bëroda.

Radijs, v., lobak.

Rafel, v., tiras.

Rag, o., sarang laba-laba.

Rak, o., zie: **Rek**.

Rakelings, hampir (koerang sëdi-kit) këna.

Raken, këna, mëngënaï, mëngëna-kën, mëlånggar; (**grenzen aan**), bëramping, bërlengket; (**betreffen**), akan; **Aan den grond raken**, tërdampar, kandas; **Van zijn stuk raken**, bingoeng, djadi bingoeng.

Ram, m., domba (kambing, biri-biri) djantan (laki-laki); (**het sterrenbeeld**), boerdsj, hamal.

Rammelaar, m., (**belletje**), këlinting, këlontong; (**mannetjes konijn**), këlintji djantan.

Rammelen (een rammelend geluid maken), gëmërëtak, gëmërisik, gëmërintjing, gëmëlotak; (**ranselen**), mëmoeokoel, mëmaloë, mëlabërak; (**van den honger**), kalaparan, moewal lapar; (**babelen**), bëleter, mëngotjeh.

Ramp, v., bëla, tjilaka, tjilaka bësar.

Rampspeedig, tjilaka, oentoeng malang.

Rancune, v., dëndam, bëntji.

Rand, m., pinggir, tëpi, birai, birih, bibir.

Rang, m., pangkat, daradjat, ka-doedoekan; (**reeks**), atoëran.

Rangschikken, mëngatoer, mëng-

atoerkèn; (**medetellen**), mēmbilang, mēnoeroetkèn.

Rank (slank), lansar, ramping.

Rank, v., (**spruit**), soeloer.

Rans, tēngik.

Ransel, m., kērpai; (**slaag**), poekoel, hantēm, bēri.

Ranselen, mēmoekoel, mēmbēri, mēnghantēm, mēmbēlasah, mēlabērak.

Rantsoen, o., mēsara, sara, rangsoem.

Rap, pantas, tjēpat, lēkas; **Jan Rap en zijn maat**, orang hina-dina.

Rapier, o., pēdang soedoek.

Rapport, o., pēmbērian tahoe, la-poer.

Rariteit, v., barang aneh (jang adjaib).

Ras (soort), o., djēnis, bangsa.

Ras (vlug), sigēra, tjēpat, pantas, lēkas.

Rasp, v., paroed, paroedan.

Rasterwerk, o., tēratjak, tēroetjoek, kisi-kisi.

Rat, v., tikoēs; **De stinkrat**, tjēroeroet.

Rattenkruit, o., warangan.

Rattenval, v., djēpēlakan tikoēs.

Rauw, mēntah; (**van de huid**), letjet.

Ravijn, o., djoerang.

Razen, mēmbikin roesoeh, geger.

Razend, gila, tērlaloe marah.

Reaal, m., real, ringgit.

Rebel, m., orang doerhaka.

Recept, o., soerat doktor (tabib).

Recht (niet krom), lēmpēng, kēntjēng, loeroes, bētoel, rata; (**waar**), bēnar, bētoel, sah, sadjati; **Recht door zee**, tēroes tērang, ichlas;

Terecht komen (belanden), datēng, djatoh; (**gevonden worden**), tērdapēt kombali; **Recht op iets aanhouden**, mēnoedjoe.

Recht, o., (**belasting**), tjoekai, bea, padjēk; (**aanspraak**), hak; (**wetten**, enz.), hoekoem; **Recht doen**, mēmbēnarkèn, mēnghoe-

koemkèn, mēmbowewat insaf; **In rechten betrekken**, mēndakwa.

Rechtbank, v., madjēlis bitjara, mahkamah pēngadilan; (**— van omgang**), rad sambang.

Rechtdoor, tēroes, tēroes-mēnēroes, lēmpēng.

Rechtens, sabētoelnja, sabēnarnja.

Rechter, m., hakim, kadi.

Rechter (het tegenovergestelde van linker), kanan, sabēlah kanan; **Rechterhand**, tangan kanan.

Rechterlijk, hoekoem, dari fihak hoekoem; (**De — e macht**), koe-wasa hoekoem, pērhimpoeanan hakim.

Rechtgeaard, bēradat (bērtabiat) baik.

Rechtgeloovig, islam, sēlam, muslim, moekmin.

Rechthebbend, moestahak, mēmpoenjai hak.

Rechthoek, m., ampas pēsagi pandjang; (**rechte hoek**), sikoe.

Rechtmaken, mēmbētoekèn, mēlēmpēngkèn.

Rechtmatig, patoet, bētoel, halal.

Rechtop, tēga, bērdiri lēmpēng.

Rechts, kanan, sabēlah kanan.

Rechtsaf, kakanan.

Rechtscollege, o., madjēlis bitjara (hakim).

Rechtsgebied, o., hoekoem, da'rah hoekoem.

Rechtsgeding, o., atjara, singkēta pērkara.

Rechtsom, balik kakanan.

Rechtspraak, v., kapoetoesan hoekoem.

Rechtspreken, mēnghoekoemkèn, mēmoetoeskèn hoekoem.

Rechtstandig, bērdiri bētoel (tēgap).

Rechtstreeks, tēroes, bētoel, lēmpēng, kēntjēng, mēnoedjoe.

Rechtsvervolging, v., pēnoentoe-tan hoekoem.

Rechtsverzuim, o., salah hoekoem.

Rechtsvordering, v., dakwa, pëngadoean.
Rechtvaardig, adil, bënar, bëtoel.
Rechtvaardigen, mëmbernarkën, mënjatakën.
Rechtzinnig, bëribadat bëtoel.
Recipiëeren, mënërima, mënjam-boet.
Reclameeren, mëndakwa, tiada tërima.
Recommandeeren, mëmoedji.
Reçu, o., soerat tanda tangan.
Redacteur, m., pëngarang, rëdaktir.
Reddeloos, tiada boleh (dapët) di toeloengi lagi.
Redden, mënoeloengi, mëlëpaskën, mëloepoetkën; (**vrijkoopen uit de slavernij**), mënëboes.
Redding, v., përtoeloengan, përlëpasan.
Reddingboot, v., përahoë (sëkotji) pënoeloeng orang tjilaka di laoet.
Rede, v., (**verstand**), boedi, pëkërti, aka-boedi; (**redevoering**), përkataän, pëngadjaran, bitjara; **Iemand in de rede vallen**, bërtjampoer moeloet.
Redelijk, patoet, haroes, sëdër-hana, sëdëng, boleh djoega; (**met verstand begaafd**), bërboedi.
Redelijkerwijs, dëngan patoet-nja.
Redeloos, tiada bërboedi.
Reden, v., sëbab, karëna, moela, pohon.
Redetwisten, bërbantah-bantah.
Redoute, v., koeboe.
Reebok, m., kidang, kidjang.
Reede, v., pëlaboehan.
Reeds, soedah, tëlah.
Reef, o., pias.
Reeks, v., baris, djadjar, bandjar.
Reep, m., (**touw**), tali; (**smalle strook**), tjarik, përtja.
Reet, v., tjëlah, rëngat, bëntetan.
Regeeren, mëmërentahkën, mëmegang pamërentahan nëgëri.
Regering, v., pamërentahan karadjaän; (**De hooge** —), pamërentahan bësar.

Regel, m., (**voorschrift**), sjart, kanoen, përentah; (**gewoonte**), sonnat, adat; (**lijn**), garis, sipat; (**tusschenstijl**), pëlantjar.
Regelen, mëngatoer, mëmatoetkën, mëmbëreskën, mëmërentahkën.
Regeling, v., pëngatoeran, përa-toeran, përentah.
Regelmatig, dëngan atoeran, bëres.
Regen, m., hoedjan; **Dichte regen**, hoedjan lëbat (dërës); **Motregen**, hoedjan rintik-rintik, gërimis.
Regenboog, m., bianglala, pëlangi, koewoeng.
Regenbui, v., zie: **Regen**.
Regendruppel, m., titik (tetes) ajër hoedjan.
Regenen, hoedjan, ada hoedjan.
Regenmoesson, m., moesim hoedjan, rëndëng.
Regenscherm, o., pajoeng; (**Men — gebruiken**), bërpajoeng, mëmakai pajoeng; (**Men — openen**), mëmboeka pajoeng.
Regent, m., (**regeerder**), pëmërentah, kapala përentah; (**hoofd van een regentschap**), boepati.
Regentschap, o., (**bestuursaf-deeling**), kaboepaten.
Regentijd, m., moesim hoedjan, rëndëng.
Regenwater, o., ajër hoedjan.
Register, o., daftar.
Reglement, o., soerat përentah.
Reiger, m., boeroeng koentoel, bëlëkok, bëlëkek.
Reiken (komen tot), sampai; (**naar iets**), mëntjapai; (**De hand — helpen**), mënoeloeng, mëmbantoe.
Reikhalzen, rindoe, mërindoekën, këpingin.
Rein, bërësih, soetji; (**geoorloofd**), halal.
Reinigen, mëmbëresihkën, mënjoe-tjikën.
Reiniging, v., pëmberësihan, pë-

njoetjan; (**godsdienstig**), gasal; (**der billen**), tjebok.

Reis, v., (**te land**), përdjalanan, përdaratan; (**te water**), pëlajaran.

Reisgenoot, m., kawan (tëmön) di djalan.

Reiskosten, m., bëlandja (ongkos) di djalan.

Reispas, m., soerat pas.

Reisvaardig, sëdia akan (boewat) bërangkat.

Reizen (**te land**), bërdjalan; (**te water**), bërlajar, naik përahoë (kapal).

Reiziger, m., orang bërdjalan (bërlajar).

Rek, o., (**kapstok**, enz.), sampiran; (**platliggend**), para-para, rak.

Rekenboek, o., kitab pëngadjaran ilmoe itoengan.

Rekenen, mëngitoeng, mëngirangira, mëmbilang, mëndjoemlah; (**schatten**), mënaksir; (**het er voor houden**), sangka, kira, mënjangka; (**op iets** —), mëngharëp harëp, mënëntoekën.

Rekening, v., soerat oetang, rekëning, kira-kira; **Een** — **opmaken**, mëmboewat rekëning; **Op** — **koopen**, mëmbëli oetang; **Voor zijne** — **nemen**, mënanggoeng; **De** — **vereffenen**, mëmbajar loenas, mënjëlësaikën oetang.

Rekenkamer, v., diwan hisab, kantor pëmërentahan harta nëgëri.

Rekenkunde, v., ilmoe itoengan.

Rekenraam, o., (**der Chineezen**), sipoewa.

Rekenschap, v., kira-kira, djawab.

Rekken (**langer worden**), moeloer; (**langer maken**), mëmondjangkën, mëlandjoetkën, mëlambatkën.

Reliquie, v., barang poesaka.

Renegaat, m., orang moertad.

Rennen, lari, bërlari kërass, bërlomba-loembaän.

Rente, v., boenga, anakan, përe-

sen; **Rente genieten**, makan (mënarik) boenga.

Rentenier, m., orang jang hidoep dari boenganja.

Rep, m., (**In** — **en roer brengen**), mëngharoe-biroe, mënggëmparkën, mënggadoehkën.

Reparabel, përlöe (boleh) di bëtoelkën.

Repareeren, mëmbaiki, mëmbëtoelkën, mëmbënarikën, mëndan-dani.

Repatriëeren, poelang (balik) kënëgërinja.

Request, o., soerat përmintaän (përmoehoenan).

Requestreeren, mëmpërsëmbahkën soerat përmoehoenan.

Reserve, v., tjadang, sëdia, simpënan.

Reserveeren, mëntjadang, mënjëdiakën, mënjimpën.

Resideeren, doedoek, diam, bërsëmajam.

Resident, m., residen.

Residentie, v., karesidenan.

Rest, v., katinggalan, sisa, lëbih, kalëbihan.

Restauratie, (**inlandsche** —, **waar toeberelde spijzen verkocht worden**), lapau nasi.

Resteeren, tinggal, bërsisa.

Retireeren, moendoer, balik, bërbalik.

Reu, m., andjing djantan (laki-laki).

Reuk, m., (**het orgaan**), pëntji-oem; (**geur**), baöe, ganda; **Een aangename** —, baöe aroem (wangi); **Een onaangename** —, baöe boesoek (batjin); **In een slechten** — **staan**, bërnama boesoek.

Reukgras, o., akar wangi.

Reukolie, v., minjak wangi (raksi).

Reukvat, o., pëdoepaän.

Reukwerk, o., baöe-baöean, raksi, kasal, doepa, sëtanggi, djëbat, minjak wangi.

Reukzeep, v., saboen wangi.

Reus, m., raksasa, datia, gërgasi;

- (**groot mensch**), orang tinggi bésar, orang djangkoeng.
- Reuzel**, v., gèmoek, lèmak, gèmoek (minjak) babi.
- Reuzenschelp**, v., kima.
- Reuzenslang**, v., oelèr sawa.
- Reven**, mènjangsing (mèngèlatkèn, mèmiaskèn) lajar.
- Revisie**, v., papèriksaan soerat-soeratnja pèrkara oleh hakim jang lèbih tinggi.
- Revolver**, v., pistoel poetèran, repolpèr.
- Rheumatiek**, v., sèngal, entjok, sakit toelang.
- Rhinoceros**, m., badak.
- Rhinoceroshoorn**, m., tjoela badak.
- Rhinocerosvogel**, m., boeroeng ènggang (toekang).
- Rib**, v., iga, roesoek; (**van een kokosblad**), lidi, pèlèpah; (**dak-spar**), oesoek, gèlègar.
- Richel (aan den wand)**, v., bèlèbas; (**op een waschplank**), kèlar.
- Richten**, mènoedjoe, mèmitar, mèngintjèng, mènghadèpkèn; (**Het woord — tot iemand**), mènegor; **Zich — naar**, mènoeroet.
- Richtig**, baik, bètoel, sah.
- Richting**, v., toedjoe, fihak, arah, sabèlah; (**naar Mekka**), kiblat.
- Richtenoer**, o., tali sipat; (**voorbeeld**), tjonto, toeladan.
- Ricinusolie**, v., minjak djarak (pèntjahaar, oeroes-oeroes).
- Ridderorde**, v., bintang, tanda kahormatan.
- Rieken**, bèbaoc.
- Riem (roel—)**, m., kajoeh, pèngajoeh, dajoeng; (**gordel—**), ikat pinggang; (**Schoen—**), tali sèpatoe; (**van papier**), gèndang, kèndang, kodi; (**touw**), tali pèngikat.
- Rietgras**, o., gèlagah, alang-alang.
- Rif**, o., karang, gosong, bèting; (**geraamte**), toelang-toelangan.
- Rij**, v., djadjar, bandjar, baris, lapis, saf, ladjoer.
- Rijbeest**, o., binatang kanaikan (kèndaraan), toenggangan.
- Rijbroek** (voor een stukrijder), tjèlana bamboe; (**gewone**) tjèlana boewat naik koeda.
- Rijden (op een rijder)**, naik, mènaiki, mènoenggang, mènoenggangi; (**op een paard —**), bèrkoeda, naik koeda, mènoenggang koeda; (**in een rijtuig —**), naik, mènoenggang; (**voor anker — van een schip**), bèrtanggol.
- Rijgen**, mèndjloedjoer; (**van kralen**), mèntjoetjoek, mènoesoek, mèrenteng.
- Rijk (niet arm)**, kaja, bèrharta, mampoè; (**kostbaar**), endah, bagoes, bèrharga, mahal.
- Rijk (staat, enz.)**, o., karadjaan; (**gebied**), alam; (**land**), tanah, nègèri; (**macht**), koewasa.
- Rijkaard**, m., orang kaja.
- Rijkdom**, m., kakajaan, harta bènda
- Rijksambt**, o., djabatan karadjaan.
- Rijksbestierder**, m., pèrdana mantèri.
- Rijksbestuur**, o., pèmèrentahan karadjaan (nègèri).
- Rijksdaalder**, m., ringgit.
- Rijksgebied**, o., hoekoem, tanah, karadjaan.
- Rijksinsigniën**, v., alat karadjaan.
- Rijkskroon**, v., makota karadjaan.
- Rijksraad**, m., madjèlis karadjaan.
- Rijksstandaard**, m., alamat karadjaan.
- Rijkszegel**, o., mètèrai karadjaan.
- Rijm**, o., lagoe, sadjak.
- Rijp**, masak, matèng, toewa; (**van personen**), akil (akal) baleg, sampai oemoer; (**Half — van vruchten**), mèngkèl.
- Rijpaard**, o., koeda toenggang (kanaikan).
- Rijpelijk**, soenggoeh-soenggoeh, bètoel-bètoel.
- Rijpen**, masak, matèng, djadi masak (matèng), moelaf toewa; (**van een puist**), mèngangkoet nanah.

Rijs (dun takje), o., ranting.

Rijst (de plant), v., padi; (de aren met zaden), padi; (de nog niet ontbolsterde zaden zonder stengel), gabah; (de gepelde), bĕras; (degekookte), nasi; (op bewaterbare velden geteeld), padi sawah; (van niet of moeilijk bevoelbare velden), padi hoema, padi ladang, padi tipar, padi gaga; (gaargestoomd), nasi koekoesan (aronan); (gaargekookt), nasi tauak (liwĕt); (afzonderlijk in een potje gesloten en zoo in kokend water gaargekookt), nasi tim; (sijnkorrelige —), mĕnir; bĕras mĕnir.

Rijstaar, v., boewah (roenggai) padi.

Rijstblok, o., loempang, lĕsoeng.

Rijstbouw, m., tanĕman padi.

Rijstdiefje, o., boeroeng gĕlatik (djĕlatik).

Rijstebrij, v., boeboer.

Rijstemeel, o., tĕpoeng bĕras.

Rijstkorrel, m., bĕras, bidji bĕras; (Gebroken, —), mĕnir.

Rijstmaat, v., takĕran bĕras, bĕroek, gantang.

Rijstmesje, o., kĕtam, ani-ani.

Rijstoogst, m., pĕngĕtaman (pontonan, pĕnoewaijan) padi, panen.

Rijstpelmolen, m., pĕnggilingan padi (bĕras).

Rijstplant, v., pohon (pokok) padi.

Rijstschuur, v., tĕngkalang, loemboeng, goedang bĕras.

Rijststamper, m., aloe, antan.

Rijststroo, o., (van de halmen), dami, damen, djĕrami; (van de aren), mĕrang.

Rijstveld, o., (bevoelbaar), sawah; (op moerasgrond), sawah rawa; (niet of moeilijk bevoelbaar), tĕgal, tĕgalan, ladang, tipar, gaga, hoema.

Rijstwan, v., njiroe, tampah, tĕtampah.

Rijstwater, o., (afkooksel van rijst), kandji, ajĕr kandji.

Rijtuig, o., kĕndaraan, kareta, karnaikan.

Rijzen (stijgen), naik; (uitzetten), moewai, mĕlar, mĕdok; (opkomen van zon of maan, enz.), kaloewar, tĕrbit, naik; (opkomen van de borsten eener vrouw), montok; (opstaan), bangoen, bĕrbangkit, bĕrdiri; (Te berge — der haren), bĕrdiri, bangoen, mĕngkirik.

Rijzweep, v., tjamboek, tĕmĕti.

Rillen, gĕmĕtĕr, mĕndĕrodok, gigil.

Rimpel, m., kĕroet, kisoet, pĕrlĕpitan.

Ring, m., tjintjin, ali-ali; (om den pols), gĕlang; (om den enkel), gĕlang kaki, kĕrontjong; (aan den hals), kaloeng; (hoepel om iets), simpai; (om zon of maan, enz.), gĕlanggong, kalangan.

Ringmuur, m., pagĕr tembok bĕrkoeliling.

Ringvinger, m., djari manis.

Ringworm, m., koerap.

Rinkelbel, v., kĕlintingán, kĕrontjong.

Rinkelbom, v., rĕbana.

Rinkinken, gĕmĕrĕntjing.

Rinsch, asĕm, rada asĕm.

Ritselen, kĕrosok, mĕngĕrosok, mĕnggĕrisik.

Ritsig, gatĕl, kĕpingin bĕrdjantan (bĕrlaki).

Rivier, v., soengai, kali.

Rivierarm, m., simpangan (tjambang, anak) soengai (kali).

Rivierbed, o., toebir soengai.

Rivierdijk, m., tambak (tarbis, gili) soengai (kali).

Rivieroever, m., pinggir (tĕpi) soengai (kali).

Rivierschildpad, v., koera-koera.

Riviervisch, m., ikan soengai (kali).

Rivierwater, o., ajĕr soengai (kali).

Rivierzand, o., pasir soengai (kali).

Rob, m., andjing laoet.

Robijn, m., pĕrmata merah, manikam.

Rochelen, mĕmbĕlahak.

Roede, v., (duimstok), rotan, tang; kai; (mannelijk deel), pĕli, boe^{te} toe; (maat), toembak, roe.

Roef, v., (aan boord van een schuit), boeranda.

Roelen, bĕrdajoeng, mĕndajoeng, mĕngajoeh.

Roelspaan, v., dajoeng, pĕngajoeh.

Roekeloos, tĕrlaloe bĕrani, angkara.

Roem, m., gah, poedji, kapoedjian.

Roemen, mĕmoedji, mĕmĕgahkĕn.

Roemer, m., (beker), piala.

Roemrijk, kapoedjian, tĕrpoedji, tĕrmasjhoer.

Roepen, mĕmanggil, mĕnjĕroe-njĕroe, bĕrtĕreak.

Roer, o., kĕmoedi; (geweer), bĕdil, sĕnapan.

Roeren, mĕngadoek, mĕngoebĕk; (Den mond —), mĕngotjeh; (Het hart —), mĕrawankĕn.

Roerend (aandoenlijk), sĕdih, mĕnjĕdihkĕn, mĕrawankĕn hati; (van goederen), bĕrgĕrak, boleh di angkat (di bawa, di pindahkĕn).

Roerganger, m., djoeroemoedi.

Roerloos, tiada bĕrgĕrak.

Roes, m., mabok.

Roest, m., kĕrat, tahi.

Roesten, bĕrkĕrat, bĕrtahi.

Roet, o., djĕlaga, sawang, itĕm pantat koewali.

Roezemoezig, roesoeh, gadoeh.

Rog, m., ikan pari.

Roggebrood, o., roti itĕm.

Rok, m., (onderlijfskleed der inlanders), saroeng, kain, bĕbĕd, tapih.

Rol, v., (opgerold voorwerp), goeloeng, goeloengan; (register), daftar; (voor een tooneelspeeler), lakon; (—blok), lindĕsan, pĕlindĕsan.

Rolkussen, o., bantal goeling.

Rollen, goeloeng, mĕnggoeloeng, mĕnggoeloengkĕn (mĕnggoeling-

kĕn); (Zelf rollen), bĕrgoeloeng, bĕrgoeling; (Door elkander —), bĕrgoeloeng-goeloeng, bĕrgoeling-goeling, bĕrpĕlantingan; (van de tranen), bĕrlinang-linang.

Rolrond, goeloeng-goeloeng, giling.

Rolsteen, m., (wrijfsteen), batoe giling.

Rommel, m., barang-barang jang tiada tĕrpakai lagi, pĕrtoempoe-kan barang bĕroepa-roepa.

Romp, m., badan, awak, togok.

Rond, boelat, boentar, boendĕr; (geheel), soentoek; (van een getal), gĕnap; (van de borsten eener vrouw), montok; In het rond, koeliling, bĕrkoeliling, moebĕng.

Rondbazuinen, mĕngchabarkĕn, mĕwartakĕn, mĕmasjhoerkĕn.

Rondborstig, tĕroes-tĕrang, loeroes.

Rondbrengen, mĕmbawa koeliling.

Rondeelen, mĕmbagi-bagi.

Ronddolen, mĕngombara, mĕlantjong, mĕngidĕr.

Ronddraaien, mĕmoetĕr, tĕrpoetĕr, bĕrpoetĕr, bĕrpoesing.

Ronde, v., kawal sambang, ronda.

Rondgaan, bĕrdjalan koeliling, bĕrkoeliling, bĕridĕr.

Rondgang, m., pĕridĕran; (in den tempel te Mekka), tawaf; (optocht), pĕrarakan, arak-arakan.

Rondgluren, mĕlihat (mĕmandang, mĕnghintai) bĕrkoeliling.

Rondhout, o., kajoe gĕlondongan (boendĕr).

Rondkijken, mĕlihat (mĕmandang) bĕrkoeliling.

Rondom, koeliling.

Rondstrooien, mĕnghamboerkĕn (mĕnjĕbarkĕn) koeliling; (van een bericht, enz.), mĕma'loemkĕn, mĕwartakĕn koeliling.

Rondtasten, mĕraba-raba, mĕraba bĕrkoeliling.

Ronduit, tĕroes-tĕrang.

Rondventen, mëndjoewal bërkoeliling.
Rondventer, m., këlontong, toekang djoewalan bërkoeliling.
Rondzwerwen, mêngombara, bërkoeliling.
Ronken (snorken), mëndëngkoer, mêngorok.
Rood, merah; (**Licht—**), merah moeda; (**Donker—**), merah toewa (moeroep), (**Schaamrood**), bëra moeka; **De Roode Zee**, laet kolzom.
Roodbruin, warna perang.
Roodharig, bëramboet merah (perang).
Roodvonk, o., sakit (pënjakit) djëngkëring.
Roof, m. en v., rampasan, begalan, samoenan, djarahan, pamalingan, përampokan, pëngëtjoe; (**korst van een wond**), këroeping, oepil.
Roofdier, o., binatang ganas (boewas).
Roofpartij, v., ('s nachts), rampokan, ketjoe.
Roofschip, o., kapal (përahoë) përampok (badjak).
Roofvogel, m., hëlang, boeroeng hëlang.
Roeien (van boomen), mënëbang.
Rook, m., asëp.
Rooken (van vuur, enz.), bërasëp, kaloewar asëpnja; (**een sigaar, enz.**), makan, misoem, mêngisëp; (**boven vuur drogen**), mêngganggang, mêngasëpkën, mênggarang.
Rookkolom, v., këpoel, këboel, asëp mêngëboel.
Room, m., kapala soesoe (dadi).
Roos, v., pohon (pokok) mawar; (**de bloem**), boenga (këmbang) mawar (ajër mawar); (**op het hoofd**), këlëmoenuer, këtoembai.
Roosten, mêmanggang; (**in een blad gewikkeld—**), mëmepes.
Rooster, m., lantai bësi, pangangan.

Roosterwerk, o., kisi-kisi.
Rooven (te land), mërampas, mërampok, mëmbëgal, mëngetjoe, mënjamoen, mëndjarah; (**te water**), mërampok, mëmbadjak.
Roover, m., (**te land**), pënjamoen, begal, ketjoe; (**ter zee**), përampok di laet, badjak.
Rooverbende, v., poesoekan (përkoempoelan) rampok.
Rooverhoofdman, m., kapala rampok (badjak).
Ros, o., (**paard**), koeda; (**kleur**), warna perang.
Rosette, v., karangan këmbangan.
Roskam, m., pënggaroek (kërok, roskam) koeda.
Roskammen, mênggaroek, mêngërok.
Rot, o., (**verzameling van menschen**), pasoeakan, përkoempoelan (**rat**), tikoës.
Rot (bedorven), boesoeok, boeroek, roesak, bëbaoe.
Rots, v., batoe; (**in zee**), karang.
Rotten, djadi boesoeok (bëbaoe).
Rotting, v., rotan, pëndjalín; (**wandelstok**), toengkat.
Rouw, m., (**over een doode**), përkaboengan; (**spijt**), sësäl; (**verdriet**), sakit hati, doeka-tjita.
Rouwkleed, o., kaboeng.
Rozengeur, m., baoe (haroem) boenga mawar.
Rozenkrans, m., tasbih.
Rozenolle, v., minjak mawar.
Rozewater, o., ajër mawar.
Rozijn, v., kismis, boewah kismis.
Rubriek, v., bab, fatsal.
Ruchtbaar, oemoem, ténar, tjair, katahoean, kadëngaran; **Ruchtbaar maken**, mêngoemoemkën, mëntjairkën, mëwartakën, mêngchabarkën.
Rug, m., bëlakang, bokong, ponggong; **Iemand den rug toekeeren**, mëmbëlakangi, mëmbalikkën pantat.
Ruggegraat, v. toelang bëlakang.

Ruggemerg, o., soengsoem toelang bĕlakang.
Rugleuning, v., pĕrsenderan.
Rugpijn, v., sakit bĕlakang (bo-kong).
Ruilen (van vogels), mĕnoekar boeloe.
Ruif, v., tĕmpat roempoet.
Ruig, kasap, kasat, kasar.
Ruigte, v., sĕmak, oetan kĕtjil.
Ruiken, mĕntjioem, mĕmbaoe.
Ruiker, m., (bouquet), karangan boenga (kĕmbang).
Ruilen, mĕnoekar, mĕnoekarkĕn, mĕnggantikĕn.
Ruim, lebar, loewas, lagang, bĕsar, lĕga; (te los, van kleederen, enz.), longgar; (overvloedig), limpah, kalimpahan.
Ruim, o., (van een schip), timba roewang, roewang, pĕroet.
Ruimen, mĕninggalkĕn, mĕngbhĕmpakĕn, mĕmbĕri tĕmpat; (Uit den weg —), mĕnjingkirĕn, mĕmboewang, mĕnghilangkĕn, mĕndjaoehkĕn; Het veld ruimen, moendoer.
Ruimschoots, banjak, limpah, bĕrkalimpahan.
Ruimte, v., kaloewasan, lapang, tĕmpat lebar (lĕga), tĕmpat; (tuschenruimte), sĕla, antara.
Ruin, m., koeda kĕbiri (kasim).
Ruine, v., (puinhoop), roemah roeboeh (rombakan); (verderf), tjilaka, kabinasaan.
Ruineeren, mĕmbinasakĕn, mĕnjilakakĕn.
Ruischen, mĕndĕsah, mĕngĕrisik, mĕndĕsing.
Ruit, v., (glasruit), katja; (vierhoek), ampat pĕrsagi.
Ruiterij, v., tantara (soldadoe) bĕrkoeda, hoesar, lĕgondĕr.
Ruk, m., sĕntak, rontak, sĕndal, tjaboet, tarik.
Rukken, mĕnjĕntak, mĕnjĕndal,

mĕnjaboet, mĕnarik; (Tevelde—), naik (bĕrangkat) pĕrang.
Rukwind, m., bajoe, angin goe-noeng-goenoengan.
Rul, rĕpoewi.
Rumoer, o., geger, roesoeh, gĕmpar, gadoeh.
Run, v., (boombast), oebar.
Rund, o., lĕmboe, sapi, sampi, djawi.
Rundvleesch, o., daging lĕmboe (sapi).
Rups, v., oelat, oelat (oelĕr) boeloe.
Rust, v., (kalmte), diam, sakinat, pĕrhĕntian, pĕloewang, kasĕnĕngan hati; (veiligheid), santausa, kasantausan; (slaap), tidoer; Met rust laten, tiada mĕngganggoe, (mĕngoesik-oesik), mĕmbĕri sĕnĕng; Zich te ruste begeben, pĕrgi tidoer.
Rustbank, v., pĕntasan, randjang, bale-bale, bangkoe.
Rustdag, m., hari raja (bĕsar), hari bĕrhĕnti bĕkĕrdja.
Rusteloos, tiada ada bĕrhĕntinja; zie ook: Onrustig.
Rusten, bĕrhĕnti, diam, bĕrdiam, bĕristĕrihat; (liggend —), bĕrbaring-baring, bĕrtidoeran; (slapen), tidoer.
Rustig, sĕnang, diam, sĕdjoek, tĕdoeh, enak, santausa; (eenzaam), sĕpi, soenji.
Ruw, kasar, kasap, kasat, gĕroegoet, bĕrdjĕndol-djĕndol; (in zijn doen en laten), kasar, tiada tahoe adat, koerang adjar.
Ruwheid, v., kakasaran.
Ruzie, v., pĕrbantahan, sĕtori, roesoeh; Ruzie hebben met, bĕrbantah-bantahan dĕngan, bĕrkĕlahi, bĕrmoesoehan; (vechtpartij) pĕrkĕlahian.
Ruziemaker, m., pĕrbantah, orang jang soeka mĕmbikin roesoeh (sĕtori, pĕrkara), orang jang soeka bĕrkĕlahi.

S.

Sabel, v., pèdang; **Met een sabel hakken**, mèmèdang, mèmètakkèn (mèmbatjokkèn) pèdang.

Sabelhouw, m., tètak (batjok) pèdang.

Sabelking, v., mata pèdang.

Sabelscheede, v., saroeng pèdang.

Saffraan, v., koemkoema, sapèran.

Sagittale lijn (med. = *de lijn die den schedel in twee helften scheidt*), garis pèrtengahan batoe kapala.

Sago, v., sagoe.

Sagomeel, o., pati sagoe.

Sajet, v. en o., bènang boeloe.

Salade, v., sèlada.

Salariëeren, mèmblèndja, mèm-bèri gadji.

Salaris, o., gadji.

Saldo, o., lèbih, lèbihan, sisa.

Salpeter, o., sèndawa.

Salueeren, mèm-bèri horma.

Salut, o., salam, pèmbèrian horma.

Samen, bèrsama-sama, sèrta, bè-sèrta.

Samenbinden, mèngikat djadi satoe, mèm-bèrkas, mènghoe-boeng-kèn.

Samenbrengen, mèngoem-poel-kèn, mèng-himpoenkèn, mènè-moe-kèn, mènjamboeng-kèn.

Samendoen, mèn-jèrta, mèn-oe-roet.

Samengaan, bèrdjalan bèrsama-sama, satoedjoe dèngan.

Samenhang, m., pèrhoeboengan.

Samenkomen (*vergaderen*), bèr-himpoen, bèrkoem-poel.

Samenkomst, v., pèrhimpoenan, pèrkoem-poelan, pèrtèmoean.

Samenleven, doedoek (mènèmpati) saroemah.

Samenpersen, mènampatkèn, mènindès, mèmènjètkèn.

Samenrapen, mèmèngoet, mèn-ngoem-poel-kèn.

Samenspannen, bèrmoeafakat djahat.

Samenspraak, v., pèrtjakapan.

Samenspreken, bèrtjakap-tjakap, bèromong-omong.

Samenstel, o., rantjana, karangan, pèrbikinan.

Samenstellen, mèm-bikin, mèm-boewat, mèngèrdjakèn, mèreka, mèngarang.

Samenstemmen, satoedjoe, moeafakat, bèrmoeafakat.

Samenstroomen (*van een menigte*), bèrkèroemoen, bèrhimpoen, bèrkoem-poel, mèngèroeboeng.

Samentrekken (*krimpen*), mèn-ngoentjoep; (*van den mond*), kepot, mèngepot; (*bekorten*), mèringkaskèn; (*optellen*), mèn-djoemlahkèn; (*bijeenkomst*), bèrkoem-poel, mèngoem-poel.

Samentrekkend (*wrang*, enz.), sèpat, kètjoet.

Samenvloelen (*van rivieren*), bèrtèmoè koewala.

Samenvoegen, mènjamboerkèn, mènghoeboeng-kèn, mènjamboeng, mèrakitkèn, mèmasang.

Samenwerken, bèkèrdja bèrsama-sama, mèm-bantoe.

Samenzweren, bèrmoeafakat djahat.

Sandaal, v., kasoet, tjènela, tjèripoe, tjarpoe.

Sandelhout, o., kajoe tjèndana.

Sanskrit, sangkèrèta.

Sap, o., ajèr, pèrah, pèrèsan.

Saphier, m., sapir.

Sappig, bèrajèr.

Sarren, mènggangoe, mèmarahkèn.

Satan, m., setan, sjaitan.

Satijn, o., satin.

Satire, v., sindiran, përsindiran.
Saucijs, v., sosis.
Saus, v., koewah, saos.
Schaaf, v., këtam, sëroet.
Schaakbord, o., papan tjatoer.
Schaakspel, o., përmalnan tjatoer.
Schaakstuk, o., boewah tjatoer.
Schaal, v., (**dop**), koelit; (**platte schotel**), pinggan, baki, piring tjeper; (**weegschaal**), timbangan.
Schaamdeel, o., kamaloean; (**manelijck** —), pëli, boetoe; (**vrouwelijck** —), poekas, poeki, nono.
Schaamrood, o., bëra moeka.
Schaamte, v., maloe, kamaloean, rasa maloe.
Schaamteloos, tiada maloe, tiada tahoe maloe, tjaboel.
Schaap, o., kambing, kambing biri-biri (domba, wolanda, gibas).
Schaapskooi, v., kandang kambing.
Schaar, v., (**instrument**), goenting; (**voor pinangnoten**), katjip; (**van kreeften**), sëpit, soepit; (**menigte**), kawan, kabanjakan; **Met een schaar knippen**, mênggoenting.
Schaarde, v., sombang, sombengan, sëmpevlak, soewir.
Schaarsch, djarang, mahal.
Schabrak, v. en o., alas pëlana (sela), sëlebërak.
Schacht, v., batang, tjorong, boemboeng, gagang.
Schade, v., roegi, karoegian; **Schade vergoeden**, mêngganti.
Schadelijk, tiada baik, mëmbinasakën, mëroegikën.
Schaden, mëroegikën, mëmbinasakën, mëroesakkën, mëm bawa (mëndatëngkën) karoegian.
Schadevergoeding, v., përgantian karoegian.
Schaduw, v., bajang, bajangan; (**lommer**), tëdoeh.
Schaften, makan.
Schafttijd, m., waktöe makan.
Schakel, v., tjintjin (mata) rantai;

(**verbinding**), përhoeboengan, samboengan.
Schakelen, mêngrhoeboengkën, mêngkaitkën.
Schaken (van een vrouw), mëlarikën, mëm bawa lari
Schako, v., kopiah, këtopong, songkok.
Schalk, m., orang djinaka (nakal).
Schaltsch, tjërëdik, pintër, tadjëm, djinaka.
Schamel, papa, miskin, boeroek.
Schamen (Zich —), maloe.
Schamper, tadjëm.
Schandaal, o., onar, tamasja.
Schanddaad, v., përhoewatan jang këdji.
Schande, v., maloe, nista, aib, hilang kahormatan.
Schandelijk, këdji, mëmaloekën, boesoek.
Schandvlek, v., paroet.
Schans, v., koeboe; (**Een — opwerpen**), mênggoeboe.
Schanskorf, m., kërاندjang koeboe.
Schapenmelk, v., soesoe (ajër soesoe) kambing
Schapevleesch, o., daging kambing.
Schappelijk, sëdang, boleh djoega, baik djoega, oegahari.
Scharen, mêngatoer.
Scharnier, o., sëndi, engsel, kënir.
Schat, m., harta, mata bëndä; (**liefsje**), mas, hati mas.
Schatbewaarder, m., bëndahara.
Schateren (van het lachen), mênggakak-ngakak, bërgëlak-gëlak, tërtaua sëroe-sëroe.
Schatkist, v., përbëndaharaän, bait'oelmal.
Schatplichtig, taloek, mëm bajar oepëti.
Schatrijk, tëramat kaja, kaja sëkali.
Schatten, mêngkira-ngira, mënaksir; (**achten**), mêngendakkën, mëm bilangkën.
Schatting, taksiran, nilaiän; (**be-**

- lasting**), oepëti, tjoekai, bea, padjék; (**aching**), hormat.
- Schaven**, mêngëtam, mënjëröet; (**van de huid**), mëletjetkën.
- Schavot**, o., tëmpat gantoengan.
- Schavuit**, m., bangsat, orang djahat (doerdjana).
- Schedel**, m., batoe (tëmperoeng) kapala, tangkoerak.
- Schedelholte**, v., rongga kapala.
- Scheede**, v., (**overtrek**), saroeng; (**van een bloemkolf**), soedang, sëloedang, këloepak, oepih; (**vrouwelijke** —), moeloet (pintoe) përanakan.
- Scheedevoed**, m., sakit (pënjakit) poetih-poetihan.
- Scheef**, serong, mengok, bengkok, peot.
- Scheel**, djoeling, djereng.
- Scheenbeen**, o., toelang bëtis.
- Scheep** — **gaan**), naik përahoë (kapal), bërlajar.
- Scheepskapitein**, m., nachoda, djoeragan, kapitan kapal.
- Scheepspapieren**, o., soerat-soerat pas përahoë (kapal).
- Scheepsvolk**, o., anak (awak) përahoë (kapal).
- Scheepswant**, tëmberang, tali-tali tëmberang.
- Scheermes**, o., pisau tjoekoer (pënjokoer).
- Scheet**, m., këntoet.
- Scheiden**, bërtjëräi, mëntjëräikën, mëmisah; (**een boedel**) mëmbagi-bagi; (**verlaten**), mëninggal, mëninggalkën.
- Scheiding**, v., përtjëräian, pëmisahan.
- Scheidingsbrief**, m., (**van den man aan de vrouw**), soerat talak.
- Scheidsmuur**, m., pagër tembok jang mëmisah.
- Schel**, v., (**bel**), gënta, lontjeng.
- Schel** (**klinkend**), njaring, rësik, mërësik.
- Schelden**, mëmaki, maki-maki.
- Schelen** (**ontbreken**), koerang, hampir, njaris; (**verschillen**), bërbëda, bërsalahan, tiada sama; (**om iets geven**), përhoeli, mërhoelikën.
- Schelf**, v., (**hoop**), toempoekan, timboenan.
- Schellen**, mênggojang (mëmboënjikën) lontjeng.
- Schelm**, m., bangsat, orang djahat.
- Schelp**, v., sipoet, kërang, keong.
- Schemeren** (**voor de oogen**), silau; (**dof voor de oogen**), kaboer, lamoer.
- Schemering**, v., rëmang, rëmang-rëmang, kaboer, pëloewang, hampir malëm.
- Schenden**, mëroesakkën.
- Schenkel**, m., paha, bëtis.
- Schenkelvleesch**, o., daging paha (bëtis).
- Schenken** (**gieten**), mënoewang; (**geven**), kasi, mëmbëri, mënganoëgërähkën.
- Schenking**, v., pëmbërian, karöënia, anoëgëräha; (**bij leven**), hibah.
- Schep**, m., siwoer, siböer, gajoeng, tjidoek, sendok.
- Schepel**, o., (**inl. maat van 1/10 piköel**), gantang.
- Schepnet**, o., sëröndong.
- Scheppen**, mënjidoek, mënjendok; (**putten**), mënimba; (**doen zijn**), mëngadakën, mëndjadikën, mëmbikin; **Een luchtje scheppen**, bërangin-anginan; **Moed scheppen**, mëmbëranikën diri; **Behagen scheppen in**, soeka, bërkënan akan, dëmën.
- Scheppe**, m., (**De** —), Toehan jang mëndjadikën sëkalian alam, toehan Allah; (**nap**), zie: **Schep**.
- Scheppling**, v., sëgala kadjadian (kaädaän) di dalëm doenia.
- Scheprad**, o., kintjir, poetëran ajër.
- Schepsel**, o., machloek, kadjadian.
- Scheren**, mënjokoer, mënggoenting, mëmaras; **Over één kam scheren**, mënjamakën; **Zich**

- weg scheren, lari, minggat, pèrgi.
- Scherf**, v., pètjahan, pètjahan bèling, tèmbekar.
- Schering**, v., (van een weefsel), loengsin.
- Scherm**, o., (voorhang), bidai, kèrai, tirai, kèlamboe, langsal, lajar; (**schut**), dinding, rana, sèkotsèl; (**voor de wajangvertooning**), kèlir.
- Schermen**, bèrsilat, mèmèntja, mèndekak, bèrmaïn sèndjata.
- Scherp** (**snijdend**), tadjèm, rantjap; (**puntig**), lintjip, mantjoeng, bèrpoetjoek; (**Kogel**), pelor, pèloeroe, mimis; (**van smaak**), pèdas; (**pijnlijk**), pèrih; (**van een gevecht**), bangèt, sangèt, ramai, haibat; (**goed, ter dege**), baik-baik.
- Scherpen**, mêngasah, mènadjèm-kèn.
- Scherprechter**, m., pèlèpaja, lègodjo.
- Scherpzind**, awas, bèrmata tadjèm.
- Scherpzinnig**, tjèrèdik, ingatan tèrang, tadjèm, tèrang boedi, pintèr, arif.
- Scherts**, v., sènda, goerau.
- Schertsen**, bèrmaïn-maïn, bèrsènda, bèrgoerau.
- Schets**, v., rantjana, pèta, gambar.
- Schetsen**, mèreka, mèrantjanakèn, mênggambar; (**verhalen**), mènjeritèrakèn.
- Schetteren**, mèrèsik boenjinja; (**bluffen**), mêngotjeh, bèrkotjak-kotjakan.
- Scheur**, v., rèkah, lèkah, tjèlah, sobek, soewek, pètjah, pètjahan, rèngat, tjarik, robek.
- Scheuren**, mèrèkah, mèlèkah, sobek, soewek, pètjah, robek, rèngat, tjabir; (**Iets** —), mèrobek, mènjoewek, mènntjarik, mènntjobak-tjabik.
- Scheut**, m., (**uitspruitsel**), toenas,
- seeloeng; (**hoeveelheid uitgetogen vocht**), tjègoek.
- Scheutig**, moerah hati, tangan tèrboekak.
- Schichtig**, pènakoet, kagetan, kèdjoet-kèdjoetan.
- Schielijk**, lèkas, tjèpat, sigèra, bangat, goepoeh.
- Schier**, hampir, njaris.
- Schieten** (**met een vuurwapen**), mènembak; (**met pijl en boog**), mèmènah; (**naar voren** —), mèrodjol; (**uit de hand** —), loetjoet, mèroetjoet; (**wortel** —), bèrakar; (**Geld** —), mèmèndjamkèn oewang; (**kuit** —), bèrtèlor; (**Men bok** —), salah, bèrsalahan; (**Stralen** —), bèrsinar; (**Te kort** —), tiada tjoekoop (sampai) tiwas, binasa; (**Te binnen** —), tèringat.
- Schietlood**, o., batoe doega, sipat gantoeng.
- Schietschijf**, v., sarsaran, boelan-boelanan.
- Schietspoel**, v., torak, anak torak.
- Schiften** (**scheiden**), mènntjèraikèn, mèmèisahkèn; (**uitzoeken**), mèmèmillihi; (**onderzoeken**), mèmèriksai, mènjlèlidik; (**van melk**), pètjah.
- Schijf** (**om er op te schieten**), v., sarsaran, boelan-boelanan; (**van zon of maan**), boelat; (**van een dambord, enz.**), boewah papan apitan (tjatoer); (**van een pottenbakker**), pèlarik; (**van een sinaasappel, enz.**), pangsa; (**van een gesneden voorwerp**), potong; (**geld**), kepeng, oewang.
- Schijn** (**schijnsel**), m., sinar, tjahaja; (**voorkomen**), roepa, kalihatan, sèmoe; (**Den schijn aannemen van**), poera-poera.
- Schijnbaar**, roepanja, kalihatannja, poera poera.
- Schijndood**, matie soeri, mati bangoen lagi.
- Schijnen**, bèrtjahja, bèrsinar, mèn-

- tjorong, tērang; (**zich voordoen**), roepanja, hēndak.
- Schijnheilig**, moenafik, tiada boleh di pērtjaja.
- Schijnsel**, o., zie: **Schijn**.
- Schijten**, berak, bērberak, mēm-boewang ajēr.
- Schik** (**pret**), m., soeka hati, ka-soekaān, kagirangan, kasēnēngan; (**orde**), atoeran.
- Schikken** (**regelen**), mēngatoer, mēngatoerkēn, mēmbereskēn, mēmatoetkēn, mēmērentahkēn, mēnjēlēsai kēn; (**Zich naar iets** —), mēnoeroet, bērsēdia; (**Zich naar Gods wil** —), tawakoel.
- Schil**, v., koelit.
- Schild**, o., tamēng, tebeng, pērisai, oetar-oetar; (**van een schildpad**), koelit pēnjoe; (**Iets in het schild voeren**, bērniat).
- Schilder**, m., toekang gambar; (**verver**), toekang tjat.
- Schilderachtig**, bagoes, endah, pērmai.
- Schilderen**, mēnoelis (mēnggambar); (**verven**), mēnjapoekēn tjat; (**van kleedjes op Javaansche wijze**), mēmbatik.
- Schilderhuis**, o., roemah monjet (pērdjagaān).
- Schilderij**, v., pigoera, gambar, pēta.
- Schildpad** (**Land**—), koera-koera, boeloes; (**Zee**—), pēnjoe, karet.
- Schildwacht**, v., kawal, pēngawal, sēkilwak; (**Op schildwacht staan**, bērkawal).
- Schilfer**, v., sisik, koelit, sērēpih, oepil.
- Schillen**, mēngoepas.
- Schim** (**schaduw**), v., bajang-bajang, bajangan; (**verschijning**), chajal, antoe, setan, dēmit, mēmēdi.
- Schimmel**, v., lapoek, loemoet.
- Schimmel** (**paard**), m., koeda dawoek.
- Schimmenrijk**, o., alam bērzach.
- Schimp**, m., tjēla, nista, sindiran.
- Schimpen**, mēmaki-maki, mēnjēla, mēntjoetjakēn, mēnjindir.
- Schip**, o., pērahoē, bahtēra, kapal.
- Schipbreuk**, v., karam (tēnggēlēm) kapal, tjilaka dēngan kapal; (**Schipbreuk lijden**, kēna karam, dapēt tjilaka di laoet).
- Schitteren**, mēngkilat, mēngkilap, mēntjorong, goemirlap.
- Schobbejak**, m., bangsat, orang djahat.
- Schoelen**, mēmboewat (mēm bikin) ambaro; (**Op eene leest schoelen**, mēnjamakēn).
- Schoeisel**, o., sēpatoe, kasoet, tjarpoe.
- Schoen**, m., zie: **Schoeisel**.
- Schoenborstel**, m., sikat (boendēr) sēpatoe.
- Schoener**, m., kapal bērtiang doewa, sēkonjor.
- Schoenhoorn**, m., pēngiah (sendok) sēpatoe.
- Schoenleest**, v., kēlēboet sēpatoe.
- Schoenmaker**, m., toekang sēpatoe.
- Schoenriem**, m., tali sēpatoe.
- Schoenzool**, m., tēlapakan (tapak) sēpatoe.
- Schoffel**, v., soedoek, pēngorek, tadjak.
- Schoft**, m. en v. (**schouder**), bahoe; (**schurk**), bangsat.
- Schok**, m., banting, pēmbēntoeran, pēmbēntoesan.
- Schokken**, mēmbanting-banting; (**van het gemoed**), mēnggērakkēn hati.
- Scholier**, m., moerid, boedak (anak) sēkolah.
- Schommel**, m., ajoenan.
- Schommelen**, bērajoen, bērajoen-ajoenan, mēngajoen, bērgontjang.
- Schoof**, v., ikat, bērkas.
- Schooier**, m., orang minta-minta.
- School**, v., sēkolah, tēmpat mēngadjar anak-anak, madērasah; (**waar de godsdienst voornamelijk onderwezen wordt**), langgar, pēsantērian; (**Ter schole**

gaan, bĕladjar, pĕrgi ka sĕkolah, pĕrgi mĕngadji; (**menigte visch**), kawan, kĕloempoeng.

Schoolbehoefden, v., pĕrkakas sĕkolah.

Schoolbord, o., papan toelis.

Schoolgeld, o., oewang sĕkolah.

Schoolmakker, m., tĕmĕn sĕkolah.

Schoolmeester, m., mestĕr, goeroe, moealim.

Schoon (zuiver), bĕrĕsih, soetji; (**helder**), hĕning, bĕning, djĕrĕnih; (**fraai**), bagoes, endah, elok, manis, tjantik, pĕrmai; **Een schoone gelegenheid**, masa (waktoe) jang baik; **Schoon gelegen**, adanja tampan (di tĕmpat bagoes). Zie ook: **Alhoewel**, **Of**, **Schoon**.

Schoonbroeder, m., ipar laki-laki, biras.

Schoondochter, v., mĕnantoe (mantoe) pĕrampoean (istĕri).

Schoone, v., orang pĕrampoean ajoe (jang elok parasnja).

Schoonheid, v., kaelokan, kaba-goesan.

Schoonmaken, mĕmbĕrĕsikhĕn.

Schoonmoeder, v., mĕntoewa (mĕrtoewa) pĕrampoean.

Schoonvader, m., mĕntoewa (mĕrtoewa) laki-laki.

Schoonvegen, mĕnjapoe (mĕnjeka) bĕrĕsih.

Schoonzoon, m., mĕnantoe (mantoe) laki-laki.

Schoonzuster, v., ipar pĕrampoean.

Schoor, m., sokong, toendjang.

Schoorsteen, m., (—**pijp**), tjorong (sĕmpĕrong) asĕp.

Schoorvoeten, zie: **Aarzelen**.

Schoot, m., tali daman (kĕlat); (**bocht aan het onderlijf**), pangkoe, riba; (**baarmoeder**), rahim, kandoeng anak, pĕranakan; **Met de handen in den schoot zitten**, tiada bĕkĕrdja, mĕngangoer; **Het hoofd in den schoot leggen**, toendoek, bĕrtoendoek, mĕnoendoek.

Schop, v., (**spade**), pĕnggali; (**trap**), tĕndang, sepak.

Schoppen, mĕnĕndang, mĕnjepak; **Een standje schoppen**, mĕmarahkĕn, mĕngadjar.

Schor, sĕrak, parau.

Schoren, mĕnoendjang, mĕnjokong.

Schorpioen, m., kala-djĕngking; (**Zeer groote zwarte**), kĕtoeng-geng.

Schorriemorrie, o., orang hina dina.

Schors, v., koelit.

Schorsen (uitstellen), mĕmpĕrtangoehkĕn; (**tijdelijk ontzetten**), mĕmpĕrhĕntikhĕn, mĕlĕpas-kĕn, mĕmĕtjatkĕn.

Schort, v., (**tusschen de beenen doorgehaald**), tjawat, tjawĕt; (**Zulk een — gebruiken**), bĕrtjawat.

Schot, o., (**van een vuurwapen**), das, boenji, pasangan; (**van een pijl**), pĕmanah; (**voortgang**), ladjoe, bangat; (**beschot**), dinding, pagĕr, sakat.

Schotel, m., pinggan, piring; (**van aarde, waarop de sambal wordt fijn gewreven**), tjobek, tjoewek; (**gerecht**), hidangan, sadjian, makanan.

Schotschrift, o., soerat sindiran.

Schouder, m., bahoe, poendak; **Op den schouder dragen**, mĕmikoel; **Over den schouder dragen van een doek**, enz., mĕnjĕlempang, mĕnjĕlempangkĕn.

Schouderbeen, o., toelang bahoe (poendak).

Schouderblad, o., balikat.

Schouderriem, m., sĕlempang, sandang.

Schout, m., mĕrinjo, sĕkaet.

Schouwburg, m., (**Europeesch**), roemah komedi.

Schouwen, mĕmĕriksaĕ, mĕllhati.

Schouwspel, o., tamasja, tontonan; (**van inlandsche poppen**), wajang; (**inlandsch komediespel**), topeng.

Schraag, v., koeda-koeda, galang, toendjang, sokong.
Schraal, koeroes, dengkel; (**glerig**), kikir.
Schraapzuchtig, kikir, sèkakèr, tama.
Schragen, mènjokong, mènnoendjang; (**helpen**), mènnoeloeng, mèmabantoe.
Schram, v., paroet, garoek.
Schrande, tjèrèdik, pintèr, mènngèrti, arif.
Schrap, v., garis, garet, tjorek.
Schrapen, mènngaoet, mènngokot, mèraoep, mènngoempoelkèn.
Schrappen, mènjorek, mènghapoeskèn, mènnggaret, mènngikis, mènngèrok.
Schrapstel, o., kikisan, kèrokan.
Schrede, v., langkah, tindak, djangkah; (**daad**), pèrboewatan, kala-koean.
Schreeuwen, bèrtèreak, mènndjèrit, mènndjèrit-djèrit, mènngèrik.
Schreien, mènangis, mèrawoeng; (**Over iets** —), mènangiskèn, mènangisi.
Schriel, sèkakèr, kikir.
Schrift, o., toelisan, soeratan; (**Schrijfboek**), boekoe pènnoelisan; (**De Schrift**), alkitab.
Schriftelijk, tèrsoerat, tèrtoelis, toelisan.
Schrijden, bèrdjalan, mèlangkah.
Schrijfbehoeften, v., pèrkakas toelis.
Schrijffout, v., salah mènnoelis (mènjoerat).
Schrijffinkt, m., dawat, tinta.
Schrijffletter, v., hoeroef (aksara) soeratan (toelisan).
Schrijfflust, m., soeka mènnoelis (mènngarang soerat).
Schrijfpapier, o., kèrtas soerat (toelis).
Schrijffpen, v., kalam, pena.
Schrijftafel, v., medja pènnoelisan.
Schrijfwerk, o., pèkèrdjaan toelisan.
Schrijlings, bèrkangkang, mè-

ngangkang; (**op den nek van iemand zitten**), bèrdjoelang.
Schrijven, pèrih.
Schrijven, mènnoelis, mènjoerat.
Schrijver, m., (**klerk**), pènjoerat, katib, djoeroetoelis; (**opsteller**), pènngarang.
Schrik, m., kèdjoet, kaget, takoet;
Schrik aanjagen, mènakoetkèn, mènngagetkèn, mènngèdjoetkèn.
Schrikbarend, haibat, mènakoeti.
Schrikkeljaar, o., sanat (taoen) kabisat.
Schrikken, tèrkèdjoet, kaget.
Schriil, njaring.
Schrobbet, o., poekat.
Schroef, v., sèkèroep, ragoem.
Schroeten, hangoes, mènghangoeskèn.
Schroevendraaier, m., pèmoeètèr sèkèroep.
Schrok, m., orang rakoos.
Schrokkig, rakoos, dèmep, gèloedjoeh.
Schroomvallig, maloe, takoet, pènakoet.
Schroot, o., mimis, pènamboer, pelor, pèloeroe.
Schub, v., sisik.
Schubben, mènjisik, mèmboewang sisik.
Schubdier, o., tènggiling, tèrènggiling.
Schuchter, maloe, takoet.
Schudden, gojang, bèrgojang, mènngojang, mènngojangkèn, mènngontjang, bèrgontjang, bèrgèrak, mènngèrakkèn, mènngotjok; (**van het lachen**), kèkèl, kamikèkèlèn; (**van den grond bij aardbeving**), tèrgojang, bèrgèmpa; (**met de veeren, van gevogelte**), mènngirap.
Schulier, m., sikat, boendèr.
Schulieren, mènjikat, mènjikati.
Schuif, v., kantjing, sorogan; (**aan een broek**), kolor, tali kolor; (**aan een parapluie**), andja.
Schuifdeur, v., pintoe sorogan (sorongan).

Schulen, sëmboeni, bër-sëmboeni, bër-lindoeng, bër-tëdoeh.
Schuilhoek, m., tèmpat sëmboenian (përlindoengan).
Schulm, o., boesa, boewih; (**van metalen**), sanga; (**gemeen volk**), orang hina-dina, orang djahat.
Schuimen, bërboesa, bërboewih; (**klaploopen**), mënginding; (**rooven**), mèrampok, mëmbadjak.
Schuin, miring, tjëndëroeng; (**scheef**), mëngok, serong; (**gemeen**), tjaboel.
Schuit, v., përahoe, sampan, djokoeng, tambangan.
Schuitevoerder, m., toekang përahoe.
Schuiven, mënjoeroeng, mënjoerong, mëngisarkën; (**van opium**), minoem, mënjèret; **De schuld op een ander schuiven**, mënangoengkën.
Schuld, v., salah, kasalahan; (**geld** —), oetang; **Schuld hebben**, bër-salah, bër-oetang; **Men schuld afdoen**, mëmbajar (mëloenaskën) oetang; **Schuld belijden**, mëngakoe.
Schuldbekentenis, v., soerat oetang; (**van een mislag**), pëngakoean salah.
Schuldbesef, o., rasa salah.
Schuldelscher, m., orang jang mëngoetangi.
Schuldenaar, m., orang jang bër-oetang.
Schuldig (aan geld), bër-oetang; (**aan een mislag**), bër-salah, salah; **Schuldig verklaren**, mënjalakhën; **Het antwoord schuldig blijven**, tiada mënja-hoet (mëndjawab, mëmbalës).
Schuldvordering, v., pioetang.
Schuren, mënggosok, mënganjah.
Schurft, o., goedig, koedis.
Schurk, m., bangsat, orang djahat.
Schurkenstreek, v., përboewatan bangsat (orang djahat).
Schut, o., dinding, rana, sèkotsël, pagèr.

Schutsel, o., zie: **Schut**.
Schutsluis, v., pintoe ajër.
Schutten, mëngoeroengi, mëngandangi, mënoetoepe, mënahani.
Schutting, v., pagèr, dinding.
Schuur, v., loemboeng, goedang.
Schuw, liar, takoet, pënaokoet.
Secretaris, m., sèkërtaris, katib, karkoen.
Secte, v., madzhab, aunat.
Sedert, dari pada, sa, samëndjak.
Sein, o., tanda, alamat, isjarat, sëmboejan; (**op schepen, licht** —), soewar.
Seizoen, o., masa, moesim, tempo.
Sekreet, o., djamban, përlindoe-ngan, kakoes, tandas.
Sekse, v., bangsa, djënis.
Seldertj, v., sëlädëri, daoen sëlädëri.
Seltzerwater, o., ajër wolanda.
Semester, o., satëngah taoen.
Seminarie, o., mandarsah.
September, m., boelan Septembër.
Serail, o., maligai.
Sergeant, m., sërëan, sërësan.
Serie, v., salsilat, oeroetan, oeroet.
Servet, o., sërëbet.
Servetring, m., gëlang sërëbet.
Servies, o., salangkap piring-mangkok.
Sesamolle, v., minjak widjen.
Sfeer, v., (**dampkring**), akasa, oedara, tjakrawala.
Sidderen, gëmëtar, gëmëlëtak, mëndërodok.
Sier, v., (**Goede — maken**), makan minoem enak.
Sieraad, o., përhiasan, dandan.
Sieren, mënghiasi, mëndandani.
Sierlijk, bagoes, elok, manis, pëрмаi, endah, tjantik.
Sigaar, v., sërëtoe, tjëroetoe, rokok.
Sigarenkoker, m., tèmpat rokok.
Sigarette, v., rokok, rokok kërtaş (kawoeng, nipah).
Signaal, o., tanda, alamat, sëmboejan.
Sik, v., djenggot.
Sikkel, v., sabit, tjaroet, arit.

Simpel (dom), bodo, gëblëg; zie verder: **Eenvoudig**.
Sinaasappel, m., djeroek manis (këpërok).
Singel, m., tali përoet, ambën.
Sintel, m., bara.
Sire, m., doeli toewankoe.
Sissen, mëndësar, mëndësir, mëng-hëmboes.
Sits, o., tjita, kain tjita.
Situatie, v., kaädaän, kadoedoekan.
Sjaal, v., sjal, tjala.
Sjalot, v., bawang merah.
Sjerp, v., saboek, ikat pinggang; (**der Jav. bruiden**), mandalagiri.
Sjorren, mëngikat.
Sjouwen, mëmikoel, mëngoesoeng, mëngangkoet, bëkërdja bërat.
Sjouwer, m., koeli.
Slaaf, m., boedak, sahaja.
Slaag, m., poekoel, hantëm, labërak; **Slaag krijgen**, këna (di) poekoel (hantëm, paloe, labërak); **Slaag geven**, mëmoekoel, mëng-hantëm, mëlabërak.
Slaags, bërkëlahi, bërpërang.
Slaak, o., (**doorvaart**), tëroesan.
Slaan (met de hand), mënampar, mënabok, mënëmpiling, mënëpok; (**met de vuist**), mënggotjo, mëndjotos; (**met de knokkels**), mëngëtok, mëndjitak; (**met een knuppel**), mëmaloe, mëmëntoeng; (**met een hamer**), mëng-hantëm, mëngganden, mëmaloe, mëmoekoel; (**met een zweep**), mënjamboek, mëmëtjoe; (**met een doek heen en weder** —), mëngibas, mëngëbas; (**met den voet of poot zijwaarts**), mënjepak, mënëndang; (**bij het schaakspel**, enz.), makan; (**op slaginstrumenten** —), mënaboeh; (**Touw** —), mëmintal tali; (**Geld** —), mënëmpa (mëmëtëraikën, mëmbikin) oewang; (**Olie** —), mëmipit; (**Op de vlucht** —), lari, minggat; (**van den bliksem ergens in** —), mënjambër; (**van een klok**),

bërboenji; (**van den pols**), bërdënjoet, (**van het hart**), bërdëbar; (**naar binnen — van een ziekte**), masoek kadalëm; (**De handen aan iets slaan**), mëmegang, mëndjamah; **De hand aan zich zelve slaan**, mëmboenoeh diri.
Slaap, m., tidoer, adoe; (**in een der ledematen**), sëmoetan; **Slaap hebben**, mëngantoeik, maoe tidoer.
Slaap, m., (**aan het voorhoofd**), pëlipisan.
Slaapkamer, v., bilik (kamar, sëntong) tidoer (pëtidoeran).
Slaapkameraad, m. en v., saka-tidoeran.
Slaapkop, m. en v., toekang tidoer.
Slaapmiddel, o., obat tidoer.
Slaapmuts, v., karpoes.
Slaapplaats, v., tëmplat tidoer, pëtidoeran, përadoean.
Slaapstede, v., tëmplat tidoer, randjang, katil.
Slaapvertrek, zie: **Slaapkamer**.
Slachten, mëmotong, mëmbantai, mënjëmbëleh; (**gelijken op**), bërsaroepa dëngan.
Slachter, m., pëmbantai, toekang potong, djagal.
Slachterij, v., pëdjagalan.
Slachtoffer, o., korban përbantaian, orang katiwasan.
Slachtvee, o., binatang potongan (sëmbëlehan).
Slag, m. en v., (**met de hand**), tampar, tabok, tëmpling; (**met de vuist**), gotjo, djotos; (**met een stok**, enz.), poekoel, paloe, hantëm; (**met een sabel**, enz.), sabët, tëtak, batjok; (**soort**), matjëm, djënis, roepa; (**geluid**), boenji; (**veldslag**), përang; (**ongeluk**), tjilaka; (**gewoonte**), biasa; (**van den pols**), dënjoet; (**in het spel**), makan.
Slagader, v., oerat nadi (bësar, pëmboenoeh).

Slagboom, m., palang, sengkang.
Slagen, bĕroleh maksoed, djadi, kadjadian, bĕrhasil.
Slaghoedje, o., pĕnggalak, pĕrki-song.
Slagorde, v., pĕratoeran pĕrang, ikat pĕrang.
Slagregen, m., hoedjan kĕras (dĕras).
Slagtanda, m., gading, taring.
Slagvaardig, hadlir, sĕdia.
Slagveld, o., medan pĕpĕrangan.
Slagzwaard, o., pĕdang, parang.
Slak, v., sipoet.
Slang, v., oelĕr.
Slangebeet, m., pagoet (patoek, gigit) oelĕr.
Slangendooder, m., tjĕrpĕlai.
Slangengif, o., bisa oelĕr.
Slangenhuid, v., koelit (saroeng) oelĕr.
Slank, ramping, lampai, lansar, djindjang.
Slap, lĕmah, dlatif, lĕmbek, lĕmboet, kĕndor; (**dun van dranken**), entjer, tjewer, tjair.
Slapeloos, tiada bisa tidoer.
Slapen, tidoer, bĕradoe; (**van de ledematen**), kasĕmoetan, pirai.
Slaperig, mĕngantoe, mae (kĕpingin) tidoer.
Slavenhandel, m., pĕndjoewalan (pĕrdagangan) orang boedak.
Slavernij, v., pĕrhambaĕn, pĕrboedakan; (**Tot — brengen**), mĕm-pĕrhambakĕn.
Slecht, djahat, kĕdji, doerdjana, tiada baik, boeroek, boesoek, djĕlek.
Slechten, mĕmbongkar, mĕmĕtjahkĕn, mĕrombak, mĕratakĕn.
Slechtheid, v., kadjahatan.
Slechts, sahadjā, tjoema, djoewa, sĕmadja.
Slede, v., pĕngeretan, pĕnggeretan, keser.
Sleep, m., pantjoeng, dzil, boentoet; (**stoet**) pĕngiring.
Sleepboot, v., kapal asĕp toenda.

Sleepen, mĕnjeret, mĕnggeret, mĕnarik, mĕnoenda.
Slepend (van een ziekte), mĕrana, lama; **Een zaak slepend houden**, mĕlambatkĕn, mĕmpĕrtanggoehkĕn.
Sleepnet, o., poekat, djaring, mang.
Sleptouw, o., tali pĕnoenda; **Op — nemen**, mĕnoenda, mĕnjeret, mĕnggeret, mĕngadjak.
Slenteren, mĕlantjong, mondar-mandir.
Slet, v., pĕrampoean djahat (djalang), soendĕl.
Sleuf, v., aloer, aloeran.
Sleur, v., biasa, adat lama.
Sleuren, mĕnjeret, mĕnghela, mĕnarik, mĕndjoeroes.
Sleutel, m., koentji, anak koentji.
Sleutelbeen, o., toelang sĕlangka.
Sleutelgat, o., lobang koentji.
Sleutelring, m., gĕlang koentji.
Slib, v., betjek, loempoer, lĕnjau, lĕtjak.
Slijk, o., zie: **Slib**.
Slijm, o., lĕnder, reak, ingoes.
Slijpen, mĕngasah, mĕnggosok, mĕnadjĕmkĕn.
Slijpsteen, m., batoe gosok, gĕrinda.
Slijten (van kleederen), loesoeh, djadi toewa (amoh); (**verkoop**), mĕndjoewal.
Slikken, mĕnĕlan, mĕngoental, mĕloeloer.
Slim, pintĕr, tjĕrĕdik, bisa, bĕrakal; (**erg**), sangat, pajah, djahat, tĕrlaloe.
Slinger, m., tali pĕngoemban, bandang, bandĕring.
Slingeren (met een slinger werpen), mĕmbandĕring; (**heen en weder bewegen**), bĕrgojang, mĕnggojangkĕn, bĕrajoen, mĕngajoenkĕn, kontal-kantil, ontang-anting; (**met de armen**), bĕrlenggang, mĕlenggang; (**om iets heen**), mĕmbĕlit, mĕlilit, mĕnjoeloer.

Slingerplant, v., pokok jang mēlata (mērambat), rambatan, soe-loeran.

Slinken, mēnjoesoet, djadi kēmpes.

Slinksch, kēroh, mērakoet, falsoe, hati falsoe.

Slip, v., poentja, poentjang, boen-toet.

Slippen, larat, mēroetjoet, mēng-gēlintjir.

Slipper, m., (Een — maken), mē-njēlimpat.

Sloep, v., sēkotji, tambangan, sampan.

Sloephaak, m., pēnggaft.

Slof, v., (mul), sēlop, tjēnela.

Slof (achteloos), lalai, loepa, loepa-loepaān, pērlahan, lambat, koe-rang radjin.

Slok, m., tjēgoek.

Slokdarm, m., kērongkongan.

Slons, v., pērampoean kotor.

Sloop, v., saroeng, saroengan, oelēs, sampoel.

Sloopen, mēmbongkar, mērombak.

Sloot, v., parit, sēlokan, sēloeran.

Slordig, tiada apik (tjantjik), kotor, karoet, leler, tiada tjērēmat.

Slorpen, mēngiroep.

Slot, o., koentji, iboe koentji, sēlot, gēmbok; (van een geweer), dapoer sēnapan; (kasteel), kota, boerdaj, astana; (einde), soedah, kasoedahan, pēnghabisan, tamat; (uitkomst), achir; **Achter slot zetten**, mēngoentji, mēnjimpēn, mēngoeroeng, mēnoetoeop, mē-mēndjara-kēn, mēmbowēi.

Sluier, m., kēloeboeng, tjadir, kain toedoeng, sērasah, boerka.

Sluik (van het haar), kēdjoer, kakoe.

Sluimeren, tidoer sabēntar.

Sluipen, bērdjalan (masoek) hēn-dap-hēndap (dēngan sēmboeni), mēnjēlinap, mēnjēlimpēt.

Sluis, v., pintoe ajēr.

Sluitboom, m., palang, sēngkang, sēlarak.

Sluiten, mēngoentji, mēnoetoeop;

(In de gevangenis), mēmbowēi, mēngoeroeng-kēn, mēmēndjara-kēn; (In ketenen —), mērantai-kēn; (Zich —, van bloemen, enz.), koentjoep; (van gelederen, enz.), mērapēt, mērapēt-kēn; **Men huwelijk sluiten**, kawin, nikah, mēnikah-kēn; (**Vrede** —), bērdama-i.

Slurf, v., bēlalai, toelalai.

Slurpen, mēngoejoep, mēntjoe-tjoep.

Sluw, tjērēdik, pintēr, bisa.

Smaad, m., tjēla, maloe, nista.

Smaak, m., rasa, pērasaān; (**ge-noegen**), soeka; (**mode**), tjara, adat; **Men vulle smaak in den mond**, pajau.

Smaakvol, endah, bagoes, pērmai.

Smachten, ingin, rindoe, rindoe-dēndam; (**van dorst**), sangēt bērdahaga (aoes).

Smaden, mēnjēla, mēnjēlakēn, mēngēdjikēn, mēnjampak, mēntjoe-tja, mēmaloekēn.

Smak, m., tjampak.

Smakelijk, enak, njaman, sēdap.

Smakeloos, tawar, ambar, tiada enak, tiada ada rasanja.

Smaken, mērasai, mēnjoba, mē-njitjipi; (**goed van smaak zijn**), enak, enak (sēdap) rasanja.

Smakken, mēnjampak, mēmban-ting, mēnghēmpas.

Smal, tiada lebar, koerang lebar, kopet, tjioet.

Smalen, zie: **Smaden**.

Smaragd, m., djamroed, dzamroed.

Smart, v., (pijn), sakit, pērih; (**verdriet**), doeka-tjita.

Smarten, mēnjakiti, mēndoeka-tji-takēn.

Smeden, mēmaloē, mēnēmpa, mē-moekoel.

Smederij, v., dapoer toekang bēsi.

Smeeken, mēmohon, mēminta.

Smeekschift, o., soerat pērmin-taān.

Smeer, o., (dierlijk vet), lēmak, gēmoek.

Smeerlap, m., bangsat, orang kədji.
Smeersel, o., boreh, parəm, poe-poer.

Smelten (van zelf), antjoer, djadi antjoer; (**smeltend maken**), mēngantjoerkən, mēlōboer.

Smeltkroes, m., koéwit, tēmpat lēboeran.

Smeren (bestrijken met), mēng-gosokkən, mēnjapoekən, mēngoe-rapi, mēmborehi, mēmboeboehi; Zie ook: **Omkoopen**.

Smerig, kotor, tjēmar.

Smet, v., tjēla, tjatjad, paroet, nodā, kotor.

Smetstof, v., badi, pēnoelar.

Smeulen, kēlip-kēlip.

Smid, m., (**IJzer**—), toekang bēsi, pandai; (**Goud**—), toekang mas, kēmasan.

Smidse, v., dapoer toekang bēsi.

Smijten, mēlempar, mēloetar, mē-lemparkən, mēloetarkən, mēnjam-pak, mēmbanting.

Smoezen, bērbisik-bisik, bērkoe-soe-koesoe.

Smokkelen, mēlarikən bea (tjoe-kai), mēmasoekkən (mēmbawa) barang gēlap.

Smoorheet, panas tērik.

Smoorlijk, sangēt, tērlaloe, edan, gila.

Smoren, mati, mēmatikən, mēma-damkən.

Smout, o., gi, minjak sapi, gēmoek, lēmak.

Smukken, mēnghiasi.

Smullen, makan-minoem enak.

Snaaksch, djinaka.

Snaar, v., (**van een muziekinstrument**), tali; (**van metaal**), kawat, dawai.

Snakken (naar lucht), mēnggap-mēnggap, mēnggeh-mēnggeh; (**reikhalzend verlangen**), rindoe, rindoe-dēndam.

Snappen (snateren), bēleter, mēngotjeh; (**vatten**), mēndapēt, mēnangkēp, mēmegang.

Snauwen, mēnjērēgah, mēnjēntak.

Snavel, m., tjoetjoeck, paroek, tjoengoer.

Sneb, v., (**van een vaartuig**), djoengoer pērahoe; zie ook: **Snavel**.

Snede, v., potong, kērat, panggal, iris; (**van een mes**), mata; (**van een kleeed**), potongan; (**wond**), loeka; (**van een boek**), pinggir.

Snedig, tadjēm.

Snees, o., (**twintigtal**), kodi.

Sneeuw, v., tsaldjoe.

Snel, tjēpat, lēkas, sigēra, pantas, ladjoe, lantjar.

Snellen (hardloopen), lari, bērlari.

Snelzeller, m., kapal jang ladjoe djalannja.

Snijden, mēmotong, mēngērat, mēmanggal, mēngiris, mēratjik; (**met een schaar**), mēnggoenting; (**met een pinang-schaar**), mēngatjip; (**lubben**), mēngēbīrikən, mēngasimkən; (**van rijst**), mēngētam, mēngani-ani; (**graveeren**), mēngoekir.

Snijder, m., zie: **Kleermaker**.

Snijmes, o., pisau, pisau raoet.

Snijtand, m., gigi sara.

Snijwerk, o., oekiran, kērawangan, tētasan.

Snik, m., sēdoe, sēdan, kēloeh; **De jongste snik**, nafas jang achir (pēnghabisan).

Snip, v., boeroeng sēnip (boertjet, tēroelek).

Snipper, v., rēdja, soewir, soewiran, potong.

Snoeien, mēranting.

Snoepen, koedoep-koedoep, mēng-gado, mēnjobai lēbih doeloē (dēngan sēmboeni).

Snoer, o., oetas, renteng, rentengan.

Snoet, m., djoengoer, tjoengoer, moeloet.

Snoeven, mēngatjak, bērkotjakan, sōmbong.

Snood, djahat, doerdjana.

Snoodaard, m., orang djahat (doerdjana, kapista).

Snor, v., koemis, misai.
Snorken, mēndēngkoer, mēngorok.
Snorren, bērdēngōeng; zie ook:
Zoeken.
Snuffelen, mēntjēhari, mēnjēlidik.
Snugger, tjērēdik, pintēr.
Snuisterij, v., barang-barang kētjil.
Snuit, m., zie: **Snoet**, **Slurf**.
Snuiten (den neus), mēmboewang
 ingoes; (**een kaars**), mēnggoen-
 ting.
Snuiven, mēntjioem, mēnarik
 nafas; (**blazen**), mēnghēmboes.
Sober (**bekrompen**), papa, miskin,
 kakoerangan; (**matig**), oegahari,
 bērpantang, tiada rakoēs.
Sodomie, v., sēmboerit.
Soep, v., (**Europeesch**), sop,
 kaldoe; (**inlandsch**), koewah,
 sajoer.
Soepbord, o., piring (pinggan)
 dalēm.
Soepvleesch, o., daging sop.
Soezen, pēning kēpala, bingoeng.
Soja, v., ketjap.
Soldaat, m., soldadoe, sērdadoe,
 lasjkar, pradjoerit.
Soldeeren, mēmatēri, mērēkati.
Soldeersel, o., patēri, pidjar
Soldij, v., gadji, bēlandja, bajar,
 bajaran.
Som, v., djoemlah, koempoelan.
Somber, soeram, moeram, tiada
 bērtjahja, bērdoeka-tjita.
Sommigen, bēbērapa, ada jang.
Soms, tērkadang, kadang-kadang,
 kadang-kala, tempo-tempo, ba-
 rang.
Soort, v., roepa, matjēm, djēnis.
Soortelijk, kēdar; **Soortelijk ge-
 wicht**, bērat kēdarnja.
Sop, o. en v., koewah, kaldoe, sa-
 joer; **Het ruime sop**, laeet,
 laeetan.
Soppen, mēnjēloep, mēnjēloepkēn.
Sorteeren, mēmilihi, mēngatoer,
 mēngoempoelkēn saroepa-sa-
 roepa.
Souvenir, o., tanda mata (pēri-
 ngatan).

Souverein, m., radja, soeltan, jang
 dipērtōewan.
Spaak, v., (**hefboom**), pēngoem-
 pil; (**van een wiel**), roedji,
 anak djantēra; (**mis**), tiada kabē-
 toelan, tjilaka, tiwas.
Spaan, v., sidoek, tjidoek, sendok,
 tjentong.
Spaander, m., tatal, bilah.
Spaansch, ispanjol; **Spaansche
 mat**, real, ringgit; **Spaansche
 peper**, tjabe, lombok; **Spaansche
 ruiter**, randjau, bēradjak.
Spaargeld, o., oewang taboengan
 (simpēnan, tjelengan).
Spaarpot, m., taboeng, tjelengan.
Spaarzaam, himat, soeka mēnje-
 lengi, tiada boros.
Spade, v., pēnggali, tjangkoel, pa-
 tjoel.
Spade (**laat**), lambat, lat, lama,
 achir.
Spalken, mēmbēlat.
Span, v. en o., (**tusschen duim
 en een der vingers**), djēngkal;
 (**paar**), pasang, rakit.
Spannen, mēmbēntang, mēmbēn-
 tangkēn, mēmasang, mērakitkēn;
De kroon spannen, mēlipoeti,
 mēlēbihi.
Spanraam, o., pēmidangan.
Spant, o.; (**van een vaartuig**),
 gading-gading.
Sparen, mēnghimatkēn, mēnjim-
 pēn, mēnjelengi; (**ontzien**), mē-
 njajangkēn; (**in het leven laten**),
 mēnghidoepkēn; **De moete spa-
 ren**, tiada bērsoesah.
Spartelen, bērontak, mēmbēron-
 tak, mēnggōlēpēr, bērkēdjoet-kē-
 djoet.
Spat, v., rintik, titik, rētjik.
Spatel, v., sendoek, tjidoek, tje-
 ntong.
Spatten, mērētjik, moentjērat,
 mēntjoerat.
Specerij, v., boemboe, boemboe-
 boemboe, rēmpah-rēmpah.
Specht, m., pēlatoek, boeroeng pē-
 latoek.

Speeksel, o., loedah, ajër loedah, ilër.
Speelgoed, o., pèrmaïnan.
Speelkaart, v., kartoe maïn.
Speelplaats, v., tèmplat maïn.
Speeltafel, v., medja maïn.
Speelsiek, soeka maïn (bèrmaïnmaïn).
Speen, v., mata soesoe.
Speenvarken, babi panggan.
Speer, v., lèmbing, tèmpoeling, gèladag.
Speetje, soedjen; **Speetje met geroosterd vleesch**, sate, sè-sate.
Spek, o., daging (gèmoek) babi.
Spekkoek, m., koewe lapis.
Speknek, m., poenok.
Spekklager, m., toekang motong babi.
Spel, o., maïn, pèrmaïnan.
Spelboekje, o., soerat tèka-tèki (alif-ba-ta).
Speld, v., pèniti.
Speldegeld, o., oewang bèlandja (pèmadoewan).
Speldekussen, o., bantal pèniti.
Spelden, mènjemat (mènoesoeki) dèngan pèniti.
Spelen, maïn, bèrmaïn, bèrmaïnmaïn, mèmaïnkèn; **Kaart spelen**, maïn kartoe.
Speler, m., toekang maïn, pèndjoedi, pentopan.
Spelfout, v., salah hedja.
Spellen, mènghedja.
Spelonk, v., gèronggong, goeha.
Spenen (zich onthouden), bèrpantang; (**van de borst**), mènjapah, mènjarak.
Sperwer, m., boeroeng hèlang, alap-alap.
Splichtig, lintjip, pandjang lintjip, pandjang koeroes, pandjang lampai.
Spie, v., (**wig**), badji.
Spiegel, m., katja, tjèrèmin.
Spiegelen (Zich —), bèrkatja, bèrtjèrèmin; (**Zich — aan een an-**

der), mènghambil toeladan, mènoeroet.
Spiegelgevecht, o., pèrang poera-poera.
Spier, v., pangsa, otot, oerat.
Spietkracht, v., koewat, kakoewatan badan.
Spies, v., toembak, lèmbing, sèligi.
Spietsen, mènoembak; (**aan een spiets rijden**), mènjoelakèn.
Spijker, m., pakoe.
Spijkeren, mèmakoe, mèmakoe-kèn.
Spijl, v., pasak.
Spijs, v., makanan, sèntapan; (**proof van wilde dieren**), mangsa.
Spijskamer, v., goedang, sèpen.
Spijskorf, m., rantang, rantang soesoeno, tèmplat makanan.
Spijsvertering, v., tjèrna.
Spijt, v., sèsal; **Spijt hebben**, bèrsèsal, mènjesal, sajang, mènjangkèn.
Spijten, zie: **Spijt**.
Spijzigen, m., mèmberì (kasi) makan, mèmakankèn.
Spikkel, m., rintik, titik, rètjik.
Spil (van een spinnewiel, enz.), v., kisi.
Spilsiek, boros, pèmboros.
Spin, v., laba-laba, lawa-lawa, kè-mangga.
Spinazie, v., bajèm, daoen bajèm.
Spinhuis, o., zie: **Gevangenis**.
Spinnen, mènghantih, mèmintal bènang; **Zijde bij iets spinnen**, bèroleh (mèndapèt) laba (oentoeng).
Spinneweb, o., sarang laba-laba (lawa-lawa).
Spinsbek, m., soewasa.
Spint (van hout), o., koebal, goebal.
Spion, m., mata-mata, pènghintai, pènjoeloeh.
Spiraal, v., soeloer batang.
Spit (braadspit), v., patjak, soedjen; (**in den rug**), sakit pinggang (toelang bèlakang).
Spits (punt), v., hoedjoeng, poe-

tjoek, mata, hoeloe, haloewan.
Spits (puntig), lintjip, tadjem, londjong, mantjoeng.
Spitsboef, m., bangsat, orang djahat (doerdjana).
Spitsen (De ooren —), mēmasang tēlinga (koeping).
Spitten, mēnggali.
Spleet, v., lēkah, rēkah, bēlah, bēlahan.
Splijten, mēmbēlah, mēlēkah.
Splinter, m., soesoeb; **Een splinter in eenig lichaamsdeel krijgen**, kasoesoeban.
Spitsen, mēmisahkēn, mēntjērakēn, mēmbagi-bagi.
Spood, m., sigēra, lēkas, tjēpat; **Spood maken met**, mēnjigērakēn, mēlēkaskēn, mēmboeroeboeroe.
Spooden (Zich —), bērdjalan (pērgi) lēkas-lēkas (tjēpat-tjēpat, gantjang, pantas, dēngan sigēra).
Spoodig, lēkas, tjēpat, sigēra.
Spoel, v., torak.
Spoelen, mēmbilaskēn, mēmbasoeh, mēnjoetji; **Den mond spoelen**, bērkoemoer-koemoer.
Spog, o., loedah.
Spoken, ada hantoe.
Sponde, v., tēmpat tidoer, pētidoeran.
Spongat, o., mata tong, lobang tahang.
Sponning, v., aloer, sēri-koening.
Spons, v., boenga (kēmbang, loemoet) karang.
Spook, o., hantoe, dēmit, mēmēdi, setan.
Spoor (van een haan), v., tadjī, tagil, djaloe; (**rijspoor**), patjoe; (**Indruk**), bēkas, latjak, tapak (**vore**), oenoet, aloer; **Het spoor bijster zijn**, kasēsāt, kēsasar.
Spoorbaan, v., djalan kareta api (asēp).
Spoorloos, hilang sama sēkali, tiada ada bēkasnja.
Spoorslags, dēngan sigēra (lēkas).
Spoorwagen, m., kareta api.

Sporen, mēngēnakēn tadjī (patjoe).
Sport, v., anak tangga; (**rang**), pangkat, daradjat.
Spot, m., sindiran, olok-olok, pēngolok-olok.
Spotten, mēngolok-olok, mēnjindir.
Spouwen, mēmbēlah, mēmbēlek, mēmbēdel.
Spraak, v., (**woorden**, enz.), kata, pērkataān, bitjara, soewara; (**taal**), bahasa.
Spraakgebruik, o., adat pērbahasaān.
Spraakleer, v., pēngadjaran bahasa.
Spraakvermogen, o., pēngoetjap, katjakēpan bitjara.
Spraakzaam, bisa bitjara, soeka bērtjakap.
Sprakeloos, bisoe, kēloe, gagoe, tiada bisa bērkata-kata lagi.
Sprank, v., (**vonk**), boenga (pēlōtikan) api.
Spreekwoord, o., pēroepamaān, pērbasaān, paribasa.
Sprei, v., sēpērai, gēbar, kaIn hampan.
Spreiden, zie: **Uitspreiden**.
Spreken, bērkata, bērbitjara, bērtoetoe, bērtjakap, mēngomong, bērsabda, bērtitah; **Zachtjes met iemand spreken**, bērbisik-bisik; **Over iemand (in ongunstigen zin) spreken**, mēmbitjarai, mēngata-ngatai; **Over koetjes en kalfjes spreken**, bērandai-andai; **Recht spreken**, mēnghoekoemkēn, mēmoetoeskēn hoekoem; **Goed spreken voor iemand**; mēnanggoeng.
Sprekend (van gelijkenis), saroeпа, bētoel saroeпа, djibēles; (**duidelijk**), tērang, njata.
Sprenkelen, mēnjipērati, mēnjipēratkēn, mērēndjis.
Spreuk, v., mitsal.
Spriet, m., piarit; (**van een insect**), soengoet.
Springen, bērlompat, mēlompat, mēlontjat; **In het water sprin-**

gen, mënjēboer; (ontploffen), mēlētōep, mēlētōs; (van glaswerk, enz.), pētjah, bēntet, sēntet; (van hout, enz.), bēlah, tēr-bēlah, rēngat.

Springlevend, hidoep dēngan sēgar.

Springplank, v., papan toempoean kaki.

Springtij, o., pasang, pasang poer-nama.

Sprinkhaan, m., bēlalang, balang.

Sproet, v., tahi lalēr; ook: tētōewan, tēroetoean.

Sprokkelen, mēmoengoet ranting (tjabang-tjabang kajoe).

Sprong, m., lompat, lontjat, pērlompatan.

Sprookje, o., tjērītēra, dongeng.

Spruit, v., anak, poetjoek, toenas.

Spruw, v., sēriawan; (bij jonge kinderen), goewam.

Spugen, bērloedah.

Spuien, mēngalirkēn ajēr.

Spuut, v., sēmpērotan, pompa.

Sputen, mēnjēmpērot, mēman-tjoet.

Sputtgaat, m., orang pompa.

Spuwbak, m., pēloedahan, tēmpat loedah, paidon.

Spuwen, bērloedah; (overgeven), moentah; (Vuur, enz. —), mē-njēmboer, mēnjēmboerkēn; (Bloed —), moentah darah.

Staaf, v., batang.

Staag, sēnantiasa, tēroes, sēlaloe.

Staak, m., pēndjalēran, landjara, galah, tiang.

Staal, o., (gehard ijzer), badja, wadja.

Staal, o., (monster), tjonto, ma-tjēm.

Staan (overeind), bērdiri; (Op de teenen), mēndjingkai; **Pal staan**, tiada maoe moendoer; **Tegenover iets staan**, bērhādēpan, mēnghadēpkēn; **Iemand in den weg staan**, mēmalangi, mēng-ganggoe; **Naar iets staan**, mē-mērloekēn, mēnjēngadjakēn;

Openstaan, tērboeka; **Staan blijven**, bērhēnti, tiada bērgērak; **In bloei staan**, bērboenga, bēr-kēmbang.

Staande (terwijl), sēdang, samantara.

Staar, v., patikan.

Staat, m., ekor, boentoet, koetjir; (van een ploeg), gandar.

Staatbeen, o., toelang ekor (boentoet).

Staatpeper, m., kēmoekoēs.

Staatriem, m., tali (apoes) ekor (boentoet).

Staatster, v., zie: **Komeet**.

Staatveder, v., boeloe ekor (boentoet).

Staatvin, v., sirip (kepet) ekor.

Staat, m., (rijk), karadjaān, nēgēri; (rang), pangkat, dēradjat; (omstandigheid), pēri hal, pēri kadaān; (tool), pērhiasan, oepatjara; (vermogen), kēdar, kōewasa; (aanzien), kabēsaran, kamōeliaān; (lijst), daftar; **In staat zijn**, tjakap, bisa, bērkoewasa; **Staat maken op**, mēnēntoekēn; **In gezegenden staat zijn (van een vrouw)**, hamil, boenting, mēngandoeng.

Staatsbestuur, o., pēmērentahan karadjaān (nēgēri).

Staatsdienaar, m., pēgawai.

Staatsdomein, o., harta karadjaān.

Staatsgeheim, o., rasia karadjaān.

Staatsie, v., oepatjara.

Staatskas, v., chizanat (pērbēndaharaan) nēgēri.

Staatsregeling, v., sjart (pēratōeran) karadjaān (nēgēri).

Staatsuitgaven, v., bēlandja karadjaān.

Stad, v., nēgēri, kota, poera, poeri.

Stadbewoner, m., orang kota.

Stadgenoot, m., orang sakota.

Stadhouder, m., wakil radja.

Stadhuis, o., gēdong bitjara.

Stadskwartier, o., soekoe, kam-poeng.

Stadwaarts, kanēgēri, kakota.

Staf, m., (**stok**), toengkat; (**van een legerhoofd**), pêngapit.
Staken, bër'henti, mêmper'hentikèn, tiada mênëroeskèn.
Staketsel, o., pagër, sampadan, tërøetjok.
Stal, m. kandang; (**afzonderlijke — voor paarden**), gëdogan.
Staljongen, m., toekang koeda.
Stallen, mêngandangkèn, mënai-kèn (mëmasoekken) di gëdogan.
Stalletje, o., (**winkel**), kédai, waroeng.
Stalruif, v., iri, tèmplat roempoet.
Stam, m., (**volksstam**), bangsa, soekoe bangsa; (**afstamming**), toeroenan; (**van een boom**), pokok, batang, laras, gëloegoe.
Stamboek, o., silsilat, daftar asal.
Stamboom, m., sadjarah, soesoer-galoer.
Stamelen, gagap, pelo.
Stamgenoot, m., orang sabangsa (sasoeke).
Stampen, mënoemboek; (**met de voeten op den grond**), mêng-gërètak; (**van een vaartuig**), bërangkok-angkok, mëmbanting.
Stamper, m., pënoemboek, toem-boekan, antan, aloe; (**om betel fijn te maken**), lotjok; (**van een bloem**), sari.
Stampvoeten, mêngëndjak, mëngëntakkèn kaki, mëmbanting kaki.
Stampvol, pënoeh sèkali, sësak.
Stamvader, m., mojang, kaki jang mënoeroenkèn.
Stamwoord, o., pohon (pokok, asal) pëkataän.
Stand, m., (**rang**), pangkat, martabat; (**wezen**), kaädaän; (**houding**), sikap, dëdèk, pëndiri; (**plaats**), tèmplat, tèmplat bërdiri (doedoe); **De hooge stand**, orang bangsawan (bësar-bësar); **De lagere standen**, orang hina dina; **Tot stand komen**, djadi,

kadjadian; **Tot stand brengen**, mëndjadikèn, mêngadakèn, mëm-bikin, mêngërdjakèn; **In stand blijven**, tètap, bërkadang; **In stand houden**, mëmëliharakèn; **Stand houden**, mënahankèn, tiada moendoer.
Standaard, m., alamat, alamat (bandera) karadjaän.
Standbeeld, o., patoeng.
Standje, o., (**ruzie**), roesoeh, pë-kalahian, përgadoehan; (**berisping**), marah, goesar; **Een standje krijgen**, di marahi, di marahkèn, di gegeri; **Iemand een standje geven**, mëmarahi, mëmarahkèn, mênggegeri, mênggegerkèn.
Standplaats, v., tèmplat kadoe-doekan (bërdiri).
Standvastig, tètap, bërkadang, sabar.
Stang, v., (**staaf**), batang, roedji, kisi, rimbat; (**van een paard**), këndali, bësi kékang.
Stank, m., baoc boesoek, boesoek, baoc; (**urine—**), pësing; (**drek—**), baoc tal; (**visch—**), amis, anjir; (**branderige —**), sangit, baoc sangit.
Stap, m., (**tred**), langkah, djangkah, tindak.
Stapel, m., toempoek, toempoekan, timboenan, soesoen, limbak; (**helling voor vaartuigen**), kаланган; **Een vaartuig van stapel doen loopen**, mënoeroenkèn përahoe (kapal).
Stapelen, mënoempoek, mënoempoekkèn, mënimboenkèn, mënjoesoen.
Stapelgek, gila bëtoel.
Stappen, bërddjalan, bërlangkah; (**over iets heen**), mëlangkahi mëlangkahkèn.
Stapvoets, përlahan-lahan, dëngan bërddjalan.
Staren (op iets), mërënoeng, mëngamat-amati, mëlihati, mëmandangi.

Staten-generaal, m., diwan sègala wakil orang nègèri.

Statig, dèngan oepatjara; (**langzaam**), lambat, pèrlahan-lahan.

Station, o., tèmpat pèrhèntian (pèrsinggahan).

Statuur, v., bangoen. dèdèg.

Staven (bewijzen), mènjatakèn; (**bevestigen**), mènjoenggoehkèn; (**bekrachtigen**), mènètèpkèn, mènègoehkèn.

Stede (In — van), akan gantinja.

Stedeling, m., orang kota.

Steeds, sèlaloe, tèroes, salamanja, sènantiasa.

Steeg, v., loeroeng, djalan sèmpit, gang.

Steek, m., (**met een wapen**, enz.), toesoek, tikam; (**van breiwerk**, enz.), mata; (**In den steek laten**, mèninggalkèn, mèmblarkèn).

Steekbeitel, m., pahat pènjoesoer.

Steekspel, o., (**Javaansch**), sè-neman.

Steekwagen, gèrobak, gèrobak soeroeng; (zie ook: **Kruiwagen**).

Steel, m., (**stengel**), tangkai, gang, tèngkok; (**handvat**), pèmegang, batang, toeloeng sangkal.

Steelsgewijs, dèngan mèn'tjoeri (sèmboeni).

Steen, m., batoe; (**Rol—, rivier—**), batoe kali, kèrakal, kèrikil; (**Berg—**), batoe goenoeng; (**Gehouwen—**), batoe pahat; (**Gebakken—**), batoe bakar, bata; (**Eldel—**), pèrmata; (**De zwarte — te Mekka**), hadjar'oelaswad; (**Bezoar—**), moestika; (**pit eener vrucht**), bidji; (**De steen (ziekte)**), pènjakit karang.

Steenbakker, m., pèndjoenan, toekang mèmbakar batoe.

Steenbakkerij, v., pèmbakaran batoe, lio.

Steenhoop, m., timboenan (toempoe) batoe.

Steenhouwer, m., toekang mèmahat batoe.

Steenigen, mèlempari (mèloetari) batoe.

Steenkolenmijn, v., galian (tambang) arèng batoe.

Steenkool, v., arèng batoe.

Steenpuist, v., bisoel.

Steensoort, v., roepa (djènis) batoe.

Steiger, m., (**landingsplaats**), pangkalan; (**bij het bouwen**), pèrantjah, tangga, sètègèr.

Steigeren (van een paard), bèrontak, mèroendjah.

Steil, tjoeram, tandjak, mènandjak, naik, hampir bèrdiri, koerang miring.

Stelte, v., tèmpat tjoeram, tandjakan.

Stek, v., (**aflegger**), tjangkok, tjangkokan, pètetan, anggoeran.

Stekel, m., doeri, toembak.

Stekelvarken, o., landak.

Steken (met iets puntigs), mèn-
nikam, mènoesoek, mènjoedoek, mèn-
oembak; (**met den angel**), mèn-
gantoep; (**In eenig vocht**), mèn-
jèloepkèn; (**In den mond**, enz.), mèm-
masoekkèn; (**Tusschen iets**), mèn-
jèsèpkèn, mènjoesoepkèn; (**van een wond**), mèn-
gèntèk; (**In den zak—**), mèn-
gantongkèn, mèn-
gandoeengkèn, mèm-
masoekkèn dalèm, kantong; (**In brand—**), mèm-
bakar, mèn-
joelèd, mèn-
gobong, mèn-
oenokèn, mèn-
hangoeskèn; (**In schulden—**), bèroetang; (**Blijven steken**), tèrsangkoet, tiada bisa ladjoe (tèroes).

Stel, o., salangkap, sapèrangkat, sapasang.

Stelen, mèn'tjoeri, mèmaling, mèn-
gambil.

Stellage, v., bangoen-bangoenan, panggoeng, pèrantjah, sètègèr.

Stellen (plaatsen), mèn-
aroh, mèn-
nèmpatkèn; (**Geifjk—**), mèn-
jamakèn; (**Tegen—**), mèn-
banding-
kèn, mèn-
hadèpkèn; (**Ter zijde—**), mèn-
jèblahkèn; (**Ter hand—**), mèn-
èrimakèn, mèn-
jampaikèn;

- (**Te werk** —), mēngērdjakēn;
 (**Op prijs** —), mēngendahkēn;
 (**Tevreden** —), mēnjērangkēn,
 mēmpērdamaikēn; (**Te boek** —),
 mēnjoerat, mēnoelis, mēngarang;
 (**Bepalen**), mēnāntoekēn; (**Ver-
 onderstellen**), mēngira, mēngi-
 rakēn.
- Stellig**, tēntoe, nistjaja, pēsti, misti,
 tiada boleh tiada.
- Stelling**, v., (om te drogen),
 para-para, panggar, pēntasan;
 (**verheven koepel**), panggoeng.
 Zie ook: **Stellage**.
- Stelpen** (doen ophouden), mēm-
 pērhēntikēn, mēnasak.
- Stelpmiddel**, o., pēnasak, pēnawar
 djambi.
- Stem**, v., soewara, boenji.
- Stemmig**, sopan.
- Stemming**, v., pēri kaādaān hati.
- Stempel**, m., tjap, mētērai, kēmpa,
 tanda, alamat, bēkas.
- Stempelen**, mēnēra, mēngētjap,
 mēnandaī, mēmētēraikēn.
- Steng**, v., soeloer (samboengan)
 tiang, tiang pēngapoeh.
- Stengel**, m., tangkai, gagang, ba-
 tang.
- Ster**, v., bintang; (**Vallende** —),
 bintang bēralih; (**Vaste** —), bin-
 tang tētap; (**Dwaal**—), bintang
 bēridar; (**Staat**—), bintang
 koekoes (kēmoekoes, bērasēp).
- Sterfbed**, o., tēmpat tidoer mati
 (kamatian, orang mati).
- Sterfelijk**, fana.
- Sterfgeval**, o., hal kamatian.
- Sterfhuis**, o., roemah kamatian.
- Sterfuur**, o., adjal, waktoe mati.
- Sterk**, koewat, gagah, tēgoeh;
 (**hevig**), sangēt, kēras; (**prik-
 kelend**), pēdas, pēdēs; (**ransig**),
 tēngik; (**van een stroom**), dērēs;
 (**groot**), bēsar; (**van gezette
 thee**, enz.), kēras, pēkat.
- Sterken**, mēngoewatkēn, mēm-
 bēranikēn, mēmberī hati.
- Sterkte** (**kracht**), v., koewat,
 kakoewatan, gaja; (**santal**), ba-
 njak, banjaknja; (**versterking**),
 benteng, kota, boeroedsj.
- Sterkwater**, o., ajēr kēras.
- Sterrekunde**, v., ilmoe noedjoem.
- Sterrenhemel**, m., pērbintangan.
- Sterrewichelaar**, m., ahli'oel noe-
 djoem.
- Sterveling**, m., orang, manoesia.
- Sterven**, mati, mēninggal, mang-
 kat, mangkat bēradoe, poatoes
 njawa (djiwa).
- Stervensuur**, o., adjal, koetika
 (waktoe) mati.
- Steun**, m., sokong, toendjang, pēr-
 senderan; (**hulp**), pērtoeloengan,
 pērbantoean, pērlindoengan, pē-
 noeloeng, pēmbantoe.
- Steunen** (**helpen**), mēnoeloengi,
 mēlindoengi; (**stutten**), mēnjo-
 kong, mēnoendjang; (**kreunen**),
 mērintih.
- Steven**, m., haloewan (soesoeh)
 pērahoe (kapal).
- Stevig**, koewat, tēgoeh, kēras,
 kēntjēng, koekoeh.
- Stichten** (**bouwen**, enz.), mēm-
 boewat, mēmbikin, mēmbangoen-
 kēn; (**veroorzaken**), mēnjēbab-
 kēn, mēndjadikēn; (**troosten**),
 mēnghiboerkēn.
- Stiefbroeder** (—zuster), m., soe-
 dara tiri, soedara andjing.
- Stiefdochter** (—zoon), v., anak tiri.
- Stiefmoeder**, v., iboe (ēmak) tiri.
- Stiefvader**, m., bapa tiri.
- Stier**, m., lēmboe (sapi) djantan
 (laki-laki); **Wilde stier**, banteng.
- Stift**, v., poeting, pasak, poesoet,
 toesoek.
- Stijf**, kakoe, kēras, kēntjēng, kē-
 djang.
- Stijfhoofdig**, kapala batoe, tēgar.
- Stijfsel**, v., ajēr kandji.
- Stijfselen**, mēngandji.
- Stijgbeugel**, m., sanggoerdi, sang-
 gawēdi, pēmidjak.
- Stijgen**, naik.
- Stijl** (**schrijfwijze**), m., djalan
 bēhasa; (**manier**), tjara; (**pilaar**),
 tiang, djēnang.

Stikken, mati dari sébab tiada bisa mēnarik nafas; (**naalen**), mēndjait, mēndjēloedjoer, mēnjoe-lam.

Stikvol, sēsak, pēnoeh sēkali.

Stil, mati, tiada bērgērak, tiada bērsœwara, diam, tēdoeh, sēpi, soenji.

Stillen, mēndiamkēn, mēnjēnangkēn; (**van hunger of dorst**), mēmœwaskēn.

Stilletjes, pērlahan-lahan, diam-diam, dēngan sēmboeni.

Stilstaan, bērhēnti.

Stilzwijgend, diam, dēngan bērdiam.

Stinkboon, v., pētai.

Stinken, bērbaœ, bērbaœ boesoek (apēk, amis, pēsing, bangar).

Stinkrat, v., tikoës kastoeri, tjē-roeroet.

Stip, v., titik, nokta.

Stipt, bētoel, dēngan bētoel, dēngan soenggoeh-soenggoeh.

Stoelen, bērtjanda, bērmaïn-maïn.

Stoel, m., karosi, korsi; (**van planten**), dapoer, roempoen.

Stoelgang, m., pērboewangan ajēr.

Stoelkleed, o., saroeng karosi.

Stoep, v., tangga roemah.

Stoet, m., pēngiring, pēriringan, pērarakan, œpatjara, orang banjak jaug mēngiring.

Stoeterij, v., tēmpat pamiaraän koeda.

Stof, v., (**poeder**), abœ, dēboe, sē-rēsah; (**bestanddeel**), dzat, œn-soer; (**grondstof**), bakal; (**etter**), nanah; (**weefsel**), kaïn; (**onderwerp**), pērkara, hal.

Stoffer, m., sapœ, boelœ-boelœ, sikat, boendēr.

Stofgoud, o., mas œrai (pasir).

Stok, m., toengkat, galah; (**Draag** —), pikoelan; (**Vlagge**—), tiang bēndera; (**bijennest**), sarang ta-won (lēbah).

Stokdoof toeli bētoel.

Stoken (**Vuur** —), mēnjalakēn, mēngoepak, mēmbakar; (**Kwaad**

—), mēnērbitkēn, mēnimboelkēn, mēndjadikēn; (**Distilleeren**), mēngoekoës. Zie ook: **Opruien**.

Stoker, m., (**van een machine**), toekang api; (**distilleerder**), toekang mēngoekoës minoeman kēras.

Stokoud, toewa sēkali.

Stokpaardje, o., koeda-koedaän; (**geliefkoosd onderwerp**), ka-soekaän.

Stokstijf, kakœ, kakœ sēkali.

Stollen, bērbēkœ, djadi kēras (kēntël).

Stoel, v., tjoengkoep, sērēkoep, sētolop.

Stom, bisœ, gagœ, kēloe. Zie ook: **Dom**.

Stomp, m., (**afgekapt stuk**), poen-toeng, toenggak, koentoel; (**met de vuist**), toemboek, djotos, djē-djak, gotjo.

Stomp (**niet scherp**), toempoel, tiada tadjēm.

Stompen (**met de vuist**), mēng-gotjo, mēndjotos, mēnoemboek.

Stompneus, m., idoeng pesek.

Stompzinnig, zie: **Dom**.

Stond, m., waktœ, koetika, saät.

Stonden, v., (**menses**), kaïn kotor (tjēmar), haidi; (**De — hebben**), bērkaïn kotor, dapēt boelan.

Stoof, v., (**komfoor**), anglo, pēbara-raän; (**van groenten**), toemis, sētoep; (**van vruchten**), kolak.

Stoom, m., asēp, œwap, koekoës.

Stoomboot, m., kapal asēp (api).

Stoommachine, v., pēsawat api (asēp).

Stoot, m., toelak, dorong, sorong, toemboek, banting, sēntak, gontjang, tikam.

Stooten (**duwen**), mēnoemboek, mēndorong, mēnjorong; (**tegen iets aankomen**), kabēntœr,

mēmbēntœr, mēnjampok, mēlanggar, mēnjēnggoe; (**met den voet**), kasandoeng; (**met de horens**), mēnandoek; (**met een degen**, enz.), mēnoesoek, mēni-

- kam; (**van zich af**), mēnoelak; (**van een vaartuig**), mēmban-ting.
- Stootkant**, m., aris.
- Stootkussen**, o., (**aan vaartui- gen**), bantal pēnjangga.
- Stop**, v., soempat, soempēl, pē- njoembat.
- Stopflesch**, v., pēles, rodong.
- Stopnaald**, v., djaroem tisi.
- Stoppel**, m., djērami, dami.
- Stopen (met een naald)**, mē- nisi, mēnisik; (**van een lek**, enz.), mēnjoempēl, mēndjēdjali, mēndēmpoel, mēmboeboehi dēmpoel (gala-gala); (**In den mond**), mēnjoewap, mēnjoewapkēn, mē- masoekkēn; (**Iemand geld in de hand** —) mēnJORONG; (**Een klein kind het eten in den mond** —), mēndoelang; (**Een pijp**, enz. —), mēngisi; (**Een doortocht** —), mēnjakat, mē- noetoepp, mēmalangi; (**Een hol- lend paard**, enz. —), mēnahan- kēn, mēmpērhēntikēn.
- Stopverf**, v., dēmpoel, gala-gala.
- Storax**, v., gētah rasamala.
- Store**, v., kēre, bidai.
- Storen**, mēngganggoe, mēnggoda, mēngoesik; (**Zich -- aan**), fē- doeli, mērdoelikēn; (**belemme- ren**), mērintangi, mēmalangi.
- Storm**, m., riboet, angin riboet; (**aanval**), pēnēmpoehan, pēnjē- rangang.
- Stormen (bestormen)**, mēnjērang, mēnēmpoeh; (**hard waaien**), ada riboet (angin riboet).
- Stormweder**, o., moesim riboet.
- Stortbad**, o., mandi bērsiram, pēnjiraman, pantjoeran.
- Storten (van vloeistoffen)**, mē- noempahkēn; (**van droge wa- ren**), mēngetjerkēn; (**overloo- pen**), toempah, loeber; (**In het water springen**), mēnjēboer; (**In het ongeluk**), mēnjilakakēn, mēmbinasakēn; (**Bloed** —) mē- noempahkēn darah; (**van een som bij kleine palementen**), mēngangsoer, mēnitjil.
- Stortregen**, m., hoedjan dēras (lēbat).
- Stortvloed**, m., ajēr bah (bandjir).
- Stortzee**, v., simbah gēloembang; (**Een — overkrijgen**), tērsim- bah gēloembang.
- Stotteren**, gagap.
- Stout**, nakal, tambēng; (**dapper**), bērani, gagah.
- Stoven (aan warmte bloot stel- len)**, mēngangas; (**van spijsen**), mēnoemis, mēngolak.
- Straal**, m., (**van water**), tjoetjoer, pantjoeran; (**van licht**), sinar; (**van een cirkel**), djarak.
- Straat**, v., (**weg**), djalan, loeroeng; (**zeeēngte**), sēlat.
- Straathoer**, o., djobong, pēram- poean djalang, lonte.
- Straatroof**, m., pēnjamoenan, pēm- begalan.
- Straatroover**, m., pēnjamoen, begal.
- Straatslijper**, m., orang risau (pēlantjongan).
- Straatweg**, m., djalan raja (bēsar).
- Straf**, v., siksa, siasat, hoekoem, hoekoeman; (**Een — opleggen**), mēnghoekoem, mēngōnakēn siksa (hoekoeman).
- Straf (sterk)**, kēras, kēntjēng; (**streng**), bēngis.
- Strafbaar**, boleh (dapēt, patoet) di hoekoem.
- Straffen**, mēnghoekoem, mēnghoe- koemkēn, mēnjiksa, mēmbēri (mēndjatohkēn) hoekoeman.
- Strafplaats**, v., tēmpat hoekoe- man (dēra).
- Strafvordering**, v., dakwa crimi- neel.
- Strafwet**, v., hoekoem siksa.
- Strafwetboek**, o., kitab sjarth hoekoem (hoekoem siksa).
- Strak**, kēntjēng, kēras, rēgang; (**van een blik**), lēgat.
- Straks**, sabēntar, sabēntar lagi, nanti, kēlak.
- Stralen**, bērsinar, bērpantjar, bēr-

tjahja, mëntjorong, mēngkilat.
Stralenkrans, m., tedja.
Stram, kakoe.
Strand, o., pantai, pēsisir, pinggir, tēpi; **Men vaartuig op het strand zetten**, mēlanggarkēn pantai, mēnaikkēn kadarat.
Strandbewoner, m., orang pantai (pēsisir).
Stranden, tērdampar, kandas.
Strandrecht, o., hak tawanan barang jang tērdapēt di pantai laoet, hak tawanan karang.
Strandvonderij, v., hal tawanan karang.
Streek, v., (landstreek), daerah, djadjahan, tanah, tēmpat; (**Wind** —); mata angin; (**Kompas** —), mata pēdoman; (**list**, enz.), akal, daja, onar; (**met de hand over iets heen, aaling**), ēloes-ēloes, sēlisik.
Streelen, mēnjēlisik, mēngēloes-ēloes.
Streep, v., garis, sipat, garet, tjorek, tjontjeng, loerik, bēlang, lorek, loreng, doreng, djaloer.
Streepjesgoed, o., kaīn loerik (ginggang).
Strekken (spannen), mēmbēntang; (**genoeg zijn**), tjoekoop; (**dienen tot**), akan, pērlōe akan, bērgoena akan.
Strekking, v., (bedoeling), makna, maksoed, toedjoe.
Streng (gestreng), kēras, bēngis; (**gespannen**), kēntjēng.
Streng, v., (van garen), toekal, toekēl; (**draad**), lēmbar.
Streven (najagen), mēnoentoet, mēntjēhari; (**zich moeite geven**), mēngoesahakēn diri.
Striem, v., baloer, balan.
Strijd, m., (twist), pērbantahan; (**vechtpartij**), pērkēlahian; (**oorlog**), pērang; **In strijd met**, bērsalahan dēngan, bērbeda, tjidēra, lawan; **Om strijd**, rērēboetan, bērloemba-loembaan.
Strijden, bērpērang, bērkēlahi, bēr-

bantah; (**verschillen**), bērsalahan, bērbeda, bērlainan, mēlawan.
Strijdknops, v., gada, godam.
Strijdlustig, gambira, galak.
Strijdperk, o., gēlanggang, tēmpat bērkēlahi, medan pēpērang.
Strijdvaardig, sēdia (langkap) akan bērkēlahi (bērpērang).
Strijken (over iets), mēnjapoe, mēngēloes-ēloes, mēngoeoet, mēnjēlisik; (**met de beide handen naar zich toe**), mēraoep; (**met een strijkijzer**), mēnjētērika; (**de vlag** —), mēnoeroenkēn; (**tegen iets aan**), mēnggosok, mēnggeser; (**langs iets heen**), mēnjoesoer; (**van een inhoudsmaat met een rol, enz.**), mēmaras.
Strijkgood, o., barang sētērikaan.
Strijkijzer, o., sētērika.
Strijkstok, m., pēnggosok biola.
Strik, m., djirat, djērat, kala; (**schuifknoop**), simpōel poelih, tandjol; **Met een strik vangen**, mēndjirat, mēnandjol.
Stroef, pērēt, koerang litjin; (**van de tanden**), ngiloe, linoe; (**van het gezicht**), masēm, asēm.
Stronk, m., toenggak, toenggoel, batang.
Stront, v., tahi, kakotoran.
Strontje, o., (aan het oog), timbil, bintit.
Stroo, o., mērang, djērami, dami; (**tot huisbedekking**), alang-alang.
Stroolen, mēnghamboerkēn, mēnjēbar, mēmboewang.
Strook, v., (aan een kleed), pēlisir, som; (**Kanten opnaaisel aan een kleed**), renda. Zie verder: **Rand, Streep**.
Strooken (met), satoedjoe dēngan, tjetjok, bērpatoetan.
Stroom, m., haroes, pēngalir, aliran; (**grote rivier**), soengai bēsar, bēngawan; (**van menschen**), pērdoejoenan orang bānjak.

Stroom-af, kahilir, milir.
Stroomgebied, tanah daerahnja soengal.
Stroom-op, kahoeloe, ka-oedik, moedik.
Stroomversnelling, pëndërësan, djëram, riam.
Stroop, v., sëtëroep, ajër goela.
Stroopen (villen), mëngoelita, mëngëlet; (**landloopen**), mërisau, mërampas, mërampok, mëmbëgal, mënjamoen.
Strooper, m., samoen, pënjamoen, maling, bëgal.
Strop, m., djiret, djërat, tali, pëngikat leher; (**lus voor de voeten bij het klimmen op boomen**), sëngkëlit.
Strot, m., kërongkongon.
Struif, v., dadar, dadar tëlör.
Sruik, m., sëmak-sëmok, pohon këtjil, pokok këtjil.
Sruikbosch, o., hoetan bëlakar (këtjil).
Sruikelen, kasandoeng, tërsoen-toeh.
Sruikroover, m., pënjamoen, bëgal.
Sruisvogel, m., boeroeng onta.
Studeeren, bëladjar.
Student, m., pëladjar.
Studie, v., pëladjaran.
Stug, rëngoës, kakoe, bërsëngoet.
Stuifmeel, o., tëpoeng sari.
Stuip, v., sawan; **De stuip krijgen**, këna sawan.
Stuitbeen, o., toelang toengging (boentoet).
Stuiten (tegenhouden), mënahankën, mëmbantar; (**doen ophouden**), mëmpërhëntikën; (**belletten**), mëmalangkën.
Stuitend, djëmoe, mëndjëmoe, mëmbëntjikën.
Stuiven (van stof), bërdëboe; (**uit elkander**), boebar, gëlëbar.
Stuiver, m., satëngah pitjis.
Stuk, o., (**deel, afgescheiden deel**), potong, panggal, tampang, iris, patahan, pëtjahan, soewiran

goempalan; (**rol geweven stof**), kajoe; (**kanon**), mëriam; (**lap**), tampal, tambal, tambëlan; (**toonelstuk**), lakon; (**geschrift**), soerat; (**aangelegenheid**), hal, përkara.
Stuk (gebroken), patah, pëtjah, poetoës, potel, panggal, robek, sobek, soewek, antjoer.
Stukrijder (artillerist), orang sëtrengan.
Stuksgewijs, bërpotong-potong, potongan.
Stukslaan, mëmëtjahkën, mëmatahkën, mëngantjoerkën.
Stuksnijden, mënghiris-hiris, mëratjik-ratik.
Sturen, mënjoroeh, mëngirim, mëngirimkën; (**van een schip**, enz.), mënoedjoekën, mëndjalankën; **Iets in de war sturen**, mëngoesoetkën, mëngëlam-ka-boetkën.
Stut, m., sokong, sërandang, toendjang.
Stuurboord, o., sabëlah kanan përahoë (kapal).
Stuurman, m., djoeroe-moedi, moealim kapal.
Stuurrad, o., poëtëran këmoedi.
Stuursch, mërëngoet, bësëngoet, masëm.
Stuwen (voort—), mënjoroeng, mënjorong; (**van wolken**), bëarak; (**van een menschenmassa**), bëraloen, bërdoejoendoejoen.
Suf, bingoeing, raban, loepa-loepaän, tiada tërang lagi ingatannja.
Sulker, v, goela; (**Riet—**), goela tëboe; (**Palm—**), goela aren (djawa, itëm); (**Klontjes—**), goela batoe; (**Poeder—**), goela pasir.
Sulkeren, mëmboeboehi (mënarohi, mënjampoeri) goela.
Sulkerfabriek, o., pënggilingan tëboe, pabërik goela.
Sulkerkoker, m., toekang masak goela.

Suikerpot, m., tempat goela.
Suikerriet, o., tēboe.
Suikerrietsap, o., kilang, ajēr tēboe.
Suikerwater, o., ajēr goela.
Suikerzoet, manis sapērti (kaja) goela.
Suizebollen, poesing, bērpoesing kapala.
Suizen, mēndēsing.
Sujet, o., orang; (**Men slecht** —), orang djahat.
Sukade, v., koendoer, bēligoe, tangkoewih.
Sukkelen (**niet gezond zijn**), bērsakit-sakitan, sēring-sēring (sabēntar-sabēntar) sakit; (**lang ziek zijn**), lama sakit, sakit sampai lama.
Sul, m., orang batjoel, orang sabar,

orang jang tērlaloe baik, orang bodo (gēblēg).
Sulfer, o. en v., wēlirang, bēlirang.
Sultan, m., soeltan, soetan.
Sultane, v., pērmeswari.
Sussen, mēndiamkēn; mēmpērdamaikēn; (**In slaap** —), mēngolit, mēnidoerkēn.
Syllabe, v., patah, soekoe kalimah.
Symbol, o., ibarat, oepama.
Sympathie, v., moeafakat, safakat, sarasa.
Symptoom, o., tanda alamat.
Synagoge, v., kanisat, masjid.
Systeem, o., madzhab, atoeran, pēratoeran.
Systematisch, dēngan atoeran (di atoer), dēngan mēnoeroet madzhab.

T.

Taai, liat, kēras; (**kleverig**), likat, bēlikat, pēlikēt.
Taak v., pakērdjaān, bagian pakērdjaān, toemboekan; **Werken op taak**, mēngērdjakēn (mēlakoekēn) pakērdjaān jang di tēntoekēn.
Taal, v., bahasa, pērkataan; (**Markt**), bahasa pasar; (**Vuille** —), pērkataan kotor.
Taalkunde, v., ilmoe saraf.
Taalregel, m., sjarth bahasa.
Tabak, v., tēmbako.
Tabaksdoos, v., tempat tēmbako, sēlēpa.
Tabakspijp, v., pipa.
Tabaksplantage, v., pētanēman (kēbon) tēmbako.
Tabakspruim, v. soesoer.
Tabaksschuur, v., goedang (bangsal) tēmbako.
Tabbaard, m., djoebah.
Tabel, v., daftar.
Tachtig, dēlapan poeloeh.
Tachtigste (**deel**), sapērdēlapan-poeloeh; (**De** (**het**) —), jang ka dēlapan-poeloeh.

Tafel, v., medja; (**tabel**), daftar;
Aan tafel zitten, doedoek di medja.
Tafelblad, o., papan medja.
Tafelbord, o., piring makan.
Tafelen, bērdoedoek makan.
Tafelgerecht, o., sadjian, hidangan, makanan.
Tafelgereedschap, o., pērkakas (sērba) medja.
Tafelkleed, o., toetoeop medja.
Tafelmes, o., pisau makan.
Tak, m., dahan, tjabang, ranting; (**van een rivier**), anak soengai, simpangan; (**van een volkstem**), soekoe.
Takel, m., lorah, kerēk, kerekan, katērol.
Takelage, v., tali-tali tēmberang.
Takkenbos, m., bērkas (ikat, ikatan) ranting-ranting.
Talen — (**naar iets**), tērkēnang (rindoe) akan, mēnanjakēn, mēmfērdoelikēn.
Talent, o., (**begaafdheid**), akal, boedi, kapandaian, kapintēran.

Taling, m., mèliwis, bèlibis.
Talisman, m., azimat, djimat, pè-nangkal.
Talk, v., gèmoek, lèmak.
Talmen, bèkèrdja (mèngèrdjakèn, mèlakoekèn) dèngan lambat, bèr-lambat-lambat, mènalai.
Talrijk, banjak.
Tam, djinak; (**Tam maken**), mèndjinakkèn.
Tamarinde, v., asèm; (**—boom**), pohon asèm.
Tamboer, m., pèmaloe gèndèrang, toekang tamboer; (**trom**), tamboer, gèndèrang, gèndang, bèdoeg.
Tamboerijn, v., rèbana.
Tamelijk, sèdang, sèdèrhana, boleh djoega.
Tand, m., gigi; **Snijtand**, gigi sèri; **Oogtand**, gigi andjing; **Slagtand**, tjaling; (**van een rad**), gigi roda (djantèra); **Tanden krijgen**, toemboeh giginja.
Tandeloos, tiada bèrgigi, ompong.
Tandenborstel, m., sikat (boendèr) gigi.
Tandenknarsen, mènggèrènjòet, mènggèrètak gigi.
Tandenstoker, m., korek (pèsoegi, tjoengkil) gigi.
Tandenvijler, m., toekang pèpat (pasah, masah) gigi.
Tandpijn, v., sakit gigi.
Tandrad, o., djantèra (roda) bèr-gigi.
Tandvleesch, o., goesi.
Tang, v., sèpit, sèpitan, djèpitan, kakatoewa.
Tante, v., bibi, ma'moeda, mamak, mamanda.
Tapijt, o., pèrmadani.
Tappen, mèntjèrat mènoewang, mènoewangkèn; (**op flesschen**), mèmbotolkèn; (**van palmwijn**), mènjadap, mènderes.
Tarbot, v., (**soort van —**), ikan bawal.
Tarief, o., daftar harga.
Tarten, mèngatjoem-atjoem, mè-nantang.

Tarwe, v., gandoem, tèrigoe; (**Turksche —**), djagoeng.
Tasch, v., poendi-poendi, kantong.
Tasten, mèraba-raba, mèndjamah.
Tatoueerén, mèntjatjah, mèntjoreng.
Taxatie, v., nilaián, taksiran, kira-kira.
Taxeerén, mènilai, mènaksir, mèngira-ngira.
Te, di; **Te weten**, jani, ia itoe; **Te duur**, tèrlaloe mahal; **Te avond**, waktòe malèm, kira-kira malèm; **Te meer**, istimewa (tambahan) poela; **Te land**, di darat; **Te kort**, koerang; **Te kort doen**, mèroegikèn; **Te kort komen**, kakoerangan.
Teeder, haloès, lèmah, lèmbòet.
Teef, v., andjing bètina (pèram-poean).
Teek, v., kèrpati.
Teeken, o., tanda, alamat, bèkas; (**wenk**), isjarat; (**alarmsein**), sèmbòejan; (**van den dieren-riem**), boerdsjasmani.
Teekenen, mènggambar, mènoelis (mèmbikin) gambar; (**ondertee-kenen**), mèndandai, mèmbòeboehi tanda tangan.
Teelgewas, o., tanèman.
Teelgrond, m., tanah jang boleh (baik) di tanèmi.
Teen (**lichaamsdeel**), m., djari kaki; **De groote teen**, iboe (djèmpol) kaki; (**twijg**), ranting.
Teer, o., tir, gala-gala.
Teer, zie: **Teeder**.
Teergevoelig, rapoeh hati.
Tegel, m., bata, djoebin.
Tegelijk (**— met**), sèrta, bèsèrta dèngan, sama, bèrsama-sama; (**tegelijkertijd**), sawaktòe, pada sawaktòe.
Tegemoetgaan, mènèmoekèn, mèmarani.
Tegemoetkomen (**ontmoeten**), kètèmoè, bèrtèmoè, mènèmoekèn, mèmarani; (**helpen**), mènoeloe-angi; (**schadeloosstellen**), mèng-

gantikèn, mèmberri karoegian.
Tegen (**naar**), ka, mènnoedjoe;
 (**bijna**), hampir, dèkèt; (**tot**) pada,
 kapada; (**over**), téntang, bérhadèpan,
 børsabèrangan; (**niet voor**),
 tiada soeka, tiada ridla, tiada
 moeafakat, tiada tjoetjok; (**strij-**
dig met), børsalahan dèngan;
 (**kunnen verdragen**), bisa mèn-
 nahan.

Tegendeel, o., laïn, laïnnja; (**In—**),
 mèlaïnkèn.

Tegengaan, mènahanakèn, mèmala-
 ngi. Zie verder: **Tegemoet-**
gaan, **Dwarsboomen**, enz.

Tegengift, o., pènawar, obat ra-
 tjoen.

Tegenhanger, m., timbal.

Tegenhouden, mènahanakèn, mèn-
 nègahkèn, mèmalang.

Tegenkanten, mèlawan.

Tegenkomen, bértèmoe, katèmoe,
 bérdoempa.

Tegenloopen, malang, tjilaka,
 sèbèl.

Tegenover, di hadèpan, di sabè-
 rang.

Tegenovergesteld, mèlawan, laïn.

Tegenoverstellen (**om te ver-**
gelijken), mèmbandingkèn, mèn-
 nanding.

Tegenpartij, v., moesoeh, sètèroe,
 lawan.

Tegenspoed, m., oentoeng ma-
 lang, tjilaka.

Tegenspraak, v., bantahan.

Tegenspreken, mèmbantahi, mèm-
 bantahkèn.

Tegenstand, m., pèrlawanan; (**—**
bieden), mèlawan.

Tegenstelling, v., pèrbandingan,
 tandingan.

Tegenstreven, mèlawan, mèrin-
 tangi, mèmalang.

Tegenstribbelen, mèlawan, mè-
 rontak.

Tegenstrijdig, børsalahan, bèrlaï-
 nan, tiada tjoetjok.

Tegenweer, v., pèrlawanan; (**—**
bieden), mèlawan.

Tegenwerken, mèrintangi, mè-
 malangi, mèndahagi.

Tegenwicht, o., timbangan.

Tegenwind, m., angin haloewan
 (dari dèpan).

Tegenwoordig (**aanwezig**), ha-
 dlir, bérhadlir, ada; (**nu**), sèkarang
 sèkarang ini, pada masa ini.

Tegenwoordigheid, v., hadlirat,
 hadèpan.

Tegenzin, m., djèmoe, sègan, wè-
 gah.

Tehuis, o., di roemah, di dalèm
 roemah; **Een eigen tehuis**, roe-
 mah tangga sèndiri; **Tehuis ko-**
men, poelang.

Tell, v., paso, bèlanga.

Teisteren, mængadjar, mèlabèrak,
 mænganiaja.

Takort, koerang, kakoerangan (ook
Tekortkomen).

Tekortkoming, v., kakoerangan.

Tekortschieten, kètjiwa.

Tel, m., (**In — zijn**), kabilangan,
 di endahkèn.

Telegraaf, v., pos (pasoeratan)
 kawat.

Telegraafbode, m., opas kantor
 kawat.

Telegraafdraad, m., kawat.

Telegrafeeren, mèmoekeol (mèn-
 ngètok) kawat.

Telegram, o., soerat kawat.

Telen (**voortbrengen**), mèndja-
 dikèn; (**opkweeken**), miara, mèn-
 mèliharakèn.

Teleurstellen, mængètjiwakèn.

Telg, m. en v., (**afstammeling**),
 toeroenan; (**loot**), poetjoe, toe-
 nas.

Telgang, m., ligas, adean.

Telkens, sabèntar-sabèntar, bèroe-
 lang-oelang, tiap-tiap kali, sabèn-
 sabèn.

Tellen, mængitoeng, mèmbilang.

Temen, bèrkata dèngan pèlan-pè-
 lan. Zie ook: **Talmen**.

Temmen, mèndjinakkèn.

Tempel, m., masjid; (**te Mekka**),
 alkaabah; (**der Christenen**), gè-

redja; (**der Chineezen**), këlönteng; (**Hindoe** —), koewil, tjandi.
Ten, di, akan, pada; **Ten aanzien van**, akan; **Ten einde**, soepaja; **Ten laatste**, achir, pada achir-nja; **Ten eerste**, përtama; **Ten andere**, kadoewa; **Ten overstaan van**, di hadëpan; **Tenzij** asal, mèlainkën.
Tenger, ramping, këtjil, koeroes, tiroes.
Tent, v., chaimat, pondok, tenda, djëroeboeng.
Tenzij, mèlainkën, asal, soekat, këtjoewali.
Tepel, m., mata (poeting, pëntil) soesoe (tetek).
Ter, di, pada, akan, sëbab, dari sëbab, karëna.
Terdege, bëtoel-bëtoel, soenggoeh-soenggoeh, sapala-pala, sangat.
Terechtkomen, timboel kombali, tërdapët lagi.
Terechtschikken, mëngatoer, mëmbereskën.
Terechtstaan, mënghadëp hoe-koem.
Terechststellen, mënghoekoem, mënghoekoemkën.
Terechtwijzen, mënasihatkën, mënoendjoekkën djalan.
Terechzitting, v., përhimpoeenan madjëlis hoekoem.
Teren (met teer besmeren), mëngëtir, mënjapoekën tir (bëlakin). Zie ook: **Verteren**.
Tergen, mënggangoe, mënggoda, mëmarahkën.
Tering, v., pënjakit bëla sëni, sakit ngërës.
Termiet, m., sëmoet poetih, sëmoet bësar, rajap.
Termijn, m., tempo, djandji; (**palement**), angsoeran, pënitjilan.
Terras, o., tingkat, pangkat.
Terrein, o., tanah, tëmpat.
Terstond, lantas, sigëra, lëkas.
Terug (achteruit), kabëlakang, oendoer, moendoer; (**weder**), kombali, poelang, balik.

Terugbekomen, dapët (bëroleh) kombali.
Terugblijven, tinggal di bëlakang.
Terugbrengen, mëmbawa balik (kombali, poelang).
Terugdeinzen, moendoer.
Terugdrijven, mëngoesir, mëngoendoerkën.
Terugelschen, minta kombali.
Teruggaan, balik, kombali, poelang, moendoer.
Teruggeven, mëngombalikën, mëmoelangkën, mëmbalikkën, mëmbëri (kasi) kombali.
Terughalen, mëngambil kombali.
Terughouden, mënahani, mënahankën.
Terugjagen, zie: **Terugdrijven**.
Terugkeeren, balik, kombali, poelang, moendoer.
Terugkomen, kombali, datëng kombali, poelang.
Terugloopen, bërdjalan kombali (poelang).
Terugnemen, mëngambil kombali.
Terugreis, v., përdjalan (përlajaran) balik (poelang).
Terugreizen, bërdjalan (bërlajar) balik (poelang).
Terugroepen, mëmanggil kombali.
Terugslaan, mëmoekoel kombali, mëmbalës mëmoekoel.
Terugspringen, bërlontjat (bërlompat) kabëlakang (moendoer); (**terugkaatsen**), mëmantoel.
Terugstooten, mënoelak, mënoelak balik, mëngoendoerkën.
Terugtreden, moendoer.
Terugtrekken, moendoer; (**aan iets trekken**), mënarik kombali.
Terugvinden, mëndapët (mënë-moe) kombali.
Terugvoeren, mëmbawa kombali (poelang).
Terugvorderen, mënagih, minta kombali.
Terugvragen, minta kombali, mënagih.
Terugwerpen, mëlempar (mëloetar, mëmboewang) kombali.

Terugzenden, mēngirim kombali, mēngombalikēn, mēmoelangkēn.
Terugzien, mēlihat (katēmoe) kombali; (**Achter zich om, zien**), mēnolih, mēlihat (mēnengok) ka bēlakang.
Terwijl, sēmantara, sēdang, sambil, sēraja, dalēm antara, salagi.
Terzijde, di sabēlah.
Test, v., kēran, anglo, pērapian, kompor.
Testament, o., wasiat, soerat wasiat; (**Zijn — maken**), bērwasiat; (**Bij — vermaken**), mēmwasiatkēn.
Teug, v., tēgoek, tjēgok, ēlēg.
Teugel, m., tali kang, tom, apoēs, les.
Teugelloos, zie: **Buitensporig**.
Teuten, zie: **Talmen**.
Tevens, sēraja, sērta, bēsērta, dēngan, sama sakali, sambil.
Tevergeefs, tjoema-tjoema, pērtjoema, sia-sia.
Tevreden, sēnang, soeka, enak, bērkēnan; **Tevreden stellen**, mēnjēnangkēn, mēnjoekakēn, mēmadakēn; **Tevreden gesteld zijn**, poewas, tērima, bērpoewas hati.
Tevredenheid, v., kasēnēngan, kasoeakaēn (poewas) hati.
Tewegbrengen, mēndjadikēn, mēnjēbabkēn, mēngadakēn.
Thans, sēkarang, sēkarang ini, pada waktoe ini.
Thee, v., teh, ajēr teh.
Theeblad, o., (**van de plant**), daoen teh; (**presenteerblad**), baki, doelang, talam.
Theebus, v., tēmpat teh.
Theekopje, o., mangkok teh.
Theepot, m., teko, patehan, tēmpat teh.
Tien, sēpoeleoh, poeoleoh.
Tiende (ranggetal), kasapoeleoh; (**deel**), pērsapoeleohan.
Tiend-recht (belasting), satoe dalēm sapoeleoh, bea satoe dalēm sapoeleoh.
Tienduizend, laksa, salaksa.

Tienmaal, sēpoeleoh kali.
Tientje, o., (**tienguldenstuk**), oewang mas jang bērharga sapoeleoh roepiah.
Tieren (welig groeien), soeboer; (**lawaaï maken**), bērgadoeh, mēmbikin roesoeh (geger).
Tijd, m., kala, masa, tempo, koetika, waktoe, moesim, dzaman, djaman.
Tijdelijk, samantara; (**verganke-lijk**), fana.
Tijdens, koetika, pada waktoe (masa), tatkala.
Tijding, v., chabar, kabar, warta, bērita; (**— ontvangen**), mēndapēt (mēndēngar) chabar; (**— geven**), mēmbērita, mēngchabarkēn, mēwartakēn.
Tijdkring, m., daur.
Tijdperk, o., masa, tempo, dzaman.
Tijdrekening, v., tarich.
Tijdstip, o., koetika, waktoe, de-wasa, masa.
Tijdverdrif, o., pēlenga, isēng-isēngan.
Tijger, m., harimau, rimau, matjan; (**Konings—**), harimau toenggal, matjan lorek; (**Gevlekte —**), matjan toetoe; (**Zwarte —**), matjan kombang.
Tijgerkat, v., koetjing oetan.
Tikken, mēngētok, mēnēpoek.
Tilbury, v., bendi.
Tillen, mēngangkat.
Timmergereedschap, o., pērka-kas toekang kajoe.
Timmerman, m., toekang kajoe.
Timmerwerk, o., pēkērdjaan toekang kajoe.
Tin, o., timah, timah poetih.
Tinerts, o., tanah (bidji) timah.
Tinmijn, v., kolong, loemboeng (galian) timah, tambang timah.
Tinnegieter, m., toekang timah.
Tinslak, v., tērak timah.
Tint, v., warna, roepa.
Tintelen (van een lichaamsdeel), mēnggēlēngar, kēdjoet-kēdjoet, sēmoetan.

Tip, m., hoedjoeng, poetjoek.
Tiran, m., orang lalim, penganija.
Tiranniseeren, mēnganiajakēn.
Titel, m., (naam), gēlar, gēlaran, nama; (opschrift), pangkal, alamat.
Titelblad, o., frasat.
Tittel, m., titik, nokta.
Tjilpen, bērbœnji tjit-tjit.
Tobbe, v., paso, tong.
Toch, djoega, djoewa, barang, kiranja, soenggoeh.
Tocht, m., pērgi, lakoe, pērlakoean, pērdjalanan.
Toe, sampai, akan, ka; (dicht), tērtœtoep, katoetoe.
Toebedeelen, mēmbagi, mēmbagikēn, mēmbēri (kasi) bagian.
Toebehooren, djadi milik, poenjanja.
Toebereiden, mēmbikin, mēnjēdiakēn.
Toebidden, mēmintakēn, mēmohonkēn.
Toebrengen, mēndjadikēn, mēnjēbakkēn, mēngadakēn; (**Hen steek** —), mēnoesoek, mēnikam, mēnoembak; (**Schade** —), mēroegikēn.
Toedekken, mēnoetoeipi; (**met een kleed**, enz.), mēnjēlimoetkēn, mēngēloeboengi.
Toedichten (meenen), mēnjangkakēn, mēngirakēn.
Toedoen, mēnoetoeip, mēngantjing, mēngoentji; (**helpen**), mēnoeloeng, mēmbantoe.
Toedoen, o., (**hulp**), pērtœloengan, pērbantoean.
Toedracht, v., pēri hal, kalakoean.
Toedragen, mēmbawa; (**Achtung** —), mēnghormati; (**Haat** —), mēmbēntji; (**Liefde** —), mēngasihi, mēnjoekai; (**Zich** —, **gebeuren**), djadi, ada, bērlakoe.
Toeëigenen, mēngakoe, mēngambil.
Toefluisteren, mēmbisiki, mēmbisikkēn.

Toegang, m., masoek, pintoe, djalan.
Toegankelijk, dapēt (boleh, kēna) di hampiri (datēngi).
Toegenegen, kasih akan, soeka.
Toegenegenheid, v., kasih, soeka.
Toegeven, mēnjabarkēn, mēnoeroetkēn maoenja, mēmbēri hati; (**boven de maat**, enz.), mēnambahkēn, mēngimboehkēn.
Toegevend, sabar, lēmbek hati, bērhati lēmbek.
Toegift, v., (**boven de maat**, enz.), tambahan, imboeh.
Toehooren, mēndēngarkēn.
Toejuichen, mēnjoeraki.
Toektjken, mēlihatkēn, mēmandang.
Toekomen (met), tjoekoep, mēnjoekoepkēn, sampai, mēmadaī.
Toekomst, v., kamoedian hari, bēlakang kali.
Toelaten, mēmbēri idzin, mēmbiarkēn, mēloeloeskēn.
Toeleg, m., sēngadja, niat.
Toelichten, mēnērangkēn, mēnjatakēn.
Toeloop, m., (**van menschen**), kēroemoen, koempoelan.
Toeluiseren, mēndēngarkēn.
Toemaken, mēnoetoeip, mērapēt-kēn.
Toemetselen, mēnoetoeip (mēngikat) dēngan batoe, mēnembok.
Toen, koetika (waktoe) itoe, tatkalaitoe, apabila, laloe, kamoedian, sērta, dēmi, lagi, maka.
Toenaam, m., gēlar, nama tambahan.
Toenemen, bērtambah-tambah, mēmbēsar, djadi bēsar (banjak).
Toepassen, mēngēnakēn, mēnasiat-kēn.
Toereiiken, sampai, tjoekoep.
Toeren, bērpēsjar dēngan kareta.
Toeroepen, mēnjēroe, mēnēgor, mēmanggil, mēngalokkēn.
Toerusten, mēlangkapkēn, mēnjēdiakēn.

Toeschieten (op iets), mënjam-bër, mënërpa.
Toeschouwen, mënonton, mëlhati.
Toeschouwer, m., orang mënonton.
Toeschreeuwen, mënjëröökën, mêngalokkën.
Toeschuiven, mënjorong, mënjorongkën.
Toesnauwen, mënjëntak, mënjërëgah, mênggërëtak.
Toesnellen, datëng dëngan bërlari-lari.
Toespeling, v., sindir, sindiran.
Toespijkeren, mëmakoe rapët.
Toespijs, v., (**bij de rijst**), laoek, laoek-paoek, lalap, oelam, sambëlan.
Toespraak, v., tëgor, tëgoran, bitjara.
Toespreken, mënëgor.
Toestaan, mëmbëri (kasi) idzin (përmisi), mêngidzinkën, mëmbi-arkën, mëridlakën.
Toestand, m., kaädaän, përi, përi hal.
Toestel, m. en o., përkakas, bëka-kas, pësawat, alat.
Toestemmen, mêngidzinkën, mëngaboekën, mëridlakën, mëmbë-narkën, mënërima.
Toestemming, v., idzin, kaboel.
Toetakelen (afranselen), mëng-hantëm, mëlabbërak.
Toetsen (van metalen, enz.), mëngoodji, mëmëriksal.
Toetssteen, m. batoe oedji, oedjian.
Toeval, o., përtëmoean, aral; (**stuip**, enz.), sawan; (**Een — krijgen**), këna sawan (pitam).
Toevallig, tiba-tiba, sakoënjoeng-koënjoeng, tiada tërkira (tërsangka).
Toeven, bërhënti, bërlambat, bërlindoeng, tinggal.
Toevertrouwen, mënarohkën, mëmërtjajakën, mënjërähkën, mënitipkën.
Toevlucht, v., përlindoengan.
Toevluchtsoord, o., tëmpat përlindoengan.

Toevoegen, mënambahi, mënambahkën; (**als hulp**), mënöeloengkën (mëmbantöökën) dëngan; (**zeggen**), mëmbilang, mëmbilangi, mëngatakën.
Toevoegsel, o., tambahan.
Toevoer, m., pëmbawaän.
Toevoewen, mëlipat.
Toewijden, mëntahbiskën.
Toezeggen, bërdjandji, mëndjandji.
Toezenden, mëngirim, mëngirimkën, mëngirimi.
Toezicht, o., pëmëriksaän, përentah, pëndjagaän; (**— houden op**), mëmërentahkën, mëndjaga, mëlhati, mënarohi mata.
Toezien, zie: **Toezicht houden, onder Toezicht**; (**toeschouwen**), mënonton.
Toga, v., djoebah.
Tol, m., (**speelgoed**), gasing, gangsing, gangsing; (**recht**), tjoe-kai, bea, padjèk; **Tol heffen**, mëmoeangoet (mënarik) bea (tjoe-kai).
Tolhuis, o., pabean, kantor pabean.
Tolk, m., djoeroe-basa.
Tollen, maïn gangsing.
Tolvrij, lëpas (tiada këna) bea (tjoe-kai).
Ton, v., tong, tahang, leger; (**drif-ton**), pëlampoeng.
Tonder, o., raboek.
Tong, v., lidah; (**visch**), ikan lidah (tërrëmpah).
Tonijn, m., ikan loemba-loemba.
Tooi, m., përhiasan, dandan.
Toolen, mënghias, mëndandani.
Toom, m., këndali, tali kang.
Toon, m., (**klank**), boenji, soewara; (**teen**), djari kaki; **Een hoogen toon voeren**, bërmoeoet bësar, tjandal; **Ten toon stellen**, mëm-përlihatkën.
Tooneel, o., (**plaats eener vertooning**), panggoeng; (**vertooning**), tontonan.
Toonen, mënöendjoek, mënöendjoëkkën, mëmbëri lihat, mënjatakën, mënërangkën.

Toonloos, mati, tiada boenjinja.
Toorn, m., moerka, marah, goesar.
Toorts, v., obor, damar, soeloeh.
Toosten, bĕrlaga, minoem sĕlamĕt-
 nja orang.
Tooverboek, o., mantĕra, poestaka.
Tooverformuller, o., mantĕra,
 djampi, djapa-mantĕra.
Toovergodin, v., pĕri.
Tooverheks, v., poewaka.
Tooverij, v., hobat, hobatan.
Toovermiddel, o., goena, goena-
 goena, hobat.
Top, m., poetjak, poetjoek, hoe-
 djoeng.
Topaas, m., poesparagam, rĕtna
 tjĕmpaka.
Toppen (van boomen), mĕmotong
 poetjoeknja.
Topzeil, o., lajar pĕngapoeh (di
 atas).
Topzwaar, bĕrat di atas, simpir,
 hoejoeng.
Tor, v., kombang, koewangwoeng.
Toren, m., mĕnarah, toengkap, ba-
 ngoen-bangoen.
Tornen (lostornen), mĕrĕtas, mĕm-
 boeka pĕndjahitan.
Torsen, mĕmikoel.
Tortelduif, v., boeroeng pĕrkoe-
 toet.
Tot, kepada, akan, sampai, datĕng,
 di, sahingga.
Totaal, o., djoemlah, goenggoeng.
Totdat, sampai, sahingga, djadi.
Totebel, v., (vischtuig), tangkoel;
 (oudje), nenek toewa.
Touw, o., tali; (Vlas—), tali ra-
 mi; (van arenvezels), tali doek
 (indjoek); (van kokosbast), tali
 samboek (saboet); **Touw slaan**,
 mĕmintal tali; **In touw zijn**, bĕ-
 kĕrdja, tĕroes bĕkĕrdja; **Op touw**
zetten, moelaĭ, mĕngĕrdjakĕn.
Touw ladder, v., tangga tali.
Touwslager, m., toekang mĕmin-
 tal (mĕmboewat) tali.
Traag, lambat, pĕrlahan, malĕs,
 lĕsoe, tjoelas; (in het leeren),
 bĕrat kĕpala.

Traan, v. en m., (visch —),
 minjak ikan; (uit het oog),
 ajĕr mata.
Trachten, mĕnjoba, mĕnoentoet,
 mĕngarah, mĕngoesahakĕn, mĕn-
 tjĕhari.
Traktement, o., gadji, bĕlandja,
 bajaran; (— genieten), makan
 gadji.
Tralle, v., kisi, roedji; **Achter de**
tralies zetten, mĕmĕndjara-
 kĕn.
Tralievenster, o., djĕndela roedji.
Translateur, m., zie: **Tolk**.
Transparent, o., tĕrang, bĕning,
 djĕrĕnih.
Trant, m., tjara.
Trap, m. en v., pidak, pidjak, tĕn-
 dang, sepak; (rang, graad),
 daradjat, martabat, pangkat;
 (om op te klimmen), tangga.
Trapleuning, v., soesoeran tangga,
 loneng.
Trappelen, mĕngĕntak-ngĕntak-
 kĕn kaki, mĕmbanting-banting
 kaki.
Trappen, mĕmidjak, mĕnĕndang,
 mĕnjepak mĕndjĕdjak.
Trawant, m., bidoewanda, pĕngi-
 ring.
Trechter, m., tjorong.
Trede, v., langkah, djangkah;
 (van een trap), anak tangga.
Treden, mĕmidjak, mĕngindjak;
 (In dienst —), masoek kĕrdja;
 (In krijgslidienst —), masoek
 soldadoe; (In het huwelijk —),
 kawin, nikah; (Binnen —), ma-
 soek; (In de plaats —), mĕng-
 ganti, mĕnggantikĕn.
Tref, m., oentoeng.
Treffen (raken), kĕna, makan;
 (roeren), mĕrawankĕn hati.
Trein, m., (spoortrein), kareta
 api (asĕp); (stoet), pĕngiring.
Trek, m., (begeerte), ingin, kĕ-
 pingin, kahĕndak, maoe, soeka;
 (van zwangere vrouwen),
 hidam; (aftrek), lakoe, pajoe;
 (ruk), tarik; (streep), garis;

- De trekken van het gelaat**, ajër moeka.
- Trekbeest**, o., binatang pènghela (tarikan).
- Trekken**, mènarik, mènghela; (uit iets —), mènjaboet, mènghoenoos; (**Op wacht** —), naik djaga (kawal); (**Te velde** —), pèrgi (naik) pèrang; (**reizen**), bèrdjalan; (**Voordeel** —), mèn-dapèt hasil (faedah); (**van de zenuwen**), mènngèrènjoet, kè-djoet kèdjoet.
- Trekker**, m., (**van een geweer**), pèmaoet.
- Treknet**, o., djaring, poekat.
- Trekpot**, m., teko, patekoan.
- Trens**, v., (**lus**), sosok, sandoengan; (**van het gebit**), kèndali ajër (pangon); (**vlecht**), kèlabangan.
- Treuren**, bèrdoeka-tjita, bèrsoesah hati.
- Treurig**, soesah hati, moeroeng, sèdih.
- Treuzelen**, bèrlambatan, mènngèroemit.
- Trillen**, gèrènjoet, gèmètar, bèr-gojang.
- Triumph**, m., mènang, kamè-nangan.
- Troebel**, kèroeh, boetèk.
- Troep**, m., pasoek, pasoekan, katoemboekan, kèloempoekan, pèrkoempoelan, pèrhimpoenan, kawan.
- Troepsgewijs**, bèrpasoek-pasoekan, bèrkawan-kawan.
- Troetelkind**, o., anak timangan.
- Troffel**, m., kèri, kèrok kapoer.
- Trog**, m., paloeng, tèmpat makanan.
- Troggelen**, mènagakalkèn.
- Trom**, v., gèndang, kèndang, gèndèrang, bèdoeg, tamboer.
- Trommel**, v., tèromol. Zie ook: **Trom**.
- Trommelen**, mènaboeh (mèmoe-koel) gèndang (gèndèrang).
- Trommelstok**, m., taboeh gèndang (bèdoeg).
- Trommelzucht**, v., pèroet kèmb-boeng, boesoeng.
- Tromp**, v., (**van een geweer**), moeloet; (**van een olifant**), bè-lalai, toelalai.
- Trompet**, v., nafiri, sèlompèret.
- Trompetter**, m., toekang (pèni-oep) sèlompèret.
- Tronen**, bèrsèmajam diatas tachtakaradjaan.
- Tronie**, v., moeka, roepa.
- Tronk**, m., toenggoel, poenggoer, pokok mati, toenggak.
- Troon**, m., tachtakaradjaan, singgasana, pètarana; (**Den — beklimmen**), naik radja; (**Van den — stooten**), mènnoeroenkèn (mènnoelak) dari tachtakaradjaan.
- Troonopvolger**, m., bakal radja.
- Troost**, m., pènglipoer (pènglipoeran, pènghiboeran) hati.
- Troosten**, mènnglipoerkèn, mènnghiboerkèn.
- Tros**, m., (**touw**), lingkar tali, tali; (**bos**), djaras; (**van vruchten**), renteng, tandan, gèmpèl.
- Trotsch**, bèsar hati, kotjak, olo-olo, angkoeh, sombong.
- Trotseeren**, tiada mèmbilang (mèngitoeng), tiada fèrdoeli (mèrdoelikèn), mèmpermoedahkèn.
- Trouw**, satia; (**— zijn**), satiwawan, bèrsatia; **Te goeder trouw**, dèngan bènar (bètoel, sabètoelnja, ichlas), dèngan pèrtjaja; **Te kwader trouw**, dèngan tiada bènar, dèngan niat djahat, dèngan tipoe.
- Trouwbelofte**, v., bèrdjandji maeh (hèndak) kawin.
- Trouwdag**, m., hari kawin (nikah).
- Trouweloos**, chianat, tiada tètap sètianja.
- Trouwen**, kawin, nikah; (**het huwelijk van anderen sluiten**), mènngawinkèn, mènnikahkèn.
- Trouwgewaad**, o., pakalan pèng-anten (mèmphilai).
- Trouwhartig**, bènar (toeloes, baik, soenggoeh) hati.
- Trouwring**, m., tjintjin kawin.

Trouwschat, m., mas kawin.
Tucht, v., siasat, atoeran, sah.
Tuchthuis, o., zie: **Gevangenis**.
Tuchtigen, mêngadjar, mênghoe-koem, mênjiksa, mëlábèrak, mênjiasatkèn.
Tuig, o., (voor **trekdieren**), pakalan, pasangan; (**van een vaartuig**), tali-tali tèmberang; (**slecht volk**), orang djahat (hina-dina), bangsat; (**slecht goed**), barang boesoek.
Tuighuis, o., goedang sèndjata (alat pèpèrangan).
Tuil, m., karangan boenga (kèmbang).
Tuimelen, djatoh mëlintang-poe-kang (mèndjoempalit, mèndjoempèrit, tèrbalik), djatoh tèrgoeling-goeling.
Tuin, m., kèbon, taman.
Tuinaarde, v., tanah gèmoek (ra-boek).
Tuinbed, o., petak kèbon.
Tuinbouw, m., pèroesahaän kèbon.
Tuinier, m., toekang kèbon, pè-noenggoe kèbon.
Tuinman, m., zie: **Tuinier**.
Tuit v., (**van een ketel**), tjèrat, tjerot.
Tuiten (**van de ooren**), mèndè-sing.
Tuk, ingin, kèpingin.
Tulband, m., (**hoofddoek**), sèrban, dèstar.
Tumult, o., roesoeh, hoeroe-hara, gèmpar, geger.
Tunnel, v., tèmboesan.
Turen, mènindjau, mëlìhati, mèm-mandang.
Turk, m., orang toerki (istamboel).
Tussen, di tèngah, antara, di sèlanja.
Tussenbelden, èlèt; (**nu en dan**), tèrkadang.
Tussenkomst, v., sjafaät, pèran-taraän.
Tussenpoos, v., sèlang.
Tussenruimte, v., sèlang, sèla, èlèt, roewang.

Tussenschot, o., dinding, pagèr.
Tusschentijd, m., sèlang, antara.
Tussenwand, m., zie: **Tussenschot**.
Twaalf, doewa bèlas; **Twaalf uur** (**over dag**), poekoel doewa bèlas, tèngah hari bètoel; (**'s nachts**), tèngah malèm; (**dozijn**), saloesin, sadosin.
Twaalfde, kadoewa-bèlas; (**van de maand**), hari (tanggal) doewa bèlas.
Twaalfhonderd, doewabèlas ratoes, sariboe doewa ratoes.
Twaalfmaal, doewa bèlas kali.
Twee, doewa; **Alle twee**, doewa-doewa, kadoewanja; **Met zijn tweeën**, bèrdoewa.
Tweebeenig, bèrkaki doewa.
Tweede, kadoewa.
Tweedracht, v., pèrtjidèraän, langkah, sètori, onar, roesoeh, pèrsètèroean.
Tweedubbel, doewa lapis (lipèt ganda).
Tweeduizend, doewa riboe.
Tweehonderd, doewa ratoes.
Tweeling, m. en v., kèmbar, anak kèmbar.
Tweemaal, doewa kali.
Tweerna, mènjèring, mèmintal.
Tweeslachtig, bantji.
Tweespalt, v., pèrtjidèraän.
Twijfel, m., sjak; (- **koesteren**), mènaroh sjak; (**In — trekken**), tiada pèrtjaja; **Zonder twijfel**, tèntoe, nistjaja, mèsti; (**In — zijn**), bimbang, bingoeng.
Twijfelen, bimbang, mènaroh sjak, tiada pèrtjaja.
Twijg, v., ranting, tjabang kètjil (moeda).
Twijnen, mèmintal.
Twintig, doewa poeloeh.
Twintigtal, o., doewa poeloeh; (**snees**), kodi.
Twist, m., pèrbantahan, pèrkèlahian, sètori.
Twisten, bèrbantah, bèrkèlahi roesoeh; **Over iets twisten**,

mëmbantahkën, mëmpërbantahkën.
Twistziek. soeka bërkëlahi.
Type, v., lëmbaga, matjëm.

Typhon, m., tofan.
Typhus, m., dëmam kapialoe (di kapala).
Tyran, m., zie: **Tiran**

U.

U, angkau, òngkau, dikau, loe.
Ui, m., bawang.
Uier, m., soesoe, tetek.
Uil, m., boeroeng antoe, koekoek bëloek.
Uiltje, o., (**nachtvlinder**), kapër;
Een — **knappen**. bërbaring-baring, leleh-leleh.
Uit, di loewar, ka loewar, dari, daripada dëngan, kosong, hëmpa, asal, djaoeh, soedah, habis, tamat; (**van vuur**), mati, padam; **Uit hoofde van**, dari sëbab, karëna, oleh karëna.
Uitbarsten, mëlëtoep, mëlëtos, mëndjèpëlöek; (**in tranen**), bërhamboeran ajër mata mënangis.
Uitbarsting, v., lëtoep, lëtos, pëtjah.
Uitbasuinen, mëngoemoemkën, mëmasjhoerkën.
Uitbeitelen, mëngoekir, mënatahkën.
Uitbetalen, mëmbajar.
Uitblazen (van licht), mëmatikën, mëmadamkën, mëmboenoeh, mënghëmboes, mënioep; (**van lucht, als de walvisch**), mëngoeskoes.
Uitblijven, tiada datëng(kadjadian).
Uitblusschen, mëmatikën, mëmadamkën, mëmboenoeh.
Uitbotten, bërtoenas, bërkoentjoep.
Uitbraken, moentah, moentahkën.
Uitbrander (standje), m., gëbos, gëra, pëngadjaran; **Iemand een** — **geven**, mënggëbos, mënggëra, mëmarahkën.
Uitbreiden, mëlebarkën, mëloewaskën, mëmbësarkën; **Zich uitbreiden (van planten, vuur,**

enz.), mërambat, mërembet, mëroewak, mëloewak.
Uitbreken (van een ziekte), datëng, bërbangkit, kaloewar.
Uitbroeden, mënëtëskën.
Uitbundig, ria, girang, ramai.
Uitdagen, mëmëkis, mënantang.
Uitdeelen, mëmbagi-bagi.
Uitdiepen, mëndalëmkën.
Uitdijen, mëroewai, mëlar.
Uitdoen (afleggen van kleëren, enz.), mëmboeka, mënanggalkën; (**uitvegen, enz.**), mënghapoeskën, mëmatikën. Zie ook: **Blusschen**.
Uitdooven, zie: **Blusschen**.
Uitdragen, mëmbawa (mëngangkak, mëngangkoet) kaloewar.
Uitdrinken, minoem habis.
Uitdrogen, djadi këring (garing).
Uitdrukken, mëmërah, mëmëntjet, mëmëlötöt.
Uiteen, tërpisah, bërpisah, tërtjëräi.
Uiteinde, hoedjoeng, poetjoek, poeting; (**afloop**), pëngabisan, kasoedahan; (**laatste uur**), adjal, mati, kamatian.
Uiten, mëngloewarkën përkataän, mënjëboetkën.
Uiterlijk, o., (**voorkomen**), roepa, warna, woedjoed, moeka, loewar, lahir.
Uiterlijk (naar buiten zich vertoonend), lahir, di loewar, njata; (**op zijn laatst**), lama-lamanja, lat-latnja.
Uitermate, sangët, amat, tërlaloe.
Uiterst, achir, pëngabisan, tërdjaoeh.
Uitflappen, katëländjoer bërkata.
Uitgaaf, v., bëlandja, biaja, ongkos.
Uitgaan, koeloewar, përgi; (**van**

- vuur), mati, padam; (**van een school**), bĕrhĕnti.
- Uitgang**, m., tĕmpat kaloewar, pintoe, djalan kaloewar.
- Uitgebroid**, loewas, lebar, landjoet.
- Uitgelaten** (**vroolijk**), girang, ria, kĕratjak.
- Uitgeleide**, o., pĕnghantĕran.
- Uitgelezen** (**uitgezocht**), pilihan, tĕroetama.
- Uitgemaakt** (**beslist**), poetoos, tĕrpoetoos, tĕntoe.
- Uitgemergeld**, koeroes kĕring.
- Uitgeput**, pajah, tĕnat, lĕtih, lĕsoe.
- Uitgestrekt** (**ruim**), loewas, lebar, bĕsar, pandjang; (**van de beenen bij het zitten**), bĕrlondjor, sĕlondjor.
- Uitgeven** (**van geld**), mĕmbĕlandjakĕn, mĕngloewarkĕn, mĕndĕrmakĕn; (**in druk**), mĕngloewarkĕn, mĕngĕtjap, mĕnjitak, mĕnĕra; **Zich — voor**, mĕngatakĕn (mĕmboewat) dirinja, api.
- Uitgezonderd**, mĕlainkĕn, kĕtjoe wali, hanja.
- Uitgieten**, mĕnoewang, mĕntjoe rahkĕn.
- Uitglijden**, gĕlintjir, tĕrgĕlintjir, gĕlasar, tĕrpĕleset, kapĕleset.
- Uitglippen**, loetjoet, mĕloetjoet, mĕroetjoet.
- Uitgraven**, mĕnggali, mĕngĕroek.
- Uithalen**, mĕngloewarkĕn, mĕnjaboet.
- Uithangbord**, o., alamat, papan alamat.
- Uitheemsch**, asing, dari nĕgĕri lain.
- Uithoek**, m., (**eensame plaats**), tĕmpat soenji (sĕpi, djaoeh).
- Uithollen**, mĕmbolongi, mĕmbolongkĕn, mĕngĕroek, mĕngĕdoek, mĕnggali.
- Uithooren**, mĕmantjing, mĕndĕngarkĕn.
- Uithoozen**, mĕnimba.
- Uithouden**, tahan, mĕnahan, bĕtah, mĕndĕrita.
- Uithuizig**, tiada (djarang) ada di roemah.
- Uithuwelijken**, mĕngawinkĕn, mĕnikahkĕn, mĕndoedoekkĕn; (**van een meisje**), mĕmpĕrlakikĕn, mĕmpĕrsoewamikĕn; (**van een jongeling**), mĕmpĕrbinikĕn, mĕmpĕristĕrikĕn.
- Uitjouwen**, mĕngolok-olokkĕn.
- Uitkammen**, mĕnjisiri, mĕnjikati.
- Uitkappen** (**van een bosch**), mĕnĕbang, mĕnĕbas.
- Uitkeeren**, mĕmbajar, mĕnĕrimakĕn.
- Uitkiezen**, mĕmilih.
- Uitkijk**, m., tindjau, pĕnindjauan, mĕrtjoe, panggoeng.
- Uitkijken**, mĕnindjau, mĕlihat, mĕndjaga.
- Uitkleeden**, mĕmboeka (mĕnang-galkĕn, mĕnoekar) pakaian.
- Uitknippen**, mĕnggoenting.
- Uitkoken**, mĕrĕboes, mĕnggodok.
- Uitkomen** (**naar buiten komen**), kaloewar; (**gebeuren**), djadi, kadjadian, sampai, datĕng; (**bekend raken**), katahoean, tĕrnjata, tĕrang; (**genoeg hebben**), tjoeboek; (**van planten**), toemboeh; (**van vogels uit een ei**), mĕnĕtas.
- Uitkomst**, v., (**hulp**), pĕrtoeloengan; (**redding**), kalĕpasan; (**som**), djoemlah, goenggoeng; (**einde**), kasoedahan, kapoetoesan, pĕnghabisan.
- Uitkopen**, mĕnĕboes.
- Uitkrabben**, mĕngĕrik, mĕngĕrok, mĕnghapoeskĕn, mĕmboenoeh, mĕnghilangkĕn.
- Uitlachen**, mĕngĕtawai, mĕngĕtawakĕn.
- Uitlandig**, di loewar nĕgĕri.
- Uitlaten**, mĕlĕpaskĕn, mĕngĕloewarkĕn, mĕmbĕri djalan, mĕng-hantĕrkĕn kaloewar; (**opzettelijk weglaten**), tiada mĕnjĕboetken; (**Zich —**), mĕngloewarkĕn pĕrkataĕn.
- Uitleenen**, mĕmindjamkĕn.

Uitleggen, mēngērtikēn, mēnē-rangkēn, mēnjatakēn; (**uitsprei-den**), mēnghamparkēn, mēndjēmbēreng, mēmbeberkēn; (**wijder maken**), mēloewaskēn, mēlebar-kēn.

Uitlekken, katahoean, tērnjata.

Uitleveren, mēnjērahkēn.

Uitloopen (van een vaartuig), bērlajar, bērangkat; (**van huis gaan**), pērgi bērdjalan-djalan, mēlantjong; (**van een vol vat**, enz.), bērpantjoer sampai kosong; (**— op iets**), djatoh, djadinja; (**van zaden**), toemboeh; (**van planten**), bērtoenas, bērpoetjoek, bērpēntil; (**van een rivier in zee**), mēngalir kalaoet.

Uitloven, djandji, mēndjandji.

Uitmaken (beslissen), mēmoe-toes, mēmoetoeskēn, mēnēntoe-kēn; (**uitscheiden**), maki-maki.

Uitmundend, maha, tēroetama.

Uitnemen, mēngambil, mēngēloe-warkēn.

Uitnodigen, mēmpeersilakēn, mēndjēmpoet, mēmanggil, mēngad-jak, mēngoendang-oendang.

Uitnoodiging, v., pērsilaān, djēm-poetan, oendangan.

Uit oefenen, mēngērdjakēn, mēla-koekēn, mēndjalankēn.

Uitpersen, mēmērēs, mēmērah, mēngapit, mēmipit.

Uitpeuteren, mēngorek, mēnjoen-tik, mēnjoekil.

Uitpluizen, mēmilihi, mēnjēlisiki.

Uitplukken, mēnjaboet.

Uitplunderen, mēndjarah, mēn-djarahi.

Uitpompen, mēmompa.

Uitproesten (van vochten), mē-njēmboer, mēnjēmpērot; (**van het lachen**), tērtawa gēlak-gē-lak, mēngakak.

Uitreiken, mēmbagai-bagi, mēnē-rimakēn.

Uitrekenen, mēnghitoeng, mēm-bilang.

Uitrekken, mēlar, mērēgangkēn;

(**Zich —**), mēngoelēt, mēngēdjang-kēn diri.

Uitroelen (verdelgen), mēnoem-pēs, mēmbinasakēn, mēnghabis-kēn.

Uitroepen, bērsēroe, bērtēreak, mēnjēboet, mēntjanangkēn.

Uitrukken (te velde trekken), bērangkat (nalk) pērang; (**uit-trekken**), mēnarik, mēnjaboet.

Uitrusten (rust nemen), bērhēnti; (**gereed maken**), mēnjēdiakēn, mēlangkapkēn.

Uitscheiden (ophouden), bēr-hēnti.

Uitscheiden, maki-maki, mēmaki-maki.

Uitschudden, mēngēbaskēn, mēngirapkēn.

Uitslaan (beschimmelen), bērlapoek, loemoetan.

Uitslag, m., (**afloop**), kasoedahan, pēnghabisan; (**schimmel**), lapoek, loemoet; (**op de huid**), roewan, pēnjakit koelit.

Uitsnijden, mēmotong, mēnjoebik.

Uitspannen (van een touw), mēmēntang; (**van paarden**, enz.), mēnanggalkēn (mēmboeka) pa-kaiannja.

Uitspanning, v., (**vermaak**), soe-ka, kasoekaān.

Uitspansel, o., langit, tjakrawala.

Uitspoelen (van een vaatwerk, enz.), mēngoembah, mēnjoetji, mēmbasoeh, mēmbilasi; (**van den mond**), bērkoemoer-koemoer.

Uitspraak, v., (**rechterlijke —**) poetoesan (kapoetoesan) hakim (hoekoem), fatwa.

Uitspreiden, mēnghamparkēn, mēnggēlar, mēmēntang, mēm-bēker.

Uitspreken, mēmboenjikēn, mē-njēboet.

Uitspruitsel, o., (**jonge loot**), toe-nas, poetjoek, pēntil; (**van bam-boe**), rēboeng.

Uitspuwen, mēloedahkēn, mēmoentahkēn.

Uitstaan (verduren), tahan, mēnahan, mēndērita.
Uitsteken (uitpeuteren), mēnjoengkil; (**van de tong**), mēndjoeloerkēn; (**van de hand**), mēngandjoerkēn, mēngoendjoekēn; (**van de beenen**), mēlondjorkēn; **Boven anderen uitsteken**, mēlēbihi.
Uitstekend, tēroetama, kapala.
Uitstel, o., tanggoeh, pērtanggoehan, tempo; **Uitstel vragen**, minta tempo.
Uitstellen, mēnanggoehkēn, mēmpērtanggoehkēn, mēlambatkēn.
Uitstoelen, bēroempoen, bēranak.
Uitstorten, mēnoempahkēn, mēntjoerakhkēn, mēmboeraikēn, toempah, tjoerah, boerai; (**Zijn gemoed** —), mēmboeka rasanja.
Uitstrekken (Zich —, gaan liggen), bērtidoeran; (**De beenen** —), bērlondjor, mēlondjorkēn.
Uittekenen, mēnggambar, mēmētakēn.
Uitteren, djadi koeroes-kēring.
Uittrekken, mēnjaboet, mēnghoenoes, mēronggas, mēnjēndal; (**van kleederen**), mēmboeka, mēnanggalkēn; (**naar buiten gaan**), kaloewar, mēngloewari.
Uittreksel, o., (**uit geschriften**), poengoetan, pētikan, ringkasan.
Uitvaagsel, o., sampah.
Uitvaardigen (Een bevel —), mēmbēri pērentah.
Uitvallen (van het haar, enz.), goegoer, djatoh, rontok; (**van belegerden**), mēngēloewari.
Uitvegen, mēnjapoe, mēnghapoeskēn; (**Iemand den mantel** —), mēngoembah, mēmaki-maki, mēmarakhkēn.
Uitverkorene, m. en v., kēkasih, pilihan.
Uitvinden, mēndapēt.
Uitvlucht, v., dafih, poetēr-balik;
Uitvluchten gebruiken, bērdalih, bērpoetēr-balik, kēlek-kēlek.

Uitvoerartikel, o., barang jang di bawa kaloewar nēgēri.
Uitvoeren (naar buiten voeren), mēmbawa kaloewar nēgēri; (**doen**), mēlakoeekēn, mēngērdjakēn, mēmboewat, mēmbikin.
Uitvoerig, dēngan tērang sēkali, dēngan sēgala katērangannja.
Uit-en invoerrechten, naik datjin, bea barang-barang dagangan jang dibawa masoek atau kaloewar.
Uitvorschen, mēnjēlidik.
Uitwas, o., (wrat), koetil; (**knoest**), gembol, mata kajoe; (**aan wortels**), soenti.
Uitwasemen, bērpēloeh, kēringēt, bērkēringēt, mēroewap.
Uitwasschen, mēnjoetji, mēmbasoeh; (**van het hoofdhaar met loog**), kēramas, bērkēramas.
Uitwendig, di loewar, lahir, kalihatatan.
Uitwerken (veroorzaken), mēnjēbabbkēn, mēndjadikēn; (**verrichten**), mēngērdjakēn.
Uitwerksel, o., (**gevolg**), djadinja.
Uitwerpen, mēmboewang.
Uitwerpsel, o., tahi.
Uitwijken, mēnjimpang; (**vluchten**), minggat, lari.
Uitwischen, zie: **Uitvegen**.
Uitwrijven, mēnggosok.
Uitwringen, mērēmas, mēmērēs, mēnjērakai.
Uitzakking, v., (**van de baarmoeder, enz.**), dobol, tombong.
Uitzellen, bērlajar.
Uitzenden, mēnjoeroeh.
Uitzetten (van geld), mēndjalan-kēn; (**van netten, enz.**), mēmasang; (**uitdijen**), mēlar, bērmoe-wai.
Uitzien (het voorkomen hebben van), roepanja, bēroepa; (**naar buiten zien**), mēlihat kaloewar, mēnindjau, mēndjaga; (**naar iets verlangen**), mēng-harēp-harēp.
Uitzoeken, mēmilih.

Uitzonderen, mēngötjoewalikēn, mēlainkēn.
Uitzondering, v., kētjoewali, pērlainan.
Uitzuigen, mēnghisap.
Uitzuignigen, mēnghimat-himat-kēn, mēnjimpēn.
Unster, v., datjin, datjinan.
Urine, v., kēntjing.
Urineeren, kēntjing, bērkēntjing, bērkēmeh.

Urn, v., boejoeng, pērioek.
Uur, o., djam, poekoel; **Twaalf uur**, djam (poekoel) doewa bēlas, tēngah hari (malēm).
Uw, moe, ēngkau, angkau, kau, kamoe, diri, toewan, enz.
Uwent (Te —), di roemah-moe, di roemah toewan, enz.
Uwentwege, dari (dari pada) ēngkau, dari pada fihakmoe, karēna ēngkau.

V.

Vaak, m., (slap), antoek, mēng-antoek.
Vaak (dikwijls), sēring, sēring-sēring, kērēp, kērēp kērēp.
Vaalt, v., tēmpat sampah (badja, kakotoran, gēmoek).
Vaandel, o., bēndera, pandji-pandji, alamat.
Vaardig, pantas, tjēpat, lēkas.
Vaars, v., lēmboe (sapi) moeda.
Vaart, v., pēlajaran; (gracht) parit.
Vaartuig, o., pērahoē, kapal, bah-tēra, sampan.
Vaarwel (— zeggen), mēmbēri sēlamēt tinggal (sēlamēt djalan).
Vaas, v., djambangan.
Vaatdoek, m., kain seka, lap.
Vaatwerk, o., pērkakas dapoer.
Vaccinateur, m., mantēri tjatjar.
Vaccine, v., hal tjatjaran.
Vaccineeren, mēnatjarkēn, mēnānēm tjatjar.
Vacht, v., koelit domba (kambing) jang bērboeloe.
Vadem, m., dēpa.
Vader, m., aboe, bapa, ajah, ajah-anda.
Vaderland, o., tanah-ajar, nēgēri sēndiri.
Vaderloos, tiada poenja bapa.
Vadermoorder, m., pēmboenoeah bapa.
Vaderschap, o., pangkat bapa.
Vaderzegen, m., bērkat bapa.

Vadsig, malēs, tjoelas, lēsoe.
Vagebond, m., orang gaibana (pēlantjongan), pērisau.
Vak, o., (afgeschoten deel), petak, kotak, roewang; (beroep, enz.), pēkērdjaān, pēntjarian.
Val, m. en v., (knip), djēpēlakan, bēkoekoeng, pērangkap; (het vallen), djatoh, binasa.
Valbrug, v., djēmbatan angkatan.
Valgordijn, o., kēlamboe, langsal.
Valies, o., kērpek, sitak, kopor kētijil.
Valk, m., alap-alap, hēlang.
Vallei, v., pahoek, lēmbah, lēdok, djoerang.
Vallen, djatoh, rēbah, roeboeh; (voorover—), tērdjēroemoes, kēdjēroemoes, djatoh mēngkoerēb (tiarap); (Op het achterste —), djatoh bērdoedoek; (Op iets —), mēnimpa; (van regen, enz.), toeroen; **Aan stukken —**, pē-tjah, hantjoer; **In slaap —**, tidoer.
Vallend (—e ziekte), pēnjakit ajan, sawan (pitam) babi.
Valsch, falsoe, lantjoeng, tiroean, bikinan; (fout), salah, bohong; (van aard), kēroh, tjoelas, djoe-das, tiada boleh di pērtjaja.
Valschaard, m., orang djoedas (tjoelas hati).
Van, dari, dari pada.
Vandaag, ini hari, hari ini.

Vandaar, dari itoe, sébab itoe, maka itoe.
Vangen, mēnangkēp, mēmegang, mēntjēhari, mēnadahi.
Vangst, v., tangkēpan.
Varen, v., (**plant**), pakoe, daoen pakoe, pakis.
Varen, naik pērahoē (kapal), bērlajar, bērpērahoē.
Varken, o., babi.
Varkenshok, o., kandang babi.
Varkenslager, m., toekang babi, toekang motong babi.
Varkensvleesch, o., daging babi.
Vast (**niet los, gebonden**), tērikat; (**gestold**), bēkoe, kēras, kēntēl; (**gedegen**), kipal; (**stevig**), koewat, tēgoeh, koekoeh, kēras kēntjēng; (**stellig**), tēntoe, tētēp, nistjaja.
Vastberaden, bērhati tētap, bērani.
Vastbinden, mēngikat, mēnambat.
Vasteland, o., darat.
Vasten, bērpoewasa.
Vasten, v., (**De —**), poewasa, siam.
Vastenmaand, v., boelan poewasa. Ramadlan, Ramadan; (**de negende van het Moh. jaar**).
Vasthaken, mēngait, mēnggait; (**ergens aan blijven haken**), tērsangkoet.
Vasthechten, mēngikat, mēnjamboengkēn, mēnghoēboengkēn, mēlēkatkēn.
Vasthouden, mēmegang, mēnggēnggēm.
Vastkleven, lēkat, mēlēkatkēn, bērlengket, mēlengketkēn.
Vastleggen, mēnambat, mēngikat.
Vastmaken, mēngikat, mēnēgoehkēn, mēnalikēn, mēmakoe.
Vastraken (**ergens aan —**), tērsangkoet.
Vaststaan, bērdiri tētēp; (**zeker zijn**), soedah tēntoe.
Vaststampen, mēnoemboek, mēmēdjalkēn.
Vaststellen, mēnēntoekēn, mēnētēpkēn.
Vastzitten, tērsangkoet, dempet,

bērdempēt; (**van een schip**), kandas; (**Tusschen iets**), kadjēpit, tērdjēpit.
Vat (**ton**), o., tong, tahang, pipa.
Vatten, mēnangkēp, mēmegang, mēnggēnggēm, makan; (**begrijpen**), mēngērti; **Vuur vatten**, hangoes, tērbakar; **Koude vatten**, kadinginan, kēna dingin; (**van diamanten**, enz.), mēnatahkēn.
Vechten, bērpērang, bērkēlahi, bērlaga; (**om iets**), rērēboetan, rēboetan, mērēboet; **Laten vechten**, mēngadoe.
Vechthaan, m., ajam saboengan.
Veder, v., boeloe.
Vederbos, m., djambak-boeloe, boeloe-boeloe.
Vederloos, tiada bērboeloe, pēroetoel.
Vee, o., haiwan, kewan, binatang piaraān.
Veehoder, m., gombala, toekang angon.
Veekraal, v., kandang.
Veel, banjak; **Met zijn velen**, ramai-ramai; **Zooveel**, sakian; **Zooveel mogelijk**, sabolehboleah; **Zooveel te meer**, istimewa poela.
Veelal, kabanjakan kali.
Veeleer, angoe, lēbih baik.
Veelkleurig, pantjawarna, roepa-roepa.
Veelsoortig, bērdjēnis-djēnis.
Veeluis, v., kērpati.
Veelvoud, o., ganda.
Veelwijverij, v., pērmadoean, pēmēliharaān bini lēbih dari satoe.
Veepest, v., pēnjakit sampar binatang.
Veer, o., pēgas, pēsawat, pir; (**aanlegplaats voor vaartuigen**), pangkalan pērahoē; (**overhaal**), eretan, pēnambangan.
Veerboot, v., pērahoē tambangan (eretan).
Veerkrachtig, lēnting, kēnial; (**Niet —**), kēndor.

Veertien, ampat (empat) belas; (**Over — dagen**), lima belas hari lagi.

Veertienmaal, ampat (empat) belas kali.

Veertig, ampat (empat) poeloeh.

Veest, m., këntoet; **Een — laten**, berkëntoet, mēngëntoet.

Veestal, m., kandang.

Veete, v., pērsētēroean, bēntji, dēngki.

Veeteelt, v., pēmēliharaān binatang (haiwan).

Veevoeder, o., makanan binatang (haiwan).

Vegen, mēnjeka, mēnjapoe, mēng-gosok, mēmberēsihkēn.

Veger, m., sapoe, sēsapoe; (**van ribben van palmbladeren**), sapoe-lidi; (**van arenvezels**), sapoe doek; (**van stroo**), sapoe mērang.

Veil, tērdjoewal, boleh di bēli (disoewapi); **Zijn leven — hebben**, hēndak mēmberī njawanja; **Een veile vrouw**, pērampoean djahat.

Veilen, mēndjoewal, mēnoewarkēn, mēlelangkēn.

Veilig, santausa, sadjahtēra, sēla-mēt.

Veiling, v., lelang, pēndjoewalan di hadēpan orang banjak.

Veinzen, poera-poera.

Veinzer, m., orang moenafik (poera-poera).

Veinzerij, v., poera-poera.

Vel, o., koelit; (**papier**), lirang, lēmbar, hēlai.

Veld, o., tanah, padang, lapang.

Veldarbeid, m., pēroesahaān tanah.

Veldartillerie, sētabelan-sētringan.

Veldflesch, v., kēmpis.

Veldgewas, o., tanēm-tanēman, toemboeh-toemboehan, tētoekoe-lan.

Veldheer m., panglima pērang, hoeloebalang, djendēral.

Veldhoen, o., ajam hoetan.

Veldmuis, v., tikoēs tanah.

Veldriet, o., alang-alang, gēlagah.

Veldslag, m., pērang, panjērang.

Veldslang, v., oelēr tanah.

Veldteeken, o., alamat (bēndera) pērang.

Veldtent, v., chaimah.

Veldvruchten, v., hasil tanah, oebi-oebi.

Veldwacht, belwaq.

Velen (verdragen), tahan, mēnahan.

Velerhande, bērbagai-bagai, bēroepa-roepa, bērdjēnis-djēnis.

Velg, v., tēpi (birih) roda (djantēra).

Vellen, mēnēbang, mēnēbas, mēmotong; (**dooden**), mēmboenoeh, mēmatakēn; (**van een geweer**), mēnjagang; (**van een vonnis**), mēndjatohkēn hoekoem, mēmoe-toeskēn.

Velletje, o., (**vlies**), sēlapoet, koelit.

Venduhuis, o., roemah lelang.

Vendumeester, m., kapala lelang.

Vendutie, v., lelang; **Vendutie houden**, mēndjoewal barang-barang di lelang, mēlelangkēn.

Venerie, v., pēnjakit pērampoean, sakit karang.

Venijn, o., (**dierlijk**), bisa; (**plant-aardig**), oepas, ipoeh; (**delfstof-felijk**), ratjoen.

Venkel, v., adas.

Venkelolie, v., minjak adas.

Venkelwater, o., ajēr adas.

Vennoot, m., tēmēn (sakoetoe) samodal (sakongsi, sapatoengan).

Vennootschap, v., kongsi, rawah.

Venster, o., djēndela, tingkap, nantang.

Vensterglas, o., katja djēndela.

Venten, bērdjoewalan koeliling, mēmbara barang-barang djoewalan koeliling.

Venushevel, m., toendoen.

Venusziekte, v., pēnjakat pērampoean; (**Syphilis**), radja singa.

Ver, djaoeh; **Te ver gegaan**, katēlandjoer; **Wel verre van**, djangan, djangkalan.

Veraangenamen, mënjënëngkën, mënjoekakën.

Verachtelijk, hina, kädji.

Verachten, mënghinakën, mëngëdjikën, mënjelakën.

Verafgelegen, djaoeh, djaoeh tëmpatnja.

Verafschuwen, gëli, mëngëdjikën.

Veranda, v., sërambi, emper.

Veranderen, mëngobahkën, bërobah, bëralih, bërpindah, mëngalihkën, mëmindahkën.

Verandering, v., përobahan.

Verantwoordelijk (— **zijn**), mënanggoeng.

Verantwoorden, mëmbëri kira-kira, mënjatakën.

Verbaasd, tërtjëngang, tërmangoe-mangoe, kaget, bëngong, hairan, dahsjat.

Verband, o., (**windsel**), pëmbëbëtan, pëmbaroetan; (**samenhang**), përtambatan, përhoeboengan.

Verbannen, mëmboewang kaloe-war nëgëri.

Verbasteren, bërobah tabiatnja.

Verbazend, mënghairankën.

Verbazing, v., hairan, dahsjat.

Verbeiden, mënantikën, mënoeng-goekën.

Verbergen, mënjëmboenikën, mëngoempëtkën, mëlindoengkën, mënjamarkën; (**Zich** —), bërsëmboeni, bërlindoeng, mëngoempët, oempëtan.

Verbeteren, mëmbaiki, mëmbaikkën, mëmbëtoelkën, mëmbënar-kën.

Verbeurd verklaren, mërampas.

Verbeuren (**verliezen**), hilang.

Verbieden, mëlarang, mëlarangkën, mëngharamkën.

Verbijsterd, bingoen, goegoep.

Verbinden (**lasschen**), mënjamboeng, mënghoeboengkën; (**een verband leggen**), mëmbëbat, mëmbaroet; **Zich verbinden**, bërdjandji, mënanggoeng.

Verbintenis, v., përdjandjian.

Verbleeken, djadi poetjat, toeroen warnanja.

Verblijden, mënjoekakën hati, mënggirangkën, mënjënëngkën.

Verblijf, o., kadoedoekan, kadiaman, tëmpat tinggal (bëroemah).

Verblijfkosten, m., bëlandja (oewang, ongkos) mënoempang.

Verblijfplaats, v., tëmpat kadiaman (tinggal, bëroeman), tëmpat kadoedoekan.

Verblijven, doedoek, bërdoedoek, diam, tinggal, bëroemah.

Verbloemen, mënjamarkën, mënjëmboenikën.

Verbluft, bëngong, tërmangoe-mangoe.

Verbod, o., larangan, pantangan.

Verboden, tërlarang, pantangan, haram.

Verbolgen, moerka, marah.

Verbond, o., përdjandjian, moeafakat.

Verborgen, tërsëmboeni, rasia, diam-diam.

Verbrand, hangoes, tërbakar.

Verbranden, mëmbakar, mënghangoeskën, mënjoelëd.

Verbreeden, mëlebarakën, mëloewaskën.

Verbreiden, mëmasjhoerkën, mëma'loemkën.

Verbreken, mëmëtjahkën, mëmatahkën, mëmoetoeskën.

Verbrijzelen, mërëmoekkën, mënghantjoerkën.

Verbruiken, mënghabiskën, mëmakai habis.

Verdagen, mëmpërtangoehkën.

Verdampen, mëngoekoes, mëroewapkën.

Verdedigen (**beschermen**), mëlindoengkën, mënoeloengi, mëmbantoei; (**zich** —), mëlawan.

Verdeeldheid, v., përtjidëraän, përbantahan, sëtori, onar.

Verdeelen, mëmbagi-bagi, mëmisahkën.

Verdeemoedigen (**zich** —), mërëndahkën diri.

- Verdelgen**, mēnoempēs, mēmbinasakēn.
- Verdenken**, mēnjangka, mēnērka, mēnaroh sjak, mēndakwa.
- Verder**, lēbih djaoeh. Zie ook: **Voorts**.
- Verderf**, o., kabinasaān.
- Verderfeltjk**, mēmbinasakēn, mēmbawa kabinasaān.
- Verderven**, mēmbinasakēn, mēnjilakakēn.
- Verdichten**, mēmbikin, mēreka.
- Verdiend**, haroes.
- Verdienen** (loon, enz.—), makan oepah (gadji, bēlandja); (**krijgen**), bēroleh, dapēt, mēntjēhari; (**behoorlijk**), haroes.
- Verdienste**, v., oepah, gadji; (**door goede werken**, enz.), pahala, djasa, kabaktian.
- Verdienstelijk**, bērdjasa, kabaktian, pahala.
- Verdieping**, v., pangkat.
- Verdikken** (van vochten), djadi kēntōl (bēkoe).
- Verdobbelen**, mēmpērdjoedikēn, mēnghabiskēn dēngan main.
- Verdoemd**, koetoeok, lanat.
- Verdoemeling**, m. en v., orang koetoeok (lanat).
- Verdoemen**, mēngoetoeiki.
- Verdoofd** (van het gehoor), bising, toeli; (**van een lichaamsdeel**), lali; (**van glans**), soeram.
- Verdooven**, mēmbisingkēn, mēnjoeramkēn.
- Verdord**, lajoe, kēring.
- Verdorren**, djadi lajoe (kēring).
- Verdorven**, roesak, binasa, djahat.
- Verdrag**, o., pērdamaian, pērdjandjian; **Een — maken**, mēmbowat pērdjandjian (pērdamaian).
- Verdragen** (dulden), mēnjabarkēn, mēnahan, mēnērma, mēndērita.
- Verdriet**, o., doeka tjita, soesah-hati, soesah; (— **aandoen**), mēndoeka-tjitakēn, mēnjoesahkēn.
- Verdrietig**, bērdoeka-tjita, soesah, kasoesian.

- Verdrifven**, mēngoesir, mēngalaukēn, mēngoendoerkēn, mēngihlangkēn, mēndjaoehkēn.
- Verdrinken**, mati kalēlēp (tēnggēlēm, di dalēm ajēr).
- Verdrogen**, djadi kēring. (niaja).
- Verdrukken**, mēnindēs, mēngaverdubbelen, mēngganda.
- Verduidelijken**, mēnērangkēn, mēnjatakēn, mēngērtikēn.
- Verduisteren** (duister worden), djadi soeram (gēlap, kēlam); (**duister maken**), mēnjoeramkēn, mēnggēlapkēn, mēngēlamkēn, mēngoesoetkēn; (**stelen**), mēntjoeri, mēmaling, mēngambil diam-diam.
- Verduistering**, v., (eclips), gēr-hana, gēr-hana; (**duister making**), pēngēlaman; (**diefstal**), pēntjoerian.
- Verdunnen**, mēntjewerkēn, mēngentjerkēn.
- Verduren**, mēnahan, mēndērita, mēnjabarkēn.
- Verdwaald**, sēsāt, kasasar.
- Verdwalen**, sēsāt, tērsēsāt, kasasar; (**Doen verdwalen**), mēnjēsatkēn, mēnjasarkēn.
- Verdwijnen**, hilang, lēnjap.
- Vereenigen**, mēngoempoelkēn, mēndjadikēn satoe, mēnjamboeng, mēnghoeboengkēn. Zie ook: **Ver-gaderen**.
- Vereeniging**, v., (lasc), sambōengan, hoeboengan; (**vergadering**), pērkoempoelan, pērhimpoenan, kongsi.
- Vereeren**, mēnghormati, mēnghormatkēn, mēmoeliakēn, mēmbēri hormāt; (**van godheden**), mēmoedja, mēnjēmbah.
- Vereering**, v., hormāt, sēmbah, poedja.
- Vereffenen**, mēnjēlēsakēn, mēndjēlaskēn, mēnghabiskēn, mēloenaskēn, mēmbajar.
- Vereischen** (noodig hebben), bērhadjat; (**noodig zijn**), mēstia, pērloe.

Vereischte, o., hadjat, pərloe.
Verf, v., tjat, tjet.
Verfijnen, mēnghaloeskən.
Verfkwast, m., sikat tjat.
Verflensen, lajoe, djadi lajoe.
Verfpot, m., tēmpat tjat.
Verfraaien, mēmbagoeskən, mēnghiasi, mēndandani, mēmboewat endah (bagoes).
Verfrisschen, mēnjēdjoekkən, mēnjēgērəkən.
Vergaan (van een schip), karam, binasa; (**verrotten**), djadi boesoek (bosok).
Vergaderen, bərhimpoen, bərkoempool, mēnghimpoenkən, mēngoempoolkən.
Vergadering, v., pərhimpoenan, pərkoempoolan, madjēlis.
Vergaderzaal, v., balai.
Vergankelijk, fana, tiada kēkal.
Vergeefs, pērtjoema, tjoema-tjoema, sia-sia.
Vergelden, mēmbalēs.
Vergelding, v., pēmbalēsan.
Vergelijk, pērdamaian.
Vergelijken, mēnanding, mēmbandingkən; (**Bij iets** —), mēngibaratkən, mēngoepamakən.
Vergelijking, v., bandingan, tanding; (**gelijkenis**), pēroepamaān, oepama, ibarat.
Vergemakkelijken, mēnggampangkən, mēringankən, mēmbikin gampang.
Vergenoegd, sēnaug.
Vergenoegen (Zich — met), mēmadakən diri dēngan, mēnjoe-koepkən, tērima, mēnērima.
Vergeeten, loepa, mēloepakən, mēloepai, kaloepaān.
Vergeven (vergiffenis schenken), mēngampoeni, mēmaāfkən, mēmbēri ampoen; (**vergiftigen**), mēratjoeni, mēmbēri ratjoen (makan ratjoen).
Vergeving, v., ampoen, maāf.
Vergewissen (zich — van), mēnjatakən, mēmēriksai.
Vergesellen, mēnghantēr, mēng-

hantērəkən, mēnjērtai, bērdjalan bērsama-sama.
Vergezicht, o., pēmandangan jang djaoeh.
Vergieten, mēnoempahkən; (**Bloed** —), mēnoempahkən darah.
Vergiettest, v., pēnapis, saringan.
Vergiffenis, v., zie: **Vergeving**.
Vergift, o., (**dierlijk**), bisa; (**plantaardig**), oepas, ipoeh; (**mineraal**), ratjoen.
Vergiftigen, mēratjoeni, mēmbēri (kasi) makan (minoem) ratjoen.
Vergissen (zich —), salah, salah kira, kēliroe.
Verglaassel, o., saloet.
Verglazen, mēnjaloet, mērēngas.
Vergoeden, mēngganti.
Vergoeding, v., ganti, silih.
Vergramd, marah, moerka, goesar, gēmēs.
Vergrijp, o., salah, kasalahan, dosa.
Vergrooten, mēmbēsarkən.
Vergrootglas, o., gēlas (tjērmin) jang mēmbēsarkən.
Vergruisd, hantjoer, rēmoek.
Vergruizen, mēnghantjoerkən, mērēmoekkən.
Verguizen, mēnistakən, mēnghinakən, mēngēdjikən.
Vergulden, mēnjēpoeh mas.
Verguldsel, o., sēpoeh mas.
Vergunnen, mēngidzinkən, mēmbēri idzin.
Vergunning, v., idzin, pērmisi.
Verhaal, o., tjērītēra, hikajat, riwayat; (**in rechten**), dakwa, pērintaān ganti.
Verhaasten, mēmbangatkən, mēlēkaskən.
Verhalen, mēnjērītērakən; (**in rechten**), mēndakwa, minta karogian.
Verhard, kēras, bēgar, tēgar.
Verheerlijken, mēmoeliakən, mēmoedji.
Verheffen, mēngangkat; (**Zich zelve** —), mēmbēsarkən diri. Zie ook: **Verheerlijken**.
Verhelen, mēnjēmboenikən.

Verhemelte, o., langitan moeloet, tékak.
Verheugd, soeka hati, girang, sè-nèng.
Verheugen, mènjoekakèn, mèn-girangkèn, mènjenèngkèn.
Verheven, tinggi, bèsar, moelia, moeliawan.
Verhinderen, mènègahkèn, mènahan, mèmalang, mènjoekarkèn.
Verhinderung, v., aral, oedzoer.
Verhit, kapanasan.
Verhoeden, mèndjaoehkèn, mèmè-liharakèn.
Verhongerèn, kalaparan.
Verhoogen, mènninggikèn, mènai-kèn, mèmèbèsarkèn.
Verhooren, mèmèriksai, mènana-ja; (**van een verzoek**, enz.), mè-loeloeskèn, mènngaboelkèn.
Verhoovaardigen (**Zich** —), mèm-bèsarkèn diri.
Verhouding, timbang, banding, bandingan; (**zie ook: Betrekking**); **In verhouding van**, dèngan mènimbang, dèngan mèlihat.
Verhuizen, pindah, bèrpindah.
Verhuren, mènjewakèn.
Verijdelèn, mèmèbatakkèn.
Verjaard, soedah laloe (liwat) temponja.
Verjaardag, m., hari tahoen.
Verjagen, mènngoesir, mènghalaukèn.
Verkeerd, salah; **Verkeerd hooren**, salah dèngar; **Verkeerd opnemen**, salah tampa.
Verkeeren (**in den toestand zijn**), ada; (**veranderen**), bèrobah, mènngobahkèn; (**omgaan**), bèrtèmèn, bèrsobatan.
Verkennen, mènghintai, mèlihati.
Verkiezen, soeka, mèmilih.
Verklagen, mèndakwa, mènngadoekèn.
Verklappen, mèmboeka rasiaja, mèmbilang, mèmberi tahoe.
Verklaren, mènèrangkèn, mènngèrtikèn, mènjjatakèn, mènntafairkèn, mènngibaratkèn, mèmberi tahoe.

Verklaring, v., ibarat, katèrangan; (**bekentenis**), pènngakoean; (**ge-tuigenis**), kasaksian.
Verkleeden (**zich** —), toekar (mènnoekar, bèrsalin, ganti) pakaijan, mènjamarkèn diri.
Verkleefd, lékat, bèrlékat, bèrlengket, bèrgantoeng, soeka.
Verkleinen, mènngètjilkèn, mènng-hinakèn.
Verkleumd, kadinginan.
Verkleuren, loentoer, bèrobah warna.
Verknoeien, mèroesakkèn.
Verkoelen, mènndinginkèn, mènjjè-djoekkèn.
Verkondigen, mènngchabarkèn, mèwartakèn, mèmaloemkèn, mèm-masjhoerkèn.
Verkoop, m., djoewal, pèndjoewalan; (**in het openbaar**), lelang, lelangan.
Verkoopdag, m., hari lelang.
Verkopen, mènndjoewal; (**In het openbaar**), mèlelang, mèlelangkèn; (**Langs de huizen**), mènndjadjah, mènndjoewal koeliling; (**Op credit**), mènndjoewal hoetang; (**Comptant**), mènndjoewal kontan (wang toenai).
Verkooper, m., pèndjoewal, toekang djoewalan; (**Chin. rond-venter**), kèlontong; (**verdu-meester**), kapala lelang.
Verkoophuis, o., roemah (kantor) lelang.
Verkorten, mèmèndekkèn, mèringkès, mèringkèskèn.
Verkoudheid, v., sèlèma, pilèg.
Verkrachten (**Men vrouw** —), mènnggagahi, mèroegoel, mèrangang, mèrkosa, mènidoeri dèngan paksa.
Verkreukelen, mèlètjèkkèn, mènnggoemalkèn.
Verkrijgen, dapèt, mènndapèt, oleh, bèroleh.
Verkrommen, djadi bengkok, mènngbengkokkèn.
Verkwikken, mènngjègèrkèn.

Verkwisten, boros, mēmboroskēn, mēmboewang.
Verlagen, mēmendekkēn, mērēndahkēn; (**Zich —**), mērēndahkēn diri, mēnghinakēn diri.
Verlak, o., sampang, pērlak.
Verlamd, loempoeh, tēpoek, lasa.
Verlangen, maoe, hēndak, ingin, kēpingin, rindoe, dēndam.
Verlangen, o., (**begeerte**), ingin, kainginan, rindoe, kahēndak, tjita, hasrat.
Verlaten, mēninggalkēn; (**Zich op iets —**), mēngharēp-harēp, pērtjaja.
Verlaten (eenzaam), soenji, sēpi; (**achtergelaten**), katingalan.
Verleden, soedah, soedah liwat (laloē).
Verleenen, mēmbēri, mēngaroeniakēn.
Verlegen (beschaamd), maloe, katjēlik; (**in moellijkheden**), kasoesian; (**bedorven**), boesoek; (**verstikt**), amoh; (**noodig hebben**), pērlōe mēmakai, kakoerangan.
Verlegenheid, v., soesah, kasoesian, soekar, kasoekaran, kakoe-rangan; (**schaamte**), maloe; **In — brengen**, mēnjoesahkēn.
Verleggen, mēmindahkēn, mēnaroē di tēmpat lain.
Verleiden, mēmboedjoek; (**Een vrouw —**), mēnawari.
Verleiding, v., pēmboedjoekan, pēnggoda.
Verlengen, mēmandjangkēn, mēlandjoetkēn, mēnjamboeng.
Verlengstuk, o., samboengan, hoeboengan, soeloer.
Verleppen, lajoe, djadi lajoe.
Verlevendigen, mēnghidoepkēn, mēramaikēn.
Verlichten, mēnērangi, mēnērangkēn; (**minder zwaar maken**), mēngentengkēn.
Verliefd, birahi, gila, edan, kasmaran.

Verlies, o., roegi, karoegian, kakoerangan, alahan, tiwas, kahilangan.
Verliezen (verloren hebben), kahilangan, hilang; (**onderdoen**), tiwas, alah, kalah.
Verlof, o., idzin, pērmisi; **Verlof verleenen**, mēngidzinkēn, mēmbēri idzin (pērmisi).
Verlokken, mērahi, mēmboedjoek, mēngadjak.
Verloochenen, mēnjangkal, tiada mēngakoe, moengkir.
Verloofd (— zijn), bērtoenangan, bērpatjangan.
Verloopen, laloe, liwat; (**van een leger**, enz), soeroet, soesoet, minggat; (**van een schroef**), galir, djadi longgar.
Verloeskundige, m. en v., bidan, doekoen bēranak.
Verlossen (uit een gevaar, enz.), mēlēpaskēn, mēloepoetkēn, mēngloewarkēn; (**uit de slavernij**), mēnēboes; (**baren**), bēranak, bērsalin, bērpoetēra; (**helpen bij het baren**), mēnoeloeng.
Vermaak, o., kasoekaān, pērmaīnan.
Vermaard, tērmasjhoer, tērnama.
Vermageren, djadi koeroes.
Vermaken (anders maken), mēngobahkēn, mērobah, mēmboewat lain roepa; (**bij testament**), mēwasiatkēn; (**Zich —**), maīn, bērsoeka-soekaān, mēnjoekakēn diri.
Vermalen, mēnggiling, mēmboeboekkēn, mēnghaloeskēn, mēng-hantjoerkēn.
Vermanen, mēngingatkēn, mēnasihatkēn, mēnēgor, mēmarahkēn.
Vermeend, di sangka, di kirakēn, tērkira.
Vermeenen, kira, mēngirakēn, mēnjangka.
Vermeerderen, bērtambah-tambah, mēnambahi, mēnambahkēn, mēlēbihi, mēmpērbanjakkēn.
Vermeesteren, mērēboet, mēram-pas, mēngalahkēn, mēnaloeukkēn

Vermelden, mēnjēboet, mēnjēboetkēn.
Vermengen, mēnjampoer, mēnjampoeri, mēnjampoerkēn, mēlēboer.
Vermenigvuldigen (rekenkunde), mēmoekoel; (**vermeerderen**), djadi banjak, bērtambah-tambah.
Vermetel, tjandang, tērlaloe bērani.
Vermicelli, v., laksa.
Vermijden, mēndjaoehkēn diri daripada, mēnjingkir.
Verminderen, djadi koerang, bērkoerang, mēngoerangi, mēngoe-rangkēn, soesoet, soeroet.
Vermits, sēbab, dari sēbab, sēdang, karēna.
Vermoeden, mēnjangka, mēnaroh sjak.
Vermoeden, o., (**achterdocht**), kira, sangka, sjak.
Vermoelen, mēnjapaikēn, mēlēlahkēn.
Vermogen, o., (**macht**), koewasa, kasaktian, kakoewatan; (**rijkdom**), harta, kakajaān; **Naar vermogen**, sakēdar, saboleh-boleh, sabisa.
Vermogen (kunnen), dapēt, boleh, bisa, tjakap, bērkoewasa, koewat.
Vermogend (krachtig), sakti, bērkoewasa, koewat; (**rijk**), kaja, bērharta, mampoe.
Vermolmd. boeboekan, di makan boeboek, boeroek.
Vermomd. samar.
Vermommen, mēnjamarkēn.
Vermoorden, mēmboenoe.
Vermorzelen, mērēmoekkēn, mēnghantjoerkēn.
Vermurwen, mēlēmboetkēn (mēnghantjoerkēn) hati.
Vernachten, bērmalēm, mēnginēp.
Vernederen, mēnghinakēn, mērēndahkēn; (**Zich —**), mērēndahkēn diri.
Vernemen, mēndēngar, mēndapēt

chabar (tahoe); (**Naar iets —**), mēnanja, mēnanjakēn, mēmērikaa.
Vernielen, mēroesakkēn, mēmbinasakkēn.
Vernietigen, mēniadakēn, mēnoempēs, mēnghapoeskēn.
Vernieuwen, mēmbikin baroe, mēngganti baroe.
Vernis, o., minjak rēngas, sam-pang.
Vernissen, mēnjapoekēn (mēng-gesokkēn) minjak rēngas.
Vernuft, o., akal, kapintēran, kapandaian.
Vernuftig, tjērēdik, bērakal, pintēr, pandai, bisa.
Veronachtzamen, mēngalpakēn, tiada mērdoelikēn, tiada mēngendahkēn.
Veronderstellen, mēnjangka, mēngira.
Verontreinigen, mēngotorkēn, mēntjēmarkēn, mēnadjiskēn.
Verontrusten, mēngoesik, mēng-haroekēn.
Verontschuldigen (Zich —), minta maaf.
Veroordeelen (vonnissen), mēng-hoekoem, mēnghoekoemkēn, mēmbēri (mēndjatohkēn) hoekoe-man; (**afkeuren**), mēnjēla, mēntjatjad.
Veroordeeling, v., kapoatoesan hoekoem.
Veroorloven, mēngidzinkēn, mēmbēri idzin (pērmisi), mēngahalalkēn.
Veroorzaken, mēndjadikēn, mēnērbitkēn, mēngadakēn, mēmbēri, mēndatēngkēn, mēmbangkitkēn, mēnimboelkēn, mēnjēbakkēn.
Verordnen, mēmērentahkēn, mēngatoer, mēngoendangkēn.
Verordening, v., pērentah, oendang-oendang, atoeran.
Veroveren, mērēboet, mēngalahkēn.
Verpachten, mēnjewakēn, mēmborongkēn, mēngēpakkēn.
Verpanden, mēnggadai, mēnggadakkēn.

Verplaatsen, mēmindahkèn.
Verplegen, mēmēliharakèn, mēndjagaī.
Verplicht, pērloe, haroes, wadjib.
Verplichten (noodzaken), mēmaksa, mēwadjibkèn; (**Aan zich** —), mēngoetangkèn boedi.
Verplichting, v., kawadjiban, wadjib, hoetang boedi.
Verpraten (Zich —), katēlandjoer bērkata.
Verraad, o., chianat, sēmoe.
Verraden, mēnjēmoeakèn, mēmboeka rasia.
Verrekijker, m., tēropong.
Verrekt (verzwikt), tērpēlioet, kasēlioē, salah oerat.
Verrichten, mēmboewat, mēmbin, mēngērdjakèn, mēlakoekèn.
Verrtzen, bangkit, bangoen.
Verroeren (Zich —), bērgērak.
Verrot, boesoeok, bosok, hantjoer.
Verrotten, djadi boesoeok (bosok, boeroek, hantjoer).
Verruilen, mēnoekar, mēnggantikèn.
Verrukkelijk, mērawankèn hati, mēmberahikèn, bagoes (endah, pērmai) sēkali.
Verrukking, v., gairat, rawan hati.
Vers, o., sēloka, ajat, pantoen.
Versagen, takoet, djadi takoet.
Versch (frisch), sēgar; (**nieuw**), baroe, bēharoe.
Verschaffen, mēngadakèn, mēmberī.
Verschalken, mēnjēmoe, mēmpērdajakèn.
Verschansing, v., koeboe, benteng.
Verscheiden (veel), banjak; (**verschillend**), bēroepa-roepa, roepa-roepa, pēlēbagai, sēgala roepa.
Verschepen, mēmoeowatkèn di dalēm pērahoe (kapal).
Verscheuren, mēnjoebek, mēnjoe-wek.
Verscheurend (van dieren), ganas, galak.
Verschiet, o., djaoeh, kadjaohan.

Verschieten (verkleuren), loentoer, moentah; (**van plaats veranderen**), bēralih.
Verschijnen, mēnghadēp, timboel, kalihatan.
Verschillen, bērlainan, bērbeda, bērsalahan; (**van meening**), bērbantah, bērtjidēra.
Verschillend, zie: **Verscheiden**, ook: bērlainan, bērsalahan, laIn roepa.
Verschoonen (vergeven), mēngampoeni, mēngampoenkèn, mēmaāfkèn; (**andere klederen aantrekken**), bērsalin (mēnjalin) pakaian.
Verschrikken, mēngagetkèn, mēnakoetkèn, mēngēdjoetkèn.
Verschuilen, mēnjēmboenikèn, mēngoempētkèn; (**Zich —**), bērsēmboeni, mēngoempēt.
Verschuiven, mēnjorongkèn, mēnggisērkèn. Zie ook: **Uitstellen**, **Verdagen**.
Verschuldigd, wadjib, bērhoetang.
Versieren, mēnghiasi, mēndandani, mēmbugoeskèn.
Versiersel, o., pērhiasan, dandanān.
Versjouden, mēngangkat; mēngangoet.
Verslaan, mēngalahkèn, mēngoendoerkèn, mēmatikèn, mēmboe-noeh.
Verslag, o., pēmbēritaān, lapoer, pērtelaān.
Verslagenheid, v., dahsjat, soesah hati, kasoesian.
Versleten, amoh, boeroek, boesoeok.
Verslinden, mēnēlan, makan.
Versmaden, mēnjēla, mēnjatjad, mēnghinakèn.
Versnapering, v., sēdap-sēdapan.
Versnellen, mēlēkaskèn, mēnggantjangkèn, mēmantaskèn.
Versnelling (Stroom—), v., riam, ajēr dērēs.
Versperren, mēmalangī, mēnoetoep, mēnjēkat.
Verspieden, mēnghintai, mēngintip, mēnjoeleoh.

Verspillen, mēmboewang-boewang, mēmboroskēn, mēnghabiskēn.

Verspreiden, mēnghamboerkēn, mēnjēbar, mēngorak-arik, mēnjērboekkēn; (**Zich —**), hamboer, mēnghamboer, sērboek, mēnjērboek, mērata, mērambat, mērembet.

Verstaan, mēngerti.

Verstaanbaar, tērang.

Verstand, o., boedi, pakerti, akal;
Met dien verstande, dēngan djandji, asal.

Verstandhouding, v., moeafakat.

Verstandig, bērboedi, bērakal, pintēr, ingētan pandjang, boediman, arif.

Verstellen, mēnampal, mēnambēl, mēnembel, mēmboeboel.

Versterken, mēngoewatkēn, mēnēgoehkēn.

Versterking, v., kota, benteng, koeboe, lodji.

Verstijfd, kakoe.

Verstomd, tērtjēngang, bēngong, mēlongo.

Verstoppen, djadi toempoel, mēnoempoelkēn.

Verstoord (**boos**), marah, goesar, moerka.

Verstooten, mēnoelak, mēmboewang, mēngloewarkēn; (**van een vrouw**), mēmbēri soerat talak, mēntjēraikēn.

Verstoppen (**verbergen**), mēnjēmboenikēn, mēngoempētkēn; (**Zich —**), mēngoempēt, sēmboeni.

Verstopping (**obstructie**), v., pēroet sēkat.

Verstoren, mēngganggoe, mēnggoda, mēngbaroekēn; (**boos maken**), mēmarahkēn.

Verstouten (**Zich —**), mēmbērānikēn diri.

Verstrooien, zie: **Verspreiden**.

Vertalen, mēnjalin, mēmindahkēn.

Vertaling, v., salinan.

Verte, v., djaoeh, kadjaeohan.

Verteederen, mēlēmboetkēn hati.

Vertegenwoordiger, m., wakil, wakil moetlak, ganti.

Vertellen, zie: **Verhalen**.

Vertelling, v., tjēritēra, hikajat, riwajat, dongeng.

Verteren, mēmakai, makan; (**van spijzen**), mēntjērna; (**oplossen**), djadi hantjoer, hantjoer.

Vertering (**uitgaven**), v., bēlandja; (**van spijzen**), tjērna.

Vertoeven, bērhēnti, tinggal.

Vertolken, djadi djoeroebēhasa. Zie ook: **Vertalen**.

Vertoonen, mēnoendjoekkēn, mēmbēri lihat; (**Zich —**), mēngoendjoek moeka, kalihatan.

Vertooning, v., tontonan.

Vertragen, mēlambatkēn.

Vertrappen, mēmidjak-midjak.

Vertrek (**kamer**), o., bilik, kamar; (**afreis**), bērangkat, angkatan.

Vertrekken, bērangkat, bērdjalan, bērlajar, pērgi.

Vertrouwde, m. en v., orang kapērtjajaān, orang jang boleh di pērtjaja.

Vertrouwen, pērtjaja, mērtjaja.

Vervaaard, takoet, katakoetan.

Vervaaardigen, mēmbikin, mēmboewat.

Vervaaarlijk, haibat, mēnakoeti.

Verval, o., soeroet, djatoh.

Vervalschen, mēlantjoeng, mēmalsoe.

Vervaltijd, m., djandji, tempo.

Vervangen, mēngganti, mēnggantikēn.

Vervellen, mēnoekar koelit.

Verven, mēngētjat, mēnjapoekēn tjat; (**schilderen**), mēnggambar dēngan tjat.

Ververschen, mēnjalin, mēmbērsihkēn, mēngganti baroe, mēnjēgērēkēn.

Vervloeken, mēngoetoeki, mēnjoempahi, mēlanatkēn.

Vervoeren, mēmbawa, mēnggangkoet; (**verleiden**), mēnarik, mēmboedjoek.

Vervolg, o., hoeboengan, samboen-
ngan; **In 't vervolg**, kamoedian
hari, di bëlakang kali.

Vervolgen (nazetten), mêngoesir,
mëmboeroe; (**voortzetten**), mē-
nēroeskēn, mēlandjoetkēn; (**in
rechten**), mēndakwa.

Vervolgens, kamoedian, laloe,
lantas.

Vervroegen, mēndoeloekēn.

Vervroolijken, mēnjoekakēn hati,
mēnjēnangkēn.

**Vervullen (van een wensch,
enz.)**, mēnjampaikēn, mēloeloes-
kēn; (**van een gelofte**), mēm-
bajar, mēlakoekēn.

Verwaand, tjonggah, kotjak, ma-
groer, olo-olo, angkoeh, bērtinkah.

Verwaardigen (Zich —), soedi.

Verwaarloozen, mēngalpakēn,
tiada fērdoeli (mērdoelikēn).

Verwachten, mēnoenggoe, mē-
nantikēn.

Verwant, bērsanakan, bērsoeda-
raān, bērsapoepoan.

Verwanten, m. en v., sanak-soe-
dara, kaoem koelawarga.

Verwantschap, v., pērpoepoan.

Verward, koesoet, tiada karoewan,
kēlam-kaboet, kalang-kaboet, tēr-
tjamper; (**van zinnen**), sarsar,
gila.

Verwarmen, mēmanasi, mēma-
naskēn.

Verwarren, mēngoesoetkēn, mē-
njampoer-baoerkēn.

Verwekken, mēngadakēn, mēn-
djadikēn, mēnērbikēn, mēm-
bangkitkēn.

Verwelken, lajoe, djadi lajoe.

Verwelkomen, mēnjamboet.

Verwenschen. Zie: **Vervloeken**.

Verwezenlijken, mēnjatakēn,
mēndjadikēn, mēnjoenggoehkēn.

Verwijden, mēlebarkēn, mēloe-
waskēn, mēmēsarkēn.

Verwijderen, mēndjaoehkēn, mē-
njingkirēn; (**Zich —**), pērgi.

Verwijten, mēmbangkit-bangkit.

Verwilderd, liar.

Verwisselen, mēngganti, mēnoe-
kar, mēnjalin.

Verwittigen, mēmberi tahoe,
mēngchabarkēn.

Verwoed, garang, galak.

Verwoesten, mēroesak, mēroe-
sakkēn, mēmbinasakēn.

Verwonden, mēloekakēn, mēloe-

Verwonderd, hairan. (kal.

Verwonderen, mēnghairankēn;
(**Zich —**), hairan.

Verwonderlijk, hairan, adjaib.

Verwulf, o., lēngkoeng, pēlēng-
koeng.

Verzachten, mēlēmboetkēn, mē-
lēmbekkēn; (**van een straf**),
mēngentengkēn, mēringankēn.

Verzadigd, kēnjang, poewas.

Verzaken, moengkir, mēnjangkal.

Verzamelen, mēngoempoelkēn,
mēngghimpoenkēn; (**van volk**),
mēngērakhkēn.

Verzameling, v., koempoel, pēr-
koempoelan, pērhimpoenan.

Verzegelen, mēmētēraikēn, mē-
ngētjapkēn.

**Verzekeraar (een maatschappij
bijv.)**, jang mēnanggoeng.

Verzekerde (contractant), jang
mēmikin contract; (**de persoon,
op wiens leven de verzeke-
ring wordt aangegaan**), orang,
atas hidoepnja siapa di bikin con-
tract.

Verzekeren, mēnēntoekēn, mēm-
bēnarken; (**Zich — van**), mēnja-
takēn, mēmēriksa.

Verzenden, mēngirim, mēngirim-
kēn.

Verzet, o., lawan, pērlawanan,
doerhaka.

Verzetten (verplaatsen), mēmim-
dahkēn, mēnggantikēn tēmpatnja;
(**Zich —**), mēlawan, mēndoerhaka;
(**Zich verpoezen**), mēnjēnēng-
kēn (mēnjoekakēn) hati.

Verzilveren, mēnjēpoeh perak.

Verzinken (te gronde gaan),
tēnggēlēm, karam, kēlēboe; (**in
den grond**), amblēs.

Verzinnen, mëreka.
Verzoek, o., pinta, përmintaän, përmoehoenan.
Verzoeken, minta, mëmoehoen; (**In verleiding brengen**), mëng-goda.
Verzoeking, v., pënggoda, përtjo-baän.
Verzoenen, mëndamaikën, mëm-baikkën.
Verzorgen, miara, mëmëliharakën.
Verzot (— **zijn op**), gila (bërgë-mar) akan, soeka sëkali.
Verzuim, o., lalai, salah, kasalahan.
Verzuimen, mëlalaikën, mëngal-pakën.
Verzuren, djadi asëm.
Verzakken, djadi lëmah, hilang kakoewatan; (**van het gezicht**), lamoer, djadi lamoer.
Verzwering, v., sakit, loeka, bisoel; (**lijt**), tjantëngan.
Verzwinden, hilang, lënjap.
Vest, o., koetang, sadariah, rompi.
Vestigen, mëngalaskën, mëndja-dikën, mëmboewat; (**Het oog — op**), mëmandang, mëlihat; (**Zijn hoop —**), mëngharëp-harëp; (**Zich ergens —**), bërhoedoek, mëndoedoeki, bërtëmpat, bëroe-mah, tinggal.
Vesting, v., kota, benteng, boeroedsj.
Vesting-artillerie, sëtabëlän, më-riam-sëtabëlän.
Vet, o., gëmoek, lëmak; (**goed in het vleesch**), tamboen; (**van planten**), soeboer.
Vet (van dieren), gëmoek, lëmak; (**van planten**), minjak.
Veter, m., tali.
Vetkaars, v., lilin gëmoek.
Vetmesten, mënamboen, mëng-gëmoekkën.
Veulen, o., anak koeda, bëlo.
Vezel, v., oerat, otot; (**van den arenpalm**), gëmoeti.
Vier, ampat, ëmpat.
Vierde, kaëmpat; (**deel**), përampat, soekoe.
Vierdubbel, ëmpat ganda.

Vieren (van een touw), mëlan-djarkën (mënghoeloerkën, mëla-rikën) tali; (**feestvieren**), më-moeliakën, bëramai-ramaian, mëmbatoe-roeboeh.
Vierendeelen, mëmbagi ampat, mëmbëlah ampat.
Vierhoek, m., ëmpat pëndjoeroe.
Vierhonderd, ëmpat ratoes.
Vierkant, o., ëmpat përsëgi, pësagi.
Viermaal, ëmpat kali.
Vierschaar, v., madjëlis hoekoem, pëngadilan.
Viersprong, m., djalan përapatan.
Viervoetig, bërkaki ampat.
Vies, kotor, tjëmar, göli, mënggë-likën.
Vijand, m., (**persoonlijke —**), sëtëroe; (**algemeene —**), moe-soeh, lawan.
Vijandschap, v., përsëtëroeän, përmoesoehan.
Vijf, lima, pantja.
Vijfde, kalima; (**deel**), përlima, përliman.
Vijfhoek, m., lima pëndjoeroe.
Vijfmaal, lima kali.
Vijftien, lima bëlas.
Vijftig, lima poeloeh.
Vijl, v., kikir.
Vijlen, mëngikir, mënggosok.
Vijver, m., kolam, empang, pëng-empang.
Vijzel, m., lësoeng, loempang.
Villen, mëngëlet, mëngoeliti, mëngoepas.
Vin, v., sirip, kepet.
Vinden, dapët, mëndapët; (**ne-men**), kira, sangka, mëngira, mënjangka.
Vindingrijk, banjak akal.
Vinger, m., djari, daridji, anak tangan; (**Wijs—**), tëlëndjoek; (**Middel—**), djari tëngah (mati); (**Ring—**), djari manis.
Vingergeleding, v., roewas (boe-koe) djari.
Vingergreep, v., djoempoet.
Vingerhoed, m., tjintjin mën-djajt.

Vingerkom, m., bokor, gelas (mangkok) tjoetji tangan.
Vinnig, tadjem, bēngis, kasar.
Violet, woengoe.
Vlool, v., biola, rebab.
Visch, m. en v., ikan; (**Rivier**—), ikan kali; (**Zee**—), ikan laeet; (**Vliegende** —), ikan bēlalang; (**Gedroogde** —), ikan kōring; (**Gezouten** —), ikan asin, pēda, gēreh.
Vischgraat, v., toelang (doeri) ikan.
Vischkleuw, v., isang, angsang.
Vischkooper, m., toekang ikan.
Vischkuit, v., tēlor ikan; (**van de Indische elft**), tēroeboek.
Vischlijm, v., agar-agar.
Vischlucht, v., baoe anjir (amis).
Vischmarkt, v., pasar ikan.
Vischrijk, banjak ikannja.
Vischschub, v., sisik, sisik ikan.
Vischtuig, o., pērkakas tangkēp ikan.
Vischvangst, v., pēnangkēp ikan.
Vischvijver, m., empang, pēngempang.
Visioen, o., chajal, kalihatan.
Visite, v., zie: **Bezoek**.
Visiteeren, mēmēriksai.
Visschen, mēnangkēp ikan; (**met den hengel**), mēngail, mēmantjing; (**met het werpnet**), mēndjala; (**met een sleepnet**), mēndjaring, mēmoeakat; (**met een schepnet**), mēnanggok.
Vitten, mēnjēla.
Vizier, m., (**staatsdienaar**), wazir, (**van een vuurwapen**), o., mata, intjēran.
Vlaag, v., (**Wind**—), bajoe, poepoet bajoe.
Vlag, v., bēndera, toenggoel, alamat; **De vlag hijschen**, mēnaik-kēn (mēmasang) bēndera; **De vlag strijken**, mēnoeroenkēn bēndera.
Vlaggen, mēmasang bēndera.
Vlaggendoeck, o., kain bēndera.
Vlaggestok, m., tiang bēndera.

Vlak (**effen**), rata, datar, papak, leper, tjeper.
Vlak, o., (**oppervlak**, enz.), rata, moeka.
Vlakte, v., padang, datar, tanah datar, lapang.
Vlam, v., njala, lidah api; (**in hout**, enz.), boenga, kēmbang, koerai.
Vlammen, bērnjala, mēnjala.
Vlas, o., rami, rameh.
Vlasiinnen, o., kain rami (rameh).
Vlecht, v., anjaman, kēlabangan; (**valsche** —), tjēmara.
Vlechten, mēnganjam.
Vlechtwerk, o., anjaman, anaman.
Vledermuis, v., kampēret, lēlawawawa.
Vleesch, o., daging.
Vleeschelijk (— **e gemeenschap hebben**), bērsatoeboeh; (— **e lusten**), hawa-nafsoe.
Vleeschnat, o., kaldoe.
Vleeschwording, v. pēndjēlōmaān.
Vlegel, m., (**om te stampen**, enz.), aloe, antan, pēnēbah; (**lomperd**), orang koerang-adjar.
Vleien, mēmboedjoeck, mēntjoemboe, mēngangkat-angkat, mēmoe-dji-moe-dji.
Vlek, v. en o., (**smet**), noda, titik, kotor; (**gehucht**), doekoeh, desa, doesoeh; (**blaam**), tjēla; (**Blauwe — door een stoot**, enz.), lēbam, biroe lēbam; (**Witte — op de huid**), panoe, balar.
Vlekkeloos, soetji, bērsih, tiada bērkatjēlaān.
Vlerk, v., sajab; (**van een schuit**), tjadi, timbang.
Vleugel, m., sajab; (**van een leger**), gading; **De vleugels samenvouwen**, mēngoentjoepkēn; **Met de vleugels klapwijken**, mēngēpak-ngēpakkēn sajab.
Vleugeldeur, v., pintoe koepoetaroeng.
Vlieden, lari, minggat.
Vlieg, v., lalat, lalēr.

- Vliegen**, terbang; (**Zwevend** —), melajang; (**Fladderend** —), mēngatoeng-atoeng; (**opstuiven van stof**), mēmbangkit; (**In de lucht** —), mēlētos, mēlētōep, mēndjēpōelōek; (**Om den hals** —), mēmēlok, mērangkoel; (**In brand** —), tērbakar, di makan api, moelaf mēnjala; (**hard loopen**), lari, bērlari-lari.
- Vlieger**, m., lajangan; **Met een — spelen**, bermain lajangan.
- Vliering**, v., loteng.
- Vlies**, o., sēlapoet, koelit, boengkoes.
- Vlijt**, v., radjin, karadjinan, oesaha.
- Vlijtig**, radjin, soeka bēkērdja.
- Vlinder**, m., koepoe-koepoe.
- Vloed**, m., pasang, ajēr pasang; (**overstroming**), ajēr bah, bandjir; (**Witte** —), pēnjakit poetih, poetih-poetihan, radja poetih.
- Vloeibaar**, mēlele, entjer, tjewer, toeras.
- Vloelen**, mēngalir, mēlele; (**van tranen**), bērlinang-linang, kaloe-war; (**van bloed**), bērtjotjoran; (**van kwijl**), bērleleran.
- Vloepapier**, o., kērtas pēnētap.
- Vloestof**, v., barang jang tjaīr (entjer, tjewer), ajēr.
- Vloek**, m., koetoe, lanat, toelah, sērakah.
- Vloeken**, bērsoempah, mēnjoempahi, mēngoetoekei, mēnjērapihi.
- Vloer**, m., dasar, lantai.
- Vloerkleed**, o., pērmadani.
- Vloermat**, v., hamparan, kēlāsa, tikēr, lampit.
- Vloersteen**, m., batōe djoebin.
- Vlok**, v., (**haar**), kēping; (**hooi**, enz.), djondjot.
- Vlonder**, m., djēmbatan kētjil, oewot, titian.
- Vloot**, v., koetoe andjing.
- Vloot**, v., angkatan kapal, kalangkapan kapal.
- Vlootvoogd**, m., laksamana.
- Vlot**, o., rakit, lantin, getek; **Op een vlot reizen, vervoeren**, enz., mērakit.
- Vlot (drijvend)**, kambang, hanjoet; (**viug**), lantjar, tjēpat.
- Vlotten**, mērakit, mērakitkēn, mēnghanjoetkēn.
- Vlucht**, v., lari, pēlarian; (**swerm**), kawan; (**het vliegen**), terbang; **Op de vlucht gaan**, lari.
- Vluchten**, lari; **Met iets vluchten**, mēlarikēn, mēmbawa lari.
- Vluchtig**, goepoeh-goepoeh, dēngan goepoeh, dēngan lēkas-lēkas, sabēntaran.
- Viug**, lēkas, sigēra, tjēpat, gantjang; (**levendig**), hidoep; (**van geest**), tjērēdik, ringan kapala, enteng kapala, pintēr.
- Vocht**, o., ajēr, basah.
- Vochtig**, basah, lēmbah, dēmēk.
- Vod**, v., kain boeroek, loengsoeran.
- Voeden**, miara, mēmbēri makan, kasi makan, mēnjoewapi.
- Voeder**, o., (**spijs**), makanan, ēmpān.
- Voederbak**, m., paloeng, tēmpat makanan binatang.
- Voederen**, mēmbēri makan.
- Voedsel**, o., makanan, rēdjēki; (**proof**), mangsa.
- Voedster**, v., pēngasoeh, inang, baboe.
- Voedsterling**, m. en v., anak piara.
- Voedsaam**, mēngēnjangkēn, baik akan di makan, mēnjēgērkēn (mēngoewatkēn) badan.
- Voeg**, v., siar, sēla, rapatan.
- Voeg** (**In dier** —), dēmikian, bēgitoe.
- Voegen (betamen)**, patoet, laik; (**Zich — naar**), mēnoeroet; (**dichtstrijken**), mēnjjar; (**Aan elkander** —), mērapatkēn, mēnempelkēn.
- Voegzaam**, patoet, laik, haroes.
- Voelen (gevoelen)**, bērasa, mērasa, mērasaf; (**tasten**), mēraba, mēndjamah.
- Voelhoorn**, m., soengoet.
- Voeren (van een voering voorzien)**, mēlapiskēn; **Een vlag voeren**, mēmakai bēndera; **Een**

titel voeren, bērgēlar; **Oorlog voeren**, bērpērang; **Bevel voeren**, mēmērentahkēn; zie verder: **Voeden, Voederen, Vervoeren.**
Voering, v., lapis.
Voerloon, o., oepah pēmbawaān.
Voerman, m., toekang gērobak (pēdati), oembal.
Voertuig, o., kanaikan, kandaraān, kareta.
Voet, m., kaki, pada; **Op gelijken voet**, sama; **Te voet**, bērdjalan kaki; **Op vrije voeten**, tērlēpas; **Op staanden voet**, lantās, sabēntar lagi; **Op grooten voet leven**, hidoep dēngan kabēsaran; **Op voet van oorlog**, sēdia akan bērpērang; **Zich uit de voeten maken**, lari, minggat, mēnjēlimpat.
Voetangel, m., randjau, borang.
Voetbad, o., pērēndēman kaki.
Voetbankje, o., alas (bangkoe) kaki.
Voeteuvel, o., sēngal kaki, boeboel.
Voetganger, m., orang bērdjalan kaki.
Voetknokkel, m., mata kaki.
Voetmat, v., kēlīsal, seka kaki.
Voetpad, o., djalan kētjil, djalan tērobosan.
Voetreis, v., pērdjalanān kaki.
Voetspoor, o., bēkas (tēlapakan) kaki, djēdjak.
Voetstap, m., langkah, djangkah, tindak.
Voetstuk, o., kaki, lapik.
Voetvolk, o., soldadoe (lasjkar) bērdjalan kaki.
Voetzoeker, m., pētasan, mērtjon.
Voetzool, v., tēlapakan kaki.
Vogel, m., boeroeng, paksi, onggas.
Vogelknip, v., djēbak; **Met een — vogels vangen**, mēndjēbak.
Vogelkool, v., koeroengan (sangkarān) boeroeng.
Vogellijm, v., poeloet.
Vogelnest, o., sarang boeroeng.
Vogelverschrikker, m., patjau, kitiran, kēlontang.

Vol, pēnoeh; (**niet hol**), kipal; (**zat**), kēnjang; (**gansch**), gēnap; (**rond, bol**), tjēmbōeng, mēlēmboeng, boendēr; (**geladen**), sarat; (**van de maan**), poernama, bēsar; **Met den mond vol tanden**, tērkatōep moeloet.
Volbloedig, banjak (kabanjakan) darah.
Volbrengen, mēngērdjakēn, mēlakoekēn, mēnjoedahkēn, mēnghabiskēn, mērampoengkēn, mēnjampaikēn; (**Eene gelofte**), mēmbajar.
Voldaan, sēnang, poewas.
Voldoen (genoeg zijn), tjoekoep, sampai; (**bevredigen**), mēnjampaikēn, mēmoewaskēn; (**betalen**), mēmbajar; (**uitvoeren**), mēlakoekēn; (**genoegen doen**), mēnjēnangkēn, mēmpērkanankēn.
Voldoend, sampai, tjoekoep.
Volleindigen, mēnghabiskēn, mēnjoedahkēn, mēnjampoernakēn, mēnamatkēn.
Volgaarne, dēngan sēgala soeka hati.
Volgeling, m. en v., orang pēngiring, kawan, panakawan; (**leerling**), moerid.
Volgen, mēnoeroet, mēngikoet, mēngiring.
Volgend (hierna), di bēlakang ini.
Volgens, sapērti, sabagimana, mēnoeroet.
Volgreesk, v., silsilat.
Volhandig, banjak kērēdja, tiada sēmpēt.
Volharden, bērkandjang, tētap, tiada bērobah.
Volhouden, zie: **Volharden**.
Volk, o., (**natie**), bangsa, kaoem; (**onderdanen**), rajat; (**de schare**), orang, orang banjak, orang hina dina.
Volkomen, sampoerna, sah, gēnap.
Volkrijk, mahmoer, banjak orang-nja, ramal.
Volkstam, m., hoeloe (soekoe) bangsa.

Volledig, gènap.
Volleerd, tamat pèngadjarannja.
Volmaakt, sampoerna.
Volmacht, v., koewasa, soerat koewasa, soerat wakil; **Volmacht geven**, mèmberri koewasa, mènngoewasakèn, mèwakilkèn.
Volmaken, mènjampeornakèn; (**voltallig maken**), mènnggènapkèn.
Volop, dèngan limpah.
Volstrekt, ta'dapèt tiada, misti, pèrloe sèkali.
Voltallig, gènap, langkap, djangkèp.
Voltoelen, mènjoedahkèn, mènghabiskèn, mènjadiakèn.
Volvoeren, mèlakoekèn, mèndjalankèn, mèngerdjakèn, mèm bikin, mèmboewat.
Volwassen, soedah sampai oemoer (toewanja), akil balig.
Vond, m., pèndapètan; (**list**), tipeo, daja, daja oepaja.
Vondeling, m. en v., anak poengoet.
Vondat, v., pèndapètan, barang dapètan (tèmoean, poengoetan).
Vonk, v., pèlètikan api.
Vonkelen, gèmirlap, mènngkilap.
Vonnis, o., kapoatoesan hoekoem; **Een vonnis vellen**, mèndjatohkèn kapoatoesan.
Vonnissen, mèmoeatoeskèn hoekoem, mènghoekoemkèn.
Voogd, m., wali.
Voogdij, v., pèmèrentahan (koewasa, djabatan, pangkat) wali, walajat.
Voor (vore), v., aloer.
Voor, di moeka, di hadèpan; (**voorgaand**), dèhoeloe, doeloe; (**ten behoeve van**), akan, bagi, pada, kapada, boewat; (**in de plaats van**), akan ganti.
Voorraan, di moeka, di hadèpan.
Vooraf, sabèlomnja, doeloe, lèbih doeloe.
Vooraf, tèrlèbih, tambahan poela.
Vooravond, m., magrib, hampir malèm.
Voorbaat (Bij —), memang; zie ook: **Vooraf**.

Voorbarig, lawas, lantjar, lantjang.
Voorbedachtelijk, dèngan sèngadja.
Voorbeeld, o., toeladan, tjonto; **Bij voorbeeld**, oepamanja, sandainja.
Voorbeeldeloos, boekan-boekan tiada bandingnja, bèlom tahoe mèndapèt.
Voorbehoedmiddel, o., pèngangkal, sarat.
Voorbehoud, o., (**bepaling**), djandji, pèrdjandjian.
Voorbericht, o., (**van een boek**), moekadamat, pèndoeleoan.
Voorbeschikking, v., takdir.
Voorbij, laloe, liwat, soedah, tèrlampau, lèpas.
Voorbijgaan, laloe, liwat, mèlaloeli, mèliwati, bèrdjalan liwat; (**geen notitie nemen**), tiada mènghendahkèn; (**geen melding maken van**), tiada mènjëboetkèn.
Voorbijstreven, mènndoeleoeli.
Voorbout, m., paha di moeka (dèpan).
Voorbrengen, mèm bawa mènghadèp, mènghadèpkèn, mèm bawa kahadèpan.
Voordacht, v., (**met —**), dèngan sèngadja.
Voordat, sabèlomnja.
Voordeel, o., laba, oentoeng; (**nut**), goena, faedah; (**inkomsten**), hasil, pèndapètan.
Voordeelig, mènngoentoengkèn, mèm bawa laba, bèrgoena, bèrfaedah, bèrhasil.
Voordeur, v., pintoe di moeka (di hadèpan).
Voordienen, mènjadjikèn.
Voordoen (een voorbeeld geven), mèmberri toeladan (tjonto); **Zich voordoen als**, poera-poera, bèroepa.
Voordragen, mènghadèpkèn, mèmoe dji.
Vooreerst, pèrtama, pèrtama kali, dèhoeloe.

Voorgaan, mendoeloei, bērdjalan doeloe, mēmbēri toeladan; (**van een horloge**), bērdjalan tērlaloe lēkas (tjēpat).

Voorberge, o., zie: **Kaap**.

Voorgeven, poera-poera, bērdalih, mēmbawa oedzoer.

Voorhanden, ada.

Voorhang, m., tabir, kēlamboe, lang sai.

Voorhebben (van plan zijn), bērniat.

Voorheen, doeloe, doeloe kala.

Voorhoede, v., haloean, tjoetjoek.

Voorhoofd, o., dahi, djidat.

Voorhouden (onder het oog brengen), mēnasihatkēn; (**voorlezen**), mēmbatjakēn, mēmbēri tahoe.

Voorhuid, v., koeloep.

Voorgalerij, v., galdērai di moeka (dēpan).

Voorkamer, v., kamar (bilik) di moeka.

Voorkennis, v., (**met — van**), dēngan tahoenja.

Voorkeur, v., pēmilih.

Voorkomen, o., (**uiterlijk**), roepa, bangoen.

Voorkomen (voor zijn), mēndoe-loeī; (**beletten**), mēnahankēn, mēnēgahkēn; (**verschijnen**), kalihatan, mēnghadēp; (**gebeuren**), djadi, kadjadian, ada, pēristiwa.

Voorkomend, manis, baik, soeka mēnoeloeng.

Voorlezen, mēmbatjakēn.

Voorliegen, mēndoestaī, mēndjoes-taī.

Voorloopig, dēhoeloe, lēbih doeloe.

Voormalig, doeloe, doeloe kala.

Voormiddag, m., pagi, pagi hari.

Voornaam, m., nama daging.

Voornaam (aanzienlijk), moelia, bēsar.

Voorname, pērtama.

Voornamen, o., (**plan**), niat, kahēndak.

Voornamen (van plan zijn), bērniat.

Voornoemd, jang tērsēboet di-atas (tadi).

Vooronder, o., (**van een schip**), kolong di haloean kapal.

Vooroordeel, o., (**argwaan**), sjak; (**afkeer**), djēmoe, bēntji.

Voorop, di moeka, di kapala, di dēpan.

Voorouders, m., nenek (kakek)—mojang.

Voorover, tiarap, mēngkoerēb; (**hellend**), miring, tjondong, do-jong; **Voorover vallen**, kadjē-roemoes.

Voorplecht, v., haloean, tingkat haloean.

Voorplein, o., halaman, pēlataran, aloen-aloen.

Voorpoot, m., kaki dēpan.

Voorportaal, o., sērambi.

Voorpost, m., pēnindjau, kawal (djaga) di dēpan.

Voorraad, m., bēkal, sēdian.

Voorraadkamer, v., goedang, sēpen.

Voorraadschuur, v., goedang, loemboeng.

Voorrecht, o., oentoeng.

Voorrede, v., zie: **Voorbericht**.

Voorschijn (Te — komen), kalihatan, timboel, njata; (**Te — brengen**), mēngēlihatkēn, mēnimboelkēn, mēnjatakēn, mēngadakēn, mēmbawa kaloewar.

Voorschot, o., tēmpah, pandjēr, bajaran lēbih doeloe.

Voorchrift, o., pēmatah, atoeran, pērentah, sjarth.

Voor schrijven (bevelen), mēmbēri pērentah, mēmpērentahkēn.

Voorspellen, mēnēnoeng, mēmbilang ramal.

Voorspoed, m., sēlamēt, oentoeng.

Voorspoedig, dēngan sēlamēt.

Voorste, jang di dēpan sēndiri, kapala.

Voorstellen (presenteeren), mēnghadēpkēn; (**een voorstel doen**), mēnjorong rēmbboek, mērēmbboekkēn.

- Voorstevan**, m., haloean.
Voortaan, moelaf dari pada wak-toe ini, di bĕlakang kali.
Voortbrengen (het aanzijn geven), mĕngadakĕn, mĕndjadikĕn; (**opleveren**), mĕnghasilkĕn, mĕngloewarkĕn.
Voortbrengsel, o., hasil, pĕnghasilan.
Voortdurend, kĕkal, sĕnantiasa, sĕlaloe, tĕroes.
Voortteeken, o., alamat, tanda.
Voortgaan, bĕrdjalan tĕroes, mĕnĕroeskĕn.
Voortijd, m., djaman doeloe, poerba kala.
Voortkomen (spruiten), toemboeh, toekoel; (**afstammen**), toeroen; (**voortvloesien uit**), kaloe war, tĕrbit, djadi.
Voortmaken, bĕrlĕkas-lĕkas, mĕlĕkaskĕn, mĕnjigĕrakĕn, mĕmbangatkĕn.
Voortreffelijk, oetama, tĕroetama, endah, baik sĕkali.
Voortrekken, mĕlĕbihkĕn.
Voortrukken, madjoe, mĕnampil, mĕnjĕrang.
Voorts, kamoedian, laloe, lagi, lantaa.
Voortschuiven, mĕnjoeroeng.
Voorttellen, bĕranak.
Voorttrekken, mĕnarik, mĕnjeret, mĕnghela.
Voortvarend, tjĕpĕt, gantjang, madjoe.
Voortvluchtige, m. en v., orang lari (larian, minggat, inggatan).
Voortwoekeren (van kruipplanten), mĕrambat; (**van een verzwering**), mĕrembet.
Vooruit, di moeka, di dĕpan, madjoe.
Vooruitbetalen, mĕmbajar doeloe (lĕbih doeloe).
Vooruitgaan, mara, madjoe.
Vooruitsteken, mĕntjongol, mĕnjoedoer, mĕngandjoer.
Vooruitsicht, o., harĕp, pĕngharĕpan.

- Voorvaderen**, m., zie: **Voorouders**
Voorvallen, djadi, kadjadian, pĕristiwa.
Voorvechter, m., hoeloe balang, pĕhalawan, pĕndikar.
Voorwaar, bahoewa sasoenggoehnja.
Voorwaarde, v., djandji, pĕrdjandjian.
Voorwaarts, kamoeka, madjoe.
Voorwenden, poera-poera, bĕrdalih.
Voorwendsel, o., poera-poera, dalih, oedzoer.
Voorwerp, o., barang, bĕnda.
Voorzeker, tĕntoe, nistjaja, mĕsti.
Voorzichtig, ati-ati, ingat-ingat, djaga baik-baik, djangan gĕgaba.
Voorzien (van het noodige), mĕlangkap, mĕlangkapkĕn, mĕmbĕkalkĕn; (**vooruitszien**), soedah mĕndoega (tahoe, ingat) lĕbih doeloe.
Voorzijde, v., moeka, hadĕpan.
Voorzitter, m., kapala, pĕrsiden.
Voos, gaboeg, kosong, tiada bĕrisi.
Vorderen (eischen), mĕnoentoet, mĕndakwa, mĕnagih, minta.
Vordering, v., toentoetan, tagih, dakwa.
Vore, v., aloer, garis.
Voren, moeka, hadĕpan; **Van voren aan**, moelaf lagi; **Te voren**, doeloenja, sabĕlomnja.
Vorig, doeloe, lama.
Vork, v., garpoe; (**der gardoewachters**), tjanggah.
Vorksgewijs, bĕrtjabang.
Vorm, m., roepa, bangoen, lĕmbaga; (**model**), tjonto, mal; (**gietvorm**), atjoean; (**voor gebak**), tjitakan; (**van het gelaat**), potongan; **Zonder vorm van proces**, dĕngan tiada di pĕriksa lagi.
Vormen, mĕroepakĕn, mĕnjitak, mĕmboewat.
Vorst, m. en v., radja, sjah, jang dipĕrtoewan; (**nok-dakpan**), gĕndeng (gĕnteng) woewoengan.

Vorstelijk, tjara radja, karadjaan.
Vorstin, v., pèrmeisoeri; (**prinses**), poetèri.
Vouw, v., lipat, lèpit.
Vouwen, mèlipat; **De handen vouwen**, mèngatoepkèn tangan, mènjambat tangan.
Vraag, v., tanja, pèrtanjaan, soewal; (**om iets**), pinta, pèrmintaan.
Vraagstuk, o., soewal.
Vraatzuchtig, rakoos, gèlodjo, kèmaroek.
Vracht, v., moewatan, pikoelan, gotongan; (**passagegeld**), oewang (bajaran) toempangan (moewatan).
Vrachtbrief, m., soerat moewatan.
Vrachtkar, v., pèdati, gèrobak, kahar.
Vrachtlijst, v., daftar barang-barang moewatan.
Vragen, bèrtanja, mènanja, mènjanjakèn, bèrsoewal; (**om iets vragen**), minta, mèmohon; (**Ten huwelijk**), mèmintang, mèlamar; (**uitnoodigen**), mèmanggil, mèn-djèm-poet, mèmèrsilakèn.
Vrede, m., damai, pèrdamaian; (**heil**), salam, sèlamèt; (**rust**), sadjahtèra, sèntausa; **Vrede sluiten**, bèrdamai; **Met vrede laten**, mèmbiarkèn.
Vredevuur, o., djèrambang.
Vreedzaam, diam, sèngang, sèntausa.
Vreemd, asing, loewar, dari loewar; (**zeldzaam**), djarang; (**raar**), aneh, boekan biasa.
Vreemdeling, m. en v., orang lain, orang lain nègèri, orang asing.
Vrees, v., takoet; **Vrees aanjagen**, mènakoeti, mènakoetkèn, mènggèrètak.
Vreesachtig, takoet, pènakoet.
Vreeselijk, haibat, amat, tèrlaloe; (**schrikwekkend**), mènakoeti, ngèri.
Vrezen, takoet.
Vrek, m., orang kikir (sèkakèr).

Vreten, makan.
Vreugde, v., soeka, soeka hati., kasoekaan, soeka-tjita, girang hati, gèmar, kagèmaran, ria.
Vriend, m., sobat, sahabat, kawan.
Vriendelijk, manis, ramah, haloes.
Vriendschap, v., pèrsobatan.
Vriendschapsblijk, o., tanda pèrsobatan.
Vrij, bèbas, mèrdika, lèpas, tèrlèpas, ichtiar; (**ronduit**), tèroes tèrang; (**van ongelukken**, enz.), sèlamet, loepoet dari pada; (**ruim**), loewas, lawas; (**tamelijk**), djoega.
Vrijbuiten, mèrampok di laoet, mèmbadjak.
Vrijbuiten, m., rampok di laoet, badjak.
Vrijdag, m., hari djoemahat.
Vrijdagavond, m., malèm saptoe.
Vrijgevig, moerah, moerah hati, tangan tèrboeka.
Vrijgezel, m., boedjang.
Vrijheid, v., kamardikaan, kabèbasan.
Vrijkopen, mènèboes.
Vrijlaten, mèlèpaskèn.
Vrijmoedig, bèbas, bèrani, tiada takoet.
Vrijpostig, pongah, lantjang.
Vrijspreken, mèmaafkèn, mèlèpaskèn, mèloewarkèn.
Vrijstellen, mèmbèbaskèn, mèlèpaskèn.
Vrijster, v., (**jonge dochter**), dajang, anak dara, pèrawan; (**verloofde**), toenangan.
Vrijuit, tèroes-tèrang.
Vrijwaren, mèmèliharakèn.
Vrijwillig, dèngan maenja (soekanja) sèndiri.
Vroedvrouw, v., bidan, doekoen bèranak, doekoen baji.
Vroeg (**in den ochtend**), pagi-pagi, siang; (**nog op jeugdigen leeftijd**), lagi (masih) moeda; (**niet laat**), bèlom kasep, bèlom lampau waktoenja, sèdang; (**vroeger**), doeloe, lama.

Vrome, m. en v., orang salih (roe-biah), orang bërribadat, orang mèmegang agama.

Vrolijk, girang, soeka hati, soeka-tjita, gëmar.

Vroom, salih, roebiah, bërribadat.

Vrouw, v., përampoewan, orang përampoewan; (**echtgenoot**), bini, istëri.

Vrouwelijk, përampoean; (**van dieren ook**), bëtina,

Vrouwenschender, m., përoegoel.

Vrouwenverblijf, o., (**in een vorstelijk paleis**), maligai.

Vrouwenwerk, o., pakërdjaän orang përampoewan.

Vrucht, v., boewah; (**opbrengst**), hasil; (**in den moederschoot**), kandoengan; **Vrucht dragen**, bërboewah; **Vrucht afwerpen**, bërhasil; **De tijd der vruchten**, moesim boewah-boewah.

Vruchtbaar (**veel kinderen, jongen hebben**), banjak anaknja, biak; (**van den grond**), gëmoek, banjak hasilnja.

Vruchtboom, m., pokok (pohon) boewah-boewah.

Vruchtdragend, bërboewah, bërhasil.

Vruchteloos, sia-sia, përtjoema, tjoema-tjoema.

Vruchtgebruik, o., (— **hebben**), makan (mënarik) hasilnja.

Vruchtzetten, bërpoetik, bërpen-til boewah.

Vuig, hina, këdji.

Vuil, kotor, tjëmar, bërdaki; (**van water**), këroeh, boetëk; (**stinkend**), boesoek; (**van woorden**), kotor, tjaroet, saroe.

Vuil, o., (**vuiligheid**), kotor, tjëmar, kakotoron, sampah, tahi; (**op het lichaam**), daki.

Vuilik, m., orang kotor (djorok).

Vuilnis, v., sampah.

Vuist, v., gënggëm, këpël; **In de vuist houden**, mëngëpël, mëng-

gënggëm; **Met de vuist slaan**, mënggotjo, mëndjotos; **Met de vuist vechten**, gotjoan, bërgotjoan, djotosan.

Vuistslag, m., gotjo, djotos, toembok.

Vulkaan, m., goenoeng api (bërapi).

Vullen (volstoppen), mëngisi, mëngisikën; (**voilmaken**), mëmënoehi, mëmënoehkën.

Vulsel, o., isi.

Vunzig, apëk.

Vuren, mënembak, mëmasang, mëngëdërel.

Vurig (vonkelend), mëngkilap, bërsinar, bërpendar-pëndar, mënjala, bër njala; (**brandend**), panas, përih; (**zeer verlangend**), asjik; (**opgewonden**), gëmbira.

Vuur, o., api; **Vuur maken**, mëmasang api; **Vuur geven**, mëmasang, mënembak; **Smeulend vuur**, bëdiang, oenggoen, bëlëman.

Vuuraanbidder, m., pënjëmbah (orang jang mënjëmbah) api.

Vuurgloed, m., panas api.

Vuurhaard, m., dapoer.

Vuurkogel, m., pëloeroe (pelor) api.

Vuurmaken (door stukken hout tegen elkander te wrijven), mëmoesar api.

Vuurpijl, m., tjërawat, panah api.

Vuurpot, m., anglo, përapian, kompor.

Vuurregen, m., hoedjan api.

Vuurrood, merah api (kaja api).

Vuurslag, o., pëmantik api.

Vuursteen, m., batoe api.

Vuurtang, v., djëpitan api.

Vuurtest, kompor, anglo, përapian.

Vuurvlieg, v., konang, koenang-koenang.

Vuurvonk, o., boenga (pëlëtikan) api.

Vuurwapen, o., sëndjata api.

Vuurwerk, o., boenga (këmbang) api, pëtasan, mërëtjon.

W.

Waadbaar, dapèt (boleh) di aroeng (sabèrangi, kèrobok, kèrojok).

Waaghals, m., orang jang terlaloe bèrani.

Waaien (van den wind), mēni-oep, mēmoepoet; (met een waai-er), mēngipas.

Waaier, m., kipas.

Waakhond, m., andjing djaga.

Waakzaam, djaga, bērdjaga baik-baik.

Waan, m., sangka, kira; **In den waan verkeeren**, mēnjangka.

Waanzinnig, gila.

Waar (echt, juist), bētoel, bēnar, soenggoeh, tērang, njata.

Waar (om te vragen), mana, di mana, tēntang mana; (ter plaatse), di tēmpat, di mana.

Waar, v., (goederen), barang, barang barang.

Waar, pada (kapada) apa (sipa), akan apa.

Waarachtig, soenggoeh.

Waarbij, dēngan apa (mana).

Waarborg, m., tjagaran, tanggoengan.

Waard (de waarde hebbend), bērharga, harganja; (— zijn, verdienen), haroes, patoet, laik.

Waarde, v., harga; **In waarde houden**, mēmoeliakēn, mēngendahkēn; **Waarde houden**, mēnahan rēga (harga); **Van geen waarde**, tiada bērgoena, tiada ada goenanja.

Waardeeren, mēnilai, mēnghargakēn, mēnaksir; (op prijs stellen), mēmbilangkēn, mēngendahkēn.

Waardig, patoet, laik, moeliaswan.

Waardigheid, v., daradjat, pangkat, martabat, djabatan, pēkērdjaan, kabēsaran.

Waar, oleh apa, sēbab apa, mēngapa, karēna apa, djadi.

Waarheen, kamana.

Waarheid, v., bēnar, bētoel, soenggoeh, boekan djoesta; **De — zegen**, bērkata bēnar.

Waar, dalēm (dēngan) apa (mana).

Waarlijk, soenggoeh, sasoenggoehnja, sabēnarnja.

Waarloos, bakal ganti, sēdian.

Waarmede, dēngan apa (mana).

Waarmerk, o., tanda, tjap.

Waarmerken, mēnandaī, mēnandakēn.

Waar, satēlah (sasoedahnja) itoe, kamoedian dari pada itoe.

Waar (in acht nemen), mēmpērhatikēn, mēlihatkēn, mēmēriksaī; (voor een ander), mēnggantikēn, mēwakilkēn; (verrichten), mēndjabat, mēlakoekēn.

Waarom, sēbab apa, kēna apa, kēnapa, mēngapa.

Waar, di bawah (antara) apa (sipa, mana).

Waar (op wat), di atas, di atasnja; (warna), laloe, kamoe-dian, lantās.

Waar, atas apa (mana), akan apa, dari apa.

Waar (schijnlijk), barangkali, boleh djadi.

Waar (schuwen), mēngingatkēn, mēnasihatkēn, mēnjēdarkēn, mēmbēri tahoe.

Waar (tegen), pada (akan) apa.

Waar (toe), akan (karēna, sēbab, boewat) apa.

Waar (uit), dari apa, dari mana.

Waar (van), dari apa (mana).

Waar (voor), akan (boewat) apa (sipa).

Waar (zeggen), mēnēnoeng, mēmbilang ramal.

Wacht, v., djaga, kawal, pēnoeng-

goe; (**De rondgaande** —), ronda, kawal sambang (mèngidër).
Wachtgeld, o., oewang boeta.
Wachthuis, o., roemah djaga (kawal), gardoe.
Wachttoeren, m., panggoeng, mèrtjoe, bangoen-bangoen.
Waden, mèngaroeng, mèngërobok.
Wagen (rijtuig), m., kareta, rata, kandaraan.
Wagen (in de waagschaal zetten), bèroentoeng-oentoengan; (**in het spel**), bèrtarohan.
Wagenpaard, o., koeda kareta.
Wagenwijd (— **open**), pèlangah, mènggëblag.
Waggelen, bèrtita-tita, sëlójongan; (**van een tand**), ogal-agil, tèr-gojang.
Waken, mèlek, djaga, bèrdjaga, mèndjaga, toenggoe, mènoenggoel; (**Over iets** —), mèmmèli-harakèn.
Wakker, djaga, mèlek, tiada tidoer, bangoen; **Wakker maken**, mèndjagakèn, mèmbangoenkèn.
Wal, m., darat, daratan, tanah; (**schans**, enz.), koeboe, benteng, dewala, gili, tembok, tanggoel; **Aan wal stappen**, naik kadarat (di darat); **Van wal steken**, mènoelak, bèrlajar.
Walbeschoeing, v., ambaro.
Walgen, bèrdjëmoe, ènèk, djadi ènèk, moewal, bosèn.
Walm, m., soelang, koekoes, asép.
Walmen, mènjoeelang, bèrasép, bèrkoekoes.
Walvisch, m., ikan paes.
Wan, v., njiroe, tampah, tètampah, tapen.
Wanbegrip, o., salah pèngértian.
Wanbestuur, o., salah pèrentah, pèmèrentahan tiada karoean.
Wand, m., pagër, dinding, tembok.
Wandaad, v., pèrboewatan djahat.
Wandel (gedrag), m., kalakoean.
Wandelen, bèrdjalan-djalan, pèsiar.
Wandluis, v., koetoe boesoek, tinggi, bangsat.

Wanen, kira, mèngira, sangka, mènjangka.
Wang, v., pipi.
Wangedrag, o., kalakoean djahat (tiada karoean).
Wangunst, v., dèngki, bèntji, tjëm-boeroean.
Wanhoop, v., poatoes harèp (asa).
Wankelen (waggelen), sëlójongan, hoejoeng-hoejoengan, tiada tètèp, tèr-gojang, bimbang.
Wanneer, bila, apabila, kapan, manakala, djika, kaloe, djikalau.
Wannen, mènampi.
Wanorde, v., tiada bèratoer (atoer-rannja), tiada karoean, kotjar-katjir.
Wanordelijk, zie: **Wanorde**.
Wanstaltig, boesoek (boeroek, djèlek) roepanja.
Want, karèna, sèbab.
Want (scheeps—), o., tèmberang, tali-tali tèmberang.
Wantrouwen, o., sjak, (— **koesteren**), tiada pèrtjaja, mènaroh sjak.
Wapen, o., sèndjata, gègaman; (**onderscheidingsteeken**), alamat.
Wapenen, mèmbèri sèndjata, mèlangkapkèn dèngan sèndjata.
Wapenheraut, m., bantara.
Wapenmagasijn, o., goedang sèndjata (gègaman).
Wapenschouwing, v., pèmèriksaan bala-tantèra.
Wapperen, bèrkibar.
War (In de war), tiada karoean, porak-parik, kalang-kaboet, koesoet; (**van gemoed**), bingoeang; **In de war brengen**, mèngoesoetkèn, mèmorak-marikkèn, mèngalang-kaboetkèn; **Iemand in de war brengen**, mèmbingoeangkèn.
Waren, v., (**goederen**), barang-barang.
Warhoofd, o., orang sarsar.
Warm, panas, hangèt.
Warmen, mèmanaskèn, mènghangètèn, mèngganggang.
Warmoezenier, m., toekang sajoer.

Warmte, v., panas, hangët, soeh.
Wars, djëmoe, djëleh, bosën.
Wartaal, v., atjo; (— **spreken**),
 mëngatjo, mëngotjeh, bërbittjara
 tiada karoean.
Was, o. en m., (**de stof**), lilin;
 (**groei**), toemboeh.
Wasch, v., barang kotor, barang
 tjoetjian.
Waschloon, o., oepah toekang
 mënatoe.
Waschkom, v., paso, bokor.
Waschman, m., mënatoe, toekang
 mënatoe, pëmbasoe.
Waschplank, v., papan pënggilë-
 san.
Waschtafel, v., medja tjoetji
 moeka.
Wasdoek, o., kain lilin (minjak).
Wasem, m., koekoes, asëp,
 oewap.
Waskaars, v., lilin, lilin poetih,
 dian lilin.
Wasschen, mëmbasoe, mënjoeetji;
De haren met loog wasschen,
 mëlangir, këramas, bërkëramas;
Een lijk wasschen, mëman-
 dikën majit; **De billen was-
 schen**, tjobok, mënjebok.
Wassen (**groeien**), toemboeh,
 mëmbësari, bërtambah bësar;
 (**van het water**), pasang; (**met
 was bestrijken**), mënjapoe
 (mënggosok) dëngan lilin.
Wat, apa, apakah, mana, bagai-
 mana.
Water, o., ajër; (**Zoet** —), ajër
 tawar; (**Zout** —), ajër asin;
 (**Ziltig** —), ajër asin (anta);
 (**Stilstaand** —), ajër tënanng
 (tiada bërdjalan); (**Levend** —),
 ajër mëngalir (hidoep, bërdjalan);
 (**Urine**), këntjing, ajër këntjing
 (këmah); (**Rivier** —), ajër kali
 (soengai); (**Zee**—), ajër laoet;
 (**Regen**—), ajër hoedjan.
Waterbak, m., kolam, tëmpat
 ajër, djëmbangan ajër.
Waterdamp, m., oewap (koekoes)
 ajër.

Waterdicht, rapët, tiada kama-
 soekan ajër.
Waterdrup, m., titik (tetes) ajër.
Wateren, këntjing, bërkëntjing,
 bërkëmah.
Waterhoos, v., poeting balioeng.
Waterkant, m., tëpi ajër.
Waterkeering, v., bëndoengan,
 tambak.
Waterketel, m., ketel, tjeret.
Waterkrulk, v., këndi, boejoeng.
Waterkuip, v., paso, tahang, tong.
Waterleiding, v., sëlöeran, pan-
 tjoeran, solokan, sëlökan, kalenan,
 wangan.
Waterlilie, v., tëratai.
Watermeloen, m., sëmangka.
Waterpalm, m., pohon nipah.
Waterpas (**vlak**), leper.
Waterpasinstrument, o., oenting
 (oekoeran) ajër.
Waterpassen, mëngoenting.
Waterplas, m., paloeh, betjek.
Waterpokken, v., tjatjar ajër,
 djëlöentoeng.
Waterput, m., përigi, soemoer.
Waterrad, o., kintjir, poetëran
 (gilingan) ajër.
Waterrat, v., tikoes ajër.
Waterrijk, banjak ajërnya.
Waterslang, v., oelër ajër.
Watersnood, m., ajër bah, ban-
 djir, ampoehan bësar.
Watertanden, këpingin sëkali,
 mëngilër.
Watertocht, m., pëlajaran.
Waterval, m., djëram, pantjoeran,
 tjoerah, tjoeroek.
Watervlak, o., moeka ajër.
Watervrees, v., takoet ajër.
Waterwel, v., mata ajër, soem-
 bë, oemboel.
Waterwerk, përböewatan tahanan
 atau djalanan ajër.
Watersucht, v., boesoeng; pënja-
 kit boesoeng.
Web, o., sarang laba-laba, galagasi.
Wed (**voor paarden**), o., tëmpat
 përmندان koeda.
Wedde, v., gadji.

Wedden, bértarohan.
Weder (*luchtgesteldheid*), o., hawa; **Helder weder**, térang, térang tjoewatja; **Slecht weder**, gélap, maoe hoedjan.
Weder (*op nieuw*), lagi, poela, kombali.
Wederbrengen, mēmbawa kombali.
Wederdienst, m., balēs chidmat (*përtoeloengan*).
Wederga, v., sama, banding, tara, djodo, pasangan.
Wederhelft, v., djodo.
Wederhouden, mēnahani, mēnē-gahkēn.
Wederkeeren, kombali, datēng kombali, balik, poelang.
Wederkeerig, ganti-bērganti.
Wederkopen, mēmbēli kombali.
Wederleggen, mēmbantahi, mēndjawab, mēnjahoet.
Wederom, poela, lagi, sēkali lagi, kombali.
Wederpartij, v., lawan, moesoeh.
Wederrechtelijk, mēlawan hak, tiada (*koerang*) adil (*patoet*).
Wederspannig, doerhaka, mēlawan.
Wederstand, m., lawan, pērlawan.
Wederstreven, mēlawan.
Wedervaren (*ondervinding*), o., pērtēmoean, lakoe, djadi, kadjadian.
Wederwaardigheid, v., bēla, tjilaka, soesah, kasoesahan.
Wederzien, o., pērtēmoean kombali (*lagi*).
Wedijveren, bērloemba-loembaān, bērdoeloe-doeloean.
Wedloop, m., pērloembaān.
Wedren, m., pērloembaān (*adoean*) koeda.
Weduwe, v. djanda, djanda pērampoean, randa.
Wedwnaar, m., djanda laki laki, doeda.
Wee (*tusschenwerpsel*), adoeh.

Wee, o., (*pijn*, enz.), sakit; (*ramp*), tjilaka.
Weefgetouw, o., tēnoenan, pērkakas nēnoen.
Weefsel, o., tēnoenan.
Weegschaal, v., timbangan, daoen naratja, datjinan.
Week, v., (*seven dagen*), minggoe, minggon.
Week (*zacht*), lēmboet, lēmbah, lēmbek, gēmbor.
Weeken, mērēndēm.
Weekgeld, o., oepah (*bajaran*, *djadjan*) minggon.
Weekhartig, rapoeh hati, hati lēmbek.
Weeklacht, v., ratap, adoeh.
Weeklagen, mēratap, mēngadoeh, mērawoeng.
Weekmarkt, balai.
Weelde, v., nikmat, kamewaān.
Weemoedig, sajoe, rajoe, sēdih.
Weenen, mēnangis; (*Over iets*), mēnangisi, mēnangiskēn; (*Snik-kend*), mēnangis tērsēdoe-sēdoe.
Weerbaar, dapēt (*bisa*, *boleh*, *koe-wat*) mēlawan.
Weerbarstig, tēgar, mēlawan, tiada mēnoeroet, dēgil.
Weerkaatsen, mēngilatkēn.
Weerklinken, bērboenji, bērgaoeng, bērgēma.
Weerlicht, o., kilat.
Weerlichten, bērkilat.
Weerloos, tiada bērsēndjata, tiada bisa mēlawan.
Weerzin, m., bēntji, djēmoe, gēdēg, sēgan.
Wees, m. en v., jatim, anak piatoe.
Weeshuis, o., roemah miskin.
Weg, m., djalan, djalan bēsar (*raja*), loeroeng; **Op weg gaan**, bērdjalan, pērgi, bērangkat; **Op weg zijn**, di djalan, lagi bērdjalan; **Onder weg**, di djalan, di tēngah djalan; **In den weg staan**, mēmalangi, mēnjēgati; **Uit den weg gaan**, mēnjingkir, mēmbēri djalan, mēnjimpang; **Uit den weg ruimen**, mēnjingkir, mēnjingkir,

mëndjaoehkën, mëmboewang;
Met iemand over weg kun-
nen, satoedjoe dëngan sa'orang.
Weg (**verdwenen**, enz.), hilang,
 lönjap.
Wegbergen, mënjimpën, mënjëm-
 boenikën.
Wegbrengen, mëm bawa përgi.
Wege (**van** —), dari pada fibak,
 karëna, oleh karëna.
Wegen, mënimbang.
Wegens, karëna, sëbab, dari sëbab.
Weggaan, përgi.
Weggeven, mëmberi, kasi.
Weggoeien, mëmboewang, mëlem-
 parkën.
Weghalen, mëngambil.
Wegjagen, mëngoesir, mëngha-
 laukën.
Wegloopen, lari, minggat.
Wegmaken, mënghilangkën.
Wegnemen, mëngambil, mëngang-
 kat, mërampas.
Wegraken, hilang.
Wegslaan, mëngëbaskën.
Wegsluipen, mënjëlimpat.
Wegvagen, mënghapoeskën, më-
 njeka.
Wegvliegen, tërbang.
Wegvoeren, mëm bawa, mëlari kën.
Wegwaaien, di bawa (di tërbang-
 kën) angin.
Wegwerpen, mëmboewang, më-
 lemparkën.
Wegwijzer, m., pandoe, orang
 jang mënjoendjoekkën djalan;
 (**teeken aan den weg**), alamat.
Wegzenden, mëngirim, soeroeh
 (mënjoeroeh) përgi.
Wegzinken, tënggëlam; (**in den**
grond), amblës, kablosok.
Weide, v. tëm pat gombalaän,
 pangonan.
Weiden, mënggombalakën, më-
 ngangonkën.
Weidich, dëngan oepatjara.
Weifelen, bimbang.
Weigeren, mëngënggankën, tiada
 maoe.
Weinig, sëdikit.

Wekelijks, tiap-tiap (sabën) ming-
 goe.
Wekken, mëm bangoenkën, mën-
 djagakën.
Wel, v., (**bron**), mata ajër, soëm-
 bër.
Wel (**goed**), baik; (**gezond**), nja-
 man, sögër; (**rustig**), sënanng,
 santausa.
Welaan, mari, marilah, baiklah,
 djadilah.
Welbehagen, o., soeka, ridla,
 kënan.
Welbespraakt, bisa bitjara, moe-
 loet pantas.
Weldaad, v., kabadjikan, përböe-
 watan baik.
Weldadig, moerah, dërmawan,
 baik hati.
Weldoën, bërboewat baik (kaba-
 djikan).
Weldra, sabëntar lagi, lëkas, këlak.
Weloer, doeloe, doeloe kala, tempo
 doeloe.
Welgelijkend, djibles roepanja,
 bëtoel roepanja.
Weligemaakt, bërsikap baik, tam-
 pan, bagoes.
Weligemaniërd, haloës, bërboedi,
 tahoe adat (bëhasa).
Weligemeend, dëngan ichlas, dë-
 ngan soenggoeh hati.
Weligemoed, sënanng, soeka, bër-
 soeka hati.
Weligesteld, mampoe, kaja, bër-
 harta, hartawan.
Welgevallen, o., soeka, ridla, ka-
 boel, kënan; (**goeddunken**), ka-
 hëndak (maoenja) hati; **Welge-**
vallen vinden in, bër kënan,
 soeka.
Welig, soeboer, gëmoek.
Welk, apa, mana, jang, nan.
Welkom, sëlamët datëng; **Wel-**
kom heeten, mëmberi salam.
Wellevend, tahoe adat, haloës.
Wellicht, barangkali, kalau-kalau.
Welluidend, baik (bagoes) boe-
 njinja.
Wellust, o., ledzat, nikmat.

Welmeenend, baik niatnja (maoenja), ichlas.
Welp, o., (van een tijger), anak matjan.
Welriekend, wangi, haroem.
Welstand, m., afiat, kasëlamëtan.
Welvaart, v., oentoeng, sëlamët, sëdjahtëra.
Welvarend, sëlamët, sëgër, njaman; (van een rijk), ma'moer, santausa.
Welvoegelijk, patoet, laik.
Welwillend, dëngan ridla (soeka).
Wemelen, mëngëriak, pating këriak, mënggëroemoet.
Wenden, bërpaling, balik, mëmbalik, mëmbalikkën, mëmbeloekkën; (het gezicht —), mëlengos.
Wenk, m., isjarat, tanda, pëngawaian.
Wenkbrauw, v., këning, alis.
Wenken, mëmbëri tanda, mëngawai.
Wennen, biasa, djadi biasa, mëmbiasakën.
Wensch, m., kahëndak, maœ.
Wenschen, hëndak, mënghëndaki, maœ, këpingin; (**Goede reis** —), mëmbëri sëlamët djalan.
Wentelen, bërgoeling-goeling, mënggoeling, mënggoelingkën.
Wenteltrap, v., tangga soeloer batang.
Wereld, v., alam, djagad, boemi, boewana doenia.
Wereldbol, m., boelat boemi.
Werelddeel, o., bënoea.
Wereldkaart, v., pëta (gambar) boemi.
Weren, mënëgahkën, mënahankën; (pareeren), mënangkis.
Werf, v., galangan, bangsal, berok.
Werk, o., kërđja, pakërđjaan; (**maaksel**), pëmbikinan, përboewatan; (**verdienstelijk** —), pahala, amal; (**boek**), kitab, soerat, boekoe; (**voor het kalfaten**), pëmakal.
Werkbaas, m., toekang.

Werkcontract, (soerat) përdjan-djian bëkërđja.
Werkdag, m., hari kërđja.
Werkelijk, bëtoel, bënar, soenggoeh.
Werken, bëkërđja, mëngërdjakën, bëroesaha, mëmbikin, mëmboewat.
Werkloon, o., oepah, bajaran.
Werkman, m., toekang, orang kërđja, koeli.
Werktuig, o., përkakas, bëkakas, pësawat.
Werkvolk, o., orang bëkërđja (koeli).
Werkzaam, radjin, soeka kërđja.
Werpen, mëlempar, mëmboewang, mëmbalangkën.
Werpnet, o., djala.
Werspricht, m., lëmbing, sëligi, panah.
Wervel, m., boekoe toelang.
Wervelwind, m., angin poejoeh (oelëk, oelëkan), poesëran angin.
Werven (van personen voor den een of anderen dienst), mëngoempœlkën (mëmboedjoek, mëngadjak) orang akan masoek kërđja (përgi bëkërđja, djadi).
Weshalve, maka itoe, maka dari sëbab itoe.
Wesp, v., tawon, këlantjëng, ta-boehan.
West, barat, koelon, di atas angin.
Westenwind, m., angin barat.
Westwaarts, ka (kasabëlah) barat (koelon).
Wet, v., hoekoem, sjarth, sjariat.
Wetboek, o., kitab hoekoem, soerat oendang-oendang; (**burgerlijk** —), kitab hoekoem kanoen orang mërdika; (**crimineel** —), kitab hoekoem siks; (— **van koophandel**), kitab hoekoem përniagaan.
Weten, tahoe; **Te weten**, ia-itoe, jani; **Doen weten**, mëmbëri tahoe, mëngchabarkën.
Wetens (— **en willens**), sëngadja, dëngan sëngadja.

Wetenschap, v., pêngétahoean, ilmoe, sastëra.
Wetgever, m., jang mêngadakën hoekoem.
Wetsartikel, o., fatsal hoekoem oendang-oendang.
Wetsteen, m., batoe gosok (pêng-gosokan, pêngasahan).
Wetten, mênadjëmkn, mêngasah.
Wettig, halal, satoedjoe dëngan hoekoem.
Wettigen, mênghalalkën.
Weven, mënënoen.
Weverskam, m., sisir.
Weverspoel, v., torak, tëropong.
Wevervogel, m., boeroeng manjar (tëmpoewa).
Wezen, o., (**het zijn**), ada, kaadaän, djadi, kadjadian, woedjoe, roepa, përi hal.
Wezen (zijn), ada, djadi, bëroepa.
Wezenlijk, bëtoel, bënar, soeng-goe.
Wicht, o., (**klein kind**), kanak-kanak, anak këtjil.
Wichtig, bërat.
Wie, siapa, mana, orang mana, jang, nan.
Wiedaar, sëpada, siapa ada; (**van een schildwacht**), horda.
Wieden, mënjaboeti (mëmboewang) roempoet.
Wieg, v., ajoenan.
Wiegen, mêngajoen-ajoen, mêngajoenkën.
Wiek, v., (**vleugel**), sajak.
Wiel, o., djantëra, roda.
Wielband, m., simpai (ikat, bësi) djantëra (roda).
Wier, o., loemoet.
Wierook, m., doepa, mënjan, kë-mënjan, sëtanggi.
Wierooken, mëmbakar mënjan (doepa, sëtanggi), mêngoekoep.
Wierookvat, o., pëdoepaän.
Wig, v., badji.
Wij, kami, kita, kita-orang.
Wijd (ruim), lebar, loewas, longgar; (**uiteen**), lëngkang, rëng-gang, serang, djarang.

Wijdbeens, tërkangkang, mëngangkang.
Wijden (godsdienstig), mëntah-biskën.
Wijders, kamoedian, laloe, poela, sjahadan.
Wijfe, o., përampoean, bëtina.
Wijk, v., (**buurt**), kampoeng.
Wijken, oendoer, moendoer, lari, mënjimpang.
Wijkmeester, m., kapala kam-poeng, bek.
Wijl, v., (**poos**), bëntar, sabëntar.
Wijlen (van een overledene), marhoem.
Wijn, m., anggoer; (**Rooide** —), anggoer merah; (**Witte** —), anggoer poetih; (**Rijn**—), anggoer asëm; (**Champagne**—), anggoer poef.
Wijnazijn, m., tjoeka wlanda.
Wijnflesch, v., botol anggoer.
Wijnglas, o., gëlas anggoer.
Wijnruit, v., daoën inggoe.
Wijnstok, m., pokok (pohon) anggoer.
Wijs, v., (**manier**), adat, tjara, lakoe, djalan, përi; (**aria**), lagoe, ragam.
Wijs (verstandig), boedi, pintër, pandjang ingatan, bidjaksana, hikmat.
Wijsvinger, m., tëlëndjoek, djari tëlëndjoek.
Wijten, mënoedoeh, mënjalakhën.
Wijsze, m., orang boediman (alim, pintër); (**De wijzen**, oelema.
Wijzen, mënoendjoek, mënoendjoekkën; (**van de hand** —), mënoelak, tiada maoe tërima.
Wijzigen, mêngobakhën.
Wikkelen, mëmboengkoes, mëm-bëbat, mëmbaloet, mëmboëntël.
Wikken, mënimbang.
Wil, m., maoe, kahëndak, ichtiar;
Uiterste wil, wasiat; **Tegen wil en dank**, maoe-ta'maoe.
Wild (woest), liar, ganas, galak, garang, boewas; (**dartel**), këra-tjak.

Wild, o., (jacht—), p̄rboeroean, binatang boeroean.
Wilde, m. en v., orang hoetan.
Wildernis, v., hoetan, b̄loekar, rimboe.
Willekeurig, d̄ngan ichtiar (m̄noeroet kah̄ndak hati), d̄ngan samaoe-maoenja.
Willen, maoe, h̄ndak, b̄rkah̄ndak.
Willens, s̄ngadja, d̄ngan s̄ngadja; (— **zijn**), b̄rniat, maoe.
Wimpel, m., oelar-olar.
Wimper, v., boeloe mata.
Wind, m., angin; (**Land**—), angin darat (pagoenoengan); (**Zee**—), angin laoet; (**Woestijn**—), samoen; (**Val**—), angin goenoenggoenoengan; (**Passaat**—), angin moesim; (**Veranderlijke**—), angin b̄ralih-alih; **In den wind slaan**, tiada m̄rdoelik̄n, tiada m̄ngendahk̄n, m̄lalaik̄n.
Windas, o., poet̄r lawang, poet̄ran.
Windbull, v., orang sombong, toewakang.
Winden, m̄moet̄r, m̄nggiling, m̄lilitk̄n.
Windhaan, m., gada-gada, toenggoel angin.
Windhoos, v., angin poejoeh, oel̄kan angin.
Windsel, o., b̄b̄t, p̄mbaloet.
Windstilte, v., mati angin.
Windstreek, v., mata angin.
Windvlaag, v., bajoe, poepoet bajoe.
Wingewest, o., n̄ḡri jang di taloekk̄n.
Winkel, m., waroeng, k̄dai, goedang, toko.
Winkelhaak, m., sikoe, sikon.
Winkeller, m., toekang waroeng, orang b̄rk̄dai, toewan toko.
Winkelwaar, v., barang-barang toko (k̄dai).
Winnen (in den handel), b̄rlaba, b̄roentoeng, m̄ndap̄t (b̄roleh) oentoeng; (in spel of strijd),

m̄nang; **Den kost winnen**, m̄ntj̄hari r̄dj̄ki.
Winst, v., laba, oentoeng, kaoentoengan.
Wip, v., papan ̄ndjot-̄ndjotan.
Wipbrug, v., dj̄mbatan angkak.
Wippen, m̄nḡndjot-̄ndjot.
Wipstoel, m., koersi gojang.
Wis, t̄ntoe, nistjaja.
Wispelturig, tiada t̄t̄p, sab̄ntar sab̄ntar b̄robah.
Wissel, m., soerat toekaran, soerat b̄rharga.
Wisselen, m̄noekar, m̄noekar-k̄n, m̄ngganti, m̄njalın.
Wisselvallig, tiada t̄ntoe.
Wit, poetih, poetjat; (**Spier**—), poetih b̄toel; (**Geel**—), poetihkoening; **Witte vloed**, sakit poetih-poetihan.
Wit, o., (**wit gedeelte van een ei, het oog**, enz.), poetih; (**doelwit**), sasaran, p̄ngarahan.
Witgloelend, pidjar.
Witkalk, v., kapoer haloes, kapoer p̄nglaboer.
Witkwast, m., sikat kapoer.
Witten, m̄moetihk̄n, m̄laboer, m̄njapoek̄n kapoer.
Woede, v., moerka, marah.
Woedend, marah s̄kali, moerka, m̄ngamoek.
Woekeraar, m., orang jang makan oentoeng t̄rlaloe banjak, orang jang m̄ngisap darah orang.
Woekeren, m̄narik (m̄ngambil, m̄moengoet) boenga terlaloe banjak (b̄rganda-ganda).
Woelen, m̄ngḡlisah.
Woelig, ḡlisah, m̄rajau, tiada diam.
Woensdag, m., hari r̄bo.
Woensdagavond, m., mal̄m k̄mis.
Woest, garang, galak, b̄ngis, b̄rangasan; (**van een plaats**), rimboe, hoetan; (**eenzaam**), s̄p̄i, soenji.
Woestijn, v., padang goeron.

Wol, v., boeloe domba (biri-biri, kambing).
Wolk, v., awan, mega, mendoeng.
Wond, v., loeka, liang, tatoe.
Wonden, mēloekai, mēloekakēn.
Wonder, o., barang adjaib (mēng-herankēn).
Wonderbaar, adjaib.
Wondermacht, v., kasaktian.
Wonen, doedoek, diam, tinggal, bēroemah, mēnēmpati.
Woning, v., roemah, dalēm, astana.
Woonplaats, v., tēmpat kadoe-doekan (kadiaman).
Woord, o., kata, pērkataan, titah, kalam, kalimat; **Zijn woord houden**, mēnjampaikēn djandjinja; **Zijn woord breken**, mēngobahkēn djandjinja; **Onbeta-meljk woord**, pērkataan jang tiada patoet.
Woordenboek, o., kitab logfat.
Woordentwist, m., pērbantahan.
Wordschikking, v., atoeran pērkataan.
Woordspeling, v., sindiran.
Woordvoeging, v., ikatan pērkataan.
Worden, djadi; **Koning worden**, naik radja; **Ziek worden**, djatoh sakit; **Rijk worden**, djadi kaja.
Worgen, mēnjēkek, mēngoedjoet.
Worm, m., tjatjing, oelat.
Wormkruid, o., obat tjatjing.
Wormstekig, di makan oelat, oelēran.
Worp, m., pēlemparan, pēloetar, pēmbalang.
Worst, v., sosis.
Worstelen, bērgēloet, mēnggēloet, bērgoemoel.

Wortel, m., akar; (**Hoofd**—), akar oembi, iboe akar, ladjēr; (**peen**), bortel; (— **schieten**), bērakar.
Woud, o., rimba, hoetan bēsar.
Wraak, v., pēmbalēs, pēmbalēsān; **Wraak nemen**, mēmbalēs.
Wrak (niet sterk), roesak, tiada koewat (koekoeh).
Wrak (vergaan vaartuig), o., pērahoē karam (tēnggēlēm, kandas).
Wraken, mēnoelak, mēnampik.
Wrang, sēpēt, pērēt, kētar, gētir.
Wrat, v., koetil.
Wreed, bēngis, tiada bērkasihān.
Wreef (van den voet), v., koera-koera.
Wreken (Zich —), mēmbalēs.
Wrevelig, ngēran, tiada sēnang, moering-moering.
Wrijfsteen, m., batoe giling, pipisan.
Wrijven, mēnggosok, mēnjeka; **Het lichaam drukkende wrijven**, masseeren, mēngoeroet, mēmidjēt; **Den buik —**, mēnjēngkak.
Wringen, mēmoelas, mēmērēs.
Wroeging, v., sēsāl; **Wroeging gevoelen**, mēnjēsāl.
Wroeten, mēngorek, mēnjoēng-koer, mēnggali.
Wrok, m., sakit hati, dēndam; **Wrok voeden**, bērdēndam, bērkētjil hati, tiada enak hati.
Wroeg (Haar—), v., kondal, sanggoel.
Wuif, doerdjana; (**veranderlijk**), tiada tēntoe, bērtīngkah.
Wuiven, mēngawai, mēlambai.
Wulpsch, doekana, gatēl.

Z.

Zaad, o., (**van planten**), bidji, binih; (**van menschen en dieren**), mani, pēdjoe; **Zaad stor-**
ten, mēmantjarkēn mani (pēdjoe).

Zaadbal, m., boewah pēler.
Zaadkorrel, v., bidji.
Zaag, v., gērgadji. (gērgadji).
Zaagsel, o., aboek (sērboek, tahī)

Zaaien, mënaboer, mënjébar.
Zaak, v., pérkara, hal; **Het is zaak**, dat, patoet, haroes.
Zaakgelastigde, m., wakil, koe-wasa.
Zaal, v., balairoeng.
Zacht, lëmboet, lëmbek, gëmbor, ranoem; (lief), manis, mër-doe.
Zachtaardig, bërhati lëmboet.
Zachtjes, përlahan-lahan, pëlan-pëlan.
Zadel, o., pëlana, sela.
Zadelen, mêngënakën pëlana (sela), mënarohi sela.
Zadelmaker, m., toekang pëlana (sela).
Zagen, mënggërgadji.
Zak, m., (in een kleedingstuk), sakoe, kantong; (baal), goni, karoeng, kadoet, kampil; (buidel), poendi-poendi, kantong; (beurs), radjoet.
Zakdoek, m., sapoe tangan, së-tangan.
Zakgeld, o., oewang sirih, oewang djadjan.
Zakken (in een zak doen), mën-garoengkën; (dalen), toeroen, soeroet, mêngëndëg.
Zakkenroller, m., kabit, kadet.
Zalf, v., palet, kasai, minjak palet (kasal), boreh.
Zalig, bahagia, sëlamët.
Zaliger, marhoem, soewarga.
Zamen (Te —), bërsama-sama, sëmoea, sëmoeanja.
Zand, o., pasir, karsik.
Zandbank, v., pasir, bëting.
Zandgrond, m., tanah pasir.
Zandhoop, m., toempoekan pasir, boesoeng darat.
Zandwoestijn, v., padang pasir.
Zang, m., njanjian, përnjanjian.
Zangwijs, v., lagoe, ragam.
Zaniken, mërèpek, mêngëttil, mëngotjeh, tjërewet.
Zat, kënjang, poewas, pënoeh, djë-moe.
Zaterdag, m., hari saptoe.

Zaterdagavond, m., malëm ming-goe (ahad).
Zede, v., adat.
Zedeloos, tjaboel.
Zedig, maloe, sopan, sopan-santoen.
Zee, v., laoet, laoetan, sëgara.
Zeebaar, v., gëloembang.
Zeeboezem, m., tëlök.
Zeeëngte, v., sëlät.
Zeef, v., pënjërkaï, saringan, pëng-ajakan.
Zeegarnaal, v., hoedang laoet.
Zee gast, m., orang përahoë (kapal), mantëroes.
Zee gat, o., moewara, koewala.
Zeegevecht, o., përang di laoet.
Zeehaven, v., pëlaboehan.
Zeehoofd, o., pangkalan, ambaro.
Zee klip, v., karang.
Zee koe, v., doejoeng.
Zee krab, v., këtam laoet, radjoen-gan.
Zee kwal, v., oeboer-oeboer.
Zee p, v., saboen; (**Witte** —), saboen poetih; (**Reuk**—), saboen wangi; (**Wasch**—), saboen tjoetji.
Zee paardje, o., oendoek-oendoek.
Zee pas, m., soerat pas bër-lajar (kapal, përahoë).
Zee bakje, o., tëm-pat saboen.
Zee pen, mënjaboen, mënggosok-kën saboen.
Zee plaats, v., bandar, kota (nëgëri) di pinggir (tëpi) laoet.
Zee psop, o., ajër saboen.
Zee vrucht, v., boewah lërëk.
Zeer (pijnlijk), sakit, përih; (**uiter-mate**), amat, sangat, tëlraloe, maha, sëkali.
Zeer amp, v., tjilaka dilaoet.
Zeer eis, v., pë-lajaran.
Zeer oof, m., pë-rampokan di laoet, pëmbadjak.
Zeer oover, m., pë-rampok di laoet, badjak.
Zeeschuim, o., boewih (boesa, oentoek) laoet.
Zeesoldaat, m., soldadoe (lasjkar) kapal pë-rang.
Zeespiegel, m., moeka laoet.

Zeeziek mabak ombak.

- Zeestraat**, v., sèlat.
Zeestrand, o., pantai (tèpi) laeot, pinggir laeot, pèsisir.
Zeevaart, v., hal pèlajaran.
Zeevisch, m. en v., ikan laeot.
Zeevischvangst, pangloearan oe-boer-oeboer, pèngambilan ikan dilaeot.
Zeewater, o., ajèr laeot.
Zeewind, m., angin laeot.
Zeezand, o., pasir laeot.
Zefir, m., (**zacht windje**), angin sapoewi-poewi (siliran).
Zegel, o., tjap, mètèrai, chatam; (**papier**), kèrtas mètèrai (segel).
Zegelen, mèngètjap, mèmètèrai, mènarohi tjap.
Zegen, m. en v., bërkat; (**groot net**), poekat, djaring.
Zegenen, mèmberri bërkat, mèm-bèrkati, mendoakèn sèlamèt.
Zegepraal, v., kamènanagan.
Zegevieren, mènang.
Zeggen, kata, bèrkata, bitjara, bër-toetoer, mèmbilang, bèrtitah, mèngatakèn.
Zeil, o., lajar; **Onder zeil gaan**, bèlajar; **Een oog in het zeil houden**, mèmboewang-boewang mata.
Zeldboek, o., kaïn lajar (mota).
Zelgaren, o., bènang lajar.
Zelischip, o., kapal lajar.
Zeker, tèntoe, nistaja, soenggoeh, pèsti.
Zelden, djarang.
Zeldzaamheid, v., nadirat.
Zelf, sèndiri, sa'orang diri.
Zelfbehoud, o., pèmèliharaän diri.
Zelfbewust, tahoe sèndiri, sèdar akan dirinja.
Zelfde, djoega, itoe djoega.
Zelfkant, m., tèpi, pinggir, som.
Zelfmoord, m., pèmboenoehan diri.
Zelfs, lagi, djoega, pon.
Zelfstandigheid, v., dzat, kaä-daän, barang.
Zelfverheffing, v., kamègahan diri.
Zemelen, v., dèdak.
Zendbrief, m., soerat kiriman.

- Zenden**, mèngirim, mèngirimkèn, mèndjalankèn; (**van een persoon**), mènjoeroeh, mènitahkèn.
Zengen, mèngganggang, mènghanggoeskèn, mèmbakar.
Zenuw, v., asabat.
Zes, anèm, nèm, ènèm.
Zesde, kèanèm; (**deel**), pèranèm.
Zeshonderd, nèm ratoes.
Zesmaal, nèm kali.
Zestien, nèm bèlas.
Zestig, nèm poeloeh.
Zetel, m., tèmpat doedoek, koersi, pètèrana.
Zetmeel, o., pati.
Zetten, mènaroh, mènèmpatkèn; (**van een gebroken been**, enz.), mèndjalar; (**Zich —, van vruchten**), bèrpoetik, bèrpèntil; (**Een handteekening**, enz. —), mènandai, mènaroh tanda tangan; **Betaald zetten**, mèmbalès.
Zeug, v., indoeng babi, babi pè-rampoean, tibo.
Zeuren, tjèrewet, mèngoesik.
Zeven (getal), toedjoeh.
Zeven (ziften), mènjèrkai, mèngajak, mènjaring.
Zevenmaal, toedjoeh kali.
Zeventien, toedjoeh bèlas.
Zeventig, toedjoeh poeloeh.
Zich, diri, dirinja, sèndiri.
Zichtbaar, kalihatan, njata, kètara, tampak.
Ziek, sakit; **Zwaar ziek**, sakit pajah; **Ziek worden**, djatoh sakit, djadi sakit.
Zieke, m. en v., orang sakit.
Ziekelijk, bèrsakit-sakitan.
Ziekenzaal (gebouw van licht materiaal, dat tijdelijk, niet permanent, is opgetrokken, zooals in vele garnizoenen voorkomt), roemah tempo.
Ziekte, v., sakit, pènjakit; **Besmettelijke ziekte**, sampar, pènjakit sampar, pènjakit mè-noelari; **Vallende ziekte**, ajan, sawan babi; **Erfelijke ziekte**, pènjakit baka.

Ziektestof, v., badi.
Ziel, v., djiwa, soekma, njawa; (mensch), orang.
Zielesmart, v., doeka-tjita.
Zielloos, mati, tiada bérnjawa.
Zielsrust, v., kasénangan hati.
Zieltogen, maoe mati, njawa pèrgi datèng.
Zien, mèlihat, mèmandang, mènengok, mèngamat-amati, mèniliiki.
Zier, v., dzarrah, koeman, kètil, sèdikit.
Zigzag, sikoe kèloewang.
Zij, ia; (meerv.), marika itoe, dia-orang.
Zijde, v., (stof), soetèra; (kant), sisi, fihak, sabèlah, samping, pinggir, tèpi, sègi; (flank), lamboeng; **Op zijde gaan**, mènjimpang; **Op zijde liggen**, miring, tidoer miring; **Voorzijde**, moeka; **Achterzijde**, bèlakang.
Zijdeur, v., pintoe di iringan (pinggir, sisi).
Zijdewee, o., sakit pinggang (lamboeng).
Zijdeworm, m., oelat soetèra.
Zijgen, mènapis, mènjarang.
Zijn, zie: **Wezen**.
Zijn (bez. voornv.), nja.
Zijnentwege, daripada fihaknja.
Zijpad, o., djalan simpangan (eng-gokan).
Zijtak, m., tjabang; (van een rivier), simpangan.
Zijvlak, o., sègi.
Zilt, asin, anta.
Zilver, o., perak, sèlaka.
Zilverdraad, m. en o., bèngang perak.
Zilvergeld, o., oewang perak.
Zilvergoed, o., barang-barang (pèrkakas) perak.
Zilvermijn, v., tambang (galian, tjèbakan) perak.
Zin, m., (zintuig), dria, èndria; (betekenis), arti, makna; (wil), kahèndak, maoe, soeka; (plan), niat; **Zijn zin hebben**, dapèt

kahèndaknja (maoenja); **Zijn zin geven**, mènoeroetkèn maoenja, mèloeloeskèn kahèndaknja; **In den zin hebben**, bérniat, maoe; **Bij zinnen zijn**, soeman, bèringatan tèrang; **Niet wel bij zinnen zijn**, sarsar, gila; **Zin in iets hebben**, maoe, mènghèndaki, soeka, kèpingin.
Zindelijk, bèrèsih, soetji, tiada kotor.
Zingen, mènjanji, bèrpantoen, bèrdamping.
Zink, o., timah sari.
Zinken, tènggèlèm, karam, mènjlèlam.
Zinnebeeld, o., oepama, ibarat.
Zinnelijk, bèrnafsoe.
Zinneloos, gila.
Zinsbedrog, o., silap mata.
Zinspelen, mènjin-dir, mèngebawat-kèn.
Zinspreuk, v., pèroepamaàn.
Zitbad, o., pèrmandian rèndèman.
Zitmat, v., tikar.
Zitplaats, v., tèmpat doedoek.
Zitten, doedoek, sèmajam, bèrsèmajam; (**Gehurkt** —), bèrdjongkok, mènongkèrong; (**Op de beenen** —), bèrsila; (**van vogels**), hinggap, bèrhinggap; **Blijven** — (**van een meisje dat niet trouwt**), bangai; **Laten zitten**, mèninggalkèn; **Aan den grond zitten** (**van schepen**), kandas, tèrdampar; **Er goed in zitten**, kaja, bèrharta; **Op eieren zitten** (**van vogels**), mènghèram.
Zitting, v., (**van een vergadering**), pèrhimpoean.
Zode, v., (**gras** —), gèbalan, èmpèlekan roempoet.
Zoek — **zijn**, hilang.
Zoeken, mèn-tjèhari, mèn-tjari; (**po-gen**), mènjoba.
Zoekmaken, mènghilangkèn.
Zoel, panas, bégah.
Zoen, m., tjioem, kètjoep, amboeng.
Zoenen, mènghètjoep, mènjoem, mènghamboeng.

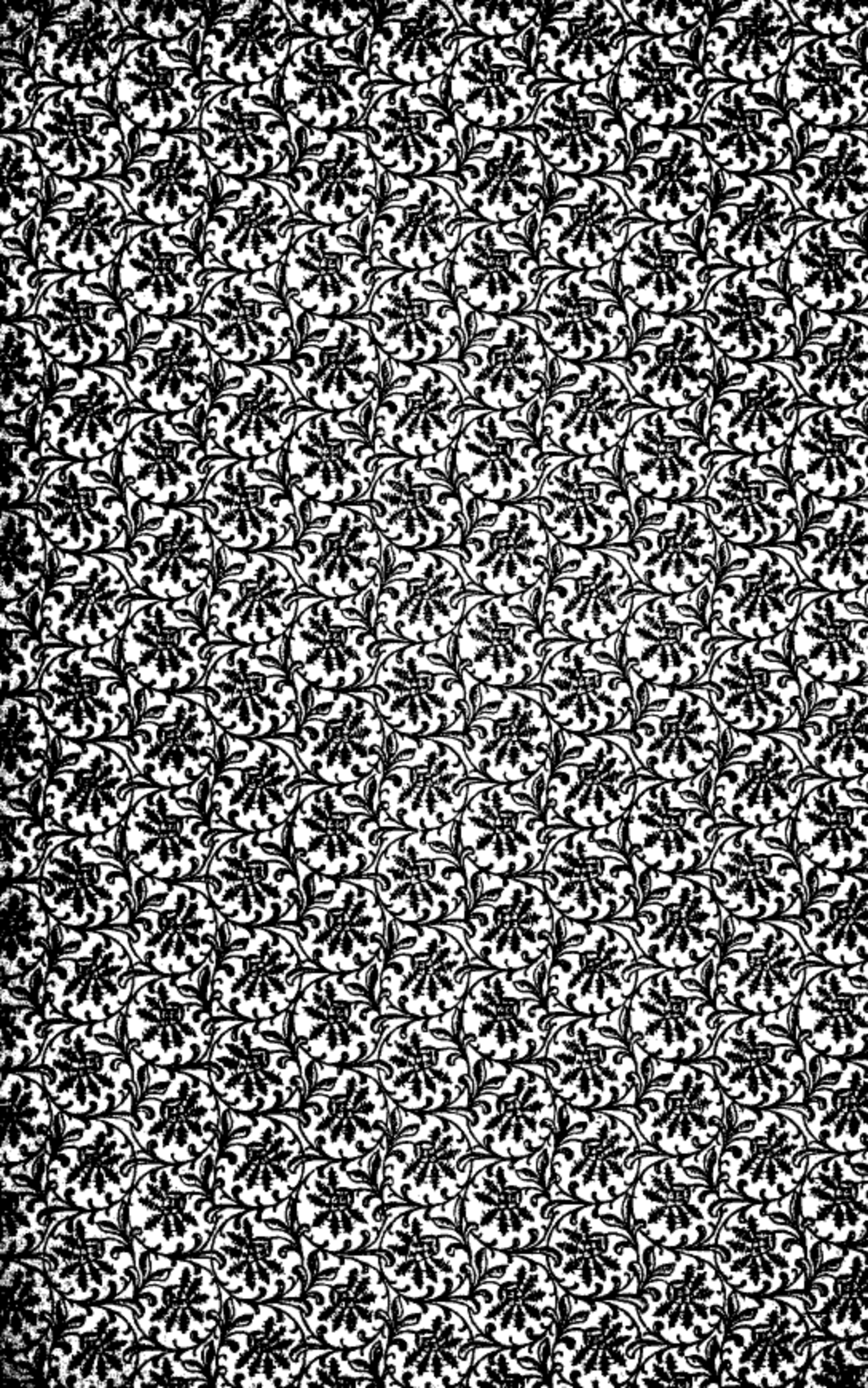
- Zoet**, manis; **Zoet water**, ajër tawar.
- Zoethout**, o., kajoe manis.
- Zoetigheid**, v., manisan.
- Zoetjes**, perlahan-lahan, pëlan-pëlan.
- Zog**, o., (moedermelk), ajër soesoë; (**kielwater**), ajër aloer përahoe (kapal).
- Zolder**, m., tingkat, loteng.
- Zon**, v., matahari, sjams; **In de zon drogen**, mëndjemoer.
- Zonaanbidder**, m., orang jang mënjbah matahari.
- Zondaar**, m., orang bërdoa.
- Zondag**, m., hari ahad (minggoe).
- Zondagavond**, m., malëm sènen.
- Zonde**, v., dosa.
- Zonder**, tiada, dèngan tiada, lain, di loewar.
- Zonderling**, adjaib.
- Zondvloed**, m., kiamat, ampoehan.
- Zoneclips**, v., gèrahana matahari, matahari kapangan.
- Zonlicht**, o., tèrang matahari.
- Zonnebaan**, v., përidèran matahari.
- Zonnegians**, m., tjahja matahari.
- Zonnegloed**, m., panas matahari.
- Zonnehoed**, m., toedoeng.
- Zonneklaar**, njata, tèrang sèkali.
- Zonnescherm**, o., pajoeng.
- Zonnestraal**, m., sorot (sinar, panah) matahari.
- Zonnesteek**, m., timpa matahari.
- Zonsondergang**, m., masoek matahari.
- Zonsopgang**, m., tërbit matahari.
- Zoo**, bègitoe, bègini, dèmikian; (**indien**), djika, kaloe, djikalau; **Zoodat**, sampai, sahingga; **Het zij zoo**, biar, biarlah, kèndati; **Hoe zoo**, bagaimana; **Zus en zoo**, bègini-bègitoe; **Zoo pas**, bèharoe, baroesan.
- Zocals**, sèpèrti, bagaimana, saba-gaimana.
- Zoodanig**, dèmikian, bègitoe.
- Zoodat**, sampai, sahingga.
- Zoodra**, sërta, barèng, dèmi.
- Zooeven**, tadi.
- Zoogbroeder**, m., soedara soesoëan.
- Zoogdier**, o., binatang jang mënjoesoë.
- Zoogen**, mèmberi soesoë, mënjoesoëf, mènettekèn.
- Zoogenaamd**, nama (tèrbilang) sadja.
- Zoogkind**, o., anak soesoëan.
- Zoogster**, v., baboe soesoë (tetek), pèngasoeh.
- Zool**, v., tèlapakan.
- Zoolang**, salamanja.
- Zoom (rand aan een kleed)**, m., som, kèlim; (**kant**), pinggir, tèpi, pantai.
- Zoon**, m., anak laki-laki, poetèra.
- Zooveel**, kian, ganda.
- Zoowel**, baik ... baik.
- Zorg**, v., soesah, kasoesian; (**hoede**), pèmèliharaàn; (**bekommering**), tjinta, pèrtjintaàn.
- Zorgen**, mèmèliharakèn, mëndjaga, mèngopeni.
- Zorgvuldig**, tjèrèmat.
- Zorgwekkend**, mènakoeti, mënjoesahkèn.
- Zot**, sarsar, gila.
- Zout (de stof)**, o., garèm.
- Zout (van smaak)**, asin.
- Zouten**, mènggarèmi.
- Zoutkeet**, v., pègarèman.
- Zoutmaat**, v., takèran garèm.
- Zoutpakhuis**, o., goedang garèm.
- Zoutvat**, o., tèmpat garèm.
- Zucht**, m., kèloeh, tarik napas.
- Zuchten**, mènarik napas, mèngèloeh.
- Zuid**, sèlatan, kidoel.
- Zuidenwind**, m., angin sèlatan (kidoel).
- Zuiderkruis**, o., bintang pari (tohok).
- Zuigeling**, m. en v., anak mënjoesoë, bajì.
- Zuigen**, mèngisèp, mënjoesoë, mènetek; (**laten — de borst geven**), mènjoesoëf, mènettekèn.
- Zuil**, v., tiang.
- Zuinig**, himat-himat, tiada boros.

Zuiplap, m., toekang minoem, pëmbokan.
Zuiver, soetji, bërësih, bëning, djërëni, bëtoel; (**van gemoed**), hati soetji (poetih).
Zuiveren, mëmbersihkën, mënjoetjikën.
Zulk, bëgini, bëgitoe, dëmikian.
Zullen, maoe, hëndak, bakal, akan, nanti.
Zundgat, o., mata (tëmpat) soemboe, pënggalak.
Zuster, v., saodara përampoean (istëri).
Zuur, asëm, masëm; (**moeilijk**), soesah, soekar.
Zuur (ingelegd goed), o., atjar.
Zuurzak, m., angka wlanda.
Zwaaien, mëlambai, mëmoeetër, mëngitarkën.
Zwaar, bërat; (**moeilijk**), soekar; (**volgeladen**), sarat; (**vol, van een baard, enz.**), lëbat.
Zwaard, o., pëdang, bëlawa.
Zwaarijvig, gëmoeok.
Zwaarmoedig, moeroeng, bërkëtjil hati, bërsoesah.
Zwaarte, v., bërat.
Zwaartepunt, o., galang.
Zwachtel, m., kain lampin (bëbat, baroet, boengkoes).
Zwachtelen, mëmëbat, mëmbaroet, mëlampin.
Zwager, m., ipar, biras.
Zwak, tiada (koerang) koewat, lëmah, lëmbek, lësoe; (**van ouderdom**), rajah.
Zwaluw, v., boeroeng lajang.
Zwaluwstaart, m., (houtverbinding), badjang.
Zwang, v. en o., (paddestoel enz.), djamoer, lapoek; (**om vuur aan te maken**), raboek.
Zwanger, hamil, boenting, doedoek përoet, mëngandoeng.
Zwart, itëm; (**donker**), këlam.
Zwartsel, o., djëlaga.
Zwavel, v., bëlirang, wëlirang.

Zweep, v., tjamboek, tjëmëtj, pëtjoet.
Zweer, o., poeroe, bisoel.
Zweet, o., pëlöeh, këringët.
Zweetbad, o., tangas.
Zwelgen, mëlöeloer, mënëlën, mëngëlëg.
Zwellen, mëlëmboeng, mëngëlëmboeng; (**van de borsten eener vrouw**), montok, djadi montok.
Zwemblaas, v., (**van een visch**), paroe-paroe.
Zwemmen, bërënanang.
Zwendelen, bërhoetër balik.
Zwengel, m., djoeran.
Zwenken, bërpaling, mëmbeboek.
Zweren, bërsoempah, mënjoempah; (**een eed afnemen**), mënjoempahkën; (**etteren**), bërnanah.
Zwerk, o., akasa, oedara, langit.
Zwerm, m., kawan.
Zwerven, mëmgombara, bërköelilingan.
Zwerver, m., orang mëlarat (risau).
Zweven, bërlajang-lajang, mëlajang.
Zwichten, tiwas, kalah, mëngalah.
Zwiepen, mënjiöet, tërgojang.
Zwier, m., tjantik, përhiasan, bagoes.
Zwijgen, diam, bërdiam, tiada bitjara; (**Over iets zwijgen**), mëndiamkën.
Zwijn, v., këlëngër, pingsan, moertja.
Zwijn, o., babi, babi hoetan.
Zwijnenhok, o., kandang babi.
Zwijnenjacht, v., pëmboeroean babi hoetan.
Zwijnenkost, m. makanan babi.
Zwijnevleesch, o., daging babi.
Zwijnschaar, o., boeloe babi.
Zwikken, tërpëlöet, kasëlöe, tërpëleset, salah oerat.
Zwoegen, bërlëbah, bëkërdja këras, bëkërdja sampai tjapai.
Zwaard, o., koelit babi.
Zygomaticus (med. het jukbeen), zie: Jukbeen.

05.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 02429 2149

